

A propos de ce livre

Ceci est une copie numérique d'un ouvrage conservé depuis des générations dans les rayonnages d'une bibliothèque avant d'être numérisé avec précaution par Google dans le cadre d'un projet visant à permettre aux internautes de découvrir l'ensemble du patrimoine littéraire mondial en ligne.

Ce livre étant relativement ancien, il n'est plus protégé par la loi sur les droits d'auteur et appartient à présent au domaine public. L'expression "appartenir au domaine public" signifie que le livre en question n'a jamais été soumis aux droits d'auteur ou que ses droits légaux sont arrivés à expiration. Les conditions requises pour qu'un livre tombe dans le domaine public peuvent varier d'un pays à l'autre. Les livres libres de droit sont autant de liens avec le passé. Ils sont les témoins de la richesse de notre histoire, de notre patrimoine culturel et de la connaissance humaine et sont trop souvent difficilement accessibles au public.

Les notes de bas de page et autres annotations en marge du texte présentes dans le volume original sont reprises dans ce fichier, comme un souvenir du long chemin parcouru par l'ouvrage depuis la maison d'édition en passant par la bibliothèque pour finalement se retrouver entre vos mains.

Consignes d'utilisation

Google est fier de travailler en partenariat avec des bibliothèques à la numérisation des ouvrages appartenant au domaine public et de les rendre ainsi accessibles à tous. Ces livres sont en effet la propriété de tous et de toutes et nous sommes tout simplement les gardiens de ce patrimoine. Il s'agit toutefois d'un projet coûteux. Par conséquent et en vue de poursuivre la diffusion de ces ressources inépuisables, nous avons pris les dispositions nécessaires afin de prévenir les éventuels abus auxquels pourraient se livrer des sites marchands tiers, notamment en instaurant des contraintes techniques relatives aux requêtes automatisées.

Nous vous demandons également de:

+ *Ne pas utiliser les fichiers à des fins commerciales* Nous avons conçu le programme Google Recherche de Livres à l'usage des particuliers. Nous vous demandons donc d'utiliser uniquement ces fichiers à des fins personnelles. Ils ne sauraient en effet être employés dans un quelconque but commercial.

+ *Ne pas procéder à des requêtes automatisées* N'envoyez aucune requête automatisée quelle qu'elle soit au système Google. Si vous effectuez des recherches concernant les logiciels de traduction, la reconnaissance optique de caractères ou tout autre domaine nécessitant de disposer d'importantes quantités de texte, n'hésitez pas à nous contacter. Nous encourageons pour la réalisation de ce type de travaux l'utilisation des ouvrages et documents appartenant au domaine public et serions heureux de vous être utile.

+ *Ne pas supprimer l'attribution* Le filigrane Google contenu dans chaque fichier est indispensable pour informer les internautes de notre projet et leur permettre d'accéder à davantage de documents par l'intermédiaire du Programme Google Recherche de Livres. Ne le supprimez en aucun cas.

+ *Rester dans la légalité* Quelle que soit l'utilisation que vous comptez faire des fichiers, n'oubliez pas qu'il est de votre responsabilité de veiller à respecter la loi. Si un ouvrage appartient au domaine public américain, n'en déduisez pas pour autant qu'il en va de même dans les autres pays. La durée légale des droits d'auteur d'un livre varie d'un pays à l'autre. Nous ne sommes donc pas en mesure de répertorier les ouvrages dont l'utilisation est autorisée et ceux dont elle ne l'est pas. Ne croyez pas que le simple fait d'afficher un livre sur Google Recherche de Livres signifie que celui-ci peut être utilisé de quelque façon que ce soit dans le monde entier. La condamnation à laquelle vous vous exposeriez en cas de violation des droits d'auteur peut être sévère.

À propos du service Google Recherche de Livres

En favorisant la recherche et l'accès à un nombre croissant de livres disponibles dans de nombreuses langues, dont le français, Google souhaite contribuer à promouvoir la diversité culturelle grâce à Google Recherche de Livres. En effet, le Programme Google Recherche de Livres permet aux internautes de découvrir le patrimoine littéraire mondial, tout en aidant les auteurs et les éditeurs à élargir leur public. Vous pouvez effectuer des recherches en ligne dans le texte intégral de cet ouvrage à l'adresse `http://books.google.com`



This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`



Conc. 287.

V. 8.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

SACROS. CONCILIVM TRIDENTINVM,

ADDITIS

DECLARATIONIBVS

Cardinalium, ex vltima recognitione

IOANNIS GALLEMART:

Et citationibus Ioan. Sotealli *Theologi, &* Horatij Lucij *I.C. necnon remissionibus* D. Augustini Barbosæ.

Quibus recens accreuerunt vtilissimæ additiones Balthasaris Andreæ I. C. Cæsaraugustani.

Cum decisionibus variis Rotæ Romanæ eôdem spectantibus, è Bibliotheca D. Prosperi Farinacij *I. C.*

Editio reformata, & supra omnes superiores Gallicas & Belgicas locupletata, non modò sexcentis circiter Declarationibus, sed etiam innumeris ferè Remissionibus; permultis item Pontificum ad varia Concilij capita insertis Constitutionibus, ac nominatim Clementis VIII. Pauli V. & Vrbani VIII.

Cum INDICE librorum prohibitorum ex præscripto Concilij.

Nunc vltimùm terfior, purgatiórque lucem videx.

LVGDVNI,
Sumpt. LAVRENTII ANISSON, & Soc.

M. DC. XLIX.
CVM PERMISSV SVPERIORVM.

Digitized by Google

Bayerische
Staatsbibliothek
München

Digitized by Google

LECTORI BENEVOLO,

De anterioribus huius operis editionibus, déque hac nostra nunc prodeunte,

ADMONITIO.



VONIAM Pius IV. interdixerat, ne cui, prout liberet, sacra OEcumenici Tridentini Concilij decreta liceret exponere, priuatáque auctoritate interpretari: sed si cui dubium aliquid appareret, ad Sedem Apostolicam accederet: quæ per illustrissimos Cardinales in eam rem delegatos, id solueret, atque enodaret; Declarationes eiusmodi Cardinalium, difficultatum Concilij Interpretum rogari, obseruari, atque in veneratione haberi cœperunt. Manuscriptæ, vt rara κειμήλια, paucorum manibus terebantur, donec in Germania, Galliis, Hispaniis, ac demum in Belgica typis vulgatæ, atque ex eruditorum virorum censurâ, Regum etiam Principúmque priuilegiis donatæ, publici Iuris factæ, in oculos manúsque passim omnium deuenerunt. Putauerunt Typographi benè se atque ex publica re facturos, si lucernam accensam ponerent non sub modio, sed super candelabro, vt luceat omnibus, qui in domo sunt, omnibus, in-

Digitized by Google

quam, qui in Ecclesia Christi versantur, quibus Concilij latæ leges sunt, si quâ parte obscurius aliquid dictum fuerit, illustratæ appareant: quæque ad vnius fortè postulationē elucidata sunt, omnibus, quos eædem spinæ difficultatum tribulique dubitationum pungerent, plana fierent. Sic Philosophi asserunt bonum omne natura sui esse diffusiuum. Porrò nullibi hactenus emēdatius, quam Duaci declarationes impressæ sunt, ob operam & industriam Ioannis Gallemart S.T. Doctoris, & in Academia Duacena Professoris, qui priores editiones recensuit, limauit, summáque fide exemplorum varietatem recognouit. Cæterùm, nescio qua occasione, fugit illius diligentiam, pars melior declarationum illa, quæ cum die & consule, ad finem aliorum exemplarium impressorum, manuscriptorúmque, à 21. Martij 1591. posita erat. Itaque eam partem huic operi ad finem intexui, sic tamen, vt in ordinem Concilij redacta sit, singulæque declarationes ad sua capita reuocatæ. Quibus aliæ (nimirum in quibus tempus & dies in margine additi non sunt) accesserunt nonnullæ, ex fidelibus exemplaribus manuscriptis, vno præsertim à viro quodam probè erudito in ipsa Vrbe descripto, suppeditatæ. Textum ipsum Concilij adiunxi, quo facilius Lector eum, declarationésque ad eum relatiuas, simul capere possit. Accesserunt denique remissiones P. Augustini Barbosæ, nullum eriam interpretationis priuatæ genus continentes, sed nudans tantùm Doctorum citationes, qui incidenter varia Concilij loca tractauerunt; de quibus audi ipsum Barbosam, ejúsve prologum Apologeticum: [De consilio, *inquit*, doctissimorum virorum, qui diuini & humani iuris peritissimi existêre, Bullæ Pij IV. prohibitionem solum procedere in illis difficultatibus & interpretationibus, quæ peculiari ipsiusmet constituentis declaratione egent, non tamen, quæ ex iuris regulis &

Doctorum

Digitized by Google

Doctorum resolutionibus decisæ manent, attenta prædictę Bullæ dispositione, probabilius iudicatum est quia aliter necessariò pro decisione cuiusque dubij super aliquo Concilij decreto excitati, & in ipsomet non decisi, reiecta iuris dispositione, ad Sedem Apostol. recurrendum esse diceremus, contra mentem & aperta verba ipsius Bullæ: *Si cui verò in eis aliquid obscurius dictum & statutum fuisse, eámque ob causam interpretatione aut decisione aliqua egere visum fuerit, ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem videlicet Apost.* Prædictam deinde Bullæ prohibitionem procedere solùm in interpretatione, quæ fit ex capite, & provt vnicuique libet, non tamen in interpretatione iuris, eiusdē Bullæ proœmialis ratio sequentibus verbis apertè demonstrat: *Ad vitandam preterea perturbationem & confusionem, qua oriri posset, si vnicuique liceret, provt ei liberet, in decreta Concilij Commentarios & interpretationes suas edere.* Omnis enim iuris interpretatio non est prohibita, sed illa tantùm, quæ fit, provt vnicuique libet, id est, ex capite. resoluunt Chassan. ad Consuetudines Burgund. Rub. 2. §. 2. in princip. num. 13. Latè Perez in proœmio ad Leges Ordin. q. 2. De iure ergo communi non licet interpretari leges nisi Imperatori, l. fin. Cod. de Legibus, & tamen licet eas declarare secundùm verum sensum & iuri consonum, ex Bart. in l. Omnes populi, q. 6. vers. Tertio loco, num. 65. ff. de Iustit. Valasc. consult. 41. n. 7. Sic etiam Leges Regiæ Lusitanorum non possunt interpretari ex Ordin. lib. 1. tit. 5. §. 5. quam tamen intelligendam esse de interpretatione hominis captiosa, non verò de interpretatione iuris, resoluit Valasc. d. consult. 41. n. 7. Quamobrem sic esse accipiendam prædictam Pij IV. Bullam ex præcitatis iuribus non est qui dubitet, præcipuè cùm illius verba clarè insinuent illo tantùm casu locum habere, quo aliquid obscurius dictum, & statutum sit, peculiariqúe declaratione egeat,

Digitized by Google

quia tunc nullum posse, provt ei liberet, in Decreta Concilij Commentarios & interpretationes suas edere libenter fatemur, ad alios verò euentus vltra prædictum magni dubij, & peculiaris interpretationis casum huiusmodi dispositionem, cùm sit pœnalis, iuxta vulgares iuris regulas, non esse trahendam apertè colligitur: sicut nec trahi ad interpretationes, quæ incidenter à Doctoribus suis in tractatibus, vel in scholis docendo fiunt, resoluit P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53. in fine. Non veniunt igitur reprehendendæ hæ non nostræ, sed Doctorum Remissiones, quas ex illorum libris collectas singulis ipsiusmet Concilij Decretis & locis fideliter distribuẽdas curauimus, sicut nec reprehenduntur Ioannis Sotealli, & Horatij Lucij ad marginem sacri Concilij annotationes & concordantiæ, quia sicut illæ nudam continent locorum sacræ Scripturæ & Sanctorum Patrum ostensionem, ita hæ nudas habent Doctorum allegationes, in quibus nec vllum quidem verbum ex nostro capite adducimus, nullam eorum opinionem approbatione admittimus, vel reprobatione confutamus, imò indicis officio fungẽtes Doctorum loco ostendimus, vbi varia Concilij Trident. decreta incidenter tractantur. Illustrissimorum etiam Cardinalium inter has remissiones aliquas inseruimus decisiones, quas, reiectis aliis quampluribus, à Doctoribus de illarum tenore attestãtibus receptiores iudicauimus, ideóque nullam adducimus, quæ suum non habeat auctorem, vt hîc transcriptæ illam habeant vim & auctoritatem, quam merentur Doctores, quos, formalia eorum verba transcribentes, ad ipsarum pedes citamus. Pro quarum Decisionum vi & auctoritate Lector adeat Fr. Emman. Quæst. Regul. tom. 1. quæst. 11. art. 2. P. Martin. Delrio Disquisit. Magic. lib. 6. c. 1. sect. 3. in fine, Zerol. in Praxi Episc. p. 1. verbo Auctoritas, in fine, & p. 2. verbo Absolutio, in fine.] hactenus ille. qui deinde protestatur, se

libellum

Digitized by Google

libellum ſubmittere correctioni ſanctæ Matris Eccleſiæ Romanæ, ſi quid minus conueniens dictum fuerit, paratum mutare, & pro non dicto haberi velle. Signis alphabeticis vſi ſumus; Latinis, ad deſignandas concordantias textus Concilij cum ſcripturis ſacris, & Iure Canonico, ab ipſo Ioan. Soteallo olim citatas: numeralibus, ad Declarationes Sacræ Congregationis; Græcis, ad Remiſſiones Barboſæ. Quæ autem vltra prædictas nouiſsimè addidit Balthazar Andreas V.I.D. ac in florentiſsima Cæſarauguſtanorum Academia olim decreti Gratiani publicus Interpres, nunc autem in ſupremis Regni Aragonum tribunalibus cauſarum Patronus, hoc ſigno *, vel illo † notauimus; eò quòd eius aſsidui, ac indefsi labores, & boni honeſtique mores, hac noſtra tempeſtate non minùs, quàm ſidera fulgeant. Vale Lector & faue.

Digitized by Google

MONITIVNCVLA
de hac postrema Editione.

NON est quod à nobis vino vendibili hederam apponi putes, LECTOR. Itaque breuiter duntaxat moneo, opus hoc iam antè satis commendatum, nunc tot recèns factis accessionibus ita locupletatum fuisse, vt ferè opus nouum videri possit. Declarationes quadraginta supra quingentas, ac etiam paulò plures, partim de nouo addidimus, partim in sua loca digessimus: ita vt cùm priùs extra locum suum vagarentur, vixque possent lectori vsui esse, nunc subiectæ sint Concilij capitibus ad quæ pertinent, sintque habituræ vsum suum nullo lectoris labore. Plurimas Pontificum extrauagantes, quarũ ipsum Concilium meminit, vel quas qui Concilium subsecuti sunt Pontifices, declarandis, aut roborandis Concilij decretis edidere, suis item locis apposuimus, ac nominatim quas nuperi Pontifices fel. rec. Paulus V. & Greg. XV. de B. Virginis Conceptione, annis superioribus promulgarunt. Itémque quam idem Gregorius Pontifex de Regularibus confecit, addita Sacræ Rituum Congregationis declaratione, quæ non ita vulgata videbatur, ac ipsa constitutio, ad quam pertinet. Denique totum opus seriò emaculauimus, & nitidissimè cudi curauimus. Tu Lector labore nostro fruere, & VALE.

Digitized by Google

APPROBATIO
Hunnæi notarum ad marginem.

ANnotationes ad marginem, quæ huic Tridentini Concilij editioni acceſſerunt, nudam & fidelem continere oſtenſionem locorum, vnde ſingula dogmata ſunt deſumpta, nihilque quod vel ad Canonum iſtius Concilij interpretationem pertineret, vel hæreſim ſaperet, ineſſe, atteſtor ego *Auguſtinus Hunnæus*, 8. Maij 1570.

Digitized by Google

CENSVRA
EX COMMISSIONE
Regij Senatus Castellæ.



VSSV Regij Senatus, qua potui dexteritate perlegi librum cui titulus est: *Decisiones & declarationes Illustrissimorum Cardinalium sacri Concilij Interpretum, quæ in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ habentur*, editum à doctissimo Patre Magistro, F. PETRO VINCENTIO DE MARCILLA, Cæsaraugastano, Ordinis S. Benedicti, eiusdémque Magistro Generali, & in Alma Vniuersitate Compostellana sacræ Theologiæ Primario prælectore, ac etiam Iuris Pontificij Candidato. Qui liber non tantùm immunis est à quauis erroris, seu falsitatis nota, concórsque propriis Archetypis, à quibus est extractus, verùm etiam eius author ita prudenter se gerit, in omnimoda obseruantia, & humili obedientia decreti Pij Papæ IV. prohibentis quoduis iuterpretiationis genus propria authoritate emittendum super decreta Concilij Tridentini, vt neque in iota vno ipsum in ea re defeciſſe sentiam. Quo fit, vt satis tutè ac summa cum legentium, præsertim Iuri communi incumbentium, vtilitate, opus præfatum in publicum prodire, ad idque à Regio Senatu licentiam obtinere iure optimo mereatur. In Conuentu nostro Victoriano Madriti die nono mensis Iunij anno Domini 1609.

F. Franciscus de Tamato.

APPRO

Digitized by Google

APPROBATIO.

DECISIONES istas Sacræ Congregationis, iam antea in quarto volumine decisionum Rotæ Romanæ impressas, & postea R. P. M. VINCENTII DE MARCILLA Ordinis nostri Magistri Generalis, , & in Academia Compostellana primarij quondam in Theologia Professoris studio, vnà cum Concilio Sacrosancto editas, nunc iterata cura eximij D. M. N. IOANNIS GALLEMART, Catechistæ regij, secunda emendatione cum Concilij decretis coniunctas, cum Archetypis suis vnde desumptæ sunt, accuratè conuenire inuenio. Et in iis edendis exactè obseruatum est Pij IV. P. M. decretum de non edendo priuata authoritate in Sacrum Concilium quocumque interpretationis genere. Nihil enim hic præter Illustriss. Cardinalium Declarationes suis quasque capitulis subiunctas, summa tamen diligentia à mendis perpurgatas, Concilij decretis additum est. Opus absque dubio maximæ vtilitatis omnibus fidelibus, quibus genuina maximi doctissimique Concilij sententia in summa debet esse veneratione.

Fr. LEANDER DE MARTINO, Benedictinus Congregationis Hispanicæ, S. Theologiæ Magister, & in Alma Academia Duacena linguæ Sanctæ Professor Regius.

APPRO

Digitized by Google

APPROBATIO.

IOannes Claudius de Ville, in sacra Theologia Magister, in Ecclesia S. Crucis Custos, & D. D. Alphonsi Ludouici du Plessis Richelieu, Illustrissimi Cardinalis, ac Reuerendissimi Archiepiscopi Lugdunensis, Vicarius generalis substitutus: Fidem facimus, visum à nobis sacros. Concilium Tridentinum, cum additionibus nouiter accessis, in quibus nihil quod aut moribus contradicat, aut Catholicæ fidei repugnet, inuenimus. Datum Lugd. 23. die Decembr. 1630.

DE VILLE.

CONSENSVS.

SAcrosancti Concilij Tridentini decreta cum remissionibus & declarationibus, nouisque Balthasaris Andreæ I.C. Cæsaraugustani accessionibus, typis mandari hac in Vrbe, lucéque publica frui sumptibus IACOBI CARDON Bibliopolæ Lugdunensis, ego Regis Consiliarius & Procurator in Lugdunensi Præfectura non impedio. Vltima die anni 1630.

PVGET.

Digitized by Google

PERMISSVS.

SVpradicta decreta sacrosancti Concilij Tridentini cum remissionibus, declarationibus & accessionitypis mandari à IACOBO CARDON Bibliop. Lugdun. ac in lucem edi permittimus, ac simul ne quis citra datam ei potestatem denuò excudat, interdicimus. Datum Lugduni die vltima mensis Decembris, anno 1630.

DE CHAPONAY.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
DECRETORVM CONCIL. TRIDENT.

SESSIO I.

De inchoando Concilio. 1

SESSIO II.

De modo viuendi, & aliis in Concilio seruandis. 3

SESSIO III.

De symbolo fidei. 6

SESSIO IV.

De Canonicis scripturis. 8
De editione & vsu sacrorum librorum. 10

SESSIO V.

De peccato originali. 14
De reformatione. 34

SESSIO VI.

De iustificatione. 51
De reformatione. 71

SESSIO VII.

De sacramentis in genere. 98
De Baptismo. 102
De Confirmatione. 106
De reformatione. 108

SESSIO VIII.

De translatione Concilij. 139

SESSIO

Digitized by Google

SESSIO IX.
De prorogatione sessionis. 140
SESSIO X.
De prorogatione sessionis. 141
SESSIO XI.
De resumendo Concilio. 144
SESSIO XII.
De prorogatione sessionis. 145
SESSIO XIII.
De SS. Eucharistia sacramento. 146. & 155
De reformatione. 159
De propagatione definitionis quatuor articulorum de sacramento Eucharistiæ, & salui conductus protestantibus dandi. 171
SESSIO XIV.
De sanctissimis Pœnitentia & extremæ Vnctionis Sacramentis. 173. 192. & 201
De reformatione. 202
SESSIO XV.
De prorogatione sessionis. 228
SESSIO XVI.
De suspensione Concilij. 232
SESSIO XVII.
De celebrando Concilio. 238
SESSIO XVIII.
De librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica invitandis. 239
SESSIO XIX.
De prorogatione sessionis. 244
SESSIO XX.
De prorogatione sessionis. 245
SESSIO XXI.
De Communione sub vtraque specie, & paruulorum. ibid.
De reformatione. 250
SESSIO

Digitized by Google

SESSIO XXII.

De ſacrificio Miſſæ. 286
De obſeruandis & euitandis in celebratione Miſſæ. 300
De reformatione. 308
Super petitione conceſſionis calicis. 342

SESSIO XXIII.

De ſacramento Ordinis, ad condemnandos errores noſtri temporis. 343
De reformatione. 350

SESSIO XXIV.

De ſacramento Matrimonij. 429
De reformatione. 534

SESSIO XXV.

De Purgatorio. 636
De inuocatione, & veneratione, & reliquiis Sanctorum, & & ſacris imaginibus. 638
De Regularibus, & Monialibus. 641
De reformatione. 721
De continuanda ſeſſione in diem ſequentem. 791
De Indulgentiis. ibid.
De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus feſtis. 792
De Indice librorum, & Catechiſmo, Breuiario & Miſſali. 793
De loco Oratorum. ibid.
De recipiendis decretis Concilij. 794
De recitandis decretis Concilij ſub Paulo III. & Iulio III. in ſeſſione. 795
De fine Concilij, & confirmatione petenda à ſanctiſſimo Domino noſtro. 796

FINIS.

CAPI

Digitized by Google

CAPITVLA CONCIL. TRIDENT.

IVXTA SERIEM ALPHABETI.

A

Baduentu, p.532
Abbates, 716
Abbatibus, 387
Abbatissa, 670
Ad Cathedralium, 108
Ad consummationem, 98
Ad maiores, 127
Administratores, 335
Ad minores, 368
Admonet, 749
Aduersus, 62
Anathemati, 711
Apostolus, 527
A sententia, 165
Attendant, 676

B

Beneficia, 119
Bonifacij, 652

C

Capitula, 89
Capitulum, 586
Causse criminales, 516
Causse Episcorum, 170
Causse omnes, 627
Censuræ, 588
Cæterum, 175
Circa, 783
Cogit, 723
Commune, 149
Concedit. 648
Consuetudo, 152
Contigit, 733
Contritio. 177
Controuersias, 690
Cum adolescentium, 409
Cum autem 344
Cum beneficia, 264
Cum dignitates, 541
Cum Ecclesiasticus, 591
Cum etiam, 214
Cum ex eo, 228
Cum ex Notariorum, 339
Cum honestus, 203
Cum illud, 278
Cum in beneficiis, 748.
Cum multa, 283
Cum non deceat, 253
Cum nullus, 406
Cum pleraque, 717
Cum præcepto, 350

Digitized by Google

Cum propriè, 202
Cum natura, 295
Cum scripturæ, 346
Cum verò, 57.167
Cupiens, 635.788
Curent, 136

D

Decernit, 524.624
Declarar, 53.227
Demum, 189
Denique, 248
Detestabilis, 785
Dispensationes, 324
Disponuntur, 54
Docet experientia, 503
Docet præterea, 176.192

E

Edem, 95.71.151
Ecclesiarum, 87
Ecclesiis, 365
Episcopi etiam, 290.313. 328
Episcopi per se, 366
Episcopi vt, 535
Episcopis, 73
Episcopus familiarem. 384
Episcopus quoscunque, 206
Ergo Saluator, 148
Et cum sancta, 294
Et quamuis, 294
Et quia, 218
Et quoniam, 168.204.292
Et si Missa, 297
Ex institutione, 179
Expedit, 601

F

Facultates, 131. & 132

G

Graue, 528

H

Hac igitur, 62
Hæc omuia, 719
Hanc, 55

I

Iam verò, 195
In commutationibus, 325
In Ecclesiis, 583
In electione, 668
In exemptorum, 135
Inferiora, 109
In monasteriis, 678
In nomine, 6
In pluribus, 580
In quacunque, 696
Instituit, 193
Insuper cum, 209
Insuper declarat, 248
Insuper eadem, 10
Insuper hortatur, 792
Ita plerunqne, 531
Itaque, 247
Iustitiæ, 510

L

Legati, 326
Libertati, 707
Liceat Episcopis, 517

Loco

Digitized by Google

Locorum. 124

M

Magnam, 764
Minorés, 393
Monasteria, 672.675
Monet, 296
Multi, 527

N

Nemini, 643
Nemo autem, 59
Nemo etiam, 223
Nemo quacunque, 109
Nemo quoque 60
Nihil est, 308
Non liceat Capitul. 127
Non liceat præterea, 224
Non potest, 783
Non sunt, 767
Nulla quoque. 701
Nulli, 96
Nullus in posterum, 396
Nullus itaque, 151
Nullus prima, 369

O

Omnes, 208
Optandum, 721
Optaret, 295
Ordinarij, 115
Ordinationes, 379

P

Patriarchæ, 502
Pius, 234
Placet, 238
Postremo, 790
Prædicationis, 510
Præsentati, 132
Præterea declarat, 247
Præterea quia, 217
Præterea sancta, 513
Prima, 367
Primum, 51
Principio, 147
Prohibet, 650
Prouincialia. 497

Q

Quæ alias, 532
Quæcunque, 281
Quàm turpe, 771
Quamuis autem, 57
Quamuis excommmunicationis, 726
Quamuis Presbyteri, 401
Quia illiterati, 277
Quia verò, 45. 212. 221. 298
Quibus verbis, 53
Quicumque de cætero, 111
Quicumque in Cathedrali, 321
Quicumque posthac, 311
Quicumque regularis, 713
Qui piè, 399
Qui verò, 61
Quoad vsum, 154
Quo factum, 52
Quoniam ab Ecclesiastico, 251
Quoniam autem, 150
Quoniam igitur, 184
Quoniam non ignor. 642

Digitized by Google

Quoniam ob malitiosam, 762
Quoniam pleræque, 576
Quoniam priuilegia, 538
Quoniam sub, 291
Quoniam verò, 169. 346

R

RAtio, 734
Regularis, 219
Regularis, 694
Res porro, 194
Reus, 166

S

SAcrificium, 343
Sancta Synodus, 378
Sic ergo, 58
Sicut, 752
Si ea, 174
Si in quibusſlibet, 534
Similiter, 60
Si non decet, 153
Si quem clericorum, 340
Si quis intra, 516
Statuit, 736
Subdiaconi, 397

T

TAmetsi, 432
Teſtes, 170

V

VErum, 52
Viſum, 129
Vniones, 118
Vt etiam, 274
Vt fidelis, 526
Vt fides, 14
Vt paternæ, 774
Vt ſanctorum. 408

FINIS.

ORDO

Digitized by Google

ORDO.
LEGENDI DECRETA REFORMATIONIS

PER CONCILIVM TRIDENTINVM facta, distinctus per Titulos & Capita.

		Sess.	Cap. Reform.
Tit. 1.	*De fide.*		
Cap. 1.	*De facienda professione fidei.*		
	Cogit temporum calamitas.	25	2.
	§. Prouisi etiam, vsque, Neminem.	24.	12. paulò post init.
Cap. 2.	*De impressione, expositione, & legitimo vsu sacræ Scripturæ.*		
	Insuper.	4.	Post decretum de libris Canonicis.
Tit. 2.	*De sacrorum Canonum obseruatione.*		
Cap. vn.			
	Sicut publicè expedit.	25.	18.
Tit. 3.	*De Conciliis Prouincialibus & diœcesanis.*		
Cap. vn.			
	Prouincialia Concilia.	24.	2.
Tit. 4.	*De his quæ ad vniuersi cleri reformationem spectant.*		
Cap. vn.			
	Nihil est.	22.	1.
	Quia verò.	14.	6.
	Quàm turpe.	25.	14.
	Vt paternæ.	eiusd.	15.
	Optandum.	eiusd.	1.
	Admonet, vsque, Illis verò.	eiusd.	8.
	Quicunque de cætero.	7.	4.
	Cùm Ecclesiasticus.	24.	7.
Tit. 5.	*De Episcopali functione.*		
Cap. 1.	*Qui, quales, & quomodo ad Episcopatum assumendi, & intra quod tempus consecrandi.*		

Digitized by Google

		Sess.	Cap. Reform.
	Ad Cathedralium.	7.	1.
	Quicumque.	22.	2.
	Si in quibuslibet.	24.	1.
	Ad Maiores.	7.	9.
	Ecclesiis.	23.	2.
Cap. 2.	*De residentia & honestate Episcoporum.*		
	Eadem sacrosancta.	6.	1.
	Cum præcepto, vsque, Eadem omnino. 1.23		
	Non potest.	25.	17.
Cap. 3.	*De beneficiorum pluralitate Episcopis prohibita,*		
	Nemo.	7.	2.
	Cùm Ecclesiasticus, vsque, Hæcque		
	Quoniam pleræque, vsque, In parochial.	24.	17.
	Adhæc in posterum, vsque, In iis.	eiusd.	13.
Cap. 4.	*De officio Episcopi in prædicando.*		
	Quia verò.	1.2.	in princ.
	Prædicationis.	24.	
Cap. 5.	*De officio Episcopi in ordinando.*		
	Episcopi.	23	3.
	Quoniam.	21.	1.
	Ordinationes.	23.	8.
	Episcopus.	14.	3.
	Episcopus.	23.	9.
	Nulli Episcopo.	6.	5.
	Et quoniam.	14.	2.
	Abbatibus, vsque, Nec ipsi.	23.	10.
	Facultates de promouendo à q.	7.	11.
	Nec ipsi, vsque 3. Pœnam quoque. paulò post init.	23.	10.
Cap. 6.	*De officio, iure, & auctoritate Episcopi in visitando.*		
	Patriarchæ.	24.	3.
	Beneficia.	7.	7.
	Capitula.	6.	4.
	Quæcumque in diœcesi.	21.	8.
	Locorum ordinarij.	7.	8.
	Quæ aliàs.	24.	9.
	Ecclesiarum prælati.	6.	3.

Episcopi

Digitized by Google

		Sess.	Cap Reform.
	Episcopi vt aptius.	24.	10.
	Omnes Ecclesiarum prælati.	14.	4.
Cap. 7.	*De officio iurisdictione, auctoritate Episcopi in iudiciis ciuil. & crimin. tam in foro conscientiæ quàm contentioso.*		
	Eadem sancta, vsque, Cùm igitur.	13.	1.
	Cum propriè.	14.	procem.
	Causæ omnes, vsque Legati quoque.	24.	10.
	In exemptorum.	7.	14.
	Insuper cum nonnulli.	14.	5.
	Quoniam priuilegia.	24.	11.
	Omnes Ecclesiarum prælati.	14.	4.
	Præterea quia nonnulli.	eiusd.	8.
	Legati quoque, vsque, Præterea si quis.	24. 20.	in med.
	Cum igitur rei criminum.	13. 1.	in med.
	A sententia.	eiusd.	2.
	Legati ac Nuncij.	22.	7.
	Reus, ab Episcopo.	13.	3.
	Præterea si quis.	24. 20.	post med.
	Cum verò tam.	13.	4.
	Et quoniam.	eiusd.	5.
	Liceat.	24.	6.
	Apostolus monet.	eiusd.	8.
	Quamuis excommunicationis.	25.	3.
	Quoniam ob malitiosam.	eiusd.	10.
	Dispensationes.	22.	5.
	In commutationibus vlt. voluntatum.	eiusd.	6.
	Episcopi.	eiusd.	8.
	Administratores.	eiusd.	9.
	Cum ex notariorum imperitia,	eiusd.	10.
Cap. 8.	*Causa in Episcopos, apud quos, & à quibus tractanda, & suscipienda.*		
	Quoniam verò.	13.	6.
	Testes.	eiusd.	7.
	Causæ.	eiusd.	8.
	Causæ.	24.	5.
Tit. 7.	*De iurisdictione ac potestate capituli sede vacante.*		
	Capitulum sede vacante.	24.	16.
	Non liceat.	7.	10.

Digitized by Google

		Sess.	Cap. Reform.
	Pœnam quoque.	23.	10. sub fin.
Tit. 7.	*De parochis.*		
Cap. 1.	*Qui & quales creandi parochi.*		
	Inferiora beneficia.	7.	3.
	Expedit maximè..	23	18.
	Præsentati.	7.	13.
	Decernit sancta Synodus.	24.	19.
	Prouisi etiam. vsque, Neminem etiam eius.		12. paulò post init.
Cap. 2.	*De residentia parochorum.*		
	Episcopis inferiores.	6.	2.
	Eadem omnino.	23.	1. sub fin.
	In iis quoque ciuitatibus, ac locis.	24.	13. post med.
Cap. 3.	*De beneficiorum curatorum pluralitate prohibita.*		
	Quicumque de cætero.	7.	4.
	Ordinarij locorum.	eius.	5.
	Cùm Ecclesiasticus.	24.	17.
	Episcopi etiam.	21.	4.
Cap. 4.	*De vnione beneficiorum, siue curatorum, vel non curatorum, cum curatis, siue non curatorum inter se.*		
	Vt etiam Ecclesiarum.	21.	5.
	In parochialibus, vsque, In iis.	24.	13. in med.
	Et quia iure optimo.	14.	9.
	In vnionibus.	24.	13. in med.
	Vniones perpetuæ.	7.	6.
Cap. 5.	*De officio parochorum, in prædicando & Sacramenta administrando.*		
	Archipresbyteri vsque, Quæstores.	5.	2. paulò post
	Prædicationis, vsque, Iidem.	24.	4. init.
	Vt fidelis populus.	eius.	7.
	Quia illiterati.	21.	6.
Cap. 6.	*De parochialibus Ecclesiis, eorumque prouentibus seruandis.*		16.
	Statuit sancta Synodus.	25.	13.
	Decernit sancta Synodus.	eius.	7.
	Tùm illud.	21.	
Tit. 8.	*De Canonicis.*		
Cap. 1.	*Qui & quales ad dignitates & Canonicas*		

Digitized by Google

		Sess.	Cap. Reform.
	tum Ecclesiarum, tam Cathedralium quàm Collegiatarum, vocari & admitti debeant.		
	Cùm dignitates vsque, Præterea obtinentibus.	24.	22.
	Ratio postulat.	25.	5.
Cap. 2.	*De residentia Canonicorum.*		
	Præterea, obtinentibus, vsque, Omnes verò.	24.	12. in med.
	Cùm beneficia.	21.	3.
	Episcopi.	22.	3.
Cap. 3.	*De officio & moribus Canonicorum.*		
	Quicunque.	eiusd.	4.
	Omnes verò.	24.	12. sub fin.
Cap. 4.	*De modo augendi prabendas aquo tenuiores.*		
	In Ecclesiis.	eiusd.	15.
Cap. 5.	*Canonicorum mali mores quòd Episcopi authoritate corrigi possint & debeant.*		
	In pluribus.	24.	14.
	Capitula.	6.	4.
	Statuit sancta Synodus.	25.	6.
Tit. 9.	*De vitæ Religiosorum.*		
Cap. 1.	*Qui, quales, & quomodo ad beneficia regularia debeant promoueri.*		
	Regularia.	14.	10.
	In electione.	25.	6. de Regul.
	Abbatissa.	eiusd.	7.
	Cum pleraque.	eiusd.	21.
Cap. 2.	*De reuocanda vita religiosorum ad monasticam disciplinam.*		
	Quoniam.	eiusd.	1.
	In quacunque.	eiusd.	15.
	Nulla quoque.	eiusd.	16.
	Libertati.	eiusd.	17.
	Anathemati.	eiusd.	18.
	Quicunque.	eiusd.	19.
	Quia verò Regulares.	14.	11.

Digitized by Google

		Sess.	Cap.	Reform.
	Prohibet.	25.	4.	
	Bonifacij.	eiuſ.	5.	
	Nemini.	eiuſ.	2.	
	Concedit.	eiuſ.	3	
	Regularis.	eiuſ.	14.	
	Cenſuræ.	eiuſ.	12.	
	Controuerſias,	eiuſ.	13.	
	Monaſteria Sanctimonialium.	eiuſ.	9.	
	Attendant.	eiuſ.	10.	
	In monaſteriis.	eiuſ.	11.	
	Abbates.	eiuſ.	20.	
	Monaſteria omnia.	eiuſ.	8.	
	Hæc omnia.	eiuſ.	22.	
Tit. 10.	*De fideli adminiſtratione hoſpitalium.*			
	Cap. vn.			
	Curent ordinari.	7.	15.	
	Illis verò.	25.	8.	paulò poſt init.
Tit. 11.	*De Quæſtoribus Eleemoſynariis.*			
Cap. vn.				
	Quæſtores verò,	5.	2.	in fin.
	Cum multa.	21.	9.	
Tit. 12.	*De Iurepatronatu.*			
Cap. vn.				
	Nemo.	14.	12.	
	Non liceat.	eiuſd.	13.	
	Sicut legitima.	25.	9.	
Tit. 13.	*De tollendis quibuſdam, quæ omnium Eccleſiarum debitam adminiſtrationem euertunt, aut dedecent.*			
Cap. 1.	*De tollendis regreſſibus & conditoriis.*			
	Cùm in beneficiis.	25.		
Cap. 2.	*De tollendis locationibus bonorum Eccleſiæ quæ fiunt repræſentata pecunia.*			
	Magnam Eccleſiis.	eiuſd.	13.	
Tit. 14.	*De his qui ſunt initiandi ſacris.*			
Cap. 1.	*De tonſurandis, & ad minores ordines promouendis.*			
	Prima tonſura,	23.	4.	
	Minores.	eiuſ.	11.	
	Ad minores, vſque, Hi verò.	eiuſ.	5.	in princ.
	Nullus prima.	eiuſ.	6.	
Cap. 2.	*De promouendis ad maiores ordines.*			

Digitized by Google

	Sess.	Cap. Reform.
Hi verò qui ad singulos.	eiusd.	5. post init.
Nullus in posterum.	eiusd.	12.
Subdiaconi,	eiusd.	13.
Qui piè.	eiusd.	14.
Cùm non deceat.	21.	2.
Cùm etiam qui.	14.	7.
Cùm honestius.	eiusd.	1.
Cùm nullus.	23.	16.
Vt Sanctorum.	eiusd.	17.
Quamuis presbyteri.	eiusd.	15.
Facultates de non promouendo.	7.	12.

Cap. 3. *De examine ordinandorum, & tempore ac loco ordinandi.*

Sancta Synodus.	23.	7.
Ordinationes, vsque, Vnusquisque.	eiusd.	8.

Cap. 4. *A quo sit quisque ordinandus.*

Vnusquisquisque autem.	eiusd.	eo. in med.
Non liceat.	7.	10.
Pœnam quoque.		10. sub fin.

Tit. 15. *De celebratione Missarum.*

Cap. 1. *De his quæ in ea sunt obseruanda, & quæ vitanda.*

Quanta cura.	22.	Proximè post Cano.

Cap. 2. *De moderando numero Missarum, certo casu.*

Contingit sæpè.	25.	

Tit. 16. *De clericis instituendis in Theologia disciplinis eò ducentibus, eorumque Seminariis erigendis.*

Cap. vn.

Eadem sacrosancta, vsque, Quia verò.	5.	1. & init. 2. iuxta pleraſque impreſsiones.
Cum adolescentium.	23.	18

Tit. 1. *De matrimonij reformatione, de restrictione quorumdam eius impedimentorum, de raptoribus, vagis & concubinariis, de libertate matrimonialis contractus, de temporibus solemniter matrimonium celebrandi.*

Capita nouem: ordine continuo. Proximè post Canones.

Digitized by Google

	Seſſ.	Cap. Reform.
Tit. 18. *De his qui bona Eccleſia ſubtrahunt, aut ſibi ſumunt.*		
Cap. vn.		
Si quem clericorum.	22.	11.
Non ſunt ferendi.	25.	12.
Tit. 19. *De ſublatis duellis.*		
Cap. vn.		
Deteſtabilis.	eiuſ.	19.
Tit. 20. *De officiis Chriſtianorum principum & poteſtatum in tuenda immunitate Eccleſiarum.*		
Cap. vn.		
Cupiens.	eiuſ.	20.
Tit. 21. *De officio eorumdem in recipiendo & obſeruando ac obſeruari procurando decreta Generalis Concil. Trid.*		
Cap. vn.		
Tanta fuit.	eiuſ.	ſub finem.

F I N I S.

Digitized by Google

CANONES, ET DECRETA SACROSANCTI OECVMENICI, & Generalis Concil. Trident. iuxta ordinem titulorum Decretalium, per A. Barbosam.

Liber primus.

De summa Trinitate, & Fide Catholica.

CONGRVVNT huic tit. decreta Sess. 3. de Symb. Fidei, & Sess. 4. de Canonicis scripturis, ac de editione, & vsu sacrorum librorum. Et Sess. 5. de peccato originali. Et Sess. 6. de Iustif. Ac Sess 25. de Purgatorio.

Cap. Tanta in Decreto de Indulg Sess. 25.

Cap Cogit 2. Sess. 25. de Reformatione.

Cap. Cùm dignitates 12. §. Prouisi Sess. 24. de Reform.

De Constitutionibus.

Congruit huic tit. Cap. Sicuti publicè. 18. Sess. 25. de Reformat.

De Rescriptis.

Congrunt huic tit. Cap. quoniam 2. Sess. 14. de Reformatione.

Cap. Dispensationes 5. & c. In cõmutationibus 6. sess. 22. de Ref.

Cap. Quoniam ob malitiosam 10 sess. 25. de Reform.

De Electione.

Congruunt huic tit. cap. ad Cathedralium 1. sess. 7. de Reform.

Cap. Quicunque posthac 2. sess. 22. de Reformat.

Cap Si in quibuslibet sess. 24. de Reformat.

Cap Cùm dignitates. 12. sess 7. de Reformat.

Cap Inferiora. 3. sess. 7. de Reformat.

Cap. In electione 6. & cap. Abbatissa 7. sess. 25. de Regul.

Cap. Expedit. sess. 24.

De supplenda neglig. Prelat.

Congruunt huic tit. Cap. Eadem 1. §. In Monasteriis. Et cap. 3. §. Si quæ verò sess. 5. de Reformatione.

Cap. Causæ omnes 20. §. Legati sess. 24. de Reformat.

Cap. Capitulum Sede vacante 16. v. Etsi Ecclesiasc ff 4. 2 deef R

Cap.

Digitized by Google

Cap. Monasteria 8. versic quòd si in his sess 25 de Regularibus.
Cap Hæc omnia 22 versic. Et quia, & cap. Regulares, 14 sess. 25. de Regularibus.
Cap. Quicumque sess. 21.

De temporibus ordinat. & qualitate ordinand.

Congruunt huic tit. cap Ad maiores 9. cap. Non liceat 10 c. Facultates de promouendo 11. c Facultates de non promouendo 12. sess. 7. de Reformat.
Cap. Et quoniam 5. Sess. 13. de Reformat.
Cap. Ordinationes sess. 23.
Cap. Cùm non liceat, sess. 23.
Cap. Abbatibus, sess. 23.
Cap. Cùm non deceat 2 sess 21. de Refor.

De Scrutinio in Ordine faciendo.

Congruunt huic tit. cap. Sancta Synodus 7. & cap. Cùm nullius. 16. Sessione. 23. de Reformat.

De etate, & qualitate, & ordine præficiendorum.

Congruunt huic tit. cap. Quicumque posthac 2. Sess. 21. de Reformatione.
Cap. Nullus in posterum 12 sess 13. de Reformat.
Cap. Expedit 18. sess. 24. de Reformat.
Cap Cum pleraque 21. sess. 25. de Regular.
Cap Nullus prima, sess. 23.
Tota sess. 23. de Reform. agit de Sacram Ordinis.

De sacra Vnctione.

Congruunt huic tit. Canon. 1. 2. & 3. de Confirmatione sess. 7.
Cap. Visum est cum tribus seqq. sess. 24. de Sacram. Extremæ Vnctionis.

De filiis presbyterorum.

Congruit huic tit. cap. Vt paternæ 15. sess. 25. de Reform.

De clericis peregrinis.

Congruunt huic tit. cap. Quanta §. Deinde sess. 22. de obseruandis & euitandis & in celebratione Missæ.
Cap. Cùm nullus, 16. vers. Nullus præterea sess. 23. de Reform.

De officio & potestate iudicis delegati.

Cap. Insuper, sess. 14. & magna pars Cap proximè annotatorum sub Officio Ordinarij, vtpotè cui Concilium plurima tanquam Sedis delegato committit.

De officio Ordinarij.

Congruunt huic tit. c. Eadem 1. prope finem vers. Et ne sub specie, &c Quia vero, 2. sess. 5 de Reform.
Cap Ecclesiarum prælati 5. cap Capitula 4. sess 6. de Reform.
Cap. Ordinarij locorum, 5. cap. Vniones 6. c. Beneficia 7. sess. 7. de

Digitized by Google

de Reformat.

Cap. Eadem 1.in princ Seſſ.13.de Reformat.

Cap. Epiſcopus quoſcumque 3. & c. Omnes Eccleſiarum 4. ſeſſ. 14.de Reform.

Cap.Quicumque in Diœceſi 8.& c.Epiſcopi etiam 4. & c. Quia illiterati 6 ſeſſ.21 de Reform.

Cap.Epiſcopi etiam 3.c. Adminiſtratores 9.c. Cùm ex notariorum 10.ſeſſ.22.de Reformat.

Cap. Vt fidelis 7 c.Apoſtolus 8.c. Epiſcopi vt aptiùs 10.ſeſſ. 24 de Reformat.

Cap. Monaſteria Sanctimonialium 9 c. In monaſteriis 11. ſeſſ. 25.de Regularib.

Cap.Prædicat.ſeſſ.24.

De Maioritate & obedientia.

Congruunt huic tit.cap.Statuit ſancta Synodus 6.verſ. Epiſcopis,c. Non poteſt.17 cap.

Poſtremo 21.ſeſſ.25. de Refor.cap. Controuerſ. ſeſſ.25. de Regularibus.

De pactis.

Congruit huic tit.c. nulla quoque renunciatio,ſeſſ.25 de Regularibus.

Liber ſecundus.

De foro competenti.

Congruunt huic tit.c.Quoniam,6.c.Cauſæ Epiſcoporum 8.ſeſſ 13 de Reform.

Cap.Cauſæ criminales,5.c. Cauſæ omnes,20.ſeſſ.24.de Ref.

Cap.Nullus prima tonſura,ſeſſ.23 de Ref.

Cap Non liceat, §. & ſic,ſeſſ.7.

Cap Præterea.§.quia ſeſſ.14.

De Feriis.

Congruunt huic tit c.Ab aduentu 10.ſeſſ.24.de Reformat.

Cap Mandat poſt.med.verſic. Omnis ibi. & Sanctorum celebrationes ſeſſ.25 de Inuocat venerat. & reliquiis Sanctorum.

Cap Cenſuræ 12.ſeſſ.25.de Regularibus.

Cap.Inſuper hortatur.ſeſſ.25.In decreto de Indulg.

De teſtibus.

Congruit huic tit.c.Teſtes ſeſſ.13.de Reform.

De appellationibus.

Congruunt huic tit.c.Eadem 1.prope finem,verſi.In cauſis,c. An ſententia 2.c.Reus 3.ſeſſ.13.de Reformat.

Cap. Legati 7.ſeſſ.22.de Reformat.

Cap. Epiſcopi vt aptius 10.§.Nec in his,c.Expedit 18.verſ. Nec prædictorum,cap.Cauſæ omnes,ſeſſ.24.de Reformat.

Cap.

Digitized by Google

Cap. Quam turpe 14. versic. Nec sess. 25. de Reformat.

Liber tertius.

De vita & honestate Clericorum.

Congruunt huic tit.
Cap. Sacrosancta vni, vers. Episcopos sess 2.
Cap Cùm propriè procem cap Quia verò 6. sess. 14. de Reform.
Cap. Cùm dignitates 12. sess. 24 de Reform.
Cap. Optandum 1. sess. 25 de Reform.

De cohabitatione Clericorum & mulierum.

Congruit huic tit cap Quàm turpe 14. sess. 25. de Reform.

De Clericis coniugatis.

Congruunt huic tit. cap. Nullus prima, 6. §. In clericis verò, c. Vt Sanctorum 17 in fine sess. 23. de Reform.

De Clericis non residentibus.

Congruunt huic tit. c. Eadem sacrosancta 1. c. Inferiores 2. sess. 6. de Reform.
Cap. inferiora 3 sess. 6. de Reform.
Cap. Cùm beneficia 3. sess. 21. de Reform.
Cap. Episcopi etiam 3. sess. 22. de Reform.
Cap. Præcepto 1. sess. 23. de Reform.
Cap. Cùm dignitates 12. §. Præterea & § Distributiones sess. 24. de Reform.

De præbendis & dignit.

Congruunt huic tit. cap. Nemo 2. c. Inferiora 3. c. Quicumque 4. c. Ordinarij 5. sess. 7. de Reform.
Cap. Et quia iure 9. cap Regularia 10. sess. 14. de Reformat.
Cap. In Ecclesiis 13. c Cùm Ecclesiasticus 17. sess 24. de Reform.
Cap. Ratio postulat 5. c Statuit 16. sess. 25. de Reform.
Et quoad decreta de vnione loquentia cap. Vniones. 6. sess. 7. de Reformat.
Cap Et quia 9 sess. 14. de Reformat.
Cap Vt etiam 5. sess 21. de Reformat.
Cap. Quoniam pleræque sess 24. de Reform.
Cap. Sicuti 18. vers. Insuper sess. 25. de Reformatione.

De Clerico agrotante.

Congruit huic tit cap. Cùm in beneficiis 7. versic. In coadiutoriis sess. 25. de Reform.

De institutionibus.

Congruunt huic tit cap. Præsentati 18. sess 7. de Reformat.
Cap. Concedit 3. versic. In prædictis, sess. 23 de Regul.

De

Digitized by Google

De concessione prabenda, & Ecclesia non vacantis.

Congruunt huic tit.c.Cùm in beneficiis 7.sess 25,de Reformat.
Cap. Decernit S. Synodus 19.sess.de Ref.

Ne sede vacante aliquid innouetur.

Congruunt huic tit cap. Non liceat 10.Sess.7.de Reformat.
Cap. Abbatibus 10 versic.Pœnam sess.23.de Reformat.
Cap. Capitulum sede vacante 16. sess. 24. de Reformat.

De his quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli.

Congruit huic tit cap. Statuit 6 Sess 25.de Reformat.

Vt Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Congruit huic tit. c. Quoniam pleræque 13 versic. Ad hoc in posterum sess.24. de Reformat.

De rebus Ecclesiæ alienandis, vel non.

Congruunt huic tit c Magnam 11.sess 25 de Reformat.
Cap. Si quem Clericorum 10 sess 22 de Reformat.

De sepulturis.

Congruit huic tit.c Detestabilis 19.in med sess.25.de Reform.
Cap. Decernit, sess.25.

De Parochis & alienis parochianis.

Congruunt huic tit.c Episcopi etiam 4.sess 21 de Reformat.
Cap.quanta 1.§.Moneant.sess.22.de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.
Cap. Quoniam pleræque 13.versic. In parochialibus & versic. In his quoque.
Cap.Prædicationis 4.versic.Monéatque sess.24.de Reformat.

De Decimis.

Congruit huic tit. c.Non sunt ferendi 12.sess 25.de Reformat.

De Regularibus & transeuntibus ad Religionem.

Tota sess.25.de Regul.
Congruunt huic tit.cap. Quia verò Regulares 11. sess. 14 de Reformat
Cap.Quoniam cum seqq sess.25.de Regul.

De statu Regularium.

Congruunt huic tit. c. Abbatissa 7.c.Monasteria Sanctimonialium 9.c.Attendat 10. In quacunque 15. c. Libertati sess. 25. de Regularib.

De statu Monachorum.

Congruunt huic tit.c.Nemini 2.c.Monasteria omnia 8.cum seq. sess.25 de Reg.

De Religiosis domibus.

Congruunt huic tit cap.Curent 15.sess.7.de Reformat.
Cap.Admonet.8.sess.29.de Reformat.

Digitized by Google

De Iure patronatus.

Congruunt huic tit. cap. Nemo etiam 12. c. Non liceat 13. sess. 14. de Reformat.
Cap. Si quem clericorum 11. versic. Quòd si sess 22. de Reform.
Cap. Patriarchæ 3. versic. Patroni, c. Expedit vel porrò vers. Si verò sess. 24. de Ref.
Cap. Sicuti 9. sess. 25. de Reformat.

De Censibus, exactionibus, &c.

Congruit huic tit. c Patriarchæ versic. Interimque sess. 24. de Reformat.

De Celebratione Missarum.

Congruunt huic tit. sess. 13. 21. & 22.
Cap. Sacrosancta versic. Episcopos sess. 2.
Cap. Quanta sess. 22. de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.
Cap. Qui piè 14. ver. Curet. sess. 63. de Ref.
Cap. Cùm dignitates 12. versic. Omnes verò sess. 22. de Reform.
Cap. Contingit sæpe 4. sess 25. de Reform.

De Baptismo.

Congruit huic tit. sess. 7.

De reliquiis & veneratione Sanctorum.

Congruit huic tit. c Mandat sancta Synodus sess. 25. in fine.

De obseruatione ieiuniorum.

Congruit huic tit. c. Insuper hortatur, in decreto de Indulgentiis sess 25.

De Ecclesiis ædificandis vel reparandis.

Congruunt huic tit. c. Cùm illud quoque 7. cap. Episcopi etiam sess. 21. de Reform.
Cap. Concedit 3. in fin. sess 25. de Reform.

De Immunitate Ecclesiarum.

Congruunt huic tit. c. Quanta 22. versic. ab Eccleſiis, sess. 22. de obseruandis & euitandis in celebratione Missæ.
Cap. Cupiens 20. sess. 25. de Reformat.

Liber quartus.

De Sponsalibus, & Matrimoniis.

Congruunt huic tit. sess. 24. de Sacramento Matrimonij.
Cap. Iustitia publicæ honestatis 3. c. Multi sunt qui vagantur. cap Ita plerumque sess. 24. de Reformat. Matrim.

De clandestina dispensat.

Congruunt huc tit. c. 1. sess. 24. de Reform. Matr.

De

Digitized by Google

De cognatione spirituali.

Congruit huic tit. c. Docet experientia 2. sess. 24. de Reformat Matrim.

De consanguinitate & affinitate

Congruunt huic tit. c. Si quis intra gradus 3. c. Præterea 4. sess. 24. de Reform. Matr.

De matrimonio contra interdictum Ecclesiæ.

Congruit huic tit. cap. 1. versic. Qui aliter sess 24 de Reformat. Matrim.

Liber quintus.

De Simonia.

Congruunt huic tit. c. Quoniam ab Ecclesiastico sess. 21. de Reformatione.

Cap. In pluribus Ecclesiis, 14. c. Expedit 18. versic. Caueántque sess. 24. de Reformat.

Ne prælati vices suas, &c.

Congruit huic tit. c. Magnam, v. Non liceat sess. 25. de Refor.

De Magistru.

Congruunt huic tit. c. Eadem Sacrosancta 1. sess 5. de Reform.

Cap. Prædicationis, 4. vers. Iidem etiam, sess. 24. de Reform.

Cap. Cùm adolescentium ætas 18. Sess. 25. de Reformat.

De Homicidio.

Congruit huic tit. cap. Cum etiam qui per industriam 7. sess. 14. de Reformat.

De pugnantibus in duello.

Congruit huic tit. c Detestabilis sess 25. de Reformat.

De Adulteriis.

Congruit huic tit. c. Graue peccatum 18. Sess. 24. de Reformat. Matr. vbi etiam de Concubinis.

De Raptoribus.

Congruit huic tit. cap. Decernit sancta Synodus 6. Sess. 24. de Reform. Matrim.

De clerico venatore.

Congruit huic tit. c. Cùm dignitates 12. versic. Vestitu sess. 24. de Reformat.

De clerico per saltum promoto.

Congruit huic tit. cap. Quí piè 15. in fine sess. 13. de Reformat.

De eo, qui furtiuè ordines suscepit.

Congruit huic tit. cap. Ordinationes, 8. versic Quòd si quis sess. 23. de Reform.

Digitized by Google

Cap In exemptorum cauſis 14. ſeſſ 7. de Reformat.
Cap. Inſuper 4 c. Præterea quia 8. ſeſſ. 14. de Reformat.
Cap. quoniam priuilegia 11. ſeſſ 24. de Reformat.

De pœnis.

Congruit huic tit cap. Cùm verò tam grauia 4. ſeſſ. 13. de Reform.

De pœnitentiis & remiſſionibus.

Congruunt huic tit. de Sanctiſſimo Pœnitentiæ Sacr. ſeſſ. 14.
Cap. quia verò, ſeſſ. 5 in fine.
Cap. Cùm multa 9. Seſſ. 21. de Reformat.
Cap. Quamuis preſbyteri 15. Seſſ. 23 de Reformat.
Cap Apoſtolus monet 8 c. Liceat Epiſcopis, 6. ſeſſ. 24. de Reformat.
Cap. Cùm Catholica, in decreto de Purgatorio, & cap. Cùm poteſtas in decreto de Indulgentiis ſeſſ. 25.

De ſententiis excommunicationis.

Congruunt huic tit. cap. Si quem clericorum 11. ſeſſ. 22. de Reformat.
Cap. Ita plerumque ſeſſ. 24. de Reformat.
Cap quamuis excommunicationis gladius ſeſſ. 25. de Reform.
Cap. Cenſuræ. 11. c. Anathemati. 18 ſeſſ. 25. de Regularibus.

De verborum ſignificat.

Congruunt huic tit. c. Cupiens 20. ſeſſ. 25. de Reformat. & cap. Tanta verſic. Quod ſi in his, ead. ſeſſ. prope finem.

FINIS.

BVLLA

Digitized by Google

BVLLA INDICTIONIS SACRI OECVMENICI, ET GENERALIS CONCILII TRIDENTINI,

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

PAVLVS EPISCOPVS SERVVS SERVORVM DEI,

Ad futuram rei memoriam.

INITIO noſtri huius Pontificatus, quem non ob merita noſtra, ſed propter ſuam magnam bonitatem Dei omnipotentis prouidentia nobis commiſit, cernentes iam tum in quas perturbationes temporum, quótque incommoda rerum ferè omnium noſtra Paſtoralis ſolicitudo & vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ Reip. malis, quibus illa iamdudum vexata, & propemodum oppreſſa eſt: ſed ipſi etiam vt homines circundati infirmitate, ad tantum onus tollendum impares vires noſtra eſſe ſentiebamus: nam cum pace opus eſſe intelligeremus ad liberandam & conſeruandam à plurimis impendentibus periculis Remp. omnia inuenimus odiis & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum penè omnis à Deo permiſſa eſt. Cùm vnum ouile, & vnum Paſtorem Dominici eſſe gregis, ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cœleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam, *Hebr. 5.* *Ioan. 10.*

Digitized by Google

firmandam, neceſſarium duceremus; ſchiſmatis, diſſidiis, hæreſibus erat Chriſtiani nominis diuulſa iam penè & lacerata vnitas. Cùm tutam atque munitam ab infidelium armis atque inſidiis Remp. optaremus, noſtris erratis, noſtráque cunctorum culpa, Dei videlicet ira peccatis noſtris imminéte, Rhodus fuerat amiſſa, Hungaria vexata, conceptum & meditatum contra Italiam, contráque Auſtriam & Illyricum terra marique bellum; cùm impius & immitis hoſtis noſter Turca nullo tempore requieſceret; noſtrorúmque inter ſe odia & diſſenſiones ſuam bene gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, vt dicebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorúmque tempeſtate, tantiſque excitatis fluctibus, cùm eſſemus ad moderãdam & gubernandam Petri nauiculam vocati, nec viribus ipſi noſtris ſatis fideremus, *Pſal 34.* primùm coniecimus in Domino cogitatus noſtros, vt ipſe nos nutriret, animúmque noſtrũ firmitate & robore, mentem conſilio ſapientiáque inſtrueret: deinde animo repetentes maiores noſtros, ſapientia admirabili & ſanctitate præditos, ſæpe in ſummis Chriſtianæ Reip. periculis remedium optimum atque opportuniſſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporum generales conuentus adhibuiſſe; ipſi quoque animum ad generale habẽdum Concilium adiecimus; exquiſitiſque Principum ſententiis, quorũ nobis videbatur vtilis in primis & opportuna ad hanc rem eſſe conſenſio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tam ſancto opere inueniſſemus, OEcumenicũ Concilium, & generalem eorum Epiſcoporum aliorúmque Patrum, ad quos pertineret, conuentum in ciuitate Mantuæ indiximus, anno Incarnationis Domini, ſicut litteris & monumẽtis noſtris teſtatũ eſt milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri tertio, ad X. Kalend. Iun. inchoandum; ſpem propè certam habentes fore, vt, cùm illic in nomine Domini *Matth. 18.* eſſemus congregati, ipſe, ſicut promiſit, Dominus in medio

Digitized by Google

medio noſtrûm affuturus, & bonitate ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniáque pericula ſpiritu oris ſui facilè depulſurus eſſet. Sed, vt ſemper inſidiatur piis actionibus humani generis hoſtis, primùm cótra omnem ſpem & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana ciuitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus ab inſtitutis maiorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtráque ac huius ſanctæ Sedis, ac nominis Eccleſiaſtici dignitate libertatéq; prorſus alienas; quas in aliis noſtris litteris expreſſimus. Quapropter alium inuenire locum, aliámque diligere ciuitatem neceſſe habuimus: quæ cùm non ſtatim nobis occurreret idonea & apta; ad ſequentes Kal. Nouemb. prorogare Concilij celebrationem fuimus coacti. Interim ſæuus & perpetuus hoſtis noſter Turca, ingenti claſſe Italiam adortus, aliquot oppida in littoribus Apuliæ cepit, vaſtauit, diripuit, prædas hominum abegit: nos in maximo timore, & periculo omnium, muniendis litoribus noſtris, finitimíſque auxilio iuuandis fuimus occupati: nec tamen interea deſtitimus conſulere & hortari Chriſtianos Principes, vt, de idoneo ad habendum Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent: quorum cùm eſſent incertæ variæque ſententiæ, tempúſque diutius, quàm erat opus, videretur extrahi; nos optimo animo, atque, vt arbitrantur, etiam conſilio, Vincentiam elegimus, vrbem copioſam, & Venetorũ, qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia cùm aditum patétem, tum ſtationem omnibus liberam, atque tutam in primis in ſe habentem, ſed, cùm iam tempus longiùs progreſſum eſſet, nouæque vrbis electionem omnibus ſignificari conueniret; iámque Kalendæ Nouemb. appetentes facultatem huius diuulgationis excluderent, hyémſque eſſet propinqua: rurſus altera prorogatione tempus Concilij differre in proximum ſequens ver, Maiíque futuras Kalendas, compulſi fuimus. Quare firmiter

Digitized by Google

miter constituta atque decreta, cùm & nos ipsos, & cætera omnia ad eum bene agendum, Deo iuuante, celebrandúmque conuẽtum pararemus, plurimum reputantes interesse cùm celebrationis Concilij, tum vniuersæ Christianæ Reipubl. Christianos Principes pace inter se & concordia consentire; carissimos in Christo filios nostros, Carolum Romanorum Imperatorem semper Augustum, & Christianissimũ Regem Franciscum, duo præcipua Christiani nominis firmamẽta atque subsidia, orare, atque obsecrare instituimus, vt ad colloquium inter se & nobiscũ vnà conuenirent; quorum quidẽ apud vtrumque litteris, Nuncijs, & à latere nostro missis, ex venerabilium fratrum nostrorum numero Legatis, sæpissimè egeramus, vt ex simultate & dissidiis ambo in vnum fœdus & piam amicitiam vellent conuenire, labentibúsque succurrere Christianis rebus, quarum seruandarum cùm esset illis potestas ab Deo præcipuè tributa, si id non agerent, & ad commune Christianorum bonum sua consilia non dirigerent, acris & seuera ratio eidem Deo ab ipsis reddenda esset. Qui aliquando precibus nostris annuentes, Nicæam se contulere, quò nos quoque longum iter, & senili ætati nostræ vehementer contrarium, Dei & pacis conciliandæ causa suscepimus: neque prætermisimus intereà, cùm tẽpus Concilij præstitutum, Kalendæ videlicet Maiæ, appropinquaret, tres Legatos summæ virtutis ac auctoritatis, à latere nostro, de numero eorumdem fratrum nostrorum S.R.E. Cardinalium, Vincentiam mittere, qui initium Concilij facerent, Prælatósque vndique venientes exciperent; & ea, quæ iudicarent esse opus, agerent & tractarent, quoad nos, ab itinere & negotio pacis reuersi, omnia accuratius dirigere possemus. Interim verò in illud sanctum opus, maximéque necessarium, tractationem videlicet pacis inter Principes, incubuimus, & quidem omni animi studio, omni pietate ac diligentia. Testis

ſtis eſt nobis Deus, cuius freti clementia, noſmetipſos itineris & vitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet in hac re quidē, in quo nos arguat aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis. Principes ipſi teſtes, quos tam ſæpe, támque vehementer Nunciis, litteris, Legatis, monitis, hortatu, precibúſque omnibus obſecraueramus, vt ſimultates deponerent, vt in ſocietatem coirent, vt Chriſtianæ Reipubl. in maximum & propinquum iam adductæ diſcrimen, communibus ſtudiis & ſubſidiis opitularentur. Iam verò teſtes illæ vigiliæ atque curæ, illi diurni nocturnique animi noſtri labores, grauéſque ſolicitudines, quas ob hanc rem & cauſam plurimas iam ſuſcepimus: nec tamen ad optatum exitum noſtra conſilia, & acta adhuc perducta ſunt. Ita enim viſum Domino Deo eſt: quē tamen non deſperamus aliquādo optata noſtra benignius reſpecturum, ipſi quidem, quantum in nobis fuit, nihil quod eſſet noſtro Paſtorali officio debitum, in hac re omiſimus. Quod ſi qui ſunt, qui actiones pacis noſtras in aliam interpretētur partem: dolemus quidem; ſed tamen in dolore noſtro gratias omnipotenti agimus, qui ad exemplum & doctrinam patiētiæ noſtræ ſuos voluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine Iesv, qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur. Verùm in illo congreſſu colloquióque noſtro, quod Niceæ habitum eſt, etſi, peccatis noſtris impedientibus, inter duos Principes vera & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen decennales factæ ſunt: quarum opportunitate nos ſperantes & ſacrum Concilium commodiùs celebratum iti, & deinde ex Concilij auctoritate perfici poſſe pacem; apud Principes inſtitimus, vt & ipſi venirent ad Concilium, & Prælatos ſuos præſentes ducerent, abſentéſque accerſerent. Qui cùm de vtroque ſe excuſaſſent, quòd & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet, & Prælatos, quos ſecū habuiſſent, itinere atque impendiis

Digitized by Google

fessos atque exhaustos, recreari & refici oporteret; nos hortati sunt, vt aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilij decerneremus. Qua in re concedenda cùm essemus aliquãtum difficiles, litteras interim à Legatis nostris, qui Vincentiæ erant, accepimus, transacto iam, & longius præterito Concilij ineundi die, vnũ vix, aut alterum ex externis nationibus Prælatum Vincentiam se contulisse. Quo nuncio accepto, cùm videremus eo tempore nulla iam ratione haberi Concilium posse, ipsis Principibus concessimus, vt differretur tempus agendi Concilij vsque ad sanctum Pascha, diémque festum futuræ Dominicæ resurrectionis. Cuius nostri præcepti, expectationísque decretæ litteræ Genuæ anno incarnationis Domini M. D. XXXVIII. IV. Kalendas Iulij, factæ publicatæque sunt, atque hanc dilationem eo propensius fecimus, quod pollicitus est nobis vterque Princeps Legatos suos Romam ad nos se missurum, vt ea quæ ad perfectionem pacis reliqua essent, neque Niceæ ob breuitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coram nobis ageremur & tractarentur, & ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt, vt hæc pacificationis procuratio Concilij celebrationi præponeretur, cum ipsum Concilium, pace facta, deinde vtilius & salutarius Christianæ Reipubl. futurum esset, semper enim hæc pacis spes nobis iniecta Principum nos voluntatibus assentiri hortata est: quam spem vehementer auxit post discessum à Nicea nostrum ipsorum duorum Principum inter se benevola amicáque congressio: quæ, maxima nostra cum lætitia à nobis intellecta, confirmauit nos in bona spe, vt tandem aliquando nostras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta esse credoremus. Hanc igitur pacis conclusionem cum & expeteremus, & vrgeremus: nec solum duobus antedictis Principibus, verum etiam charissimo in CHRISTO filio

Digitized by Google

filio nostro, Ferdinando Regi Romanorum, videretur, actionem Concilij, nisi pace facta, susci pi non oportere, cunctíq; à nobis per litteras suósque Oratores cõtenderent, vt alias rursus temporis prorogationes faceremus; præcipuè autem instaret Sereniſſimus Cæsar, promiſiſſe se demonstrans iis, qui à Catholica vnitate dissentiunt, se operam suam apud nos interpositurum, vt aliqua concordiæ ratio iniretur; quod ante suam in Germaniam profectionem aptè non posset fieri: Nos, eadem semper spe pacis, & tantorum Principum volũtate adducti, cùm præsertim cerneremus, ne ad dictum quidem Resurrectionis festum alios Prælatos Vincentiam conuenisse, prorogationis nomen iam fugientes, quod tam sæpè frustrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad nostram & Sedis Apostolicæ beneplacitum suspendere maluimus: itáque fecimus, & de suspensione huiusmodi litteras ad singulo supradictorum Principum decima die Iunij, M. D. XXXIX. dedimus, sicut ex illis perspicuè potest intelligi. Ea itaque suspensione necessariò per nos facta, dum tempus illud magis idonem à nobis, pacisque aliqua concluſio expectatur; quæ & dignitatem postea, frequentiámque Concilio, & Christianæ Reipubl. præsentiorem salutem erat allatura, Christianæ interea res in deterius quotidie prolapsæ sunt, Hungaris, Rege ipsorum mortuo, Turcam vocantibus, Ferdinando Rege bellum in eos mouente; Belgis ad defectionẽ à Cæsare ex parte quadam incitatis: cuius defectionis comprimendæ causa per Galliam amicissimè, & cum Rege Christianissimo concordissimè, magno beneuolæ inter eos volũtatis indicio transiens in Belgas Sereniſſimus Cæsar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conuentus Germaniæ Principum & ciuitatũ, tractandæ, eius quam dixerat, concordiæ causa habere cœpit. Sed cùm, spe pacis iam deficiente, ille quoque modus curandæ in conuentibus,

Digitized by Google

uentibus, tractandæque concordiæ ad maiores potiùs discordias concitandas aptus esse videretur: inducti fuimus ad pristinum Concilij generalis remedium reuerti, idque per Legatos nostros S.R.E. Cardinales, ipsi Cæsari obtulimus; quod etiam postremò, & præcipuè in Ratisponensi conuentu egimus; cùm illic dilectus filius noster, Gaspar tit. S. Praxedis, Cardinalis Contarenus, & summa doctrina & integritate, Legatum nostrum ageret, nam cùm, id quod ne accciderat, anteà veriti eramus, ex eius conuentus sententia peteretur à nobis, vt ab Ecclesia dissentientium quosdã articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur & diderentur; idque nobis vt concederemus, neque Christiana & Catholica veritas, neque nostra Sedis Apostolicæ dignita permitteret; palàm potius Concilium, vt quamprimum fieret, proponi mandauimus. Neque verò in alia vnquam sentẽtia & voluntate fuimus, quàm vt primò quoque tempore Concilium œcumenicum & generale congregaretur: sperabamus enim ex eo & pacem populo Christiano, & Christianæ religionis integritatẽ posse recuperari: verumtamen id cum bona gratia & voluntate Christianorum Principum habere volebàmus. Quam voluntatem dum expectamus; dum obseruamus tempus absconditum, tempus beneplaciti tui, ô Deus aliquando tandem decernere compulsi sumus, omne esse tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus sanctis, & ad Christianam pietatem pertinentibus consilia ineuntur. Quapropter videntes, maximo quidem animi nostri cum dolore, rem Christianam quotidie in peius ruere, Hũgaria à Turcis oppressa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus mœtu mœrerẽque afflictis, nullius iam Principis cõsensum expectare, sed tantum Dei omnipotentis voluntatẽ, & Christianæ Reipubl. vtilitatem attendere constituimus. Itaque cùm Vicentiam amplius non haberemus; cuperemúsque

Psal. 68.

cùm

Digitized by Google

cùm vniuersæ Christianorũ saluti, tum Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos nouo Concilij habendi loco cõsuleres: aliquótq; locis propositis ipsam Tridentinam ciuitatẽ ab ipsis desiderari videremus; nos etsi in citeriore Italia commodiùs omnia tractari posse iudicabamus, ad eorum tamen postulationes nostrã voluntatem paternæ charitate defleximus, itaque Tridentum ciuitatem elegimus, qua in ciuitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Nouembris haberetur, idoneum locum illam statuẽtes, quòd ex Germania quidem, aliisque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hispania, cæterisque prouinciis remotioribus non difficiliter Episcopi & Prælati conuenire possent. Dies autem Concilij à nobis expectata est, quæ spatium in se haberet publicandi per Christianas nationes nostri huius Decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendũ tribuendæ. Quo minùs autem annuum tẽpus præfiniremus mutando Concilij loco, sicut quibusdam constitutionibus aliàs præscriptum est, ea res fuit in causa, quòd longius extrahi spem sanãdæ aliqua in parte Christianæ Reipubl. quæ tot detrimentis & calamitatibus affecta est, noluimus: & tamẽ videmus tempora; agnoscimus difficultates: quid sperari possit ex consiliis nostris, incertum esse intelligimus, sed quia scriptum est, Reuela Domino viam tuam, & spera in eo; & ipse faciet: magis Dei clemẽtiæ & misericordiæ confidere, quàm nostræ imbecillitati diffidere, cõstituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, vt, quod humana consilia non valẽt, diuina virtus efficiat. Huius igitur ipsius Dei omnipotẽtis Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ac beatorũ eius Apostolorum Petri & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque subnixi, de venerabilium item fratrum nostrorum, S.R.E. Cardinalium consilio & assensu sublata, amotáque suspensione, de qua suprà commemoratum est, quam per

præsentes

Digitized by Google

præsentes tollimus & amouemus, sacrum œcumenicum & generale Concilium in ciuitate Tridentina, loco commodo & libero, omnibúsque nationibus opportuno, ad Kalend. proximas Nouembr. anni præsentis ab Incarnatione Domini M. D. XLII. incipiendum, prosequendum, & eodem Domino adiuuante, ad ipsius gloriam atque laudem & Christiani totius populi salutem absoluendum perficiendúmque indicimus, annunciamus, conuocamus, statuimus, atque decernimus; omnes omnibus ex locis tam venerabiles fratres nostros Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoscumque, quibus iure aut priuilegio Conciliis generalibus residendi, & sententias in eis dicendi permissa potestas est, requirentes, hortantes, admonẽtes, ac nihilominus eis vi iurisiurandi, quod nobis & huic sanctæ Sedi præstiterunt, ac sanctæ virtute obedientiæ, aliisque sub pœnis iure aut consuetudine in celebrationibus Conciliorũ aduersùs non accedentes ferri & proponi solitis, mandantes, arctéque præcipientes, vt ipsimet, nisi fortè iusto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur, aut certè per suos legitimos procuratores & nuncios, sacro huic Concilio omnino adesse & interesse debeãt. Suprà autem dictos, Imperatorem, Regémque Christianissimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præsentia, si aliàs vnquam, hoc quidem tempore maximè sanctissimæ CHRISTI fidei, & Christianorum omnium futura est salutaris, rogantes atque obsecrantes per viscera misericordiæ Dei & Domini nostri IESV-CHRISTI, cuius fidei veritas & religio, & intus & extra grauiter iam oppugnatur, vt, si saluam volũt Christianam esse Rempubl. si se Domino obstrictos & obligatos pro maximis illius erga se beneficiis intelligũt, ne deserant ipsius Dei causam & negotium; ipsimet ad sacri Concilij Celebrationem veniant; in quo ipsorum pietas

atque

Digitized by Google

atque virtus communi vtilitati salutique suæ ac cæterorum & temporali & æternæ plurimùm est profutura. Sin autem, id quod nollemus, accedere ipsi non poterunt, at graues saltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui personam Principis sui quisque & cum prudentia, & cum dignitate possint in Concilio referre. In primis verò vt id curent, quod ipsis facillimum est, vt ex suis cuiusque regnis ac prouinciis Episcopi & Prælati sine tergiuersatione & mora ad Concilium proficiscantur, quod maximè quidem à Prælatis Principibúsque Germaniæ Deum ipsum, atque nos impetrare æquum est, vt cùm eorũ præcipuè causa, ipsisque cupientibus Concilium indictum sit, & in ea ciuitate indictum, quæ ab eis est desiderata, non grauentur ipsi sua cunctorum præsentia id celebrare & ornare; quò melius atque commodiùs, quæ ad integritatem & veritatem Christianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionẽ, emendationémque malorum, quæ ad Christianorum inter se tam Principum, quàm populorum pacem, vnitatem, concordiámque pertineant, & quæ ad repellendos impetus Barbarorum & infidelium, quibus illi vniuersam Christianitatem obruere moliuntur, sint necessaria, Deo nostris consultationibus præeunte, & lumen sapientiæ suæ ac veritatis mentibus nostris præferente, agi in dicto sacro œcumenico Concilio, & conspirante omnium caritate consuli, tractari, confici, ad optatósque exitus deduci quamprimum & quàm optimè possint. Atque vt nostræ hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perueniant, néve quis illorum ignorantiæ excusationem prætendat, cùm præsertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ essent intimãdæ, tutus forsitan pateat accessus, volumus & mandamus, vt in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem diuinam

Digitized by Google

diuinam congregari solita est, palàm clara voce per Curiæ nostræ cursores, aut Notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valuis dictarum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ portis, & Campi Floræ solito loco affigantur; vbi ad lectionem & notitiam cunctorum aliquamdiu expositæ pendeant: cúmque inde amouebuntur, earum nihilominus exempla in eisdem locis remaneant affixa. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionémque huiusmodi, omnes & quoscumque, quos antèdictæ nostræ litteræ comprehẽdunt, post spatium duorum mensium à die litterarum publicationis & affixionis, ita volumus obligatos esse atque astrictos, ac si ipsismet illæ coram lectæ & intimatæ essent, transumptis quidem earum, quæ manu publici Notarij scripta aut subscripta, & sigillo personæ alicuius Ecclesiasticæ, in dignitate constitutæ, munita fuerint, vt fides certa & indubitata habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ indictionis, annunciationis, conuocationis, statuti, decreti, mandati, præcepti, & obsecrationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud S. Petrum anno Incarnationis Dominicæ M. D. XLII. XI. Galend. Iun. anno VIII.

Blosius.

Hier. Dand.

SACRO

Digitized by Google

SACROS. OECVMENICI CONCILII TRIDENTINI

SESSIO PRIMA.

SVB PAVLO III. PONT. MAX.

Celebrata die 13. menſis Decemb. anno Dom. 1545.

*Decretum α β γ δ ε ζ * de inchoando Concilio.*

PLACETNE vobis, ad laudem & gloriam ſanctæ & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Chriſtianæ, ad extirpationem hæreſum, ad pacem & vnionem Eccleſiæ, ad reformationem Cleri & populi Chriſtiani, ad depreſſionem & extinctionem hoſtium Chriſtiani nominis, decernere & declarare, ſacrum Tridentinum & generale Concilium incipere, & inceptum eſſe? *Reſpondent*, PLACET.

Indictio futuræ Seſſionis.

Et cùm proxima ſit celebritas Natiuitatis Domini noſtri Ieſu Chriſti, & ſubſequantur aliæ feſtiuitates labentis & & incipientis anni; placétne vobis primam futuram Seſſionem habendam eſſe die Iouis poſt Epiphaniam, quæ erit ſeptima menſis Ianuar. Anno Domini 1546. *Reſponderunt*, PLACET.

REMISSIONES.

α *An Concilium generale abſque auctoritate ſummi Pontificis*

Digitized by Google

celebrari possit? Negat Bohadil. in sua Politica lib.2.c.18. n.194. vbi etiam resoluit, *quòd licèt principes seculares non possint illud conuocare possunt tamen per suos iudices ad illius agere obseruantiam.*

β *An summus Pontifex possit dispensare super Concilium?* Affirmant, *si de eo faciat expressam mentionem, & non sufficere clausulam derogatoriam generalem,* Cott. in memorab verbo clausula non obstante, Rebuff. in Auth. habita, verbo examinatione pag.580. cum seq. C.ne filius pro patre, & in praxi benefic.tit. de dispensat. super defectum natal. n.24. Gutier. pract.l.3.q.17. num.231. Aloys.Ricci. in collect. decis. p.4. collect.1367. *prope finem* P.Henriq.in sum.lib.13.cap.57.§ 1. Zerol.in praxi Episc. part.2. verbo absolutio, vers. dico 5. ibi, sed ad hoc respondetur. p.5. Flores Var.lib. 1.q.10.num.50 Steph. Gratian.discept. forens.c.397.à num.35. Fr.Emanuel. q regul tom 1.q.8.art 10. & tom.3.quæst.36.art.2.& quæst.39.art.4 P.Azor instit.moral. p.2.lib 5.cap.14 col.574. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.5. num 2. *& quod constitutio Conciliaris tacitè continet clausulam derogatoriam, & propterea ei non derogetur per clausulas generales, resoluunt* Capuraq. q.1. decis.268. Verald. decis.176. Aloys.Ricc.in collect.decis.p.4.coll.849.

γ *An Episcopus contra Concilium dispensetexpressè, vel tacitè?* Negant gloss.in cap.cùm dilectus, verbo in ætate, de elect. Rebuff in tract. Nominat. quæst.5.num.30. Gutier.de Iuram confirm.p.1.cap.51.num 24.& Canon lib.1.cap.6.n. 10.P. Henriq. d c 57.§.1. lit C. Stephan.Gratian d.cap.397.n 33.P. Valer.Reginald.in praxi fort pœnit.lib.31 c.27.n.202 in princip.

δ *An possit dispensare ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis?* Affirmant Tiraquell. de pœnis temper.in præfat num.31. Lambert de iurepatr.p.1.1.l.2.art.19 q.7. principio, num.2. Cott.in memorab. verbo Episcopus. Rebuff in praxi tit.de dispensat.ad plura benef à n.30.Spin in speculo testamen. gl.15.princ à n.8. Humad in l.5.gl.12 in fine,vers.limitatur.tit.5 part.1.P Sanch. de matrim lib 2.disp.40 à n.2 Cened.Pract.& Canon.quæst.lib. 1.q.30.à n.5. Mich Graff.tom.1 comm.opin.lib.1.tit.2 n.67.vbi resoluunt, *Episcopum posse dispensare super Concilium ex magna causa necessitatis, vel vtilitatis, quando Concilium, vel permittit dispensare, vel loquitur impersonaliter, nec vetando, nec permittendo, nec imponendo aliquam pœnam.*

ε *An omnia decreta Concilij contineant decretum irritans?* Affirmat Gonzal.ad reg.8 cancel.gloss.15.num.37.

ζ *An littera & constitutiones contra Trident. reducende sint ad ius commune? affirmatiuè proprio motu definiit Greg.XIII. prout refertur.* P.Henriq p.1.sum.lib.6.c.6.§.6.in gloss.lit. R.

* Concilia

Digitized by Google

* Concilia generalia approbata quæ fuerint, pulchrè recenset P Lud. Torres in suo singulari tract de fide, disput. 18. dub. 5. fol. mihi 242.

SESSIO II.

Celebrata die 7. mensis Ianuarij 1546.

Decretum de modo viuendi, & aliis in Concilio seruandis.

SAcrosancta Tridentina Synodus α, in Spiritu sancto β legitime congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, agnoscens cum B. Iacobo Apostolo, quòd a omne datũ optimũ & omne donũ perfectũ de sursũ est descendens à patre luminũ, qui iis, qui postulat à se sapiẽtiã, dat omnibus affluẽter, & non improperat eis; & simul sciens, quòd b initium Sapientiæ est timor Domini: statuit & decreuit γ, omnes & singulos Christi fideles, in *ciuitate Tridentina* congregatos, exhortandos esse, provt exhortatur, vt se à malis & peccatis hactenus commissis emendare, ac de cætero c in timore Domini ambulare, & desideria carnis non perficere, orationibus instare, sæpiùs confiteri, Eucharistiæ sacramentum sumere, ecclesias frequentare, præcepta denique Dominica, quantum quisque poterit, adimplere, necnon quotidie pro pace principum Christianorum, & vnitate Ecclesiæ priuatim orare velint: Episcopos verò, & quoscunque alios, in Ordine sacerdotali constitutos, œcumenicum Concilium in ea ciuitate concelebrantes, vt assiduè in Dei laudibus incumbere, hostias, laudes, & preces offerre, sacrificium Missæ quolibet saltem die Dominico, in quo Deus lucem condidit, & à mortuis resurrexit, ac d Spiritum sanctum in discipulos infudit, peragere satagant, facientes, sicut idem Spiritus sanctus e per Apostolum præcipit, obsecrationes, orationes, postulationes, gratiarum actiones pro sanctissimo Domino nostro Papa, pro Imperatore, pro regibus, & cæteris qui in sublimitate constituti,

a Iac. 1.
b Prou. 1. Psal. 110.
c Prou. 8. & 9.
d Act. 2.
e 1. Tim. 2.

Digitized by Google

sunt, & pro omnibus hominibus: vt quietam & tranquillam vitam agamus, pace fruamur, fidei incrementum videamus. Præterea hortatur, vt ieiunent saltem singulis sextis Feriis in memoriam passionis Domini, & eleemosynas pauperibus erogent; in ecclesia autem cathedrali singulis quintis Feriis celebretur Missa de Spiritu sancto, cum litaniis, & aliis orationibus ad hoc institutis: in aliis verò ecclesiis eadē die dicantur ad minus litaniæ, & orationes tempore autē, quo sacra peragūtur, collocutiones, & cōfabulationes non fiant; sed ore & animo, celebranti assistatur. Et quoniam oportet Episcopos esse irreprehensibiles, sobrios, castos, domui suæ benè præpositos; hortatur etiam, vt ante omnia quilibet in mensa seruet sobrietatem, moderationémque ciborū; deinde cùm in eo loco sæpè otiosi sermones oriri soleant, vt in ipsorum Episcoporum mensis diuinarum Scripturarum lectio admisceatur: familiares verò suos vnusquisque instruat, & erudiat, ne sint rixosi, vinosi, impudici, cupidi, elati, blasphemi, & voluptatum amatores; vitia demum fugiant, & virtutes amplectantur; & in vestitu, & cultu, & omnibus actibus honestatem præ se ferant, sicut decet ministros ministrorum Dei. Ad hæc, cùm huius sacrosancti Concilij præcipua cura, solicitudo, & intentio sit, vt propulsatis hæresum tenebris, quæ per tot annos operuerunt terram, Catholicæ veritatis lux, Iesu Christo, qui vera lux est, annuente, candor puritásque refulgeat; & ea, quæ reformatione egent, reformentur: ipsa Synodus hortatur omnes Catholicos hîc congregatos, congregandos, atque eos præsertim, qui sacrarum literarum peritiam habent, vt sedula meditatione diligenter secum ipsi cogitent, quibus potissimum viis, & modis ipsius Synodi intentio dirigi, & optatum effectum sortiri possit; quo maturiùs & consultiùs damnari damnanda, & probanda probari queant: vt per totum orbem omnes vno ore, & eadem fidei confessione glorificent Deum, & Patrem Domini nostri Iesu Christi.

In sententiis verò dicendis, iuxta Toletani Concilij statutum, in loco benedictionis considentibus Domini sacerdotibus, nullus debeat aut immodestis vocibus perstrepere, aut tumultibus perturbare, nullis etiam falsis, vanisve, aut

a Infr. in sess. 22. in decreto de obseruandis in celebr. Missæ.

b 1. Tim. 3.

c Tit. 1. 1. Tim. 3. c. fi. 2. q. 7. cum sim. Conc. Tol. 3. cap. 7. Concil. Rhemen. c. 17. Euseb. in 4. 4. dist. & infr sess. 25. c. 1. de reform.

d Euseb. 1. epist. 3.

e Ioan. 1.

cap. cum ex iniuncto de hæret.

f Concil. Tolet. 1. c. 1. Cōstant. Sess. 1. in

Digitized by Google

aut obstinatis disceptationibus contendere: sed quidquid dicatur, sic mitissima verborum prolatione temperetur, vt nec audientes offendantur, nec recti iudicij acies perturbato animo inflectatur.

prine.c.in loco 5. q. 4. Vide & 4. Tolet. c. 3.

ð Insuper ipsa sacra Synodus statuit, ac decreuit, quòd, si fortè contigerit aliquos debito in loco *a* non sedere*, & sententiam, etiam sub verbo, *Placet*, proferre, Congregationibus interesse, & alios quoscunque actus facere, Concilio durante, nulli propterea præiudicium generetur, nullique nouum ius acquiratur.

a Idem in concil. reperitur. Episcopi forma præscripta est 1. Brac. c. 24.

Deinde indicta fuit futura Sessio ad diem Iouis quartam mensis Februar. proximè venturi.

REMISSIONES.

* *In Spiritu sancto legitimè congregata.*] *Quod Spiritus S. Conc. generali legitimo immediatè assistat*, resoluunt Iacobatius Conc. lib. 10 a. 1. n. 205. Arag. in 2. 2. D. Th q. 1. a. 10. p. 88.

ß Vtrum *generalia Concilia legitimè congregata in fidei, & in morum definitione errare possint*? Negant Campec. de Conc. c. 35. Canus in locis Theolog. lib. 5. c. 4. concl. 9. Albertin. de agnosc. asser. q. 5. num. 7. & q. 21. num. 16. & q. 30. n. 24. Iacob. lib 6. de Concil. art 2 num. 155. & lib. 5. art. 11 n. 14. Cordub. in quæst lib. 4. q. 1. concl. 9. Castr. aduersus hæreses lib 1. cap. 6. & de iusta hæret. punitione lib. 1. cap. 5. Arag. in 2. 2. D. Thomæ q. 1. art. 10. pag. 82. col. 2. vers. Sed est dubium, & vers. 2. conclus. Veg. lib. 9. in Concil. Trid. c. 39. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 5. c. 4. col. 539. vbi resoluit Papam in his quæ sunt fidei errare non posse.

γ *Omnes & singulos Christi fideles in ciuitate Tridentina congregatos.*] *An omnes fideles interesse debeant Concilio generali*? Vide Iacob. de Concil. lib. 1. a. 2. Turrecr. l. 3. sum. c. 12. cũ seqq. Guer. in thesauro Christianæ religionis c. 52. §. 7. *qui resoluunt ad vocē definitam solum Episcopos aliosque superiores Prælatos conuocari, cæteros tamen Ecclesiasticos & seculares interesse posse absque decisiuo suffragio: generale enim Concilium dici Synodum Episcoporum probat* c. Romana Ecclesia 15. dist. c. satis euidenter 96. dist.

ð *Insuper ipsa sacra Synodus, &c.*] *Quis ordo in sedendo, & subscribendo, & in aliis actibus generalis Concilij seruandus sit*? Vide caput fin. 17. dist. c. placuit el. 1. dist. 18. c. Episcoporum 74. dist. Petr. à Monte de potest Pontif. tit. ordo assistentium in Concil. à n. 1. & in Monarch. Concil. q. 5. Iacob. de Concil. lib. 1 art 2. pag.

Digitized by Google

20 cum seqq Roch. de iure patr. verbo Honorificum q. 42. Cass. in Catal gloriæ mundi p. 4. consid. 23. Guerr. d cap. 52. §. 6.

* *Debito in loco non sedere.*] Ant. Gamma decis. 1. ex n. 2. Ioan. Aloysius Riccius decis. 582. num. 6.

SESSIO III.

Celebrata die 4. mensis Februarij 1546.

Decretum de Symbolo fidei.

IN *a* nomine sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti.

Hæc sacrosancta, œcumenica, & generalis Tridentina Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, magnitudinem rerum tractandarum considerans, præsertim earum, quæ duobus illis capitibus, de extirpandis hæresibus reformandis, continentur, quorum causa præcipuè est congregata; agnoscens autem cum *a* Apostolo, non esse sibi colluctationem aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus spirituales nequitias in cœlestibus, cum eodem omnes, & singulos in primis hortatur, vt confortentur in Domino, & in potentia virtutis eius, in omnibus sumentes *b* scutum fidei, in quo possint omnia tela nequissimi ignea extinguere, atque galeam spei salutis accipiant, cum gladio spiritus, quod est verbum Dei. Itaque, vt hæc pia eius solicitudo principium, & progressum suum per Dei gratiam habeat, ante omnia statuit, & decernit, præmittendam esse confessionem fidei *c*; *γ* Patrum exempla in hoc secuta, qui sacratioribus Conciliis hoc scutum contra omnes hæreses in principio suarum actionum apponere consueuêre: quo solo aliquando & infideles ad fidem traxerunt, hæreticos expugnauerunt, & fideles confirmarunt. *δ* Quare Symbolum fidei, quo sancta Romana Eccleſia vtitur, tanquam principium illud, in quo omnes, qui fidem Christi profitentur, necessariò conueniunt, ac fundamentum firmum & vnicum contra quod portæ

a Ephes. 6.

b cap. qui resistit 11. q. 3.

c Concil. Nic. Concil. Rom. sub Iul. 2. Concil. Hippon. in princ. Concil. Constant. 6. Act. 17. cum sim. c. 1. d. 15. *δ* baptizãdos, eũ seq. de conse dist. 4. c. 1. de sum. Tri.

Digitized by Google

portæ [a] Inferi nunquam prævalebunt, totidem verbis, quibus in omnibus Ecclesiis legitur, exprimendum esse censuit: quod quidem eiusmodi est: [c] Credo in vnum Deum Patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, visibilium omnium, & inuisibilium. Et in vnum Dominum Iesum Christum filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia sæcula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero: genitum, non factum consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines, & propter nostram salutem descendit de cœlis, & incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria virgine, & homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus & sepultus est; & resurrexit tertia die secundùm Scripturas: & ascendit in cœlum, sedet ad dexteram Patris; & iterum venturus est cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum Dominum & viuificantem; qui ex Patre Filióque procedit; qui cum Patre & Filio simul adoratur, & *conglorificatur*; qui locutus est per Prophetas. Et vnam *sanctam Catholicam* & Apostolicam Ecclesiam. Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum: & expecto resurrectionem mortuorum, & vitam venturi sæculi. Amen.

[a] Mat. 16. c. in nouo 21. dist. c. saluator 1. q. 3.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta, œcumenica & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, in ea præsidentibus eisdē tribus Apostolicæ Sedis Legatis, intelligens multos Prælatos ex diuersis partibus accinctos esse itineri, nōnullos etiā in via esse, quò huc veniant; cogitánsque omnia ab ipsa sacra Synodo decernenda, eò maioris apud omnes existimationis, & honoris videri posse, quò maiore fuerint, & plenior Patrum consilio, & præsentia sancita & corroborata; statuit, & decreuit, futuram Sessionem post præsentem celebrandam esse die Iouis, quæ subsequetur Dominicam Lætare, proximè futuram: interim tamen non differri discussionem, & examinationem eorum quæ ipsi Synodo discutienda, & examinanda videbuntur:

Digitized by Google

REMISSIONES.

α *In nomine sanctæ & individuæ Trinitatis.*] Concord. Apostolus ad Colos. ibi. *Quodcunque facitis in verbo & opere, in nomine Domini Iesu Christi facite.* Vide Lusitanum Ioan. Vallensem. Peixotium in addit. ad repet. Signaroli de Homedæ ad Rub. Cod. Qui admitti n. 1. cum seqq. Mozzi de contractib. tit. quomodo contractus deficiat, à n. 27 nouissimè Fr. Paulin. Berti. Lucens. in praxi crim. Regul. tit 4 in princ. n. 6. Cald. Pereira de empt. c. 1. n. 1 & 14. latè Stephan Gratian. decis. 1. per totam

β *Non esse sibi collectationem*] Concordat. Apost ad Ephes. c. 6. & cap. qui resistit 11. q. 1.

γ *Patrum exempla, &c.*] Concordant Concil. Nicænum Concil. Rom. sub Iulio 1. Concil. Constant. 6 act. 17. c. 1. 19. dist. cap. baptizandos de consecrat. dist. 4. c. 1. de summa Trinit.

δ *Quare symbolum fidei.*] Symbolum dicitur à syn, quod est simul, & bolus, quod est morsellus. quia vnusquisque Apostolorum suum morsellum, id est partem suam apposuit, gl in Rub de summa Trin Vel dicitur secundum Dionysium à syn, quod est con, & bolin quob est sententia, vel conuenientia, quia de omnium Apostolorum conuenientia stabilitum fuit. Gregor. Lop. l 1. verbo bocados tit. 1. p 1.

ε De fidei symbolo vide D. Augustf. serm 115. & 119. D. Ambr. serm 38. de Ieiuniis Quadrag. D Hier. epist. 61. ad Pammachium, Turrecr. lib. 1 suæ sum c 19. Banez in 2. 2. D. Th. q. 1. art. 9. Repert. Inquis. verbo Eccles. Ruffin de symbolo fidei P Azor inst. moral. p. 1. lib. 8. c. 5. P. Ledesm. in sum. p 1. tract. de doct. Christ. in princ.

SESSIO IV.

Celebrata die 8. mensis April. 1546.

Decretum de Canonicis Scripturis.

SAcrosancta Oecumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem tribus Apostolicæ Sedis legatis, hoc sibi perpetuò ante oculos proponens, vt sublatis erroribus, puritas ipsa Euangelij in Ecclesia conseruetur, quod promissum antè per Prophetas in Scripturis sanctis, Dominus noster Iesus Christus, Dei Filius, proprio ore primùm promulgauit; deinde per suos Apostolos tanquam fontem omnis, & salutaris veritatis, & morum disciplinæ, α α omni creaturæ

Marc. 16.

Digitized by Google

turæ prædicari iussit: perspiciénsque hanc veritatem, & disciplinam contineri β in libris scriptis, & sine scripto traditionibus, quæ ipsius Christi ore ab Apostolis acceptæ, aut ab ipsis Apostolis, Spiritu sancto dictante, quasi per manus traditæ, ad nos vsque peruenerunt, orthodoxorum Patrum exempla secuta, omnes libros tam veteris, quàm noui Testamenti, cum vtriusque vnus Deus sit auctor, necnon traditiones ipsas, tum ad fidem, tum ad mores pertinentes, tamquam vel ore tenus à Christo, vel à Spiritu sancto dictatas, & continua successione in Ecclesia Catholica conseruatas, pari pietatis affectu, ac reuerentia suscipit, & veneratur. Sacrorum verò librorum a Indicem huic decreto adscribendum censuit; ne cui dubitatio suboriri possit, quinam sint, qui ab ipsa Synodo suscipiuntur. Sunt verò infra scripti, γ Testamenti veteris, quinque Moysi, id est, Genesis, Exodus, Leuiticus, Numeri, Deuteronomium, Iosue, Iudicum, Ruth, quatuor Regum, duo Paralipomenon, Esdræ primus & secundus, qui dicitur Nehemias, Tobias, Iudith, Hester, Iob, Psalterium Dauidicum centum quinquaginta Psalmorum, Parabolæ, Ecclesiastes, Canticum Canticorum, Sapientia, Ecclesiasticus, Isaias, Hieremias cum Baruch, Ezechiel, Daniel, duodecim Prophetæ minores, id est, Oseas, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Michæas, Nahũ, Abacuc, Sophonias, Aggæus, Zacarias, Malachias, δ duo Machabæorũ, primus & secundus. Testaméti noui, quatuor Euangelia, secundùm Matthæum, Marcũm, Lucam, & Ioannem: Actus Apostolorũ à Luca Euangelista conscripti: quatuordecim Epistolæ Pauli Apostoli, ad Romanos, duæ ad Corinthios, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, duæ ad Thessalonicenses, duæ ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebræos: Petri Apostoli duæ, Ioannis Apostoli tres, Iacobi Apostoli vna, Iudæ Apostoli vna, & Apocalypsis Ioannis Apostoli. Si ε quis autem libros ipsos integros cum omnibus suis partibus, prout in Ecclesia Catholica legi consueuerunt, & in veteri vulgata Latina editione habentur, pro sacris, & canonicis non susceperit; & traditiones prædictas sciens & prudens contempserit; anathema sit. Omnes itaque intelligant, quo ordine, & via ipsa Synodus, post iactum fidei confessionis fundamentum, sit progressura,

a in Can. Apost. cap. 84. Innoc. 1. epist. 3. c. 7. Gelasius in Conc. 70. Episcop. Concil. Laodic. c. 59. Cõcil. Carthag. 3. c. 47. c. sãcta Romana dist. 15. & fine Epist. Eugen. in Cõc. Florent. ad Armenos.

Digitized by Google

greſſura, & quibus potiſſimum teſtimoniis ac præſidiis in confirmandis dogmatibus, & inſtaurandis in Eccleſia moribus, ſit vſura.

Decretum de editione & vſu ſacrorum librorum.

INſuper eadem ſacroſancta Synodus conſiderans non parum vtilitatis accedere poſſe Eccleſiæ Dei, & ſi ex omnibus Latinis editionibus, quæ circunferuntur, ſacrorum librorum, quænam pro authentica habenda ſit, innoteſcat; ſtatuit, & declarat, vt hæc ipſa vetus, & vulgata editio, quæ longo tot ſæculorum vſu in ipſa Eccleſia probata eſt, in publicis lectionibus, diſputationibus, prædicationibus, & expoſitionibus pro authentica habeatur; & vt nemo illam reiicere quouis prætextu audeat, vel præſumat.

a cap. hæreſis, &c. Adā in ſi. 24. q. 3. & infra Seſſ. 31. 1.

Præterea, *a* ad coërcenda petulantia ingenia; decernit, vt nemo ſuæ prudentiæ innixus, in rebus fidei, & morum ad ædificationem doctrinæ Chriſtianæ pertinētium, ſacram Scripturam ad ſuos ſenſus contorquens, & contra ſenſum, quem tenuit, & tenet ſancta mater Eccleſia, * cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione Scripturarum ſanctarum, aut etiam *b* contra vnanimem conſenſum Patrum ipſam Scripturam ſacram interpretari audeat; etiam ſi huiuſmodi interpretationes nullo vnquam tempore in lucem edendæ forent. Qui contrauenerint, per Ordinarios declarentur, & pœnis à iure ſtatutis puniantur.

b Sic Synodus in Trull. c. 19. quam putant Conſtant. 6. c. exiit circa fin. de verbo ſign. in 6. lib. 5.

& Sed & impreſſoribus modum in hac parte, vt par eſt, imponere volens, qui iam ſine modo, hoc eſt, putantes ſibi licere quidquid libet, ſine licentia ſuperiorum Eccleſiaſticorum, ipſos ſacræ Scripturæ libros, & ſuper illis annotationes, & expoſitiones quorumlibet indifferenter, ſæpe tacito, ſæpe etiam ementito prælo, & quod grauius eſt, * ſine nomine auctoris imprimunt, alibi etiam impreſſos libros huiuſmodi temerè venales habent; decernit, & ſtatuit, vt poſthac ſacra Scriptura, potiſſimum verò hæc ipſa vetus, & vulgata editio quàm emendatiſſimè imprimatur; nullique liceat imprimere, vel imprimi facere quoſuis libros de rebus ſacris ſine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud ſe retinere, niſi primum

Digitized by Google

primum examinati probatíque fuerint ab Ordinario, sub pœna anathematis & pecuniæ, *a* in canone Concilij nouissimi Lateranensis apposita. λμ 2 Et si regulares fuerint, vltra examinationem & probationem huiusmodi, licentiam quoque à suis superioribus impetrare teneantur, recognitis per eos libris, iuxta formam suarum ordinationum. Qui autem scripto eos communicant, 3 vel euulgant, nisi ante examinati probatíque fuerint, eisdem pœnis subiaceãt quibus impressores. Et qui eos habuerint vel legerint, nisi prodiderint auctores, pro auctoribus habeantur. Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, atque ideò in fronte libri, vel scripti, vel impressi authenticè appareat; idque totum, hoc est, & probatio, & examen gratis fiat: vt probanda probentur & reprobentur improbanda. Post ν hæc temeritatem † illam reprimere volens, qua ad profana quæque conuertuntur & torquentur verba & sententiæ sacræ Scripturæ, ad scurrilia scilicet, fabulosa, vana, adulationes, detractiones, superstitiones, impias & diabolicas incantationes, diuinationes, sortes, libellos etiam famosos, mandat & præcipit, ad tollendam huiusmodi irreuerentiam & contemptum, ne de cætero quisquam quomodolibet verba Scripturæ sacræ ad hæc & similia audeat vsurpare; vt omnes huius generis homines temeratores & violatores verbi Dei, iuris & arbitrij pœnis per Episcopos coërceantur.

a Soar. de impressione librorum, sub Leone X. vide infra.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit & decernit, proximam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse Feria quinta, post sacratissimum festum proximum Pentecostes.

LEO X. IN CONCILIO LATERAN.

SESSIO X.

NOS, ne id quod ad Dei gloriam, & fidei augmentum ac bonarum artium propagationem salubriter est inuentum,

Digitized by Google

uentum, in contrarium conuertatur, ac Christi fidelium saluti detrimentum pariat, super librorum impressione curam nostram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis seminibus spinæ coalescant, vel medicinis venena intermisceantur. Volentes igitur de opportuno super his remedio prouidere, hoc sacro approbante Concilio; vt negotium impressionis librorum huiusmodi eo prosperetur faciliùs, quo deinceps indago solertior diligentiùs & cautiùs adhibeatur: statuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus nullus librum aliquem, seu aliam quamcunque scripturam, tam in Vrbe nostra, quàm aliis quibusuis ciuitatibus & diœcesibus imprimere seu imprimi facere præsumat, nisi priùs in Vrbe per Vicarium nostrum & sacri Palatij Magistrum: in aliis verò ciuitatibus & diœcesibus per Episcopũ, vel alium habentem peritiam scientiæ, libri seu scripturæ huiusmodi imprimendæ, ab eodem Episcopo ad id deputandum, ac inquisitorem hæreticæ prauitatis ciuitatis, siue diœcesis, in quibus librorum impressio huiusmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manu propria subscriptionem sub excommunicationis sententia, gratis, & sine dilatione imponendam, approbentur. Qui autem secùs præsumpserit, vltra librorum impressorum amissionem, & illorum publicam combustionem, ac centum ducatorum fabricæ Principis Apostolorum de Vrbe sine spe remissionis solutionem, ac anni continui exercitij impressionis suspensionem, excommunicationis sententia innodatus existat; ac demum ingraueſcente contumacia, taliter per Episcopum suum, vel Vicarium nostrum respectiuè per omnia iuris remedia castigetur; quod alij eius exemplo similia minimè attentare præsumant.

DECLARATIONES.

1. *Cum omnibus suis partibus.*] Etiam dicendum est, quod ne vel periodus, vel vna clausula, vel dictio, aut syllaba, iotáue vnum repugnet in veteri vulgatæ linguæ Latinæ Editione Quoad oppositiones autem contextùs Græci aut Hebraïci cum Latina vulgata editione, Cong remisit ad tertiam regulam Indicis sub Pio IV. editam.

Carthusiani obligati sunt vti veteri ac vulgatâ Editione sacræ

Digitized by Google

ex Scripturæ secundum vsum S. R. E.

2. Et, *si regulares fuerint, vltra examinationem.*] Congregatio Concilij censuit idem in concionibus obseruandum, etiamsi concionatores ab Ordinario fuissent approbari.

3 *Vel euulgant.*] Etiã lectiones annotationes, disputationes, conciones & alia similia, nec non tractatus pertinẽtes tum ad deuotionem, tum ad quietationem conscientiarum stimulatorũ fratrum & alia huiusmodi, quæ sibi inuicem communicant fratres.

REMISSIONES.

α *Omni creaturæ prædicari iussit.*] Concil. illud Matth. vlt. *Euntes ergo docete omnes gentes*, & illud Marci 16. *Euntes in mundum vniuersum prædicate omni creaturæ.*

β *In libris scriptis, & sine scripto traditionibus.*] Vide Patrem Ioannem Azori. Instit moral. p. 1. lib. 8. c. 4. q. 1 vbi q. 2. vocat *traditionem diuinam illam, qua in Scripturis non continetur expressè, sed adhibito communi Patrum, vel Ecclesiæ sensu, certa & necessaria consequutione ex sacris literis colligitur.* Et q. 3. *quærit quanam sint traditionum genera.*

γ *Testamenti veteris, &c.*] Vide Patrem Ioannem Azori. inst. mor. p. 1 lib. 8. c 1 q 4.

δ *Duo Machabæorum.*] Vide Arnald. Pontacum in annotat. ad Eusebium Cæsar colum mihi 446.

Si quis autem, &c] Vide P. Ioannem Azori. institutionũ moral p. 2. lib. 5. c 8. col. 556.

ζ *Si ex omnibus Latinis editionibus, qua circumferuntur, &c.*] Vide P. Ioannem Azori. institutionum moralium p. 1. lib. 8. c. 3. q. 2. vbi q 3. resoluit quòd *approbatione vulgatæ & Latinæ editionis non damnantur exemplaria Hebraica, vel Græca, ex quibus tanquam ex fontibus Latina editio fluxit, qua quidem retinent suam fidem & auctoritatem, vbi corrupta & integra fuerint.*

η *Ad coërcenda petulantia ingenia.*] Concordat textus in cap. hæresis, & in c. Adam in fine 24. q. 3.

θ *Contra eum sensum, quem tenuit & tenet sancta Mater Ecclesia.*] In concilio Mileuitano cap. 2. decreuerunt Patres *non aliter intelligenda esse verba sacræ Scripturæ nisi quemadmodum Ecclesia Catholica semper intellexit.* Vide Sebast. Medices in summa omnium hæresum p. 1. q. 2. Martin de Ayal de tradit. Ecclesiast. asser. 5. Melch Canc. de locis Theolog lib. 12. c. 7. Cordub. lib. 4. quæst. Theolog. q. 1. proposit. 6 vers. tertium signum veræ fidei, Cened. ad Decretal. collect. 8 num. 5. cum seqq. P. Azori. institut. moral. p. 1. lib 8. cap 2. quæst 2. vers. respondeo, vbi quæst. 3. *an interpretari liceat Scripturam sacram, & quidem contra vnanimem consensum Patrum, sed prater illum dumtaxat,* & q. 5. quærit, *quot sensus possit habere vnus Scripturæ locus, & respondet posse habere duos, vnum literalem*

Digitized by Google

literalem, alterum mysticum. * Quibus accedit Ildephonsus de Azeuedo in l.27.tit.7.lib.1.nouæ recop.n 1.& 2 in addit pag.2.

ι *Sed & impressoribus, &c.*] in Concilio nouissimo Lateranensi sessione decima de impressione librorum constitutum est, quòd *nulli liceat imprimere, vel imprimi facere quosuis libros de rebus sacris sine nomine auctoris, neque illos in futurum vendere, aut etiam apud se retinere; nisi primum examinati probatique fuerint ab Ordinario sub pœna anathematis & pecuniæ.* Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib.19. cap.13. sect 4. n.256. Castr.lib.1 de potest.legis pœnal.c.8.vers.est etiam quædam lex. Cou.lib.4.var cap.17.n.1. vers. at hisce calamitosis temporibus. Fusc.de visitat lib.2 c.31.n 9. Felician de censur tit de excommunicat cap.24.vers.qui librum, pag.96 Andream Gambar. de officio & potest legati de latere,lib.2.n.430 Cened. ad Decret. collect. 8. n 7. P. Azori. instit.moral. p.1.lib 8.c.17.q.1. vbi q 2. idem resoluit de quacunque scriptura

κ *Sine nomine auctoris.*] An sufficiat, si nomen certi collegij, conuentus,vel vniuersitatis apponatur ? Affirmat Pater Ioannes Azori.instit. moral p.1.lib 8 cap.17.q.3.

λ *Etsi regulares.*] Vide Fr.Emman quæst.Regul.tom.1.q 8.art 6.

μ *Nisi ante examinati, &c.*] An comprehendat priuatas orationes,conciones,annotationes, & obseruationes de rebus sacris? Vide P.Azori d.c.17.q.4.

ν *Post hæc temeritatem, &c.*] An nefas sit Scripturarum sacrarum verba ad profanam & vanam interpretationem conuertere? Affirmat Pater Ioannes Azor. dict. lib. 8. c. 2. q. 4. † Videndus etiam Salzedo ad Bern.Diaz.in prax.canon.c 100.lit.A.

SESSIO V.

Celebrata die 17.mensis Iunij 1546.

Decretum α * *de peccato originali.*

a Heb.11. b.

b Eph.4.

c Gen.3.

VT fides nostra Catholica, *a* sine qua impossibile est placere Deo, purgatis erroribus, in sua sinceritate integra & illibata permaneat; & ne populus Christianus *b* omni vento doctrinæ circumferatur; cum *c* Serpens ille antiquus, humani generis perpetuus hostis, inter plurima mala, quibus Ecclesia Dei his nostris temporibus perturbatur, etiam de peccato originali, eiúsque remedio non solùm noua, sed vetera etiam dissidia excitauerit: sacrosancta œcumenica,& generalis Tridentina Synodus in Spiritui sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem

Digitized by Google

dem tribus Apostolicæ Sedis Legatis, iam ad reuocandos errantes, & nutantes confirmandos accedere volens, sacrarum Scripturarum, & sanctorum Patrum, ac probatissimorum Conciliorum testimonia, & ipsius Ecclesiæ iudicium, & consensum secuta, hæc de ipso peccato originali statuit, fatetur, ac declarat.

1 Si *a β* quis non confitetur, primum hominem Adam, cùm mandatum Dei in paradiso fuisset transgressus, statim sanctitatem, & iustitiam, in qua constitutus fuerat, amisisse, incurrisséque per offensam præuaricationis huiusmodi iram & indignationem Dei, atque ideò mortem, quam antea illi comminatus *b* fuerat Deus, & cum morte captiuitatem sub eius potestate, *c* qui mortis deinde habuit imperium, hoc est, diaboli, totúmque Adam, per illam præuaricationis offensam, secundùm corpus, & animam in deterius commutatum fuisse; anathema sit

a Celest. 1. epist. 1. cap. 4.

b Gen. 3.

c Hebr. 2. Concil. Araufican. 2. c. 5.

2 Si quis Adæ præuaricationem sibi soli, & *d* non eius propagini, asserit nocuisse; & acceptam à Deo sanctitatem, & iustitiam, quam perdidit sibi soli, & non nobis etiam eum perdidisse; aut inquinatum illum per inobedientiæ peccatum, mortem & pœnas corporis tantùm in omne genus humanum transfudisse, non autem & peccatum, quod mors est animæ; anathema sit: cùm contradicat Apostolo dicenti: Per *e* vnum hominẽ peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt.

d Rom. 5. 1. Cor. 15. Concil. Araufican. 2. c. 2.

e Rom. 5. c. placuit, c. regenerante, & c. quæris, in fin. de conf. dist. 4.

3 *Si quis γ hoc Adæ peccatum*, quod origine vnum est, & propagatione, non imitatione transfusum omnibus inest vnicuique proprium, vel per humanæ naturæ vires, vel per aliud remediũ asserit tolli, quàm per meritũ vnius mediatoris Domini nostri Iesu Christi, *f* qui nos Deo reconciliauit in sanguine suo, factus nobis *g* iustitia, sanctificatio, & redemptio; aut negat ipsum Christi Iesu meritum per Baptismi sacramentum in forma Ecclesiæ ritè collatum, tam adultis, quàm paruulis applicari; anathema sit: quia non *h* est aliud nomen sub cœlo datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri, vnde illa *i* vox: Ecce agnus Dei: ecce qui tollit peccata mundi. Et illa: *l* Quicumque baptizati estis, Christum induistis.

f 1. Tim. 2. Colos. 1. c. multipl. de pœnit. dist. 1.

g 1. Cor. 2.

h Act. 4.

i Ioan. 1. c. nemo de conf. dist. 4.

l Galat. 3.

4 Si

Digitized by Google

4. Si δ quis paruulos recentes ab vteris matrum baptizandos negat, etiam ε ζ si fuerint à baptizatis parentibus orti; aut dicit a in remissionem quidem peccatorum eos baptizari, sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro necesse sit expiari ad vitam æternam consequendam; vnde fit consequens, vt in eis forma Baptismatis, in remissionem peccatorum, non vera sed falsa intelligatur; anathema sit: quoniam non aliter intelligendum est id quod dixit Apostolus: b Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt: nisi quemadmodum Ecclesia Catholica vbicunque diffusa semper intellexit: propter hanc enim regulam fidei ex traditione Apostolorum etiam paruuli, qui nihil peccatorum in semetipsis adhuc committere potuerunt, ideò in remissionem peccatorum veraciter baptizantur, vt in eis regeneratione mundetur, quod generatione contraxerunt. c Nisi enim quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

5. Si η quis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut θ etiam asserit non tolli totum id, quod veram & propriam peccati rationem habet; sed illud d dicit tantùm radi, aut non imputari; anathema sit: in renatis enim nihil odit Deus: quia nihil est damnationis iis, qui verè e consepulti sunt cum Christo per Baptisma in mortem, qui non secundùm carnem ambulant, sed f veterem hominem exuentes, & g nouum, qui secundùm Deum creatus est, induentes, innocentes, immaculati, puri, innoxij, ac Deo dilecti effecti sunt, h hæredes quidem Dei, cohæredes autem Christi, itavt nihil prorsus eos ab ingressu cæli remoretur. Manere i autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc sancta Synodus fatetur, & sentit: quæ cùm ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed vtiliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet: quinimò, qui k legitimè certauerit, coronabitur. Hanc concupiscentiam, quam aliquando l Apostolus peccatum appellat, sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quòd verè,

a Cõcil. Milæuit. c. 2. Cõcil. Afric c. 77. & cap. placuit, de consecr. dist. 4.
b Rom. 5. c. placuit. c. quærjs. in fin. & c. regenerante, de cõ. dist. 4.
c Ioã. 3. c. filius, & c. nõ dubito de conf. dist. 4. c. debitum cum seq. de bapt.
d Ex c. 13. lib. 1. contra 2. Ep. Pelag.
e Rom. 8.
f Rom. 6. & c. propriè de cõs. dist. 4.
g Rom. 8. 2. Coloss. 3. Eph. 4. c. quomodo renouari de pœnitẽt. dist. 2.
i Rom. 8. Galat. 3.
k Ex c. vlt. lib. 1. de pecc. mer. & rem.
l 1 Tim. 1. Rom. 6. 7. & 8. Coloss. 3.

verè, & propriè, in renatis peccatum sit, *a* sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit,

a Respicit c. 23. l. 1. contra 2. Epist. Pelag. & alios locos eiusdem.

1 Declarat * tamen hæc ipsa sancta Synodus †, non esse suæ intentionis, comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Virginem Mariam, Dei genitricem; sed obseruandas esse *b* constitutiones felicis recordationis Sixti Papæ IV. sub pœnis in eis constitutionibus contentis, quas 2. innouat.

b In extr. cõm. lib. 3. de reliq. & uen. sanct. c. 1. Graue nimis. *Vide pau. lo pòst.*

SIXTI IV. CONSTITVTIO PRIOR de festo Conceptionis immaculatæ Virg. ex l. 3. Extrauag. comm. tit. de reliq. & uener. Sanctorum.

CVm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina cœlorum, Virgo Dei genitrix glorioſa, sedibus prælata æthereis, sideribus quasi stella matutina perrutilans, deuotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris *arcana* reuoluimus, quod ipsa, vtpote via misericordiæ, *mater gratiæ*, & pietatis amica, humani generis consolatrix, pro salute fidelium, qui delictorum onere grauantur, sedula oratrix & peruigil, ad Regem quem genuit, intercedit: dignum, quin potiùs debitum reputamus, vniuersos Christi fideles, vt omnipotenti Deo (cuius prouidentia eiusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens pro concilianda suo auctori humana natura, lapsu primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui vnigeniti habitaculum sancti Spiritus præparatione constituit, ex qua carnem nostræ mortalitatis pro redemptione populi assumeret, & immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius immaculatæ Virginis mira cõceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Ecclesia Dei, Missas & alia diuina officia dicant, & illis intersint, indulgentiis & peccatorum remissionibus inuitare, vt exinde fiant eiusdem Virginis meritis & intercessione, diuinæ gratiæ aptiores. Hac igitur consideratione inducti eiusdem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, auctoritate Apostolica hac in perpetuũ valitura

Digitized by Google

constitutione statuimus & ordinamus, quòd omnes & singuli Christi fideles vtriusque sexus, qui Missam & Officium Conceptionis eiusdem Virginis glorioſæ, iuxta piam, deuotam & laudabilem ordinationem dilecti filij Magistri Leonardi de Nogarolis Clerici Veronensis, Notarij nostri, & quæ desuper à nobis emanauit, Missæ & Officij huiusmodi institutionem, in die festiuitatis Conceptionis eiusdem Virginis Mariæ, & per octauas eius deuotè celebrauerint & dixerint, aut illius Horis canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eandem prorsus indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam iuxta felicis recordationis Vrbani IV. in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum constitutiones consequuntur illi, qui Missam & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini Iesu Christi à primis Vesperis, & per illius Octauas, iuxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem, celebrant, dicunt, aut Missæ officio & Horis huiusmodi intersunt, præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Dominicæ 1476. 3. Kalend. Martij, Pontificatus nostri Anno 6.

Constitutio altera.

Graue nimis gerimus & molestum, cùm siniſtra nobis de quibusdam Ecclesiasticis personis referuntur. Sed in eorum, qui ad euangelizandum verbum Dei sunt deputati, excessibus, prædicando commissis, eo grauiùs prouocamur, quo illi periculosiùs remanent incorrecti: cùm facilè deleri nequeant, qui multorum cordibus sic publicè prædicando diffusiùs & damnabiliùs imprimuntur errores. Sanè cùm sancta Romana Ecclesia de intemeratæ semperque Virginis Mariæ conceptione publicè festum solemniter celebret, & speciale ac proprium super hoc officium ordinauerit, nonnulli, vt accepimus, diuersorum Ordinum prædicatores, in suis sermonibus ad populum publicè per diuersas ciuitates & terras affirmare hactenus non erubuerunt, & quotidie prædicare non cessant, omnes illos, qui tenent aut asserunt eandem glorioſam & immaculatam Dei genitricem absque originalis peccati macula fuisse conceptam, mortaliter

Digitized by Google

mortaliter peccare, vel esse hæreticos: eiusdem immaculatæ conceptionis Officium celebrantes, audientésque sermones illorum, qui eam sine huiusmodi macula conceptam esse affirmant, peccare grauiter; sed & præfatis prædicationibus non contenti, confectos super his suis assertionibus libros in publicum ediderunt, ex quorum assertionibus & prædicationibus non leuia scandala in mentibus fidelium exorta sunt, & maiora meritò exoriri formidantur in dies. Nos igitur huiusmodi temerariis ausibus, ac peruersis assertionibus, ac scandalosis, quæ exinde in Dei Ecclesia exoriri possunt, quantum nobis ex alto conceditur, obuiare volentes, motu proprio, non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra mera deliberatione & certa scientia, huiusmodi assertiones prædicatorum eorundem & aliorum quorumlibet, qui affirmare præsumerent, eos qui crederent aut tenerent eandem Dei genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione præseruatam fuisse, propterea alicuius hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare: aut huiusmodi Officium conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes, alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas, editósque desuper libros prædictos id continentes, quoad hoc, auctoritate Apostolica, tenore præsentium reprobamus, & damnamus: ac motu, scientia, & auctoritate prædictis statuimus & ordinamus, quòd prædicatores verbi Dei, & quicunque alij, cuiuscunque status, gradus aut ordinis ac conditionis fuerint, qui de cætero ausu temerario præsumpserint in eorum sermonibus ad populum, seu aliàs quomodolibet affirmare, huiusmodi sic per nos improbatas & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, postquam de præsentibus scientiam habuerint, excommunicationis sententiam eo ipso incurrant, à qua ab alio quàm à Rom. Pontifice (nisi in mortis articulo) nequeant absolutionis beneficium obtinere. Item motu, scientia & auctoritate similibus, simili pœnæ ac censuræ subiicientes eos, qui ausi fuerint asserere, contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis cri-

Digitized by Google

men vel peccatum incurrere mortale, cùm nondum sit à Romana Ecclesia & Apostolica Sede decisum: non obstantibus constitutionibus & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscunque, quibus communiter vel diuisim à Sede Apostolica indultum existat, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possunt per litteras Apostolicas, non facientes plenam ac expressam, ac de verbo ad verbum de indulto huiusmodi mentionem. Et ne de præmissis aliquando valeant ignorantiam allegare; volumus, quòd locorum Ordinarij requisiti, præsentes literas in Ecclesiis, consistentibus in eorum ciuitatibus, & suarum diœcesum locis insignibus, dum maior ibi multitudo populi ad diuina conuenerit, sermonibus ad populum mandent & faciant publicari. Præterea quia difficile foret præsentes litteras ad singula loca, in quibus expediens fuerit, deferre: etiam volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod earundem literarum transumpto, manu publici Notarij confecto, & authentico alicuius prælati Ecclesiastici sigillo munito; vbique stetur, prout staretur eisdem originalibus litteris, si forent exhibitæ vel ostensæ. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ reprobationis, damnationis, statuti, ordinationis, voluntatis & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1483. pridie Non. Sept. Pontificatus nostri. an. 13.

DECLARATIONES.

1. *Declarat autem hac, &c.*] Nemo cuiuscumque ordinis, gradus vel dignitatis existat in popularibus concionibus, vel vbicunque promiscua virorum & mulierum multitudo conuenire solet, de controuersia Conceptionis immaculatæ Dominæ nostræ ex alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate alteram sententiam asserendo & contrariam refellendo aut impugnando, vel de hac quæstione cuiusuis pietatis aut necessitatis prætextu vulgari sermone scribere vel dictare præsumat. Qui contra fecerit, suspensionis pœnam à diuinis absque noua declaratione ipso facto incurrat, si modò fuerit in sacris constitutus, & quocumque præterea gradu siue dignitate fungatur, illis omnibus sit ipso iure priuatus; & ad ea vel similia

lia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiã facto sit obnoxius: super quibus nisi à Rom. Pontifice pro tempore existente dispensari, siue absolui non possit, & nihilominus aliis pœnis, si opus fuerit, à proprio prælato pro delicti mensura infligendis subiiciatur. Ita Pius V. extrauag. incip. *Super.* Quamdiu tamen per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non fuerit, oppositáque sententia condemnata, liceat viris doctis in publicis Academiæ disputationibus, siue generaliũ, siue prouincialium Capitulorum (vbi aliàs interfunt qui rem capere possint, nec scandali vlla subest occasio) de illa quæstione disserere, & argumentis vtramlibet partẽ, vel asserere, vel impugnare: dummodo tamẽ neutra velut erronea præiudicetur, seruentúrq; illa omnia, quæ à Sixto I V. prædecessore nostro monstrata sunt.

Idem Pius pœnas à Sixto I V. contra aliter facientes statutas, ibidem innouat. Constitutio Sixti extat in extrauag. communibus de Rel. & ven. Sanct. *c. graue nimis*, in qua condemnantes alteram partem, ipso facto excommunicationem incurrunt, cuius absolutio, (solo mortis articulo excepto) ipsi Pontifici Romano est reseruata.

2 *Innouat, &c.*] Et super huius opinionis altercatione nullæ sunt litteræ Apostolicæ promulgandæ, cum sufficiant illæ Sixti I V.

REMISSIONES.

a Vide Nauarr. in manu. prælud. 8. à princip. P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 3. cap. 31. & 32. de Iustitia originali, & lib. 4. cap. 24. de peccato originali * Iac. de Graffis 2. p. suæ summæ casuum conse lib. 1. cap. 4. num. 9.

β *Si quis non confiteatur.*] Vide P. Ioann. Azor. d. lib. 4 c. 25. q. 1.

γ *Si quis hoc Ada peccatum, &c.*] Vide P. Azor. d. lib 4. cap. 26. *prope finem.* pag. 328. P. Vasquez in tom. 4. disp. 151. n. 18. & 19.

δ *Si quis paruulos recenter, &c.*] Concilium Mileuitanum dicit *anathema iis, qui recenter natos paruulos baptizandos negant.* Vide Clem. Rom. lib. constit. c. 15. in fine. P. Ægid. de Coninck de sacram. & censur. tom. 1 q. 68. num. 55. P. Valent disput. 4 q. 3. punct 3. essent. 3. Patrem Valerium Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 27. num. 66.

ε *An possint baptizari infantes infidelium inuitis parentibus?*] Vide Gabr. Vasquez in 3 p. D Thom. tom. 2. disp. 155. P. Ægid. d. tom. 1. disp. 68. art. 10. P. Soar. d disp. 25. sect. 3. P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. n. 68. Afflict. decis. 151.

ζ *An Dominus teneatur sua mancipia curare baptizari?*] Vide Patrem Soar. to. 3. disp. 25. sect. 6. P. Vasq. d. disp. 155. c. 7. P. Ægid. dicta disp. 68. num. 87.

Digitized by Google

n Si quis per Iesu Christi, &c.] Vide Cou in c. alma p. 1. §. 10. n. 11. P. Ægid. d. tom. 1. q. 66. art 6. n. 1. P. Valer. Regin. d. lib. 27 n. 61.

o Aut etiam asserit non tolli.] Vide Card. Bellarm. lib. 1. de Baptism cap. 11 P. Ægid. tom. 1 q. 69. art. 1. à num. 1.

t Manere autem in baptizatis concupiscentiam, &c.] Vide P. Henr. in sum. p. 1. lib. 2 c. 16 §. 2 & §. 7. P. Ægid. d. q 69. art. 3. num. 6

u Declarat tamen hac ipsa sancta Synodus, &c. Quòd Beata Virgo fuerit immunis à peccato originali, affirmant P Henriq. in sum. lib 3 cap. 11 § 3. prope finem. Fr Emman. quæst Regul. tom. 1. q. uæst. 57. Spin. in speculo testam gloss. 3. princ. n 17. Ceuall. communium contra comm. 1 p. q. 3. 46. n. 11 P. Martin. Delri. disquis. magic. lib. 4. cap. quæst 3. sect. 9. pag. 266. cum seqq. P. Paul Comitol. respons. moral. lib. 6. quæst. 40. P. Azori. instit. moral. p. lib. 4 cap. 34. col. 352. & p. 2. lib. 1. cap. 11. col. 93. P. Soar. de Religione, tom. 1. lib. 2. cap. 8. n. 2. P. Gabr. Vasquez in 3 p D Thom. tom 2. disp. 116. & nouissimè D F. Ægid. de præsentatione de immaculata Virginis conceptione librum composuit. Et nouissimè in generali congregatione S. Romanæ Ecclesiæ, & vniuersalis Inquisitionis coram S. D. N Paulo V. constitutum est, *vt in posterum nullus audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis actibus publicis asserere quòd B. Virgo fuerit concepta in peccato originali, donec articulus ille à Sede Apost. fuerit definitus, cum prius ipse sanctissimus, sedare motus quosdam super eo negotio exortos nisus esset*, constitutione sequenti, Paulus Papa V † Quibus accedunt Aluar Pizano in discursib. de conceptione, tract. 1 de immaculata concept. Virginis Mariæ: & doctissimus Pater Ferdinand. Salazar in suo defensorio pro immaculata Deiparæ Virginis conceptione, vbi copiosè, post Didac. Lainoz, Alfons. Salmeron. Petr. Canis. Franc. Suarez, Gabriel Vasquez, Benedict. Pereiram, Martin. Delrio, Ioann. de Salas, Enric. Enriquez, Ioseph. de Acosta, Petr Sanchez, Didac. Granado, & alios grauissimos Patres religionis Societatis Iesu, qui assumptum hoc lato sermone fuerunt prosequuti: & idipsum affirmant P. Basil. Ponce de Leon in suis Quodlibet. P Hieron. Rom. de Rep lib. 6. c 39 P. Thom. Argent. in 3. sent. dist. 3. q. 1. a. 1. Petr Lombard. in 3 sent. dist. 3. Albert. Magn. de laud. B. Mariæ, c. 166. & in Scholiis ad c. 1 D. Lucæ, Abul Paradox. 1. c. 21. Melch. Cano de locis Theologic. lib. 7. cap. 1. Illustrissimus Præses Couar. in c. Alma mater de sent. excom. lib. 6. in 2 p. §. 5. n. 2. vbi ad id etiam refert Ambros. Catharin. Petr. Galatin. Scotum & alios, Martin. Azpilcueta, Nauarr variis in locis, præcipuè tamen in Manuali Latino prælud. 8. de peccato originali n. 9. & in c. si quis autem, de pœnit. distinct. 7. n. 74. Et in Aragonia habemus for-

Digitized by Google

tor. vnic, sub tit. Forus conceptionis B. Mariæ Virginis, editum anno 1461. per Serenissimum Regem nostrum D. Ioannem I. & id ipsum in regno Valentiæ, & in Principatu Cataloniæ per Regem Ioan. I. insigni priuilegio ac constitutione speciali anno 1451. fuisse stabilitum, constat ex latè adductis per P. Ioan. Baptist de Lozana Ordinis Carmelitarum in sua Apolog. pro immaculata Deiparæ Virginis Mariæ conceptione. cap. 22. fol. 96. ac dicti nostri fori vnici meminit etiam Balthassar Porreno in suo libro de immaculata Virginis Mariæ conceptione, c. 12. fol. 44. apud quem plura Concilia, variæque Romanorum Pontificum, Patriarcharum, Cardinalium, ac diuersorum Doctorum authoritates, id ipsum affirmantes, commodè videri poterunt. Quibus addendi Iband. à Bardaxi in explicatione dicti fori vnici. n 1. fol. 297. Ant de Butr. in c. fin. de feriis, n 11. in fin. ac ibi etiam Panor. n. 3 & Didac. Matut. in suo lib. Prosapiæ Christi, c. 2. §. 4. 5, & 6 & in c. 4. §. 1. quorũ opinionem & sententiã tanquam receptiorẽ, probabiliorẽ, & pietati ac deuotioni fideliũ congruentiorẽ, hodie iam ab omnibus ferè Ecclesiasticis & secularibus, Prælatis & subditis, ac cæteris omnibus cuiuscunque gradus, dignitatis & sexus existẽtibus, adeò receptã inuenimus, vt eã veritatis scopũ attingere dicendũ videretur, præsertim cũ omnes insignes *Academiæ non* solùm illam receperint, sed & publico & solemni iuramento eius definitionem hilari fronte susceperint, vt de Colonien si & Moguntina testatur Laurenti. Suri. de rebus memorabilib. anno 1501. & de antiquissima ac famigerata Parisiensium Academia scriptum reliquerunt Canisi. lib 1. Deiparæ c. 7. Iacob. Gordonius tom. 2. Chronolog. in anno 11. Papæ Vrbani V. Cæuallos d. q. 346. n. 18. & Balthassar Porreno, quo loco nuper citauimus, in c. 28. insuper affirmans, tam in vniuersitate Salmantina, Toletana & Complutensi, quàm in nostra florentissima Cæsaraugustanorum Academia, & in Ilerdensi, Tarraconensi, Barquinonensi. Hispalensi, Valentina & cæteris omnibus nostræ Hispaniæ speciali Decreto stabilitum fuisse, vt nulli ad Doctoratus gradum aditus pateat, qui prius sub iuramento non promiserit, nunquam se veritatem hanc oppugnaturum, & de Parisiensi, Complutensi & Valentina id etiam affirmat P. Io Baptista Lozana in citato c. 22. fol. 98. qui non solùm variis Pontificum & grauissimorum Doctorum authoritatibus ab eo congestis c. 13. & sequentibus; verùm etiam vrgentissimis rationibus, c. 35. in medium propositis, hanc piam & verissimam assertionem ingeniosè confirmat; quam & nos triginta ab hinc annis, aduersus gloss. verb. Natiuitas in c. 1. de consecratione dist. 3. & verb. miraculo. in cap. 2. de consecratione distinct. 4.

Digitized by Google

dum hæc iura publicè in noſtra Academia doceremus, libenti animo ſequuti fuimus, variis rationibus ac fundamentis illam comprobantes. Et poſtmodum anno 1618 cùm huius nobiliſſimæ ciuitatis Cæſarauguſtæ Supremum Conſulatum exerceremus, vnà cum aliis eiuſdem ciuitatis moderatoribus, copioſáque nobilium ac ciuium & Equitum multitudine, in Angelico Sacello ſereniſſimæ Deiparæ ac immaculatæ Virginis, *del Pilar* communiter à noſtratibus nuncupata, eiuſdem piæ aſſertionis defenſionem ſolemni iuramento firmauimus.

PAVLVS PAPA V. AD PERPETVAM rei memoriam.

REgis pacifici quamquam nullo noſtro merito diuina diſpéſatione vices gerentes in terris, ex muneris noſtri debito, pacis, & concordię inter Chriſti fideles, præſertim eccleſiaſticas perſonas, quæ aliis in viam pacis dirigendis, & in vnitate Spiritus continendis, ſunt prępoſitæ, conſeruationi ſedulò inuigilare cupientes, ea quæ à Prędeceſſoribus noſtris Romana. Pontif. ad ſcandalorum ſemina tollenda ſalubriter conſtituta ſunt, cum hoſtis antiqui inſidiis, qui ab initio diſſidia ſerere cœpit, minimè obſeruari, aut variis modis eludi dignoſcuntur, vt inuiolata ſeruentur, opportunis remediis, quantum cum Domino poſſumus, prouidemus. Olim ſiquidem per felicis record. Sixtum Papam. IV. Prædeceſſorem noſtrum accepto, quòd nonnulli diuerſorum Ordinum prædicatores in ſuis ſermonibus ad populum publicè per diuerſas Ciuitates & Terras affirmare non erubuerant, & quotidie prædicare non ceſſabant, omnes illos, qui tenebant, aut aſſerebant glorioſam & immaculatã Dei Genitricem abſque originalis peccati macula fuiſſe conceptam, mortáliter peccare, vel eſſe hæreticos, eiuſdemque immaculatæ conceptionis officium celebrantes, audientéſque ſermones illorum, qui eam ſine huiuſmodi macula conceptam eſſe affirmabant, grauiter peccare: ſed & prædictis prædicationibus non contenti, confectos ſuper eiſdem ſuis aſſertionibus libros in publicum ediderant, ex quorum aſſertionibus & prędicationibus non leuia ſcandala in mentibus fidelium exorta erant, & maiora meritò exoriri formidabantur in dies; idem Sixtus Prædeceſſor huiuſmodi temerariis

Digitized by Google

temerariis ausibus, & peruersis assertionibus, & scandalosis, quę ex inde in Dei Ecclesia exoriri poterant, obuiare volens, huiusmodi assertiones prędicatorum eorumdem, & aliorum quorumlibet, qui affirmare pręsumerent eos, qui crederent, aut tenerent eandem Dei Genitricem ab originalis peccati macula in sua conceptione pręseruatam fuisse, propterea alicuius hęresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, aut huiusmodi officium conceptionis celebrantes, seu huiusmodi sermones audientes alicuius peccati reatum incurrere, vtpote falsas & erroneas, & à veritate penitus alienas, editósque desuper libros prędictos id continentes, quoad hoc reprobauit & damnauit, ac statuit & ordinauit, quod prędicatores verbi Dei, & quicumque alij cuiuscumque status, gradus, aut ordinis, & conditionis essent, qui ausu temerario pręsumerent in eorum sermonibus ad populum, seu aliàs quomodolibet affirmare huiusmodi sic per eum improbatas, & damnatas assertiones veras esse, aut dictos libros pro veris legere, tenere vel habere, excommunicationis sententiam eo ipso incurrerent, à qua ab alio quàm à Romano Pontifice, nisi in mortis articulo, nequirent absolutionis beneficium obtinere: similíque pœnę & censuris subiecit eos, qui ausi essent asserere contrariam opinionem, tenentes, videlicet glorioſam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hęresis crimen, vel peccatum incurrere mortale, cum nondum id esset à Romana Ecclesia, & Apostolica Sede decisum. Hanc verò Sixti prędecessoris Constitutionem Oecumenica Tridentina Synodus postea innouauit. Ac denique similis record. Pius Papa Quintus, etiam prędecessor noster, statuit, ordinauit, & mandauit, quatenus nemo cuiuscumque ordinis, vel dignitatis existeret, in popularibus concionibus, vel vbicumque promiscua virorum, & mulierum multitudo conuenire solet, de huius controuersię alterutra parte disputare rationibus, vel Doctorum auctoritate, asserendo propriam sententiam, & contrariam refellendo, vel impugnando, aut de hac ipsa quæstione cuiusuis pietatis, aut necessitatis prętextu vulgari sermone scribere, vel dictare pręsumeret, qui cõtra faceret, suspẽsionis pœnam à diuinis absque noua declaratione

Digitized by Google

ipso facto incurreret, si modo esset in Sacris constitutus, & quocunque præterea gradu, siue dignitate, vel administratione fungeretur, illis omnibus foret ipso iure priuatus, & ad eadem, vel similia munera obtinenda, vel obeunda perpetuæ inhabilitatis censuræ, ipso etiam facto obnoxius foret, super quibus nisi à Romano Pontifice pro tempore existente dispensari, siue absolui non posset, & nihilominus aliis pœnis, si opus foret, à proprio Prælato pro delicti mensura infligendis subiectus esset, prout subiecit. Ceterum quamdiu per Apostolicam Sedem altera pars diffinita non esset, oppositáque sententia condemnata, liceret viris doctis in publicæ Academiæ disputationibus, siue generalium aut prouincialium Capitulorum, vel vbi aliàs interessent qui rem capere possent, nec scandali vlla subesset occasio, de illa quæstione differere, & argumentis vtramlibet partem vel asserere, vel impugnare, dum tamen neutra veluti erronea prædicaretur, seruarentúrque illa omnia, quæ à dicto Sixto prædecessore statuta sunt, quorum singula etiam quantum ad alias pœnas duxit innouanda, & innouauit, prout in Sixti, & Pij prædecessorum litterts desuper confectis plenius continetur. Verum licèt hæc prouidè statuta sint, nihilominus sicut accepimus, nonnulli in diuersis Christiani Orbis partibus interminatis quæstionibus nimis intenti, dissensionum huiusmodi, iampridem Ecclesiæ disciplinæ vigore recisa germina coalescere procurant, indéque contentiones & rixæ non sine Dei offensa & scandalo plurimorum exortæ sunt, & grauiores in dies ne exoriantur periculum est, nisi à Nobis opportunè prouideatur. Quamobrem motu proprio, non ad alicuius Nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac matura deliberatione nostris Constitutionum Sixti & Pij prædecessorum huiusmodi veriores tenores præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis habentes, easdem constitutiones Apostolica auctoritate, tenore præsentium approbamus, & confirmamus, & etiam quoad earum pœnas quascunque etiam absolutionis reseruationem innouamus, & inuiolabiliter ab omnibus etiam regularibus, cuiuscunque ordinis & instituti, & aliis quibuscumque tam Ecclesiasticis quàm secularibus personis

cuiuslibet

cuiusuis, status, gradus, ordinis & conditionis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quam sæcularis, etiamsi specialis, specifica, & individua eorum esset necessariò facienda mentio, obseruari præcipimus & mandamus, donec à Romana Apostolica Sede huiusmodi controuersia fuerit diffinita. Ac præterea si quis quouis modo contrauenerit, præter supradictarum constitutionum pœnas respectiuè ipso facto incurrendas, etiam concionandi, publicè legendi, seu docendi, & interpretandi facultate ac voce actiua & passiua in quibuscunque electionibus eo ipso absque alia declaratione priuatus existat, necnon ad concionandum & publicè legendum, docendum, & interpretandum perpetuæ inhabilitatis pœnas similiter ipso facto incurrat, absque alia declaratione, à quibus Nonnisi à nobis ipsis, vel successoribus nostris Rom. Pont. pariter absolui, seu super iis dispensari possit, & nihilominus aliis pœnis nostro, & eorumdem Rom. Pontif. successorum nostrorum arbitrio infligendis, subiiciatur; prout eum subiicimus per præsentes. Et contra huiusmodi transgressores, etiam *regulares*, *cuiusuis* ordinis & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas & seculares personas cuiuscumque status, gradus, ordinis, aut dignitatis tam Ecclesiasticæ quàm secularis, vt præfertur, tam Episcopi & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quàm hæreticæ prauitatis vbique locorum deputati Inquisitores procedant, & inquirant, atque in eos seuerè animaduertant. Non enim iis, & eorum cuilibet, contra eosdem transgressores procedendi & inquirendi ac pœnis coërcendi & puniendi liberam facultatem & auctoritatem iisdem auctoritate & tenore tribuimus & impartimur, eósque vt præfertur procedere, inquirere, & punire præcipimus & mandamus. Non obstantibus omnibus iis & singulis, quæ tam Sixtus, quàm Pius prædecessores prædicti in literis suis huiusmodi voluerunt non obstare. Quibus omnibus & singulis eorum tenores præsentibus pro plenè & sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, hac vice duntaxat specialiter & expresè derogamus, cæterisque contrariis quibuscunque. Et ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, volumus, & dicta auctoritate

Digitized by Google

ritate decernimus, quod præsentes literæ, seu illarum exempla ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Florę affixa omnes ita arctent & afficiant, perinde ac si vnicuiq; personaliter intimatę fuissent, quódque pręsentium transsumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Romæ apud sanctam Mariam Maiorem sub Annulo Piscatoris die 6. Iunij millesimo sexcentesimo decimosexto, Pontificatus nostri anno duodecimo.

S. COBELLVTIVS.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1616. Indict. XV. die verò 9. mensis Iulij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris & Domini nostri Dom. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno duodecimo retroscripta Litera Apostolica affixa, & publicata fuerunt ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Florę, per me Augustinum Bracherium Cursorem.

Siluerius Pontirolus Mag. Curs.

FERIA QVINTA DIE XXXI. AVGVSTI

anno à Natiuitate Domini nostri 1617. in generali Congregatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ, & vniuersalis Inquisitionis habita in palatio Apost. in monte Quirinali, coram S. D. N. D. Paulo diuina prouidentia Papa V.

SAnctissimus Dominus noster post longam & maturam discussionem, auditis votis Illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinal. contra hæreticam prauitatem generalium Inquisitorum, re accuratè ac diligenter perpensa prouidè considerans, quod quamuis in constitutione fœlicis recordat. Sixti IV. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ pro submouendis inter Christi fideles scandalis, rixis & contentionibus edita, à Sancta Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia constitutione sanctiss. Pij V. super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innouauit, cum quibusdam prouisionibus, & adiectionibus

Digitized by Google

nibus pœnarum pro efficaciori earum obseruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi vtramque partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmatiuę in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis, quod eadē Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano cum magna Dei *offensa* scandala, iurgia, & dissensiones; Propterea volens huiusmodi scandalis ex debito sui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præsentis decreti virtute mandat, & præcipit omnibus & singulis cuiusuis ordinis, & instituti Regularibus, & aliis quibuscunque, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus personis, cuiuscunque conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticę, quàm sęcularis, etiamsi specialis, specifica & indiuidua earum esset necessariò mentio facienda, vt in posterum, donec articulus huiusmodi à S. Sede Apostolica fuerit definitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeat in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, & aliis quibuscumque actibus publicis asserere, quod eadem B. Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contrafacientes autem eadem Sanctitas sua voluit, & declarauit, subiacere debere, & subiici censuris & pœnis contentis in supradictis constitutionibus suorum prædecessorum, & sua ipso facto incurrendis. Per huiusmodi tamen prouisionem Sanctitas sua non intendit reprobare alteram opinionem, nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad suprà disposita. Vlterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet quòd non fuerit concepta in peccato originali, in prædictis publicis actionibus asserentes aliam opinionem non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expressè mandauit, vt extra hos casus expressos publicorum actuum

Digitized by Google

actuum, reliquis omnibus ſupradictæ conſtitutiones firmæ & illæſæ remaneant, & exactè obſeruentur, perinde ac ſi præſens decretum non emanaſſet. Et ita decreuit, & mandauit vbicunque inuiolabiliter obſeruari, non obſtantibus in hac parte ſupradictis conſtitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus. Volens & decernens pro obſeruatione, & executione præſentis decreti, & omnium in eo contentorum, quod contra huiuſmodi tranſgreſſores etiam Regulares cuiuſuis ordinis, & inſtituti, etiam quomodolibet exéptos, & alias quaſcumque Eccleſiaſticas & ſæculares perſonas, cuiuſcumque ſtatus, conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tã Eccleſiaſticæ, quàm ſæcularis, tã Epiſcopi, & prælati ſuperiores, aliíque ordinarij locorũ, quàm hæreticæ prauitatis vbiq; locorũ deputati Inquiſitores procedãt, & in eos ſeuerè animaduertant, tribuẽs eis, & eorum cuilibet liberam facultatem & auctoritatem contra eoſdem tranſgreſſores procedendi, ac pœnis coërcendi, ac puniẽndi. Voluit demum, ne præmiſſorum ignorantia à quoquam prætendi poſſit, quod præſens decretum, ſeu illius exemplar ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimata fuiſſent. Quodque præſentium tranſſumptis etiam impreſſis, manu Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Andreas de Pittinis ſanctæ Romanæ, & vniuerſalis Inquiſitionis Notarius.

Anno à Natiuitate Domini noſtri Ieſu Chriſti 1617. *Indict. XV. die verò* 12. *menſis Septembris, Pontificatus autem ſanctiſſimi in Chriſto Patris, & D N D. Pauli diuina prouidentia Papæ V. anno* 13. *præſens Decretum affixum, & publicatum fuit ad valuas Principis Apoſtolorum, & in acie Campi Floræ, per me Franciſcum de Clericis ſanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.*

Siluerius Pontirolus Mag. Curſ.

Quia poſt hæc omnia Sanctiſſ. D. N. Gre. gXV. fel. rec. alia quoque in hoc negotio magis peculiaria ſanxit, viſum eſt ea hîc referre.

FERIA

Digitized by Google

FERIA III. DIE XXIV. MAII,

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi 1622. *in generali Congregatione Sanctæ Romanæ, & Vniuersalis Inquisitionis, habita in Palatio Apostolico in monte Quirinali coram S.D.N.D.Gregor. diuina prouidentia Papa XV. ac Illustrissimis & Reuerendissimis DD. S. R. E. Cardd. aduersus hæreticam prauitatem Inquisitoribus Generalibus à Sancta Sede Apostolica specialiter deputatis.*

SAnctissimus D.N. auditis votis illustrissimorum & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum Decretum aliàs editum à fel.rec. Paulo V. eius Prædecessore, tenoris sequentis, videlicet.

Sanctissimus Dominus noster post longam, & maturam discussionem auditis votis illustrissimorum, & Reuerendissimorum DD. Cardinalium contra hæreticam prauitatem Generalium Inquisitorum re accuratè, ac diligenter perpensa *prouidè* considerans, quòd quamuis in Constitutione *fel.rec. Sixti* I V. super Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ pro submouendis inter Christi fideles scandalis, rixis, & contentionibus edita, à Sancta Tridentina Synodo innouata, & deinde in alia Constitutione San.me. Pij V. super eadem re, quas similiter Sanctitas sua innouauit cum quibusdam prouisionibus, & adiectionibus pœnarum pro efficaciori earum obseruatione, relinquatur vnicuique libera facultas tenendi, & etiam asserendi vtramque partem, quòd scilicet fuerit, vel non fuerit concepta cum peccato originali, dum tamen neutra, veluti erronea, aut hæretica damnetur: nihilominus ex occasione assertionis affirmatiuæ in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & actibus publicis, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit cum peccato originali concepta, oriuntur in populo Christiano, cum magna Dei offensa, scandala, iurgia, & dissensiones. Propterea volens huiusmodi scandalis ex debito sui muneris prouidere, decreuit, & præcepit, ac præsentis Decreti virtute mandat, & præcipit omnibus, & singulis cuiusuis Ordinis, & Instituti Regularibus, & aliis quibuscunque

Digitized by Google

cumque, tam Ecclesiasticis quàm secularibus personis, cuiusuis conditionis, status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam ecclesiasticæ, quam secularis, etiamsi specialis, specifica, & indiuidua earum esset necessarijò mentio facienda, vt in posterum, donec articulus huiusmodi à Sancta Sede Apostolica fuerit diffinitus, vel per sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, non audeant in publicis Concionibus, Lectionibus, Conclusionibus, & aliis quibuscunque actibus publicis asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali. Contra facientes autem eadem Sanctitas Sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis Constitutionibus suorum prædecessorum, & sub ipso facto incurrendis. Per huiusmodi tamen prouisionem Sanctitas Sua non intendit reprobare alteram opinionem; nec ei vllum prorsus præiudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus de præsenti reperitur, præterquam quoad supra disposita. Vlterius sub eisdem censuris, & pœnis mandans, quòd negatiuam opinionem, videlicet, quòd non fuerit concepta cũ peccato originali, in prædictis publicis actibus asserentes, aliam opinioné non impugnent, nec de ea aliquo modo agant, seu tractent. Insuper voluit, & expresè mandauit, vt extra hos casus expressos publicorum actuum, in reliquis omnibus supradictæ Constitutiones firmæ, & illæsæ remaneant, & exactè obseruentur perinde, ac si præsens Decretum non emanasset. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte supradictis Constitutionibus, & aliis omnibus in contrarium facientibus, &c.

Hoc suo præsenti decreto, ex eisdem causis euitandi scandala, dissensiones, atque discordias in populo Christiano, quæ pari ratione oriri possunt, & vt accepit, in aliquibus regionibus iam ortæ sunt ex sermonibus priuatis occasione assertionis affirmatiuæ, extendit & ampliauit etiam ad priuata colloquia, & scripta mandans, & præcipiens omnibus & singulis supradictis, ne de cætero, donec articulus huiusmodi à Sede Apostolica diffinitus, vel per Sanctitatem suam, & Sedem Apostolicam fuerit aliter ordinatum, neque

Digitized by Google

neque etiam in sermonibus, & scriptis priuatis audeant asserere, quòd eadem Beatissima Virgo fuerit concepta cum peccato originali, nec de hac opinione affirmatiua aliquo modo agere, seu tractare, exceptis tamen, quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Per hoc tamen Sanctitas sua non intendit reprobare hanc opinionem, nec ei vllum prorsus prejudicium inferre, eam relinquens in eisdem statu, & terminis, in quibus reperitur præterquam quoad in supradicto fel. record. Pauli V. & hoc suo Decreto disposita. Eademque Sanctitas sua voluit, & expressè mandauit, vt in reliquis omnibus, vbi huiusmodi Decretis non aduersantur, Constitutiones Sixti IV. Alexandri VI. & Pij V. ac Pauli V. eius Prædecessorum super Conceptione Beatissimæ Virginis firmæ, & illibatæ remaneant, ac exactè obseruentur, perinde ac si huiusmodi Decretum non emanasset. Et insuper eadem Sanctitas sua cum Sancta Romana Ecclesia de Beatissimæ Virginis Conceptione Festum solemniter, & Officium celebret, omnibus & singulis personis Ecclesiasticis tam secularibus, quàm cuiusuis Ordinis, & instituti Regularibus mandat, ac præcipit, vt in Sacrosancto Missæ Sacrificio, ac diuino officio celebrandis, tam publicè, quàm priuatim, non alio, quàm Conceptionis, nomine vti debeant. Contrauenientes autem Sanctitas sua voluit, & declarauit subiacere debere, & subiecit censuris, & pœnis contentis in supradictis constitutionibus, ac præfato Decreto suorum Prædecessorum ipso facto incurrendis. Et ita decreuit, & mandauit vbique inuiolabiliter obseruari, non obstantibus in hac parte constitutionibus suprascriptis, Decreto præfato Pauli V. consuetudinibus etiam immemorabilibus, nec non omnibus, & singulis, quæ prædecessores prædicti voluerunt non obstare, ac aliis quibuscunque in contrarium facientibus. Volens, & decernens pro obseruatione, & executione præsentis Decreti, & omnium in eo contentorum, quòd contra huiusmodi transgressores, etiam Regulares cuiusuis Ordinis, & instituti, etiam quomodolibet exemptos, & alias quascunque Ecclesiasticas & Seculares personas cuiuscumque status. conditionis, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Eccle-

Digitized by Google

stasticæ, quàm Secularis, tam Episcopi & Prælati Superiores, aliique Ordinarij locorum, quam hæreticæ pravitatis, vbique locorum deputati. Inquisitores procedant, & in eos seuerè animaduertant, tribuens eis, & eorum cuilibet liberam facultatem, & auctoritatem contra eosdem transgressores procedendi, ac pœnis coërcendi, & puniendi. Voluit demum, ne præmissorum ignorantia à quoquam pretendi possit, quod præsens Decretum, seu illius exempla ad valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe & in acie Campi Floræ affixa omnes ita arctent, & afficiant, perinde ac si vnicuique personaliter intimata fuissent; quòdque præsentium transsumptis etiam impressis manu Notarij publici subscriptis, & sigillo alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ.

Andreas de Pettinis Sanctæ Romanæ, & vniuersalis Inquisitionis Not.

Anno à Natiuitate Domini nostri Iesu Christi millesimo sexcentesimo vigesimo secundo, Indict. V. die verò secunda mensis Iunij, Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius secundo supradictum Decretum affixum, & publicatum fuit ad Valuas Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & in acie Campi Floræ, vt moris est, per me Brandimartem Latinum S. D. N. Papæ Curs.

Octauius Spada Mag. Curs.

Decretum ✠ de Reformatione.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT I.

Habentes stipendium pro lectione sacra Scripturæ, debent cogi per Ordinarios ad munus exequendum per se, vel per alios, & qua via procurandum stipendium, si hucusque non fuerit constitutum.

EAdem sacrosancta Synodus, piis summorum Pontificum, & probatorum a Conciliorum Constitutionibus inhærens, eásque amplectens, & illis adiiciens; ne cælestis ille sacrorum librorum thesaurus, quem Spiritus sanctus summa liberalitate hominibus tradidit, neglectus iaceat; statuit, & decreuit, quòd 1 β in illis Ecclesiis, in quibus præbendæ, aut præstimonium, seu aliud quouis nomine nuncupatum stipendium γ pro lectoribus sacræ Theologiæ deputatum reperitur, Episcopi, Archiepiscopi, Primates, & alij locorum Ordinarij eos, qui præbendam, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi obtinent, ad ipsius sacræ Scripturæ expositionem & interpretationem 2 per se ipsos, si idonei fuerint, alioquin per idoneum substitutũ ab *ipsis Episcopis*, Archiepiscopis, Primatibus, 3 & aliis locorum Ordinariis 4 δ eligendum, etiam per subtractionem fructuum, 5 cogant, & compellant. 6 De cætero vero præbenda, præstimonium, aut stipendium huiusmodi non nisi personis idoneis, & quæ per se ipsos id munus explere possint, 7 conferantur: 8 & aliter facta prouisio nulla sit: & inualida. 9 ε In Ecclesiis autem Metropolitanis, vel Cathedralibus, si ciuitas insignis, vel populosa, ac etiam in Collegiatis existentibus in aliquo insigni oppido, etiam nullius diœcesis, si ibi Clerus numerosus fuerit, 10 vbi nullà præbẽda, aut præstimonium, seu stipendium huiusmodi deputatum reperitur, 11 præbenda quomodocunque, præterquam ex causa resignationis, 12 primò vacatura, cui aliud onus incompatibile iniunctum non sit, ad eum vsum ipso facto perpetuò 13 constituta & deputata intelligatur. Et quatenus in ipsis Ecclesiis nulla, vel non sufficiens præbenda foret. Metropolitanus, vel Episcopus ipse per assignationem fructuum 14 alicuius simplicis beneficij, eiusdem tamen debitis supportatis oneribus, vel per contributionem

a Vide Concil. Later. sub Innoc. 3. c. 12.

C. quia, & cap. fi. de mag. & inf. Sess. 23. de refor. c. 18.

Infrà Sess. 24 c. 15. de refor.

Digitized by Google

beneficiatorum suæ ciuitatis,& diœcesis, vel aliàs, prout commodiùs fieri poterit, 15 de Capituli consilio ita prouideat, vt ipsa 16 sacræ Scripturæ lectio habeatur; ita tamen,vt quæcumque aliæ lectiones, vel consuetudines, vel quauis alia ratione institutæ, propter id minimè prætermittantur.ζ Ecclesiæ verò, quarum annui prouentus tenues fuerint, & vbi tam exigua est Cleri, & populi multitudo, vt Theologiæ lectio in eis commodè haberi non possit, 17 saltem a magistrum habeant, ab Episcopo cum consilio Capituli eligendum, qui Clericos, aliósque scholares pauperes 18 Grammaticam gratis doceat*, vt deinceps ad ipsa sacræ Scripturæ studia, annuente Deo, transire possint; 19 ideóque illi magistro Grammatices vel alicuius simplicis beneficij fructus, quos tamdiu percipiat, quamdiu in docendo perstiterit, assignentur; dum tamen beneficium ipsum suo debito non fraudetur obsequio: vel ex Capitulari, vel Episcopali mensa condigna aliqua merces persoluatur: vel aliàs Episcopus ipse aliquam rationem ineat suæ Ecclesiæ, & diœcesi accommodam; ne pia hæc, vtilis atque fructuosa prouisio quouis quæsito colore negligatur.In monasteriis quoque monachorum,vbi commodè fieri queat, etiam lectio sacræ Scripturæ habeatur,qua in re si Abbates negligentes fuerint, Episcopi locorum, in hoc vt sedis Apostolicæ delegati, eos ad id opportunis remediis 20 compellant.In couuentibus verò aliorum Regularium,in quibus studia cómodè vigere possunt,sacræ Scripturæ lectio similiter habeatur: quæ lectio à Capitulis generalibus,vel prouincialibus assignetur 21 dignioribus magistris. In gymnasiis etiam publicis, vbi tam honorifica, & cæterorum omnium maximè necessaria lectio hactenus instituta non fuerit, religiosissimorum Principum, ac Rerumpublicarum pietate & charitate ad Catholicæ fidei defensionem,& incrementum,sanæque doctrinæ conseruationē, & propagationem instituatur: &,vbi instituta foret, & negligeretur,restituatur.Et,22 ne sub specie pietatis impietas disseminetur;statuit eadem sancta Synodus, nemīnē ad huiusmodi lectoris officium tam publicè, quàm priuatim admittendum esse,qui prius ab Episcopo loci de vita,moribus, & scientia 23 examinatus, & approbatus non fuerit: quod tamen

a Concil. Constantinop.6.c. 5.cum alleg. à me in tract. de priu. schol. priu.88.c. 2. & c. quia, de mag.Concil. Lateran, sub Alex. 3.c. 18. & sub Innoc.3. c.11.& infr. Sess. 23.c.18. de refor. Clem. ne in agro, de stat. mō. c. 2. de mag.

tamen de lectoribus in claustris Monachorum non intelligatur. 24 η θ ϟ 25 Docentes verò ipsam sacram Scripturam, 26 dum publicè in scholis docuerint; & 27 α scholares †, α qui in ipsis scholis student, 28 λ μ priuilegiis omnibus de perceptione fructuum, præbendarum, ν & beneficiorum suorum, in absentia à iure communi concessis, plenè gaudeant, & 29 fruantur.

α c. fin. de mag. alleg. in meo tra. de priu. scho. prin 98.

DECLARATIONES.

1 *In illis Ecclesiis, &c.*] Vbi non est constituta præbenda Theologalis, & viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium perpetuum Theologo, qui docendi ibi officio fungatur, ea seruanda est: quod si illud etiam poterit Theologum reddere diligentiorem in sui muneris functione, triennium eius conductioni Ordinarius vnà cum Capitulo præfinire debet.

24. Martij 1598.

Congregatio Concilij censuit, si stipendium pro lectore sacræ Theologiæ iam ante Concilium fuit, vt proponitur in Cathedrali, deputatum, non esse necesse ex Decret. Concil. erigere præbendam Theologalem.

2 *Per se ipsos, &c.*] Si Theologus habēs huiusmodi præbendam, legitimè obtineret Parochialem, teneretur in ea residere, amissis distributionibus quotidianis, & aliis emolumentis, quæ tantùm deseruientibus dari solent: in officio autem arbitrio Ordinarij, alium deputare debet: assignato ei competenti salario.

Rhemēsis 24. Maij 1591.

Congregatio Concilij censuit, quando clericus secularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationem illius suspendendam esse, donec inueniatur idoneus Theologus secularis, cui fieri possit & interim nullum esse deputādum custodem, aut curatorem fructuum ipsius Canonicatus, sed eos omnes tradendos superiori alicuius ordinis, qui curet, vt aliquis Theologus ex suis Regularibus publicè in Cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur Decreto Conc. c. 1 Sess. 5. eique in primis necessaria subministret ex dictis fructibus, quod reliquum fuerit in vsum Monasterij conuertat.

Quando Clericus secularis idoneus non reperitur pro dicta præbenda statuerunt Pius. V. & Gregorius XIII. collationem huius Canonicatus suspendēdam esse, donec inueniatur idoneus Theologus secularis, si fieri possit: interim verò nullum esse ab Episcopo fructuum ipsius Canonicatus custodem aut curatorem deputandum: sed eos omnes superiori alicuius Monasterij tradendos, qui curet, vt aliquis idoneus Theologus ex suis Regularibus publicè sacram Scripturam in Cathedrali doceat,

Digitized by Google

pro vt hîc mandatur, eíque in primis neceſſaria ſubminiſtret ex dictis fructibus: quòd ſi quid reliquum erit, in Monaſterij vſum conuertatur, *Doct. in cap.* Maioribus, *de prabendis. & magis in terminis gloſſ. in cap.* Quod nullus, *de Magiſt. in verb.* præbendæ.

3 *Et aliis locorum Ordinariis eligendum, &c.*] Et ſi Ordinarius inferior fuerit negligens, putà Prior, Abbas, Præpoſitus, & cæteri ſimiles alicuius Eccleſiæ collegiatæ, poterit Epiſcopus, in cuius Diœceſi ſunt, ſupplere, id eſt, cogere.

4 *Eligendum, &c.*] Electio hæc ſoli Epiſcopo competit, quia à Concilio in hoc Decreto (cũ de ſubſtituto eligendo agitur,) ſoli Epiſcopo datur electio, & adiuuat exemplũ Pœnitentiarij, licet conceptum aliis verbis.

5 *Cogant & compellant, &c.*] Si lectores iſti collatoribus inferioribus ſunt ſubiecti, vt muneri ſuo ſatisfaciant, per Epiſcopũ ſunt compellendi. Etenim Epiſcopus poteſt ſupplere negligentiã ſuperiorum non compellentium ad eligendum eos qui ſtipendium pro huiuſmodi lectione obtineant, licet Eccleſia eſſet exempta; qui quidem Epiſcopus id exequi volens, moneat, terminum præfigat, & eo elapſo, ſuppleat cogendo vel eligendo.

6 *De cætero, &c. qua per ſeipſos, &c.*] Canonicatum & magiſtralem præbendam obtinens cum parochiali, ſi in ea (vt tenetur) reſideat, fructus Canonicatus & præbendæ percipere poteſt ita tamen, vt quotidianas diſtributiones amittat, atque alia præterea, quæ abſentes iuſta de cauſſa percipere non poſſunt. In præbenda autem Magiſtrali idoneum virum ſibi ſubſtituat, qui ex vteri inſtituto annexũ ſuæ præbẽdæ munus obeat S. Script. interpretandæ. *Idem ſup. §. Per ſeipſos, & Seſſ. 23. c. 1. de Ref. §. Eum qui.*

7 *Conferantur, &c.*] A quo autem hæc collatio fieri debeat, Concilium non expreſſit. Quare pertinebit ad eum, ad quem antea de iure ſpectabat. *Idem infrà, §. Conſtituta.*

8 *Et aliter prouiſio facta, nulla ſit & inualida.*] Eandem facultatem habebunt Ordinarij in Eccleſiis collegiatis, in eiſdem terminis Concilij, quando inferiores Ordinarij illarum Eccleſiarum fuerint negligentes, præſertim cum in diſcurſu Scholaſticæ, neceſſe ſit explicare locos ſacræ Scripturæ.

Non eſt ſatisfactum huic Decreto, ſi ſtipendium iam conſtitutum pro lectore Sacræ paginæ non ſufficiens, augeatur, vel per acceſſionem alicuius beneficij ſimplicis, vel per contributionem &c. quando in illa Eccleſia adeſſet præbenda, quæ pro hac lectione, iuxta formam dicti decreti, vniri poſſit.

Præbẽda quæ vacat, poteſt optari, nec illa poteſt erigi in Theologalem, quia Concilĩ loquitur de præbenda vacatura, cum iſta non

Digitized by Google

ista non vacauerit quia præuenta est à iure optandi, & ideo illa sola dabitur Theologo, quæ remanebit post optionem.

Congregatio Concilij censuit, erectionem præbendæ Theologi non habere locum in ea, quæ vigore statuti assequēti Canonico optatur, sed illam præbendam, quam dimiserit Canonicus qui nouissimè optat, huic muneri affectam, & vnitam remanere. Iunensis 6. Iulij 1592.

9 *In Ecclesiis autem Metropolitanis vel Cathedralibus.*] Per decretum visitationis Apostolicæ de constituenda præbenda vacatura non fiat præiudicium legitimo collatori, cùm vacauerit.

10 *Vbi nulla præbenda.*] Vbi nullæ sunt præbendæ, eo quòd Canonicatus tantùm distributiones quotidianas habeant, idem statuendum est, quod de præbendis, cum illarum loco succedant.

An si Canonicatus omnes consistant in quotidianis distributionibus, ipsæ præbendæ erunt intelligendæ, & sic quoque Congregatio censuit.

11 *Præbenda quomodocumque.*] Intelligitur etiam præbenda, cuius fructus omnes consistunt in distributionibus quotidianis, sicut reliquæ.

12 *Primò vacatura.*] Non tamen in mense Apostolico: quia non comprehunduntur sub hoc decreto præbēdæ vacantes in mensibus reseruatis, & idem ius in præbenda pœnitentiali, sess. 24. c. 8. de reformatione S. D. N. sentiēs hoc decretum Concilij esse conditionatum, & requiri priùs declarationem & actualem deputationem Episcopi, vt sc. illa præbenda sit Theologalis, respōdit valere collationem præbēdæ (quæ primùm post Concilium vacauit) factam personæ minus idoneæ ad sacram Scripturā per seipsum interpretandam, si nondum illa præbenda actu fuerit deputata in Theologalem. Nec est in optione Episcopi primam præbēdam vacantem assignare pro Pœnitentiario, licèt ratione curæ animarum videatur magis necessarius, sed debet pro Theologo, propter verba huius Decreti, *ipso facto*. Verum si magis expediens in aliquo loco particulari fuerit iudicatum, vt prius de Pœnitentiario prouideatur, habenda est confirmatio in specie à sanctissima Sede Apostolica, ad omnem difficultatem tollendam.

Non debentur quidem lectori distributiones quotidianæ pro illis horis, quibus legit, ex dispositione Iuris & doct. per gloss. vlt. in cap. quia nonnulli, de Magist. quos dixit Sanctitas sua non loqui respectu illius lectoris qui in Ecclesia sua legit, vt facit iste de quo in hoc textu: tamen sanctissimus Dominus noster Greg. XIII. audita relatione Congregationis, ex gratia illas esse ei tribuēdas, non modò pro illis horis, vt si manè legit pro horis matutinis, & missa solēni; sed etiam pro tota die consultus respōdit.

13 *Constituta & deputata intelligatur.*] Huius beneficii collationem

lationem Concilium reliquit illis, ad quos de iure ante Concilium spectabat. Nec talis deputatio & institutio habet locum in Canonicatibus & præbendis Sedi Apostolicæ reseruatis & affectis. Item si in præteritis mensibus Cardinalis haberet indultum à Sede Apostolica, deputationem tamen huiusmodi præbendæ Concilium reliquit illis, ad quos verè ante Concilium spectabat, quoniam ex hoc Decreto hoc solum habetur quòd in Theologalem erigatur. Electio verò soli Episcopo competit, quia à Concilio in hoc decreto, cum de substituto eligendo agitur, soli Episcopo datur electio, & adiuuat exemplum Pœnitentiarij, licet fit cœptum aliis verbis. Nec successori præiudicium factum est, si aliter per prædecessorem fuit seruatum. Et id intelligendum est de iis canonicatibus Theologicis, qui erecti non sunt ante Concil. Tridentinum. Secus si ante essent erecti: tunc enim seruandum est quod ante Concilium seruabatur. Ita Congregatio in vna Astoricensi censuit cum consilio Capituli si tamen ante Concilium in collatione requirebatur. Idem sup. § Eligendum.

Hoc decretum habet locum etiam in Ecclesiis collegiatis, quarum præbendæ sunt de iure patrio Laicorum, vt deputetur præbenda primo vacatura, concurrentibus omnibus requisitis, prouehit & persona non erit nominanda ante vocationem, sed electio personæ spectabit ad Episcopum, collatio verò, ad quem legitimè spectabat ante deputationem præteritam. Non potest optari præbenda, quæ fuerit erecta & deputata in Theologalem pro Theologo à sequenti Canonico.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem præbendam Theologalem non esse admittendum ad ius optandi competens Canonicis. Astensis 12. Feb. 1601.

In Ecclesia verò Cathedrali aut collegiata insigni, quæ non est numerata, vel Regularis, vel quæ nullas habet distinctas præbendas, Ordinarius, vt habeatur omnino lectio sacræ Scripturæ, cum non possit in huiusmodi Ecclesiis deputari præbenda primò vacatura) prouideat alia ratione, iuxta hoc Decretum. Ideóque erit procedendum, sicut si Ecclesia esset exempta, quo ordine poterit hoc facere in negligentiam superioris.

In præbenda primò vacatura post Concilium, locum optio non habebit. Si autem de ea, quæ primò vacauit, prouisum non fuit de Theologo, relictum est ordinariæ decisioni Iudicum.

14 *Alicuius simplicis beneficij.*] Vbi sunt præbendæ & Canonicatus, non potest assignari aliud beneficium pro isto Theologo vel Pœnitentiario.

15 *De Capituli consilio.*] Hæc verba nimirùm ad proxima sunt referenda.

Digitized by Google

ferenda, cum agatur de assignatione & contributione.

In nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expresse sustulit appellationem, ea sublata intelligitur quoad effectum dumtaxat suspensiuum, non autem deuolutiuum: quare auctoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur non aufert ius illorum, ad quos legitimè interposita appellatione aliàs causa deuolueretur.

Si in electione Theologi, vacante præbenda, inter Episcopum & Capitulum sit controuersia, ad Metropolitanum erit recurrendum, & eius iudicium sequendum.

16 *Sacræ Scripturæ lectio.*] Satisfit Concil. etiam Scholasticam Theologiam legendo.

De tempore, hora, & materia Sacræ scripturæ vel Theologiæ, quæ in Sacra scriptura continetur, super qua legendum sit relinquitur arbitrio ordinarij: potest tamen ipse lector vacare à lectione tribus mensibus; scil. Iul. Augusti, & Septembris.

Congregatio Concilij censuit tempus, horam, & materiam Sacræ Scripturæ, super qua legendum sit, remitti arbitrio Ordinarij.

17 *Saltem magistrum.*] Congregatio censuit, casu quo deficit magister Grammaticæ in vrbe, fieri non posse vt Curatus ruralis ibi habitet relicto idoneo Vicario & approbato ab Ordinario, cum congrua mercede in parochiali, etiamsi talis Curatus solemnibus saltem festis officium in parochia exercere vellet. 11 Ianuar. 1594.

18 *Grammaticam gratis doceat.*] Vbi est Laicus, qui Clericos Grammaticam doceat, si presbyter ad Parochialem Ecclesiam à ciuitate duo milliaria non distantem, deputetur, qui tamen suæ parochiali diebus festis inseruit, à residentia non excusatur.

19 *Illi magistro Grammatices.*] In collatione Cathedræ legatur Grammatica, & præsupposito quod dictæ Cathedræ sint annexæ duo præstimonia, quorum fructus sint pro sustentatione lectoris dictæ Cathedræ, pertineat simul ad Episcopum & Capitulum admittere Vicarium habentem potestatem.

20 *Compellant.*] Etiam Carthusiani strictioris Clausuræ comprehenduntur sub hoc Decreto.

21 *Dignioribus Magistris.*] Isti lectores sacræ Scripturæ in conventibus Regularium non sunt examinandi & approbandi ab Episcopo loci, de vita, moribus, & scientia, vt infra: cum Concilium videatur id committere Capitulis generalibus, vel prouincialibus. Sed si in Ecclesia publicè populo sacra Scriptura legenda esset, tunc seruandum esset, quod in Prædicatore statuitur infr. c. 2 de munere præd.

22 *Ne sub specie pietatis.*] Ordinarius non potest examinare, seu approbare de vita, moribus & scientia eos, qui Sacram scripturam

Digitized by Google

interpretaturi sunt in conuentibus Regularium: & multo minus eos, qui tali munere fungi volunt in claustro Monachorum, pro vt iam dictum est

23 *Examinatus & approbatus.*] Ad hoc examen tenentur etiam Ludimagistri, qui priuatim in domibus particularibus prima principia Grammaticæ docent, vel aliarum similium artium, qui etiam tenentur, vt supradicti facere professionem fidei iuxta bullam Pij IV. Kalend. Nouemb. emanatam.

24 *Se coram Episcopis præsentare*] Poterit Ordinarius, si sibi videbitur, etiam ab eo exigere professionem fidei.

25 *Docentes sacram Scripturam*] Congregatio censuit, docentes ius Canonicũ in publica Vniuersitate gaudere priuilegiis de percipiendis in absentia fructibus suarũ præbendarũ, etiamsi præbendæ, quas obtinent, sitæ essent in cathedrali eiusdẽ ciuitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. Non recipiẽt tamen distributiones illas quotidianas, quæ solent accrescere solis præsẽtibus: quod si omnes reditus Capituli huiusmodi distributionibus constent, reputabũtur pro præbẽdis, & tales Doctores Iuris debebũt percipere distributiones, dimissa vna ex tribus partibus quæ inseruientibus accrescit.

26 *Dum publicè in scholis docuerunt.*] idem iudicandum de docentibus in Ecclesiis cathedralibus & collegiatis quoad priuilegia; quando legunt sacram Scripturam.

Theologus legens quamdiu legit, pro residente habeatur, & recipiat omnes fructus præter distributiones quotidianas, præsupposito quod adsit massa grossa vel præbenda.

27 *Et scholares.*) Non idẽ in scholaribus qui in Ecclesiis audiũt; Scholares ergo audientes in Ecclesiis Cathedralibus, non gaudent iisdem priuilegiis, quibus studentes in publicis Academiis, nec percipiunt distributiones quotidianas.

28 *Priuilegiis omnibus de perceptione fructuum.*] Lectores non excusantur à residentia in parochialibus, nec possunt habere beneficia incompatibilia ratione illorum priuilegiorũ. Non possũt etiam obtinere aliud beneficium incompatibile, nec beneficium curatum vel requirens residentiam, & legendo deseruire per substitum. Et contra contumaciã in non residendo Episcopus debet procedere iuxta decretum Concil. sess. 24 cap. 12. & tempore quo (cessante legitima causa, & iusto impedimento) non resederit, debet alium substituere sumptibus illius, qui lectioni sacræ Scripturæ loco ipsius satisfaciat.

Lector Cathedralis Ecclesiæ non potest obtinere beneficium curatum, vel residentiam requirens, & legendo deseruire per substitutum, & gaudere fructibus in absentia, nec licet cum Doctorali

storali, Canonicatu obtinere aliud incompatibile, vt seruatur, multis in locis. Nec concedēda est eis licētia vacandi à lectione, vt alibi munere prædicationis fungantur, Supr. § Priuilegiis.

29 *Et fruantur.*] Idem censendum est de docentibus in Ecclesiis, scilicet, quod quamuis à seruitio chori absentes essent, possint percipere fructus suorum Canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus: tamen ex gratia diebus quibus legunt, habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes: vt declarauit S.D.N. Gregorius, & suprà declarauimus: sed non gaudent illi *lectores* sacræ Scripturæ in Ecclesia illis priuilegiis, quibus gaudent docentes in Scholis pub. Idem suprà verb. non debentur.

Lectores hi non sunt censendi præsentes matutinis, quæ ex antiqua Ecclesiæ consuetudine dicuntur sero præced. pro die seq.

REMISSIONES.

α Vide Nauar. in manu cap. 27. num. 167. Medices in summa peccatorum, p. 2. cap. 2. tit. 3. q. 74. n. 209. Optimè Zerol. in praxi Episc. p 1. verbo præbenda Theologalis. pag. mihi 299 P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit lib. 20. n. 53. † Vide etiam Nauar. in cons. vnic. lib 5. de Magistris Vinc. Grilinz. cons. 9. & cons. 51. per totum. Aloisi. Ricc. in prax. var. resc 175.

β *In illis Ecclesiis, &c.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Vbi viget consuetudo, quòd detur à Capitulo stipendium proprio Theologo, ea seruanda est: quòd si illud etiam posterit Theologū reddere diligentiorē in sui muneris functione, triennium eius conductionis ordinarius vnà cum capitulo præfinire debet. De hac responsione testatur Zerol. d. verbo præbenda Theologalis. vers. Ad secundum.

γ *Pro lectoribus sacræ Scripturæ.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit. Quando clericus sæcularis idoneus pro Theologali præbenda non reperitur, collationē illius suspendendā esse; donec inueniatur idoneus Theologus sæcularis, cui fieri ipossit, & interim nullum esse deputandum custodem; aut curatorem fructuum ipsius canonicatus, sed eos omnes tradēdos superiori alicuius ordinis, qui curet. vt aliquis Theologus ex suis regularibus publicè in cathedrali Ecclesia doceat sacram Scripturam, prout mandatur decreto Concil. cap. 1. sess. 5. atque in primis necessaria subministret ex dictis fructibus: quod reliquū fuerit, in vsum monasterii conuertat, & in Concil. Prouinciali Beneuentano c. de præbendis Theolog. idem seruari resoluit Zerol d. verbo. præbenda Theologalis, vers. ad quintum.

δ *Et iterandum.*] Sacra Card. Congregatio ita censuit. A quo autem collatio præbendę Theologalis fieri debeat, Concilium non expressit: quare pertinebit ad eum, ad quē antè de iure spectabat.

De

Digitized by Google

De hac responsione testatur Gonzal. ad reg. 8. cancel. glo. 9 §. 2. num. 83.

ε *In Ecclesiis*] Concordat. text. in cap. finali, de magistris.

ζ *Ecclesiæ verò quarum annui prouentus, &c.*] Zerol. in praxi episcopali p. 1. verbo, præbenda Theologalis, vers. ad 3.

* *Grammaticam gratis docent.*] Vide Tiraquell. de nobilitate c. 29. n. 42. Horat. Luti de priu. schol. priu. 88. & 89.

† *De vita, moribus & scientia examinatus*, &c.) Vide Rotam nouiss. decis. 551. in recollectis à Farinacio.

η *Docentes verò ipsam sacram Scripturam.*) An idem sit, si doceant ius canonicum? Affirmat Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 4.

θ Verùm docentes in scholis Theologiam, vel ius canonicum, dum publicè in die docuerint, & studentes in eis excusentur à residentia, & fructus suorum beneficiorum in absentia percipiant? Vide scribentes in cap. fin. de magist. Nauar. in man. cap. 25. num. 120. Rebuff. in praxi tit. de dispensat. de non resid. 25. & in tract. de priuileg. 29. & 31. Horat. Luti. eod. tract. priuileg. 99. & 100. Ludou. Lopez in instructor. c. conscientiæ tom. 1. c. 149. vers. sed quotuplex. Vasal. in candelab. aureo, in appendice c. 9. n. 13. & 14. & verbo residentia n. 8. Hoied. de incompatibl. benef. cap. 39. n. 28. Fr. Emman. in sum. to. 1. c. 33. n. 2. & tom. 2. cap. 36. n. 2. & in addit. ad bullã Cruciatæ cap. 2. ad 4. clausulam n. 27. Gonzal. ad reg. 8. cancel. 7. §. 7. procem. n. 180. Nicol. Garci. d. p. 3. cap. 2. n. 54. cum multis seqq. Mayuar. decis. 8. lib. 1. Aloys. Ricci. in collect. decisione collect. 446. * Grilinzon. cons. 9. n. 19. Quid si sponte, & voluntariè legant sine stipendio, & cathedra? Vide Garc. d. c. 2. n. 60. vbi resoluit hoc non sufficere: secus si legant cum licentia vniuersitatis, seu claustri, siue collegij Doctorum.

ι *Dum publicè in scholis docuerint.*] Sacra Cardinalium congregatio sic censuit. Idem censendum est de docentibus in Ecclesiis, qui quamuis à seruitio chori absentes essent, possunt percipere fructus suorum canonicatuum, exceptis quotidianis distributionibus: sed ex gratia diebus quibus legunt habendi sunt sicut præsentes in choro, & inseruientes non modò pro illis horis, vt si manè legunt, pro horis matutinis, & Missa solemni, sed etiam pro tota die referunt Gonzal. ad reg. 8. cancel. § 7. procem. n. 180. Nicol. Garc. d. c. 2. n. 118.

κ *Scholares.*] An debeant esse in studio generali, seu celebri Vniuersitate? Affirmant Rebuff. de priuil. 31. n. 8. Horat. Luti. ad fin. dicti tract. de his qui gaudent priuil. scholast. n. 23. ad finem. Perez. l. 1. tit. 10. lib. 1. ord. Zechi de Rep. eccles. tit. de clericis n. 7. vers. 28. Flores vari. lib. 3. quæst. 24. n. 19. Zerol. in praxi epis. verbo studium. §. 4. † Vide etiam Camil. Borrel. cons. 16. per totum.

λ Sacra

λ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Scholares in Ecclesiis cathedralibus non gaudent eisdem priuilegiis, sicut studentes in studiis publicis, vel Academiis: interim tamen huiusmodi studentes in Academiis non percipiunt distributiones quotidianas. refert. Nicol. Carci. d. c. 2. n. 117.

μ An scholastici otiosi, qui non student, & scholas non frequentant, gaudeāt priuilegiis scholasticorum, & absentes causa studij fructus suorum beneficiorum percipiant? Negant Tiraquel. in tract. cessante causa p. 1. n. 213. Mascard. de probat. concl. 1290. n. 9. cum seqq. Fr. Emman quæst Regular. tom 1. q 9. art. 10 Prosper de Augustino in addi. ad Stephan. Quarant. in summa bullarij, verbo, residentia, vers. limita, pag. 443.

ν *Et beneficiorum suorum.*] Sacra Cardinalium congregatio ita censuit Obtinentibus parochiales Ecclesias post Concil Trid. studendi licentia, atque in absentia studiorum causa fructus percipiendi non datur, referunt post Gonzal. Prosper de Augustino vbi proximè, vers. item limita, & Nicol. Gar d. c. 2. num. 81. Farin decis. 29. Aloys Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 563. in med. & constitutum est in Concil. Prouinc. Brachar. 4. act. 3. c 9.

CAPVT II.

De verbi Dei concionatoribus, & quæstoribus eleemosynariis.

QVia vero α * Christianæ Reipublicæ *a* non minùs necessaria est β prædicatio Euangelij quam lectio, & *b* hoc est γ præcipuum Episcoporum munus; statuit, & decreuit eadem sancta Synodus, 1 omnes Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & omnes alios Ecclesiarum Prælatos teneri per se ipsos, si legitimè impediti non fuerint, ad prædicandum sanctum Iesu Christi Euangelium. Si verò contigerit Episcopos, & alios prædictos legitimo detineri impedimento; δ iuxta formam *c* generalis Concilij † 2 viros idoneos assumere 3 teneantur ad huiusmodi prædicationis officium salubriter exequendum: Si quis autem hoc adimplere contempserit, districtæ subiaceat vltioni. Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel aliàs curam animarum habentes Ecclesias quocumque modo obtinent, 4 per se, vel alios idoneos, ε si legitimè impediti

a Infr. Sess: 24. cap. de ref.

b 11. Tolet. c. 3.

c Conc. Lat. sub. Innoc. c. 10. ca. inter cætera, de off. Iud. ord.

Digitized by Google

a Concil. Constant. 8. c. 8 cap. exiit. §. habetur etiam de verb. sign. Conc. Lat. vlt. Sess. 11.

pediti fuerint, a diebus saltem Dominicis, & Festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua & earum capacitate pascent, salutaribus verbis; docendo, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, annunciandóque eis cum breuitate & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat; vt pœnam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiamsi ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptũ se esse prætenderet; etiamsi Ecclesiæ quouis modo exemptæ dicerentur, aut alicui monasterio, etiam extra diœcesim existenti, forsan annexæ, vel vnitæ, modo reipsa in diœcesi sint, prouida Pastoralis Epi-

b Hieron. Thr. 4.

scoporum sollicitudo non desit, ne illud impleatur; b Parauuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque vbi ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu aliàs, ad ipsius Episcopi arbitrium cogantur; ita vt etiam, si ei sic expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluatur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat.

Si quæ verò parochiales Ecclesiæ reperiantur subiectæ monasteriis in nulla diœcesi existentibus; si Abbates, & regulares Prælati in prædictis negligentes fuerint; à Metropolitanis, in quorum prouinciis diœceses ipsæ sitæ sunt, tanquam, quoad hoc, Sedis Apostolicæ delegatis, compellantur, neque huius decreti executionem consuetudo, vel exemptio, aut appellatio, aut reclamatio, siue recursus impedire valeat, quousque desuper à competenti iudice, qui summariè, & sola facti veritate inspecta pro-

c Concil. Later. vlt. Sess. 11. de modo prad.

cedat, cognitum & decisum fuerit. c ζ Regulares verò * cuiuscumque ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, η ϛ etiam in Ecclesiis suorum Ordinum † prædicare non possint: cum qua licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, 6 antequam prædicare incipiant. θ 7 In Ecclesiis verò quæ suorum Ordinum non sunt, vltrà licentiam suorum Superiorum d etiam Episcopi licentiam

d cap. excommunicamus.

habere teneantur; sine quo in ipsis Ecclesiis non suorum

Ordinum

Digitized by Google

Ordinum nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi 8 concedant.

ε Si verò *, quod absit, prædicator errores, aut scandala disseminauerit in populum, etiamsi in monasterio sui, vel alterius Ordinis prædicet; Episcopus ei prædicationem interdicat. Quòd si hæreses prædicauerit; contra eum, secundùm iuris dispositionem, aut loci consuetudinem 9 procedat; etiamsi prædicator ipse generali, vel speciali priuilegio exemptum se esse prætenderet, quo casu Episcopus auctoritate Apostolica, κ & tanquam Sedis Apostolicæ delegatus procedat. Curent autem Episcopi, ne quis prædicator vel ex falsis informationibus, vel aliàs calumniosè vexetur, iustámve de eis conquirendi occasionem habeat.

§. quia verò, de hæret. inf. Sess. 24. c. 4. de refor.

λ Caueant præterea Episcopi, ne aliquem, vel eorum, qui cùm sint nomine Regulares, extra claustra tamen, & obedientiam religionum suarum viuunt, vel Presbyterorum sæcularium, nisi ipsis noti sint, & moribus atque doctrina probati, etiam quorumlibet priuilegiorum prætextu in sua ciuitate vel diœcesi prædicare permittant, donec ab *ipsis Episcopis* super ea re sancta Sedes Apostolica consulatur, à qua priuilegia huiusmodi, nisi tacita veritate, & expresso mendacio, ab indignis extorqueri verisimile non est.

μ Quæstores *a* verò eleemosynarij, qui etiam Quæstuarij vulgo dicuntur, ξ cuiuscunque conditionis existant, nullo modo, nec per alium prædicare præsumant, & contra facientes ab Episcopis, & Ordinariis locorum, priuilegiis quibuscumque non obstantibus, opportunis remediis omnino arceantur.

a Concil. Later. sub Innoc. III. c. 11. cap. cùm ex eo de pœnit. & remiss. Clem. abusionib. eo. tit. inf. Sess. 21. de refor. c. 9. c. vt officiũ. §. cõpescẽdi de hær. in 6.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit, & decernit, primam futuram Sessionem tenendam, & celebrandam esse die Iouis, Feria 5. post festum B. Iacobi Apostoli.

Prorogata deinde fuit Sessio ad diem mensis Ianuarij 1547.

DECLA

Digitized by Google

1 *Omnes Episcopos.*] Episcopus, vel debet per seipsum prædicare, vel sumptibus suis alium conducere qui id munus exequatur.

2 *Viros idoneos assumere teneantur.*] Seipsis solis absque consensu Capituli, vt infra notatur, sess. 24. cap 4.

Stante Decreto Concilij hoc. c. & c 4. sess. 14. deputatio prædicatoris in Cathedrali Ecclesia pertinet ad solum Episcopum, ita quod Canonici & Capitulum non possint se intromittere in huiusmodi deputatione, nec inconsulto, vel contradicente Episcopo aliquem ad prædicandum in Cathedrali etiam ex prædicatoribus ab ipso Episcopo approbatis approbare, deputare, seu admittere. Congregatio enim censuit ad solum Episcopum pertinere in sua Cathedrali, nulla habita ratione consuetudinis etiam immemorabilis, qua competeret Capitulo, vel de consilio Capituli.

3 *Teneantur.*] Dum dubium est, quorum sumptibus conducendus sit Concionator pro quadragesima, debet Episcopus eum interim proprio sumptu conducere.

Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali aliquem prædicatorem, non obstantibus quibuscumque consuetudinibus & immunitatibus vide c. 4. sess. 24. de Ref Si communitas alicuius loci solet ex immemorabili consuetudine, de mercede prædicatoris prouidere, ad eam de cætero tribuendam cogenda est.

4 *Per se vel alios idoneos, &c.*] Ordinarius debet ipse eligere Prædicatores, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemorabili tempore citra, &, si Curatores animarum per se volunt munus prædicationis obire, non debent impediri.

Congregatio Concilij censuit, cogendos esse curatos ad subNullins 3. Iul. 1591. eunda per seipsos & non per substitutos ea munia, ad quæ tenentur. tolerandos autem, vt per substitutum suppleant in illis tantùm casibus, quibus expressis verbis Canonum Decreto rúmve Concilij permissum est eis, vt per Vicarios coadiutores, vel substitutos possint officio suo fungi.

5 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Regulares in Ecclesia suorum ordinum prædicare volentes, non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis superioribus, de vita, moribus, & scientia examinari & approbari debent, ac ab eis habere licentiã, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eoque petere benedictionẽ, quibus eam non obtinuerint.

6 *Antequam prædicare incipiant.*] Si præsentatus fuerit prædicator idoneus Ordinario, iuxta hoc decretum, non est ei denegan-

da

Digitized by Google

neganda licentia. Nec poterit ordinarius ad libitum & sine rationabili caussa suspendere à prædicatione.

7 *In Ecclesiis verò.*] Consuetudine præsupposita, Prædicator deputatus ab Ordinario in aliquo populo prædicare in Ecclesiis regularium (etiamsi esset alterius ordinis) potest, & Episcopus potest Regulares compellere, si noluerint admittere externum in eorum Ecclesia ad prædicandum, vt seruetur consuetudo: sed si prædicatores eiusdem ordinis haberi possunt, cæteris paribus iunt præferendi.

8 *Concedant.*] Et quando imprimitur (*de licentia sui superioris*) in Ecclesia sæculari semper intelligitur Episcopus, nisi esset Ecclesia nullius diœcesis, nec obstat si iste superior esset exemptus

9 *Procedat.*] Congregatio Concilij censuit, per confirmationem priuilegiorum Regularium, à sancta Sede Apostolica non derogatum huic Decreto Concilij, nisi in ipsis priuilegiis appareat expressa dispositio, quæ contraria sit dictæ dispositioni Concilij.

REMISSIONES.

α Vide latè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 118. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz. de statu Relig. lib. 1. c. 7. dub. 2. *Ricc. in prax. var. resol. c. 190.

β *Prædicatio Euangelij.*] Concordat Concil. Toletan. 11. c. 2. Conc. Carthag. 4. c. 2. c. Episcopus nullam 88. dist. Repert. Inquis. verb. prædicatio, Quarant in summa bullarij verbo prædicator.

γ *Præcipuum Episcoporum munus.*] Declaratum fuisse per Clem. 8 non concedi prædicationem Episcopo extra suam diœcesim cum possit prohiberi ab Ordinario, cuius est diœcesis, testantur praxis Archiepisc. Neapol. cap. 58. & Stephan. Gratian discept. Forensium cap. 393. à n. 9. vbi n. 11. resoluit, quòd priuilegium Episcoporum, vt per vniuersum mundum possint prædicare, iuxta illud Matth. 9. & Marci vlt. & cap. in nouo 21. dist. intelligitur, nisi in alienis diœcesibus prohibeantur ab Episcopis illius loci; quasi potestas prædicandi sit intelligenda in proprio populo, non in alieno. Fusc. de visitat. lib. 2. cap. 20. n. 13. in fin.

δ *Iuxta formam generalis Concilij.*] Scilicet Lateran. in cap. 10. sub Innoc. III. Et refertur in cap inter cætera, de officio iudicis ordinar. † Ricc. in prax. var. c. 190.

ι *Si legitimè fuerint impediti.*] Concordat Concil. Constant. 6. a. 8. c. exiij, §. habetur etiam. de verbor. significat. Concil. Lateran. vlt. sess. 11. P. Val. Reginald. d. lib. 18. n. 119.

ζ *Regulares verò, &c.*] Vide latè Fr. Emman. q. Reg. to 3. quæst. 31. art. 1. cum seqq. P. Valer. Reginal. in praxi lib. 18. n. 123. *Hugolin. de offic. & potest Episc. p. 1. c. 20. de guber. Regular.

Digitized by Google

§.2.n.2.

ν *Etiam in Ecclesia suorum ordinum.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita cẽsuit Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes non tenentur ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantùm à suis superioribus de moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare, ab eóque petere benedictionem, tametsi eam minimè obtinuerint. Refert Fr. Eman. d. q. 32. art. 4. resoluit P. Valer. Regin. d. lib. 18. n. 123. † Ricc. in praxi var. c. 290.

ο *In Ecclesiis verò, quæ suorum ordinum non sunt, &c.*] Greg. XIII. concessit Societati Iesu, quod huius sacræ religionis confessarij, ac prædicatores ab aliquo Ordinario semel approbati, & à suis superioribus ad huiusmodi munera deputati, quandoque, siue mari, siue terra, iter faciunt, possint non repugnantibus tamen curatis Parochialium Ecclesiarum, verbũ Dei prædicare, & quorumcumque Christi fidelium confessiones audire, dummodo id non faciant in oppidis, aut locis, in quibus Ordinarij existũt, nisi eorum licentia de super obtenta, refert Fr. Emman d q. 22. art. 6. vbi in fine dicit illo priuilegio frui Prædicatores Ordinum Mendicantium, & alios, qui cum ipsis communicant in priuilegiis concessis, & concedendis.

π *Si verò.*] Vide Fr. Emman. q Regul. tomo 2 q. 32. art. 8.* Hugol d. c. 20 §. 2. n. 3.

ρ *Et tanquam Sedis Apo. delegatus præcedat.*] Vide Fr. Emman. q Reg. tom. 1. q. 8 art. 7.

σ *Caueant præterea Episcopi.*] Vide Fr. Emman q. Reg. tom. 3. q. 32. art 9.

τ *Quæstores verò eleemosynarij.*] Vide Cened ad Clem. & Extrauag. collect. 9 Fr. Emman. d. q. 32 art 11.

υ Constitutum est apud Lusitanos per Ordin. regiam lib. 5. tit. 103. ne quæstores alicuius Sancti nomine petitoria facientes permittantur, nisi regiæ litteræ ostendantur? si aliter factum sit, omnes pecunias ab illis quæsitas quæstori redemptionis captiuorum tradendas præcepit, vt per Cardos. in praxi, iudicum & aduocat. verbo eleemosyna, n. 2. practicatum fuisse refert Cabed. p. 1. dec. 193. Similis apud Hispanos extat. l. 1. & 2. tit. 8 lib. 1. ord. vbi Perez. nunc l. 1. tit. 9. lib. 1. & lib. 37. tit 6. lib. 3. nouæ Recopil. vbi Azeued. vide Aucnd. de exequendis mand. lib. 3. c. 30. & apud. Gallos idem regij Senatus decretis dispositum asserit Renat. Chopin. de sacra Politia, lib 3. tit. 5. à num. 23.

φ *Cuiuscumque conditionis existunt.*] An comprehendat Mendicantes religiosos pro suorum conuentuũ sustentatione eleemosynas

synas quæstuantes? Negant Nau. l. 3. consil. tit de Regul consil. 79. n. 3. latissimè Fr. Emman. q Reg tom. 2. q. 57. art. 7.

SESSIO VI.

Celebrata die 13. mensis Ianuarij. 1547.

Decretum de Iustificatione.

PROOEMIVM.

CVm hoc tempore, non sine multarum animarum iactura & graui Ecclesiasticæ vnitatis detrimento, erronea quædam dissem inata sit de iustificatione doctrina: ad laudem & gloriam omnipotentis Dei, Ecclesiæ tranquillitatem, & animarum salutem, sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea nomine Sanctissimi in Christo Patris, & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia *Papæ* III. Reuer. Dominis, Dom. Ioan. Maria Episcopo *Prænestinato*, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, S. Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, exponere intendit omnibus Christi fidelibus veram sanamque doctrinam ipsius iustificationis, quam Sol iustitiæ, Christus Iesus, *a* fidei nostræ auctor & consummator docuit, Apostoli tradiderunt, & Catholica Ecclesia, Spiritu sancto suggerente, perpetuò retinuit; districtius inhibendo, ne deinceps audeat quisquam aliter credere, prædicare, aut docere, quam præsenti decreto statuitur, ac declaratur. *a* Hebr. 12. 2.

CAPVT I.

De naturæ & legis ad iustificandos homines imbecillitate.

PRimum declarat sancta Synodus ad iustificationis doctrinam probè & sincerè intelligendam, oportere vt vnusquisque agnoscat, & fateatur, quòd *b* cum omnes homines in præuaricatione Adæ innocentiam perdidissent, *b* Coelest. 1. ep. 1. c. 4. 1. Cor. 15. Rom. 5.

Digitized by Google

a Isa. 64. b Ephes. 2. a. sup. Sess. 5. in princ. c Rom. 5. & 3. Heb. 2. d Conc. 2. Arausic. c. 15.

facti immundi, &, vt Apostolus inquit *b*, natura filij iræ, quemadmodum in decreto de peccato originali expositum, vsque adeò serui erant peccati, & sub *c* potestate Diaboli ac mortis, vt non modò gentes per vim naturæ, sed ne Iudæi quidem per ipsam etiam literam legis Moysi, inde liberati, aut surgere possent; tametsi in eis liberum arbitrium minimè extinctum esset, *d* viribus licèt attenuatum, & inclinatum.

REMISSIONES.

a Ada innocentiam perdidissent.] Concordat. cœlest Pap. Epist. 1. c. 4. & illud ad Rom. 5. vers. 12. *In omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccauerunt*; & illud 1. Cor. 15. vers. 22. *In Adam omnes moriuntur* & illud Isa. 64. vers. 6. *Facti sumus*, &c.

CAPVT II.

De dispensatione, & mysterio aduentus Christi.

e 2. Cor. 1. 3. f Gen. 49. cum fin. g Gal. 4. h Rom. 9. i Rom. 3. & 5. Coloss. 2. 1. Tim. 1. & 2. Tim. 1. c. multiplex, de pœn. dist. 1. l 1. Ioan. 2. m 2. Cor. 5. n Allusio ad verba Aug. ep. 89. Omnes qui renascuntur in iustificatione, & cap. quæ alibi crebro inculca infra can. 2.

QVo factum est, vt cœlestis Pater, *e* pater misericordiarum, & Deus totius consolationis; Christum Iesum Filium suum, & ante legem, & legis tempore multis *f* sanctis Patribus declaratum, ac promissum, cùm venit beata illa plenitudo *g* temporis ad homines miserit; vt & Iudæos qui sub lege erant redimeret, & *h* gentes quæ non sectabantur iustitiam, iustitiam apprehenderent, atque omnes adoptionem filiorum reciperent, hunc *i* proposuit Deus propitiatorem per fidem in sanguine ipsius pro peccatis nostris *non tantum* autem pro nostris, sed etiam pro totius mundi.

CAPVT III.

Qui per Christum iustificantur.

VErum, etsi ille pro omnibus mortuus *m* est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt, sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. Nam sicut reuera homines, *n* nisi ex semine Adæ propagati nascerentur, non nascerentur iniusti, cum ea propagatione, per ipsum dum concipiuntur, propriam iniustitiam contrahant; ita nisi in Christo renascerentur, nunquam iustificarentur, cum ea renascentia per meritum passionis eius,

Digitized by Google

gratia qua iusti fiunt, illis tribuatur. Pro hoc beneficio Apostolus gratias nos *a* semper agere hortatur Patri, qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum in lumine, & eripuit de potestate tenebrarum, transtulitque in regnum Filij dilectionis suæ; in quo habemus redemptionem, & remissionem peccatorum. *a* Coloss. 1

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in gen. l. 2. c. 2. q. 9. a. 3. v. Tertiò.

CAPVT IV.

Insinuatur descriptio iustificationis impij, & modus eius in statu gratiæ.

QVibus verbis iustificationis impij descriptio insinuatur, vt sit translatio ab eo statu, in quo homo nascitur *b* filius primi Adæ, in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei per secundum Adam Iesum Christum, saluatorem nostrum: quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, *β* sine lauacro regenerationis, *γ* aut eius voto fieri non potest, sicut scriptum est: *c* Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei. *b* Gal. 4. Tit. 3. *c* Ioan. 3. c. filius, & c. non dubito. de consecr. dist. 4.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2 c. 2. quæst. 9. art. 3. in fi. P. Ægid. de Coninck. de Sacram. & censuris tom. 1. quæst. 68. à num 23. Gabr. Vasquez in 3 part. D. Tho. 2 disp. 151. n. 18. disp. 158. n. 27.

β Sine lauacro.] Vide Sot. in 4. dist. 5. q. 1. art. 2. col. 5. D. Tho. p. 3. q. 68. art. 2. Veg. in Concil Trid. lib. 9. c. 4. fol. 220.

γ Aut eius voto.] Vide P. Ægid. dict. tom. 1. q. 62. n. 66.

CAPVT V.

De necessitate præparationis ad iustificationem in adultis, & unde sit.

DEclarat præterea, ipsius iustificationis exordium in adultis à Dei per Christum Iesum præuenientis gratia sumendum esse: hoc est, ab eius vocatione, qua nullis eorum existentibus meritis vocantur; vt, qui per peccata

Digitized by Google

à Deo auersi erant, per eius excitantem atque adiuuantem gratiam ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo & cooperando, disponantur; *a* ita vt tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, neque homo ipse nihil omnino agat, inspirationem illam recipiens, quippe qui *b* illam & abiicere potest, neque tamen sine gratia Dei mouere se ad iustitiam coram illo libera sua voluntate possit. Vnde in Sacris litteris, cùm dicitur *c*: *β* Conuertimini ad me, & ego conuertar ad vos; libertatis nostræ admonemur. Cùm respondemus: *γ d* Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur; Dei nos gratia præueniri confitemur.

a Infr. can. 3.
b Prosper. lib. 2. de voca. gentium c. 28. c. 29.
c Zach. 1. a. Ioel. 2. cap. conuertimini de pœ. distin. 1. Thren. 5.
d Hiere. in fin. orationis, & c. 31.

REMISSIONES.

α Vide Sot. in 4. q. 2. art. 5. col. 10. Nauar. in man. cap. 2 num. 39. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 5. c. 3. vers. q. 2. P. Ægid. de Sacramentis, & censur. tom. 2. disp. 2. dub. 4. n. 14. * Vide etiam Barth. Medinam super D. Thom. l. 2. q. 112. a. 2. & q. 113. a. 3.

β *Conuertimini ad me.*] Concordat text. in c. conuertimini. de pœnit. dist. 1. & illud Zach 1. vers. 3. *Conuertimini ad me, ait Dominus exercituum, & conuertar ad vos*; & illud Ioel 2. vers. 12. *Conuertimini ad me in toto corde vestro.*

γ *Conuerte nos Domine ad te.*] Concordat illud Ierem 31. vers. 18. *Conuerte me, & conuertar*; & illud eiusdem Ierem. in orat. vers. 21. *Conuerte nos Domine ad te, & conuertemur.*

CAPVT VI.

Modus præparationis.

α * DIsponuntur autem ad ipsam iustitiam, dum excitati diuina gratia, & adiuti, *e* fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum credentes vera esse, quæ diuinitus reuelata & promissa sunt; atque illud in primis à Deo iustificari impium per gratiam eius per *f* redemptionem quæ est in Christo Iesu; & dum peccatores se esse intelligentes, à diuinæ iustitiæ timore, quo vtiliter concutiuntur, ad considerandam Dei misericordiam se conuertendo, in spem eriguntur, fidentes Deum sibi propter Christum propitium fore; illumque tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt; *β* † ac propterea mouentur *g* aduersus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam *γ* ante Baptismum agi

e Rom. 10.
f Rom. 5.
g Inf. c. 14. & Sess. 14. c. 4. de cõtritione.

agi oportet: denique dum proponùt suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, & seruare diuina mandata. De hac dispositione scriptum est: *a* Accedentem ad Deum oportet credere quia est, & quòd inquirentibus se remunerator sit. Et, *b* Confide fili; remittuntur tibi peccata tua. Et, *c* Timor Domini expellit peccatum. Et, *d* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum, in nomine Iesu Christi, in remissionem peccatorum vestrorum, & accipietis donum Spiritus sancti. Et, *e* ζ Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, docentes eos seruare, quæcumque mandaui vobis. Denique, *f* Præparate corda vestra Domino.

a Hebr. 11.
b Marc. 2. & Matt 9.
c Eccl. 2.
d Act 2 6.
e agũt & c. propriè, de consec. dist. 4.
e Matth. vlt. Luc. 24. & 1. c. si quæ, & cap propriè, de consecr. dist. 4.
f 1. Reg. 7. 2.

REMISSIONES.

α Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. l. 5. cap. 3. vers. 9 P Ægid de sacram. & censuris, tom 2 disp. 2. dub 6. n. 56 * Vide etiam nouissimè tradita per P. Lud Torres in suo singulari tract de fide, disp. 41. dub. 5. & 7.

β *Ac propterea.*] Vide Nau. in manu c. 1. n. 38. Medin. vbi supra art 2. col. 2. & q. 114. a. 4.

γ *Ante baptismum.*] Vide Nauar. in cap vlt. de pœn. distinct. 7. num. 10. P. Henriq in sum lib. 1 num. 5 Pat Soar. disp 7. sect 4. §. occurrebat P Ægid quæst. 62 art. 2. dub. 2. num 31. cum seqq

δ *Vnde in ipsa iustificatione, &c.*] Vide Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thomæ tom. 2. q. 19 disp. 158. num. 50.

ε *Et pœnitentiam agite.*] Concordat text in c. agunt, & cap. propriè, de consecr. dist 4 & illud Actor 2. vers. 38.

ζ *Euntes ergo docete omnes gentes.*] Concordat illud Matth. vltim. vers. 19 & illud Marc. vlt. vers 15. & cap. 1. c. si qua, cap. propriè de consecr. dist 4.

CAPVT VII.

Quid sit iustificatio impij, & qua eius causæ.

HAnc dispositionem seu præparationem iustificatio ipsa consequitur; quæ non est sola peccatorum remissio, sed & sanctificatio & renouatio interioris hominis per voluntariam susceptionem gratiæ & donorum. Vnde homo ex iniusto fit iustus, & ex inimico amicus, vt sit *g* hæres secundùm spem vitæ æternæ. Huius iustificationis causæ sunt, finalis quidem, gloria Dei & Christi, ac vita æterna: efficiens verò, misericors Deus, qui gratuitò *h* abluit & *i* sanctificat, signans & vngens *k* Spiritu promissionis

g Tit. 3.
h 1. Cor. 6.
i Tit. 3.
k Ephes. 1.

Digitized by Google

sancto; qui est pignus hæreditatis nostræ: meritoria autem, dilectissimus Vnigenitus suus, Dominus noster Iesus Christus: qui, cùm *c* essemus inimici, propter nimiam charitatem, qua dilexit nos, sua sanctissima passione ligno crucis nobis *d* iustificationem meruit, & pro nobis Deo Patri satisfecit: instrumentalis item, Sacramentum Baptismi, quod *e* est Sacramentum fidei, sine qua nulli vnquam contigit iustificatio. demum vnica formalis causa est iustitia Dei, non qua ipse iustus est, sed qua nos iustos facit, qua videlicet ab eo donati, renouamur spiritu mentis nostræ: & non modo reputamur, sed verè iusti nominamur, & sumus iustitiam in nobis recipientes, vnusquisque suam secundùm mensuram, quam *f* Spiritus sanctus partitur singulis prout vult, & secundùm propriam cuiusque dispositionem & cooperationem. *β* quamquam enim nemo possit esse iustus, nisi cui merita passionis Domini nostri Iesu *g* Christi communicantur: id tamen in hac impij iustificatione fit, dum eiusdem sanctissimæ passionis merito per Spiritũ sanctum charitas *h* Dei diffunditur in cordibus eorum qui iustificantur, atque ipsis inhæret. *γ* vnde in ipsa iustificatione cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui inseritur, fidem, spem, & charitatẽ. *i* nam fides, nisi ad eam spes accedat & charitas, neque vnit perfectè eum Christo, neque corporis eius viuum membrum efficit. qua ratione verissimè dicitur, *l* Fidem sine operibus mortuam & otiosam esse. Et; In *m* Christo Iesu neque circumcisionem aliquid valere, neque præputium; sed fidem, quæ per charitatem operatur. Hanc fidem ante Baptismi Sacramentum ex Apostolorum traditione Catechumeni ab Ecclesia petunt, cùm petunt fidem, vitam æternam præstantem; quam sine spe & charitate præstare fides non potest. vnde & statim verbum Christi audiunt: *n* Si vis ad vitam ingredi, serua mandata. Itaque veram & Christianam iustitiam accipientes, eam *o* ceu primam stolam, pro illa quam Adam sua inobedientia sibi & nobis perdidit, per Christum Iesum illis donatam, candidam, & immaculatam iubentur statim renati conseruare, vt eam perferant ante tribunal Domini nostri Iesu Christi, & habeant vitam æternam.

c Eph. 2. & Rom. 5.
d Eph. 2. & Rom. 4. *d*.
e cap. nihil est, de consecr. dist. 4.
f 1. Cor. 12. Eph. 4.
g Phil. 3.
h Rom. 5.
i Inf. c. 10.
l Iac. 2. in fin.
m Gal. 5. & 6. cap. circumcisio, de pœnit. dist. 2.
n Matth. 19.
o Luc. 15. cap. quomodo renouari. de pœnit. dist. 4.

REMISSIONES.

Digitized by Google

REMISSIONES.

α Vide Nauarr. in man. cap. 11. num. 13. ad finem. P. Ægid. de Coninck de Sacramentis, & censuris, tom. 1. q. 62. art. 2. dub. vnic. num. 128. q. 69. num. 8. & tom. 2. disp. 2. dub. 2. num. 17. & dub. 10. num. 84. cum seqq. Et Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 2. c. 2. dub. 3. concl. 1. reg. 1.

β *Quanquam enim nemo possit esse iustus, &c.*] Vide Vasquez in 3. p. D Thom. tom. 2. disp. 231. num. 37.

γ *Vnde in ipsa, &c.*] Vide Pat. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 9. c. 4. quæst. 3.

CAPVT VIII.

Quomodo intelligatur, impium per fidem, & gratis iustificari.

CVm verò Apostolus *a* dicit, iustificari hominem per fidem & gratis; ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ Catholicæ consensus tenuit, & expressit; vt scilicet per fidem ideò iustificari dicamur, quia fides est humanæ salutis initium *, fundamentum, & radix omnis iustificationis; *b* sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum eius consortium peruenire: gratis autem iustificari ideò dicamur; quia nihil eorum quæ iustificationem præcedunt, siue fides, siue opera, ipsam iustificationis gratiam promeretur; si *c* enim gratia est, iam non ex operibus: alioquin, vt idem Apostolus inquit, gratia iam non est gratia.

a Rom. 8.

b Heb. 11. inf. can. 9.

c Roman. 11. Eph. 2. Tit. 3.

REMISSIONES.

* *Quia fides est humanæ salutis initium.*] Vide P. Molinam in concord. q. 14. art. 13. disp. 44. § deinde Concilium. P. Vasquez 1. 2. distinct. 210. c. 7. num. 52. & P. Ludou. Torres de fide disp. 41. dub 5. 6. & 7.

CAPVT IX.

Contra inanem hæreticorum fiduciam.

QVamuis autem necessarium sit credere, neque remitti, neque remissa vnquam fuisse peccata, nisi gratis diuina misericordia propter Christum: nemini tamen fiduciam *d* & certitudinem remissionis peccatorum suorum iactanti, & in ea sola quiescenti, peccata dimitti, vel

Tit. 3.

d Infr. Can. 12. & 13.

Digitized by Google

dimissa esse dicendum est; cùm apud hæreticos & schismaticos possit esse, imò nostra tempestate sit, & magna contra Ecclesiam Catholicam contentione prædicetur vana hæc & ab omni pietate remota fiducia. Sed neque illud asserendum est, oportere eos, qui verè iustificati sunt, absque vlla omnio dubitatione apud semetipsos statuere se esse iustificatos, neminémque à peccatis absolui ac iustificari, nisi eum, *a* qui certò credat se absolutum & iustificatum esse, atque hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici: quasi qui hoc non credit, de Dei promissis, déque mortis & resurrectionis Christi efficacia dubitet. Nam sicut nemo pius de Dei misericordia, de Christi merito, déque Sacramentorum virtute & efficacia dubitare debet: sic quilibet, dum seipsum, suámque propriam infirmitatem & indispositionem respicit, de sua gratia formidare & timere potest; cùm nullus scire valeat certitudine fidei *, cui non potest subesse falsum, se gratiam Dei esse consecutum.

a Infr. Can. 14.

REMISSIONES

* *Cùm nullus scire valeat certitudine fidei.*] Vide Iacob. Mc noch. cons. 82. n. 58. 69. & 70.

CAPVT X.

De accepta iustificationis incremento.

SIc ergo iustificati, & amici Dei ac domestici facti, *b* euntes de virtute in virtutem, renouantur, vt Apostolus inquit, de die in diem: hoc est, mortificando membra carnis suæ, & *c* exhibendo ea arma iustitiæ in sanctificationem, per obseruationem mandatorum Dei, & Ecclesiæ, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, cooperante fide bonis operibus crescunt, atque magis iustificantur, sicut scriptum est: *d* Qui iustus est, iustificetur adhuc. Et iterum: *e* Ne verearis vsque ad mortem iustificari. Et rursus: *f* Videtis quoniam ex operibus iustificatur homo, & non ex fide tantùm. Hoc verò iustitiæ incrementum petit sancta Ecclesia, cùm orat: Da nobis Domine fidei, spei, & charitatis augmentum.

b Pſ. 83. c. infr. Can. 24. 2. Cor. 4. in fin. Coloſ. 3. *c* Rom. 6. d.

d Apoc. vlt. *e* Eccleſ. 18. c. *f* Iac. 2. d.

REMISSIONES

* *In ipsa iustitia.*] Vide Sayr. in clavi regia lib. 3. c. 4. & P. Azor. inst. moral. p. 1 lib. 4. c. 34. col. 552.

CAPVT

CAPVT XI.

De obseruatione mandatorum, deque illius necessitate, & possibilitate.

NEmo autem, quamtumuis iustificatus, liberum se esse ab obseruatione mandatorum putare debet: nemo temeraria illa, & à Patribus sub anathemate prohibita voce vti, Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia. nam *a* Deus *b* impossibilia non *c* iubet, sed *d* iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat, vt possis. *e* Cuius mandata grauia non sunt; cuius *f* iugum suaue est, & onus leue. qui enim sunt Filij Dei, Christum diligunt: qui *g* autem diligunt eum, vt ipsemet testatur, seruant sermones eius. quod vtique cum diuino auxilio præstare possunt. Licet enim in hac mortali vita quantumuis sancti & iusti in leuia saltem, & quotidiana, quæ etiam Venialia dicuntur, peccata quandoque cadant, non propterea desinunt esse iusti *h*: nam *i* iustorum illa vox est & humilis, & verax: Dimitte nobis debita nostra quo fit, vt iusti ipsi eo magis se obligatos ad ambulandum in via iustitiæ sentire debeant, quo liberati iam à peccato, *l* serui autem facti Deo *m*, sobrie, iuste & pie viuentes proficere possint per Christum Iesum: per quem *n* accessum habuerunt in gratiam istam *o* Deus namque *p* sua gratia semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur. Itaque nemo sibi in sola fide blandiri debet putans fide sola se hæredem esse constitutum, hæreditatemque consecuturum, etiamsi Christo non *q* compatiatur; vt & conglorificetur. nam & Christus ipse, vt inquit Apostolus, *r* cùm esset filius Dei, didicit ex iis, quæ passus est, obedientiam; & consummatus, factus est, omnibus, obtemperantibus sibi causa salutis æternæ. Propterea Apostolus ipse monet iustificatos dicens: Nescitis, quòd ij, qui *s* in stadio currunt, omnes quidem currunt, sed vnus accipit brauium; sic currite vt comprehendatis. *t* Ego igitur sic curro, non non quasi certum: sic pugno, non quasi aërem verberans, sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo; ne forte cùm aliis prædicauerim, ipse reprobus efficiar. Item princeps Apostolorum Petrus *u* Satagite, vt per bona opera

a Ex Aug. c. 43. li. de nat. & grat.
b 1. Ioa. 5.
c infr. can. 18.
c Araus. 2. c. 25.
d Vide Hier. in ep. ad Ctesiph.
e Mat. 11.
f Ioan. 14.
g Ioan. 11. Cõc. Afr. c. 81. 82. 83.
h Conc. Mileuit. 6. 7. 8. 9.
i Matth. 6 Luc. 11.
l vnũ. 25. dist. c. ad hæc. & c. de quotidianis, de pœ. di. 3.
m Rom. 6.
n Tit. 2.
o inf. can. 10.
p Rom. 5.
q Aug. lib. de nat. & gr. c. 26. & Prosp. Sent. 7. ad c. Gallorũ, & resp. ad 7. obiect. Vincent.
r Phil. 2. Hebr. 5.
s 1. Cor. 8.
t 2. Cor. 5.
u 2. Pet. 1.

certam

Digitized by Google

certam vestram vocationem & electionem faciatis. hæc enim facientes, non peccabitis aliquando. *a* Vnde constat, eos orthodoxæ religionis doctrinæ aduersari, qui dicunt iustum in omni bono opere saltem venialiter peccare, aut quod intolerabilius est, pœnas æternas mereri: atque etiam eos, qui statuunt in omnibus operibus iustos peccare, sine illis suam ipsorum socordiam excitando: & sese ad currendum in stadio cohortando, cum hoc, vt in primis glorificetur Deus, mercedem quoque intuentur æternam; *b* cùm scriptum sit: inclinaui cor meum ad faciendas iustificationes tuas propter retributionem, & de Moyse dicat *c* Apostolus, quòd respiciebat in remunerationem.

a infr. Can. 15.

b infr. Can. 31. Psal. 118.

c Hebr. 11.

CAPVT XII.

Prædestinationis temerariam præsumptionem cauendam esse.

NEmo quoque, quamdiu in hac mortalitate viuitur, de arcano diuinæ prædestinationis mysterio vsque adeò præsumere debet, vt certò statuat se omnino esse in numero prædestinatorum *d*, quasi verum esset, quòd iustificatus, aut amplius peccare non possit, aut, si peccauerit, certam sibi resipiscentiam promittere debeat. nam, nisi ex speciali reuelatione, sciri non potest, quos Deus sibi elegerit.

Infr. Can. 25. & 26 c. corripiantur. in fin. 24. q. 4.

d Ezech. 21. Galat. 3.

REMISSIONES.

* Vide text. in c. corripiantur in fin. 24. q. 3. & Menoch. cons. 82. ex n. 57. & 63.

CAPVT XIII.

De perseuerantiæ munere.

SImiliter de perseuerantiæ munere, de quo scriptum est: *e* Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit, quod quidem aliunde haberi non potest, nisi ab eo, qui potens est eum, *f* qui stat, statuere, vt perseueranter stet, & eum, qui cadit, restituere; nemo sibi certi aliquid absolutæ certitudine polliceatur: tametsi in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut *g* cœpit opus bonum,

e Matth. 10. & 24. cap. fuggestum 7. q. 1. & c. non reuerebatur, de pœn. dist. 1. infr. Can. 16. & 22. Ezec. 33.

f Rom. 14. Phil. 1. 1. Cor. 8.

g Phil. 2. & 2.

Digitized by Google

bonum, ita perficiet operans velle, & perficere. Verumtamen qui se *a* existimant stare, videant ne cadant; & cum timore ac tremore salutem suam operentur in laboribus in vigiliis, in eleemosynis, in orationibus, & oblationibus, in ieiuniis, & castitate. Formidare enim debent, scientes *c* quòd in spem gloriæ, & nondum in gloriam renati sunt de pugna, quæ superest cum carne, cum mundo, cum diabolo: in qua victores esse non possunt, nisi cum Dei gratia Apostolo obtemperent, dicenti: *c* Debitores sumus non carni, vt secundum carnem viuamus: si enim secundùm carnem vixeritis, moriemini: si autem spiritu facta carnis mortificaueritis, viuetis.

a 1. Cor. 10.
b Philip. 2.
c 2. Petr. 1. 2. Rom. 8.

REMISSIONES.

a Vide P. Ægid. de Coninck de Sacram. & cens. tom. 2. disp. 2. n. 154.

CAPVT XIV

De lapsis & eorum reparatione.

d Inf. can. 23. & 29.
e Hier. to. 1. in ep. ad Dem. quæ incip. Inter omnes forsan ex Tert. l. de pœn. c. secūda post naufragiū de pœnit. dist. 1.
f Ioa. 20. Mat. 16. c. vt constituetur, 50. dist. c. vt euidēter. 7. q. 1. cum sim. inf. Sess. 14 de pœnit. c. 2. 3. & 4.
g Ps. 50. c. sacrificiū, de pœnit. dist. 1.
β

«QVi verò ab accepta *d* iustificationis gratia per peccatum excíderunt, rursus iustificari poterunt, cùm excitante Deo per pœnitentiæ Sacramentum, merito Christi amissam gratiam recuperare procurauerint. Hic enim iustificationis modus est lapsis reparatio: quam secundam post naufragium deperditæ gratiæ tabulam sancti *e* Patres aptè nuncuparunt. Etenim pro iis, qui post Baptismum in peccato labuntur Christus Iesus Sacramentum instituit Pœnitentiæ, cùm dixit: *f* Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt. Vnde docendum est, Christiani hominis pœnitentiam post lapsum multò aliam esse à baptismali, eáque contineri non modò cessationem à peccatis, & eorum detestationem, *g* aut cor contritum & humiliatum; verùm etiam eorumdem sacramentalem Confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & sacerdotalem absolutionem; itémque Satisfactionem per ieiunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia; non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento vel Sacramenti voto, vnà cum culpa remittitur;

pro pœna temporali; quæ, vt Sacræ litteræ docent, non tota semper, vt in *a* Baptismo fit, dimittitur illis, qui gratiæ Dei quam *b* acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contristauerunt, & *c* templum *d* Dei violare non sunt veriti. De qua pœnitentia scriptum est: Memor esto vnde excideris: age pœnitentiam, & prima opera fac. Et iterum: *e* Quæ secundùm Deum tristitia est *f* pœnitentiam agite, & facite fructus dignos pœnitentiæ.

a Ita & Flor. Cõc. in decre. Eugenij.
b Ephes. 4. g.
c 1. Cor. 3.
d Apoc. 2. c. quia sãctitas. 50. dist. & c. miror, de pœ. dist. 1.
e 2. Cor. 17.
f Marc. 3. & 5. Luc. 3.

REMISSIONES.

α Vide Sayr de Sacram. in genere, lib. 2. c. 2. q. 8. art. 3 vers. Quo supposito

β Sed pro pœna temporali, &c.] Vide Fr. Emman in explic. Bullæ Cruciatæ, fundam. 1. fol. A. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 4. num. 23.

CAPVT XV.

Quolibet mortali peccato amitti gratiam, sed non fidem.

A Diuersus etiam hominum quorundam callida ingenia, qui *g* per dulces sermones & benedictiones seducunt corda innocentium, asserendum est, non modò infidelitate, per quam & ipsa fides amittitur, sed etiam quocumque alio mortali peccato, quamuis non amittatur fides, acceptâ iustificationis gratiam amitti, diuinæ legis doctrinam defendendo: *h* quæ à regno Dei non solùm infideles excludit, sed *i* & fideles quoque fornicarios, adulteros, molles, masculorum concubitores, fures, auaros, ebriosos, maledicos, rapaces, cæteróſque omnes, qui lethalia committunt peccata; à quibus cũ diuinæ gratiæ adiumento abstinere possunt, & pro quibus à Christi gratia separantur.

g Infr. Can. 27. Rom. 16.
h 1. Tim. 1.
i 1. Cor. 6.

CAPVT XVI.

De fructu iustificationis, hoc est, de merito bonorum operum, deque ipsius meriti ratione.

a HAc igitur ratione iustificatis hominibus, siue acceptam gratiam perpetuò conseruauerint, siue amissam recuperauerint, proponenda sunt Apostoli verba: *l* Abundate in omni opere bono, scientes quòd labor vester

l 1. Cor. 15.

Digitized by Google

vester non est inanis in Domino? *a* non enim iniustus est Deus, vt obliuiscatur operis vestri, & dilectionis, quam ostendistis in nomine ipsius. Et, Nolite *b* amittere confidentiam vestram, quæ magnam habet remunerationem. Atque ideò bene operantibus vsque in finem *, & in Deo sperantibus proponenda est, vita æterna, tanquã finis & tanquã gratia filiis per Christum Iesum misericorditer promissa, & tamquam merces ex ipsius Dei promissione bonis ipsorum operibus & meritis fideliter reddẽda. Hæc est enim illa *c* corona iustitiæ, quam post suum certamen, & cursum repositam sibi esse aiebat Apostolus, à iusto iudice reddendã: non solùm autem sibi, sed & omnibus qui diligunt aduentum eius. Cum enim ille ipse Christus Iesus tamquam caput in membra, & tamquam vitis in palmites, in ipsos iustificatos iugiter virtutem influat; quæ virtus bona eorum opera semper antecedit, & comitatur, & subsequitur, & sine qua nullo pacto Deo grata, & meritoria esse possent; nihil ipsis iustificatis ampliùs deesse credendum est, quò minùs plenè illis quidem operibus, quæ in Deo sunt facta, diuinæ legi pro huius vitæ statu satisfeciſſe, & vitam æternam suo etiam tempore, *si* tamen in gratia decesserint, consequendam, verè promeruisse censeantur; cùm Christus Saluator noster dicat: *d* Si quis biberit ex aqua, quam ego dabo ei, non sitiet in æternum, sed fiet in eo fons aquæ salientis in vitam æternam. Ita neque propria nostra iustitia, tamquam ex nobis propria statuitur: neque ignoratur aut repudiatur iustitia Dei. Quæ enim iustitia nostra dicitur, quia per eam nobis inhærentem iustificamur; illa eadem Dei est, quia à Deo nobis infunditur per Christi meritum. Neque verò illud omittendum est, quòd licet bonis operibus in Sacris literis vsque adeò tribuatur, vt etiam *e* qui vni ex minimis suis potum aquæ frigidæ dederit, promittat Christus eum non esse sua mercede carituram: & Apostolus *f* testetur, id quod in præsenti est momentaneum, & leue tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternum gloriæ pondus operari in nobis: absit tamen, vt Christianus homo in se ipso vel confidat, *g* vel glorietur, & non in Domino: cuius tanta est erga omnes homines bonitas, vt *h* eorum velit esse merita, quæ

a Heb. 6. c. non est tam iniustus, de pœ. dist. 2.
b Heb. 10. in fi. infrà c. 26.
c 2. Tim. 5
d Ioan. 4.
e Mat. 10. in fi. & Matt. 9. circa fin.
f 2. Cor. 4.
g 1. Cor. 2. in fin. 2. Cor. 10. in fin. Gal. 6. Hier. 9.
h Ex Epi. Cœlest. c. 12. 1.

Digitized by Google

a Iac. 3. quę sunt ipsius dona. a Et quia in multis offendimus omnes; vnusquisque sicut misericordiam & bonitatem, ita seueritatem & iudicium aute oculos habere debet, neque se
b 1. Cor. 4. ipsum aliquis, b etiamsi nihil sibi conscius fuerit, iudicare: quoniam omnis hominum vita non humano iudicio examinanda & iudicanda est, sed Dei: c qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium: & tunc
d Mat. 16. Rom. 2. laus erit vnicuique à Deo, qui vt scriptum est, d reddet vnicuique secundùm opera sua.

Post hanc Catholicam de iustificatione doctrinam, quam nisi quisque fideliter firmitérque receperit, iustificari non poterit: placuit sanctę Synodo hos Canones subiungere, vt omnes sciant, non solùm quid tene re & sequi, sed etiam quid vitare & fugere debeant.

REMISSIONES.

a Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom tom. 2. q 152. n 20. P. Ægid. de Sacram. & censuris, tom. 2. disp. 2. dub. 20. n. 160. cum seqq. & disp. 4. num. 14.

* *Bene operantibus vsque in finem.*] Vide Menoch in cons. 82. n. 5.

DE IVSTIFICATIONE.

CANON I.

c Sup. c. 1. & 2. Rom. 3. 1. Cor. 15. a Si quis dixerit, a hominem suis operibus, quę vel per humanę naturę, vel per legis doctrinam fiant, absque diuina per Christum gratia posse iustificari coram Deo; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sot. in 4. dist. 14. quæst. 2. art 5. n. 3. Nau. in man. prælud. 3. n. 10. cum seqq.

CANON II.

f Concil. Mileuit. c. 1. Conc. Afr. c 80. & c. vlt. de consecr. dist. 5. Si quis dixerit, ad hoc solùm diuinam gratiam per Christum Iesum dari, vt facilius homo f iustè viuere, ac vitam æternam promereri possit, quasi per liberum arbitrium sine gratia vtrumque, sed ægrè tamen & difficulter possit; anathema sit.

CANON

CANON III.

a Si quis dixerit, sine præueniente a Spiritus sancti inspiratione atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, diligere, aut pœnitere posse sicut oportet, vt ei iustificationis gratia conferatur; anathema sit.

a Cõcil. Arausic. 2. c. 6. sup. cap. 5. Rom. 5.

REMISSIONES.

a Vide Veg. de iustificat quæst. 9. & 21. Castr. aduersus hæreses, verbo gratia, Nau. in man. c 27 n. 290. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 2. dub 4. num. 34.

CANON IV.

Si quis dixerit, liberum arbitrium à Deo motum & excitatum nihil cooperari assentiendo Deo excitanti atque vocanti, quoad obtinendam iustificationis gratiam se disponat ac præparet, neque posse dissentire, si velit, sed veluti inanime quoddam nihil omnino agere, meréque passiuè se habere; anathema sit.

CANON V.

* Si quis liberum hominis b arbitrium post Adæ peccatum amissum & extinctum esse dixerit, aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re, figmentum denique à Satana inuectum in Ecclesiam; anathema sit.

b Vide Aug. l. 1. contra 2. Epist. Pelag. c. 2.

REMISSIONES.

* Vide Aug. lib. 1 contra 2 epist Pelag c. 2.

CVNON VI.

c* Si quis dixerit, c non esse in potestate hominis, vias suas malas facere, sed mala opera, ita vt bona, Deum operari, non permissiuè solùm, sed etiam propriè & per se, adeò vt sit proprium eius opus, non minus proditio Iudæ, quàm vocatio Pauli; anathema sit.

c Vide Aug. l. 2. contra 2. Epist. Pelag. & Prosp. Sēt. 14. ad cap. Gallorum, & resp. ad 10. obiect. Vincent. Ioan. 1. Concil. Arausic. 2. circa fin.

REMISSIONES.

c Vide Sot. in 4. dist. 15. q. 1. art. 1. colum. 3. * August lib. 2. contra 2. epist. Pelag c. 3.

CANON VII.

c Si quis dixerit, opera omnia, quæ ante iustificationem fiunt, quacunque ratione facta sint, verè esse peccata, vel odium Dei mereri, aut quanto vehementiùs quis nititur in se disponere gratiam, tanto eum grauiùs peccare; anathema sit.

Digitized by Google

REMISSIONES.

a Vide Nauar.in comment.de Iubilæo,& indul.fol.73.P.Azori.Instit.moral.p.1.lib.8.cap.25.col.826.

CANON VIII.

a P.f.17. Luc.12.& Marc.9.in fin. a Si quis dixerit, a gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus,vel à peccando abstinemus, peccatum esse: aut peccatores peiores facere; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide P.Azori.d.cap.25.col.826.

CANON IX.

b sup. c.1. & 2. a Si quis dixerit, b sola fide impium iustificari, ita vt intelligat nihil aliud requiri, quand ad iustificationis gratiam consequendam cooperetur, & nulla ex parte necesse esse eum suæ voluntatis motu præparari atque disponi; anathema sit.

REMISSIONES.

c Sup.c.7. Gal.2.& 5.Ephes. 1.&.4. a Vide P. Gabr. Vasquez in D.Thom.3.to m.2 disp.134.n.36.

CANON X.

Si quis dixerit,homines c sine Christi iustitia, per quam nobis meruit, iustificari, aut per eam ipsam formaliter iustos esse; anathema sit.

CANON XI.

a Si quis dixerit, homines iustificari vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, excluſa d Rom.5. gratia & charitate, quæ in cordibus d eorum per Spiritum sanctum diffundatur, atque illis inhæreat; aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantùm fauorem Dei; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sot.in 4 dist.14.q.2. art.3. colum.3. in man. prælud.5. num.7. Sayr.de Sacram. in genere, lib.2.c.2.quæst.9.art 3. vers. Quoad.

CANON XII.

e Sup.c.9. Si quis dixerit, e fidem iustificantem nihil aliud esse quàm fiduciam diuinæ misericordiæ, peccata remittentis propter Christum, vel eam fiduciam solam esse, qua iustificamur; anathema sit.

CANON

Digitized by Google

CANON XIII.

« Si quis dixerit, omni homini ad remissionem peccatorum assequendam necessarium esse, vt credat certò, & absque vlla hæsitatione propriæ infirmitatis & indispositionis, peccata sibi esse remissa; anathema sit.

REMISSIONES.

« Vide Nauar. in tract. de oration. cap. 22 num. 41.

CANON XIV.

* Si quis dixerit, *a* hominem à peccatis absolui ac iustificari ex eo, quòd se absolui ac iustificari certò credat; aut neminem verè esse iustificatum, nisi qui credat se esse iustificatum, & hac sola fide absolutionem & iustificationem perfici; anathema sit.

a sup. c. 6.

REMISSIONES.

* Vide Castr. aduersùs hæres. lib. 7. verb. Gratia. hæresi 3. Menoch. cons. 82. ex n. 58.

CANON XV.

* Si quis dixerit, *b* hominem renatum, & iustificatum teneri ex fide ad credendum, se certò esse in numero prædestinatorum «; anathema sit.

b Aug. c. 3. lib. de correp. & gratia, suprà. c. 12.

REMISSIONES.

* Vide Castr. supr. lib. 12. v. prædestinatio. Menoch. cons. 82. ex n. 57. August c. 13. lib de corrept. & gratia, supr. c. 12.

« *Prædestinatorum.*] Vide Nauarr. in cap. nouit. de Iudic notab. 2. num. 5.

CANON XVI.

Si quis *c* magnum illud vsque in finem perseuerantiæ donum se certò habiturum, absoluta & infallibili certitudine dixerit, nisi hoc « ex speciali * reuelatione didicerit; anathema sit.

c Aug. lib. de bono perseu. c. 13. suprà c. 12. & 13. Galat. 3. Ezech. 18.

REMISSIONES.

« *Ex speciali.*] Vide Nauar. in man. c. 1. num. 30. & cap. 11. num. 7. & in tract. de orat. Miscel. 39. num. 150 ad finem * Vide August lib. de bono perseuer. c. 13. sup. c. 12. & 13. & in d. c. nouit. notab. 2. n. 5.

CANON XVII.

Si quis iustificationis gratiam non nisi prædestinatis ad vitam contingere dixerit; reliquos verò omnes, qui vocantur, vocari quidem, sed gratiam non accipere, vt pote

Digitized by Google

a Conc. Arauſ. 2. c. 25. a diuina poteſtate prædeſtinatos ad malum; anathema ſit.

CANON XVIII.

b Sub c. 11. 1. Ioan. 5. Si quis dixerit, b Dei præcepta homini etiam iuſtificato, & ſub gratia conſtituto, eſſe ad obſeruandum impoſſibilia; anathema ſit.

REMISSIONES.

Vide Caſtr. aduersùs hæreſes, verbo præceptum, Nauar. in man. cap. 111. ad finem, P. Ægid. de Sacram & cenſur tom. 2. diſp. 2. dub. 19. num. 154.

CANON XIX.

Si quis dixerit, nihil præceptum eſſe in Euangelio præter fidem, cætera eſſe indifferentia; neque præcepta, neque prohibita, ſed libera; aut decem præcepta nihil pertinere ad Chriſtianos; anathema ſit.

CANON XX.

c Similiter error erat Begardorũ à Concilio Viennenſi damnatorum ſup. cap. 11. Si quis hominem iuſtificatum, c quamtumlibet perfectum dixerit non teneri ad obſeruantiam mandatorum Dei & Eccleſiæ, ſed tantum ad credendum; quaſi verò Euangeliũ ſit nuda & abſoluta promiſſio vitæ æternæ, ſine conditione obſeruationis mandatorum; anathema ſit.

REMISSIONES

Vide Sayr. in claui regia lib. 3. c. 4. P. Azor inſtit. moral. p. 1. lib. 4. cap. 34 col 352. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 13. cap. 17. num 67.

CANON XXI.

Si quis dixerit, Chriſtum Ieſum à Deo hominibus datum fuiſſe vt redemptorem cui fidant, non etiam vt legiſlatorem cui obediant; anathema ſit.

CANON XXII.

d ſup. 15. Si quis dixerit, d iuſtificatum vel ſine ſpeciali auxilio Dei in accepta iuſtitia perſeuerare poſſe, vel cum eo non poſſe; anathema ſit.

REMISSIONES.

Vide P. Ægid. de Sacrament. & cenſuris tom. 1. q. 62. art. 2. num 105. & q. 73. num. 47 & 50.

CANON XXIII.

e ſup. c. 14 Si quis hominem ſemel iuſtificatum dixerit e ampliùs peccare non poſſe, neque gratiam amittere, atque ideò eum, qui labitur & peccat nunquã verè fuiſſe iuſtificatum, aut

aut contra, posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei priuilegio, quemadmodum de beata Virgine tenet Ecclesia; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide D. Thom. p. 3. q. 84. art. 16. & in 4. dist. 4. q. 1. Sayr. in clau regia, lib. 6. cap. 3. num. 9.

CANON XXIV.

Si quis dixerit, *a* iustitiam acceptam non conseruari, neque etiam augeri coram Deo per bona opera; sed opera ipsa fructus solummodo & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augendæ causam; anathema sit. *a* sup. c. 16.

CANON XXV.

a Si quis in quolibet bono opere iustum *b* saltem venialiter peccare dixerit, aut, quod intolerabilius est, mortaliter, atque ideò pœnas æternas mereri; tantúmque ob id non damnari, quia Deus ea opera non imputet ad damnationem; anathema sit. *b* sup. c. 11. in fin.

REMISSIONES

a Vide Nauar. in cap. 14. quæst. 1. n. 20.

CANON XXVI.

Si qui dixerit, *c* iustos non debere pro bonis operibus, quæ in Deo fuerint facta, expectare & sperare æternam retributionem à Deo per eius misericordiam, & Iesu Christi meritum, si benè agendo, & diuina mandata custodiendo vsque *d* in finem perseuerauerint; anathema sit. *c* sup. c. 16. *d* Mat. 24.

CANON XXVII.

a Si quis dixerit, *e* nullum esse mortale peccatum nisi infidelitatis, aut nullo alio, quamtumuis graui, & enormi, præterquam infidelitatis peccato semel acceptam gratiam amitti; anathema sit. *e* 1. Cor. 6. sup. c. 15.

REMISSIONES.

a Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 156. num. 67. in fine.

CANON XXVIII.

a Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, simul & fidem semper amitti; aut fidem, quæ remanet, non esse veram fidem, licet non sit viua; aut eum, qui fidem sine charitate habet, non esse Christianum; anathema sit.

Digitized by Google

REMISSIONES.

a Vide Couar. in cap. alma p. 1. in initio.

CANON XXIX.

a sup. c. 14. Si quis dixerit, a eum, qui post Baptismum lapsus est, non posse per Dei gratiam resurgere, aut posse quidem, sed sola fide amissam iustitiam recuperare sine sacramento Pœnitentiæ, prout sancta Romana & vniuersalis Ecclesia, à Christo Domino & eius Apostolis edocta, hucusque professa est, seruauit & docuit; anathema sit.

CANON XXX.

a Si quis post acceptam iustificationis gratiam cuilibet peccatori pœnitenti ita culpam remitti, & reatum æternæ

b Sess. 14. cap. 8. pœnæ deleri dixerit, b vt nullus remaneat reatus pœnæ temporalis exoluendæ vel in hoc sæculo, vel in futuro in

c inf. Sess. 25. in princ. c purgatorio, antequam ad regna cælorum aditus patere possit; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Repert. Inquisit. verbo culpa cum addit. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 11. n. 1. & n. 36.

CANON XXXI.

d sup. c. 11. in fin. a Si quis dixerit, iustificatum peccare, d dum intuitu æternæ mercedis benè operatur; anathema sit.

REMISISONES.

a Vide Nau. in man. c. 17. n. 209. Ludou. Beiam respons. casuum conscient. p. 2. c. 24. fol. 234. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 35. n. 3.

CANON XXXII.

Si quis dixerit, hominis iustificati bona opera ita esse dona Dei, vt non sint etiam bona ipsius iustificati merita; aut ipsum iustificatum bonis operibus, quæ ab eo per Dei gratiam, & Iesu Christi meritum, cuius viuum membrum est, fiunt, non verè mereri augmentum gratiæ, vitam æternam, & ipsius vitæ æternæ, si tamen in gratia decesserit, consecutionem, atque etiam gloriæ augmentum; anathema sit.

REMISSIONES.

a Vide Sayr. de Sacram. in genere lib. 2. c. 2. q. 9. a. 3.

CANON XXXIII.

Si quis dixerit, per hanc doctrinam Catholicam de iustificatione, à Sancta Synodo hoc præsenti decreto expressam,

Digitized by Google

sam, aliqua ex parte gloriæ Dei, vel meritis Iesu Christi Domini nostri derogari, & non potiùs veritatem fidei nostræ, Dei denique ac Christi Iesu gloriam illustrari; anathema sit.

Decretum de Reformatione.

CAPVT I.

Prælati non residentes minimè possunt suum ministerium implere: renouantur canones aliquando promulgati contrà non residentes: modúsque datur contra Episcopos absentes à propria diœcesi per sex menses continuos.

EAdem sacrosancta Synodus, eisdem præsidentibus Apostolicæ Sedis Legatis, ad restituendam collapsam admodum Ecclesiasticam disciplinam, deprauatósque in Clero & populo Christiano mores emendandos se accingere volens, ab iis, qui maioribus Ecclesiis præsunt, initium *censuit* esse sumendum, integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Confidens itaque per Domini ac Dei nostri misericordiam, prouidámque ipsius Dei in terris Vicarij solertiam; omnino futurum, vt ad Ecclesiarum regimen, onus quippe Angelicis humeris formidandum, qui maximè digni fuerint, quorúmque prior vita, ac omnis ætas, à puerilibus exordiis vsque ad perfectiores annos per disciplinæ stipendia Ecclesiasticæ laudabiliter acta testimonium præbeat, secundùm venerabiles beatorum *a* Patrum sanctiones assumantur: omnes Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis quibuscumque, quouis nomine ac titulo præfectos monet ac monitos esse vult, vt *b* attendentes sibi & vniuerso gregi in quo Spiritus sanctus posuit eos regere Ecclesiam Dei, quam acquisiuit sanguine suo, vigilent, sicut Apostolus præcipit, *c* in omnibus laborent, & ministerium suum impleant. Implere autem illud se nequaquam posse sciant, si greges sibi commissos mercenariorum more deserant, atque ouium suarum, quorum *d* sanguis de eorum est manibus à supremo iudice requirendus, custodiæ mini-

a in lacer. dot. & c. Epis. 61. dist. c. fin. 59. d. & inf. Sess. 14. de ref. cap. 1.
b Act. 20.
c 2. Tim. 4.
Ioā. 10. c. sit rector. 43. dist. c. aduers. 1.
c 1. c. nisi.
de renūc.
d Ezech. 33. & 34. Act. 20.

Digitized by Google

mè incumbant: cùm certissimum sit, *a* non admitti pastoris excusationem si lupus oues comedit, & pastor nescit Ac nihilominus, quia nonnulli, quod vehementer dolendum est, hoc tempore reperiuntur, qui propriæ etiam salutis immemores, terrenáque cœlestibus, ac diuinis humana præferentes, in diuersis curiis vagantur, aut in negotiorum temporalium solicitudine, ouili derelicto, atque ouium sibi commissarum cura neglecta, se detinent occupatos: placuit Sacrosanctæ *b* Synodo, *g* antiquos canones, qui temporum atque hominum iniuria penè in desuetudinẽ abierunt, aduersus non residentes promulgatos innouare; quemadmodum virtute præsentis decreti innouat; ac vlterius, pro firmiori eorundem residentia, & reformandis in Ecclesia moribus, in hunc, qui sequitur, modum statuere atque sancire *γ* Si quis à Patriarchali, Primatiali, Metropolitana, seu Cathedrali Ecclesia sibi quocumque titulo, causa, nomine, seu iure cõmissa, quacumque ille dignitate, gradu, & præeminentia præfulgeat, legitimo impedimento, seu iustis *d* & rationabilibus *e* causis cessantibus†, sex mensibus continuis * extra suam diœcesim morando abfuerit: *δ* quartæ partis fructuum vnius anni, fabricæ Ecclesiæ, pauperibus loci per superiorem Ecclesiasticum applicandorum, pœnam ipso iure incurrat. *f* Quod si per alios sex menses in huiusmodi absentia perseueraueritaliam quartam partem fructuum similiter applicandã eo ipso amittat. Crescente verò contumacia, vt seueriori sacrorum canonum censuræ subiiciatur, Metropolitanus suffraganeos Episcopos absentes, Metropolitanum verò absentem suffraganeus Episcopus antiquior residens, pœna interdicti ingressus Ecclesiæ eo ipso incurrenda infra tres menses per litteras, seu nuncium Romano Pontifici denunciare teneatur: qui in ipsos absentes, prout cuiusque maior aut minor contumacia exegerit, suæ supremæ Sedis auctoritate animaduertere, & Ecclesiis ipsis *ε* de Pastoribus vtilioribus prouidere poterit, sicut in Domino nouerit salubriter expedire.

a c. Eph. 43. dist. c. 1. 23. q. 1. & inf. Sess. 14. c. 1. in fin. de reform.

b c. peruenit, cũ multis seq. 7. q. 1. de cler. nõ resid. per tot. & c. cum ex eo, de elect. in 6.

g al. incuria.

d Vide Sess. 23. c. 1. de ref. vbi causæ subindicantur.

e c. ex tuę, de cler. non resid. c. quoniã, §. porro, vt lit. nõ cont.

f inf. sess. 23. de ref. c. 1. & 2.

ε c. ex par. de cler. non resid.

REMISSIONES.

a Vide P. Valer. Reginal. in praxi fori pœnitent. lib. 30. tract 3. n. 58.

* Vide etiam Iacobat. de Concil. li. 5. n. 6. Couar. li 3. variar. cap.

Digitized by Google

cap.13.n.9.Cened collect 10.ad sextum n.32.vbi latè Bobadill. to.1.suæ Politicæ lib.2.c.9.Camil.Borrel.cons.2.n.16.

β *Antiquos cānones.*] Videlicet cap.peruenit, cum multis seq. 7 q.1.c. cum ex eo, de elect.lib.6.

γ *Si quis à Patriarchali, &c.*] Vide P.Azor. Institut. Moral. part 2 li.7. c.6.colum. 825. Gonzal.ad reg 8.Cancel gloss.41. n 9.

† *Iustis & rationabilibus causis cessantibus.*] Quæ autem sint huiusmodi causæ, habes infr.sess 23.c.1 & 2. de reform.& in c. ex tuæ, de cler. non resid. & in cap. quoniam §.porrò, vt litè non contestata.

* *Sex mensibus continuis.*] Vide Salzed ad Bern. Diaz. in prax. can.c.52.& Triuisan.decis.42.lib.2.

δ *Quarta partis fructuum vnius anni, &c.*] Vide Fr. Emman.in addit. ad Bullam Cruciatæ,part.2.fol.mihi 215.verso.

ε *De Pastoribus vtilioribus.*] Concordat text.in c.ex tuæ de clericis non residentib.c.quoniam,§ porro,vt lite non contestat.

CAPVT II.

Nulli obtinenti beneficium quod requirit residentiam, licet non residere, nisi ob rationabilem causam ab Episcopo approbandam: deputandi nihilominus Vicarij ob curam animarum, &c.

1 EPiscopis inferiores, quæuis beneficia Ecclesiastica
2 personalem residentiam de iure siue consuetudine exigentia, 3 in titulum siue commendam obtinentes, ab eorum Ordinariis, quemadmodum eis pro bono Ecclesiarum regimine, & diuini cultus augmento, 4 locorum* & personarum qualitate pensata, 5 expediens videbitur, opportunis iuris remediis 6 residere cogantur †: β nullique priuilegia, seu indulta perpetua de non residendo, aut de fructibus in absentia percipiendis, a suffragentur. Indulgentiis verò & dispensationibus temporalibus, ex veris 7 γ rationabilibus causis tantùm concessis, & coram Ordinario legitimè probandis,in suo robore permansuris: quibus casibus nihilominus officium sit Episcoporum, tanquam in hac parte à Sede b Apostolica delegatorum, prouidere, vt per deputationem idoneorum vicariorum,& cōgruæ portionis fructuum assignationem, cura animarum nullatenus

a c.fin. de ref. in 6.
b cap. eū ex eo, de elect.in 6. c.benefic. de reg. eod. li. & inf.Sess.7. c. 5. & 7. de ref.

nullatenus negligatur: nemini quoad hoc, priuilegio seu exemptione quacumque suffragante.

DECLARATIONES.

De residentia Episcoporum amplè agitur Sess. 23. cap. 1. de Reform.

1 *Episcopis inferiores.*] De residentia Parochorum vide similiter vt suprà: nam circa residentiam attenditur ordinariè dispositio dict. c. 1. Sess. 23. de reform.

2 *Personalem residentiam.*] Obtinens beneficium, licet absit titulus alicuius Sancti, dummodo sit simplex, non tenetur in eo residere, nec eum ad residentiam potest cogere Episcopus

Congregatio Concilij censuit rectores habentes Parochianos intra & extra ciuitatem, licet hi qui extra sunt, plures & magni numeri sint, qui per Vicarios amouibiles regebatur, oportere residere in loco in quo sita est Ecclesia Parrochialis, & ideo si ea intra mœnia ciuitatis sit, ibi ipsos residere oportere. Quod si Parrochiani, qui extra ciuitatem habitant ob locorum distantiã vel difficultatem patiuntur incommoda in percipiendis sacris & diuinis officiis audiendis, succurrendum illis esse remedio c. ad audientiam, de Eccles. ædif & decret. Concilij Session. vigesima prima cap. 4 Quod si essent duæ Ecclesiæ intus & extra, & vna tantum parochia, rectorem debere residere in Ecclesia quæ est intra ciuitatem.

3 *In titulum siue commendam, &c.*] Quando abbatia cura & conuentu caret, non est Abbas cogendus residere. *Vide sess. 23. cap. 1. de Ref. §. & aliis.*

4 *Locorum & personarum qualitate pensata.*] Nulli tamen est adiiciendum onus extra fundationẽ beneficij, aut consuetudinẽ.

5 *Expediens videbitur.*] Per hoc non datur facultas Ordinariis dispensandi à residentia ex quauis ratione.

6 *Residere cogantur, &c.*] Prouisus ab inferiori collatore de beneficio personalem residentiam requirente, compellendus est per Ordinarium ad residendum.

Habens Archidiaconatum Palentin. in eo tanquam in digniori loco residere debet, & ibi residens potest percipere omnes fructus Thesaurariæ Legionen. præterquam distributiones quotidianas, in quas si Thesaurariæ ipsius ex decreto Concilij Sess. 21. c. 3. esset conuersa tertia pars, illam percipere non potest, nisi ibi resideret atque inseruiret.

Episcopus obtinens beneficia simplicia, non potest cogi ad aliquod personale seruitium suis beneficiis impendendum, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non teneatur, nisi ad officium

Digitized by Google

officium recitandum.

Episcopus non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent Missam: rectè enim per substitutum satisfit.

7 *Rationabilibus causis.*] Canonic. Capuanus fuit per annum excusatus à residentia ex Congregationis declaratione, dummodo eo tempore in loco viciniori habitaret, & quod inimicitiæ essent sine eius culpa ortæ.

Alius Canonicus Aretinus, qui fideiusserat de recedendo ab vrbe, fuit à residentia fideiussione durante similiter excusatus, & inhibitum Ordinario, ne contra eum procederet.

REMISSIONES.

« Vide Mandos. de signatura gratiæ, tit. de dispens. de non resid. fol. 46. Horat. Lut. de priuil. scholast. priu. 98. Matth. Soar. in pract & ord. visitandi c. 3 n. 5.

Et personarum qualitate pensata.] Vide tradita per Sim. de Prætis in cons. 68. ex. n 8. cent 3.

† *Residere cogantur.*] Vide plures relatos à Petro Cened. collect. 30. ad sextum, ex n. 2. Bern. Diaz in prax. can. c. 47. & ibi Salzed. & in c. 52. lit. C. Pedroch. in summa tit. *de los clerigos*, fol. mihi 112. Hoied de benef. 1. p. c. 17. num. 21. Carran. lib. de residentia, ex c. 3. & infra referendos circa c. 1. & 2. de reform. sess. 23.

β *Nullique priuilegia, seu indulta perpetua, &c.*] Vide P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 60. n. 6. Cened. pract. & canon quæst. lib. 1. q. 1. n. 32. vbi resoluit per clausulam illam generalem nec fuisse derogatam Eugenianam constitutionem.

γ *Rationabilib. cunctis.*] Quatuor causas legitimæ absentiæ nominat Concil. Trid. infr. Sess. 23 1. c. 3. Vide P. Paul Comit d. q. 60. n. 5. P. Valer. Reginald. in prax for. pœnit. lib. 30. lit. 3. n 54.

DECLARATIO.

Quod gratia de non residendo, & percipiendo fructus ratione studij, non valeant sine consensu Ordinarij

SAnctissimus in Christo Pater, & Dominus noster, Dominus Pius, diuina prouidentia Papa IV. ad cuius aures nuper peruenit, nonnullos curata, vel alios sacros Ordines, aut personalem residentiam requirentia beneficia obtinentes, sub prætextu quod litteris operam dare cupiebant, post confirmationem Concilij Tridentini, per sanctitatem suam factam, & publicatam secum, vt litterarum studio in loco vbi illud vigeat generale, actu insistendo ratione beneficiorum

Digitized by Google

neficiorum per eos obtentorum huiusmodi vsque ad quinquennium, vel aliud tempus tunc expressum, dummodo intra primum illus annum subdiaconi fierent, ad reliquos ordines promoueri teneantur, & tam iidē interim quàm alij, etiam ad eosdem ordines, vel eorum aliquem seu aliquos promoti, quod similiter studētes beneficiis per eos obtētis per Vicarios idoneos per locorum Ordinarios, etiam congrua fructuum beneficiorum huiusmodi portione illis assignata, vel aliàs deputandos in diuinis deseruiendo animarum curam illis imminentem exercendo, & alia incumbentia onera supportando, vsque ad simile tempus personaliter in eisdem beneficiis residere non tenerentur, & nihilominus interea omnes eorundem beneficiorum fructus percipere possent, per ordinariam Sanctitatis suæ Signaturam, seu Pœnitentiariæ suæ officium dispensari, sibique pariter indulgeri obtinuerunt, nullum in his vel fraudi, vel circumuentioni locum, præsertim quoad absentes à Romana Curia, de quorum qualitatibus facilis notitia haberi non potest, quantum humana ratione prouideri potest, relinquere volens, & Concilij etiam Tridentini decretis inhærendo, huiusmodi dispensationes & indulta hactenus concessa: ac tàm ipsius Pœnitentiariæ, quàm Apostolicas, & alias desuper confectas, & conficiendas litteras processusque habitos, & habendos per easdem dictis absentibus nullatenus suffragari, nisi singulorum Ordinariorum locorum, in quibus singula beneficia huiusmodi consistunt, consensus gratis præstandus ad id accedat, Apostolica auctoritate declarauit, decernens irritum, &c.

Placet, publicetur & describatur. I.

Lecta & publicata fuit suprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apostolica, Anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo sexagesimoquarto, die verò Veneris, Vigesimaquarta mensis Nouemb. Pontificatus præfati S. D.N. Papæ Anno quinto.

A Lomellinus Custos.

BVLLA

Digitized by Google

BVLLA S. D. N. D. PII, Diuina prouidentia Papæ IV.

Super residentia Prælatorum, Parochialium, & aliorum curam animarum habentium, & residere debentium.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INsuprema militâtis Ecclesiæ specula meritis licet insufficientibus, diuina dispositione constituti, cunctos non solum vigilantiæ nostræ commissos Dominicos greges, sed etiam singulorum Pastorum suorum actus intensa nostræ mentis acie colluſtrantes studium efficax, operámque sedulam ad hoc omnino statuimus adhibere; vt quemadmodum operosum sacri Concilij Trident. progressum, felicemque exitum, Domino cooperante, præstitimus ita sanctissima illius decreta, ipsorum præsertim, qui in Apostolicæ solicitudinis partem vocati sunt, Pastorum officium concernentia non tepide, neque dissimulanter, exequamur. Sane licet Concilio præfato saluberrima fuerit ordinatione decretum, quod omnes & singuli venerabiles fratres nostri, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi, & Episcopi, & alij beneficiati, apud Ecclesias sponsas sues residere teneantur, nonnulli tamen, quod non sine animi nostri mœrore referimus, adeo sui gregúmque, quos olim deperditos saluator noster proprio sanguine redimere dignatus est, sibi creditorum obliti sunt: vt etiam nunc in Alma Vrbe, vel alibi cõmorantes, & sacrosancta spiritualis matrimonij inter eos suasque ecclesias solemniter cõtracti, iura confundentes, sponsas suas in longa quasi viduitate relictas, ad prædictas ecclesias quomodocumq; sibi concessas inuisere, & apud illas, vt probos & prouidos patres familias decet, residere nõ curant, in perditionẽ animarum suarum, & subditorum suorum, ac pernicioſum exemplum, & scandalum plurimorum: Nos hanc illorum contumaciam alicuius, etiam temporalis pene metu frangendam, seu conuincendam esse censentes, Motu proprio, & ex certa scientia nostra, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnibus & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis

Digitized by Google

Episcopis præfatis, ac aliis, quibuscunque, etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu, vel præeminentia præfulgentibus, prędictas ecclesias in commendam, vel administrationem, aut alio quouis nomine obtinentibus, & aliis quibuscunque beneficiatis curam animarum habentibus, qui iuxta decreti super residentiã in Concilio prędicto promulgati tenorem, personalem in suis Ecclesiis residentiam facere tenentur, in virtute sanctę obedientiæ & vltra pœnas in dicto decreto Concilij contentas, etiam sub priuationis eorum à regimine, & administratione ecclesiarum suarum ac aliis nostro, & pro tempore existentis, Romani Pontificis successoris nostri, arbitrio imponendis pœnis, districte præcipiendo per Apostolica scripta mandamus, quatenus omni mora cessante in eisdem suis ecclesiis iuxta formam, & tenorem dicti Concilij personaliter resideant. Et nihilominus, si quos mandato nostro huiusmodi, quod absit, non parere contigerit, ne etiam tales absentes melioris in hac parte conditionis, quam ceteri in suis ecclesiis residentes existant, hac nostra perpetuo valitura sanctione per prędentes statuimus & ordinamus, quod deinceps, omnia & singula mobilia, immobilia, etiam in Vrbe, vel eius districtu existentia & se mouentia, res & bona, iura & actiones cuiuscumque qualitatis, quantitatis, & valoris, ac vbicumque locorum consistant, ad Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscumque etiam quauis auctoritate, dignitate, gradu & præeminentia præfulgentes, ecclesias prædictas in titulum vel commendam, siue administrationem aut alio quouis nomine obtinentes, & alios quoscumque beneficiatos curam animarum habentes, qui extra prædictas Ecclesias & diœceses, etiam in Rom. Curia aut alibi degentes, & iuxta decretum & formam Concilij huiusmodi non residentes decesserint, pertinentia, & per illos suarum ecclesiarum, ac quorumcumque monasteriorum, prioratuum, præpositurarum, & aliorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, sęcularium & regularium, quę illi quomodolibet obtinuerint, ad fructuum, reddituum, & prouentuum Ecclesiasticorum: Nec non pensionum annuarum sibi super

similibus

Digitized by Google

similibus fructibus, redditibus, & prouentibus reseruatarum, & assignatarum occasione quęsita, etiam facultatem specialem de illis, aut eorum parte testandi, & alias liberè disponendi à nobis & quibusuis aliis Romanis Pontificibus, prędecessoribus, & successoribus nostris etiam cum clausulis, quod facultates huiusmodi reuocari nequeant, aliisque irritantibus decretis obtinuerint, & in vim illarum litterarum desuper confectarum de rebus & bonis huiusmodi iam disposuerint, tanquam spolia, ad Cameram Apostolicam legitimè pertineant. liceatque dilectis filiis, moderno, & pro tempore existenti Commissario nostro generali, & suis, dictęque Camerę deputatis, in euentum decessus huiusmodi, solitum inuentarium super rebus & bonis prędictis conficere, illaque prout de reliquis Cleri corum spoliis fieri solet, ad dilecti filij nostri, moderni, & pro tempore existentis generalis Thesaurarij manus redigere, dictæque Cameræ applicare, cuiuis licentia desuper minime requisita. Ac facultates, & desuper confectas litteras prędictas, etiam motu & scientię similibus, etiam in recompensam laborum & obsequiorum, etiam nobis, & Ecclesię Romanę, dictęque Sedi impensorum quomodolibet concessas, & etiam iteratis vicibus approbatas, illarum omnium tenores prędictis pro sufficienter expressis, & ad verbum insertis habentes, in euentum obitus huiusmodi, etiamsi in Vrbe, aut eius districto, vel alibi extra suas Ecclesias, vt prędictur, contigerit, ex nunc prout ex tunc & è contra, in dictę contumacię pœnam eiusdem potestatis plenitudine & tenore reuocamus, cassamus & annullamus. Ac tam eas, quam earum prętextu quomodolibet, pro tempore condita factaque testamenta, codicillos, legata, donationes, & alias dispositiones quasliber etiam ad pias causas, vel in remunerationem seruitiorum, nulla & inualida, nulliusque roboris vel momenti fore, neque quidquam contra prędictum tenorem suffragari. Et sic per quoscumque Iudices, & Commissarios quauis auctoritate fungentes, etiam sanctę Romanę Ecclesię Cardinales in quauis instantia, sublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, iudicari, & definiri debere. Ac quicquid secus à quoquam quauis

auctoritate

Digitized by Google

auctoritate scienter, vel ignoranter attentari contigerit, irritum, & inane decernimus. Per hoc autem nostris & Romanorum Pontificum, prędecessorum nostrorum, ordinationibus, reseruationibus, & decretis, quoad Prælatorum, & aliorum beneficiatorum, etiam in suis Ecclesiis, aut diœcesibus residentium, & ibi decedentium, quæ quia ampliamus & extendimus ad habentes Ecclesias in Vrbis districtu, ibique residentes ac decedentes spolia Cameræ Apostolicæ applicata, hactenus emanatis, nullatenus præiudicare, neque quidquam in eis alterare intendimus, sed ea in suo robore, vt antea, manere volumus, præterquam, quoad eos qui in suis Ecclesiis iuxta formam prædicti Concilij residerint, & specialem licentiam testandi habuerint, hanc enim tantum saluam eis esse volumus. Ita vt generalis licentia testandi, eis quamquam residentibus minimè suffragetur, sed sola speciali, si quam habuerint, tueri se possint. Cæterum, vt præceptum, mandatum, statutum, ordinatio, reuocatio, cassatio, decretum, & alia præmissa, præsentésque litteræ ad eorum quorum interest notitiam deducantur, nullúsque possit aliquam illorum ignorantiam prætendere, vel excusationem allegare, sed illa perpetuo firma & illibata permaneant, volumus & mandamus, quod eædem præsentes in Basilicæ Principis Apostolorum de Vrbe, & Cancellariæ nostræ valuis, ac Acie campi Florę per aliquem ex Cursoribus nostris affixæ copia illarum ibi dimissa, ab ea die omnes perinde arctent, ac si illis personaliter intimatæ fuissent. Non obstantibus præmissis, ac in fauorem curialium per se. re. Sixtum IV. Leonem X. Iulium III. & quoscumque alios Rom. Pontif. prædecessores nostros, ac etiam per nos editis, & approbatis: necnon aliis litteris, constitutionibus & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostri præcepti, mandati, statuti, ordinationis, reuocationis, cessationis, annullationis, decreti, ampliationis, extensionis, & intentionis & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationē omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius se nouerit incursurum. Dat. Romæ apud

Digitized by Google

apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, ſeptimo Kalend. Decemb. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Caſ. Glorierius

Viſa de curia M. de Enciſo.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini milleſimo quingenteſimo ſexageſimo quarto, Indictione ſeptima, die verò quarta menſis Decembris, Pont. ſanctiſſimi in Chriſto Patris & D.N.D. Pij diuina prouidentia Papæ quarti, Anno quinto, retroſcriptæ litteræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt ad valuas Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Vrbe, ad valuas Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ dimiſſis in locis præſentium retroſcriptarum literarum copiis, affixis, vt eſt moris, per nos Iulium Parinum, & Bernardinum Andrentium, prælibati ſanctiſſimi Domini noſtri Papæ curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

MOTVS PROPRIVS S. D. N. D. Pij, Papæ IV.

Super executione Concilij & litterarum eiuſdem Sanctiſſ. contra Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, & alias perſonas Eccleſiaſticas, non reſidentes in eorum Eccleſiis.

PIVS PAPA IV.

MOtu proprio, &c. Cum tam per ſacroſanctum œcumenium Concilium Tridentinum, quàm etiàm per noſtras literas ſiue Bullas etiam deſuper emanatas, & inter alias ſubdat. Romæ, apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1564. ſeptimo Kal. Decemb. Pontificatus noſtri anno 5. mandatum ſit omnibus Epiſcopis, Archiepiſcopis, & aliis, quibus animarum cura commiſſa eſt, oues ſuas agnoſcere, pro eis ſacrificium offerre, verbíque diuini prædicatione

Digitized by Google

dicatione, sacramentorum administratione, ac bonorum omniũ exemplo pascere, pauperum aliarúmque miserabilium personarum curam paternam gerere, & signanter munera pastoralia, & eis diligenter incumbere & assistere, aliáque facere, quæ in d. S. Concilio, & in dictis nostris literis, siue Bullis continentur. Quæ omnia nequaquam ab eis præstari & adimpleri possunt, cum gregibus suis non inuigilant neque assistunt, sed mercenariorum more oues suas deserunt: & propterea debuissent, & deberent omnes & singuli Episcopi, Archiepiscopi, & alij in dignitatibus Ecclesiasticis constituti & præfecti, & quibus animarum cura existit, iuxta diuina præcepta, & prædicti œcumenici Concilij, ac prædictarum nostrarum literarum seu Bullarum vim, formam, continentiam & amorem, ad eorum respectiuè Ecclesias, diœc. ac alia beneficia, in quibus personalis residentia requiritur, ad effectum in eis personalem residentiam faciendi, sese contulisse, ac omnia & singula in eisdem præceptis Concilio & literis siue Bullis respectiuè contenta adimpleuisse & obseruasse. Attamen, sicut accepimus, multi & multi præfatorum mandatorum contemptores, animarúmque suarum propriæ salutis immemores, & in dictis dignitatibus Ecclesiasticis, quibus cura animarum imminet, ac Episcopalibus, & Archiepiscopalibus respectiuè constituti præmissa facere & adimplere hactenus minimè curarunt, sed distulerunt & differunt in graue animarum suarum, gregúmque sibi commissorum periculum & ouium suarum pernicioſum exemplum & scandalum, sententias, censuras & pœnas propterea sibi inflictas temerè, & damnabiliter incurrendo. Quæ omnia cum non sint conniuentibus oculis aut impunè prætermittẽda, sed grauiter, vt cæteris transeãt in exemplum, cum iam per tot menses inobedientes fuerint, censuras præfatas sustinentes. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, déque potestatis nostræ plenitudine Dilecto filio nostro Alexandro Riario, Cameræ Apostolicæ generali Auditori, cui alias etiam, seu prædecessori suo viuæ vocis oraculo commisimus, vt dictos Episcopos, Archiepiscopos & alias personas Ecclesiasticas animarum curam hab. non resid. pœnas præfatas in dicto Concilio & litteris siue Bullis nostris contentas, incurrisse declararet, & ad illarum effectualem

ctualem executionem, aliáque grauiora procederet, viuæ vocis oraculo commisimus. Tamen quia nonnulla monitoria contra certos Episcopos & altas personas præfatas iu vim commissionis nostræ huiusmodi sibi factæ tunc decreuerat & relaxauerat ne in posterum de illius iurisdictione dubitari contingat, denuò eidem Auditoratus exercen. auctoritate nostrâ committimus & mandamus quatenus statim tam contra Episcopos, Archiepiscopos, & alios quoscumque prælatos, tam in vrbe quàm alibi & vbique locorum existentes, & in propriis diœc. non resid. constito sibi quantum sufficere videbitur summariè, simpliciter & de plano, sola veritate inspecta & manu regia, de inobedientia propria vsque ad sententiam exclusiuè procedat, & deinde nobis referat, vt nos in Consistorio nostro secreto de fratrum nostrorum consilio, vt moris est, ad sententiam priuationis & depositionis Prælatorum inobedientium huiusmodi procedere valeamus, prout procedere intẽdimus: quò verò ad alios curam animarum habentes, vsque ad sententiã inclusiuè procedat & exequatur iuxta formã & tenorẽ dicti Concilij & litterarum nostrarum prædictarum cum eisdem facultatibus, vt supra, ac alia faciat & exequatur, prout in dictis litteris siue Bullis continetur, cum potestate citandi, inhibendi, excommunicandi, suspendendi à diuinis, declarandi, interdicendi, aggrauandi, carcerandi, & brachium sæculare decernendi, relaxandi & exequendi, aliáque faciendi necessaria quomodolibet & opportuna. Contrariis quibuscúque non obstantibus, & quod præsentis nostri Motus proprij sola signatura sufficiat, ac vbique fidem faciat, in iudicio & extra regula contraria, & quibuscumque omnibus expressè derogamus, non obstantibus.

Placet, Motu proprio I.

Præsentetur. *Amerin. Regens.*

De commendatariorum ordinatione Annotationes quædam

COmmendatarij non tenentur promoueri ad sacros Ordines. Primo si vel monasteria carent omni

Digitized by Google

prorsus cura & conuentu. Secundò, si vel habeant tantum Iurisdictionem temporalem. Tertiò, si cura animarum sacramentalis conuentui soli incumbit, non autem personæ Commendarij. Quartò, si vel Iurisdictionem quam ex concessione Sedis Apostolicæ habent, non possint actu exercere, quia de facto prohibentur. Quintò, si eam Iurisdictionem spiritualem actu exercent, & non curam animarum habere videantur, *c. Dudum 6. c. Licet de elect.* vbi Hostien. Ioan. Andr. Bellarm. Anchar. Card. Abbas *c. super eo, de præb. in 6. extrauag. Execrab. in fin. vbi gloss. verf. visitare, de præb. & dignitat. in Extrauag. Ioan XXII.* tamen quia ex larga significatione esse dicitur, *Innoc. & alij c. Cùm satis. de offic. Archid. & c. de multa, de præb. Staph. de stat. & qualit. benef. num.* 20. idcirco regulariter Commendatarij non erunt cogendi suscipere sacros ordines, sed quandoque, pro locorum & personarum qualitate expedit eos ad id cogere arbitrio Sanctissimi. Sed an sacerdotium, vel sufficiat ad Diaconatum, *vide Card. Clem. 2. quæst. 20. de offic. Vicar. Mil. verb. curatum, in fin. Rebuff. in prax. benef. tit. de non promot. num. 32.* & intra quod tempus, & ante, cum Decreto irritante. *Supr. hoc c. §. Commendatarij.*

Si verò cura animarum Sacramentalis, siue Monachorum, siue personarum secularium incubuerit personis Commendatariorum, tenebuntur sacris ordinibus initiari. An verò exprimendum sit præcisè, quod promouendus sit ad sacerdotium, & intra annum, & quòd aliàs ipso iure priuati sint, vide *ad cap.* Licet canon. *de elect. in 6. vbi gloss. verf.* sacerdotium. *& verf.* Commendandos, *& Clem.* Ne in agro. §. *ceterum, de stat. Monach.* sicut pro eo: An distinguendum sit, si commendant in anno 22. obtinuerit, teneatur promoueri ad sacerdotium intra 25 annum.

Cæterum conuenit vt in Galliis indistinctè Commendatarij teneantur promoueri ad sacros ordines, ideóque in concessionibus Commendarum Gallicarum apponatur Decretum, & infra annum sacris initientur; alioquin post annum elapsum, vacent ipso iure commendæ, quarum si quæ existunt de Monasterijs omni prorsus cura & conuentu carentibus, eo casu S.D.N. aliquam Commendatariorum habebit rationem.

De

De residentia Commendatariorum.

COmmẽdarij non tenentur residere. Primò si monasteria carent omni prorsus cura & conuentu. Secundò si vel habeant tantùm Iurisdictionem temporalẽ. Tertiò si cura animarum sacramentalis soli conuentui incumbit, non autem personæ Commendatarij. Quartò si vel Iurisdictionem spiritualem, quam ex concessione Sedis Apostolicæ commendatarij habent, non possint actu exercere, quia de *facto* prohibentur. Quintò ampliùs licet Iurisdictionem spiritualem exerceant, non ideo tamen tenentur residere ex Concil. Decreto, sess. 23. capit. 1. §. *Eadem omnino.* quod licet exprimat de curatis & aliis quibuscumque beneficiis animarum curam habentibus, quæ verba ad solam quoque iurisdictionem spiritualem referri possent, *c.* Dudum *& c.* Multæ, *& Extrauag.* Execrab. *d. c.* Super eo, tamen intelligendum est, de sola cura animarum sacramentali: & ideo qui solam curam Iurisdictionis spiritualis habent, non comprehenduntur in Decreto, neque pœnis in eo inflictis subiacent, sed tantum poterunt cogi residere, prout *ante Concilium* tenebantur, ad terminos c. Dudum 6. *& dict. c.* Super eo, *& d. extrauag.* Execrab. ad quod etiam ius vetus videtur Concilium alibi se retuliſse. Si verò cura animarum sacramentalis seu Monachorum seu personarum secularium incumbit personis Commendatariorum, tenebuntur residere ex Decreto Concil. *Sess. 23. c. 11 Vide supr.* §. *In titulum.*

A quo visitari possint Commendatarij.

DIcebatur Concilium videri subiecisse Commendatarios Ordinariis in materia residentiæ per præsens Decretum. Idémque cum de incompatibilitate agitur Sess. 7. c. 4. aut de cura animarum sacramentali, quam ipsimet Commendatarij exercent Sess. 25. cap. 11. de Regul. Extra iustos autem casus Concilium nihil in specie decreuisse, à quo Commendatarij possint visitari & corrigi. Considerandum autem esse, quod ea hodie opinio recepta sit: Commendatarios perpetuos pro veris titularibus haberi, & iura de Abbatibus & Prioribus loquentia, habere etiam locum in hisce Commendatariis; probatur *c.* Nemo, *de Elect. in 6. Chassan. in consuet. Burgund. rubr. 9. §. 5. Rebuff.*

Digitized by Google

de nominat. q.8. n.29. & de pacifi. poſſ. n.96. & 43. Gomez in form.reſign.4.num.2. & de idone.quæſt.5.num.6. Conſequens ergo videtur, vt, quemadmodum Abbates à ſuis ſuperioribus regularibus viſitari debent, ita etiam ipſi Commendatarij viſitari poſſint. Quod ſi hoc omnino conuenire aut decere videtur, rurſus aduertendum, an nullo expreſſo Iure, nullâque clara conceſſione Apoſtolica ab his viſitentur, & quamquam ſe exemptos probarent, poſſe tamen ab Ordinariis iudicari ratione rei contractus, aut delicti, vt ſanxit Conſtitutio Innoc. IV. *c. de priuil in 6.* quam Concilium innouauit, atque etiam ampliauit in cauſſis mercedum & miſerabilium perſonarum, etiamſi certus Iudex à ſede Apoſtolica in partibus deputatus eſſet, & generaliter quoque in aliis cauſſis, ſi certus delegatus non adeſſet, vt dicitur Seſſ.7.c.14. Quoad materiam tamen viſitationis viſum eſt pleriſque, non poſſe Commendatarios nomine Commendæ viſitari, neque corrigi, niſi à Delegatis ſedis Apoſtolicæ: ſed quia aliqui Ordinarij hanc facultatem ſibi competere credunt, & ob id vrgent aliquos Commendatarios, Sanctitas ſua iuſſit, vt audiantur Commendatarij, quibuſnam rationibus ſe ab hac viſitatione tueantur, ideo eis auditis amplius erit deliberandum.

Item dubitatum fuit, an Commendatarij eorum Monaſteriorum, quæ habent conuentum, à ſuis Superioribus regularibus viſitatum, ab Ordinariis locorum viſitari & corrigi poſſint? Ad hoc autem reſpondetur; quod licet Concilium Tridentinum Seſſ. 24. cap. 11. de Commendariis non meminerit, in illa commemoratione perſonarum, quæ ab Ordinariis viſitari debent, non obſtantibus quibuſcumque priuilegiis eis conceſſis, Congregatio cenſuit; ſi nullius diœceſis ſint, ad Epiſcopos nullum ius pertinere, ſed ad Sedem Apoſtolicam: ſi verò in certa diœceſi ſunt, quoad reſidentiam ſubiacere Epiſcopo ordinario loci, per c.2. Seſſ.6. & eidem, quoad incompatibilia. Seſſ.7. c.14. Et ponderando quod cap.14. loquitur de commendatis, c.5. dat Iuriſdictionem Epiſcopis. Quod verò ſpectat ad viſitationem & correctionem, Congregatio cenſuit eos non poſſe ratione commendæ viſitari aut corrigi, niſi à ſummo Pontifice aut eius delegato licèt

Alciatus

Alciatus, qui aduersabatur, diceret, *Visitator est delegatus*: Ratione autem delicti rei contractus, ad ius commune se remiserunt, prout Concilium se remisit, illúdque ampliauit, vt sup. c. 14. Sess. 7. quod est notandum, cum Concilium per d. c. innouauerit. *c. 1. de priuil. in 6. quod incipit* Volentes.

CAPVT III.

Excessus secularium clericorum & regularium agentium extra monasteria ab Ordinario loci, vt deputato à Sede Apostolica, corrigantur.

1 ECclesiarum Prælati ad corrigendum subditorum excessus prudenter ac diligenter intendant: & nemo sæcularis Clericus, *a β* cuiusuis personalis, vel regularis, 2 extra monasterium degens * *γ* etiam sui ordinis priuilegij *b* prætextu † tutus censeatur, quominus, si deliquerit, 3 ab Ordinario loci, *δ* tanquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundùm Canonicas sanctiones visitari, puniri & corrigi valeat.

a Forte legendum *vel cuiusuis ordinis regularis.*

b infr. Sess. 13. de ref. a. 1. & 4. c. Sess 14. c. 4. & 5. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Ecclesiarum Prælati.*] Episcopi in hoc Decreto agere possunt contra omnes professores militiarum Hierosolymitanarum exeptos ob priuilegium Pij V etiamsi dicti milites extra locum suorum ordinum cum licentia suorum Superiorum degerent. Idem censuit Congregatio in omnibus aliis Regularibus, qui degunt extra Monasterium, etiam cum licentia suorum Superiorum, si deliquerint, posse puniri à locorum Ordinariis iuxta hoc Decretum

An milites Hierosolymitani comprehendantur Decret. Concilij, etiam vbi de eis non fit expressa mentio Respondit Congregatio comprehendi, nisi specialiter priuilegiis post Concilium muniantur.

2. *Extra monasterium degens.*] Intellige de degente sine licentia superioris. *Vide cap.* 14 *Sess.* 25. *de Regul.* Si deliquerit.

Fuit dubitatum, Vtrùm existentes in aliqua domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehendantur in hoc Decreto, Et fuit resolutum sub die 24. Maij 1588 quod licet tibi existerent de licentia suorum Superiorum, tamen si non habe-

Digitized by Google

rent in dicta domo Priorem, seu Guardianum, & non viuerent iuxta institutum Regulæ illius Religionis, comprehendantur in dicto Decreto, & ab Ordinario puniri possint: non posse autem, si in ea domo sub Superiore conuentualiter viuant.

3 *Ab Ordinario loci.*] Presbyter delinquens in sua Diœcesi, si in altero lococom periatur ad suum Ordinarium remitti debet.

REMISSIONES.

α *Ecclesiarum prælati.*] Concordat cap. cùm propriè, de vita, & honest. Cleric.

β *Cuiusuis personalis, vel regularis.*] Nauar. cons. 21. de Regularibus, quamuis dubius, videtur existimare hoc decretum nihil derogare priuilegiis Ordinum militarium in his, quæ pertinent ad sacros milites. Aliis probabilius videtur, eos non esse comprehensos: ait enim Nau. vbi suprà, litteram veram prædicti decreti clariorem desiderari, quoniam ea, quam habemus, subdifficilis, & subobscura videtur, quod attinet ad illa verba, *cuiuscumque personalis.* Cæterùm litera huius decreti non videtur obscura Auctoribus statim citandis, & iuxta eos illus sensus est: Nullus Clericus sæcularis cuiusque personalis, videlicet priuilegij prætextu, vel regularis extra monasterium degens, etiam sui ordinis priuilegij prætextu ratus censeatur, quominus si deliquerit, ab Ordinario loci tanquam super hoc à Sede Apost. delegato, secundum Canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat. Referunt P. Azor. Instit Moral. 1. p lib. 13. cap. 4. q. 3. pag. 1282. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 2. art. 7. per totũ, & q. 83. a. 7. vers. Quinto.

* *Extra monasterium degens*, &c.] Vide Mich. Agia de exhibend. auxil. fundam. 5. pag. 23. Salzed ad Bern. Diaz in prax. Can. c. 3. lit. A. Treuizan. decis. 36 à n. 2 lib. 2. Io. Aloys. Riccium decis. 223. n. 4. Curiæ Neapol. p. 1. & in sua collectan. 501.

γ *Etiam sui ordinis priuilegij prætextu.*] Decisionem text. in extrauag. cum Matthæus 3. de hæret. inter commun. non corrigi per hunc text. in præsenti, testatur Cenest. in Clem. & Extrauag. collect. 14 num. 3. cum seqq. † Vide Seraphinum decis. 960.

δ *Tanquam super hoc à Sede Apost. delegato.*] Dum hic tribuitur prælatis iurisdictio corrigendi excessus subditorum, concessum esse prælatis regularium priuatiuè ad ordinarium in præsenti, testantur Menoch. de præsumpt. lib. 2. q. 18. n. 22. Cened. ad decretal. collect. 87. n. 4. vers. Secundo.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT IV.

Quarumcunque Ecclesiarum minorum Capitula, toties quoties voluerit Episcopus & alij maiores Prælati, &c. visitent, corrigant, emendent, non obstantibus, &c.

CApitula *a* Cathedraliu β 1 & aliarum 2. maiorum Ecclesiarum, 3 illorúmque personæ, 4 nullis exemptionibus, consuetudinibus, sententiis, iuramentis, & 5 concordiis †, quæ tantùm 6 suos obligent auctores, non etiam successores, tueri se possint; quo minus à suis Episcopis, & aliis maioribus Prælatis, 7 per se ipsos solos, 8 vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis, iuxta *b* Canonicas sanctiones, toties γ quoties opus fuerit, 9 visitari, corrigi & emendari, etiam 10 auctoritate Apostolica 11 possint & valeant.

a Sess. 25. 6. de ref. & c. 4. de ref. Sess. 14.

b Infr. Sess. vlt. de refor. c. 6.

DECLARATIONES.

1 *Capitula Cathedralium.*] Episcopus sua Capitula visitare potest & corrigere, si non sunt exempta: si verò exempta essent, seruanda est forma præscripta à Concilio Sess. 25. cap. 6. de Reform.

Congregatio censuit de voto Rotæ hoc decretum non solum comprehendere Capitula exempta, sed etiam omnia alia prætendentia se posse tueri aduersus visitationem, siue vigore consuetudinum, siue sententiarum, siue iuramentorum, siue concordiarum, quæ tantum suos obligent authores, non etiam successores quominus à suis Episcopis, &c.

2 *Et aliarum maiorum Ecclesiarum.*] Neque enim collegiatarum Capitula visitari possunt per hoc decretum.

3 *Illorumque personæ.*] Ita est resolutum à cogregatione, non obstantibus priuilegiis ex fundatione. Præsupposito autem quod res & bona Capitulorum sint exempta à Iurisdictione Episcopi, an sicut Episcopus visitare potest Capitula, ita etiam possit res & bona rerúmque & bonorum administratores visitare? Congregatio die 6. Iunij 1587. censuit Episcopum in visitatione formali posse res rerúmque administratores visitare; aliàs delusoria esset visitatio, si negligentes & bonorum vsurpatores non castigaret *Archid. in cap. Romana, de censib. in 6. Fag. in suo tract. de Visit. lib. 1. c. 15. n. 30. & alibi.*

Digitized by Google

Item censuit Congregatio Episcopum in visitatione Capituli posse solũ aliquod crimen corrigere & punire, non tamen ad pœnam ordinariam, sed eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat; cùm finis visitationis sit potius emẽdatio quam punitio. Item si compilato processu & formato iudicio contra aliquem capitularẽ in visitatione Episcopus voluerit procedere, censuit Congregatio seruandam esse formam traditam in cap. 6. Sess. 25. vt non solus, sed additis deputatis Episcopus procedat.

Præsuppósito statuto inter Dominum Archiepiscopum Hispalensem & Capitulum ipsius à Sede Apostolica confirmato, de cuius validitate videndum erit in iudicio ordinario, Congregatio censuit Dominum Archiepiscopum visitatione qua fit inquisitio, quæ vocatur præparatoria, non posse recipere iuramentum à visitatis, nec procedere ad capturam, nec mandare vt detur copia testium, nec procedere ad vllum genus pœnarum posse, aut visitare solum sine adiunctis, iuxta formam cap. 4. Sess. 6. Quod si compilato processu, formatóque iudicio prout iuris fuerit, contra aliquem Capitularem in casu quo contra accusatum de crimine comprehensum in iudicio, statuto siue concordia ad pœnam voluerit procedere, seruandam esse concordiam non posse Dominum Archiepiscopum visitare in domo sua Episcopali, sed cum visitare voluerit, Capitulum debere accedere ad locum solitum, quo scilicet Capitulares congregari & eorũ actus expediri consueuerunt, si id tamen commodè fieri poterit; sin minus, ad locum congruum & communem sed non teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi velit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo. Si tamen Capitulum occasione visitationis ipse conuocare voluerit, non posse extra locum solitum iubere illud congregari, vt dictum est.

4 *Nullis exemptionibus.*] Si Capitula erunt exẽpta, tenebuntur seruare decreta illius Conc. Prouincialis, cui interfuit eorum Episcopus.

5 *Concordiis.*] Fuit resolutum à Rota & à Congregatione Concilij ex mente Gregor. XIII. hunc textum non tollere Concordias confirmatas à Sede Apostolica ex scientia certa: sunt autem sublatæ illæ quæ dãtur in forma communi, cùm indistinctè concedantur ab officio contradictarum circa scientiam Pontificis. Itaque ad dubium quod mouebatur: An scilicet per hoc Capitulum, & Sess. 25. c. 6. derogatum sit Concordiis non confirmatis per Sedem Apostolicam? Congregatio respondens censuit derogatum esse Concordiis omnibus, præterquàm confirmatis specialiter à Sede Apostolica. *Videatur gloss. in cap. veniens, de*

Digitized by Google

de transact. Alex. consi. 62. vol. 1. quibus innotescet quod Concordiæ reliquæ tollantur, quæ suos dumtaxat tenent auctores. *Infra hoc c. §. in hoc.*

An derogatio de qua in sess. 25. cap. 6. extendatur etiam ad disposita in hoc cap. 4. Congregatio respondit extendi.

6 *Suos obliget auctores.*] Videtur Rota decidisse hæc verba non referri ad Concordias, sed ad iuramenta.

Abulensium quæstio.

EXtat in Ecclesia Abulens. statutum, quo datur forma procedendi in causis criminalibus, vbi agitur de corrigendis beneficiatis Ecclesiæ tam in visitatione, quàm extra: & in multis casibus soli Episcopo Iurisdictio tribuitur. Istud statutum non est ex certa scientia à Sede Apostolica confirmatum siquidem nec Papa id exprimit, nec statuti tenor vel illius substantia saltem compendiosè in confirmatione refertur. *Rom. latè consi. 327. n. 7. & seqq. & consi. 336. post. n. 2. Panor. consi. 102. n. 3. lib. 1.* maximè quia licita & honesta tantum confirmantur: quod solùm satis ostendit confirmationem esse in forma communi. *Panor. in c. extran. 5. de confir. vtil. vel inutil. Imol. fin c. pen. ad in. eo tit. Alex. consi. 1. lib. 5.* Et quod fortius est, neque etiam in ipsa confirmatione statutum istud aliquo modo designatur, nec quicquam exprimitur, quo Pontifex verisimiliter intelligere potuit, in eo statuto de iurisdictione agi, at sub nube ac verborum inuolucro, narrata priùs substantia aliorum quorumdam statutorum aliò pertinẽtium, quoad materiam Iurisdictionis, omnia statuta Ecclesiæ confirmantur. Vnde indubitatum est, confirmationem istam non esse ex certa scientia, vt in specie de statutis generaliter confirmatis tradit Alex. *consi. 59. n. 8 lib. 1. Surd. consi. 168 n. 25. lib. 1.* His stantibus, credimus confirmationẽ istam non suffragari, quo minus per Conc. Trid fuerit sublatum statutum hoc, nam etsi Sacra Congregatio iam resoluerit statuta confirmata non esse à Concilio reuocata (quod aliter tenuit Rota in illa Palent. *Iurisdictionis*, de qua per Achil. *decis. 1. de confir. vtil. vel inutil.* & passim seruatur) illud tamẽ non videtur recipiendum, vt quælibet statutorum confirmatio etiam in forma communi ad præseruanda statuta sufficiat: cum istius generis cõfirmatio, parum vel nihil operetur, *Card. consi. 44. n. 6. Imol. d. cap. penult. in fin. de confirm. vtil. vel inutil. Curt. Iun. consi. 312. n. 6.* multóque minus videtur illud recipiendũ: quando (vt in casu nostro) sub inuolucro & generaliter, omnia statuta confirmantur, ex eo quod optimè in proposito scribit Bart. *in l. ex placito. col. 3. n. 12. insi. Cod. de re permut.* vbi ait quòd statuta non dicãtur Papalia, si illa generaliter fuerint cõfirmata: secus si aliquod statutum

Digitized by Google

tutũ in indiuiduo cõfirmetur, vt sequitur Aret. *cons.* 8. *post. num.* 6. Hoc enim casu, cum non videatur concurrere duplex vinculum saltem considerabile, cessat ratio qua mota fuit Congregatio, ex dictis Achil. descripta & gloss. in *Clem. dudum. vers. pacta*, *de sepult.* ibi? quòd derogatio pactorum non trahitur ad confirmata. nam hoc intelligendum est de confirmatis in indiuiduo, & cum causæ cognitione: quo casu vinculum duplex videtur considerabile, vt gloss. sentit, dum præsupponit sententiam etiam fuisse latam pro validitate pacti: & in illa Palentin. *Iurisdictionis*, totius tenor concordiæ erat insertus in confirmatione, provt etiam in confirmationibus tunc scriptis videre licet, Et cum materia ista: An decreta Concilij sustulerint, necne concordias confirmatas, fuisset semper dubitabilis, nisi sacra Congregatio omnem controuersiam diluisset, & magna hinc inde argumenta adferri possint, maximéque vrgeant verba Concilij in præsenti decreto, ibi *nulla concordia*, quæ verba per sui generalitatem trahuntur etiam ad Concordias confirmatas, secundùm Bonif. *in dicta Clem Dudum*, § *nos etiam. num.* 14. non debet tam facilè declaratio Sacræ Congregationis trahi ad eas concordias, quarum confirmatio non solùm non fuit obtenta ex certa scientia, sed nec in indiuiduo. Quare vt omnis disputandi materia tollatur, & clariùs appareat quid illustrissimi in hoc articulo sentiant, supplicamus in sacra Congregatione proponi: an confirmatio statutorum Ecclesiæ Abulens. sit talis, quæ præseruet statutum eiusdem Ecclesiæ, vt includatur sub decreto Concil. sess. 6. c. 5. & sess. 25. c. 6. vel potius, An huic statuto per decreta prædicta censeatur derogatum.

Horatius Mandosius respondet.

PRæsuppositio Decreto Sacræ congregationis, quo Concordiæ in forma communi conceptæ & à Sede Apostolica generaliter confirmatæ, censentur sublatæ per Concilium præsenti capitulo, die Iouis 3. Nouembris 1586. Congregatio auditis vtrinque Aduocatis, eorúmque rationibus diligenter perpensis, censuit illas tantùm confirmatas intelligi præseruatas in Decretis Concilij, quæ emanarunt ex certa scientia & cum causæ cognitione: ceteras autem penitus esse abrogatas.

6 *A suis Episcopis.*] Non autem à vicariis, etiam generalibus. Si enim Episcopus velit visitare ex hoc decreto, debet id personaliter agere; secus si ex aliis Concilij Decretis; cum per suum Vicarium id agere possit, aut visitatorem, si modò legitimè impeditus fuerit, vt permissum est infr sess. 25. cap. 6. etiamsi de visitandis exemptis ageretur, cum dictum capitulum exemptiones

exemptiones tollat: tametsi iuxta c.8 sess.22. de visitandis hospitalibus, Subcollectores & alij Officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, nequidem quoad ostensionem titulorum, sub hoc Decreto.

In territorio de Couarruuias extat Collegiata insignis omni modo exempta à visitatione Abbatis Quæritur quis istorum Episcopúsue in cuius diœcesi prætenditur esse Abbatia, an ipse Abbas iuxta formam Concilij possit visitare, corrigere, & etiam extra visitationem iuxta c.6. Sess 25. Item is qui debuerit visitare, obseruet forma Concilij assumendo duos electos de Capitulo. Item expositum fuit, quod est aduertendum, quod lis pendet in Rota, an Abbatia sit in diœcesi Burgensi necne.

Congregatio censuit Concilium d.c. Sess 6. & cap. 4. Sess 25. nullum ius dedisse Abbati visitandi Collegiatam, quia dicta Capitula loquuntur de Episcopo tantum: Ideo Episcopum posse visitare iuxta d.c 4. non obstante exemptione etiam immemoriali, quia prædicta Capitula sublata sunt. Si modo dicta Collegiata est in diœcesi Burgensi, nec in actu visitationis tenetur Episcopus assumere duos de Capitulo. d.c.4.

7 *Per se ipsos soles.*] Quando solus Episcopus possit hæc facere, cum quibus Notario, & Fiscali, quo in loco, & quæ crimina, &c. vide infr sess.25 c.26.

8 *Vel illis quibus sibi videbitur, adiunctis.*] Episcopus potest in visitatione personarum sui Capituli assumere aliquos in actu visitationis quos voluerit, etiam extra gremium Capituli.

An Episcopi incumbentes correctioni & Visitationi exemptorum vigore facultatis eis tanquam Sedis Apost. delegatis à Concil. tributæ, procedere valeant contra Conseruatores impedientes, præsertim si illi extra Diœcesim commorentur? Congregatio censuit die 16. Martij 1589. Episcopum posse procedere.

9 *Visitari corrigi, & emendari.*] An liceat Episcopo visitare volenti suum Capitulum, in edictis publicis præsuppositis, & in Concionibus promulgatis, pronunciare prouocando quoscumque etiam sub pœna excommunicationis denunciare, vt deponere debeant, si aliqua sciant vel habeant contra Capitulares & eorum vitam & mores? Congregatio censuit Episcopo non licere.

An Episcopus visitans possit tanquam suspectus recusari? Congregatio censuit non posse, nisi in visitando modum excesserit

An Episcopus in speciali visitatione possit exigere iuramentum? Congregatio censuit posse in speciali.

10 *An ho-*

Digitized by Google

10 *Authoritate Apostolica.*] Concordiæ confirmatæ, etiam quando Ordinarius visitat tanquam Sedis Apostolicę delegatus, non censentur sublatæ.

11 *Possunt, & valeant.*] Hæc facultas non est priuatiua ad illos qui ius habent visitandi & corrigendi: vt sunt Abbates, Decani & similes: quia istis licet visitare & corrigere seorsum ab Episcopis.

Hoc decreto prohibetur quòd Decanus & Capitulum habens ius sibi legitime competens, non possit visitare ipsum Capitulum, singularésque personas sibi subiectas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, nec potest, si quis in visitatione legitime fuerit punitus & correctus ab ipso decano, Episcopus denuo punire & corrigere super eodem

Potest Abbas Benedictinus scilicet ex priuilegio hanc facultatem habens exercere pontificalia, & solemnem benedictionem populo dare in suo monasterio & Ecclesia, in qua habet hanc iurisdictionem: extra verò veluti benedictiones dare, reconciliare Ecclesias & cœmeteria non nisi de licentia Ordinarij loci.

In hoc decreto includuntur Capellæ, Canonicatus, & alia beneficia non curata, requirentia residentiam: si tamen aliàs sunt incompatibilia. & temporis longitudo non obstat, quin ab Episcopo compelli possint ad dispensationes exhibendas. Et quia mens Concilij est tollere concordias, quæ tantùm suos obligant auctores, ideo dicendum est quod si tantum est confirmatio in forma communi, non obligat successores. *gl. in cap. Veniens, de transact. Communis text. est Alex. cons. 62. n. 2. lib. 1.* & quia aliqui dicunt pacta confirmata non tolli per generales derogationes; Interpretes Concil. Trid. intelligunt hoc de confirmationibus ex certa scientia, *Alex. cons. 95. n. 12.* & in statutis eorum vult. *Ar. 2. cons. 7.*

Dubitatum adhuc fuit tempore Sixti V. An intelligantur præseruatæ Concordiæ confirmatæ in forma communi, an verò illæ quæ sunt ex certa scientia tantùm? Hinc inde, multa fuerunt dicta. Tandem resolutum fuit die 13. Nou. 1586. à Sacra Congregatione fuisse præseruatas tantú Concordias cõfirmatas ex certa scientia, cũ aliæ quæ conceduntur in forma communi, concedantur ab officio contradictarum, & officio pœnitentiæ, citra scientiam Pontificis. *Idem supr. §.* Præsuppositio.

Congregatio censuit, licere alieno Episcopo exercere pontificalia in aliena Ecclesia, & ordinare clericos eiusdem diœcesis de licẽtia Ordinarij, & cum litteris dimissoriis suorum Ordinariorum. Idem etiã licere de licentia Capituli sede illa Episcopali vacante. Nec obstare cap. 10. Sess. 7. quia voluit tantum coar-

ctare

Digitized by Google

ctare hanc facultatem post annum; nec verisimile est, quod voluerit abrogare ius vetus, & tollere facultatem & iurisdictionem datam Capitulo. Nec obstare hoc decretum, quia dicit, sine licentia Ordinarij, quia Capitulum hoc casu vice Ordinarij fungitur. Nec obstant verba illa subditos & subiectos, quia literæ dimissoriales suorum Ordinariorum fecerunt illos subiectos.

Poterit etiam ille Episcopus ordinare familiares triennales eiusdem Episcopi, in cuius Diœcesi exercet Pontificalia, si ille idem Episcopus qui hanc facultatem exercendi Pontificalia dedit, expressè etiam dedit licentiam huic familiari vt posset ordinari ab eo, cum talem familiarem Concilium habeat pro subdito illius Episcopi, & sicut Episcopi verè subditum ordinare potest, sic & istum.

Vide meliùs de istis materiis *in Sess. 25. cap. 6. de Reform.*

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman quæst Regul. tom. 2. q. 21. art. 7. P. Azor. Instit. Mor. p. 2 lib. 3. c. 40. à princip. & præcipuè q. 4.* & infr. sess. 25. c 6. de reform.

β *Capitula Cathedralium.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Subcollectores, & alij officiales. Sedis Apost. minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum sub hoc decreto refert Gonzal. ad reg. 8 Cancel. gloss 51. num. 81

† *Concordiis.*] Vide Achill. de Grass. decis. 60 Cæs. de Grass. decis 88. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. vers. competit. Rota nouiss. dec. 715. in recoll. à Farinacio.

γ *Quoties opus fuerit visitari.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Hæc facultas non est priuatiua ad illos, qui ius habent visitandi, & corrigendi, vt sunt Abbates, Decani, & similes; quia istis licet visitare, & corrigere seorsum ab Episcopis.

Et iterum, An visitatio, de qua in cap 4 Sess. 6. & cap. 6 Sess. 25. de reform. eatenus competat ex his decretis Episcopis, vt non liceat Decano, & Capitulo regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, seorsum tamen ab eodem, non excludendo ipsum Episcopum, toties, quoties sua auctoritate vti voluerit, visitare, corrigere, & emendare iuxta consuetudinem hactenus obseruatam? Congregatio Concilij censuit, imò toraliter licere Decano, & Capitulo visitare subditos suos. Has decisiones referunt Gonzal. ad reg. 8 cancel. §. 2. proœm. n. 21. Steph. Gratian. discept. forens. c. 154. num. 40.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT α * V.

Pontificalia in aliena diœcesi non exerceantur, aut ordinatio fiat sub pœna suspensionis ab exercitio, &c.

β NVlli Episcopo † liceat cuiusuis priuilegij prætextu γ 1 Pontificalia in alterius diœcesi exercere, δ 2 nisi de Ordinarij loci expressa licentia, * 3 & in personas eidem Ordinario subiectas tantùm. si secus factum fuerit, Episcopus ab exercitio Pontificalium, & sic ordinati, ε ab executione Ordinum sint ζ ipso iure suspensi.

† Conc. Aurel. 3. c. 15. c. placuit. cum seq. 7. q. 1. & infr. sess. 14. de ref. c. 3. & 8.

Indictio futuræ Sessionis.

PLACETNE *vobis proximam futuram Sessionem celebrari die Iouis Feria quinta post primam Dominicam subsequentis Quadragesimæ, quæ erit dies 3. mensis Martij;* Responderunt, PLACET.

DECLARATIONES.

1 *Pontificalia in alterius Diœcesi.*] Cardinales in aliena Diœcesi potestatem non habent consecrandi Ecclesias profanatas, nisi de indulgentia Papæ.

2 *Nisi de Ordinarii loci expressa licentia.*] Non potest Prælatus inferior, etiam exemptus, huiusmodi licentiam concedere, sed Ordinarius loci, qui communiter esse ille intelligitur Episcopus, in cuius Diœcesi locus est constitutus.

Patriarcha habens aliquas Ecclesias sibi immediatè subiectas in aliena Diœcesi, non potest dare licentiam exercendi pontificalia in aliena Diœcesi sine consensu Episcopi Diœcesis.

Capitulum sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tam clericis illius Diœcesis quàm alterius: iuxta tamen formam huius Decreti, quæ exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum facultatem non negat ordines recipiendi ab Ordinario ad legitimam ad id potestatem habente. *Confer. cum declaratione sess. 7. c. 10. §. Capitulum.*

3 *In personas eidem Ordinario subiectas tantum.*] Episcopus in alterius Diœcesi de licentia Ordinarij loci, non potest ordinare personas, quæ non sunt subiectæ illi Ordinario, nisi habeant dimissorias generales à suis Ordinariis, nec potest de licentia Ordinarij ministrare sacramentum schismatis. Huc spectat c. 1. sess. 7. de Reform. Non excluduntur tamen propterea Clerici aliarum Diœcesum, (si suas literas dimissorias habeant) quo minus

Digitized by Google

ninus possint ab Episcopis extranei in aliena Diœcesi, de licentia Ordinarij Pontificalia exercentibus, ordinari. Neque Episcopus, qui nullum habet Episcopatum, potest in sua Ecclesia Iurisdictionali, (velut sit esset Præpositura sine expressa licentia Episcopi, intra cuius fines Diœcesis præpositura existit, chrisma conferre, nec alia Pontificalia exercere.

Nec etiam potest Episcopus Pontificalia exercere in loco exempto Iurisdictionis, non Episcopi, sed inferioris; etiam vocatus ab ipso inferiore, sine licētia Episcopi, intra cuius Diœcesis fines esset locus ille, etiam si ille inferior prætenderet ratione exemptionis vocare Episcopum quem maluerit ad ministrandum Sacramentum confirmationis, dummodo locus ipsius exempti sit intra fines Diœcesis alicuius, ita vt non esset nullius; quia tunc posset, sicut S. D. N. Greg. XIII. declarauit.

Vicarius generalis non potest concedere hanc licentiam, nisi habeat speciale mandatum, *glo. vers. non extendat. c. cum nullum, de temp. ordin in 6.*

REMISSIONES.

α Concordat Concil. 1. Nicæn. c. 17. Concil. 2. Arelat c. 13. & Antioch. c. 13. & Conc 3. Aurel c. 15. & Concil. 3. Carthag. c. 20. & 21. c. placuit cum seq 7 q. 1. & c. 1. 13. q 1. cap. nullum Episcopum, cum *tribus* seqq. q. 2. Vide Nauar. conf 69. de senten. excomm. Cened. ad Decretum collect. 52. à princ. P. Henriq in sum. p. 2. lib. 11. c. 3. §. 2. in fin lit. S. Salzed. ad Bern. in pract. cap 26. lit. A. Gutier. Canon. lib 1. c. 26. n. 26. Flamin de Resignat. lib. 1. q 17. n. 17. Zerol. in praxi episc. p. 1. verbo Archiepisc n. 2 pag 26. & p. 2, verbo Episc. pag. 45. Petr. Ledesm. in sum. p. 1 tract. de Sacram. Ordinis cap. 8. concl. 4 dub. 4 * Ricc. in prax. resol. c. 234. & 300.

β *Nulli Episcopo.*] An etiam Archiepiscopo ? Affirmant Cou. pract. c. 6 n 2. cum gloss in c. 12 notab de offic. ordin. lib. 6. In terminis nostris text. allegans Zerol. d. verbo Archiepisc. ver. Ad secundum, vbi respondet ad text. in cap. 1. cum similibus, de Auctoritate, & vsu pallij † ac Ricard d. c. cap. 234. n. 1.

γ *Pontificalia in alterius diœcesi exercere.*] Quod Episcopus, & Vicarius habeant facultatem faciendi actus voluntariæ iurisdictionis extra territorium, resoluit Steph Gratian. disceptat. forens. c. 127. à princip. & c. 6. dicit quod possunt concedere dimissorias in aliena diœcesi.

Vtrum Episcopus extra territorium existens possit excommunicare, & absoluere subditum suum ? Affirmat Gonzal. ad reg. 8. Cancel gl. 62. n. 12. vbi n. 11. resoluit, quod potest Episcopus extra suam diœcesim iurisdictionem contentiosam exercere, quando

Digitized by Google

do causæ cognitio non vertitur, & effectus confertur in suam diœcesim, de quo etiam Gratian. dict. c. 127. n. 8.

* *Expressa licentia.*] Quare hodie cessant tradita per Hostiens. quem refert ac sequitur Zabarell. in clem. Archiepisc. vers. simili, de priuileg. vt animaduertit Hugolin. de offic. & potest. Episcopi p. 1. c. 4. §. 14. num. vlt. in fin.

† *Ordinarij loci*] Quod etiam Episcopus in aliena diœcesi, de licentia Ordinarij pontificalia exercens, possit clericis alienarum diœcesium, si suas litteras dimissorias habeant, ordines conferre, docet Fr. Emman. in sum. par. 1. cap. 14. num. 7. concl. 7.

‡ *Ab executione ordinum.*] Quod ordinatio proprij Episcopi extra territorium valeat, licèt puniri possit, resoluit P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 11. c. 5. § 2. in fin. lit. S.

ζ *Sint ipso iure suspensi*] Hoc procedere etiamsi inaduertenter faciat benedicendo calices vel corporalia, resoluit Zerol. in praxi episcop. 2. verbo Episcopi, vers. Secundo.

SESSIO VII.

Celebrata die 3. mensis Martij, 1547.

Decretum de Sacramentis.

PROOEMIVM.

AD eōsummationem salutaris de iustificatione doctrinæ, quæ in præcedēti proxima Sessione vno omnium Patrum consensu promulgata fuit; consentaneum visum est de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis agere, per quæ omnis vera iustitia vel incipit, vel cœpta augetur, vel amissa reparatur: propterea sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad errores eliminandos, & extirpandas hæreses, quæ circa Sanctissima ipsa sacramenta hac nostra tempestate, tum de damnatis olim à Patribus nostris hæresibus suscitatæ, tum etiam de nouo adinuentæ sunt, quæ Catholicæ Ecclesiæ puritati, & animarum saluti magnoperè officiunt sanctarum Scripturarum doctrinæ, Apostolicis traditionibus, atque aliorum Conciliorum, & Patrum consensui

Digitized by Google

sui inhærendo, hos præsentes canones statuendos, & decernendos censuit reliquos, qui supersunt ad cœpti operis perfectionem deinceps, diuino Spiritu adiuuante, editus.

DE SACRAMENTIS IN GENERE.

CANON §I.

Si quis dixerit, *a* Sacramenta nouæ legis non fuisse omnia à Iesu Christo, Domino nostro instituta; aut esse plura, vel pauciora, quàm septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, *b* Eucharistiam, Pœnitentiam, extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium; aut etiam aliquod horum septem, non esse verè, & propriè Sacramentum; anathema sit.

a Conc. Floren. in decretis Eugenij ad Armenos.

b cap ad abolendam, de hæret.

CANON §II.

Si quis dixerit, ea ipsa nouæ Legis Sacramenta à Sacramentis antiquæ legis non differre, nisi quia ceremoniæ sunt aliæ, & alij ritus externi; anathema sit.

CANON §III.

Si quis dixerit, *c* hæc septem Sacramenta ita esse inter se paria, vt nulla ratione aliud sit alio dignius; anathema sit.

c c. nihil de cõsec. dist. 2. cũ sim.

CANON §IV.

Si quis dixerit, Sacramenta nouæ legis non esse ad salutem necessaria, sed superflua; & sine eis, aut eorum voto per solam fidem homines à Deo gratiam *d* iustificationis adipisci; licèt omnia singulis necessaria non sint; anathema sit.

d supra sess. 1. de iustif. c. 7. & Can.

CANON §V.

Si quis dixerit, hæc Sacramenta propter solam fidem nutriendam instituta fuisse; anathema sit.

CANON §VI.

Si quis dixerit, *e* Sacramenta nouæ Legis non continere gratiam quam significant, aut gratiam ipsam non ponentibus obicem non conferre, quasi signa tantum externa sint acceptæ per fidem gratiæ vel iustitiæ, & notæ quædam Christianæ professionis, quibus apud homines discernuntur fideles ab infidelibus; anathema sit.

e Conc. Flor. sub Eug. 4. vers. hoc docet Eccles.

Digitized by Google

CANON θVII.

Si quis dixerit, non dari gratiam per huiusmodi Sacramenta semper, & omnibus, quantum est ex parte Dei, etiamsi ritè ea suscipiant, sed aliquando, & aliquibus; anathema sit.

CANON ιVIII.

Si quis dixerit, per ipsa nouæ Legis Sacramenta ex opere operato non conferri gratiam, sed solam fidem diuinæ promissionis ad gratiam consequendam sufficere; anathema sit.

CANON κIX.

Si quis dixerit, *a* in tribus Sacramentis, Baptismo scilicet, Confirmatione, & Ordine, non imprimi characterem in anima, hoc est, signum quoddam spirituale & indelebile, vnde ea iterari non possunt; anathema sit.

a Sess. 23. Can. 4. ex decretis Eugenij in Cõcil. Flor.

CANON λX.

Si quis dixerit, *b* Christianos omnes in verbo, & omnibus Sacramentis administrandis habere potestatem; anathema sit.

b Vide Concil. Carth. 4. c. 98. & in Cõc. Constãt. a 15. Ioã. Vvicl. infrà sess. 14. de pœn. c. 6. & Conc. Flor. in decretis Eugenij

CANON μXI.

Si quis dixerit, *c* in ministris dum Sacramenta conficiunt & conferunt, non requiri intentionem saltem faciendi, quod facit Ecclesia; anathema sit.

c Idẽ error damnatur in Vvicl. & Cõc. Cõstant. sess. 8. c. multæ. c. remissiõnẽ. Christus cum plur. seq. 2. q. 1. c. vlt. 15. q. vlt.

CANON νXII.

Si quis dixerit, *d* ministrum in peccato mortali existentem, modo omnia essentialia, quæ ad Sacramentum conficiendum aut conferendum pertinent, seruauerit, non conficere aut conferre Sacramentum; anathema sit.

d Vide Hugolin. de Sacramentis in genere, Sayr. in speciali tract. de Sacramentis in communi, Viuald. in Candelabro aureo, in principio, de Sacramentis in genere, p. Henriq. in sum. part.

CANON ξXIII.

Si quis dixerit, receptos & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemni Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris pro libito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse; anathema sit.

REMISSIONES.

Digitized by Google

part.1.lib.1.de sanctissimis Ecclesiæ Sacramentis in genere. Card. Bellarm.tom 2 in lib de Sacram.P.Soar.tom.3. de Sacram.Gabr. Vasquez in 3.par.D.Thom. tom. 2. disp.60 Bald. Iunium super opera controu.Bellarm.part.2. lib.1. de Sacram. in genere, Petr. Ledesm. in sum. p.1. de Sacrament. nouissimè P. Ægid. de Coninck.de Sacram.

β CANON I. Vide Perez lib.1. tit.1. lib.1. ordin. Nauar. in man.c.22.num 2. & 5.& in c. nouit, de iudic. notab.3. n.92. P. Henriq.in sum. lib. 1.cap.3.§. 1.Sayr.de Sacram. in genere lib.2. cap.1.q.vnic. & latiùs cap.2. art.1. & art.2. respondet ad argumenta contraria in P. Soar. tom. 5. de Sacram. disp.12. sect.1. P. Vasquez in 3. part. D Thom. tom.2. disputat 135. num.1. cum sequentibus, & disputat. 139. num.1. Balduin Iunium super opera controu.Belarm.p.2.lib.1.c.5.vers.Prima ergo quæstio. P. Reginald.in praxi fori pœn.lib.28. n.4. P.Ægid. de Sacr to.2. q. 64.art.1.dub.1.& q.65 art.1.n.4.Petr Ledesm. in sum.p.1. tract. *de Sacramentis in commun.* cap.6.concl.4.

γ CANON II. Vide Sayr.de Sacram in genere lib.5.c.7.art. 5.P Henriq.in sum.lib.1.c.7. P.Valer. Reginal.in praxi fori pœnit.lib.31.n.7.

δ CANON III. Vide Card.Bellarm.lib.2. de Sacram.c.19.latè Sayr de *Sacram.in* genere lib.6.c.2.q.vnic. Balduin Iun.d.lib.1.c. 8. *prope* finem. P.Vasquez,in 3. p. D.Th.to.3.q.74.disp.177.n.6. Pet.Ledes.in sum.p.1.tract.de Sacram in commun. c.7 concl.3.

ε CANON. IV. Vide Magist.in 4.dist.1.D.Th.in 4.dist.1.q 1.art. 1.& part.3.q.61.art.1. D.Antonin. p.3. tit.14.cap.11.§. 4.Can.in relect.de Sacram.in genere c.24.Hug.Vict.lib.1.de Sacram. p.9.c. 3. Card. Bellar.lib.1.de Sacram. in genere c.22. Greg.de Valent. to.4.disp.3.q.2. punct 1. P.Soarto.3.de Sacr.disp.3.Say.de Sacr. in genere, lib.3. cap.1.q.vnic.

ζ CANON V. Vide Sayr.de Sacr.in genere,lib.3.c.1.q.vnic.ar.2. & 3.P.Vasq.in 3.p. D.Th.to.1.disp.131.n.34.& disp.149. n.5.

η CANON VI. Vide P.Henriq.in sum.p.1.lib.1.c.17.Sayr,de Sacram in genere, lib.5.c.5.q. Vnic.P.Valer.Regin.in praxi fori pœnit.lib 26.à.n 43,Petr.Ledesm.in sum. p.1.tract.de Eucharist. cap.10.concl.1.

θ CANON VII. Vide Card. Bellarm. lib.1 de Sacram.cap.26.P. Ægid.de Sacram.q.64.art.9.à n 108. P Valer. Reginal. d.lib.26 à.n.43. Petr. Ledes.sum.par. 1.tract.*Sacramentos in commun.* c.7. concl.1.

ι CANON VIII. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib.3.c.2. in fine.P.Ægid.de Sacram.q.62.art.1.dub.1.

κ CANON IX. Vide P. Henriq.in sum. lib.1.c.13. Sayr.de

Digitized by Google

Sacram.in genere,lib 4.c.1.cum seqq.P. Ægid de Sacram.q.63. a. 1.à princ.P.Vasquez in 3.p.D Thom.tom 2.disp.146.n.5. P. Valer.Regin in praxi fori pœn.lib.26 à n.48. Petr.Ledesm.in sum.2. p. tract.de Sacram Confirm.c 4.concl.2.

λ CANON X. Vide P. Paul.Comit. resp. moral. lib.1.q.46. num 1 P.Vasquez in 3.p.D.Thom.tom 2.q 118.n.9.

μ CANON XI. Vide Sayr de Sacram.in genere,lib.2.c.3.q.vnic. art 3 post princ. Petr. Ledesm.in sum p.1. tract. *de Sacramentis in commun* c 6 concl.13.P. Ægid.de Sacram.q.64.art.8.dub. 1. n.62. P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.26.a n.36.

ν CANON XII. Vide cap. Multi, cap.Significasti,cap.Dominus, cap. Christus 1.quæst.1.P. Henriq.in sum.lib.1.c.29 Petr Ledesm. in sum.p.1 tract.de Euchar c.9 concl.8.Cened ad Decretum collect,39.n.3. Sayr.de Sacram.in genere,lib 5.c.4.pag 491.P.Vasq. in 3.p.D.Tho.to.2.disp.137.n 18.P.Ægid de Sacram q.64.ar.6.& q 84.n.34 P.Val.Reginal in praxi fori pœn.lib.26.n.34.

ξ CANON XIII. Vide P Ægid.de Sacram.q.66 n.99 & q.71.n.3. P Valer. Regin.in praxi fori pœnit lib.26 n.10.& n.28. cum seq. Petr. Ledesm. in sum p 1 tract.de Baptismo,cap.12. concl. vlt in fine.

DE BAPTISMO.

CANON I.

a Aug.Enchiridij c. 46.c.aliud. & c.nō regenerabātur,de cōs. dist.4.

Si quis dixerit, *a* Baptismum Ioanni habuisse eamdem vim cum Baptismo Christi, anathema sit.

CANON II.

b c.pen de Bapt. Ioā. 3. c. filius. & c.nō dubito. de cōs.dist.4. c.nō decet.2.dist. c. ad abolendam de hæret.

Si quis dixerit, *b* aquam veram & naturalem non esse de necessitate Baptismi, atque ideò verba illa Domini nostri Iesu Christi, Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, ad metaphoram aliquam detorserit; anathema sit.

CANON III.

c Concil. Florent in decretis Eugenij.c. dictum §. quod vero.cū 2.c. seq. 1.q.1.

Si quis dixerit, *c* in Ecclesia Romana, quæ omnium Ecclesiarum mater est & magistra, non esse veram de Baptismi Sacramento doctrinam; anathema sit.

CANON IV.

Si quis dixerit, *d* Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum; anathema sit.

Digitized by Google

CANON ζ V.

Si quis dixerit, a Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem; anathema sit.

a Ioā. c. 3 nulla præter. de cōs. dist. 4.

CANON η VI.

Si quis dixerit, baptizatum non posse, etiam si velit, gratiam amittere; anathema sit.

CANON θ VII

Si quis dixerit, b baptizatos per baptismum ipsum solius tantùm fidei debitores fieri, non autem vniuersæ legis Christi; anathema sit.

b Sic ad Galat. 5. dicit Paulus Testificor omni homini, &c.

CANON ι VIII.

Si quis dixerit, baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint; anathema sit.

CANON ια IX.

Si quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi susceptí memoriam, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt vi promissionis in Baptismo ipso iam factæ, irrita esse intelligant, quasi per ea & fidei, quam professi sunt, detractur, & ipsi Baptismo; anathema sit.

CANON ιβ X.

Si quis dixerit, peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione & fide susceptí Baptismi vel dimitti, vel venialia fieri; anathema sit.

CANON ιγ XI.

Si quis dixerit, verum & ritè collatum Baptismum iterandum esse illi, qui apud infideles fidem Christi negauerit, cùm ad pœnitentiam conuertitur; anathema sit.

CANON ιδ XII.

Si quis dixerit, neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo; anathema sit.

CANON ιε XIII.

Si quis dixerit, paruulos, eò quòd actum credendi non habent, susceptο Baptismo † c inter fideles computandos non esse; ac propterea, cùm ad annos discretionis peruenerint, esse rebaptizandos, aut præstare omissi eorum

c Aug. lib. 1. de pecc. mer. & re. c. 9. & lib. 3. cap. 4.

Digitized by Google

eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ; anathema sit.

CANON XIV.

Si quis dixerit, huiusmodi paruulos baptizatos, cùm adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere velint, quod patrini eorum nomine, dum baptizarentur, polliciti sunt: & vbi se nolle responderint, suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœna ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eucharistiæ aliorúmque Sacramentorum perceptione arceantur, donec resipiscant; anathema sit.

DECLARATIONES.

Can. 3. ibi, *Verum de Baptismi.*] Ceremoniæ supplendæ sunt in baptizatis à Caluinistis, etiam in adultis, præuia abiuratione hæresis & reconciliatione.

Can. 4. ibi, *Ab haereticis.*] S.D.N. Pius V. probauit sententiam congregationis Concilij dicentis Caluinistarum Baptismum verum esse, & ideo baptizari ab eis, non sunt iterum baptizandi: non enim Caluinistæ discesserunt ab Ecclesia circa baptismum, proinde adhuc seruant formam Ecclesiæ, sed non reliqua solemnia.

REMISSIONES.

α Vide Magist. & Theol. in 4 dist. 3. Petr. Sot. de instit. Sacerd. sect. 1. de Baptismo, Ledes. 1. q. 7. Tolet. de instit. Sacerd. lib. 2. cap. 18. Card Bellarm. tom. 2. lib. vnic de Bapt. P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 2 P. Soar. tom. 3. de Sacram. à q. 66. P. Vasquez in 3 p. D. Thom tom 2. disp. 140. cum seqq. Bald. Iun super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 2. c. 1. Petr Ledes. in sum. p. 1. tract. de Baptismo, Viual. in Candelabro aureo de Sacram. tit de Baptismo. P. Valer. Reginaldi in praxi fori pœniten. libr. 27 à princip. Egid. de Sacram. & censu q. 66. plures Doctores refert Carrilh. in tabulis tit. de Sacram. Baptis.

β CANON I. Concordat D. August. in Enchirid. c. 49. c. aliud. c. non regenerabantur, de consec. dist. 4. V. Bal. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 3. prope finem.

γ CANON II Vide c pen. de Baptismo, c filius, & cap non dubito de consecr. dist. 4. Nauar. in man. c. 22. num. 5. & 6. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo c. 4. Henriq. in sum. lib. 2. c 6 P. Soar. tom. 3. q. 66. art. 4. disp. 20. sect. 1. Baldvin. Iunium super opera

contro

controuers. Bellarm. libr. 2. c. 1. vers. de materia Baptismi part. 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 27. n. 10. P. Ægid. de Sacram. q. 66 n. 20.

ϑ CANON III. Ibi, *quæ omnium Ecclesiarum mater est.*] Concordt textus in cap. 1. dist. 12. c. rogamus 24. q. 1. c. fin de Extrema vnct. & inter alias primatum obtinet, c. quamuis 21. dist. c. omnes, c. Sacrosancta 22. dist. Couar. lib. 4. Var. c 14. n. 11. Bañez in 2. 2. D. Thom. q. 1. art. 10. concl. 5 D. Mart. de Iurid. p 1. c. 13. à n. 89. Cardin. Thus. tom. 7. lit. R concl. 363. Cardin. Mantic. de coniectur. vltim. volunt. lib. 8. tit. 6. num. 4 in princ. Iacob. de Graffis tom. 2. cons. lib. 3. tit. de clericis non resid. consil. 1 n. 4. P. Valer. Regin. in praxi pœnit. lib. 1. n. 22. Fr. Paulin. Bert. Lucen. in praxi criminali regular. tit. 2. c. 14. n. 4.

ι CANON IV. Vide P. Henriq. in sum. lib 1. cap. 28. à princ. & lib. 2. c 28. §. 2.

ζ CANON V. Vide Sayr. de Sacram in genere, lib. 6. c. 4 q. 1. vers. Est quidem Baptismus. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q 68. num. 6. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 27. num. 7.

η CANON VI. Vide P. Henriq. in sum. lib 1. cap. 12. §. 6. pag. mihi 44 Vasquez in 3. p. D. Tom. tom. 2. disp. 156. n 63. in fin. Petr Ledes. 1. p. de Baptismo cap. 8. concl. 1.

θ CANON VII. Vide Petr. Henriq. d §. 6. lit. T. Card. Bellarm. lib. vnic. de Baptismo, cap. 15. Patr. Vasquez d. disp. 156. n. 68.

ι CANON VIII. Vide Bellar. lib. vnic. de Baptismo, cap. 16. & lib. 2. de Sacram. cap. 29. P. Henr. d. §. 6. lit. V. P. Vasquez d. disp. 156. n. 69.

κ CANON IX. Vide Vasquez disp. 156. num. 70.

λ CANON X. Vide Bellarm. lib. vnic. de Baptismo, cap. 18. & lib 1. de pœnit. cap. 11. col. antepen & cap. 12. cum duobus seqq. P. Henriq. in sum. lib. 4. cap. 1. in proœm. §. 4. lit B. P. Vasquez d. disp. 156. n. 75.

μ CANON XI. Vide Sebast. Medices in summa omnium hæresium, in sexta hæresi pag. 69. Repert. Inquisit. verbo Baptismus, vers. Sed iteratio, P. Vasquez in 3. D Tho. tom. 2 disp. 146. n. 6. plures refert Cened. ad Decretum, collect. 63. * Vide etiam Salzed. ad Bernard. Diaz in prax. can. c. 15. lit. A. post. D. Thom. & alios per eum relatos.

ν CANON XII. Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom tom. 2. disp. 154. num. 3.

ξ CANON XIII. Vide P. Henriq. in sum. lib. 1. c. 17. §. 5 lit. H, & I, lib. 2. cap. 15. §. 2 lit. D. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellar. p. 2. lib. 2. cap. 2. vers. De prima quæst. P. Ægid. de

Digitized by Google

Sacram. 1. quæst. 68. art 9. num 58. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 27 num. 34.

† *Suscepto Baptismo.*] Vide D. August. lib. de peccat. mer. & remiss. cap. 16. & lib. 3 cap 2.

› CANON XIV. Vide P Henriq in sum. lib 2. c. 15. §. 2 lit. E, & cap. 24 §. 1. 1 lit. B P. Vasquez in 3 p. D. Thom. tom. 2. q 68 disp. 254. num. 3. Petr. Ledesm. p. 1. de Baptism. c. 8. concl 9.

DE a CONFIRMATIONE.

CANON I.

a c. nullus ministrorum. de eõs. dist. 4.

A. Si quis dixerit, a Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potiùs verum & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quàm catechesim quamdam, qua adolescentię proximi fidei suæ rationem coram Ecclesia exponebant; anathema sit.

CANON II.

Vide finè epist. Vrbani I. ad omnes &c. cap. 1. cum seq. de conf. dist. 5.

γ. Si quis dixerit, b iniurios esse Spiritui sancto eos, qui sacro Confirmationis chrismati virtutem aliquam tribuunt; anathema sit.

CANON III.

c c. manus de conf. dist. 5. Cõc. Flor. loco cit. vide Euseb. Pap. 1. epist. ad Episc. Tusciæ. Melchi. de Hisp. Innocent. 1. epist. 1. c. 3. &c. Sess. 23. c. 4.

δ * Si quis dixerit, c sanctæ Confirmationis i ordinarium ministrum, 2 non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem sacerdotem; anathema sit.

DECLARATIONES.

1 *Ordinarium.*] Abbas habens ex priuilegio sedis Apostolicæ vt sacramentum Confirmationis possit conferre. & D. N. Gregorius audita relatione Congregationis annuit quod possit, de licentia tamen Ordinarij. Extraordinarium verò cui Papa concederet, S. D. N. Gregorius ex sententia Congregationis respondit Abbatem priuilegiatum omnia, quæ spectant ad Episcopum, posse exercere, præterquam Chrisma & sacros Ordines conferre non posse, & sacramentum Confirmationis administrate, cum ea quæ sunt ordinis requirant specialem mentionem, nec inferioribus Prælatis inueniuntur concessa, & licet exceptio firmet regulam, non tamen ampliat vltra eius naturam, vt comprehendat ea quæ sunt aliàs reseruata, & de quibus est facienda specialis mentio, prout est confirmare.

Episcopo chrismatis tantum conferendi causâ ad loca suæ diœcesis accedente, Laici vel Ecclesiarum Rectores ad illius impensa non tenentur.

Digitized by Google

2 *Non esse solum Episcopum.*] Etiam Abbates ex priuilegio Sedis Apostolicæ, de consensu tamen Ordinariorum hoc Sacramentum confirmationis conferre possunt.

Omnes Prælati inferiores exempti habentes Iurisdictionem Episcopalem, si intra fines alicuius Diœcesis sunt, tenentur accedere ad Episcopum, intra cuius limites existunt, pro sanctis oleis.

S. D. N. consultò respondit non posse Abbates vti facultate conferendi sacrosanctum confirmationis chrisma, nisi *Ordinarius loci* consenserit, & quemadmodum & quaudiu placuerit ei. Qui verò est nullius Diœcesis, habetque iurisdictionem, vt suprà, potest accersere quem maluerit Catholicum Episcopum pro ministrando chrismatis Sacramento non obstante capitulo quinto reformationis sessionis sextæ.

REMISSIONES.

α Vide summistas verbo Confirmatio, Castr. lib. 5. aduersùs hæreses, verbo Confirmatio. Petr. Spt. de inst. Sacerd. tit. de Confirm. in duplici lectione, Couar lib 1 Var. cap 10. Nauar. in man. c. 23. n. 8, Angles in floribus Theologicis part 1. de Confirmat. Marc. Anton lib. 5. inst. maiorum tit. 3 de sacram Confirm. Petr. Greg. syntagm. lib 2 c. 15. Card. Bellarm. lib. vnic de sacr. Confir. P. Henriq. in sum. lib. 3 Viual in Candelabro aureo de sacram. tit. de Confirm. P. Ledesm in sum. p. 1. tract de sacram. Confirm. P. Ægid. de Conink de sacr. & censur. q. 72. 1. Valer Reginald in praxi fori pœn. lib 28.

β CANON I. Vide P. Henriq. in sum lib. 1. c. 3. §. 2. & lib. 3. c. 1 §. 2 Sayr. de sacram. in genere lib 2. c. 2. q. 3. art. 2. vers. Verior itaque opinio, P. Valer. Reginald. d. lib. 28. n. 28. P. Ledes. in sum. p 1 tract de sacr. Confirm. c. 1. concl. 2.

γ CANON II. Vide Sayr. de sacram. in genere, lib. 2 cap. 2. q. 3 art. 2 vers. Verior itaque opinio, & lib 5 cap 1. q. vnic. art. 2. vers. de confirm Petr. Ledesm. in sum p 1 tract. de sacram. Confirm. cap. 5 concl. 2.

δ CANON III. Concordat text. in cap. manus. de con. dist. 5. Vide Cou. lib 1. Var. cap. 10 n. 6. & 14. P. Henriq in sum lib. 3. c 6. Card Bellarm de Confirm. cap. 12. Bald Ianium super opera controuers. Bellarm p. 2. lib. 2 cap 6 propè finem, vers. Catholici omnes, P. Ægid. de sacram. q. 72 n. 97. & num. 105. Petr. Ledesm. in sum p. 1. tract de sacram. Confirm. cap. 9. * Vide etiam Mich. Agia de exhib. auxil. fundament. 2. pag. 15.

DE

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Synodus, *a* eisdem Præsidentibus & Legatis, inceptum residentiæ & reformationis negotium ad Dei laudem, & Christianæ religionis incrementum prosequi intendens, vt sequitur, statuendum censuit, *b* salua semper in omnibus Sedis Apostolicæ auctoritate.

CAPVT I.

Quis capax regiminis Ecclesiarum Cathedralium.

AD Cathedralium *c* Ecclesiarum regimen nullus, *β* nisi ex legitimo matrimonio natus, * *γ* & ætate matura, grauitate morum, *δ* litterarúmque scientia, iuxta constitutionem Alexandri III. quæ incipit, *d* Cum in cunctis, Concilio Lateranensi *e*, promulgatam, præditus assumatur.

DECLARATIONES.

a Vide Pet. Ledesm in sum 2. p. tract. 32. c. 3. *del est ado de los Obispos.* concl. 10.

β Nisi ex legitimo matrimonio natus.] An procedat in legitimato per subsequens matrimonium? Affirmat Peregr. de fideicom. art. 24. n. 12. P. Soar. tom. 5. de censur. disp. 50. sect. 5. à n. 10. P. Azor. inst. Moral. 2. lib. 2. c. 14. q. 14. & hanc partem sequutus est doctissimus, & omni æuo memorandus præceptor meus D. Antonius Homen in Conimbricensi Academia iuris Pontificij primarius, & in Cathedrali Ecclesia Conimb. Doctoralis Canonicus in eleganti & nunquam satis laudato commentario ad tit. Qui filij sint legitimi in Decretal. super c. 1. verbo ante desponsationem, num. 9. vers. Tertio ex dictis constat. * Vide Ceuedo in collect. 77. ad decretales n. 2.

γ Et ætate matura.] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 4. c. 9. in princip. vers. Ad Episcopatum iure requiritur ætas quadraginta annorum. P. Azori in Moral. p. 2. lib. 6. c. 5. in princip. fr. Ludou. Miranda de ordine iudic. q. 4. a. 2. conc. 3. P. Less. de Iust. lib. 2. c. 34. n. 107. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. n. 163. vers. Primo.

δ Litterarúmque scientia.] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 14. c. 8. §. 1. vers. Gradus, P. Azori inst. moral. p. 2. l. 3. c. 28. q. 9. Petr. Alphons. de Vasconcellos in haim. Rubricarum in Rub. de ætate, & qualit. n. 4. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. n. 171. vers. Occurrit.

CAPVT

a sup. Sess. 9. c. 2. & inf. Sess. 22. c. 1.
b inf. sess. vlt. de ref. c. 21.
c Sess. 22. c. 2. plus exigitur.
d parte 1. c. 3. cõst. eius, sed lib. 1. Decret. tit. 6. c. 7. cũ in cunctis de Elect.
e c. cum in cunctis. §. cũ verò, c. sicut, de excess. prælat. Concil. Chalced. c. 10. c. 1. & 2. 21. q. 1. c. sanctorũ 70. dist. c. vnio 10. q. 2. c. quia in tantũ c. ad hæc. & c. de multa de præb. c. quia nonnulli. de mag. c. cũ singula de præb. in 6. Clem. grat. de refer. c. execr. §. qui verò in extrau. comm. de præb. & infrà Sess. 24. c. 17. de refor.

Digitized by Google

CAPVT II.

Tenentes plures Cathedrales Ecclesias iubentur omnes excepta vna dimittere, certo modo & tempore.

α NEmo quacumque etiam dignitate, gradu, aut præeminentia præfulgens, plures Metropolitanas, seu Cathedrales Ecclesias in titulum, seu commendam, aut alio quouis nomine, β contra α sacrorum Canonum instituta, recipere & simul retinere præsumat: cùm valdè felix ille censendus, cui γ vnam Ecclesiam bene ac fructuosè; & cum animarum sibi commissarum salute regere contigerit. Qui autem plures Ecclesias contra præsentis decreti tenorem nunc detinent, vna, quam maluerint, retenta, reliquas infra sex menses, si ad liberam Sedis Apostolicæ dispositionem pertineant, aliàs infra annum dimittere teneantur: alioqui Ecclesiæ ipsæ, vltimò obtenta dumtaxat excepta, eo ipso vacare censeantur.

α sub Innoc. III. 2. Later. c. 29. alij quique adhuc dispensabantur.

REMISSIONES

α *Vide latè*, & eleganter P. Azori. instit. Mor. p. 2. lib. 6. c. 13. à *princip.* P. Less de Iustit. lib. 2. c. 34. n. 138.

β *Contra sacrorum Canonum.*] Concordat textus in cap. Sanctorum 70. dist.

γ *Cui vnam Ecclesiam bene, &c.*] Vide Nauarr. de Oratione, c. 22. n. 22.

CAPVT III.

Habilibus tantùm personis conferantur beneficia.

α INferiora beneficia Ecclesiastica, præsertim curam animarum habentia, 1 β personis dignis & habilibus, & quæ in loco residere, ac 2 per seipsos * curam ipsam exercere valeant, γ iuxtà constitutionem Alexandri III. in Lateranensi, quæ incipit, *b* Quia nonnulli, & aliam Gregorij X. † in generali Lugdunensi Concilio, quæ incipit, *c* Licet Canon, editam conferantur, δ aliter autem, facta collatio siue prouisio omnino irritetur: & Ordinarius collator pœnas constitutionis Concilij generalis, quæ incipit, *d* Graue nimis, se nouerit incursurum.

β p. 1. c. 13. c. quia nonnulli de cler. non resid.

ε c. licet Canon, de Elect. in 6. Decr. c. 14. c. graue nimis de præb.

d *Vide paulo post.*

DECLA

Digitized by Google

DECLARATIONES.

Mullius 4. Sept. 1591.

1 *Personis dignis*] Stante penuriâ Sacerdotum idoneorum, Episcopus prouideat beneficiis ea ratione, qua potest, meliori. Congregatio Concilij censuit, ad obtinendam in Cathedrali vel collegiata dignitatem non curatam, requiri ætatem annorum 22. completam.

2 *Per seipsos curam*] Parochus, si eo morbi genere teneatur, vt ad functionem sui Sacerdotij, aut ad res diuinas per se obeundas minimè idoneus esse videatur, non tenetur: durante illo morbi genere, sacris ordinibus se initiari facere.

Lib. 3. Decretal. de Clericis non residentibus.

QVia nonnulli modum auaritiæ non ponentes, dignitates diuersas Ecclesiasticas, & plures Ecclesias parochiales, contra sacrorum canonum instituta nituntur accipere; vt cùm vnum officium vix implere sufficiant, stipendia sibi vendicent plurimorum: ne id de cætero fiat, districtius inhibemus. Cùm igitur Ecclesia vel Ecclesiasticum ministerium committi debuerit, talis, ad hoc persona quæratur, quæ residere in loco, & curam eius per seipsam valeat exercere. Quòd si aliter actum fuerit, & qui receperit, quod contra sacros Canones accepit, amittat, & qui dederit, largiendi potestate priuetur.

REMISIONES.

a Vide Nauar. ad c. Si quando, de Rescript. excep. 17. & Miscel. 34. de orat. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à n. 174.

β *Personis dignis & habilibus.*] In hoc Lusitaniæ Regno extant plures summorum Pontificum constitutiones, quibus statuunt, ac decernunt, ne aliqua collatio seu prouisio de beneficiis Ecclesiasticis dispositioni Apost. reseruatis, vel affectis, in hoc regno vacantibus, præsertim in Cathedralibus Ecclesiis existentibus personis ex Hebræorum genere, seu stirpe descendentibus fiat; & prima Constitutio data fuit à Pio V Summo Pont. die 20. Ianuarij anno 1588. Altera à Clem. VIII. die 18. Octob. anno Domini 1600 vbi ampliauit huiusmodi prohibitionem habere locum in canonicatibus, præbendis, ac dignitatibus Cathedralium, & in principalibus dignitatibus Collegiatarum Ecclesiarum, in Parochialibus, ac eorum perpetuis, cæteríque Ecclesiasticis beneficiis curam animarum habentibus Nouissimè S. D. N. Paulus

Digitized by Google

Paulus V. Sum. Pont. die 17 Ianuarij, anno Domini 1612. per aliam constitutionem supradictas declarauit habere locum tam in sæcularibus, quam in cuiusuis Ordinis regularibus Ecclesiis, ita vt ex Hebtæorum genere seu stirpe descendentes, sub quouis prætextu curam animarum Vicariæ etiam amouibilis, exercere prohibeantur.

* *Ac per seipsos.*] Vide tradita à Caualeano in decis. 11 num. 18. & 26. p. 3.

γ *Iuxta constitutionem Alexand.*] Hæc constitutio habetur in cap. quia nonnulli, de Cler non resid. Vide P. Valer. Reg. in praxi fori pœnit. lib. 3. 3. tract. 2 num. 62.

† *Aliam Gregorij X.*] Hæc constitutio habetur in cap. licet canon. 14 de elect. in 6. cuius declarationem recenset Farinacius in decis 270. in compil. declarationum sacræ Congregationis Card. & vide infrà Sess. 24 c. 18 vbi alios retuli.

δ *Aliter autem facta collatio, siue prouisio omninò irritetur.*] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. to. 2. q. 52. a. 5.

CAPVT IV.

Pluriũm beneficiorum retentor contra Canones, iis caret, nisi, &c.

1 α QVicumque de cætero 2 β plura curata, *a* aut aliàs 3 incompatibilia beneficia Ecclesiastica 4 γ siue per viam vnionis ad vitam, δ seu commendæ perpetuæ, aut alio 5 quocunque nomine, & titulo, contra formam sacrorum canonum, & præsertim constitutionis Innocentij III. quæ *incipit*, *b* de multa recipere ac simul retinere præsumpserit; beneficiis ipsis ζ iuxta ipsius constitutionis dispositionem, η ipso iure, etiam præsentis Canonis rigore, priuatus existat.

a inf. Sess. 24. de ref. c. 17.

b Supr. c. 2. c. de multa, de præb. & c. 29. in 6 & Lateranen. 2.

DECLARATIONES.

1 *Quicumque de cætero.*] Possidentes beneficia circa dispositionem huius cap. ex præsumpta dispensatione in qua fundatur Regula de triennali, se tueri non possunt, quia non habet locum contra hoc Decretum, & Capitulum 17. sessionis 24. de Ref. ita vt suam prouisionem tueri valeant.

De parochialibus Ecclesiis quæ residentiam personalem requirunt, & inter se incompatibiles sunt, vna tantum potest, per hoc

Digitized by Google

hoc Decretum ,. retineri. Quoad alia verò beneficia residentiam requirentia, nō residentes distributiones eas percipere non debent, quæ propter seruitium cultus diuini assignatæ sunt, non tamen procedendum est ad priuationem dictorum beneficiorum, si ea cum legitimis dispensationibus obtinuerint, quia de his in futurum tantùm statuit Concilium, dummodo in vno illosum resideat, vbi magis est necessaria residentia.

2 *Plura curata.*] Congregatio censuit posse obtineri dignitatem Parochialem cum vno curato.

3 *Incompatibilia beneficia.*] Parochiales Ecclesiæ sunt incompatibiles cum beneficiis, in quibus assignatæ sunt distributiones quotidianæ, quas amittere debent ij, qui à diuinis sunt absentes. Quod de incompatibilibus beneficiis dicitur, idem intelligendum est de omnibus beneficiis residentiam requirentibus, quæ aliquis post publicationem Concilij receperit, veluti, duos Canonicatus, vel Canonicatum cum parochiali.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem Parochialem vnà cum Canonicatu ex dispensatione Apostolica, ante Concilium obtenta potuisse post Concilium absque alia dispensatione optare præbendam pinguiorem.

Congregatio Concilij declarando supradictum S.D.N. responsum intellexit regulam de triennali non defendere eos, qui beneficia incompatibilia post Concilium obtenta simul retinuerunt contra decretum c.4. Sess.7. nec etiam eos qui beneficia ante Concilium obtenta ratione incompatibilitatis, vel aliàs dimittere teneantur, non obstantibus dispensationibus iuxta terminos cap.17. Sess.24. & cap.15. Sess.25.

An qui obtineat Dignitates in Cathedrali Ecclesia, quarum præbendæ sunt ad modum tenuis, nec ad quotidianas distributiones personaliter diuinis laudibus cum aliis in Choro (etiamsi inseruiant admittuntur), possint vacante Parochiali intra ciuitatem, eius curam habere, seruata in reliquis forma Concilij, vid. si digni, & idonei in examine per concursum reperiantur? Congregatio censuit posse; expectandum tamen, donec vacet Parochialis aliqua huiusmodi, eaque Episcopum debere S.D.N. consulere, & veros redditus Dignitatis & Parochialis exprimere.

An scholares vniuersitatum, quibus ex indulto Apostolico concessum est, vt possint nominari ad beneficia vacatura secundo & tertio, donec qui seniores sunt, assecuti ætatem legitimam 80. florenos auri de camera in fructibus beneficiorum deductis omnibus percipere valeant? S.D.N. Gregorius respondit ex sententia Congregationis hanc receptionem nominationum

Digitized by Google

tionum intelligi de compatibilibus beneficiis.

Scribantur literæ Archiepiscopo Valentinensi, vt Hieronymo Bodio obtinenti Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali (si possit vtrique commodè inseruire) definat molestiam exhabere.

Hoc incompatibilitatis Decretum procedit etiam in illis, qui post Concilium Tridentinum recipiunt duos Canonicatus, & retinent sine dispensatione Sedis Apostolicæ: secus si ante Concilium, etiamsi ab Ordinario collatio facta sit.

Capellania & Monasterium, quorum fructus tenues sunt, sunt incompatibilia beneficia, nec possunt retineri sub eodem tecto sine dispensatione Apostolica. *Supra hoc § c. Incompatibilia.*

Congregatio Concilij censuit Episcopum ex causa posse dispensare, vt quis possit obtinere duo beneficia difformia sub eodem tecto, dummodo quodlibet per se non sit sufficiens ad sustentationem prouisi. 11. Ianuar. 1594.

Capellania, quæ habet onus celebrandi certas missas, & coadiuuandi in cura animarum Ecclesiæ plebanatus, est beneficium incompatibile cum alio beneficio curato, vel aliàs personalem residentiam requirente, & licet eius Rector non subiiciatur c. Licet Canon, *de Elect. in sexto*, tamen comprehenditur sub Decretis Concilij Tridentini loquendo de beneficiorum, non tamen curatorum residentia.

Habenti Dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quique distributionibus quotidianis non participet, Ecclesia Parochialis inconsulto Romano Pontifice conferri non debet. *Super hoc c. §.* An qui obtinet.

4 *Siue per viam vnionis.*] Decretum hoc obseruandum est in *iis* tantum Dignitatibus & Canonicatibus, quibus à principio coniuncta fuit cura animarum, non autem si ab initio illis cura annexa non esset, sed postea, vt aiunt, ex post facto.

Episcopus, cum examinaret vniones iuxta dispositionem huius decreti & in Sess. 21. cap. 9. ante quadraginta annos in eius diœcesi factas, & quæ prius, non tamen ante dictum tempus 40. annorum sortitæ effectum fuerant, interesse prætendentes vigore suarum prætensarum appellationum impediunt Episcopum ab huiusmodi examine. Respondit Congregatio Concilij casum hunc omissum à Concilio, ideo ex decretis eiusdem non posse quidquam attentari in eos cap. 7.

An hoc decretum habeat locum in duabus Parochiis, quarum altera vnita est beneficio simplici, vel dignitati? Congregatio censuit non habere locum, si Parochialis vnita est perpetuò & accessoriè: vnde hoc decreto non obstante dicendum est quòd

Digitized by Google

vtraque Parochialis talis poterit retineri, si modò vtranque legitimè ante obtinuerat.

Censuit Congregatio in Parochialibus; quæ non sunt vnitæ Monasteriis, sed earum membra, aut quomodolibet dependentes sunt, nec Concilium, nec constitutionem Pij V. de vicariis perpetuis disposuisse, an vnus vel duo regulares esse debeant. Ideo hos casus relinquendos esse institutioni cuiusque religionis, nisi aliud Sanctissimus decernat.

Dignitates plures, quibus à principio fuit coniuncta cura animarum, sunt incompatibiles; si verò eis ex post facto coniuncta fuit, possunt cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta retineri.

§ *Commenda perpetua.*] Commendæ, quæ ad sex menses in Ecclesiis curatis fieri poterant ab Ordinariis cap. nemo, de Elect. in 6. amplius post Concilium locum non habent in eis deputati Vicarij ad formam c. 18. Sess. 24.

REMISSIONES.

α Vide Nau. cons. 3. de præbend. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. cum seqq. Nicol. Garc. de benefic. p. 11. cap. 5. § 2. n. 112. cum seqq. Flamin. de Resignationib. lib. 3. q. 1. n. 121. cum seqq. Prosper de Augustino in addit. ad summam Bullarij, verbo beneficiorum resignatio causa. 9. Cardin. Thusc. lit. B. concl. 64. & 66. Achil. de Graff. decis. 1. & 2. de elect. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 474.

β *Plura curata aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica.*] Decisum fuisse procedere in requirentibus residentiam, vt sunt duo Canonicatus cum Parochiali, testantur Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 15. num. 16. Nicol. Garc. de Benefic. p. 11. cap. 5. n. 79 cum multis seq. * Vide etiam infr. sess. 24. c. 17 de reform. & c. de multa. & præbend. Diaz in prax. can. c. 48. vbi latè Salzedo, Rota nouiss. decis. 608. & 609. in recollect. à Farinac.

γ *Sine per viam vnionis.*] Vide Quintanad. lib. 1 Ecclesiast. c. 4. num 12 & cap. 7. n. 6. & lib. 4 temp 8. n. 46 Flamin de Resignationib. lib. 12. q. 3. n. 49. Gonzal. ad reg 8. Cancell. Gloss. 5. §. 7. n. 146. Nicol. de Benefic. p. 11. c. 5. n 219.

δ *Seu commenda perpetua.*] Vide Hoied. de incompatib. benef. p. 1. c. 14. à n. 16. Flam de Resignat. lib. 3. q. 1. n. 110. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Gloss. 5. § 8. à princ. & n. 20. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verbo Beneficiorum resignationes, vers. 9. Causa ibi, secundò limita, C Azori instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 10. quæst. 11. vers. Verùm dubiæ, vbi resoluit

nec

Digitized by Google

nec duo beneficia commendata in perpetuum, nec vnum iure tituli, alterum commendatum in perpetuum, posse simul haberi sine iuris relaxatione, quando alioquin sunt beneficia ipso iure incompatibilia, vide eund. Azor. d. lib 6 cap 13. quæst. 3. Sayr decis. 32. de præbend. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis p. 3. collect. 474. in medio.

ε *Quocumque nomine.*] Vide Nauarr. de Oratione, cap. 22. num 75

ζ *Iuxta ipsius constitutionis dispositionem.*] Vide Nicol. Garc de Benefic p. 1. cap 5 à num. 91.

η *Ipso iure etiam præsentis canonis vigore priuatus existat.*] Quatuor tempora ante Concil. Trident. distinguunt Gonzal. ad reg. 8 Cancell Gloss. 15 à n. 9 cum seqq Hoied. de incompatib. benefic. p. 1. cap 7. n. 7. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 6. cap. 13. quæst 1. Nicol. Garc. p. 11. cap. 5. à n. 1.

CAPVT V.

Qui plura beneficia obtinent, exhibeant suas dispensationes. Per competentes Vicarios rectè cura animarum agatur. Beneficia suis obsequiis minimè fraudentur.

α * ORdinarij locorũ quoscumq; plura curata, aut aliàs incompatibilia beneficia Ecclesiastica obtinentes, dispensationes suas exhibere distinctè compellant; & aliàs procedant iuxta constitutionem Gregor. X. in generali Lugdunensi Concilio editam, quæ incipit, a Ordinarij: quam eadem sancta Synodus innouandam censet, & innouat; addens insuper, quod ipsi Ordinarij etiam per 1. idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino prouideant, vt animarum cura nullatenus negligatur, & 2. beneficia ipsa debitis obsequiis minimè defraudentur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus quibuscumque, etiam cum iudicum specialium deputatione, & illorum inhibitionibus in præmissis nemini suffragantibus.

a Lib. 6. decret. de offic. Ordinarij. c. 3. infr. c. 17. & suprà Sess. 6. de refor. c 2. in fin. Vid. *paulò post.*

DECLARATIONES.

1 *Idoneorum Vicariorum deputationem.*] Deputatio Vicariorum habet locum in omnibus beneficiis incompatibilibus non autem in curatis, casu quo ea obtinentes, eis non inseruire tenentur.

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit, nominationem Vicariorum ad tempus in beneficiis curatis spectare ad monasterium; perpetuorum verò in vim constitutionis Pij V. spectare ad Episcopos. Fuit in Congregatione Concilij dubitatum, an Vicarius perpetuus constitutus vigore huius decreti subire debeat aliqua onera saltem pro rata per constitutionem Pij V de Vicariis perpetuis. S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis declarauit Bullam Pij V. vt omnia onera incumbentia ipsi parochiali, in qua erit vicaria perpetua, pertineant ad ipsum vicarium solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam seu monasterium aut locum pium, quibus erat vnita ipsa parochialis.

Actum est in Congregatione Concilij an essent constituendi perpetui in Ecclesijs Cathedralibus & Collegiatis, curam animarum habentibus, & eam per temporarios mercenarios exercentibus.

Congregatio censuit, nihil per legem generalem statuendum esse, sed singulis casibus, qui occurrerint, prouidendum, prout magis expedire videbitur.

2. *Beneficia ipsa debitis obsequijs minimè defraudentur.* In hoc Decreto, & præcedenti, Capellæ & Canonicatus & alia beneficia non curata requirentia residentiam, (si tamen alias sint incompatibilia) comprehenduntur.

Per hoc decretum non permittitur Ordinarijs visitare Ecclesias Regularium. Nec temporis longitudo obstat huic decreto, quia ab Episcopo compelli possunt, ad dispensationes exhibendas & illorum titulos ostendendos.

Subcollectores, & alij officiales Sedis Apostolicæ minimè comprehenduntur, neque quoad ostensionem titulorum, sub hoc Decreto, nisi beneficia ad Episcopi iurisdictionem spectarent; veluti essent membra sancti Antonij Viennensis, vel aliorum. Sic è contrario illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum dispensatione legitima ante Concil. Tridentinum obtenta, requirentia personalem residentiam, tenentur residere in illo in quo magis est necessarium; nec ideo possunt alterutro priuari; amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cuius ministerio non deseruiunt.

Congregatio censuit nihil innouandum in beneficiis simplicibus, (quæ etiam Clericatus nuncupantur,) in Ecclesiis parochialibus vel alibi constitutis, quorum fructibus possessores gaudent, nullum seruitium, nec per seipsos, nec per substitutos illis Ecclesiis præstando, quibus dicti clericatus subsunt, vt possint cogi vel per seipsos vel per alios in habitu Clericali manutenere, qui illis Ecclesiis inseruiant. Et licet c. 3. sess. 21. præsupponat,

Digitized by Google

ponat, quod omnia beneficia sint ad cultum diuinum atque ad Ecclesiastica munera obeunda instituta: iuxta *cap vlt. de reseru. lib.6.* si tamen tanto tempore possessores talium beneficiorum non sunt coacti ad aliquid istorum, nec apparet quod & ad quid certum sint obligati, satisfacere videbuntur si dicunt horas canonicas. Vnde si beneficia illa non requirunt residentiam, non debent cogi per substitutum deseruire: exemplo illius Canonici, qui caussa studiorum non residet; nec enim tenetur ad substitutum. *Abb. in cap. Licet, de præb.*

Congregatio Concilij censuit, si aliqua Abbatia nullius diœceseos existat, non posse Episcopum vicinioremibi conferre Sacramentum confirmationis, & exercere Pontificalia, absque Abbatis expressa licentia, sed esse in facultate ipsius Abbatis conuocare, quem maluerit Catholicum antistitem, salvo tamen maiori iure Episcopi vicinioris, si aliunde id sibi competat, verum posse Episcopum viciniorem visitare beneficia secularia, & Clericos seculares dictæ Abbatiæ, illósque culpabiles repertos corrigere, & Episcopum viciniorem dici tantum illum, cuius Cathedralis Ecclesia sit Abbatiæ proximior, non autem loci dictæ Abbatiæ subiectis.

In Sexto, tit. 16. de Officio Ordinarij.

CAPVT III.

ORdinarij locorum subditos suos, plures dignitates vel Ecclesias, quibus animarum cura imminet, obtinentes, seu personatum aut dignitatem cum alio beneficio, cui cura similis est annexa, districtè compellant dispensationes, auctoritate quarum huiusmodi Ecclesias, personatus seu dignitates canonicè tenere se asserunt, intra tempus pro facti qualitate ipsorum Ordinariorum moderandum arbitrio, exhibere. Quòd si fortè iusto impedimento cessante, nullam dispensationé intra idem tempus contigerit exhiberi, Ecclesiæ beneficia, personatus, seu dignitates, quæ sine dispensatione aliqua eo ipso illicitè detineri constabit, per eos, ad quos eorum collatio pertinet, liberè personis idoneis conferantur. Cæterùm si dispensatio exhibita sufficiens euidenter appareat, exhibens nequaquã in beneficiis huiusmodi, quæ canonicè obtinet, molestetur. Prouideat tamen Ordinarius, qualiter nec animarũ cura in eisdé Ecclesiis personatibus, seu dignitatibus negligatur, nec beneficia ipsa debitis obsequiis defraudétur. Si verò de dispensationis

Digitized by Google

exhibitæ sufficientia dubitetur, super hoc erit ad Sedem Apostolicam recurrendum: cuius est æstimare, quem modum sui beneficij esse velit. In conferendis insuper personatibus, &c.

REMISSIONES.

a Vide Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 3 col. 607. * & Did. Spino in speculo testam. gl. 3 princ n. 75. & quæ hic Farinacius refert ex declarat sacræ Congregationis.

CAPVT VI.

Beneficiorum vniones valide censeantur: quæ debeant irritæ declarari post examen factum ab Ordinario.

a Vide sess. 4. c. 9. de refor. infr. sess. 24. de ref. cap. 13. & sess. 25. de ref. c. 9.

a * VNiones perpetuæ, a I β à quadraginta annis citra factæ †, γ examinari ab Ordinariis tanquam à Sede Apostolica delegatis, possint: & quæ per subreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, irritæ declarentur. Illæ verò, quæ à dicto tempore citra concessæ nondum in toto vel in parte sortitæ sunt effectum *, & quæ deinceps ad cuiusuis instantiam fient, nisi eas ex legitimis aut aliàs rationalibus causis, coram loci Ordinario δ vocatis, quorum interest †, verificandis factas fuisse constiterit, per subreptionem obtentæ præsumantur: ac propterea, nisi aliter à Sede Apostolica declaratum fuerit, viribus omnino careant.

DECLARATIONES.

1 *A quadraginta annis citra factæ.*] Non datur potestas per Concilium Tridentinum examinandi & reuidendi vniones, quæ per 40. annos ante confirmationem decretorum eiusdem Concilij factæ fuerint. Quæ verò post quadraginta annos factæ sunt, Episcopo reuideri volenti ostendi omnino debent.

Per hoc Decretum non excluduntur Ordinarij, quo minus vniones reuidere possint in casibus, quibus licèt de iure communi etiam vltra 40. annos.

2 *Irritæ declarentur.*] Vniones perpetuæ à 40. annis, à publicatione Concil. Tridentini computandæ, debent ab Ordinariis examinari, & irritæ declarari.

REMIS

Digitized by Google

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop p.1.verbo vnio, vers. Ad sextum, & verbo visitatio, vers. Decimum dubium, Flores var. quæst. lib.3.q.23.n.50.* Ricc.in prax.var.resol.c.208.

β *A quadraginta annis citra facta.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Duæ Parochiæ, quæ per consuetudinem, quæ per quadraginta annos vigerit, tanquam vnitæ, cùm semper sine collatione collatæ fuerint, earum sic possessor non est molestandus, & tempus quadraginta annorum currit à publicatione Concilij, refert Zerol d.verb.vnio, vers. Ad sextum. † Vide etiam infr. sess.14.cap.9. de reform. & sess.24. cap.13. de reform. Menoch.in cons.402.n.80. Ricc.in sua prax.curiæ Eccles.Neap. decis.485.

γ *Examinari ab Ordinario*, &c.] Quomodo probetur vnio, & ad eam probandam quod tempus requiratur? Vide Rebuff. in sua praxi benefic.lib.1.tit.de vnionib.benefic. à num.34. Flores Var.lib.1.q.10.n.19 Mascard.de Probat.concl.179 & concl.586. & concl 1413. Menoch de Præsumpt.lib.6.q.80.latissimè Nicol. Garcia de benefic p.12.c 2 n.225.cum seq.

* *Sortita sunt effectum.*] Vide Ioann. Aloys. Ricc. d.decis.484. à n.2. vbi quando vnio dicatur sortiri effectum. De quo etiam Garcia de benef.p.10.c.12.n.181.Merend cons.29.n.3.

δ *Vocatis quorum interest.*] Vide Matth. Soar.in pract. & ordine visitandi,c.6.n.5. † Rotam nouiss.decis 133.n.4.p.2.Ricc.in prax. curiæ Eccl.Neap.dec.486.à n.3.

CAPVT VII.

Beneficia Ecclesiastica vnita visitentur: per Vicarios etiam perpetuos cura exerceatur: deputatio ipsorum Vicariorum fiat cum portione assignanda etiam super re vertas non obstantibus, &c.

1 α β Beneficia Ecclesiastica curata, a quæ Cathedralibus, 2 Collegiatis, 3 seu aliis Ecclesiis, 4 γ, vel Monasteriis, beneficiis, seu collegiis, aut piis locis quibuscumque perpetuò vnita & annexa reperiuntur, ab Ordinariis locorum annis singulis visitentur. * b qui sollicitè prouidere procurent, vt 5 δ ε ζ per idoneos Vicarios, etiam perpetuos, 6 nisi ipsis Ordinariis pro bono Ecclesiarum regimine aliter expedire videbitur, ab eis cum tertiæ partis

a Infr. sess.14.de refor.c.9.

b Vide sess. 25. cap.16.de reform.

Digitized by Google

fructuum aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, & portione, etiam super 8 certa re assignanda, ipsidem deputandos, animarum cura laudabiliter exerceatur: appellationibus, priuilegiis, exemptionibus, etiam cum iudicum deputatione, & illorum inhibitionibus quibuscumque in præmissis minime suffragantibus.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia Ecclesiastica curata.*] Congregatio Concilij censuit Episcopum posse visitare Ecclesias Parochiales vnitas Monasterio Canonicorum Regularium, si Generalis in eo sedem ordinariam principalem non habeat. Et si Canonici Regulares, qui præficiuntur de consensu & mandato suorum Superiorum, Ecclesiis vnitis Monasteriis suis, delictum commiserint non concernens animarum curam, aut Sacramentorum administrationem, à suis tantùm superioribus Regularibus punientur.

2 *Collegiatis.*] Ordinarius tam ex auctoritate Conc Trid. quàm ex Bulla Pij V. quæ incipit, *Ad exequendum*, publicata Kalend. Nouemb. 1567 de Vicariis perpetuis, habet facultatem creandi Vicarios perpetuos in Parochialibus Ecclesiis vnitis collegiatæ Ecclesiæ: & Vicarij siue perpetui, siue temporanei sint, debent ab eodem ordinario examinari & approbari.

3 *Seu aliis Ecclesiis.*] Episcopus debet constituere Vicariũ perpetuũ, siue temporalẽ in Priorato, cui cura animarum incumbit.

4 *Vel Monasteriis.*] In Monasteriis ab ipsorum primæua fundatione curatis non possunt deputari Vicarij isti, sed seruandum est c. 11. Sess. 25. de Regul. iuxta quod exercentes curam sint ab ipso Ordinario approbati: secus si Parochiales essent Monasteriis vnitæ: eo enim casu possunt deputari tales Vicarij.

Si Ecclesiæ sint curatæ & vnitæ Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitare eas, & in Vicarios perpetuos, siue tẽporaneos constituere, secundũ dispositionẽ Conc. Trid hoc cap. Si autẽ Ecclesiæ huiusmodi sint in loco ipsorũ Monasteriorum, eiusque immineat cura animarum, posse Episc. vitare personas exercentes in eis curam ipsarum animarum, iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concil. Trid. c. 11. sess. 25. de Reg.

Patauiet. Iul. 1591. Ergo in Parochialibus vnitis Monasteriis deputari possunt Vicarij perpetui, nisi essent in loco, in quo ipsa Monasteria, quæ sic seruandum est præfatum Decretum cap. 11. Sess. 25. de Regularium reformatione.

Congregatio Concilij censuit, si beneficium liberum, siquidem vnitum sit Monasterio Monialium, Vicarium in eo constituendum esse perpetuum, vel amouibilem à Monialibus præsentandum

Digitized by Google

præsentandum, & ab Episcopo approbandum, iuxta c. 7. Sess. 7. si verò non sit vnitum, sed pertineat ad collationem Monialium, & per personas seculares deseruiri sit solitum, esse vtique conferendum à Monialibus illi, qui ab Episcopo præuio examine per concursum fuerit approbatus. Quod si de iure patronatus Monialium fuerit, seruandum esse, quod statuit Decret. Conc c 18. Sess. 24. vers. si verò iurispatronatus Ecclesiastici, nempe vt si institutio ad Episcopum pertineat, is quem Moniales digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicauerint, Episcopo præsentent, vt ab eo instituatur; si verò institutio ab alio, quàm ab Episcopo erit facienda, Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem Patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio.

Concessum tamen fuit aliquando ex gratia à Greg. XIII. vt etiam in Parochialibus Monasterio vnitis non deputarentur Vicarij, sed vt aliquis ex Regularibus (ab Episcopo tamen approbatus) curam animarum exercere posset, dummodo secum haberet socium ordinis eiusdem: imò Monachi non possunt prohiberi, quo minus curam exerceant animarum.

5 *Per vicarios, etiam perpetuos*] Vicarij perpetui non possunt constitui absque erectione tituli Vicariæ, non obstante Bulla Pij V. & hoc Decreto. Non tamen prohibetur, quo minus cura animarum exerceri possit per Vicarium amobilem, vt sess. 21 c. 7. de Reform. dummodò sit certum, cui particulariter incumbat, vt dicitur c. 13 sess. 24.

Congregatio censuit nominationem Vicariorum, ad beneficiatos pertinere, nec non ad eos beneficia vnita spectant; sic etiam Pius V. dicta Bulla; addens tamen, Ordinarij, vel eius Vicarij præuio examine approbationem necessariam esse.

Ex dicta Bulla Pij V. Kalend. Nouembr. nominatio Vicariorum etiam perpetuorum spectat ad Ecclesias seu loca, quibus dictæ Parochiales sunt vnitæ.

Ad dictam nominationem faciendam poterit Episcopus præfigere terminum decem dierum.

Per dictam Bullam non inhibetur, quo minus Vicarij perpetui possint instituí, ex declaratione Congregationis Concilij.

6 *Nisi ipsis Ordinariis*] Sicut potest dispensari cum senibus, infirmis, ac decrepitis, ita & eorũ Ecclesiis (quæ personalẽ residentiã requirunt) ab idoneis perpetuísque Vicariis inseruiatur. Item cum iis, qui propter Monialium, vel hospitalium curam, in Ecclesiis, quas in mensibus obtinent, non facilè possunt residere, seruandũ est Decret. c. 1. de ref. sess. 25. quo Decreto non amplius id permittitur, quod in isto casu relictum erat sub Paulo III. arbitrio Ordinariorum, sed non imponitur necessitas residendi.

7 *Portione*] In constituenda mercede pro inseruientibus aliorum beneficiis curatis, obseruari debent Concil. Trid. Decret. Quæ autem sit ista portio, declarat Bulla Pij V. licet ad terminos Concilij fuerit redacta, in reuocatione priuilegiorum Mendicantibus concessorum Bulla superiùs citata. Et si hæc Bulla Pij V. fuit reuocata, ex ea aliqua, vt suprà sint notata.

Licet supradicta Bulla fuerit reuocata per Bullam Gregor. XIII. Kal. Martij, ann. 1. sub titulo, *Reductio literarum felicissimæ recordationis Pij Pap. V. pro mendicantibus.* postea tamen suo ore idem Gregor. illam Pij V. reualidauit.

Congregatio Concilij censuit constitutionem Sanctæ memoriæ Pij V. de Vicariis perpetuis, ita esse intelligendam, vt omniaonera, incumbentia Parochiali Ecclesiæ, in qua fuerit erecta Vicaria perpetua, pertineant ad Vicarium perpetuum solum, nulla autem ex parte ad Ecclesiam, seu Monasterium, aut alium locum pium, quibus vnita fuerit ipsa Parochialis.

Ex fructibus Parochiæ vnitæ Monasterio detrahenda est merces Vicarij, qui ei inseruit, & non ex fructibus monasterij Et quidem si non apparent certi reditus harum Parochialium, censuit Concilij Congregatio, cogendos esse religiosos ad assignandum de suo scuta 50. dictis Vicariis: nisi ipsi clarè & euidenter probent, dictas Parochiales nullos prorsus habuisse reditus quando fuerunt Ecclesiæ suis locis prædictis vnitæ.

8 *Super certa re assignanda.*] In certa, de quibus in Bulla, Ordinarij taxabunt.

In Ecclesiis curatis, vnitis Monasteriis, possunt Episcopi Ordinarij locorum visitationem facere, & ponere in eis Vicarios perpetuos vel temporaneos, iuxta dispositionem huius Decreti, provt eis expedire videbitur. Si verò huiusmodi Ecclesiæ curatæ sunt positæ in loco ipsorum Monasteriorum, eisque immineat cura animarum, possunt Episcopi visitare personas exercentes in eis curam animarum, iuxta tamen illam formam, quam præscripsit Concilium cap. 11. Sess. 25. de Reg. Super. §. 8. *Ecclesiæ.*

In Parochialibus autem militiæ S. Ioannis Hierosolymitani, seruandum est Breue Sanctæ memoriæ Pij V. editum 12. Septembris 1571. Pontificatus sui Anno 6.

Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII non habet pro reuocata Bullam Pij V. de Vicariis perpetuis, cum hac limitatione, *in fauorem Monasterij*, vt Episcopus ad nominationem Monachorum deputet vnum ex ipsis præuio examine approbatum, & ad nutum ipsorum amouibilem, & cum Vicario sic deputato debet habitare vnus duntaxat alius Monachus, ne plures

Digitized by Google

extra clauſtrum maneant. Sed non ita cenſendum, ſi vellent deputare Capellanum ſecularem, ad nutum amouibilem: hoc enim pertinet ad Epiſcopum.

REMISSIONES.

a Vide Stephan. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo, Vicarius perpetuus, Matth. Soares in practica, & ordine viſitandi, c. 3 n. 1.

β Ad declarationem portionum aſſignandarum Vicariis perpetuis Parochialium piis locis perpetuò vnitarum emanauit conſtitutio fœlicis record. Pij V. Romæ publicata die 15. Nouembr. 1567. incip. Ad exequendum, quæ conſtitutio eſt hodie ſeruanda, prout teſtatur Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 5. §. 3. num. 79.

γ *Vel monaſterijs.*] Si beneficium, aut Parochia vniatur Monaſterio exempto, etiam alienæ diœceſis, an viſitetur ab Epiſcopo loci? Affirmat P. Henriq. in ſum. p. 1. lib. 7. c. 15. §. 4. lit I.

* *Ab ordinarijs locorum annis ſingulis viſitentur.*] Vide ſupra cap 5. ſeſſ. 25. c. 16. & quæ notat Vincent. Grizinlonius cenſ. 17. per tot.

δ *Vt per idoneos Vicarios etiam perpetuos.*] Quod Vicarius perpetuus non poteſt conſtitui ſine titulo Vicariæ, reſoluit Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Vicarius pag. 112.

ε An Epiſcopo competat inſtituere Vicarij, & Monaſterio, cui eſt vnita Parochialis præſentatio? Affirmant atteſtantes ſacram Cardinalium Congregationem cenſuiſſe, Gonzal. ad reg. 8. cancel. glo. 5. §. 3. num. 50. & n. 60. Flores Var. lib 1 q. 10. n. 26. vbi reſoluit nominationem Vicariorum ad nutum amouibilem pertinere ad Prælatum, ſiue Prælatam Monaſterij, cui beneficium vnitum eſt, & Epiſcopus ſolùm debet approbare, & admittere, & licentiam adminiſtrandi Sacramenta dare: quando beneficium curatum eſt vnitum Monaſterio Mendicantium, aut Monachorum Regularium, quòd Prælatus poſſit ei ſeruire per Monachum aut Fratrem ad nutum amouibilem, qui quidem debebit approbari, & examinari ab Epiſcopo, niſi Abbas, vel Abbatiſſa habeant iuriſdictionem Epiſcopalem, reſpondiſſe ſacram Card. Congregationem, aſſerit Flores d. q. 10. num. 24. & 26 in fin.

ζ An Vicarius ad nutum amouibilis poſſit amoueri ante finitum annum ſeruitij? Negant Rebuff. in praxi benefic. lib. 2. tit de diſpenſ. de non reſid. n. 18 & tom. 3. ad leges Galliæ tit. de materiis poſſeſſ. in benef. art 9. gl. vnic. in præfat. Flores Var. lib. 1. q 10. n. 34. Gutier. de iuram. confir p. 1. c. 58. a. 19. Steph. Grat. diſcept. forenſium cap. 167. n. 22. cum ſeqq.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT VIII.

Ecclesiæ reparentur : cura animarum sollicitè habeatur, non obstantibus, &c.

infr. sess. 4. de ref. c. 9. & sess. 21. cap. 8. Conc. Agath. c. 17.

LOcorum Ordinarij Ecclesias quascunque, a quomodolibet 1 exemptas, auctoritate Apostolica, singulis annis visitare teneantur, & opportunis iuris remedijs prouidere, vt quæ reparatione indigent, reparentur; & 2 cura animarum, si qua illis immineat, aliisque debitis obsequiis minimè defraudentur, appellationibus, 3 priuilegiis, consuetudinibus, etiam ab immemorabili tempore præscriptis, iudicum deputationibus, & illorum inhibitionibus, penitus 4 exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Quomodolibet exemptas.*] Episcopus visitat Ecclesias exemptas etiam inferioribus Prælatis subiectas.

Episcopum visitare Ecclesias, quas Abbas S. Benedicti in eius Diœcesi sitas habet, Congregatio censuit posse ex hoc Decreto, si modò in eis cura animarū exerceatur per sacerdotes seculares.

Congregatio censuit; licere Episcopo visitare capellaniam Iurispatronatus laicorum etiam Iurispatronatus Regum ex priuilegio sibi concesso, quia in sua Diœcesi, nec iurispatronatus quamquam Regum obstat, nisi in fundatione id expressum sit: sed si probetur capellaniam exemptam, tunc Episcopus visitet tanquam Sedis Apostolicæ delegatus ex hoc c. 8.

Concilium hîc non videtur sustuliſſe, neque rem iudicatam, neque concordiam.

Episcopus visitare potest Ecclesias Diœcesis Castri, vbi Moniales prætenduntur habere iurisdictionem spiritualem à tempore immemorabili visitandi per deputatos, etiam eligendo Episcopum extraneum, Confirmationem & Ordines conferendi gratia, ac alia Pontificalia exercendi etiam inuito Episcopo loci: Congregatio enim ita iudicauit, & censuit Episcopum posse visitare eas Ecclesias, ex facultate sibi attributa à Conc. hoc capite.

Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum visitare quascumque Ecclesias seculares, intra fines suæ diœceseos existentes vigore c. 8. sess. 7. etiamsi ad Regulares pertineant, & ab eis dependeant, dum tamen per sæculares eis deseruiatur.

Episcopus potest visitare omnes parochiales suæ diœcesis, in quibus sunt sacerdotes seculares, licet Ecclesiæ sint Regularibus subiectæ. Etiamsi monasteria Religiosorum prætenderent

Digitized by Google

Iurisdictionem, spiritualem, immutabilem, in locis, vbi dictæ Ecclesiæ sunt vnitæ.

Episcopus non habet ius visitandi sacellum, vel altare, quod cura caret animarum, & membrum sit Religionis S. Antonij Viennensis Congregatio tamen censuit hoc non habere locum in Ecclesiis Regularium, vbi à Regularibus inseruitur, & in terminis c. 11 sess. 25. de Regular. vbi excipiuntur Abbates generales, & Capita Ordinum, sed limita, nisi per Regulares inseruiant.

Episcopi tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, habent potestatem visitandi omnes suæ Diœcesis Ecclesias collegiatas, eis tamen remanente saluo iure in petitorio.

Item Monasteria quæcumque commendata, in quibus non viget Regularis obseruantia, ac beneficia tam curata, quàm non curata sæcularia, & regularia qualitercumque commendata vigore cap. 8. Sess. 21. Præterea tam beneficia curata vnita quibuscumque Monasteriis, & locis piis ex cap. 7. Sess. 7 quàm etiam personas exercentes curam animarum in Monasteriis Regularium, quibus etiam cura imminet iuxta c. 11. Sess. 25. de Regul.

Item nullam pœnam incurrit Episcopus non vtendo iurisdictione sibi in exemptos à Concilio tributa; sed in illis tantùm casibus, quibus decreta Concilij vruntur verbis præceptiuis seu obligatoriis incurrere peccatum mortale, & in casibus inquibus dispositio Concilij non absolutè adimit exemptis hanc iurisdictionem, sed tantùm si Ordinarij velint, Ordinariis volentibus exercere possunt, exempti verò in casibus, in quibus Concilium hanc iurisdictionem exemptis adimit, & præcipit Episcopis vti soli ipsi exerceant, non possunt.

2 *Cura animarum.*] Etiamsi Ecclesiæ sunt Regularium, tamen tunc ab Ordinariis visitari debent, quando cura exercetur per Sacerdotes seculares. Comprehenduntur enim Ecclesiæ seculares, tametsi ad Regulares illæ pertineant, & ab eis dependeant, dummodo per seculares illis deseruiatur. Non autem comprehenduntur Monasteria & Ecclesiæ ipsorum Regularium. Hæc procedunt, quando Ecclesiæ sunt in Diœcesi. *Idem supr. §.* Episcopus potest.

3 *Priuilegiis & consuetudinibus.*] Quod si adderetur sententia, & priuilegium, An illis videatur Concilium hîc derogare? Congregatio censuit negatiuè, quia cum hoc capit. faciat diuersas derogationes, non videtur aliis ab eo expressis derogare, & ita Rota in vna Legionensis Iurisdictionis.

Archidiaconus Mercurij die 13. Nouemb. 1587. coram R. D. Blanchetto

Digitized by Google

Blanchetto firmat dictam Decisionem, videlicet vt hic Concilium non comprehendat casus per sententias determinatos, idemque confirmauit Rota 2. Decembr. 1585. vt Concilium non tollat sententias & res iudicatas, vt infr. c. 20. vers. *ad hæc.* sess. 24.

Ecclesias autem militum Hierosolymitanorum esse exemptas priuilegiis summi Pontificis à visitatione Episcopi, præterquam si fuerint curata, tunc enim huiusmodi priuilegia excipiant ea quæ respiciunt curam animarum, & Sacramentorum administrationem, quoad hoc, posse vtique visitari ab Episcopis, &c.

Vbi Equites Hierosolymitani habent iurisdictionem spiritualem & temporalem, vbi Ordinarij se non interponant ad visitandum, vide Bullam Pij V. *Pastoralis Officij*, die 22. Septemb. 1571 Item Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, non possunt ab Ordinariis visitari.

Lucensis Collegiata S. Michaëlis Iurispatronatus exempta à fundatione & donatione, visitari potest ab Ordinario, sed tanquam Apostolicæ Sedis delegato.

Parochiales Ecclesiæ vnitæ Monasteriis, etiam iis quæ sunt capita Ordinum, ab Ordinariis visitari debent.

Regulares inseruientes de licentia suorum superiorum beneficiis simplicibus, quæ sunt tamen membra Monasteriorum seu Religionis, non poterunt visitari ab Ordinariis; nec comprehenduntur sub Decreto cap. 14 sess. 7. de reform. Idem infr. huius sess. c. 14. §. *Aut regulares.*

Qui pacifice per triennium beneficium aliquod possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo.

Episcopus visitare volens non potest vti suspectus recusari, nec vlla allegatione suspicionis impediri, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit.

Præsupposito ex declaratione congregationis, quod Episcopi non solùm per seipsos, sed etiam per illorum, in spiritualibus generales Vicarios munus visitationis possunt exercere, an Vicarij eo casu in scriptis facultatem habere debeant, & de illa prius & per authentica documenta ipsis Abbatibus, superioribus, vel eorum officialibus & subditis dimisso sibi illorum exemplo de verbo ad verbum fidem facere teneantur, & donec istud fecerint, liberè & licitè eis valeant resistere.

Congregatio censuit opus esse speciali in scriptis facultate, de eáque etiam huiusmodi fidem esse faciendam.

4 *Exclusis.*] Etsi iureiurando solemniter cessisset exemptæ Ecclesiæ, quæ in sua diœcesi reperitur, quia Ordinarius non potest se eximere à præceptis, quæ continentur & in hoc & in aliis decretis Concilij.

REMIS

Digitized by Google

REMISSIONES.

ε Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 36. art. 3. Zerol. in praxi Episcop. verbo Visitatio, part. 341. p. 1. & verbo Exemptus, part. 2. P. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib 3. c. 40. col. 356.

* *Vt quæ reparatione indigent, &c.*] Vide Mich. Timot. de visitat lib 1. tr. 4. c. 32. & lib. 2. tr. 1. c. 11. & tr. 3. cap. 3. Camil. Borrel. cons. 2. n. 15. Fr Salgado de regia potest. 3. p. c. 5. ex n. 14. & 15.

† *Etiam ab immemorabili tempore præscriptis, &c.*] Vide decis. Rotæ 744. in 1. p. nouiss. decis.

β *Et illorum inhibitionibus penitus exclusis.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit non posse Episcopum in visitatione recusari tanquam suspectum, dum tamen in ea processum non compilet, & se intra visitationis terminos contineat, referunt Thom. Val. tom. 1. allegat. iuris alleg. 70 n. 7. Cur. Philip. p. 1. §. 7. num. 10.

CAPVT IX.

Breue est, non summatur.

ε AD maiores Ecclesias promoti *a* munus consecrationis infra tempus à iure statutum suscipiant: & prorogationes vltra sex menses concessæ nulli suffragétur. *a* Sess. 23. c. 2. c. quoniam quidam, dist. 100.

REMISSIONES.

* Vide Sylvest. verbo Consecrat. Prælatorum, Zerol. in prax. Episcop. part. 1. verbo Consecrat. Prælatorum, pag. 89.

CAPVT X.

Sede vacante Capitula nulli dent reuerendas nisi arctato occasione obtinendi aut obtenti beneficij ecclesiastici: pœna varia contra varios contrauenientes.

1 & * NOn liceat Capitulis Ecclesiarum, *b* 2 Sede vacante, infra annum à die vacationis, 3 ordinandi licentiam, aut litteras dimissorias, seu reuerendas, vt aliqui vocant, tam ex iuris communis dispositione, quàm etiam cuiusuis priuilegij, aut consuetudinis vigore, alicui, qui beneficij Ecclesiastici recepti, siue recipiendi occasione ε γ δ arctatus non fuerit, concedere: si secus fiat, ζ Capitulum contraueniens Ecclesiastico subiaceat interdicto: *b* Sess. 23. c. 10. cum nullus, de rēp. ord. in 6. *c* inf. sess. 13. de ref.

Digitized by Google

dicto : & sic ordinati, si in minoribus 4 ordinibus constituti fuerint, nullo † priuilegio clericali, præsertim in criminalibus, gaudeant: in maioribus 5 verò, ab executione Ordinum, ad beneplacitum futuri Prælati, sint ipso iure suspensi.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat Capitulis.*] Capitulo Canonicorum non licet concedere dimissorias ex Decreto Concil. Trident. sess. 23. c. 10. etiamsi territorium habeat distinctum & exemptum ob immemorabilem possessionem, & sint Iudices Ordinarij. Ita responsum fuit Episcopo Salmonensi die 5. Iulij 1575.

Præposito Ecclesiæ, vel loci multo minus licet concedere literas dimissorias. Ita à Cardinalibus Congregationis decisum fuit contra Cardinalem Medicem, Præpositum terræ Prati.

Congregatio Concilij censuit anno 1586. die Mart. Concil. Prouinciale statuere non posse, vt Capitula non dimittant ordinandos ad alios, quàm ad comprouinciales Episcopos, nisi id fiat ex rationabili causa, pro correctione videlicet prouinciæ.

Infra annum, Sedis vacantis Capitulum literas dimissorias, & facultatem ordinandi in Ecclesia vacante concedere non potest. Sic ipsum Concilium Tridentinum.

Fuit dubitatum, An Concilium prouinciale possit restringere potestatem Capitulis hîc tributam, ita scilicet, vt non concedant post annum literas dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij vel pensionem? Responsum fuit in hac re seruandum esse cap. 2. Sess. 21. de reform. quod docet obtinentes patrimonium, vel pensionem, non esse promouendos, nisi Episcopus pro necessitate, vel commoditate suarum Ecclesiarum iudicauerit eos assumendos esse.

Vicarius Capituli Sede vacante infra annum potest concedere dimissorias ad primam tonsuram ei qui est præsentatus à patronis laicis ad beneficium Ecclesiasticum Iurispatronatus ipsorum, vt illud obtinere valeat.

2 *Sede vacante.*] Capitulum Sede vacante potest concedere licentiam extero Episcopo exercendi Pontificalia in eorum Ecclesia, & ordines conferendi, tam Clericis illius Diœcesis, quàm exteris habentibus dimissorias suorum Episcoporum, iuxta tamen formam huius Decreti.

Congregatio Concilij censuit, non posse Capitulum, vel eius Vicarium Sede Episcopali vacante, infra annum literas dimissorias non arctatis concedere.

Congregatio

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit, licere Vicario Capituli, Sede Episcopali quamuis adhuc intra annum vacante, concedere Oratori vtpote arctato, dimissorias ad ordines, &c. Taurinē. 27. Augusti. 1572.

4 *Ordinandi licentiam.*] Congregatio censuit textum hunc non comprehendere primam tonsuram. 16. Dec. 1599.

Hoc cap. censuit Congregatio non procedere in insignito solo charactere primæ tonsuræ.

4 *In minoribus ordinibus constituti*, &c.] Non tamen suspenduntur. *Supr. ad Sess. 6. cap. 5. §. Capitulum.*]

5 *Si in maioribus ordinibus.*] Ad minores sic promotus, potest *in* susceptis ordinibus ministrare & beneficium obtinere.

Dubitatum fuit; An Episcopo existente hæretico, facultas concedendi dimissorias iuxta hoc cap. pertineat ad Capitulum Cathedralis Ecclesiæ? Secundò, An eo casu, quo Capitulum concedere potest dimissorias, si Canonici propter hæreses dispersi sunt, & nequeunt conuenire sine difficultate, sufficiat habere literas dimissorias ab vno aliquo ex Canonicis Cathedralis Ecclesiæ? Tertiò, An omnino sufficiat sine dimissoriis adire, pro susciendis ordinibus, viciniorem Episcopum seu Metropolitanum? Ad primum Congregatio censuit, & anno 1588. respondit, ad Capitulum pertinere, si Episcopus sit notoriè hæreticus. Ad secundum, sufficere habere dimissorias à residentibus Capitularibus, etiamsi vnus dumtaxat resideret. Ad tertium, non adeundum, neque viciniorem, neque Metropolitanum, sed adeundam Sedem Apostolicam.

REMISSIONES.

a Vide Zerol. in praxi Episc. p 1. verbo Capitulum, in princ. p. 83. P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 10. cap. 22. § 3. Sayr. dec. 63. de temporib. ord. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract. de sacr. Ord cap. 8. concl. 3. Quarant. in summa bullarij, verbo Capitulum Sede vacante, vers. decimoquarto, vbi ampliat dispositionem huius text. etiamsi Capitulum haberet territorium distinctum & exemptum ob immemorialem possessionem, & sint iudices Ordinarij: ampliat etiam procedere in litteris dimissoriis ad primam tonsuram, de quo etiam vide Rebuff. in praxi benef. tit. de deuolut. num. 67. Ioan. Aloys. Ricc. in decis. Curiæ Archiep. Neapol. 23. * & in praxi var. resol. cap. 106. num. 2. post Nauarr. cons. 25. de temp. ord. Henriq. cons. 16. num. 8. Rodriq. in summa, lib. 2. cap. 14. num. 6. & Nicol. Garciam de benef. p 5. cap. 7. n. 94. Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 26 n. 2. & ibi Salcedo lit. C. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 3. n. 5. Borgas. de irregul. 3. p. in rubr. de

dispens. capit. sede vac. Azeuedo ad Curiam Pisan. lib. 1. cap. 8. num. 10.

β *Arctatus non fuerit.*] An arctatis beneficiis tam habitis, quàm habendis, possit Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum, intra annum literas dimissorias concedere? Affirmant Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Capitulum, in princip. vers. Secundum, Quarant d. vers. Decimò quæro, in fin. Ioan. Aloys. d. dec. 30.

γ An literæ dimissoriæ ad ordines concessæ à Capitulo expirent per ingressum moderni Episc. Negant Gonzal. ad reg. 8. cancel gl. 12. in princ. n. 37. P. Ledesm. d. tract de Sacr. Ordin. cap. 8. concl. 4. Quarant d. verbo Capitulum Sede vacante, vers. Secundò dubitatur, Guttier. Can. lib. 2. cap. 27. n. 12. vbi consulit ordinatoribus, vt si tempore præsentationis dictarum literarum coram eis sciuerint nouum Præsatum atque successorem possessionem eiusdem Episcopatus cepisse, vel in Episcopatu adesse, illas non admittant, nisi reualidatæ, vel nouiter à successore concessæ productæ fuerint, vel ab eius Officiali ad id speciale mandatum habente.

δ An dimissoriæ expirent morte Episcopi concedentis? Negant Nauar. in c. placuit, n. 163. de pœn. dist. 6. & cons. 49. de temp. ord. in antiq. P. Henriq. in sum. lib. 10. de Sacram. Ord. c. 22. in fin. Quarant. & Gonzal. vbi proximè, Syr. decis. 52. de temporibus ordinat.

ε *Si ordinari, &c.*] Vide P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 13. c. 37. §. 2. Iit C. Quarant. in summa Bullarij, verbo Ordo, vers. Secundò limita, pag. 377. Thom. Valasc. tom. 1. allegat. iuris, allegat. 45. num. 19. & 20.

ζ *Si in minoribus ordinibus constituti fuerint, &c.*] Quod hic sit suspensus quoad se, & per consequens ei non possit conferri beneficium, resoluunt Nau. lib. 1. consil. tit. de temporib. ord. in priori edit. cons. 19. in posteriori tamen cons. 28. Flamin. de Resignat. lib. 4. q. 2. n. 58.

η *Clericali priuilegio.*] Præsertim in criminalibus intelligit Cardin. Tolet. in sum. de Sacerdot. lib. 1. cap. 49. vers. Secunda, Thom. Valasc. alleg. 45. n. 20. † Vide Iac. Ant. Marta de iurisdict. 4. p. centur. 2. casu 149. Gabriel cons. 181. dub. 1. vol. 2.

ϑ *Gaudeant.*] Hoc verbum esse futuri temporis, & per illud non infligi ipso iure pœnam, resoluit nostrum text. allegans Nau. d. cons. 19. quem refert P. Sanch. de Matri. l. 7. disp. 46. n. 18. Sayr. dec. 22. de temp. ordinat.

Ad beneplacitum futuri Prælati.] Impedimentum hoc perpetuum non esse, sed temporale, donec scilicet aliud placeat futuro

turo successori, tenet Salzed ad Bernat. in pract. c 26. verbo sine licentia, vers. Has autem dimissorias P. Soar. tom. 5 de censur. disput. 31. sect. 1 num 20. Petr. de Ledesm. tract. de Sacram. Ord. cap 8 conclus. 3. Et quòd potest Episcopus ratificare ordines, quos accepit eius subditus, absque suis literis dimissoriis, contra Rebuff. in praxi Benefic. tit. de formul. lit dimissor. n. 9 resoluit Fr. Emman. in sum. p. 2. cap. 14 numer. 13

CAPVT XI.

Aliquorum facultates de promouendo continere debent expressam causam, ob quam ad alienum accedere debeant Episcopum.

1 FAcultates de promouendo à quocunque, non suffragentur, nisi habentibus legitimam causam, ob quam à propriis Episcopis ordinari non possint, in litteris exprimendam; & tunc non ordinentur, nisi ab Episcopo in sua diœcesi residenti, aut pro eo Pontificalia exercente, & diligenti præuio examine.

DECLARATIONES.

1 *Facultates de promouendo à quocunque.*] An qui facultatem à Sede Apostolica obtinuit, vt possit ordinari ab alio, quàm à suo Ordinario, debeat nihilominus probitatem suam & mores Ordinarij sui testimonio probare? Congregatio censuit debere: prout & signatoria gratiæ S.D.N. iam dudum solita est in huiusmodi facultatibus ponere clausulam illam, *de licentia Ordinarij.*

Facultates de promouendo à quocumque.] Intelliguntur à Sede Apostolica concessæ, non ab Ordinariis quæ appellantur litteræ dimissoriæ.

2 *Et diligenti præuio examine.*] Episcopus qui à sua Diœcesi abest, debet subditos suos non aliter quàm probatos & examinatos ad alium Episcopum ordinandos demittere, sicut & suas literas dimissorias dare, & ordinandos subiicere suo examini, si in sibi videbitur: & si absentes sint, ad se, vt ipsos examinet, vocare, si commodum erit: alioquin eorum examen committere poterit Ordinatio loci, in quo illi degunt.

Digitized by Google

REMISSIONES.

α *Et diligenti prauio examine.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 26. num. 14.

CAPVT XII.

Breue est, non summatur.

a c. licet 1 canon & c. cum ex eo, de elect. in 6.

FAcultates de non promouendo, *a* præterquam in casibus à iure expressis, concessæ, ad annum tantùm suffragentur.

DECLARATIONES.

1 *Facultates de non promouendo.*] Interim tamen, dum quis necdum est promotus, debet per Capellanum, missarum onera, (ad quæ tenetur,) subire.

REMISSIONES.

¶ Vide Aloys. Ricc. in praxi var. resol. cap. 289.

CAPVT XIII.

A quocunque præsentati non instituantur, nisi prauio examine Ordinarij & approbatione; exceptis certis.

PRæsentati, seu electi, vel nominati à quibusuis Ecclesiasticis personis, etiam Sedis Apostolicæ Nunciis, α β ad quæuis Ecclesiastica beneficia non 1 instituantur, *b* nec confirmentur, neque admittantur, etiam prætextu cuiusuis priuilegij, seu consuetudinis, etiam ab immemorabili tempore præscriptæ, nisi fuerint priùs à locorum 2 Ordinariis examinati, & idonei reperti. γ δ ε Et nullus appellationis remedio se tueri possit, quo minus examen subire teneatur. *c* Præsentatis ζ tamen, electis seu nominatis ab Vniuersitatibus, seu Collegiis generalium studiorum exceptis.

b Infr. Sess. 25. cap. 9. de reform.

c Sess. 14. c. 12.

DECLA

DECLARATIONES.

1 *Instituantur, nec confirmentur.*] Congregatio censuit hoc non procedere in Ecclesiis electiuis. Sed in beneficiis curatis, siue sint iurispatronatus, siue liberæ collationis, examen faciendum est ab Episcopis Ordinariis, secundum dispositionem Concilij Trident. sess. 24. cap. 18. & in quibusuis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio seu electio, vel ordinatio facienda sit à quibuscumque aliis personis Ecclesiasticis, inferioribus Episcopo, prout statutum est à Concil. Trid. hîc & sess. 25. cap 9.

2 *A locorum Ordinariis examinati.*] Obtinentes beneficia curata ab inferioribus collatoribus, debent ab Ordinariis examinari, secus in beneficiis simplicibus ad prædictos collatores inferiores pertinentibus. Hoc etiam procedit in beneficiis, quæ sunt de Iure patronatus & simplicibus.

Congregatio Concilij censuit Canonicum semel ab examinatoribus vrbis, cum Canonicatum adeptus est, examinatum, & idoneum repertum, si eo dimisso, alium Canonicatum obtinuerit, non esse iterum examinandum. Ianēsis 6. Iul. 1592.

In beneficiis simplicibus quorum collatio libera pertinet ad inferiorem, non requiritur ista approbatio, quæ est facienda ab Episcopo in his beneficiis, quorum institutio pertinet ad inferiores, ex c. 9. sess. 25. & præsenti Decreto, velut etiam in iis, quorum institutio pertinet ad Monasterium

Congregatio Concilij censuit, in prouisione beneficiorum simplicium, quorum collatio liberè spectat ad collatorem inferiorem non requiri approbationem Episcopi, prout requiritur in *institutione*, vt dicitur, ex c. 12. *Sess. 7 de Reform.* Tertia Ianua. 1594.

Congregatio Concilij censuit, prouisum Apostolicum apprehendentem possessionem beneficij litteris non expeditis, ex Iulij III. constitutione amittere beneficium, siue ius illud habens, ac ad illa obtinenda Decreto inhabilem effici. placentinensis 1. Iul. 1593.

Obseruandum est quod ex hoc decreto, & d. cap. 9. sess. 25. de Reform. Episcopus potest possessores beneficiorum curatorum, siue simplicium de Iure patronatus, compellere ad ostendendas eorum Bullas, si tamen beneficia post Concilium collata sunt, & declarare institutionem irritam & inanem esse, si ea absque examine Episcopi facta sit, ac compellere ad fructuū perceptorum restitutionem, vltra priuationē. Sed si isti vellent examini iterum se subiicere, deberet eos admittere, & eadem etiam beneficia ipsis concedere, quatenus reperiantur idonei. Et si institutio pertinet ad inferiorē ita vt non dependeant ab aliquo iure patronatus, quod per Conciliū sublatū est c. 9 sess. 25. de Reform.

Digitized by Google

præsentatio soli Episcopo facienda est, ad effectum examinis duntaxat, non attenta etiam quacumque consuetudine immemorabili, quæ in contrarium inualuisset, vt hîc sancitum est

30. Ianua. 1596. Congregatio Concilij censuit, eum qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subiiciendum tam eius Episcopi, qui non contulit dignitatem, quam eius, qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus, & ordinatus fuerit.

Qui admittuntur in Ecclesiis patrimonialibus aut receptiuis, tam numeratis quam innumeratis ad beneficia seruitoria, non possunt admitti nisi prævio examine & approbatione Episcopi iuxta hoc decretum. In illis Ecclesiis, in quibus occurrente vacatione Canonicatus Canonicus ad illum præsentari debeat, & ab inferiori institui, antiquior pensionarius ad pensionem antiquorum beneficiatus ad beneficium antiquior expectans, censuit Congregatio non sufficere aliquem examinatum & approbarum fuisse ab Episcopo, quando admissus est ad expectandum iuxta dispositionem huius decreti, sed necessarium est in quolibet ascensu nouum examen.

Episcopus cui commissum est examen per literas Apostolicas alicuius, qui beneficium simplex obtinuit, poterit illud delegare non obstante quod fuerit in literis eius conscientia onerata.

Cognitio verò an beneficium sit vel ne de Iure patronatus, spectat ad habentem ius instituendi.

Ita alias in vna Vercellensi.

REMISSIONES.

α *Ad quæuis Ecclesiastica beneficia.*] Quòd in prouisionibus faciendis de beneficiis ex causa permutationis non est necessarium nouum examen, docet Flam. de Resign l.8 q.9.n95.

β Sacra Card Congregatio in hunc modum censuit. Si permutatio Parochialis cum beneficio simplici coram Ordinario iure fieri potest, requiritur nouum examen quoad Parochialem, sed absque concursu: & iterum. In permutationibus, quæ fiunt de benefic o simplici, & curato, licèt non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. refert iisdem verbis Garci. de Benef. p 9.c.1.n.162.cum seqq.

γ *A locorum Ordinariis examinari.*] Quòd Parochialis Ecclesia non possit conferri personæ notoriè doctæ, idoneæ, benemeritæ absque examine tenent Flamin.de Resign.lib. 8. quæst 9.num. 8. & 9. Zerol. in prax. Episc. p.2 verbo Doctor. §.1. Prosper de Augustino in addit.ad Quarant.in summa Bullarij verbo parochialium

Digitized by Google

chialium beneficiorum collat. q 1. Marc. Anton. Genuens. praxi Archiepisc. Curiæ Neap. c. 65. n. 1. ad finem, P. Lessi. de Iusti. l. 2. c. 34. n. 22 Gonz. ad Reg. 8. Cancel. glos. 4. à n. 86.

♪ Sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit: Doctor, siue Licentiat. in Theologia, siue in iure Canonico, etiam in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali. refert Nicol. Garc. d. p. 9 cap 2 num. 103.

ε *Et nullus appellationis remedio se tueri possit.*] Vide Azeued. ad l. 1 num. 4. tit. 16. lib. 3. nouæ Recopil. Gonzal. ad reg. 8 cancel. glos. 9. § 1. in annot contra nullitates, num. 184. vbi n 186. resoluit, quòd à mala resolutione, & grauamine examinatorum non tollitur appellatio.

ζ *Præsentatis tamen electis.*] Vide Cened. ad Decretum, collect. 15. n. 3. & 9.

CAPVT XIV.

Causa ciuiles exemptorum, Clericorum sæcularium & regularium degentium extra monasterium, videantur ab Episcopis vt deputatis à Sede Apostolica.

α * IN exemptorum causis cõstitutio Innocentij I V. quæ incipit, *a* Volentes, in Generali Concilio Lugdunensi edita, seruetur; quam eadem sacrosancta Synodus innouandam censuit, & innouat; addendo insuper, quod in ciuilibus causis mercedum, & miserabilium personarum Clerici sæculares, aut regulares, extra monasterium degentes, quomodolibet exempti, etiam si certum iudicem, à Sede Apostolica deputatum, in partibus habeant; in aliis verò, si ipsum iudicem non habuerit, β coram locorum Ordinariis †, tanquam in hoc ab ipsa Sede delegatis, conuenerit, & iure medio ad soluendum debitum cogi, & compelli possint: priuilegio, exemptionibus, Conseruatorum deputationibus, & eorum inhibitionibus aduersus præmissa nequaquam valituris.

a Infr. 6. decret. de priu. c. 1. Vide post finē huius lib. infr. Sess. 14. de ref. c. 6. in fin.

DECLARATIONES.

ε *Aut Regulares extrà monaster. degentes.*] Regulares inseruientes de licentia superiorum suorum beneficiis simplicibus

Digitized by Google

quæ sunt tamen membra Monasteriorum Religionis, non potuerunt visitari ab Ordinariis, nec comprehenduntur hoc Decreto. *Idem sup. Sess. 7. cap. 8. §. Regulares.*

An Ganonici Regulares, qui de consensu & mandato suorum Superiorum Regularium aliquibus Parochialibus Ecclesiis suis Monasteriis vnitis præficiuntur, si delictum, curam animarum, aut administrationem non concernens Sacramentorum commiserit, possint ab Episcopo puniri, &c.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo puniri, sed à suis superioribus Regularibus tantum.

REMISSIONES

* Vide Guttier. pract. l. 3. q. 10. n. 2. Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 65. art. 5. & tom. 2. q. 2. art. 8. Nauarr. comment. 2. de Regul. n. 83. Chopin. decis. 361. part 2. Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 3. collect. 503. vers. Tertius. * Vide etiam Bobadillam tom. 1. suæ Politicæ l. 2. c. 19. n. 28. Olibam de iure fisci c. 14. n. 9. Illustrissimum Regiæ regni Aragonum Audientiæ Præsidem Ioseph. de Sess. de inhibit. cap. 8. § 2. n. 19. & § 3. n. 136. & seqq. Treuisan. decis. 36. ex n. 2. l. 1.

ζ *Coram locorum Ordinariis.*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 63. art. 6. † Seraphin. decis. 960. & Rotam decis. 702. ex n. 1. & 5. in 1. p. diuersorum.

CAPVT XV.

Ordinarij curent, vt hospitalia quæcumque etiam exempta à suis administratoribus fideliter gubernentur.

a Sess. 3. cap. 8.

α β * CVrent Ordinarij, *a* vt hospitalia quæcumque à suis administratoribus, quocumque illi nomine censeantur, etiam quomodolibet exemptis, 1 fideliter, & diligenter gubernentur, constitutionis Concilij Viennensis, quæ incipit, *b* Quia contingit, forma seruata, quam quidem constitutionem eadem sancta Synodus innouandam duxit, & innouat, cum derogationibus in ea contentis.

b Lib. de Clem. de religiosis domib. c. 2. quia contingit, & infr. Sess. vlt. de refor. cap. 8.

DECLARATIONES.

1 *Fideliter & diligenter gubernentur.*] Quoniam curare debent Episcopi, vt Hospitalia à suis administratoribus, quomodolibet exemptis, diligenter ac fideliter gubernentur, dubium non est quin illorum visitationem instruere debeant, vt per illam

cognoscere

cognoscere possint, quæ facere debeant administratores Hospitalium, & confraternitatum quarumcumque.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman quæst Regul. tom. 2. q 63. art. 7. vers. Quintò, & q. 84. art. 2. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Hospitale, n. 2 pag. 183. Petr. Azor. Instit. moral. p. 2. l. 3. cap. 40. quæst. 10. vers. Et sessione.

β Quod testator non potest prohibere, ne Episcopus se intromittat circa implementum, & executionem eorum, quæ ad pias causas relinquuntur, haberur in cap. Tua, de testam. & vide Zerol. vbi suprà, Spin. in Speculo Testam. gloss. 28. principali, num. 10. Sarm. lib. 1. Selectar. cap. 18. à n. 13. D. Marta de iurisd. p 4 casu 88. à num. 14. Soar. de Paz in praxi, tom. 2. prælud. à num. 44. Bobadil. in sua Politica, lib. 2. cap. 17. num. 102. in fine, Valasc. cons. 105. num. 57. * Idem Marta casu 113. num. 32.

Indictio futuræ Sessionis.

Item hæc sacrosancta Synodus statuit & decreuit, proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse die Iouis, Feria quinta post sequentem Dominicam in Albis, quæ erit vigesima prima mensis Aprilis præsentis anni 1547.

BVLLA FACVLTATIS transferendi Concilij.

PAulus Episcopus, seruus seruorum Dei, venerabili fratri, Ioanni Mariæ, Episcopo Prænestino, & dilectis filiis, Marcello tit. S. Crucis in Hierusalem Presbytero, ac Reginaldo S. Mariæ in Cosmedin Diacono, Cardinalibus nostris, & Apostolicæ Sedis Legatis de latere, salutem & Apostolicam benedictionem.

Regiminis vniuersalis Ecclesiæ, meritis licet imparibus, disponente Domino, præsidentes, nostri officij partes esse putamus, vt si quid grauius causa Reipublicæ Christianæ constituendum sit, id non modò tempore opportuno, verùm etiam loco commodo & idoneo perficiatur. Cùm itaque nos nuper, postquam suspensionem celebrationis

Digitized by Google

sacri œcumenici & vniuersalis Concilij, aliàs per nos in ciuitate Tridentina ex causis tunc expressis, de venerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium consilio & assensu indicti, ex certis aliis etiam tunc expressis causis, vsque ad aliud opportunius & commodius tempus per nos declarandum, de simili consilio, & assensu factam, audita pace inter charissimos in Christo filios nostros, Carolum Rom. Imperat. semper Augustum, & Franciscum Francorum Regem Christianissimum, conciliata, pari consilio & assensu sustuleramus: & amoueamus nequeuntes ipsi, tunc legitimè impediti, ad dictam ciuitatem personaliter accedere, & eidem Concilio interesse, vos nostros & Apostolicæ Sedis legatos de latere, in eodem Concilio de simili consilio constituerimus, & deputauerimus, vósque ad eandem ciuitatem, tanquam pacis Angelos, destinauerimus, prout in diuersis nostris desuper confectis literis plenius continetur: Nos, ne tam sanctum celebrationis Concilij huiusmodi opus ex incommodatione loci, aut aliàs quouis modo impediatur, aut plus debito differatur, opportunè prouidere volentes; Motu proprio ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, paríque consilio & assensu vobis insimul, aut duobus ex vobis, reliquo legitimo impedimento detéto, seu inde fortè absente, quandocumque vobis videbitur, Concilium prædictum de eadem ciuitate Tridentina ad quamcumque aliam commodiorem & opportuniorem seu tutiorem ciuitatem, de qua vobis etiam videbitur, transferendi, & mutandi, ac illud in ipsa ciuitate Trid. supprimendi & dissolnendi; necnon Prælatis, & aliis personis Concilij huiusmodi, ne in eo ad vlteriora in dicta ciuitate Tridentina procedant, etiam sub censuris & pœnis Ecclesiasticis inhibendi, ac idem Concilium in alia ciuitate huiusmodi, ad quam illud transferri & mutari contigerit, continuandi, tenendi & celebrandi, & ad illud Prælatos & alias personas Concil. Trid. huiusmodi, etiam sub periurij & aliis in litteris indictionis Concilij huiusmodi, expressis pœnis, euocandi, eidémque sic translato, mutato Concilio, nomine & autoritate prædictis præsidendi, ac in eo procedendi, cæteráque in præmissis, & circa ea necessaria & opportuna, aliàs iuxta priorum vobis directarum literarum

Digitized by Google

rum continentiam & tenorem faciendi, ſtatuendi, ordinandi & exequendi, plenam & liberam Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium concedimus poteſtatem & facultatem; ratum & gratum habituri, quidquid per vos in præmiſſis factum, ſtatutum, ordinatum, executúmve fuerit, idque facturi, auctore Domino, inuiolabiliter obſeruari. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ apud S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ, M. D. XLIV. 8. Kal. Mart. Pontif. noſtri anno 11.

Fab. Epiſcopus Spol.

B. Motta.

SESSIO VIII.

Celebrata die 11. menſis Martij, 1547.

Decretum de tranſlatione Concilij.

PLacétne vobis decernere & declarare de huiuſmodi morbo ex præmiſſis & aliis allegatis manifeſtè & notoriè conſtare, vt Prælati in hac ciuitate ſine vitæ diſcrimine commorare, & in ea idcircò inuiti minimè retineri poſſint & debeant; itémque attento receſſu multorum Prælatorum poſt proximè præteritam Seſſionem, & attentis proteſtationibus aliorum complurium Prælatorum, in Congregationibus generalibus factis, hinc omnino timore ipſius morbi abire volentium; qui iuſtè detineri non poſſunt, & ex quorum diſceſſu Concilium vel diſſolueretur, vel ex paucitate Prælatorum bonus eius progreſſus impediretur; & attento etiam imminenti periculo vitæ, & aliis cauſis per aliquos ex Patribus in ipſis Congregationibus allegatis, vtpote notoriè veris & legitimis. Placétne vobis ſimiliter decernere & declarare, pro conſeruatione, & proſecutione

Digitized by Google

cutione ipsius Concilij, & securitate vitæ ipsorum Prælatorum, Concilium ipsum ad ciuitatem Bononiæ, veluti ad locum magis paratum, salubrem & idoneum, pro tempore transferendum esse, & ex nunc transferri, & ibidem Sessionem iam indictam, statuta die 21. Aprilis celebrandam esse, & celebrari; & successiuè ad vlteriora procedendum, donec Sanctissimo Domino nostro, & sacro Concilio expedire videbitur, vt ad hunc seu alium locum, communicato etiam consilio cum Inuictissimo Cæsare, Christianissimo Rege, & aliis Regibus ac Principibus Christianis, ipsum Concilium reduci possit & debeat. *Responderunt*, PLACET.

SESSIO IX.

Bononiæ celebrata die 21. mensis Aprilis 1547.

Decretum prorogationis Sessionis.

HÆc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus, quæ dudum in ciuitate Tridenti congregata erat, nunc Bononiæ in Spiritu sancto legitimè congregata præsidentibus in eâ nomine Sanctissimi in Christo Patris & Domini nostri, Domini Pauli, diuina prouidentia Papæ III. eisdem Reuerendissimis Dominis D. Ioan. Maria, Episcopo Prænestino, de Monte, & Marcello, tit. S. Crucis, in Hierusalem Presbytero, S. R. E. Cardinalibus, & Apostolicis de latere Legatis, considerans quòd die vndecimâ mensis Martij, præsentis anni, in generali publica Sessione, in eadem ciuitate Tridenti, & in loco consueto celebrata, omnibúsque agendis de more peractis, ex causis tunc instantibus, vrgentibus, & legitimis, interueniente etiam auctoritate sanctæ Sedis Apostolicæ, eisdem Reuerendissimis præsidentibus etiam specialiter concessa, decreuit & ordinauit, Concilium ex eo loco in hanc ciuitatem transferendum esse, sicut transtulit; itémque Sessionem pro præsenti die XXI. Aprilis, illic indictam, vt de Sacramentorum & reformationis materiis, de quibus tractandum propositum fuerat, canones sanciretur & promulgarentur, in

hac

Digitized by Google

hac ipsa ciuitate Bononiæ celebrari debere. Considerántsque nonnullos ex Patribus, qui in hoc Concilio interesse consueuerunt, his superioribus maioris hebdomadæ, & solemnitatis Paschalis diebus, in propriis Ecclesiis occupatos, aliquos etiam aliis impedimentis detentos, huc nondum accessisse, quos tamen breui affuturos sperandum est, ac propterea factum esse, vt non ea, quam sancta Synodus desiderabat, Prælatorum frequentia potuerint materiæ ipsæ Sacramentorum & reformationis examinari & discuti: vt omnia maturo consilio, cum dignitate & grauitate debita fiant; bonum, opportunum, & expediens censuit, censétque Sessionem prædictam, quæ hoc ipso die, vt præfertur, celebranda erat, ad diem Iouis, infra Octauam Pentecostes proximè futuram, quoad ipsas materias expediendas, differendam & prorogandam esse, quemadmodum differt ac prorogat; quam diem rei gerendæ maximè opportunam, & Patribus præsertim absentibus percommodam iudicauit & iudicat. Hoc tamen adiecto, quòd terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in priuata Congregatione, restringere & imminuere possit & valeat.

SESSIO X.

Bononiæ celebrata die 2. Mensis Iunij, 1547.

Decretum prorogationis Sessionis.

QVamuis hæc sacrosancta œcumenica & generalis Synodus Sessionem, quæ die 21. mensis Aprilis proximè præteriti, super Sacramentorum & reformationis materiis in hac inclyta ciuitate Bononiæ, ex decreto, in vrbe Tridentina, in publica Sessione, die 11. mensis Martij promulgato, celebranda erat, propter aliquas causas, ac præsertim propter absentiam nonnullorum Patrum, quos breui affuturos sperabat, ad hunc præsentem diem differendam & propagandam esse decreuerit: volens tamen cum iis, qui non venerunt, etiam adhuc benignè agere, eadem sacrosancta

Digitized by Google

sacrosancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in eisdem S.R.E.Cardinalibus & Apostolicæ Sedis Legatis, statuit & decernit, Sessionem ipsam, quam hac die secunda mensis Iunij, præsentis anni 1547. celebrare decreuerat, ad diem Ioüis post festum Natiuitatis B.Mariæ Virginis, quæ erit 15.mensis Septembris proximè futuri, quoad prædictas & alias materias expediendas, differendam & prorogandam esse, quemadmodum differt & prorogat; ita tamen, quòd persecutio discussionis & examinationis eorum, quæ tam ad dogmata, quàm ad reformationem pertinent, interim non omittatur; & terminum ipsum ipsa sancta Synodus, pro eius libito & voluntate, etiam in priuata Congregatione, abbreuiare & prorogare liberè possit & valeat.

Die 14.Septembr.1547.in Congregatione generali Bononiæ, prorogata fuit Sessio, quæ futura erat die sequenti, ad beneplacitum sacri Concilij.

BVLLA RESVMPTIONIS Concilij Tridentini, sub Iulio III. Pont. Max.

IVlius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Cùm ad tollenda religionis nostræ dissidia, quæ in Germania longo tempore, non sine totius Christiani orbis perturbatione & scandalo viguerunt; bonum, opportunum & expediens esse videatur, sicuti etiam charissimus in Christo filius noster, Carolus Romanorum Imperator semper Augustus, nobis per suas literas & nuncios significari fecit, vt sacrum œcumenicum generale Concilium per fel. rec. Paulum Papam III. prædecessorem nostrum indictum, & per nos, tunc Cardinalatus honore fungentes, atque ipsius prædecessoris nomine, vnà cum duobus aliis S. R. E. Cardinalibus ipsi Concilio præsidentes, inceptum, ordinatum & continuatum, in quo plures publicæ & solemnes habitæ fuerunt Sessiones, pluraque tam in causa fidei, quàm reformationis promulgata decreta, multáque etiam ad vtramque causam pertinentia examinata & discussa, ad ciuitatem

Digitized by Google

ciuitatem Tridentinam reducatur: Nos, *a* ad quos, vt summos pro tempore Pontifices, spectat generalia Concilia indicere & dirigere, vt Ecclesiæ pacem & Christianæ fidei atque orthodoxæ religionis incrementum ad omnipotentis Dei laudem & gloriam procuremus, & quantum in nobis est, tranquillitati ipsius Germaniæ, quæ sanè prouincia retroactis temporibus in vera religione, ac sacrorum Conciliorum & sanctorum Patrum doctrina excolenda, exhibendáque maximis Pontificibus, Christi Redemptoris nostri in terra Vicariis, debita obedientia & reuerentia, nulli Christianorum prouinciæ fuit vmquam secunda, paternè consulamus, sperantes per ipsius Dei gratiam & benignitatem futurum, vt Reges omnes ac Principes Christiani iustis piisque nostris in hac re votis annuant, faueant, atque assistant: venerabiles Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios Abbates, omnésque alios & singulos, qui de iure, vel consuetudine, vel priuilegio Conciliis generalibus interesse debent, quósque idem prædecessor noster in suis Indictionis & aliis quibuscumque desuper confectis & publicatis litteris, Concilio interesse voluit, per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi hortamur, requirimus & monemus, vt proximis futuris Kalend. Maij, quem diem ad ipsum Concilium in eo, in quo nunc reperitur, statu resumendum & prosequendum, prævia matura deliberatione, & ex certa nostra scientia & de Apostolicæ auctoritatis plenitudine, ac venerabilium fratrum nostrorum eiusdem S. R. E. Cardinalium consilio & assensu, statuimus, decernimus & declaramus, in ipsa ciuitate Tridenti, legitimo cessante impedimento, conuenire & se congregare, ac ipsius Concilij continuationi & prosecutioni, omni mora postposita, incumbere velint. Nos enim operam sedulò daturi sumus, vt eodem tempore, in eadem ciuitate nostri omnino adsint legati, per quos, si per ætatem nostram valetudinémque, & Sedis Apostolicæ necessitates, personaliter adesse nequiuerimus, Spiritu sancto duce, ipsi Concilio præsidebimus: quacumque ipsius Concilij translatione & suspensione, cæteríque contrariis non obstantibus quibuscumque, ac præsertim illis, quæ idem prædecessor noster in suis literis prædictis, quas

cum

a Teste Marcel. 1. in ep. 1. ad Episcop. prou. Antioch. & Pel. 2. in epist. sua decret. in Bonifacio epist. ad Zachariã Papam, scrib. & Synodo Chalc. act. 1. & 2. Nicæna, tom. 1. act. 6. & Nicolao 1. in epist. ad Michaël. Imper.

Digitized by Google

cum omnibus & singulis in eis contentis & decretis in suo robore permanere volumus atque decernimus, & quatenus opus sit, innouamus, voluit non obstare, irritum nihilominus decernentes, & inane, si secus super his à quoquam, quauis auctoritate scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrorum, hortationis, requisitionis, monitionis, statuti, declarationis, innouationis, voluntatis & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ, 1548. Kalen. Decemb. Pontificatus nostri anno 1.

M. Cardinalis Crescen.

Rom. Amasæus.

SESSIO XI.

Quæ est prima

SVB PIO III. PONT. MAX.

Celebrata Kalend. Maij, 1551.

Decretum de resumendo Concilio.

PLacetne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, iuxta formam & tenorem literarum Sanctissimi Domini nostri, resumi debere, & procedendum esse ad vlteriora? *Responderunt*, PLACET.

Indictio futuræ Sessionis.

Placétne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse in futuris Kalendis Septembris? *Responderunt*, PLACET.

SESSIO

Digitized by Google

SESSIO XII.

Quæ est Secunda

SVB PIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 1. Septemb. 1551.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato, & Nunciis, quæ in proximè præterita Sessione sequentem hanc hodie habendam, & ad vlteriora procedendum esse decreuerat, eum ob inclytæ Germanicæ nationis, cuius præcipuè causa agitur, absentiam, ac non magnam cæterorum Patrum frequentiam procedere hactenus distulerit, de Venerabilium in Christo fratrum, & filiorum suorum, Moguntini & Treuerensis Archiepiscoporum, ac sacri Romani Imperij Principum Electorum, & complurium ipsius aliarúmque prouinciarum Episcoporum, sub hanc ipsam diem aduentu in Domino exultans, & dignas ipsi omnipotenti Deo agens gratias, firmámque spem concipiens, quamplurimos alios tam ipsius Germaniæ, quàm aliarum nationum Prælatos & sui officij debito & hoc exemplo commotos, propediem esse venturos, futuram Sessionem ad quadragesimam diem, quæ erit vndecima mensis Octobris, proximè sequentis, indicit; & Concilium ipsum in statu, in quo reperitur, prosequendo, eum præteritis Sessionibus de septem Sacramentis nouæ Legis in genere, & in specie de Baptismate & Confirmatione definitum fuerit, statuit & decernit de sanctissimæ Eucharistiæ Sacramento, necnon, quod ad reformationem attinet, de reliquis, quæ ad facilioré & commodiorem Prælatorum residentiam pertinent, agi & tractari deberi, ac monet & hortatur omnes Patres, vt interim, Domini nostri Iesu Christi exemplo, quantú tamen humana fragilitas patietur, ieiuniis & orationibus vacent: vt tandem placatus, qui in

Digitized by Google

sæcula sit benedictus, Deus, corda hominum ad veræ suæ fidei agnitionem, & sanctæ matris Ecclesiæ vnitatem, ac rectè viuendi normam reducere dignetur.

SESSIO XIII.

Quæ est tertia

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 11. mensis Octob. 1551.

Decretum de sanctissimo Eucharistia Sacramento.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nunciis, etsi in eum finem non absque peculiari Spiritus sancti ductu & gubernatione conuenerit, vt veram & antiquam de fide & Sacramentis doctrinam exponeret, vt hæresibus omnibus & aliis grauissimis incommodis, quibus Dei Ecclesia miserè nunc exagitatur, & in multas & varias partes scinditur, remedium afferret; hoc præsertim iam inde à principio in votis habuit, *a* vt stirpitus conuelleret zizania execrabilium errorum & schismatum, quæ inimicus homo his nostris calamitosis temporibus *β* in doctrina fidei, vsu & cultu sacrosanctæ Eucharistiæ superseminauit: quam alioqui Saluator noster in Ecclesia sua, tanquam symbolum reliquit eius vnitatis & charitatis, qua Christianos omnes inter se coniunctos & copulatos esse voluit. Itaque eadem sacrosancta Synodus sanam & synceram illam de venerabili hoc & diuino Eucharistiæ Sacramento doctrinam tradens, quam semper Catholica Ecclesia, ab ipso Iesu Christo Domino nostro & eius Apostolis erudita, atque à Spiritu sancto, illi *b* omnem veritatem in dies suggerente edocta, retinuit, & ad finem vsque sæculi conseruabit; omnibus Christi fidelibus interdicit, ne posthac de sanctissima Eucharistia aliter credere, docere, aut prædicare audeant, quàm vt est hoc præsenti decreto explicatū atque definitū.

β Mat. 13.

b Luc. 21. c. 1. vers. ego prote. 1. dist. & infrà sess. 22. c. 1. & sup. sess. 5. Ioan. 16.

REMIS

REMISSIONES.

α Vide Alan. de Euchar. Valent. eod. tract. Card Bellarm. lib 2. de Eucharist. P Henriq. in summ. lib. 8. de sanct. Euchar. P. Gabr. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom 3. q. 73 disp 117. cum seqq. nouissimè P. Ægid. de Coninck de Sacram & censuris, q. 73 per totam. Pett. Ledesm in summ. p 1. tract. *Del excellentissimo Sacramento del Altar, que se llama Eucharistia.*

β *In doctrina fidei, & vsu, & cultu sanctæ Eucharistiæ superseminauit.*] Vide P Henriq in summ. lib. 8. in proœm §. 6. Sot. de iust. in 4. dist. 1. quæst. 6. art. 3.

CAPVT I.

De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento.

α PRincipio docet sancta Synodus, & apertè ac simpliciter profitetur, in almo sanctæ Eucharistiæ Sacramento, β post panis & vini consecrationem, Dominum nostrum Iesum Christum, *a* verum Deum atque hominem, verè, realiter, ac substantialiter sub specie illarum rerum sensibilium contineri, nec enim hæc inter se pugnant, *b* vt ipse Saluator noster semper ad dexteram Patris in cœlis assideat, iuxta modum existendi naturalem; & vt multis nihilominus aliis in locis sacramentaliter præsens sua substantia nobis adsit, ea existendi ratione, quam etsi verbis exprimere vix possumus, *c* possibilem tamen esse Deo, cogitatione per fidem illustrata, assequi possumus, & constantissimè credere debemus: ita enim maiores nostri omnes, quotquot in vera Christi Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc Sacramento disseruerunt, apertissimè professi sunt, hoc tam admirabile Sacramentum in vltima cœnâ Redemptorem nostrum instituisse, cùm post panis vinique benedictionem, se suum ipsius corpus illis præbere, ac suum sanguinem, *d* disertis ac perspicuis verbis testatus est: *d* quæ verba à sanctis Euangelistis commemorata, *e* & à S. Paulo posteà repetita, cùm propriam illam & apertissimam significationem præ se ferant, secundùm quam à Patribus intellecta sunt, indignissimum sanè flagitium est, ea à quibusdam

a Ioan. 1. cap. 1. de sum. Trin. sup. sess. 3. in symbolo. Eph. 1. *b* Matth. 28 in fin. *c* Matth. 19. Luc. 18. *d* Matth. 26. Marci 14. Luc. 22. *e* 1. Cor. 11.

Digitized by Google

contentiosis & prauis hominibus ad fictitios & imaginarios tropos, quibus veritas Carnis & Sanguinis Christi negatur, contra vniuersum Ecclesiæ sensum detorqueri: quæ tanquam a columna & firmamentum veritatis, hæc ab impiis hominibus excogitata, commenta, velut Satanica, detestata est, grato semper & memori animo præstantissimum hoc Christi beneficium agnoscens.

a 1. Tim.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq in sum p. 2. lib. 8. c. 20. à princ. optimè Bald. Iunium super opera controuers. Bellar pag. 2 l. 3. c. 1 à princ. c. 2. vers. At sententia communis scholarum. P. Valer Regin. in praxi fori pœnit l. 29. n. 9. P. Ægid. de Sacr. & censuris, tom. 1. q. 78. n. 14.

β *Post panus, & vini benedictionem.*] Vtrum benedictio illa Christi super panem fuerit distincta à consecratione? Affirmant P. Soar. de Sacram. disp. 58. sect. 2. P. Ægid. d. disp. 78. n. 14.

γ *Illa verba à sanctissimis Euangelistis commemorata.*] Horum verborum meminerunt omnes Euangelistæ, ac etiam S. Paulus, videlicet Matth. cap. 26. vers. 26. Marc. cap. 14. vers. 22. Luc. c. 22. vers. 19. Ioan. c. 6. vers. 25. & 1. ad Cor. 11. vers. 24.

CAPVT II.

De ratione institutionis sanctissimi huius Sacramenti.

ERgo Saluator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, β γ Sacramentum hoc instituit, in quo diuitias diuini sui erga homines amoris velut effudit, *b* memoriam faciens mirabilium suorum; *c* & in illius sumptione *d* colere nos sui memoriam præcepit, suamque annunciare mortem, donec ipse ad iudicandum mundum veniat. Sumi autem voluit Sacramentum hoc, tanquam spiritualem animarum cibum, quo alantur & confortentur viuentes vita illius, qui dixit, *d* Qui manducat me, & ipse viuet propter me: & tanquam antidotum, *e* quo liberemur à culpis quotidianis, & à peccatis mortalibus præseruemur. ζ Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ, & perpetuæ felicitatis, adeoque symbolum vnius illius corporis, *f* cuius ipse caput existit, cuique nos, tanquam membra arctissima

b Ps. 110. c 1. Cor. 11. Luc. 22. 2. Cor. 12. c. iteratur de cons. dist. 2.

d Ioan. 6.

e 1. Cor. 11. Ephes. 5. Rom. 12. 2. Cor. 3.

Digitized by Google

tissima, fidei, spei & charitatis connexione adstrictos esse *f* voluit; vt id ipsum omnes diceremus; *f* nec essent in nobis schismata. *f* 1. Cor. 1

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid de Conink de Sacr q. 78. n. 21. P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 2. disp. 169. n. 15. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29 à n. 9.

β Sacramentum hoc instituit.] Institutum fuisse hoc Sacramentum Matth 26. quando Christus in Cœna suum corpus, & sanguinem consecrauit, docent Ambros. lib. 4. de Sacram. c. 4. & 5. & in libro de initiandis myster. c. 9. Damascen. lib. 4 c. 14. ad fin. D. Thom in 4. dist. 8. q. 1. art 3. & p. 3. q. 37. art 3. Sayr. de Sacr in genere lib. 2. c. 2. quæst. 3 art. 1. vers. de Eucharistiæ Sacramento, P. Henriq. in sum. lib. 8. c. 2. §. 2. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 177. à princip. P. Valer Reginald d. lib. 29. num. 9.

γ Vtrùm præcepto diuino teneamur aliquando ad huius Sacramenti susceptionem? Affirmant P. Valent disp. 6. q. 8. punct. 4. P. Ægid. de Sacram. disp. 80 à n. 87. P. Soar. tom. 3. disp 69. sect. 1. P. Valer. d. lib. 29. à n. 57.

δ Colere nos sui memoriam præcepit.] Concordat text in cap. iteratur, de consecr. dist. 2. & illud Luc. 22. vers. 19.

ε Quo liberemur à culpis quotidianis.] Vide Petr. Ledes. in sum. p. 1. tract. de Eucharist cap 10. concl. 10.

ζ Pignus præterea id esse voluit futuræ nostræ gloriæ.] Vide Vasq. d. disp 169. n. 13. Pet. Ledesm. in sum. p. 1. tr. de Euchar. cap 10. concluſ. 6.

CAPVT III.

De excellentia sanctissimæ Eucharistiæ super reliqua Sacramenta.

COmmune hoc quidem est sanctissimæ *a* Eucharistiæ cum cæteris Sacramentis, symbolum esse rei sacræ & inuisibilis gratiæ formam visibilem: verùm illud in ea excellens, & singulare reperitur, *b* quòd reliqua Sacramenta tunc primùm sanctificādi vim habent, cùm quis illis vtitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis auctor ante vsum est; nondum enim Eucharistiam *c* de manu Domini Apostoli *a* c. sacrificium, de cōs dist. 2. *b* c. multi, 1. q. 1. *c* Mat. 26. Marc. 14.

Digitized by Google

suſceperant, cùm verè tamen ipſe affirmaret Corpus ſuum eſſe quod præbebat, & ſemper hæc fides in Eccleſia Dei
a Inf. can. fuit, ſtatim poſt conſecrationem a verũ Domini noſtri Corpus, verúmque eius Sanguinem ſub panis & vini ſpecie vnà cum ipſius anima & diuinitate exiſtere; ſed Corpus quidem ſub ſpecie panis, & Sanguinem ſub vini ſpecie, ex vi verborum, ipſum autem Corpus ſub ſpecie vini, & Sanguinem ſub ſpecie panis, animámque ſub vtraque vi naturalis illius connexionis & concomitãtiæ, quæ partes Chriſti
b Rom. 6. cap. ſemel Chriſtus c. iteratur c ſinguli, & can. qui manducãt de conſ. diſt. 2. inf. Can. 3. Domini, b qui iam ex mortuis reſurrexit, nõ ampliùs moritur, inter ſe copulantur: Diuinitatem porrò propter admirabilem illam eius cum corpore & anima hypoſtaticam vnionem. Quapropter veriſſimum eſt, c tantumdem ſub alterutra ſpecie, atque ſub vtraque conueniri, totus enim & integer Chriſtus ſub panis ſpecie, & ſub quauis ipſius ſpeciei parte, totus item ſub vini ſpecie, & ſub eius partibus exiſtit.

c Seſſ. 21. c. 3. Vide Hom. 5. de paſcha inter eas quæ Buſ. Emiſſeno aſcribuntur, & de cõſ. diſt. 2. vbi pars eſt, &c.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in ſum. lib. 8. cap. 20 §. 3. lit. R & cap. 26 §. 2. lit. N & R. Bald. Iunium ſuper opera controuerſ. Bellar. p. 2. l. 3. c. 5. P. Gabr. Vaſq. in 3 p. D. Thom. tom. 3. diſp. 186. n. 5. P. Ægid. de Sacram. quæſt. 76. n. 2. cum ſeqq. & q. 79. n. 25. Card. Bellarm. l. 4. de Euchariſt. c. 29. & 30. P. Soar. tom. 3. d. 39. ſect. 2. P. Valeri. Reginald. in praxi fori pœnit. l. 29. n. 4. & 5. Petr. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchar. cap. 7. concl. 1.

CAPVT VI.

De tranſſubſtantiatione.

d Luc. 22. Ioan 6. 2. Cor. 11. e c. panis, de conſ. d. 2. c. cum Marthæ. de celeb. Miſſ. inſt. Can. 2. in 2. Later. Conc.

a QVoniam autem Chriſtus redemptor noſter, Corpus ſuum id, d quod ſub ſpecie panis offerebat, verè eſſe dixit, ideò perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, idque nunc denuò ſancta hæc Synodus declarat, per conſecrationem panis & vini conuerſionem fieri totius ſubſtantiæ e panis in ſubſtantiam Corporis Chriſti Domini noſtri, & totius ſubſtantiæ vini in ſubſtantiam Sanguinis eius, quæ conuerſio conuenienter & propriè à ſancta Catholica Eccleſia tranſſubſtantiatio eſt appellata.

REMIS

Digitized by Google

REMISSIONES.

a Concordat in text. in cap. Panis, de consecrat. dist 2. cap. Cum Matthæ. de celebrat Missar. Vide P. Henriq in sum. part. 2. lib. 8. c. 22. P. Vasquez in 3 p. D. Thom tom. 3. q. 75. disp. 181. P. Ægid. de Sacram. q 75. n. 49. cum seqq. & à n. 171. tom. 1. P. Valet. Regin. d in praxi for. pœnit. lib. 29 à n. 34. P. Valent. tom. 4. disp. 6. q 3. 4. & 5. P. Soar. tom. 3. q. 58. Petr. Ledesm. in sum p. 2. tract. de Eucharist. cap. 6. concl 1. cum seqq.

CAPVT V.

De cultu & veneratione huic sanctissimo Sacramento exhibenda.

a NVllus itaque dubitandi locus relinquitur, a quin omnes Christi fideles pro more in Catholica Ecclesia semper recepto β lætitiæ cultum,* qui vero Deo debetur, huic sanctissimo Sacramento in veneratione exhibeant: neque enim ideò minus est adorandum, quòd fuerit à Christo Domino, vt sumatur institutum; nam illum eundem Deum præsentem in eo adesse credimus, quem Pater æternus introducens in orbem terrarum, dicit: b Et adorét eum omnes Angeli Dei, quem Magi procidentes adorauerunt; c quem denique in Galilæa ab Apostolis adoratum fuisse, Scriptura testatur. Declarat præterea sancta Synodus, piè & religiosè admodũ in Dei Ecclesiam d inductum fuisse hunc morem, vt singulis annis γ peculiari quidem & festo die præcelsum hoc & venerabile Sacramentum singulari veneratione ac solemnitate celebraretur, e i vtque in Processionibus reuerenter & honorificè illud per vias & loca publica circumferretur. Æquissimum est enim, sacros aliquos statutos esse dies, cùm Christiani omnes singulari ac rara quadam significatione gratos & memores testentur animos erga communem Dominum f & Redemptorem pro tam ineffabili & planè diuino beneficio, quo mortis eius victoria & triumphus repræsentatur. Atque sic quidem oportuit victricem veritatem de mendacio & hæresi triumphum agere; vt eius aduersarij in conspectu tanti splendoris, & in tanta vniuersæ Ecclesiæ lætitia positi, vel debilitati fracti tabescant, vel pudore affecti & confusi aliquando resipiscant.

a infr. Can. 6.

b Psal. 96. Hebr. 1. Matth. 2.

c Matt. 28. Luc. 24.

d Vrban. Pap. citatus Clementinarum lib. 3. de reliq. & vener. sanct.

e Infr. Can. 6.

f 1. Cor. 15. Heb. 2.

Digitized by Google

DECLARATIONES.

1 *Vique in processionibus reuerenter.*] Magis decet, vt solemnitas Venerabilis Sacramenti celebretur in Cathedrali Ecclesia, quàm in alia, ex eáque sumi Sanctissimum Sacramentum, & in processione per vias publicas circumferri, & ad eandem Ecclesiam referri, totiúsque rei agendæ auctoritas penes Capitulum sit.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacram. & censuris, q. 73. n. 15. & quæst. 76. n. 85. P. Soar. tom. 3. disp. 35. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib 29. n. 37 in fin.

β *Latria cultu, qui vero Deo debetur.*] Vide Repert Inquis. verbo Latria, Azeued. ad l 2. num. 14. tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. * & in lib 3. n. 3. Vide etiam gloss. verb. octauo in Clem. fin. de hæret. S. Thom. 3. p. q. 25. art. 1. & 2. Castr. aduersus hæres. verb. adoratio. vers. secunda hæresis.

γ *Peculiari quodam, & festo die.*] Concordat text. in Glem. vnic. de Reliquiis, & venerat. Sanctor.

CAPVT VI.

De asseruando sacra Eucharistia Sacramento, & ad infirmos deferendo.

α β γ Consuetudo *a* asseruandi in Sacrario sanctam Eucharistiam, adeò antiqua est, vt eam sæculum etiam *b* Niceni Concilij agnouerit. Porrò deferri ipsam sacram Eucharistiam ad infirmos, & hunc vsum diligenter in Ecclesiis conseruari, præterquam quòd cum summa æquitate & ratione coniunctum est, tum multis in *c* Conciliis præceptum inuenitur, & vetustissimo Catholicæ *d* Ecclesiæ more est obseruatum. Quare sancta hæc Synodus retinendum omnino salutarem hunc & necessarium morem statuit.

a Inf. can. 7. c. sanè, de celebr. Miss. c. 3. de cust. Euch. cap. Presbyt. de conf. dist. 2.
b 1. Niceni fortè c. 14.
c Concil. Rhem. c. 2. Concil. Later. sub Inn. III. c. 26. cap. præsente, 93. dist.
d Ancyr. c. 61. Nic. c. 11. Cart. 4. cap. 77. 78. Agathen. cap. 5. &c.

DECLARATIONES.

In Ecclesiis Parochialibus semper Eucharistia reseruari debet, in aliquo mundo, singulari & signato loco, vt infirmis succurri possit, nec consuetudo excusat contraria, nec paupertas Ecclesiæ, nisi fortè subeat periculum à manu sacrilega, contra

quod

Digitized by Google

quod periculum satis cautum esse non possit per quamuis diligentem custodiam.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in summ. lib. 8. cap. 28. §. 2. litt. H. P. Ægid. de Sacram. & censur. q. 76. n. 85. cum seqq.

β *Consuetudo asseruandi in Sacrario.*] Concordat text. in c. Sanè, de celebrat. Missar. c. Presbyter, de consecr. dist. 2. cap. 1. de custod. Eucharist.

γ *An Episcopus possit concedere licentiam asseruandi sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum in Ecclesia non Parochiali pro adoratione populi?* Negatiuè decidit c. in tribus, § tantæ, de consecr. dist. 1. Resoluunt Rubin. decis. 29. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 12. 16.

CAPVT VII.

De præparatione, quæ adhibenda est, vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat.

α SI non decet ad sacras vllas functiones quempiam accedere, nisi sanctè; certè, quo magis sanctitas & diuinitas cœlestis huius Sacramenti viro Christiano comperta est, eò diligentiùs cauere ille debet, nec absque magna reuerentia & sanctitate ad id percipiendum accedat; præsertim cùm illa plana formidinis β verba apud α Apostolum legamus: Qui manducat & bibit indignè; iudicium sibi manducat & bibit, non diiudicans corpus Domini. Quare communicare volenti reuocandum est in memoriam eius præceptum: b probet γ seipsum homo. Ecclesiastica autem consuetudo declarat, eam probationem necessariam esse, vt nullus sibi conscius mortalis peccati, quantumuis sibi ε contritus videatur, absque δ præmissa Sacramentali Confessione* ad sacram Eucharistiam accedere debeat, quod à Christianis omnibus, etiam ab iis sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc sancta Synodus perpetuò seruandum esse decreuit, modò non desit d illis copia confessoris; quòd si, necessitate vrgente, Sacerdos absque præuia confessione celebrauerit, quàm primum confiteatur.

α 1. Cor. 11. c. quid ergo, c. sancta. c. sicut Iudas, & c. timorē, de cons. dist. 1.

b 1. Cor. 1. c. qui scelerate, de cōs. dist. 2. c. quotidie, & c. panem, de cōs. dist. 2. c. o mnis qui, cum seq. de pœn. dist. 1.

ε & infrà. can. 11.

d infrà can. 11.

Digitized by Google

REMISSIONES.

α Vide Nauarr. in man. c 2. n. 7. cum seqq. & in tract de Orat. Miscel. 39. n. 155. & in c Fratres, de pœn dist. 3. n 100. P Henriq. in sum lib. 8. c. 34. § 3. lit. P. Sayr. de Sacram in genere, lib. 6. c. 47. q 3. art. 2. Ægid de Sacram & censur. q. 80. n 5 cum seqq. P. Vasquez in 3. p D. Thom tom. 3. dist 208 à n. 1. P. Valèr. Reginald. in praxi fori pœnit lib. 29. n. 98.

β *Verba apud Apostolum legamus.*] Conc. 1. ad Cor. c. 10. vers 27. Relata in cap. Quid ergo, c Sancta, c. sicut Iuda, c. Timorem, de consecr. dist. 2.

γ *Probet seipsum homo.*] Concordat text. in cap Quotidie, cap. Qui sceleratè, c. Panem, de consecrat. dist. 2. Vide P. Vasquez d. tom 3. disp. 180. n. 52. P. Ledesm in summ p. 1. tract. de Eucharist. c. 10. concl. 15. verb. *A esta duda.*

δ *Absque præmissa sacramentali Confessione ad sacram Eucharistiam accedere debeat.*] An de iure diuino sacra peccatorum lethalium confessio ante Eucharistiam fieri debeat? Vide P. Azor. instit. Moral p. 1 lib. 10 c. 31. q. 2. Petr. Ledesm. d. tract de Euchar. c. 11. concl 8. * Castro aduersus hæreses lib. 6. verb. Eucharist. errore 10. Couarr. in c alma mater, p. 1. §. 1. n. 7. concl. 4 Azeuedo in l. 5. tit. 1. nouæ recopil n. 1.

ε *Modò non desit illis copia confessoris, quòd si necessitate urgente,* &c.] Vide P. Azor. d. c. 31. q 3. plures per Cened. ad Decret collect. 98. n. 1. Vasquez tom. 3. disp. 208. à n. 15.

CAPVT VIII.

De vsu admirabilis huius Sacramenti.

a c. quid est, cum seq. c. dupliciter, & c. in illo, de cõsecr. dist. 2. August. cõtra Donat. sæpè. Prosp. in lib. sent. b Gel. 5. c infr. can. 8. Matth. 22.

QVoad vsum autem, *a* rectè & sapienter Patres nostri tres rationes hoc sanctum Sacramentum accipiendi distinxerunt, quosdam enim docuerunt sacramentaliter duntaxat id sumere, vt peccatores: alios tantum spiritualiter, illos nimirum, qui voto propositum illum cœlestem panem edentes, fide viua, *b* quæ per dilectionem operatur, fructum eius & vtilitatem sentiunt: tertios porrò sacramentaliter simul & spiritualiter; hi autem sunt, qui ita se priùs probant & instruunt, *c* vt vestem nuptialem induti ad diuinã hanc mensam accedant. *β* In sacramẽtali autẽ sumptione sẽper in Ecclesia Dei mos fuit, vt laici à sacerdotibus

Commu

Digitized by Google

Communionem acciperent; *a* sacerdotes autem celebrantes seipsos communicarent: qui mos, *b* tanquam ex traditione Apostolica descendens, iure ac merito retineri debet. Demum autem paterno affectu admonet sancta Synodus, hortatur, rogat, & obsecrat per viscera misericordiæ Dei nostri, vt omnes & singuli, qui Christiano nomine censentur, in hoc vnitatis signo, in hoc vinculo charitatis, in hoc concordiæ symbolo iam tandem aliquando conueniant & concordent, memoréque tantæ maiestatis, & tam eximij amoris Iesu Christi Domini nostri, *c* qui dilectam animam suam in nostræ salutis pretium, & carnem suam nobis dedit ad manducandum; hæc sacra mysteria Corporis & Sanguinis eius, fidei constantia & firmitate, ea animi deuotione ac pietate & cultu credant & venerentur, vt panem illum supersubstantialem frequenter suscipere possint; & is verè eis sit animæ vita, & perpetua sanitas mentis; cuius vigore confortati ex huius miseræ peregrinationis itinere ad cœlestem patriam peruenire valeant, eundem *d* panem Angelorum, quem modò sub sacris velaminibus edunt, absque vllo velamine manducaturi.

a c. relatū, de cons. dist. 1. item can. 10.

b Hebr. 5. & 7.

c Ioan. 6. c. prima, de cons. dist. 2.

d Ps. 77. c. reuera, & c. omnis, de consess. dist. 2.

Quoniam autem non est satis, veritatem dicere, nisi detegantur & refellantur errores; placuit sanctæ Synodo hos Canones subiungere, vt omnes iam agnita Catholica doctrina, intelligant quoque, quæ ab illis hæreses caueri vitaríque debeant.

REMISIONES.

α Vide Mirand. q. 7. de corpore Christi, P. Henriq. in sum. l. 8. c. 34. P Vasquez ad 3. p. B. Thomæ, tom. 3. disp. 212. à n. 1. P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. q. 80 art. 1. & q 82. n. 16.

β *In sacramentali autem sumptione*, &c.] Vide Beiam casuum conscientiæ, p. 4. casu 14. vers. præterea.

DE SACROSANCTO Eucharistiæ Sacramento.

CANON I.

SI quis negauerit, *e* in sanctissimę Eucharistię Sacramento contineri verè, realiter, & substantialiter corpus & *e* Supr. c. 1. Concil. Constant.

Digitized by Google

& sanguinem vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, ac proinde totum Christum; sed dixerit tantummodò esse in eo, vt in signo, vel figura, aut virtute, anathema sit *a*.

Canon II.

a Conc. idē damnans art. Ioann. Vvicleſ.

β Si quis dixerit *a* in sacrosancto Eucharistię Sacramento remanere substantiam panis & vini, vnà cum corpore & sanguine Domini nostri Iesu Christi, negauerítque mirabilem illam & singularem conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, manentibus dumtaxat speciebus panis & vini; quam quidem conuersionem Catholica Ecclesia aptissimè *b* transsubstantiationem appellat; anathema sit.

b Supr. c. 4.

Canon III.

c Concil. Florēt. in decret. Eugen. ad Armenos supr. c. 3. & infr. sess. 21. cap. 1. de comm.

γ Si quis negauerit, *c* in venerabili Sacramento Eucharistiæ sub vnaquaque specie, & sub singulis cuiusque speciei partibus, separatione facta, totum Christum contineri; anathema sit.

Canon IV.

d Sup. c. 3.

δ Si quis dixerit, peracta consecratione, in admirabili Eucharistiæ Sacramento non esse corpus & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, sed tantum in vsu, dum sumitur, non autem ante vel post, *d* & in Hostiis seu particulis consecratis, quæ post Communionem reseruantur vel superfunt, non remanere corpus Domini; anathema sit.

Canon V.

e Vide Concil. Florent. ibid. supr. c. 2.

ε Si quis dixerit, *e* vel præcipuum fructum sanctissimæ Eucharistię esse remissionem peccatorum, vel ex ea non alios effectus prouenire; anathema sit.

Canon VI.

f Sup. c. 3

ζ Si quis dixerit, in sancto Eucharistię Sacramento Christum vnigenitum Dei Filium non esse *f* cultu latriæ, etiam externo, & adorandum, atque ideo nec festiua peculiari celebritate venerandum, neque in Processionibus, secundum laudabilem & vniuersalem Ecclesię sanctę ritum & consuetudinem, solenniter circumgestandum, vel non publicè, vt adoretur, populo proponendum, & eius adoratores esse idololatras; anathema sit.

Canon

Digitized by Google

CANON VII.

y Si quis dixerit, non licere sacram Eucharistiam *a* in Sacrario reseruari, sed statim post consecrationem astantibus necessariò distribuendam: aut non licere, vt illa ad infirmos honorificè deferatur; anathema sit. *a* Sup.c.6.

CANON VIII.

z Si quis dixerit, Christum in Eucharistia exhibitum, spiritualiter tantùm manducari, *b* & non etiam sacramentaliter ac realiter; anathema sit. *b* Sup.c.8.

CANON IX.

a Si quis negauerit, *c* omnes & singulos Christi fideles vtriusque sexus, cùm ad annos discretionis peruenerint, teneri singulis annis, 2 saltem in Paschate, * ad communicandum, *d* iuxta præceptum sanctæ matris Ecclesiæ; anathema sit. *c* c.omnis vtriusque, de pœn. & remiss. Conc.Lat. sub Inn. III. c.21. & infr. sess. 14. Can.8. de pœnit. *d* Conc. Later. sub Inn. III. c.11.

CANON X.

Si quis dixerit, *e* non licere Sacerdoti celebranti seipsum communicare; anathema sit. *e* Sup.c.8.

CANON XI.

x Si quis dixerit, *f* solam fidem esse sufficientem præparationem ad sumendum sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum; anathema sit. Et ne tantum Sacramentum indignè, atque ideò in mortem & condemnationem sumatur; statuit atque declarat ipsa sancta Synodus, illis quos conscientia peccati mortalis grauat, *g* quantumcumque etiam se contritos existiment, habita copia Confessoris necessariò præmittendam esse Confessionem sacramentalem. Si quis autem contrarium docere, prædicare, vel pertinaciter asserere, seu etiam publicè disputando defendere præsumpserit, eo ipso excommunicatus existat. *f* Suprà c.8. *g* Sup.c.7.

DECLARATIONES.

1 *Adorandum.*] Non licèt sanctam Eucharistiam ad eos ægrotantes deferre, qui morbi grauitate impediti sumere eam non possunt, vt scilicet ipsi infirmi venerationis gratia eam deosculentur: & si fortè aliquo in loco talis est consuetudo, ea prorsus est tollenda, & sic sanctissimum Sacramentum ad infirmos deferendum est, vt illud sumant, non autem vt adorent tantum, sicuti fit in aliquibus locis, quod Pius V. prohibuit.

2 *Saltem*

Digitized by Google

2 *Saltem in Paſchate.*] Quærebatur; ſtante priuilegio Minoribus & aliis Religioſis conceſſo, vt omni tempore, (præterquam in die Dominicæ Reſurrectionis,) poſſit ab illis Euchariſtia ſumi; an qui ab eis intra Dominicam in Albis Euchariſtiam perceperunt, præcepto, de quo in cap. *Omnis, de pœnitentia & remiſſione*, ſatisfecerint? Congregatio die 23. Ianuarij 1586 cenſuit negatiuè, quia d. cap. *Omnis*, ſicut vult quòd quis proprio Parocho confiteatur, ita à proprio etiam Euchariſtiam ſumat: & quia ſubdit, *niſi forte de proprij Sacerdotis conſilio duxerit abſtinendum ab Euchariſtia*, ab eodem recipi debet Euchariſtia; eius enim eſt deſtruere, cuius eſt condere, *l. vlt. C. de leg. Alexand. ibid. n.* 13. Eo magis, quod tunc Religioſi non poterant hoc Sacramentum miniſtrare. Card. *in Clem.* 1. *n* 2. *de priuil.*

18. Febr. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, procedi non poſſe aduerſus eum, qui tribus abhinc annis ab A. C. excommunicatus ad hanc vſque diem in excommunicatione permanſit, præterquam in feſtis Paſchalibus, in quibus anno ab A. C. abſolutionem obtinuit.

21. Maij, 1691. Congregatio Concilij cenſuit, non ſatisfacere præcepto Eccleſiæ eum, qui ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum ſuſcipit, ante, vel poſt diem Paſchatis non de manu Parochi, ſed Regularium habentium à ſede Apoſtolica priuilegium miniſtrandi hoc ſacramentum, præterquam in die Paſchatis.

Dubitatur rurſum, An eis, qui infra dictum tempus, de manu parochi Euchariſtiam acceperunt, & ſic præcepto Eccleſiæ ſatisfecerunt, vel intentionem habent, priuſquam labatur octaua Paſchatis, de manu Parochi eam ſumere, licitum ſit ipſo Reſurrectionis die ex religioſorum manu communicare? Congregatio die 23. Ianuarij 1586. cenſuit id non eſſe licitum, cùm ſit expreſsè prohibitum. Nauarr. manualis, cap. 21. num. 52. Itaque in Paſchate ſumenda eſt Euchariſtia in propria Parochia, nec excuſatur ſumens in hebdomada ſancta, vel immediatè poſt Paſcha extra eam.

Famuli quoque ſæculares in Monaſteriis Regularium Ord. Ciſtercienſis habitantes non ſunt cogendi accedere ad Eccleſiam parochialem, nec ibi Sacramenta accipere, niſi tempore Paſchali Reſurrectionis Domini noſtri Ieſu Chriſti. Ita in vna deciſione data Epiſcopo Tornacenſi die 20. Febr. 1576.

REMISSIONES.

α CANON 1 Vide P Henriq in ſumm. lib 8. c. 26. § 4. in princ. Valent. diſp 6. q. 3. P. Ægid. de Conink de Sacram & cenſur. q. 75. n. 3 P. Ledeſm. in ſum. p. 1. tract. de Euchariſt. cap. 1. conel. 5.

β CANON

β CANON II. Vide P. Henriq. in sum. l. 8. c. 30 §. 2. lit. I. P. Vasquez in 3 p. D. Thomæ tom. 3. disp. 180. n 108. & disp. 194. n. 4. P Ægid de Sacram q. 75. n. 49. & n. 171. & quæst 77 art. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. n. 36. Petr. Ledesm. d. tract. de Eucharist cap. 6 concl 2. & 3.

γ CANON III. Vide P. Henriq. in summ lib. 7. cap. 27 §. 4. lit. K. P. Ægid de Sacram. & censuris, quæst 74. num. 3. & n. 191. & quæst. 75. num. 49. & 168 & quæst. 76 num. 32. P. Vasq. tom. 3. disp. 188. n. 2. & 15. Valer. Reginald. d. lib. 29. n. 37.

δ CANON IV. Vide P. Henriq. in summ lib. 8. cap. 28. in princ. lit. C. Bald Iun. super opera controuers. Bellarm. pag 2. lib. 3. cap. 5. P. Ægid. d. quæst 74. n. 26.

ε CANON V. Vide P. Henriq. in sum. lib. 8 cap. 26. in princ. lit. B. P. Ægid. de Sacram. q. 79. num. 53. P. Vasq. d. tom. 3. disp. 205. num. 2.

ζ CANON VI. Vide Can. lib. 5. de locis Theolog. cap. 5. co. 144. & lib. 12 cap. 11. col 441. P. Henriq. in summ lib. 8. c. 32. § 3. lit. D & cap. 42. §. 2. lit. H. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 76. n. 86. P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 26. n. 37. in fin. P. Soar. tom. 3. disp. 65.

η CANON VII. Vide Bald Iunium super opera controu. Bellarm pag. 2. lib. 3. cap. 5.

θ CANON VIII. Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp 212. num. 3.

ι CANON IX. Vide P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & censur. q. 80. n. 102. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit lib. 29. n. 75. in fin.

* *Saltem in Paschate*] Vide Soto in 4. dist. 18. q. 1. art. 4. Couarr. in cap. alma mater, pag. 1 §. 1. n. 7. vers. hanc præterea. Azeuedo in l. 5. n. 1 in fin. tit. 1 lib. 1. nouæ recopilat.

κ CANON X. Vide Sotum in 4 dist 12 quæst. 3. art. 4. col. 14. Can. de locis Theolog. lib. 3. col. 189. ad fin. cum seqq. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst 80. n. 5. cum seqq P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 31. col. 140. P Soar. tom. 3. dist. 66 sect. 3. vers. Sed quæres, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 10. n. 53.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Datur forma qua Episcopi debent residere, subditos cum prudentia corrigere, à cuius visitatione nemo appellet, &c.

FAdem sacrosancta Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & * Nunciis,

Digitized by Google

Nunciis, intendens nonnulla ſtatuere, quæ ad iuriſdictionem pertinent Epiſcoporum, vt iuxta proximæ Seſſionis decretum, illi in commiſſis ſibi Eccleſiis eò libentiùs reſideant, quò faciliùs & commodiùs ſibi ſubiectos regere, & in vitæ ac morum honeſtate continere potuerint; illud primùm eos admonendos cenſet, *a* 6 vt ſe paſtores, non perçuſſores eſſe meminerint, atque ita præeſſe ſibi ſubditis oportere, vt non in eis dominentur, ſed illos tanquam filios & fratres † diligant; elaborentque, vt hortando & monendo * ab illicitis deterreant, ne vbi deliquerint, debitis eos pœnis coërcere cogantur. Quos tamen, ſi quid per humanam fragilitatem peccare contigerit, *b* illa Apoſtoli eſt ab eis ſeruanda præceptio, vt illos arguant, obſecrent, increpent in omni bonitate, & patientia: cùm ſæpè plus erga corrigendos agat beneuolentia quàm auſteritas, plus exhortatio quàm comminatio, plus charitas quàm poteſtas. Sin autem ob delicti grauitatem virga opus fuerit, tunc cum manſuetudine rigor, cum miſericordia iudicium, cum lenitate ſeueritas adhibenda eſt; vt ſine aſperitate diſciplina populi ſalutaris ac neceſſaria conſeruetur; & qui correcti fuerint, emendentur; aut ſi reſipiſcere noluerint, cæteri ſalubri in eos animaduerſionis exemplo, à vitijs deterreantur: cùm ſit diligentis & pij ſimul paſtoris officium, morbis ouium leuia primùm adhibere fomenta; poſt, vbi morbi grauitas ita poſtulet, *c* ad acriora & grauiora remedia deſcendere; ſin autem ne ea quidem proficiant illis ſubmouendis, ceteras ſaltem oues à contagionis periculo liberare. *d* Cùm igitur rei criminum plerumque ad euitandas pœnas & Epiſcoporum ſubterfugienda iudicia, querelas & grauamina fimulent, & appellationis diffugio iudicis proceſſum impediant, ne remedio, ad innocentiæ præſidium inſtituto, † ad iniquitatis defenſionem abutantur, atque vt huiuſmodi eorum calliditati & tergiuerſationi occurratur, ita ſtatuit & decreuit: *e* 1 y In cauſis viſitationis & correctionis, ſiue habilitatis & inhabilitatis, necnon criminalibus, ab Epiſcopo ſeu illius in ſpiritualibus Vicario generali, ante definitiuam ſententiam, *f* ab interlocutoria, * vel alio quocumque grauamine, 2 non appelletur: ε ζ &c. nec Epiſcopus ſeu Vicarius appellationi

a Tit. 1. 1. Tim. 3. 1. Petr. 5. diſt. 45. in prin. diſt. 94. c. vlt. diſt. 95. c. eſt ſubiectus.

b 1. Tim. 4.

c cap. reſecandæ, & c. corripiantur, 24. q. 3.

d cap. cum ſpeciali, §. porrò, de elect.

e Inſ. ſeſſ. 21. c. 1. & 24. c. 20. de ref.

Digitized by Google

appellationi huiusmodi, tanquam friuolæ, deferre teneatur; sed ea ac quacumque inhibitione ab appellationis iudice emanata, necnon omni stylo & consuetudine, etiam immemorabili, contraria non obstante, ad vlteriora valeat procedere: *a* nisi grauamen huiusmodi † per definitiuam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiua appellari non possit: quibus casibus sacrorum & antiquorum Canonum statuta illibata persistant.

a cap. vt debitus, de appell. cum sim.

DECLARATIONES.

1 *In causis visitationis & correctionis.*] Appellatio à correctione non est admittenda per Metropolitanum ante diffinitiuam sententiam, etiamsi Metropolitanus acta solùm videre vellet expensis appellantis transportanda.

Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum in visitatione recusari, tanquam suspectum: dum tamen in ea processum non complicet, & se intra visitationis terminos contineat. 7. Martij 1596.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum non posse in visitatione imponere pœnas ordinarias delictorum, sed tantum extraordinarias, quæ magis morum emendationem, ac correctionem, quàm ordinariam delicti vindictam respiciant. 14. Apr. 1597.

Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo visitationē aggredienti proponere edicta, quibus subditi iubeantur crimina detegere, multóque minus proposita pœna excommunicationis. 2. Ianuar. 1601.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum visitationem aggredientem, atque etiam in præparatoria inquisitione non posse vti suspectum recusari, nec probatione, vel allegatione suspicionis, quo minus pœna extraordinaria, quæ morum correctionem & emendationem respiciat, visitatos afficere possit, impediri. 25. Maij 1601.

Congregatio Concilij censuit, in visitatione, quando fit inquisitio, quæ præparatoria vocatur, non licere Episcopo ad detegenda visitandorum peccata per edicta publica monere homines sub excommunicationis pœna ad reuelandum, neque in ea exigere iuramentum à visitatis: cæterum cum visitare voluerit illos, qui sunt de Capitulo, teneri ad locum Episcopum accedere, vbi Capitulares se congregare consueuerunt, si id commodè fieri possit, sin minus ad locum congruum, non tamen teneri accedere ad locum Capituli, quoties prosequi voluerit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo, & si Episcopus visitauerit ad morum correctionem, & emendationem, vtique non posse non compilato processu, nec seruatis de iure seruandis pœnam ordinariam infligere. 28. Aug. 1594.

Digitized by Google

1 *Non appelletur*] Appellatio à diffinitiua in causa correctionis non suspendit executionem. Itaque in nonnullis casibus, veluti in materia correctionis morum, vbi Concilium expresè sustulit appellationem, sublatam intellige quoad effectum suspensiuum, non autem deuolutiuum.

3 *Nisi grauamen.*] Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ fit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi appellatum fuerit à diffinitiua, vel interlocutoria habente vim diffinitiuæ, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua non possit reparari.

Post diffinitiuam sententiam in causis visitationis & correctionis appellari potest, ita tamen, vt appellatio non suspendat executionem, nisi grauamen sit huiusmodi, vt est infrà.

4 *Appellari non potest.*] Intelligitur etiam de indebita carceratione, & ideò ab huiusmodi grauamine appellari potest, & Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & sincere processum transferre ad Iudicem appellationis, interim tamen reo manente in carceribus, donec Iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

Quare authoritas delegata, quæ Episcopis à Concilio tribuitur, non aufert ius illorum, ad quos legitimè interposita appellatione aliàs causa deuolueretur.

REMISSIONES.

a Vide Fr Emman quæst. Regul. tom. 2. q. 40. art. 1.

* Bern Diaz c. 147 & ibi Salzedo lit. B. Vide etiam Gregor. Tholos. de appellationib. lib. 2. c. 10. ex n. 11. cum seqq. art 8.

β *Vt se pastores, non percussores esse meminerint.*] Episcopi perpendere debent summa diligentia, & pietate textum in præsenti, & infr. sess 24. cap. 3. & sess 25 cap. 1. de Reformat. & cap. Esto subiectus & cap. Episcop. cum seqq. 92. dist.

† *Nonquam filios, & fratres.* &c.] Vide Cabedo lib. 1. diuers. iuris argumentorum c. 1. n. 3. vers. tertio. Petr. Greg. Tholosan. de appellat. d. c. 10. n. 8. & 9. cum seq.

* *Hortando & monendo,* &c.] Vide Seguram in direct. iudic. 2. p. in initio, n. 9. Bobadill. tom. 1. suæ Politicæ lib. 2. cap. 13 n. 52. & 54.

† *Ne remedio ad innocentia præsidium institutio,* &c.] Vide Afflict. decis 128. n 6. Gail. pract. obseru lib. 1. obseru. 152. n. 9. Azeuedo in l. 7 n. 44. tit. 18. lib. 4 nouæ recopil.

γ *In causis visitationis,* &c.] Vide infr. sess. 24. c. 3. & 10 Nauarr. in Man cap. 18. & 25. n. 14. cum seq. & in Rubr. de iud notab 9. n 8; Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 70. n. 4. Nauarr. cons. 2. lib. 2. de appellat.

δ *Ab*

Digitized by Google

& *Ab interlocutoria, vel ab alio quocumque grauamine non appelletur.*] Quando grauamen illatum per illam non potest tolli per appellationem à diffinitiua posse appellari docet Nauarr. consil. 2. de appellat. quòd potest etiam appellari ex rationabili causa, & in appellatione expressa, habetur in c. Vt debitus, de appellat. cap. Cùm appellationibus frinolis, eod. tit. lib. 6. Vide tamen Soar. de Pax in praxi tom. 2. p. 5. c. vnic. n. 3. Quarant in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Primò quæro, pag. 65. vbi resoluit, quod non potest appellari ab interlocutoria in scriptis, & expressa causa iusta, ex hoc decreto, licèt olim ante Concilium attento iure, liceret.

* *Ab interlocutoria*, &c.] Vide Paz in prax tom. 1. part. 6. in procœmio ex num. 25. Horat. Lucium de priuileg. schol. priu. 72. Aloys. Riec. resol 7. in prax var. resol n. 3.

ı *Nec Episcopus, seu Vicarius appellationi huiusmodi tanquam frinolæ deferre tenetur.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Archiepiscopus non debet se ingerere in prima instantia, causarum, quæ agitantur coram eius suffraganeo. Et iterum: Non est inhibendum Episcopis in aliqua causa, quæ sit coram eis in prima instantia, nec deferendum appellationibus, nisi in illis tribus casibus, de quibus suprà. Adest bulla Greg. XII. quæ est 24. fol. 1220. in Bullario, & prædictas Cardinalium decisiones refert Zerol. in praxi Episcop. verbo Appellatio, vers. Ad decimum.

ζ Sacram Cardinalium Congregationem definisse, Metropolitanum non posse cognoscere, etiam citra præiudicium cursus causæ coram Episcopo, neque ad eum effectum etiam absque vlla inhibitione posse simpliciter mandare, vt sibi transmittatur copia processus expensis appellantis extra casus à prædicto Concilio expressè concessos appellandi, refert Steph Quarant. in summ. Bullar. verb. Archiepisc. auctoritas, vers. primo quæro, p. 65.

ı In hac demique appellationis materia extat decretum Sacræ Congregationis prolatum die 16. Octobr. anno 1600. Alex. Card. Florent. Hieron. Agucchius Secret. cuius tenor sequens est.

ϑ Ad tollendas ambiguitates, & controuersias iurisdictionales, quæ inter appellationum & prioris instantiæ iudices non sine partium dispendio, cursúsque iustitiæ impedimento, & sæpè cum scandalo, oriuntur, sacra Congregatio causis Episcoporum præposita, facta prius relatione SD. N. Clement. Papæ, ac de Sanctitatis suæ mandato viuæ vocis oraculo desuper habito, in hunc, qui sequitur, modum ab omnibus, ad quos spectat in posterum fieri, ac seruari debere, mandauit, & mandat.

Digitized by Google

Metropolitani, Archiepiscopi, Primates, aut Patriarchæ suffraganeos eorúmve subditos non iudicent, nisi in casibus à iure expressis.

Idem, nec alij superiores etiam Nuntij, vel legati de latere specificam facultatem maiorem non habentes, causas in curiis Ordinariorum, vel aliorum inferiorum iudicum pendentes ad se non aduocent, nisi per viam legitimæ appellationis ad ipsorum tribunalia deferantur, túncque appellantes ab inferiorum iurisdictionibus, quoad alias causas eximere non possint.

Appellationes nunquam recipiantur nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, priùs constiterit appellationem à sententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam sententiam reparari non possit, in casibus à iure non prohibitis per legitimam personam, & intra debita tempora fuisse interpositam, ac prosequutam.

Nec dum causæ coram inferioribus iudicibus pendent, ante diffinitiuam sententiam, vel vim diffinitiuæ habentem, de grauamine illato, superiores cognoscere valeat, licet citra præiudicium cursus causarum se id facere contestentur. Nec ad hunc effectum liceat eis inhibere, aut simpliciter mandare, vt ipsis copia processus transmittatur etiam expensis appellantis.

Inhibitiones post appellationem, sicut præmittitur, receptam, non concedantur, nisi cum inscriptione tenoris sententiæ, aut decreti diffinitiui, aut vim diffinitiui habentis, vel damnum per diffinitiuam irreparabile continentis; aliàs inhibitiones, & processus, & inde sequuta quæcumque sint ipso iure nulla, eísque impunè non parere liceat.

Si appellans asserat sententiæ, aut appellationis exemplum culpa iudicis à quo, vel actuarij habere non posse, non ideo recipienda erit appellatio, aut aliqua inhibitio concedenda, sed eis tantùm, ad quos pertinet, iniungi poterit, vt soluta condigna mercede actorum exemplum authenticum appellanti intra breuem aliquem competentem terminum tradatur. Caueat tamen iudex à quo, nisi verè appellatum fuerit in causa appellabili, interim aliquid in præiudicium appellátis attentet. Et si per actum publicum aut per testium depositiones constiterit acta denegari appellanti, tunc mandato tradendi acta possit iudex appellationis adiicere, ne interim aliquid noui contra appellantem intentetur.

Ab executione decreti S. Conc. Trid. aut visitationis Apost. appellationes à Metropolitanis non recipiantur, nec, si Episcopi virtute eiusdem Sacri Concilij procedant, vel Sedis Apost. delegati in causis, quæ sub eorum iurisdictione ordinaria non comprehenduntur, salua tamen in hoc casu Legatorum, & Nuntiorum

Digitized by Google

tiorum Apostol. auctoritate.

• In causis verò visitationis Ordinariorum, aut correctionis morum, quoad effectum devolutivum tantùm admittantur: nisi de grauamine per diffinitiuam irreparabili agatur, vel cùm visitator citata parte, & adhibita causæ cognitione iudicialiter procedit, tunc enim appellationi locus erit, etiam quoad effectum suspensiuum.

π Cùm à grauamine, quod per diffinitiuam reparari nequit, vt indebitæ carcerationis, vel torturæ, aut excommunicationis etiam comminatæ appellatur, nonnisi visis actis, ex quibus euidenter appareat de grauamine, appellatio admittatur, aut inhibitio, vel prouisio aliqua concedatur.

ρ Causa appellationis, dum pendet, appellans in eodem quo reperitur carcere, permanebit, quoad iudex, ad quem appellatum est, visis actis, & causa cognita, aliter decreuerit: & tunc si à iudicis ad quem decreto vim diffinitiuæ habente fuerit appellatum, nihil mandare, aut pro sui decreti executione attentare poterit, donec per iudicem superiorem aliud fuerit ordinatum.

σ Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa, & suspicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur, & tunc terminata causa, remittenda sunt ad Ordinarium, vt in suo archiuio conseruentur.

τ A sententia diffinitiua contra verum contumacem prolata appellatio non recipiatur: nec inhibitio, aut alia quæuis prouisio, quamdiu appellans in huiusmodi vera contumacia perstiterit, concedatur. Hæc etiam de verbo ad verbum retulit Aloys. Riccius decis. 504.

† *Nisi grauamen huiusmodi*, &c.] Vide Camill. Borrell. cons. 30. n. 4. Aloys. Ricc. decis. 305.

CAPVT II.

In criminalibus appellationis causa à sententia Episcopi quando Metropolitano, & quando vni ex vicinioribus sit committenda, eorúmve Vicariis, & non inferioribus.

* A Sententia Episcopi, vel ipsius in spiritualibus Vicarij generalis, in criminalibus appellationis causa, vbi appellationi locus fuerit, si Apostolica auctoritate in partibus

Digitized by Google

bus eam committi contigerit, 1 Metropolitano, seu illius etiam Vicario in spiritualibus generali; aut, si ille aliqua de causa suspectus foret, vel vicina duas legales diætas distet, seu ab ipso appellatum fuerit, 2 vni ex vicinioribus Episcopis, seu illorum Vicariis, non autem inferioribus iudicibus, committatur.

DECLARATIONES.

1. *Metropolitano, seu illius etiam Vicario.*] Fuit dubitatum, An Legati seu Nuncij Apost. possint committere istas causas suis Auditoribus, vt illas viderent tanquam Iudices delegati? Fuit resolutum die 6. Octobr. 1588. non posse: & fuit allegatum c. 6. sess. 25. de Reform.

2. *Vni ex vicinioribus Episcopis.*] An sit à Decretis & sententiis Ordinarij, qui etiam tanquam sedis Apostolicæ delegatus ex Decreto Concilij processit, interponenda appellatio coram Ordinario, vel potius ad Sedem Apostolicam appellandum? Et fuit resolutum, appellandum esse ad Metropolitanum, quia Concilium videtur coadiuuare, non autem de nouo dare.

Die vigesimaquarta Maij 1590. Congregatio censuit, sententias latas ab Auditoribus Nunciorum Sanctissimi, in causis appellationum, in criminali, nullas esse: nec propter vtilitatem publicam, & communem partium errorem sustineri.

REMISSIONES.

* Cui sit committenda appellationis causa in criminalibus, vide Arim. Trepat. lib. 1. var. sent. tit. 254. de appellat in genere.

CAPVT III.

Acta primæ instantiæ intra triginta dies detur gratis Reo appellanti.

REus, ab Episcopo, aut eius Vicario in spiritualibus generali, in criminali causa appellans, coram iudice, ad quem appellauit, 1 acta primæ instantiæ omnino producat: & iudex, nisi illis visis, ad eius absolutionem minimè procedat. Is autem, à quo appellatum fuerit, intra xxx. dies acta ipsa postulanti 2 gratis exhibeat: alioqui absque illis 3 causa appellationis huiusmodi, prout iustitia suaserit, terminetur.

DECLA

DECLARATIONES.

1 *Acta prima instantia.*] Constito de contumacia Iudicis à quo, recusantis exhibere acta, partes erunt Iudicis, ad quem appellatum est, absoluere partem appellantem à molestationibus, & pronunciare facta & sententiam Iudicis à quo, si vnquam reperiuntur, cassa esse & vana.

Carcerati sine processu appellatio à Metropolitano cognosci potest, dummodo non impediat executionem: carceratus tamen non est per iudicem appellationis, nisi causa cognita, relaxandus.

2 *Gratis exhibeat.*] Gratis exhibenda sunt acta in causa criminali, confecta per Cancellarium Episcopi aut ipsummet Episcopum: secus si per Notarium cui soluenda est merces, iuxta c 20 sess. 24.

3 *Causa appellationis.*] Congregatio censuit, Episcopum, ad quem appellatum fuerit, excommunicatum, coram se comparentem ad cautelam posse absoluere, visis tamen actis, quibus iurisdictio sua fundetur, quamuis alias de causæ meritis non cognoscat diffinitiuè: tamen non nisi visis omnibus actis primæ instantiæ posse, iuxta hoc cap. sententiam ferre.

REMISSIONES.

a *Vide Soarez de Paz in praxi, tom. 2 part. 3. cap. vnic. n. 7 & 14.* b *& Petr. Greg. Tholosan. de appell. lib. 6. cap. 9. n. 2. & 3. vltra tradita à Farinacio in præsenti.*

CAPVT IV.

Si à iure requisiti Episcopi certo numero non possint assistere Episcopo deponenti ac degradanti Clericum, assistant totidem Abbates certi eiusdem diœcesis: quibus assistere non valentibus, assistant personæ aliquin in dignitate constitutæ, &c.

CVm verò tam grauia nonnunquam sint dicta, a ab Ecclesiasticis commissa personis, vt ob eorum atrocitatem è sacris ordinibus deponendæ, & Curiæ sint tradendæ sæculari: in quo b secundum sacros Canones certus Episcoporum numerus requiritur: c quos si omnes adhibere difficile esset, debita ius executio differretur; si quando autem interuenire possent, eorum residentia intermitteretur:

a Can. 18. vide 3. q. 2. c. fuggero, & 15. q. 7. c. felix Episcop.
b 2. Hisp. c. 6.
c c. si quis cum seq. 14. q. 7. c. degradat. de pœn. in 6.

propterea statuit & decreuit Episcopo per se, seu illius Vicarium in spiritualibus generalem, contra Clericum, in sacris etiam Presbyteratus Ordinibus constitutum, etiam ad illius condemnationem, necnon verbalem depositionem, & per seipsum etiam ad actualem atque solemnem degradationem ab ipsis Ordinibus & gradibus Ecclesiasticis, in casibus, in quibus aliorum Episcoporum præsentia, in numero à Canonibus definito, requiritur, etiam absque illis procedere liceat: adhibitis tamen & in hoc sibi assistentibus totidem Abbatibus, * vsum mitræ & baculi ex priuilegio Apostolico habentibus, si in ciuitate aut diœcesi reperiri & commodè interesse possint: alioquin aliis personis in Ecclesiastica dignitate constitutis 1, quæ ætate graues, ac iuris commendabiles existant.

DECLARATIONES.

1 *Constitutis.*] Non comprehenduntur Prælati mendicantium regularium, cum non habeant nomen dignitatis.

Nec debent interesse in examine processus, sed tantum in solemni & actuali degradatione, tanquam assistentes seu assessores.

Et possunt ab Ordinario assumi aliæ personæ, in dignitate Ecclesiastica constitutæ & non diœcesanæ, scientia sacræ Theologiæ commendabiles.

REMISSIONES.

1 Vide Salzed. in pract. cap. 3. num. 7. P. Henriq. in summ. lib. 13. cap. 55. § 2. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. num. 52. Riccium in praxi var. resol. c. 221.

* *Sibi assistentibus totidem Abbatibus.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in d. praxi can. c. 140. lit. A. Franc. Vluium decis. 340. l. 2. n. 6.

CAPVT V.

Gratias mendaciis aut taciturnitate extortas pro remissione peccati, aut pœnæ, ad quam criminosus fuerat condemnatus, reuocet is qui gratiam fecisse videbatur.

ET quoniam per fictas causas, quæ tamen satis probabiles videntur, interdum accidit, vt nonnulli eiusmodi gratias

gratias extorqueant, per quas pœnæ, illis Episcoporum iusta seueritate inflictæ, aut remittuntur omnino, aut minuuntur; cùm non ferendum sit, vt mendacium, quod tantopere Deo displicet, non modo ipsum *a* impunitum sit, verùm etiam alterius delicti veniam impetret mentienti; idcircò, vt sequitur, statuit & decreuit Episcopus apud Ecclesiam suam residens, de surreptione & obreptione gratiæ, quæ super absolutione alicuius publici criminis, vel delicti, de quo ipse inquirere cœperat, aut remissione pœnæ, ad quam criminosus per eum condemnatus fuerat, falsis precibus impetrata, per seipsum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, *b* etiam summariè cognoscat; ipámque gratiam, postquam per falsi narrationem, aut veri taciturnitatem obtentam esse legitimè constiterit, non admittat.

a Exod. 23. Leuit. 19. Prou. 6. 8 10. 12. & 19. c. si quis dixerit, cũ seq. & c. nemo peritorũ, 11. q. 3.

b c. super litteris, & c. cum dilecta, de rescr.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, subditum Episcopi excommunicatum ab eo, & à Vicario vrbis & delegatione Papæ absolutum, posse appellare ab ipsius Episcopi pronunciatione, qui vigore Decreti Conc. cap. 5. sess. 13. absolutionem obtentam subreptitiam, & obreptitiam declaratur. Martis Politani 15. Maij 1591.

CAPVT VI.

Episcopus nequaquam moueatur aut citetur vt personaliter compareat, nisi ob causam ex qua deponendus aut priuandus veniret.

QVoniam verò subditi Episcopo *c* tametsi iure correpti fuerint, magnopere tamen eum odisse, & tanquam iniuria affecti, sint, falsa illi crimina obiicere solent; vt quoquo pacto possint, ei molestiam exhibeant; cuius vexationis timor plerumque illum ad inquirenda & punienda eorum delicta segniorem reddit: idcircò, ne is magno suo & Ecclesiæ incommodo gregem sibi creditum relinquere, ac non sine Episcopalis dignitatis diminutione vagari cogatur, ita statuit & decreuit.

c can. sunt nonnulli 2. c. 7.

d Vide sess. 24. c. 1.

d * Episcopus nisi ob causam, ex qua deponendus siue

Digitized by Google

priuandus veniret, etiamsi ex Officio, aut per inquisitionem, seu denunciationem, vel accusationem, siue alio quouis modo procedatur; vt personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur.

REMISSIONES.

a Episcopus nisi ob causam.] Vide Iacob lib. 22. de offic. Vicarij. l. 2. quæst. 59. n. 1. & 2. Clar. in §. fin. quæst. 95. vers. Vlterius quæro. Stephan. Grat disceptat. for cap. 169. n. 15. & infr sess. 24. c. 5. & Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 121. lit. A.

CAPVT VII.

Qualitates testium contra Episcopum describuntur, iisque caremes ponuntur.

a cap. accusatio quoque. c. accusatio Episcoporum c. testes 2. q. 7. & c. vlt. 2. q. 5. Cõc. Roman. sub Sylu. I. iuxta Anacleti Pap. ep. 2. & Carth. 2. c. 6. & Carth. 4. cap. 96. & Sixt. III. ep. 3. c. 3.

a * TEstes a in causa criminali ad informationem vel iudicia seu alias in causa principali contra Episcopum, nisi contestes, & bonæ conuersationis, existimationis, & famæ fuerint, non recipiantur; & à odio, temeritate, aut cupiditate aliquid deposuerint, grauibus pœnis mulctentur.

CAPVT VIII.

β † CAusæ Episcoporum, cum pro criminis obiecti qualitate comparere debeant, coram Pontifice Max. referantur, ac per ipsum terminentur.

REMISSIONES.

a β Vide Gonzal. ad reg. 8 Cancel. Gloss. 41. n. 5. vbi resoluit; Concilium in præsenti dum definit, quod Episcopus nisi ob causam, ob quam deponendus, seu priuandus venerit, vel personaliter compareat, nequaquam citetur, vel moneatur; intelligendum esse de Episcopis non residentibus; quia illi possunt citari, seu moneri ad comparendum, ob causam ob quam veniant deponendi, seu priuandi: Episcopi autem residentes, etiamsi sit causa atrocissima, vtpote hæreos, aut læsæ maiestatis minimè citari possunt ad personaliter comparendum, per quoscumque iudices ordinarios, etiam S. R. E. Cardinales, nisi de expressa ac speciali commissione manu Papæ signata.

* Vide

Digitized by Google

* Vide traditu à Salzedo ad Bern. Diaz in prax crim. can. c. 118. litera F.

† Vide Salzedum ad Bern. Diaz in prax. can. c. 121 lit. A.

Decretum propagationis definitionis quatuor articulorum de Sacramento Eucharistiæ, & salui conductus, Protestantibus dandi.

EAdem sancta Synodus errores omnes, qui super hoc sanctissimo Sacramento repullularunt, tanquam vepres ex agro Dominico euellere, ac omnium fidelium saluti prospicere cupiens, quotidianis precibus Deo omnipotenti piè oblatis, inter alios ad hoc Sacramentum pertinentes articulos, diligentissima veritatis Catholicæ inquisitione tractatos plurimis accuratissimisque pro rerum grauitate disputationibus habitis, cognitis quoque præstantissimorum Theologorum sententiis, hos etiam tractabit: An necessarium sit ad salutem, & diuino iure præceptum, vt singuli Christi fideles sub vtraque specie ipsum venerabile Sacramentum accipiant. Et: Num minus sumat qui sub altera, quàm qui sub vtraque communicat. Et: An errauerit sancta mater Ecclesia, laicos, & non celebrantes sacerdotes, sub panis specie dumtaxat communicando. Et, An paruuli etiam communicandi sint. Sed quoniam ex nobilissima Germaniæ prouincia ij, qui se Protestantes nominant, super his ipsis articulis, antequam definiantur, audiri à sancta Synodo cupiunt, & eam ob causam fidem publicam ab illa postularunt, vt ipsis tutò huc venire, & in hac vrbe commorari, ac liberè coram Synodo dicere atque proponere quæ senserint, & postea, cùm libuerit, recedere liceat; sancta ipsa Synodus, licèt magno desiderio eorum aduentum multos anteà menses expectarit, tamen, vt pia mater, quæ ingemiscit & parturit, summoperè id desiderans ac laborans, vt in iis, qui Christiano nomine censentur, nulla sint schismata, sed quemadmodum eundem omnes Deum, & Redemptorem agnoscunt, ita idem dicant, idem credant, idem sapiant; confidens in Dei misericordia, & sperans fore, vt illi in sanctissimam & salutarem vnius fidei, spei, charitatisque concordiam redigantur, libenter eis in hac re morem gerens, securitatem & fidem,

Digitized by Google

fidem, vt petierunt, publicam, quam saluum conductum vocant, quoad se pertinet, eius, qui infrà scriptus erit, tenoris, dedit atque concessit: & eorum causa definitionem illorum articulorum ad secundam Sessionem distulit, quam, vt illi commodè interesse possent in diem festum Conuersionis D. Pauli, quæ erit 25. die mensis Ianuarij, anni sequentis, indixit. Hisdque præterea statuit, vt in eadem Sessione de Sacrificio Missæ agatur, propter magnam vtriusque rei connexionem: interea Sessione proxima de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis tractandum. Illam autem die festo D. Catharinæ virginis & martyris, qui erit 15. Nouembris habendam esse decreuit, simúlque vt in vtraque materiam reformationis prosequatur.

SALVVS CONDVCTVS datus Protestantibus.

SAcrosancta generalis Tridentini Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, , præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nunciis, omnibus & singulis, siue Ecclesiasticis, siue secularibus personis vniuersæ Germaniæ cuiuscunque gradus, status, conditionis, qualitatis sint, quæ ad œcumenicum hoc & generale Concilium accedere voluerint, vt de iis rebus, quæ in ipsa Synodo tractari debent, omni libertate conferre, proponere & tractare, ac ad ipsum œcumenicum Concilium liberè & tutò venire; & in eo manere & commorari, ac articulos, quos illis videbitur, tam scripto quàm verbo, offerre, proponere, & cum Patribus, siue iis qui ab ipsa sancta Synodo delecti fuerint, conferre, & absque vllis conuiciis & contumeliis disputare, necnon quando illis placuerit, recedere possint & valeant, publicam fidem & plenam securitatem, quam saluum conductum appellant, cum omnibus & singulis clausulis & decretis necessariis & opportunis, etiamsi specialiter & non per verba generalia exprimi deberent, quæ pro expressis haberi voluit, quantum ad ipsam sanctam Synodum expectat, concedit. Placuit præterea sanctæ Synodo, vt si pro maiori libertate ac securitate eorum,

Digitized by Google

eorum, certos tam pro commissis, quàm pro committendis per eos delictis iudices eis deputari cupiant, illos sibi benevolos nominent, etiamsi delicta ipsa quantumcumque enormia, ac hæresim sapientia fuerint.

SESSIO XIV.

Quæ est quarta

SVB PIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Nouemb. 1551.

Doctrina de sanctissima a Pœnitentia & extrema Vnctionis Sacramentis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nunciis, quamuis in decreto de *a* Iustificatione multis fuerit de Pœnitentiæ Sacramento, propter locorum cognationem; necessaria quadam ratione sermo interpositus: tanta nihilominus circa illud nostra hac ætate diuersorum errorum est multitudo, vt non parum publicæ vtilitatis retulerit, de eo exactiorem & pleniorem definitionem tradidisse; in qua demonstratis & conuulsis, Spiritus sancti præsidio, vniuersis erroribus, Catholica veritas perspicua & illustris fieret; quam nunc sancta hæc Synodus Christianis omnibus perpetuò seruandam proponit.

a Suprà Sess. 5. c. 34.

REMISSIONES.

a De Pœnitentiæ Sacramento bene scripserunt Theolog cum Magistro in 4. dist. 14. D. Thom p. 3. q. 84. Vbi P. Ægid. de Conink in tract. de Sacr. disp. 1. cum seq. doctiss. P. Suar. to. 4 de Pœnit Petr. de Ledesm. in summa part. 1. tract. de Pœnitentia, Vjuald. in Candelabro Aureo de Sacram Pat. Valer Reginald. in praxi fori pœnitent. lib 29 Cardin. Bellarmin. de Pœnitent. P. Henriquez in summa lib. 4. Gregor. de Valentia tom 4. disputat. 7. quæst. 3. cum tribus sequent P. Luc Pinel. de Sacrament. pœnitentiæ.

CAPVT

Digitized by Google

CANON I.

De neceſſitate & inſtitutione Sacramenti Pœnitentiæ.

SI ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum eſſet, vt iuſtitiam, in Baptiſmo ipſius beneficio & gratia ſuſceptam, conſtanter tuerentur; non fuiſſet opus, aliud ab ipſo Baptiſmo Sacramentum ad peccatorum reeſſe inſtitutum: *a* Quoniam autem Deus, dives in miſericordia, cognouit figmentum noſtrum; illis etiam vitæ remedium contulit, qui ſeſe poſteà in peccati ſeruitutem, & dæmonis poteſtatem tradidiſſent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ; quo lapſis Baptiſmum, beneficium mortis Chriſti applicatur. *b* Fuit quidem Pœnitentia vniuerſis hominibus, qui ſe mortali aliquo peccato inquinaſſent, quouis tempore ad gratiam & iuſtitiam aſſequendam neceſſaria, illis etiã, qui Baptiſmi, Sacramẽto ablui petiuiſſent, vt peruerſitate abiecta & emendata Dei offenſionem cum peccati odio & pro animi dolore deteſtarentur. Vnde Propheta ait: *c* Conuertimini & agite pœnitentiam ab omnibus iniquitatibus veſtris: & non erit vobis in ruinam iniquitas. Dominus etiam dixit: *d* Niſi pœnitentiam egeritis, omnes ſimiliter peribitis. Et princeps Apoſtolorum Petrus peccatoribus Baptiſmo initiandis pœnitentiam commendans, dicebat: *e* Pœnitentiam agite, & baptizetur vnuſquiſque veſtrũm. Porrò nec ante Aduentum Chriſti Pœnitentia erat Sacramentum, nec eſt poſt aduentum illius cuiquam ante Baptiſmum: Dominus autem Sacramentum Pœnitentiæ tunc præcipuè inſtituit, cùm à mortuis excitatus, inſufflauit in diſcipulos ſuos, dicens: *f* Accipite Spiritum ſanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta ſunt. Quo tam inſigni facto, & verbis tam perſpicuis, poteſtatem remittendi & retinendi peccata; ad reconciliandos fideles poſt Baptiſmum lapſos, Apoſtolis & eorum legitimis ſucceſſoribus fuiſſe communicatam, vniuerſorum Patrum conſenſus ſemper intellexit. Et Nouatianos, remittendi poteſtatem olim pertinaciter negantes, magna ratione Eccleſia Catholica, tanquam hæreticos exploſit atque condemnauit. Quare veriſſimum

a inf. can. 1. Pſ. 102. Eph. 2. Sic Innoc. 1. ep. 91. inter epiſt. Aug. Nam quãuis redemiſſet, &c. Cypr. ab Aug. citatus, lib. 2. contra Iuliã. c. 8. Quã benigna, quam neceſſaria.

b Sup. ſeſſ. 6. c. 14. de iuſtif. Cõcil. Cabil. c. 8.

c Ezec. 18.

d Luc. 13.

e Act. 20. c. aguũt, & c. Proprie, de cõſ. diſt. 4.

f Ioan. 20. Matt. 16. c. vt conſtituerentur 50. diſt. & inf. c. 8. in fin. & c. 3.

Digitized by Google

verissimum hunc illorum verborum Domini sensum sancta hæc Synodus probans & recipiens, damnat eorum commentitias interpretiones; qui verba illa ad potestatem prædicandi verbum Dei, & Christi Euangelium annunciandi, contra huiusmodi Sacramenti institutionem falsò detorquent.

REMISISONES.

a Vide Sayr. de Sacramentis in genere lib. 2. c. 2. q. 1 art. 1. vers. de Pœnitentiæ Sacramento. P Gabr Vasquez in 3. p. D Thomæ, tom. 2. disp 135. num. 10 P. Ægid. de Conink de Sacram. & censur. tom. 2 q. 66. n. 140. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. num. 39. cum seqq.

CAPVT II.

De Differentia Sacramenti Pœnitentiæ.

a CÆterum hoc Sacramentum a multis rationibus à Baptismo differre dignoscitur, nam præterquam quòd materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè dissidet: constat certè, Baptismi ministrum iudicé esse nō oportere; cum Ecclesia in neminem iudicium exerceat, qui non potiùs in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus. b Quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt, iudicare? Secùs est de domesticis fidei, quos Christus Dominus c lauacro Baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si se posteà crimine aliquo contaminauerint, non iam repetito Baptismo ablui *, cùm idem Ecclesia Catholica nulla ratione liceat, sed ante hoc tribunal, tanquam reos sisti voluit: vt per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possent liberari. Alius præterea est Baptismi, & alius pœnitentiæ fructus; per Baptismum enim Christum d induentes noua prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram peccatorum omnium remissionem consequentes: ad quam tamen nouitatem & integritatem per Sacramentum Pœnitentiæ, sine magnis nostris fletibus & laboribus, diuina id exigente iustitia, peruenire

a Sup. sess. 6. de iust. cap. 14. & inf. can. 6.
b 1. Cor. 5. in fi. cap. multi, 2. q. 1. cap. gaudemus, de diuor.
c 1. Cor. 12. b. cap. verbū, de pœn. dist. 1.
d Gal. 3.

Digitized by Google

peruenire nequaquam possumus: β vt meritò Pœnitentia, laboriosus quidam à sanctis Patribus dicta fuerit. Est γ autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium, vt nondum regeneratis ipse Baptismus.

REMISSIONES.

α Vide P. Ægid. de Conink de Sacram. & censur. quæst. 68. art. 3 n. 41 Gregor de Valentia, tom. 4. disp. 7 q. 1. punct. 5. P. Suar. tom. 4. disp. 17. sect. 1 § Secunda veritas Fidei, P. Valer Reginald. in praxi for pœn lib 28. n. 38

* *Non iam repetito Baptismo ablui, &c.*] Vide suprà sess. can 11. D. Thom. 3 p. q 66. art. 9. Theologos omnes in 4. sentent dist. 6. dist 6. Alphons. à Castro aduersus hæreses lib. 2. c. de baptismo, hæresi 5.

β *Vt meritò Pœnitentia, laboriosus, &c.*] Vide Nau. in cap. vlt. de pœnit dist. 7. § Quod quamuis, num 10 & 11 Sayr. de Sacram. in genere lib. 5. cap 1. quæst. vnic. art. 2. vers. de Pœnit.

γ *Est autem hoc Sacramentum Pœnitentiæ lapsis post Baptismum ad salutem necessarium.*] Vide P. Henriq in summ. lib. 4. c. 2 § 2. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 6. n. 42.

CAPVT III.

De partibus & fructu huius Sacramenti.

DOcet præterea sancta Synodus α Sacramenti Pœnitentiæ formam, in qua præcipuè ipsius vis sita est, in illis ministri verbis positam esse: I Ego te absoluo, &c. quibus quidem de Ecclesiæ sanctæ more preces quædam laudabiliter adiunguntur: ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessariæ. Sunt β autem quasi materia huius Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, *a* nempe Contritio, Confessio & Satisfactio. Qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenámque & perfectam peccatorum remissionem ex Dei institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur. Sanè verò res & effectus huius Sacramenti, quantùm ad eius vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum Deo, quam interdum in

a Sup. sess. 6. de iust. cap. 14. & inf. can. 4.

Digitized by Google

in viris piis & cum deuotione hoc Sacramentum percipientibus, conscientiæ pax ac serenitas cum vehementi spiritus consolatione consequi solet. Hæc de partibus & effectu huius Sacramenti S. Synodus tradens, simul eorum sententias damnat, qui pœnitentiæ partes, incussos conscientiæ terrores & fidem esse contendunt.

DECLARATIO.

Ego te absoluo.] Congregatio censuit, intelligi in forma solita & consueta ab Ecclesia, quæ debet extendi secundùm consuetudinem & stylum.

REMISIONES.

α *Sacramenti Pœnitentiæ formam*, &c.] Vide Sayr. de Sacram in genere lib. 1. c. 3. q vnic art 5 vers. in Pœnitentiæ Sacram P. Ægid. de Sacram tom. 2. disp 4. dub. 8. à n. 49.

β *Sunt autem quasi materia huius Sacramenti ipsius pœnitentis actus.*] Vide Nau. in Man. prælud. 10. n. 3. & in sum de pœn. dist. 5. num 18. Sayr. d lib. 1. c. 3. q. vnic. art. 7. vers. Ad primum, in med. P. Henriq. in sum. lib. 4. c. 9. cum seqq. P. Ægid de Sacram. tom. 2. disp 4. à n. 27. & præcipuè n. 32.

CAPVT IV.

De Contritione.

α. CONtritio, *a* quæ primum locum inter dictos pœnitentis actus habet, animi dolor, β ac detestatio est de peccato commisso, cum proposito non peccandi de cætero. Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic Contritionis motus necessarius; & in homine post Baptismum lapso, ita demum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia diuinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua coniunctus sit, quæ ad ritè suscipiendum hoc Sacramentum requiruntur. Declarat igitur sancta Synodus hanc Contritionem, non solùm *b* cessationem à peccato, & vitæ nouæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continere, iuxta illud: *c* Proiicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus præuaricati estis; & facite vobis cor nouum & spiritum nouum. Et certè, qui illos Sanctorum clamores considerauerit, *d* Tibi soli peccaui, & malum coram te feci: *e* Laboraui in gemitu meo;

a sup sess. 6. de iustificat. 6. & 14.

b Infrà Can. 5.

c Ezech. 18.

d Ps. 50. c. & c. venit, de pœnit. dist. 1. c. totam, de pœnit. dist. 3.

e Ps. 6.

Digitized by Google

a Isa. 38. lauabo per singulas noctes lectum meum: *a* Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine animæ; & alios huius generis: facilè intelliget, eos ex vehementi quodam anteactæ vitæ odio, & ingenti peccatorum detestatione manasse. Docet præterea, etsi contritionem hanc aliquando charitate perfectam esse contingat, hominémque Deo reconciliare, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur; ipsam nihilominùs reconciliationem ipsi Contritioni, sine Sacramenti voto, quod in illa includitur, non esse adscribendam. γ Illam verò contritionem imperfectam, quæ Attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ; declarat, non solùm non facere hominem hypocritam & magis peccatorem, verùm etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm mouentis, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. Et quamuis sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. Hoc enim timore vtiliter b Ionæ 3. Matth. 12. Lucæ 11. c. quamobrem, de pœn. dist. 6. *b* concussi Niniuitæ, ad Ionæ prædicationem, plenam terroribus, pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrarunt. Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos scriptores, quasi tradiderint Sacramentum Pœnitentiæ absque bono motu suscipientium gratiam conferre: quod nunquam Ecclesia Dei docuit, nec sensit; sed falsò docent, Contritionem esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in summ. lib. 4. cap. 17. cum seqq. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 5. cap. 3. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. quæst. 68. n. 30. & tom. 2. disp. 1. dub. 2. n. 13. P. Ledesm. in summ. part. 1. tract. de Pœnit. cap. 6. & 7. P. Luc. Pinell. de Sacram. Pœnit. tract. de Contrit.

β *Ac detestatio.*] Vide P. Paul. Comitol. responsorum moral. lib. 1. q. 32. n. 2. vers. Qui verò.

γ *Illam verò Contritionem imperfectam*, &c.] Vide P. Henriq. in summ. lib. 4. c. 17. §. 4 & c. 26. §. 5.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT V.

De Confessione.

EX *a* institutione Sacramenti Pœnitentiæ iam explicata, vniuersa Ecclesia semper intellexit, institutam etiam esse à Domino integram peccatorum Confessionem, & omnibus post Baptismum lapsis iure diuino necessariam existere, quia Dominus noster Iesus Christus, *b* è terris ascensurus ad cœlos, Sacerdotes sui ipsius vicarios reliquit tanquam præsides & iudices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint: quo, pro potestate Clauium, remissionis aut retentionis peccatorum, sententiam pronuntient. Constat enim, Sacerdotes iudicium hoc, incognita causa, exercere non potuisse, neque æquitatem quidem illos in pœnis iniungendis seruare potuisse, si in genere dumtaxat, & non potiùs in specie, ac sigillatim, sua ipsis peccata declarassent *c*. Ex his colligitur, oportere à pœnitentibus *β* omnia peccata mortalia, * quorum *γ* post diligentem sui discussionem, conscientiam habent, in confessione recenseri, etiamsi occultissima illa sint, & tantum aduersùs duo vltima *d* Decalogi præcepta commissa, quæ nonnunquam animum grauiùs sauciant, & periculosiora sunt iis quæ in manifesto admittuntur: nam venialia, quibus à gratia Dei non excludimur, *e* & in quæ frequentiùs labimur, quamquam rectè & vtiliter, citráque omnem præsumptionem in Confessione dicantur, quod piorum hominum vsus demonstrat; taceri citra culpam, multísque aliis remediis expiari possunt. Verùm, cum vniuersa mortalia peccata, etiam cogitationis, *f* homines iræ filios, & Dei inimicos reddant; necessum est, omnium etiam veniam, cum aperta & verecunda Confessione, à Deo quærere. Itaque dum omnia, *δ* quæ memoriæ occurrunt peccata, Christi fideles confiteri studeant, procul dubio omnia diuinæ misericordiæ agnoscenda exponunt; qui verò secus faciunt, & scienter aliqua retinent, nihil diuinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt, si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. *ζ* Colligitur præterea,

a Luce 3. & 5. Iac. 5. 1. Ioan. 1. inf. can. 6.

b Ioan. 20. Matt. 16. c. verbũ, de pœnit. dist. 1. & c. adhuc, de pœnit. dist. 3.

c infrà can. 6.

d Deut. 5.

e suprà sess. 6. can. 23. c. adhuc, & c. de quotidianis, de pœnit. dist. 3.

f Eph. 2.

Digitized by Google

terea, etiam eas circumstantias in Confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant: quòd sine illis peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus innotescant; & fieri nequeat, vt de grauitate criminum rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere: vnde alienum à ratione est, docere circumstantias has ab hominibus otiosis excogitatas fuisse; aut vnam tantùm circumstantiam confitendam esse, nempè peccasse in fratrem. Sed & impium est, Confessionem, quæ hac ratione fieri præcipitur, impossibilem dicere, aut carnificinam illam conscientiarum appellare: constat enim, nihil aliud in Ecclesia à pœnitentibus exigi, quam vt postquam quisque diligentiùs se excusserit, & conscientiæ suæ sinus omnes & latebras explorauerit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & Deum suum mortaliter offendisse meminerit: reliqua autem peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in vniuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: a Ab occultis meis munda me Domine. Ipsa verò huiusmodi Confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia grauis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis & consolationibus leuaretur, quæ omnibus, dignè ad hoc Sacramentum accedentibus, per absolutionem certissimè conferuntur. 1 Cæterum, quoad modum confitendi secretò apud solum Sacerdotem, etsi Christus non vetuerit, quin aliquis in vindictam suorum scelerum, & sui humiliationem, cùm ob aliorum exemplum, tum ob Ecclesiæ offensæ ædificationem, delicta sua publicè confiteri possit: non est tamen hoc diuino præcepto mandatum, nec satis consultè humana aliqua lege præciperetur, vt delicta, præsertim secreta, publica esset Confessione aperienda. Vnde cum à sanctissimis b & antiquissimis Patribus, magno vnanimique consensu secreta Confessio sacramentalis, qua ab initio Ecclesia sancta vsa est, & modò etiam vtitur, fuerit semper commendata; manifestè refellitur inanis eorum calumnia, qui eam à diuino mandato alienam, & inuentum humanum esse, atque à c Patribus in Concilio Lateranensi congregatis initum, habuisse docere non verentur. Neque enim per Lateranense Concilium

a Psal. 18.

b Concil. Cabil. c. 3.

c infrà can. 8. & 14.

Digitized by Google

cilium Ecclesia *a* statuit, vt Christi fideles confiterentur, quod iure diuino necessarium & institutum esse intellexerat; *vel* sed vt præceptum Confessionis, saltem semel in anno, ab omnibus & singulis, cùm ad annos discretionis peruenissent, impleretur; vnde iam in vniuersa Ecclesia, cum ingenti animarum fidelium fructu obseruatur mos ille salutaris confitendi, sacro illo & maximè acceptabili tempore Quadragesimæ: quem morem hæc sancta Synodus maximè probat & amplectitur, tanquam pium & meritò retinendum.

a Concil. Later. sub Inn. III. c. 21. cap. omnis vtriusque, de pœnit. & remiss.

DECLARATIO.

1 *Cæterùm, quoad modum confitendi secretò apud solum Sacerdotem.*] Die 20 Iunij ann. 1602. in generali Congregatione S.N. Vniuersalis Inquisitionis habitæ in palatio Apostolico in monte Quirinali coram S.D.N. Domino Clemente diuina prouidentia Papa VIII. proposita quæstione: Vtrùm liceat per literas seu per internuntium Confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere? SS auditis votis Patrum Theologorum, & re cum Illustriss. & Reuerendiss. Cardinalibus contra hæreticam prauitatem generalibus Inquisitoribus maturè ac diligenter considerata, hanc propositionem, scilicet *licere per literas seu internuntium confessario absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere*; ad minus vti falsam, temerariam & scandalosam damnauit & prohibuit: præcepitque, ne deinceps ista propositio publicis priuatisque lectionibus, concionibus & congressibus doceatur, neve vnquam tanquam aliquo casu probabilis defendatur, imprimatur, aut ad praxim quouis modo deducatur. Quod si quis illam docuerit, defenderit, imprimi fecerit aut de ea etiam disputationem tractauerit, nisi forsan impugnando, seu ad praxim directè vel indirectè duxerit, præter excommunicationem latæ sententiæ, quam ipso facto incurrat, à qua non possit (præterquam in articulo mortis) ab alio quacumque dignitate fulgente, etiam S. R E maiori pœnitentiario; nisi pro tempore existente Romano Pontifice absolui, aliis etiam pœnis arbitrio infligendis subiaceat.

Concilium Lateranense. sub Innocent. III. cap. 12. de pœnit. & remiss. cap. Omnis.

OMnis vtriusque sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenerit, omnia sua solus peccata confiteatur

Digitized by Google

fideliter, saltem semel in anno proprio Sacerdoti, & iniunctam sibi pœnitentiam studeat pro viribus adimplere, suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ Sacramentum, nisi forte de consilio proprij Sacerdotis ob aliquam rationabilem causam ad tempus ab eius perceptione duxerit abstinendum: alioquin & viuens ab ingressu Ecclesiæ arceatur, & moriens Christiana careat sepultura. Vnde hoc salutare statutum frequenter in Ecclesiis publicetur, ne quispiam ignorantiæ cæcitate velamen excusationis assumat. Si quis autem alieno Sacerdoti voluerit iusta de causa sua confiteri peccata, licentiam priùs postulet & obtineat à proprio Sacerdote, cùm aliter ille ipsum non possit soluere vel ligare.

REMISSIONES.

α Vide Nauarr. in man. c. 2 n. 1 ad 5. & c. 21. n. 30. & 34 & c. 27. n. 269. & in summ. de pœnit. dist. 1. n. 18. P. Henriq. in sum. lib 5. c. 1. Petr. Ledesm. in summa, p. 1. tract de Sacram. Pœnitentiæ, c. 8. à principio, P. Luc. Pinel. de Pœnit. Sacram tract. 2. de Confessione, cap. 1. cum seqq. P. Ægid. de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 4. à num. 27. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 6. à n. 28.

β *Omnia peccata mortalia.*] Quòd laici, qui tantùm habent venialia, non obligantur per se confiteri, cùm non sit materia necessaria; tenent omnes. Regulares tamen videntur ex statuto, & consuetudine obligari sub veniali, vt aliquod ex his fateantur semel in mense, aut ex aliis à quibus iterum fuerat absolutus; quia videtur aliquo modo confiteri eo tempore, resoluunt P. Henriq. lib. 4. cap. 4 in fine, P. Azor. instit. moral. p. lib. 7. c. 28. q. 3. P. Soar tom. 4 disp. 36. sect. 3. n. 6. P. Valer. Regin. lib. 6. n. 44. P. Ægid. d tom. 2. disp. 5 à n. 51 P. Luc. Pinell d. tract. 2. de Conf. cap. 7. dub. 2. & cap. 8. post princip. * Vide infr. cap. 7. & Couarr. lib. 2. var. c. 13. n. 6. Castr. aduersùs hæreses, lib. 4. verb. confessio.

γ *Post diligentem sui discussionem.*] Quod pœnitens præmittere debeat debitam, & diligentem conscientiæ discussionem, post multos, quos refert, docent P. Henriq. lib 5. cap. 5. à princ. Petr. Ledesm. d tract. de pœnit. c. 16 concl. 6.

† *Cum aperta & verecunda confessione.*] Vide Castro & Couarr. vbi proximè. Padillam in l. & in epist. n. 14. C. de fideicommiss. Azeued. latè in l. 5. tit. 1. nouæ recopil. n. 8.

δ *Quæ memoriæ occurrunt.*] Vide Nauarr. in man. cap. 21. n. 35. P. Henriq. d lib. 5. c. 3. §. 4.

ε Vtrùm

Digitized by Google

ε Vtrùm si quis in confessione facta hoc anno aliqua peccata mortalia omiserit per oblitionem excusabilem, vel aliquam causam rationabilem, teneatur vi præcepti Ecclesiastici statim confiteri eadem peccata? Negant post Victor. & Nauarr. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. l. 6. n. 40. P Luc. Pinell. d. tract. 2. de Confess. cap. 7. dub. 3.

ζ *Colligitur præterea etiam eos circumstantias*, &c] Vide Nauarr. in Man. cap 6. n. 3 & in cap. consideret, de Pœn. dist. 5. n. 10. cum seqq. P. Henriq. in summ. lib. 5. cap 6 cum seqq. Sayr. in clavi Reg. lib 2. cap. 3. P. Valer. Regin. d lib. 6. n. 110. cum seqq. P. Ægid. d. tom 2 disp. 7. n. 8. cum seqq Petr Ledesm. d. tract. de Pœnit. Sacram. tract. 2. de Confess. c. 3 cum seqq

η *Sed vt præceptum confessionis saltem semel in anno ab omnibus*, &c.] Concordat cap. Omnis vtriusque sexus, de Pœn & Remiss. Vide P Henriq. in summ. lib. 4. cap. 3. §. 2. lit. I. P. Ægid. d. tom. 2. disp 5. à n 45. P. Luc Pinell. d tract. 2. de Conf c. 7.

θ An hic annus computetur à Paschate vsque ad Pascha? Affirmant P. Soar tom. 4 disp. 36. sect. 3. n. 8. P. Azor. instit moral. p 1. lib. 7 c 28. q. 6. P. Valer Reginald. d. lib. 6. n. 36. P. Ægid. d. disp. 5. n. 56. P. Luc Pinell d. tract. 2. de Confess. cap 7. dub. 1.

ι An satisfaciat huic præcepto quocumque anni tempore confitendo? Negant Victor in summ. n. 137. P. Henriq. lib. 4. c. 4. n. 7. P. Vasquez quæst. 90. art 3. dub. 2 num. 5. & 15. P. Ægid. d. disp. 5. n. 57 cum seqq.

CAPVT VI.

De ministro huius Sacramenti, & Absolutione.

« CIrca ministrum autem huius Sacramenti, declarat sancta Synodus, falsas esse & à veritate Euangelij penitus alienas doctrinas *a* omnes, quæ ad alios quosuis homines præter Episcopos & Sacerdotes, Clauium ministerium perniciosè extendunt; putantes verba illa Domini, *b* quæcumque alligaueritis super terram, erunt alligata & in cœlo; & quæcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo. *c* &, Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta sunt: ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscuè, *d* contra institutionem huius Sacramenti ita fuisse dicta, vt quiuis potestatem habeat remittendi peccata, publica quidem per correptionem, si correptus acquieuerit: secreta verò

a infrà Can. 10.

b Matth. 16. & 18.

c Ioan. 20.

d sup. sess. 7. de Sacr. Can. 10.

Digitized by Google

per ſpontaneam confeſſionem, cuicumque factam. Docet quoque, etiam ſacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritus ſancti in ordinatione collatam, tanquam Chriſti miniſtros, functionem remittendi peccata exercere, eóſque prauè ſentire, qui in malis ſacerdotibus hanc poteſtatem non eſſe contendunt. *a* Quamuis autem Abſolutio ſacerdotis alieni beneficij ſit diſpenſatio, tamen non eſt ſolùm nudum miniſterium, vel annunciandi Euangelium, vel declarandi remiſſa eſſe peccata; ſed ad inſtar actus iudicialis, quo ab ipſo velut à iudice ſententia pronuntiatur; atque ideo non debet pœnitens adeò ſibi de ipſius fide blandiri, vt etiam *b* ſi nulla illi adſit contritio, aut ſacerdoti animus ſeriò agendi & verè abſoluendi deſit; putet tamen ſe, propter ſuam ſolam fidem, verè & coram Deo eſſe abſolutum; nec enim fides ſine Pœnitentia remiſſionem vllam peccatorum præſtaret: nec is eſſet, niſi ſalutis ſuæ negligentiſſimus, *β* qui ſacerdotem ioco ſe abſoluentem cognoſceret, & non alium, ſeriò agentem, ſedulò requireret.

a c. ſecundum Eccleſiæ, 19. diſt. & c. non nocet, 1. q. 1.

b infr. can. 9.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 1. c. 1. P. Ægid. de Sacram. diſp. 8 per totam.

β *Qui ſacerdotem ioco ſe abſoluentem, &c.*] Vide P. Henriq. in ſum. lib. 4. c. 11. §. 6. lit. N.

CAPVT VII.

De caſuum reſeruatione.

a QVoniam igitur natura & ratio iudicij illud expoſcit, vt ſententia in ſubditos dumtaxat feratur, *b* perſuaſum ſemper in Eccleſia Dei fuit, & veriſſimum eſſe Synodus hæc confirmat, nullius momenti Abſolutionem eam eſſe debere, quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam aut ſubdelegatam non habet iuriſdictionem. Magnopere verò ad Chriſtiani populi diſciplinam pertinere, ſanctiſſimis Patribus noſtris viſum eſt, vt atrociora quædam & grauiora crimina non à quibuſuis, *c* ſed à ſummis dum-

a c. ſi Epiſcopus, de pœn. in 6.

taxat

Digitized by Google

taxat sacerdotibus absolueretur: *a* vnde merito Pontifices Max. pro suprema potestate, sibi in Ecclesia vniuersa tradita, causas aliquas criminum grauiores suo potuerunt peculiari iudicio reseruare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt; quin *β γ* hoc idem *b* Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi in ædificationem tamen, non in destructionem, liceat; pro illis in subditos tradita supra reliquos inferiores sacerdotes auctoritate, præsertim quoad illa, quibus *z* excommunicationis censura annexa est. Hanc autem delictorum reseruationem, consonum est diuinæ auctoritati, non tantùm in externa, sed etiam coram Deo vim habere, *δ* verumtamen piè admodum, ne hac ipsa occasione aliquis periret, in eadem Ecclesia Dei custoditum semper fuit, *ε ζ* vt nulla sit reseruatio, in articulo *; 4 atque ideo *θ ι* † omnes sacerdotes *κ* quo libet pœnitentes à quibusuis peccatis & *λ* censuris absoluere possunt: extra *μ* quem articulum sacerdotes cum *ν ξ* nihil possunt in casibus reseruatis, id vnum pœnitentibus persuadere nitantur, vt ad superiores & legitimos iudices pro beneficio Absolutionis accedant.

a c. si quis suadente, 17. q. 4. c. rita quorundã, de iud. cõquest. de sent. exc. c. quicunque, eod. tit. in 6. & c. 2. eo tit. in Clem. c. & si domi, de pœnit. in extr. com. simil Roman. 15.

b Vid. sess. 24. cap. 6. post matrimoniũ.

c c. Felici, de pœn. in 6. c. pastoralis, de of. ord. c. cupientes, de pœn. in Clem. c. inter cũctos, §. duos, de pœnit. in extr. com. Celest. ep. 2. c. 6. & 4. Cart. c. 7. & 11. Tolet. c. 12.

DECLARATIONES.

1. *Sed à summis dumtaxat sacerdotibus absoluerentur.*] Idem etiam possunt Prælati Regulares in Regulates sibi subiectos, & inferiores Episcopis sæculares, qui habent iurisdictionem quasi Episcopalem in loco, & nulli Diœcesi, nec ipsi, nec eorum subditi, subsunt.

2. *Excommunicationis censura annexa est.*] Regulares non possunt ex priuilegiis, præsertim ex illo, quod *mare magnum* appellant, eis concessis, absoluere ad cautelam, tam in exteriori, quàm in interiori foro eos, qui incidisse videntur in Bullam Cœnæ Domini. At omnes, qui audiunt confessiones, possunt absoluere à casibus Episc. reseruatis Bullæ Iubilæi indicti à summo Pontifice, cum facultate absoluendi à quibuscumque enormitatibus reseruatis Sedi Apostolicæ, etiam in Bulla Cœnæ Domini: sed hoc non contingit ipsis virtute priuilegiorum, & facultatum perpetuo concessarum ipsis Regularibus & Confraternitatibus, vt putà Rosarij, & aliorum piorum locorum: vt in libro literarum fol. 143. comprehenduntur etiam exempti, non autem qui sunt nullius Diœcesis, qui vt suprà possunt reseruare sibi casus,

Digitized by Google

3 *Cuſtoditum ſemper fuit.*] Congregatio cenſuit, Sacerdotem alioquin idoneum, ſi tamen ad audiendas confeſſiones approbatus non ſit iuxta cap. 15. ſeſſ. 23. non poſſe validè à peccatis mortalibus abſoluere pœnitentem in articulo mortis conſtitutum, vbi Parochus præſens iam perhibeatur, Seſſ. 14. de ſacramento Pœnitentiæ, & de reſeruatione, paratúſque ſit infirmi audire confeſſionem, illíſumque abſoluere, neque vlla ſubſit cauſa Parochum ipſum recuſandi.

4 *Atque ideò omnes Sacerdotes.*] Etiamſi iſti Sacerdotes eſſent excommunicati, & denunciati; extra quem articulum, ſcilicet mortis, cùm nihil poſſint, grauiter etiam peccant, excommunicationémque incurrunt.

Regulares per priuilegium, quod Mare magnum vocatur, facultatem non habent abſoluendi pœnitentes, in caſibus Epiſcopis reſeruatis. Quamobrem neque Mendicantes, neque Ieſuitæ, neque alij vigore magni maris abſoluere poſſunt à caſibus reſeruatis Epiſcopo.

Confeſſores in vim priuilegiorum Roſarij non abſoluunt confitentes à caſibus reſeruatis Epiſcopo, niſi priuilegia ipſa talem habeant facultatem, vel ſunt obtenta, vel confirmata poſt Conc. Trid. Quare fratres Mendicantes, & cuiuſcumque ordinis Regulares, in vim priuilegiorum, non abſoluunt à caſibus Epiſcopo reſeruatis. Congregatio cenſuit, Anno 1589 die 30. Ian. Epiſcopum poſſe aduerſùs eos, qui temporibus ab Eccleſia ſtatutis confiteri, & Euchariſtiam ſumere neglexerint, etiam vſque ad excommunicationem procedere: etſi enim *c. Omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.* ab Eccleſia velit arcendos, ea tamen pœna differt ab excommunicatione, iuxta Couarr. *in cap. Alma mater, de ſent. excomm.* Epiſcopus ergo poteſt aggrauare pœnas à iure communi ſtatutas, quia cùm tales confeſſionem & communionem negligentes, mortaliter peccent, ab Epiſcopo excommunicari poſſunt. Quin etiam eadem Congregatio eadem die cenſuit, Epiſcopum talibus pro ſatisfactione pœnas pecuniarias pro loco applicandas imponere poſſe, cùm hæc aliquando magis timeantur. Verumtamen eadem Congregatio die ſupradicta cenſuit non expedire, vt Epiſcopus ſibi reſeruet abſolutionem eorum, qui temporibus ſic conſtitutis negligunt confiteri, & communicare.

Nullius 1. Aprilis 1593. Congregatio Concilij cenſuit, illos qui confeſſiones audiunt, poſſe virtute Iubilæi indicti à ſummis Pontificibus cum facultate abſoluendi à quibuſcumque caſibus, abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, ſed non virtute priuilegiorum Regularibus, 16. Febr. 1594. ſeu confraternitatibus conceſſorum.

An qui ſemel in vno tempore Paſchatis peccata fuerit confeſſus

sus pœnitentiario deputato, in vim decreti Concil. Trident. *c.* 8. *sess.* 14. dicatur satisfeciſſe præcepto Eccleſiæ contento in cap. Omnis vtriuſque ſexus, extrau. de pœn. & remiſſ. Omnes Illuſtriſſ Domini fuerunt illius ſententiæ, vt videatur ſatisfeciſſe.

Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe Regulares abſoluere à caſibus Epiſcopo reſeruatis, in vim priuilegiorum eis ante Concilium conceſſorum, neque audire confeſſiones perſonarum ſæcularium, niſi prius fuerint approbati ab Ordinario. 12. Maij 1594.

REMISSIONES.

a Vide P. Henriq. in ſumm. lib. 6. c. 9. §. 3. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit. lib. 1. n. 25. P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & cenſur. tom. 2. diſp 8. à n 75.

β Cùm nihil poſſint in caſibus reſeruatis.] Sacra Cardinalium Congregatio ſic cenſuit. Regulares per priuilegium, quod mare Magnum vocatur, facultatem non habent abſoluendi pœnitentes à caſibus Epiſcopis reſeruandis, refert Fr. Ludou. Beia, reſponſ. caſuum conſc. p. 2. caſu 21. in fin. verſ. Nunc tamen, & p. 3. caſu 5. in fin. verſ. Hoc tamen, qui etiam reſoluit, poſtea per Greg XIII. fuiſſe ſpecialiter conceſſum, vt poſſint abſoluere, & hanc conceſſionem fuiſſe viuæ vocis oraculo factam Patribus Societat. Ixsv, eáque per communicationem gaudere omnes Mendicantes, & multi ſapientiſſimi Doctores indiſtinctè tenent, Concilium in præſenti intendere derogare antiquo Regularium priuilegio, quod iuri communi inſertum habet ratione fauoris, ſicut & ius commune, & poſſe Regulares abſoluere à reſeruatis Epiſcopo caſibus etiam poſt Conc. Trid huic opinioni ſubſcripſere P. Henriq. in ſumm. lib. 6. c. 6. §. 4. P. Mart Delr. diſquiſit. magic. l 6. cap. 1. ſect. 3. in med. pag. mihi 477. Fr. Emman. qq. Regul. tom. 1. q. 61. art. 1. & 3. cum ſeq.

γ Quòd pœnitens vigore facultatis à Summo Pontifice conceſſæ Societati cum clauſula, vt ingrediens in talem Societatem poſſit abſolui ab omnibus caſibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, valeat etiam abſolui à quibuſcumque reſeruatis Epiſcopo tam à iure, quàm ab homine, reſoluit F. Ludou. Beia reſponſ. caſuum conſcientiæ p. 2. caſu 21. per totum.

δ Quin hoc idem Epiſcopis omnibus in ſua cuique diœceſi, in ædificationem tamen, non in deſtructionem, &c.] Poſſe Epiſcopum reſeruare ſibi caſus plus minúſve, iuxta maiorem, vel minorem confeſſariorum, quos in ſua diœceſi habet, idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, reſoluit Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verb. Caſus reſeruati, pag. 88.

ε Vtrùm

Digitized by Google

ſ Vtrùm ſicut Epiſcopus per hunc text. diſpenſat in omnibus irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus, niſi ſint ad forum contentioſum deductæ, & niſi ex homicidio voluntario proueniant; ita etiam poſſint Abbates habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem diſpenſare? Affirmat Flores var. l. 3 q 24. n. 18.

ζ *Veruntamen piè admodum*, &c Vide Sayr. de Sacram in genere, lib. 2. cap. 8 q 2. art 2. verſ Secunda, in fine.

ϑ *Vt nulla ſit reſeruatio in articulo mortis*, &c.] Vide Nau. conſ 15. de pœn. & remiſſ P Azor. inſtit. moral p. 1. lib. 8. cap. 19 pag 795. Nauarr in princ. de pœnit diſt 6. Azeued. ad l 5 num. 5. verſ. Eſt tamen verum, tit. 1. lib. 1 nouæ Recop. Guttier. Canon l. 1 cap. 1 n. 58. 63 & 73. P. Paul. Comitol. reſponſ: Moral lib 1 q 21. num 1. & q 22. num. 2. & lib. 5. q. 14. n. 3. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit lib 1. à n. 58. P Ægid. de Sacram. tom. 1. diſp. 8 n. 90. cum ſeqq. P. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 13. plures refert Cened ad decretum collect 24. n. 5 Petr. Ledeſ. in ſum. p. 1. tract. de pœnit cap. 14.* Salzed ad Bern. Diaz in praxi can. c. 33 lit A. Ricc in ſua praxi var. reſol. c. 229. n. 1.

ϑ Quòd omnis Sacerdos quoſlibet pœnitentes, à quibuſlibet peccatis abſoluere poſſit, & excuſetur ab irregularitate Clericus, qui excommunicatione maiori innodatus, interdictus, aut ſuſpenſus abſoluerit conſtitutum in mortis articulo, tradunt Viuald. in Candelabr. Aureo, p. 1. tit. de Abſolutione n. 64. Nau. in Man cap 27. n 271. verſ Septimò quòd Salzed. ad Bernard. in pract. c. 33 lit. A. verſ Excuſabitur, Guttier. Canon. lib. 1. cap. 24 n. 56. plures per Cened. ad Decretal. collect. 25. n 9. P. Paul Comitol. reſponſ Moral lib. 6. q 27. Ludou. Bcia reſp caſuum conſcient. p 4. caſu 6. Petr Ledeſm. tract de Pœnit. cap. 14. concl. 1. dub 4. † Ricc. d. c. 229 n 3.

ι *In articulo mortis*, &c.] Articulus mortis in hac materia quis dicatur? Vide apud Sylueſt. verbo Abſolutio 1. n. 10. P Valer Reginald d lib. 1. n 59 Nau in Man. c 27 n. 271. Couarr. in c. Alma, p. 1. §. 11. num. 8. Viuald. in Candelabr. c de abſolut n. 60. P Soar. tom 4 diſp. 26. ſect 4. qui reſoluunt, non poſſe abſolui à ſimplici Sacerdote omnem transfretare volentem, ſed credentem, aut dubitantem probabiliter ſe naufragaturum, aut aliàs de vita periclitaturum: ſimiliter non quemlibet obſeſſum ab hoſtibus, ſed teis impugnatum; nec quamuis mulierem prægnantem, ſed eam, quæ periclitatur de vita arbitrio prudentis viri.

κ *Quoſlibet pœnitentes.*] Quòd in articulo mortis abſolui poterunt hæretici à quocumque Sacerdote, abſque aliqua bulla, vel priuilegio, tenet P. Azor. inſtit. Moral. p. 1. lib 8. c. 19. q 5. & reſoluit

Digitized by Google

nis post Guttier Roias, Simanc. & alios, Cened. ad Decret. collect. 103 n. 3. vers. In mortis.

λ *Omnes Sacerdotes.*] Non comprehendi hæreticum docent B. Thom. 3. p. q. 82. art. 7. ad 2. & in 4 dist 19. q 1. art 7. ad 8. Nau in Man. c. 26. n. 26. Couarr. in c. Alma, p. 1 § 6. n. 8. Posse tamen Catholicum Pœnitentiæ Sacramentum percipere ab hæretico in extremo vitæ periculo, tenent Can. in Relect de pœnit. p. 5. P. Valer. d. lib. 1 num 60. P. Ægid. d. tom 2. disp. 14. à n 234. post B. Antonin Angel. Rosel. & alios P. Azor. instit Moral. p. 1. lib. 8. c. 11 q. 12.

μ *An possint, si proprius Sacerdos sit præsens, vel possit facilè haberi?* Affirmant Nau; cons 15. sub tit. de pœnit. Sayr. decis. 21. eod tit. P. Valer. Reginald. d. lib. 2. n 60. qui dicunt consultè facturum esse, qui præsente suo Parocho, vel superiore, ab eo potius, quàm ab alio se absolui curat.

ν *Et censuris absoluere possunt.*] Vide P. Henriq in sum. l. 6. c. 9 §. 3.

ξ *Extra quem articulum Sacerdotes,* &c.] Vtrùm is, qui non habet potestatem absoluendi à reseruatis, possit extra periculum mortis ab aliis peccatis absoluere eum, qui tales casus habet? Vide Sylvest. verbo Confessio 1. q. 19. P. Henriq. lib 6 cap 15. n 1. Petr. Soar. tom 4 disp. 31. sect 3. num. 2 P. Ægid. tom. 2. disp 8. n. 96. & disp 31. sect. 3. P. Valer. Reginald d. lib. 1. n. 63.

CAPVT VIII.

De satisfactionis necessitate & fructu.

DEmum, quoad satisfactionem, quæ ex omnibus Pœnitentiæ partibus, quemadmodum à Patribus nostris Christiano populo fuit perpetuo tempore commendata, sita vna maximè nostra ætate, summo pietatis prætextu impugnatur ab iis, qui speciem pietatis habent, virtutem autem eius abnegarunt: sancta Synodus declarat, falsum omnino esse, & à verbo Dei alienum, culpam à *a* Domino nunquam remitti, quin vniuersa etiam pœna condonetur. Perspicua enim & illustria in sacris litteris exempla reperiuntur, quibus, præter diuinam traditionem, hic error quàm manifestissimè reuincitur. β Sanè & diuinæ iustitiæ ratio exigere videtur, vt aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante Baptismum per ignorantiam deliquerint; aliter verò, qui semel à peccati & dæmonis seruitute liberati, & accepto Spiritus sancti dono, scienter templum

a inf. cap. 12. Gen. 3. 2. Reg. 12. Num. 12. & 20. sess. 6. can. 30. & c. 14.

Dei

Digitized by Google

a 1. Cor. 3. Ephes. 4. b Heb. 10. Rom. 2. c Ezech. 33. Ion. 3. Hier. 3. 18. & 25. d Isa. 30. Eccles. 17. Matt. 3. 4. 21. & 18. cum sim. e Rom. 5. 2. Ioan. 2. in princ. 2. Cor. 3. Rom. 8. f 1. Cor. 3. Philip. 4. 2. Cor. 1. in fin. g 1. Cor. 10. in fin. Galat. 6. Act. 17. h Matt. 3. & 4. Luc. 3. 10. 17. e tempora cū multis seq. 26. q. 7. c. de pœ. de consec. dist. 4. Concil. Carth. 3. cap. 3. & Concil. Carth. 4. c. 74. Cōc. Cabil. c. 34. & 38. Concil. Afr. c. 90. i Matt. 16. & Ioan. 20. sup c. in fin. & inf. can. 3. & vlt. de pœnit.

a Dei violare, & Spiritum sanctum contristare non formidauerint. Et diuinam clementiam decet, ne ita nobis absque vlla satisfactione peccata dimittantur, vt occasione accepta, peccata leuiora putantes, velut iniurij & b contumelioſi Spiritui sancto, in grauiora labamur, thesarizantes nobis iram in die iræ. Proculdubiò enim magnopere à peccato reuocant, & quasi fræno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ, cautioréſque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt; medentur quoque peccatorum reliquiis; & vitioſos habitus, malè viuendo comparatos, contrariis virtutum actionibus tollunt. c Neque verò ſecurior vlla via in Eccleſia Dei vnquam exiſtimata fuit ad amouendam imminentem à d Domino pœnam, quàm vt hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc, quòd dum ſatisfaciendo patimur pro peccatis, Chriſto Ieſu, e qui pro peccatis noſtris ſatisfecit, ex quo omnis noſtra ſufficientia eſt, conformes efficimur, certiſſimam quoque inde arrham habentes, quòd ſi compatimur, & conglorificabimur. Neque verò ita noſtra eſt ſatisfactio hæc, quam pro peccatis noſtris exoluimus, vt non ſit per Chriſtum Ieſum f & nam qui f ex nobis tanquam ex nobis nihil poſſumus, eo cooperante qui nos confortat, omnia poſſumus. ita non habet homo vnde glorietur: g ſed omnis gloriatio noſtra in Chriſto eſt, in quo viuimus, in quo meremur, in quo ſatisfacimus, h facientes fructus dignos pœnitentiæ, qui ex illo vim habent, ab illo offeruntur Patri & per illum acceptantur à Patre. Debent ergo ſacerdotes Domini quantum ſpiritus & prudentia ſuggeſſerit, pro qualitate criminū, & pœnitentium facultate, ſalutares i & conuenientes ſatisfactiones iniungere: ne, ſi fortè peccatis conniueant, & indulgentiùs cum pœnitentibus agant, leuiſſima quædam opera pro grauiſſimis delictis iniungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis, vt ſatisfactio, quam imponunt, non ſic tantùm ad nouæ vitæ cuſtodiam, & infirmitatis medicamentum, ſed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & caſtigationem: i nam Claues ſacerdotum non ad ſoluendum dumtaxat, ſed ad ligandum conceſſas, etiam antiqui Patres & credunt

Digitized by Google

credunt, & docent; nec propterea existimarunt Sacramentum Pœnitentiæ esse forum iræ vel pœnarum, sicut nemo vnquam Catholicus sensit ex huiusmodi nostris satisfactionibus vim meriti & *a* satisfactionis Domini nostri Iesu Christi vel obscurari, vel ex aliqua parte imminui: quod dum Nouatores intelligere nolunt, ita optimam Pœnitentiam nouam vitam esse docent, vt omnem satisfactionis vim & vsum tollant.

a infr. can. 13.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. part. 2. lib. 5 c. 6 per totum. P. Luc. Pinel. de Sacr. pœn. tract. 3. P. Ægid. disp 2. dub. 12. n. 107 & disp. 4 num. 26 in fin. P. Ledesm. in sum. pag. 1. tract. de Pœnit. cap. 23.

β Sanè & diuina iustitiæ ratio, &c.] Vide P. Vasquez in 3. part. B. Thomæ tom. 2. disput. 156. n. 54.

γ Nam qui ex nobis, tanquam ex nobis nihil possumus.] Ex parte personæ satisfacientis an requiratur primò vt sit in gratia? Affirmat post B. Thom & Bonau. P. Ægid d. tom. 2. disp. 10. n. 22. cum seqq.

δ An confessor possit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam, & si non acceptet, peccet ob id lethaliter contra aliquod præceptum? Negant Nauar. in Man cap. 26 num 20 & in cap. contrarium, de pœnit dist. 5. n. 10. post Caietan. Armil. Med. Sylvest. & alios. Fr Ludou Beia respons. casuum conscientiæ p. 3. casu 3. vers. ex parte ergo pœnitentis, P. Paul. Comit. respons. Moral lib. 1. q. 35. P. Ioannes Rebello, *en la historia dos milagres de nostra Senhora do Rosario*, lib. 3. dialog. 7. Cened. ad Decretum collect 40. num 2. P. Valer. Regin. d. lib. 7. n. 15. Affirmant tamen pœnitentem sub peccato mortali teneri acceptare & implere pœnitentiam à Confessario pro peccato mort. legitimè iniunctam, si materia grauis sit, & velit absolutionem consequi. Victor. de Sacram n. 209. Petr. Sot. lect 4. de satisfact § impositio pœnitentiæ, P. Suar. tom. 4. disp. 39. sect. 7. num 2. post Magist. B. Thom. & Palud P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 10. n. 79. P. Luc. Pinel d. tract. 3. de satisfact. dub. 4.

ε Et conuenientes satisfactiones iniungere.] Vide P. Henriq. in sum lib. 5. c. 20 § 5. & c. 21 in princ. P. Ægid. d. tom. 2. disp. 10. à num. 60. cum seqq. & à num 70. P. Valer Reginald. in praxi fori pœn. lib. 7. à num. 11. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 1. q. 35. n. 2. Fr Lud. Beia casuum conscientiæ p. 3. casu 1. f. 275. & casu 2. f. 281. verso.

CAPVT

CAPVT IX.

De operibus Satisfactionis.

a c. sunt plures, in fi. de pœn. dist. 3.

DOcet præterea, tantam esse diuinæ munificentiæ largitatem, vt non solùm pœnis, sponte à nobis pro vindicando peccato susceptis, aut sacerdotis arbitrio pro mensura delictis impositis, sed etiam quod maximum amoris *a* argumentum est, temporalibus flagellis à Deo inflictis & à nobis patienter toleratis, apud Deum Patrem per Christum Iesum satisfacere valeamus.

REMISSIO.

Vtrum iusti opera pœnitentiæ, vel sponte assumpta, vel etiam illis præcepta possint satisfacere pro pœnis ex peccatis remissis restantibus? Affirmant P. Suar tom. 4. disput. 37. sect. 1. Card. Bellarm. lib. 4. de Pœnit. cap. 3. cum seqq. P. Valent. disp. 7. q. 14 punct. 2. P. Ægid. de Sacr. tom. 1. disp. 10. à n. 14.

Doctrina de Sacramento extremæ Vnctionis.

a VIsum est autem sanctæ Synodo, præcedenti doctrinæ de Pœnitentia adiungere ea, quæ sequuntur de Sacramento extremæ Vnctionis: quod non modò Pœnitentiæ, sed & totius Christianæ vitæ, quæ perpetua Pœnitentia esse debet, consummatiuum existimatum est à Patribus. Primùm itaque circa illius institutionem declarat & docet, *b* quòd clementissimus Redemptor noster, qui seruis suis quouis tempore voluit de salutaribus remediis *c* aduersus omnia omnium hostium tela esse prospectum, quemadmodum auxilia maxima in Sacramentis aliis præparauit, quibus Christiani conseruare se integros, dum viuerent, ab omni graviore spiritus incommodo possent, ita extremæ Vnctionis Sacramento finem vitæ, tanquam firmissimo quodam præsidio muniuit. Nam etsi aduersarius *d* noster occasiones per omnem vitam quærat & captet, vt deuorare animas nostras quoquo modo possit: nullum tamen tempus est, quo vehementiùs ille omnes suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, &

b inf. can. 3. de Sacr. extr. vnct.ion.
c Eph. 6.
d 1. Petr. 5 c. nulli dubium, 3. q. 1.

Digitized by Google

à fiducia etiam *a* si possit, diuinæ misericordiæ deturbandos, quàm cùm impendere nobis exitum vitæ perspicit. *a* Gen. 3. & infr. c. 2. in fin.

REMISSIO.

a Vide P. Henriq in summ lib. 3. c. 7. cum seqq. Viuald. in Candelabro aureo, de sacrament. tit. de extrema Vnctione. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Vnctio. Fr. Emman qq. Regular. tom. 3. q. 79. art. 1. cum duobus seqq. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit lib. 28. n. 43 cum seqq. nouissimè P. Ægid. de Coninck de sacram. & censur. tom. 1. disp. 10. Gregor. de Valentia tom. 4. disp. 8. P. Soar. tom. 4 disp. 39. & quinque sequentib. Petr. Ledesm. in sum. p. 1. tract de sacram. Extremæ Vnct.

CAPVT I.

De institutione Sacramenti extremæ Vnctionis.

INstituta est autem sacra hæc Vnctio infirmorum, tanquam verè & propriè *α* Sacramentum noui Testamenti, à *β* Christo Domino nostro *b* apud Marcum quidem insinuatum, *c* per Iacobum autem Apostolum, ac Domini fratrem, fidelibus commendatum ac promulgatum: Infirmatur, inquit, quis in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ, & orent super eum, vngentes eum oleo in nomine Domini; & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. Quibus verbis, vt ex Apostolica traditione per manus accepta Ecclesia didicit, docet materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutaris Sacramenti. *γ* Intellexit enim Ecclesia, materiam esse oleum ab Episcopo benedictum. nam Vnctio aptissimè Spiritus sancti gratiam, qua inuisibiliter anima ægrotantis inungitur, repræsentat; *δ* formam deinde esse illa verba, Per istam vnctionem, &c. *b* Matt. 6. *c* Iac. 5. c. Presbyt. 95. dist. c. 1. §. 1. de Sacr. vnct. Concil. Cabilon. cap. 48. Innoc. I. ep. 1. c. 8.

REMISSIONES.

α *Sacramentum noui Testamenti.*] Vnctionis Extremæ Sacramento, quod est quædam immediata præparatio ad gloriam, & ingressum ad Cœlum, nullum in veteri Lege respondere potuisse Sacramentum, eo quod pretio nondum soluto aditus in cœlum

Digitized by Google

parere non potuit, tenet Sayr de Sacram.in genere, lib.3 cap 4. q vnic art 2 vers.Quintum est prope med.

β *A Christo Domino nostro apud Marcum*, &c.] Vide Sayr de Sacr in genere,lib 2.c 2.q 2.art.2.& q 3 art.2.vers de Sacr.Extremæ Vnct P.Henriq. in sum. lib.3 cap.7. Balduin.Iunium super opera controuers Bellarm. p.2. lib 6 cap 1. P.Valquez in 3. p. D.Thom tom.2. disp 235. n.4. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib 28 à n.47.

γ *Intellexit enim Ecclesia materiam esse oleum ab Episcopo benedictum.*] Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib 1.c.3 q.vnic. art 3. vers.de Sacramentis, ibi, de Extrema Vnct Petr Ledesm p.1.de Sacram Extremæ Vnct c.2 Zerol in praxi Episc.p 1. verb.Extrema vnctio,vers Primò, P. Azor.instit.Moral.p. 1.lib 2.cap 9.vers. Quotiescunque, in fin. p.107. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib 28.n.50 cum seqq. P.Ægid.de Sacram.tom 2 disp.19. à n.5. & de oleo infirmorum, in quo sunt facta multa miracula, vide P.Martin.Delr.disquisit.magic lib 6 c.2 sect.3 p.512

δ *Formam deinde esse illa verba.*] Vide Sayr.de Sacram.in genere, l.1.cap 3.art. 5. vers in Extrema Vnctione, P Henriq in summ. lib 3.c 8.§ 3 P.Ægid d.disp 19.à n 13. P Valer.Reginald. lib.28. à n 54 Petr Ledesm.d.tract de Sacram Extremæ Vnct.c 3.

CAPVT II.

De effectu huius Sacramenti.

« RES porrò & effectus huius Sacramenti illis verbis explicatur: Et *a* oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus; &, si in peccatis sit, dimittentur ei. *b* Res etenim hæc gratia est Spiritus sancti, cuius Vnctio delicta, si quæ sint adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, & ægroti animam alleuiat & confirmat; magnam in eo diuinæ misericordiæ fiduciam excitando: qua infirmus subleuatus, & morbi incommoda ac labores leuiùs fert, & tentationibus dæmonis, *c* calcaneo insidiantis, facilius resistit: & sanitatem corporis interdum, vbi saluti animæ expedierit, consequitur.

a Iac.5. ibid.

b inf. can. 2.de Sacr. Extr.vnct.

c Gen.3.

REMISSIONES.

« Vide Sayr. de Sacrament. in genere. lib.5. c.1. q.vnic. art.2. vers de sacram Extremæ Vnctionis, P.Henriq in sum. lib.3 c.9.

Latè

Digitized by Google

Latè P. Ægid de Sacram. tom. 2. disp. 19. n. 16. cum seqq. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 6. c. 2. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract de Sacram. Extremæ Vnct cap. 4.

CAPVT III.

De ministro huius Sacramenti, & tempore quo dari debeat.

IAm verò quod attinet ad præscriptionem eorum, qui & suscipere & ministrare hoc Sacramentum debent, haud obscurè fuit illud etiam in verbis prædictis traditum, nam & ostenditur illic, α proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros, quo nomine, eo loco, non ætate seniores aut primores in populo intelligendi veniunt, sed a aut Episcopi, aut Sacerdotes ab ipsis ritè ordinati b β per impositionem manuum Presbyteri. γ Declaratur etiam, esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam, illis verò præsertim, qui tam periculosè decumbunt, vt in exitu vitæ constituti videantur: vnde & Sacramentum exeuntium nuncupatur. δ Quòd si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt, cùm in aliud simile vitæ discrimen inciderint. Quare nulla ratione audiendi sunt, qui contra tam apertam & dilucidam Apostoli Iacobi sententiam docent c hanc vnctionem vel figmentum esse humanum, vel ritum à Patribus acceptum, nec mandatum Dei, nec promissionem gratiæ habentem: & qui illam iam cessasse asserunt, quasi ad gratiam curationum dumtaxat in primitiua Ecclesia referenda esset: & qui dicunt, ritum & vsum, quem sancta Romana Ecclesia in huius Sacramenti administratione obseruat, d Iacobi Apostoli sententiæ repugnare, atque ideò in alium commutandum esse: & denique qui hanc extremam Vnctionem à fidelibus sine peccato contemni posse affirmant. Hæc enim omnia manifestissimè pugnant cum perspicuis tanti Apostoli verbis. e Nec profectò Ecclesia Romana, aliarum omnium mater & magistra, aliud in hac administranda Vnctione, quantum ad ea quæ huius Sacramenti substantiam perficiunt, obseruat, quàm quod B. Iacobus præscripsit. Nec verò tanti Sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset.

α c. illud superfluũ, 95. dist. & infrà 2. can. vlt.

b 1. Tim. 4.

c Iacob 1.

d inf. can. 3. de Sacr. extr. vnct.

e c. nõ lic. 12. dist. c. 2. in fin. de sum. Trin. & c fin. de for. comp.

Digitized by Google

Hæc sunt, quæ de Pœnitentiæ & extremæ Vnctionis Sacramentis hæc sancta œcumenica Synodus profitetur & docet, atque omnibus Christi fidelibus credenda & tenenda proponit. Sequentes autem Canones inuiolabiliter seruandos esse tradit, & asserentes contrarium perpetuò damnat & anathematizat.

REMISSIONES.

α *Proprios huius Sacramenti ministros esse Ecclesiæ Presbyteros.*] Vide Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Sacram. Extremæ Vnct. cap. 4. P. Henriq. in summ. lib. 3. c. 13. §. 2. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Extrema Vnctio, vers. secundò, Sayr. de Sacram. in genere, lib. c. 2. quæst. 3. art. 2. vers. de Sacram. in med. latè Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 3. q. 79. art. 1. per totum. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 28. à n. 60. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. disp. 19. à n. 27. Fr. Emman. d. art. 1. & P. Henriq. d. c. 13. §. 4. resoluunt, quòd proprius parochus est minister huius Sacramenti: & si simplex Sacerdos, vel monachus sine licentia Episcopi, vel parochi hoc sacramentum conferat, est excommunicatus.

β *Per impositionem manuum Presbyteri.*] Vide P. Vasquez in 3. p. D. Thom. tom. 3. disp. 239. n. 38. P. Ægid. de sacram. & censur. tom. 2. disp. 9. num. 27.

γ *Declaratur etiam esse hanc Vnctionem infirmis adhibendam.*] Vide Petr. Ledesm. d. tract. de sacr. Extremæ Vnct. c. 6. à princip. P. Henriq. in sum. p. 1. lib. 3. c. 11. à princ. Fr. Emman. d. q. 79. art. 2. Zerol. d. verbo Extrema Vnctio, vers. Tertio, vbi resoluit, quòd non potest dari condemnatis ad mortem, quia non dicuntur infirmari, & vide P. Ægid. d. disp. 19. à num. 22. P. Valer. Reginald. d. lib. 28. num. 68. vbi num. 69. cum Tabien. verbo Vnctio, §. 6. resoluit dari posse his, qui ex solo senio versantur in probabili mortis periculo.

δ *Quòd si infirmi post susceptam hanc Vnctionem conualuerint, iterum huius Sacramenti subsidio iuuari poterunt.*] Vide Victor. in summ. n. 224. Sylvest. verbo Vnctio Extrema, n. 8. Petr. Ledesm. d. tract. de sacram. Extremæ Vnct. c. 8. P. Henriq. d. lib. 3. c. 9. §. 4. Fr. Emman. d. q. 79. art. 4. P. Soar. disp. 41. in fine, tom. 3. P. Ægid. d. disp. 19. à n. 26. P. Valer. d. lib. 28. n. 49. vbi etiam resoluit cum P. Soar. disp. 40. sect. 4. n. 6. durante eiusdem morbi necessitate hoc sacramentum non posse iterari.

DE

Digitized by Google

DE SANCTISSIMO

Pœnitentiæ Sacramento.

CANON I.

Si quis dixerit, in Catholica Ecclesia *a* Pœnitentiam non esse verè & propriè Sacramentum, pro fidelibus α, quoties post Baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis, à Christo Domino nostro institutum; anathema sit. *a* sup. c. 1. de pœnit.

CANON II.

β Si quis Sacramenta confundens, *b* ipsum Baptismum Pœnitentiæ Sacramentum esse dixerit, quasi hæc duo Sacramenta distincta non sint, atque ideò Pœnitentiam non rectè γ secundam *c* post naufragium tabulam appellari; anathema sit. *b* sup. c. 2. *c* c. secunda post naufr. de pœ. dist. 1.

CANON III.

δ Si quis dixerit, verba illa Domini *d* Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum: quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: non esse intelligenda de potestate remittendi & retinendi peccata in Sacramento Pœnitentiæ, sicut Ecclesia Catholica ab initio semper intellexit; detorserit autem, contra institutionem huius Sacramenti, ad auctoritatem prædicandi Euangelium; anathema sit. *d* Ioa. 20. Matt. 16. sup. c. 1. & sess. 6. de iustif. c. 14

CANON IV.

ε Si quis negauerit, *e* ad integram & perfectam peccatorum remissionem requiri tres actus in pœnitente, quasi materiam Sacramenti Pœnitentiæ, videlicet, Contritionem, Confessionem & ζ Satisfactionem, quæ tres Pœnitentiæ partes dicuntur; aut dixerit, duas tantùm esse Pœnitentiæ partes, terrores scilicet incussos conscientiæ, agnito peccato, & fidem conceptam ex Euangelio, vel absolutione, qua credit quis sibi per Christum remissa peccata; anathema sit. *e* sup. c. 3. de pœnit.

CANON V.

ϛ Si quis dixerit; *f* eam Contritionem, quæ paratur perdiscussionem, collectionem & detestationem peccatorum; qua quis *g* recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum grauitatem, *f* sup. c. 4. de pœnit. *g* Esai. 38.

Digitized by Google

multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam & magis peccatorem; demum illam esse dolorem coactum, & non liberum ac voluntarium, anathema sit.

CANON VI.

a sup. c. 5. de pœnit. Clemes I. in ep. ad Iacobum. Conc. Calilon. c. 8.

a Si quis negauerit confessionem sacramentalem, vel institutam, vel ad salutem necessariam esse iure diuino; aut dixerit modum secretè confitendi soli sacerdoti, quem Ecclesia Catholica ab initio semper obseruauit & obseruat, alienum esse ab institutione & mandato Christi, & inuentum esse humanum; anathema sit.

CANON VII.

b sup. c. 5. c Deut. 5.

b Si quis dixerit, in Sacramento Pœnitentiæ ad remissionem peccatorum necessarium non esse iure diuino, confiteri omnia & singula peccata mortalia, quorum memoria cum debita & diligenti præmeditatione habeatur, etiam occulta, & quæ sunt contra c duo vltima Decalogi præcepta, & circumstantias, quæ peccati speciem mutant; sed eam Confessionem tantùm esse vtilem ad erudiendum & consolandum pœnitentem, & olim obseruatam fuisse tantùm ad satisfactionem canonicam imponendam; aut dixerit, eos qui omnia peccata confiteri studeant, nihil relinquere velle diuinæ misericordiæ ignoscendum, aut demum, non licere confiteri peccata venialia; anathema sit.

CANON VIII.

d sup. c. 5. e Cõc. Lateran. sub Innoc. III c. 3. & c. omnis vtriusque de pœn. & remiss.

λ Si quis dixerit, Confessionem omnium peccatorum, qualem Ecclesia seruat, d esse impossibilem, & traditionem humanam, à piis abolendam; aut ad eam non teneri omnes & singulos vtriusque sexus Christi fideles, iuxta Concilij e Lateranensis constitutionem, semel in anno, & ob id ad suadendum esse Christi fidelibus, vt non confiteantur tempore Quadragesimæ; anathema sit.

CANON IX.

f supr. 6. in fin. de iustific.

μ Si quis dixerit f, Absolutionem sacramentalem sacerdotis non esse actum iudicialem, sed nudum ministerium pronunciandi, & declarandi, remissa esse peccata confitendi;

Digitized by Google

tendi; modò tantùm credat, se esse absolutum; aut sacerdos non seriò, sed ioco absoluat; aut dixerit, non requiri Confessionem pœnitentis, vt sacerdos eum absoluere possit; anathema sit.

CANON X.

, Si quis dixerit, sacerdotes, qui *a* in peccato mortali sunt, potestatem ligandi & soluendi non habere; aut non solos sacerdotes esse ministros Absolutionis, sed omnibus & singulis Christi fidelibus *b* esse dictum: Quæcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo; & quęcumque ligaueritis super terram, erunt ligata & in cœlo; & quęcumque solueritis super terram, erunt soluta & in cœlo; &, *c* Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt: quorum verborum virtute quilibet absoluere possit peccata, publica quidem per correptionem dumtaxat, si correptus acquieuerit; secreta verò per spontaneam confessionem; anathema sit.

a sup. c. 7. & c. 8. de pœnit.

b Matth. 16. & 18.

c Ioan. 20.

CANON XI.

Si quis dixerit, Episcopos non habere ius *d* reseruandi sibi casus, & nisi quoad externam politiam, atque ideò casuum reseruationem non prohibere, quo minus sacerdos à reseruatis verè absoluat; anathema sit.

d sup. c. 7. c. si Episc. de pœn. in 6. cap. de moniz lib. de sent. exc. cum sim.

CANON XII.

* Si quis dixerit, totam pœnam simul cum *e* culpa remitti semper à Deo, satisfactionémque pœnitentium non esse aliam quàm fidem, qua apprehendunt Christum pro eis satisfeciſſe; anathema sit.

e sup. c. 8. de pœn.

CANON XIII.

* Si quis dixerit, pro *f* peccatis, quoad pœnam temporalem, minimè Deo per Christi merita satisfieri pœnis ab eo inflictis & patienter toleratis, vel à Sacerdote iniunctis, sed neque sponte susceptis, vt ieiuniis, orationibus, eleemosynis, vel aliis etiam pietatis operibus, atque ideò optimam pœnitentiam esse tantùm nouam vitam; anathema sit.

f sup. c. 8 & 9.

CANON XIV.

Si quis dixerit, *g* satisfactiones, quibus pœnitentes per Christum Iesum peccata redimunt, non esse cultus Dei, sed traditiones hominum, doctrinam de gratia, & verum

g sup. c. 5.

Digitized by Google

Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes; anathema sit.

CANON XV.

α sup. c. 1. & 8. in fin. de pœnit.

β Si quis dixerit, Claues Ecclesiæ esse *a* datas tantùm ad soluendum, non etiam ad ligandum, & propterea Sacerdotes, dum imponunt pœnas confitentibus, agere contra finem Clauium, & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quòd virtute Clauium, sublata pœna æterna, pœna temporalis plerumque exoluenda remaneat; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. *Quoties post Baptismum in peccata labuntur.*] Quod sacramentum Pœnitentiæ necessarium sit solùm his, qui peccauerunt mortaliter, si modo commodè, & tempore debito recipere possint, etiamsi contritione cum voto sacramenti peccata eluerint, resoluit Sayr. de sacram. in genere, lib. 6 cap 4. q. 1. vers. Pœnitentiæ.

β CANON II. Vide Bald. Iunium supet opera controu Bellarm. p 3. l. 5. c. 1. post princ.

γ *Secundam post naufragium tabulam appellari*, &c.] Vide P. Henriq. l. 1. c. 4. § in medio, Sayr. in Claui Reg l. 10. c. 4. n. 1.

δ CANON III. Vide Sot in 4 dist. 18 q 2. art. 1. col mihi 20. P. Ægid de sacram tom. 2 disp. 4. dub 2. n. 26. P. Vasquez in 3. p. D Thom 2. 2 q. 135. n 29.

ε CANON IV. *Quasi materiam*] Vide Sot. in 57. dist. 1. q. 1. art. 2. col. 2.

ζ *Satisfactionem.*] Vide Nauarr. in comment. de Iubilæo, & pœn notabili 15 n 2.

η CANON V. *Ponderando.*] Vide Host. in summ. de pœnit. col. 34. Nauarr. in comment. de Iubilæo not. 19. ad fin.

θ CANON VI. Vide Doctores suprà citatos cap. 1.

ι CANON VII *Omnia, & singula peccata.*] Vide Nauarr. Conf. 7. de pœnit. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Pœnit. cap 17. concl. 1.

κ *Et circunstantias, qua peccati speciem mutant.*] Vide Zerol. in praxi Episc p. 1. verbo Circunstantiæ, pag. 97. Guttier. Canon. l. 1. c. 31. P. Azor. inst. Moral. p. 1. l 2. c. 4. col 89.

λ CANON VIII. Vide P. Soar. tom 4. disp. 21. sect. 3. num. 5. & 6. P. Valent q. 11. puncto 1 in fine, P. Ægid de sacram. & censur. tom. 2. disp. 6. num. 1. cum seqq. Petr. Ledesm. in sum. p 1. tract.

Digitized by Google

tract de Pœnit cap.8. tit.*de la necessidad del precepto de la Iglesia*, concl 2.

μ CANON IX. Vide Sot.in 4 dist 14.q.1. art.3. Nauarr. in Man. cap 4. n. 7. Vict. de Sacram. c.1. q 2. cum seqq. P Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.lib 1 n.138

› CANON X. Vide P.Ægid de Sacram tom.2.disp.8.à princ. P.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit lib.1.c.1.

ξ CANON XI. *Quoad externam politiam.*] Quoad forum exterius intelligunt P.Henriq.in summ.p.1.lib.6.c.14.in princip. P.Paul.Comitol.resp.Moral lib.1.q 25.n.10.

ο CANON XII. Vide Bellarm. tom. 2. controu. lib. 4. de pœnit P.Valer.Reginald in praxi fori pœnit.lib 7.n 95.

π CANON XIII. Vide Sayr.de sacram.in genere,lib.2.c.2. quæst 9.art.3. vers.Quo supposito, P.Soar. tom 2 disp.37 sect.1. Valent.disp 7.q 14. punct.2. Bellarm. lib.4. de pœnitent. cap.3. cum seqq.

ρ CANON XIV. Vide Nauarr. in Manual. c.26.num.20. cum seqq & in cap.contrarium, de pœnit. dist.5.n.18. Ægid.de Sacram.tom.2.disp.10.n.62.

DE SACRAMENTO Extremæ Vnctionis.

CANON I.

α Si quis dixerit, extremam Vnctionem non esse verè & propriè Sacramentum, à *a* Christo Domino nostro institutum, & à *b* B. Iacobo Apostolo promulgatum, sed ritum tantùm acceptum à Patribus, aut figmentum humanum; anathema sit.

a Supr.de hoc sacr. in princ. & c.1.
b Marc.6. Iacob.5.

CANON II.

β Si quis dixerit, sacram infirmorum *c* Vnctionem non conferre gratiam, nec remittere peccata, nec alleuiare infirmos; sed iam cessasse, quasi olim tantùm fuerit gratia curationum; anathema sit.

c Sup.c.1. de hoc Sacram.

CANON III.

Si quis dixerit, *d* Extremæ Vnctionis ritum & vsum, quem obseruat sancta Romana Ecclesia, repugnare sententiæ Beati *e* Iacobi Apostoli, ideóque eum mutandum, posséque à Christianis absque peccato contemni; anathema sit.

d Suprà c.vlt.Cõc. Cabilou. c.48.
e Iac.4.

Digitized by Google

CANON IV.

a d. c. vlt. Iacob. 5.

γ Si quis dixerit, a Presbyteros Ecclesiæ, quos B. Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum hortatur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quauis communitate; ob idque proprium Extremæ Vnctionis ministrum non esse solum Sacerdotem; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Doctores citatos suprà c. 1. & P. Vasquez in 3. p D. Thomæ tom 2. disp 135. n 4.

β CANON II. Vide Sayr. de Sacram. in genere, lib 5. cap. 2. quæst. vnic. art. 2 vers de Sacramento Extremæ Vnctionis, Petr. Ledesm in summ. 1. part. tract. de Sacrament Extremæ Vnct c. 1. conclus. 1.

γ CANON FIN. Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 28. n. 60. & plures Doctores, quos citaui suprà c. 3.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

PROOEMIVM.

b Sic præfatur ferè, Concil. 9. Toletanũ. sup. sess. 6. de refor. cap. 3. c 1. Cor. 9. c. quid autẽ, 8. q. 1. d c. vlt. 25. dist. c. vna tantũ 26. dist. c. sicuti, 1. §. necesse, 47. dist. c. in Sacerdotibus, 61. dist. Leuit. 11. 1. Petr. 1. & c. proposuisti, 81. dist. e Sess. 22. c. 1.

Irreprehensibiles sint omnes clerici ad curam animarum constituti: qualiter eos commonere debebunt Episcopi, vt sanctè ministeriam suum impleant secundùm præscriptam hîc legem.

CVm propriè Episcoporum munus sit, b subditorum omnium vitia redarguere; hoc illis præcipuè cauendum erit, ne Clerici præsertim ad animarum curam constituti, criminosi sint, néve inhonestam vitam, ipsis conniuentibus, ducant. Nam si eos prauis & corruptis moribus esse permittant, quo pacto laicos de ipsorum c vitiis redarguent, qui vno ab eis sermone conuinci possent, quòd Clericos ipsis patiantur esse deteriores; qua etiam libertate laicos corripere poterunt Sacerdotes, d cum tacitè sibi ipsi respondeant, eadem se admisisse quæ corripiunt. Monebunt propterea Episcopi suos Clericos, in quocumque Ordine e fuerint, vt conuersatione, sermone

&

Digitized by Google

& scientia, commisso sibi Dei populo præeant, memores eius quod scriptum est: *a* Sancti estote, quia & ego sanctus sum. Et iuxta Apostoli vocem: *b* Nemini dent vllam offensionem, vt non vituperetur ministerium eorum; sed in omnibus exhibeant se, sicut ministros Dei; ne illud Prophetæ dictum impleatur in eis, *c* Sacerdotes Dei contaminant sancta, & reprobant legem. Vt autem ipsi Episcopi id liberiùs exequi, ac quoquam prætextu desuper impediri nequeant; eadem sacrosancta œcumenica & generalis Tridentina Synodus, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legato & Nunciis, hos, qui sequuntur, Canones statuendos & decernendos duxit.

REMISSIO.

* *Episcoporum munus sit*, &c] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A.

CAPVT I.

Si prohibiti ascendere ad Ordines, ascendant, suspensi aut interdicti à proprio Prælato, malè se gesserint, puniuntur.

1 CVm honestius, ac tutius sit subiecto, debitam Præpositis obedientiam impendendo, in inferiori ministerio deseruire, quàm cum Præpositorum scandalo graduum altiorum appetere dignitatem; ei, cui ascensus ad sacros Ordines à suo 2 Prælato, ex quacumque causa, etiam ob occultum crimen quomodolibet, etiam extraiudicialiter, fuerit interdictus; aut quia à suis Ordinibus, seu gradibus, vel dignitatibus Ecclesiasticis fuerit suspensus, 3 nulla contra ipsius Prælati voluntatem concessa licentia de se promoueri faciendo, aut ad priores Ordines, gradus, & dignitates, siue honores, restitutio suffragetur.

DECLARATIONES.

1 *Cùm honestius ac tutius sit subiecto.*] Congregatio Concilij censuit, per hoc Decretum correctum esse *cap. ex tenore*, & *cap. ad aures, de tempor. ordin.* Ampliatum ita, vt comprehendat quoque Clericos sæculares, dignitates, & beneficia, quibus annexus sit Ordo, obtinentes, tam quoad facultatem prohibendi ascensum ad ordines, quàm suscipiendi in ipsisque potestatem appellandi ademptam.

Digitized by Google

ademptam esse: dictúmque fuit quod arctatus ad ordines susci-piendos, ex hoc Decreto non incidat in pœnam *cap. licet. Can. de elect. in 6. & cap. commissa. de elect. eodem lib.* etiamsi adimat appellationem seu recursum.

Congregatio censuit, hoc caput habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus, tam temporaneis, quàm perpetuis: & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Episcopus, ad suum beneplacitum, prohibendo, vel suspendendó, quæ demum tempus suæ administrationis non excedunt.

Congregatio Concilij censuit, cap. 1. sess. 14. de reformat. habere locum in suspensionibus, & prohibitionibus tam temporariis quàm perpetuis, & temporalem prohibitionem, & suspensionem dici eam, vbi ex delicto occulto extraiudicialiter procedit Episcopus ad suum beneplacitum prohibendi, vel suspendendi.

2 *A suo Prælato.*] Siue eius Vicario vel Officiali fuerit suspensus, &c. Congregatio censuit, suspensum à Ministerio altaris, vel interdictum ad se promouendum, contra voluntatem sui Ordinarij non posse promoueri, neque habilitari.

3 *Nulla contra ipsius Prælati.*] Nec etiamsi concedens fuerit Metropolitanus, qui etiam suspensum aut interdictum ab Ordinario absoluere non potest.

CAPVT II.

Episcopus ordinans alienum subditum sine Prælati proprij expresso consensu, eúmve tonsurare præsumens etiam prætextu familiaritatis continuæ, sit vno anno suspensus: qui autem ordinatus sic fuerit, sit ipso iure suspensus ab executione ordinum sic susceptorum, quamdiu Prælato proprio videbitur.

* ET, quoniam nonnulli Episcopi Ecclesiarum, quæ in partibus fidelium consistunt, clero carentes, & populo Christiano, cùm ferè vagabundi sint, & permanentem sedem non habeant, non quæ Iesu Christi, *a* sed alienas oues, inscio proprio Pastore, quærentes, dum per hanc sanctam Synodum se Pontificalia officia in alterius diœcesi, nisi de loci Ordinarij expressa licentia, † & in personas eidem

a Inf. c. 8. sup. sess. 6. c. 5.

Digitized by Google

eidem Ordinario subiectas tantùm, exercere prohibitos vident, in legis fraudem, & contemptum, quasi Episcopalem cathedram in loco nullius diœcesis sua temeritate eligunt; & quoscumque ad se venientes, etiamsi suorum Episcoporum, seu Prælatorum literas commendatitias non habeant, clericali charactere insignire, & ad sacros etiam presbyteratus Ordines promouere præsumunt: quo plerumque fit, vt minùs idonei, & rudes, ac ignari, & qui à suo Episcopo tanquam inhabiles, & indigni reiecti fuerunt, ordinati, nec diuina officia peragere, nec Ecclesiastica Sacramenta rectè valeant ministrare: [a] Nemo Episcoporum qui Tutelares vocantur, etiamsi in loco nullius diœceſis, etiam exempto, aut aliquo monasterio cuiusuis Ordinis resederint, aut moram traxerint, vigore cuiusuis priuilegij sibi de promouendo quoscumque ad se venientes pro tempore concessit, alterius subditum, etiam prætextu familiaritatis continuæ commensalitatis suæ, absque sui proprij Prælati expresso consensu, * aut litteris [a] dimissoriis † ad aliquos sacros, aut maiores Ordines, vel primam tonsuram promouere, seu ordinare valeat: [β] contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, aliter verò promotus ab executione Ordinum sic susceptorum, donec suo Prælato visum fuerit, ipso iure sint suspensi.

[a] Sess. 6. c. 5. & sess. 23. cap. 8. Cõc. Nic. c. 17. Cõc. Aurel. 3. c. 13. Cõc. Mogunt. c. 14. c. 1. cum seq. de temp. ord. in 6. & sess. 13. de refor. c. 3. 8. & 10.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum exercentem Pontificalia in aliena diœceſi de Ordinarij loci expressa licentia, posse Ordines conferre etiam suis propriis Diœcesanis, non obstante Concilio *c. 5. sess. 6. de reform.*

In loco exempto intra fines certæ Diœceseos existenti non posse Episcopum Diœcesanum etiam à superiore loci exempti Ordinario accersitum Pontificalia exercere, nisi de licentia Episcopi loci, intra cuius fines locus huiusmodi exemptus fuerit constitutus. 6. Iulij 1595. 1. Iulij 1597.

Episcopus.] Concilium Lateranense nouissimum permisit Cardinales in Ecclesiis suis istos habere Episcopos pro suffraganeis *ibi sess. 9 de Card. omni conatus suis prouideant debite inseruire Cathedralibus dignos & idoneos vicarios seu suffraganeos, prout consuetudo fuerit cum digna & competenti mercede.* Pius V. publicationes circa Concilium Tridentinum decreto suo confisto

Digitized by Google

consistoriali sanciuit huiusmodi Episcopos non esse creandos, neque in suffraganeos dandos, nisi in Ecclesiis Cathedralibus, & illis, quæ solent habere, & cum certo stipendio perpetuo ad minus ducentorum aureorum de Camera super fructibus illius Ecclesiæ, qui propria authoritate ab Episcopo percipi possunt, & quod nullibi poterit Pontificalia exercere sine expressa licentia Sedis Apostolicæ, nisi illa diœcesi, cui datus est in suffraganeum.

REMISSIONES.

* Vide Cæsar. de Grassis decis. 87. & Camil. Borell. consil. 15. n. 20. Ric. in prax. resol. cap. 150

† *Nisi de laci ord. n. expressa licentia, &c.*] Riccius in sua praxi var. resol. cap. 300.

α *Nemo Episcoporum, qui titulares vocantur, &c.*] Vide Nauar. in man. c. 22. num. 18. §. 3. P. Azor. instit. Moral p. 2. lib. 3. cap. 48. 6. col. 379. P. Henriq. in sum. lib. 14. c. 17. §. 3. in fine lit. A

* *Absque sui proprij Prælati expresso consensu, &c.*] Vide tradita à Cephal. cons. 684. ex n. 31 & 59 vol. 5.

† *Aut litteris dimissoriis.*] Vide supra sess. 6. cap. 5 de reform. & infr sess. 23. c. 8. & DD. ibid. relatos, Iac. Anton. Martam de iurisd. 4 p. cent. 2. casu 149. n. 116.

β *Contra faciens ab exercitio Pontificalium per annum, &c.*] Vide Salzed. ad Bernard. in pract. c. 26. Gloss. sine licentia sui præsulis, vers. Tertius casus est, Tolet. in sum. cap. 89. vers. Tertia. P. Henriq. in sum lib. 13. de excommunicat. cap. 38. vers. secundo Episcopus, Thom. Val tom. 2. alleg. 45. num. 18.

CAPVT III.

Episcopus suos Clericos ab alio malè promotos non ante admittat ad officia celebranda, quàm eos dignos iudicauerit suo prouio examine.

α Supr. 4. proxim. & sess. 23. de ref. cap. 8.

1 α* Episcopus quoscumque *a* suos clericos, præsertim in sacris constitutos, 2 β absque suo præcedenti examine, & commendatitiis litteris, quacumque auctoritate promotos, licet tamquam habiles, ab eo, à quo ordinati sunt, probatos, quos tamen ad diuina officia celebranda, seu Ecclesiastica Sacramenta ministranda minùs idoneos, & capaces repererit; à susceptorum Ordinum exercitio

Digitized by Google

exercitio ad tempus, de quo ei videbitur, suspendere: & illis, ne in altari, aut aliquo ordine ministrent, interdicere possit.

DECLARATIONES.

1 *Episcopus quoscumque suos Clericos.*] Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt dicitur *in cap. accepimus, de ætat. & qualit. ord.* Quod si idem Episcopus aliquos minùs idoneos ordinauerit, eos suspendere debet.

Suspensus ab eo tanquam non idoneus ad celebrationem Missarum postea habens idoneitatem absoluendus est.

2 *Absque suo præcedente examine.*] Congregatio censuit non comprehendi examinatos, & promotos ad Sacros ordines à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit: qua vrgente poterit aliàs examinatos denuò examinare, &c.

Congregatio Concilij censuit, decretum Concilij c. 3 Sess. 14. non comprehendere examinatos, & promotos à prædecessoribus Episcopis, nisi post promotionem noua causa superuenerit. 9. Martij 1567.

REMISSIONES.

α Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 4. num. 101. vbi docet, quòd quando agitur de administratione Sacramentorum, vel cura animarum exercenda, tunc presbyter curam animarum exercens, vel Sacramenta ministrans, seu exercere, vel ministrare intendens, potest examinari ab Episcopo successore, licèt ab antecessore fuerit approbatus: & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, scilicet si rector non sit, & perpetuum titulum non habeat, & si titulum habuerit, potest suspendi, & coadiutor bene meritus illius expensis apponi. & idem Gonzal. d. Gloss. 4. n. 8. circa promotos adducit sequentem à sacra Cardinalium congregatione responsionem. Episcopus non potest examinare promotos à suo antecessore, nisi post promotionem aliqua noua causa superuenerit, vt in c. accepimus, de ætate, & qualitate. * Vide etiam infr. sess. 23. c. 8. & Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 21. lit. B. & c. 26. lit. C.

β *Absque suo præcedenti examine.*] Quid si esset Doctor in aliqua Vniuersitate studij generalis gradatus, an examine indigeat? Vide gloss. in cap. de Petro, 47. dist. Cened. ad Decret. collect. 15. nm. 3. Sà in Aphorismis, verbo, Examen, P. Henriq. in summ.

Digitized by Google

fum.lib.10.c 18 in princ.Gonzal ad Gloſſ.4.n 86. optimè decidit præceptor meus D.Anton Homen, in Conimbricenſi Academia iuris Pontificij primarius in Comment. ad cap. Cum & plantare, §.in Eccleſiis, verbo,Epiſcopis repræſentent,verſ Vnde iam colliges, de priuil. ex quo text.meas de more medio deduxi concluſiones, eáſque in magna ipſius Vniuerſitatis aula ſub tanto patrono publicè defendi.

CAPVT IV.

Nullus clericus eſt exemptus à correctione Epiſcopi reſidentis, etiam extra viſitationem agentis, tanquam ſit deputatus à Sede Apoſtolica, &c.

a Sup.c.1. & ſeſſ. 6. de ref.c 3. c. irrefragabili, in princ. de off.ord.

OMnes *a* Eccleſiarum Prælati, qui ad corrigendum ſubditorum exceſſus diligenter intendere debent, & à quibus nullus Clericus per huius ſanctæ Synodi ſtatuta, cuiuſuis priuilegij prætextu, tutus cenſetur, quo minùs iuxta Canonicas ſanctiones viſitari,puniri,& corrigi poſſit; ſi in Eccleſiis ſuis reſederint, quoſcumque exemptos, qui aliàs ſuæ iutiſdictioni ſubeſſent, de eorum exceſſibus, criminibus, & delictis, quoties,& quando opus fuerit, etiam extra viſitationem 1 tanquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati,corrigendi, & caſtigandi *b* facultatem habeant: quibuſcumque exemptionibus, declarationibus, conſuetudinibus, ſententiis, iuramentis, concordiis, quæ tantùm ſuos obligent auctores, ipſis clericis, ac eorum conſanguineis, Capellanis, familiaribus, procuratoribus, & aliis quibuſlibet, ipſorum exemptorum contemplatione, & intuitu minimè ſuffragantibus.

b Sup.ſeſſ. 6. c. 4. de reform.

DECLARATIONES.

27.Iunij 1596. Congregatio Concilij cenſuit, non poſſe ex decreto Concilij cap. 4. ſeſſ.14. etiam extra viſitationem corrigere, & punire Clericos ſæculares exemptos ab Epiſcopo, & alteri inferiori Ordinario ſæculari intra Diœceſim exiſtenti ſubiectos, quam ſententiam ſanctiſſimus ad ſe relatam approbauit.

1 *Tanquam ad hoc Apoſtolicæ Sedis delegati.*] Quando Epiſcopi procedunt ex Concilio, tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati in cauſſis quæ ſub eorum Iuriſdictione Ordinaria non comprehenduntur

Digitized by Google

henduntur non potest ab iis, nisi ad Sedem Apostolicam prouocari, neque ob hoc inferioribus iudicibus vllum fit præiudicium. At quando iurisdictio delegata cumulatur cum ordinaria, Episcopus non potest huiusmodi delegationis prætextu declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilij ordinationem, Metropolitanus poterat vti eodem iure, eadémque potestate.

Vide de hac materia sess.7.cap.8.& cap.2. sess.24.

REMISSIO.

« Vide Cened ad Clem.& Extrau.col.14.num.3.cum seqq.vbi dicit decisionem text. in Extr. Cùm Matthæus 3 de hæret. inter commun.minimè corrigi per textum in præsenti, * & Salzed ad Bern.in praxi can.c.3 lit.A.

CAPVT V.

Conseruatoriæ non ex inuenta conuentione faciendæ coram Ordinario in criminalibus & mixtis causis: Conseruatoris & Ordinarij controuersiam super competentia iurisdictionis arbitri electi sedent, & interim in causa non procedatur. Tempus valoris Conseruatoriarum, saluis causis miserabilium personarum, Vniuersitatum, &c.

« β INsuper, cùm nonnulli, qui sub prætextu quod super bonis, & rebus, ac iuribus suis diuersæ eis iniuriæ, ac molestiæ inferantur, a certos iudices per litteras Conseruatorias deputari obtinent, qui illos à molestiis, & iniuriis huius modi tueantur, ac defendant, & in possessione, seu quasi, bonorum, rerum, ac iurium suorum manuteneant, & conseruent; nec super illis eos molestari permittant; eiusmodi litteras in plerisque contra concedentis mentem in reprobum sensum detorqueant: idcirco nemini omnino, cuiuscumque dignitatis, & conditionis sit, etiamsi Capitulum fuerit, 1 Conseruatoriæ litteræ, cum quibuscumque clausulis, aut decretis, quorumcumque iudicum deputatione, quocumque etiam alio prætextu, aut colore concessæ, suffragentur ad hoc, vt coram

a c.vlt.& c.1.de off. deleg.

Digitized by Google

suo Episcopo, siue alio Superiore Ordinario, in criminalibus, & mixtis causis accusari, & conueniri, ac contra eum inquiri, & procedi non possit: aut quo minus, si qua iura ei ex cessione competierint, super illis liberè valeat apud iudicem ordinarium conueniri. γ In ciuilibus etiam causis, si ipse actor extiterit, aliquem ei apud suos Conseruatores iudices in iudicium trahere minimè liceat. Quòd si in iis causis, in quibus ipse reus fuerit, contigerit, vt electus ab eo Conseruator ab actore suspectus esse dicatur; aut si qua inter ipsos iudices, Conseruatorem, & Ordinarium, controuersia super competentia iurisdictionis orta fuerit, nequaquam in causa procedatur, donec per arbitros in forma iuris electos, super suspicione, aut iurisdictionis competentia fuerit iudicatum. Familiaribus verò eius, qui in huiusmodi litteris Conseruatoriis tueri se solent, nihil illæ prosint, præterquam duobus dumtaxat; si tamen illi propriis eius sumptibus vixerint. Nemo etiam similium litterarum beneficio 2 δ vltra quinquennium gaudere possit. Non liceat quoque Conseruatoribus iudicibus vllum habere tribunal erectum. ε In causis verò mercedum, aut miserabilium personarum, huius sanctæ Synodi super

ε Suprà sess. 7. cap. 16.

hoc decretum in suo robore permaneat. ζ Vniuersitates autem generales *, ac Collegia Doctorum, seu scholarium, & 4 regularia loca †, necnon hospitalia, actus Hospitalitatem seruantia, ac Vniuersitatum, Collegiorum, locorum, & hospitalium huiusmodi personæ in præsenti canone minimè comprehensæ, sed exemptæ omnino sint, & esse intelligantur.

DECLARATIONES.

1 *Conseruatoria litteræ.*] Conseruatoriæ Vniuersitatum, vel Regularium non sunt in hoc Decreto comprehensæ, neque etiam à Concil abrogatæ per *c.* 20. *sess.* 14. *de Reform.* nec per *c.* 6. *sess.* 25. *de Reform.*

2 *Vltra quinquennium.*] Litteræ Conseruatoriæ, aliæ à Superioribus, sunt omnino sublatæ, nec eis poterit quisquam se tueri, nisi per quinquennium à die publicationis Concilij computandum.

28. Ian. 1584. Congregatio Concilij censuit, conseruatorias regularibus concessas, quas Concilium Tridentinum *cap.* 5. *sess.* 4. saluas esse voluit, non fuisse sublatas ex decreto Concilij *c.* 20. *vers.* 24.

3 *Vniuer*

Digitized by Google

3 *Vniuersitates autem generales*] Conseruatoriæ Vniuersitatum, Collegiorum, Regularium, & similium non sunt à Concil. sublatæ, nec ex vlla parte imminutæ, non obstante cap. 20 sess. 24. de reform. Eo quod causæ graues sint, & plenariam cognitionem requirant. Et ita non obstat Bulla Pij IV. reuocatoria facultatum, quæ Concilio repugnant. Vnde Sanctissimo approbante sententiam Congregationis, Anno 1575. mandatum fuit omnibus Prioribus Regularium notatis in schedula, quòd intra mensem in singulis ciuitatibus Italiæ eligerent suos Conseruatores, coram quibus conueniri possent, & eos stabiles haberent, sic vt variare non liceat, eósque Ordinariis significarent: quod si non fecissent, elapso mense scribendum ad Ordinarios, vt coram ipsis conueniri possent.

Congregatio quoque censuit, eos qui facultatem à Sede Apostolica obtinuerunt eligendi sibi Conseruatores, non esse cogendos ad eligendum aliquem ex iis qui in Synodis Prouincialibus aut Diœcesanis designati fuerunt, ex Decreto Concil. sess. 5. cap 10.

4 *Et regularium loca.*] S. D. N. Gregorius XIII. concessit omnibus regularibus, quod in omnibus Italiæ ciuitatibus Conseruatorem semel eligant, & coram eo tantum conueniantur, neque illis liceat ab eo recedere, & ad alium Conseruatorem transire, eorundem nomina intra mensem Episcopis locorum Ordinariis indicarent, alioquin coram ipsis Ordinariis conueniri possunt.

5 *Hospitalitatem seruantia.*] Sub his verbis excluduntur Abbates & conuentus S. Antonij Viennensis & aliorum similium.

Litteræ cancellariæ concessæ vniuersitati, vel regularibus, vel aliis quos hoc Decreto Concilium voluit esse saluos, non sunt sublatæ altero decreto Concilij sess. 24. c. 10.

REMISSIONES.

α Vide Azeued. ad tit 8 lib. 1 nouæ Recop. p. 118 Guttier. pract. lib. 3. q 9. Fr Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 65. concordat cap. 1. & cap. fin. de officio deleg. lib. 6. nonnulla practicabilia in materia Conseruatorum adducunt Marcerar. Papiæ decis. 15. & 16. p. 1. Aloys. Rice in collect. decis. p. 4. collect. 899.

β De speciebus Conseruatorum, vide gloss. verbo Conseruatores in c. de Officio deleg lib. 6. Syluest. verbo Conseruator, n. 1 P. Azor. instit Moral. p. 2. lib. 5. c. 14 q 3. Fr. Ioann. de la Crux, de statu Relig. lib. 2. c. 10. de iudice conseruatore.

γ *In ciuilibus etiam causis*, &c] Vide Fr. Emman. d. q. 65. art. 13. Fr. Ioan. de la Cruz d. c. 10. dub. 6. concl. 1.

Digitized by Google

♪ *Vltra quinquennium.*] An duret post quinquennium iurisdictio Conseruatoris quoad negotia iam cœpta? Negat Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst 65. art. n. 9.

‡ *In casibus verò mercedum.*, &c.] Vide Salzed. in pract. c. 5. in addit. lit. A, Fr Ioan de la Cruz c. 10. dub 5. vers. Si obiicias.

* *Vniuersitates autem generales*, &c.] Vide Horat. Luc. de priuil. scholar. priuil. 103. Salzed. in d. c. 3. lit A vers. nec possunt. Seraph. decis. 585. n. 2.

† *Regularia loca*, &c.) Vide Treuisan. decis. 36. n. 4. lib. 1. & Rotam nouiss. decis. 702. n. 5. p. 1. diuersorum.

CAPVT VI.

Clericorum ac personarum Ecclesiasticarum quantumcumque exemptarum beneficium aut ordinem sacrum habentium reprehenditur neglectus in gestanda decenti sui ordinis veste. Et nisi moniti pareant Episcopi, priuantur suis redditibus, &c.

a 1. Matisc. c. 5.

QVia a & verò, a etsi habitus non facit monachum, oportet tamen Clericos vestes proprio congruentes ordini semper deferre, vt per decentiam habitus extrinseci morum honestatem intrinsecam ostendant: tanta autem hodie aliquorum inoleuit temeritas, religionisque contemptus, vt propriam dignitatem, & honorem clericalem parui pendentes; b vestes etiam deferant publicè laicales, pedes in diuersis ponentes, vnum in diuinis, alterum in carnalibus: propterea omnes Ecclesiasticæ personæ, c quantumcumque exemptæ, quæ aut in sacris fuerint, aut dignitates, personatus, officia, aut beneficia qualiacumque Ecclesiastica obtinuerint, si postquam ab Episcopo suo, etiam per edictum publicum, moniti fuerint, honestum habitum clericalem, illorum ordini, & dignitati congruentem, & iuxta ipsius Episcopi ordinationem, & mandatum non detulerint, per suspensionem ab Ordinibus, ac officio, & beneficio, ac fructibus, redditibus, & prouentibus ipsorum beneficiorum, necnon, si semel correpti, denuò in hoc deliquerint, γ etiam per priuationem officiorum, & beneficiorum huiusmodi coerceri possint, & debeant: secundùm constitutionem Clementis V. in Concilio

b c. porrectum, & c. ex parte, de regul. c. vlt. 41. dist.

c 21. q. 4. per tot. Concil. Matisconen 1. c. 5. Concil. Constant. sess. 14. de vita & hon. cler.

Digitized by Google

cilio Viennensi editam, ε quæ incipit, Quoniam, innouando, & ampliando.

ε lib. 3. Clement. de vita & hon. cleri c. 2.

DECLARATIO.

1 *In sacris fuerint.*] Dubitatur vtrùm eo ipso quod clericus in sacris constitutus, non detulit vestes clericales, iuxta consuetudinem Prouinciæ & statuta Episcopi, sit suspensus etiam ipso iure pro prima vice, vel saltem suspendi debeat ab ipso iuxta decretum. Congregatio respondit quod necesse est vt præcedat monitio Episcopi, quæ sufficiat etiam per edictum publicum, postquam quis deprehensus fuerit non deferre honestum habitum clericalem suo ordini & dignitati congruentem, & iuxta Episcopi ordinationem, non erit quidem ipso iure statim suspensus, sed poterit & debebit Episcopus eum etiam pro prima vice suspendere ad tempus, eius arbitrio.

REMISSIONES.

α Vide infrà sess. 22 c. 1 & sess. 26. c. 6. de reform. Rot. Lipsiens. decis. 339. p. 2. Rubin. decis. 91. p. 2. Repert. Inquisitor. verbo *Habitus*, Nau. in comment. 4. de Regul n. 27. P Henriq in summ. lib. 13. c. 39. §. 3. in fine lit. b. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract 3. n. 10.

β De modo tonsuræ, & vestium quibus Clerici tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus vti debent, vide Concil. Brachar. 4. p. 2. act. 4. c 8. Couarr pract c. 31. n. 7. vers 4. Salzed. ad Bernard. in pract. c. 75 Farinac in praxi q. 8. n 69. Viuald. in Candelabro aureo; p. 3. ad finem Albert Troti de perfecto Clerico c. 38. & 39. Burg. de Paz cons 22. n. 5. Iacob. de Graffis in aureis decis p. 1. lib. 3. cap 3. n 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Clericus, n. 14. Sigismund Scacc. lib. 1. de iudic causar c. 11. n 84 & 87. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30 tract. 1. n. 14 & 15. P. Sanch de matrim. lib. 7. d. 46 num. 5 Guid. Pancirol. in thesaur. var. lection. lib. 1. c. 21. nouissimè Fr. Paulin Bert. Lucens. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 33. n. 10. cum seqq. Nicol. Garc. de benefi p. 7. cap. 2. à n. 21. Latè Cened pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 1. n. 30.

γ *Etiam per priuationem beneficiorum*, &c.] An hæc pœna incurratur, si ratione paupertatis Clericus habitum proprio Ordini congruentem gestare non valuerit? Negat Aloys. Ricc. Curiæ Archiepiscop. Neapol. decis. 129.

CAPVT VII.

Voluntarius homicida, quantumuis occultus, omni Ordine ac beneficio careat: casualis autem, aut vim vi repellens, ab Ordinario loci, aut Metropolitano ex causa, cognita causa, ac probatis precibus dispensetur.

a Exod. 21. b c. inquisitionis. de acc. & c. cum nō ab homine, de iud.

CVm a * etiam qui a per industriam occiderit proximum suum, & per insidias, ab altari auelli debeat: 1 qui sua voluntate † homicidium perpetrauerit, b etiamsi crimen id nec ordine iudiciario probatum, nec alia ratione publicatum, sed occultum * fuerit, nullo tempore ad sacros Ordines promoueri possit: nec illi aliqua Ecclesiastica beneficia, etiamsi curam non habeant animarum, conferri liceat; β 2 sed omni ordine, ac γ beneficio † & officio Ecclesiastico perpetuò careat. 3 δ Si verò homicidium non ex proposito, 4 sed casu *, ε vel vim vi repellendo †, 5 quis se à morte defenderet, fuisse commissum c narretur; quam ob causam etiam ad sacrorum Ordinum, & altaris ministerium, beneficia quæcumque ad dignitates, iure quodammodo dispensatio debeatur, committatur ζ η loci Ordinario, aut ex causa Metropolitano, seu viciniori Episcopo θ qui non nisi causa cognita, & probatis precibus, ac narratis, nec aliter, dispensare possit.

c c. studeat. 50. dist. c. significasti, in 6. de homicid.

DECLARATIONES.

1 *Qui sua voluntate.*] Mandans homicidium committi in personam vnius, si committatur in personam alterius, an dicatur incurrisse irregularitatem, adeo vt super ea nec dispensari debeat iuxta hoc Decretum, nec Episcopus possit, ex cap. 6. sess 24. quamuis homicidium sit occultum: Congregatio Concilij censuit, non incidisse in irregularitatem, quæ contrahitur ex homicidio voluntario. Ita responsum fuit anno 1587. à Cardinali Caraffa, Hieracensi Episcopo. Vide infrà aliam declarationem huius cap.

2 *Sed omni ordine, ac beneficio.*] Hoc decretum, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidæ, non extenditur ad pensiones.

3 *Si verò homicidium non ex proposito.*] Eum qui omni diligentia (prout potuerat) adhibita, dum operam rei licitæ daret, solo casu

Digitized by Google

casu fortuito homicidium commisit, irregularitatem non incurrisse, adeò vt Ordines suscipere, & beneficia obtinere, absque dispensatione valeat, stante hoc decreto, Congregatio censuit, & habetur expressè *cap. dilectus, cap. ex litteris, & cap. quidam. de cretalium l. 5. tit. 12.* Et fuit resolutum sub die 1. Septemb. 1588. quod Concilium loquatur de eo, qui fuisset in aliqua culpa, & ideo indigeret dispensatione.

4 *Sed casu.*] Quærebatur, An is, qui mandauit aliquem baculo verbari, eo expresso, *ne occideretur*, si Mandatarius armis percusserit, & occiderit, intelligatur incidisse in hoc decretum Concilij, adeò vt omni Ordine, atque beneficio, & officio Ecclesiastico absque spe dispensationis perpetuò carere debeat? Congregatio censuit negatiuè, & hanc opinionem confirmat Nauar. in Manuali can. 27. n. 240. Concilium enim requirit homicidium per industriam, per insidias, & ex proposito.

5 *Repellendo.*] Congregatio censuit, hoc etiam habere locum cùm agitur de repellendo, vt illata Patri.

Congregatio Concilij censuit, ex homicidio merè casuali, cum nulla penitus fuerit admissa culpa, & in quo non dabatus opera rei illicitæ, nullam oriri irregularitatem. 8. Iulij 1599.

REMISISONES.

a Vide Nauar. in Man. c. 27. n. 239. & seq. & n. 250. Rebuff. de dispensat. tit. de corpore vitiatis, ad finem. Fr. Emman. in sum. p. 1. cap. 179. pag. 348. Nauar. cons. 37 de Temporibus Ordinat. Par. Henriq. in sum. lib. 14 c. 19. Fr Ludou in instruct. conse. p. 2. cap. 93. Salzed. ad Bernard. cap. 94. & c. 118. lit. B. Nicol. Garc de Beneficiis p. 7. cap. 11. per totum. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 5. n. 154. * Vide etiam Gutier. can. quæst. lib. 1. cap. 1. 13. n. 16. cum trib. seq. Ioan Aloys. Ricc. in praxi fori Eccl. in decis. 520. & 521. Prosp. Farinac. 2 p. fragment. crim. lit. I. ex n. 403. 416. & 540.

† *Qui sua voluntate, &c.*] Homicidium voluntarium quando dicatur, post D. Thom. Caietan. Vgol. Couar. Molinam, & alios, notat Riccius in d prax. decis. 519.

* *Sed occultum.*] De huiusmodi irregularitate Maiolus lib. 5. c. 48. n. 2. Corduba lib. 1 q. 35 & casu 41. Cou. Nauar. Henriquez & Sayr. relati à Farinacio d. lit I n 410.

β *Sed omni ordine.*] Etiam minori intelligit Couar. in Clem. Si furiosus, p. 2. §. 3. n. 5. in fin. P. Henriq. in summa lib. 14. c. 19. §. 1. littera D.

γ *Beneficio.*] Quòd Episcopus dispensare non possit irregularitatibus

ritatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto, aut manifesto, neque ad Ordines minores, nec ad simplex beneficium obtinendum, tenent Nauar. d c.27 n.194. vers. Septimò, & n.240. vers. Quartò, & cons.17. de Homicid. n.2. Greg de Valent. tom 4 disp.7 p.19 punct 3 § 5. Petr de Arag. in 2 2 q 68. art 8. in fine, Tolet in sum lib.1 cap.31. Sayr.de censuris lib.6.cap.7. n.14 & 15 P Henriq d c.19.§.1.lit D.& lib.13.c 57.§.1.vbi videtur contrarium sentire.

† Quòd Clericus homicida adhuc pensionem retinere possit, censuit sacra Congregatio Concilij in vna Cremonen. cuius meminit Farinacius in præsenti,& Ricc in d prax. decis. 524.n.4. subiciens ita in curia Archiepisc. Neapol. resolutum fuisse.

‡ *Si verò homicidium non ex proposito, sed casu, &c.*] Quod in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali publico, id est, voluntario, indirectè possit Episcopus dispensare ad Ordines minores,& beneficium simplex obtinendum,ad sacros verò Ordines dispensat, si homicidium casuale sit occultum, affirmant P.Henriq.in sum lib 14.cap.19 §.22 lit X. Nauar in man. c.27 n 240 vers. Quando.P. Ægid de Sacr tom.2. disp.18.n.111. vers. Potest. Zerol. in praxi Episcop.p.2. verb.Dispensatio, vers. Tertiò, vbi resoluit, Episcopum posse dispensare, vt presbyter homicidia voluntarius qui antea habebat beneficium curatum, illud possit retinere in futurum, & similiter cum Canonico homicida, vt possit interesse choro, & gaudere fructibus Canicat. vide semper Sayr.d c 9 20.& 21.

* *Sed casu, &c.*] Homicidium casuale quod dicatur? Nauar.in manuali c.27.n.240 & cons 25. de homicidio. Riccius d.decis. 421. Farinac. d lit I.n.525.

a *Vel vim vi repellendo*] Vide P.Paul. Comitol. respons Moral. lib.6.q 54.n 3.Sayr d.c.7 n.22. vbi resoluit, Concilium in præsenti non loqui de illo homicida, qui occidit ob ineuitabilem necessitatem defendendi vitam, quia talis nullatenus est irregular.ex Clem.Si furiosus,sde homic iunctis resolutis per Aloys. Ricc in Collect decis p.4. Collect 930 sed de de eo, qui eget dispensatione, & per consequens de eo, qui in se defendendo excessit moderamen inculpatæ tutelæ; talis enim fit irregularis, quamuis non ea irregularitate, quæ est indispensabilis nisi à Papa, sed illa,quæ ab Episcopo dispensari potest, Say decis.9. de homic. Aloys.Ricc. d.collect 930 in fin. Vide Nauar.in Man. c.27.num.239. vers.Secundò,& cons.36.in nouis, aliàs in antiq. cons.8.sub tit.de homicid. P.Henriq lib.14.c 20 § 2 & c.19.§.3. Bannez in 2.2 D Thom q.64. art 8. vers.ad secundum. Fr Emman.in sum.tom.1.c.173 n.1. Veg p.2.c.15. casu 23.vers.Nota.

Pet.

Digitized by Google

Pet Nauar lib.2. de restit.c.3 n 367. optimè de intellectu huius text.P. Valer.Regin in praxi fori pœn lib.30. tract.2.n.112. latè Cened pract.lib 1.q 24. n.13. cum seqq P. Ægid de Sacr. tom 2. disp 18 à num 73. bene Petr.Ledesm. in sum.p.2.tract 8 de iust. commut c.18 concl.14 diffic.1. † Vide etiam Auilam de censur. Eccles p.7.disp.5. sect.3. dub.1. Suarez in simili tract. disput.46. sect 1.n.3 Farinac.in 2 p.fragment crim.lit I.num.475.aduersus Maiol de irregularit lib.5 c,48 n.10. vers.sexta declaratio.

ζ *Loci Ordinario.*] Capitulo Sede vacante idem concedi docet, Beia casuum conscientiæ p 3.casu 37. vers.Tandem nullus.

ϰ An etiam superiori, vel Prælato Religiosorum, qui dispensare possunt cum subditis suis Regularibus in homicidio casuali virtute suorum priuilegiorum? Affirmant Pet.de Arag 2.2 q 64. art 8.in fin vdi Mich Salon Viuald. in Candelab.tract. de irreg. n.329. P Henriq.lib 14.c 9.§.3.lit.A. Beia vbi suprà, Sayr.d.c.7. n.24 Fr Emman. quæst Regul.tom.1 q.61.art 9.

ι *Qui non nisi, &c.*] Vide P.Sanch de Matrim.lib.3.disp.8.n.3.

CAPVT VIII.

Episcopus ex priuilegio potens punire subditos alienos, non puniat Clericos alienos reos criminum etiam atrocium, nisi ex proprij clericorum Episcopi, aut personæ ab eo deputandæ interuentu.

PRætèrea, *a* quia *a* nonnulli, quorum etiam aliqui veri sunt Pastores, ac proprias oues habent, alienis etiam ouibus præesse quærunt, & ita alienis subditis quandoque intendunt, vt suorum curâ negligant: quicumque, etiá Episcopali præditus dignitate, qui alienos subditos puniendi priuilegium habuerit, contra Clericos *b* sibi non subditos, præsertim in sacris constitutos, quorumcumque etiam atrocium criminum reos, nisi cum proprij ipsorum Clericorum Episcopi, si apud Ecclesiam suam resederit, aut personæ ab ipso Episcopo deputandæ interuentu, nequaquam procedere debeat: aliàs processus, & inde secuta quæcumque viribus omnino careant.

a Sup.c.2. & sess. 6. c.vlt.

b Concil. Mogunt. sub Arnulpho Imperatore, c.14. & 15.

DECLARATIONES.

Hoc decretũ Concilij loquitur de iis, qui in virtute priuilegij

Digitized by Google

animaduertere volunt in non subditos, Episcopus loci delicti initiatur iuri communi cap. postulasti, & cap. vlt. de foro comp. non priuilegio de quo loquitur Concilium, sic fuit responsum Episcopo, qui dubitabat vigore huius decreti procedere contra forensem, qui commiserat in sua diœcesi delictum.

REMISSIO.

a Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegat. iuris allegat. 45. n. 20.

CAPVT IX.

Beneficia vnius Diœcesis, nullo prætextu vniantur beneficiis alterius Diœcesis.

a A Dionys. Papa, vide cap. Constantino, cap. primis, c. Ecclesias, 23. q. 1. c. Pastoralis, de his quæ fiũt à præl. & inf. sess. 24. de ref. c. 13. in fi. & c. 17.

b sup. sess. 7. c. 6. & 7. & inf. sess. 24. de ref. c. 13. & 15.

RET; a * quia a iure optimo distinctæ fuerunt diœceses, & parochiæ, ac vnicuique gregi proprij attributi Pastores, & inferiorum Ecclesiarum Rectores, qui, suarum quisque ouium curam habeant, vt ordo Ecclesiasticus non confundatur, aut vna & eadem Ecclesia duarum quodammodo Diœcesum fiat, non sine graui eorum incommodo, qui illi subditi fuerint: 1 β beneficia vnus Diœcesis, etiamsi parochiales Ecclesiæ, Vicariæ perpetuæ, aut simplicia beneficia, seu præstimonia, aut præstimoniales portiones fuerint, etiam ratione augendi cultum diuinum, aut numerum beneficiatorum, aut alia quacumque de causa, alterius Diœcesis beneficio, aut monasterio, seu Collegio, vel loco etiam pio perpetuò non b vniantur: decretum huius sanctæ Synodi super huiusmodi vnionibus in hoc declarando.

DECLARATIONES.

1 *Beneficia vnius Diœcesis.*] Beneficia vnius Diœcesis, alterius Diœcesis non debent beneficiis vniri.

10. Nou. 1600.

Congregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ S. Iacobi, & Spatha, aliósque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia, videlicet, paupertatis, castitatis & obedientiæ, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, siue simplicium, siue curatorum, neque eiusdem pensionum.

REMIS

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin in praxi fori pœn. lib. 30. tract 3. n. 302.
* Ricc. in prax curiæ Eccl. decis. 492. n 5.
β *Beneficia unius Diœcesis etiamsi parochiales Ecclesiæ, Vicaria seu præstimonia*] An præstimonia nominentur beneficia? Affirmant Staphila de litteris gratiæ, tit. de qualit. & statu benef. §. 1. n. 4 & 5. Rebuff. de pacificis possess. n. 9. & in praxi tit. beneficium seculare quotuplex sit, n. 16. Pauin. de Officio, & potest. Capituli Sede vacante, in 1. quæst. 2. partis, sub n. 5. vers. Et idem dicendum, & vide quæ sess. 25. c. fin. ibi (vel etiam præstimonia.) Contrariam tamen opinionem, videlicet, quòd non sint beneficia Ecclesiastica, tuentur Gom. in tract. de spectat. n. 39. Hoied. de incompatib. benefic. p. 2. c. 7. n. 11. Pet. Gregor. in inst. rei benef. c. 11. n. 9. Distinguunt alij, quòd prima opinio intelligitur de præstimoniis, quæ in titulum perpetuum dantur, & habent annexum aliquod obsequium spirituale. Secundam verò procedere dicunt in præstimoniis in sola temporalitate consistentibus, aut quæ non dantur in titulum perpetuum, quæ distinctio sumitur ex Salzed. ad Bernard. in pract. c. 18. n. 10. Menoch. de arbitr. casu 201. n. 55. cum seqq. Hoied. de in comp. benef. p. 2. cap. 8. n. 11. cum seq. Flamin. de resig. l. 1. q. 2. n. 123. cum seqq. & l. 2. q. 1. n. 136 & 137. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 5. §. 2. n. 11. Cum tamen omnia præstimonia, præsertim in Hispania, communiter solis Clericis conferantur, & dentur in titulum perpetuum beneficij, beneficia esse resoluunt Salzed. d. c. 18. n. 10. & c. 62. n. 11. Nauar. de Orat. c. 21. n. 9. Fusc. de Visit. l. 2. c. 20. n. 23. Ludou. Lopez in Instruct. consc. tom. 1. c. 105. Arag. 2. 2. q. 33. art. 12. Fulu. Pac. de Probat. l. 2. cap. 31. n. 1. Veg. p. 1. sum. cap. 128. casu 13. vers. Sexto, Frat. Emman. in summ. tom. 1. c. 140. num. 7. Pet. Ledesm. in sum. part. 2. tract. 9. cap. 4. concl. 7. diffic. Iacob. de Graffis. decis. aurea lib. 2. cap. 9. n. 14. P. Azor instit. Moral. part. 1. lib. 10. q. 4. P. Suar. tom. 5. de censuris. disp. 33. sect. 1. n. 7. quos refert, & sequitur Nicol. Garc. de Benefic. p. 1. c. 2. n. 117.

CAPVT X.

Regularia beneficia conferantur non nisi regularibus actu, aut qui esse debeant.

REgularia α beneficia in α * titulum β Regularibus professis prouideri consueta, cùm per obitum, aut resignationem

α cap. cum de benefic.

Digitized by Google

sio de præb. in 6. & inf. seſſ. vlt. c. 21. circ. med. de regul. & mon. Deut. 22. c. cũ cauſam, de elect. & ea quidã de Apoſt.

gnationem, vel aliàs illa in titulum obtinentis vacare contigerit, 1 y Religioſis tantùm illius ordinis, & vel iis, qui habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, & non aliis, nec veſtem lino, lanáque conexam induant, conferantur.

DECLARATIONES.

1 *Religioſis tantùm illius Ordinis.*] An Præter Papam Ordinarij collatores poſſint Regularia beneficia in titulum Regularibus profeſſis prouideri conſueta, conferre etiam ſæcularibus, qui illius habitum omnino ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur, ex hoc cap. ſacra Congregatio, die 12. Dec. 1585. cenſuit, poſſe etiam Ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales, & ſimilia ſimplicia beneficia Regularibus prouideri conſueta conferre, non modò eius Ordinis profeſſis, ſed etiam ſæcularibus, qui habitum ſuſcipere & profeſſionem emittere omnino teneantur: Abbatias tamen & beneficia adminiſtrationem habentia, non niſi profeſſis, iuxta Canones per Ordinarios inferiores conferri poſſe. Item cenſuit, prouiſionibus beneficiorum, quas Ordinarij inferiores faciunt vt profeſſi, non eſſe apponendum decretum (*ex nunc prout ex tunc, & poſtquam*) in ſolis prouiſionibus Apoſtolicis apponi conſuetum; ſed prouiſiones faciendas eſſe purè, & ſimpliciter ad formam Concilij in hoc capite, vt qui habitum omninò ſuſcipere, & profeſſionem emittere teneantur.

Regulares ſunt incapaces beneficij ſimplicis etiamſi eſſet Canonicatus regularis, non autem beneficij curati, iuxta diſpoſitionem *cap. Quod Dei timorem, de Stat. Monach.* licet non hodie, cum obſtet Concilium Lateranenſe, ad concordata. Vide not. c. 18. ſeſſ. 24.

REMISSIONES.

a Vide Rebuff. reſp. 113. de Nomin quæſt. 15. n. 25. Selu. de benef part 3. q. 11. n 130. Nauar. conſ. 9. de præb. Flamin. de Reſign. lib. 4 q. 5 n. 2. Fr. Emman. quæſt. Regul. tom. 1. q. 34. art 3 Zerol. in praxi Epiſcop p. 2 verbo, Beneficia, n. 5. pag. 35. P. Azor. inſtit. Moral. p. 2. lib. 6. c. 4. col. 673. Gonzal. ad reg. Cancel. Gloſſ. 8. à princip. Nicol. Garo. de benefic part. 7. cap. 10. Aloyſ. Ricc. in collect. deciſ. part. 4 collect. 763. * Vide etiam infr ſeſſ. 25. c. 21. & text. in c. cùm de beneficio, de præb. in 6 & Hier. Cæuallos commun contra commun. q. 281.

β Regula

Digitized by Google

β *Regularibus professis.*] Beneficia Regularia non posse conferri num. 4.

γ *Religiosis tantùm illius Ordinis.*] An in defectu Regularium nouitiis, sed expressè professis, resoluit Nicol. Garc dict. cap. 10. possint beneficia regularia Clericis sæcularibus conferri? Affirmant Gonzal. d Gloss. 8. n. 43. Garc d. c. 10. n. 16.

δ *Vel iis, qui habitum omnino suscipere, &c.*] Vide Gonzal. dicta Gloss. 8. n. 77. & 78. dicit sic sacram Cardinalium congregationem censuisse: An præter Papam Ordinarij collatores possint Regularia beneficia in titulum Regularibus professis prouideri consueta conferre etiam sæcularibus, qui illius Ordinis habitum omnino suscipere, & professionem emittere teneantur? Sacra congregatio die 12. Decemb 1585. censuit, posse etiam ordinarios collatores portiones Monachales, & Canonicales prouideri consuetas, conferre, ne dum eius ordinis professis, sed etiam sæcularibus, qui habitum suscipere, & professionem omittere omnino teneantur. Abbatias tamen & beneficia administrationem habentia non nisi professis iuxta Canones per ordinarios inferiores conferri posse.

CAPVT XI.

Nullus admittatur ad professionem, nisi vt in ordine ad quem transfertur, sub obedientia maneat, & beneficiorum sæcularium, etiam curatorum incapax existat.

QVia a verò Regulares, a 1 de vno ad alium Ordinem translati, * facilè à suo superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur: nemo cuiuscumque ordinis Prælatus, vel Superior vigore cuiuslibet facultatis aliquem ad habitum, & professionem admittere possit, nisi vt in Ordine ipso, ad quem transfertur, sub sui superioris β obedientia in claustro 2 perpetuò maneat; ac taliter translatus, etiam Canonicorum Regularium fuerit 3 γ ad beneficia sæcularia, etiam curata, omnino incapax existat.

a Addit. ad c. 27. Concil. Agath.

DECLARATIONES.

1 *De vno ad alium ordinem translati.*] Omnes cuiuscumque Religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi

Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum Procuratores esse.

Contra Regulares vagantes, de vno in alium Ordinem translatos, agit Episcopus ex hoc decreto, vt ex Bulla Pij V. de translat.

2 *Perpetuò.*] Potest tamen superior dare licentiam translato ad modicum tempus standi extra Monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

3 *Beneficia secularia.*] Congregatio Concilij censuit, milites regulares militiæ sancti Iacobi de Spatha, aliósque huiusmodi non emittentes omnia tria vota substantialia religionis, non esse incapaces beneficiorum sæcularium, siue simplicium, siue curatorum, nec etiam pensionum.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. Moral part. 1. lib. 12. cap. 14. q 12. vers. in Concilio.

* *De vno ad alium ordinem translati*, &c.] Sacra Cardinalium Congregatio censuit, quòd omnes cuiuscumque religionis legitimè translati ad Carthusianos, possunt in eadem Carthusiensi religione in claustro Priores, & extra claustrum Procuratores esse, vt refert Prosper Farinac. in præsenti fol. mihi 161.

β *Obseruentiæ.*] Vide Nauarr in Comment. 4. de Regul. n. 11. & 12. & 38 cum seqq. Fr Emman. qq. Regul tom. 3. q. 53. art. 4.

† *Perpetuò*, &c.] Eadem sacra Congregatio, (referente Farinacio vbi proximè.) censuit, posse superiorem dare licentiam translatis ad modicum tempus standi extra monasteria causa prædicationis, vel audiendi confessiones.

γ *Ad beneficia secularia etiam curata omnino incapax existat.*] Vide Nauatr. cons. 9. num. 1. de præbend. Rebuff. in praxi tit. de dispens. cum Regul. num. 2. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verbo, Canonicus Regularis, pag. 129. vbi dicit, quòd hodiè nulli Regulares, etiamsi sint Canonici, habere possunt sine dispensatione Canonica beneficia curata, nec in perpetuum, nec ad tempus, Veral. decis. 223. Ioan. Aloys. Riec. in collect. decis. p. 4. collect. 765. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. num. 158. & ita in praxi obseruari testatur Gonzal. ad reg. 8. Cancell. glos. 7. num. 53. vbi refert in hæc verba sacram Cardinalium Congregationem censuisse. S. D. N. Gregor. XIII. noluit licere Canonicis Regularibus congregat. Lateran. etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis, assumere curam animarum, etiam ad tempus,

Digitized by Google

tempus, multóque minus beneficium curatum ad tempus: quam decisionem adde ad cap. Quòd Dei timorem, de statu monach. Vide P. Azor. instit. Moral l. 6. c. 4. q. 22. & 23.

CAPVT XII.

Solus competenter ex suis dotans, aut de nouo capellam fundans, ius patronatus obtineat.

NEmo, α * etiam cuiusuis β dignitatis Ecclesiasticæ, vel sæcularis, quacumque ratione, nisi Ecclesiam, beneficium, aut 1 β capellam de nouo fundauerit †, & constructerit; seu iam erectam, quæ tamen sine sufficienti dote fuerit, de suis propriis, & patrimonialibus bonis competenter dotauerit *; b 2 ius patronatus impetrare, aut obtinere possit, aut debeat. In casu autem fundationis, aut dotationis, huiusmodi institutio Episcopo, & non alteri inferiori reseruetur.

α Sess. 25. c. 9.

b cap. piæ mortis, cũ seqq. 16. q. 7. & c. nobis, de iur. patr. & inf. sess. vlt. c. 9. in princ.

DECLARATIONES,

1 *Aut capellam de nouo fundauerit.*] Si fundatio Capellæ stet sub his verbis testatoris: *quod Capellanus debeat celebrare diuina officia die noctúque, sicut cæteri Capellani faciunt.* An Capellanus hic debeat esse Presbyter? Congregatio censuit, his verbis positis in fundatione huius Capellæ, non inferri necessariò, vt Capellanus debeat esse Presbyter.

An cap hoc intelligendum sit de patronalibus beneficiis nouiter vel in futurum erigendis, an de iam creatis & institutis. Congregatio censuit ex his verbis, hoc cap. intelligendum esse etiam de iuribus patronatus, erectis ante Concilium legitimè: ideò eorum titulos ostendendos Ordinario, &, si apparuerit huiusmodi iura patronatus rectè ac ritè concessa fuisse, nec ex illis esse, quæ reuocata sunt à Concilio sess. 25. c. 9. de reform. & data fuisse, ea lege expressa, vt præsentatio fieret Capitulo seu dignitatibus Cathedralis Ecclesiæ, saluum adhuc manere istud ius præsentationis, ex Decreto Concilij sess. 7. cap. 13. & sess. 25. cap. 6. Si verò de non simplicibus beneficiis agatur, Congregatio censuit seruandam esse formam præscriptam sess. 24. cap. 18.

Nec sunt sublatæ institutiones, quæ ex immemoriali consuetudine ante Concilium ad inferiorem spectabant, & dummodo

modo ad inferiores ipsos institutio hæc aliàs legitimè spectet & pertineat, ita vt non descendat ab aliquo iure patronatus, quod decreto Concilij sublatum sit, provt disponitur sess 7. c. 15. sess 24 c 8 & sess 25 c 9.

2 *Iuspatronatus impetrare, aut obtinere possit.*] Hoc caput debet intelligi de iuribus patronatus in futurum acquirendis, & erigendis post Concilium: non autem de acquisitis, si in illis factis ante Concilium, præsentatio ex eorum institutione non Episcopo, sed alteri facienda erat, nihil enim in his innouatum est. Porrò in exemptis Ecclesiis non potest reseruari institutio alteri, quàm Episcopo; nisi Rector illius loci fuerit Ordinarius, ordinariáque fungatur iurisdictione. Neque Vicarius Episcopi Sede vacante potest instituere præseruatum à prætensis patronis.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. Instit. Moral. p 2. lib 6 cap. 19. q. 11. vers. Si quæras. * & infr. sess 22. c. 9. & quæ ibi diximus, & Cephal. in cons. 530 n. 14 & 31. vel 5.

β *Aut Capellam de nouo fundauerit, & construxerit.*] Vide Menoch. de præsumpt. lib. 3 q. 90. n. 9 † Seraphin. decis. 418. Ricc. decis. 140 n. 3. de iurepatron.

* *Competenter dotauerit,* &c.] Vide infr. sess 24. c. 9. & cap. nobis, de iure patron. Paris. cons. 36. & 47. Selua de benefic. 1. p. q. 5. n. 229. Cæuallos q. 282.

CAPVT XIII.

Præsentetur beneficiandus ipsi Ordinario, aliàs institutio sit nulla.

a Vide sess. 25 c. illud & c. relatum, de iur. pat. Concil. Mogunt. tempore Arnulphi c. 4. Cõc. Salegustad. c. 13.

1 NOn liceat præterea a patrono cuiusuis priuilegij prætextu aliquem ad beneficia 2 sui iurispatronatus, 3 * nisi Episcopo loci ordinario, ad quem prouisio seu institutio ipsius beneficij, cessante priuilegio, iure pertineret, quoquo modo præsentare: aliàs præsentatio, ac institutio, forsan secutæ, nullæ sint, & esse 4 intelligantur.

DECLARATIONES.

1 *Non liceat.*] Intelligendum est hoc Decretum, quoad examen dumtaxat ab Ordinario faciendum de persona præsentati, secundùm

secundùm aliud Decretum eiusdem Concilij sess 7. cap.13. non autem intelligendum, vt censeatur ablata institutio, quam eidem Concilium voluit saluam esse omnibus Episcopo inferioribus, ad quos pertinet, vt apparet Sess.25.c 9. vers. *quod si ad inferiores.*

2 *Sui iuris patronatus.*] Hoc decretum loquitur de acquisitis ante Concilium, nec per hoc cap tollitur dispositio c.13 sess 7 & c 9 sess 25.

3 N *si Episcopo loci ordinario.*) An probatio quæ facienda est ab Episcopo, (etiamsi institutio pertineat ad inferiores, iuxta formam c 9 sess. 25 c.13. sess. 7.) debeat fieri etiam in beneficiis, quorum institutio pertinet ad Monachos? Congregatio censuit, etiam in istis beneficiis debere fieri.

An dicta approbatio requiratur tantum in beneficiis Iuris patronatus, an etiam in aliis beneficiis? Congregatio censuit, non requiri in beneficiis simplicibus, quorum collatio libra pertinet ad inferiores.

4 *Intelligantur.*) Non sunt sublatæ fundationes, veluti si fundator Capellæ reliquerit institutionem Capitulo.

An pro beneficiis tantum curatis, an etiam pro aliis beneficiis quibuscumque fieri debeat examen per Episcopum? Congregatio censuit, in beneficiis, siue sint Iuris patronatus, siue libræ collationis, examen faciendum esse ab Episcopis ordinariis secundùm dispositionem Concil. sess. 24.cap. 18. Item censuit requiri in quibusuis aliis beneficiis, ad quæ præsentatio vel electio vel ordinatio facienda sit à quibuscumque aliis, personis ecclesiasticis inferioribus Episcopo, provt statutum est à Concilio sess 7.cap.13. & sess 25 c.9.

Vbi ex consuetudine institutio beneficiorum ad Archidiaconũ spectat, velut in inferiori Germania, nihil eis per hoc Decretum derogatum est: etiamsi hoc illi faciant in Ecclesiis, in quibus nihil statutum est in eorum fundatione: dummodo tamen hoc aliàs eis legitimè conueniat, ita vt hoc non dependeat ab alioquo Iure patronatus quod Decret. Conc. sublatũ sit, & provt disponitur c. 13. sess 7.c.18. sess.14.& c.9 sess.25.de Reform.

An aliquo obtinente beneficium vigore presentationis factæ ab obtinente legitimum ius præsentandi, & non sequuta postea institutione per tunc temporis Episcopum, nec demonstratione contraria voluntatis eiusdem, declarandum sit per Ordinarium successorem præsentationem præteritam esse nullam, iuxta Conc. Trident. hic & sess.25.cap 9.& provt videtur disponere, *c.illud, & c præclarum, extr. de iur. patr.* An verò declarandum sit tam præsentatum, quàm præsentaneum in excommunicationem

Digitized by Google

cationem incidere, provt disponit *c. praterea, extr. de iure patronat. & can. si quis deincep.*, 16. *quæst. 7. cum aliquot seqq.* Congregatio non derogat d c *praterea*, & aliis similibus; sed quæ in hac materia disponit, voluit reddere iuri communi.

Dubitatum quoque fuit, quid iuris sit illis, qui præsentati & instituti fuerunt, sed non habent Bullas? Responsum est ab eadem Congregatione, sufficere, si aliunde legitimè constat de dicta tali institutione: nisi tamen instituti obligati fuissent expedire Bullas Apostolicas; tunc enim obstaret illis Bulla Iulij edita aduersus eos qui possessiones beneficiorum adipiscuntur, non expeditis omnibus.

Quærebatur, An præsentationes quæ factæ fuerunt per Episcopum coram inferiori, scilicet Capitulo Collegiatæ eiusdem Ecclesiæ, ex consuetudine, siue ex priuilegio; deinde coram Ordinario, sint dicendæ continuatæ provt Concilium requirit cap. 9. sess 25. attento maximè quod quædam promissio inter vtrosque interponitur, scilicet, resignatio caussa permutationis in Curia factæ, cum derogatione tamen dicti iuris patronatus. Congregatio Concilij, (vt constat ex litteris Illustrissimi & Reuerendissimi S. Sixti datis die 4. Februarij 1581.) censuit, si ante Concilium præsentationes factæ sint, validas esse, siue ex priuilegio, siue ex consuetudine; secus si post Concilium: quod quidem in hoc c. 13. sustulit priuilegium, non autem fundationem.

Rursus quærebatur, An mortuo Episcopo Vicarius generalis, Sede vacante, nullum ad hoc habens speciale mandatum, potuerit instituere eius litteris? In vna Placentinensium fuit rescriptum, Congregationem Concilij declarasse Vicarium id minimè potuisse: quod nota, quia est contra ea, quæ scripsit Paulinus in suo tractatu.

Fuit etiam dubitatum, quid iuris sit illis, qui nullum certum habent beneficium, sed solùm iure legati relictum fuit à quibusdam, vt certæ in hebdomada missæ celebrentur, & eorum hæredes faciant electionem Sacerdotũ qui huiusmodi legato satisfaciant? Responsum fuit à Congregatione satis esse, si prædicti hæredes eligerent Sacerdotem aliquem ex approbatis ab Ordinario.

Præterea fuit dubitatum, præsuppositio quod aliqui de prædictis inciderent in censuram, vt *d cap. praterea*, ac celebrando facti sint irregulares, indigeántque propterea Apostolica dispensatione? Respondit Congregatio, illud *cap. praterea, extr. de iure patronatus*, non excommunicare ipso iure, sed dicere excommunicandos esse: quod etiam gloss. *ibi, verf. communione priuetur*,

priuetur, annotauit: ideò si quis in specie fuit ob causſam ab Ordinario excommunicatus, & postea celebrauit, certum est, eum incidisse in irregularitatem, ac ideò dispensatione egere. Est etiam animaduertendum ad eos qui Laicorum electioni consenserunt, quia hoc ex eo solo creditur fuisse factos irregulares, gloss. *d. cap. præterea.*

Vltimò dubitatum fuit, An tolerantia Episcoporum, qui pro tempore fuerunt, & ignorantia, præteritos excuset, maximè cùm dicta beneficia sint valdè tenuia? Responsum fuit à Sacra Congregatione, neutrum excusare. Conquerenti autem Episcopo Lucensi, suos Canonicos obtinere beneficia, nec expedire Bullas, visum est respondendum, vt priuet eos, qui ita obtinent, adhibitis Vicariis, qui inseruiant, vsque dum admonitus Sanctissimus prouidere possit.

Qui pacificè per triennium aliquod beneficium possedit, non tenetur ostendere titulum, vel docere de titulo. Ita Sacra Congregatio censuit anno 1588.

Vide etiam de possessione triennali *sess. 7. cap. 8 in fine.*

REMISSIO.

[a] *Nisi Episcopo*, &c.) Vide Rot. nouam decis. 3. de iure patron. Roch. de iure patron. verbo competens, num. 64. cum seqq. * cap. illud, & cap. relatum, de iurepatron.

CAPVT XIV.

Tractandum de Missa, ordine, & reformatione.

DEclarat præterea sancta Synodus, in futura sessione, quam ad 25. diem Ianuar. subsequentis anni 1552. habendam esse iam decreuit; vnà cum sacrificio Missæ agendum, & tractandum etiam esse de sacramento Ordinis, & prosequendam esse materiam reformationis.

Digitized by Google

SESSIO XV.

Quæ est quinta

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 25. Ianuar. 1552.

Decretum prorogationis Sessionis.

CVm ex eo, quod proximis Sessionibus decretum fuit, sancta hæc vniuersalis Synodus per hos dies accuratissimè diligentissimèque tractauerit ea quæ ad sanctissimum Missæ sacrificium, & ad sacramentum Ordinis spectant, vt hodierna Sessione, quemadmodum Spiritus sanctus suggessisset, decreta de his rebus, & quatuor præterea articulos ad sanctissimum Eucharistiæ sacramentum pertinentia, in hanc tandem Sessionem dilatos publicarer; atque interim affuturos esse putauerit ad hoc sacrosanctum Concilium eos, qui protestantes se vocant, quorum causa eorum publicationem articulorum distulerat; & vt liberè sine cunctatione vlla huc venirent, fidem eis publicam, a Sess. 13. siue saluum *a* conductum concesserat: tamen, cùm illi nondum venerint, & eorum nomine supplicatum huic sanctæ Synodo fuerit, vt publicatio, quæ hodierno die facienda fuerat, in sequentem Sessionem differatur, certa spe allata, affuturos eos esse omnino multò ante illam Sessionem, saluo conductu amplioris formæ interim accepto: eadem sancta Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, iisdem Legato & Nunciis præsidentibus, nihil magis optans, quam ex præstantissima natione Germanica omnes de religione dissensiones, & schismata tollere, ac eius quieti, paci, otióque consulere; parata, ipsos, si venerint, & humaniter excipere, & benignè audire; confidénsque eos non fidei Catholicæ pertinaciter oppugnandæ, sed veritatis cognoscendæ studio esse venturos; &, vt Euangelicæ veritatis studiosos decet, sanctæ matris Ecclesiæ decretis ac disciplinæ extremum esse acquieturos; sequentem Sessionem ad edenda & publicanda ea

quæ

quæ suprà commemorata sunt, in diem festum S. Ioſephi, qui erit die 19. mensis Martij, distulit; vt illi satis temporis & spatij habeant, non solùm ad veniendum, verùmetiam ad ea, quæ voluerint, antequam is dies veniat, proponenda. Quibus vt omnem cunctandi diutius causam adimat; fidem publicam, siue saluum conductum, eius, qui recitabitur, tenoris & sententiæ, libenter dat & concedit. Interea verò de matrimonij Sacramento agendum, & de eo, præter superiorum decretorum publicationem, definiendum esse eadem Sessione, statuit, & decernit, & prosequendam esse materiam reformationis.

SALVVS CONDVCTVS datus Proteſtantibus.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eiusdem sanctæ Sedis Apostolicæ Legato & Nunciis, inhærendo saluo conductui, in penultima Sessione dato, & illum iuxta tenorem infrascriptum ampliando: Vniuersis fidem facit, quòd omnibus & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris, cuiuscumque status & conditionis aut qualitatis existant, Germaniæ prouinciæ & nationis, ciuitatibus & aliis locis eiusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis personis, qui aut quæ vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut huc usque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem & pleniſſimam veriſſimámque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidémque manendi, stándi, morandi, proponendi, loquendi vnà cum ipsa Synodo, de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eósque Scripturis sacris, & Beat. Patrum verbis, sententiis, & rationibus declarandi, astruendi;

Digitized by Google

& persuadendi, &, si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputádi Christianè, aut charitatiuè absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis; & signanter, quòd causæ controuersæ secundùm sacram Scripturam & Apostolorum traditiones probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur ac omnino concedit; sic etiam, vt propter illorum præsentiam, neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officiis quouis modo cessetur. Et vt his peractis vel non peractis quandocunque ipsis libuerit, aut maiorum suorum mandato & assensu ad propria reuerti optabunt, aut aliquis eorum optabit; mox absque vlla renitentia, & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide saluoque conductu omnes quascumque clausulas includi ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro aliena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui siue in itinere, Tridentinum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari aut cassari, vult & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduersione, cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda, & laudanda, mox puniantur; illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt

si

Digitized by Google

si quisquam, vel aliqui ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli, huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione, & emenda sufficienti per partem Dominorum Germanorum Augustanæ confessionis tunc hic præsentium merito laudanda, & approbanda, mox puniantur; præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quòd liceat ipsis Ambasciatoribus, omnibus, & singulis, toties quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium, ad auram capiendam exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, & non nuncium, vel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis liberè mittere seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties ei videbitur expedire, ita quod aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant, vel prouideat. Qui quidem saluus conductus, & securitas stare ac durare debeat, à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentinum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem, & rursum, post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium, habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridentino vsque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus tam Ecclesiasticis quàm secularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis & secularibus personis cuiuscuque status & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet.

Insuper omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam, vel manifestò, vel occultè occasionem quæsituram; aut aliqua auctoritate,

Digitized by Google

potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim a Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ; ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si sancta Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque conditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, prescripte assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio approbanda & laudanda; habeant ipsam Synodum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

a Concil. Constant. sess. 19. in cap quòd non obstantibus saluis cõductibus.

SESSIO XVI.

Quæ est sexta, & vltima.

SVB IVLIO III. PONT. MAX.

Celebrata die 28. Nouemb. 1552.

Decretum suspensionis Concilij.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea Reuerendissimis Dominis, Sebastiano Archiepiscopo Siponti̇no, Aloysio Episcopo Veronensi, Apostolicis Nunciis, tam eorum proprio, quàm Reuerendissimi & Illustrissimi Domini Marcelli sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalis, Crescentij, Legati, ob aduersam eius grauissimam valetudinem absentis, nomine, non dubitat Christianis omnibus patere, hoc Concilium œcumenicum Tridentinum primo à Paulo fel. rec. conuocatum & collectum

collectum fuisse; deinde à sanctissimo Domino nostro Iulio III. efflagitante Carolo V. Augustissimo Imperatore, præcipuè de causa fuisse restitutum, vt religionem in multis orbis partibus, & præsertim in Germania, in diuersas opiniones miserabiliter distractam, in statum pristinum reuocaret; abusus & mores Christianorum corruptissimos emendaret: cúmque ad hoc agendum quampluri Patres, nulla laborum suorum periculorúmque habita ratione, è diuersis regionibus alacriter confluxissent, resque strenuè, magno fidelium concursu, felicitérque procederet, ac spes esset non leuis illos Germanos, qui eas nouitates excitarant, in Concilium venturos sic animatos, vt veris Ecclesiæ rationibus vnanimiter acquiescerent; lux denique quædam rebus affulsisse videretur: caputque attollere incipere profligata antea & afflicta Respublica Christiana: ij repentè tumultus, ea bella hostis generis humani versutia exarserunt, vt Concilium velut hærere, ac suum cursum interrumpere satis incommodè cogeretur; spésque omnis vlterioris progressus hoc in tempore tolleretur: tantúmque aberat, vt sancta Synodus Christianorum malis & incommodis mederetur, vt multorum mentes præter sui animi sententiam, irritaret potius quàm placaret. Cùm igitur ipsa sancta Synodus omnia & præcipuè Germaniam armis ardere & discordiis videret, omnes ferè Episcopos Germanos, præsertim Principes Electores, suis consultum Ecclesiis, è Concilio abiisse; decreuit tantæ necessitati non reluctari, & ad meliora tempora reiicere; vt Patres, quod eis nunc agere non licet, suis ouibus prospectum ad suas Ecclesias regredi valerent; ne diutius vtrobique inutili otio conterantur. Atque ita, quoniam sic temporum condito tulit, huius œcumenici Concilij Tridentini progressum per biennium suspendendum fore decernit, prout præsenti decreto suspendit: ea tamen lege, vt, si citiùs pacata res sit, ac tranquillitas pristina reuertatur, quod sperat Dei Optimi Maximi beneficio non longo fortè spatio futurum, ipsius Concilij progressus eodemmet tempore suam vim, firmitatem, vigorémque habere censeatur: sin autem, quod Deus auertat, peracto biennio prædicta legitima impedimenta non fuerint submota,

Digitized by Google

cùm primùm ceſſauerint, talis ſuſpenſio eo ipſo ſublata eſſe intelligatur, ac ſuus vigor & robur Concilio ſit reſtitutum, & eſſe intelligatur, ſine alia noua Concilij conuocatione, accedente ad hoc decretum conſenſu & auctoritate Sanctitatis ſuæ & ſanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Interea tamen eadem ſancta Synodus exhortatur omnes Principes Chriſtianos, & omnes Prælatos, vt obſeruent, & reſpectiuè, quatenus ad eos ſpectat, obſeruare faciant in ſuis regnis, dominiis, & Eccleſiis omnia, & ſingula, quæ per hoc ſacrum œcumenicum Concilium fuerunt hactenus ſtatuta & decreta.

BVLLA CELEBRATIONIS *Concilij Tridentini, ſub Pio IV. Pont. Max.*

PIVS Epiſcopus, ſeruus ſeruorum Dei, ad futuram rei memoriam.

Ad Eccleſiæ regimen, licèt tanto oneri impares, ſola Dei dignatione vocati, ſtatim circumferentes mentis oculos per omnes Reipublicæ Chriſtianæ partes, cernenteſque non ſine magno horrore, quàm longè latéque peſtis hæreſum & ſchiſmatis peruaſiſſet, & quanta Chriſtiani populi mores correctione indigerent; in eam curam & cogitationem, pro ſuſcepti muneris officio incumbere cœpimus, quemadmodum ipſas hæreſes extirpare, tantúmque, & tam pernicioſum ſchiſma tollere, moréſque adeò corruptos & deprauatos emendare poſſemus. Cùm autem intelligeremus, ad hæc ſananda mala aptiſſimum eſſe remedium, quod ſancta hæc Sedes adhibere conſue- a fol. 5. b. uiſſet, a œcumenici generaliſque Concilij, eius congregandi, & Deo iuuante, celebrandi conſilium cepimus. Indictum illud quidem antea fuit à fel. rec. Paulo III. & eius ſucceſſore Iulio, prædeceſſoribus noſtris; ſed variis de cauſis ſæpiùs impeditum & interpellatum perfici non b Supr. in 1. Bulla. potuit: ſiquidem Paulus, b cùm id primò in vrbem Mantuam, deinde Vincentiam indixiſſet: quaſdam ob cauſas, in litteris eius expreſſas, id primò ſuſpendit, poſtea Tridentinum tranſtulit: deinde cùm quibuſdam de cauſis ibi quoque eius celebrandi tempus dilatum fuiſſet, tandem

Digitized by Google

dem suspensione sublata, in eadem ciuitate Tridentina inchoatum fuit; verùm Sessionibus aliquot habitis,& nonnullis decretis factis, ipsum se postea Concilium, aliquibus de causis, accedente etiam Sedis Apostolicæ auctoritate, *a* Bononiam transtulit. Iulius autem, qui ei successit, in eandem ciuitatem Tridentinam id reuocauit, quo quidem in tempore facta alia quædam decreta sunt *b*; sed cùm noui propinquis Germaniæ locis tumultus excitati fuissent, & bellum in Italia & Gallia grauissimum exarsisset; rursus Concilium suspensum & dilatum fuit, adnitente nimirum humani generis hoste, aliásque ex aliis difficultates & impedimenta obiiciente, vt tantùm Ecclesiæ commodum, quod prorsus auferre non poterat, saltem quàm diutissimè retardaret. Quantoperè verò interea auctæ fuerint, & multiplicatæ, ac propagatæ hæreses; quantoperè schisma creuerit, sine maximo animi dolore nec meminisse possumus, nec referre. Sed tandem pius & misericors Dominus, qui nunquam ita irascitur, vt misericordiæ obliuiscatur; Regibus & Principibus Christianis pacem & vnanimitatem donare dignatus est. Qua nos occasione oblata, maximam in spem venimus, ipsius misericordia freti, fore, vt his tantis quoque Ecclesiæ malis eadem Concilij via finis imponatur. Nos itaque ad schisma hæresésque tollendas, ad corrigendos & reformandos mores, ad pacē inter Christianos Principes conseruandam, celebrationem eius non esse duximus diutius differendam. Habita igitur cum venerabilibus fratribus nostris S. R. E. Cardinalibus, deliberatione matura, factis etiam Concilij nostris certioribus carissimis in Christo filij nostris, Ferdinando Romanorū Imperatore electo, & aliis Regibus atque Principibus; quos quidem, sicut de eorum summa pietate & sapientia nobis pollicebamur, paratissimos ad ipsius Concilij celebrationem adiuuandam inuenimus; ad Dei omnipotentis laudem, honorem & gloriam, atque vniuersalis Ecclesiæ vtilitatem, de eorundem fratrum nostrorum consilio & assensu sacrum œcumœnicum, & generale Concilium, ex auctoritate eiusdem Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum, qua nos quoque *c* in terris fungimur, freti & subnixi, in ciuitate Tridentina, ad sacratissimum diem resurrectionis Dominicæ

a Suprà sess. 8.

b Sess. 11. cum seq.

c Matt. 16. c. quanto,

Digitized by Google

de transl. Epiſc. vn. de Eccl. benef. c. ad apoſt. §. pen. de re iud. in 6. c. 1. de hom. eod. lib. Pelag. 2. in 1. ep. circ. prin.

Dominicæ ptoximè futurum indicimus, & ibi celebrandum, ſublata ſuſpenſione quacumque, ſtatuimus atque decernimus. Quocirca venerabiles fratres noſtros, omnibus ex locis, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, cæteróſque, quibus in Concilio generali ſedere, & ſententiam dicere, iure communi, vel ex priuilegio, vel ex antiqua conſuetudine licet; vehementer in Domino hortamur, & monemus, atque etiam diſtrictè præcipiendo mandamus, in virtute ſanctæ obedientiæ, in vi quoque iuramenti, quod præſtiterunt, & ſub pœnis, quas in eos, qui ad Concilia generalia conuenire neglexerint, a ſacris ſciunt eſſe canonibus conſtitutas, vt ad Concilium ibi celebrandum conueniant intrà eam diem; niſi fortè impedimento fuerint legitimo præpediti: quod tamen impedimentum per legitimos procuratores Synodo probare debebunt. Monemus præterea omnes, & ſingulos, quorum intereſt, intereſſéve poterit, vt in Concilio adeſſe ne negligant. Cariſſimos verò in Chriſto filios noſtros, Romanorum Imperatorem electum, cæteróſque Reges, & Principes quos optandum ſanè eſſet Concilio intereſſe poſſe, hortamur & rogamus, vt ſi ipſi Concilio intereſſe non potuerint, at Oratores ſuos, prudentes, graues, & pios viros vtique mittant, qui ipſorum nomine illi interſint, curéntque diligenter pro ſua pietate, vt ex eorum regnis atque dominiis Prælati ſine recuſatione, ac mora, tam neceſſario tempore, Deo & Eccleſiæ officium ſuum præſtent: eoſdem etiam curaturos eſſe minimè dubitantes, vt per ipſorum regna & dominia tutum ac liberum iter Prælatis, eorúmque familiaribus, comitibus, & aliis omnibus ad Concilium euntibus, & ab illis redeuntibus, pareat; benignéque ac comiter omnibus in locis recipiantur atque tractentur; ſicut, quod ad nos ante attinet, ipſi quoque curabimus; qui nihil omnino prætermittere decreuimus, quod ad tam pium & ſalutare opus perficiendum, à nobis, in hoc loco conſtitutis, præſtari poſſit; nihil, vt Deus ſcit, quærentes aliud, nihil propoſitum habentes in hoc Concilio celebrando, niſi honorem ipſius Dei, diſperſarum ouium reductionem, ac ſalutem, & perpetuam Chriſtianæ Reipublicæ tranquillitatem

a Concil. Carth. 3. c. 43. infr. ſeſſ. 14. c. 2. in fin. de refor.

Digitized by Google

litatem, ac quietem. Vt verò hæ litteræ, & quæ in eis continentur, ad omnium, quorum oportet, notitiam perueniant, nec quisquam ea excusatione vti possit, quòd illa ignorauerit, præsertim cùm non ad omnes, quos de his litteris certiores fieri oportet, tutus forsitan pateat aditus; volumus, & mandamus, vt in Basilica Vaticana principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cùm in eis populus, vt Missarum solemnibus interfit, congregari solet, palàm, clara voce à Curiæ nostræ cursoribus, seu notariis aliquibus publicis recitentur; & postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur; ibique, quò legi, & omnibus innotescere possint, aliquamdiu relinquantur: cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in eisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem omnes, & singulos, qui his literis comprehenduntur, post duos menses à die publicationis & affixionis earum, volumus perinde astrictos & obligatos esse, ac si ipsismet illæ coram editæ, & lectæ fuissent. Transsumptis quoque earum, quæ manu publici alicuius notarij scripta subscriptáve, & sigillo & subscriptione alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutę, munita fuerint, vt sine dubitatione vlla fides habeatur, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostrę indictionis, statuti, decreti, præcepti, admonitionis, & adhortationis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli, Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romę, apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicę 1563. Kalendar. Decembr. Pontificatus nostri anno primo.

Antonius Florebellus.

Barengus.

SESSIO

SESSIO XVII.

Quæ est prima

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 18. Ianuar. 1562.

Decretum de celebrando Concilio.

PLacétne vobis, ad laudem & gloriam sanctæ & individuæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus sancti, ad incrementum & exaltationem fidei & religionis Christianæ, sacrum œcumenicum & generale Concilium Tridentinum, in Spiritu sancto legitimè congregatum, ab hodierno die, qui est 18. mensis Ianuar. anni à Natiuitate Domini 1562. Cathedræ Romanæ S. Petri, Apostolorum Principis, consecrato, sublata quacumque suspensione, iuxta formam & tenorem litterarum sanctissimi Domini nostri Pij IV. Pont. Max. celebrari, *a* & in eo ea, debito seruato ordine, tractari, quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coërcendas linguas dolosas, deprauatorum morum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram atque Christianam pacem conciliandam apta & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur. *Respondérunt*, PLACET.

a Infrà sess. 24. & 25. c. 21.

Indictio futuræ Sessionis.

Placétne vobis, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta, post secundam Dominicam Quadragesimæ quæ erit die 26. mensis Februarij? *Respondérunt*, PLACET.

SESSIO

SESSIO XVIII.

Quæ est secunda

SVB PIO IV, PONT. MAX,

Celebrata die 26. Februar. 1562.

Decretum a de librorum delectu, & omnibus ad Concilium fide publica inuitandis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, non humanis quidem viribus confisa, sed Domini nostri Iesu Christi, qui os, *a* & sapientiam Ecclesiæ suæ daturum se promisit, ope & auxilio freta, illud præcipuè cogitat, vt Catholicæ fidei doctrinam, multorum inter se dissidentium opinionibus, pluribus locis inquinatam & obscuratam, in suam puritatem & splendorem aliquando restituat; & mores, qui à veteri instituto deflexerunt, ad meliorem vitæ rationem reuocet; córque *b* patrum ad filios, & cor filiorum ad patres conuertat. *c* Cùm itaque omnium primum animaduerterit, hoc tempore suspectorum ac pernicioforum librorum, quibus doctrina impura continetur, & longè latéque diffunditur, numerum nimis excreuisse, quod quidem in causa fuit, vt multæ censuræ in variis prouinciis, & præsertim in alma vrbe Roma pro quodam zelo editæ fuerint, neque tamen huic tam magno ac pernicioso morbo salutarem vllam profuisse medicinam; censuit, vt delecti ad hanc disquisitionem Patres de censuris libríque quid facto opus esset, diligenter considerarent, atque etiam ad eandem sanctam Synodum suo tempore referrent; quò faciliùs ipsa possit varias & peregrinas doctrinas, tanquam *d* zizania, à Christianæ veritatis tritico separare, déque his commodiùs deliberare, & statuere quæ ad scrupulum ex complurium animis eximendum, & tollendas multa rum querelarum causas, magis opportuna videbuntur. Hæc autem omnia ad notitiam quorumcumque deducta

a Luc. 21.

b Luc. 1.

c infr. sess. vlt. circa fin.

d Matth. 13. c. ita nos, 25. q. 1.

Digitized by Google

ducta esse vult, provt etiam decreto deducit: vt, si quis ad se pertinere aliquo modo putauerit, quę vel de hoc librorum & censurarum negotio, vel de aliis, quæ in hoc generali Concilio tractanda prædixit; non dubitet à sancta Synodo se benignè auditum iri.

Quòniam verò eadem sancta Synodus ex corde optat, Deúmque enixè rogat, quæ ad pacem sunt Ecclesiæ, vt vniuersi communē matrem in terris agnoscentes, quæ, quos *a* Isa.49. *a* peperit, obliuisci non potest, vnanimes, *b* vno ore, glo- *b* Rom.5. rificemus Deum & Patrem Domini nostri Iesu Christi; per viscera misericordiæ eiusdem Dei & Domini nostri, omnes, qui nobiscum communionem non habent, ad concordiam & reconciliationem, & vt ad hanc sanctam Synodum *c* Col.3. veniant, inuitat atque hortatur; vtque charitatem, *c* quod est vinculum perfectionis, amplectantur; pacémque Christi, exultantem in cordibus suis, præ se ferant, in quam vocati sunt in vno corpore. Hanc ergo non humanam, sed *d* Ps.59.& Spiritus sancti vocem audientes, ne obdurent *d* corda sua, Heb.3. sed in suo sensu non *e* ambulantes, neque sibi *f* placentes, *e* Eph 4. ad tam piam & salutarem matris suæ admonitionem excitentur & conuertantur, omnibus enim charitatis officiis sancta Synodus eos vt inuitat, ita complectetur. *f* Rom. 15.

Insuper eadem sancta Synodus decreuit, fidem publicam in Congregatione generali concedi posse, & eandem vim habituram, eiusdémque roboris & momenti, ac si in publica Sessione data & decreta fuisset.

REMISSIO.

a Vide Conc. Colon tit. de scholis, cap. 9 per Cened ad Decret. Collect. 8. n. 3. in fine.

Indictio futuræ Sessionis.

Eadem sacrosancta Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, statuit, & decernit, proximam futuram Sessionem habendam & celebrandam esse Feria quinta post sacratissimum festum Ascensionis Domini, quæ erit die 14. mensis Maij.

SALVS

Digitized by Google

SALVVS CONDVCTVS
concessus Germanicæ nationi.

In Congregatione generali, die 14. Martij 1562.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ Legatis, Vniuersis fidem facit, quòd omnibus, & singulis Sacerdotibus, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, militaribus, popularibus, & aliis quibuscumque viris cuiuscumque status, & conditionis, aut qualitatis existant, Germanicæ prouinciæ, & nationis, ciuitatibus & aliis locis eiusdem, & omnibus aliis Ecclesiasticis, & sæcularibus, præsertim Augustanæ confessionis, personis, qui aut quæ vnà cum ipsis ad hoc generale Tridentinum Concilium venient, aut mittentur, ac profecturi sunt, aut hucusque venerunt, quocumque nomine censeantur, aut valeant nuncupari, tenore præsentium publicam fidem, & plenissimam verissimámque securitatem, quam saluum conductum appellant, liberè ad hanc ciuitatem Tridentinam veniendi, ibidémque manendi, standi, morandi, proponendi, loquendi vnà cum ipsa Synodo, de quibuscumque negotiis tractandi, examinandi, discutiendi, & omnia, quæcumque ipsis libuerit, ac articulos quoslibet, tam scripto quàm verbo, liberè offerendi, propalandi, eósque Scripturis sacris, & Beatorum Patrum verbis, sententiis, & rationibus declarandi, & persuadendi, & si opus fuerit, etiam ad obiecta Concilij generalis respondendi, & cum iis, qui à Concilio delecti fuerint, disputandi, aut charitatiuè absque omni impedimento conferendi, opprobriis, conuiciis, ac contumeliis penitus semotis, & signanter, quòd causæ controuersæ secundùm sacram Scripturam, & Apostolorum traditiones, probata Concilia, Catholicæ Ecclesiæ consensum, & sanctorum Patrum auctoritates in prædicto Concilio Tridentino tractentur; illo etiam addito, vt religionis prætextu, aut delictorum circa eam commissorum, aut committendorum, minimè puniantur, impertitur, ac omnino concedit; sic etiam, vt propter

Digitized by Google

illorum præsentiam neque in itinere, aut quocumque locorum eundo, manendo, aut redeundo, nec in ipsa ciuitate Tridentina à diuinis officiis quouis modo cessetur. Et vt his peractis, vel non peractis, quandocumque ipsis libuerit; aut maiorum suorum mandato, & assensu ad propria reuerti optabunt; aut aliquis eorum optabit, mox absque vlla renitentia & occasione, aut mora, saluis rebus eorum, & suorum pariter honore, & personis, vice versa, possint iuxta beneplacitum liberè & securè redire; de scientia tamen ab eadem Synodo deputandorum, vt tunc opportunè eorum securitati, absque dolo & fraude prouideatur. Vult etiam sancta Synodus, in hac publica fide, saluóque conductu, omnes quascumque clausulas includi, ac contineri, ac pro inclusis haberi, quæ pro plena, efficaci, & sufficienti securitate, in eundo, stando, & redeundo, necessariæ & opportunæ fuerint. Illud etiam, ad maiorem securitatem, & pacis ac conciliationis bonum exprimens, quòd si quispiam, aut illorum aliqui siue in itiuere, Tridentum veniendo, siue ibidem morando, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint, aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium, eis concessum, annullari, aut cassari; vult, & concedit, vt in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsis dumtaxat, & non ab aliis condigna animaduersione cum emenda sufficienti, per partem ipsius Synodi meritò approbanda & laudanda, mox puniantur: illorum assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Pariformiter etiam vult, vt, si quisquam, vel aliquis ex ipsa Synodo, siue in itinere, aut manendo, aut redeundo, aliquod enorme, quod absit, egerint aut commiserint, quo posset huius fidei publicæ, & assecurationis beneficium violari, aut quoquo modo tolli; in huiusmodi facinore deprehensi, ab ipsa Synodo dumtaxat, & non ab aliis, condigna animaduersione, & emenda sufficienti, per partem Dominorum Germanorum Augustanæ Confessionis, tunc hìc præsentium, meritò laudanda & approbanda, mox puniantur, præsenti assecurationis forma, conditionibus, & modis omnino manentibus illibatis. Vult præterea ipsa Synodus, quod liceat ipsis Ambasciatoribus omnibus & singulis, toties, quotiescumque opportunum fuerit, seu necessarium,

Digitized by Google

cessarium, ad auram capiendam, exire de ciuitate Tridentina, & reuerti ad eandem, necnon nuncium, vel nuncios suos ad quæcumque loca pro suis necessariis negotiis ordinandis liberè mittere, seu destinare, ac ipsos missos seu destinatos, seu missum & destinatum suscipere toties, quoties eis videbitur expedire: ita quòd aliqui, vel aliquis per deputandos Concilij socientur, qui eorum securitati prouideant. Qui quidem saluus conductus & securitas stare ac durare debeat à tempore, & per tempus, quo in ipsius Synodi, & suorum tuitionis curam ipsos suscipi contigerit, & vsque ad Tridentinum perduci, ac toto tempore mansionis eorum ibidem: & rursum post sufficientem audientiam habitam, spatio viginti dierum præmisso, cùm ipsi petierint; aut Concilium habita huiusmodi audientia, ipsis recessum indixerit, à Tridentino vsque in quem quisque elegerit sibi locum tutum, Deo fauente, restituet, dolo & fraude prorsus exclusis. Quæ quidem omnia pro vniuersis & singulis Christi fidelibus, pro omnibus Principibus, tam Ecclesiasticis quàm sæcularibus quibuscumque, atque omnibus aliis Ecclesiasticis ac sæcularibus *personis*, cuiuscumque status & conditionis existant, aut quocumque nomine censeantur, inuiolabiliter obseruanda esse promittit, & bona fide spondet. Insuper omni fraude & dolo exclusis, vera & bona fide promittit, ipsam Synodum nullam vel manifestè vel occultè occasionem quæsituram, aut aliqua auctoritate, potentia, iure, vel statuto, priuilegio legum, vel Canonum, aut quorumcumque Conciliorum, præsertim Constantiensis, & Senensis, quacumque forma verborum expressa, in aliquod huius fidei publicæ, & plenissimæ assecurationis, ac publicæ & liberæ audientiæ, ipsis per ipsam Synodum concessæ, præiudicium, quouis modo vsuram, aut quemquam vti permissuram: quibus in hac parte pro hac vice derogat. Quòd si S. Synodus, aut aliquis ex ea, vel suis, cuiuscumque cõditionis, vel status, aut præeminentiæ existens, præscriptæ assecurationis & salui conductus formam & modum in quocumque puncto vel clausula violauerit; quod tamen auertere dignetur Omnipotens; & sufficiens emenda non fuerit mox subsecuta, & ipsorum arbitrio meritò approbanda & laudanda: habeant ipsam S. no-

Concil. Constant. sess. 9. in cap. quòd non obstantibus saluis cõductibus.

Digitized by Google

dum, & habere poterunt, incidisse in omnes pœnas, quas iure diuino & humano, aut consuetudine, huiusmodi saluorum conductuum violatores incurrere possunt, absque omni excusatione, aut quauis in hac parte contradictione.

Extensio ad alias nationes.

Eadem sacrosancta Synodus in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis de latere Legatis, omnibus, & singulis aliis, qui nobiscum in iis, quæ sunt fidei, communionem non habent, ex quibuscumque regnis, nationibus, prouinciis, ciuitatibus, ac locis, in quibus publicè, & impunè prædicatur, vel docetur, siue creditur contrarium eius, quod sancta Romana sentit Ecclesia, dat fidem publicam siue saluum conductum sub eadem forma, & eisdem verbis, quibus datur Germanis.

SESSIO XIX.

Quæ est tertia

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 14. Maij, 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, decreta ea, quæ hodie in præsenti Sessione statuenda ac sancienda erant, iustis nonnullis ac honestis causis, in Feriam quintam, post proximam solemnitatem Corporis Christi, quæ erit pridie Nonas Iunij, proroganda esse censuit, ac prorogat; dictáque die Sessionem habendam esse ac celebrandam, omnibus indicit. Interea rogandus est Deus, & pater Domini nostri Iesu Christi, auctor pacis, vt sanctificet corda omnium; quo adiuuante, sancta Synodus & nunc, & semper meditari, atque peragere valeat, quæ ad eius laudem & gloriam pertineant.

SESSIO

Digitized by Google

SESSIO XX.

Quæ est quarta

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 4. Iunij 1562.

Decretum prorogationis Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, propter varias difficultates, ex diuersis causis exortas, atque etiam vt congruentiùs, maioríque cum deliberatione omnia procedant; nempè vt dogmata cum iis, quæ ad reformationem spectant, simul tractentur & sanciantur; ea quæ statuenda videbuntur tam de reformatione, quàm de dogmatibus, in proxima Sessione, quam omnibus indicit in diem sextam decimam subsequentis mensis Iulij, definienda esse decreuit. Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum ipsa Synodus pro eius arbitrio & voluntate, sicuti rebus Concilij putauerit expedire, etiam in generali Congregatione restringere & prorogare liberè possit & valeat.

SESSIO XXI.

Quæ est quinta

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 16. Iulij 1562.

Doctrina de Communione sub vtraque specie, & parvulorum.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, cùm de

Digitized by Google

tremendo & sanctissimo Eucharistiæ sacramento varia diuersis in locis errorum monstra nequissimi dæmonis artibus circumferantur, ob quæ in nonnullis prouinciis multi à Catholicæ Ecclesiæ fide atque obedientia videantur discessisse; censuit, ea quæ ad communionem sub vtraque specie, & paruulorum pertinent, hoc loco exponenda esse. Quapropter cunctis Christi fidelibus interdicit, ne posthac de iis aliter vel credere, vel docere, vel prædicare audeant, quàm ex his decretis explicatum atque definitum.

CAPVT I.

Laicos, & Clericos non conficientes, non adstringi iure diuino ad Communionem sub vtraque specie.

a Esa. 11.
b Concil. Constant. sess. 13. infrà Can. 2.

a ITaque sancta ipsa Synodus, à Spiritu sancto, qui Spiritus est *a* sapientiæ & intellectus, Spiritus consilij & pietatis, edocta, atque ipsius Ecclesiæ *b* iudicium & consuetudinem secuta, declarat ac docet, nullo diuino præcepto laicos, & Clericos, non conficientes, obligari ad Eucharistiæ sacramentum sub vtraque specie sumendum; neque vllo pacto, salua fide, dubitari posse, quin illis alterius speciei

c Matth. 26. Marc. 14. Lucæ 22. 1. Cor. 11.

Communio ad salutem sufficiat. Nam *c* etsi Christus Dominus in vltima Cœna venerabile hoc Sacramentum in panis & vini speciebus instituit & Apostolis tradidit: non tamen illa institutio & traditio eò tendunt, vt omnes Christi fideles statuto Domini ad vtramque speciem accipiendam adstringantur. Sed neque ex sermone illo, apud Ioannem 6. rectè colligitur, vtriusque speciei Communionem à Domino præceptam esse: vtcumque iuxta varias sanctorum Patrum & Doctorum interpretationes intelligatur. Namque

d Ioan. 6.
e Ibid.
f Ibid.
g Ibid.
h Ibid.

d Nisi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius sanguinem, non habebitis vitam in vobis; dixit quoque: *e* Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in æternum. Et qui dixit, *f* Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem, habet vitam æternam; dixit etiam: *g* Panis, quem ego dabo, caro mea est pro mundi vita. Et denique qui dixit: *h* Qui manducat meam carnem, & bibit

meum

Digitized by Google

meum sanguinem, in me manet, & ego in illo: dixit nihilominus: *a* Qui manducat hunc panem, viuet in æternum. *a* Ibid.

REMISSIO.

* Vide P. Henriq. in summ. lib. 8 de Eucharistia, c. 44 à princ. Card Bellarm. lib de Euchar c. 24 Valent de Sacram. disp. 6. q. 6. puncto 5. Petr Ledesm. in sum. p. 1. tract de Euchar c. 16 concl 2. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom 1. q 80. n 111. cum seqq. & q. 75. n 36. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit lib. 29. n. 58. in fin. & 59 vbi etiam de Can. 4 huiusmodi, sess. 21.

CAPVT II.

Ecclesiæ potestas circa dispensationem sacramenti Eucharistiæ.

* PRæterea declarat, hanc potestatem perpetuò in Ecclesia fuisse, vt in Sacramentorum dispensatione, salua illorum substantia, ea statueret vel mutaret, quæ suscipientium vtilitati, seu ipsorum Sacramentorum veneration, pro rerum, temporum & locorum varietate, magis expedire iudicaret. Id autem Apostolus non obscurè visus est innuisse, *b* cùm ait: Sic nos existimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores mysteriorum Dei, atque ipsum quidem hac potestate vsum esse, satis constat, cùm in multis aliis, tum in hoc ipso Sacramento, cùm, ordinatis nonnullis circa eius vsum, *c* Cætera, inquit, cùm venero disponam. Quare agnoscens sancta mater Ecclesia hanc suam in administratione Sacramentorum auctoritatem, licèt ab initio Christianæ religionis non infrequens vtriusque speciei vsus fuisset; tamen progressu temporis latissimè iam mutata illa consuetudine, grauibus & iustis causis adducta, hanc consuetudinem sub altera specie communicandi *d* approbauit, & pro lege habendam decreuit, quam reprobare, aut sine ipsius Ecclesiæ auctoritate pro libito mutare non licet. *b* 2. Cor. 4. 1. Cor. 6. *c* 1. Cor. 11. *d* Concil. Constanc. sess. 13.

REMISSIO.

* Vide P. Henriq. in summ. lib. 8 de Eucharistia, cap 44. §. 3. P. Sanch. de Matrim. lib. 3 disp. 22. n. 27 P Ægid de Sacram. & censur. tom. 1 quæst. 80. num. 121. P. Vasquez in 3 p D. Thomæ, tom. 3. disp. 223. n. 22.

Digitized by Google

CAPVT III.

Totum & integrum Christum, ac verum Sacramentum sub qualibet specie sumi.

INsuper declarat, quamuis Redemptor noster, vt antea dictum est, *a* in suprema illa Cœna hoc Sacramentum in duabus speciebus instituerit, & Apostolis tradiderit, tamen fatendum esse, etiam sub altera tantùm specie totum *b* atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi; ac propterea, quod ad fructum attinet, nulla gratia, necessaria ad salutem, eos defraudari, qui vnam speciem solam accipiunt.

a Matth. 26. Marc. 14. supr. c. 1. 1. Cor. 11.

b cap. qui mãducãt, cap. quem inuitat, c. singuli, de cõs. dist. 2. supr. sess. 13. cap. 3. Can. 3. de sacram. Euchar.

REMISSIO.

a Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarmin. p 2. lib. 3. c. 8. à principio, P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib 29 n. 37 & 38. P. Ægid de Sacram. q. 76. art. 3. num. 32. & 33. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tit. de Eucharist c. 7. concl. 1. & 4.

CAPVT IV.

Paruulos non obligari ad Communionem sacramentalem.

DEnique *α β* eadem sancta Synodus docet *c* paruulos *γ* vsu rationis carentes, nulla obligari necessitate ad sacramentalem Eucharistiæ Communionem: siquidem per *d* Baptismi lauacrum regenerati & Christo incorporati, adeptam iam filiorum Dei gratiam in illa ætate amittere non possunt. *δ* Neque tamen ideò damnanda est antiquitas, si eum morem in quibusdam locis aliquando seruauit. Vt enim sanctissimi illi Patres sui facti probabilem causam pro illius temporis ratione habuerunt; ita certè eos nulla salutis necessitate id fecisse, sine controuersia credendum est.

c Infrà Can. 4.

d Tit. 3.

REMISSIONES.

α Vide P. Henriq. in summ. lib. 8. de Euchar cap. 43. à princip. Vasquez in D. Thom tom. 3. disp. 212. n. 17. & disp 214. num. 35. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 39. q 4. n. 83. P. Ægid de Conink

Digitized by Google

Coninck de Sacrament. & censuris, tom. 1. q 80. art 9. à num. 72. cum seqq. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de Eucharist. cap. 13. concl. 7.

β Infantes, si daretur communio, recepturos gratiam, resoluunt Victor. verbo Eucharistia, n. 84. in fine, P. Soar. tom. 3. disp 62. sect. 4. P. Ægid. d. q 80. art. 9. n. 77. Petr. Ledesm. cap. 25. concl. 8.

γ *Vsu rationis carentes.*] De amentibus perpetuis idem quod de infantibus sentiendum esse docet P. Valer. Reginald. d. lib. 29. num. 78. & 79. An debeat administrari Eucharistia in articulo mortis amentiam patientibus tunc temporis, de quo etiam P. Henriq. in summ. lib. 8. cap. 42. §. 3. in fine, P. Soar. tom. 3 disp. 69. sect. 2 dubit. 3.

δ *Neque ideò tamen damnanda est antiquitas*, &c.] Vide Ægid. d. art. 9. n. 75.

DE COMMVNIONE *sub vtraque specie, & paruulorum.*

CANON I.

α Si quis dixerit, *a* ex Dei præcepto, vel necessitate salutis, omnes & singulos Christi fideles vtramque speciem sanctissimi Eucharistiæ Sacramenti sumere debere; anathema sit.

a Concil. Constant. sess. 13.

CANON II.

β Si quis dixerit, sanctam Ecclesiam *b* Catholicam non iustis causis & rationibus adductam fuisse, vt laicos, atque etiam Clericos non conficientes, sub panis tantummodo specie communicaret, aut in eo errasse; anathema sit.

b Sup c. 2. & Concil. Const. de com. loco.

CANON III.

γ Si quis negauerit, totum *c* & integrum Christum omnium gratiarum fontem & auctorem, sub vna panis specie sumi, quia, vt quidam falsò asserunt, non secundùm ipsius Christi institutionem sub vtraque specie sumatur; anathema sit.

c Sup c. 3. & sess. 13. cap. 3. & Can. 3. Concil. Constant. sess. 13.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, *d* paruulis, *e* antequam ad annos discretionis peruenerint, necessariam esse Eucharistiæ communionem; anathema sit.

d Suprà in pr. in c. 4.

Digitized by Google

a Sess.22. in decret.

Duos verò articulos, *a* alias propositos, nondum tamen excussos, videlicet, An rationes, quibus sancta Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes, sub vna tantùm panis specie, ita sint retinenda, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus: &, An, si honestis & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui, vel nationi vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit; & quænam sint illæ: Eadem sancta Synodus, *b* in aliud tempus, oblata sibi quamprimum occasione, examinandos, atque definiendos reseruat.

b infrà Sess.22. in fin.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Bellarm. lib.4. de Eucharist. cap.20 cum seqq. P. Henriq. in summ. lib.8 de Eucharist. c.24 P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib.29 n.58. in fine, optimè P. Ægid. de Conink de Sacram. tom.1.q.80.n.11. cum seqq.

β CANON II. Vide P. Ægid. de Sacram. tom.1.q 80 n.121. vbi percurrit iustissimas rationes, quas habet Ecclesia præcipiendi laicis communionem sub vna sola specie.

γ CANON III. Vide Bald. Ianium super opera controuers. Bellarm. p.2. lib.3. c.8. à princip. P. Ægid. de Sacram. tom.1.q 76. art.3 n.32.

δ CANON IV. Vide Doctores suprà citatos in c.4.

ε *Antequam ad annos discretionis peruenerint.*] In qua ætatis parte incipiant pueri habere discretionem sufficientem ad obligationem præcepti communicandi? Relinqui debere arbitrio parentum, & Confessarij, resoluunt P. Soar. tom. 3. disp 70. sect.1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l.29.n.83. P. Ægid. tom.1. de Sacram q.80 art.11.dub.4 n.102.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, ad Dei omnipotentis laudem & sanctæ Ecclesiæ ornamentum, ea quæ sequuntur, de reformationis negotio in præsenti statuenda esse censuit,

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT I.

Episcopi gratis debent ordinare, tonsurare, dimissorias & testimoniales dare, eorumque ministri pro istiusmodi literas sigillare: nec sponte oblatum recipiendum est. Vbi est consuetudo aliquid accipiendi pro litteris, nihil capiatur à Notariis pro officio vltra decimam vnius aurei partem, modo aliunde iis non suppetat salarium, &c.

QVoniam *a* ab Ecclesiastico ordine omnis auaritiæ suspicio abesse debet; 1 nihil pro collatione quorumcumque Ordinum, etiam clericalis tonsuræ, nec pro litteris dimissoriis, aut testimonialibus, nec pro sigillo, nec alia quacumque de causa, β etiam sponte oblatum *, Episcopi, & alij Ordinum collatores, γ aut eorum ministri quouis prætextu accipiant. δ 2 Notarij verò in iis tantùm locis, in quibus non viget laudabilis consuetudo nihil accipiendi, pro singulis litteris dimissoriis, aut testimonialibus, decimam tantùm ζ vnius aurei partem accipere possint; dummodo eis nullum salarium sit constitutum pro officio exercendo: nec Episcopo ex Notarij commodis aliquod emolumentum ex eisdem Ordinum collationibus directè, vel indirectè prouenire possit, tunc enim gratis operam suam eos præstare omnino teneri decernit: contrarias taxas, ac statuta, & consuetudines, etiam immemorabiles, quorumcumque locorum, quæ potius abusus, & corruptelæ, simoniacæ prauitati fauentes, nuncupari possunt, penitus cassando, & interdicendo: & qui secus fecerint, tam η dantes, quàm accipientes, vltra diuinam vltionem, *b* pœnas à iure inflictas ipso facto incurrant.

a Vide 1. Later. c. 63. Conc. Chalc. actione 15. cap. 2. Concil. Braccar. 2. cap. 3. Concil. Aurel. 2. c. 3. Conc. Tolet. 8. Can. 3. c. sicut Episcop. 1. q. 1.

b 2. Braccar. c. 3.

DECLA

DECLARATIONES.

1 *Nihil pro collatione.*] Consuetudo percipiendi ab Ordinatis ad primam tonsuram forcipes, pectines, & mappas, præter faculas, paritérque à Presbyteris, intelligitur perinde ac corruptela, reuocata, nullámque eo nomine oblationem initiatus, Pontificali Romano permittente, consueuerit offerre.

Pro collatione & institutione Ecclesiarum curatarum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, Cancellarius potest in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem: quæ tamen scriptura, sigillo & cæteris omnibus comparatis, vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & dummodo ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti Collatores, aut institutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant.

Item declarauit S.D.N Gregorius XIII. hoc decretum vendicare etiam sibi locum in collatione beneficiorum, præsertim curatorum, neque pro sigillo aliquid accipi posse, non obstante quacumque etiam immemorabili consuetudine. Itaque dicendum est, quod Ordinarius in collatione beneficiorum pro sigillo nihil potest accipere, etiamsi ab immemorabili tempore fuerit obseruatum, vt certum quid recipiat: licet contrarium senserit gloss. mag. *in cap. cum olim, de maior. & obed.* Et ita censuit Congregatio *in vna Rauennatensi.* Insuper Officiales Ordinarij, ac Ordinarius ipse pro dispensationibus ad eum remissis nihil possunt accipere, non obstante contraria consuetudine etiam immemorabili.

24. Ian. 1594. Congregatio Concilij censuit, non posse Cancellarios pro expeditione litterarum collationis, vel institutionis, quorumcumque beneficiorum, vel pro deputatione Vicariorum in illis, accipere, nisi mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen scriptura, sigillo, & cæteris computatis vnum aureum non excedat, dummodo tamen ipsis Cancellariis salarium vllum pro officio exercendo constitutum non sit, & ex pecunia, ad quam acceperunt, nihil prorsus emolumenti collatores, aliquo modo directè vel indirectè percipiant.

Item Episcopo Massarienſi idem Gregorius declarauit non posse exigere annatam pro confirmatione vel benedictione Abbatissæ, vel pro collatione alicuius beneficij de mensa Episcopali, vel dimidiam annatam, si beneficium esset iurispatronatus.

REMISIONES.

a Vide Nauarr. in Man. cap. 24. n. 18. Matthæ. Soar. in practica, &

Digitized by Google

& ordine visitandi, c.18.n.6. Nauarr. consil.1. de censib. P.Valer. Reginald.in praxi fori pœnit.lib.23.c.14.n.197.in fin.

β *Etiam spontè oblatum.*] Vide P.Soar. de Relig.lib 4.de Simonia.c.49.n.2.* Paz in sua praxi annotatione 5 ex n.51.cum pluribus seqq. Salzedo ad Bernard. Diaz in praxi can. c.27. litt.A. & cap.91 lit.D.

γ *Aut eorum ministri.*] Vide P.Valer.Reginald. d.lib.23.n.200. Et de Collatoribus vide P.Soar lib.4.de Simonia,c.53.n.14.

δ *Notarij verò*,&c.]Vide P Soar.d.53.n.6.cum seqq P.Leonard. Lessl.de iustit.lib.2.cap.35 dub.10 Zerol.in praxi Episc.p.1.verb. Dimissoriæ,vers.ad septimum, p.112. Cened. ad Decretal. collect 177.n.1. vbi etiam dubius resoluit,quòd post confecta instrumenta,& tradita partibus,possunt Notarij,quod ab Ordinatis sponte offertur recipere,de quo Matiensl.in Dialogo relat.pag. 3. c.25 n.5.Perez l.1.gloss.1.post med.tit 9.lib.2.Ordin.

ε Vtrùm Notarius possit aliquid accipere quando nullum habet stipendium sibi constitutum ab Episcopo? Affirmant Angel. verbo Simonia 3.num.22. P.Valer.Reginald.d.lib.23.num.200. vers. Quæritur.

ζ *Decimam tantùm vnius aurei partem.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p.1. verbo Dimissoriæ, vers. Ad septimum, ibi quartò, p.Valer.Reginald.d.lib.23.n.200.

η *Tam dantes, quàm accipientes.*] Vide P. Soar. d. cap. 49. num.5.

CAPVT II.

Nullus, quantumuis idoneus, sæcularis Clericus maioribus ordinetur, nisi prius habeat beneficium sufficiens ad vitam; quod resignare non possit, nisi, &c. *Vel patrimonium, aut pensionem similiter verè sufficiens*, &c.

α * CVm non deceat eos, qui diuino ministerio ascripti sunt, cum Ordinis dedecore α mendicare, aut sordidum aliquem quæstum exercere; compertúmque sit, complures pleriſque in locis β ad sacros Ordines nullo ferè delectu admitti; qui variis artibus, aç fallaciis confingunt, se beneficium Ecclesiasticum, aut etiam idoneas facultates obtinere: statuit sancta Synodus, 1 γ ne quis deinceps Clericus sæcularis, quamuis aliàs sit idoneus moribus,

α Diaconi sunt,circa med. 93. dist.

Digitized by Google

moribus, scientia, & ætate, ad sacros Ordines promoueatur, 2 ♂ nisi prius legitimè constet, eum 3 beneficium ecclesiasticum, † quod sibi ad victum honestè sufficiat, pacificè 2 possidere. * 5 ♃ † Id verò beneficium resignare 6 non possit, nisi facta mentione, quod ad illius beneficij titulum sit promotus: 7 neque ea resignatio admittatur, nisi constito, quod aliunde viuere commodè possit: 8 & aliter facta resignatio nulla sit * 9 ☿, &c. Patrimonium † verò vel pensionem * obtinentes ordinari posthac non possint, nisi illi, quos Episcopus iudicauerit assumendos pro 10 necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum 3 eo quoque prius perspecto, patrimonium illud, vel pensionem π verè ab eis obtineri, taliáque esse, quæ eis ad vitam sustentandam satis sint; atque ρ illa deinceps sine licentia Episcopi † σ τ alienari, aut extingui, vel remitti υ nullatenus possint: donec φ beneficium ecclesiasticum χ sufficiens sint adepti; vel aliunde habeant, a vnde viuere 11 possint *: 12 ψ ω α α Antiquorum canonum † pœnas super his innouando.

e cap. cùm secundū, de præb.

DECLARATIONES.

1 *Ne quis deinceps Clericus secularis.*] Nullus Clericus sæcularis, aut regularis non professus, debet ad sacros ordines promoueri sine sufficienti titulo ex Bulla Pij V. edito anno 5 Idib. Octobris.

2 *Nisi prius legitimè constet.*] Ob penuriam Sacerdotum ordinari sine beneficio vel patrimonio potest quis, dummodo quis fideiussor inueniatur, qui spondeat se necessaria ipsi ordinando subministraturum.

3 *Eum, beneficium Ecclesiasticum.*] Ad titulum Seminarii nullus ad Sacros Ordines est promouendus; ad aliquod autem beneficium Seminario vnitum, ordinari potest. Non possunt ergo virtute Concil. Trid. pauperes Clerici in Seminario degentes, per Episcopum ad titulum Seminarij promoueri & ordinari, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset Seminario vnitum. Poterit tamen quis ordinari sub certa assignatione fructuum à Seminario, facta causa inseruiendi beneficio vnito Seminario, vt ibi inseruiat, donec aliàs ei prouisum fuerit de congrua sustentatione.

4 *Id verò beneficium resignare.*] Fuit dubitatum, an pro forma traditum esset, vt resignans teneretur facere mentionem se ad titulum illius fuisse promotum, adeò quod per æquipollens adimpleri

Digitized by Google

adimpleri non possit? Fuit resolutum die 12. Maij 1588. pro forma traditum esse à Concilio, stante clausula an nullatiua: & quod Concilium negatiuè loquatur; quo stante, per æquipollens non potest adimpleri.

Congregatio Concilij censuit, tutum etiam in conscientia eum, qui beneficium, ad cuius titulum erat promotus, resignauit, & aliud ex caussa permutationis obtinuit, tacendo in resignatione, quod erat promotus ad titulum primi beneficij, dummodo secundum beneficium sit æquiualens primo.

Beneficium semel à se alienans, quia illud resignauit in manibus Ordinarij, illud idem amplius recuperare non potest, præsertim si resignatio facta est per Bullam Pij V. 6. Id. Augusti, 1565. quæ huiusmodi resignationes beneficiorum fieri prohibuit in manibus Ordinariorū, &, si factæ essent, statuit beneficia ipsa verè vacare, & à Sede Apostolica, vel à superioribus Ordinariorum posse conferri. Neque ab ipso Ordinario eadem resignatio fuerat admittenda, si resignans (cum presbyteratus ordini esset adscriptus) nihil aliud haberet, quo vitam suam commodè sustentare posset. Vnde S. D. N. altera Bulla edita Kal. Apr. 1586. huiusmodi resignationes prohibuit admitti: & quia Ordinarius huic interdicto non paruit, sua Sanctitas hac in re voluit resignantem ab Ordinario alendum esse, aut alia ratione illius commodis prouidendum, eique ipsum beneficium resignatum, omnio adimendum, & in eo constituendum eum, qui fuerat à principio præsentatus. Cameniē. sis 1. Iulij 1593.

5 *Possidere.*] Quæritur an obtinens Parochialem Ecclesiam insufficientem ad victum, teneatur promoueri ad sacerdotium infra annum iuxta c licet, cum Concilium videatur declarasse, d.c licet, intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad victum; imo prohibet posse promoueri ad sacros Ordines. Congregatio censuit non teneri, sed tamen expedire eum debere dimittere. Sanctitas sua probauit hanc sententiam vt dimittat.

Quod si beneficium esset litigiosum & curam animarum haberet, tamen obtinens sacros Ordines suscipere debet, si modo liberum curæ habeat exercitium.

6 *Resignari non possit.*] Qui beneficium, ad quod fuit ordinatus, resignare curauerit, per Pœnitentiarium est absoluendus vt resignet.

Cum habens Parochiam iurasset non reuocare per procuratorem quem fecerat ad resignandum, petiit vt absolueretur à iuramento: quo loco visum est per procuratorem posse reuocare.

7 *Neque ea resignatio admittatur.*] Et pœnam admittentibus imponit

Digitized by Google

imponit Pius V. in Bulla sub dato Kal. April. 1568. incipiente, *Quanta Ecclesia Dei.*

8 *Et aliter facta resignatio, nulla sit.*] Congregatio censuit hoc non comprehendere in permutatione æquiualenti. Quod si Ordinarius non habens facultatem admittendi resignationem, in certis casibus à Pio V. sublatam hanc resignationem admiserit, beneficium, ad quod quis erat ordinatus, vacat Sedi Apostolicæ, & Ordinarius illi de proprio prouidere tenetur. Suprà hoc cap. §. *Beneficium.*

Præsupposita supplicatione resignationis Parochialis, de qua agitur in fauorem Dom. Ioan. de Miron, cum reseruatione pensionis ducat. 180. per Dominum Gasparem soluendorum, & quod in eadem supplicatione D. Gaspar narrauerat, quod per quinquennium dictam Parochialem possederat, An in casum, de quo agitur, intret Concil. Trident. hoc c. Congregatio Concilij censuit intrare.

9 *Patrimonium verò.*] Quantitas patrimonij, ad quod quis promoueri possit, non taxatur, sed remittitur ad terminos Concilij.

Non expedit autem vt ad titulum patrimonij quis ad sacros ordines promoueatur, nisi certi reditus ad honestam ipsius promouendi sustentationem sufficientes, super certis reditibus fuerint, in forma legitima & valida assignati.

6. Febr. 1597. Congregatio Concilij censuit, non expedire, vt ad titulum patrimonij quis ad sacros Ordines promoueatur, nisi certi reditus ad honestam promouendi sustentationem sufficientes super certis reditibus fuerint in forma legitima, & valida assignati.

Si quis ante Concilium est promotus, & Subdiaconus ordinatus absque titulo beneficij, poterit is postea absque titulo beneficij promoueri, dummodo saltem ad titulum patrimonij promoueatur. Vide Bullam Pij V. *Rom. Pontif. sacr.* Anno 1568. vbi spectat hoc ad Clericos regulares non professos.

10. April. 1598. Congregatio Concilij censuit, posse aliquem ad sacros Ordines promoueri ad titulum bonorum immobilium, & annuorum reddituum, qui ei donentur, si tamen Episcopus iudicauerit eum assumendum, pro necessitate suarum Ecclesiarum, donationésque huiusmodi bene, & absque vlla fraude in forma valida fiant, ac bona, & redditus donati huiusmodi promouendo sufficiant ad vitam honestè sustentandam, & nullo modo possint alienari absque licentia Episcopi, donec ille beneficium sufficiens adipiscatur, vel aliunde habeat vnde commodè viuere possit.

Ad

Digitized by Google

Ad titulum donationis alicuius potest etiam quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit esse assumendum pro necessitate, aut vtilitate Ecclesiarum, etsi donatio est realiter vera, & non ficta, quæ deinceps alienari non poterit, absque Episcopi licentia, & donec ordinatus beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat, vnde viuere possit honestè & sine dedecore.

Ad insufficientis patrimonij vel beneficij titulum ante dictæ constitutionis publicationem, fuerunt quidam ad sacros, (non tamen presbyteratus,) Ordines promoti: at Concilium iam de promotis ad titulum non sufficientis patrimonij, vel beneficij, respondet non esse promouendos ad Ordines superiores, nisi consecuti fuerint id, vnde congruè se sustentare possint.

10 *Pro necessitate, vel commoditate Ecclesiarum suarum.*] Ad titulum patrimonij possunt etiam ordinari familiares triennales Episcoporum, iuxta formam c. 9 sess. 23. sed tamen debent adscribi Ecclesiis, pro quarum necessitate sunt ordinati, iuxta formam c. 16. sess. 23.

Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum in summa clericorum penuria ob necessitatem Ecclesiæ ordinare ad Subdiaconatum suos clericos, cum assignatione perpetua fructuum aliquorum bonorum, quorum fructus sufficiant ad eorum sustentationem. 13. Febr. 1598.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos, intelligatur derogatum consuetudini quorumdam locorum, vbi propter penuriam Sacerdotum, ad sacros Ordines promoueri solent, qui super alienis bonis assecurationem habent victus & aliarum rerum necessariarum, cum cautione sine alio titulo beneficij, vel patrimonij? & an in locis inopia laborantibus, sufficiens patrimonium dici possit, quod habet annuum reditum ducatorum vigintiquinque? Quoad primum sua sanctitas consulta non probat talem consuetudinem, sed vult patrimonium, ad cuius titulum ordinandus promoueri debet, esse rem certam, fructiferam, de qua ipse disponere valeat, ac propterea omnino prohibet talis consuetudinis obseruantiam. Quoad secundum verò, Ordinarii arbitrio relinquit hoc iudicandum, an tale patrimonium sufficiat propter diuersitatem locorum, cùm in vno sufficiat, quod alibi non erit sufficiens: dummodo animaduertatur, bona esse ipsius ordinandi propria, ab omni contractuum simulatione, & cæteris quæ ab amicis, & coniunctis fieri solent in huiusmodi casibus, penitus libera & aliena.

An Clericus, alioquin idoneus, habens beneficium insufficiens de per se, sed iuncto patrimonio habet quod sufficiat ad honestæ vitæ sustentationem, possit promoueri? Censuit Congregatio,

Digitized by Google

promoueri posse per Episcopum iuxta formam dicti Concilij præsenti c.non obstante dicta Bulla Pij V. Quod si cum beneficio, aut patrimonio insufficienti iungantur pitantiæ, & eleemosynæ, Congregatio respondit non posse Similiter non potest aliquis promoueri, si nihil prædictorum, vel minus sufficienter, & Episcopus obliget se suppleturum quod ad alimenta sufficiat, quousque habeat, vnde sustentare possit: sic enim Congregatio censuit. Etsi tantum habeat, quod ex industria, vel honesto labore lucratur, (putà, quòd si Musicus, Magister Grammaticæ, Pictor, vel alterius licitæ professionis,) idque sit sufficiens ad sustentationem vitæ, non posse tamen promoueri similiter censuit.

11 *Possint.*] Quidam resignauit Canonicatum, vt intra mensem teneretur docere, quod aliunde commodéque, &c. Moritur infra mensem, Ordinarius voluit beneficium conferre per obitum. Respondit Congregatio non posse, quia effectum est, cum semel Papa posuit manus.

Habent etiam locum omnia hîc, etiamsi beneficia essent Iurispatronatus.

Hoc decretum prohibet resignationes voluntarias, non autem priuationes.

Congregatio Concilij respondit non posse Capitula sede vacante post annum non arctatis concedere dimissorias ordinandis ad titulum patrimonij siue pensionis, sed hanc facultatem esse reseruandam iudicio proprij Episcopi.

12 *Antiquorum Canonum pœnas innouando.*] Concilium in hoc c. renouauit tantum pœnas *cap. cum secundum, de prebend.*

Ordinatus contra formam huius Decreti sine beneficio, aut patrimonio, non est per hoc suspensus, nec aliquam pœnam incurrit, sed cogendus est Ordinarius ei prouidere, iuxta *c cum secundum, de preb.* Clerici tamen regulares, qui ante professionem factam ad sacros ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo, fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrauag. quæ incipit, *Rom. Pont.* publicata Id. Octob. 1568.

Clerici regulares, qui ante professionem factam ad sacros Ordines promouentur, ipso facto suspensi sunt, & ita ordinum susceptorum actus exercendo fiunt irregulares. Ita Pius V. in extrau. Romanus Pontifex sacrorum, publicata pridie Id. Octob. 1568.

Ab hac Pij V. constitutione Greg. XIII. exemit Clericos Societ. Iesv, aut potiùs declarauit, illa constitutione Pij V. eos non comprehendi.

REMIS

Digitized by Google

REMISSIONES.

ε Vide Flamin. de resignat. lib. 2. q. 6. Læl. Zech. de Republica Ecclesiast. cap. de Clericis num. 7. Marc. Anton Genuens. in praxi Archiepisc. Neapol. cap. 81. Petr. Ledesm. in summa p. 1 tract de sacram. Ord c. 7 concl. 6. cum seqq Fr Emman. in summ. tom 2. c 15 Ioan Aloys. Rice. in collect. decis. p. 3. collect. 566. P Azor. instit. Moral. p. 2 l. 3. c. 4. P Valer. Reginald. in p axi fori pœnit. l. 32. tract. 2. à n. 72. latissimè Nicol. Garc. de beneficiis, p. 2. cap. 5. * Vide extensionem huius textus relatam in motu proprio Pij V. anni 1568. & Nauarr. in cons. 14. 15. 16. 18. & 47. tit. de temp. ordinand. Salzed ad Bern Diaz in prax. can. c 18.

ϐ *Ad sacros ordines.*] Vtrùm ad minores ordines requiratur titulus? Negatiuam partem de consuetudine seruari testantur Salz. ad Bern. c 18. n. 5. in nouiss. edit. Hugol. de irregularit. c 62. n. 2. Fr. Emman. in summ. tom 2. c. 15. n 16. Quintanad. Ecclesiast. lib. 3. n. 17. Petr. Ledesm. in summ p. 1 tract de sacram. Ord. c. 7. ad finem, Flamin de resign. lib. 2. q 6. n. 4. Nicol. Garc. de Beneficiis, p. 2 c. 5. n. 4 cum seq.

γ *Ne quis deinceps Clericus secularis.*] Idem in Regularibus non professis censuisse sacram Cardinalium Congregationem refert Garc d c. 5. n. 11. & 12. dicit habere locum tam in non professis, quàm in nulliter professis. Sed Greg. XIII. eximere Religiosos Societatis Iesv, qui post tria vota simplicia, ante solemnem professionem, possunt sine titulo ad omnes sacros ordines promoueri de licentia sui Præpositi generalis resoluunt Fr. Emman. in summ tom. 2. cap. 15 n. 1. & quæst. Regular. tom. 3. quæst. 23. art. 3. Garc d cap. 5. n. 13.

δ *Nisi prius legitimè constet, eum beneficium Ecclesiasticum, quod sibi ad victum honestè sufficiat.*] Vide Nauarr. de Orat. Miscel. 62. sub num. 3. Flamin de resign. lib. 5 q 6. num. 155 vbi resoluunt hunc textum non esse intelligendum de beneficio, cuius redditus sufficiant ad viuendum decenter, sed de beneficio, cuius redditus sufficientes sunt ad viuendum, & pacificam possessionem obtinere debet promouendus. Cened. pract. lib. 1 q. 4 n. 23. † Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can. c 18. n. 4. Garcia de benef. 1. p. c. 2. §. 1. n. 84. & 85.

* *Pacificè possidere.*] Vide Lasarte de gabellis cap. 19. n. 21. 22. & 25. Salzedo d. c. 18 n. 6. & 7.

ε *Id verò beneficium resignare non possit*, &c.] Vide Flamin. d. q. 6. num 174. & lib. 2. q 6. nnm 1. & num. 36. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 7. cap. 20. q. 3. P. Ledesm in summ. p. 1. tract. de sacr. Ord c. 7. concl. 10.

Digitized by Google

ζ An loquatur de constitutis in minoribus ordinibus? Vide Flamin d.q 6.n. 78. P.Azor d.q 7. Fr. Emman in summ tom 2. c.15.n vlt. P. Paul Comitol. respons. Moral. lib.6.q.38 n.4 qui resoluunt, posse resignare, etiamsi non habeant aliunde, quo viuere possint. † & idipsum firmant Ioan. Guttier cons.42.n.10. Cæuallos in suis can. contra comm. q.561. n.26. Nicol. Garcia d.2.p.c 5 n 203.

* *Aliter facta resignatio nulla sit.*] Vide Rotam nouiss. decis.614. ex n. 1. in recollectis à Farinacio, & eundem Farinacium decis 269 n 2.p 2.ciuil Alex Lud in decis.441.num.1.& 9.Gratian. discept. forens tom.1 cap.159. Nicol Garcia de benefic 1.p c 5.à num.438 Mantuan.de tacit.& ambig.conuent lib.25.tit.7 n 44. Garcia etiam 2.p c.5.n.192 cum seq.

* *Patrimonium verò*, &c.] Vide Nauarr. consil. 12 sub tit. de temp ordinand.& sub hoc decreto aliquæ editæ sunt à Cardinalium congregatione decisiones adductæ per Azor. p.2. lib.5.c.4. q.1.& per Garc.de benefic.p.5.c.5.à n.74 † Emmanuel Mendoz. de Cattro in l cum oport. C de bonis quæ lib. n.165. & Salzedo ad Bern Diaz in prax can.c.18.ex n 11. vbi latissimè,& Hieron. de Leon in decis Valentina 102 ex n 2. p.1. Guttier.1. pract. qq. lib.2.q.65.

‖ Quòd ad titulum donationis alicuius potest quis ordinari, si ita Episcopus iudicauerit assumendum pro necessitate, vel vtilitate Ecclesiarum, & si donatio est realiter vera,& non ficta, quæ deinceps alienari non possit absque Episcopi licentia, donec beneficium sufficiens adeptus fuerit, vel aliunde habeat vnde viuere possit, resoluit Læl. Zech. de rep Eccles.8. de Clericis sub n.7.vers.84. Garc.d.c 5.n.79.

‖ Cooptatum in Collegium Seminarij non posse ordinari ad titulum Seminarij; nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset Seminario iniunctum; posse verò ordinari sub certa assignatione fructuum in Seminario facta,causa inseruiendi beneficio iuncto Seminario,& cui inseruiat,donec alteri prouisum sit de congrua sustentatione, docent Flamin.de resignat.lib.2.q 6. n.32 Salzed ad Bern.c.10.n.9. Zerol in praxi Episcop.p.1 verbo Seminarium,§ 6 Zech d.c.de Clericis.n 7.vers.84. Marc.Anton. Genuens.in praxi Archiep Neap.c 12.sub n 2.

ϰ Quòd potest Episcopus ordinare subditos suos ad ordines Diaconatus, & Subdiaconatus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricum, non obstante, quòd non participent de fructibus illarum,nisi post susceptum presbyteratus ordinem,asserit Garc.d.c 5.n.110.

λ Ob penuriam Sacerdotum quandóque concessum esse ordinari

Digitized by Google

tari sine beneficio, vel patrimonio, dummodo quis spondeat se necessaria ordinandis ministraturum, docent Flamin. d lib 2 q.6. n 11. Zech d c Clericis, sub n.7. vers.94. Qui tamen videtur velle id semper posse fieri sine speciali dispensatione Papæ. * circa quod videndus etiam Grilenzonius cons 14.

μ An ad titulum Vicariæ temporalis possit quis ordinari sacris ordinibus? Affirmant Salzed ad Bern in pract. c.18 v.8. vers Et ea ratione vicaria temporalis, Flamin. in d. lib.2.q.6.n.2. Gonz. ad reg 8 Cancell glos. 5.§.3.n.42.

ν Quòd ad titulum Coadiutoriæ potest quis ordinari; tenent Nauarr. in tract. de Orat.c.20 n 8. Salzed ad Bern. cap 18 num.7. Gonzal. d. glos. 5. n.6. intelligit, si ratione illius habeat congruam sustentationem, Garc d.c.5.n.132 & requirit quòd sit perpetua. Ledesm d c.7.concl.11.dub.2.

ξ Quòd Doctor in sacra Theologia vel iure Canonico, vel aliàs persona graduata, & litterata, si non habeat patrimonium nec beneficium, possit legitimè ordinari sub titulo litteraturæ, fatentur Fr Emman in summ tom.2 cap.15 n 15. quem refert & sequitur Gonzal. ad reg 8, Cancel gl.4.n.36. P. Henriq. in sum. lib.14 c.17. ad fin & lib.13 c.37.§.2. & lib 14.c.5.§.3. Veg. in sum p.1. c.57. casu 1 Garc.d.c 5 n 128 & 129. vbi dicit hoc etiam ex æquitate, & epiicheia procedere in Bacchalaureo in Theologia, vel iuré Canonico, qui est bonus scholasticus. Sacra autem Cardinalium Congregatio sic censuit. In Conc. Vlissbonensi decretum de promouendis ad titulum litteraturæ iussit Sanctissimus deleri, & dicit se daturum Breue Cardinali Portugalliæ, vt solos Doctores in iure Canonico, vel Theologia possit ipse Cardinalis præuio examine à se facto promouere ad sacros ordines ad hũc titulũ litteraturæ, qua in re suã gratiat cõscientiã, refert Garc vbi proximè.

o Quòd ordinari quis possit absque patrimonio, si habeat patrem diuitem, resoluit Surd de aliment. tit.7 q 537 n 2.

* *Vel pensionem.*] Vide Salz d c 18 à n.11. & in c.62. n.10 Nau. in man c.27.n.158 & in cons 16 & 17. tit de temp ordin, Lasarte de decim. vendit c.19.n.24.& 25. Nic Garc de benef p 1 c.3.ex n.3. vbi latissimè, & Azeuedo in l.1.tit.4.lib 1.nouæ recop

π *Vel ab eu obtineri.*] Non posse quem promoueri ad titulum de futuro & in spe etiam certa, puta ad beneficium, quod quis expectat, seu ad quod est præsentatus, nominatus, vel postulatus, resoluunt Salzed vbi suprà n.6 Fr. Emman d cap.15.num.10. Petr. Ledesm. in sum. p.1. tit. de sacram. Ordinis. c.8 post 8 concl. Garc. d. c 5. n 150. sed affirmant post Mayol Sayr. de censuris lib.4.c.14.n 18.

ϱ *Atque illa deinceps sine licentia Episcopi alienari, aut extingui,*

Digitized by Google

vel remitti nullatenus possint.] Quòd bona, ad quorum titulum quis est ordine sacro insignitus, prohibita sint alienari, docent Spin. de Testam. gloss. 8. princip. à n. 72 Gutier. pract. lib 2 q 65. à n. 10. Flamin. d. lib. 2. q 6. n. 18. Redoan. de rebus Ecclesiæ non alien. q. 51. c. 13. P. Henriq. in sum p. 2. lib 13. c 37. § 2. Gonzal ad reg 8 Cancel. gloss 5. § 10 n 3. Garc. d. cap 5. n 181. plures per Cened ad Decretal. collect 83. num 2. Nauar. sub tit de tempor. ordin. cons. 16. & cons. 41. & cons 46. num 3. Ceuall. commun. q. 527. Steph. Gratian. discept. forens cap. 159. n 2. Sayr decis. 15. de tempor. ordin. † Ioan. Aloys Ricc. in decis. 86. Marquesan. de commiss. p. 1. de commiss. appell. in causis pens. § 1. n. 8.

e *Alienari.*] Procedere in permutatione docent Gonzal. dict. § 10. n. 35. cum seq. Steph. Gratian. d. c. 159. n. 3.

f Quòd ordinatus ad titulum patrimonij, qui post ordinationem illud retrò donat, seu renunciat, vel alienat, quamuis peccet mortaliter, quia facit contra prohibitionem Concilij in præsenti, maximè cum sit facta ob bonum publicum principaliter, & fauorem totius ordinis clericalis, & sic castigari posset per Episcopum, tamen non incurrit vllam suspensionem, docent Nau in Man. c. 27. n 158. v. 2. Salzed d. c. 18 n. 13. Graffis aur decis. l. 2. cap 97 n. 67. Fr Emman d. c. 15. n 4. Guttier d. q 65 n. 10. Sayr de Censur. l. 4 c. 15 n. 23. ad finem. Ceuall q. 527 n 9. & post Quintanaduen. Tolet Petr. Ledesm. P Zoar & alios, Garc d c. 5. n. 165. Steph Gratian. discept forens c. 159. n. 16. & 17. & P. Valer. Regina d. in praxi fori pœnit. lib. 72. vers. Porro.

g *Nullatenus*] Quòd inducit nullitatem actus ipso iure, non aliam pœnam, affirmant Nauarr. cons. 17 n. 2. & cons. 21 n. 4. & cons. 22 de temp. ordinand. Flamin de resign. l. 2. q. 6. n. 16. Chald. de potest elig cap. 10 num. 1. & de resolut. emphyt. c. 3 n. 1. in fin. Quintanad. Eccles. lib. 3. n. 71. Gabr. lib 6. de clausulis, concl. 3, n. 36. P. Molin. de iustit. tract. 2 disp 238. Steph Grat. discept. for. c. 159. n. 18. Garc. d. c. 5. n. 166 cum seqq Ceuall q 527.

h *Donec.*] Quòd hæc dictio sit temporis limitatiua, tradit Cardin. in Clem. 2 § 1. de ætate, & qualit. cum aliis, de quibus per Bertach. verbo Donec, & Chassan. in consuet. Burgund. rub. 6 § 6. verbo *des enfans*, n. 8. pag. 219 Caualcan de vsufruct. mulieri relicto c. 9. n. 79. Cened pract. d. sing. 46. n. 6. Et quòd habeat in se temporis reuolutionem, & intercapedinem, ita vt dato beneficio, vel alio ex quo promotus ad ordines sacros viuere commodè possit, alienare non prohibeatur patrimonium, ad cuius titulum fuit ordinatus, nec ad hoc erit necessaria licentia Episcopi, videntur tenere Flamin. d. lib. 2 q. 6 n 16. Ceuall q. 527. n. 8. & q. 561. à n. 22. maximè n. 30. cum seq. Steph. Grat. d. c. 159. n 14.

Garcia

Garcia d.c 5.n.185. Contrarium tuentur Quintanad.lib.3 n.72. Cened practic lib 1.q 11.n 9.

χ *Sufficiens.*] Quod beneficium, aut patrimonium dicatur sufficiens in proposito, vide apud Fr.Emman. d c.15 n 9. Flamin d. q 6.n.14. Vgolin.de Censuris,c.61.de Irregular.n.6. Marc.Anton. Genuens in praxi Archiep.Neapolic.81.n.2 Petr.Ledesm.in sum. p.1.tit de sacram Ordinis,c.7 concl.7. Zerol. in praxi Episc p.1. verbo Beneficia, pag.51. & verbo Dimissoriæ, §.5 dub.4. & p 2. eod verb.ad fin Fr.Ludou.Beia casuum conscientiæ,p.5.casu 26. fol.441.Garc.d c 5 n.112.cum seq.D.Th.Valasc tom 1.alleg.35.

ϕ *Vel aliunde habeant, vnde viuere possint.*] Vide tradita per Vinc Grilenzon.d.cons.14.n.13.

ψ *Antiquorum canonum pœnas super his innouando.*] Concilium in præsenti innouare pœnam suspensionis, de qua in c. Neminem,& c.Sanctorum 70.dist.testantur Spin.d gloss.18.de testam. n.75. Zerol.in praxi Episc p.2. verbo Dimissoriæ, §.6. & verb.Irregularitas,§ 2 Fr.Emman.d.cap.15.n.1. Ortiz Luci.in summ.resol 10 de suspens.notab.5. P.Paul. Comitol. respons moral. l.6. q 38 P.Sanch.de Matrim.l 6.disp.32.ad fin.Infrà citati autem tenent, per Concilium in præsenti solum esse innouatam pœnam c.Cùm secundùm Apostolum,d e præbend. & sic ordinatum,sine titulo non esse suspensum, nec aliquam pœnam incurrere, sed Episcopum cogendum esse illi prouidere, P Henriq.in sum.l.13. c.37.§ 2 Guttier. pract l.2.q.65.n.11. vers Nec opinio Medinæ, Cened. ad Decretal. collect.33 n.2.& 6. ad finem, Nac.cons 19. n 2.sub tit.de temporib.ordinat plures decisiones sacræ Congregationis pro hac parte adducunt Gonzal.ad reg.8.Cancell.gl.5. §.10 n.22.Garc.d.c.5.n 24.cum seqq.

* Vinc.Grilenzonius in d.cons.14. per totum, maximè in n.8. & 9. Salzedo ad Bern. Diaz d. c.18. ex n.1. in verb. sunt tamen, Flamin.Paris de resign benefic.lib.2.q 6.Borgas de irregularitate,p 6 tit.de sentent suspens.n.14.& p.1.q.7 n.29.

** Quòd hæc bona,seu patrimonium,ad cuius titulum fuit quis ordinatus, habeant priuilegia, quæ conceduntur à iure bonis Ecclesiasticis,affirmant Menoch.de recup.possess.remed.15 n.21. post Bald.& Dec.Steph Grat.disc for c.159.n.27 & saltem interim quod non extinguitur per adeptionem beneficij Eccles. Ceuall.q 527.n.4.Azeued l.1.n 9.tit.4.l.1.recop Spin.d.gloss.28. n.72.quos refert & sequitur Cened.pract l.1 q.11.n.9.

*** An donatio pro suscipiendis ordinibus filio simpliciter facta conferri debeat,seu imputari in legitimam? Negant Ant Gomez l.29.Tauri,n.21.vbi Tell.n.16. Valasquez de Auend gloss 3.n.8. Ducñ reg.222.n.3.Polydor.Rip.obseru.230 Iaffred.dec.16.Grat.

Digitized by Google

reg 95 n 6 Roj.de ſucceſſ c.7 à n.46.Azeued.lib 10.n 29.& 30. tit.7 lib 5.nouæ Recop.Matienſ.lib 3 gloſſ.2.n.15.tit 8 eod. Stephan Gratian.d.c 159 à n 31.Mendoz.de Caſtro in l.Cùm oportet,n.165.C de bonis,quæ liberis, Spin.d gl.18.à n.66. Quintanad Eccleſp 2 lib 3 ad fin. Cald Pereira in l.Si curatorem,verb. læſis, n 103, & 132. & nouiſſimè quæſt forenſ. in comment. ad §.Sed hæc p 2.n.48.verſ.& quo,Inſtit de inoff teſtam Affirmant Couar.in c Rainaldus, de teſtam. § 2 n.7. Aior.de par. p.2. q.13. Salzed d.cap.18.n 16. Petez l.4 tit.12.d.3. Ordin. Fr.Emman d. c.15.n.8. Pet.Ledeſm d.c.7.de Sacr. Ord. concl. 6. ad fin. Auend reſp.17.Gutier pract.lib 2.q.65. P Mol.de Iuſt.tract.2.diſp 238. & diſp 241 ad fin. Nicol Garc d. cap.5.n 159. & in hoc Luſitania Regno hanc opinionem attento iure regio eſſe recipiendam teſtatur Valaſc de Partit c.13 n 77. cum ſeq.

CAPVT III.

Tertia pars quorumcumque prouentuum & obuentionum, tam dignitatum, quàm Canonicatuum, perſonatuum, &c. conuertenda eſt in diſtributiones quotidianas, vbi ea ſunt ita tenues vt negligantur, diuidanturque ſolis intereſſentibus. Saluo conſuetudine, per quam non inſeruientes recipiunt minus tertia ſaltem parte. Contumaces vlterius puniendi.

CVm beneficia ad diuinum cultum, atque Eccleſiaſtica munia obeunda ſint conſtituta; ne qua in parte minuatur diuinus cultus, ſed ei debitum omnibus in rebus obſequium præſtetur: ſtatuit ſancta Synodus, in Eccleſiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, *a* in 1 quibus nullæ ſunt diſtributiones quotidianæ, 2 vel ita tenues, 3 vt veriſimiliter negligantur, *b* tertiam 4 partem fructuum, & quorumcumque prouentuum, & obuentionum 5 tam dignitatum, quàm Canonicatuum, perſonatuum, portionum, & officiorum ſeparari debere, & 6 in diſtributiones quotidianas conuerti, quæ *β* inter dignitates obtinentes, & 7 cæteros diuinis intereſſentes, 8 proportionabiliter iuxta diuiſionem ab Epiſcopo, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegato, in ipſa prima fructuum deductione faciendam diuidantur: ſaluis *γ* tamen conſuetudinibus earum Eccleſiarum

a Vide cõſtit. Alex. in Conc. Lateran. p.1.c 5.
b inf. ſeſſ. 22.de ref. c.3.

Digitized by Google

siarum, in quibus non residentes, seu non seruientes, nihil, vel minus tertia parte percipiunt: 9 non obstantibus exemptionibus, ac aliis consuetudinibus, 10 etiam immemorabilibus, & appellationibus quibuscumque. Crescentéque non seruientium contumacia, liceat 11 contra eos procedere iuxta iuris, *a* ac sacrorum canonum dispositionem.

a inf. sess. 2 de ref. c. 1.

DECLARATIONES.

In hoc Decreto agitur de Canonicatibus, portionibus, &c. fitque ex necessitate hæc deductio, quando nullæ sunt distributiones, vel valde tenues, & quæ distribuuntur interessentibus tantùm: sed in *Sess* 22. *c.* 3. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicatur. Vide hoc cap. §. *Itaque.* & sess. 22. c. 2. §. *Differentia.*

Congregatio Concilij censuit, scribendum ad Archiepiscopum, à Decreto, quo Episcopus exequutus Decretum Concilij c. 2 sess. 21. vel 3. sess. 22. tertiam partem fructuum præbendarum in distributiones quotidianas conuertit, non dari appellationem ad effectum suspensiuum. Elbor. 15 Iul. 1591.

1 *In quibus nulla sunt distributiones. quotidianæ.*] In illis Ecclesiis in quibus non sunt distributiones regulariter tenues, imò pingues, si aliquæ sint horæ, quæ nullas habent distributiones aut tenues, debent eis rationabiles assignari, detrahendo aliquam partem fructuum à præbendis; non autem ab aliis distributionibus cæteris horis assignatis. Namque congregatio censuit, nō licere distributiones quotidianas, quæ certis dumtaxat horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas aut ita tenues habeant distributiones, vt verisimiliter negligantur, sed accipiendam ex corpore præbendarum, vniuscuiusque Canonicatus tantam redituum portionem, quanta sufficiat congruis portionibus inter eas horas dispertiendis. Congregatio tamen Illustrissimorum Cardinalium, super negotio Episcoporum, proponente Illustrissimo Cardinale Montis Regalis in causa Priuatensium, vbi nullæ erant distributiones, in Prima, Tertia, Sexta, Nona, & Completorio, statuit, vt Prima vniatur Matutino. Tertia autem, Sexta & Nona, Missæ, & Completorium Vesperis. Ideo si Canonicus non interfuerit Primæ, amittit portionem Matutini, & sic de singulis: declarauit tamen Congregatio, illam decisionem Concilij non procedere in hoc casu, quo præstat quis maius seruitium. Infr. hoc c. §. In distributiones.

Digitized by Google

2 *Vel ita tenues.*] Vbi distributiones quotidianæ non sunt adeò tenues, vt præbeant occasionem & materiam negligendi, non potest Ordinarius aliquam partem fructuum præbendarum, aut dignitatum illis attribuere, vnde ob hoc quod Archiepiscop. Ianuensis vellet conuertere partem præbendarum in distributiones quotidianas, quæ distributiones sunt per se ita opimæ, vt reliqui fructus illarum comparatione sint tenues; scriptum fuit, id à Concilio prohibitum esse.

25. April. 1592. Congregatio Concilij censuit, detractionem tertiæ partis ex fructibus præbendarum, ac dignitatum faciendam ex cap. 3. sess. 21 & conuertendam in distributiones quotidianas, fieri debere non ex vna, & altera tantum pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ.

3 *Verisimiliter negligantur.*] Verisimilitudo illa, quod distributiones quotidianæ negligantur, & ob id tertia pars fructuum præbendæ sit conuertenda considerari debet, habita ratione numeri omnium Canonicorum, tam residentium, quàm non residentium. Cùm ergo per hoc Decretum tertia pars fructuum, præbendarum ac dignitatum assignetur conuertenda in distributiones, in iis locis facienda est fructuum sequestratio legitima, vbi distributiones aut nullæ sunt, aut ita tenues vt facilitatem præbeant negligendi: in aliis verò Ecclesiis, non potest dicta tertia pars in distributiones assignari.

4 *Tertiam partem fructuum.*] Ista tertia pars fructuum intelligenda est, deductis pensionibus & aliis oneribus legitimè impositis, & quandiu illa durauerint: sed de nouò impositis non comprehendunt istam tertiã partem. Et quidem ista detractio tertiæ partis fructuum, facienda est de illis beneficiis, in quibus quis residere tenetur, per multa iura. Nec excusat ab ista separatione tertiæ partis, quod Canonici non essent in sacris. Porro quando est locus detractioni istius tertiæ partis, ea facienda est iuxta verum annuum valorem beneficij currentem, non autem secundum taxam. sess. 22. c. 3. de refor. §. Tertiam.

Eandem autem assignationem distributionum quotidianarum ex tertia parte fructuum, dignitatum, & præbendarum, fieri debere detractis pensione, & aliis legitimis oneribus, quamdiu durauerint.

Et sic hæc deductio de dignitatibus, quarum fructus sunt illius Ecclesiæ, in cuius choro hæ dignitates sedem habent, secus verò si nullos fructus perciperent, ex illis Ecclesiis, sed habebunt proprios & distinctos à mensa capitulari.

Melicen. 9. Apr. 1592. Congregatio Concilij censuit, vigore Concilij non posse cõuerti in distributiones tertiam partẽ redituũ beneficij simplicis.

Congregatio

Congregatio Concil censuit, non posse conuerti in distributiones tertiam partem redituum beneficij simplicis. Et detractio ex fructibus præbendarum, &c. fieri debet non ex vna aut altera tantũ pinguiori præbenda, sed ex omnibus præbendis & dignitatibus Ecclesiæ. Neque potest ordinarius pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conuersæ, præscribere dignitatibus certam seruitij vel officij formam præter solitam.

Congregatio Concilij censuit, non posse ab Episcopo beneficiis simplicibus nouum imponi. 1. Iulij 1597.

Hæ distributiones quotidianæ tenuiores, pensiones grauiores fieri non possunt, nisi expressis verbis fuerit à Papa concessum.

Absentia caussa studiorum etiam obtenta licentia à Sede Apostolica, non excusat ab amissione istius tertiæ partis detractæ; sicut nec excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum faciendarum interessentibus solum.

De fructibus alteri reseruatis, etiam fit ista detractio, donec reseruatarius vixerit; sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eo titulo, alteri illico postea conferendo.

5 *Tam dignitatum, quàm Canonicatuum.*] Omnes Capellani, Canonici, & dignitates obtinentes tenentur residere, & contra eos locum habet hæc detractio, & huius Decreti dispositio.

Congregatio censuit, obtinentes dignitates in Cathedralibus & Collegiatis posse compelli ad residendum personaliter, pœnis præfixis Decreto Conc. sess. 24. c. 12. §. *præterea*, non obstante hoc quod velint amittere tertiam partem fructuum, pro distributionibus quotidianis applicatam. Infr. hoc cap. §. *liceat.*

Habens plures Canonicatus, residere potest in quo ipse vult, licet vnus sit in Collegiata, alter in Cathedrali etiam Metropolitana. Melius tamen est, quòd Canonicatus habens, resideat in digniori; qui plures ergo Canonicatus habet, legitimè tamen acquisitos, residendo in vno, percipit fructus aliorum, distributionibus dumtaxat exceptis. sess. 22. c. 3. §. *Obtinentes.*

6 *In distributiones quotidianas conuertit.*] Non licet ex hoc & altero sess. 22. c. 3. decretis, distributiones quotidianas, quæ in certis horis Canonicis sunt assignatæ, diuidere in alias horas Canonicas, quæ nullas habent distributiones, aut adeo tenues, vt negligantur, sed accipere oportet ex corpore præbendarum singulorum Canonicatuum tantam partem redituum, quanta sufficiat distributionibus quotidianis assignandis horis istis. Vide supr. hoc cap. §. *In quibus.*]

Distributiones quotidianæ distribuendæ sunt Canonicis, tam illis

Digitized by Google

illis, qui habent præbendas, quàm non habentibus: licet Canonici solas distributiones percipientes (modò præbendis careant) de distributionibus contribuere non debeant Seminario. Infrà sess. 23 c. 18 de reform. § *an vbi.*

7 *Et ceteros diuinis interesſentes.*] Inter præsentes septem nimirum horis canonicis. Etenim distributiones quotidianæ, quæ acceptæ fuerunt ex tertia parte fructuum dignitatum alicuius Ecclesiæ designari debent non duabus horis canonicis tantùm, sed etiam reliquis omnibus; vt sic, qui non interfuit, distributiones amittat.

8 *Proportionaliter.*] Vnusquisque percipere debet tantum in distributionibus quotidianis, quantum de sua præbēda detractū fuerit: & qui plus contribuit, tantundem recipiebat pro quotidianis distributionibus. Igitur cui plus ablatum est ex præbenda pinguiori, eidem plus dandum est de distributionibus quotidianis; prout & nihil dandum eis, quibus nihil ablatum fuit.

Vnumquemque percipere debere tantum de distributionibus, quantum de sua præbenda fuit detractum, & eum, cui plus ablatum de præbenda pinguiori, plus de distributionibus percipere debere, cui autem nihil ablatum est, nihil esse dandum.

Congregatio Concil. censuit vt sic quilibet Canonicus tantum accipiat de quotidianis distributionibus, quantum in eas contulit de tertia parte suæ præbendæ, ad portionem contribuendam, tam ex hoc cap. quàm ex c. 3. sess. 12. tenentur etiam & compelli possunt Canonici, qui in sacris non existunt. Nec excludantur à contributione huius tertiæ partis hi, qui essent Episcopi, vel residerent in parochiali.

Quando Episcopus vsus est remedio huius capitis tertij sess. 23. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest ex remedio capitis tertij sess. 22. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum eis, qui nihil contulerunt.

Nec potest deducere hanc tertiam, nisi ex canonicatibus & aliis beneficiis in Cathedrali, vel collegiata, vel aliis vnitis, neque extra Ecclesiam Cathedralem, vel collegiatam hoc decretum habet locum.

9 *Non obstantibus exemptionibus.*] Congregatio censuit, fundationi non esse derogatum.

10 *Etiam immemorabilibus.*] An excusetur quis à residentia ex immemorabili consuetudine? S. D. N. ex sententia Congregationis declarauit, immemorabilem consuetudinem excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis autem non insignibus, posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea

supra

Digitized by Google

supra hominum memoriam, solitum esset residere; aut adeò tenues, reditus essent, vt Canonicos, (aliunde non habentes vnde viuant) alere non possint.

Congregatio Concilij censuit, quod Ecclesia matrix seu parochialis non acquirit iuspatronatus in Ecclesia fundata iuxta suos limites, nisi de suo aliquid contulerit, nec obstat si diceretur, quod oblationes futuræ sunt loco dotis, quia ad hoc vt acquiratur Iuspatronatus requiritur quod assignatio dotis fiat tempore fundationis, & non post. Etiam limitatur, quia Ecclesia ex necessitate populi constituitur, vt in d.c. ad audientiam, quo casu erunt loco dotis, & sic dotans, & rector Ecclesiæ matricis erunt ambo patroni, vt in d cap. ad audientiam.

Dotans insufficienter, quod arbitratur Ordinarius, non acquirit iuspatronatus, sed dicitur benefactor, quando occurrunt plures in dotatione, licet æqualiter non contribuant, omnes efficiuntur patroni, etsi sufficientem dotem ex se singuli non conferant, dummodo Ecclesia habeat dotem competentem, quia ex quo ille qui plus contulit, admisit alium, videtur illi communicare ius sibi competens in illo patronatu.

Ex quibus Congregatio respondit Episcopo montis regalis, quod si ipse iudicauerit dotem, quæ à quodam laico promittebatur iunctis obuentionibus, nam ex necessitate populi constituenda erat Ecclesia, esse sufficientem pro Ecclesia parochiali de nouo erigenda in terminis huius decreti illam erigat, & presbytero, qui nominatur, si per examen illum idoneum ad Ecclesiã regendam inuenerit, conferat sine concursu, pro hac prima vice.

Ordinarius potest cogere Procuratores Capituli, ad reddendas rationes distributionum quotidianarum. Pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, non est auferendum quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem Collegiatam; nisi Ecclesia vel beneficia extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò vnita præbendis Canonicatuum prædictarum Ecclesiarum: à quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si qui ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero ab huiusmodi exactione abstinendum est.

Censuit Congregatio dignitati curatæ vniri posse aliam dignitatem ex causa paupertatis iuxta hoc decretum etiam in sess. 24. c. 13. eámque vnionem facere posse Abbatem, si sibi facultatem vniendi legitimè præscripsit, aut ex priuilegio in Ecclesia sibi pleno iure subiecta, iurisdictionem quasi Episcopalem habet in omnibus & per omnia, alioquin vnionem faciendam esse per Episcopum cum consensu ipsius Abbatis & Capituli.

Digitized by Google

11 *Liceat contra omnes procedere*] Obtinentes dignitates, vltra conuersionem tertiæ partis fructuum pro distributionibus, vt dicitur hoc c. possunt compelli ad residentiam; aliis pœnis præscriptis Decreto Concilij sess 24. c.12. vers præterea, supr hoc c. §. Congregatio Et qui perpetuò absunt, non solum amittunt tertiam partem fructuum, sed etiam beneficiis priuari debent.

REMISSIONES.

α Vide dicta infr. sess.22.c3. Reform.* & tradita à Guttier. lib.1. canon. quæst c.1. n.106 & Hieron. Ceuallos in suis pract. commun contra comm.q 388.ex n 16.

Quòd absentibus de licentia Papæ, vel causa studiorum, non concedantur distributiones quotidianæ, etiam censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserunt Steph. Gratian. discept. forens c.166.n.17 & 18. Gonzal. ad reg.8. Cancell. §.7. procem. n.179. vbi refert sequentem decisionem. Licentia, causa studiorum etiam obtenta à Sede Apostol. non excusat ab amissione cæterarum distributionum quotidianarum.

β *Qua inter dignitates*, &c.] Vide Nauarr. de orat. Miscell. 59. num. 6.

γ *Saluis tamen consuetudinibus*, &c.] Vide Cened. ad sextum collect. 15. num. 7.

CAPVT IV.

Vbi vnus rector non sufficit populo, adiungat sibi Sacerdotes competentes. Datur modus erigendi nouas parochias, etiam inuitis Rectoribus, & Prælectis: in nouis parochiis danda portio ex fructibus quomodolibet pertinentibus ad matricem Ecclesiam: qua portione non sufficiente compellendus populus dare necessaria.

α EPiscopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, in omnibus Ecclesiis parochialibus, vel baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, 1 vt vnus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo; a cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. 2 in iis verò, in quibus 3 ob loco-

α c. & tēporis 16. q.1. & c. fin. de Eccles. ædif decr. l.3. tit.48.

rum

rum distantiam, siue difficultatem parochiani sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina officia audienda accedere non possunt; 4 nouas parochias,* etiam inuitis Rectoribus, iuxta formam constitutionis Alexandri III. quæ incipit, *a* Ad audientiam, constituere possint. Illis autem Sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesiis nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio 5 arbitrio Episcopi 6 ex fructibus ad Ecclesiam matricem quomodocumque pertinentibus: & si necesse fuerit, 7 compellere possit populum ea subministrare, quæ sufficiant ad vitam dictorum Sacerdotum sustentandam: quacumque reseruatione generali, vel speciali, vel affectione, super dictis Ecclesiis, non obstantibus. Neque huiusmodi ordinationes, & erectiones possint tolli, nec impediri, ex quibuscumque prouisiouibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a c. *ad audientiam, de Eccles. ædif. in decr.* l. 3. tit. 48.

DECLARATIONES.

1 *Vt vnus Rector non possit sufficere*, &c.] Vbi populus est ita numerosus, quod vnus Rector satisfacere populo nequeat, omnino seruari debet dispositio huius cap quo non conceditur Episcopo parochias vnire, sed tantùm nouas constituere.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum ex hoc capitulo non posse erigere coadiutoriam, sed vtique cogere Rectorem ad adiungendum sibi tot Sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ sacramentis ministrandis. Neque licèt Ordinario erigere nouam parochiam, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione Alexandri III. quæ incipit: *Ad audientiam, de Eccles. ædif. in decretal. l. 3. tit.* 48. & oportet primùm vti remedio declarato in principio huius capitis.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum in vim Concilij Tridentini *cap.* 4. *sess.* 21. non posse erigere coadiutoriam, sed vtique cogere Rectorem ad adiungendam sibi tot Sacerdotes, quot sufficiunt Ecclesiæ Sacramentis ministrandis. 28. Apr. 1594.

Congregatio Concilij censuit, si in oppido est Ecclesia Parochialis absque fonte baptismali, & Archipresbyteratus ab illa separatus cum fonte baptismali, ita demum Archipresbyteratum, cui aliàs cura non incumbit animarum, esse curatum, si tenentur homines oppidi pro pueris baptizandis solum Archipresbyterum adire, & ille tenetur id sacramentum adeuntibus ministrare. 29. Iun. 1600.

2 *In*

Digitized by Google

2 *In iis verò.*] Hoc decretum est ad constituendum nouas Parochias, & assignandum nouas portiones nouis Parochiis, etiam iis quæ Regularium sunt.

3 *Ob locorum distantiam.*] Licet Parochialis Ecclesia in eo sit loco, vbi minor pars Parochianorum habitat, & maior pars longè habitat in aliis oppidis; nihilominus Parochus habitare debet propè Ecclesiam, sed succurrendum est remedio præsentis Decreti, & *cap. Ad audientiam, de Eccles. ædif.*

4 *Nouas Parochias.*] Etiam inuitis Rectoribus, possunt institui nouæ Parochiales, seruatis iis quæ in hoc Decreto statuuntur.

Quando Episcopus procedit ad aliquem actum, vigore Decretorum Concilij Tridentini, quem etiam suo ordinario iure facere poterat, & in Decreto datur ei facultas procedendi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegato, si velit diuidere parochias, ex hoc cap poterat per text. *in cap. Ad audientiam, de Eccles. ædif.* si appelletur, potest appellatio in secunda instantia iuridicè interponi, & tractari coram Metropolitano, cum non sit necessariò interponenda apud sanctam Sedem Apostolicam.

5 *Arbitrio Episcopi.*] Episcopus ob multitudinem populi potest compellere Rectorem ad sibi adiungendos alios Sacerdotes pro missis, atque aliis diuiniis officiis celebrandis, aut Sacramentis administrandis, cum moderamine tamen multitudinis Missarum.

22. Sept. 1600. Congregatio Concilij censuit, ex ea sola causa, quod populus alicuius Parochialis adeò sit numerosus, vt vnus Rector non possit sufficere sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, minimè quidem licere ordinario nouam Parochiam erigere, nisi & alia concurrant, quæ exprimuntur constitutione fel. rec. Alexand. III. quæ incipit, Ad audientiam, & innouatur Decreto Concilij cap. 4. sess. 21. vers. in his verò, sed ob huiusmodi magnam multitudinem debere ordinarium vti remedio d. cap. 4. in princ. scilicet cogendo Rectores, vt tot sibi Sacerdotes adiungant, quot sufficiant ad sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum.

Parochus potest sibi alium Presbyterum ad curam animarum adiutorem accipere, modo sit ab Ordinario approbatus.

6 *Ex fructibus ad Ecclesiam matricem.*] Intelligendum est id habere locum, etiamsi Ecclesia illa foret cathedralis, nam indefinitè ponitur & vniuersaliter intelligitur quæcumque Matrix. Quapropter licet Episcopo assignare Sacerdotibus, qui erunt præfecti nouis Parochiis secundum hoc Decretum constitutis, competentem portionem arbitrio suo ex omnibus fructibus ad matricem pertinentibus, non distinguendum magis decimas, quàm

Digitized by Google

quàm alia corpora redituum Poterit tamen Ordinarius in erectione Parochialis Ecclesiæ facta iuxta formam Concil Trident. cap 13. sess 24. de Reform. vnire eidem Parochiali, in actu ipsius erectionis, vnum ex quatuor Canonicatibus habentibus curam animarum annexam, existentem in alia Ecclesia non collegiata, quæ erat parochialis loci, in quo noua parochia fuerit erecta: quia multa facta tenent, præsertim stante necessitate loci & personarum, quæ hoc facit. In contrarium quidem declinabant multi Illustrissimi, hoc tamen non obstante fuit decisum potuisse ordinarium id facere.

Non licèt Episcopo, loco erectionis faciendæ prouisus certam populi partem separare ab antiqua parochia, & alteri commodiori applicare, si nimirum sit vel exiguus numerus populi, vel inopia, vel alia causa quæ impediat, aut certè non postulet erigi nouam parochiam.

7 *Compellere possit populum*] Assignatio facienda pro noua parochia priùs sit ex fructibus ad Ecclesiam matricem pertinentibus; & si ea non sufficiat, tunc demum populus compellendus; & si non potest populus ob paupertatem, Episcopus debet de suo, iuxta Hostiensem.

Ad succurrendum autem parochianis foris habitantibus, vt suprà dictum est, erigatur vna Capellania extra ciuitatem, quæ non sit Ecclesia per se, sed in potestate matricis Ecclesiæ, in qua ponatur Sacerdos amouibilis, approbatus ab Ordinario, qui administret Sacramenta illis, qui sunt extra ciuitatem: ad quos non est accessus ex vrbe de nocte, quia portæ ciuitatis clauduntur, iuxta alleg. cap sequenti.

An vt quæstores arceantur, possint Ordinarij de facultate à superioribus Regularium eleemosynæ quærendæ concessa aliquam cognitionem, & qualem habere Congregatio censuit ex Concilio, non prohiberi regulares mendicantes quo minus eleemosynas quærant; non tantum alios eorum nomine, & quoquo modo posse quæritare, illo tamen ex loco vbi sint sita monasteria, eleemosynas per eandem diœcesim quæritantes, teneri ad ostendendum Ordinario licentiam suorum superiorum.

REMISSIONES

* Vide Roch. de iurepatron. verbo honorificum, q. 3. n. 10. Lambert. eod. tract. pag. 1. q. 3. art. 15. Lap. alleg. 66. Rebuff. de decimis q. 6. n. 21. Mandos. in praxi signaturæ, tit. erectiones, gl. 6 l. 13. tit. 5. part. 1. Gambar de Officio legati l. 5. tit. 18. Matth. Soar. in pract & ordine visitandi c. 4. n. 1.

* *Nouas parochias.*] Vide Menoch. in cons. 477. n. 1. & seqq.

Digitized by Google

CAPVT III.

AD audientiam nostram noueris peruenisse, quòd villa quæ dicitur H, tantum perhibetur ab Ecclesia Parochiali distare, vt tempore hyemali cùm pluuiæ inundant, non possint Parochiani sine magna difficultate ipsam adire: vnde non valent congruo tempore Ecclesiasticis interesse officiis. Quia igitur dicta Ecclesia ita dicitur reditibus abundare, quòd præter illius villæ prouentus minister illius conuenienter valet sustentationem habere, mandamus quatenus si res ita se habet, Ecclesiam ibi ædifices, & in ea Sacerdotem, sublato appellationis obstaculo, ad præsentationem rectoris Ecclesiæ maioris cum canonico fundatoris assensu instituas, ad sustentationem suam, eiusdem villæ obuentiones Ecclesiasticas percepturum; prouidens tamen vt competens in ea honor pro facultate loci matrici seruetur: quod quidem fieri posse videtur, cum eisdem villæ dominus viginti arrhas terræ frugiferæ velit ad vsus Sacerdotis conferre. Si verò persona matricis Ecclesiæ virum idoneum præsentare distulerit, vel opus illud voluerit impedire, tu nihilominus facias idem opus ad perfectionem deduci, & virum bonum appellationis cessante diffugio instituere non omittas.

CAPVT V.

Propter Ecclesiarum paupertatem, & in casibus à iure permissis faciat Episcopus vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum parochialium & aliorum beneficiorum, etiam non curatorum cum Curatis.

a * VT etiam Ecclesiarum status, vbi sacra Deo officia ministrantur ex dignitate conseruetur, β possint Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ sedis delegati, 1 iuxta formam iuris, sine tamen præiudicio obtinentium, facere a 2 vniones perpetuas † quarumcumque Ecclesiarum parochialium, & ‖baptismalium, & aliorum beneficiorum, curatorum, 3 vel non curatorum cum curatis, propter earum paupertatem, & γ * &c. in cæteris casibus à iure permissis, etiamsi dictæ Ecclesiæ, vel δ beneficia essent

a c. sicut vnire, de excess. Prælat. Cõc. Lat. sub Leo X. sess. 9. de ref. cu riæ, & inf. sess. 24. c. 11. Vide sess. 14. c. 9.

essent generaliter, vel specialiter reseruata, aut qualitercumque affecta. *a* Quæ & vniones etiam non possint reuocari, nec quoquomodo infringi vigore cuiuscumque prouisionis, etiam ex causa resignationis, aut derogationis, aut suspensionis.

a *c.* vnio, in fin. 10. q. 3. c. & temporis, cum seq. 16. q. 1.

DECLARATIONES.

Hoc caput, (quo disponitur posse Episcopos facere vniones perpetuas quarumcumque Ecclesiarum Parochialium, & aliorum beneficiorum cum cura, propter eorum paupertatem,) non comprehendit beneficia iurispatronatus. *Infrà hoc cap. §. Vniones.*

Si necessitatibus Parochialium prouideri non possit vnionibus præmissis iuxta hoc caput, tunc adhibenda sunt remedia posita in c. 13. sess. 24. §. In Parochialibus. Quod si nec possit prouideri necessitatibus Parochialium remediis prædictis & propositis in d. cap. 13. adhibeat Episcopus remedium iuris communis, quibus vti potest aduersùs Patronos illarum Ecclesiarum, quæ sufficientes reditus non habent pro cultu diuino & sustentatione Rectoris; quia possunt compelli Patroni ad præstandum congruam sustentationem, vel patiantur illa vniri.

1 *Iuxta formam iuris.*] Hoc est, de consensu Episcopali, *iuxta Clem. vnic. de reb. Eccles. non alienand.* Episcopus enim has vniones facere potest.

2 *Vniones perpetuas.*] Episcopus Parochiales tenues vnire potest inuicem, vel aliis. Sed parochiales quæ sunt de iurepatronatus non comprehenduntur hoc Decreto.

3 *Vel non curatorum.*] Non tamen hospitalia, etiam posito quod darentur in titulum, in quibus nulla exercetur hospitalitas, ex cap. 8. sess. 22. de Reform. Non comprehenduntur beneficia hîc ad inferiorem collatorem pertinentia.

REMISSIONES.

a Vide Bullam Pij Papæ, quæ est 46. incip. *Ad exequendam*, Mandos. in reg. 22. de Vnionib. q. 5. n. 3. ad finem, Caccialup. in in tract. de Vnionib. art 5. causa 3. Rebuff de vnionib à num 28. Gonzal. ad reg. 8. Cancell gl. 2. n. 20. Stephan. Gratian. disceptat. forens. c. 278. * & Ricc. in prax. Eccles. iast. decis. 492.

β *Possint Episcopi.*] Absque consensu Capituli posse aiunt Nau. consil. 10. de Officio & potest. iudicis deleg. & Zerol. d. verbo

Digitized by Google

Vnio §. 9. † Sed contrarium esse tenendum affirmat Nic. Garcia de benef. in p. 12 c. 2. sequutus per Ricc. in sua prax. Cur. Eccles. Neapol. decis. 487. n. 4.

* *Facere vniones perpetuas.*] Vide infra sess. 14. cap. 9. & sess. 24. c. 13. Concil. Later. sub Leone X. sess. 9. de reform. Camil. Borrel. cons. 32. n. 32. Hoc decreto non comprehendi beneficia iurispatronatus, censuit Sacra Congregatio: vt refert Garcia de benefic. p. 10 c. 2. n. 210. & voluit Ricc. in sua praxi curiæ Eccles. Neapol. decis. 486. n. 5.

γ *Et in cæteris casibus à iure permissis.*] Super hac materia aliquæ proditæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo vnio. p. 214. † Alias etiam refert Garcia de benefic. p. 12. c. 2. n. 87. & Ricc. in sua praxi Cur. Eccles. decis. 492.

δ Quòd vnio monasteriorum monialium faciendæ sit, cùm subest aliqua causa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, refert censuisse sacram Cardin. Congregationem, Zerol. d. verbo Vnio, § 4.

ε An Episcopus possit vnire beneficia etiam post deuolutionem? Affirmant Rebuff. de deuolut. n. 31. Zerol. d. verbo Vnio, vers. Decimò.

ζ Quòd vnio possit fieri in perpetuum & ad tempus, & hoc debeat exprimi in vnione, docent Rebuff. de Vnionib. n. 8 & 9. Zerol. d. verbo Vnio vers. 11.

η Quòd beneficium vnitum non possit permutari, tenent Gom. q. 15. de infirmis resignat. Zerol. d. verbo Vnio, vers. 14. Flamin. de resign. lib. 2. q. 9. n. 2.

θ Parochialem posse vniri beneficio simplici, ponendo in ea Vicarium perpetuum, docent Rebuff. in reg. de idiom. glos. 2. n. 7. & de Vnionib. n. 17. & 18. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo parochia, § 7. in fine.

ι Quòd Capitulum possit præstare auctoritatem Vnioni Sede vacante, dummodo per eam vnionem nihil iuris Episcopali detrahatur, docent Rebuff. in reg. de vnionib. glos. 11. n. 1. & 2. in tit. de Deuolut. num. 100. Zerol. d. verbo Vnio, vers. Septimò, vbi vers. decimoquintò resoluit, hoc non procedere in inferioribus Prælatis, veluti Abbatibus, Prioribus, Præpositis, & Commendatariis.

κ *Vel beneficia essent generaliter, vel specialiter reseruata.*] Quòd possit Episcopus vnire beneficia deuoluta, & reseruata Sedi Apost. docent Nau. cons. 12. de rebus Ecclesiæ non alienand. & cons. 10. de Officio deleg. Zerol. d. verbo vnio, vers. Octauò. Gomez tract. de Mand. prouid. n. 117. Et quòd vnio eamen non possit

Digitized by Google

possit fieri de beneficio deuoluto ad Papam ab Ordinario ob ipsiusmet negligentiam non conferentis illud, & postea vellet illud vnire; quia hoc non potest in pœnam negligentiæ suæ, ob quod constitutus fuit titulus de supplenda negligent Prælat. secus verò, quando inueniret illa iam deuoluta, vel propter prædecessoris negligentiam, ignorantiam, vel absentiam, tenent Sylvest part. 3. quæst. 11. qual 4. Rebuff. de deuolut. n 31. Zerol. d. verbo Vnio, vers. Octauo

λ *Quæ vniones etiam.*] Vide Flam de resign. lib. 2. q 9 n. 18.

CAPVT VI.

Imperitis, sed honestæ vitæ rectoribus Vicarij pro tempore deputentur cum parte fructuum assignanda. Scandalosè autem viuentes & viuere perseuerantes nudentur beneficiis suis.

QVia [a] illiterati *a*, & imperiti parochialium Ecclesiarum Rectores * sacris minùs apti sunt officiis: & alij propter eorum vitæ turpitudinem, potius destruunt, quàm ædificant; Episcopi, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati, eisdem illiteratis, & imperitis, si alias honestæ vitæ sunt, 1 Coadiutores, aut Vicarios † 2 pro tempore deputare, β partémque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter prouidere possint; quacumque 3 appellatione & exemptione remota. *b* Eos γ verò, qui turpiter, & scandalosè viuunt, postquam præmoniti fuerint, coërceant, ac castigent; & si adhuc incorrigibiles in sua nequitia perseuerent, eos beneficiis, iuxta sacrorum *c* Canonum constitutiones, exemptione & appellatione quacumque remota, priuandi facultatem habeant.

a c. illiteratos, 36. dist. c. nisi cum pridem, de renunc. c. 2. 36. dist. Conc. Tolet. 7. Can. 8.

b c. quia frater 7. q. 1.

c c. inuentum 16. q. 1. c. felicis, de pœn. in 6. & Clem. multorū, de pœnit.

DECLARATIONES.

1 *Coadiutores aut Vicarios.*] Arguuntur hoc Decreto Episcopi, qui ex caussa infirmitatis constituunt in parochialibus Vicarios perpetuos, data etiam Rectori facultate de non residendo.

2 *Pro tempore deputare.*] Hæc deputatio ad eum spectat, qui potest instituere concursum. Nec ideò parochus, cui datus est coadiutor, poterit propterea abesse à cura.

3 *Appellatione.*] Ad effectum suspensiuum, sed non deuolutiuum,

Digitized by Google

REMISSIONES.

« Quòd Epiſcopi, tanquam Sedis Apoſtolicæ delegati, Rectoribus Parochialium imperitis,& minùs aptis,dare debeant coadiutores, vel Vicarios pro tempore, & aſſignare eis partem fructuum pro ſufficienti victu, vel aliter prouidere. Et quòd hoc poteſt Epiſcopus etiam in parochiis exemptis propter identitatis rationem, tenent Zerol.in praxi Epiſcop.1 verbo parochia. §.7. P Valer Reginald. in praxi fori pœnitent lib 30. tract.3. n.172.Gonzal.ad reg 8 Cancell gloſſ 5.§ 9.n.29 vbi n 30 reſoluit, quod parochus, cui datus eſt coadiutor propter inſufficientiam, non poterit abeſſe à reſidentia, & dicit decidiſſe ſacram Cardinalium Congregationem in hæc verba. Propter dubitationem coadiutoris parochus, cui datus eſt coadiutor, non poterit abeſſe à reſidentia.

* *Parochialium Eccleſiarum Rectores.*] Quòd autem non dentur coadiutores Rectoribus beneficiorum ſimplicium, conſultus reſpondit Vinc.Grilenzon conſ 5.n.9.

† *Coadiutores, aut Vicarios.*] Vide Maiolum de irregularitate lib.1.cap 32 num.13. Salzedo ad Bern.Diaz in praxi can.cap.21. litt.G.

ß *Partémque fructuum.*] Vide Gambar de officio legati, l 5. tit. de coadiutoribus,n 11.Gonzal d §.9.n 33.

γ *Eos verò, qui ſuſpiter, & ſcandaloſè viuunt.*] Vide Flamin de reſignat.lib.5.quæſt.6.num.101.

CAPVT VII.

Curet Epiſcopus Eccleſias vetuſtate, vel aliàs collapſas reſtaurari, ſi fieri poteſt, ex fructibus ad eas pertinentibus: quibus non ſufficientibus contribuant parochiani. Si autem non poſſunt illa Eccleſia vllatenus reſtaurari, deſtruantur, locúſque conuertatur in locum profanum non ſordidum, & beneficia talium Eccleſiarum transferantur cum oneribus ad matrices Eccleſias, &c.

« CVm illud quoque valdè curandum ſit, ne ea, quæ ſacris miniſteriis dedicata ſunt, temporum iniuria obſoleſcant, & ex hominum memoria excidant; Epiſcopi, etiam tanquam Apoſtolicæ Sedis delegati, transferre poſ-

ſint

Digitized by Google

sint beneficia simplicia, etiam iurispatronatus ex Ecclesiis, 1 quæ vetustate, vel alias collapsæ sint, 2 & ob eorum inopiam, nequeant instaurari, vocatis iis, quorum interest, in matrices, aut aliàs Ecclesias locorum eorundem, seu viciniorum, arbitrio suo; atque in eisdem Ecclesiis erigant altaria, vel Capellas sub eisdem inuocationibus, vel in iam erecta altaria, vel Capellas transferant cum omnibus emolumentis, 3 & oneribus prioribus Ecclesiis impositis. α 4 Parochiales verò Ecclesias *, etiamsi iurispatronatus sint, ita collapsas refici, & 5 β instaurari procurent ex fructibus † & prouentibus quibuscumque, ad easdem Ecclesias quomodocumque pertinentibus: qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui γ fructus aliquos ex dictis Ecclesiis prouenientes percipiunt; aut in illorum defectum δ parochianos omnibus * remediis opportunis ad prædicta cogant; quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota. † 6 Quod si nimia egestate laborent, 7 ad matrices, seu viciniores Ecclesias transferantur: cum facultate tam dictas parochiales, quàm alias Ecclesias dirutas, 8 in profanos vsus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi.

α c. vlt. & penult. de Eccl. ædif. ver. repar. sup. sess. 7. cap. 1. de reform.

DECLARATIONES.

1 *Vetustate vel aliàs collapsa.*] Ecclesiæ collapsæ, vel restituendæ, vel alio transferendæ sunt, iuxta hoc Decretum.

An autem & quando ruinatæ Ecclesiæ conuerti possint in priuatas domos, aut loca publica ad vsus non sordidos, relinquitur arbitrio ordinarij relinquendum. Similiter an pecunia ex dictis compatata, fit conuertenda in bona stabilia Ecclesiæ, vel eroganda in alios pios vsus, eiusdem est iudicare.

2 *Et ob eorum inopiam.*] Si populus nolit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, instaurare, debet penitus destrui, itémque huic quæstioni: An huius capitis dispositio procedat etiam in Ecclesia, quæ non prorsus est collapsa, sed maiori ex parte ruinam minatur? Congregatio respondet affirmatiuè, sed in hoc casu tantùm proposito. Nam Illustrissimi noluerunt quòd procedat generaliter, ne scilicet Episcopi sumpta tali occasione Ecclesias transferrent, etiamsi Ecclesiæ non essent ita collapsæ & ruinam minantes; hoc enim seuerè prohibent fieri.

3 *Et oneribus prioribus Ecclesiis impositis.*] Non est per Episcopum vllum nouum onus imponendum ex coniecturis, vel verisimilitudinibus.

Digitized by Google

4 *Parochiales verò.*] Parochiales Ecclesias dirutas restaurari, aut transferri Episcopus debet curare, seruata forma præuia huius Decreti Ita censuit Congregatio de domibus pro necessaria parochi habitatione intelligendum, quod de Ecclesiis parochialibus decisum est, omni contradictione remota

5 *Instaurari procurent ex fructibus.*] Pro hac instauratione non sunt sequestrandi fructus, pro parochi victu

6 *Quod si nimia egestate omnes laborent.*] Facultas transferendi Ecclesias collapsas, nimia egestate laborantes competens Episcopo vigore huius cap § *quod si nimia*, non competit eius Vicario generali, nisi speciali mandato illam habuerit.

7 *Ad matrices Ecclesias.*] Ecclesia ergo diruta paruorum redituum potest ex sententia Congregationis in profanos vsus, non tamen sordidos (erecta tamen ibi Cruce,) conuerti, & transferri ad matricem seu viciniorem Ecclesiam, vbi erigendum est altare, sub eadem inuocatione, impositio onere titulari; vt nimirum Episcopus curet ibi celebrari singulis hebdomadibus per Sacerdotem idoneum. Cœmeterium item profanandum, & deinde ossa transferenda sunt ad nouum Cœmeterium, quod à titulari constituatur in eo loco, quo magis placuerit populo constituendum.

8 *In profanos vsus, non sordidos.*] Qui dicantur vsus sordidi arbitrio Ordinarij hoc totum relinquitur, qui non debet sine caussa profanare Capellas: at si aliquam profanandi caussam habeat, earum cementa potius attribuenda sunt Ecclesiæ, quæ est caput dictarum Capellarum, quàm alteri cuicumque.

REMISSIONES.

α Vide Rebuffi ni praxi tit. de Vnion. gloss. 11. num 8 Mandos. reg 21. Cancel. q 7. & 8. Boër. decis. 145 Perusin de vnionib. c. 4. n 11. Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Visitatio, §. 9. pag. 345. Fr Emman quæst Regular. tom. 1 quæst 43. art. 13. Bobadil: in sua Politica, lib. 3 cap. 5. n. 34 plures refert Doctores Cened. ad decret. collect 53.

* *Parochiales verò Ecclesiæ.*] Vide Gutier can quæst. lib. 1. q. 17. num. 15. Sarmiento, Nauarr & alios, congestos à Bobadilla tom. 1. suæ Politiæ lib 2. c 18. in num. 135. & lib. 15. cap 5. n 14. Ricc in prax variar resolut cap. 201. Thenoch de visitat Eccles. lib. 2. c. 6. Francisc. Salgado de Somoza in tract de Regia potestate 3 p cap. 5. per totum.

β *Instaurari procurent ex fructibus.*] An intelligatur deducto priùs eis necessario ad suam sustentationem, ne aliàs cogantur deseruire

Digitized by Google

deseruire sine alimentis? Affirmant Sarmi de reditib. Ecclesiast. p.1. monitu 82. n.3. Cened. d. collect. 153. n.1. in med. † & Salgado d.c 5 n.36. post Gutier alleg. 10 n.7.

γ *Qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis, &c.*] Vide Valasc. consil. 179. n 13. & sacra Cardinalium Congregatio censuit in hæc verba: Si populus noluit Ecclesiam, quæ minatur ruinam, restaurare, ea debet penitus dirui. Quòd Episcopus potest vendere lapides altarium, vel Ecclesiarum destructarum, affirmant Nauar de spoliis Clericorum. §.18. n.11. vers.2. Zerol d. verbo Visitatio, §.9.

δ *Parochianos omnibus.*] Cùm hoc sit opus publicum, & commune, & concernens omnium vtilitatem, & necessitatem, teneri semper contribuere nobiles, & alios exemptos, docent Auend. de exequend mand. lib 2. c.14 n 2. Cened. d. Collect 53. n.2 * Idem Auend lib. 1. c.10 n.29. Bobadil d.c.18. n.135. ad fin. Gutier alleg. 10. n.5. & 6. Salgado d.c 5. n.11.

† *Quacumque appellatione remota.*] Vide Salgado in d. cap. 1. ex n.14 & num 2. p cap. 8. à n.107. post Lancel. de attent. part. 2. c.12. limit. 8. n.4.

CAPVT VIII.

De Episcoporum cura, & visitatione eorum, quæ ad suam diœcesim pertinent.

α *QVæcumque in diœcesi ad Dei cultum spectant, ab Ordinario diligenter curari, atque iis, vbi oportet, prouideri æquum est, propterea 1 commendata monasteria, etiam Abbatiæ, 2 Prioratus & Præposituræ, in quibus non viget Regularis obseruantia, nec non beneficia, 3 tam curata, quàm non curata, sæcularia, & β Regularia, qualitercumque commendata, & iam exempta ab γ Episcopis, etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, annis singulis *a* visitentur, curéntque iidem Episcopi congruentibus remediis, 4 etiam per sequestrationem fructuum, vt quæ reuocatione indigent, aut restauratione, reficiantur: & 5 cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat, 6 aliáque debita obsequia, rectè exerceantur: appellationibus quibuscumque, priuilegiis, consuetudinibus, etiam immemorabili tempore præscriptis, † conseruatoriis iudicũ

a Sup. sess. 7. de ref. c.8. & inf. sess. 14. c. 9. & sess. vlt. de regul. c. 10. Cõc. Brag 2. c. 1.

deputationibus, & eorum inhibitionibus non obstantibus, & si in eis vrgeret obseruantia Regularis, prouideant Episcopi paternis admonitionibus, vt eorum Regularium Superiores iuxta eorum Regularia instituta debitam viuendi rationem obseruent, & obseruari faciant, sibi subditos in officioso contineant, ac moderentur. Quod si admoniti, intra sex menses eos non visitauerint, vel correxerint: tunc iidem Episcopi, etiam vt delegati Sedis Apostolicæ *, eos visitare possint, & corrigere, prout ipsi Superiores possent, iuxta eorum instituta: quibuscumque appellationibus, priuilegiis, & exemptionibus penitus remotis, & non obstantibus.

DECLARATIONES.

Per vim huius decreti licet Episcopo visitare omnes Ecclesias, etiam Regularibus subiectas, dummodo illarum ministri sint sæculares. *Pro his vide notat. ad cap. 8. sess. 7.*

1 *Commendata Monasteria*] Episcopus non debet se interponere in Monasteriis, in quibus viget Regularis obseruantia, licet Monasteria sint commendata.

Comprehenduntur in hoc Decreto etiam illa Monasteria commendata, quæ sunt perpetuò vnita aliis Ecclesiis, vel piis locis, etiamsi loca ipsa essent sub regulari protectione, *vt infrà c 8. sess 22.*

Fuit declaratum à Sanctissimo, quòd milites Hierosolymitani non sint ab Ordinariis visitandi, nisi prout possunt alij Religiosi habentes suos superiores, iuxta Decreta Concilij Tridentini; cum ipsi etiam sint professi, & præceptores, non commendatarij: cùm etiam habeant suum procuratorem, seu superiorem totius Ordinis, iuxta Decretum c 20 sess. 25. de regul.

2 *Prioratus.*] Prioratus limitum Hierosolymitanorum Ordinarius visitare non potest, cùm illi sint Præceptores, non autem Commendatarij, & visitari debeant à capitibus sui Ordinis, vt *sess. 8 c. 8. §. Vbi Equites.*

3 *Tam curata, quàm non curata.*] Episcopus Ecclesiam Parochialem visitare debet, eique de Parocho prouidere, qui Sacramenta & alia similia populo administret.

4 *Etiam per sequestrationem fructuum.*] Fructus Ecclesiarum, quæ reuocatione indigent, ab Ordinariis sequestrari possunt, vt Ecclesiæ seruentur, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum.

5 Et

Digitized by Google

5 *Et cura animarum, si qua illis vel eorum annexis immineat.*] Ecclesiæ, vbi cura animarum exercetur, visitari possunt ab Ordinariis, etiamsi illæ essent militum Hierosolymitanorum, adhibita tamen moderatione, quam in sua Bulla Pius V. expressit, quæ est, vt illas dumtaxat visitent, quæ animarum curam, illiúsque exercitium, & Sacramentorum administrationem respiciunt, quæ Bulla incipit, *Expositis Pastoralis*, publicata 22. Septemb. 1571.

6 *Aliaque debita obsequia.*] Per vocem hanc (*debita*) in hoc Decreto positam, insinuatur quòd non liceat Episcopo maius seruitium, aut onus imponere beneficiis, quam illis ex antiquissima consuetudine, vel illorum fundatione, vel institutione debetur.

REMISSIONES.

α Vide P. Azor. instit. moral c. 2. lib. 3. c. 40. q. 10. * Franc. Salgadod. decis. 5. num. 18. Caualc. decis. 11. n. 30 in 3 p. Fr. Michael. Agiam de exhib. auxil. fundam 5. Seraph. decis. 960. Ricc. in sua var. resol c. 176.

ζ *Et Regularia qualitercumque commendata, &c.*] Vide Fr. Emman q Regul tom. 1. q. 36. art. 3. per totum.

γ *Ab Episcopis.*] Quòd conueniat etiam inferioribus, eiusmodi sunt Abbates, Priores, Præpositi, & alij iurisdictionem habentes, docet P. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 12. c. 18. vers. Sextò.

† *Etiam immemorabili tempore præscripti.*] Vide Rotam nouiss. decis. 744 in 1. p. lib 12. diuersorum.

* *Episcopi etiam vt delegati Sedis Apostolicæ.*] Vide suprà in sess. 6. c. 3. & sess. 7. c. 14. Treuisan. decis. 36. per tot. lib. 1. Seraph. decis 960.

CAPVT XI.

Quæstorum eleemosynarum nomen & vsus penitus tollitur. Indulgentias & spirituales gratias Ordinarij publicent: & duo de Capitulo fideliter eleemosynas recipiant sine vlla mercede.

α β CVm multa à diuersis antea a Conciliis, tam Lateranensi, ac Lugdunensi, Viennensi, aduersùs i prauos Eleemosynarum Quæstorum abusus remedia tunc adhibita, posterioribus temporibus reddita fuerint inutilia; potiúsque

a Cõc. Later. c. 62. Innoc. III. cũ ex eo, de pœnit.

Digitized by Google

& remiff. Clem. abusion. co. tit. & infr. seff. vlt. in Decreto, de Indulg. & sup. seff. 3. c. 2.

potiúsque eorum malitia quotidie magno fidelium omnium scandalo, & querela excrescere deprehendatur, vt de eorum emendatione nulla spes amplius relicta videatur: statuit, vt posthac in quibuscumque Christianæ religionis locis eorum nomen, atque vsus penitus aboleatur, nec ad officium huiusmodi exercendum vllatenus admittatur: non obstantibus priuilegiis, Ecclesiis, monasteriis, hospitalibus, piis locis, & quibuslibet, cuiuscumque gradus, status, & dignitatis personis, concessis, aut consuetudinibus etiam immemorabilibus. 3 Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari 4 deinceps per Ordinarios locorum, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus populo publicandas esse decernit, quibus etiam Eleemosynas, atque oblata sibi charitatis subsidia, nulla prorsus mercede accepta, fideliter colligendi facultas detur: vt tandem celestes hos Ecclesiæ thesauros non ad quæstum, sed ad pietatem exerceri, omnes verè intelligant.

DECLARATIONES.

1 *Prauos eleemosynarum Quæstorum abusus.*] Praui eleemosynarum Quæstores prohiberi & seuerè castigari debent; non autem illi, qui collectas Eleemosynas in pios vsus conuertunt. Non possunt proinde prohiberi à quæstoribus seu medicantibus S. Antonij de Vienna, fratres mendicatores alicuius Ecclesiæ perpetuæ S. Antonij: quo minus etiam ipsi pro suo Conuentui mendicent & quærant.

2 *Nec ad officium huiusmodi exercendum.*] Quando sedes Apostolica rationabili ex caussa concedit alicui pro loco, vt possit eleemosynam quærere, Episcopo Ordinario rescribit per hæc verba: *Has eleemosynas, quas in tua ciuitate & Diœcesi pro vsu dicti Hospitalis dabuntur, permittas: dummodo personæ quæ colligent eas, honestæ vitæ, & spectatæ religionis, & tuo iudicio approbatæ sint, minimèque participes datarum Eleemosynarum, & Quæstorum nomen nullo modo gerant, sed simpliciter Eleemosynarum Collectores nuncupentur: quique non publicent vllas indulgentias, nec concionentur, nec circumferant sua priuilegia, nec reliquias, nec minis aut imprecationibus inducant fideles ad eleemosynam non campanellam aliáque instrumenta similia quadam Quæstorum insignia ferant, pulsentve ad excitandas personas: non petant eleemosynam tantum debitam aut solitam, neque*

vlla

ullâ arte (etiam prætextu dicendi orationes S. Antonij, aut alterius Sancti, vel aliter) extorqueant pecuniam: sed simpliciter, permodestè, & cum omni dexteritate petendo eleemosynam pro sustentatione dicti Hospitalis, recipiant tantùm, quod sibi liberaliter offertur: neque super his eleemosynis vllam conuentionem quouis modo faciant, etiam in vilitatem dicti Hospitalis. Diligenter autem curabit Amplitudo tua, vt hæc omnia ritè obseruentur, & ad id diligenter animaduertat, imo (quo etiam Sanctitas sua conscientiam tuam grauari voluit) aduigilabit, vt quidquid dictarum eleemosynarum nomine fuerit collectum, id totum in vsum tantùm ipsius Hospitalis, & nomen alium, conuertatur.

Facultas quærendi eleemosynam à Sede Apostolica (sub forma tamen suprà dicta) Hospitalibus conceditur, si in eis realiter hospitalitas exerceatur: quinimò conceditur sub conditionibus prædictis, quandoque etiam nonnullis aliis Religiosis mendicantibus.

5 *Indulgentias verò.*] Per huius decreti posteriorem partem non possunt Ordinarij prohibere, quo minùs Religiosi Indulgentias, sibi olim à Summo Pontifice concessas, publicent, nullo etiam verbo cum eis facto: at indulgentias, sibi ipsis denuo concessas, absque Ordinarij licentia publicare non possunt. *Vide Decretum de indulgentiis in continuatione, sess. 25. de reform.*

4 *Deinceps per Ordinarios locorum.*] Nullus ergo sine Ordinariorum licentia & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacunque exceptione aut exemptione, etiamsi Regularis sit, aut in Ecclesiis ipsorum regularium, etiam prætextu priuilegiorum, v. g Confraternitatis Rosarij: sed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus, populo publicati debent. *Vide etiam infrà sessione 22. cap. 1. §. Nemo.*

REMISSIONES.

* Vide suprà, sess 5 in fine, vers. quæstoris, & adde P. Henriq. in sum. lib 7. cap. 19. à princ Nauar. de orat. Miscell. 66. n. 2. Quarant. in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. 26. in fine. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Quæstores, pag. 302. quæst 57. art. 7. & quæst. 98. art. 1. plures refert Doctores Cened. ad Clem. Collect. 9 part. mihi 401. * Vide etiam in sess. vltim. in decreto de indulgentiis, & l 4. & 9 tit 9. lib 1. recopil & l. 2. tit 9 lib. 1 ordinamenti. vbi eleganter Didac. Perez Ricc. in sua prax. var. respl. c. 290. n. 2.

β Zerol.

Digitized by Google

C Zerol verbo Quæstores, asserit in sacra Cardinalium Congregatione decisum esse, dari posse licentiam petendi eleemosynas cum his circumstantiis Prima, vt sint personæ bonæ existimationis. Secunda, ne sint participes ipsarum eleemosynarum. Tertia, ne habeant vllo modo nomen quæstoris. Quarta, nullus indulgentias diuulgent, nec concionentur. Quinta, ne sua priuilegia, aut sacras reliquias circumferant. Sexta, ne imprecationibus, aut minis eleemosynas ab hominibus exprimant, aut extorqueant, ne campanas aliáve instrumenta deferant. Septima, ne quicquam debitum, aut vsitatum petant. Octaua, ne vllo artificio aut specie commemorandæ orationis alicuius Sancti, aut alio peruerso more vtantur. Nona, sed simpliciter ac modestè eleemosynas petant, easque in pij loci vtilitatem transportent.

Indictio futuræ Sessionis.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eisdem Sedis Apostolicæ Legatis, statuit & decreuit proximam futuram Sessionem habendam, & celebrandam esse feria quinta post Octauam festi Natiuitatis B. Mariæ Virginis, qui erit 15. mensis Septembris, proximè futuri. Hoc tamen adiecto, quòd dictum terminum, ac vnicuique Sessioni in posterum præfigendum, ipsa sancta Synodus pro eius arbitrio, & voluntate; sicuti rebus Concilij putarit expediri, etiam in generali Congregatione, restringere, & prorogare liberè possit, & valeat.

SESSIO XXII.

Quæ est Sexta

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 17. Sept. 1562.

Doctrina &c. de Sacrificio Missæ.

SAcrosancta œcumenica, & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus

bus in eisdem Apostolicæ Sedis Legatis, vt vetus, absoluta, atque omni ex parte perfecta de magno Eucharistiæ mysterio in sancta Catholica Ecclesia, atque doctrina retineatur, & in sua puritate, propulsatis erroribus, atque hæresibus, conseruetur; de ea, quatenus verum, & singulare sacrificium est, Spiritus sancti illustratione edocta, hæc, quæ sequuntur, docet, declarat, & fidelibus populis prædicanda decernit.

REMISSIONES.

α Vide D.Thom.p.3. quæst.78.art.5.& 7.& quæst.83. Pet.Sot. tit de Missa, Caiet. in opusculo, de Sacrificio Missæ contra Lutherum, Can.l.11 de locis Theolog.c.13. Sot.l.9. de Iustit. q.3. art.1.Bellarm.de Missa,& l.1.c.5. Couar.lib.4 Var.cap.22. Veg. lib 13 in Trident. cap 39. P.Henriq.in sum.lib.9.de vero Missæ Sacrificio, Repertorium Inquisit. verbo Missa. Michael. Timoth.de Sacrificio Missæ. P Gabr.Vasquez in 3 part. D.Thom. tom 2.quæst.83.disp.22. P.Azor institut Moral.p.1 lib 10. c.18. cum seqq. Fr.Emman.in sum.tom.1.cap.242. de Missa. Zerol in praxi Episcop.verbo Missa, P. Ægid de Conink de sacrament & censur. tom. 1 q.83. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm pag.2.l.4.P.Valer.Regin.in praxi for.pœn.l.29.à n.143. cum seqq.

β Licitum esse vsum accipiendi pitantiam vel pecuniam pro celebranda Missa specialiter alicui applicata, nullámque ob id committi simoniam,aut culpam,etiamsi Sacerdos eam exigat ex pacto,resoluunt Ant.de Cordub.de casibus conscientiæ casu 27. Mich. Timoth.de Sacrific Missæ, tract.3 q.48. Iacob de Graffis lib.2.decis.aur.cap.96 à num.32. Gutier. Canon. lib.1. cap.29 à num 3. P.Henriq.in sum. lib 9.cap.22. moral. in Emporio iuris part.1 tit 1. quæst.13. à princ. Pet. Ledesm. in summ. part.1. tit. de Sacram Eucharist cap.18. vers. Quarta conclusio, P.Soar p.3. quæst.83.artic.6. disput.86 sect 1. cum seqq P.Lessius de Iustit. lib.2.cap.35. dub.8. Pat.Vasquez, d tom.3 disput.234. P.Ægid. de Sacram d tom 1. quæst.83. num.196. cum seqq. plures DD. refert Cened ad Decret Collect.44.n.5.

γ Quòd ratio pitantiæ dicitur iniusta, quando ita taxatur, vt neque plus, neque minus liceat dari, vel recipi, dicitur tamen iusta, quæ in qualibet regione communi consuetudine recepta, & approbata est à viris prudentibus, & Deum timentibus, vel quæ taxata fuerit à superiore habente potestatem, ita

vt

Digitized by Google

vt maior non possit iustè exigi, tenent Pet.Ledesm. vbi suprà concl 7 & Arag.2.2.q.85 de Sacrificiis, art.3. vers.sed dubitabit aliquis, Zerol. in praxi Episc. part.1. verbo Missa, concl.2. & 3. § 3 p. mihi 227.

δ Vtrùm Sacerdos, qui aliquam pecuniæ quantitatem accepit, per se, vel per alium pro dicendis Missis, vel vt eas faciat celebrari per alios Sacerdotes, si eas celebrari faciat per alios, minori pitantia, possit iustè sibi retinere residuum eius, quod sibi datum fuit, sine peccato, & restitutione? Quòd possit retinere, si Sacerdos, qui dat illas Missas, sit parochus, aut eius populi curam gerat, resoluũt Sot.de Iustit.lib.9.q.3.art 1.vers.sed hoc propterea, Fr Emman.in sum.tom.1.cap 242.de Missa, n.12. P.Soar.3.p. q.83 art 6 disp 86. sect.3. vers.hac verò occasione. Contrariam verò opinionem sequuntur Ioan. Maior in 4 dist 45.q.3.dub 2. & P Ledes d c.18.vers. *A esta dude se responde.* Alij distinguunt in hunc modum: quando Parocho, vel Sacristæ, qui pecuniam illam accepit à lege vel cdnsuetudine, est assignata certa quantitas, & ex quaque Missa pitantia ob stipendiũ, seu pro huiusmodi cura, & officio sibi iniuncto Missas commendandi, tunc non peccat, nec tenetur ad restitutionem, si aliquam partem retinet sibi, & alteram dat presbytero pro Missis: quando verò Parochus seu Sacrista non habet vllum officium, quod lege, vel consuetudine compertum sit commendari Missas dicendas, tunc non potest sibi aliquid retinere, quam distinctionem tradunt Nau in man.c 25.n.91. Lud. Lop in instructor. Conscientiæ, p 2.tit de Eucharist.c.78.vers insuper Beja casuum conscient.p.1.casu 12. in fine, Arag.2.2 q.85 de sacrif.art.3.p.683.in princ. Gutier.Canon lib.1 c.29 n.32.Veg.tom.2.c.41.casu 3.P.Henriq.lib 9.c 22. in fine.

ε An præcepto de audienda Missa satisfaciat ille, qui ad horas Canonicas obligatus, ea tunc recitat, aut alias preces, ad quas tenetur ex voto, aut quia sunt à Confessario ei in pœnitentiam impositæ, tunc item recitat? Affirmant Nauar.in man. c.21.n.8. & de orat.c.19.n.178. P.Azor instit. moral p.1.lib.7. cap.5.q.3. P.Suar. tom.3. q.88. sect 3. in fine, P.Valer. Regin in praxi fori pœn lib.19 q.1.n 14. P.Ægid de Sacr. tom.1.q 83.n 307.n.287. asserit sufficere audire duas partes Sacri.

ζ An Missa pro multis dicta, tantum valeat cuilibet illorum, ac si pro vno solo celebraretur? Vide Nauar.in man c.25.n 92. & n 11 vers.35.& cons.6 n.2 & cons.7 de celebr.Missar.Pet.Nauar. lib.1.de restitut.à n.262. Marc.Anton.Cuch. lib.5.instit.maior. tit 6 num 77. Couar.in cap.alma, p 1 §.5. num.9. Ioan.Medin. Cod.de Orat.c de valore Orationis pro multis fusæ.Spin.de testam.

Digitized by Google

stam.gloss 13 princip à num 55. Lud Lop p 2.c 78 de Eucharist. vers.nam iam hic, Hieronym.Llamas in 3 part Methodi,cap.43. §.17.Arag 2.2.q 85.art 3 vers.his constitutis,Fr.Emman d c.252. n 2. Iacob. de Graffis d lib.2. c. 45. à n. 16. latissimè Dimas in tract.de Purgat c.37.Humad.lib.42 à num 2.tit 4 part.1.Nunno in part.3 D Thomæ q 84 art 1 dub 8. pag 960 Cardin.Tolet. lib.2.instruct.Sacerd cap.6. P. Azor institut.moral part.1.lib.10. c.21. quæs.1. Gregor de Valent. tom.4.disp 6 quæst.11.punct.1. Petr.Ledesm in summ part.1.tract.de Eucharist cap.17.concl.23. P Henriq d.lib 9 cap 19.§ 5. Zerol d verbo Missa, vers.ad quartum, P.Soar. tom.3 quæst.79. sect.12. & tom 4. disp 48. sect 6. P.Ægid d q.63.n 186 in fine.

η Vtrum Sacerdoti liceat Missas celebrare anticipatè? Doctores statim citandi ponunt sequentes casus. Primus igitur casus tenet, licitum esse Sacerdoti Missam dicere anticipatam ex his quas in posterum tenetur dicere pro certa intentione. Secundus, quando quis diceret, & celebraret pro intentione eius, qui habet mandare Missas, etiamsi ille nesciat, poterit pro Missa taliter dicenda anticipatè stipendium accipere, resoluunt Arag. d art.3.pag 682 Ledesm d.c 18 concl.17. vers. *La duda es de vn Sacerdote*,Fr Emman d.cap.252.n 8.Et præter hos casus promulgata fuit decisio Cardinalium Concilij Tridentini ex mandato S.P.bonæ memoriæ Clement.VIII edita,cuius tenor talis est.

θ Superioribus diebus significatum fuit S. D. N. paucis abhinc annis in Hispania nouam consuetudinem recentiorum aliquot Theologorum opinione nixam, sensim receptam, in dies magis inualuisse, vt Sacerdotes Missam celebrantes eius valorem generalem applicent his, qui postea Missæ celebrationem postulaturi, ac pro ea eleemosynam præbituri sunt, tametsi antequam Missæ sacrificium perageretur, neque à Sacerdote illud rogassent, neque ei hac de causa eleemosynam præstitissent. Quam rem cùm Sanctitas S. ad sacram Congregationem Cardinalium Concilij Tridentini interpretum pro materiæ grauitate examinandam reiecisset, in ipsa Congregatione primùm de ea actum fuit diligentissimè, ac deinde relatum ad sanctitatem suam: quæ ex eiusdem Congregationis sententia, huiusmodi consuetudinem, tanquam pluribus nominibus periculosam, fidelium scandalis, & offensionibus obnoxiam, atque à vetusto Ecclesiæ more nimium abhorrentem explosit, ac improbauit, atque amplitudini tuæ litteras dari, quod facimus, mandauit, vt omnibus istius Regni Archiepiscopis, atque Episcopis, in quorum diœcesibus huiusmodi applicatio in vsum inducta fuerit, per litteras, aut aliàs scripto iniungat,

Digitized by Google

vt talem vsum aboleant, ac prohibeant excommunicationis, aeque aliis, quas opportunas, & necessarias existimauerint, pœnis. Idémque præcipiat Generalibus & Capitibus Ordinum, quos in istis regnis nunc nouerit commorari, vt scilicet, & ipsi Regularibus sibi subditis talibus applicationibus eisdem pœnis propositis interdicant. Quæ omnia pro sua pietate & Sanctissimi Domini nostri iussis obsequendi studio amplitudinem tuam sedulò effecturam sperantes, Omnipotentem Deum rogamus, vt eam quotidie cœlestis suæ gratiæ donis velit auctiorem. Romæ, die 16. Nouembr. 1605.

1 Non esse peccatum mortiferum facere Sacrum ante preces nocturnas, seu matutinum, expressè affirmant Sot. lib. 10. de iustit q 5. art. 4. concl 2. & in 4. dist 13. quæst. 2 in fine, Flamin. in p. 3. Methodi, c. 5 § 15 el 1. pag. 501. Medin. p. 1. inst Confess. c. 16. §. 2. in fine, Emman. Saa in Aphorismis, tit de Missa, n. 22 Ioan. Bapt. Corrad. in resp casuum consc. casu 242. Cuch. lib. 5. tit. 6. n. 36. Petr Arag 2. 2. quæst. 63. art. 12 vers. de Ordine, p. 832. Lud. Lop. in instruct consc. p. 2 c. 79. de Eucharist. vers. denique, neque hic, pag 297. & c. 105. de horis Canon. vers. Nunc tamen; Veg in speculo curat. c. 10 §. 28 n. 254. vers. Tabien. Alph. Veg. in sum p. 2 c. 41. casu 16. Fr. Emman. in summ p. 1. c 249. n. 12. Petr Ledesm. in summ p 1. tit. de sacram. Eucharist. c 23. vers. 8. concl. P. Less. de Iustit. lib 2. c 37. dubit. 12. n. 81. P. Soar. part 3. quæst. 83. art. 3. disp. 82. sect. 1. P. Ægid de Sacrament. tom. 1. d. quæst. 83 n. 220. Quòd verò peccatum sit mortale ante matutinarum recitationem sacrum facere, tuentur D. Antonin. p. 3. tit. 13. c 6 § 4. in fin. Armill. in summ. verbo Missa, n. 3. Tabien. n. 7. Angel. n 42. Nauarr. in man. c 25. n 83. v 18 & de Horis Canon c. 3. n. 70. & c. 21. n. 20. D. Raimund. in sua summ. lib. 3 tit. de Sacrament. iter. in gloss. verbo pro defunctis, pag. 326. Simon Mayol. de irregular. lib. 3. cap 24. n 1. Anton. Bernard. in summ. c. 27. n. 26. Petr. Bollo in œconomica Canon. Classe 1. c 5 §. 6. pag. 82. vers. Primum est. Melchior de Huelam in Epitome cæremon. & mysteriorum Missæ, §. 2. vers. *Eos quales Maytines*, pag. 355. Ludou. Beia respons. casuum consc. part. 1 casu 54. vers. quia celebrare ante matutinas. Mich. Timoth. de sacrificio Missæ, tract. 1. q. 2. Læl. Zech. de Sacrament. tract de Missa, c. 16. in princ. Steph Durantes de Ritibus Ecclesiæ, l. 3. c. 24. num. 13. Iacob de Grassis, l. 2 dec. c. 40 n. 5. P. Henriq lib 9. de Missa, c. 24. n 7 P Azor. inst Moral part. 1. lib 10. c. 18 q. 17. & latissimè scripsit Laurentius Perez Seco in eleganti tract. qui inscribitur, *An liceat Missam celebrare non recitatis Matutinis.*

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT I.

Christus in nouissima Cœna Apostolis, quos tunc Sacerdotes faciebat, dedit potestatem ac præceptum offerẽdi corpus, & sanguinem suum sub speciebus panis & vini: hoc visibile sacrificium Ecclesia relinquens, per quod virtus sacrificij in cruce peracti, (quod iugiter hoc repræsentatur) applicatur in remissionem peccatorum, quæ quotidie committuntur.

QVoniam sub priori Testamento, teste Apostolo Paulo, propter *a* Leuitici Sacerdotij imbecillitatem consummatio non erat; oportuit, Deo Patre misericordiarum ita ordinante, Sacerdotem alium secundum β ordinem Melchisedech surgere, Dominum nostrum Iesum Christum, qui posset omnes, quotquot sanctificandi essent, consummare, & ad perfectum adducere. Is igitur Deus, & Dominus noster, etsi *b* semel seipsum in ara Crucis, morte intercedente, Deo Patri oblaturus erat, vt æternam illic redemptionem operaretur: quia tamen per mortem sacerdotium eius extinguendum non erat, in cœna nouissima, qua nocte tradebatur, vt dilectæ sponsæ suæ Ecclesiæ visibile, sicut hominum natura exigit, relinquere sacrificium, quo γ cruentum illud semel in Cruce peragendum, repræsentaretur, eiúsque *c* memoria in finem vsque sæculi permaneret, atque illius salutaris virtus in remissionem eorum, quæ à nobis quotidie committuntur, peccatorum applicaretur; Sacerdotem secundùm ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus & sanguinem suum sub speciebus panis & vini Deo Patri obtulit; ac sub earundem rerum symbolis Apostolis, quos tunc *d* noui Testamenti Sacerdotes constituebat, vt sumerent, tradidit; & eisdem, eorúmque in sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcipit per hæc verba, *d* Hoc facite in meam commemorationem, vti semper Catholica Ecclesia intellexit, & docuit, nam celebrato veteri Pascha, quod in memoriam *e* exitus de Ægypto multitudo filiorú Israël immolabat, nouú instituit Pascha, se ipsum ab Ecclesia per Sacerdotes sub signis

a Heb. 7.

b Hebr. 7.

c 1. Cor. 11.

d Matth. 26. Lucæ 22.

e Exod. 13.

Digitized by Google

visibilibus immolandum in memoriam transitus sui ex hoc mundo ad Patrem, quando per sui sanguinis effusionem nos redemit, *a* eripuitque de potestate tenebrarum, & in regnum suum transtulit. Et hæc quidem *b* illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest: quam *c* Dominus per Malachiam nomini suo, quod magnum futurum esset in gentibus, in omni loco mundam offerendam prædixit: & quam non obscurè innuit *d* Apost. Paulus, Corinth. scribens, cùm dicit, non posse eos, qui participatione mensæ dæmoniorum polluti sunt, mensæ Domini participes fieri: per mensam altare vtrobique intelligens. Hæc denique illa est, quæ per varias sacrificiorum, naturæ, & legis tempore, similitudines figurabatur; vtpote quæ bona omnia, per illa significata, velut illorum omnium consummatio & perfectio complectitur.

a Col. 1.
b Malach. 1.
c 1. Cor. 10.

REMISSIONES.

a Vide P. Azor. instit. moral. part. 1 lib. 10. cap. 18. quæst 7. vers. Quæres an in aliis, Card. Bellarm. lib. 1. de Missa, cap 6. & 7. P Vasquez tom. 1 in 3 part. D. Thom disp 218. num. 8. P. Ægid. de Coninc de Sacrament & censur tom. 1. quæst. 83. n. 32. & 75. Petr Ledesm in sum. p 1. tract de Euchar. c 17 concl. 1.

β Secundùm ordinem Melchisedech.] Vide Lindan. in panoplia, lib. 4. cap 46.

γ Quo cruentum illud semel, &c.] Vide P. Vasquez d. tom. 3. disp. 221. num. 30.

δ Noui Testamenti Sacerdotes.] Quòd solus Sacerdos possit Eucharistiam consecrare de fide definitum esse resoluit P. Valer. Regina'd in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 40 & aduersùs hæreticos nostri temporis defendunt Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 16. P. Soar. tom. 3. disp. 61. sect 3. dicto primò.

ε Quam Dominus per Malachiam, &c.] Vide P. Azor. d. c. 18. q. 7. à princip. P. Ægid. d. q. 83 n. 117.

CAPVT II.

Sacrificium visibile in altari est propitiatorium, non tantum vivis, sed & defunctis nondum plenè purgatis in Christo.

ET quoniam in diuino hoc sacrificio, quod in Missa peragitur, idem ille Christus continetur, & incruentè immo

immolatur, qui in ara Crucis semel se ipsum cruentè obtulit, docet sancta Synodus, sacrificium β istud verè propitiatorium esse, per ipsúmque fieri, vt, si cum vero corde, & recta fide, cum metu, & reuerentia, contriti, ac pœnitentes ad Deum accedamus, misericordiam consequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. a Huius quippe γ oblatione placatus Dominus gratiam, & donum pœnitentiæ concedens, crimina, & peccata, etiam ingentia dimittit: vna δ enim eadémque est hostia, idem nunc offerens Sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in Cruce obtulit, sola offerendi ratione diuersa. Cuius quidem oblationis cruentæ, inquam, fructus per hanc vberrimè percipiuntur: tantùm abest, vt illi per hanc quouis modo deroget-ur. Quare non solùm pro fidelium viuorum peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus, sed ε & pro defunctis in b Christo nondum ad plenum purgatis, ritè, iuxta Apostolorum traditionem, offertur.

a Aug. to. de ciuit. Dei, c. 20.

b Infrà sess. 25. in princ.

REMISSIONES.

α Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p 1. lib. 4. cap. 5. P. Ægid. de Sacrament. & censur tom. 1. q. 83 n. 107. l. 18 P Valer Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 29. à n. 149.

β *Sacrificium istud verè propitiatorium esse.*] Vide P. Azor inst. Moral p 1. lib 10. c 20. à princ. Bald. Iunium d c. 5. in princ. Card. Bellarm l 2. de sacrif cap. 4. P Valent disp 6. q. 11. puncto 1. § 19. P. Ægid. d q. 83. à num. 109. Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract de Euchar. c. 17 concl. 8.

γ *Huius oblatione placatus Dominus.*] Vide Vasquez in 3. p. D Thom tom. 3. disp. 225. num 22. & disp 228 n. 14. P. Azor. inst. Moral p. 1. l. 10. c. 20 q 2. vers. Extremò, P. Valer. Reginald. d. l 29, num. 156.

δ *Vna enim eadémque est hostia.*] Vide Paul. Comitol respons. moral lib 1. q. 4.

ε *Sed & pro defunctis.*] Vide P. Azor. d. l. b. 10. c. 22. q 4 P. Valer. Reginald. d l 29. num. 153. vers. in vita, P. Ledesm in summ. p. 1. tract de Eucharist cap. 17 conclus 21. An autem qui in humanis est, possit sibi facere celebrari Missas, vel officium defunctorum? Affirmant Zerol. in praxi Episc p. 2 verbo Missa, vers Decimò: modò non dicantur orationes, quæ monstrant aliquem iam mortuum, verbi gratia. *Inclina Domine*, vbi dicitur, *quem de hoc sæculo migrare iussisti.*

Digitized by Google

CAPVT III.

Memoria Sanctorum fit in sacrificio, ipsum autem sacrificium non offertur Sanctis.

a Aug. de ciuit. Dei, li. 8. c. 27.

ET quamuis a in honorem, & memoriam Sanctorum nonnullas interdum Missas Ecclesia celebrare consuenerit; non tamen illis sacrificium offerri docet, sed Deo soli, qui coronauit: vnde nec sacerdos dicere solet: Offero tibi sacrificium Petre, vel Paule; sed Deo illorum victoriis gratias agens, eorum patrocinia implorat; vt ipsi pro nobis intercedere dignentur in cœlis, quorum memoriam facimus in terris.

REMISSIO.

a Vide P. Ægid. de Conink de Sacrament. & censuris tom. 1. q. 73. num 158.

CAPVT IV.

Canon Missæ ab omni vitio purus constat verbis Domini, Apostolorum traditionibus, sanctorum Pontificum piis institutionibus.

ET a cùm sancta sanctè administrari cõueniat, sítque hoc omnium sanctissimum sacrificium; Ecclesia Catholica, vt dignè reuerentérque offerretur, ac perciperetur, sacrum canonem multis antè sæculis instituit, ita ab omni errore purum, vt nihil in eo contineatur, quod non maximè sanctitatem, ac pietatem quandam redoleat, mentésque offerentium in Deum erigat; is enim constat cùm ex ipsis Domini verbis, tum ex Apostolorum traditionibus, ac sanctorum quoque Pontificum piis institutionibus.

REMISSIO.

a. Vide Balduin. Iunium super opera controu. Bellar. p. 2. lib. 4. c. 9. à principio, & præcipuè vers. Porrò Canon.

CAPVT

CAPVT V.

Maiestas sacrificij commendatur, & mens fidelium ad cœlestia erigitur per quorundam summissè dicendorum recitationem, cæremonias, vestes, &c.

a CVmque a natura hominum ea sit, vt non facilè queat sine adminiculis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli; propterea pia mater Ecclesia ritus quosdam, vt scilicet quædam summissa voce, alia verò elatiore, in Missa pronunciarentur, instituit. Cæremonias item adhibuit, vt mysticas benedictiones, lumina, thymiamata, vestes, aliáque id genus multa, ex Apostolica disciplina & traditione, quo & maiestas tanti sacrificij commendaretur, & mentes fidelium per hæc visibilia religionis, & pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacrificio latent, contemplationem excitarentur.

a Aug lib. 3. de lib. arb. c. 10. Humana autē anima.

REMISSIO.

a Vide Bald. Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 4. c. 8 de ceremoniis Missæ. Pat. Valerium Reginald. in praxi fori pœnitent l. 29 n. 159 cum sequentibus. * Vide etiam Soto in 4. sentent, distinct 15. q. 2. art 4 Hugonem de Sancto Vict l. 2. de ministr Christianæ fidei, 4. p. & l de myster. eccles. c. 6. Salzed. ad Bern. Diaz in prax canonica. c. 38. liter. A. Thom. V Valdens. de Sacramenta lib tit. 4. c. 28. Albert Pighi. de ecclesiast. hierarchia. l. 1. c. 6. Conrad Brun de ceremoniis Ecclesiastic. l. 1. c. 1. col. 3. Henriquez in summa Theologiæ moralis lib. 1. de sacrament. in genere, c. 11. qui & alios authores refert.

CAPVT VI.

Missa etiam ea, in qua nullus præter sacerdotem, qui est publicus minister, sacramentaliter communicat, est publica; fitque pro toto corpore Christi, quod est Ecclesia.

1 OPtaret quidem sacrosancta Synodus, vt a in singulis Missis fideles adstantes, non solùm spirituali affectu, sed sacramentali etiam Eucharistiæ perceptione

Digitized by Google

communicarent, quod ad eos sanctissimi huius sacrificij fructus vberior proueniret: nec tamen, si id non semper fiat, *a* propterea Missas illas, in quibus solus sacerdos sacramentaliter communicat, vt priuatas, & illicitas damnat, sed probat, atque adeò commendat, siquidem illæ quoque verè communes censeri debent; partim quòd eis populus spiritualiter communicet; partim verò, quòd à publico Ecclesiæ ministro non pro se tantùm, sed pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Christi pertinent, celebrentur.

a Alioqui nec Fab. de consec. dist. 1. cap. Et si non. nec Conc. Eliberit. de cons. distin. 2. c. Omnis homo. Conc. 1. Tol. c. 13. probasset certis tãtum temporib. cõmunicantes.

DECLARATIO.

1 *Optaret.*] Obstat Concilium Tridentinum Episcopo volenti præscribere certa tempora, (velati dies Dominicos, quartam & sextam feriam) quibus liceat viris Laicis coniugatis, negotiatoribus, & mulieribus etiam non coniugatis, sanctissimam Eucharistiam sumere, ob irreuerentiam, quam potest quotidiana huius Sacramenti sumptio in sua diœcesi parere. Quia antiquo tempore peracta consecratione, omnes adstantes sumebant Eucharistiam, & ideo licitum est quotidie Eucharistiam sumere, *cap. quotidie, de consecr. dist. 2.* Quapropter exhortandi sunt fideles, vt sicut quotidie peccant, ita quotidie medicinam accipiant, *cap. si quotiescumque, de consecrat. dist. 1.*

REMISSIO.

a Vt in singulis Missis fideles adstantes non solum spirituali affectu, sed Sacramentali etiam Eucharistiæ, &c] Ex hoc text. colligit Lud. Beia responsa casuum conscientiæ p. 4. casu 14. vers. Confirmatur hoc ex Concilio, quòd, scilicet, quilibet Sacerdos potest Eucharistiam ministrare absque peccato sæpius communicanti voluntariè, & ex deuotione. Vide D. Ambros. l. 5. de Sacr. c 4 P. Ægid. de Sacr. tom. 1. q. 80. n. 79. cum seqq.

CAPVT VII.

Plures ponuntur causæ, ob quas præceptum sit sacerdotibus, vt aquam vino in calice offerendo miscerent.

b 3. Cart. cap. 14. & Braccar. 3. cap. 1. ex Cypr. lib. 2. ep. 3.

MOnet *a* deinde sancta Synodus, præceptum esse *b* ab Ecclesia sacerdotibus, vt aquâ vino in calice offerẽdo miscerent

Digitized by Google

miscerent; tum quòd Christum Dominum ita feciſſe credatur, tum etiam quia è latere eius aqua ſimul cum ſanguine exierit, quod Sacramentum hac mixtione recolitur: & cùm *a* aquæ in Apocalypſi Beati Ioannis populi dicantur; ipſius populi fidelis cum capite Chriſto vnio repræſentatur. *a* Apoc. 17.

REMISSIO.

a Vide P. Azor. inſt. Moral p. 1. l. 10 c 3 q. 1. verſ. Altera quæſtio erat. P. Ægid de Sacram. tom 1. q. 74. art. 6. n. 128. P. Vaſquez in 3. p D. Thom. diſp. 176 n. 13. & diſp 179 n. 1 Petr. Ledeſm. in ſum. p 1. tract. de Euchariſt. cap 4. concl. 16. & 17.

CAPVT VIII.

Miſſa non dicenda vulgari lingua, eius tamen myſteria populo ſunt frequenter inculcanda per animarum curatores.

ETſi Miſſa magnam contineat populi fidelis eruditionem; non tamen expedire viſum eſt Patribus, vt *a* vulgari paſſim lingua celebraretur. Quamobrem retento vbique cuiuſque Eccleſiæ antiquo, & à ſancta Romana Eccleſia omnium Eccleſiarum matre, & magiſtra, probato ritu, ne oues Chriſti eſuriant, *b* néve paruuli panem petant, & non fit qui frangat eis, mandat Synodus Paſtoribus, & ſingulis, curam animarum gerentibus, vt frequenter inter Miſſarum celebrationem, vel per alios ex iis, quæ in Miſſa leguntur, aliquid exponant; *c* atque inter cætera ſanctiſſimi huius ſacrificij myſterium aliquod declarent, diebus præſertim Dominicis, & feſtis. *b* Thr. 4. *c* Seſſ. 24. cap. 7.

REMISSIO.

a *Vt vulgari paſſim lingua celebraretur.*] Vide P. Azor. inſtitut. Moral. part. 1. lib. 8. c. 26. q. 6. verſ. Verum, Balduin. Iunium ſuper oper. controu. Bellarm. p. 1. l. 1. cap. 2. verbo Propoſitio, verſ. Probatur 3 pag. 13.

Digitized by Google

CAPVT IX.

Prolegomenon canonum sequentium.

QVia verò aduersùs veterem hanc, in sacrosancto Euangelio, Apostolorum traditionibus, sanctorúmque Patrum doctrina fundatam fidem, hoc tempore multi dissèminati sunt errores, multáque à multis docentur, atque disputantur; sacrosancta Synodus, post multos, grauésque his de rebus maturè habitos tractatus, vnanimi Patrum omnium consensu, quæ huic purissimæ fidei, sacræque doctrinæ aduersantur, damnare, & à sancta Ecclesia eliminare, per subiectos hos canones, constituit.

DE SACRIFICIO MISSÆ.

CANON I.

α Si quis dixerit, in Missa non offerri Deo verum & proprium sacrificium, aut quòd offerri non sit aliud, quàm nobis Christum ad manducandum dari; anathema sit.

CANON II.

α 1. Cor. 11. b Luc. 22. β Si quis dixerit, illis verbis, a Hoc facite in meam commemorationem, b Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes; aut non ordinasse, vt ipsi, aliíque Sacerdotes offerrent corpus, & sanguinem suum; anathema sit.

CANON III.

γ Si quis dixerit, Missæ sacrificium tantùm esse laudis, & gratiarum actionis, aut nudam commemorationem sacrificij in Cruce peracti, non autem c propitiatorium; vel soli prodesse sumenti; neque pro viuis, & defunctis, pro peccatis, pœnis, satisfactionibus, & aliis necessitatibus offerri debere; anathema sit.

c Sup. c. 2.

CANON IV.

δ Si quis dixerit, blasphemiam irrogari sanctissimo Christi sacrificio, in Cruce peracto, per Missæ sacrificium, aut illi per hoc derogari; anathema sit.

CANON V.

Si quis dixerit, impostura esse, Missas celebrare in honorem

Digitized by Google

honorem *a* Sanctorum, & pro illorum intercessione apud Deum obtinenda, sicut Ecclesia intendit; anathema sit. *a* Sup.c.3.

CANON VI.

Si quis dixerit, canonem Missæ errores *b* continere, ideóque abrogandum esse; anathema sit. *b* Sup.c.4.

CANON VII. *

Si quis dixerit, ceremonias, vestes, & externa signa, quibus in Missarum celebratione Ecclesia Catholica vtitur, irritabula impietatis esse magis, quàm officia pietatis; anathema sit.

CANON VIII.

Si quis dixerit, Missas, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, illicitas esse, ideóque abrogandas; anathema sit. *

CANON IX.

Si quis dixerit Ecclesiæ Romanæ ritum, quo summissa voce pars canonis, & verba consecrationis proferuntur, damnandum esse; aut lingua *c* tantum vulgari Missam celebrari debere; aut aquam non miscendam esse vino in calice offerendo, eo quòd sit contra Christi institutionem; anathema sit. *c* Sup.c.1.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide P. Azor inst. Moral. p.1. lib.10. c.8. q.4. P Vasq. in 3.p.B.Thom.tom.3.disp.222.n.15.

β CANON II. Vide B. August. lib.10. de ciuit.Dei, cap.20. P.Azor d.q 4.

γ CANON III. Vide P.Vasq.d.tom.3.disp.228.n.3.P.Ægid. de Sacrament p.83.n.16. P.Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib.29.n.149.& 153.

δ CANON IV. Vide P.Henriq in sum.p 2.l.9.c.31.n.2.

* CANON VII. Vide Salzedo alios referentem in addit. ad Bern Diaz in prax.canon c.38.lit.A.

ε CANON FIN. Vide P.Azor. inst.Moral. p.1. lib.10.c.30. q.1 vers. Altera quæstio est, Balduin. Iunium super opera controu. Bellarm p.2.lib.4.c.7.de Missis priuatis, genere linguæ, & modo vocis, prope finem.

Decretum

Digitized by Google

Decretum de obseruandis, & euitandis in celebratione Missæ.

QVanta cura adhibenda sit, vt sacrosanctum Missæ sacrificium omni religionis cultu, ac veneratione celebretur; quiuis facilè existimare poterit, qui cogitarit, *a* Hier. 42. maledictum in sacris literis eum vocari, *a* qui facit opus Dei negligenter. Quod si necessariò fatemur, nullum aliud opus adeò sanctum, ac diuinum à Christi fidelibus tractari posse, quàm hoc ipsum tremendum mysterium, quo viuifica illa hostia, qua Deo Patri reconciliati sumus, in altari per sacerdotes quotidie immolatur; satis etiam apparet, omnem operam & diligentiam in eo ponendam esse, vt quanta maxima fieri potest interiori cordis munditia, & puritate, atque exteriori deuotionis ac pietatis specie peragatur. Cùm igitur multa iam siue temporum vitio, siue hominum incuria, & improbitate irrepsisse videantur, quæ à tanti sacrificij dignitate aliena sunt, vt ei debitus honor, & cultus ad Dei gloriam, & fidelis populi ædificationem restituatur: decernit sancta Synodus, vt Ordinarij locorum Episcopi ea omnia prohibere, atque è medio tollere sedulò curent, ac teneantur, quæ vel 1 *a* auaritia, *b* idolorum seruitus, 2 vel irreuerentia, quæ ab impietate vix seiuncta esse potest, vel superstitio, veræ pietatis falsa imitatrix, induxit. Atque vt multa paucis comprehendantur, in primis, quod ad auaritiam pertinet, cuiusuis generis mercedum conditiones pacta, *c* & 3 quidquid 3 pro Missis nouis celebrandis datur; necnon importunas, atque 4 illiberales eleemosynarum exactiones, potius quàm postulationes, aliáque huiusmodi, quæ à simoniaca labe, vel certè à turpi quæstu non longè absunt, omnino prohibeant. Deinde, vt irreuerentia vitetur, singuli in suis diœcesibus interdicant, ne cui vago, & ignoto sacerdoti Missas celebrare liceat. Neminem præterea, qui publicè, & notoriè criminosus sit, * aut sancto altari ministrare, aut sacris interesse permittant; néve *γ δ* patiantur *d* 5 priuatis in domibus, atque omnino extra Ecclesiam, & ad diuinum tantùm cultum 6 dedicata oratoria, eisdem Ordinariis designanda, & visitanda, sanctum hoc

b Eph. 5.

c Concil. Laodic. can. 8. Concil. Carth. 2. can. 9. cap. ficut, cum seqq. c. his ergo, c. nullus presbyter, & c. cler. de confecr. dist. 1. iuxta Conc. Laodic. 58. & Fe-

Digitized by Google

hoc sacrificium à sæcularibus, aut regularibus, quibuscumque peragi: ac nisi priùs qui interfint, decenter composito corporis habitu, declarauerint se mente etiam, ac deuoto cordis affectu, non solùm corpore, adesse. Ab e ecclesiis verò musicas eas, vbi siue organo, siue cantu lasciuium, aut impurum aliquid miscetur, item sæculares omnes actiones, vana, † atque adeò profana colloquia, 7 deambulationes, strepitus, clamores arceant, vt domus c Dei verè domus orationis esse videatur, ac dici possit. Postremò, ne superstitioni locus aliquis detur, edicto, & pœnis propositis caueant, ne sacerdotes aliis ζ quàm 8 debitis horis celebrent, * néve ritus alios, aut alias cæremonias, 9 & preces in Missarum celebratione adhibeant, præter eas, quæ ab Ecclesia probatæ, ac frequenti, & laudabili vsu receptæ fuerint. Quarumdam „ verò Missarum, & candelarum certum numerum qui magis à superstitioso cultu, quàm à vera religione, inuentus est, omninò ab Ecclesia remoueant: doceántque populum, quis sit, & à quo potissimum proueniat sanctissimi huius sacrificij tam pretiosus ac cœlestis fructus. 10 θ Moueant † etiam eundem populum, vt frequenter 11 ad suas d parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant. Hæc igitur omnia, quæ summatim enumerata sunt, omnibus locorum Ordinariis ita proponuntur, vt non solum ea ipsa, sed quæcumque alia huc pertinere visa fuerint, ipsa pro data sibi à sacrosancta Synodo potestate, ac etiam vt delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inuiolatè seruanda censuris ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituentur, fidelem populum compellant: non obstantibus priuilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.

lic. Papàm in ep. ad omnes Episc. & ante hos Anacl. ep. 1.

c Matth. 21.

d cap. 2. de par. Vide Concil. Agath. 21. & 53.

DECLARATIONES.

1 *Vel auaritia.*] Auaritia non solùm arcenda est ab eo qui celebrat, sed ab his etiam, qui à celebrante aliquid exquirunt, vt illi faciant licentiam celebrandi.

Item non posse Parochos accipere aliquid etiam à sponte dantibus pro administratione Sacramentorum: pro eleemosyna autem, quod sponte auferetur, posse accipere.

2 *Vt*

Digitized by Google

2 *Vt irreuerentia vitetur.*] Vbi est consuetudo quod Sacerdos per Ecclesiá paratus & paramentis Sacerdotalibus indutus eleemosynam quærat & pacem offerat, illam S D N censuit tollendam. Nihilominus Sacerdoti celebranti, oblationem, & eleemosynam accipere licet, dummodo apud altare maneat, nec vagetur, quia per Ecclesiam vagatio hic specialiter tollitur. Parochus autem Ecclesiam circumire potest. At simplex sacerdos, nec ad populum se vertere, nec Ecclesiam circumire potest. Ita Congregatio, facto verbo cum sanctissimo censuit.

3 *Pro missis nouis.*] Qui missas nouas celebrant, possunt se tantum in medio altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere, non autem circumire Ecclesiam hac de causa.

4 *Illiberales eleemosynarum exactiones omnino prohibeant.*] Non enim est obligationis: poterit tamen accipi eleemosyna inter partes stabilita pro missis celebrandis, & promittens soluere, potest conueniri. Caiet. in sum. verbo Simonia.

5 *Priuatú in domibus.*] Facultatem celebrandi in priuatarum domorum oratoriis ab Apostolica Sede emanatam, Episcopus impedire non potest; verùm oratoria ipsa visitare debet, vt videat si decenti loco, ornatúque sint. Item corrigere quicquid corrigendum inuenerit: licentias quoque ab antecessoribus Ordinariis concessas reuocare, aut limitare eius arbitrio permittitur.

Licentia tamen celebrandi missam in oratorio alicuius Laici reuocari non potest sine causa.

6 *Dedicata oratoria*] In oratoriis extra Ecclesiam dedicatis celebrare licet, dummodo nullum Parochiæ damnum inferatur.

In priuatis oratoriis celebrandi facultas Episcopo concedi non potest: quod procedit præsertim in locis ad id quidem destinatis, sed oratorij formam non habentibus. Idem de principum domibus censendum est, nam hoc casu illæ priuatæ censentur, sicut & palatia Baronum Quibus non obstantibus, Ordinarij arbitrio permittit Pontifex, necessitate personarum & infirmitatis qualitate pensata, vt pro infirmorum commoditate, etiam in priuato oratorio, vel altari ad hoc deputato, facultatem celebrandi concedat. Et ideo Ordinarius debet dare licentiam Marchionissæ, vt possit facere celebrari Missam in oratorio; quod, propter ætatis & valetudinis incommoda, in aula sui palatij honesto & opportuno ideo ad sacrum Missæ vsum extruendum dirauit: modo tamen illud occlusum teneat, sicuti postulat dignitas sacrificij quod ibi agendum est.

Litteris

Digitized by Google

Literis Archiepiscopi Ianuensis quærentis, quid agendum sibi esset in praua Ianuensium consuetudine, qua tam ægri quàm lentes, passim contra Decret Concil. Trident. Missas domi audiunt? visum est respondendum, vt nemini (qui possit ad Ecclesiam ire) id permittat: in casu tamen necessitatis concedat arbitrio suo; modò celebretur in oratorio, vel altari ad id ministerium decenter constituto.

Infans nobilissima mulier Portugaliæ, cùm per consuetudinem non possit ipsa, neque eius familia exire domo ad Missam, potest, & conceditur ei ac familiæ in oratorio audire, sine tamen præiudicio parochiæ.

Licentia celebrandi Missam in oratorio vel Ecclesia de nouo fabricata dari non debet, nisi cum clausula, *saluo iure, & sine præiudicio Ecclesiæ Parochialis.* Hoc autem præiudicium intelligitur in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & ad alia, quæ ipsi parochiæ de iure debita attinent, in aliis verò non.

Si Oratorium ab Ordinario visum atque recognitum, existiment idoneum, in quo honor & cultus Deo tribuatur, sicut Missæ sacrificium requirit, decet ab eodem Ordinario, (si adsit aliqua legitima causa,) permitti, vt in eodem Missa celebretur.

7 *Deambulatione:, strepitus.*] Iudices etiam Ecclesiastici, (qualis est Vicarius cum adiunctis,) non possunt intra corpus Ecclesiæ iudicium exercere, *vt infr. c. 6. sess. 25. de reform. §. Episcopus.*

8 *Debitis horis.*] Ante diem, & horis indebitis celebrare nulli licet, etiam vigore priuilegiorum à Sede Apostol. ante Concil. Trid. concessorum. An autem Regulares possint Dominicis diebus dicere Missas, nisi prius in Ecclesia maiori fuerit cantatum Præfatium? Congregatio censuit, nullo decreto Conc. id inhibitum esse: sicut & non est statutum, ne processiones faciant extra claustra, vel publicent monitiones, seu quasuis Bullas, sine Episcopi licentia. sic declarauit Congregatio.

Placuit concedi Florentiæ, confraternitati S. Francisci, & B. Mariæ Magdalenæ facultatem celebrandi Missam ante lucem, sed ita, vt Missa non incipiatur nisi duabus horis ante Solis ortum.

Prælatis, Capellanis, Clericis, fratribus, aliisque superioribus mandauit Pius V. in virtute sanctæ obedientiæ, ac sub suæ indignationis, ac perpetuæ suspensionis à diuinis, pœnis; vt deinceps Missas vespertino tempore licentiarum à maiori Pœnitentiario obtentarum, aut aliarum facultatum, siue quouis alio prætextu, celebrare, vel celebrari facere non præsumant. Et hæc sancta constitutio Pij V. in Bullario est.

9 Et

Digitized by Google

9 *Et preces in Missarum celebratione.*] Licet nouæ & non receptæ preces in Missa prohibeantur, non tamen iaculatoriæ, sicut est: *Adoramus te Christe*, & similes vsu communi extra sacrificium probatæ, dummodo ob illas nihil omittatur in Missa. Per hæc etiam verba non prohibetur, quin vbi consuetudo viget, vulgari sermone dici possint.

10 *Moneant etiam.*] Populus monendus est vt Dominicis diebus,& Festis maioribus in suis parochiis Missas audiat: non tamen ex vi Concil Trident. est ad id per censuras Ecclesiasticas cogendus.

11 *Ad suas Parochias saltem diebus Dominicis.*] Circa excommunicationem ferendam in eos qui diebus Dominicis non accedunt ad Matricem vel parochialem Ecclesiam pro Missa audienda, Congregatio censuit, hanc pœnam excommunicationis etiam in casu notabilis negligentiæ aut contumaciæ nullo Decreto Concilij impositam fuisse; sed tantum iniunctum est Episcopis, vt ipsi moneant populum, vt frequenter ad suas Parochias saltem diebus Dominicis, & maioribus Festis accedat, vt loquitur præsenti cap. Item moneant populum diligenter, teneri vnumquemque Parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, ad audiendum verbum Dei, & discendum doctrinam Christianam, *vt loquitur sess. 24. c. 4.*

De rectore monoculo, qui vult se dare religioni,& celebrare Missam, negatum est, si est captus toto oculo, neque huius dispositionis reperitur exemplum, ne scandalo populo sit. *Innoc. in cap. cùm tua. de corp. vit.*

Elborēsis 9. Sept. 1592. Congregatio Concilij declarauit, caput vnicum de obseruandis,& euitandis in celebratione Missæ sess 22. in ea parte, in qua disponitur, extra Ecclesiam, & ad diuinum tantum cultum debere, non derogasse priuilegio introducto in fauorem Episcoporum per cap. vltimum. de priuileg. in 6.

Per hoc decretum, scilicet, de Missis in priuatis domibus non celebrandis,non est vlla ex parte derogatum priuilegio concesso in fauorem Episcoporum, de quo in cap. vlt. de priuil. in 6. Ab omnibus enim Cardinalibus est ita decisum, quia intentio Concilij est tollere abusus, at in Episcopis non est abusus, cum fiat ex caussa, scilicet vt quotidie Missam audiant, quam non audirent, si illa priuilegia ipsis derogarentur. Quo priuilegio Episcopi etiam propter valetudinem vtuntur: nam perfectionis, & valetudinis caussa æquiparantur. Eodem priuilegio possunt vti Episcopi ex vrgenti periculo: nam & per cap. *Concedimus, de consecr. dist* 1. conceditur Missæ celebratio propter necessitatem extra Ecclesiam. Item Episcopus non valens commodè

Digitized by Google

modè accedere ad Ecclesiam, potest absque dicta licentia S D N. de celebrando, in oratorio celebrare, vel celebrari sibi facere; ex *cap. Missarum solemnia, de consecr. dist* 1.

Stante prædicta declaratione, scilicet, quod licentia celebrandi in priuatis domibus est petendi à Sede Apostolica; Episcopus ipse non potest id concedere aliis, ex dicta declaratione: ad tollendum abusus, licet de iure posset, *d. Missarum solemnia.*

An si regulares aliqua indecentia aut prohibita in Ecclesiis suorum ordinum habeant, ex Concilio Prouinciali possit Ordinarius etiam contra ipsos regulares, eorúmque Ecclesias, prout eis videbitur, etiam per viam interdicti, vel censurarũ prouidere. Respondit Congregatio posse, dum tamen ad interdictum non procedat, nisi ritè & rectè obseruatis omnibus à iure requisitis.

REMISSIONES.

α *Qua vel anuritia, idolorum seruitus*, &c.] Vide Nauarr. in Miscell. de Orat Miscell. 56. num. 3. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 29. vbi latissimè.

β *Et quidquid pro Missis nobis celebrandis datur*, &c.] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Qui Missas nouas celebrant, possunt se tantùm in medio Altaris ad populum vertere, & oblationes sponte factas recipere; non autem circumire Ecclesiam hac de causa, refert Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Missa, vers. Secundò

* *Et notoriè criminosus sit.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 79. lit. A.

γ *Neve patiantur priuatis in domibus*, &c.] Vide Guttier. Canon. lib. 1. c. 30. n. 24 cum seqq. latè Fr Ioan de la Crux de statu Rel. lib 2. c. 5. dub. 7. Petr. Ledesm in sum p 1. tract. de Euchar concl. 2. duda 1. & 2 P Azor. instit. Moral p. 1. lib. 10. cap. 26. à princip. D. Henriq. in sum. p 2. lib. 8 cap. 56. pag 738. P. Ægid de Saeram. tom. 1. quæst 83 num. 223. cum seqq. Et Sixt. IV. concessit fratribus Minoribus, vt non solùm in oratoriis, & locis, quibus degunt, sed etiam in quocumque alio loco congruenti, & honesto possint super Altare portatile Missas liberè, & licitè celebrare. Et Alexand. VI. concessit eisdem fratribus, vt possint celebrare Missas in Cameris sæculariũ, vel in plateis, dato, quòd non videantur loca inhonesta, quia in cameris dormiunt coniugati, & in plateis fiunt multa profana, quas concessiones adducit Fr Emman qq. Regul. tom 1. q 43. art. 4 & art. 5. resoluit Concilium in præsenti non reuocare hæc priuilegia, sed tantùm præcipere ordinariis, vt non obstantibus dictis priuilegiis, compellant Regulares in foro exteriori censuris, & aliis remediis opportunis,

Digitized by Google

ne facultatibus in ipsis priuilegiis vtantur, & sic non impedientibus Episcopis non est cur Religiosi scrupulis agitentur Sed P. Azor. d c. 26. q 7 dicit per Concilium in præsenti sublata esse prædicta priuilegia, nisi de nuò concedantur, & confirmentur, & allegat Nauarr in man. cap. 25. n. 82. Durant de ritibus Ecclesiæ lib. 1. cap 6 n 8. P. Ægid d q 83 n 226. Ideò Gregor. XIII. concessit Religiosis Societatis Iesv, quod non obstante decisione Conc. Trid sess 22. in decreto de obseruandis, & cuitandis in celebratione Missæ, possint Presbyteri Societatis in missionibus, quæ à Superioribus fiunt, seruata aliàs forma concessionis Paul. III. videlicet cum debita reuerentia & honore, sacrificium Missæ super altari viatico celebrare vbique gentium, etiam in castris militum, modo loca, etsi communia & profana, tuta, & honesta sint, & Præpositus generalis, aut per eum Prouincialis Præpositi, eo tunc vtendum fore iudicauerint, poterúntque ibi ipsi Presbyteri sanctissimum Eucharistiæ Sacram. ministrare fidelibus, ad illud sumendum debitè præparatis.

ƒ Vtrùm Episcopus possit dare licentiã, vt Sacerdos in priuatis domibus, quæ sacræ non sunt, immolare queat? Vide Nauar. cons. 1. sub tit. de Const. n 76. & cons 16. de priuilegiis, P. Azor. d cap. 26. q. 3. vbi resoluit, hanc facultatem solum Romanum Pontificem concedere posse, & q. 4 sacram Congregationem censuisse, per hoc Decretum non esse derogatum priuilegio Episcoporum quod habetur in cap. Quoniam, de priuileg. lib. 6. de quo etiam Beia casuum conscientiæ p. 4. casu 33. Idem Azor. d. c. 26 q. 5. asserit eandem sacram Congregationem censuisse, Episcopos prædicto priuilegio vti posse, quando ob incõmodam valetudinem domo exire nequeunt: & q 6. posse Missæ Sacrificium absque peccato fieri extra loca consecrata, tempore necessitatis; Episcopi consensus, vbi commodè is peti, & impetrari potest, aut etiam sine eo, vbi commodè peti non potest, de quo etiam Nau in Man. cap. 25. n. 82. Durant de Ritibus Ecclesiæ. lib. 2. c 6 n. 8. Ludou. Beia d casu 33. vers probatur tum quia. P Soar. p. 3 disp 81. sect. 2. late Pet. Cened pract. & canon. l. 1 q 44. à n. 4.

ƒ *Nève patiantur priuatis in domibus*] Vide Bern. Diaz in prax. can. c 39. vbi etiam Salzedo lit. A.

ɛ *Ab Ecclesiis verò musicas eas, &c.*] Vide Caiet. 2. 2. q. 91. artic. 1. vers. Inter hæc. Nauar. in Man. c. 12. n. 87. P. Soar. to. 4. de Religione lib. 4. de Orat. c. 13. n. 16. & 17. Val. 2. 2. disp. 6. q. 9. puncto vnic. late, & eleganter P. Sanchez in præcepta Decalogi lib 2. cap. 37. num 7.

ζ *Quarundam verò Missarum, & candelarum certum numerum, &c.*] Vide P. Gabr. Vasquez in 3. p. B. Thom. tom 3. disp 233. num 26.

Digitized by Google

num. 26. Zerol. p. 1. verbo Missa pag. 227. P. Sanch. d. lib. 2. cap. 40. n. 40 vbi n. 41 de Trinitariis sancti Amatoris.

a *Ne Sacerdotes aliis, quàm debitis horis celebrent.*] Vide Nau. de Orat. in Miscel. 76. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, §. 13. n. 9. P. Henriq. lib 9. cap. 24 §. 6. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn lib 29. à n. 173 P. Azor. inst. Moral. p. 1. lib. 10. cap. 25. pag. 1021. P. Vasq. in 3. p. S Thom tom. 3. disp. 233. n. 26 cum sequentib. Legitimum tempus esse antemeridianum ad celebrandum, resoluunt Fr Emman. d. §. 13 ad finem, Durant de Ritibus Ecclesiæ lib. 2. c. 7. P. Soar. tom. 3. disp. 80. sect. 4. P Ægid de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 217. cum seq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Religionis lib. 2. c. 3. dub 6. vbi refert quibus religiosis sit concessum Missam celebrare ante horam, & post horam ab Ecclesia statutam, de quo etiam Pat. Azor. d. cap. 25. quæst. 5.

b *Aliis quàm debitis horis celebrent.*] Vide tradita à Salzedo ad Bern Diaz in prax can. c. 46 per totum.

c *Moneant etiam eundem populum, vt frequenter ad suas parochias, saltem diebus Dominicis, & maioribus festis, accedant.*] Vide Cened. ad Decretal. collect. 104. Ferdinand Paez Lusit. in repet. cap Missas, de consec. dist. 1. n. 143. Gutt. Can. c. 30 à n. 7. lib. 1. Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 149. n. 25. & quæst. Regul. tom. 1. quæst. 43 art 7. P. Soar. tom 3. disp 87. sect. 2. in dub. circa secundam Missæ diuisionem, P. Azor. instit. Moral p. 1. lib. 7. c. 9. quæst. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. q. 3 n. 22. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 83. n. 311. P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 9 de Missa, c. 26. n. 14. pag. 830. Matth. Soar. in pract. & ordine visitandi, cap. 3. n. 4. Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Missa, vers. Ad sextum, p 229. vbi asserit, sacram Cardinalium Congregationem censuisse, non posse Episcopum cogere populum multis pœnis, etiam casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, ire ad audiendam Missam in parochia sua † Vide etiam Grilenzon in cons. 54 n. 7. & 18.

d *Hæc igitur omnia*, &c.] Ex his verbis colligitur Fr. Emman. d. art. 7. posse Episcopos compellere Regulares, vt in Offertorio Missarum conuentualium, quæ Dominicis diebus in monasteriis celebrantur, declarent fidelibus, quæ festiuitates, & ieiunia in illa hebdomada occurrant: ne ignorantia horam festorum & ieiuniorum, præcepta Ecclesiastica à fidelibus transgrediantur, & ibi testatur, ita vidisse obseruari à quibusdam fratribus Ordinum Mendicantium in hoc Regno Portugalliæ in Archiepiscop. Eborensi.

Digitized by Google

DECRETVM DE REFORMATIONE.

a inf. sess. vlt. de ref. c. 1.

EAdem sacrosancta œcumenica, a & generalis Tridentina Synodus, in Spiritu sancto legitimè congregata, præsidentibus in ea eiſdem Apoſtolicæ Sedis Legatis, vt reformationis negotium proſequatur, hæc, in præſenti Seſſione ſtatuenda cenſuit.

CAPVT I.

Omnes clerici ſint à negotiis ſæcularibus alieni, honeſtè grauiterque ſe gerant ac ſanctè viuant: cum cæteri in eos ſuos oculos coniiciant, ex iiſque ſumant quod imitentur.

b Matt. 5. Tit. 2. c. qualiter, 2. de accuſ. c. clericos, 21. diſt.

NIhil eſt, quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum aſſiduè inſtruat, quàm eorum vita, & exemplum, qui ſe diuino miniſterio dedicarunt. Cùm enim à rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur; in eos, tanquam b ſpeculum, reliqui oculos coniiciunt, ex iiſque ſumunt quod imitentur. Quapropter ſic decet omnino Clericos in ſortem Domini vocatos, vitam, moreſque ſuos omnes componere, c vt habitu, geſtu, inceſſu, ſermone, aliiſque omnibus rebus nil, niſi graue, moderatum, ac religione plenum, præ ſe ferant: leuia etiam delicta, quæ in ipſis maxima eſſent, effugiant; vt eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cùm igitur, quo maiore in Eccleſia Dei & vtilitate, & ornamento hæc ſunt, ita etiam diligentiùs ſint obſeruanda, d ſtatuit Synodus, vt, quæ aliàs à e ſummis Pontificibus, & à ſacris Conciliis de Clericorum vita, honeſtate, cultu, doctrináque retinenda, ac ſimul de luxu, conuiuationibus, choreis, aleis, luſibus, ac quibuſcumque criminibus, necnon ſæcularibus negotiis fugiendis copioſè, ac ſalubriter ſancita fuerunt, eadem in poſterum iiſdem pœnis, vel maioribus, arbitrio Ordinarij imponendis, obſeruentur: nec appellatio executionem hanc, quæ ad morum correctionem pertinet, ſuſpendat. Si qua verò ex his in deſuetudinem abiiſſe compererint; ea quàm primùm in vſum reuocari, & ab omnibus accuratè cuſtodiri, ſtudeant; non obſtantibus conſuetudinibus quibuſcumque, ne ſubditorum neglectæ emendationis ipſi condignas, Deo vindice, pœnas perſoluant.

c Sess. 14. in proœmio. d de vit & hon. cler. extra in 6. & c. canonū, 14. q. 3. c. credo, 21. q. 3. Concil. Carth. 3. c. 15. Cōc. Chalced. can. 3. Concil. Aurel. 2. c. 14. cum ſim. & inf. ſeſſ. 24. de ref. c. 12.

e Vide 1. Concil. Matiſcon. c. 5. & 2. Nican. c. 16. & 4. Carth. c. 44. & ſeqq.

Concilium

Digitized by Google

Concilium Lateran. sub Innoc. III. c. 8. & lib. 4. Decretalium De accusationibus & inquisitionibus.

QValiter & * quomodo debeat Prælatus procedere ad inquirendum, & puniendum subditorum excessus, ex auctoritatibus noui & veteris Testamenti colligitur euidenter, exquibus postea processerunt Canonicæ sanctiones, sicut olim apertè distinximus, & nunc sacri approbatione Concilij confirmamus. Legitur enim in Euangelio, quòd villicus ille qui diffamatus erat apud dominum suum, quasi dissipasset bona ipsius, audiuit ab illo: Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ, iam enim non poteris villicare. Et in Genesi Dominus ait: Descendam & videbo vtrùm clamorem, qui venit ad me, opere compleuerint. Ex quibus auctoritatibus manifestè comprobatur, quòd non solùm cùm subditus, verumetiam cùm Prælatus excedit, si per clamorem & famam ad aures superioris peruenerit, non quidem à maledicis & maledicis, sed à prouidis & honestis: nec semel tantùm, sed sæpè, (quod clamor innuit, & diffamatio manifestat,) debet coram Ecclesiæ senioribus veritatem diligentiùs perscrutari, vt si rei poposcerit qualitas, Canonica districtio culpam feriat delinquentis, non tanquam sit auctor & iudex, sed quasi deferente fama, vel denuntiante clamore, officij sui debitum exequatur. Licèt autem hoc sit obseruandum in subditis, diligentiùs tamen obseruandum est Prælatis, qui quasi signum sunt positi ad sagittam. Et quia non possunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur nõ solùm arguere, sed etiam increpare, quin etiam interdũ suspendere, nonnunquã verò ligare frequenter odium multorum incurrunt & insidias patiuntur. Ideò sancti Patres prouidè statuerunt, vt accusatio Prælatorum non facilè admittatur, ne concussis columnis corruat ædificiũ, nisi diligens adhibeatur cautela, per quam non solùm falsa, sed etiã maligna criminationi ianua præcludatur. Verùm ita voluerunt prouidere Prælatis, ne crimina arcentur inuisibè, vt tamen cauerent, ne delinquerent insolenter, contra morbum vtrumque inuenientes congruam medicinam, videlicet vt criminalis accusatio, quæ ad diminutionem capitis (id est, degradationem) intenditur, nisi legitima procedat inscriptio, nullatenus admittatur. Sed cùm super excessibus suis quisquam fuerit infamatus ita vt iam clamor ascendat, qui diutiùs sine scandalo dissimulari non possit, vel sine periculo tolerari, absque dubitationis scrupulo ad inquirendũ & puniendũ eius excessus, nõ exodij forma, sed charitatis procedatur affectu, quatenus si fuerit grauis excessus, etsi non degradetur ab Ordine, ab administratione tamen amouebatur omnino: quod est

* quando

Luc. 16.

Gen. 18.

Thren. 3.

Digitized by Google

secundum Euangelicam sententiam à villicatione villicum amoueri, qui non potest villicationis suæ dignam reddere rationem. Debet igitur esse præsens is contra quem facienda est inquisitio, nisi se per contumaciam absentauerit: & exponenda sunt ei illa capitula de quibus fuerit inquirendum, vt facultatem habeat defendendi seipsum. Et non solùm dicta, sed etiam nomina ipsa testium sunt ei, vt quid & à quo sit dictum appareat, publicanda: necnon exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ, ac per suppressionem nominum infamandi, per exceptionum verò exclusionem, deponendi falsum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque subditorum excessus tanto diligentibus debet Prælatus assurgere, quanto damnabilius eorum offensas desereret incorrectas: contra quos, vt de notoriis excessibus taceatur, etsi tribus modis possit procedi per accusationem videlicet, denunciationem, & inquisitionem eorum, vt tamen in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leue compendium ad graue dispendium veniatur: sicut accusationem legitima præcedere debet inscriptio, sic & denunciationem charitatiua admonitio, & inquisitionem clamosa insinuatio præuenire; illo semper adhibito moderamine, vt iuxta formam iudicij, sententiæ quoque forma dicetur. Hunc tamen ordinem circa Regulares personas non credimus vsquequaque seruandum, quæ, cùm causa requiris, faciliùs & liberiùs à suis possunt administrationibus amoueri.

Lib. 3. Clem. De vita & honestate Clericorum.

QVoniam qui abiectis vestibus proprio congruentibus Ordini, alias assume, & in publico portare rationabili caussa cessante præsumit, professorum illius Ordinis prærogatiua se reddit indignum; præsenti constitutione sancimus, quòd quicumque Clericus virgata vel partita veste publicè vtetur (nisi causa rationabilis subsit) si beneficiatus extiterit, per sex menses à perceptione fructuum beneficiorũ, quæ obtinet, sit eo ipso suspensus. Si verò beneficiatus non fuerit, in sacris tamen Ordinibus citra sacerdotium constitutus, per idem tempus reddatur eo ipso inhabilis ad Ecclesiasticum beneficium obtinendum.

Idem quoque censemus de Clericis aliis, vestem talem, simul & consuram publicè deferentibus clericalem. Dignitatem verò, personatum, seu beneficium aliud obtinens, cui cura imminet animarum, necnon cæteri in sacerdotio constituti, ac Religiosi quilibet, quos oportet per decentiam habitus extrinseci morum intrinsecam honestatem obstendere, si (præterquam ex causa rationabili) publicè vestem ferant huiusmodi, aut infulam, seu

pileum

pileum lineum publicè portent in capite: sint eo ipso, beneficiatis videlicet, à peceptione fructuum beneficiorum, quæ obtinent, suspensi per annum; cæteri verò sacerdotes & Religiosi quilibet per idem tempus reddantur inhabiles ad quodcumque beneficium Ecclesiasticum obtinendum Sed & tales & cæteri quicumque Clerici vtentes epitogio, seu tabernado foderato vsque ad oram, & ita breui, quòd vestis inferior notabiliter videatur; epitogium ipsum seculares Clerici & Religiosi, administrationem habentes, teneãtur intra mensem dare pauperibus: cæteri verò religiosi administrationem non habentes, intra idem tempus illud teneatur suis Superioribus assignare, in pios vsus aliquos conuertendum; alioquin beneficiati suspensionis, cæteri verò inhabilitatis pœnas prædictas per idem tempus se nouerint incurrisse.

Huic insuper adiicimus sanctioni, vt Clerici, præsertim beneficiati, caligis scacatis, rubeis, aut viridibus publicè non vtantur.

REMISSIONES.

a Vide Nauar cons. 4. de Regularib. n. 27. & in cap. statuimus, 19 q. 3. n. 25 vers. 25. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 9 q. fin. sect. 2. n. 5.

* *Moresque suos componere.*] Vide Salzed. ad Bern Diaz. in prax. can c 75. lit. A. Petr. Greg. Tholosan. de appellat. lib. 2. cap. 10. n. 1. in fine.

† *Aleis*] Vide Bern. Diaz in prax. can. cap. 70 vbi Salzedo post Nauar. Menoch. & alios.

CAPVT II.

Qualitates assumendorum ad Ecclesias Cathedrales, qui vita bona, & ordine sacro præditi esse debent, ac tales qui cæteros docere valeant, quæ probari debent testimoniis, &c.

QVicumque a * posthac ad ecclesias cathedrales erit 1 assumendus, is non solum naralibus, ætate, moribus, & vita, ac aliis, quæ à sacris a canonibus requiruntur, plenè sit præditus; verum etiam in sacro Ordine antea, saltem sex mensium spatio, constitutus, quarum rerum instructio, si eius notitia nullâ; aut recens in curia fuerit, à Sedis Apostolicæ Legatis, seu Nunciis prouinciarum, aut

a c. cum in cũctis, & c. à nobis, de Elect. c. graue nimis, de præben. & inf. Sess. 14. c. 1. de reform.

eius Ordinario, eóque deficiente, à vicinioribus Ordinariis sumatur. Scientia verò præter hæc eiusmodi polleat, vt munieris sibi in iungendi necessitati possit satisfacere: ideóque tantea in Vniuersitate studiorum, Magister, siue Doctor, aut Licentiatus in sacra Theologia, vel iure Canonico meritò sit promotus †, aut publico Academiæ testimonio idoneus ad alios docendos ostendatur. Quòd si Regularis fuerit, à Superioribus suæ Religionis similem fidem habeat. Prædicti autem omnes, vnde institutio, seu testificatio erit sumenda, hæc fideliter, & gratis referre teneantur; alioquin eorum conscientias grauiter oneratas esse scient; ac Deum, & Superiores suos habebunt vltores.

Lib. 3. Decretal. De prebendis & dignitatibus.

CAPVT XXIX.

GRaue nimis est & absurdum, quòd quidam Ecclesiarum Prælati, cùm possint viros idoneos ad Ecclesiastica beneficia promouere, assumere non verentur indignos, quibus, non morum honestas, nec litteratum scientia suffragatur, carnalitatis sequentes affectum, non iudicium rationis. Vnde quanta Ecclesiis damna proueniant, nemo sanæ mentis ignorat. Volentes igitur huic morbo mederi, præcipimus, vt prætermissis indignis, idoneos assumant, qui Deo & Ecclesiis velint & valeant grata impendere famulatum; fiátque de hoc in prouinciali Concilio diligens inquisitio annuatim: ita vt qui post primam & secundam correptionem fuerit repertus culpabilis, à beneficiis conferendis per ipsum Concilium suspendatur, instituta in eodem Concilio persona prouida & honesta, quæ suspensi suppleat defectum in beneficiis conferendis. Et hoc ipsum circa Capitula, quæ in his deliquerint, obseruetur. Metropolitani verò delictum, superioris iudicio relinquatur ex parte Concilij nuncupandum. Vt autem hæc salubris prouisio pleniorem consequatur effectum, huiusmodi suspensionis sententia, præter Romani Pontificis auctoritatem, aut proprij Patriarchæ, minimè relaxetur, vt in hoc quoque quatuor Patriarchales sedes specialiter honorentur.

DECLARATIO.

1 *Assumendus.*] Principalis dignitas in Collegiata Ecclesia exempta, cui ordinaria iurisdictio cum omnibus iuribus quasi Episcopalibus competit, non necessariò conferri debet Licentiato,

gato, vel Doctori, vt principalis dignitas Cathedralis Concilium enim quando loquitur de dignitatibus, c. 12. sess. 24 hortatur, *vt conferantur Doctoribus*, non vero præcipit; quia hoc nullibi dicitur esse necessarium. *Vide sess. 24. c. 12. §. Hortatur.*

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachat. 4 act. 1. c. 4. cum seqq. Flamin. de resignationib. lib. 8 q. 5. n. 3. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. c. 24. lit. B & in c. 24. lit. A & in c. 25 lit. A. Hier. Cæuallos in suis pract. com. contra com. q. 606. n. 8. & 9. Coned. collect. ad Decret. 77. n. 2.

β *Id. éque antea in Vniuersitate Iudicium*, &c.] Vide Menoch. de arbitr. casu 425. n. 35. Nauarr. de Orat. Miscell. 18. n. 154. cum seq. P. Henriq. in sum. p. 2. lib. 10. c. 16. §. 2. lit. R & lib. 14. c. 19. in princ. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 3. c. 28. q. 9 & lib. 6. cap. 6. q. 1. P. Less. de iust. lib. 2. c. 34. dub. 24. Gonzal. ad reg. 8. Canc. glos. 4. n. 67. Coned. ad Decretum, Collect. 51. n. 4. in fine. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30. tract. 3. n. 191.

† *Vel iure canonico meritò sit promotus*, &c.] Vide Marcum Anton. Peregrin. conf. 3. n. 19. vol. 2.

CAPVT. III.

Distributiones quotidiana creandæ ex tertia parte quorumcumque fructuum, & quorumcumque beneficiorum. Portiones absentium cedunt pijs locis arbitrio Episcopi. Excipe actu ministrantem in Ecclesia eiusue ciuitatem. Excipe quasdam Cathedrales & collegiatas Ecclesias. Vbi non ministrantes perdant aliquid, quod ad dictam tertiam partem ascendit.

α * β γ EPiscopi, etiam tanquam delegati Apostolici, &c. 1 in fructibus, & prouentibus quibuscumque 2 omnium dignitatum, personatuum, & officiorum, in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis existentium tertiam 3 partem in distributiones, eorum arbitrio assignandas, diuidere possint; vt scilicet, qui eas obtinent, si personaliter competens ibi seruitiũ iuxta formam, ab eisdem Episcopis præscribendã, quolibet die statuto nõ impleuerint, & illius diei distributione amittãt, nec eis quoquo modo dominium

Digitized by Google

requirant, 4 sed fabricæ Ecclesiæ, quorum indigeat aut alteri pio loco, 5 arbitrio Ordinarij applicentur. Crescente verò contumacia, contra eos 6 iuxta sacrorum Canonum constitutiones procedant. Quod si alicui ex prædictis dignitatibus in Ecclesiis Cathedralibus, vel Collegiatis, de iure, seu consuetudine, iurisdictio, administratio vel officium non competat, sed extra ciuitatem in diœcesi 7 cura animarum immineat, cui is, qui dignitatem obtinet, incumbere voluerit, tunc pro tempore, quo in curata Ecclesia residerit, ac ministrauerit, 8 tanquam præsens sit, ne diuinis interfit, in Ecclesiis Cathedralibus, ac Collegiatis habeatur. Hæc in iis tantùm Ecclesiis constituta intelligantur, in quibus nulla est consuetudo, vel statutum, vt dictæ dignitates non seruientes aliquid amittant, quod ad tertiam partem dictorum fructuum, & prouentuum ascendat: 9 non obstantibus consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam iuramento, & quauis auctoritate firmatis.

DECLARATIONES.

1 *Ex fructibus, & prouentibus quibuscumque.*] Huius capitis dispositio locum habebit, si fructus illi & prouentus sint illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ dignitates: secus verò, si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus habent sedem in choro tantum, & in quibus nunquam secessus residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam Iurisdictionem exerceant.

2 *Omnium dignitatum.*] Non tamen comprehenduntur dignitates, quæ essi habent locum in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes prebendas, vel fructus tenues, quæ teneri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo, absque alia dispensatione, vt d. *Licet* de Const. in 6. nec illis vnire Ecclesias parochiales ad augendas fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest. Si aliquibus ex dignitatibus, quæ sunt de Iure patronatus Laicorum, in fundatione concedatur aliquod longum tempus, per quod illas obtinentes abesse possint, sine fructuum &c. prouentuum amissione; per hoc decretum nihil est istiusmodi concessioni derogarum. Verùm dignitates omnes etiam illæ quæ sunt de Iure patronatus detractioni tertiæ partis fructuum obnoxiæ sunt, vt c. 3 Sess. 21. dicitur. Similiter, obstinens in Cathedrali, vel

Collegiata

Collegiata dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum cæteris participet, residere tamen tenetur; & sic distinctioni istius tertiæ partis fructuum est obnoxius.

Obtinens legitimè duas dignitates in Cathedralibus, in digniori residere debet, & nihilominus fructus alterius lucraturs non tamen distributiones quotidianas, nec eam tertiam partem præbendæ, quæ auctoritate huius Decreti, in quotidianas distributiones est conuersa. *Supr. sess.* 21. *de Reform. c.* 3. §. *Habens.*

Congregatio Concilij censuit, posse Canonicos per mediaria Ecclesiæ inseruire, iuxta Decretum Episcopi, dum tamen toto anno vltra bimestre non absint ab Ecclesia, & etiam eo tempore distributiones quotidianas minimè percipiant. Sanonēsis Iul. 1591.

3 *Tertiam partem in distributiones.*] Congregatio censuit, hoc procedere etiam quando distributiones sunt sufficientes. Et distributio facienda est ex fructibus, non secundùm taxam antiquam, prout in libris Capitularibus seu aliis notatur, sed secundùm communem valorem currentem. *Vide sess.* 21. *cap.* 3. §. *Tertiam partem.*

Archiepiscopus Panormitanus, volens creare distributiones in Cathedrali, iuxta formam huius capitis, dimisit libera præbendas, distributionesque constituit ex reditibus eiusdem Ecclesiæ, prouenientibus à mortuariis & administratione Sacramentorum. Sed Congregatio decreuit, vt ex tertia parte præbendarum constituerentur distributiones quotidianæ.

An ratione visitationis Archidiacono incumbentis ratione suæ dignitatis possit abesse vltra menses concessos à Concilio. Congregatio censuit posse.

An verò pro tempore dictæ absentiæ vltra tres menses ex causa visitationis possit lucrari fructus sui Archidiaconatus, qui lucrifiunt per essentiam.

Congregatio censuit posse, dummodo dari consueuerint absentibus legitima causa, non tamen lucrari distributiones merè quotidianas.

An durante ea visitatione lucrari etiam possit fructus illius canonicatus quem obtinuit, vt ex dispensatione vel ex Ecclesiæ illius consuetudine; stante quod fructus canonicatus distincti sunt à fructibus præbendæ Archidiaconatus.

Congregatio respondit non posse nisi pro tribus mensibus vacationis & à Concilio permissis, nec tamen de lucrandis fructibus locum habent, nisi exstet Ecclesiæ consuetudo, vt Archidiaconus visitans nihil fructuum percipiat, quam consuetudinem censuit Congregatio seruandam.

Abulen.

Digitized by Google

Abulens. distributionum causa proposita.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini. In Ecclesia Abulensi distributiones quotidianæ à fructibus præbendarum separatæ non sunt, & Capitulum prætendit D. Episcopum non posse tertiam partem omnium fructuum præbendarum dictæ Cathedralis Ecclesiæ separare pro quotidianis distributionibus, sub prætextu, quod ex consuetudine immemorabili dignitates, Canonici, portionarij & cæteri præbendati dictæ Ecclesiæ Abulensis soleant lucrari grossam præbendarum suarum residentes & interessentes qualibet die, vna hora dumtaxat, videlicet ad primam, vel tertiam, vel aliam iuxta determinationem à Capitulo, pro temporis commoditate, faciendam, nec ad maiorem residentiam & diuinorum interessentiam compelli posse. Sed nihilominus D. Episcopus dicit posse & deberi ex omnibus fructibus præbendarum dictæ Ecclesiæ prædictam tertiam partem separari, & pro distributionibus quotidianis illam diuidi per omnes horas Canonicas, diurnas, & nocturnas proportionabiliter pro diuinis tantum interessentibus, iuxta Decretum Conc. Trid. sess. 21. c. 3. & præsenti cap. & prætensam consuetudinem immutabilem ait non obstare, cum eam Concilium in dictis Decretis tollat & abroget: grossa autem præbendarum, quæ pro vnius horæ assistentia datur, non habet vim nec effectum distributionum quotidianarum: nec satisfit Concilio, quia Concilium loquitur de illis distributionibus, quæ per omnes horas Canonicas diurnas & nocturnas diuiduntur, prout prædicta grossa. Hæ enim distributiones de iure magis pro fructibus præbendarum habentur, quam pro distributionibus quotidianis, *extrauag. Cum nonnulla, §. Præterea cum in aliquibus, de præbend. inter communa. Cosmus in prag. sanct. Gallia, in titulo, Quo tempore quis debeat esse in choro. Glossa vers. distributiones, Paris. cons. 32. n. 8. lib. 4.* & pluries resolutum Rotæ, vt in duabus resolutionibus, quarum copiæ dantur & fuerunt traditæ à Couarr. *lib. 3. variar. c. 17. n. 2.* Et Capitulum contendit, grossam hanc pro quotidianis distributionibus computari posse, ita quod teneatur illam Episcopus proportionabiliter distribuere per omnes horas Canonicas, tam diurnas, quam nocturnas pro interessentibus tantùm, & non pro interessentia vnius tantùm horæ, ne chorus & Ecclesia sint in aliis horis, & diuinis officiis debito seruitio, & ministrorum præsentia destituta, contra decreta, & mentem Concilij. Quare illustrissimis & Reuerendissimis DD. VV. supplicamus, declarari vel D. Episcopum Abulensem, pro quotidianis distributionibus tertiam partem quotumcumque fructuum omnium præbendarum Ecclesiæ Abulensis

Abulensis separare & assignare posse, illámque proportionabiliter, per omnes horas Canonicas diurnas, & nocturnas diuidere, pro mercede & stipendio personaliter interessentium dumtaxat, etiamsi in Ecclesia Abulensi consuetudo sit immemorabilis, vel statutum, secundum quod grossa præbendarum lucrifiat interessendo qualibet die vni horæ tantùm: vel declarari, D Episcopum Abulensem posse istam grossam loco tertiæ partis fructuum diuidere, & assignare pro quotidianis distributionibus, per omnes horas Canonicas, & non pro mercede vnius horæ, sed pro seruitio, & personali præsentia omnium horarum assignetur proportionabiliter lucranda, vt satisfiat Concilio.

Congregatio Concilij censuit, distributiones quotidianas ita diuidendas esse, vt quilibet Canonicus deseruiendo lucrari possit ex illis id totum, quod de tertia parte suæ præbendæ detractum in ipsas distributiones conuersum fuerit. 23. April. 1593.

RESPONSIO.

COngregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie vni tantùm horæ, non esse satisfactum Concilio in præsenti cap & c. 3. sess 22. Episcopus tamen non debet dictam grossam accipere, & inter alias horas diuidere, sed ex reliquo corpore præbendarum, si non omnium tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis sufficiant, vt verisimiliter non negligantur iuxta formam ab eodem Episcopo præscribendam. Episcopus autem non potest dignitatibus, personatibus, & officiis statuere certam officij & seruitij formam præter solitam, pro lucranda tertia parte præbendæ in distributiones conuersa.

Congregatio Concilij censuit, non posse Ordinarium pro lucranda tertia parte præbendæ distributiones ex Decret. Concil. c 3 sess. 22. de Reform. conuersæ dignitatibus præscribere certam seruitij & Officij formam præter solitam. Elborensis 26. Sept. 1593.

4 *Sed fabricæ celeste,*] Id locum habet in dignitatibus, personatibus, & officiis; non ergo per verba comprehendit Canonicatus, sed illud distributionum genus habet etiam locum, quando non adesset illa ratio, quòd nullæ, vel ita tenues distributiones essent, vt dicitur in cap. 3. sess. 21. Sed in odium non residentium applicandum est fabricæ, &c.

Congregatio Concilij censuit, si Præpositura Cathedralis, à qua post Concilium tertia pars fructuum detracta, & in distributiones quotidianas conuersa, proponitur, num sit de corpore Capituli, 10. April. 1598.

Digitized by Google

Capituli, id quod ex dicta tertia parte Præpositus non inserviens amiserit, fabricæ Ecclesiæ indulgeat, vel alteri pio loco arbitrio Episcopi esse applicandum iuxta Decretum c. 3. sess. 21.

Hoc habet locum in dignitatibus, personatibus, & officiis, neque comprehendit canonicatus, vel aliud distributionum genus; habet etiam locum, quod hîc disponitur, quando non adest illa ratio, quod nullæ, vel ita tenues distributiones essent, vt in c. 3. sess. 21 sed in odium non residentium applicandum fabricæ: non obstat aliqua consuetudo, qua caueatur, vt deseruientibus portiones non seruiendum accrescant.

5 *Arbitrio Ordinarij applicetur.*] Ita eo non obstante, quod ista beneficia obtinentes dimitterent istam tertiam partem, possunt ab Ordinariis compelli ad residentiam, pœnis præscriptis Decreto Concilij sess. 24. c. 12. *Vide ad c. 3 sess.* 21. 5 Itaque differentia, in fine.

6 *Iuxta Sacrorum Canonum constitutiones procedant.*] Consuetudo immemorabilis excusare non potest a residentia in Ecclesiis Cathedralibus. Et ita declarauit S.D N. Gregorius XIII.

7 *Cura animarum imminuat.*] Secus si tantùm iurisdictionalis: si verò vnitæ sunt, est locus c. *extirpanda*, §. *qui verò, de prab.*

8 *Tamquam præsens, &c. Collegiatis habeatur.*] Non comprehenduntur Canonici quatenus habentes Ecclesias parochiales, non tamen vnitas Canonicatibus, qui si in parochialibus residerint, fuerint priuilegiati ad perceptionem fructuum, exceptis distributionibus quotidianis, iuxta Bullam sanctæ memoriæ Pij V. vel ex indulto Apostolico: non poterunt optare domos Canonicales, neque Canonicatum priuilegialem, aut familia obtinere; cum non habeantur pro præsentibus, sed tantùm sunt priuilegiati ad percipiendos fructus: & id quidem quando existat consuetudo vel statutum, quòd absentes non possint optare.

Dignitates & officia obtinentes in Ecclesia Cæsaraugustana, de quibus in hoc capitulo, comprehenduntur sub dispositione Concilij cap. 12. vers. præterea obtinentibus sess. 24. vt ad præstandum seruitium nouem mensium iuxta iuris decentem formam possint compelli.

Competens seruitium quod præstare tenentur obtinentes dignitatem, & beneficia in Ecclesia Cæsaraugustana, non ad eum planè modum accipiendum est, quo præscribitur à Conc. Trid. in cap. 12. vers. præterea obtinentibus, sess. 24. sed Archiepiscopum posse & debere circumscripto alio eius decreto, à quo ex parte dignitatum appellatum fuit, aliter quidem seruitium illi competens & congruum statuere, nempè ex hoc cap. Cæterùm oportere

Digitized by Google

oportere Archiepiscopum arbitrium suum pro muneribus & oneribus ipsis dignitatibus & officiis incumbentibus moderari, simulque rationem habere habitantium extra claustrum in præscribendis horis, quibus interesse quisque teneatur, iuxta autem horas, & dies seruitij ad hunc modum determinati, diuidendas esse distributiones ex tertia parte quorumcumque fructuum & prouentuum earundem dignitatum & officiorum desumptas, deductis tamen pensionibus, aliisque legitimis oneribus, quamdiu durauerint. Quæ quidem distributiones, ab illis qui principaliter statuta tempore non deseruiunt, amittantur, & fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco iuxta decretum eiusdem cap. 3. applicentur, obtinentésque huiusmodi dignitates & officia, licèt in commodum perinde atque alij eiusdem Ecclesiæ Canonici admittendi sunt, & ad missas in altari maiori celebrandas.

9 *Non obstantibus consuetudinibus.*] Congregatio censuit, hîc non esse derogatum fundationi.

REMISSIO.

α Vide Couarr. lib. 3 var. cap. 13. n. 7. Nauarr. de orat. Miscel. 59. num. 6 & Miscel. 14. num. 51. Guttier. Canon. lib. 1 cap. 1. n. 106. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo distributiones, §. 4. fol. mihi 116. P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 7. quæst. 8. col. 831. Quarant. in sum. Bullarij verbo Residentia, p. 445. Nicol. Garc. de benefic. p. 3. c. 2. à n. 430. cum seqq. P. Henriq. lib. 7. de Indulg. cap. 39. §. 3. p. 592.
* Vide etiam supra sess. 81. cap. 3. & quæ ibi diximus.

Decisiones Illustrissimorum Cardinalium sacræ Congregat. adducta à Nicol. Garcia locis infrà citatis.

β PRima. In Decreto sess. 21. cap. 3. agitur de Canonicatibus, & portionibus, & fit de necessitate hæc detractio, quando sunt nullæ distributiones, vel ita tenues, quæ distribuuntur interessentibus tantùm, sed in cap. 3. sess. 2. deducitur hæc tertia pars ex dignitatibus, etiam non ex necessitate, sed in odium non residentium, & pars absentium non præsentibus, sed alicui pio loco applicanda. refert Garcia de benef. p. 3. c. 1. n. 465.

γ. Secunda. Portiones absentium accrescunt deseruientibus, si ex Decreto Concilij, sess. 21. cap. 3. separatæ sint: secus verò fit ex Decreto, cap. 3. sess. 22. tunc enim fabricæ Ecclesiæ, quatenus indigeat, vel alteri pio loco arbitrio Ordinarij applicabuntur, nec obstat aliqua consuetudo, qua cauetur vt deseruientibus

tribus portiones non seruientium accrescant. refert Garc. d. cap. n 465.

δ Tertia. Differentia inter cap. 3. sess. 21. & illud cap. 3. sess. 22. est, quòd cap. 3. sess. 22. loquitur tantum de dignitatibus: à quibus Ordinarius tertiam partem fructuum in distributiones quotidianas conuertendam separare potest, dato etiam quod distributiones quotidianæ non sint tenues, & hoc in odium obtinentium dignitates, & residere negligentium, & quando ista tertia pars subtracta per non seruientes amittitur, locis piis est applicanda: cap. verò 3. sess. 21. loquitur solùm, quando distributiones sunt ita tenues, vt negligantur: & hoc casu tertia pars sic separata, & in distributiones ab Episcopo conuersa, si per non seruientes amittitur, proportionabiliter seruientibus accrescit, Garc. d. cap. n 465.

ε Quarta. Quando Episcopus vsus est remedio c. 3. sess. 21. in detrahenda tertia parte ex dignitatibus, non potest vti remedio cap. 3 sess. 22 in detrahenda alia tertia parte ex dignitatibus, & nihil dandum est iis, qui nihil contulerunt refert Garcia vbi suprà n. 472.

ζ Quinta. Hæc deductio facienda est ex fructibus, non secundùm taxam antiquam, provt in libris Capitulorum, seu aliis, sed secundùm valorem currentem. refert Garc. n 467.

η Sexta. Obtinens in Cathedralibus & Collegiatis dignitatem, licèt vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones cum cæteris participet, residere tamen tenetur, & sic detractioni ipsius tertiæ partis fructuum est obnoxius. refert Garcias num 481.

θ Septima. Antequam detractio hæc fiat, deducendæ sunt priùs pensiones, & alia onera legitimè imposita, quamdiu illa duraverint: sed de nouo imposita non comprehendunt istam tertiam partem, & quod de fructibus alteri reseruatis non fit ista detractio, donec reseruatarius vixerit; sed si beneficij titulum habens neglexerit residere, priuandus est eodem titulo alteri postea conferendo, refert Garcia n. 468.

ι Octaua. Nec pro distributionibus Canonicorum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ auferendum est quicquam de beneficiis, quæ sunt extra Ecclesiam Cathedralem, vel Collegiatam: nisi Ecclesiæ vel beneficia, extra dictam Cathedralem, vel Collegiatam existentia, essent perpetuò Canonicatuum vnita præbendis prædictarum Ecclesiarum, à quibus beneficiis extra prædictas Ecclesias, si quid ob eam causam exactum esset, debet restitui, & de cætero ab huiusmodi exactione abstinere, refert Nicol. Garc n 474.

κ Nona.

Digitized by Google

κ Nona Congregatio Concilij censuit, per grossam, quam isthic lucrifaciunt interessentes quotidie; vna tantum hora, non esse satisfactum Concilio sess. 21. c. 3. & sess. 22. c. 3. Episcopus tamen non potest d. grossam accipere, & in alias horas diuidere: quin potius ex reliquo corpore præbendarum, si non omnino tertiam partem, saltem tantam portionem detrahere, quanta sufficiat ad constituendas distributiones, quæ singulis horis veresimiliter non negligantur, refert Garc. n. 485.

λ *Ex fructibus, & prouentibus*, &c.] Garc. d. c. 22. n. 477. dicit, quòd debent esse fructus illius Ecclesiæ, in cuius choro sedem habent hæ dignitates, secus verò si nullos fructus percipiant istæ dignitates ex illis Ecclesiis, in quibus sedem habent, in choro tamen nunquam fecerunt residentiam, & habent proprium districtum, in quo suam iurisdictionem exercent.

μ *Omnium dignitatum*] Garc. d. cap. n. 483. resoluit, quòd non comprehenduntur dignitates, quæ etsi locum habent in choro, nullas tamen habent distributiones quotidianas, nec sufficientes præbendas, vel fructus tenues, quæ retineri possunt cum Canonicatibus, vbi est consuetudo, absque alia dispositione, vt c. 1. de consuetud. in 6. nec illis vnire Ecclesias Parochiales ad augendum fructus distributionum quotidianarum Episcopus potest.

CAPVT IV.

In Cathedrali, vel Collegiata, etiam regulari mancipatus non habeat vocem in Capitulo, nisi sit Subdiaconus. Oneribus subeundis per se infra annum sint quinque idonei. In posterum prouisio fiat solis habentibus integrè ætatem, &c.

1 QVicumque in Cathedrali, vel Collegiata, sæculari, vel 2 regulari Ecclesia diuinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus ordine saltem constitutus non sit, vocem in huiusmodi Ecclesiis in Capitulo non 3 habeat, etiamsi hoc sibi ab aliis 4 liberè fuerit concessum. 5 β Ij verò qui dignitates, personatus, officia, præbendas, portiones, ac quælibet alia beneficia in dictis Ecclesiis obtinent, aut in posterum obtinebunt, quibus onera varia sunt annexa, videlicet, 6 vt alij Missas, alij Euangelium, alij Epistolas dicant, seu cantent, quocumque ij priuilegio, exemptione, prærogatiua, generis nobilitate sint insigniti, teneantur, iusto impedimento cessante, 7 infra annum, ordines suscipere

Digitized by Google

requisitos: alioquin pœnas incurrant, iuxta constitutionem Concilij Viennensis. *a* quæ incipit, Vt ij qui; quam præsenti decreto innouat, *γ* cogántque Episcopi eos diebus statutis dictos Ordines per seipsos exercere, ac cætera omnia officia, quæ debent in cultu diuino præstare, sub eisdem, & aliis, etiam grauioribus pœnis arbitrio eorum imponendis. Nec *δ* aliis in posterum fiat prouisio, nisi iis, 8 qui iam ætatem, & cæteras habilitates integrè habere dignoscantur: aliter irrita sit prouisio.

a c. vt ij, de ætat & qualit. in Clem. lib. 1. cap. 2. tit. 6.

Lib. 1. Clem. de ætate, & qualitate & ordine præficiendorum.

VT ij qui in diuinis Cathedralibus vel Collegiatis, sæcularibus, vel regularibus Ecclesiis sunt mancipati officiis, vel mancipabuntur in posterum, ad suscipiendos sacros Ordines propensiùs inducantur: Statuimus, vt nullus de cætero huiusmodi Ecclesiis vocem in Capitulo habeat, (etiamsi hoc sibi ab aliis liberè concedatur,) nisi saltem in Subdiaconatus Ordine fuerit constitutus. Illi verò qui dignitates, personatus, officia, vel præbendas, quibus certi Ordines sunt annexi, pacificè nunc obtinent in eisdem Ecclesiis, vel obtinuerunt in futurum, nisi (iusto impedimento cessante,) ad huiusmodi Ordines se promoueri fecerint intra annum, ex tunc donec ad eos promoti fuerint, nullo modo vocem in Capitulo habeant earundem; ipsíque distributionum, quæ dantur iis qui certis Horis intersunt, pars dimidia subtrahatur. Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis. Pœnis aliis, quæ contra tales promoueri ad Ordines recusantes statuuntur in iure, nihilominus in suo robore permansuris.

DECLARATIONES.

1 *Quicumque in Cathedrali.*] Qui sunt in sacris, & maximè in presbyteratus Ordine, nullo statuto videntur prohiberi posse, quin vocem habeant in Capitulo.

2 *Regulari.*] Sed non loquitur de monasteriis regularium.

3 *Habeat.*] Neque consultiuam vocem, neque assistentiam, neque sedem in Capitulo.

4 *Liberè fuerit concessum.*] Non modo in omnibus actibus expediendis, qui Capitulariter expediuntur, sed etiam in electionibus.

5 *Ij verò qui dignitates.*] Canonici qui Ordines sacros debitos, post monitionem sumerę recusant, ab Ordinario priuari debent.

Attamen

Attamen Archidiaconus, ad quem de consuetudine Ecclesiæ spectat, (absente Decano,) conuocare Capitulum, & in eo proponere, & resolutiones accipere; id potest, etiamsi non sit in sacris; cum iste sit actus iurisdictionis, qui competit Archidiacono, etiam in sacris non constituto, & ad Decanum non spectat ratione Ordinis, sed antiquitatis & superioritatis.

6 *Vt alij Missas.*] An Canonici teneantur, per seipsos cantare Missas in omnibus festis & Dominicis Aduentus, & Quadragesimæ, an tantùm solemnibus? Congregatio censuit cogendos esse ad personaliter canendas Missas illis diebus, quibus ex institutis, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent.

7 *Infra annum Ordines suscipere requisitos.*] Ex hoc Decreto, & c. 12. sess. 24. de reform. §. *neminem etiam*, non est priuandus quis Canonicatu, eo solo quod intra annum non sit promotus ad sacros Ordines, qui tamen decem & octo annos natus sit: nec per Decretum Concilij sess. 23. c. 12. quo cauetur ne quis ante 22. annum sacris initiari possit; quia per hoc Decretum nemo cogitur ordinari, nisi in legitima ætate constitutus.

Congregatio Cardinalium censuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debet ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoueri

8 *Qui iam ætatem.*] Declaratur *in sess. 24. cap. 12. § neminem*, ibi, *vt in tali ætate.*

Congregatio Concilij censuit, non licere Episcopo post Concilium etiam accedente patronorum consensu derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis, ideóque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum, illud quamuis patronus consenserit, ei conferre, qui nequaquam fuerit huiusmodi ætatis. Eadem Ian. 1597.

Hoc decretum comprehendit omnia beneficia quæ ordinem requirunt.

Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam parochialem pertinentem possessionem, licèt in limine adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, tamen tenetur promoueri facere intra annum, lite pendente, partémque fructuum ei pro sufficienti victu assignare, iuxta Concilij Tridentini formam.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman qq Regul. tom. 1. q. 8. art. 6.

Digitized by Google

ζ *Ij verò, qui dignitate, &c.*] Vide P. Azor. inst. Moral p. 2 lib 6. c. 8 q. 11. col 698. Fr. Emman. quæst Regul tom. 2 q. 51. art. 5.

ɣ *Cogántque Episcopi, &c*] Vide infrà sess 24. c. 12 ver. Episcopus autem, Nauarr. in tract. de Orat Miscell. 45.

δ *Nec aliis in posterum fiat præiudicio.*] Vide Nauarr. cons. 45. sub tit. de temp Ordin. & cons. 2 de præb. P. Paul Comitol respons. Moral lib 6. q. 64 num 2. P. Less de iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 24. in fine.

ε De statuto Compostellanæ Ecclesiæ, quòd, qui inseruiuit ei per quadraginta annos, habeatur pro iubilato, ita vt esset exemptus à seruitio, & lucraretur distributiones, quòd sit sublatum per sacram Cardinalium Congregationem; licèt postea, vt dicitur in ea declaratione, Sanctissimus dixerit, dictum statutum esse tolerandum, resoluit Stephan. Gratian. discept forens. cap 298. num. 19.

CAPVT V.

Dispensationes committendæ extra curiam Romanam, videantur ab Ordinariis locorum: nec gratiosa effectum habeant, nisi Episcopus cognouerit summariè.

1 * Dispensationes quacumque auctoritate concedendæ, si extra Romanam Curiam committendæ erunt, 2 committantur Ordinariis illorum, qui eas impetrauerint. Ex verò, quæ gratiosè concedentur, suum non sortiantur effectum, nisi priùs ab eisdem, tanquam delegatis Apostolicis, 3 summariè tantùm, & extraiudicialiter cognoscatur, expressas preces subreptionis, vel obreptionis vitio non subiacere.

DECLARATIONES.

1 *Dispensationes*] Summariè tantum & extraiudicialiter cognoscantur dispensationes: requiritur tamen citatio.

2 *Committantur Ordinariis.*] Dispensationes in forma gratiosa impetratæ, quæ vulgò dicuntur, *sine causa*, debent præsentari Ordinariis, vt ab eisdem cognoscantur, iuxta decretum Concilij in præsenti cap. nec antea partes illis vti possunt.

3 *Cognoscatur*] Nec aliquid accipere Episcopo vel Vicario, licet, vel ratione taxæ, etiam ex immemorabili tempore, vel ratione sigilli, vel cuiusuis alterius rei. Quapropter dictum illud quod

Digitized by Google

quod solet poni in litteris dispensationum, scilicet, *vt nihil muneris, aut præmij etiam sponte oblati accipi possit, pro illarum executione*, ita intelligendum est, vt neque Ordinarius ipse, neque Vicarius eius quicquam prorsus etiam pro mercede laboris, quem ea in re susciperent, capere possint. Notarij verò pro examine testium quartam partem aurei, seu Ducati licitè accipere possint. Ita declarauit S. D. N. Gregorius XIII. qui dixit etiam quòd pro litteris ad absolutionem & dispensationem in foro conscientiæ tantum, nihil omnino percipi possit, quemadmodum & Romæ obseruatur. Nemo poterit publicare indulgentias, in sua Ecclesia concessas, sine licentia & auctoritate Ordinarij illius loci, non obstante quacumque exemptione. *Supra sess. 21. c. 9. § Denique.*

Quando sunt plures iudices in solidum constituti, vno causam cognoscente, cæteri cognoscere prohibentur, est enim locus præuentioni, *c. Cùm plures, de offic. deleg. lib. 6.*

REMISSIONES.

* Vide Seraph. decis. 1072.* & Nau. in manuali, c. 29. n. 253.

Quòd si Papa, aut Delegatus eius, concessam à se dispensationis gratiam committat Ordinario, vt verificata narratiua dispenset, non expirat morte Papæ concedentis, quamuis Episcopus nondum dispensauerit: aut nondum gratiam acceptauerit, resoluit P. Henriq. in summ. p. 1. lib. 7. c. 21. § 7.

† *Extraiudicialiter.*] Quòd his verbis non obstantibus teneatur Ordinarius partes citare, resoluit Ioan. Aloys. Ricciùs in sua prax. variar. resolut. c. 50. ex Ferretò conf. 82. Bellarm. decis. 672. & Crescent. decis. 12.

CAPVT VI.

Circumspectè commutanda vltimæ voluntates.

* IN commutationibus vltimarum voluntatum; quæ non nisi ex iusta, & necessaria causa fieri debent, Episcopi, tanquam delegati Sedis Apostolicæ, i summariè & extraiudicialiter cognoscant, nihil in precibus, tacita veritate, vel suggesta falsitate fuisse narratum, priusquam commutationes prædictæ executioni demandentur. a infr. sess. vlt. de ref. c. 4.

DECLARATIONES.

1 *Summariè & extraiudicialiter.*] Idem in omnibus articulis illius causæ est seruandum.

Digitized by Google

REMISSIONES.

« Vide Spin. in speculo Testam. gloss. 1. Rub n. 42. Fr Emman. quæst Regul tom 2. q. 125. art. 9. Aloys Ricc. in collect. decis. p. 3. collect. 558. per totum, & Collect 1270. & decis 3 Alex Raudens. Pisan decis. 44 Capell. Thol. decis. 6. Guid. Pap decis. 556. * Vide etiam Paz in prax tom. 2. n. 44. & seq. Sarmiento lib. 1. selectar. c. 8. n 25. & c. 11. n. 13. Cou. in c 2 n. 5. & in c. si hæredes, n. 1. & 4. de testam & lib. 3. resol. c 6. Mand. de signatura gratiæ, fol. mihi 75. in §. de commut. vltim. volunt fol. mihi 90. Eman. Mandoz de Castro de annonis ciuilib. notabili 3 n. 2. Cæuallos q 282. n. 25.

Quòd Episcopus ob causam, quæ suo iudicio videatur iusta, potest legatum quodcumque pium ad certum vsum relictum, in alium vsum pium commutare, quamuis tale legatum de iure, & facto valeat adimpleri, docet Sylvest. verbo Legatum 4 q. 12. quem refert, & sequitur Fr. Ludou. Beia respons. casuum conscient p. 4. casu 22.

CAPVT VII.

In appellationibus, &c. seruetur tenor cap. Romana, in 6.

1 LEgati, & Nuncij Apostolici, Patriarchæ, Primates, & Metropolitani in appellationibus ad eos interpositis, in quibusvis causis, tam in admittendis appellationibus, quam in concedendis inhibitionibus post appellationem, * seruare teneantur formam & tenorem sacrarum a constitutionum, & « præsertim b Innocentij IV. quæ incipit, Romana: quacumque consuetudine, etiam immemorabili, aut stylo, vel priuilegio, in contrarium non obstantibus, aliter inhibitiones, & processus, & inde secuta quæcumque sint ipso iure nulla.

a in Cõc. Lugdun.
b c. Romana, de app. in 6.

In sexto, lib. 2. tit. De appellationibus.

ROmana Ecclesia, & infrà. Cùm suffraganeorum Rhemensis Ecclesiæ, suorúmque officialium, (qui generaliter de causis ad ipsorum forum pertinentibus, eorum vices supplendo cognoscunt,) vnum & idem consistorium siue auditorium sit censendum: ab ipsis Officialibus, non ad dictos suffraganeos, (ne ab eisdem ad se ipsos interponi appellatio videatur,) sed de iure

Digitized by Google

ad Rhemensem est curiam appel andum. Ab Archidiaconis verò, aliisque inferioribus Prælatis suffraganeis subiectis, eiusdem & eorum Officialibus; ad suffraganeos ipsos debet, & non ad eandem curiam, (omissis dictis suffraganeis,) appellari: nisi aliud Rhemensi Ecclesiæ de consuetudine competat in hac parte. Cùm autem ad præfatam curiam ab eorundem suffraganeorum, vel suorum Officialium audientia fuerit appellatum, Rhemensis Archiepiscopus, (qui pro tempore fuerit,) vel Officialis ipsius nullatenus in appellationis causa interpositæ ante definitiuam sententiam citent partes, nec etiam aliis illam committant, appellationis eiusdem causa probabilis seu legitima non expressa.

Si verò vocatis partibus, vel nullatenus, aut non intra decem dies post interlocutoriam vel definitiuam sententiam appellatum fuisse, seu aliquid aliud simile, sicque non esse per appellationem ad eundem Archiepiscopum, vel eius Officialem deuolutum negotium, proponatur: iidem (nisi prius ipsis constiterit, causam ipsam ad eos totaliter fuisse delatam,) prohibere, ne in causa illa, vel ne ad executionem procedatur sententiæ, non præsumant.

Quòd si obiiciatur ex iniusta causa, seu minus legitima, ante sententiam appellationem interpositam extitisse, & ex eo non esse appellationem huiusmodi admittendam: nequeunt prædicti Archiepiscopus vel eius officialis prohibere, ne procedatur in causam, nisi prius appellatione recepta velut emissa ex causa probabili, cognoscere incipiant de causa huiusmodi, an sit vera. Si autem post sententiam in casibus à iure prohibitis (vtpote à sententia super manifesto & notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus extitit, promulgata) vel consimilibus appellatum fuisse dicatur: possunt, ne sententia executioni mandetur, (postquam cognoscere cœperint, vtrùm sit recipienda, vel non, appellatio ab eo interposita,) inhibere. In alium quoque qui circa rem, de qua inter appellantem & appellatum controuersia vertitur, aliquid post eorum inhibitionem attentat; non valent occasione huiusmodi iurisdictionem aliquam vendicare. Cùm verò is qui ad Rhemensem curiam super aliqua causa vocem appellationis emittit, nihilominus in causis aliis Ordinarij sui iurisdictioni subiiciatur: Rhemensis Archiepiscop. vel Officialis ipsius nequaquam iurisdictionē ipsam in aliis impediant, vt ab eiusdem Ordinarij potestate totaliter eximant taliter appellantem. Debet autem ad eos ab Episcopis præfatæ prouinciæ super causis, in quibus temporalem iurisdictionem exercent, nisi fortè de consuetudine aut priuilegio, siue iure alio speciali sit appellandum ad alium appellari. Sententias quoque interdicti vel suspensionis

Digitized by Google

seu excommunicationis in appellantem ab eo, à quo appellatum proponitur, promulgatas, nullatenus, nisi vocatis partibus, & de appellatione legitimè cognito, reuocent, aut denuntient esse nullas. Cùm autem ad Rhemensem Archiep. ab audientia suffraganei sui super aliqua causa fuerit ante sententiam appellatum: idem Archiepisc. (postquam de appellatione cognita constiterit eam minus rationabilem extitisse,) causam ad eundem suffraganeum remittere non postponat.

DECLARATIONES.

1 *Legati.*] Per hoc Decretum non comprehenduntur sententiæ ab inferioribus Ordinariis latæ, vt earum appellationes deuoluantur ad Episcopum Diœcesis, ad quem cessante exemptione deuoluerentur.

Capitulum *Romana*, de appell. in 6. seruari debet etiam in appellationibus ad Sedem Apostolicam interpositis.

Auditores legatorum, aliique iudices Apostolici à Legatis & Nuntiis delegati, quibus iuxta facultatem illis concessam committunt audiendas & cognoscendas causas appellationum ab Ordinariis ad Sedem Apostolicam interpositarum, debent seruare hoc Decretum Concilij super inhibitionibus, iuxta formam c. Romana, de appell. in 6. decernendis.

REMISSIONES.

* *In concedendis inhibitionibus post appellationem*, &c.] Vide Aloys. Ricc. decis. 507. vbi latissimè in sua prax. Curiæ Neapolit.

a *Et præsertim Innocentij IV.*] Vide Soar. de Pax in praxi, tom. 2. l. 5. cap. vnic. n. 4. ad finem, & n. 14. cum seqq.

CAPVT VIII.

Episcopi plenissimè videant pias omnes dispositiones, quorumcumque Collegiorum, exceptis iis quæ sunt sub immediata regum protectione, non obstantibus, &c.

a Clem. quia contingit, de rel. dom.

a * β † Episcopi ζ a etiam tanquam Sedis Apostolicæ delegati, in casibus à iure concessis omnium piarum dispositionum, tam in vltima voluntate, quàm inter viuos, 1 sint executores, * 2 habeant ius visitandi, hospitalia, 3 Collegia quæcumque, ac 4 Confraternitates laicorum †.

Digitized by Google

rum †, etiam quas scholas, siue quocumque alio nomine vocant: non * tamen, quæ sub regum immediata protectione sunt, * sine eorum licentia: eleemosynas Montis Pietatis † siue Charitatis, & pia loca omnia, quomodocumque nuncupentur, etiamsi prædictorum locorum 4 cura ad laicos pertinaat, atque eadem pia loca 5 exemptionis priuilegio sint munita; ac omnia quæ ad Dei cultum, aut animarum salutem, seu pauperes sustentandos instituta sunt, ipsi ex officio suo * a iuxta sacrorum Canonum statuta 6 λ cognoscant, & exequantur: 7 μ non obstantibus, quacumque consuetudine, etiam immemorabili, 8 priuilegio, 9 aut statuto.

a c.tua, & cap. Ioannes, de test.

DECLARATIONES.

1 *Sint exequutores.*] An Episcopi ita sint piarum dispositionum exequutores, vt Archidiaconi, Diaconi & cæteri inferiores non possint de eis cognoscere iuxta eorum consuetudines etiam immemorabiles? Congregatio censuit, Episcopos cumulatiuè exequutores ad alios inferiores piarum dispositionum esse.

2 *Habeant ius visitandi Hospitalia.*] Licèt autem hoc Decretum concedat facultatem Episcopis visitandi hospitalia, & cætera pia loca, non prohibet tamen, quin & iudices sæculares eadem visitare possint, si hoc eis aliàs legitimè licet. Estque huic capitulo semper locus, nisi fuerit talis aut similis clausula in fundatione.

Item Episcopum posse visitare confraternitates personarum sæcularium in Ecclesiis Regularium exemptorum existentes, non autem eorum Capellas, vel altaria, quæ intra easdem Ecclesias consistunt.

In vna Lucana Societatis sanctæ Crucis censuerunt domini mei Illustrissimi omnia hospitalia visitari posse ex Concilio tanquam loca pia, licet non sint Ecclesiastica authoritate instituta. Nam si in fundatione fuerunt expressè exempta ab Ordinariis, tunc non poterit Ordinarius visitare etiam virtute huius Decreti, per quod nihil est fundationi derogatum. Nihilominus Congregatio censuit, Ordinarium posse visitare Hospitale, & quemuis locum pium priuatum corrigere, & reformare in his tantùm, quæ ad obseruandam voluntatem fundatorum pertinent, & ex hoc Decreto potestatem habere exigendi rationem ab Administratoribus Hospitalis vnà tamẽ cum illis deputatis, quibus ex consuetudine ratio reddenda est. Atqui Ordinarius non habet auctoritatem visitandi Hospitalia, neque confraternitates, quæ

Digitized by Google

à laicis reguntur, nisi in casibus à iure expressis. Capitulum autem hoc intelligitur, & habet locum tantùm in casibus à iure communi permissis: licebit tamen Ordinario ab eis rationem administrationis exigere; nulla habita ratione iuris communis, sed seruata tantum huius cap. dispositione.

Hospitalia etiam vnita, in quibus Ecclesiæ sunt, vbi assiduè diuina Officia celebrantur, & bona eorum & earum non sunt distincta, debent ab Ordinariis visitari.

3 *Confraternitates.*] Episcopus potest visitare Capellas confraternitatum laicorum in Ecclesiis Regularium erectas, & cogere administratores, etiamsi forent in Regum ditionibus: excipiuntur tamen quæ expressè reperiuntur sub Regum protectione. Censuit insuper Congregatio, si Episcopo Hospitale aliquod visitare volenti iuxta hoc caput opponatur exceptio, quòd sub immediata Regum protectione existat, non ad sæcularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitionem & diffinitionem pertinere.

4 *Cura ad laicos.*] Hospitalia licet à laicis administrentur, & sint sub protectione Ducum, si aliàs Ecclesiastica erant, possunt ab Ordinariis visitari, & potest Episcopus in eis exequi quæ in hoc Decreto continentur.

Abulens. distributionum causa proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini: Episcopus Abulensis nuper volens visitare quoddam Hospitale de Olmedo, à laicis ibi fundatum: necnon Capellanias in eo existentes, fuit impeditus à Religiosis S. Hieronymi, prætendentibus, ad eos dicti Hospitalitatis administrationem spectare: ad quorum instantiam, processus ad sæculares iudices delatus fuit, quo tamen non obstante Episcopus prætendit vigore huius cap. dictum Hospitale visitare posse, & ita supplicat declarari, etiamsi dictus Prior à fundatore fuerit Patronus institutus.

RESPONSIO.

COngregatio Concilij censuit, ex Decreto huius capitis Episcopum posse visitare, nisi aliter cautum sit in fundatione. Neque aliter faciendum est, licet prædictus Prior instaret, attentis verbis, in fine dictæ declarationis, siquidem verba institutionis dicti Hospitalis & Iurispatronatus erant huiusmodi, videlicet: *Item rogo & peto in gratiam, & eleemosynam, & propter seruitium Domini nostri, à Domino Priori nunc & pro tempore B. Mariæ*

B. Maria della mezza vada, Ordinis sancti Hieronymi, vt tempore mea migrationis ab hac præsenti vita, & ab eius successoribus pro tempore, & in perpetuum existentibus, in dicto Monasterio sint patroni dicti Hospitalis, quod ita fundo & relinquo fundatum, quos ego nomino in tales patronos successiuè, vnum post alium, ita vt pro tempore dicti Monasterij, patronus dicti mei Hospitalis, quod ita fundauit, illud visitet, & in eo prouidere debent, quicquid ei videbitur conuenire pro illius sustentatione, in quantum sufficiens reditus, quos ego relinquo dicto Hospitali; adeò quod dictus patronus apponat personam fidelem, & bona conscientia, qua locare debeat hæreditates, & bona per me dicto Hospitali relicta, exigátque eorum reditus, eósque inde & sincerè exponat in sustentationem ipsius Hospitalis, & illius manutentionem, & personarum pauperum sibi benè visarum, prout reditus per me relicti sufficient: dante dicto patrono tali personæ, pro eius labore ex reditibus dicti Hospitalis, quod sibi videbitur mereri: dictúsque patronus singulo anno recipiat computum dictorum reddituum, & visitet Capellam, & sciat an Missæ illius, quas ego instituo, celebrentur, & exigat pœnas à Clericis & Capitulo huius oppidi de Olmedo, si eas incurrerint, ob non celebrationem dictarum Missarum. Virtute autem & vigore horum verborum, siue clausulæ prædictæ iurispatronatus & testamenti, quia in prædicta fundatione non fuit cautum, vt Episcopus nullatenus se intromittat: Congreg. Concil. respondit, non benè prædictum Priorem instare, quia fundatio quæ producitur, non excludit Episcopum à visitatione.

5 *Exemptionis priuilegio*] Si loca pia, in eorum fundatione exempta facta fuissent ab Ordinario, per hoc Decretum nihil est eis derogatum.

6 *Cognoscant & exequantur.*] Congregatio censuit, Episcopum habere votum absoluēdi, & condemnādi cum cæteris deputatis, & illius votum connumerari debere cum voto cæterorū, quorum maior pars votorum condemnat vel absoluit. *Infr. c. 9 §. Tunc.*

7 *Non obstantibus.*] Non obstat, quod videatur hæc facultas à iure data Episcopis *cap. Tua, & cap. Ioan. de Testamentis*, & ita Concilium sustuliſſe eam habentibus ex consuetudine vel priuilegio; nam etiam de iure potest competere inferioribus Prælatis, quia hoc est officium necessarium, & potius dicitur onus, quàm honor.

8 *Priuilegio.*] Non obstat, quòd illi qui debent persoluere aliquod legatum, sint officiales sancti Antonij inquisitionis, & ideò exempti à iurisdictione Ordinarij, vel Professores in aliqua Vniuersitate, ratione litterarum Conseruatoriarum: quia hæ eximunt quidem à iurisdictione ordinaria, non autem delegata à Sede Apostolica, vt hîc.

Digitized by Google

9 *Aut statuto.*] Congregatio censuit exequutionem aduersùs Administratores condemnatos iuxta hoc decretum, siue soli Ordinatio reddita fuerit ratio, siue vnà cum aliis deputatis, ad ipsummet Ordinarum spectare.

Congregatio censuit, decretum hoc debere habere locum, etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licet Episcopis exigere rationem ad Administratoribus locorum merè laicorum & priuatorum, generaliter sine vlla distinctione, (donec coram Ordinario eodem doctum fuerit de institutione, in qua secus expressè cautum sit) tunc quando ex priuilegio vel consuetudine, vel aliqua alia constitutione aliis esset reddenda ratio. *Vide infrà §. Hospitalia.*

Præsuppositâ consuetudine potest proprius Sacerdos Hospitalis pauperibus ibi degentibus Sacramenta ministrare, ibique eosdem sepelire, absque interuentu Parochi, dummodo Sacerdos Hospitalis ab Ordinario sit approbatus.

REMISSIONES.

* Vide gl. in c. Relatum, in v. de Test. c. 1. de Emp. l. Hæreditas 53. §. si defuncto, ibi, tamen principali, ff. de petit. hæred. & apud Lusitanos extat Rex Regia, lib. 1. tit. 62. § 19. Vide Tiraq. de priuilegiis piæ causæ, priuil. 249. Guttier. practic. lib. 1. q. 45. n. 1. cum seqq. Azeued. l. 3. n. 9. tit. 13. lib. 8. nouæ Recopil. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Hospitale, vers. Ad tertium, Salas de vsu, & consuetud. cap. 8. n. 20. Latè D. Mart. de Iurisdict. p. 2. cap. 18. per totum, Bobad. in sua Politica, lib. 2. c. 17. n. 102. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 3. c. 40. q. 10. Cened. pract. & Canon. q. lib. 1. q. 22. à n. 14. * Vide etiam Clement. quia contingit, de religios. domib. Bald. cons. 123. lib. 5. Gozadin. cons. 34. Vinc. Caroci in tract. de exception. in sent. exec. oppon. except. 44. num. 64. Grilenzon. cons. 66. Menoch. cons. 848. n. 37. 38 & 39.

8 Materia huius c. patebit ex decisionibus factis per Congregationem Illustriss. Card. super decisione dubiorum Concilij à Sanctissimo Domino N. deputatam, prout refert D. Marta, c. 18. à n. 4.

7 Fuit dubitatum an exceptione c. 18. Sess. 22. qua excipiuntur Hospitalia, quæ sunt sub immediata protectione Regum, & sine eorum licentia non possunt ab Episcopis visitari, comprehendantur omnia hospitalia, quæ expressè reperiuntur esse sub Regnis? Respondet Congregatio non comprehendi nisi hospitalia, quæ expressè reperiuntur esse sub Regum protectione, D. Marta d. c. 18. n. 4. † Bobadilla supra c. 18. n. 214 & 218.

♪ Item

Digitized by Google

δ Item Congregatio censuit, Episcopos posse visitare omnia hospitalia, & pia loca quomodocumque nuncupentur, etiamsi sint priuata laicorum, ac etiam corrigere, & reformare in casibus à iure expressis, nempe ob negligentiam, vel dilapidationem bonorum, vtcumque testatoris mens seruetur, D. Marta d c 18. n. 5.

ε Item Congregatio censuit, si Episcopo aliquod hospitale visitare volenti iuxta c 8 sess. 22. opponatur exeptio, quòd sub immediata Regum protectione existat, vtique non ad secularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitio, vel definitio pertinebit D. Marta d. c 18. n. 8.

ζ *Episcopi.*] Idem dicit in Abbatibus habentibus quasi Episcopalem iurisdictionem. Flores var. lib. 2. q 24 n 22. (* Matienzo in l. 14 gl 1. n 46 tit 6. lib. 5 nouæ recop. Ricc. in praxi var resol. c. 303.) Et in Capitulo Sede vacante post Matiens. & P. Molin. resoluit P. Sanch de matrim. lib. 8 disp. 2 n. 10. sed Balb. decis. 99. decidit, quòd facultas, quæ competit Episcopo exequendi vltimas defunctorum voluntates, non transit in Capitulum.

* *Sint executores*, &c.] Vide vltra Bald. & Gozad. proximè relatos, Bursat cons 167. n 13 & 14. vol. 2. Nicol. Garc de benefic. 1. p c. 2. §. 1. n. 98. 104. & 107 Cæuall. in suis commun. q. 374.

η *Hospitalia.*] Quæ sunt erecta auctoritate Episcopi, esse loca pia, & religiosa, tenent Gabr. de pia causa, conclus 2. Tiraq. de priuilegiis piæ causæ, in præfat. vers. item relictum. Padil. in l. si aquam, C. de seruit & aqua num. 46. Lud. decis. 30. num. 6. & 7. & decis. 93 num. 36. & 45. Redoan. de rebus Ecclesiæ non alien. rub. 27 rub. 33. casu 12. Valasc. cons. 105. n. 28. Solis de censib. lib. 2 cap. 3. num. 11. Menoch. de recup. remed. 25. num. 22. & seq. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 35. num. 29. Mascard. de probat. concl 869. Card Mantic. de tacitis & ambiguis conuent lib 25. tit. 6. num. 69. Roch de Visit. verbo Hospitalia, Card. Tusc. tom. 4 lit. H. concl. 158. & concl. 163. num. 2. & 4. tom. 6. lit. P. conclus. 338. Zerol. in praxi Episcop p. 1. verbo Hospitale, § 3. dub 2. Azeued. l. 1. à num. 26. tit 1. lib. 4. & lib. 1. n. 4 tit. 18. lib. 9. nouæ Recopil. Ceuall. commun. contra commun. tom 4 q. 896. n 982. Lusit. Ægid in repet lib. 1. p. 1. in initio, num. 54. C. de Sacros. Eccles Flores Vari. lib 2. q 21. num. 179. cum seq Marc. Anton Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neap. c. 17. latè Nicol. Garc. de benefic p 5. cap 1. n 601. cum seqq. vbi n. 602. resoluit, hospitale etiam dici locum pium, quamuis non sit erectum, aut approbatum auctoritate Episcopi, cùm causa pietatis sit institutum, quod etiam testatur Castill. quotid. l. 1. de Vsufructu c 54. n. 24. & hoc cap. & sequens locum habere in hospitalibus, & locis piis priuatis, nec Ecclesiastica auctoritate institutis,

censuisse

censui[illegible] sacram Card. Congregationem testatur idem Garf. d. c. 1. n. [illegible] in fine.

ℓ *Quæ [illegible]sumpse.*] Quod Collegia instituta pro sustentatione [illegible]dentium [illegible]peru[illegible], vel aliorum egenorum, sunt loca pi[illegible] gaudent p[illegible]legiis Ecclesiæ, & de iurisdictione Ecclesiastica [illegible] sunt inuenta, seu erecta auctoritate Ecclesiastica, non solu[illegible] sunt loca ista, sed etiam religiosa, tenent Girond de Gabriel[illegible] p[illegible]. n. 42. Zeued. lib. 1. o. n. 26. tit. 1. l. 4. & lib. 1 n. 3. tit. 18. l. [illegible]nos refert, & sequitur Garf. d. c. 1. n. 612.

[illegible] Statutis [illegible]ites laicorum.] Vide Garf. d. c. 1 n. 606. Bobadil. in [illegible] Politica [illegible]. 2. c. 18. n. 228. Perez de Lara de capellaniis l. 2 c[illegible] [illegible] C. Marta de Iurisdict. p. 4. casu 113. n. 7. vbi resoluit dici [illegible] quæ habent hospitalia cum campanilibus, & campanis, & [illegible] celebrantur Missæ. Et quod possit Episcopus visitare confr[illegible]rnitates laicorum, etiam existentes intus Ecclesias Regu[illegible]rum, [illegible]illos ad reddendum computa compellere, refert Gratian. dec. [illegible]88. Benint. Bonon. decis. 13. † Vide etiam Paris. cons. [illegible]. vol. 1. Salzed. de vsu & consuetud. d. c. 8. à n. 20. Rotam nouiss. dec. [illegible]5. n. 6. in p. 1. diuersor. Steph. Quaranta in summa Butsarij, verb. Prouidentia in fine, pag. 398. Vincen. Carroc. de exceptionibus except. 44. n. 65. & 66. Ricci. in prax. var. resolut. cap. 303. n. 1.

ϰ *Non tamen quæ sub Regum immediata protectione sunt.*] Concordat apud Lusitanos ordin. reg. lib. 1. tit. 62. § 42. D. Mart. d. c. 18. n. 2. Perez de Lara de Anniuers. & Capellan. lib. 2. c. 1. n. 45. Valasc. consul. 105. n. 62. Cabed. de Patronat. Regiæ coronæ cap. 39. n. 3. & cap. 42. n. 5. * Bobadilla d. l. 2. Politicæ c. 18. n. 214.

† *Montis pietatis.*] Vide Grilesonium cons. 2. in num. 5.

* *Ex officio suo, &c.*] Iuxta textum in c. tua. & in c. Ioannis, de testam. vbi optimè Couarr. Sarmiento in lib. 1 selectar. c. 8. n. 25. & c. 11. n. 13. Paz in prax. tom. 2. ex n. 44. Eman. Mandoz. de Castro de annonis ciuilib. notabil. 3. n. 2. Gratianus decis. 132.

λ *Cognoscant & exequantur.*] An Episcopus possit compellere laicos ad exequutionem? Affirmant Steph. Gratian. dec. 189. dub. 2. quem refert Aloys. Ricci. in collect. decis. part. 3. collect. 714. in fin.

μ *Non obstantibus, &c.*] Quòd si quis administrator piorum locorum videns se constrictum ad reddendum rationem suæ administrationis appellaret, licet admittatur appellatio, non propter hoc impeditur, aut suspenditur executio, censuisse sacram Cardinalium Congregationem, refert Zerol. in praxi Episcopal. p. 1. verbo Hospitale, §. 5. versic. Sextum.

CAPVT

CAPVT IX.

Administratores cuiusuis fabricæ, confraternitatis, & quorumcumque piorum locorum singulis annis reddant rationem Ordinario, nisi aliter in fundatione sit cautum.

1 « * Administratores, tam Ecclesiastici, quam laici, 2 fabricæ cuiusuis Ecclesiæ, etiam Cathedralis, 3 hospitalis, confraternitatis, eleemosynæ & montis pietatis, *a* 4 & quorumcumque piorum locorum, singulis annis teneantur reddere rationem administrationis Ordinario: 5 consuetudinibus, & priuilegiis quibuscumque in contrarium sublatis: *6 γ δ ε* nisi secus fortè in institutione, & ordinatione talis 7 Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset. 8 Quod si ex consuetudine, aut priuilegio, aut constitutione aliqua loci, aliis ad id deputatis ratio reddenda esset, 9 tunc iis adhibeatur etiam Ordinarius: & aliter factæ liberationes dictis administratoribus minimè suffragentur.

a Clem. quia contingit, §. vt autem præmissa, de relig. domib.

b suprà sess. 7. cap. vlt. & inf. sess. 25. cap. 8. c reform.

DECLARATIONES.

Extra visitationem non habet locum hoc decretum:

1 *Administratores.*] Regulariter de omnibus locis piis Episcopo est reddenda ratio ab Administratoribus, siue ea sint publica, siue priuata, Ecclesiastica vel laicalia loca. Pia verò Vniuersitatum loca non sunt obnoxia reddition rationum Ordinario. Sub hoc Decreto non comprehenduntur Abbates, Præpositi & Abbatissæ vitam regularem ducentes, & idcirco administratores Monasteriorum de illis rationem Ordinario reddere non tenentur.

Congregatio censuit per administratores confraternitatis Rosarij rationem singulis annis, statis temporibus reddendam esse, ad id deputatis, & cum his etiam Episcopum, seu eius vicarium adhibendum esse.

2 *Fabricæ cuiusuis Ecclesiæ.*] Ratio sumptuum fabricæ cuiusuis Ecclesiæ est reddenda Episcopis ordinariis; nisi aliter in institutione eiusdem fabricæ statutum sit. Itaque ad reddendam rationem administrationis fabricæ Ecclesiæ Cathedralis, Ordinario, (nisi constet ex institutis & ordinationibus eius, non posse Ordinarium se intromittere,) tenentur Capitulum & Canonici.

3 *Hospitalis.*] Etiamsi esset vnitum. Ergo Administratores Hospita-

Digitized by Google

Hospitalium debent Episcopo reddere rationem administrationis suæ: &, si consuetudine, priuilegio, & institutione aliqua personis aliis ad id officium electis ratio esset reddenda prædictæ administrationis, reddenda est tamen Ordinario cum interuentu dictorum electorum.

4 *Quorumcumque piorum locorum.*] Administratores piorum locorum, etiam exemptorum, nullam rationem reddentes, posthac eam Episcopo reddere debent: quod si aliis reddere soliti sunt, cum illis tamen præsentialiter adhibendus est Episcopus, qui quoties in dicto actu ad rationem computi adhibebitur, in condemnatione vel absolutione administratorum vnicum votum habeat. Ad quæsitum autem: An votum ipsius debeat numerari cum aliis, ita vt maior pars votorum absoluat, aut condemnet: an verò requiratur omnino votum Ordinarij ad condemnandum & absoluendum, etiamsi maior pars deputatorum esset in contrario voto? Congregatio censuit, votum Episcopi connumerandum cum cæteris, ita vt maiorem partem suffragiorum consequi debeat.

5 *Consuetudinibus & priuilegiis etiam immemorabilibus*, &c.] Clement. *Quia contingit*, *de Relig. dom.* non sustulit consuetudinem & priuilegia. Et ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

Consuetudinibus etiam immemorabilibus, vt hæc derogatio aliquid operetur. Clem. enim *quia contingit, de religiosis domibus*, non sustulit consuetudinem & priuilegia, & ita censuit Congregatio in vna Cordubensi.

6 *Nisi secus fortè in institutione.*] Verba hæc, *nisi secus fortè in institutione & ordinatione talis Ecclesiæ, seu fabricæ expressè cautum esset*: intelliguntur habere locum in Hospitali, quod cum tali conditione institutum est, scilicet, vt non teneantur administratores Ordinario reddere rationem. Vide supr. hoc cap. 9. Congregatio.

7 *Ecclesiæ.*] Abbates, Abbatissas & Præpositas regulares qui liberam administrationem suarum Ecclesiarum ex immemorabili consuetudine habent, non teneri. Congregatio censuit redderę rationem fabricarum suarum, nec comprehendi hoc decreto vt Episcopus possit rationem exigere.

An quæcumque vsurpatio bonorum iurisimque cuiuscumque beneficij, vel loci pij, subiiciat vsurpantem anathemati, & aliis pœnis hic appositis Congregatio respondit subiicere.

8 *Quod si ex consuetudine.*] Tam in hospitalibus Ecclesiasticis, quàm priuatis

9 *Tunc cum iis adhibeatur etiam Ordinarius.*] Qui habebit votum

votum prove alij, & tanquam votum vnius connumerabitur. Ordinarius habet votum in illo absoluendo & condemnando, sicut cæteri deputati, & eius votum debet numerari cum aliis, ita vt maior pars votorum absoluat aut condemnet, suprà hoc c. §. *Cognoscant.* Cùm ergo volet interuenire illis statutis diebus, ex consuetudine aut priuilegio vel constitutione; reddenda est ratio, dummodo singulis annis id fiat.

In Clementinis lib. 3. tit. De religiosis domibus.

QVia contingit interdum, quòd Xenodochiorum, leprosariarum, eleemosynarum, seu hospitalium rectores, locorum ipsorum cura postposita, bona, res & iura ipsorum interdum ab occupatorum & vsurpatorum manibus excutere negligunt: quinimò ea collabi & deperdi, domos & ædificia ruinis deformari permittunt: & non attento quòd loca pia ad hoc fundata, & fidelium erogationibus dotata fuerunt, vt pauperes infectique lepra reciperentur inibi, & ex prouentibus sustentarentur illorum, id renuunt inhumaniter facere, prouentus eosdem in vsus suos damnabiliter conuertentes: cùm tamen ea quæ ad certum vsum largitione sunt destinata fidelium, ad illum debeant, non ad alium, (salua quidem Sedis Apostolicæ auctoritate,) conuerti. *Nos* incuriam & abusum huiusmodi detestantes, hoc sacro Concilio approbante sancimus, vti, ad quos id de iure vel statuto in ipsorum fundatione locorum appositio, aut ex consuetudine præscripta legitimè, vel priuilegio sedis Apostolicæ pertinet, loca ipsa studeant in prædictis omnibus salubriter reformare: ac occupata, deperdita & alienata indebitè, in statum reduci debitum faciant: & ad ipsarum miserabilium personarum receptionem & sustentationem debitam, & iuxta facultates & prouentus locorum ipsorum, rectores prædictos compellere non omittant. In quo si fortè commiserint negligentiam vel defectum, Ordinariis locorum iniungimus, vt etiamsi pia loca prædicta exemptionis priuilegio munita consistant, per se ipsos vel alios impleant omnia præmissa & singula, & rectores eosdem vtique nõ exemptos, propria; exemptos verò & alios priuilegiatos Apostolica ad id auctoritate compellant. Contradictores cuiuscumque status aut conditionis existant, aut præbentes eisdem circa præmissa concilium, auxilium vel fauorem, per censuram Ecclesiasticã, & aliis iuris remediis compescendo: nullũ tamen per hoc exemptionibus seu priuilegiis ipsis quo ad alia præiudicium generando. Vt autem præmissa promptius obseruẽtur, nullus ex locis piis sæcularibus Clericis in beneficiũ conferatur: etiamsi de consuetudine,

Digitized by Google

(quam reprobamus penitus,) hoc fuerit obseruatum: nisi in illorum fundatione secus fuerit constitutum, seu per electionem sit de rectore locis huiusmodi prouidendum. Sed eorum gubernatio viris prouidis, idoneis, & boni testimonij committatur, qui sciant, velint & valeant loca ipsa, bona eorum ac iura vtiliter regere, & eorum prouentus & reditus in personarum vsum miserabilium fideliter dispensare, & quos in vsus alios bona prædicta conuertere præsumptio verisimilis non existat: in quibus sub obtestatione diuini iudicij illorum, ad quos dictorum locorum commissio pertinet, conscientias oneramus. Illi etiam quibus dictorum locorum gubernatio seu administratio committetur, ad instar tutorum & curatorum iuramentum præstare, ac de locorum ipsorum bonis inuentaria conficere, & Ordinariis, seu aliis quibus subsunt loca huiusmodi, vel deputandis ab eis, annis singulis de administratione sua teneantur reddere rationem. Quòd si secus à quoquam fuerit attentatum, collationem, prouisionem, seu ordinationem ipsam carere decernimus omni robore firmitatis. Præmissa verò ad hospitalia militarium Ordinum aut Religiosorum etiam aliorum extendi minimè volumus. Quorum tamen hospitalium rectoribus in sanctæ obedientiæ virtute mandamus, vt in illis secundùm suorum Ordinum instituta & antiquam obseruantiam prouidere pauperibus, & hospitalitatem debitam in illis tenere procurent: ad quod per Superiores eorum ecclesiastica districtione cogantur, statutis aut consuetudinibus quibuslibet non obstantibus in præmissis. Cæterùm nostræ intentionis existit, quod si quæ hospitalia, altare vel altaria, & cœmeteria ab antiquo habentia, & Presbyteros celebrantes, & sacramenta Ecclesiastica pauperibus ministrantes, seu si parochiales rectores consueuerint in illis exercere præmissa, antiqua consuetudo seruetur, quoad exercenda & ministranda spiritualia supradicta.

REMISSIONES.

a Vide Gutier Canon l. 1. c. 35. n. 19. cum seqq. Flores Var l. 1. q. 21. n. 180. cum multis seqq. late Stephan. Grat. discept forens. c. 395. & decis. 188. Aloys. Ricc in collect decis. p. 3. collect. 744.

* Vide etiam Bobadillam tom. 1. suæ Politicæ l. 2. c. 17. n. 138. Nicol. Garc. de benefic. 1 p. cap. 6. 11. ex n. 98. & quæ notat Farinac. circa istum text. & tradita à Grilenzonio cons. 20. Ricc in prax. var resol. cap. 303. Marta de iurisd. 4. p. casu 88. n. 14. & casu 113. num. 11.

β *Montis pietatis.*] De hac confraternitate agunt multi Doctores,

Digitized by Google

res, quos plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 41 n. 2. quibus adde Petr Gregor. de Republ. l. 13. cap. 16. a n. 9. Baptist. Gemin de vsuris, comment. 3. §. 3. P. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 25. Perez de Lara de Capellaniis lib. 1. c. 2. P. Paul. Comitol. resp. mor lib. 3 q. 35. P. Rebel. de oblig iustitiæ, p. 2. lib. 8. q. 13 per totam. † Vinc. Grilenzon conf. 2.

γ *Nisi secus*, &c.] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell glos. 5. n. 45. & gl. 29. n. 9 & super hoc c. aliquæ ortæ sunt à sacra Cardinalium Congregatione decisiones, quas refert D. Marta de iurisd. p. 2. c. 18 n. 69. & 10.

δ Congregatio censuit, decretum sess. 22. c. 9 habere locum etiam extra visitationem, & in casibus à iure non expressis, & licere Episcopis exigere rationem ab administratoribus etiam locorum merè laicorum & priuatorum, & generaliter sine vlla distinctione, & quando ex priuilegio, vel consuetudine, vel alia constitutione aliis reddenda esset ratio, eisdem reddendam esse, adhibito cum illis Ordinario: nisi in fundatione aliter cautum esset, nempe quòd rationes Ordinario reddendæ non essent.

ε Item Congregatio censuit, Ordinarium ex c. 9. sess 22. posse ab administratoribus hospitalium, aliorúmque piorum locorum rationem administrationis exigere, donec coram eodem Ordinario doctum fuerit de institutione, in qua secus expressè cautum sit. Huius declarationis meminit Bobadilla d. c. 17. num 138. lit. G.

CAPVT X.

Quorumcumque Notariorum sufficientiam scrutentur Ordinarij, & non sufficientes ad delinquentes prohibeant ac arceant è causis Ecclesiasticis ad arbitrium suum.

CVm ex Notariorum imperitia * plurima damna, & multarum occasio litium oriatur; possit Episcopus quoscumque Notarios, etiam si Apostolica, Imperiali, aut Regia auctoritate creati fuerint, etiam tanquam delegatus Sedis Apostolicæ, † examinatos adhibita eorum sufficientiam scrutari, † & illisque non idoneis repertis, aut quandocumque in officio delinquentibus, officij eius in negotiis, litibus, & causis Ecclesiasticis, ac spiritualibus exercendi vsum perpetuò, aut ad tempus prohibere, * neque eorum appellatio interdictumve Ordinarij suspendat.

Digitized by Google

DECLARATIONES.

‡ *Examinatione adhibita.*] Fuit decisum, cap. hoc habere locum etiam respectu contractuum, qui fiunt à Notariis super bonis hospitalium, & super bonis patrimonialibus Clericorum.

2 *Illisque non idoneis repertis.*] Facultas prohibendi Notariis, minùs idoneis repertis, ne in negotiis Ecclesiasticis ac spiritualibus suum officium exerceant, hoc decreto, etiam quoad negotia & lites piorum locorum à laicis administratoribus attributa, intelligitur. Congregatio ita censuit intelligi. Item, eadem facultas (*prohibendi scilicet Notarios minus idoneis exercitium,*) extenditur ad contractus personarum Ecclesiasticarum, qui de eorum patrimonialibus bonis conficiuntur, præsertim stante consuetudine, quòd causæ earum ratione bonorum ad forum Ecclesiasticum spectant. Congregatio quippe censuit extendi.

REMISSIONES.

* *Notariorum imperitia*, &c.] Vide Bald. cons. 6. lib. 2. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. cap. 2. lit B. Tiber. Decian. cons. 28. n. 8. vol. 2.

† *Eorum sufficientiam scrutari*, &c.] Vide Paz in praxi tom. 2. cap. vnic. n. 4.

‡ *Neque eorum appellatio*, &c.] Vide Azeued. ad l. 2. n. 18. tit. 7. lib. 3. nouæ recop.

* *Neque eorum appellatio*, &c.] Vide Ioan. Gutier. in pract. quæst. lib. 1. q. 39. n. 6.

CAPVT XI.

Occupator quarumcumque obuentionum piis locis applicandarum, aut impediens quocumque colore ne fructus percipiantur à quibus debent, anathemati subiaceat tamdiu, quamdiu non restituerit, ac à summo Pontifice absolutionem non obtinuerit. Addumtur speciales specialibus personis pœnæ circa idem negotium.

a 9. Aurelian. 10. b 1. Tim. 6. Concil.

SI a quem Clericorum, vel laicorum, quacumque is dignitate, etiam Imperiali, aut Regali, præfulgeat, in tantum malorum b omnium radix cupiditas occupauerit, vt alicuius Ecclesiæ, seu cuiusuis sæcularis, vel regularis beneficij,

Digitized by Google

beneficij, Montium Pietatis, aliorúmque piorum locorum iurisdictiones, bona, census, ac iura, etiam feudalia, & emphyteutica, fructus, emolumenta, seu quasscumque obuentiones, quæ in ministrorum, & pauperum necessitates conuerti debent; per se, vel alios, vi, vel timore incusso, seu etiam per suppositas personas Clericorum, aut laicorum, seu quacumque arte, aut quocumque quæsito colore in proprios vsus conuertere, illósque vsurpare 1 præsumpserit; † seu impedire, ne ab iis, ad quos iure pertinent, percipiantur; α is anathemati tandiu subiaceat, quandiu iurisdictiones, bona, res, iura, fructus, & reditus, quos occupauerit, vel qui ad eum quomodocumque, etiam ex donatione suppositæ personæ, peruenerint; Ecclesiæ, eiúsque administratori, siue beneficiato integrè restituerit. 2 Quód si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit; etiam iurepatronatus vltra prædictas pœnas eo ipso priuatus existat. Clericus verò, qui nefandæ fraudis, & vsurpationis huiusmodi fabricator, seu consentiens fuerit, eisdem pœnis subiaceat; necnon quibuscumque beneficiis priuatus sit, & ad quæcumque alia beneficia inhabilis efficiatur; & à suorum Ordinum executione, etiam post integram satisfactionem, & absolutionem, sui Ordinarij arbitrio suspendatur.

Tribu. c. 7. Concil. Aurel. 3. c. 22. Cōc. Paris. 1. c. 1. Conc. Turon. 2. c. 19. Cōc. Aurel. 5. c. 15. Cōc. Mogunt. c. 6. & 11. Concil. VVormatien. c. 75. Concil. Aquisgranens. c. 88. Cōc. Lat. sub Leone X. sess. 9. & 10. c. prædia, cum seq. 12. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Præsumpserit.*] Dispositio huius capitis non habet locum, quando dominus beneficij cædit arbores frugiferas, & illas ad proprium commodum conuertit: sed hoc capitulum sibi vendicat locum in casu cædentium arbores frugiferas, quando ipsi cædentes sunt extranei, & hanc cæsionem commirtunt, licet cum iniuria hoc non facerent, sed solùm animo furandi.

2 *Quòd si eiusdem Ecclesiæ patronus fuerit.*] Nullus laicus absque speciali facultate Sedis Apostolicæ Ecclesias seu Ecclesiastica bona possidere potest, etsi essent iurispatronatus proprij, non obstante etiam quacumque possessione. Et qui bona Ecclesiarum absque sanctæ Sedis Apostolicæ impetrato assensu post publicationem Concilij, in perpetuum scienter, aut annuo censu locauerunt, conduxerunt, permutarunt, aut aliàs alienauerunt, & alienata receperunt; subiacent pœnis præsentis Decreti. Verùm occupans Hospitale, in quo fuit præsentatus à prætenso patrono, non obtenta licentia & institutione ab Episcopo, non incidit in pœnas huius Decreti: sicut nec Rectores

piorum locorum cædentes arbores fructiferas, incidunt in hunc Canonem, nisi in proprios vsus conuerterent, damnificando ipsa loca.

Postquam Sedes Apostolica Placentiam in feudum concessit, non potuerunt vendi nec emi bona Ecclesiastica, domus, ædificia, vel iura Ecclesiis attributa, vigore Breuis Apostolici ibi registrata, vt in c. 11. sess. 25. etiam continetur.

REMISSIONES.

Vide P. Valer. Regin in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 154. vers. decimumtertium. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 3. lit. A. circa fin. & in cap. 71. vbi latissimè, Oliba de iure fisci, cap. 14 n. 100. & cap. 15. n. 26. Ioseph. de Sess de inhibitione cap. 8. §. 3 n. 25.

† *Illòsque vsurpare præsumpserit*, &c.] Vide Rodoan. de rebus Eccles. non alien. q. 21 n. 38. Bern. Diaz in prax. canon. c. 71. vbi etiam Salzedo.

‡ *Is anathemati tamdiu subiacebit.*] Vide Salzed. in practic. c. 3. vers. & nota, P. Azor instit. moral p. 1. l. 9. c. 27 q. 10. in med. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Bona, pag. 31. P. Soar. de censur. tom. 5. disp. 22 sect. 6 n. 22 Sayr. in eod tract. l. 3. c. 31. n. 26. P. Paul. Comitol. respons. moral. l. 6. q. 23. n. 2.

Decretum super petitione concessionis calicis.

a Sess. 21. can. 4.

IN super a cum eadem sacrosancta Synodus superiori sessione duos articulos, aliàs propositos, & tum nondum discussos, videlicet: An rationes, quibus S. Catholica Ecclesia adducta fuit, vt communicaret laicos, atque etiam non celebrantes Sacerdotes sub vna panis specie, ita sint retinendæ, vt nulla ratione Calicis vsus cuiquam sit permittendus; &, an, si honestis, & Christianæ charitati consentaneis rationibus concedendus alicui vel nationi, vel regno Calicis vsus videatur, sub aliquibus conditionibus concedendus sit, & quænam illæ sint; in aliud tempus, oblata sibi occasione, examinandos, atque definiendos reseruauerit: nunc eorum, pro quibus petitur, saluti optimè consultum volens, decreuit integrum negotium ad sanctissimum Dominum nostrum esse referendum, prout præsenti decreto refert; qui pro sua singulari prudentia

Digitized by Google

dentia id efficiat, quod vtile Reip. Christianæ, & salutare petentibus vsum Calicis, fore iudicauerit.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper eadem sacrosancta Ttidentina Synodus diem futuræ sessionis ad feriam quintam, post octauam festiuitatis omnium Sanctorum, quæ erit dies 12. mensis Nouembr. indicit; & in ea decernetur de Sacramento Ordinis, & de Sacramento Matrimonij, &c.

Prorogata fuit sess. vsque ad diem 15. Iulij 1563.

SESSIO XXIII.

Qua est septima

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 15. Iulij 1563.

Vera, & Catholica doctrina de Sacramento Ordinis, ad condemnandos errores nostri temporis, in sancta Synodo Tridentina decreta, & publicata sessione 7.

CAPVT I.

Christus Dominus Apostolis suis ac eorum in sacerdotio successoribus dedit potestatem consecrandi & offerendi visibile sacrificium, ac remittendi & retinendi peccata.

SAcrificium, & Sacerdotium ita Dei ordinatione coniuncta sunt, vt vtrumque in omni lege extiterit. Cùm igitur in nouo Testamento sanctum Eucharistiæ sacrificium visibile ex Domini institutione Catholica Ecclesia acceperit; fateri etiam oportet, in ea nouum esse visibile, & externum sacerdotium, in quod vetus translatum est. hoc autem ab eodem Domino Saluatore nostro institutum esse,

Digitized by Google

atque Apostolis, eorúmque successoribus in sacerdotio, potestatem traditam consecrandi, offerendi, *a* & ministrandi corpus, & sanguinem eius, nec non & peccata dimittendi, & retinendi, sacræ literæ ostendunt, & Catholicæ Ecclesiæ traditio semper docuit.

a Matth. 26. Marc. 18. Ioan. 20.

REMISSIONES.

α Vide Barthol. Ledesm. in sua summa de Sacram. tit de Sacramento Ordinis, Petr Ledesm. in summa part. 1. tit de sacrament. Ordinis, Viuald. in candelabr. aureo, tit. de sacrament. Ordinis, P. Henriq. in summ p. 2. lib. 10. de Ordinis sacram Card. Tusc. lit O, concl. 189 Quarant. in summa Bullarij, verbo Ordo, P. Vasquez in 3. part D Thomæ, tom. 3. disp. 235. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 20. Zerol. in praxi Episcopali, part. 1. & 2. verbo Ordo, Balduin Iunium super opera controu. Bellarm. p. 2. lib. 5. cap. 3. & 4.

β *Ab eodem Domino Saluatore nostro institutum.*] Vide Sayr. de Sacrament. in genere, lib. 2. quæst. 3. art. 1. vers. de sacrament. Ordinis. P Henriq. in summ. lib 10. in procem. § 2. lit. M, pag. mihi 878. & § 5. & cap. 3. in princip. P. Valer Reginald. d. lib. 30. num 3. P Vasquez d tom. 3. disp. 239. P. Ægid. de Sacramont. & censur. tom. 1. quæst. 83. n. 106.

CAPVT II.

Ad veneration em tanti sacrificij ab initio Ecclesiæ fuerunt in vsu septem Ordines, quorum alij sunt aliis maiores, ita vt Subdiaconatus referatur inter maiores seu sacros.

a CVm autem diuina res sit tam sancti Sacerdotij ministerium, consentaneum fuit, quo digniùs, & maiori cum veneratione exerceri posset, vt in Ecclesiæ ordinatissima dispositione plures, & diuersæ essent ministrorum Ordines, qui sacerdotio ex officio deseruirent, ita distributi, vt, qui *β γ δ* iam clericali Tonsura insigniti essent, per minores ad maiores ascenderét. Nam non solum de Sacerdotibus, *b* sed & de Diaconis sacræ literæ apertam mentionē faciunt; & quæ maximè in illorum ordinatione attendenda sunt, grauissimis verbis docent; & ab ipso Ecclesiæ initio

b 1. Tim. 3. & Act. 21. v. 8.

Digitized by Google

initio sequentium Ordinum nomina, atque vniuscuiusque eorum propria ministeria, Subdiaconi scilicet, Acolyti, Exorcistæ, Lectoris, & Ostiarij, in vsu fuisse cognoscuntur, quamuis non pari gradu. Nam Subdiaconatus ad maiores ordines *a* à Patribus & sacris Conciliis refertur, in quibus & de aliis inferioribus frequentissimè legimus. *a* c. Nullus 6. dist.

REMISSIONES.

a Vide Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 3. in fine.

β *Qui iam clericali tonsura insigniti essent.*] Quot sint Ordines, an nouem, vt volunt Canonistæ, an septem tantùm, vt volunt Theologi? & an prima tonsura sit Ordo? Vide apud Hispanos lib. 1. tit. 6. part. 1. ad fin. ibi, *orden de corona es entrada*, plures Doctores plena manu refert Cened. ad Decret. collect. 105. n. 2. quibus adde Veg. *in espeio de curas*, c. 14. à n. 4 Valent. tom. 4. disp. 9. q. 1. punct. 2. Menoch cons. 912. n. 21. Surd cons. 259. num. 8. Vincent. de Franch Neapol. decis. 189. num. 9. Fr. Emman. in summ. tom 2. c. 13 Vinald. in candelabro aureo, tit de sacram. Ordinis, n. 6. 10 & 11 Barthol. Ledesm in summario de sacram. Ordinis, diffic 5. P. Henriq. in summ lib. 10 cap. 2. Catechism. ad parochos, de sacram. Ordinis, vers. Docendum igitur erit, Nauarr. cons. 12. de tempor ordinat Iacob. de Graffiis lib. 1. aur. decis p. 2. cap. 9 à n. 11. D. Sahagun de sacram. Ordinis à n. 7. Velasq de Auendan. lib 29. Tauri, gloss. 3. num. 9. & 10. Petr. Ledesm. in summ. p 1. tit. de sacram. Ordinis, cap. 1. Ludou. Lop. in instruct. conscient tom. 2. p 1. cap fin Cosm. Philiarch. de officio Sacerdot. part. 2 lib. 1. cap. 13 Carrill. in itinerario ordin. sect. 3. c 7. à n. 17. Nunno p. 5. in addit. q. 37 & 40. art. 2. Petr. Alphons. de Vasconcellos in harmonia Rubricarum ad Rubr. de tempor. ordin. n. 3. & 4 Ceuall commun. contra commun q. 524 Mendez à Castro in l. cùm oportet, n. 166. C. de bonis quæ liber. Cardinal. Tusc. lit. O, concl. 189. Nicol. Garc de Benefic. p. 7. cap. 1. à num. 1. nouissimè D. Marta in votis nouissimarum decis. voto 14. à num. 2. Balduin Iunium super opera controu Bellarm. p. 1. lib. 4. cap. 10. vers. denique, P. Vasquez in 3 p. D. Thom. tom. 3. disp 236. P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disp 20. n. 5. Thom. Valasc. tom. 1. alleg 3. n. 8

γ An Episcopus sit Ordo distinctus à Sacerdotio? Vide Petr. Alphons. de Vasconcellos in harmonia Rubricar. ad Rubric. de translatione Episcopi, num. fin Bursat cons 124 Sayr. de sacram. in genere, lib. 1. cap. 2. q. 1. art. 2. vers. De consecrat. P. Vasquez

Digitized by Google

d tom.3.disput.240. P.Paul Comitol. respons. moral p.1. q.84. num 11.

β An Ordinatio Episcopalis verè & propriè sit Sacram Vide Baldüin Iunium supèr operá controu. Bellarm. p.2. lib.6 cap 3. vers. primum ergo, post P.Valent.Mich Medin. Pet.Sot & Vasq. resoluit P. Ægid de Sacram.tom.2.disp 20.n.43.

CAPVT III.

Cùm ordinatio conferat gratiam, ea indubiè est sacramentum.

a 1.Tim.4 α CVm Scripturæ testimonio, a Apostolica traditione; & Patrum vnanimi consensu perspicuum sit, per sacram ordinationem, quæ verbis, & signis exterioribus perficitur, gratiam conferri; dubitare nemo debet, Ordinem esse verè & propriè vnum ex septem sanctæ Ecclesiæ Sacramentis: inquit enim Apostolus, b Admoneo te, vt resuscites gratiam Dei, quæ est in te, per impositionem manuum mearum, non c enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed virtutis, & dilectionis, & sobrietatis.

b 2. Tim. 1.b. 2.Ti.4. d. c 1.Ti.1.b.

REMISSIONES.

α Vide Sayr.de Sacram.in genere l.6.c.1. in fine, P.Henriq. in summa lib.10. c.14.§.2.

β *Gratiam conferri dubitare nemo potest.*] Vide Sayr. de Sacram. in gen.lib.5.c.1.q.vnic.art.2. vers.de Sacram. Ord P.Henriq in summ lib.10.c.1.§.3.lit.R. & c.14. in princip.P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit.lib.30. tract.1.à n.16.

CAPVT IV.

Non omnes Christiani sunt sacerdotes, sed ij soli qui legitimè sunt ordinati ab Episcopis qui sunt summi sacerdotes, ministros Ecclesia ordinant, etiam non requisito laicorum suffragio, aut consensu. Ordinatis inest character indelebilis, ob quem sit, vt nunquam iterum laici esse possint.

d Sess. 7. de Sacr.in genere can.9. α QVoniam verò in Sacramento d Ordinis, sicut & in Baptismo, & Confirmatione, character imprimi-

mitur

Digitized by Google

mitur, qui nec deleri, * nec auferri potest; meritò sancta Synodus damnat eorum sententiam, qui asserunt, noui Testamenti sacerdotes, temporiam tantummodo potestatem habere; & semel rite ordinatos, iterum laicos effici posse, si verbi Dei ministerium non exerceant. Quòd si quis omnes Christianos promiscuè noui Testamenti sacerdotes esse, aut omnes pari inter se potestate spirituali præditos affirmet; nihil aliud facere videtur, quàm *a* Ecclesiasticam hierarchiam, quæ *b* est vt castrorum acies ordinata, confundere: perinde ac si contra B. Pauli *c* doctrinam, omnes Apostoli, omnes Prophetæ, omnes Euangelistæ, omnes Pastores, omnes sint Doctores. Proinde Sacrosancta Synodus declarat, præter ceteros Ecclesiasticos gradus, Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt, † ad hunc hierarchicum Ordinem præcipuè pertinere; & positos, *d* sicut idem Apostolus ait, à Spiritu sancto, regere Ecclesiam Dei, *e* eósque presbyteris *f* superiores esse; ac Sacramentum Confirmationis conferre; ministros Ecclesiæ ordinare; atque alia pleraque peragere ipsos posse, quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Docet insuper sacrosancta Synodus, in ordinatione Episcoporum, sacerdotum, & ceterorum Ordinum, *g* nec populi, nec cuiusuis sæcularis potestatis, & magistratus consensum, siue vocationem, siue auctoritatem ita requiri, vt sine ea irrita sit ordinatio: quin potiùs decernit, eos, qui tantummodo à populo, aut sæculari potestate, ac magistratu vocati, & instituti, ad hęc ministeria exercenda ascendunt, & qui ea propria temeritate sibi sumunt, omnes non Ecclesiæ ministros, *b* sed fures & latrones, per ostium non ingressos, habendos esse. Hæc sunt, quæ generatim sacræ Synodo visum est Christi fideles de Sacramento Ordinis docere. His autem contraria, certis, & propriis canonibus in hunc, qui sequitur, modum damnare constituit; vt omnes, adiuuante Christo, fidei regula vtentes, in tot errorum tenebris Catholicam veritatem facilius agnoscere, & tenere possint.

a Cant. 6.
b 1. Cor. 12.
c Eph. 4.
d Act. 20.
e Cœlest. 1. ep. ad Episc. Galliæ c. 1
f Sess. 7. de confir. cã. 3. Hispal. 2. c. 5. 7. & alibi.
g Laodic. Conc. cap. 13.
b Ioann. 10.

DECLARATIONES.

An furiosas habens dilucida intervalla ad subdiaconatus ordinem

ordinem promotus, continuò teneatur, & dato quod non teneatur, an sit ei concedenda dispensatio, vt possit contrahere matrimonium.

Congregatio respondit aut tempore susceptionis agitabatur, & non teneri, nisi ante furorem intentionem suscipiendi habuerit, aut non constat sanæ aut insanæ mentis tunc esset, nec item teneri. Ad secundam nullam esse rationem dispensationis concedendæ.

REMISSIONES.

ª Vide P Henriq. in summ. lib. 10. cap. 7. in princip. & c. 14. §. 2. lit. P. P. Vasq. in 3. p. D Thom tom. 3. disp. 143. à n. 2. & disp. 244. num. 17. Balduin. Iunium super opera controuers. Bellarm. p. 1. lib. 4. c. 10. vers. Septimus Ordo Sacerdotum est P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib 30. tract 1. num. 3. vers. Quod attinet, & num. 16. vers. Eidem.

* *Qui nec deleri.*] Vide text. iuncta sua glossa in cap. licitè 32. q. 2 & tradita à Ioseph. Sesse de inhibit c. 8 § 1. n. 20.

† *Episcopos, qui in Apostolorum locum successerunt*] Vide Mich. Agia de exhibend. auxil. fundamento 1. fol. 11. & conclus. 2. pag. mihi 125.

DE SACRAMENTO ORDINIS.

ª CANON I.

ª Sup. c. 2. Si quis dixerit, *a* non esse in nouo Testamento sacerdotium visibile, & externum; vel non esse potestatem aliquam consecrandi, & offerendi verum Corpus, & Sanguinem Domini, & peccata remittendi, & retinendi; sed officium tantùm, & nudum ministerium prædicandi Euangelium, vel eos, qui non prædicant, prorsus non esse Sacerdotes; anathema sit.

ß CANON II.

Si quis dixerit, præter sacerdotium non esse in Ecclesia ß Sup. c. 2. Catholica alios ordines, & maiores, & minores, *b* per quos, velut per gradus quosdam, in Sacerdotium tenditur; anathema sit.

γ CANON III.

Si quis dixerit, Ordinem, siue sacram Ordinationem γ Sup. c. 3. *c* non esse verè & propriè Sacramentum, à Christo Domino institutum

institutum, vel esse figmentum quoddam humanum, excogitatum à viris rerum Ecclesiasticarum imperitis; aut esse tantùm ritum quendam eligendi ministros verbi Dei, & Sacramentorum; anathema sit.

α CANON IV.

Si quis dixerit, per sacram Ordinationem non dari Spiritum sanctum; ac proinde frustra Episcopos dicere: Accipe Spiritum sanctum; aut per eam non imprimi characterem; vel eum, qui sacerdos semel fuit, *a* laicum rursus fieri posse; anathema sit. *a* 2. Tolet.

CANON V.

Si quis dixerit, sacram Vnctionem, qua Ecclesia in sancta ordinatione vtitur, non tantùm non requiri, sed contemnendam, & pernicioſam esse; similiter & alias Ordinis ceremonias; anathema sit.

CANON VI.

Si quis dixerit, in Ecclesia Catholica non esse hierarchiam diuina ordinatione institutam, quæ constat ex Episcopis, Presbyteris, & ministris; anathema sit.

β CANON VII.

Si quis dixerit, Episcopos non esse presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi, *b* & ordinandi; vel eam, quam habent, illis esse cum presbyteris communem; vel Ordines ab ipsis collatos sine populi, vel potestatis secularis consensu, aut vocatione, irritos esse, aut eos, qui nec ab Ecclesiastica & canonica potestate ritè ordinati, nec missi sunt, aliunde veniunt, legitimos esse verbi & Sacramentorum ministros; anathema sit. *b* Sup. c. 4.

γ CANON VIII.

Si quis dixerit, Episcopos, qui auctoritate Romani Pontificis assumuntur, non esse legitimos, & veros Episcopos, sed figmentum humanum; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Bald. Ianium super opera controuers. Bellarm. p. 2. lib. 6 c. 3. & 4.

β CANON II. Vide Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 2. num. 4. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit. lib. 30. n. 3.

γ CANON III. Vide Valasc. tom. 1. alleg. 2. Petr. Ledesm. in summ. p. 8. tract. de sacram. Ordin. cap. 1. concl. 1.

δ CANON

Digitized by Google

* CANON IV. Vide P. Henriq. in summ. lib. 10. cap. 4. §. 4. lit. F. & G. P. Valer. d. lib. 30. num. 3. P. Ægid. de Sacrament. tom. 2. disp. 20. num. 58. Bald. Iunium super opera contraver. Bellarm. p. 2. lib. 6. cap. 5. vers. item patet, Petr. Ledesm. d. tract. de sacram. Ordinis, cap. 4. concl. 2. Vide etiam text. cum gloss. in cap. licitè 32. q. 2. D. Thom. 3. p. q. 69. art. 1. Ioseph. de Sesse in tract. inhibition. cap. 8. §. 1. n. 20.

† CANON VI. Vide Mich. Aglam. de exhibitoriis, fundamento 2. fol. mihi 14.

‡ CANON VII. Vide Suyr. de Sactamentis genere, lib. 1. cap. 2. q. 3. art. 5. vers. De consecrat. Episcopi. P. Ægid. d. disp. 29. num. 24. & n. 75. P. Vasquez d. tom. 3. disp. 243. à n. 2. & disp. 244. num. 17.

ζ CANON VIII. Vide P. Henriq. in summ. lib. 10. c. 3. in fine, P. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 99. n. 3. Petr. Ledesm. d. tract. de Sacram. Ordin. cap. 5.

DECRETVM DE REFORMATIONE.

EAdem sacrosancta Tridentina Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc, quæ sequuntur, in præsenti decernenda esse statuit, & decernit.

CAPVT I.

Patriarchalibus, Primatialibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus præsentibus, etiam Cardinalis, nunquam absit à Diœcesi sua, nisi ad summum tres menses continuos, vel interrumpendos, exceptis modis infrascriptis, probandis coram Metropolitano, aut (in casu) Suffraganeo. Tempore absentiæ nullum populus damnum sentiat. Aliter facientes grauiter puniuntur. Eadem seruentur in Curatis, in quorum absentia ponendi vicarij approbati. Quædam notatu digna ponuntur in hoc capitulo.

a Ioan. 21. Act. 20. Ephes. 4. 3. dist. c. sicut, 7. q. 1. c. qui Episcopatum, 9. 1. c. gloria Episcop. 12. q. 2.

* β γ, &c. CVm à præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbique diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, ac bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque

aliarumque miserabilium personarum ζ curam paternam gerere, & in cætera munia pastoralia incumbere; quæ omnia nequaquam ab iis præstari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant; neque assistunt, sed *a* mercenariorum more deserunt: sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt diuinorum præceptorum memores, factique *b* forma gregis, in iudicio & veritate pascant, & regant. Ne verò ea, quæ residentia sanctè, & vtiliter iam *c* antea sub fel. rec. Paulo III. sancita fuerunt, in sensus à sacrosanctæ Synodi mente alienos trahantur, ac si vigore illius decreti quinque mensibus continuis abesse liceat; illis inhærendo, declarat sacrosancta Synodus, omnes, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Ecclesiis quibuscunque nomine, & titulo præfectos, etiam „ si sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, obligari ad personalem 1 in sua Ecclesia vel diœcesi residentiam, vbi iniuncto sibi officio defungi teneatur: neque abesse posse nisi ex causis, & modis infrascriptis. *d* 2 Nam cum Christiana caritas, † vrgens necessitas, debita obedientia, ac euidens Ecclesiæ, vel Reipubl. vtilitas aliquos nonnunquam abesse postulent, & exigant; decernit eadem sacrosancta Synodus, has legitimæ absentiæ causas à Beatissimo Romano Pontifice, 3 aut Metropolitano, 4 vel, eo absente, Suffraganeo Episcopo antiquiori residente, qui idem Metropolitani absentiam probare debebit, in scriptis esse approbandas; nisi cùm absentia inciderit propter aliquod munus, & Reipubl. officium, Episcopatibus adiunctum: cuius quoniam causæ sunt notoriæ, & interdum repentinæ, nec eas quidem significari Metropolitano necesse erit; ad eundem tamen cum Concilio prouinciali spectabit iudicare de licentiis à se, vel à Suffraganeo datis; & videre, ne quis eo iure abutatur; & vt pœnis canonicis errantes puniantur. *e* Interea meminerint discessuri, ita ouibus suis prouidendum, vt quantum fieri poterit, ex ipsorum absentia nullum damnum accipiant. Quoniam *f* autem, qui aliquantisper tantum absunt ex veterum canonum sententia non videntur abesse; quia statim reuersuri sunt: sacrosancta Synodus vult, illud absentiæ spatium singulis annis, siue continuum, siue interruptum, *g* extra prædictas causas, nullo † pacto debere

a Ioan. 10.

b 1. Pet. 5.

c Sup. sess. 6. de ref. cap. 1.

d c. de cæter. c. inter quatuor, cap. tuæ, & c. relatum, de cler. nō resid. c. ad supplicationem. de renūc. c. quorundam. 74. dist.

e c. cū ex eo, de ele. in 6. c. beneficium, de reg eo. l. & c. 2. in fin. supr. sess. 6. Sardicē. Cōc. c. 14.

f cap. præ-

sentium, 7. q. 1. & infr. sess. 14. de ref. c. 11. debere duos, aut ad summum tres menses excedere; & haberi rationem, vt id æqua ex causa fiat, & absque vllo gregis detrimento; quod an ita sit, abscedentium conscientiæ relinquit, quam sperat religiosam, & timoratam fore, cùm Deo corda pateant; cuius opus non fraudulenter agere suo periculo tenentur. Eosdem interim admonet,

a c. si quis in clero, 7. q. 1. & in Domino hortatur, a ne per illius temporis spatium, Dominici Aduentus, Quadragesimæ, Natiuitatis, resurrectionis Domini, Pentecostes item, & Corporis Christi diebus, quibus refici maximè, & in Domino gaudere Pastoris præsentia oues debeant, ipsi ab Ecclesia sua Cathedrali vllo pacto absint, nisi Episcopalia munia* in sua diœcesi eos aliò vocent.

Si quis autem, quod vtinam nunquam eueniat, contra huius decreti dispositionem abfuerit; statuit sacrosancta Synodus, præter alias pœnas † aduersùs non residentes,

b Sup. sess. 6. de ref. c. 1. & inf. in Bulla S.D.N. Pij IV. super residētia, c. 2. conquerente, & ferè per totū, de cler. nō resid. sub b Paulo III. impositas, & innouatas, ac mortalis peccati reatum, quem incurrit; eum λ pro rata temporis absentiæ fructus suos non facere, nec tuta conscientia, alia etiam declaratione non secuta *, illos sibi detinere posse; sed teneri aut ipso cessante, per Superiorem Ecclesiasticum illos fabricæ Ecclesiarum, aut pauperibus loci erogare; prohibita quacunque conuentione, vel compositione, quæ pro fructibus malè perceptis appellatur; ex qua etiam prædicti fructus in totum, aut pro parte ei remitterentur non obstantibus quibuscumque priuilegiis cuicumque Collegio, aut fabricæ concessis. 6. μ ν ξ Eadem omnino, etiam quoad culpam, amissionem fructuum, & cœnas 7 de curatis inferioribus, 8 & aliis quibuscumque beneficium aliquod Ecclesiasticum, 9 curam animarum habens, obtinent, sacrosancta Synodus declarat, & decernit; ita tamen, vt, quandocumque eos, 10 causa priùs per Episcopum cognita, & probata, abesse contigerit, Vicarium idoneum, ab ipso Ordinario approbandum, cum debita mercedis assignatione relinquant. Discedendi autem licentiam † in scriptis, gratisque concedenda vltra bimestre tempus, nisi ex graui causa 11 non obtineant. 12 Quod si, per edictum citati, etiam non personaliter, contumaces fuerint; 13 liberum esse vult Ordinariis, 14 per censuras Ecclesiasticas,

&

Digitized by Google

& sequestrationem, 15 & subtractionem fructuum, aliáque iuris remedia, 16 etiam vsque ad priuationem 17 compellere; nec executionem hanc, quolibet priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, etiam ratione cuiuscumque beneficij, pactione, statuto, etiam iuramento, vel quacunque auctoritate confirmato, 18 π consuetudine, etiam immemorabili potiùs corruptela censenda est, siue ϱ appellatione, aut inhibitione, etiam in Romana Curia, vel ϱ vigore a Eugenianæ constitutionis suspendi posse. Postremò tam decretum illud sub b Paulo III. quam hoc ipsum in Conciliis Prouincialibus, & Episcopalibus publicari sancta Synodus præcipit: cupit enim, quæ adeò ex Pastorum munere, animarúmque salute sunt, frequenter omnium auribus, mentibúsque infigi, vt in posterum, Deo iuuante, nulla temporum iniuria, aut hominum obliuione, aut desuetudine aboleantur.

a Inf. sess. 24. c. 18. v. debeat.
b Extr. cõmuniũ, lib. 5. c. 3. Diuina, de priuil.
ϱ Sup. sess. 6. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1 *In sua Ecclesia vel Diœcesi residentiam.*] Episcopus, modo in Episcopatu resideat, solutus est à residentia beneficij simplicis, aut Dignitatis, quam sine vlla animarum curâ obtinet, etiam extra Diœcesim, in aliqua Cathedrali: eamque retinere, ac eius fructus percipere potest, exceptis portionibus & distributionibus quotidianis, & aliis, si quæ fortè sint, quæ absentes iusta aliqua de caussa non percipiunt. *Vide supr. sess. 6. c. 1. de refor.* § *Habens Archidiaconatum.*

Episcopus proinde residens in vrbe Cathedrali, liber est à residentia Monasterij Monachorum regularium, quod obtinet cum dispensatione Papæ, licet illi annexæ sint aliquæ Ecclesiæ curatæ post erectionem Monasterij, & præsertim si in tali Monasterio non sit fons baptismalis, nec aliqua animarum cura, & curatæ regi soleant per Vicarios.

An in præsentia, in qua Episcoporum copia haberi non potest, dispensandum sit, vt in loco duorum Episcoporum, qui in conseruatione Episcopi interesse debent, abrogentur duo Abbates; duóve alij dignitates Ecclesiasticas habentes, Congregatio dixit posse dispensari, & maior pars Theologorũ, qui consulti fuerunt, sic responderũt faciendũ. & ita Pius V. dispensauit.

2 *Nam cum Christiana charitas.*] Non licet Episcopo à sua Ecclesia abesse, nisi ob aliquam caussarum, quæ habentur in hoc c. infra. de quibus nõ est perpetuus morbus. Itaque non licet Episcopo absentare se ab Episcopatu suo propter morbũ perpetuũ.

Digitized by Google

3 *Aut à Metropolitano.*] Metropolitani prouidere debent, vt prouinciales eorum Episcopi, iuxta decreta Concilij Trident. resideant in Ecclesiis propriis, curámque commissi sibi gregis habeant diligentem.

4 *Vel eo absente, Suffraganeo Episcopo.*] Absente Metropolitano, Episcopus antiquior residens, super absentia Episcopi comprouincialis inquirit.

5 *Aut pauperibus loci erogare.*] Hæc pœna habet etiam locum in Curatis inferioribus, ita vt Episcopus debeat compellere Parochum, qui per biennium non residet, licèt postmodum resideat, ad restituendos fructus illius temporis, quos absens recepit, quamuis ad residendum, nec per edictum quidem monitus fuisset.

6 *Eadem omnino.*] Episcopus ad residentiam cogere potest Rectorem, licèt eius Ecclesia Parochialis pertineat ad inferioris collationem.

7 *De curatis inferioribus.*] Non licet Episcopo, pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio, vel etiam suo, aliquem ex Curatis, extra ipsorum curam, ad certa negotia adhibere, constituto ibi etiam Vicario idoneo. Neque excusantur à residentia ob defectum domus, neque si habent officium inquisitionis, nec propter litem. Et etiam Coadiutores perpetui tenentur ad residendum personaliter sicut veri curati, & sub hoc cap. comprehenduntur, etiamsi in aliis beneficiis seruiant, etiam in Cathedralibus. Infra hoc c. 5 Episcopus non potest.

23. Sept. 1596. Congregatio Concilij censuit, si Ecclesia Parochialis Rectoris habitatione caret, debere vtique, & posse Rectorem compelli ad habitandum intra limites Parochiæ in loco propinquiori.

8 *Et aliis quibuscumque.*] Capellani coadiutores Rectorum Parochialium, cum Capellanis perpetuis institutis auctoritate Apostolica, tenentur ad personalem residentiam, sicuti tenentur Rectores ipsi. Congregatio censuit, omnino teneri, & eos dumtaxat excipi, qui ex institutione possunt per alium seruire, vel quibus nulla expressa residentiæ personalis obligatio iniuncta est. Vnde & Ordinarius tenetur eos cogere sicut ipsos Rectores, nec cum aliquo huiusmodi dispensare, quoad residentiam, nisi vt cum Rectoribus Episcopus potest, eodémque iure examinandi tenentur, quo Rectores Parochiales, ex c. 18. sess. 14.

9 *Curam animarum habens.*] Etiamsi essent in Parochia tres tantùm incolæ, & ibi fuerint duæ Ecclesiæ vnitæ, residendum est in digniori; quod si non constet quæ sit dignior, residendum erit in frequentiori. Obtinuit legitimè ante Conc. Trid. confirmationem

Digitized by Google

mationem, Parochialem Ecclesiam, & Canonicatum, non est cogendus alterutrum resignare; dummodo in Parochiali Ecclesia resideat, fructúsque Canonicatus percipiat, & amittat tantum quotidianas distributiones, atque illas quas absentes iustis de causis nō percipiunt: qui tamen, si statutis horis in ipso Canonicatu etiam resideat, & illi inseruiat, tunc quotidianas distributiones consequetur. *Vide sess. 5. c. 1. de ref. §. Per seipsos.*

Si Parochialis Ecclesia tribus, aut quatuor milliaribus distet à ciuitate, in hac rector habitare debet, nec Dominicis diebus tantùm ad suam Ecclesiam accedens, habetur pro residente.

An propter intemperiem aëris relicto ibi Vicario approbato, ex Ordinarij consensu, Parochus non inde oriundus possit alibi habitare? Congregatio censuit, non posse: si tamen Rector infirmus esset, & in loco parochialis curæ, curari non posset defectu Medicorum medicinarúm ve, tunc posse ab Ordinario dari ei dilationem trium vel quatuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat, recuperandæ sanitatis causa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali, Vicario, cum congrua portione ex reditibus Parochialis. Itaque Rector qui habet Vicarium perpetuū in sua Parochia seu Rectoria, potest & debet compelli ad personaliter residendum; nisi tota cura animarum translata fuisset legitimè in solum Vicarium perpetuum. Infrà hoc c. § Parochus.

Fuit olim Monasteriū insigne S. Benedicti, in loco campestri, quod præsenter caret conuentu, & est commendatum, in quodam castro, ferè per vnum milliare distante à Parochiali, cuius monasterij cura fuit semper solita exerceri per deputatos ab Abbate seu Cōmendatario pro tempore, habétque collationem nonnullorum beneficiorum curatorum existentium in alienis diœcesibus, & homines dicti castri veniunt diebus Festis ad audiendam Missam & diuina officia ad Ecclesiam dicti Monasterij, quæ celebrantur per eosdem hæredes deputatos: quam ob rem dictus commendatarius tenetur ad residentiam, & ad sacros Ordines accipiendos. Vide sess. 6. c. 2. de ref. §. In tit. de Com. Ord.

10 *Causa prius per Episcopum cognita.*] Omnia hæc committuntur Episcopo, qui exequutioni demandet, etiam in illis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiamsi inferiores essent Abbates regulares.

Stante consuetudine in Ecclesia Cathedrali, quòd Canonici non interessentes diuinis, non percipiant fructus præbendæ, nec distributiones quotidianas, licet Episcopo retinere penes se vnum vel duos Canonicos, qui dictos fructus, & distributiones percipere possint, ac si in Choro præsentes essent: exceptis tamen distributionibus quotidianis.

Digitized by Google

Parochialem Ecclesiã habens cum Canonicatu, in Parochiali residere tenetur, quod etiam conforme Bullæ Pij V. quæ incipit, *cupientes pro nostri*, publicatæ 8. Id. Iulij, anno 1568. superhoc editæ, & percipit fructus præbendæ. Eius tamen quotidianas distributiones perdit, & si quid præterea absentes iusta de causa non percipiunt. *Vide in hoc c §. Curam, & sess. 5. c. 1. de ref. §. Per ieiplos.* Si autem Canonicatus est in eodem loco, vbi Ecclesia Parochialis, potest vtrique inseruire, & percipere quotidianas distributiones, & commoda, quæ sunt illi muneri attributa: si verò inseruire nequeat, distributiones tantùm eorum dierum, quibus non inest, amittat, neque alio damno affici potest. Quod procedit non obstante quacumque nobilitate Canonicorum, aut Ecclesiæ Cathedralis, etiam Metropolitanæ.

An Episcopus procedens per subtractionem fructuum aduersus Parochos non residentes iuxta hoc decretum §. eo. omnino teneatur obseruare eadem interualla, eandémque rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuitur c. 1. sess. 6. Congregatio censuit, Episcopum quoties in opem omissæ residentiæ vult Parochis substituere partes fructuum, quos residendo suos fecerunt, debere obseruare quoad interualla & quoad quotas præscriptum Concil. c. 1. sess. 6. in executione autem faciendæ super illis fructibus, quos iidem Parochi pro rata temporis absentiæ suos fecerunt, nec tuta conscientia retineri possunt, ex decreto Conc. c. 1. §. Si quis autem sess. 24. Episcopum non debere sequi interualla, de quib. in c. 1. sess. 6.

Episcopus procedens per subtractionem fructuum aduersus Parochos non residentes iuxta Concil. Trid. non tenetur obseruare eadem interualla, & eandem rationem, quæ contra Episcopos non residentes statuit caput tertium Sessionis sextæ. Et residens in Parochiali, quæ non longè abest à Collegiata, in qua Canonicatum obtinet; diebus ferialibus ad Ecclesiam Collegiatam accedere, & in ea diuinis inseruire potest, modò omnibus diebus & horis suis debitis & congruis, Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito seruitio ipsius Parochialis.

Habens Canonicatu & Parochialem, & residens in Parochiali, ex præscripto Bullæ Pij V distributiones quotidianas lucratur: si Canonicatus consistit solùm in distributionibus quotidianis, non habens præbendam. Hoc procedit, si vtrique inseruire nequiuerit, quia si ambobus commodè seruire posset, lucraretur solum iuxta seruitium, quod præstaret. Porrò obtinens duos Canonicatus, in digniori residere debet, & solùm distributiones illius amittit, in quo residet. Atque ideo Episcopo Bossanensi scribatur, vt restituat Canonicatum presbytero N. cùm non debeat

Digitized by Google

debeat ibi residere, residens in Canonicatu S Mariæ dignioris. *Vide sess 21. de reform. c. 3. §. Habens.*

Obtinens parochialem, & Canonicatum præbendæ Magistralis, cum dispensatione ante Concil. Trid. legitimè obtenta, tenetur in Parochiali residere, atque in Magistrali præbenda idoneum virum substituere debet, qui S. Scripturæ interpretandæ munus obeat. *Vide sess. 5. c. 2. de refor. §. De cætero.*

Eum qui obtinet Ecclesiam baptismalem, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, præsupposito quod in Ecclesia Archipresbyter, præter baptismum, cætera Sacramenta administret, Congregatio die 21. Iulij 1587. censuit teneri ad residentiam, ad minus tanquam Coadiutorem Ecclesiæ parochialis. Quin & obtinens Canonicatum, cui sit vnita Parochialis ad vitam obtinentis, tenetur in Parochiali residere, etiamsi vnio facta sit ad vitam obtinentis tantùm.

Præpositura, licet tantùm sit iurisdictionalis, intelligitur tamen esse comprehensa in Bulla S.D.N. Pij V. de residentia Parochorum, edita & publicata 8. Id. Iulij 1568. Etiam perpetui coadiutores residere tenentur, sicuc veri curati, etiamsi in aliis beneficiis inseruirent, etiam in Cathedralibus.

Causæ non excusantes Parochos à residentia.

COngregatio Concilij censuit, non licere Parochis causa studiorum à suis Parochialibus Ecclesiis post Concilium abesse, & Episcopum licentias ad id concedere posse, easque si concessæ fuerint, non suffragari.

A residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, vel Inquisitoris, neque etiam excusat lis super eadem Parochiali mota *Vide sess. 7. c. 5. §. Subcollectores.*

Similiter Licentia obtenta ab Episcopo de non residendo, non excusat à residentia, cum eam Episcopus concedere non possit.

Obtinens parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ, & habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum ac prouentuum ad dictam Ecclesiam Parochialem pertinentium possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædictæ, mota lis fuerit per aliquem in periculo, tamen tenetur se promoueri facere infra annum, lite pendente, & compellendus est ad residendum in dicta Ecclesia. Et præsupposito quod non teneatur residere, eo casu debet Episcopus idoneum Vicarium deputare, partémque fructuum omnium pro

Digitized by Google

sufficienti victu assignare, iuxta Concilij Tridentini formam. *Vide sess. 7 de ref. c. 7.* §. Portione etiam.

Licet Episcopus pro visitatione suæ Diœcesis vti opera Parochi possit, ille tamen ob eam causam, vltra quadrimestre singulis annis abesse non potest à sua Parochia, & interea poni debet in ea idoneus Vicarius, cum congrua portione fructuum dictæ Parochiæ, arbitrio ipsius Episcopi assignanda. Odium à residentia non excusat, inimicitiæ tamen excusant ad tempus, si non fuerint contractæ culpa Rectoris Parochialis, & Episcopo cum istis ad annum dispensare conceditur, dummodo tamen in Parochiali idoneus remaneat Vicarius. *Infr. eod. c.* §. *Presbytero.*

Causa excusantes à residentia

Congregatio censuit solam distantiam loci, etiam cum æqua causa discedendi, non excusare Parochum, vt possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repentè se offeret, quæ non patiatur dilationem huiusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu & de necessitate Ordinarium certiorem faciendum esse, vt de causa cognoscere possit.

Nec parochus habens iustam causam abeundi extra parochiam per duos menses aut tres, satisfacit suæ conscientiæ, si petit licentiam, iurans se grauamen habere, quod non expedit manifestare, vt sic petita licentia abesse possit, licet Episcopus non concedat. Similiter abesse non potest in casu quo causam rationalem expressit, quam vir bonus & æquus rationalem iudicat, sed rigidus Prælatus minus æquam iudicat, & licentiam denegat, vel quia mouetur suspicione, quæ ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere posse recursum ad superiorem.

Nec est liber à culpa, & à pœna amissionis fructuum qui veluti per quatuor mensium spatium ex vrgenti admodum causa ad curandam suam valetudinem morbo graui instanti; pro huiusmodi absentia non petit licentiam ab Episcopo; qui bona fide putauit euidentiam causæ satis esse, nisi periculum fuisset in mora petendi licentiam, vt supra dictum est.

Nec sufficit licentia tacita, sed oportet, vt sit expressa iuxta formam Concil. Trid. Fructus amittuntur dumtaxat pro rata illius temporis, quo quis abest sine licentia.

Nec potest componi restitutio debita fructuum malè perceptorum, cum obtinentibus Bullam Cruciatæ, vel vigore aliorum priuilegiorum & facultatum obtentarum post Concilium.

Parochus

Digitized by Google

Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Capellanus, cui ex institutione Capellaniæ imposita fuit tota cura animarum, seu Vicaria perpetua, quoad Capellanus vixerit, non tenetur in ea residere.

Infirmitas excusat à residentia, quando in loco Parochiæ non sunt Medici; vel medicinæ, & quando infirmitas alibi curari potest. Hoc casu per quatuor menses dispensat Episcopus; vt in locis vicinioribus parochus maneat, recuperandæ sanitatis caussa, posito interea ab ipso Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum congrua portione ex reditibus ipsius Parochialis, &c.

Presbytero habenti inimicitiam cum Domino loci, vbi situm est beneficium, Episcopus debet (si non potest eos reconciliare) dare aliud beneficium, extra territorium & Iurisdictionem illius Domini, vel permittere eidem presbytero, vt abesse possit à beneficio, etiam per annum, constituto tamen Vicario idoneo, cum assignatione æquæ portionis fructuum beneficij, vt ei inseruiat, donec causa inimicitiarum inter eos desierit. Priùs tamen habens Canonicatum & Parochialem, in qua non potest sine discrimine vitæ propter inimicitias residere, non est cogendus, (dum subest inimicitiarum caussa) in ea residere, sed permittendum est ei, vt resideat in Canonicatu. Dabuntur literæ Ordinario, vt cognoscat si sunt veræ & graues inimicitiæ, quæ narrantur, & absque ipsius culpâ, ac postquam obtinuit illius beneficij dispensationẽ, exortæ: tunc Ordinarius det ei dilationẽ, vt in alio viciniori, & tutiori loco manere possit, durantibus tamen dumtaxat inimicitiis, dum non vltra annum durent. Interea autem idoneum Vicarium in illa Ecclesia constituat, assignata ei congrua portione ex reditibus Ecclesiæ, quòd si esset Canonicus, & fructus consisterent in distributionibus quotidianis, illas Canonicus lucrabitur, deducta tamen tertia parte pro deseruientibus. Curabit autem Episcopus, vt inimicitiæ extinguantur, sed si id perficere non poterit, rescribere debet ad Cardinales Congregationis Concil. cuius culpa factum fuerit quò minus reconciliatio processerit.

Quando Episcopus legitimè dispensauit à residentia per aliquod tẽpus, vtputà octo mensium, relicto tamen idoneo Vicario in Parochiali, vt Rector alicui operæ vacare possit, v. g. fabricæ Monasterij, absens excusatur. Confer cum hoc c. §. de Curatis.

In his quæ pertinent ad residentiam. obseruanda sunt, quæ habentur in hoc c. & reliquis. Si non possunt seruari Decreta Conc. Trid. prædicta, id agendum est, quod commodiùs, & meliùs potest: & qui non habet domum propriam in loco vbi residere tenetur, aliquam conducere debet: vbi verò populus non

Digitized by Google

potest victum suo curato subministrare, Ordinarius ea obseruare debet, quæ habentur c. 3 sess. 24 de Reform. & in casu quo iura aliquid disponant, non debet pro iuris declaratione ad Papam recurrere. Qui finitima vrbi beneficia obtinent, si domum non habent vbi habitent, conducant habitationis locum.

Parochus non habens commodam habitationem in Parochia, fuit dispensatus, vt degere possit in loco vicino, dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet.

Aliquando hæc facultas eadem de causa concessa fuit, sine conditione illa, *Dummodo prope Ecclesiam substitutus eius habitet.*

Inter causas excusantes connumerantur infirmitas incurabilis, aëris intemperies, certo anni tempore, & quando ita solitum est fieri ab omnibus Sacerdotibus, præsertim alienigenis, & ad tempus.

Fuit etiã quis dispensatus à residẽtia in sua parochiali, ad tempus à S. D. N donec instrueret alium Canonicum de negotiis illius Capituli, in quo ipse erat Canonicatus, vt eadem tractaret.

Creati auctoritate Sedis Apostolicæ, ex fructibus parochialis cum congrua portione duobus perpetuis coadiutores in cura, non possunt seruire per substitutos, sed ab Ordinario cogendi sunt ad residentiam. Congregatio ita censuit. Episcopus ergo ex hoc Decreto debebit eos cogere ad residentiam, & ad exercendam curam personaliter.

S. D. N ex sententia Congregationis declarauit, quòd Canonici obtinentes ex legitima dispensatione, parochiales, eas quidem retinere possint, sed in ipsis personaliter residere debent, &, si reditus suorum Canonicatuum verè consistant in distributionibus quotidianis, ita vt omnes percipiant de communi massa, & nullæ prorsus distinctæ sint, ne dematur aliquid his, qui horis diuinis intersint: possint sic residentes in suis parochialibus eos integros percipere Quòd si post debitum seruitium parochialibus suis præstitutum, etiam inseruire Cathedrali possint, tunc eas portiones non percipiant, nisi quatenus inseruirent. Supr. hoc cap. § *Et aliis*, item §. habens Canonicatum.

Congregatio Concilij censuit, parocho propter inimicitias vltra primum annum absenti, concedendum secundum, ob nouam causam, quæ superuenerit ex incremento inimicitiarum & homicidio subsequuto.

Congregatio Concilij censuit, vltra bimestre tempus, abesse non posse parochos sine licentia Episcopi, & valet constitutio Episcopi inhibentis ne parochi possint abesse vltra duos dies sine licentia, vt hîc. In infirmitatibus curabilibus datur etiam quadrimestre.

Episcopus

Digitized by Google

Episcopus non potest vti opera parochi in visitatione, vel alio seruitio suæ diœcesis: nisi pro tempore hic permisso duorum mensium, & nunc pro eo tempore idoneus Vicarius deputetur. *Idem hoc cap.* § *De Curatis.*

11 *Nisi ex graui causa non obtineant.*] Non sunt denegandæ literæ commendatitiæ ab Episcopo Sacerdotibus & Clericis, qui non habent beneficia in titulum, requirentia residentiam.

Propter inimicitias, quæ superuenerint culpa Parochi, datur quidem annus, & crescentibus inimicitiis datur alius annus: sed odium solum parochianorum non sufficit, neque si omnes ferè fructus essent alij reseruati, neque continua aëris intemperies, neque si esset necessarius magister ludi in ciuitate, aut oppido, neque seruitium Episcopi etiam ad tempus. Hoc sæpè reperitur.

Multa concessa sunt contra hoc Decretum in Regno Poloniæ, ex variis caussis & necessitatibus.

12 *Quod si per edictum citati.*] Respicit modum procedendi contra obligatos ad residendum, sese absentantes.

13 *Liberum esse vult Ordinario.*] Episcopus cogere potest Rectorem, licèt eius Ecclesia parochialis pertineat ad inferioris collationem. *Infrà hoc cap.* §. *Compellere.*

14 *Per censuras Ecclesiasticas.*] Non tamen per excommunicationem, si abfuerint per aliquod breue tempus: licet possit constituere Episcopus, quod non possit abesse parochus absque licentia vltra duos vel tres dies, sub pœna excommunicationis. *Infrà* §. *Episcopus potest.*

15 *Et subtractionem fructuum.*] Quando alicui parocho conceditur studendi facultas, vt fructus suos faciat, hæc infra acta seruare debet. Primò vt studeat Theologiæ aut iuri Canonico in celebri Vniuersitate. Secundò, si est ætatis annorum triginta, nulla facultas concedi debet: ideò ætas est exprimenda, & hoc nisi iam studia incepisset, & illa absoluisset, propter quod iam cœpta studia potest finire. Tertiò, ad quinquennium tantùm, à principio studij computandum licentia hæc est concedenda, adiecta clausula, *vt infra annum ad subdiaconatum promoueatur.* Quartò, interim Cura animarum per idoneum Vicarium ab Ordinario eligendum; assignata illi congrua portione fructuum exerceatur. Atque hæc facultas solùm habet locum in Parochialibus ante Concilium Tridentinum obtentis, quia in obtentis post Concilium, prædicta licentia non datur: secus in Canonicatibus, etiam post Concilium Tridentinum obtentis, in quibus datur statuendi facultas.

Episcopus potest prohibere parochis sub pœna pecuniaria

Digitized by Google

arbitraria, quæ tamen dimidiam decimam non excedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia possint abesse, non tamen id prohibere potest sub pœna excommunicationis latæ sententiæ. Parochus qui non vult in sua parochiali residere, debet ea seruato iuris Ordine priuari.

Rector parochialis Ilerdensis monitus ab Ordinario vt resideret, noluit, & propterea est contumax appellatus: visum est committendum Auditori Cameræ, quod Episcopo committat, vt Ecclesiæ Vicarium præficiat, ne cultus & reliqua cura deseratur.

16 *Etiam vsque ad priuationem.*] Arbitrio Episcopi relictum est, qua via & quo remedio ex his vti voluerit contra non residentes.

17 *Priuationem.*] Intelligendum exclusiuè vsque ad priuationem, dum tamen præcesserint tria edicta publica, & lapsa sint sex menses, iuxta cap. tua, de clericis non resid.

18 *Compellere.*] Hæc compulsio ad Episcopum pertinet; etiam quando collatio pertineret ad Abbatem Regularem.

19 *Consuetudine etiam immemorabili.*] Vicarius amouibilis in exercitio curæ animarum, arguit curam esse penes deputantem, & ideò ipsum teneri ad residentiam.

Postulantibus Equitibus Hierosolymitanis, vt Capellani Melitæ commorantes, Confessores Equitum, & habentes in aliis locis parochias, non cogantur residere; Congregatio respondit, illis, qui habent parochias in Italia, permittendum esse, vt non resideant ad annum: qui verò habent in aliis prouinciis, ad decem & octo menses.

Quandoque ex causa dispensari solet, vt quis in parochiali continuè non resideat, habens Canonicatum, si vtrique inseruire possit.

Episcopus licentiam dare debet Priori petenti, vt per quatuor menses à suo Prioratu abesse possit in loco commodiori, valetudinis suæ curandæ causa.

Gratia de non residendo à S. D. N. obtenta, & de percipiendo fructus ratione studij, non valet, nisi & Ordinarij consensus accedat. Ita Pius IV. in declaratione, quòd gratia de non residendo non valet sine Ordinarij consensu, quæ publicata fuit anno 1564. die 24. Nouembris.

REMISSIONES.

a Vide Conc. Brachar. 4. act. 2. c. 11. Nauarr. in Man. c. 25. n. 121. vers. 4. limit. Petr. Pechi. in reg. 1. de Regulis iuris, l. 6 n 9. Anton. Pagan. de Residentia, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss 41. num 9. Et. Ioan.

Digitized by Google

Fr Ioan. de la Cruz de statu Religionis, lib 2 cap. 1. sub 1. Ceuall. communium contra commun. q. 385. P. Less. de iustit. lib. 2. c. 34. dub. 29. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l 29 n. 68. & l. 30. tract 3 à n. 54. cum seqq. * Vide etiam Salzed. ad Bernard. Diaz in prax. can c. 52. lit. C. Cened. in collectan. 30. n. 2. & 3 ad sextum, Bobadill tom. 1. suæ Politicæ, lib. 2 c. 9. Camill. Borrell. cons. 2. n. 16. Simon de Prætis cons. 68. centur. 3.

ß An Prior, qui habet Vicarium perpetuum, cui incumbit cura animarum, teneatur residere? Decreuit sacra Congregatio, quòd non, his verbis: Habens parochialem, in qua Vicarium perpetuum legitimè institui obtinuit, eo viuente residere non tenetur, refert Gonzal ad reg. 8. Cancell. glos. 6. n. 99.

y An Episcopo liceat pro Cathedralis Ecclesiæ seruitio, & item suo, aliquem ex curatis suæ diœcesis, ex ipsorum Ecclesiis constituto in illis idoneo Vicario ad certa negotia adhibere, qui quando in huiusmodi sunt seruitio, à suis Ecclesiis minimè abesse censeantur? Congregatio censuit, non licere, teste Gonzal. d. glos. num. 258.

δ Sacra Congratio censuit, quòd exercens Inquisitoris officium à residentia parochialis non excusatur. refert Gonzal. d. glos. 6. n. 266. & glos. 43. n. 164.

ε Sacra Congregatio censuit, quòd à residentia non excusatur exercens officium Subcollectoris Apostolici, teste Gonzal. d. glos. 6. n. 266.

ζ *Curam paternam gerere.*] Vide Paul. Montan. de Tutelis, & curis, cap. 55 glos. 1. n. 197.

η *Etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint.*] Vide P. Azor. instit. Moral p. 2. lib. 4 c. 3. q. 3. & lib. 7. c. 4. q. 7. & c. 6. q. 1. Flamin. de resign. lib. 1. q. 10. n. 8.

† *Nam cùm Christiana charitas*, &c.] Vide Rotam nouiss. decis. 222. n. 2. & 5 in 2. p. diuersorum.

ι *Quoniam autem*, &c.] Quòd abesse non dicitur, qui statim est reuersus, probat l. Postliminium, §. captiuis, l. Nihil, ff de captiu. & postlimin. reuers. ad hoc propositum Gonzal glos. 43. n. 5. & in paracho rurali, qui singulis quibusque hebdomadibus in vrbem venit causa inuisendi parentes, & cum illis vno tantùm die moratur, relicto tamē ad occurrentes casus Capellano, quòd non peccet lethaliter, non teneatur ad restitutionem fructuum, resoluit Ludou. Beia respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 21.

ϛ *Nullo pacto debere duos, aut ad summum tres menses excedere.*] Vide P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib 7. c. 4. q. 9. & q. 10. quærit, an in parochis ad absentiam duorum mensium necesse sit, vt facultas ab Episcopo impetretur? Negatiuè resoluit Nauarr. in

Digitized by Google

in Man.cap.25.num.121. de quo vide P Sanch de Matrim.lib.3. disp.31.n.11.

κ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, posse Episcopum ob legitimam causam dare Canonicis suis facultatem, vt possint abesse per quatuor menses, refert P.Comitol.Respons.Moral.lib.1.q.59 n.2.

* *Nisi Episcopalia munia*, &c.] Vide Treuisan.in decis.18.n 5. lib.1

† *Præter alias pœnas*, &c.] Vide Treuisan.decis.42. in lib.2 & supra sess.6. cap.1. de reform & in cap.conquerente, & in cap.2. & ferè per tot.de clericis non resid.

λ *Eum pro rata temporis absentia fructus suos non facere.*] Vide Flamin.de resign.lib.1.q.10.n.32.

† *Alia etiam declaratione non secuta*,&c] Vide Ricc.in sua prax. var resol.cap.245. Thesaur. lib.1.quæstionum forens quæst.40. Diaz in prax.crim.canon.c.123.

μ *Eadem omnino*,&c.] Quòd Capellani,Coadiutores Rectorum parochialium instituti auctoritate Apostol teneantur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi;censuisse sacram Congregationem,refert Gonzal.ad reg 8.Cancell.gloss 5 §.9.n.17.

Causæ aliquæ, propter quas non tenetur quis residere, adductæ à Doctoribus infrà citatis.

ν SAcra Congregatio censuit, quòd si curatus absit causa inimicitiarum, & non possit residere sine discrimine vitæ, ei permittitur per annum abesse à suo beneficio, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario,seu œconomo, refert Zerol. in praxi Episcop.p.1.verbo Priuatio,§.4.dub 1.vbi resoluit,quod si intra annum inimicitiæ non extinguantur, & curatus seu beneficiatus fuerit in culpa tam causandarum inimicitiarum,quàm non extinctionis earundem, quòd priuetur.

§ Congregatio censuit,quòd vbi non adest copia Medicorum, vel Medicinarum, potest per Episcopum dari dilatio trium vel quatuor mensium,vt ægrotus in locis vicinioribus curetur. Episcopus tamen propter perpetuum morbum non potest se absentare à suo Episcopatu. Senectus in parocho non excusat à residentia, sed debet poni Vicarius idoneus cum assignatione congruæ portionis ex ipsius parochialis reditibus, refert Zerol. in praxi Episcop p.1.verbo residentia,vers.7.& 9.

α *Discedendi autem licentiam in scriptis*,&c]Vide P.Azor.instit. Moral p 2.lib.7. cap 5.q.4. & 5. & cap 4. quæst.fin. P. Sanch. de Matrim. lib,3.disp... n.27. * Vide Petr.Cened, in collectan.30. n.3.super sext.Sim.de Prætis cons.68.ex n,8.centur.3.

π Consueto

x *Consuetudine etiam immemorabili.*] Sanctissimus D.N. ex sententia Congregat. Concilij declarauit, immemorabilem consuetudinem non excusare à residentia in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis insignibus: in Collegiatis tamen insignibus posse excusare, dum tamen sint rurales prorsus destitutæ, in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, aut cuius adeò tenues reditus essent, vt Canonici aliunde non habentes vnde viuant, alere non possent, refert Zerol. in praxi Episcop part. 1. verbo residentia, vers. sextò.

y *Sine appellatione.*] Quòd tamen detur effectus deuolutiuus, resoluit Steph. Quarant in summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers. Quintò quæro, pag 66.

z *Vigore Eugenianæ constitutionis.*] Vide Fr. Emman in explicat. Bullæ Cruc. in addit. fol mihi 211. nouissimè Petr. Cened. pract. & Canon. quæst. lib. 1. q. 1. n. 13 vers. Pro vera.

CAPVT II.

Vltra tres menses consecrationem differentes quidem, fructibus perceptis restituendis sunt obnoxij, & totidem mensibus absentes, sunt ipsis Ecclesiis iure priuati.

a* ECclesiis a Cathedralibus seu superioribus, quocumque nomine, ac titulo præfecti, etiamsi sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales sint, si munus consecrationis intra tres menses non susceperint, ad fructuum perceptorum restitutionem teneantur. Si intra totidem menses postea id facere neglexerint, Ecclesiis ipso iure sint priuati. Consecratio β verò, si extra Curiam Romanam, fiat in Ecclesia, ad quam promoti fuerint, aut in prouincia, si commodè fieri poterit, celebretur.

a Sess. 7. c. 9. Cōc. Chalc. actio. 16. can. 22. Concil. VVormatiēs. c. 76. c. quoniā, 75. dist. c. quoniam, 200. dist.

REMISSIONES.

a Vide Nauarr. in Man cap. 25. n. 218 vers. 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 24. n. 141. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. cap. 24. n. 58. * Vide etiam sess. 7. c. 9. & text. in cap. quoniam 100. dist. Syluestr. in summ. verb. consecratio 1. q. 3. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 16. lit. A, & cap. 53. lit. A, Hugolin. de officio & potest. Episcopi, p. 1. cap. 2.

β Cōsē-

Digitized by Google

ß *Consecratio verò*, &c.] Vide P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 10. c. 23. §. 5. in princ. P. Less. de iustit. lib. 2. cap. 34. n. 103.

CAPVT III.

Breue est, non summatur.

a* EPiscopi 1 per semetipsos Ordines conferant: quòd si ægritudine fuerint impediti, a subditos suos non aliter, quàm iam probatos, & examinatos †, ad alium Episcopum ordinandos dimittant.

a Inf. 6. 9. & 10. Concil. Carthag. 3. c. 22.

DECLARATIONES.

1 *Per semetipsos.*] Hoc caput non aduersatur proximo sequenti.

Ordinarij dantes dimissorias pro accipiendis Ordinibus, nemini concedant esse absentem, nisi cùm examinauerint, vel examinari fecerint per suum delegatum ad hoc specialiter deputatum, quod seruandum est etiam cum illis, qui à Sede Apostolica facultatem habent Ordines à quocumque suscipiendi. *Vide meainfrà, cap.* 8.

Nullius 8. Iulij 1591. Congregatio Concilij censuit, quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeat, iuxta c. 7. sess. 15. non tamen eos ab ordinatione, nisi aliud canonicum obstet impedimentum, qui à Iudæis originem trahunt, vel quorum maiores, &c.

Calaguritanens. 27 Aug. 1592. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse alienos Canonicos ordinare, si habeant literas dimissoriales proprij Ordinarij, licet Episcopus literas dimissoriales concedens alia legitima causa, quàm ægritudinis, expressa in c. 3. sess. 23. de reform. fuerit impeditus.

Episcopus potest alienos Clericos ordinare, si habeant dimissorias proprij Ordinarij, iuxta cap. 8. infrà, quando Episcopus dimittens, ex alia legitima causa quàm ægritudinis, est impeditus.

Dimissorias verò literas Episcopus absens dare potest, ac ordinandos etiam suo examini subiicere, si ita sibi videbitur, & si absentes sint, ad se, vt eos ipse examinet, vocare, si commodum erit: alioquin eorum examen committat Ordinario loci, in quo illi degunt & ordinandi sunt. *Suprà hoc cap. §. Ordinarij.*

2 *Iam*

Digitized by Google

z *Iam probatos & examinatos.*] Vel dandam licentiam Ordinario Congregatio censuit, ad hoc vt quis ad sacros Ordines ab aliis Episcopis promoueri possit, cum testimonio tamen de vita & moribus proprij Ordinarij, vt sancitum est sess. 23. c. 8. cui in hac parte non aduersari præsens c. etiam declarauit.

Fratres Carthusiani volentes ordinari ab Episcopo alterius Diœcesis, debent habere licentiam ab Episcopo, in cuius Diœcesi sunt. *Vide sess. 2. c. 11. de Reform. & infr. c. 8.*

REMISSIONES.

a Vide Thom. Valasc. tom. 1. allegationum iuris alleg. 5. n. 1. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Dimissoriæ, §. 10. vers. Secundum, vbi dicit quòd hoc Decretum intelligi debet de habilibus stantibus terminis. Vide Petr. Ledesm. in summ. p. 1. tract. de sacram. Ordinis, cap. 5 concl. 10.

* Vide etiam Bernard. Diaz in praxi canon. c. 25. vbi Salzedo litera A.

† *Iam approbatos, & examinatos*, &c.] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 26 lit. C.

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

a* PRima a Tonsura β non initientur, qui sacramentum Confirmationis non susceperint, & fidei rudimenta edocti non fuerint; quique legere, & scribere nesciant; & de γ quibus probabilis coniectura non sit, eos non sæcularis iudicij fugiendi fraude, sed vt Deo fidelem cultum præstent, hoc vitæ genus elegisse. a c. fin de tempor. Ord. in 6.

REMISSIONES.

a Vide Const. Episcop. Conimbr. 1. in princip. tit. 8. & Episcop. Portugal. 2. in princip. tit. 9. Viuald. in candelabro aureo, tit. de sacramento Ordinis, cap. de scientia Ordinis, num. 38. Salzed. ad Bern. cap. 21. verbo Ordinari, Petr. Ledesm. in summ. p. 1. verbo Ordo, cap. 7. vers. *De la primera*, P. Henriq. in summ. lib. 10. cap. 17. §. 2. P. Ægid. de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 20. num. 105. Thom. Valasc. allegationum iuris, tom. 1. alleg. 9 num. 4. * Vide etiam Nauarr. in Manuali Latino, cap. 7. n. 205. Salzed. ad Bern. Diaz in prax can. c. 21. lit. B & c. 24. lit. A.

β *Prima*

Digitized by Google

β *Primam tonſuram non initientur, qui Confirmationem non ſuſceperint.*] An non confirmatus ſuſcipiens Ordines peccet mortaliter? Negant Nauarr. in Man. cap. 22. num. 9. Viuald. in candel. de Confirm. n. 41. Victor de ſacram. Ordinis, n. 232. P. Soar tom. 3. diſp. 38. ſect. 1. P. Ægid. de Sacram. tom. 1. q. 72. art. 9. n. 90. P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit. lib. 28 n. 24.

γ *De quibus probabilis coniectura non ſit,* &c.] An ſuſcipiens primam tonſuram, aut minores Ordines cum animo nunquam ſuſcipiendi maiores, aut ſolùm vt declinet forum ſæculare, & Epiſcopus ſcienter talem ordinans, peccent mortaliter? Affirmat Bannes 2. 2. quæſt. 12. art. 1. in 2. diffic. concl. fin. Negant P. Sanch. de Matrim. lib. 7. diſp. 31. verſ. 16 & 17. P. Ægid. de Sacram. tom. 2. diſp. 20. num. 104. & 105.

CAPVT V.

Quibus debeant eſſe muniti, qui volunt ordinari, & dicta ſi non habeant, timeant reiectionem.

AD minores ordines promouendi bonum à Paroco, & à Magiſtro ſcholæ, in qua educantur, teſtimonium habeant. Hi verò, qui ad ſingulos maiores erunt aſſumendi, per menſem ante ordinationem Epiſcopum adeant, qui parocho, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat; vt nominibus, ac deſiderio eorum, qui volunt promoueri, publicè in Eccleſia propoſitis, de ipſorum ordinandorum *a* natalibus †, ætate, moribus, & vita à fide dignis diligenter inquirat; *b* & literas teſtimoniales, ipſam inquiſitionem factam continentes, ad ipſum Epiſcopum quamprimùm tranſmittat.

a c. quãdo 24. diſt. *b* Vide 3. Carthag. c. 22. & 4. Carthag. 22.

DECLARATIONES.

1 *Vt omnibus ac deſiderio.*] Regulares promouendi ad Ordines, inter alia non tenentur etiam nomen, & deſiderium ſuum in Eccleſia publicè proponi facere, & teſtimonium deferre, ad præſcriptum huius cap. ſed ſufficit teſtimonium à ſuis ſuperioribus allatum.

Poteſt Epiſcopus ſine atteſtationibus, & inquiſitione, quæ in hoc Decreto iniungitur, aliquem promouere, ſi ipſum omnes qualitates requiſitas habere ſciuerit, prout Congregatio reſpondit, ſed non debet id facere ordinariè.

Similiter

Digitized by Google

Similiter ab inferioribus possunt concedi literæ testimoniales Episcopi illas requirentibus, quando scilicet Episcopus tanquam vicinior vel Diœcesanus ordinat Subdiœcesanos inferioris, qui etiam essent nullius Diœcesis

2 *Et literas testimoniales.*] Quæsitum est, An ex Bulla Sixti V. contra malè promotos, Episcopus ordinans, circa Clericos alterius Diœcesis ordinandos, Testimoniales literas à suis Ordinariis habentes, de requisitis ad ordinationem, alia diligentia uti teneatur, quàm ipsos examinandi quoad sufficientiam? S D.N. de sententia Congregationis respondit, Sanctitatis suæ mentem esse, Ordinarium cum suis subditis dimissorias petentibus teneri adhibere diligentiam super omnibus requisitis, circa ordinandum, iuxta Concilium Tridentinum & sacros Canones: & si ea ipsos habere constiterit, in iisdem dimissoriis, ex scientia sua de eisdem fidem facere, & tunc cum talibus dimissorias habentibus non opus esse Episcopum ordinantem facere diligentiam super dictis requisitis in examine, super idoneitate & literatura.

An approbatus ad dignitatem ordines sacros annexos habentem, alia indigeat approbatione ad suum ordinem suscipiendum? Congregatio respondit eum, qui ad dignitatem approbatus est, examini nihilominus subiiciendum esse, tam eius Episcopi qui non contulit dignitatem, quàm eius qui contulit, nisi tamen statim cum collatione dignitatis examinatus & ordinatus fuerit iuxta præscriptum huius decreti.

REMISSIONES.

α Vide Conc Brachar. 4 act. 2. de Examine Ord. c. 4. Hoied de incompatibil. benef. c. 24, n. 38 & 39. Petr Ledesm. in sum. verbo Ordo, c. 7. vers. *En lo que toca.* P. Henriq in summ. lib. 10. c. 17. §. 2. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 9. n. 5.* Salzed ad Bern. Diaz in praxi can. c. 21. lit. B. & c. 25. lit. A.

† *Ordinandorum natalibus*, &c.] Vide text. in cap. quando 24. dist. Gened. collectan ad Decretales 77. n. 2.

CAPVT VI.

Nullus omnino beneficij sit capax, nisi qui habeat 14. annos: fori priuilegio gaudens qua haberi ac agere debeat, siue vnicam habuerit, siue nullam.

1 NVllus prima Tonsura initiatus, aut etiam in minoribus Ordinibus constitutus, 2 α † β ante decimum

Digitized by Google

quartum annum 3 beneficium possit obtinere. Is etiam fori priuilegio non gaudeat, γ & beneficium Ecclesiasticum habeat; 4 aut clericalem habitum, † & ι κ, &c. Tonsuram deferens, 5 alicui Ecclesiæ ex mandato ξ ο * Episcopi seruiat; vel in seminario † Clericorum, aut in aliqua schola, vel Vniuersitate, de licentia Episcopi, quasi in via ad maiores Ordines suscipiendos versetur. In Clericis verò coniugatis * seruetur constitutio Bonifacij IX. quæ incipit, α Clerici, qui cum vnicis: modo hi Clerici, alicuius Ecclesiæ seruitio, vel ministerio ab Episcopo deputati, eidem Ecclesiæ seruiant, vel ministrent; & Clericali habitu, & Tonsura vtantur: nemini, quo ad hoc, priuilegio, vel * consuetudine, etiam immemorabili, suffragante.

α c. 1. de Cler. coniug. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Nullus prima tonsura initiatus.*] Hoc caput non prohibet, quin ille, qui iam 14. annum suæ ætatis attigit, licèt nondum expleuerit, possit beneficium simplex obtinere

Grossetanensis 20. Maij 1595. Congregatio Concilij respondit, nullam esse à Trident. Conc. præstitutam ætatem tonsuræ, & quatuor minoribus ordinibus, sed eam attendendam, quæ à sacris Canonibus præscribitur.

2 *Ante 14. annum*] Nisi in fundatione aliter sit statutum, quia fundationi non est derogatum.

3 *Beneficium.*] Congregatio censuit, idem in pensione. *Fori priuilegio non gaudeat.* Clerici, qui in Decreto hoc priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelliguntur priuati.

4 *Aut clericalem habitum.*] Prouiso in 23. anno ætatis de Canonicatu in Ecclesia Collegiata, vbi, vigore statuti Ecclesiæ, prouisi ante realem possessionem & fructuum perceptionem tenentur portare habitum & tonsuram per biennium, obstat hoc Decretum. Ita censuit Congregatio die 14. Augusti, anno 1586. Clericus, in minoribus constitutus non beneficiatus, nisi incedat in habitu, quamuis sit adscriptus, non gaudet priuilegio fori, licèt non sit monitus.

11. Iulij 1595. Congregatio Concilij censuit, vt Clericus fori priuilegio gaudeat, requiri & sufficere ea, quæ aliquo ex infra prædictis capitibus sigillatim sunt annotata: Quod obtineat beneficium Ecclesiasticum: Quod Clericalem habitum, & tonsuram deferens alicui Ecclesiæ de mandato Episcopi inseruiat: Quod Clericalem

Digitized by Google

ricalem habitum, & tonsuram deferens in aliquo seminario de licentia Episcopi degat.

Quod in habitu, & tonsura incedens in aliqua schola de licentia Episcopi versetur.

Si verò, quæ in aliquo ex capitibus comprehensa sunt, in Clerico concurrant, sed aliqua occasione habitum à se gestati solitum, ad breue tempus deposuerit, non ideò fori priuilegium amittere. An verò habitus sit Clericalis, ad iudicis Ecclesiastici cognitionem pertinere: quibus autem casibus Clericus ex decreto Concilij fori priuilegio non gaudet, nullam requiri monitionem, vt illud amittat.

5 *Alicui Ecclesiæ.*] Hæc verba important, vt Clericus, qui diu sine habitu & tonsura incedens, Ecclesiæ alicui, etiam de mandato Episcopi, inseruit ipso facto, sine aliqua monitione præcedente, amittat fori priuilegium, attenta mente Concilij, quæ ad tollen, penitus abusus, voluit hoc abolere. Ita censuit Congregatio die 16. Nouembris 1581.

Congregatio Concilij censuit, **Clericum prima tonsura insignitum**, habitum Clericalem, & tonsuram deferentem, nec alicuius Ecclesiæ seruitio de mandato Episcopi descriptum, licèt fori priuilegio non gaudeat, gaudere tamen beneficio *c. Odoardus.* 18. Sept. 1595.

An Clericus in minoribus Ordinibus constitutus, in habitu & tonsura incedens, ac de mandato Episcopi inseruiens Capellæ, quæ in Ecclesia existit, ab ipsóque Episcopo Confraternitati laicorum pro oratorio assignata est, gaudeat priuilegio fori ex hoc cap. Congregatio Concilij censuit gaudere: & idem censendum est, si seruitium non continuatum, sed aliquo impedimento necessario interpolatum præstiterit.

Licèt Clerici in minoribus dumtaxat ordinibus constituti, nisi beneficium Ecclesiasticum habeant, aut Clericalem habitum, & tonsuram deferentes, alicui Ecclesiæ ex mandato Episcopi inseruiant, vel in seminario, aut aliqua schola, vel vniuersitate de licentia Episcopi versentur, forum iudicis laici declinare non possint, non tamen propterea Congregatio Concilij censuit obstare Episcopo, quo minus iure suo in huiusmodi Clericos delinquentes, si adhuc clerici permanent, possit animaduertere. 21. Ian. 1595.

De iure communi fuit dubitatum, an clericus deferens habitum, vel tonsuram, vel simul vtrumque, propter delicta priuetur priuilegio clericali? Tu distingue, si est in sacris, retinet priuilegium, sed punitur, *Inn. in cap. Præterea, de Apostata.* Si est in minoribus Ordinibus & deliquit, non priuatur priuilegio

Digitized by Google

fori, nisi post trinam monitionem, *cap. In audientia, de sent. excomm. c. vlt. de vita & honest. cler. Inn. d. c. Praterea.* Et nisi se immisceat enormitas, puta quod sit seditiosus, quo casu ipse facto priuatur priuilegio.

Clericus non beneficiatus, qui incedens in habitu & tonsura inseruit alicui Ecclesiæ, si fuerit cum armis deprehensus, non caret fori priuilegio. Sic fuit decisum ex *c. In audientia, de sent. excommun.*

Cui reseruata fuit pensio vt clerico, si non incedat in habitu & tonsura, non gaudet priuilegio fori. Fuit decisum sic ex eo quod Concilium Tridentinum corrigit ius commune: & tres casus excipit per dictionem (nisi.)

Clericum primæ tonsuræ, præsentatum ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij, posse in suis caussis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat propter alium intrusum, contra quem litem mouit, Congregatio die 16. Iulij 1587. censuit.

Idem erit, si gerat tonsuram vel habitum, sed in reliquis viuat vt laicus, *nec sing Inn. cap. 1. de Apostatis, ad fin.* nec sufficit corona seu tonsura sine habitu, sed computatiuè requiritur verumque, *ita Gemin. in c. si iudex, vers. idem, de sent. excomm. in 6* habitus quoque debet esse decens, & vsque ad talos hodie, ex huius Decreti præscripto, nec monitio requiritur. Item nec habitus & tonsura sufficiunt, nisi etiam alicui Ecclesiæ inseruiant. Et ita Congregatio censuit in vna Neapolitana.

18. Dec. 1595. Congregatio Concilij censuit, obtinere pensionem haberi pro Clerico beneficiato ad effectum priuilegii fori.

16. Mart. 1596. Congregatio Concilij censuit, ad beneficium simplex sufficere annum 14 inceptum, licèt non completum.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilij censuit, Clericum primæ tonsuræ, qui post dimissum habitum & tonsuram Clericalem deliquit, & pro eo delicto in curia sæculari citatus fuit, deinde reassumpto habitu & tonsura Ecclesiæ seruire cœpit, iuxta c. 6 sess. 23. non posse iudicem laicum processui finem imponere, & contra illum realiter procedere.

17. Aug. 1600. Congregatio Concilij censuit, sæpius eiusdem Concilij Decret. nihil noui iuris inductum esse, quoad ætatem obtinentium Canonicatus in Collegiatis Ecclesiis, ideò sufficere ad huiusmodi Canonicatus obtinendos ætatem 14. annorum.

Vtrùm Clericus in minoribus ordinibus constitutus clericalem habitum & tonsuram deferens, quod alteri Ecclesiæ quàm cui

Digitized by Google

cui de mandato Episcopi ascriptus fuerit; inseruierit, gaudeat priuilegio fori. Congregatio respondit gaudere.

Clericus promotus ad quatuor minores ordines, non fuit ab Episcopo ascriptus alicui Ecclesiæ ad inseruiendum, iuxta text. in c. 6. & 16. sess 23 Congregatio Concilij censuit non teneri.

6 *In Clericis verò coniugatis.*] Censuit Congregatio, clericum coniugatum, qui post dimissum habitum, & tonsuram clericalem, pro delicto aliquo in Curia laicali est citatus, & ob contumaciam condemnatus fuerit, si deinde reassumpto habitu & tonsura, (modò non in fraudem,) Ecclesiæ inseruiat, iuxta hoc Decretum non posse à iudice laico propter id delictum in carcerem coniici, aut personaliter adstringi, facit *c. si iudex laicus, de sent. excomm. in 6.*

Quidam Clericatus charactere insignitus beneficium Ecclesiasticum obtinuit, cui postea, animo vxorem ducendi, vnà cum clericatu renuntiauit, deinde non secuto matrimonio, clericalem habitum reassumpsit, & aliud beneficium exigui reditus adeptus est, dubitatur, an gaudeat priuilegio fori? Congregatio die 11. Iunij 1587. censuit gaudere, quia clericali priuilegio renunciare non potest, cum in fauore totius ordinis pronuntiatum sit. *cap. si diligenter, & ibi gloss. de foro compet. Dec. in cap. Tu., de Apost. Roland. cons. 4. vol. 1. num. 9.*

Episcopus auctoritate sua ordinaria cum sibi subdito viro bigamo, qui aliàs cum duabus virginibus successiuè legitimum matrimonium contraxerit & consummauerit, & mobo defunctæ sunt, dispensare non potest, vt primam tonsuram & beneficia simplicia à se vel ab alijs accipiat. Ita censuit Congregatio die 30. Ianuar. 1587.

Bonifac. VII. in Sexto, De clericis coniugatis.

CLerici qui cum viduis & virginibus contraxerunt, si tonsuram & vestes deferant clericales, priuilegium retineant Canonis ab Innocent. II prædecessore nostro editi in fauorem totius Ordinis clericalis Et cum iuxta Parisiense Concilium, nullus Clericus distringi debeat, aut condemnari à iudice sæculari, præsenti declaramus edicto, huiusmodi Clericos coniugatos pro commissis ab eis excessibus vel delictis trahi non posse criminaliter aut ciuiliter ad iudicium sæculare: nec ab ipsis sæcularibus iudicibus eos debere personaliter, vel etiam pecunialiter, (ne per vnam viam concedatur eisdem iudicibus, quod per aliam denegatur,) vllatenus condemnari In cæteris autem, vel nisi, vt præmittitur, tonsuram vel vestem deferant

17. q. 4. c. Si quis suadente, in 6. De for. comp. c. 2.

Digitized by Google

clericales, etiam in præmissis eos gaudere nolumus priuilegio clericali.

REMISSIONES.

§ Vide vltra DD. infrà citandos Auendan. de exeq mandatis, p.1 cap.22.num.12 vers & vltra. Carol.à Tapia ad Constit regni Neapolit.lib. .rubr.3.de Episcop.& cleric n.26.

a Ante decimumquartum annum beneficium possit obtinere] Vide Caualcan.decis 29.num.1.Card.Tolet in summ.lib.5 c.79. vers.3. Petr. Pechi in eg Beneficium, num 27. vers. Cæterùm quid in istis, lib.6. & Valer Reginald in praxi fori pœnit. l.30. tract.3.n 166 in fin. P Azor. inst moral part.2 lib.6.c 5 q.8.& 9. Guttier Canon lib.1 cap.26.num.33. Iacob de Graffis decis.aur. lib 2.cap.51.num.8 tom.1 P.Henriq.in summ.lib 10 cap.19.§.1. Petr.Ledesm.in summ p.1 tit de sacram Ordinis, cap 7 vers.*de la primera*, & p.2. tract.7. cap 1. concl.7 prope finem, pag.163. Cæuall.communium contra commun.quæst.523 n.3. nouissimè Ioan. Aloys Ricc in collect decis. collect 860. P. Less. de iustit. lib 2.cap.34.dub.20.num.109. Nicol. Garc. de benef.p.8.c 4 n.8. (* Vide etiam Nauarr.cons.11.num.3.de præbend Raudens.decis.135 ex num.22. Mainard.in decis.29.lib.3. Paris de resignat. benefic.lib.3 q.7. & lib.4. quæst.1. n.7. & q.9.n.3. & Ricc.in sua praxi rerum fori Ecclesiastici de iurepatron decis.187.ex n 185. & in praxi variar resolut.cap.239.num.2. & cap.64. & 254. n.2. Hieron. Cæuall etiam quæst 693.n.18. Guttierr. canon. quæst. cap.26. num 33 & præceptor meus Salmantin. D Spino in suo specul.testament.gloss.3 princ.num 47. Rot.nouiss.decis 149.ex n.1.de qua per Farinac in 2.p ciuil) Flamin. de resign.lib.4 q.1. num 7. & quæst .1 num.13. & lib.3.quæst 7. num.65.vbi n.66. resoluit, ex dispensatione posse obtineri : huiusmodi tamen dispensatio hodie non conceditur, de quo Thom.Valasc.tom.1. alleg.7.num.11. Quòd Episcopus non dispensat, refert P.Azor. d.q 9.vers.Si quæras, quod sacra Cardinalium Congregatio censuit procedere, nisi in fundatione aliter dicatur, quia non est ei derogatum, resoluunt Emman.Saà in Aphorismis, verbo Beneficium,num o Gonzal ad reg.8.Cancell gloss.5.num.9 Aloys. Ricc d.collect.860.vers Nunc limita,& primò † & in decis 187. ex num 187. cum seqq praxis fori Eccles. Merend. cons.33. & Schrad. cons.93.

ß Quòd dicti quatuordecim anni sufficiant inchoati, licèt non expleti, affirmant Henriq.d.§ 2. P Less d.num. 109. Aloys.Ricc. d.collect.860. vers.limita secundò, (* & in d.decis.187. n.185.)

Cæuall.

Cæuall.q 523.n 4. & q.593 n.8. Thom. Valasc. tom.1. alleg.7. Garc.decis.32.

γ *Is enim fori priuilegio non gaudeat*] Vide Mascard. de prob. concl 302 num.14. Guttier. pract.lib 1 q.7.* Vide etiam Caualcanum decis.21 ex n 27.p.5. Bobadillam lib.2.Politicæ, cap.18, n 102 110 & 263. Martam de iurisdict 4.p. centur 4 casu 149. num.18. & casu 153. per totum. Grilenzenium cons 72. n.16 & seq.

δ Quòd Clericus primæ tonsuræ, seu in minoribus constitutus, pensionem habens, gaudet priuilegio fori, resoluunt Salzed. in pract.cap.67.num.10. Zerol. in praxi Episc. p.1.verbo Clericus, § 2.dub.1. D. Marta de iurisdict p.2. cap.32. num 45. Crescent.decis.14 de sent & re iud. Sed censuit sacra Card Congregatio. Cui reseruata fuit pensio vt clerico, si non incedit in habitu & tonsura, non gaudet priuilegio fori, hanc decisionem tradunt partem hanc sequentes Azeued lib.1.num 5.vers.Sed an pensio, tit 4. lib.1. nouæ recop. Flamin de resignat. lib.1.q 11. num.70 & lib.2.q.15 n.15 Gonzal.ad reg 8.Cancell glos. 5 §.5. num.6 & Nicol.Garc.de benefic. part.1. cap.5. num 70. Cened. pract.quæst lib.1. quæst.4. num 32. cum seqq. & n.37. resoluit, Capellaniam sufficere, quando alicui in perpetuum, vel in titulum fuerit assignata.

ε An clericus primæ tonsuræ præsentatus ad capellam Sacerdotalem, qui super tali præsentatione obtinuit à Papa nouam prouisionem, etiam in vim motus proprij, possit in suis causis ciuilibus gaudere priuilegio fori, quamuis possessionem beneficij non habeat, propter intrusum, contra quem litem mouit? Congregatio die 16. Iulij 1587. censuit gaudere, teste Flamin. de resignat lib.7.q.1. n.47. Vide Marc.Anton.Genuens.in praxi Archiepiscop.curiæ Neapol cap 7 num.6. Farinac in praxi crim. q.8.n.45. Nicol.Garc.de benefic p.2 cap.2.n.8 cum seqq Ordin. reg.Lusitan.lib.2.tit.1 § 25.

ζ Clericos, qui in hoc decreto Concilij priuilegio fori priuantur, priuilegio tamen Canonis non intelligi priuatos, censuit sacra Cardinalium Congregatio, quam referunt Gonzal.& Garc. vbi suprà, Graffiis lib.2.decis.49 à n.28. Cened. pract. & canon. quæst.lib 1 q.4.n 21.

η Quòd ad pensionem obtinendam sufficit ætas septem annorum, resoluit Stephan.Gratian. discept forens.cap.397 num.17. cum seqq.

θ Quòd, qui collationem beneficii obtinet, beneficium habere dicitur, saltem ad hoc, quòd priuilegio fori gaudeat, docent Milis in suo repert. verbo obtinere dicitur quis beneficium,

Couar. lib.3 Var. cap 16. in princip Rebuff in praxi p. 3. tit de Simon in resignat. à num. 25. Flamin. de Resignat. lib 10. q. 6. num 2. Cened d q 4. num. 22. Contrarium tuetur Farin in praxi crimin. q. 8 n. 45. & num. 70.

ι *N: si beneficium Ecclesiasticum habeat, aut clericalem habitum.*] An clericus habens primam tonsuram, vel minores ordines, vt priuilegio fori fruatur, teneatur portare habitum & tonsuram clericalem, si beneficium habeat? Negant propter illam dictionem, *aut*, quæ disiungit in terminis. Fr. Emman in sum. p 1. c. 155. concl. 2. Clar. § fin q. 36. n. 19. Læli Zechi. de Repub. Ecclesiast. tit. de Clericis, vers. Ad hoc, Salzed ad Bernard c. 62. n. 9. vers. Si tamen. Cur Philip p. 1. §. 1 n. 3. ad finem. Azeued. lib. 1. n 9. vers. Tonsura, & vers. Sed si beneficium, tit 4. lib. 1. nouæ Recopil Farin. d.q 8. n. 7. Cæuall q 563. n. 3. Bobadil. in sua Politica lib. 2. c. 18 n 102. lit. E. Cened. d.q. 4 n. 29. * Vide Iacob. de Graffis decis 49 n 28 & 38 lib. 2. Salzed ad Bern. Diaz in praxi can c. 62. à n 9 vsque ad 13. Lazarte de Gabel. cap. 19. n. 19 Nicol. Garcia de benefic. 1 p. c. 2. §. 1. n. 82. & c 5. ex n. 70. & 129. Far in prax crim q. 8 ex n. 5. Ioseph de Sesse de inhibitionib. cap 8. §. 1. n. 2. Bobadil. d lib 2 cap. 17. n 193. Ricc. in d. prax. var resolut c. 151 & 252.] Licèt sit modici valoris, *affirmat* Aloys. Ricc cuiæ Archiep. Neapol decis 7. & in prax. var resol. c 142. * Vide etiam Azeued. in l. 1 tit 4 lib. 1 nouæ recopil n. 9. Gutier lib 1. pract. in d quæst 7 Maur. Burgiam de modo proced. ex abrupto, q 65. à n. 14. vbi latissimè ac omnino videndus.

κ *Et tonsuram deferens.*] Quòd nouitius alicuius Religionis, etsi prima clericorum careat tonsura, gaudeat priuilegio Canonis, & fori, optimè tradunt P. Azor. instit moral lib. 12. c. 3. q. 2. p 1 Fr Emman q Regul tom. 3 q. 51. art. 12.

λ Auctores statim citandi docent, quòd regulariter receptio clericatus beneficii, vel seruitij in Ecclesia post delictum commissum nihil proficit assumenti, ad effectum exemptionis à iudice sæculari, & sic ab ipso poterit puniri, absque eo, quòd delinquens fori priuilegio gaudeat, dummodo constet ipsum Ordinem Ecclesiasticum suscepisse in fraudem, vt se eximeret à iurisdictione sæculari: secus tamen si constaret absque vlla fraude post commissum delictum, aliquem assumpsisse clericatus Ordinem, quia tunc huiusmodi ordo eum liberat à iurisdictione iudicis sæcularis, resoluunt Cou pract c. 11 n 4 Gom. tom. 3. var. c. 10. n. 5 Plact de delictis. c 35 Cancer lib 2 var. c. 2. à n. 133. Clar. § fin. q. 36. n. 42. Auend. lib 1 de exeq mand c 12. n. 12. Menoch. de Præsump. lib 6 q 76. n 1. c. Perez ad lib 3. Ord. tit. 1. in Rub. p. 450. Flamin. Chartar. de execut. sentent capt. bann.

Digitized by Google

bann.c fin.sub n.308.Guttier.pract lib.1 q.5 Lancellot de Attēt. p.2.c 4.limit 20. n.16 Azeued.l. 1 n.3.tit 4.lib 1. nouæ Recopil. Farinac in praxi crim lib. 1.quæst.8. à n. 103. Cæuall. commun. contra communes quæst. 563. à n.5. Zerol.in praxi Episcop.1. verbo Clericus n 6.Valasc. cons.48. plures refert Doctores Cened. ad Decretal.collect.23. n.1.

μ Quando reus per iudicem sæcularem est captus, si controuertatur an sit clericus primæ tonsuræ, vel minorum Ordinum, deferátque habitum,& illas qualitates obtineat,quæ in præsenti desiderantur, huiusmodi controuersiam per iudicem Ecclesiasticum dirimendam esse, cùm sit quid spirituale, probat text. in cap.si iudex laicus,de sentent.excommun.lib.6 cuius textus auctoritate opinionem hunc communem esse profitentur Cou. pract. 33 à princip. Clar.§.fin q.36.n.21.Marant.de ordine iudic. p.4.dist 11 n.69 in fine, Bellug.in speculo 11.§. videamus, n.4. Sigismund Scacc lib.1. de Iudiciis causar.c.11.n.88. Salzed. ad Bernard cap.62.n.14 Menoch de Præsumpt.lib.6.q 76.num.34. Mascard.de Probat.concl.689.n.7.Azeued lib 1.n.52.vers.debet tamen,tit.16, lib.8. nouæ Recopil Anast Germon.de sacrorum immun.lib.3.c.15.à n.55.Steph. Gratian. discept. forens. c.190. n.13 cum seqq Zerol.in praxi Episcop. p.1. verbo Clericus n.3. Farin d q.8.n.35.

ν *Alicui Ecclesiæ inseruiat.*] Non sufficere, quòd tonsatus bis, vel ter inseruiat Ecclesiæ, vt gaudeat fori priuilegio (cum hæc sint verba significantia actum perseueratiuum, vnde requiritur frequentia & perseuerantia in seruitij præstatione) resoluit Cened.q 4.n.25.

ξ *Ex mandato Episcopi inseruiat.*] Vide Ordin. regiam Lusit. lib.2. tit. 1. § 27 Baiard ad Clar. q.36. n.27.& ibi Hier. Giarch. n.8.Garci.de Nobilit gl.9.n.n 50: P.Henriq.lib 10 c.15.§.2 l.14. c.49 in fine, Soar. de Paz in praxi tom.2. prælud.2. n 7. Morl.in emporio iuris par.1.tit. 2. in prælud n.138. D.Barbos.in l.Titia, num 35. ff. soluto mat. Salzed ad Bernard. cap. 62. num.13. Cæuall communium contra commun.quæst 896.n.579.tom.4. D.Marta de Iurisdict.part.4. casu 135. in fine, Dom Garci Mastrillo Siciliæ decis 113. Valasq. cons 105. n.32. Valasc. tom.1. alleg.10 n.2. & alleg.44. num.2. Nicol. Garc.de Benefic.part.2. cap 2. Auend. ad lib 29. Tauri gloss. 3 n 10. Fr.Emman quæst. Regul.tom.2.q.109 art.2.* Vide etiam Mascard. de probation. conclus.1021.num 14. Menoch. in cons 912.ex n.26. volum 10. Auendannum in lib 29 Tauri gloss. 3 n 9.& 10.

o *Ex mandato Episcopi*] An expressum requiratur? Affirmant Menoch.l.6.de Præs.q.76 n.41. Cened.pract.l.1.q.4.n.24.& 26.

Digitized by Google

† *Vel in seminario*, &c.] Vide Simon Maiol.de irregular.lib.4. c.15.Salzed.ad Bern.Diaz in prax.can.c.18.n 9.in fin.

* *In clericis verò coniugatis*, &c.] Vide Couarr. in pract.quæst. cap.31.ex n.6. Auendan.de exeq.mand. c.22. Salzed ad Diaz in d.c.62.n.13.& c.123.Farinac.in prax.crimin d.q.8 ex n 6.Martam d.4.p.centur.2. casu 153. Ricc. latè in prax.var.resolut cap.172. Carol.de Grassis de effectib.clericor.effectu 1.anno 891.

ϖ *Vel consuetudine etiam immemorabili suffragante.*] Vide Thom.Valasc.tom.1.alleg 56.

CAPVT VII.

Tempore congruo discipiatur de cuiuslibet ordinandi qualitatibus, per exercitatas in Ecclesiasticis personas.

c.quãdo 14.dist. α * SAncta Synodus, *a* antiquorum canonum vestigiis inhærendo, decernit, vt quando Episcopus ordinationem facere disposuerit, omnes, qui ad sacrum ministerium accedere voluerint, feria quarta ante ipsam ordinationem, vel quando Episcopo videbitur, ad β ciuitatem euocentur. Episcopus autem Sacerdotibus; & aliis prudentibus viris, petitis diuinæ legis, ac in Ecclesiasticis sanctionibus exercitatis, sibi ascitis, 1 γ ordinandorum genus, † personam, ætatem, institutionem, mores, doctrinam,& fidem 2 diligenter inuestiget, & examinet.

DECLARATIONES.

1 *Ordinandorum genus.*] Non excluditur filius Neophytæ.

Placensis 12. Iulij 1591. Congregatio Concilij censuit; quamuis ordinandorum genus, ætatem, & conditionem diligenter inquirere debeant, iuxta c.7.sess.13.non tamen eos ab ordinatione repelli,nisi aliud canonicum obesset impedimentum, qui à Iudæis originem trahunt,vel quorum maiores,etsi hæretici fuerint, emendatos tamen esse constet,& reincorporatos Ecclesiæ vnitati,& pro culpa huiusmodi ad mandatum Ecclesiæ pœnitentiam recepisse,quam vel perfecerunt, vel perfectioni eius insistunt, aut paratos fuisse ad recipiendum eandem iuxta constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Statutum, id tamen intelligendum esse, nisi aliter priuilegio Apostolico aut confirmatione caueretur.

2 *Inuestiget, & examinet.*] Qui Subdiaconi, vel Diaconi, vel Presbyteri sunt, potúntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus,

Digitized by Google

nonicatus, ipsi in forma dignis à Sede Apostolica collato, vt eum Ordinem habeant, quem dicti Canonicatus requirunt, non opus est, quod examinetur causa explorandi eorum literaturam: illi verò qui sacros Ordines nondum susceperunt, examinandi sunt, an illam doctrinam habeant, quæ ex præscripto Concilij Trid. necessaria est illi Ordini sacro, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus.

Quæsitum fuit, quid respondendum de ordinatis ante legitimam ætatem ab Episcopo, qui ante ordinationem in Ecclesia publico edicto protestatus fuerat, quod non intendebat ordinare, nisi eos, qui legitimam ætatem haberent, præsuppositatestatione eiusdem Ecclesiæ Decani, asserentis se audisse ab ipso Episcopo, quod diceret huiusmodi protestationem fieri ad terrorem, cæterum se habere intentionem ordines simpliciter conferendi. Equidem videtur eos esse ordinatos, sed ab exercitio ordinum esse suspensos vsque ad debitum tempus. Sed quia in contrarium inclinabat maior Cardinalium Illustrissimorum pars dicendo, quòd non sufficit vnus testis, idcirco terminatum est ex vno ore ab Illustrissimis, vt res ad Papam deferretur.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. Cened. ad Decret. collect. 15. à princ. & ad Decretal. col. 56 n. 1. * Vide etiam text. in c. quando 24. dist. Salzed ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 22 n. 24 & in c. 25. lit. A. Iband. à Bardaxi sup. for. 5 de foro compet. n. 2.

β *Ad ciuitatem euocentur.*] An locus, vbi Episcopus ordines confert, sit in litteris ordinandorum exprimendus? Vide Card. Pereira de exemptione, cap. 5 n. 10.

γ *Ordinandorum genus.*] Vide P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 27. n. 15. Cened. ad Decretal. collect. 77. n. 2. vbi dicit, quòd verbum (*genus*,) de quo in præsenti, propriè idem significat, quod legitimus, vel liber; non autem refertur ad descendentes ex genere Hebræorum, vt multi opinantur. † Vide etiam Spino in suo speculo testam. gloss. 3. princ ex n. 48.

CAPVT VII.

Vnusquisque à proprio Episcopo, aut alio, sed de proprij licentia & testimonio sub graui pœna ordinandus ad Cathedralem Ecclesiam, aut ex Diœcesi inuentam conuenientiorem conueniat.

a Gelas. 1. in ep. 1. c. 23. c. vlt. 75. dist. c. 1. cū seq. de temp. ordin.

ORdinationes *a* sacrorum Ordinum, α β, &c. statutis à iure temporibus, ac in Cathedrali Ecclesia *, vocatis

Digitized by Google

vocatis præsentibúsque ad id Ecclesiæ Canonicis, publicè celebrentur: si autem in alio diœcesis loco, præsente Clero loci, dignior, quantum fieri poterit, Ecclesia semper adeatur. *a* 1 ε &c. Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur. Quod si *b* quis 2 ab alio promoueri petat, nullatenus id ei, etiam 3 cuiusuis generalis, aut specialis rescripti, vel priuilegij prætextu, etiam statutis temporibus *c* permittatur; 4 nisi eius probitas, ac mores *d* Ordinarij sui 5 testimonio commendentur. *6* ι κ si secus fiat, ordinans à λ collatione Ordinum per annum, & ordinatus à 7 susceptorum Ordinum executione, quamdiu proprio Ordinario videbitur expedire, sit 8 suspensus.

a Concil. Carth. 4. c. 22.
b Sup. sess. 24. de ref. c. 2. & 3.
c Hic sup. c. 3. Conc. Carth. 3. cap. 21. Concil. Aur. 3. c. 15. c. 1. 21. q. 2. 9. q. 2. per totam, & c. 1. cum seqq. de temp. ord in 6.

DECLARATIONES.

1 *Vnusquisque à proprio Episcopo ordinetur.*] De omnibus ordinibus tam sacris, quàm minoribus intelligitur hoc capitulum.

Priuilegium suscipiendi ordines extra tempora, per hoc Decretum non est sublatum.

2 *Ab alio promoueri petat.*] Est concedenda licentia cum infrà facta probatione probitatis, & morum tantùm, nec aduersatur c. 3. supra positum, nec 11 huius sess.

De mandato S.D.N. Sixti V. auditi fuerunt procuratores ordinum super declaratione à fel record Greg XIII. etiam ex sententia Congregationis edita, quod regulares teneantur recipere ordines sacros, vel dimissorias ab Episcopis, in quorum diœcesi sunt monasteria, in quibus ipsi tunc degunt.

Idem Sanctissimus ex sententia dixit regulares posse concedere dimissorias ad Episcopum diœcesis, quod si abfuerit, ad quemcumque, dummodo ab Episcopo qui ordines contulerit, examinentur quoad doctrinam.

S.D.N. Gregor. XIII. statuit, vt regulares suscipiant Ordines sacros ab Episcopis, in quorum Diœcesi sunt Monasteria, in quibus tunc degunt, vel dimissorias ab eis accipiant, iuxta hoc Decretum. *supr. c. 3. sess. 23. § Fratres.*

3 *Cuiusuis specialis rescripti.*] Etiam à Sede Apostolica obtenti.

4 *Nisi eius probitas ac mores.*] Qui à Sede Apostolica obtinuit, vt ordinari possit ab alio, quam à suo ordinario, debet probitatem suam, & mores Ordinarij sui testimonio comprobare: ac ideo inoleuit illa clausula, *sub ordinario, vel de eius licentia probitas, & mores ordinandi commendentur à quocumque alio.* Ita censuit Congregatio die 18. April. 1575. *Vide suprà sess. 7. cap. 11. de Reform. §. Faculates.*

Censuit

Digitized by Google

Censuit Congregatio, in casu, quo aliquis fuerit absens per plures annos ab Ordinario, ita vt illum commendare de vita & moribus non possit, sufficere literas dimissorias Ordinarij, quæ continebunt, quod ordinandus non sit excommunicatus, vel contumax, sed de legitimis progenitus parentibus: informatio verò de vita & moribus, habenda est ex loco, in quo fuit versatus.

Bayliuo S Stephano petenti ne aliquis Episcopus possit ordinare subditum Bayliui, absque ipsius fide & testimonio de vita & moribus ordinandi: Congregatio respondit, hoc nihil esse ad ordines: quod si tamen Episcopi viciniores non possent habere notitiam de vita & moribus eorum qui sibi subditi non sunt, & subditos, non inuenire Episcopos, qui eos ordinare velint absque testimonio & fide sui Ordinarij, requirentibus Episcopis posse tum has fides dare.

Præsuppositio quod Abbates & perpetui commendatarij monasterij Sanctæ Mariæ Ordinis S Benedicti nullius diœcesis sint à Iurisdictione Episcopi exempti, & Sedi Apostolicæ immediatè subditi, quibus etiam ex priuilegio Apostolico concessa fuit cura, regimen, Iurisdictio & omnimoda administratio dicti Monasterij personas corrigendi, castigandi, & visitandi propria authoritate.

Item præsupposita Congregationis declaratione aliàs edita, quod Superiores regulares dimissorias ad ordines concedere possint regularibus dicti sui monasterj. Congregatio censuit si constat monasterio, & monachis speciali priuilegio à Sede Apostolica huiusmodi facultatem nominatim esse tributam, posse vtique Commendatarium dimissorias litteras concedere, aliàs nequaquam.

Episcopus Vrgellensis, antequam subditos aliquos Abbatis Monasterij B Mariæ Ordinis S. Augustini Canonicorum Regularium ordinare vellet, decernebat nomine suo proprio edictū, vt in Ecclesia dicti Monasterij publicaretur, si qui ad ordines maiores assumendi essent iuxta c. 5. præsentis sess. sed Congregatio censuit, debere Episcopum mittere edicta ad Abbatem, aut debere curare, vt illa publicentur nomine suo proprio in Ecclesiis parochialibus sibi subiectis: erat autem Abbas in quasi possessione, vt in eius Ecclesia, aut oppido non publicarētur aliqua edicta decreta ab aliquo Ordinario, nisi in subsidium iuris.

5. *Testimonio commendetur.*] Etiamsi essent absentes, & ad titulum pensionis, vel patrimonij assumendi essent, sed non testimonio Vicarij Generalis, nisi haberet speciale mandatum concedendi dimissorias.

Per

Digitized by Google

Per litteras, quas Episcopus absens à sua Diœcesi poterit dare, si absentes Diœcesani literas petierent, vt ordinari possint ab alio, & propter absentiam valde eis incommodum sit ire, ad subiiciendum se examini Ordinarij, poterit Ordinarius Episcopus examen illorum demandare Episcopo loci, in quo degunt. Vide sess 7 cap. 12. de Reform §. Et diligenti.

An Episcopus ordinatus alienos subditos sæculares cum dimissoriis proprij Episcopi asserentis eos examinatos fuisse, & idoneos repertos: teneatur huiusmodi attestationi deferre, vel etiam possit eosdem ordinandos examinare. Congregatio respondit esse arbitrarium, & ideo posse, sed non teneri.

6 *Si secus fiat.*] Clericus ab alieno Episcopo sine Ordinarij sui dimissoriis ordinatus & ministrans efficitur irregularis.

7 *Susceptorum ordinum.*] Absoluere à suspensione eos, qui nullius Diœcesis existentes, sine litteris dimissoriis ordinati fuerunt, spectat ad Episcopum, ad quem ex Concilio pertinebat dimissorias concedere. Proprius autem Episcopus ad hoc vt possit dimissorias concedere, dicitur ille, in cuius Diœcesi ordinandus beneficium habet Et ita fuit iudicatum in vna Leodiensium, si rectè consideretur. *Supr. Sess 23. c. 4. Fratres.*

Episcopus ordinans aliquem ad primam tonsuram, quem parentes dicebant natum in Diœcesi, & pro tali habetur, non incurrit irregularitatem, etiamsi sit alterius Diœcesis is qui sic ordinatur.

8 *Suspensus.*] An c. 7. sess 23 corrigat constitutionem Pij V. cum sacrorum: ita vt qui receperunt sacros ordines ab alieno Episcopo sine aliqua licentia, vel dimissoria, & postea fuerunt à proprio Episcopo absoluti à suspensione, in quam propter peccata inciderunt. sint tuti in conscientia: an verò in dictis casibus non occultis egeant absolutione Pontificis: fortè enim Concilium procedit solum in eo, qui sine legitima quidem licentia, imò vel sine licentia, & sine testimonio proprij Episcopi de moribus & sufficienti litteratura ab alieno Episcopo ordines susceperit: eadem dispositio est circa dispensationem in prædictis casibus. Congregatio respondit esse tutius, nisi tempore, quo durabat suspensio in iisdem ordinibus ministrassent, quo casu irregularitatem incurrissent, à qua solus Papa dispensat: sicque Concilium non corrigere constitutionem Pij V. circa irregularitatem, quia nihil de irregularitate disposuit, tantum de suspensione, cuius absolutio nec reseruanda erat Papæ per dictam Constitutionem, sicque vno verbo suspensio non inducit reseruationem, irregularitatis est reseruatio: quia d c 8. sic dicit, & sic concludit casum, quando sine licentia à Papa, &c.

REMIS

Digitized by Google

α *Statutis à iure temporibus.*] Vide P.Henriq.in sum.p.2.lib.10. c.12.à princip. vbi enumerat quatuor anni tempora, & præter illa Sabbatum ante Dominicam in passione, & Sabbatum sanctum.

β Quòd non valeat consuetudo, quòd sacri Ordines conferantur extra Quatuor tempora, probat text in cap.2 de temporib.ordinat.Rebuff. in praxi benefic pag.2.tit.de Clericis ad sacros Ordines malè promotis,gl.1.n.14.& 15.Quarant.in summa Bullarij verbo Ordo,vers. Deuenio ad secundum, ibi amplia. Papam tamen quolibet tempore Ordines conferre posse, docet Rebuff.d.gl.1.n.11 & n.12. quod potest Episcopo concedere ex speciali gratia,vt Ordines etiam extra quatuor tempora conferre possit, de quo etiam Quarant. vbi suprà.

* *Ac in cathedrali Ecclesia.*] Vide Salzed.ad Bern.Diaz in prax. can.cap.26.lit.A.& Ricc.in sua prax.var.c.274.

γ An minores Ordines conferri possint diebus festiuis? Affirmant Rebuff.d. glos. 1.n.2.& 3. Viuald. in Candelab. tit. de Sacram. Ord n.36.vers. Tertia conclusio, P Henriq.d.c.12.§.2.Fr. Emman in summa,tom.2.cap.16.n.3.Iacob de Graffis lib.3.aur. decis.p.2.cap.12.num.20 Thom.Valasc.tom.1.alleg 4.n.4.& n.3. dicit quòd prima Tonsura potest conferri omni tempore. † & qui debeant esse dies festiui de præcepto,Ricc.in prax.var.c.273. n.2.post Viuald. in candelabr.Eccles.tit. de sacram.Ordin. n.35. vers.5 conclusio.p.1.

δ Fratres Minores, & omnes, qui illorum priuilegiis concessis & concedendis fruuntur, ex Confirmatione S.D. N. Clem.VIII. posse extra tempora à iure statuta dominicis, vel aliis festis diebus, sacros Ordines suscipere docet Fr. Emman. quæst.Regul. tom.3.q.43.art.5.

ε *Vnusquisque autem à proprio Episcopo ordinetur.*] Vide Fr.Emman.quæst.Regul.tom.1. q.18. art.4. P.Paul. Comit. responsor. Moral lib.6.quæst.46.

ζ Quòd sufficiat Episcopus originis,tenent Zerol in praxi Episc.p.2. verbo Dimissoriæ,p.40.P.Paul Comitol.d.lib 6 q.45. D.Gutier Canon. lib.3 tract.de Matrimonio c.63.num.29.Quæ concurrere debeant vt quis dicatur originarius, vide apud Sesse Aragon.decis.30.Balb p.3.decis.339.Aloys.Ricc.in collect.decis. p.4.collect.846.

η Quod non procedat in Regularibus, qui à quocumque Catholico Episcopo possunt ordinari, resoluit Fr. Emman. quæst. Regul.tom.3.q.24.art.1.

* *Quod*

Digitized by Google

* *Quod si quis ab alio, &c.*] Vide Cæsar. de Gras. decis. 87 n. 3 4. & 7. Martam de Iurisdict. 4 p. centur. 2. casu 149 n 18. Gabriel. conc. 181. n. 11. vol. 2.

θ *Ordinarij sui testimonio.*] Vide Nauarr in Man cap. 25. n 69. Fr Emman. in summ. p. 2. c. 14 n. 6. Et de Monachis quæst. Regul. tom. 1 q. 18 art 5.

ι *Si secus fiat, ordinatus à susceptorum ordinum executione, &c.*] Vide Guttier. Canon. lib. 1. cap. 26. n. 24. Salzed. in pract cap. 26. lit. E, Zerol. in praxi Episc 2. verbo Dimissoriæ, pag. 40. Flamin. de resignat. lib. 4. q. 2. n. 89. Cened pract. lib. 1 q. 38. a n. 4 P Ægid. de Sacrament. tom. 2. disp. 15. dub. 5. n. 35. P. Valer. Reginald. in praxi lib 32. tract 1 n. 69.

κ Quòd non comprehendit initiatos prima tonsuram, docent Tolet in instruct. Sacerd. lib. 1. cap. 49 num. 5. Zerol. p. 1. verbo Dimissoriæ.

λ *Ordinans à collatione Ordinum per annum.*] Multos casus, in quibus excusatio datur ab hac censura, prosequitur P. Soar. tom. 3. disp. 31. sect. 1. num. 15. P. Valer Reginald d lib 32. tract. 2. n. 69. vers. Sunt autem, in fine, vbi dicit excusationem dandam, quando vnus Episcopus ordinat subditum alterius sub spe rationabili ratihabitionis ex c. fin. 9 q 2.

† *Et ordinatu à susceptorum ordinum executione quandiu proprio Ordinario videbitur expedire sit suspensus.*] Vide Nicolaum Garci. de benefic. 1. p. c. 5. n 142. Salzed. ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 21. lit. B. & in c. 26. lit. C. vers quarto.

CAPVT IX.

Episcopus familiarem ordinans, conferat statim ei beneficium re ipsa.

«* EPiscopus 1 familiarem suum non subditum ordinare non possit, 2 nisi per triennium secum fuerit commoratus, 3 & beneficium, quacumque fraude cessante, 4 statim re ipsa illi conferat, consuetudine quacumque, etiam immemorabili, in contrarium non obstante.

DECLARATIONES.

1 *Episcopus familiarem suum.*] Habet locum hoc decretum etiam in minoribus Ordinibus, vt scilicet teneatur Episcopus etiam conferre beneficium.

2 *Nisi*

Digitized by Google

2 *Nisi per triennium.*] Ex identitate rationis sufficit quod triennium inceperit, antequam fuisset Episcopus.

3 *Et beneficium.*] Familiaris Episcopi, de quo hoc decretum loquitur, potest ordinari ad titulum patrimonij, si illud sufficiés habuerit, & si Episcopus ita iudicauerit expedire pro necessitate aut commoditate Ecclesiæ, iuxta Decretum *c. 2. sess 21. §. Pro necessitate.* Modò certæ ac particulari Ecclesiæ adscribatur, vbi suo munere fungi debeat. *iuxta c. 16. infr. hac eadem Sess.* § Non adscribatur.

Dubitatum fuit, An Episcopus, qui decreto Conc. *c. 9 Sess. 32.* familiarem suum sibi non subditum, & per triennium secum commoratum ordinat, collato ei statim reipsa beneficio possit postea cum eodem, quoad temporum interstitia, dispensare, in casibus tamen comprehensis cap. 11. 13. eiusdem Sess. Congregatio Concilij censuit posse.

Congregatio Concilij declarauit, quòd Episcopus possit ordinare familiarem suum triennalem non subditum, & dare illi dimissorias ad ordines suscipiendos à quocumque, dispensare tamen non potest super iilis interstitiis, de quibus *c 12. & 14. infr. hac eadem Sess* nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate. 25. Maij. 1594.

Quicunque per decem annos, siue in Curia, siue alibi resederit, potest ibidem à Vicario Sanctissimi ordinari, familiares verò seu officiales Papæ, ac familiares Cardinalium, etsi Cardinales habitassent Romæ, atque etiam Episcoporum in Curia residentium, qui saltem per triennium habitauerint in Vrbe, possint de licentia ipsorum Dominorum à Vicario Sanctissimi promoueri, dum tamen supradicti omnes sufficientem titulum habeant, & alia à Iure requisita.

An sufficiat aliquem obtinere in aliena Diœcesi beneficium simplex? Congregatio Concil. censuit sufficere, quod beneficium sit simplex.

4 *Statim.*] In continenti, & sic censuit Congregatio quod Episcopus, qui contulit primam tonsuram familiari suo non subdito, qui tamen per triennium secum commoratus fuerit, non dicatur satisfeciſſe huiusmodi decreto, per collationem beneficij illi factam infra annum, & in vndecimo mense post datam tonsuram.

REMISSIONES.

a Vide Nauar. cons. 23. & cons. 26. cum seq. sub tit. de Temporib. ordin. Petr. Ledesm. in sum tit. de Sacram Ord. c. 5. concl 9 vers. *Et tamen* Iacob de Graffis p. 2. decis aur. lib. 3. cap. 12. n. 7. Zerol. in prax. Episcop. part. 1. verbo Dimissoriæ, pag. 106. & p. 2.

Digitized by Google

verbo Ord. verſ. Quintò, pag. 78. Fr Emman. in ſumma, part. 2. cap. 14. num. 10 P. Henriq in ſumma, lib. 10. cap 12. §. 1. Flamin. de reſignat. lib. 4 quæſt. 1. num. 91. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Ordo, verſ. Limita in eo pag. 375. Marc Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſcop. Neapolit. cap 84. num 3. Nicol. Garc. de benefic. part 2 cap. 5. num. 80 cum ſeqq. Cened pract. & Canon. quæſt. lib. 1 quæſt 38. à num. 29 Thom Valaſc. tom 1. alleg 5. n. 2 P Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32 n. 69 verſ. Sunt autem aliquot tract. vbi dicit loqui text in præſenti de Epiſcopo ordinario, quia ei, qui tantùm eſt titularis, talis promotio eſt interdicta in præced ſeſſ 14 cap. 2. Latè Aloyſ Ricc. in collect deciſ. part 3. collect. 596. vbi in verſ. Amplia 4. refert procedere in magiſtro actorum Curiæ Epiſcopalis, qui; vt familiaris, poterit ab Epiſcopo ordinari. & citat Stephan Gratian. deciſ 233. * Vide etiam latè tradita à Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 26. lit. C, in verſ. Tertius caſus eſt.

Deciſiones à ſacra Cardinalium Congregatione ſuper hoc cap. editæ, & adductæ per Doctores infrà citatos.

PRima. Pro neceſſitate & commoditate Eccleſiarum ad titulum patrimonij, poſſunt etiam ordinari familiares triennales Epiſcoporum, & debent adſcribi Eccleſiis, pro quarum neceſſitate ſunt ordinati, refert Garc. d p. 2. c. 5. n. 81.

Secunda Epiſcopus ordinat familiarem ſuum ad titulum penſionis, ſi pro neceſſitate, vel vtilitate ſuarum Eccleſiarum iudicat ordinandum, refert Garc d c. 5. n. 81.

Tertia. Familiaris Epiſcopi, de quo hoc Decretum loquitur, poteſt etiam ordinari ad titulum patrimonij, ſi illud ſufficiens habuerit, ſi Epiſcopus ita iudicauerit pro neceſſitate, aut commoditate ſuæ Eccleſiæ, & certæ Eccleſiæ adſcribatur, vbi ſuo munere fungi debeat, refert Garc. d c. 5. n 81.

Quarta. Ex identitate rationis ſufficit, quòd triennium inceperit, antequam fuiſſet Epiſcopus, refert Garc. d. c. 5. num. 83. reſoluit Aloyſ Ricc in collect deciſ. p 3. collect. 596. verſ. Amplia quinto, vbi citat Gam deciſ. 93.

Quinta. Epiſcopus non poteſt diſpenſare cum ſuo familiari triennali, alias non ſubdito, ſuper illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec ſuper interſtitiis, niſi pro Eccleſiæ ſuæ vtilitate, refert Garc. d. c. 5. n. 86. reſoluunt Cened pract. lib. 1. q. 38. n. 31. Sayr. ſub tit de temp. ord. deciſ. 28. & 29 Zerol. d. verſ. Quintò dubitatur, & verſ Sextò.

Sexta Procedit hoc Decretum tam in maioribus, quàm in minoribus Ordinibus, & vtroque caſu opus eſt collatione beneficij

Digitized by Google

ficij, referunt hanc Cardinalium decisionem Rot. decis. 731. n. 3. part. 1. in nouis. Zerol. in praxi Episcop p. 2. verbo Ordo, vers. Quintò dubitatur, post med. Nauarr. cons. 23. num. 1. de temp. ord. Cened. d q. 38. n. 30 vers. Quod Decretum, Sayr. tit. de tempor. ordin decis 26. vbi resoluit procedere etiam in prima Tonsura.

Quare requirat text. in præsenti in familiari triennium, & beneficium, si sufficit beneficium? Respondet multa cumulando Zerol. d §. Dimissoriæ ad Ordines, n. 1. & p. 2. verbo, Ordo, vers. Quinàò dubitatur, Rot diuersor. 731. p. 1 Farin. decis 122. vbi resoluit, quòd beneficium est statim re ipsa conferendum, aliàs si post aliquot menses, non satisfit Concilio. * Ricc. collectan. 151.

CAPVT X.

Abbates exempti, etiam nullius diœcesis, nulli sæculari aut Regulari sibi non subdito dent dimissorias, nec quæcumque Capitula etiam Cathedralium Ecclesiarum. Extenditur pœna impetrantium litteras dimissorias à Capitulo Sede vacante.

1 ABbatibus, ac aliis quibuscumque, quantumuis 2 exemptis, non liceat in posterum, intra fines alicuius diœcesis consistentibus, etiamsi 3 nullius diœcesis vel exempti esse dicantur, cuiquam, qui Regularis 3 & subditus sibi non sit, Tonsuram, vel minores Ordines conferre: 4 nec ipsi Abbbates, 5 & alij exempti, aut Collegia, vel 7 Capitula quæcumque, etiam Ecclesiarum Cathedralium, litteras dimissorias aliquibus Clericis sæcularibus, vt ab aliis ordinentur, concedant, *a* sed horum omnium ordinatio, seruatis omnibus, quæ in huius sanctæ Synodi decretis continentur, ad *b* Episcopos, intra quorum diœcesis fines existunt, pertineant: non obstantibus quibuscuis priuilegiis, præscriptionibus, aut consuetudinibus, etiam immemorabilibus. Pœnam quoque impositam iis, qui contra huius sanctæ Synodi sub Paulo *b* III. decretum 6 à Capitulo Episcopali, sede vacante, *c* litteras dimissorias † impetrant; ad illos, qui easdem litteras non à Capitulo, sed ab aliis quibuscuis, in iurisdictione Episcopi loco Capituli,

a Sup. c. 5. cũ seq. & infr. cap. 11. cum seq.

b Sup. Sess. 7. de ref. c. 10.

Digitized by Google

Sede vacante, succedentibus, obtinerent, mandat extendi. Concedentes autem dimissorias contra formam decreti, ab officio, & beneficio per annum sint ipso iure suspensi.

DECLARATIONES.

1 *Abbatibus ac aliis quibuscumque.*] Abbates primam tonsuram, aut minores ordines, præterquam suis subditis Regularibus, alicui conferre non possunt, non obstante quacumque consuetudine contraria. Et ita resolutum est in quadam decisione facta 3. Mart. 1594. *Item infrà hac eadem sess. c. 16 § Sine.*

Iserniēsis 24. Maij 1591. Congregatio Concilij censuit oratorem pro obtinendis dimissoriis posse adire etiam eum Episcopum, in cuius Diœcesi beneficium obtinet Ecclesiasticum.

30. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit, Abbates etiam benedictos, vel habentes facultatem à Sede Apostolica faciendi omnia, quæ facere possunt Abbates benedicti, non posse primam tonsuram & quatuor Ordines sæcularibus, etiam quod habeant literas dimissorias suorum Ordinariorum, conferre.

Quidam laicus annis elapsis primam tonsuram suscepit, & ordines minores ab Abbate Cassinensi, eius in temporalibus & spiritualibus superiore, credens illum habere potestatem; sed cum videatur esse contra dispositionem huius capituli, dubitatur an iste indigeat dispensatione, vel necesse habeat, cupiens esse clericus, iterum ordinari ad dictos ordines, tanquam nulliter ei collatos? Congregatio Concilij sic respondit: *indigebat dispensatione, sed non est necesse, vt iterum ordinetur.*

Abbates regulares habentes ius baculum deferendi & mitram, postquam Sacerdoralem ordinem & munus Benedictionis susceperint, possunt tonsuram & Ordines minores sæcularibus Episcopi, iurisdictioni subditis conferre, si modo ipsius Episcopi consensus accedat, & à dicto Episcopo pro se dimissoriales literas impetrauerit, ita vt satis non sit id generatim ab Episcopo concessum esse, sed hac concessione semper opus est singulis. Etiamsi non sit benedictus Abbas, tamen potest suis subditis ordines minores conferre, si id fuerit ei ex priuilegio concessum. Quocirca Abbas qui est benedictus, vel ex priuilegio Sedis Apostolicæ habet vt Pontificalia exercere possit ac si esset benedictus, potest omnia sacra benedicere, illis exceptis, in quibus vnctio requiritur.

Possunt etiam dicti Abbates ordines conferre aliis regularibus, qui dimissorias speciales suorum superiorum, nec non specialem consensum Episcopi loci habuerint, in quo ordines huiusmodi

Digitized by Google

modi suscipere cupiunt. Tonsuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex priuilegio Sedis Apostolicæ, debet iterum tonsurari. *Vide huius sess. c. 7 § S. D. N.*

2 *Nullius diœcesis.*] Quod si non constat esse infra fines alicuius diœcesis, Episcopus vicinior concedat: tonsuratus verò ab Abbate non benedicto, vel non habente hanc potestatem ex priuilegio Sedis Apostolicæ, debet iterum tonsurari, sic etiam qui esset tonsuratus, quatuórve ordines minores suscepisset ab Abbate non benedicto, vel alio qui talem potestatem habet ex priuilegio Sedis, tamen ante Concilium, cum huiusmodi priuilegia in hoc decreto sublata censeantur.

Congregatio Concilij censuit, Priorem S. Ioannis Hierosolymitani in locis nullius Diœceseos, in quibus ipse iurisdictionem ordinariam quasi Episcopalem habet, si priuilegium à Sede Apostolica etiam ante Concilium obtinuerit conferendi primam tonsuram, & quatuor minores ordines, posse vtique suis subditis dumtaxat Regularibus primam tonsuram, & quatuor minores ordines conferre. 23. Aug. 1599.

Posse etiam si dicto priuilegio fulciatur ad quemcumque Catholicum antistitem eosdem subditos regulares dimittere, ad primam tonsuram, & quatuor minores ordines promouendos.

Item posse aliquem Catholicum antistitem accersere qui ipsis subditis regularibus primam tonsuram & quatuor minores in dictis locis conferat, aliáque ibidem Pontificalia exerceat, Chrismatísque sacramentum conferat licentia alterius minimè requisita, neque huic rei obstare Decretum c. 5 sess. 6.

Quinimò minimè obstante d. c. 5. sess. 6. eundem antistitem ab eo accersitum in eisdem locis posse sæculares, in quos Episcopalem iurisdictionem Prior habuerit, ad sacros ordines promouere, si literas dimissorias Episcopi, cuius Cathedralis Ecclesia Prioratui proximior fuerit, legitimè confectas secum attulerint.

3 *Quantumuis exemptus.*] Non licet Præposito terræ Prati, Florentinensis Diœceseos concedere literas dimissorias, & idem dicendum est de Archipresbytero Terræ Collis, qui est exemptus, habet iurisdictionem ordinariam & de Archipresbytero Barensi habente multa priuilegia Apostolica & exemptiones.

Non licet ex hoc Decreto fratribus S. Ioannis Hierosolymitani concedere aliquibus clericis sæcularibus literas dimissorias, vt ab Episcopis ordinentur.

Inter Archimandritam & Archiepiscopum Massanensem super collatione Ordinum, & concessione literarum dimissorialium, circa hoc cap controuersia vrgente, Congregatio censuit, non licere Archimandritæ Ordines conferre.

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit, Regulares superiores posse suo subdito itidem regulari, qui præditus qualitatibus requisitis ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterij, in cuius familia ab iis, ad quos pertinet is regularis, positus fuerit, & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordinationes, vel Episcopalis sedes vacaret, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab eo Episcopo, qui ordines contulerit, examinetur quoad doctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus vel abfuturus, vel nullas habiturus esset ordinationes. Verum cum à superioribus regularibus Episcopo Diœcesano absente vel ordinationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis vtique huiusmodi causam absentiæ Diœcesani, vel ordinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse.

23. April. 1594. Stante declaratione sacræ Congregationis Trident. Concil. ex mente felicis recordationis, Sixti Quinti, facta videlicet, quod superiores Regulares possint suis subditis itidem Regularibus, qui habentes qualitates requisitas Ordines suscipere voluerint, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, & si is abfuerit ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab ipso Episcopo, qui ordines contulerit, examinentur, quoad doctrinam. Quæsitum fuit, quid esset obseruandum, si Episcopus quidem abfuerit, sed minimè ordinationes voluerit habere.

Congregatio Concilij rem ad S. D. N. Clementem VIII. relatam censuit in casu, quo Episcopus fuerit præsens, & noluerit habere ordinationes, idem prorsus obseruandum esse, quod declaratum fuit seruari debere, si Episcopus fuerit absens, ita tamen si susceptio Ordinum data opera non fuerit dilata in id tempus, quo Episcopus Diœcesanus nullas esset habiturus ordinationes.

3 *Subditus sibi non sit.*] Hoc verum est, cum iure proprio sibi non liceat, vt in cap. *Abbates, de priuileg. in 6.* secus si ex priuilegio Apostolico. Eadem pœna ad impetrantes dimissorias à Capitulo Sede vacante, aut ab Abbatibus, & similibus, extenditur.

4 *Nec ipsi Abbates.*] Nulli Abbati (etiam quibusuis priuilegijs munito,) licet concedere dimissorias cuicumque clerico seculari: etiam ad Ordinarium eius directas.

5 *Et alij exempti.*] Licet fratres S. Hierosolymitani sint priuilegiati etiam circa clericos, qui in eorum Monasterijs, & ordinibus

Digitized by Google

nibus inseruiunt, non possunt tamen litteras dimissorias ad ordines suscipiendos aliis concedere, nisi fuerint sui ordinis professi.

6 *A capitulo Episcopali, Sede vacante.*] Sacra Congregatio censuit die 5. Iulij 1575. non licere Capitulo litteras dimissorias concedere ex hoc Decreto, quamuis habeat territorium distinctum & exemptum, ac immemorabilem possessionem, & sint iudices ordinarij..

Non impediuntur tamen Capitula Cathedralium, quin Sede vacante Vicarium creare possint, si aliàs ad Capitulum hæc electio spectabat.

Vicarij Ecclesiæ Cathedralis Sede vacante, vel alij inferiores concedentes dimissorias incidunt in pœnas, de quibus hîc, non autem in pœnam excommunicationis in c. 10. Sess. 7. quia illud cap. 10. fuit hic tantum expressum ad pœnas vicariorum deputatorum in Cathedralibus, si concedens incideret in excommunicationem, ita vt vicarius aliàs deputatus: sed voluit concedentes incurrere tantum in illas pœnas, de quibus hîc excepto Capitulo Cathedrali, vt in dict. cap. 10. Sess. 7. licet forte esset etiam dubium an vicarios Capituli Cathedralis concedentes voluerit concilium subire illas pœnas cap. 10.

Abbas Sanctæ Mariæ succursu ordinis montis Oliueti an potuerit in loco ordinariæ suæ iurisdictionis conferre minores ordines tribus regularibus sancti Augustini à suis Superioribus ad hunc effectum dimissis per priuilegium Iulij 2. qui Prælatis dictæ congregationis concedit, vt habeantur pro benedictis, ita vt non incurrant pœnas, quæ in dict. Sess. 23. cap. 8. & 10 & Sess. 14. cap. 2. habentur. Congregatio Concilij censuit non obstare, quòd non sit benedictus, quia ex priuilegio Iulij 2. habentur in omnibus pro benedictis, non potuisse tamen conferre minores ordines dictis regularibus, absque consensu Episcopi loci, vt habetur suprà in cap. vlt. Sess. 6. non tamen incurrisse pœnam d. c. 10. in fine, quæ loquitur tantum de concedentibus dimissorias. Item illud cap. 2. sess. 14. quia loquitur in Episcopis nullius, &c. Non item illud cap 8. quod loquitur quando sine testimonio Ordinarij, sed in pœnam cap. fin. Sess 6. eo quod sine licentia Ordinarij loci contulit ordines; & licet dict. cap. loquatur de Episcopo, tamen Congregatio censuit multo magis habere locum in Abbate, & cum simpliciter dict cap. dicat suspensus ab exercitio Pontificallum, intelligi absolutè, non autem per annum dumtaxat, quia quando volunt per annum suspendi tantum, illud expressit dd cc. 2. & 8. sicque Abbas iste tantum erit suspensus ab exercitio illorum actuum, quos pontificali

Digitized by Google

tificali dignitate & auctoritate exercebat, nempe à collatione ordinis & similium: non autem censebitur suspensus à diuinis, quia vti religiosus sacerdos celebrare poterit. Ac consequens erit, vti postea celebratur Missam, non ideo sit effectus regularis, tamen indigeat rehabilitatione ad excercenda pontificalia, à quibus fuit suspensus.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff resp.2.Veg.tom.2.de Curis c.12.§.8.num.31 Fr. Emman. in summ. part.2. cap.14 num.2 & quæst. Reg. tom.1. quæst.18 art.1. P.Henriq.in summ.lib.10.c.23 §.3.Petr.Ledesm. in sum. tract. de Sacram. Ordin. cap.8.P.Azor.instit. Moral p.1. lib.12. cap 20 q.7. & part.2. lib.3. cap.48.q.15. vers.Cæterum, Zerol.in praxi Episc part 1.verbo Abbas, Flores Var lib.3.q 24. num.4.& 32. Thom Valasc. tom.1.alleg 3.n.6. plures ex antiquioribus refert Cened ad Decret. collect. 105. * Salzed.ad Bern. Diaz c.26. lit.C.

β *Cuiquam, qui regularis subditus sibi non sit.*] Vide Fr.Emman. in summ.part.2.cap 14.q.9.& quæst.Regul tom.3.q.23 art.2.

γ *Vel Capitula.*] Quæ quidem Capitula iure aliquo speciali iurisdictionem habere in aliqua Diœcesis parte requirit Fr Emman d.cap.14. n.9. nam de Capitulo Sede vacante extat Decretum huius Concilij sess 7.cap.10.

δ *Ad Episcopos, intra quorum Diœcesis fines existant, pertinent.*] Quòd tamen si sint negligentes, & generaliter non faciunt ea, quæ debent, & admoniti se non emendauerint, tunc Archiepiscopus, inuitis eis, supplebit vices eorum, scilicet, quòd in Parochia illorum ordinabit Clericos,instituet in Ecclesiis,excommunicabit, & absoluet, resoluit Quarant. in summa Bullarij; verbo Archiepiscopi auctoritas, n.21 in medio.

ε *Literas dimissorias, &c.*] Vide P. Azor. vbi suprà, Zerol. dict. verbo Abbas, pag 10.* & suprà sess 7. cap.10 de reform. Bern. Diaz in prax can.c.26. num.2.& ibi latè Salzed. Maiol. de irregularit.lib 4 cap.5.num 5.& in cap.8.

An Abbas habens iura Episcopalia, possit has litteras dimissorias subditis suis ad sacros ordines recipiendos dare? Affirmat Ricc in sua praxi var.resol.c 295 n 2 Negant tamen Salzed ad Bern. Diaz in prax. can. c.25. Rebuff. Henriq.& alij relati ab eodem Ricc.d.c.295.n.1.

CAPVT

CAPVT XI.

Minoribus ordinandis seruent interstitia, exerceant Ordinis suscepti officium, reuereantur superiores in ordine, frequenter communionem sumant, sintque tales quos scientiæ spes maioribus Ordinibus dignos ostendat, annus sit medius à postremo minorum ad primum maiorum ordinum.

α β MInores Ordines iis, qui saltem a 1 Latinam linguam intelligant, per temporum interstitia, nisi aliud Episcopo expedire magis videretur, conferentur; vt eo accuratiùs, quantum sit huius disciplinæ pondus, possint edoceri; b ac in vnoquoque munere, iuxta præscriptum Episcopi, se exerceant; idque in ea, cui adscripti erunt, c Ecclesia, nisi γ fortè ex caussa studiorum absint: atque ita de gradu in gradum ascendant, vt in eis cum ætate vitæ meritum, & doctrina maior accrescat, quod & bonorum morum exemplum, & assiduum in Ecclesia ministerium, atque maior erga Presbyteros, & superiores Ordines reuerentia, & crebrior, quàm antea, Corporis Christi Communio maximè comprobabunt. Cumque hinc ad altiores gradus, & sacratissima mysteria sit ingressus, nemo iis initietur, quem non scientiæ spes maioribus ordinibus dignum ostendat. Hi δ ζ η verò nonnisi post annum à susceptione postremi gradus minorum Ordinum ad sacros Ordines promoueantur: 2 nisi necessitas, aut Ecclesiæ vtilitas, iudicio 3 Episcopi, aliud exposcat.

a c. in singulis 77. dist. & intrà c. 13.

b inf. c. 17. & c. 1. 25. dist. c. 1. Braccar. c 38. vide 1. Nic. c. 2. Sardic. cap. 13. & Caium Papam.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, facultatem remittendi interstitia Episcopo competentem, ex caussis comprehensis in cap. 11. & 14 sess. 23. tranfire in Vicarium Capituli, sede vacante. Astoricensis 21. Aprilis 1595.

1 *Latinam linguam intelligant*] Congregatio censuit homines regionis Illyricæ, quamuis Latini idiomatis rudes, si tamen linguam Illyricam callèant, posse ad ordines promoueri, nisi canonicum obsteret impedimentum. Sebricēsis 20. Sept. 1591.

Congregatio Concilij censuit, homines Regionis Illyricæ,

Digitized by Google

quamuis Latini idiomatis rudes, si tamen Illyricam intelligant, posse ad ordines promoueri, nisi Canonicum obsistat impedimentum, non obstante c. 11. sess. 23. & constitutione sanctæ mem. Sixti V.

2 *Nisi necessitas.*] Talem habet necessitatem, qui est promissus de beneficio curato: tenetur enim se promoueri facere ad sacerdotium intra annum, & quando prouidetur, non est necesse, vt sit in aliquo ordine.

3. Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopi Vicarium habentem generale mandatum in forma, posse absente Episcopo concedere dimissorias ad Ordines, atque item remittere interstitia: ideò quantum ad hoc pertinet, Oratores, nisi aliud obstet, esse ritè promotos, sed ex eo, quod eodem die Oratores minores Ordines susceperint, ita demum esse malè promotos, si regionis consuetudine receptum non sit, vt ipsis minores Ordines eodem die conferantur.

3 *Episcopi.*] An liceat Vicario Generali absente Episcopo suo vti facultate concessa Episcopo in hoc decreto & in sequenti c. 13. circa restrictionem temporum ordinandorum. Congregatio respondit, posito quod generalis vicarius habeat generale mandatum in forma, posse.

Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, remissionem interstitiorum, etiam quoad Regulares, ex causis tantum à Concilio expressis faciendam pertinere ad Episcopum ordinantem eum, tamen hac in re debere, quoad causas, deferre iudicio & attestationi superioris Regularis Ordinandi.

31. Maij 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum ita demum interstitia minorum Ordinum posse remittere, si ei magis expedire visum fuerit, cæterum vbicumque sanctius esse putauerit illa remittere quatuor minores ordines non aliter potest eadem die vni conferre, quod si ita in loco hodie consueuerit.

REMISSIONES.

α Vide Concil Brachar. 4 act 2. cap. 1. Viuald. in Candel. tit. de sacrament Ordin. vers Sexta, Fr. Emman. quæst. Regular. tom. 3. quæst 24. art. 3. Thom. Valasc. tom. 1. alleg. 4. à principio * Vide etiam Nauarr. in manuali, cap. 25. n. 71. Maiol. de irregul. lib. 4. c. 11. Salzed. ad Bern. Diaz c. 25. lit. C. Caualcanum decis. 112. n. 14. & 15. p. 3. ac etiam Salzed. suprà c. 21 lit. B.

β Quòd non peccat, nec est suspensus, qui quatuor minores Ordines eodem die suscipit, imò etiam quòd possit accipere illos & Subdiaconatum, vbi talis consuetudo, resoluunt Guttier. Canon.

Digitized by Google

Canon lib. 1. cap. 26. n 31. & 32. Emman. de Saà verbo Ordo 17. P Soàr. tom. 5. disp. 31. sect. 1. num. 41. Fr Emman. d tom. 3. q. 23. art. 4. Thom. Valasc. tom 1. alleg 4. num. 2. P. Valerius Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 32 tract. 2. n 70. vers. Ad hanc, & Menoch. de arbitr. casu 564. num. 8. dicit, quòd Concilium in præsenti omnem sustulit consuetudinem in contrarium

γ *Nisi forte ex causa studiorum absint.*] Vide Horat. Lutium de Priuileg. scholast priuil. 99.

δ *Hi verò nonnisi post annum.*] Vide Fr. Emman. in summ. p. 1. c. 16. n. 3 & quæst. Regular. tom 3 q. 8. art. 6. † Nauarr. in manuali cap 25 n. 71. Maiol. de irregular. d. c. 13. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 25. lit. C.

ε Sacra Cardinalium Congregatio censuit in ordinatione Regularium dispensationem super interstitiis pertinere ad Episcopum ordinantem, debet tamen fieri mentio in literis dimissorialibus suorum superiorum petentium ab Episcopo, vt super illis dispensare dignetur, attenta necessitate, vel vtilitate Ecclesiæ, seu Religionis, refert Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij verbo Ordo, prope finem, pag. 395. Aloys. Ricc Neapol. Archiepiscop. decis. 83.

ζ Sacra Cardinalium Congregatio censuit eos, qui ad Subdiaconatus Ordinem quatuor Temporibus Quadragesimæ promoti fuerunt, posse anno sequenti eisdem quatuor Temporibus Quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licèt annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cùm futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur, refert Prosper de Augustino vbi suprà.

η Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Licèt ex decretis huius Concilij post minores Ordines expectandus esset annus, antequam quis ad sacros Ordines promoueatur: potest tamen quis parochialem acquirere, etiamsi non habeat aliquem Ordinem sacrum, & infra annum promoueri ad Sacerdotium debet, refert Garc. de benefic. p. 7. cap. 4. n. 47.

An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm sacra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere, prout refert Nauarr. in Man. cap 25. n. 116. P. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 5. quæst. ad finem.

CAPVT

CAPVT XII.

Ætas ordinandorum ad subdiaconatum, diaconatum, Presbyteratum, seruanda etiam per Regulares examinandos ab Episcopis.

a Tolet. c.1.& 3. Carth. cap. 4. & Agath. c.16. annum 25. requirebant. b An. 30. requirit. Fabian. dist. 78. Si quis,& Bonif.1. Concil.4. Tolet. c.18.

a NVllus in posterum ad Subdiaconatus Ordinem ante β vigesimum secundum, ad Diaconatus ante a vigesimum tertium, ad Presbyteratus, b ante vigesimum quintum ætatis suæ annum promoueatur. Sciant tamen Episc. non singulos, in ea ætate constitutos, debere ad hos Ordines assumi, sed dignos duntaxat, & quorum probata vita senectus sit. 1 Regulares quoque 2 nec in minori ætate, nec sine diligenti Episcopi examine * ordinentur: priuilegiis quibuscumque, quoad hoc, penitus exclusis.

DECLARATIONES.

1 *Regulares quoque.*] Iuxta textum cap. *Cum nullus. §. Religiosi. de temp. Ordin. & ibi Gemin. num.* 3. & aliàs Congregatio hoc censuit.

2. *Nec in minori ætate.*] Circa ætatem Episcopus non potest dispensare. *Gloss. in Clem. Generalem, Sylvest. ver. ætas, n.* 2.

7. Septēb. 1594. Congregatio Consilij censuit, sufficere annum 25. fuisse cœptum, vt quis ad presbyteratus ordinem, ceteris requisitis concurrentibus promoueri possit.

Valentin. Februar. 1593. Congregatio Consilij censuit eos, qui ad subdiaconatus ordinem quatuor temporibus quadragesimæ promoti fuerunt, posse anno subsequenti eisdem quatuor temporibus quadragesimæ ad Diaconatum promoueri, licet annus naturalis integer tunc lapsus non fuerit, cùm futuro anno Paschæ festum celerius, quàm superiori celebretur.

* S. D. N. Gregor. XIII. reformato Calendario, decem dies detraxit. Omnis verò qui promoueri voluerit ad Ordines, debet habere rationem illorum decem dierum, eósque impleuisse antequam ordinari se curet. Ita in quadam Tornacensi, An. 1601.

REMISSIONES.

β Vide Navar in Man. c. 21. num. 60. cum seqq & n. 103 Fr. Emman q. Regul. tom. 3. q. 23. art. 6. P. Henriq in sum. lib. 10. cap 19. §. 2.

Digitized by Google

§.2. Petr. Ledesm. in sum p 1. tract de Sacr. Ordinis cap. 7. à principio, Guttier. Canon lib. 1. c. 26. à n. 8. latè Garci de Benefic. p. 7. c. 4. n. 21 cum seqq. P. Ægid. de Sacram t. 2 disp 20. n. 102. * Vide etiam Mandos. in regul. 24. Cancell. Bern. Diaz in prax. canon. c. 26. vbi Salzed. liter. B. Cened in collectan. 4. ad sextum. Ricc. in sua prax var. resolut. c. 105.

β Ante vigesimum secundum.] Sufficere inceptum affirmant P. Henriq. d. §. 2. & lib. 13. c. 38. §. 2. ibi ætas pro Subdiaconatu designatur annus 22. inchoatus, pro Diaconatu 23. inceptus, sed ad Presbyteratum satis est 21. incepisse per diem. Vide etiam P. Valer Reginald. in praxi fori pœn. lib. 30 tract 3 num. 166.

† *Ante 25. ætatis suæ annum.*] Vide l. 27. tit. 6. partit. 1. & quæ ibi notat Greg Lopez.

* *Episcopi examine.*] Vide Bern Diaz in praxi can. 25. vbi Salzed. lit. A.

CAPVT XIII.

Subdiaconi ordinentur sperantes se continere posse, diebus festiuis quibus ministrauerint communionem sumant: annus sit Ecclesiasticus ante promotionem ad diaconatum. Ordines sacri duo nulli conferantur eodem die.

SVbdiaconi, & Diaconi ordinentur, *a* vt habentes bonũ testimonium, & in minoribus *b* Ordinibus iam probati, ac literis, & iis, quæ ad Ordinem exercendum pertinent, instructi. Qui sperent, Deo auctore, se continere posse, Ecclesiis, quibus ascribentur, inseruiant; sciántque maximè decere, 1 si saltem diebus Dominicis, & solemnibus, cùm altari ministrauerint, sacram communionem 2 perceperint. Promoti ad sacrum Subdiaconatus Ordinem, 3 β γ si per annum saltem in eo non sint versati, 4 ad altiorem gradum, nisi aliud Episcopo videatur, ascendere non permittantur. 5 Duo *c* sacri Ordines non eodem die, etiam Regularibus, conferantur: priuilegiis, ac indultis quibusuis concessis non obstantibus quibuscumque.

a 1. Timoth. 3. *b* 4. Tol. c. 19.

c Hic sudiè prà c. 11.

DECLARATIONES.

1 *Si saltem diebus Dominicis.*] Si isti diaconi & subdiaconi in missa solemni ministrantes essent sacerdotes, melius est, vt ante vel post Missam maiorem celebrent, quàm Eucharistiam solam recipiant de manu sacerdotis, cui ipsi administrauerint.

2 *Per*

Digitized by Google

2 *Perceperint.*] Quod si habeant præbendas huiusmodi ordines requirentes, etiamsi essent Sacerdotes, placuit Congregationi, vt Diaconi & Subdiaconi in Missa solemni ministrantes essent Sacerdotes, melius esse, vt ipsi post vel ante Missam celebrent, quàm Eucharistiam solum recipiant de manu Sacerdotis.

3 *Si per annum saltem.*] Ob eminentiam doctrinæ vel bonum testimonium, & de consensu Ordinarij Summus Pontifex concedit, vt quis omnes ordines etiam presbyteratus, breuiori tempore sumere possit, etiam extra tempora. Sic responsum fuit Episcopo Placentino.

An per Bullam Sixti V. contra malè promotos in interstitiis seruandis, annus, qui interponi debet in promotione de vno ad alterum sacrum Ordinem, duodecim mensium completus esse debeat, vel sufficiat lapsa esse quatuor interstitia, quæ propter varietatem festorum mobilium occurrunt, quousque 12. mensis compleatur? S.D.N. ex sententia Congregationis dixit, attendendum esse cursum quatuor dictorum interstitiorum, non autem tempus 12. mensium completorum. Sed quæstioni huic: An per dictam constitutionem censeatur reuocatum seu restrictum arbitrium Episcopo concessum, vt possit ordinare infra annum à promotione vnius Ordinis ad alterũ iuxta decretum Concil. Trid hoc cap. Sanctitas sua respondit, non esse suæ mentis alterare dispositionem supradicti Decreti, imò vult illud manere in sua pristina validitate, & vigore absque vlla innouatione, vel substitutione.

4 *Ad aliorem gradum.*] Nisi esset prouisus de Parochiali, *vt suprà c.* 11. §. *Nisi necessitas.*

5 *Duò sacri Ordines.*] Qui ex consuetudine alicuius regionis quatuor minores Ordines, & Subdiaconatum eodem die susceperunt, non sunt ob hoc suspensi.

REMISSIONES.

a Vide Petr Ledesm. in sum. p. 1. tract. de Sacr. Ordinis cap 8. concl 11.* Vide etiã Salz ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 21 lit. B.

† *Promoti ad sacrum subdiaconatus ordinem.*] Vide Caualcan. decis. 11. n. 14. & 15. p. 3.

β *Si per annum saltem in eo non sint versati, &c.*] An qui ordinatur non seruatis interstitiis aliquam contrahat censuram, vel irregularitatem? Negant Zerol. in praxi Episc. part. 2. verbo Ordo, § 8 pag. 79. & part. 2. cod. verbo, vers. Ad quintum, Sayr. sub tit de tempor. ordin decis. 56 quem refert Aloys Rice. in collect decis part. 3. collect 576. Affirmat P. Henriq. in summa, li. 6. c. 10 §. 3.

Quòd

Digitized by Google

γ Quòd promoti ad sacros Ordines ante legitimam ætatem, vel extra tempora, vel sine litteris dimissoriis, sint suspensi ab omni Ordinum exercitio, sublata omni facultate ascendendi ad alios Ordines superiores, & si in eis suspensi ministrare præsumpserint, irregulares effecti, omnibus, & quibuscumque per eos in titulum, commendam, aut aliis obtentis dignitatibus, officiis & beneficiis Ecclesiasticis, ipso facto priuantur, & priuati esse declarantur, & inhabiles, & incapaces in perpetuum ad illa, & alia similia beneficia, & dissimilia in perpetuum obtinenda, tenent P. Azor. inst Moral. part 2. lib. 7. cap. 17. q. 18. Quatant. in summa Bullarij, verbo Ordo, in princip.

δ *Duo sacri Ordines non eodem die etiam Regularibus conferantur.*] Vide P. Henriq. in summa, lib. 6 cap. 10 §. 3. lit Q & lib. 13. cap. 38 in fine, Fr. Emman. in explicat Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 238. quæst. Regul. tom. 3. quæst 23. art. 4. & quæst. 24. art. 3. & art. 5. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit lib. 30. tract. 2. n. 189. vbi resoluit, irregularem esse eum, qui contra patriæ consuetudinem, vno, eodémque die quatuor Ordines minores, & Subdiaconatum, vel duos maiores Ordines susceperit furtiuè, id est, inscio, seu non aduertente Episcopo. * Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 25. lit. D.

CAPVT XIV.

Ordinandi Presbyteri annum egerint in exercitio diaconali, sint tales qui nouerint docere cæteros, & ministrare Sacramenta, castis moribus bonorum operum dent exemplum & vitæ monita. Ordinati frequenter missam celebrent. Quidam promoti per saltum dispensabiles ab Episcopo.

α QVi piè & fideliter in ministeriis antè actis se gesserint, & ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, bonum habeant testimonium; & hi sint, qui non modò in Diaconatu ad minus 1 annum integrum, nisi ob β Ecclesiæ vtilitatem, ac necessitatem aliud Episcopo videretur, ministrauerint, sed etiam 2 ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac administranda Sacramenta, diligenti examine præcedente, idonei comprobentur: atque ita pietate, ac castis moribus conspicui, vt præclarum bonorum operum exemplum, & vitæ monita

ab,

Digitized by Google

ab eis possint expectari. 3 γ Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis & festis solemnibus, si autem curam habuerint animarum tam frequenter, vt suo muneri satisfaciant, Missas celebrent. 5 δ Cum promoris per saltum, si non ministrauerint, Episcopus ex legitima causa possit dispensare.

DECLARATIONES.

1 *Annum integrum.*] Intellige, Ecclesiasticum. Vide c. præced. §. *An per Bullam.*

2 *Sed etiam ad populum docendum.*] Subdiaconi & Diaconi, qui carent doctrinâ hîc requisitâ in Ordine Presbyteratus, non sunt ad Ordinem Presbyteratus admittendi, vbi est defectus Sacerdotum, & vbi propter tenuitatem præbendarum nulla adest spes habendi literatos Sacerdotes. Congregatio quippe censuit, nunquam ignaros promouendos esse ad sacros Ordines, sed iam promotis conferri posse parochiales, quando literatiores inueniri non possent. Interim Episcopus diligenter curare debet vt discant, & provt profecerint, debebit eos promouere, ac tandem ex sua conscientia & iudicio rem totam conficiat, iuxta illud: *Tu magis scire potes.* Interea autem, si adsit penuria Sacerdotum sæcularium, vtendum est opera Regularium.

An obtinens parochiale beneficium vbique censendus sit idoneus, & absque alia Episcoporum approbatione audire possit confessiones tantùm eorum, qui non habent huiusmodi priuilegium, sed ex Parochorum consensu. Respondit Congregatio non posse.

Nec Hierosolymitanæ militiæ Sacerdotes, si Parochi non sint, possunt audire confessiones, nec alia Sacramenta ministrare, nisi ab Episcopo sint approbati. Ita responsum fuit Malacanensi Episcopo.

An saltem prouisus de parochiali Ecclesia per concursum censendus sit approbatus idoneus minister ad audiendas confessiones in illa diœcesi, in qua illam parochialem obtinet.

Congregatio censuit censeri dumtaxat in ea ciuitate vel oppido vbi sita est parochialis, non autem passim per totam diœcesim.

An eo casu dimissa parochiali, haberi etiam nihilominus debeat idoneus, vt verbum in d. decreto *beneficium obtineat* extendatur, *vel obtinuit*, Congregatio respondit non haberi.

3 *Curet Episcopus.*] Adhortationibus & monitionibus cum suis Presbyteris agere debet Episcopus, non autem cogere potest censuris Ecclesiasticis, vt diebus Dominicis & festiuis solemnibus ipsi

Digitized by Google

ipsi Presbyteri celebrent Nec enim potest Episcopus sub pœnis, & censuris monere, vt legitimè, non impediti debeant celebrare, sed solis adhortationibus & monitionibus est locus.

Δ Cum promotis per saltum.] Ea non solùm intelligenda sunt de promotis per saltùm, aliquo sacrorum Ordinum omisso, imò verò etiam de promotis ad maiores Ordines omissis minoribus, siue omnibus, siue vno tantùm, & etiam casu quo aliqui omiserint primam tonsuram. Congregatio enim censuit, Anno 1588. habere locum decretum Concilij in omnibus casibus positis.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. 4 act. c. 2. c. de Examine ordin cap 10. Fr. Emman in summ pag. 2. cap 14 n. 1. * Vide eriam Salzed ad Bern. Diaz in praxi can. c. 21. lit. B.

β Ob Ecclesiæ vtilitatem.] Vide Fr. Emman. qq. Regul. tom. 3. q. 24. art. 6. & 7.

γ Curet Episcopus, vt ij saltem diebus Dominicis, &c.] Vide Spin. in speculo testam gloss. 3 princip. num. 63. Fr Emman. in summa, p. 1. 252. n. 1. P. Azor. inst. Moral. p. 1 lib. 10. c. 24. col. mihi 1016. cum seqq.

δ Cum promotis per saltum, &c] Vide Nauarr. in Manual. c. 25. num. 71 Fr. Emman. in summa, part. 2. cap. 17. n 9. † Vide etiam Bern. Diaz in prax. can. c. 24. vbi & Salzedo lit. D.

CAPVT XV.

Præter potestatem absoluendi acceptam in ordinatione, debent etiam regulares antea idonei ab Ordinario reputari, & approbati esse, vt secularium audiant Confessiones.

α β &c. 1 QVamuis Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absoluendi potestatem accipiant; decernit tamen sancta Synodus, 2 ζ nullum *a* etiam Regularem, 3 η posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari; nisi aut parochiale beneficium, aut 4 θ &c. ab Episcopis per examen si illis videbitur esse necessarium, aut *μ* &c. aliàs idoneus iudicetur, 5 approbationem, quæ gratis detur, obtineat: priuilegiis, & consuetudine quacumque, etiam immemorabili, non obstantibus.

a Clem. dudũ, §. ad deinde, de sepult.

Digitized by Google

1 *Quamuis presbyteri.*] S.D N. audita relatione Congregationis, declarauit Episcopos vigore priuilegij, *de quo in cap. fin. de pœnit. & remiss.* non posse sibi eligere sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit ad hoc iuxta formam huius Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones. *Vide infrà hoc c. §. Nisi.*

2 *Nullum, etiam regularem.*] S.D N. declarauit, tempore Iubilæi posse omnes Regulares confiteri peccata sua quibusuis sacerdotibus approbatis ab Ordinario ad audiendas Confessiones: in Bulla enim non fit mentio, nisi de Ordinario eorum qui audiunt Confessiones, non autem de Ordinario pœnitentium.

3 *Posse Confessiones secularium, etiam sacerdotum, audire.*] Nec etiam id facere possunt in priuatis domibus ex vrgenti causa, veluti infirmorum & senum, qui ob ingraescentem ætatem Ecclesiam commodè adire non possunt Nec in huiusmodi casibus constitutiones Synodales, & aliæ prohibitiones allegari possunt.

30. Mart. 1594. Congregatio Concilij censuit, in Monasteriis ac etiam Collegiatis Regularium, vbi Regularia instituta seruantur, posse Prælatos Regulares, siue aliorum religiosorum confessores absque licentia Episcopi confessiones eorum sæcularium, qui sunt verè de familia, & continui commensales, non tamen illorum, qui tantùm deseruiunt in Monasteriis, audire, &c.

Prælati Regulares seu alij Religiosi Confessores non possunt audire Confessiones sæcularium, qui sunt de familia, & deseruiunt ipsorum Monasteriis, absque approbatione vel licentia Episcopi. Sic Congregatio die 14. Aug. 1568. censuit. *Vide Clementinarum l. 5. c. 2. de Priuilegiis.* Secus tamen si illi sæculares sunt verè de familia, & continui commensales. *Ex decis. 96.*

4 *Ab Episcopis per examen.*] Regulares & fratres mendicantes Confessores audientes sæcularium Confessiones, semel ab Episcopo in ciuitate & Diœcesi sua præuio examine approbati, ab eodem Episcopo iterum non sunt examinandi, à successore verò de nouo examinari possunt, iuxta Bullam Pij V. 8. Idus Augusti, Pontificatus sui anno sexto, quæ non est reuocata per reductionem priuilegiorum ad terminos Concilij per S.D.N Gregorium XIII.

Nihilominus adiecit, semel examinatum & idoneum approbatum ab Ordinario, ab eius successore pro maiori conscientiæ suæ quiete de nouo posse examinari. Atque ideo Fratres Ordinum

Digitized by Google

Ordinum mendicantium à suis Generalibus, vel eorum ministris Prouincialibus ad audiendas Confessiones Christi fidelium, vtriusque sexus approbati, hoc Concilij Tridentini Decreto non comprehenduntur.

Congregatio Concilij censuit, Regulares Confessarios ad audiendas sæcularium confessiones semel ab Episcopo in ciuitate, & diœcesi sua præuio examine approbatos, ab eodem Episcopo iterum non esse examinandos, verum etiam ab Episcopo successore de nouo examinari posse.

Item Regularem, si ab Episcopo ad audiendas confessiones absolute, & simpliciter idoneus repertus fuerit, non autem ad tempus approbari debere, atque semel ab eo ad id muneris prædio examine approbatum, non posse ab eodem iterum examinari, nisi noua causa superuenerit

6 *Et approbationem*] Nullus præterquam Episcopus se interponere debet in his, quæ spectant ad approbandos sacerdotes sacræ Confessionis ministros.

Absolutio data à sacerdote vigore facultatis generaliter à Summo Pontifice, vel specialiter à Parocho concessæ, si ab Episcopo is sacerdos examinatus & approbatus non fuerit, valida non censetur, etiam quoad eos qui tali sacerdoti bona fide confessi sunt, rati esse approbatum, vel ignorantes approbationem requiri. Congregatio enim Concilij censuit, eam esse absolutionem nullam, tametsi confitentes, quoad Deum excusati censeantur: vbi tamen resciuerint, reiterandam esse Confessionem, respondit eadem Congregatio.

Subditi inferiorum & exemptorum, licentiam audiendi Confessiones petere ab Episcopo debent, & ab eo approbationem obtinere, offerantúrque Episcopo à superiore illarum Ecclesiarum. Nec potest contra hoc Decretum Concilij Prouinciale vel Metropolitanum Concilium aliqua statuere, veluti si aliquis Baro prætextu inimicitiarum cum Episcopo & eius clero, vellet confiteri extero presbytero etiam approbato ab Ordinario suo, qui si hunc voluerit, accersiri, vt eius & suæ familiæ Confessiones audiat, poterit ei permitti, dummodo ille exterus ab Episcopo Baronis pœnitentis ad id idoneus sit approbatus.

REMISSIONES.

a Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Confessores. pag 86. Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 80. verso, & quæst. Regul. tom. 1. q. 59. art. 1. P. Vasquez in 3. p. D. Thomæ,

Digitized by Google

tom.3.disp.219.num.55. & seq P.Valer. Reginald in praxi fori pœnit.lib.1.num.169. P Sanch.de matrimon lib 3 disp.32.n.62. vbi disp.39.num.13.& 14. asserit licentiam audiendi aliquorum Confessiones metu, vel dolo obtentam dare veram iurisdictionem, de quo etiam P. Ægid. de Sacrament. & censur. tom 2. disp 8.num.39. * Vide etiam Nauarr. in manuali, c 4. Gutier in quæst canonicis,lib.1.q.6.n.8.& q.27.n.23.& 28.Azeued.in L.1. n 5.& seq tit 1. lib.1. nouæ recopilat. Ricc. in prax.var. resolut. cap 284.

β An non approbatus inualidè Confessiones audiat? Affirmant P.Sanch de Matrim.lib.6. disp.38. n.20. P.Ægid.de Sacrament. tom 2.disp.8.n.49.

γ An sufficiat approbationem petiisse, si iniustè negetur? Negant P.Soar tom.4 disp 28 sect 5. à num.5. Valer. Reginald. d lib 1.n 192. P.Ægid disp 8.n.58.

δ An vt approbatio valeat, debeat haberi in scriptis? Negat P.Valer.Reginald.d.lib 1 n 198.

ε An expiret licentia delegata audiendi Confessiones mortuo, vel amoto delegante? Negant P Sanch.de matrim.lib.8.disp.28. num.80. Fr.Ioann.de la Cruz de statu Relig.lib 2. cap.3. dub.1. concl 3.vers.ex dictis.

ζ *Etiam Regularium.*] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit; Fratres Mendicantes semel examinati non debent iterum ab Ordinario, nec etiam per successorem examinari, referunt Zerol. d. verbo Confessores, §. 2. Fr. Ioann. de la Cruz, de statu Relig lib 2 cap 6. dub.4. conclus 3. Fr.Emman. quæst. Regul. tom. 1. quæst. 59 art. 4. quorum primus dicit, quòd hoc debet intelligi, primò, quando ille Regularis sic examinatus fuit approbatus vndequaque, id est, in totum, vt quia sufficiens, & idoneus repertus fuit in examine, quoad omnes interrogationes, secus verò quando fuisset admissus ad tempus.

η *Confessiones sæcularium.*] An approbatio ad audiendas Confessiones sæcularium requiratur etiam in Religiosis habentibus à Papa priuilegium eas audiendi? Affirmat P. Valer Reginald. d.lib 1.n.74.

θ *Ab Episcopis.*] An comprehendat Vicarium generalem, Capitulum Sede vacante & Abbates, qui Summi Pontificis priuilegio exercent iurisdictionem Episcopalem in populum, ab omni Episcopi iurisdictione exemptum? Affirmant P. Soar. tom.4.disp.28 sect.5.in princip,P Sanchez de Matrimonio,lib 3. disp.29 n.14. optimè P.Valer. Reginald. d lib.1.n.180. † Ricc. d.cap.284.

ι An

Digitized by Google

ι An hæc approbatio debeat fieri ab Episcopo ipsius Confessarij? Affirmant P. Soar tom 4 disp. 28. sect 6. num. 10. P. Valer. d lib. 1. à num. 183 Fr. Ioann. de la Cruz d. cap 6. dub 5 & expressè ex ore Pontificis bis censuisse Cardin. sic refert P. Ægid. tom 2 disp 8 num 10 S. D. N. audita consultatione Congregationis, declarauit Episcopum vigore priuilegij, de quo in fin de pœnit & remiss. non posse sibi eligere Sacerdotem sibi non subditum, qui à proprio Ordinario non fuerit adhuc ad formam huius Decreti admissus, seu approbatus ad audiendas Confessiones.

κ An approbatus in vno Episcopatu possit in quocumque alio Confessiones illorum audire, qui per Iubileum, vel aliam Bullam facultatem habent eligendi confessorem idoneum, & ab Ordinario approbatum? Negatiuam partem amplectitur Beja respons casuum conscient part. 4 casu 20. Affirmatiuam tuentur Cordub. in sua summa, quæst 10, in resp. ad secundum dubium, Fr. Emman. in expos. Bullæ Cruciatæ, §. 9 dub. 2.

λ Vtrùm approbatus in vna Diœcesi, si transferat se in alteram Diœcesim, possit ibi à parocho assumi, vt eum iuuet in audiendis Confessionibus sine noua approbatione? Affirmat P. Henriquez in summa, lib. 7. de Indulgent. cap 12. num. 4. Negat P. Ægid. de Sacramentis & censuris, tom 2 disput. 8. num 52. vbi refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, in hæc verba: Approbatus ab alio, quàm à Valentino Episcopo in Diœcesi Valentina, non censetur approbatus ab Ordinario, refert etiam Emman. vbi proximè, & Beja casu 20. vers Tandem.

μ *Aut aliàs idoneus iudicetur.*] Vide Constit. Brachar. 3 tit. 3. P. Henriquez in summa, part. 1. lib 3 cap. 6. à princip. Fr. Emman. in explicat Bullæ Cruciatæ, fol. 21 verso, cum seqq. & in addit. fol 61 verso.

ν An valeat approbatio, si Episcopus eam det absque iudicio, aut etiam contra iudicium, putà videns illum. cui dat, non esse idoneum? Vide P. Suar. tom 4. disp. 28 sect. 5 n. 6. P. Valer Reginald. d. lib. 1. num. 167.

ξ Quòd vbique in confinibus diuersarum Diœcesum soleant subditi vnius parochi confiteri alteri parocho ex consuetudine, quæ ab Episcopis scita, & tolerata dat illis iurisdictionem. asserit Fr. Ludouic. Beja respons. casuum conscient. part. 4. casu 5. vers. Tum quod.

Digitized by Google

CAPVT XVI.

Quisque ordinandus vtilis sit Ecclesiæ, & in ea adscribatur, functurus suis ibidem muneribus. Desertor punitur. Nemo peregrinus sine literis commendatitiis sui Ordinarij celebret.

a c.nemine 70. dist. *b* Et Canonum citatorũ, sess.24. c.17. *c* Concil. Nicænum, c.15.&16. c. Sanctorum, 70. dist.c.tuæ, de Cleric. peregr. Concil. Antioch. c.7.Conc. Chalced. c.13.Cõc. Aquisgr. cap.59.& 61. Conc. Epaunen. c.6.Conc. Aurelian. 3.cap.11. *d* 1.Carth. c. si Laodicen.41. 9.Cartha. c.18.

CVm *a* nullus debeat ordinari, qui iudicio sui Episcopi non sit vtilis, aut necessarius suis Ecclesiis; sancta Synodus, vestigiis sexti Canonis Concilij *b* Chalcedonensis inhærendo, statuit, 1 vt nullus in posterum ordinetur, 2 qui illi Ecclesiæ, aut pio loco, 3 pro cuius necessitate, aut vtilitate assumitur, 4 non adscribatur, vbi suis fungatur muneribus, nec incertis vagetur sedibus. *c* Quòd si locum inconsulto Episcopo deseruerit, ei sacrorum exercitium interdicatur. 5 *α β* Nullus præterea *d* Clericus peregrinus 6 sine commendatitiis sui Ordinarij litteris ab vllo Episcopo ad diuina celebranda, & Sacramenta administranda admittatur.

DECLARATIONES.

1 *Vt nullus in posterum ordinetur.*] Hoc fiat in ipsa promotione, nam postea fieri non potest.

2 *Qui illi Ecclesiæ, aut pio loco.*] Clericus, qui certo loco non est adscriptus ab Episcopo suo, non potest inuitus retineri, sed liberè potest ex sua Diœcesi abire.

3 *Pro cuius necessitate, vel vtilitate.*] Clericus iuxta hoc Decretum certæ Ecclesiæ adscriptus, à nullo Episcopo recipiendus est sine Ordinarij licentia: secus si nullum beneficium habeat, aut nulli loco sit adscriptus, quia tunc ab omnibus Episcopis recipi potest, & Episcopus ei petenti dimissorias concedere debet.

Interdicatur.] An obtinens beneficium illud dimittere possit acceptando illud beneficium compatibile, siue incompatibile contra voluntatem Superioris primi beneficij. Congregatio censuit huiusmodi dubitationis solutionem non pertinere ad Congregationem, sed petendam esse ex dispositione iuris communis, quamquam Congregatio visa est inclinare cum Hostiensi in cap admonet, de renunt. quod non sit in vsu.

Etiam

Digitized by Google

Etiam exemptos subditos comprehendit decretum, dummodo sint in diœcesi Episcopi; non autem in locis exemptis. Nec Archidiaconi in eorum districtu Iurisdictionis habent hanc facultatem.

4 *Non adscribatur.*] Hoc etiam locum habet in familiaribus triennalibus Episcoporum, qui ad titulum patrimonij possunt promoueri, nam & ij decent adscribi alicui Ecclesiæ ordinatæ, *iuxta not. suprà c. 9. Sess. 21. & Sess. 23 c. 9 §. Familiarū.*

5 *Nullus præterea Clericus peregrinus.*] Non possunt cogi ordinati ad titulum patrimonij, qui incertis diebus vagantur, vt deseruiant aliquibus diebus Ecclesiis, veluti diebus festiuis. *Vide c praced. §. Curet.*

6 *Sine commendatitiis sui Ordinarij.*] Abbas non potest huiusmodi literas concedere. *Vide Sess 13. de Reform. cap. 10. §. Nec ipsi.* 1. Iul. 1597.

Congregatio Concilij censuit, ius concedendi literas commendatitias, sine quibus ex decreto Concilij cap. 16. Sess 23. Clericus peregrinus ad diuina celebranda, Sacramenta administranda admitti non debet, esse obtinendas ab eo, qui huiusmodi Clerici Ordinarius fuerit.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse admittere Sacerdotes exteros, habentes literas dimissorias suorum Ordinariorum, ad Sacramenta administranda, dummodo illi verè idonei sint. 23. Ianu. 1595.

An Episcopus loci Ordinarius prohibere possit, ne regulares in eorum Ecclesiis, sacerdotes seculares exteros diuina officia celebrare permittant, nisi prius ab ipso Episcopo visis literis commendatitiis ipsi sacerdotes admissi fuerint. 1. Nou. 1594.

Congregatio Consilij censuit posse.

Non sunt denegandæ litteræ commendatitiæ, ab Episcopo sacerdotibus, & Clericis, qui non habent beneficia requirentia residentiam in titulum.

REMISSIONES.

a *Nullus præterea Clericus peregrinus, &c.*] Concordat c. extraneo, cum duobus seqq. 71. d. cap. fraternitati, de Clericis non resid. Concil. Bracar. 4. act. 2. cap. 11. P. Henriq. in summ. lib. 10. cap. 34. §. 6. in fine. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 121. art. 1. P. Soar. de Relig. tract. de vot. lib 3. c. 4. n. 9.

β Quòd qui non habet literas testimoniales sui Episcopi, nullo iure est suspensus, sed potest celebrare secluso scandalo, resoluit P. Henriq. d. §. 6. lit. I. Nauar. consil. 5. sub tit. de celebr. Miss. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit l. 29. n. 42. vers. Tantopere.

Digitized by Google

CAPVT XVII.

Exercitia minorum Ordinum restitui debent, assignatione facta fructuum simplicium beneficiorum, vel frabricæ. Deficientibus tamen Clericis cælibatum colentibus, sufficiantur coniugati monogami tonsurati & induti clericaliter in Ecclesia.

VT sanctorum Ordinum à Diaconatu ad Ostiariatum functiones, ab Apostolorum temporibus in Ecclesia laudabiliter receptæ, & pluribus in locis aliquamdiu intermissæ, in vsum iuxta sacros *a* Canones reuocentur; nec *a* ab hæreticis, tanquam otiosæ, traducantur; illius pristini moris restituendi desiderio flagrans sancta Synodus, decernit, vt in posterum 1 β huiusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus 2 exerceantur; omnésque & singulos Prælatos Ecclesiarum in Domino hortatur, & illis præcipit, vt, quantum fieri commodè poterit, in Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, & parochialibus suæ diœcesis, si populus frequens, & Ecclesiæ prouentus id ferre queant; huiusmodi functiones curent restituendas, & ex aliqua parte redituum aliquorum simplicium beneficiorum, vel fabricæ Ecclesiæ, si prouentus suppetant, aut vtriusque illorum, eas functiones exercentibus stipendia assignem: quibus, si negligentes fuerint, Ordinarij iudicio, aut ex parte multari, aut in totum priuari possint. Quòd si ministeriis quatuor minorum Ordinum exercendis Clerici cælibes præstò non erunt; suffici possint etiam coniugati vitæ probatæ, dummodo non 4 bigami, ad ea munia obeunda idonei, & qui Tonsuram, & habitum Clericalem in Ecclesia gestent.

a cap. 1. 25. dist. c. acòlythus, c. exorcista, c. lector, c. ostiarius, & c. Psalmista, 23. dist. suprà, c. 11. Innoc. in Epist. 4. cap. 5.

DECLARATIONES.

1 *Huiusmodi ministeria non nisi per constitutos in dictis Ordinibus.*] Munus Acòlyti aut Thuriularij, & his similia, non possunt exerceri nisi per constitutos in illis Ordinibus, quod est notandum, cum hoc (vt plurimum) passim non seruetur, c. *In sancta*, *dist.* 32.

2 *Exerceantur.*] Hoc habet locum etiam in Regularibus, qui curam animarum exercent.

3 *Et*

Digitized by Google

3 *Et Parochialibus.*] Hoc habet locum etiam in Regularibus, qui curam animarum exercent.

4 *Bigami.*] An Episcopus sua auctoritate ordinaria potuerit cum suo subdito vero bigamo, qui aliàs cum duabus virginibus & successiuis temporibus, quæ modo defunctæ sunt, matrimonium legitime contraxerat & consummauerat, dispensare, vt possit primam tonsuram & simplicia beneficia accipere, hocque eidem conferre prout contulit; & dato quod non potuerit, an aliquas & quas censuras & pœnas incurrit, tam Episcopus, quam sic promotus. S.D.N. Sixtus ex sententia Congregationis respondit, quoad Episcopum esse suspensum à collatione Ordinum. Item promotum esse suspensum ab executione ordinum susceptorum, beneficium amisisse & fructus percepros non feciſſe suos.

REMISSIONES.

α *Nec ab hæreticis tanquam otiosa, &c.*] Quòd Ordo necessarius sit ad filios spirituales multiplicandos ad Ecclesiæ regimen, resoluit Sayr. de Sacram. in genere, lib. 6. c. 4. q. vers. Alia quatuor Sacramenta.

β *Vt in posterum huiusmodi ministeria, &c.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 18. q. 13.

CAPVT XVIII.

Datur forma erigendi Seminarium Clericorum præcipuè tenuiorum, in cuius erectione plurima veniunt obseruanda pro educatione promouendorum in Cathedralibus & maioribus Ecclesiis.

α β CVm adolescentum ætas *a* nisi rectè instituatur, prona sit ad mundi voluptates sequendas; & nisi à teneris annis ad pietatem & religionem informentur, antequam vitiorum habitus totos homines possideat, nunquam perfectè, sine maximo, ac singulari propemodum Dei omnipotétis auxilio in disciplina Ecclesiastica perseuerent: sancta Synodus statuit, *b* 1 vt singulæ Cathedrales, Metropolitanæ, atque his maiores Ecclesiæ, 2 pro modo facultatum, & diœcesis amplitudine certum puerorum ipsius ciuitatis, & diœcesis, vel eius prouinciæ, si ibi non reperiantur, numerum in Collegio ad hoc prope ipsas Ecclesias,

a 4. Tolet. c. 25. in eundem finem c. cõstituit, Genes. 8. Concil. Aquisgr. c. 135. Concil. Lateran. sub Leone X. Sess. 9. Reformatione Curiæ, & liorum.

b Constit. Alexãdri 5. p. 1. c. 18. & in 2. Lateran. c. 11.

3. vel

Digitized by Google

3 vel alio in loco conuenienti, ab Episcopo eligendo, alere, ac religiosè educare, & Ecclesiasticis disciplinis instituere teneantur. 4 In hoc verò Collegio recipitur, qui ad minimum duodecim annos, & ex legitimo matrimonio nati sint; ac legere, & scribere competenter nouerint; & quorum indoles, & voluntas spem afferat eos Ecclesiasticis ministeriis perpetuò inseruituros. a Pauperum autem & filios præcipuè eligi vult; nec tamen ditiorum excludit; modò suo sumptu alantur, † & studium præ se ferant Deo & Ecclesiæ inseruiendi. Hos pueros Episcopus in tot classes, quot ei videbitur, diuisos, iuxta eorum numerum, ætatem, ac in disciplina Ecclesiastica progressum, partim cùm ei opportunum videbitur, Ecclesiarum ministerio addicet; partim in Collegio erudiendos retinebit, aliósque in locum eductorum sufficiet: vt hoc Collegium Dei ministrorum perpetuum seminarium sit. Vt verò in eadem disciplina Ecclesiastica commodiùs instituantur; 6 Tonsura statim, atque habitu Clericali semper vtentur: grammatices, & cantus, computi Ecclesiastici, aliarúmque bonarum artium disciplinam discent: S. Script. libros Ecclesiasticos, homilias Sanctorum, atque Sacramentorum tradendorum, maximè quæ spectant ad Confessiones, rituum, ac ceremoniarum formas ediscent. Curet Episcopus, vt singulis diebus Missæ intersint; ac saltem singulis mensibus confiteantur, & iuxta Confessoris iudicium sumant Corpus Domini; Cathedrali, & aliis loci Ecclesiis diebus festis inseruiant. Quæ omnia atque alia ad hanc rem opportuna, & necessaria Episcopi singuli 7 ζ cum consilio duorum Canonicorum seniorum, & grauiorum, quos elegerint, prout Spiritus S. suggesserit, constituent, eáque vt semper obseruentur, sæpius visitando operam dabunt. Dyscolos, & incorrigibiles acriter punient; eos etiamsi opus fuerit, expellendo; omniáque impedimenta auferentes, quæcumque ad conseruandum, & augendum tam pium, & sanctum institutum pertinere videbuntur, diligenter curabunt. Et quia ad Collegij fabricam instituendam, & ad mercedem præceptoribus & ministris soluendam, & ad alendam iuuentutem, & ad alios sumptus certi reditus erunt necessarij vltra ea, quæ ad instituendos vel alendos pueros sunt

a c. quia de mag. cũ alleg. in meo tract. de priuil. ich. priuileg. 88.

in

Digitized by Google

in aliquibus Ecclesiis, & locis destinata, quæ eo ipso huic Seminario sub eadem Episcopi cura applicata censeantur: 8 iidem Episcopi cum consilio duorum de Capitulo,* quorum alter ab Episcopo, alter ab ipso Capit. eligatur; itémque duorum de Clero ciuitatis, quorum quidem alterius electio ab Episcopum, alterius verò ad Clerum pertineat, 9 ex fructibus integris mensæ Episcopalis, 10 & Capituli, 11 quarumcumque dignitatum, personatuum, officiorum, 12 præbendarum, portionum, 13 Abbatiarum, & Priorat. cuiuscumque Ordinis, etiam Regularis, aut qualitatis, vel conditionis fuerint, & 14 hospitalium, quæ dantur in titulum, vel administrationem, iuxta Constitut. Conc. Viennensis, quæ incipit, *a* Quia contingit: 15 & beneficiorum quorumcumque, etiam Regularium, etiamsi iuris patronatus cuiuscumque fuerint, etiamsi exempta, 16 etiamsi nullius Diœcesis, vel aliis Ecclesiis, monasteriis, & hospitalibus, & aliis quibusuis locis piis, 17 etiam exemptis, annexa, & ex fabricis Ecclesiarum, & aliorum locorum, etiam ex quibuscumque aliis Ecclesiasticis reditibus, 18 seu prouentibus, 19 etiam aliorum collegiorum: in quibus tamen Seminaria discentium, vel docentium *b* ad commune Ecclesiæ bonum promouendum 20 actu non habentur, 21 hæc enim exempta esse voluit, 22 præterquam ratione reditum, qui superflui essent vltra conuenientem ipsorum Seminariorum sustentationem, seu corporum, 23 vel confraternitatum, 24 quæ in nonnullis locis scholæ appellantur, & omnium monasteriorum, 25 non tamen mendicantium, etiam ex decimis quacumque ratione ad laicos, ex quibus subsidia Ecclesiastica solui solent, & milites cuiuscumque militiæ, aut Ordinis, pertinentibus, fratribus, θ S. Ioannis Hierosolymitani dumtaxat exceptis, *d* 26 partem aliquam, vel portionem sic detractam, nec non 27 beneficia aliquot simplicia, cuiuscumque qualitatis, & dignitatis fuerint, & κ etiam præstimonia, vel præstimoniales portiones, nuncupatas, 28 etiam ante vacationem, † sine cultus diuini, & illa obtinentium, præiudicio, huic Collegio applicabunt, quod locum habeat, etiamsi beneficia sint reseruatata, vel affecta; nec λ per resignationem ipsorum beneficiorum, 29 μ vniones & applicationes

a c. quia cõtingit, de relig. domib. in Clem. l. 3. tit. 11. c. 2. sup. Sess. 7. c. 15. de Reform.

b c. fin. de mag. & c. cum ex, de Elect. in 6.

d Sup. Sess. c. 1. de Refor.

Digitized by Google

tiones suspendi vel nullo modo impediri possint: sed omnino quacumque vacatione, etiamsi in Curia effectum suum sortiantur, & quacumque constitutione non obstante. Ad hanc autem portionem soluendam, beneficiorum, dignitatum, personatuum, & omnium, & singulorum suprà commemoratorum possessores, non modò pro se, 30 ζ sed pro pensionibus, quas aliis forsan exdictis fructibus soluerent, retinendo tamen pro rata, quidquid pro dictis pensionibus, illis erit soluendum, ab Episcopo loci per Censuras Ecclesiasticas ac alia iuris remedia 31 compellantur; etiam vocato ad hoc, si videbitur, auxilio brachij sæc. quibusuis, quoad omnia supradicta, priuilegiis, exemptionibus, etiamsi specialem derogationem requirerent, consuetudine, etiam immemorabili, quauis appellatione, & allegatione, quæ executionem impediat, non obstantibus. Succedente verò casu, quo per vniones effectum suum sortientes, vel aliter, Seminarium ipsum in totum, vel in partem dotatum reperiatur; tunc portio ex singulis beneficiis, detracta, & incorporata ab Episcopo, prout res ipsa exegerit, in totum vel pro parte remittatur. Quòd si Cathedralium, & aliarum Ecclesiarum Prælati in hac Seminarij erectione, & conseruatione negligentes fuerint, ac suam portionem soluere detractauerint, Episcopum Archiepiscopus, Archiepiscopum, & Superiores Synodus prouincialis acriter corripere, & ad supradicta cogere debeat, & vt quamprimum hoc sanctum opus, vbicumque fieri poterit, promoueatur, studiosè curabit. Rationes autem redituum huius Seminarij Episcopus annis singulis accipiat, præsentibus duobus à Capit. & totidem Clero ciuitatis deputatis

32 Deinde, vt cum minori impensa huiusmodi scholis instituendis prouideatur; statuit S. Synodus, vt Episcopi, Archiepisc. Primates, & alij scholasterias obtinentes, & alios, quibus est lectionis munus annexum, ad docendum in ipsis scholis instituendos, per se ipsos, si idonei fuerint; alioquin per idoneos substitutos, ab eisdem scholasticis eligendos, & ab Ordinariis approbandos, etiam per subtractionem fructuum, cogant, & compellant.

33 Quòd

Digitized by Google

33 Quòd si iudicio Episcopi digni non fuerint, alium, qui dignus sit, nominent, omni appellatione remota; quod si neglexerint, Episcopus ipse deputet. Docebunt autem prædicti, quæ videbuntur Episcopo expedire. De cætero verò officia, vel dignitates illæ, quæ scholasteriæ dicuntur, non nisi Doctores, * vel Magistris, aut Licentiatis in S. pagina, aut in iure Canon. & aliis idoneis, & qui per se id munus expleant, conferantur: & aliter facta prouisio nulla sit, non obstantibus quibusuis priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

34 Si verò in aliqua prouincia, Ecclesiæ tanta paupertate laborent, vt Collegium in aliquibus erigi non possit, Synodus prouincialis, vel Metropol. cum duobus antiquioribus Suffraganeis in Ecclesia Metropol. in alia prouinciæ Ecclesia commodiori vnum, aut plura Collegia prout opportunum iudicabit, ex fructibus duarum, aut plurium Ecclesiarum, in quibus singulis Collegium commodè institui non potest, erigenda curabit, vbi pueri illarum Ecclesiarum educentur.

In Ecclesiis autem amplas diœceses habentibus possit Episcopus, vnum vel plura in diœcesi, prout sibi opportunum videbitur, habere Seminaria: quæ tamen ab illo vno, quod in ciuitate erectum & constitutum fuerit, in omnibus dependeant.

Postremò, si vel pro vnionibus, seu proportionum taxatione, vel assignatione, & incorporatione, aut qualibet alia ratione difficultatem aliquam oriri contigerit, ob quam huius Seminarij institutio, vel conseruatio impediretur, aut perturbaretur: Episcopus cum suprà deputatis, vel Synodus prouincialis pro regionis more, pro Ecclesiarum, & beneficiorum qualitate, etiam suprascripta, si opus fuerit, moderando, aut augendo, omnia & singula, quæ ad felicem huius Seminarij profectum necessaria videbuntur, decernere, ac prouidere valeat.

DECLARATIONES.

1 *Vt singula Cathedrales.* [Si duæ Cathedrales erunt vnitæ, in vnaquaque ipsarum Seminarium est erigendum: si verò non poterit

poterit erigi in quaque, erunt deputandi duo Magistri, vnus Grammaticæ, alter Musicæ, sumptibus separatis cuiusque Ciuitatis. Infrà hoc cap. §. *Si verò in aliqua.*

2 *Pro modo facultatum certum puerorum numerum.*] In hoc seminario non debent admitti plures pueri, quàm qui ea pecunia ali possint, qui ex dimidia decima, secundum antiquam taxam, taxata fuit.

3 *Vel alio in loco conuenienti.*] Locus seminarij ædificationi deputandus, de sententia Ciuitatis, cuius interest, approbari debet.

4 *In hoc verò Collegio.*] In seminario collocari debent pueri, qui sunt procliuiores ad vitam Ecclesiasticam, & præcipuè pauperes, qui dum in eo manent, Ecclesiasticis præceptis & moribus imbuendi sunt.

5 *Et ex legitimo matrimonio nati sunt.*] Non spurij, etiamsi essent legitimati.

6 *Tonsuram statim vtantur.*] Quomodo, aut quis possit ex fructibus seminarij, nomine tituli sibi assignatis promoueri ad sacros ordines, vide quæ supra notata sunt *c. 2. sess. 2.*

Declarauit S. D. N. Gregor. XIII. Clericos seminarij ad sacros ordines promoueri non posse, nisi pro seruitio seminarij vniti, & tunc cum assignatione certi annui reditus, vnde sic promotus honestè viuere possit: quæ tamen assignatio cesset, postquam ille aliunde se æquè sustentare poterit. *Vide sess. 2. §. Eum, benefic.*

7 *Cum consilio duorum Canonicorum*] Duo Canonici electi ab Episcopo ad constituendam educationem puerorum in seminariis, debent esse perpetui, nec possunt per eum, ad libitum (nisi ex iusta causa & legitima) mutari. Imò verò Episcopus tenetur consilium Canonicorum prædictorum adhibere in constituendis regulis vniuersalibus, seminarij loco, & similibus, ac etiam simul esse in singulis rebus, vtputa electione puerorum singulorum introducendorum, electione Magistrorum, librorum legendorum, Confessoris positione, discipulorum expulsione, visitatione, & similibus. Tenetur etiam Episcopus cum consilio eorundem tam circa visitationem disciplinæ ac morum clericorum, quàm circa temporalium rerum administrationem, ac omnium eorum, quæ hìc exprimuntur, prouidere: & sufficit illorum consilium requiri tantum, potéstque præterea Episcopus eorum consilio adhibito statuere, & declarare, quæ prouidentia sua magis expedire iudicauerit.

8 *Iidem Episcopi cum consilio duorum*, &c.] Episcopus tenetur deputatos adhibere in consilio pro tota temporali administratione

Digitized by Google

tione prædicti seminarij, excepta exactione, quæ ad solum Episcopum spectat Itaque Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur eorum sequi consilium, & nisi eorum consilium adhibuerit, minimè validam vnionem beneficiorum faciet.

An Episcopus vigore huius §. *& quia*, potuerit dismembrare Canonicatum à Collegiata, in qua sunt septem Canonicatus, & applicare illum seminario? Congregatio censuit, Episcopum ex hoc cap. potuisse id facere. Attamen ante erectionem factam seminarij, nihil eo nomine soluendum est.

Congregatio Concilij censuit, Canonicos ab Episcopo electos ad seminarij administrationem ad præscriptum Concil. c. 18 sess 23. vers. quæ omnia, esse perpetuos, nec posse amoueri, nisi ex iusta, & legitima causa. Papiēsis, 7. Iunij 1591.

9 *Ex fructibus integris mensæ Episcopalis.*] Debet primò Episcopus ex suis, & sui Capituli fructibus contribuere seminario, ac postea reliquos ad idem cogere, & clero totius Diœcesis pro contributione seminarij debet imponi media decima super fructibus omnium beneficiorum. Super hospitale tamen, quod neque in titulum, neque in administrationem datur, sed merè laicale est, non potest taxa ratione seminarij imponi.

10 *Et capituli.*] Canonici qui contribuunt seminario ex fructibus suæ præbendæ, non debent contribuere ex distributionibus quotidianis, à præbendis distinctis, vel incertis. Hoc comprehendit etiam Regulares, qui de incertis nihil soluunt. Aliàs nullus est exemptus à contributione seminarij, nisi qui nominatim à Concil. Tridentin. excipitur. Vide infr. hoc cap. §. *Præbendarum.*

Congregatio Concilij censuit, si fructus & reditus Canonicatuum consistunt in distributionibus quotidianis, quæ dari solent dumtaxat diuinis personaliter intersentibus, non teneri Canonicos ad seminarij contributionem. Capuan. 10. Dec. 1592.

Congregatio censuit, si fructus ac reditus Ecclesiæ Collegiatæ consistunt in distributionibus quotidianis, quæ solummodo dari solent iis, qui diuinis officiis personaliter intersunt, non teneri Capitulum ad contributionem seminarij.

Antequam fructus taxentur pro rata seminario soluenda, deducendæ sunt expensæ, quæ in beneficiis fiunt, onerum quoque ratio habenda est.

11 *Quarumcumque dignitatum.*] Etiam Cardinales cogi possunt ad contribuendum seminario, de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi, in qua est seminarium.

Breue S.D.N. de concessione immunitatis contributionis seminarij,

Digitized by Google

marij facta Canonicis regularibus, non habet locum, vbi tempore concessionis immunitatis prædictæ, iam erat stabilita taxa, & seminarium erat in quasi possessione ab eis exigendi.

12 *Præbendarum*.] Neque hoc Decreto, neque Breui Pij V. cõprehenduntur distributiones quotidianæ à præbendis distributiones quotidianæ à præbendis distinctæ & minus certæ, pro quibus nihil exigendũ à seminario. Vide hoc c sup. §. *Et Capituli*.

13 *Abbatiarum*.] Si Abbas sua mercede conductum Theologum habeat, qui sacram Scripturam interpretetur, & Grammaticum, qui literas, his sumptibus deductis, deinde his etiam qui fiunt non modò in percipiendis, & colligendis annuis fructibus & prouentibus Abbatiæ, sed etiam suscipiendis & prosequendis litibus, quæ ad tuenda iura ipsius Abbatiæ pertinent, verus Abbatiæ riditus æstimandus est, atque talis æstimationis & summæ, eorúmque omnium sumptuum, de quibus dictum est, habita ratione, Abbas contribuere debet Seminario. Sed si Abbatia seu aliud beneficium nullius est diœcesis, soluat seminario illius diœcesis, in qua aliàs dicta Abbatia constituta erat: si verò Ecclesia seu beneficium est in vna diœcesi, & bona eius in altera, contributio seminarij fieri debet Episcopo loci, vbi est Ecclesia: nisi bona in altera diœcesi existentia sint propria alicuius Ecclesiæ ibi constructæ, quæ tanquam membrum subiecta esset Ecclesiæ Parochiali, aut eidem vnita; quo casu contributio fieri debet, vbi sunt bona. Quod etiam declarandum est, si Ecclesia ista vnita aut subiecta, constructa fuerit ante acquisitionem ipsorum bonorum; quia si constaret bona fuisse prius applicata Ecclesia principali, licet verè postea ædificata fuerit alia Ecclesia, contributio fiet Episcopo Ecclesiæ principalis. Vide infrà hoc cap. § *Et beneficiorum*.

14 *Et Hospitalium*.] Hospitalia exempta ad contributionem seminarij non tenentur. Neque Concilij comprehendit Hospitalia, quæ administrantur à laicis, & in quibus sunt bona laicorum, sed ea tantùm, quæ dantur in titulum vel administrationem perpetuam, atque ita etiam intelligitur Clem. *Quia contingit*, ibi allegata. Idemque Concilium ibidem cogit ad contributionem seminarij illas confraternitates quas nonnulli vocant scholas quæ habent de bonis Ecclesiasticis, intuitu scil. bonorum Ecclesiasticorum. Alioqui Hospitalia, quæ data non sunt in titulum, commendam, seu administrationem, modò beneficia annexa, reditus aut prouentus Ecclesiasticos non habeant, non tenentur contribuere seminario.

Domus Hospitalis S. Antonij data in commendam debet seminario contribuere, licet non fuerit æstimata, neque taxata in

Digitized by Google

in libris Sacræ Cameræ Apostolicæ, quia debent eius bona æstimari, ac deductis oneribus solitis, debet Commendatarius seminario contribuere mediam decimam secundum antiquam taxam.

Hospitale vnius Diœcesis habens beneficium annexum, quod est alterius Diœcesis, tenetur contribuere pro rata fructuum beneficij annexi seminario, quod est in Diœcesi, in qua situm est beneficium.

Congregatio Concilij censuit, super Hospitali, quod neque in titulum, neque in administrationem datur, sed merè laicale est, non posse taxam ratione seminarij imponi. 18. Iunij, 1594.

15 *Et beneficiorum quorumcumque.*] Membra seu bona alicuius beneficij posita in alia Diœcesi, tenentur ad contributionem seminarij Diœcesis, vbi situm est beneficium, licèt in dictis bonis erecta fuisset Ecclesia, postquam erant bona dicti beneficij: beneficia verò vnita contribuere tenentur seminario propriæ Diœcesis, licèt Ecclesia, cui sunt vnita, sit in alia Diœcesi. Sicut & parochiales, quæ sunt in vna Diœcesi, licèt ab alio, quàm ab Ordinario illius Diœcesis collatæ sint, debent contribuere seminario Diœcesis in qua sitæ sunt. Et bona sita in vna Diœcesi, quæ propriè sunt attributa alicui sacello eiusdem Diœcesis, quod, tanquam membrum quoddam, subiectum aut vnitum sit alicui beneficio in altera Diœcesi sito, neque constat eadem bona illi beneficio priùs adiecta fuisse, quàm in eis ædificaretur sacellum; contribuere debent seminario diœcesis in qua situm est beneficium, cui illud sacellum, (cuius prædicta bona sunt,) vnitum aut subiectum est. Quod si bona priùs applicata fuissent, quàm in eis ædificaretur sacellum, contributio geri debebit seminario loci Diœcesis, in qua hoc beneficium est constitutum. At verò ex beneficio, quod in diuersis Diœcesibus habet bona, contribuendum est Episcopo loci, in quo est beneficij Ecclesia: nisi bona in aliis Diœcesibus posita, sint propria vnius Ecclesiæ dicti beneficij, quia tunc contribuere debet Episcopis locorum, in quibus bona cum sua particulari Ecclesia sunt vnita, dummodo tamen Ecclesia subiecta aut vnita, constructa fuerit ante acquisitionem bonorum. Igitur de contributione facienda seminariis ex bonis beneficiorum, quæ sunt in diuersis Diœcesibus, declaratum est, Primò Ecclesiam habentem prædia vel bona in alia Diœcesi, debere ex illis contribuere. Secundò, si vnum beneficium annexum sit alteri, cum suis bonis in alia Diœcesi, illa bona contribuere debere Episcopo loci, vbi sita sunt cum sua Ecclesia, non obstante annexione. Tertiò, si bona vnius Diœcesis sint vnita beneficio alterius Diœcesis, siue careat Ecclesia, siue aliquã habeat, quæ tamen nõ sit Domina bonorum,

Digitized by Google

sed ædificata fuerit ad commoditatem incolarum, nec bona fint ei applicata ab initio, non sequuntur illam Ecclesiam Imo si sunt vnita alteri beneficio in alia Diœcesi, contribuere debent illi Ecclesiæ, cui vnita sunt, vt in primo casu dictum est.

Pro contributione Seminarij non debet imponi pensio beneficio; sed detrahenda est certa pars ex fructibus eius.

16 *Etiamsi nullius Diœcesis.*] Beneficium nullius Diœcesis, soluit Seminario illius Diœcesis, in quo alias beneficium illud constitutum erat. *Supr. huc c.§. Abbatiarum.*

17 *Etiam exemptis.*] Exempta monasteria non excusantur à contributione Seminarij.

18 *Seu prouentibus.*] Non tamen incertis.

19 *Etiam aliorum collegiorum.*] Congregatio censuit hoc intelligendum de sæcularibus, non regularibus Collegiis. Seminario discentium vel docentium, intelligitur Seminarium Clericorum sæcularium.

Collegij pro erudiendis pueris instituti, quod ex dicto Concilij Tridentini Decreto iam sit Seminario applicatum, Ordinarius est administrator, cum onere tamen, vt omnia curet exequi, quæ ordinata fuerunt dicti Collegij institutione.

Fratres mendicantes ex reditibus beneficiorum Monasteriis annexorum, Seminario contribuere debent: nec obest quod prætendant se esse exemptos: quia videlicet in illis lectiones Grammaticæ & conscientiæ casuum pro audiendis confessionibus quotidie habeantur: Congregatio enim censuit non esse ob id exempta, sed tantùm eius impensæ rationem habendam, quæ ante Concilium fieri solebat pro salariis horum lectorum, & ea, tanquam æs alienum detrahenda; cæterum teneri ex reliquo ad contribuendum Seminario ad ratam.

Si monasteria Regularium ex constitutionibus suæ religionis tenentur Collegium Vniuersitatis propriis expensis singularium Monasteriorum sustentare, qua de causa solebant ante Concilium eosdem prorsus sumptus facere, quos faciunt hoc tempore: æquum est vt eorum sumptuum, (perinde atque æris alieni ac legitimi operis, quod annuis fructibus eiusdē Religionis impositum sit) ratio habeatur in taxatione Seminarij, ita vt ea deducta, pro reliquis dumtaxat fructibus qui supersunt, ad ratam partem Seminario contribuant. Similiter si ante Concil Trident ex institutis Religionis solebant in ipsis Monasteriis, sumptibus eorum sustentari professores ad docendam Monasticam iuuentutem, detrahenda est hæc impensa tanquam æs alienum, & de reliqua summa aliquid eadem Monasteria Seminario ex præscripto Concil. Trident. erecto contribuere debent pro rata.

20 *Actu*

Digitized by Google

20 *Actu non habentur.*] Monasteria in quibus actu Seminarium non est, & tamen contribuunt alteri Seminario pro sustentatione Scholarium, censentur eodem iure, ac si Scholares haberent: propterea non contribuunt; nisi de reditibus, qui supersunt.

21 *Hac enim exempta esse voluit.*] Tenentur tamen contribuere pro reliquis fructibus, deductis impensis Seminarij, quæ deducuntur tanquam æs alienum.

Legata hac de causa, vt conducatur scilicet Grammaticus, pueros pauperes litteris instruat, intelliguntur ex Concil. Trident. hoc c. esse applicata Seminario cum onere erudiendi pueros pauperes, sicut Testator iussit. Et relicta pauperibus, siue ad educationem & institutionem miserabilium puerorum cuiusdam Collegij, quo postea sublato, tandem ad Hospitale aliquod ea lege perpenerunt, vt alicui darentur, qui ad pristinum pietatis vsum & officia ea conferret, ex Decreto Conc. Trident. Seminario attribuere licet, & ei applicata censentur.

22 *Præterquam ratione reditu, qui superflui essent.*] Beneficium, etiamsi habeat Seminariũ, tenetur contribuere pro reliquis fructibus: nam impensæ Seminarij deducuntur, tanquam æs alienũ.

23 *Confraternitatum.*] Modo tamen aliquod beneficium annexum habeant. *Infr. hoc c. §. Confraternitates.*

24 *Quæ in nonnullis locis schola appellantur.*] Non tamen si ex eleemosynis & collectis, Confraternitatum reditus consistunt. *Infr. hoc c. §. Confratern.*

25 *Non tamen mendicantiũ.*] Hinc apertè colligitur, fratres mendicantes ad Seminarij contributionẽ non teneri, quod procedit, si non habent beneficia vnita Monasteriis, quia de beneficiis vnitis etiam ipsi soluere debent, habita ratione duntaxat reditũ dictorum beneficiorum. *Supr. hoc c. § Fratres.*

Congregatio censuit, portionem, quam Seminario legitimè contribuere tenebatur id beneficium, quod vnicum postea fuit Monasteriis, vel mendicantium, vel eorum qui iisdem, ac mendicantes, gaudeant, priuilegiis, non posse amplius exigi, propterea quod beneficij status mutatus sit adeptione eorum, quos ex Pij V. Sanctæ mem. priuilegio ab huiusmodi onere Seminarij exemptos esse perspicuum est.

Si ignoratur, cuius naturæ sint bona vna Monasterio, Ecclesiastica videlicet vt laicalia donata, vel aliàs exempta à contributione Seminarij, ei obnoxia sunt: & hoc procedit in Monasteriis, quæ non sunt mendicantium: nam in mendicantium Monasteriis; quæ possident bona immobilia, onus probandi ea esse per vniones acquisita, in Episcopum transfertur, quo id non probante, ipsa erunt exempta.

Digitized by Google

Sanctissimus Dominus noster Greg XIII. ex sententia Congregationis declarauit, equites Hierosolymitanos non teneri ad contributionem Seminarij pro illis beneficiis Ecclesiasticis, quæ ad suam Religionem Hierosolymitanam non pertinent.

26 *Partem aliquam.*] Ad rationem dimidiæ decimæ iuxta taxam aliquam, si Seminarium erat erectum post diem 11. Iul. 1567. *Vid. supr. hoc c. §. Domus, &c.*

Pars aut portio aliqua pro illis beneficiis, quæ in libris Decimarum non reperiuntur, taxata, Seminario non debetur, licèt etiam bona reperiantur taxata in libris Decimarum, quando beneficia ob paupertatem Religiosorum ea obtinentium, fuerint facta immunia à solutione decimarum. Non contribuunt enim tunc Seminario.

Episcopus qui ante diem 11. Iul. 1667. re ipsa Seminarium non erexerit, quandocunque illud erigere constituerit, ab ipsa reali erectione nihil eius nomine vltra dimidiam decimam relatam ad antiquam taxam exigat, & si quid amplius exegerit, vel restituat, vel cum eo compenset, quod in posterum post ipsam erectionem, ad eam rationem exigendum erit: nisi tamen clarè appareat, totum illud, quod amplius erit exactum, iam fuisse verè conuersum in præparamenta necessaria, aut aliam similem operam Seminarij: antiqua autem taxa ea est intelligenda, quæ in vsu fuerit, antequam alia noua ibidem fuerit.

14. Aug. 1597. Congregatio Concilij censuit, decretum c. 18. *Sess. 23. verf. deinceps*, non comprehendere scholasterias existentes in loco, in quo minime erigendum esset seminarium

2. Aug. 1596. Congregatio Concilij censuit, Episcopos in taxis faciendis pro Seminario posse, seruata tamen forma tradita à Conc c. 8. sess. 23. onerare beneficia, nedum in dimidia decima, habito respectu ad antiquam taxam; verum etiam in maiori, prout beneficiorum, & locorum habito respectu iustum & æquum visum fuerit.

27. *Beneficia aliquot simplicia.*] Non tamen si essent ad collationem & prouisionem inferiorum. Vnde Concilium non decernit, vt omnia aut quæcumque beneficia simplicia vniantur Seminario, sed vt aliquot: ideoque vnio facta omnium beneficiorum simplicium, non valet, vt aliàs declarauit Congregatio. Similiter vniones factæ absque consilio eorum quatuor, quos habet Concilium adhiberi, non valet.

Vniones verò legitimæ factæ sortiri debent effectum, non solùm cùm vnita contigerit vacare per obitum, sed etiam cum per resignationem, eáque debet Episcopus D. Datarium docere.

28 *Etiam*

18 *Etiam ante vacationem.*] Si vnio sit facta non *prout ex nunc*, sed *in futurum*, per decessum obtinentis censetur beneficium incorporatum & vnitum seminario.

19 *Vniones, & applicationes.*] Illud autem in contributione Seminarij seruandum est, vt prius detrahatur totum id quod est caussa oneris perpetui (puta quartæ fructuum quæ soluitur Cameræ Apostolicæ, & similium) re ipsa solutum erit ab his qui Seminario contribuere tenentur. *Vide supr. hoc c. § Si monasteria.*

Congregatio Concilij censuit, non posse Episcopum vnire seminario ea beneficia, quorum collatio ad se pertinet. Muran. 21. Sept. 1591.

Si bona in Diœcesi Troiana existentia sint propria aliquarum Ecclesiarum ibidem sitarum, quæ tanquam membra subiectæ aut vnitæ sint Abbatiis, & Monasteriis in alia Diœcesi existentibus: Congregatio Concilij censuit, pro seminario ratione præfatorum bonorum debere solui Episcopo loci, in quo ipsa bona cum Ecclesiis sita sint, nisi constiterit bona fuisse prius applicata ipsis Abbatiis, & Monasteriis, & deinde ædificatas fuisse Ecclesias, quia tunc contributio pro seminario esset facienda Episcopo loci in quo ipsæ Abbatiæ, & Monasteria existunt. Troiana 29. Nou. 1592.

Congregatio Concilij censuit, de cetero ad obuiandum fraudibus oportere decernit, vt non possint etiam ante vacationem vnirí seminario beneficia, quæ obtinent personæ, quæ vel ob familiaritatem Cardinalium, vel aliam rationem tales sint, vt quocumque modo decedant, certum sit ea fore affecta sedi Apostolicæ. 22. Febr. 1601.

Vniones de beneficiis reseruatis, validæ sunt, si modo factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem factæ reperiantur, nullæ sint, & prouisi a Sede Apostolica, mitti debent in possessionem dictorum beneficiorum.

Non potest Episcopus vigore huius Decreti applicare & vnire Seminario beneficia, quæ residentiam requirunt, vt puta Canonicatus, &c. Nec ea beneficia, quæ sunt ad inferiorum collationem: nec quæ commendata sunt, nec beneficia Iurispatronatus, etiam Ecclesiastici, neque quæ Monasteriis sunt vnita, vel annexa.

Seminario possunt ac debent vnirí beneficia optima, si veniat casus vacationis.

Beneficia simplicia quæ per mortem vacarunt, possint vnirí Seminario, per Episcopum, licet essent reseruata, vel affecta, nisi tamen alia beneficia simplicia quæ ita vacassent in mense Episcopi prædicti, & quorum collatio ad Episcopum spectabat, ipse non seminario vnisset, sed aliis contribuisset, vel aliam vnionem factam non continuò enuntiasset, vel fortè executioni non demandasset,

Digitized by Google

Episcopo Hostiensi concessum fuit, vt possit cogere Clericos ad contributionem Collegij aut Seminarij, sed ad finem à Concilio præscriptum.

Item si rurale beneficium vniatur Seminario ad præbendam lectoris *ex nunc prout ex tunc*, quandocunque vel quomodocumque vacauerit, intelligitur vnitum.

Item, qui in Collegio illo per triennium studuerit, habet priuilegia data ipsis Vniuersitatibus.

Episcopo Augustino propter merita sua concessum fuit, vt Prioratum S. Viti Vrbis Augustanæ Seminario applicaret.

Episcopo Herbipolensi à Gregor. XIII. concessum fuit, vt Monasterium Monialium desertum, ne in hæreticorum manus veniret, seminario suo vniret, idque fuit factum Ann. 1582.

5. Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, non posse vniri beneficia seminario, si iuxta formam ipsius Concilij vnionis tempore minimè erectum fuerit, vtpotè nec Magistris, nec scholaribus in eo actu existentibus.

1597. Congregatio Concilij censuit, si Episcopus beneficia simplicia, seruata forma Concilij seminario vniuerit ante eorum vacationem, etiam in mense reseruato, vnionem debere effectum sortiri.

13. Ianu. 1594. Congregatio Concilij censuit vnionem ab Episcopo factam seminario absque consilio quatuor deputatorum, iuxta præscriptum Concilij Trid. *c.* 18. *Sess.* 24. *de Reform.* minime valere.

3. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit, in vnionibus beneficiorum faciendis seminario, satis esse seruare formam traditam à Conc. *c.* 18. *Sess.* 23. *de Reform.* nec requiri consensum Capituli.

30 *Sed pro pensionibus.*] Portionarius contribuere debet seminatio pro rata ad rationem illam, qua contribuit Titularis.

In taxa seminario pro pensionibus soluenda, est ea incunda ratio. Primùm inquiratur, quanta sit taxa antiqua vnius decimæ, cuius taxæ partem dimidiam beneficiatus persoluit, ex pensionibus verò remanebit proportionabiliter habito respectu ad verum valorem beneficij, & taxam persolutam hoc modo; vid. si beneficium in taxa est prò decima integra, puta Ducator. 60. 30. quidem à Beneficiario persoluentur, quæ sunt pars dimidiæ decimæ. Attendatur postea ad verum beneficij valorem, nempe Ducat. 900. pensio verò fingatur 600. atque ita ex 30. Seminario solutis, beneficiatus viginti nomine pensionis, reliqua decem ratione beneficij præstabit.

Congregatio Concilij censuit, titularem occasione contributionis per eum factæ seminario, non posse detrahere ex pensione, quam soluit, nisi pro rata pensionis, & ad eam rationem, ad

Digitized by Google

id quam ipse titularis contribuit.

31 *Compellantur.*] Si videlicet verè seminarium fuerit erectũ nam ante erectionem nullus potest cogi ad solutionem.

Soluentes pensionem, possunt retinere ratam taxæ debitam pro seminario, vt seminario sit satisfactum.

32 *Deinde vt eum, &c.*] Congregatio Cardinalium censuit eum qui obtinet Scholasteriam, cogi omnino debere ad obeundum munus suum. Ita in quadam decisione data Episcopo Iprensi die vlt. Aug. an. 1574.

33 *Quod si in iudicio Episcopi.*] Ante omnia in seminariis conducendus est Grammaticus & Musicus, qui pueros instruant, & si reperiantur Iesuitæ, cæteris anteponendi sunt

Licentiato in sacra pagina aut iure Canonico in qualibet Vniuersitate approbata non obstat, quod non sit ex illis qui essent in illa regione, in qua esset scholasteria.

34 *Si verò in aliqua prouincia.*] In Ecclesiis vbi adeo sunt tenues reditus, vt huiusmodi seminaria erigi non possint, prouideatur saltem expensis beneficia obtinentiũ de duobus Magistris, altero Grãmaticæ, altero Musicæ. *Supra initio huius capitis.*

Nonnullis Episcopis conquerentibus de paupertate seminarij ex Consilij taxa, S.D.N. respondit ex sententia Congregationis seruandum esse decretum Sanctæ mem. Pij V. & nisi possint erigere seminarium iuxta formam Concilij, instituant scholam eo cõmodiori modo quo potuerint.

Dubitatum fuit aliquando, An beneficia vnius diœcesis aliàs per sanctissimum Dominum nostrum seminario Clericorum alterius diœcesis, in qua existunt, erecto & instituto iuxta hoc Decretum Concilij, annexa, illam petitionem soluere censeantur, quam vigore eiusdem decreti impositam soluere consueuerunt, qui ante memoratam vnionem beneficia ipsa in titulum, siue commendam per 15. annos obtinuerunt. Congregatio censuit, portionem detractam, applicatam seminario non posse auferri: quia vnio, de qua agitur, applicatur tantum illi seminario alterius diœcesis, in qua sunt fructus beneficij vniti, sed non eximit à portione priori seminario debita & persolui solitæ nam ius acquisitum fuit, & non potest tolli: non obstante Concilio illis verbis, hæc enim exempta esse voluit; nam illud habet locum in Collegiis & seminariis, ante Concilium erectis vel dotatis, vt ex talibus detrahatur portio pro alio seminario; nos vero loquimur, quando prius consueuit persolui, & subsequuta fuit vnio.

Quærebatur, An fratres mendicantes, Moniales S. Basilij, & Monachæ Carthusianæ pro grangiis, quæ omnes in ciuitate

Digitized by Google

Hieracensi ante annum 1567. pro Seminario sine vlla controuersia contribuerunt, possint etiam hodie cogi ad eandem rationem? Sacra Congregatio Concil. sub die 19. Mart. 1587. rescripsit Episcopo Hieracensi circa hoc fratres mendicantium esse exemptos, ex Concilio hoc capitulo, & reliquos Regulares ex priuilegio fel. rec. Pij V. Moniales tamen teneri, nisi ob earum paupertatem aliqua bona possideant, quæ immunia facta sint à solutione decimatum. *Supr. hoc cap. §. Pars aut portio, & §. Cumque.*

Confraternitates numerosæ quæ oblationes incertas & maximas habent, contribuere tenentur, si nimirum habent fructus Ecclesiasticos.

An pensiones super curatis, & mensa Episcopali, ad rationem simplicium curatorum taxari debeant? Sacra Congregatio rescripsit, pensiones teneri pro rata illius taxæ, quæ ab Episcopo cum consilio deputatorum ad præscriptum Concilij hoc c. fuit imposita beneficiis ipsis, ex quorum fructibus soluuntur pensiones. *Supr. hoc c. §. in taxa.*

Vbi non adsunt præbendæ in Cathedrali, distributiones taxari non debent. Congregatio quippe censuit & rescripsit Episcopo Hieracensi eodem die, non taxandas distributiones quotidianas. *Supr. hoc c. §. Capituli, & Sess. 1. c. 3. de Reformat. §. Distributiones.*

Qui habent præbendam in Cathedrali & Curatum in ciuitate ex dispensatione Apostolica, pro distributionibus non sunt vllatenus taxandi. Sacra Congregatio enim rescripsit eidem, non teneri Canonicos pro distributionibus merè quotidianis. *vbi supr.*

Illustrissimi DD Cardinales pro Abbatiis & beneficiis eorum, ad simplicium rationem dixerunt faciendam esse taxationem. Etenim & ipsa sacra Congregatio rescripsit eidem DD Cardinales existimare, etiam eos iuxta taxam ab Episcopo & Deputatis, vt supra legitimè factam. *Supr. hoc c. § Quarumcumque.*

Equites Hierosolymitanos pro Grangiis contribuere Sacra Congregatio rescripsit eidem eodem die, non teneri.

An Abbatiæ & beneficia quæ habent Ecclesias matrices in alia Diœcesi, contribuant? Sacra Congregatio eodem die rescripsit eidem, Abbatias, de quibus agitur, teneri si bona, quæ habent in Diœcesibus, sint propria alicuius Ecclesiæ ibidem sitæ, quæ tanquam membrum subiecta sit, aut vnita Ecclesiæ Monasterij in aliena Diœcesi existenti. *Supr. hoc c. § Et beneficiorum*

Sanctissimus Dominus noster Gregor. XIII. relatione Congregationis Concilij audita, respondit, quod Episcopus Termularum, qui erexerat Seminarium anno 1575. S. M. & imposuit taxam

taxam secundum Concilium prouinciale Beneuenti, cùm sit Episcopus in quasi possessione exigendi à toto Clero Diœcesis, non obstante quod Seminarium fuerit erectum ante prædictum Decretum, Episcopum rectè posse exigere taxam impositam die 7. Octobr. 1580. non reclamauerat enim Abbas S. Mariæ Montis Lesigliæ eiusdem Diœcesis.

REMISSIONES.

a Vide Gonzal ad reg. 8. cancel. gl. 5. §. 7. num. 68. cum sequentibus, latissimè Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Seminarium. pag. mihi 326. * Vide etiam P. Aloys. Rice. in prax. cur. Eccles. Neapol. decis. 489. & decis. 492. n. 5.

Decisiones Illustr. Cardin. Sacræ Congreg. quas refert Zerol. d. verbo Seminarium. §. 5.

a PRima. Episcopus post erectionem Seminarij beneficia simplicia vacantia non applicabit Seminario, sed familiaribus suis vel consanguineis conferat, tantum de sua mensa Episcopali assignet Seminario, quoad vixerit, vel alia beneficia vacantia, saltem eiusdem valoris, & ad eius collationem spectantia, eidem Seminario vniuerit.

Secunda. Non potest Episcopus vnire affecta, seu reseruata, si alia vacantia in mense suo simplicia alteri contulisset.

Tertia. Episcopus debet primùm ex sua, & Capituli mensa contribuere Seminario, & postea cogere alios suo exemplo contribuere.

Quarta, Cardinales etiam debent contribuere eidem de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi vbi est Seminarium.

Quinta. Omnes tenentur soluere nisi qui nominatim excipiuntur, à Concilio præsenti.

Septima Confraternitates, & scholæ habentes reditus etiam tenentur contribuere, si sint Ecclesiastici.

Septima. Confraternitates, & Capellæ habentes reditus Ecclesiasticos, existentes tamen intra Ecclesias Regularium, tenentur contribuere.

Octaua. Hospitalia data in titulum, vel administrationem, si habeant beneficia annexa, vel reditus, aut prouentus Ecclesiasticos, etiam tenentur soluere, refert idem Zerol. p. 1. verbo Hospitale. vers. decimum dubium.

Nona. Legata facta pro magistro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari possunt Seminario cum onere erudiendi pueros, sicut testator iussit.

Digitized by Google

Decima. Bona, quæ fuerunt applicata alicui collegio, propter Christianam educationem miserabilium puerorum, si Collegium id sublatum sit, debent ea bona applicari seminario.

Vndecima. Contribuere non tenentur Canonici de distributionibus quotidianis seminario, si contribuunt ex fructibus suæ præbendæ.

Duodecima. Qui solùm habent quotidianas distributiones, non tenentur de illis contribuere seminario, refert idem Zerol. part. 1. verbo Distributiones, §. 5. Gonzal. ad reg. 8. cancell. §. 7. procem. n. 170 cum seqq.

Decimatertia. Cooptati in seminarij Collegium non possunt ordinari ad titulum seminarij, nisi ob causam inseruiendi beneficio, quod forsan esset ab Ordinario seminario iunctum, vel ab alio.

γ *Pauperum autem filios præcipuè eligi vult.*] Vide Zerol. in praxi Episcopali, p. 1. d verbo seminarium, §. 2.

† *Modò suo sumptu alantur.*] Vide Horat. Lucium de priuileg. scholast. priuil. 89.

δ *Grammatices, cantus, &c.*] Vide Zerol. d. verbo seminarium, §. 5.

ε *Quæ omnia, &c.*] Vide Zerol. d. verbo seminarium, §. 3.

ζ *Cum consilio duorum Canonicorum, &c.*] Quòd Episcopus tenetur adhibere in consilium prædictos deputatos, non tamen tenetur sequi consilium eorum, tenet Gonzal. ad reg 8. Cancell. gloss. 46. per n. 74.

* *Cum consilio duorum de capitulo.*] Vide dominum Cæsarem de Grass. decis. 132.

η *Fratribus sancti Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell gloss. 8. n. 53. † Emman. Rodriquez quæst. regul. tom. 1. q. 1. art. 6. quibus accedunt tradita per Nattam cons. 507. num. 15.

θ De Collegiis, & Monasteriis Mendicantium vide Fr. Emman. quæst Regular tom. 1. q. 45. art. 2. & q. 66. art. 3.

ι *Nec non beneficia.*] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 3. n. 3. * Vide quæ post Neuiz. notat Cæsar de Grass. d decis. 132.

κ *Etiam præstimonia.*] Quòd sint beneficia Ecclesiastica, ex hoc text. Colligit Gonzal. gross. 5. §. 2. n. 8.

† *Etiam ante vacationem.*] Vide Menoch. in cons. 294. maximè num. 15.

λ *Nec per resignationem ipsorum.*] Vide Flamin. de resign. lib. 2. q. 9. n. 2. & lib. 50. q. 7. n. 17.

μ *Vniones & applicationes suspendi, &c.*] De resignat. simplici intelligi, non autem de conditionali in fauorem certæ personæ, factam

sacram Cardinalium Congregationem decidisse testatur Gonzal. gloss. 14. n. 10.

» Sacra Cardinalium Congregatio censuit, debere priùs esse erecta ista seminaria, & in illis scholares actualiter adesse, vt vniones factæ seminario subsistant, refert Gonzal. gloss. 8. num. 68.

ξ *Sed pro pensionibus*, &c.] Vide Tiraq. de iure primog. q 70. n. 10 Valas. de iure emphyt q. 17. n. 10.

* *Nonnisi Doctoribus.*] Vide Peregrinum conf. 3. n. 19. vol. 2.

† *Non obstantibus quibusuis priuilegiis.*] Vide Felin. in cap nulli n. 6. de rescript. Cened. collectan. 14. ad sextum, num. 6. Carol. de Tapia in l. fin. de constit Princip. 2 p. c. 9 ex n. 103.

Indictio futuræ Sessionis.

Insuper, eadem sacrosancta Tridentina Synodus proximam futuram Sessionem in diem decimam sextam mensis Septembris indicit : in qua agetur de Sacramento Matrimonij, & de aliis, si qua erunt ad doctrinam fidei pertinentia, quæ expediri possint ; item de prouisionibus Episcopatuum, dignitatum, aliorúmque beneficiorum Ecclesiasticorum, ac de diuersis reformationis articulis.

SESSIO XXIV.

Quæ est octaua

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Celebrata die 11. Nouembr. 1563.

Doctrina de Sacramento Matrimonij.

MAtrimonii *α* perpetuum, *β* indissolubilémque nexum primus humani generis parens diuini Spiritus instinctu pronunciauit, cum dixit : Hoc *γ α* nunc os ex ossibus meis, & caro de carne mea : quamobrem *b* relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhærebit vxori suæ, & erunt duo in carne vna.

α Gen. 10. 3. Esdr. 4. Ephes. 5. 1. Cor. 6. c. fraternitatis, 35. q. 10. c. debitũ, de bigam. cap. 1. in princ. de coniug. lepr.

b Matth. 19.

Hoc autem vinculo duos tantummodò copulari, & conjungi, Christus Dominus apertiùs docuit, cùm postrema illa

Digitized by Google

illa verba, tanquam à Deo prolata, referens dixit: *a* Itaque iam non sunt duo, sed vna caro, statimque eiusdem nexus firmitatem; ab Adamo tanto antè pronunciatam, his verbis confirmauit: *e* Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.

Gratiam verò, quæ naturalem illum amorem perficeret, & indissolubilem vnitatem confirmaret, coniugesque sanctificaret, ipse Christus, venerabilium Sacramentorum institutor, atque perfector, sua nobis passione promeruit. Quod Paulus Apostolus innuit, dicens: *f* Viri diligite vxores vestras, sicut Christus dilexit Ecclesiam, & se ipsum tradidit pro ea: mox subiungens: Sacramentum hoc magnum est: ego autem *g* dico Christo, & in Ecclesia.

Cùm *d* igitur Matrimonium in lege *h* Euangelica veteribus connubiis per Christum gratia præstet; meritò inter nouæ legis Sacramenta annumerandum, sancti Patres nostri, *i* Concilia & vniuersalis Ecclesiæ traditio semper docuerunt: aduersus quam impij homines huius sæculi insanientes, non solùm perperam de hoc venerabili Sacramento senserunt, sed de more suo prætextu Euangelij libertatem carnis introducentes, multa ab Ecclesiæ Catholicæ sensu, ab Apostolorum temporibus probata consuetudine aliena, scripto, & verbo asseruerunt, non sine magna Christi fidelium iactura: quorum temeritati sancta, & vniuersalis Synodus cupiens occurrere, insigniores prædictorum schismaticorum hæreses, & errores, ne plures ad se trahat perniciosa eorum contagio, exterminandos duxit, hos in ipsos hæreticos, eorumque errores decernens anathematismos.

a Mat. 19. Marc. 10. 1. Cor. 6. Ephes. 5. c. sunt qui 27. q. 2. c. de infidelib. de cõsang. & affin. c. Martin. de cogn. spirit.
b Ibid.
c c. nemo in fin. 32. quæst. 4. Ephes. 5. in fin. c. debitum, de big.
d Ibid.
e Ephes.
f Concil. Florent. sub Eugen. 4. c. ad abolendam, de hæret.

REMISSIONES.

a De Matrimonio latè scripserunt Petr. Sot. de Matr. Viuald. in Cand. Aureo, tit de Matr Verac in Spec. coniug. Greg. Lop. tit. 1. p 4. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. Matiens. tit. 1 lib. 6. Nouæ Recop. Barth. Ledes. in sum. tit. de Matr. Pet. de de Ledesm in tr. de Matr. & in sum p. 1. de Sacr. Matrim. Cardinal. Bellarm de Matr. Zerol. in praxi Episcop verbo Matrimonium, p. 1. Stephan. Quarant. in summa Bullarij, verbo matrimonij impedimenta, & verbo Matrimoniales dispensationes, cum addit. Prosp. de Augustino, nouissimè D. Ioannes Guttier. tractatum edidit

de

de Matrimonio, lib. 3. suarum quæst. canon. Et ex doctissimis Theologis Societatis IESV P. Henriquez in summa, part. 2. lib. 11. de Matrimonio. P. Rebello de Obligat. iustit part 2. lib. 3. de contractu Matrimon. P. Ægid. de Coninck de Sacramentis, & censuris, tom. 2. disp 21 cum seqq. P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit lib. 31. Elegantem denique tractatum in tres tomos diuisum in lucem edidit de sancto Matrimonij Sacram. P. Thom. Sanchez.

β *Indissolubil. mque nexum.*] Vide P. Ægid. de Sacramentis, tom 2. disput 26. dub 1. conclus. 3. D. Guttierr. d. tract. de Matrimonio, cap. 53. à princip. P. Rebello part. 2. lib. 2. quæst. 15. sess. 1.

γ *Cùm dixit: Hoc nunc os ex ossibus meis*, &c.] Vide Perez l. 1. in gloss verbo *Que es el. Parayso*, pag. 20. tit. 1. lib. 5. Ord. Petr. Ledesm. de Matrim. quæst 42 art. 2. Viuald in Candel. aureo p 1 de Matrim. num 7. P. Henriq. in summa, lib. 11. de Matrim. cap. 1. num. 3. P. Sanch de Matrim. lib. 2 disp 4. n. 2 & disp. 13. n. 4. P. Rebello de oblig. iustit p. 2 lib 2. q. 3. à princip. Guttierr. d. tract. de Matrim. c. 38. à princ.

δ *Cùm igitur Matrimonium in lege Euangelica veteribus connubiis*, &c.] Ante legem gratiæ Matrimonium nullo modo posse dici eodem modo esse Sacramentum, quo iam est, resoluunt Petr. de Ledesm in summ de sacram Matrim. c. 1. concl 6. P. Ægid. d. tom. 2. disp 24. concl. 2. P. Rebello d. lib 1. q. 3. à n. 12. P Henriq d. lib. 11. cap 2. n. 1. & in commento lit. V. P. Sanch. lib. 2. de Matrim disp. 7. n. 2. nouissimè Guttier. d. tract. de Matrim. cap 42. à princip.

DE SACRAMENTO *Matrimonij.*

α CANON I.

Si quis dixerit, Matrimonium non esse verè, & propriè vnum ex septem legis Euangelicæ Sacramentis, *a* à Christo Domino institutum, sed ab hominibus in Ecclesia inuentum, neque gratiam conferre; anathema sit.

a Matth. 19. Marc. 10. Ephes. 5. c. ad abolendam, de hæret. Matth. 19. cap. si quis, 32. q. 7. toto tit. de sponsa duorum. c. gaudemus, de diuort.

β CANON II.

Si quis dixerit, licere Christianis plures simul habere vxores, & hoc nulla lege diuina esse prohibitum; anathema sit.

γ CANON

Canon III.

a Leuit. 18. c. pystaciũ, 30. q. 3 Conc. Tol. 2. c. 5. 35. q. 2. & 3. per totam. c. nõ debet, de consang. & affin.

Si quis dixerit, *a* eos tantùm consanguinitatis, & affinitatis gradus, qui Leuitico exprimuntur, posse impedire matrimonium contrahendum, & dirimere contractum; nec posse Ecclesiam in nonnullis illorum dispensare, aut constituere, vt plures impediant, & dirimant; anathema sit.

Canon IV.

Si quis dixerit, Ecclesiam non potuisse constituere impedimenta matrimonium dirimentia, vel in iis constituendis errasse; anathema sit.

Canon V.

b c. de illa, cum seq. de divort. c. de infidelib. de consang. & affin.

Si quis dixerit, *b* propter hæresim, aut molestam cohabitationem, aut affectatam absentiam à coniuge, dissolui posse matrimonij vinculum; anathema sit.

Canon VI.

c c. commissũ, de sponsa.

Si quis dixerit, *c* matrimonium ratum, non consummatum, per solemnem religionis professionem alterius coniugum non dirimi; anathema sit.

Canon VII.

d Matth. 19. Luc. 16. 1. Cor. 7. c. placuit cum 17. Conc.

Si quis dixerit, *d* Ecclesiam errare, cùm docuit, & docet, iuxta Euangelicam, & Apostolicam doctrinam, propter adulterium alterius coniugum, matrimonij vinculum non posse dissolui; & vtrumque, vel & etiam innocentem, qui causam adulterio non dedit, non posse, altero coniuge viuente, aliud matrimonium contrahere; mœcharique eam, quæ, dimisso adultero, alij nupserit; anathema sit.

Canon VIII.

e dist. 27. c. Presbyter. & per totam, 17. q. 1. per totam. extrauag. qui cler. vel vouen. per totam, Concil. Carth. 4. c. 104. Concil. Matisc. c. 4. cum simil.

Si quis dixerit, Ecclesiam errare, cùm ob multas causas separationem inter coniuges, quoad thorum, seu quoad cohabitationem, ad certum, incertúmve tempus fieri posse decernit; anathema sit.

Canon IX.

Si quis dixerit, *e* Clericos in sacris Ordinibus constitutos, vel Regulares, castitatem solemniter professos, posse matrimonium contrahere, contractúmque validum esse, non obstante lege Ecclesiastica, vel voto; & oppositum nil aliud esse, quàm damnare matrimonium, posseque omnes

contra

Digitized by Google

contrahere matrimonium, qui non sentiunt se castitatis, etiamsi eam vouerint, habere donum; anathema sit: cùm Deus id rectè petentibus non deneget, nec *a* patiatur nos supra id quod possumus, tentari. *a* 1. Cor. 10.

λ CANON X.

Si quis dixerit, *b* statum coniugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel cœlibatus, & non esse meliùs, ac beatiùs manere in virginitate, aut cœlibatu, quàm iungi matrimonio; *c* anathema sit. *b* Mat. 19. 1. Cor. 7. in fin. c. nuptiæ, 32. q. 2. c. qui sint 33. q. 5. c. commissum, de spons. *c* 1. Cor. 7.

μ CANON XI.

Si quis dixerit, prohibitionem solemnitatis nuptiarum certis anni temporibus superstitionem esse tyrannicam, ab Ethnicorum superstitione profectam; aut benedictiones, & alias ceremonias, quibus Ecclesia in illis vtitur, damnauerit; anathema sit. *d* c. multorũ, 35. q. 6. c. de in fin. de consan. & affin. c. accedent. de excess. prælat.

ν CANON XII.

Si quis dixerit, *d* causas matrimoniales non spectare ad iudices Ecclesiasticos; anathema sit.

REMISSIONES.

α CANON I. Vide Perez vbi proximè, Spin. in speculo test. gloss. 15. princ. n 15. Sayr. de Sacr. in genere lib. 1. c. 2. q. 2. art. 4. vers. Quod verò ad Matrimonium. P. Valent. tom. 4. disp. 10. q. 2. punct 5. Petr de Ledesm in sum. p. 1. de Sacr. Matr. c 1. concl. 1. & 19 P. Rebello de obligat iustit p. 2. lib. 31. c. 1. à n. 2. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disput. 24. dub. 2. à num. 5. D. Guttier d tract. de Matrim. c. 42.

β CANON II. Vide Card Bellarm. lib. 1. de Matrim. cap. 11. præposit. 2. P. Valent. p. 4. disp. 10 q. 1. punct. 3. col. 3. vers. Quintò, P Henriq in sum. lib 12. c. 6. §. 1. P. Sanch. lib. 7. de Matr. disp. 80. P. Rebello de Obligat iustit. p 2. lib. 3. q fin à n. 5. P. Ægid. de Sacr. tom. 2. disp. 26. dub. 2. n. 13. D. Guttier. d tract de Matr. c. 96.

γ CANON III. Vide P. Sanch de Matrim lib. 7. disp. 52. n. 5. & 6. & lib. 8. disp 6. n. 11. cum seq. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 3. q. 15. num. 11. D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 98. n. 19.* & c. 122. n. 1. Bursat. cons. 461. n 36. & 37. vol. 4.

δ CANON IV. Vide Petr de Ledesm in summ. p. 1. de Sacr. Matrim c. 10 concl 1. P. Rebello de Obligat. iustit. p. 2. lib. 3. q. 1. n. 1. P. Ægid. de Coninck tom. 2. disp. 32. num. 10. Cened. pract. & Canon quæst. lib. 2. q 31. n. 91.

ε CANON

Digitized by Google

ε CANON V. Vide Gregor.lib.3. tit.2 part 4.Perez l.1 tit.1. lib 5 Ordinam p.10.

ζ CANON VI. Vide D.Barbos. p.2.rub. ff soluto Matr n.37. D.Guttier d tract.de Matrim.c.54.à n.1.P.Sanch.de Matrim.l.2. disp 18 n.3 P Rebello de Obligat.iustit p.2.l.3.q.4 à n.1.& q 4. sect.3. P.Valer.Regin. in praxi fori pœnit.l.31 n.36.P.Ægid. de Coninck de Sacram tom.2.disp.26.à n.30.

η CANON VII. Vide Nauarr in Man cap 22.n 21.Couar. de sponsal p 2 c.7 §.6.num.15.P.Rebello de Obligat.iustit p.2. lib 2.quæst.15 sect 2.

θ *Vel etiam innocentem.*] Vide Guttier.Canon. lib.1. c.25.n.4. D Barbos p.2.Rub.ff. soluto Matrim.n.15. P.Sanch. de Matrim. lib.10.disp.2.num.2.

ι CANON VIII. Vide P.Valer Regin.in praxi fori pœnit. lib.31.num.313. vers.Porrò.

κ CANON IX. Vide Petr.de Ledesm. in sum.p. 1. de Sacr. Matr.c.13. concl.8. * Vide etiam Bern. Diaz in prax. can.c 80. vbi latè Salzed. lit.A] Card Bellarm.in suis Controuers. lib.2. de Monach.à cap.22 D.Guttier d tract de Matrim c.94 num 5. P.Henriq in sum.lib.12 c.5.§.2 lit I.& § 9.in princ.lit.N.& O.P. Azor instit.Moral p.1 lib 13.cap.12.col.1329.in fin. P Sanch.de Matrim.l.7.disp 26 n.1.P.Valer.Regin. in praxi fori pœnit.l.31. n 120. P.Ægid de Sacram.tom.2.disp.31.n.66.

λ CANON X. Vide Guttier d tract de Matr.cap.4. n.6. † D. Thom. 2.2. q. 88. art.2. & ibi Aragon. pag.682. col.1. Thom. Sanchez de matrim lib.1.disp 4.n 1.

μ CANON XI. Vide Matiens. in gl.1. Rub tit 1. n.147 lib. nouæ Recopil.Cened.ad Decret. collect.22. n.1.in fin. * Salzed. ad Diaz c.74. lit. F.

ν CANON XII. Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matrim. §.16. D Martam de iurisdict. p.2. c 8.à princip † Petr. Greg Tholos. de appell.lib.3 c.9.n.7. Bellarm.2. tom.Suarez in disp tit.de Matrimon.

CAPVT I.

Decretum de reformatione Matrimonij.

« TAmetsi dubitandum non est, clandestina matrimonia, libero contrahentium consensu † facta, rata & vera esse matrimonia, * quamdiu Ecclesia ea irrita non fecit †; & proinde iure damnandi sint illi, vt eos sancta

Synodus

Synodus anathemate damnat, qui ea vera, ac rata esse negant, quique β γ falsò affirmant * matrimonia à filiis familiâs sine consensu parentum contracta, irrita esse, & parentes ea rata, vel irrita facere posse: nihilominus sancta Dei Ecclesia ex iustissimis causis illa semper *a* detestata est, atque prohibuit †; verùm, cùm sancta Synodus animaduertat, prohibitiones illas propter hominum inobedientiam iam non prodesse, & gráuia peccata perpendat, quæ ex eisdem clandestinis coniugiis * ortum habent; præsertim verò eorum, qui in statu damnationis † permanent, dum, priore vxore *, cum qua clam contraxerant, relicta, cum alia palam contrahunt, & cum ea in perpetuo adulterio viuunt. Cui malo cùm ab Ecclesia, quæ de occultis non iudicat, succurri non possit, nisi efficacius aliquod remedium adhibeatur; *b* idcirco sacri Lateranensis Concilij, sub Innocentio III. celebrati vestigiis inhærendo præcipit, vt in posterum †, antequam matrimonium contrahatur, 1 δ ter à proprio parocho * tribus ε continuis ζ diebus festiuis † in „ Ecclesia inter Missarum solemnia 2 θ ι &c. publicè denuncietur *, inter quos matrimonium sit contrahendum; 3 quibus denunciationibus factis †, si „ nullum legitimum opponatur impedimentum, ad celebrationem matrimonij in ξ facie Ecclesiæ procedatur; * 4 ο vbi parochus, viro & mulière interrogatis, & eorum mutuo π consensu intellecto, 5 ρ vel dicat, Ego vos in matrimonium coniungo, † in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti: 6 vel aliis vtatur verbis, iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum *. Quod σ τ si aliquando † probabilis fuerit suspicio, matrimonium malitiosè impediri posse * 7, si tot præcesserint denunciationes; tunc vel 8 vnâ tantum denunciatio fiat, vel saltem parocho †, & duobus, vel tribus testibus * præsentibus matrimonium celebretur. Deinde υ ante illius consummationem † denunciationes in Ecclesia fiant *; vt, si aliqua subsint impedimenta, faciliùs detegantur: 9 φ &c. nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit †, vt prædictæ denunciationes remittantur: quod χ ψ &c. illius prudentiæ, & iudicio sancta Synodus reliquit. 10 ε ε &c. Qui aliter *; quam præsente, θ θ &c. Parocho †, vel π π &c. alio Sacerdote, 11 σ σ &c.

a cap. non omnis, c. honorantur, & c. fin. 32. q. 2 c. aliter, & cap. nostrates, 39. q. 5. c. videtur, qui matrim. acc. posſ. Cõc. Tolet. 3. c. 10.

b Concil. Later. 2. in cap. 31. & in c. cum inhibitio, de cland. desp.

Digitized by Google

de ipsius parochi, 12 υυ seu Ordinarij φ φ &c licentia *, & β β β &c. duobus, vel tribus testibus matrimonium contrahere attentabunt, eos sancta Synodus 13 ζ ζ ζ &c. ad sic contrahendum † omnino inhabiles reddit: & θ θ θ huiusmodi contractus * irritos, & nullos esse decernit, provt eos præsenti decreto 14 irritos facit, & annullat. Insuper parochum, † vel alium Sacerdotem, qui cum minore testium numero, & testes, qui sine parocho, vel Sacerdote huiusmodi contractui interfuerint, nec non ipsos contrahentes * grauiter arbitrio λ λ λ Ordinarij † puniri præcipit *. Præterea eadem sancta Synodus hortatur, vt μ μ μ &c. coniuges ante benedictionem † sacerdotalem, in templo suscipiendam, in eadem domo non cohabitent; *a* statuítque ξ ξ ξ &c. benedictionem à proprio parocho * fieri; neque à quoquam, nisi ρ ρ ρ ab ipso parocho, vel ab Ordinario licentiam † ad prædictam benedictionem faciendam, alij Sacerdoti concedi posse; quacumque σ σ σ consuetudine, etiam immemorabili, quæ potiùs corruptela dicenda est, vel priuilegio non obstante. Quod τ τ τ si quis parochus, vel alius Sacerdos, siue υυυ regularis, * siue sæcularis sit, etiamsi id sibi ex priuilegio; vel immemorabili consuetudine licere contendat, 15 alterius parochiæ sponsos sine φ φ φ illorum parochi licentia matrimonio coniungere, aut χ χ χ benedicere † *b* ausus ψ ψ ψ fuerit; 16 ipso iure tamdiu suspensus maneat, quamdiu ab Ordinario eius parochi, qui matrimonio interesse debebat, seu à quo benedictio suscipienda erat, absoluatur. Habeat ω ω ω parochus librum, *, in quo coniugum, & testium nomina, diémque & locum contracti matrimonij describat, quem diligenter apud se custodiat. Postremò sancta Synodus coniuges hortatur, vt antequam contrahant, vel saltem triduò ante matrimonij consummationem sua α α α α peccata diligenter confiteantur †, & ad sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum piè accedant. Si β β β β β quæ prouinciæ aliis vlera prædictas, laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis hac in re vtuntur, eas omninò retineri sancta Synodus vehementer optat. Ne verò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus

a c. 1. cum multis seq. 30. q. 5. & cap. nulli, 35. quæst. 2.

b Gratis benedictio detur, Alexand. 3. Constit. sua, p. 1. cap. 7. & Inn. III. in 2. Concil Later. c. 66.

Digitized by Google

omnibus præcipit, vt, cùm primùm potuerint, curent hoc decretum populo publicari ac explicari in singulis suarum diœcesum parochialibus Ecclesiis: idque in primo anno quàm sæpissimè fiat; deinde verò quoties expedire viderint. Decernit insuper, vt huiusmodi decretum in vnaquaque parochia suum robur 17 γγγγγ post triginta dies habere incipiat, 18 à die primæ publicationis, † in eadem parochia factæ † numerandos.

DECLARATIONES.

Furiosus habens dilucida interualla ad Subdiaconatus Ordinem promotus, continere tenetur, & concedenda non est ei dispensatio, vt matrimonium contrahere possit.

1 *Ter à proprio contrahentium parocho.*] Quando matrimonium contrahitur inter duos de diuersis parochiis, debent in ambabus fieri denuntiationes. Et quando Matrimonium contrahitur inter virum, qui sit de vna parochia, & mulierem de alia, sufficit, si contrahatur coram parocho proprio mulieris, vel coram parocho in parochia viri. Sic Congregatio censuit, quod & ipse Greg. XIII. confirmauit, *iuxta Nauarr. c. 25 n. 144.*

Matrimonium contrahitur inter duos alienigenas, & à paruo tempore in aliquo loco habitantes, si tamen sint cogniti, ita vt non sint de comprehensis inter vagabundos: proprius autem eorum parochus esse intelligitur, in cuius parochia habitant eo tempore, quo Matrimonium contrahunt. *Vide infrà, huius sess. c. 7. §. Parochus.*

2 *Publicè denuntientur.*] Etsi denuntiationes omitterentur, tamen matrimonium irritum non est, seruatis tamen cæteris requisitis. *Nauarr Enchirid. c. 22. n. 70.*

Congregatio Concilij censuit, matrimonium contractum non præmissis denuntiationibus, nisi aliud obstet, irritum non esse. Mediolanensis 28. Septemb. 1591.

3 *Quibus denuntiationibus factis.*] Ex Concilio Rauennatensi fuit approbatum & decretum in Congregatione, quod si qui peractis denuntiationibus intra quatuor menses non contraxerint, non possint contrahere, nisi iterum peractis denuntiationibus: arbitrio tamen Episcopi sunt puniendi. Matrimonium verò, si antequam fiant publicæ denuntiationes, consummatum sit, seu factis denuntiationibus consummatum itidem sit, antequam coram parocho & testibus celebretur, est verum Matrimonium, modo tamen postea contractum sit coram parocho

Digitized by Google

& testibus, & nullum aliud adsit impedimentum. Vbi verò talis est abusus, videlicet quod Matrimonium consummetur, antequam factæ sint denuntiationes, seu post, & antequam contractum sit per verba de præsenti coram parocho & testibus est omnino tollendus, & qui id commiserint seu in posterum committent, puniri debent pœna stupri, sed dumtaxat arbitraria.

Sponsus qui sponsam seduxerit, & stuprauerit, non potest puniri pœna contra stuprantem à Sacris Canonibus inflicta, prætextu, quod hodie ex Decreto Concilii, Sponsalia post copulam subsequuta non transeant in vim Matrimonij, vt erat ante Concilium, sed grauiter arbitrio Ordinarij, dumtaxat sunt puniendi ex hoc Decreto.

Monend sunt sponsi, vt factis sponsalibus, quamprimum contrahant Matrimonium, per verba de præsenti, coram parocho & testibus, ne sponsæ hoc stupri periculum subeant, maximè si ipsi sponsi ante consummationem Matrimonij id petierunt. Et qui promittunt contrahere Matrimonium coram parocho & testibus, & Notario qui recipit insuper instrumentum de iuramento, in manibus ipsius parochi præstito, si deinde sequuta est inter eos carnalis copula, nullis factis denuntiationibus sunt puniendi grauiter arbitrio Ordinarij, qui debet tale Matrimonium declarare esse nullum; sed si postea voluerint contrahere per verba de præsenti, id eis permittitur, seruatis tamen ex hoc Decreto Concilij seruandis, & dummodo nullum aliud impedimentum legitimum adsit: & si alter quoque alterum voluisset cogere ad obseruanda sponsalia iurata, iuxta dispositionem *c. ex literis, de sponsalib.* id eis permittitur.

Vbi parochus, viro & muliere interrogatis. Matrimonium contractum coram coadiutore in administrandis sacramentis parochi, vel Vicarij perpetui in illâ parochiâ, valet. Item valet, si fuerit contractum coram parocho notorio fornicatore, non tamen adhuc iudicio condemnato, & confesso. Similiter valet coram parocho etiam non Sacerdote, vt dicitur in vna Abulensi.

Vel dixerit: Ego vos in Matrimonium coniungo. Et si parochus nihil dicat, constat Matrimonium, modò partes contrahant.

Veneræ 20. 17. Octobr. 1592.

A. cum N. coram parocho, & testibus contraxit Matrimonium, per verba de præsenti, sed hac tamen conditione inquit A. *si id salvo honore meo fieri potest, & si sacrificium meis placuerit,* deinde non expectato conditionis euentu copulam habuit cum N. affectu maritali, & copula scitur à multis. Quæritur, *An per hæc*

Digitized by Google

hæc sit iam firmatum verum matrimonium de præsenti, nec oporteat expecta e conditionis euentum. Et ratio dubitandi est, quoniam contractus ille coram parocho, & testibus, cùm fuerit per appositam conditionem suspensus, non potuit habere vim Matrimonij rati de præsenti, sed sponsalium de futuro, & copula cum affectu maritali subsequuta, quamuis ostendat, recessum fuisse à conditione, tamen non sufficit ad Matrimonij veritatem, nisi de præsenti contrahatur coram parocho, & testibus, qui interfuerunt quidem contractui antea inito, sed qui non habuit vim Matrimonij de præsenti, sed sponsalium de futuro. Concilium autem Tridentinum videtur exigere, vt non solum de futuro, sed etiam de præsenti coram parocho, & testibus contrahatur.

Congregatio Concilij censuit, in casu proposito Matrimonium valere, nec requiri, vt de nouo coram parocho, & testibus contrahatur. Sed S. D. N. Clemens VIII. mandauit isti casui tantum, esse respondendum, cæteros autem casus iuxta qualitates ipsorum esse considerandos.

6 *Vel aliis verbis.*] Non pertinet ad substantiam Matrimonij vt parochus aliqua verba proferat: ideò valet Matrimonium, quamuis verba exprimentia consensum, prolata sint tantùm à contrahentibus, dummodo parochus sit præsens, & intelligat id quod agitur, licet dissentiat, & contradicat: adhibitus verò parochus intelligitur, etiam si ex alia causa principaliter esset vocatus, dummodo sit adhibitus etiam ad illum actum.

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium coram parocho, & testibus contractum, nisi aliud obstet, validum esse, quamuis parochus inuitus interfuerit, & alia de causa, quam vt Matrimonio interesset, à contrahentibus accersitus fuerit, cum tamen ad actum Matrimonij verè & formaliter fuerit adhibitus. Vlixbonensis 19. Augusti 1591.

7 *Si tot præcesserint denunciationes.*] Vbi propter publicas denunciationes matrimonium malitiosè impediri potest illis omissis coram parocho, vel alio Sacerdote, de eius vel Episcopi licentia, & duobus, vel tribus testibus adhibitis per verba de præsenti contrahere possunt; quo facto, antequam deueniant ad consummationem, semel vel bis erunt faciendæ denunciationes. Episcopus ob vicinitatem temporis quo prohibita sunt nuptiæ, omittere potest aliquas denunciationes; secundùm prudentiam suam, & iudicium, non tamen iubere vt diebus festalibus fiant.

8 *Vna tamen denunciatio fiat.*] Arbitrio Ordinarij, non item parochi, aut Decani ruralis.

9 *Nisi Ordinarius ipse.*] Episcopus potest post Matrimonium contractum, ante illius consummationem, (si ita expedire iudicauerit,) secundùm prudentiam suam & iudicium, ex aliqua

Digitized by Google

cauſſa arbitrio ſuo remittere denunciationes, etiamſi non ſit ſuſpicio, quod Matrimonium malitiosè impediatur. *Supra § Si tot.*

Non permittitur hæc facultas Commendatario, licet eius Abbatia iura Epiſcopalia habeat, cuius Abbas appellatione Ordinarij venit, iuxta gl. *in c. fin. de offic. Ordin. in 6.* dixit enim S.D.N. quod Ordinarius hîc non intelligitur, niſi Epiſcopus, tamen Cardinali Farneſio Commendatario Farfenſis Monaſterij fuit permiſſum, non autem eius Vicario.

Omiſſio edictorum, quæ præcedere debent celebrationem Matrimonij, ex conſtitutionibus Synodalibus diœceſanis, & ex conſuetudine immemorabili, quam ſeruatam eſſe vellent etiam poſt Concilium Tridentinum, reddere non debet Matrimonium clandeſtinum, prolémque illegitimam, perinde ac ſi Matrimonium contractum eſſet ſine Parocho & Teſtibus, vt Congregatio cenſuit ex vi Concilij Tridentini.

Quid de prole ſuſceptа in Matrimoniis clandeſtinis, ſi ea diſſolui debeant, ſit ſtatuendum, Congregatio Concilij cenſuit illegitimam eſſe, niſi iterum contracta ſint matrimonia ſeruata forma Concilij, & aliter validè.

Martha quæ contraxit Sponſalia de futuro cum N. cum quo carnalis copula non ſequuta eſt, potuit ingredi Monaſterium, & habitum religionis ſuſcipere, & in eo permanere & profiteri, & poſtquam profeſſionem emiſerit, tunc ab Ordinario pronũtiandũ eſt licere N. Matrimoniũ liberè contrahere cum alia muliere.

19. Decemb. 1596. Congregatio Concilij ſæpius declarauit, ſponſalibus per verba de futuro contrahendis, nullam formam præſcripſiſſe Concilium, ideoque eo modo contrahi poſſe, quo poterant ante ipſum Concilium.

10 *Qui aliter.*] Decretum hoc annullat ſolùm contractus matrimoniales per verba de præſenti clandeſtinè factos: Sponſalia verò per verba de futuro, relinquit in terminis iuris communis, præterquam quod per copulam prædictam Sponſalia in matrimonium non tranſibunt, iuxta *c. Ex literis, de Sponſal.*

Etiam prohibitione facta ab Ordinario, ne Parochus Matrimonio coniungat aliquos, non ita tollitur, ſeu ſuſpenditur Iuriſdictio Parochi, vt ad celebrandum Matrimonium non ſit legitimus Parochus, Matrimoniúmque coram eo contractum, nullum ſit, ſed Matrimonium valet. Et ſi hæc prohibitio facta ſit non ipſi Rectori principali, ſed eius Vicario, qui ad nutum Ordinarij amoueri poteſt, Matrimonium, in quo contra Ordinarij prohibitionem Vicarius iſte interuenit, Congregatio reſpondit validum eſſe.

Debet

Digitized by Google

Debet Episcopus cognoscere, an possit per censuras Ecclesiasticas cogere renuentem ex coniugibus, ad obseruanda sponsalia de futuro, iuxta trad in *c. Ex litteris, de spons. & matrimoniis.*

Sponsalia inter impuberes ante ætatem, etiam vnius ex Sponsis, contracta per verba de præsenti, seruata forma Concil. vt hic, non transeunt in Matrimonium etiam subsequuta copula post ætatem, non seruata de nouo eadem forma Concilij, de qua in hoc Decreto. Non impediuntur tamen, quo minùs iterum contrahere possint iuxta formam hîc præscriptam, & non subsequnta copula, nullum erit impedimentum, quin cum consanguinea, vel affine alterius partis contrahere possint, secus verò si esset sequuta copula, sic enim in primo vel secundo gradu esset ortum impedimentum ex fornicatione. *Infrà hoc c. §. Matrimonium contractum per verba.*

Qui alias quam præsente Parocho.] Verba hæc sunt intelligenda ad sacerdotium non promoti, nempe quia adhuc non fuerit elapsus annus, qui conceditur sibi à iure ad faciendum se ad illud promoueri, iuxta Text licet Canon. de Elect in 6. & ita fuit in Congregatione resolutum, & S.D.N. Clemens VIII. approbauit hanc resolutionem.

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium factum coram Parocho denuntiato excommunicato vtique valere. 3. Mart. 1594.

Congregatio Concilij censuit, Matrimonium contractum non adhibito Parocho, & testibus, esse nullum: item censuit sponsalia per verba de futuro post contractum per culpam subsequutam non transire in matrimonium. 8. Ian. 1594.

An validum censeri debeat matrimonium celebratum in Parochia mulieris coram sacerdote habente licentiam à Parocho viri, & præsertim cum parochiæ viri, & mulieris sint in diuersis Diœcesibus constitutæ? 16. Febr. 1565.

Omnes fuerunt eius sententiæ, vt matrimonium celebratum coram sacerdote de licentia Parochi viri, in parochia mulieris, si in diuersis Diœcesibus ipsæ Parochiæ constitutæ sint, valeat.

Matrimonium contractum coram testibus, sed sine Parocho vel alio Sacerdote de eius licentia post Concil. Trid. non solùm est nullum, sed nec vim habet sponsalium: adeo vt sic contrahentes non præsente Parocho, testes & notarius, qui clandestino isti contractui interfuerunt, graviter pœna arbitraria puniendi sunt: est enim necessarium, ad hoc vt contractus Matrimonij sit validus, quod præsente Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote de ipsius vel Ordinarij licentia, & coram testibus, verba de præsenti, ab vtroque contrahentium proferantur.

Digitized by Google

Satis est vt Matrimonium coram Parocho & testibus, contrahatur per verba de præsenti, quod contrahentes valuis tunè adstent, denutiationes tamen trinæ, & Sacerdotis benedictiones in Ecclesia faciendæ sunt. Et parochus ita præsens Matrimonio debet esse, vt appareat à contrahentibus hat de causa adhibitus fuisse. *Suprà hoc c. §. vel alios.*

Quod si Parochus adfuisset, nihil tamen eorum, quæ agantur, vidit vel audiuit. Congregatio respondit Matrimonium non valere, si non intellexisset, nisi ipse Parochus affectasset non intelligere.

Matrimonium contractum non seruata forma Concilij Tridentini (licèt contrahentes certam inter se de contrahendo Matrimonio fidem dederint, & postea coram testibus sine Paracho de præsenti contraxerint, carnali etiam copula inter eos subsequuta;) non in sponsaliade futuro resoluitur, ita vt cogi possint contrahere seruata forma Concilij. *Sic responsum est Episcopo Patauino suprà hoc c. §. matrimonium contractum.*

An sit matrimonium, si duo contrahunt per verba de præsenti proprio parocho præsente, & aliis requisitis non omissis, cui contractui parochus forma liter adhibitus non fuit sed dū forsan conuiuij, aut contribulationis, aliud ve tractandi causa adesset, audit huiusmodi contractum fieri, & postea alter contrahentiū velit ab huiusmodi contractu ratione huius defectus resilire. Respondit Congregatio posse, nisi alia interueniant, quæ parochum à contrahentibus adhibitum fuisse arguant, qui diceretur adhibitus vt supra, quamuis ex alia causa erat vocatus, dūmodo sit adhibitus vt supra, quamuis ex alia causa, ad illum actum.

Congregatio Concilij perpensis consultationibus Episcopi Tricaricensis circa formam matrimoniorum, quæ in partibus Holandiæ, Zelandiæ, & Frisiæ contrahuntur, ita censuit: Vbi hoc decretum nondum est publicatum in Parochia, valet matrimonium contractum absque obseruatione formæ à Concilio præscriptæ. Publicatio autem decreti facta præsumitur, vbi decretum ipsum fuit aliquo tempore in parochia tanquam decretum Concilij obseruatum. Hæretici in quorum parochia dictum decretum fuit publicatum, tenentur præscriptam formam obseruare. Et propterea ipsorum matrimonia absque forma Concilij, quamuis coram ministro hæretico vel magistratu loci contracta, sunt nulla. Si verò parochia, in qua fuit aliquando obseruatum decretum, proprio parocho careat, & Cathedralis itidem Episcopo & Capitulo habentibus à Cōcilio facultatem alium sacerdotem ad id delegandi, nullúsque alius ibi sit, qui vices Parochi aut Episcopi suppleat, matrimoniū valet absque

Digitized by Google

absque præsentia Parochi, seruata tamen in eo, in quo potest, forma Concilij, nempe adhibitis saltem duobus testibus Si verò extent quidem Parochus & Episcopus, sed nullo constituto Vicario, vterque metu hæreticorum lateat, ita vt verè ignoretur vbi sit, vel eodem metu à diœcesi absit, nec ad alterutrum sit tutus accessus, validum est matrimonium contractum absque parocho, adhibitis tamen duobus testibus.

Qui clandestinè contraxerunt, possunt, si pariter dissentiant, inuicem se disiungere, licet consummauerint; & aliquamdiu cohabitauerunt, sed grauiter arbitrio Ordinarij sunt puniendi; sed non inhabiles ad contrahendum cum aliis, nec possunt cogi ad inuicem contrahendum seruata forma Concilij, nisi sponsalia per verba de futuro cum iuramento contraxissent, tunc seruandum ius commune.

12 *Deipsius Parochi.*] Generalis licentia alicui Sacerdoti à Parocho in scriptis data exercendi scilicet omnia, quæ Parochi officia concernunt, sufficit ad matrimonij coram illo Sacerdote celebrati validitatem.

Congregatio Concilij censuit Matrimonium contractum coram Parocho non sacerdote valere. Abulensis 1. Decemb. 1593.

Vel alio sacerdote.] Si sacerdos alienus non habuerit licentiam, neque ab Ordinario, neque à proprio contrahentium Parocho, Ordinarius non debet irritare Matrimonium coram tali contractum, sed tantùm declarare irritum: quia cum Concilium iam illud irritum fecerit, non est vlterius irritandum, sed opus est sola declaratione quòd irritum sit, etiamsi is sacerdos esset aliquis parochus, sed non parochus contrahentium. Quòd si coniungendi, sunt diuersarum parochiarum, sufficit, vt Parochus siue viri, siue mulieris, *Suprà, hoc c. in initio.* 28. Ianu. 1594.

Congregatio Concilij censuit Matrimonium factum coram Sacerdote à proprio parocho deputato, & coram testibus, vtique valere

An sit pro matrimonio iudicandum, si duo contraxerunt ex libero vtriusque consensu coram parocho alieno, propterea quod vel eorum parochus esset publicus hæreticus vel profugus, quia Ecclesia parochialis carebat suo rectore. S. D. N. Gregorius XIII. ex sententia Congregationis declarauit iudicandum esse contra matrimonium, posse tamen eos item validè contrahere coram proprio parocho, vel alio Sacerdote de consensu Ordinarij, nisi tamen adsit aliud legitimum impedimentum.

13 *Seu Ordinarij licentia.*] Licet proprius Parochus non celebret ipse Matrimonium, tenet, si Episcopus vocatus præstaret se, vel constitueret aliquem vt proprium parochum.

Digitized by Google

Intelligitur etiam de generali Vicario Episcopi, qui hanc licentiam etiam concedere poterit. Nec sufficit tacita, quæ resultat ex tolerantia. Requiritur verò vel communiter generalis administrandi omnia Sacramenta, vel si hæc absit, expressè specialis licentia Vicarij etiam temporalis, ad nutum amouibilis Ecclesiæ Parochialis. Qui enim Sacramenta administrant, & Matrimoniis interueniunt, sicut ipsi interuenire possunt, ita etiam dare licentiam aliis possunt interueniendi, ob fauorem matrimonij.

Præsuppositio quod rector habeat parochianos in duabus diœcesibus, & quidem in vna ipsarum Ecclesia parochialis cum maiori parochianorum parte existat, in altera sit domus rectoris, in qua domo modo ipse, modo eius Capellanus residere consueuit. si alienus Sacerdos absque debita licentia parochianos eius matrimonio coniunxerit, ac propterea in suspensionem inciderit ex Concilio Sess. 24. c. 1. de Reform. Matr. vers. quod si quis parochus; an absolutionem obtinere debeat ab Ordinario, in cuius diœcesi habet domum propriam: maximè si parochiani sic coniuncti fuissent eiusdem diœcesis. Congregatio censuit, absolutionem huiusmodi spectare ad Episcopum Forosempronienſem, cuius diœcesi esse dicuntur sponsi sic matrimonio coniuncti, & non ad Episcopum Senogalensem, cuius diœcesanus erat Sacerdos, qui coniunxit.

13 *Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*] Hic vers. nihil pertinet ad sponsalia per verba de futuro contracta, sed tantùm intelligitur de Matrimonio per verba de præsenti contracto. *Vt sæpe resolutum est.*

Statuere Ordinarius non debet, vt illi, qui non seruata forma prædicta contraxerunt, sint inhabiles ad contrahendum, quia est contra dispositionem huius cap per verba enim illa Decreti, *ac si contrahendum*, non intelligitur, quòd qui extra formulam Decreti Matrimonium contraxerunt, simpliciter inhabiles fiant ad rursus contrahendum: quare qui in contrahendis Matrimoniis Decreti formulam secuti non sunt, si rursus contrahere velint ex decreti præscripto, id est, adhibito Parocho & testibus, hoc Ordinarius illis concedere debet, nisi sanguinis coniunctione aut appropinquitate cum aliis sacrorum Canonum exceptionibus impediantur.

14 *Irritos facit & annullat.*] De Matrimonij clandestini inualiditate arguitur in his locis, vbi decretum iam publicatum fuit.

Primò, quid de illis locis censendum est, in quo solùm Episcoporum aut parochorum malitia, vel crassa aut supina ignorantia seu negligentia non est publicatum hactenùs. Secundò, quid

Digitized by Google

quid faciendum, cum duo clandestinè contrahũt aut contraxerunt, & in vnius Parochia publicatum fuit decretum, in alterius non item, in qua contrahunt simul? Tertiò, quid faciendum cum iis, qui post contractum clandestinum matrimonium, idque siue ante Concilium, siue post, decreto tamen hoc non publicato, auctoritate imprudentis Episcopi aut ignorantis Parochi, separati fuerint, & postea cum aliis publice contraxerint, neque iam sine grauissimo scandalo separari possunt.

Ad primum Sacra Congregatio respondit, Anno 1588. Decretum Concilij non obligare, si in illa Parochia vbi contractum fuit Matrimonium, necdum erat publicatum, nec 30. dies à prima die publicationis adhuc fuerant elapsi, quantumuis uel malitia, vel supina negligentia omissa fuerit huiusmodi publicatio.

Ad secundum itidem non obligare Decretum nondum in ea Parochia, vbi contrahitur, publicatum, vt dictum est.

Ad tertium, primum Matrimonium esse validum, ideóque in eos, qui primo spreto ad secundum conuolarunt, statuendum prout à iure disponitur.

Statuitque benedictiones.] Petenti an ob difficultatem exigendi id, quod parocho debetur ante benedictionem ex laudabili consuetudine, possint cogi coniuges ad illud deponendum, contra Abb. in c. ad Apost. n. 2. & 4. in fin. Congregatio respondit petitioni indignæ non esse respondendum.

Congregatio Cõcilij censuit, sponso & sponsæ licet corrupto, vel corruptæ in primis nuptiis esse impertiendi benedictionem, 13. Ian. 1594.

Congregatio Concilij censuit, consuetudinem ab his, quorũ nuptiæ benedicuntur, aliquid recipiendi, demum esse obseruandam, si ab initio pro fidelium voluntate nulla exactione, aut compulsione fuerit introducta; & nec etiam à sponte dantibus quicquam recipiatur; antequam benedictionem sacerdos liberè fuerit impertitus. 11. Aug. 1595.

Ex hoc textu sunt argumenta. Quidam Parochi instabant contra Episcopum Ecclesiæ Syracusanæ, negantes ei ampliùs deberi decimam aurei partem, quam accipiebat ex annulorum nubentium benedictionibus, solus enim Parochus ex hoc c. benedicit. Contrarium tamen censuit Congregatio, quia ille denarius non debebatur ratione ministerij illius, sed loco præbendæ ad sustentationem suæ dignitatis, & cùm immemorabili tempore fieri cõsueuerit, non est tollenda hæc laudabilis cõsuetudo.

16 *Alterius Parochi.*] Per alios Sacerdotes à Parocho proprio contrahentium, vel alio Sacerdote, cui ipse Parochus vel Ordinarius licentiam non dederit, Benedictio Sacerdotalis contra-

hentium

Digitized by Google

hentium Matrimonium non est facienda iuxta hoc Decretum, non obstantibus quibuscumque.

16 *Ipso iure tam diu suspensus maneat.*] Id est, sublata pœna excommunicationis, *de qua in Clem. 1. in fine, de priuileg.*

17 *Post 30 dies.*] Decretum Concilij Tridentini irritans Matrimonia clandestinè contracta absque præsentia proprij Parochi incipit habere robur post 30. dies à die publicationis ipsius Decreti in Parochia factæ, & post Kal. Maij, 1564. iuxta Bullam S.D.N. Pij V. tenet, sicque duplex tempus concurrere debet, vnum post dictas Kal. Maij 1564 alterum post 30 dies à publicatione in loco, adeo vt si ante Kal. dictas facta fuisset publicatio; Decretum non obligasset Matrimonia contracta ante publicationem prædictam Decreti de Ref. matrimonij in Parochia contrahentium factam, ideo ante publicationem irrita non sunt, nec vt irrita declaranda.

18 *A die primæ publicationis.*] Hoc Decretum de Reformatione Matrimonij, ad hoc vt robur suum accipiat, necesse est in Parochiis publicari, nec eius publicatio in Diœcesana Synodo facta, æquipollet. Si tamen hæc verba, scilicet (*Quod fiant Matrimonia præsentibus Parocho & testibus, alioquin sint irrita,*) fuerint publicata in Parochia, sufficiunt, & æquipollent publicationi totius Decreti, quantum ad matrimonij irritationem.

Qui contraxerunt in tertio vel quarto gradu, etiam post confirmationem Concilij, priusquam illis innotesceret confirmatio, possunt simpliciter dispensari, etiam in ciuitatibus, vel locis, vbi, propter paupertatem ciuium, vel quando magna pars illorum inter se cognatione coniuncta est, solet dispensari. Causa verò dispensandi in sponsalibus ante confirmationem Concilij sufficiens erat, si qui essent in gradu prohibito, vel fuisset conuersatio cum Sponsa, aut præcedens publicatio sponsalium. Sic Congregatio censuit *Infrà huius Sess. c. 5. §. Placuit, & Nauarrus Enchir. c. 22. n. 87. item infrà cap. 4 Qui contraxerunt sponsalia.*

Matrimonium contractum per verba de præsenti de An. 1566. circa decimum vel vndecimum annum ætatis mulieris, in reliquis seruata forma Concilij Trid. subsequuta carnalia copula si ista mulier ex tunc simul cum viro cohabitauit per multos annos, an hodie post legitimam ætatem ipsius mulieris transeat in verum & validum Matrimonium eadem forma Concilij Trid. non adhibita? Congregatio Concilij censuit, non transire, nisi iterum coram Parocho proprio contrahatur per verba de præsenti, iuxta formam Concilij, si tempore aduentis pubertatis mulieris ante copulam publicatum fuerat in Parochia contrahentium

Digitized by Google

hentium hoc Decretum Concilij,& elapsi erant 30 dies à prima publicatione. Sic autem sæpius respondit Sacra Congregatio in casu etiam, quo mulier habeat circiter 12. annos, & videbatur proxima pubertati, quæ cohabitauit quatuor annos cum viro, sed non se cognouerunt carnaliter; prætendebat enim mulierem esse arctam, cuius causa fuit dissolutum Matrimonium, deinde inuenit, qui reserauit seras: vir quidem repetebat mulierem, per *c. fraternitatis, de frig. & malef.* illa tamen noluit redire, sed opposuit nullitatem matrimonij. *Vide suprà, hoc c. §. Sponsalia inter*, &c.

REMISSIONES.

* Vide Perez l. 1. vers. Quæri etiam potest, tit. 1. lib. 5. Ordin. p. 27. cum seq. Menoch. Cons. 398. Ceuall. Communium contra communes, q 604. Guttier. de iuram confirm. p. 1. cap 51. & lib. 3. Canon tract de Matrim. c. 55 cum seqq. Latissimè Cened. pract & Canon. q. lib. 1. q. 6. per totum, P. Henriq in sum. lib. 11. cap. 3. P. Rebello de Obligat iustit p. 2 lib. 2. q. 7 & lib. 4. in fine, vbi plures sacræ Cardinalium Congregationis decisiones refert circa singula huius decreti verba. * Vide etiam Petr. Cened collectan 58. Did Spino in speculo testam. glos. 15. à n. 19. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon c 73. liter. A. Bobadilla lib. 2. sue Politicæ, cap. 18 n 170. Pute decis. 257 lib. 3. Honded. cons. 87. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 16 n 62. Peregrin. cons. 91. n. 38. vol. 2 Cæuall etiam in q 697 Gutier. de matr. c. 40. & 45. Hugolin. de irregularit. c. 44. §. 1. n 6. Ricc in prax. var. resolut. cap 29 1. & Franc Hieron. Leonin decis. 55 n. 17. Alex. Trentacinq. var resol. lib 3 tit de matrimonio resolutione 1.

† *Libero contrahentium consensu.*] Quando matrimonium ab initio fuit per nutum,& sic nullitèr contractum? cessante metu, an sit necessarium, quod de nouo ex integro cum solemnitatibus à Concilio requisitis contrahatur? Affirmatiuè decreuit Rota, de qua per Alex. Ludouis. decis. 395. aduersus Thom. Sanchez de matrim. lib. 2. disput. 37. & latè resoluit Gutier. de matrim c. 76.

* *Rata & vera esse matrimonia.*] Vide text. in cap. 2. & 3. de clandest desponsat. & l. 2. vbi Gregor. Lopez tit. 3 part 4. D. Th. in 4 dist. 28 quæst. 1. art. 3. & ibi Soto Couar. 2. p. de sponsc. 6. n. 27. Grammat. cons. 168. n. 10. Hier Cæuallos d q. 604 n. 30. post Menoch. Renatum, Chopin. Paliot. Guttier. Matrimc. Azeued. Victor & alios, Farin. decis. 8. n. 4. vol. 2. crimin. Ioan. Guttierr. lib. 2 pract. quæst in quæst 4 num. 2.

† Quando

Digitized by Google

† *Quandiu Ecclesia ea irrita non fecit.*] Vide l. 1. tit. 3. part. 4. Specul. coniugior. 1. p art. 10 in appendice fol. 1. col 2. Rotam nouiss. decis. 273. n. 21. in recollectis à Farinacio.

β *Quique falsò affirmarunt matrimonia à filiis familias sine consensu parentum contracta esse.*] Vide Cassan. in Catalogo gloriæ mundi, part 10. consid. 36. Perez l. 1. prope finem, vers. Constat etiam ex prædicto Concilio, pag. 36. tit. 1. lib. 5. Ordin. P. Rebello d. lib. 2. q. 7 sect. 1. Guttier. Canon. lib. 1 cap. 20. num. 1. & 2. & tract. de Matrimon. cap. 79. à princip. * Vide etiam Cened. d. collectanea 58. n. 5. & 7. Cæuall. d q. 604. n. 31. Cod. Fabrian. lib. 3. tit. de nuptiis, 2. definit. 2. Fontanella de pactis nuptial. clausula 4. gloss. 2. ex n. 3 Accatium Ant. de Ripoll. in l. Titio centum, §. 1. ff. de condit & demonstr n. 84. & seq. Philipp. Paschalis de patria potestate 2 p. cap. 5. n. 16. & 19. Grilenzonium cons. 70. num 5. & 23.

γ An validæ sint leges ciuiles & statuta, quibus prohibetur, ne filij, aut filiæ absque parentum consensu Matrimonium ineant? Et an possint exhæredare filias sine consensu parentum nubentes? Vide Burgos de Paz consil. 20. num 8. Matienç. lib. 2. gloss. 4. num 49 tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Menoch. de arbitr. casu 453 num. 8. & lib. 4. de præsumpt. quæst. 189. num. 55. & consil. 69. à num. 21. Francisc. Viu. Neapolit. decis. 523. num. 3. Petr. de Ledesm. in summa, part. 1. de sacrament. Matrimon. cap. 7. conclus. 6. dub. vnic. Surdum de aliment. tit. 1. quæst. 5. num. 17. Cæuall. communium contra communes, quæst. 5. num. 2. & quæst. 314. num. 3. Valdens. in addit. ad Xuar. lib. 2. tit. *de los casamientos*, pag. mihi 50. Richard. in princip. de inoffic. testament. num. 9. D. Matt. de iurisdict. part. 4. cent. 1. casu 70. Baptistam Costa de scientia & ignor. cent. 2. dist. 40. num 71. & reg 11. D. Barb. in l. 1 p 4. 27. 32. & 35. ff. soluto matr. Lusit. Ægid. in repet. l. Titiæ, part. 3. à num. 30. cum seqq ff. de condit. & demonstrat. Dom. Garc. Marsillo Siciliæ decis. 163. Bernard. Græuæ. ad pract. Cameræ Imper. lib. 2. conclus. 95. D. Guttier Canon. lib. 2 cap 20. num. 2. & lib. 2 q 1. & 5. & lib 3. de Matrim. cap. 80. à princip. & plures Doctores ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect. 58. num. 7. & ex doctissimis Theologis Societatis IESV P. Henriq. in summa, lib. 1. cap. 61. §. 1. lit. C. P. Azor. instit Moral. p. 2. l. 2. cap 2. col. 127. cum seqq. P. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 176. vers. Dubium, P. Sanchez de matrimon. lib. 3 disp. 47 num 12. P. Rebello d. part 2. lib. 2. q. 14. sect. fin. P. Ægid. de Sacrament. tom. 2 disp. 28 num. 48. cum seqq. P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 19. num. 19. vers. Quod verò attinet.

Digitized by Google

† *Illa semper detestata est, atque prohibuit.*] Vide text in cap non omnis, & in cap. honorantur, & in cap. fin 32 q 2. in cap. aliter, & in cap. nostrates 30 q 5. Concil. Toletan 3. c. 10. Menoch. de arbitr. casu 453. & cons. 199 n. 4. Hieron. Cæuall. d. q. 604 n. 35. Azeued in l. 1. tit. 1. lib. 5 nouæ recop. n. 4.

* *Clandestinis coniugiis*, &c.] Quibus modis matrimonium dicatur clandestinum, latè resoluunt Did. Perez, Cuchus, Spino & Matienzo in locis relatis à Cæuall. d. q. 604. n. 36. & 46. & in q 5. n. 8. necnon Ioan. Guttier. pract qq. lib. 2 q. 1. n. 28. in fin. & in q. 4. n. 13.

† *Qui in statu damnationis*, &c.] Circa hanc rationem, & plures alias huius decisionis, vide Cephal. cons. 421. n 4. 5. & 54. lib. 3. Bim. cons. 62 n. 35 lib. 1. Cened. d. collect. 58. n. 9. ac etiam Salzed. Cuch Menoch Guttier. Baëzam, Matienz. Azeued. Mocci. Sotum & Nauarr in locis citatis à Cæuall. d. q. 604. n. 39.

* *Dum priore vxore*, &c.] Vide Guttier. de iuram. confirmat. p. 1. c. 51. per totum.

† *Præcipit vt in posterum*, &c.] Vide Didac. Spino d gloss. 15. ex n. 16. & 70. Ledesm. de matrim. art 5. q 45. vers. est secundum dubium. Azeued in l. 1. tit. 1. lib. 5. nouæ recop n 34. & seq. & Pereir. Did Perez, Vegam & alios relatos à Cæuall. d. q. 604. in num. 40. & 41.

♂ *A proprio contrahentium parocho.*] Quis dicatur proprius contrahentium parochus, vide Menoch. de præsumpt. lib. 6. q. 88. P. Henriq. lib. 11. cap. 3. num 3 Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. puncto 3. Stephan Gratian. disceptat. forens. cap. 76. n. 18. Thom. Treuisan. Venet. decis. 23. lib. 1. latè Cened. pract. lib. 1. quæst. 30. à num 45. D. Guttier d tract. de Matrimon: c. 63. n. 6. vbi resoluit, dici illum proprium parochum parochiæ, in qua contrahentes animum permanendi habent, non autem ad tempus, redituri postea ad proprium domicilium. & cap. 73. testatur habentem duplicem parochiam in qualibet posse Matrimonium inire. * Vide Nauarr. cons. 1. n. 1. de sponsal. lib. 4. ac etiam Ledesmam, Seguram, Franc. Marcum & Cuch. relatos à Cæuallos d. q. 604. num 42. & 54 vsque ad 64. Riccium in prax. Ecclesiast. decis. 244. Paschal. de patria potestate, p. 2. cap. 5. ex n. 51. Peregrin. cons. 79. vol 5.

ɛ *Tribus continuis.*] Vide P. Sanchez de Matrimon. lib. 3. disp. 6. P. Val Regin. d. lib. 31. n. 225 cum seqq. vbi affirmat hoc non esse ita accipiendum, quin aliquot dierum interuallum possit intercedere, quando festa continua sunt, P. Ægid. d tom. 2. disp. 28. n 47. dicit, hæc verba intelligenda esse de festis, quæ sibi non succedunt immediatè. * Vide quæ dixi suprà.

ζ *Diebus*

Digitized by Google

ζ *Diebus festiuis.*] An possint fieri diebus ferialibus cum dispensatione Episcopi? Negant Zerol.in praxi Episcop.p.3 verbo Matrimonium,§.4. Stephan.Gratian.discept.forens cap 83.num 28. P. Sanch. lib.3. disp.6. num 9. vbi dicit, fini Concilij satisfieri, quando denunciationes fiunt in die non festiua, sed in aliqua, qua magnus populi concursus ad Ecclesiam vadit, vt quia est festus vacationis illius Ecclesiæ dies, vel quia insignis Concionator habet concionem, idem asserunt P Valer. Reginald. d.lib.31.num.227 nouissimè D.Guttier.d.tract.de Matrim c 56. n 8. † Vide Cened d collect 58. num.11. ac etiam Seguram & Mascard.citatos à Cæuallos in d.q.604.n.43.

η. *In Ecclesia*] An possint fieri extra Ecclesiam in locis competentibus, vt in prædicationibus, magna populi copia confluente? Affirmat P.Sanch.d.n 9 P.Valer.Reginald.d.lib.31.n.227.D Guttier.d.c 56.n.7.

θ *Publicè denuncietur.*] An denunciationes sint de essentia Matrimonij, ita vt sit nullum si omittantur? Negant Perez l.1.tit 15. lib.5 Ordin. Nauarr cons.17.num.4.sub tit.de sponsal in 2 edit. & in man.cap.22 n.70. Salzed ad Bernarc.cap.75.addit.2.verbo, suspenditur ab officio, vers.ante omnia, P Henriq in summa, lib.11.c.5.§.1. Veg.in summa, lib.3 casu 176. Petr de Ledesm.de Matrimon q.45.art.5.puncto 2 dub 1 concl 2. & in summa, p.1. de sacrament.Matrim cap 6.concl.6. in fine, Fr.Emman.in sum. tom.1.c.217.n 2. Stephan.Grat.discept.forens c 83.n.7. Gutt de iuram.confirm.p 1.cap.51.n.2.& d tract.de Matrim.cap.56.n.2 & c.63.n.1. D.Mart.de iurisdict p.4 casu 71. à n.11. P.Sanch. lib.3. disp.5. P.Rebello d.p.2 l.2. q.7. sect 2.n 8. P Valer Reginald.in praxi fori pœnit.lib.31.n 222.P.Ægid de Sacram tom.2 disp 27. n.49. * Plotus in l si quando,n 341.C.vnde vi Cauale.decis.29. n.18. Alex.Trentacinq.var resol lib.3.tit.de matrim.n.1.Cæuall. d q.604.n.46. & q.5.n.8. Did.Spino præceptor meus in suo speculo test.gloss.15.n.19.& 24. Vide etiam Achillem de Grass. in decis.330. Camill.Borrell cons.23 n.40. Iacob. Ant. Martam de iurisdictione 4 p.casu 71. Cæuall q 5.n.8.& d.q 604 n.37 & 46. & in q 697 num.8 Cened d.collectan.58.con.2. Fauium Turret. cons 28.n.25.C Fabrian lib.9.tit.28 definit.28. & alios cõgestos supra,n.4. Omissionem denunciationum non reddere matrimonium clandestinum, neque prolem illegitimam, censuit sacra Congregatio, cuius meminit Rota decis.71. n.12. per Farinac. p.1.ciuilium.

ι An peccent, qui omissis denunciationibus sine legitima dispensatione contrahunt? Affirmant lethaliter peccare Salzed ad Bern c.75.addit.2. vers. Quintus est, Petr.de Ledesm in tract de matrim.

Digitized by Google

Matrimon q 45.art 5.vers.Sed aliud est dubium,& in sum.p 1.de Sacr Matrim.cap 6.conclus 6. Spin.in Speculo testam. gloss.15. princip n.26.Cæuall d.q 604 n.85 D.Guttier de iuram confirm. p.1 c 51.n.29 & d tract.de Matr c 56.n.4.P.Ægid. de Sacr. tom. 2.disp.27.n.51.P.Valen.Regin d.lib 31.n.235.† Plotus,Cauale. & Trentacinq. vbi proximè. P.Sanch.lib.3 disp 5.n.6 vbi n 7. affirmat non esse mortale, si vna denunciatio omittatur, sequitur P Rebello dict q.7. n.10 quòd sine aliqua graui causa non facilè admittendum esse asserit P. Ægid. dict num 51. vers Aliqui.

ϰ An quando propria auctoritate, & sic illicitè denunciationes prædictæ omittuntur, dicatur, & sit Matrimonium,sine eis coram parocho & testibus celebratum,clandestinum, ad incurrendas pœnas clandestinis Matrimoniis appositas? Affirmant Petr. de Ledesm.d c 6.dub.3. prope finem, P Henriq. in sum.lib.11. c.6 n.2. lit M in comment.P Sanch de Matrim lib 3 disp.1.n.7. P.Ægid.d.tom.2 disp.18 num.103 & disp 27.n.83 D.Guttier.d. tract. de Matrim.c.55.n 5.

λ An denunciationes faciendæ sint in vtriusque contrahentis parochia, quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Petr.de Ledesm. in tract de Matr.q 45.art 5. punct.3. & in sum p.1 de Sacr.Matrim c 6 concl 7.vers. *Hase de aduertir*, Zerol.in praxi Episc p 1.verbo Matrimonium, §.5. P Sanch l 3. disp.6.n 4. P.Reb.d.p.2 lib 2 q.7 n.10.vers. Quo loco, P.Valer. Regin.d.lib.31.n.225. P. Ægid de Sacram. tom.2. disp.27.n.46. D.Guttier d tract.de Matrim cap.56. num.5.

μ An parochus possit alicui licentiam concedere denunciandi? Affirmat D.Valer.Reginald.in praxi fori pœnit.lib.31.num. 225. vers Secundum.

† *Quibus denunciationibus factis.*] Vide Rojas in epitom.succes. c.2.n.23.Menoch.cons.398.num 4 & cons.622. Salzed ad Bern. Diaz in d.c.73.lit.B.Caualcan decis.29 n.18.p 1. Bertazol cons. 283 ex n.27.& ibi eius addition lit.B. & C.Carrot. decis 27 n 4. Treuisan. decis 9 num 4.lib.1. Turret. in d.cons.28 n 34. Alex. Trentacinq.lib.3.var.tit.de matrim.resolut.1 fol. mihi 384.

ν *Si nullum legitimum apponatur impedimentum.*] An quilibet teneatur sub culpa mortali denunciare impedimentum à se notam inter volentes inter se contrahere Matrimonium, etiamsi occultum sit, & illud probare non possit? Affirmant Guttier. Canon lib.1.c.11.num.21. & 27. & d. tract. de Matrim c.59. à princip. P.Sanch. de Matrim.lib.3.disp.13. num 2 cum quibus prosequere ad multa vtilia in hac materia. Et de parocho cognoscente impedimentum ex Sacramentali Confessione, vide

Digitized by Google

P.Sanch lib 3.disp.1 . & 16 P.Val.Regin.d l.31 n 241.vers vltimum, P.Ægid. d. tom. disp.17 à n.60 D Guttier.d.tract de Matrimon.60. * Cæuall.d q 604 n 47.& 149.

ξ *In facie Ecclesiæ*] Sacra Card Congregat ita censuit: Ordinarius non potest prohibere, quin Matrimonia domi celebrentur, seruata Concilij forma: sed cùm maximè deceat vt in Ecclesia celebrentur, id hortari debet, non præcipere, referunt P Rebell. d.p.2 lib.2.q 7.n.11.P Sanch.l 3 disp 15 n.10 P Valer.Regin d. lib.31. n 242 vbi asserit ad hoc vt Matrimonium dicatur celebrari in facie Ecclesiæ non esse opus, vt in ipsa materiali Ecclesia, vel in eiusdem limine celebretur, sed sufficere, vt corã aliqua fidelium multitudine fiat, quæ tanquam quædam Catholicorũ Cõgregatio censeri potest Ecclesia, iuxta c.Ecclesia,de Consecr. dist 1.c Relatum,2.§ 2.de Testam * Vide Honded cons.87.n 23. Peregrin. de fideicommiss art.24. ex n.65. Cephal in cons 421. ex num.55 ac etiam Nauar. Cuch. Conrad & alios à Cæuall.d. q 604.num.50. Zuchard.cons.53.n.7.

† *Procedatur.*] Vide Veracruz in Specul coniug.1. part 16. in princ. ac etiam Didac. Perez & Seguram relatos à Cæuallos in d q 604.num 50.

• *Viro & muliere interrogatis.*] Sacra Cardin. Congreg. censuit, non pertinere ad substantiam Matrimonij, vt Parochus aliqua verba proferat, ideóque valere Matrimonium, quamuis verba exprimentia consensum prolata sint à contrahentibus tantum, refert D Guttier. d. tract.de Matr. c.69.n.3 & resoluunt Cæual. d.q.604 num.53. P.Sanch. lib.3.disput.38.n 4 P.Ægid.d tom.1. disp.27. n 74. attestantes peccare venialiter parochum prædictam interrogationem omittentem.

ϖ *Et eorum mutuo consensu intellecto.*] Quibusnam signis sufficienter exprimi possit consensus ad Matrimonium requisitus? Vide P.Ledesm.in sum p 1.Sacr Matr.c.8. P.Rebel. d lib 2. q.10. D.Guttier d.tr.de Matr.c.46.* n.8.9.& 13. Vide etiam Ledesm. Cuch.Matiens Vegam,Humad Nauar.Mori.& Cenedũ in locis, de quibus per Hieron. Cæuall d. q 604. n 52.& in q.391.n 3.& Viuald.in Candelab.Eccles.tit de matr.ex n.54.Gutier.de iuram. confirmator. 1.p.c.51.n.18.& 32.& in q canc.c.22.Alex Ludou. decis.395 num.5.& 13. Gutierr. etiam de Matrim. cap.76. n.32. in vers. Non inquam obstet.

ρ *Ego vos in matrimonium coniungo.*] An hæc verba sint de essentia huius Sacramenti? Negant Perez l.1.vers. Prætered necessarium est,tit. 1.l.5.Ord pag 39 Segur p.1.direct.iudicũ,c.15.n.52. P.Ledesm de Matrim.q.43 art 1.dub 4. concl fin. & q.45.art.5. punct.3.ante 1.dub.concl. 1.& in sum.part.1.de Sacr Matrim.c 1. concl.

Digitized by Google

concl 15 in fine, P.Henriq lib 11.c 2.n.7.P.Sanch lib.4.disp.28. Cæuall q.q.604 n.53 Cened pract & Canon.q.lib 1.q.30 n.38. nouissimè D.Guttier. d tract de Matrim c.69. n 3 † Vide Spino in d gloss.15. num.11. Vegam, Medin. Cuch. Salzed. Veracruz, Segura, & Didac Perez citatos à Cæuall d.q.604.n 53.

* *Iuxta receptum vniuscuiusque prouinciæ ritum*] Vide Concil. Colon.de matrim § de ritib. & §. de ministro. Tertull.lib.2. ad vxorem.Martin V Papam in Bulla Constantiens.relata in vol 4. Concilior. Melchis. Cano lib.8 de locis Theolog cap.5. ad 5. Alphons à Veracruz in appendice fol.mihi 17.26 & 29.

e *Quòd si aliquando probabilis fuerit suspicio*] Vide Perez lib 1. tit.15.lib 8.Ordin pag.284.Menoch.cons.69.Guttier.Can lib.1. c 19 & d.tract de Matrim c.57 n.3. P.Sanch l.3.disp.9 P.Ægid. de Sacram.tom.2.disp.27 n 52.† Salzed ad Bern.Diaz in d c 73. lit.D. Azeued.in lib.1. tit.1. lib.5. nouæ recop. n.41.Guttier. d. c.51.in tract de iuram. confirm n.25.

z An quoties timetur malitiosè Matrimonium impediendum, possit parochus eas omittere, ita tamen, vt fiant antequam consummetur? Negant, nisi dispensatio difficillimè obtineri possit, P Henriq. in sum.lib.11.cap.5.§.5. Petr. Ægid.d. disp.27.n.53. P.Sanch.lib.3.disp 7.num.17.

* *Malitiosè impediri posse.*] Vide Guttier in q.can cap.20 à n 9. Cephal d.consil.421 n.22.& 65 cum seq. Cæuall.d.q 604.n.64.

† *Vel saltem parocho*, &c.] Vide Cæuallos in dict.q 604. n.65. vsque ad 82. vbi latissimè Alex Ludouisius decis.395.à n.1.

* *Et duobus vel tribus testibus*, &c.] Vide Spino in d gloss 15. princ.à num.46. Roland.cons 93.n.5 lib.3. Seguram, Cuchum, Ledesmam, Couar, & Veracruz in locis relatis à Cæuallos d. quæst.604.num.82.83 & 84.

v *Deinde ante illius consummationem denunciationes in Ecclesia fiant.*] Quod si Ordinarius tantùm absque vlla pœna præcipiat, quòd monitiones fiant contracto iam matrimonio, an tunc vel quoties contrahentes id contrahunt, licitè aut illicitè consummando Matrimonium ante denuntiationes peccent mortaliter, néene? Affirmant P.Sanch.lib.3 disp.11.n.3. D.Guttier.tract.de Matrim.c.58.n.2.† Vide Iac.Ant Martam de iurisdict.4.p. casu 71.n.15.&16.& citatos à Cæuallos d.q 604 ex n.85.

* *Denunciationes in Ecclesia fiant.*] Vide Lud Molin. de Hisp. primog lib.2. c.16.n 10. Spino d.gl.15. n 32. Menoch.cons 221. n.36.Seguram.Ledesm.Nauarr.Veracr Salzed.Vegam & citatos à Cæuall.in d.604 à n.85.vsque ad 90.Cephal.cons.712 n 7 l.6.

φ *Nisi Ordinarius ipse expedire iudicauerit, vt prædictæ denunciationes remittantur.*] Vide Nauarr.cons.5. de sponsal. Menoch de

Digitized by Google

Regin.in praxi fori pœn. lib.31.à n 232. * Cæuallos d.q 604. à n.91 vsque ad 103. Vide etiam relatos,à Cenedo d collectan.58. n 2.Martam de iurisd.4 p.c 71.n 9.

ϰ An Episcopus possit generaliter delegare alicui in sua diœcesi facultatem, quam habet,remittendi denunciationes? Negant Cephal cons.421.à n 27.vol.1.Menoch.cons.69 à n.55. P.Henriq lib.11. de Matr. c.5. n 5. Affirmant post Soar. de Paz & Ledesm quos refert Cæuall. d quæst 604 n 93 & 99. Spin d.gl 15. princip num.29. Rebuff in praxi Benefic. in forma Vicariatus, n.155.P.Sanch lib.3.disp 7 n.20. P. Valer Regin.d lib.31.n.235. in princip. P.Ægid.d disp.27.n.55.concl.3. D.Guttier.d tract de Matr.c.56 num 13.

ψ An Vicarius generalis Episcopi iure proprio, & auctoritate sibi à Concilio concessa possit denunciationes remittere? Negant Menoch cons 69.n.55. cum seqq & de Arbitr. casu 453. n 5 Ceph cons 421.à num.72.vsque ad 75.vol 3.Soar de Paz in pract tom.2 prælud.3. in fine,Spin.d gloss 15.princip.num 29.P. Henriq dicens sic declarasse Cardinales lib 11.de matr. c 5. n.5. Ant Gom.in explicat Bullæ Cruciatæ,c.4 n.19 & 21. Affirmant Fr.Emm in sum tom 1 c.217.n 4 in 2.edit. Segur.c.16. n.2. & 3. Salzed.in pract.c 73.in princip. P.Ledesm.in sum p.1 de sacram. Matrim.c.6. concl.7. dub.1. Iacob. Sbrozzi de Vicario Episcopi lib.2 q.101.n.1. & seq & q 43 n.28. & 29. Flores de Mena Var. lib.3.q 24.n.26. Gutt.canon lib.1 c.19. n.13. & nouissimè d. tr. de Matrim.c.56.n.11 P. Sanch.lib.3 disp.7.n 9 P. Valer. Reg d. lib.31.n.233.P.Ægid d.disp 27.n 55. Steph. Gratian. discept. forens.c.83.n.10. cum seqq. Cæuall. d.q.604.n.92. ad finem. † & Ricc.in resol.316.in prax.var.

ω An possint remittere denunciationes habentes iurisdictionem quasi Episcopalem, nullique diœcesano subditi? Affirmant Nauar cons.5 sub tit.de Sponsal in 1.edit & cons.2.sub tit.de clandest.desponsat.in 2.edit.P.Henriq lib 11.cap.5.n.5. Fr.Emm. in sum.tom.1:c.217.n.4 in 2.edit. P.Sanch lib.3.disp 7 n.4 qui duo posteriores idem resoluunt de Magistro scholæ Salmant. respectu scholasticorum, qui in Matricula descripti sunt, refert D. Gutt d tract.de Matr. c.56. n.8. Idem posse Abbates exemptos, testantur Flores d q.24.n.26. Steph. Grat.d.cap 83.n 15. P.Sanchez d.disp 7 n.4.* Aloys Ricc in praxi var.c.291.& d.c.316 n.2. Nauar. cons 1.de sponsalib.lib.4. Idem etiam posse commendatarium perpetuum affirmant P.de Ledesm.dub.1 vers. *Segueſe lo ſecundo*, Nauarr cons.2.de clandest.desponſ. Gonzal.ad regul.8. Cancell gloss 4. §.n 28.

nn Quod illius prudentiæ & iudicio sanctæ Synodus relinquit.] Hæc verba

verba arbitrium prudentiale, & ratione regulatum importare probant Men de Arb lib. 1. q. 8. n. 26. cum seqq. D Gutt d. tract. de Matr cap 57 in princip. Et requiri causam iustam ad dispensandum in prædictis denunciationibus, resoluunt Men. cons. 69. n. 62 & 64. Segura in director. iudicum Eccl p. 1. c. 16. n. 17. Salzed. in pract. cap. 73. vers. dispensat. Fr. Emman. d c. 217 num. 3. P. Henriq. lib. 11. c. 5 n. 5. Spin d gl. 15. princip. n. 18. Ant. Gom super Bullam Cruciatæ. c. 4. q. 4. n 26. P. Sanch lib 3 disp. 8. n. 1. Cæual. d q 604 n 103. D Gutt. canon lib. 1. c. 19. n 6. cum seqq. & d tr. de Matr. c. 57. n. 1. & 2. qui posteriores resoluunt hanc causæ cognitionem posse fieri sine ordine, & figura iudicij, testibus non receptis in forma iudicij, nec iurantibus & etiam extra diœcesim. † Vide etiã Cæuall. in d. q. 604. ex n. 103. vsque ad 114. vbi latissimè.

ββ Quæ sint iustæ causæ ad dispensandum, videbis apud Sylueſt. verbo Matrimon. 6 q 7. Fr. Ludou. p. 1. instruct. consc. c. 87. Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. Petr. de Ledesm part. 1 sum. de sacram. Matrim. c. 6. concl. 6. vers. *lo segundo*, Stephan. Gratian. cap. 83. num. 25. cum multis seqq. P. Henriq. lib. 11. cap 16. P. Sanch lib. 3. disp... P. Ægid. d. disp. 27. à num. 56. P. Valer Regin. d lib 31. num. 214. D. Guttier. d. tract. de Matrim. cap. 57 à num. 3. Disparitatem conditionis ætatis, diuitiarum, & qualitatis esse iustam causam dispensandi, docent Nauar. in Man. c 22 n. 70 vers. Aduertendum, Veg in sum lib. 3. casu 211. Salzed d c. 73. ad finem, vers. dispenset, Spin. d. Gloss 15. princ. n. 28. cum seq Zerol. d §. 9 in fine, P Sanch. d. disp. 9. n. 3. Stephan. Grat. d. c 83. n. 25. Articulum mortis in volente contrahere cum concubina, esse iustam causam dispensandi, tuentur Sarm. lib. 1. Select. c. 6. n. 7. Cou. de sponsa. p. 2 c. 6. in initio. n. 12. in fine, Spin. c. gl. 15. n. 25. Azeued. lib. 1. num. 38. tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Fr. Emm d. c. 207. n. 2. concl. 1. P. Ledesm. d. concl. 9. vers. *El tercero*, P. Henriq lib. 11. cap. 5. §. 5. P. Sanch lib. 3 disput 9. n. 19. Stephan. Grat. d c. 83. n. 26. Verecundiã in diu habitis pro coniugibus esse iustam causam dispẽsandi, testantur Guttier. de iuram. conf c. 51. n. 22. Steph. Grat. d. c. 83. n. 27. P. Val. Regin d. lib 31 n. 235. vers. Prima, P. Ægid d. disp. 27. num. 56. vers. Secundò, quando sine infamia. Item, si adsit vicinitas temporis, quo prohibitæ sunt nuptiæ, resoluunt Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Matrimonium, §. 9. in med. P. Val Regin. d. num. 235. vers. Quarta P. Ægid. d. num. 56. vers. Quinto, apud quos alias videbis iustas dispensandi causas.

γγ An existente iusta causa dispensandi, teneatur Ordinarius ad petitionem partis dispensare sub pœna peccati mortalis? Affir-

Digitized by Google

mant in casibus, in quibus scandalum sequeretur, vel est suspicio malitiosi impedimenti, P.Sanch. lib 3. disp. 10 n 6. D.Gutt. canon lib.1.c 20 num 23.vers. Præterea Ordinarij, & nouissimè tract de Matrim c. 57.n 4. & n.5.resoluit,quod in prædictis casibus refert ab eo appellari de denegatione dispensationis, saltem quoad effectum deuolutiuum.

δδ An quando contrahentes subsunt diuersis Episcopis dispensatio vnius eorum sufficiat? Affirmant P Sanch lib.3. disp.7 n 7. P.Valer. Regin.in praxi fori pœnit lib.31 n.132. vers Secunda.

εε *Qualiter*, &c.] An hæc clausula sit decreti irritantis, operetúrque nullitatem actus ipso iure, si forma prædicta non obseruetur? Affirmant Matiens.ad tit 1.gloss 1 Rub n.34. lib. 1. nouæ Recopil Flamin.de resignat.lib 5.q fin à n.226.Cened d q.30. à n.2. Gutt. d tract. de Matrim c.61.n 5.* Vide Franc. de Aretio cons.73.n.6 & 7.Menoch de præsumption.lib 3 præs 1. n.102. & cons.398 Cened d collectan.58. n 3. post Nauarr.Matienz. & alios, Peregrin cons.91. & 92. vol.2. Cæual. q 130. ex n.5. Farinacij decis.8. n.4 vol.2 crimin. Franc. Mantic de tacitis & ambiguis conuention.lib 2.tit.6 n 9. in fine.

ζζ Sacra Card Congregatio sic censuit: Non tenentur iterum coram parocho, ac testibus contrahere, qui iam semel coram iisdem contraxere, inualidè tamen, ex defectu consensus, vel ob occultum impedimentum dirimens, sed sat erit, quòd rursus secretè verè consentiant, impetrata priùs dispensatione impedimenti in conscientia tantùm. Quod si in vtroque foro dispensationem obtinuerint, debent rursus publicè contrahere coram parocho, ac testibus, iuxta formam Concilij: indigent autem in vtroque foro dispensatione, si impedimẽtum, quod secretũ erat, innotuisset: referunt P Rebello d p.2.lib.2. q.9 n.5 cum seq.

ηη An irritum sit Matrimonium in articulo mortis, & quacumque alia necessitate contractum sine parocho, & testibus? Negant Veg in sum l.3 casu 361.Capu.lib.2.decis.85.n.8 Iacob. de Graffis lib 2 decis. aur.c 86. num.4.vers. Secunda. Affirmant, Fr Ludou. in instruct.conscientiæ pag.1.c.86. Nauarr cons.44. sub tit.de Sponsal in 1.edit.& cons 6 sub tit de clandest.desponsat.in 2. edit Aualos de Segura in suo Direct. iudicum Eccles. p.2.c.15.n.44. Perez in lib.1. paulò post princ fol.29.tit 1.lib.6. Ord.Sarm.lib 1.select c.6.n.7. Barthol.à Ledesm.de Matrimon. dub 21. Petr.de Ledesm.in tract.de Matrim. q.45. art.5.circa 3. punctum,dub.3.vers. Ex prædictis sequitur, & in summa p.1. de Sacr.Matrim. c 6 dub 15.in fine, Spin.in Speculo testam.gloss. 15.n.43.& 45.& 86 Fr Emman in sum. tom.1. c.219. n.17.in 2. edit. Azeued.l.1, n.38.tit.1.lib.1. nouæ Recopil. & ibi Matiens. gloss.

glos. 6. verbo Clandestino, n 3. in fine, & glos. 7 n 2. Cæuall d. q 604. n. 63. & 73. P Sanch. lib. 3 disp. 17. n. 14 Zambran Hispal. in suis decisionibus aureis, c 7 de Matrim. dub. 3. num. 2. fol. mihi 437. D Guttier d. tract. de Matrim. c. 61. n 4. cum seqq.

†† *Præsente Parocho*] Præsentiam hanc Parochi non tantùm corpoream, sed etiam moralem & humanam requiri, cum intelligentia, & aduertentia actus, resoluunt P. Ledesm. tract de Matrim q. 45. art. 5 vers Est secundum dubium, P. Henriq. l. 11. c 3. §. 1. Latò Cened. pract & Canon q lib. 1. quæst. 30. à num. 35. P Ægid d. disp. 27 num. 44. nouissimè D. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 69 † Vide Cæuallos in d. q. 604. ex n. 54. vsque ad 65. Treuisan. decis 23. lib 1. Guttier de Matrim c 63 à n. 6. Rotam nouissimam decis. 643. 656. & 657. in 1. p diuersorum Ricc. in prax Ecclesiast dec 244. Peregrin. cons. 91. vol 2. & cons. 79. vol. 5. Philipp Pas. de patria & potestate 2 p. c. 5 ex n. 50. Alex. Ludouisium dec. 395 ex n. 5.

‡‡ Valere Matrimonium, quamuis Parochus, & testes vi detenti interfint dummodo intelligant consensum cõtrahentium; affirmant Salzed ad Bern. c. 73. vers. Tertiò, Petr. de Ledesm. in tract de Matr. d q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 2. vers. Quo supposito, Fr. Emman. in sum. tom. 1 c 219 n. 11 in 2 edit. Cæuall. d q 604. num 70 P. Sanch. l. 3. disp. 39 n 9 P. Rebello de Obligat. iust p. 2. lib. 2 q. 8 n 4. D. Gutt d. c. 60. n. 10. P. Ægid. d. to. 2. disp. 27. n. 44. & 45. in fin. resoluit esse graue peccatum contrahere coram Parocho inuito, de quo etiam D Gutt d. c. 69 n. 13.

§§ Valere etiam Matrimonium, quamuis Parochus ad alium finem vocatus sit, affirmant Salzed. d c 73. vers. Tertiò licèt, & vers 5. dub. Azeued. lib. 1. n 39 tit. 1. lib. 5. nouæ Recopil. Cæual. d q 604. à n. 66 P. Rebello d. lib. 2. q. 8. n 4 P Henriq in sum. lib. 11. c. 3. §. 1. in fine, P. Sanch. lib. 3. disp. 39. n. 10. Spin. d. glos. 15. n. 48. & 49 D. Guttier d c. 69 n. 3. vbi dicit Illustrissimos Cardin. decidisse in hæc verba: Parochum verò intelligi adhibitum etiamsi ex alia causa vocatus sit, dummodo ad illum actum adhibeatur. Aliam decisionem in contrarium deducit Gonzal. ad reg. 8 cancell. glos. 48. 35.

‖‖ An Parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis, etiam non toleratus, validè assistat? Affirmant Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5. punct. 3. dub. 3. Cæuall d q. 604 num 65. D Gutt. d. tract de Matrim c. 62 n. 23. & c. 66 num. 19 P Henriq. lib. 11. c. 3. § 4. & 5. P. Sanch. lib. 3. disp. 21. P. Rebello d. q. 9. n. 9. P Ægid. d. q. 27. n. 24.

¶¶ An Parochus, qui propter aliquod crimen priuatus fuit Sacramentorum administratione, vel specialiter ab Episcopo,

Digitized by Google

vel eius Vicario admonitus fuit, ne aliquos Matrimonio coniungat, validè assistat? Affirmant Salzed. in pract cap. 73. vers. Primum igitur dubium Cæuall. d.q. 604. n. 71. P. Sanch lib. 3. disp 32. n. 1. & 2. D Guttier. d. tract. de Matrim c. 63 n. 25. Ledesm in sum. p. 1. de sacram. Matrim. c. 6. concl 4 dub. 11.

ξξ An parochus delegatus, quem Episcopus constituit, & ad nutum ipsius amoueri potest, & vicecuratus à parocho proprietario institutus validè assistat? Affirmat P. Rebell. d. lib. 2. q. 9. num 8.

ξξ An parochi vnius præsentia sufficiat quando contrahentes sunt diuersarum parochiarum? Affirmant Salzed. d c 73. vers. decimoquarto, in noua edit. Caualcan. decis 12. num. 21 p. 2 Spin. d gloss. 15 n. 41. Cæuall. d. quæst. 604. n. 16. Zerol in praxi Episcop. p. 2. verbo parochus, § 1 D. Gutt d. tract de Matrim cap 62. n 4. P. Henriq. lib. 11 cap 3 § 2. P. Paul. Comitol respons. moral lib. 1. q. 131. n 2 P Ægid d. tract 2. disp. 27. n. 19.

οο An parochus validè assistat Matr. suorum parochianorum extra suam parochiam, sine licentia parochi illius loci in quo assistit? Affirmant Salzed. d. c 73. vers. vndecimò. Spin d gloss. 15. n. 4. P. Sanch. lib. 3. disp 19 n. 8. & 14 P. Ægid. disp. 27. n 22. D. Gut. d tract de Matrim. c. 62 n. 5. vbi n. 10. resoluit, non tantum proprium parochum, sed etiam Sacerdotem de illius licentia, Matrimonio assistentem validè assistere extra parochiam.

ππ *Vel alio Sacerdote.*] Parochum, vel Ordinarium non posse concedere licentiam clerico non Sacerdoti assistenti Matrimonio, & si fiat esse nullum, resoluunt Petr de Ledesm. in summ. p. 1. tract de sacram Matrim. cap. 6. concl 4. vers. *Seguese lo segundo*, P. Sanch. lib. 3. disp. 34 num. 10. Cæuall. d q. 604. n. 58. D Guttier. d tract de Matrim. cap 62. n. 22.

ρρ An parochus non Sacerdos validè assistat Matrimonio? Affirmant Nau. cons 30 sub tit. de sponsal. in 1. edit & cons. 9 sub tit de Cland. desp in 2 edit. Veg. in Sylua lib. 6. casu 119. in fin. Salzed. d c 75. vers. Decimoquarto, P. Henriq. in sum. lib. 11. c. 3. §. 5. & l. 14. c. 6. n. 3. in fine, Fr. Emman in sum c. 218. n. 9. Petr. de Ledesm. in tract. de matrim. q 45. art 5 puncto 3 dub. 3 concl. 3. Cæuall d q. 604. à n. 56. Zerol in praxi Episcopali, p. 2. verbo parochus, vers. tertio, Gutt. de iur confirm. p. 1. c. 14 n. 13. in fine, & nouissimè tract de matrim. c. 62 à n. 16. P. Sanch. lib 3. disp. 2 n. 2. Latè Cened. pract lib 1 q. 30 n. 94 cum seqq.

σσ *De ipsius parochi.*] An parochus excommunicatus etiã non toleratus, possit validè dare alteri licentiã assistendi? Negant Petr. de Ledesm. in tr de matr. q. 45. a 5 punct. 3. dub. 4. & in sum. p. 1. tr. de sacr Matr. c. 6. concl. 4. Cæuall. d. q 604. n. 120. ad fin. P. Sanch.

l. 3.

Digitized by Google

1 3.disp.21 n.6.ad finem. P.Ægid d disp.27 n 15. Affirmant Nau. c.placuit,de pœnit dist.6 n.73 P Henriq.lib.11 c.3 n.5 & lib 15. cap.7.§ 7.D Gutt.d.tract.de Matrim.c 62.n.24.

tt An autem parochi delegati, quos Episcopi constituunt, & ad nutum ipsius amoueri possunt,& vicecurati à parochis proprietariis instituti possint alteri Sacerdoti licentiam assistendi Matrimonio concedere, agit latè per conclusiones P. Sanchez lib.3.disp.31 ad quem se remittit D.Guttierr.d tract de Matrim. c 66.n 18 & de Curatis, qui subsunt alicui parocho proprietario, an possint dare licentiam alij Sacerdoti, vt assistat Matrim. contrahendo, latè agit nouissimè Zambran.Hispal in suis aureis decis c.7.de Matrim.dub.1.

vv *Seu Ordinarij.*] Comprehendere Vicarium generalem asserunt Petr.de Ledesm in sum p.1.de sacr Matr c.4.concl.4.dub.17. P.Henriq lib.11 c 3.n.4 P Sanch.lib.3.disp 29.n.18.Gutt.Canon. lib.1.c.19.n.13.cum seqq.& lib 3. tr.de Matrim.c.66. n.12. cum seqq.& c.69 n 9. cum seqq. Comprehendere habentem iurisdictionem quasi Episcopalem, affirmant Petr. de Ledesm. dub.17. vers *Digo lo segũdo*,P Henriq lib 11 c 3.n.4 P.Sanch.lib 3 disp 28. n.6. P. Ægid.d.disp 27.n 17. D.Gutt. tr de Matr.c 66.n.7. Comprehendere Archiepiscop. in Diœcesib.suorum suffraganeorum cùm actu visitat,tuentur P Henriq lib.19.c.3 n.3. P Sanch.lib.3. disp 28 num.3.& 4. P.Soar. tom 4 disp 25.sect.1.n.14. P.Ægid. d.disp.27. n.17. Et posse extra actum visitationis concedere licentiam iniustè denegatam per Episcopum suffraganeum,fatentur Petr.de Ledesm in sum.p.1 de sacram.Matr. concl.4 dub 17. vers.*Digo lo tercero.* Guttier. d tr de Matr.cap.66. num 1. Comprehendere Legatum respectu prouinciæ suæ legationis, afferunt P.Sanch.d.disp.28 n.8. P.Ægid.d disp.27.num.16. vers.Septimò, Gutt Can.lib.1.c 11.n.6.& d tract de Matrim.c.66.n 10. Comprehendere Capitulum Sede vacante, resoluunt P.Ægid. d.disp.27 n.17.D.Gutt d.tract.de Matrim.c.66.n 5. Comprehendere denique Abbatem Ecclesiæ nulli Episcopo subiectæ referunt Petr.de Ledesm.de Matrim.q.45 art.5.puncto 3. paulò antè dub.4.concl.3. P.Henriq.lib.11.c.3.n.4. Gutt.d.tract.de Matrim. cap.66 n.6.

φφ *Licentia*] An requiratur expressa ? Affirmant Menoch.de arbitr. casu 453.n.13.& 14.& cons.188. n.7 Petr.de Ledesm. in summ.p 1.de sacr Matrim.c.5 concl.4. dub 14. P.Henriq lib.11. cap.5.§.5.lit V. Cæuall d q.604. num.114. Petr.Cened pract & Canon qq.lib.1.q 10 num.79.in fin. Gonzal. ad reg.8.Cancell. gloss.47.n.52.vbi asserit sacra Cardinal.Congegat. in hæc verba decidisse : Non sufficit tacita licentia,quæ resultat ex tolerantia,

Digitized by Google

requiritur verò vel commissio generalis, ad administrandum Sacrament. vel si hæc absit, expressa vel specialis licentia. * Vide etiam Menoch consil. 199. n. 17. & consil. 198. n. 25. Rotam nouissimam decis. 273. ex n. 19. in Recollect à Farinacio.

χχ An sit in scriptis proferenda? Negant P Henriq. d. §. 5. lit. Z P. Sanch. lib. 3. disp. 35. n. 10. Cened. d q. 30. n 80.

ψψ An debeat actum præcedere. Affirmant Cened d. q. 30. n. 78. P. Ægid. d. q. 27 n. 31.

An requiratur vt non sit reuocata facultas concessa? Affirmant P. Sanch l 3. disp. 36. n 9. P. Ægid d disp 27 n 42. vers. sextò, resoluentes etiam licentiam non censeri sufficienter reuocatam, nisi iis quibus concessa fuit per certum nuntium, aut per literas significata sit.

ωω An licentia metu vel dolo obtenta valeat? Affirmant nisi dolus sit circa substantiam, P. Sanch lib 3. disp 39. num. 13. & 14. P. Ægid d. disp. 27. n. 37. Guttier. d tract de Matrim. c. 69. n. 14. & 15.

Vtrùm Sacerdos debeat credere dicentibus se habere veniam à Parocho, vt possint coram ipso contrahere? Negant, nisi certa signa afferant, P. Sanch. l. 3. disp. 37. n. 2. P. Ægid d. disp. 27. n. 39.

αααα An incumbat onus probandi asserenti licentiam proprij Parochi in contrahendo Matrimonio requisitam non interuenisse, quando contra eam opponitur à tertio? affirmat Mascard. de probat. concl. 982.

βββ *Et duobus, vel tribus testibus.*] Vide Petr de Ledesm in summ. de sacram. Matrim. c. 4. concl. 5. P. Rebello de obligat iustitiæ, p. 2. lib. 2. q. 8. sect. 8. n. 7. cum seqq. P. Ægid de Sacram. t 2. q. 27. n. 41. concl. 1.

γγγ An requirantur rogati? Negant Gregor. l. 1. verb. *Sin testigos*, tit. 3. part 4. P. Henriq l. 11. c. 3 §. 9. P. Sanch. lib. 3. disp. 141. n. 7. Cald Pereira de emptione, & vendit. cap. 6. n 22. Gutt. d. tract. de Matrim. c. 55. in fine.

δδδ Quid si vi detenti, & repugnantes interfint? Vide Cæuall, d. q. 64 num. 82. P. Sanch. lib. 3. disp. 39. num. 9. P. Ægid. d. q. 27. num. 44. Petr. Cened. pract & canon. quæst. lib. 1. q. 30. num. 108. ad finem.

εεε An requirantur omni exceptione maiores? Negant, etiamsi sint infames, excommunicati parentes, consanguinei, serui, familiares, & fœminæ; dummodo habeant vsum rationis, Spin. in Speculo testament. gloss 15. princip. num. 46. P. Henriq. d. § 9. Petr. de Ledesm. in tract. de Matrimon quæst. 45. art. 5. puncto 3. post 4. dub. vers. conclusio sit, Fr. Emman. in summa tract. 1. cap 219. num. 18 in 2. edit. P. Sanch lib. 3. disp. 41. num. 4. cum

Digitized by Google

cum seqq. Zerol. in praxi Episc p. 1 verbo Matrim. §. 14. Cæuall. d. quæst. 902. n 84 Cened. d q 30. n. 109. P. Rebello d. sect. 8. n. 8. P Ægid d q 27. n. 41.

ζζζ *Ad sic contrahendum omnino inhabiles reddit.*] Guttier de iuram. confirm p. 1. c 51. n. 22 cum seqq. Perez tit. 1. lib. 5. Ord. pag. 40. Menoch. de præsumpt. lib. 3 q. 1. n. 192. Cened ad Decret. collect. 58. n. 3. Fr. Emman qq. Regul tom. 3. q. 54. art 6. vers. Primum, Cald Pereira in l. Si curatorem, verbo, Cùm non absimilis, n. 22. vers. ex his, & nouissimè de empt. c. 30. n. 17. D. Barbos. p 2. ff soluto matrim. in Rubr. n 84. P Azor inst Mor p. 1. lib. 5. cap. 2. col 529. P. Sanch l. 3. disp 46. † Vide etiam Azeued. in l. 1. tit. 1. lib 5 nouæ recopil. n. 19 & 22. & 36. Vegam, Cuch. Zened. Veracruz, Ledesm. Maiol. Cordub. & Matienzo in locis relatis à Cæuallos d q. 604. n. 122. & seq. Rotam nouissimam decis. 273. n 42. in recollectis à Farinacio.

ηηη Sacra Cardin. Congreg ita censuit. Qui sine testibus, ac parocho clandestinè contrahunt, licèt eodem Decreto dicantur inhabiles ad sic contrahendum, non tamen manent inhabiles ad rursus contrahendum inter se vel cum aliis, si seruent Concilij formam, refert P. Rebell. d sect. 8 n 9.

θθθ *Et huiusmodi contractus irritos, & nullos esse decernit.*] An sponsalia clandestina irritet? Negant Nauarr. in man c. 22 n 134. Perez lib. 1. vers. Secundò circa prædicta dubitatur, tit. 1 lit. 5. Ord. Salzed. ad Bern. c. 73. vers. Nonò illud. Guttier. Canon. lib. 1. c. 18. n. 10. & refert plures Doctores nouissimè tract. de Matrim. c. 4. Veg. p. 2. summ c. 34. casu 20. vers. *Nota que si solamente*, Spin. in Speculo testam. gl 15. n. 84. Segur. in direct iudicum, p. 2. c. 15 n. 1. & 4 Petr. de Ledesm. in tract. de Matrim. q 45. art. 5. vers. 2. punct. dub. 4. Cæuall. d. q 604. n. 142. P. Henriq. lib. 11. c. 5. n. 8. P. Sanch. lib. 1. disp. 12. Cened. pract. & can. qq lib. 1. q. 21 n 9. & q. 30. n. 20. cum seq. D Mart. decis. 164. * Cæuallos d. q. 604. à n. 123. vsque ad 126. An respectu legitimitatis filiorum locum habeat? Negant Fuluius Pacian. de probation. lib. 2. c. 16. ex n. 63. vsque ad 67. Cephalus cons. 435. n 92. Peregr. cons. 91. n. 38 & fin. vol. 2. Sponsalia autem de futuro etiam clandestina non irritat, vt censuit Rota Romana decis. 25. n. 7. in recollectis à Farinacio.

ιιι An verba de præsenti inter puberes prolata clandestinè, & quæ constituunt matrimonium clandestinum, habeant vim sponsaliorum, & vti talia obligent? Affirmant Barthol. à Ledesm. de Matrim. dub. 18. fol. 1284. Ortix in sua summ. cap. 16 de Matrim in fine, Veg. lib. 6. suæ summ. casu 120. & lib. 4 casu 264. P. Henriq. lib. 11. cap. 5. §. 4. P. Rebello d. lib. 2. quæst. 9. num. 7. P. Ægid. de Sacrament. & censur. tom. 2. disput. 21. à num. 40. &

præcipuè

Digitized by Google

præcipuè n 47. Cald. Pereira de Empr. c. 3. n. 10. in fine. Negant Nauarr. conſ. 1. n. 3. ſub tit. de Sponſ. in 1 edit. & conſ. 3. n 3. ſub tit. de Clandeſt. deſponſat. in 2 edit. Azeued. l 1. n 23 33 & 36. tit. 1. lib. 5 nouæ Recop Petr. de Ledeſm. de Matrim. q 45. art. 5. punct. 2. poſt dub. 4. concl 1 & in ſum p. 1. de Sacr. Matrim. c 7. concl. 6 dub. 2. Spin. d gl 15 princ. n. 78 Cæual. d. q. 604 n. 79. P. Sanch lib. 1. diſp. 20. Guttier de iuram. confirm p 1. c 51 à n. 28. & nouiſſimè tract. de Matrim c. 1. totum, Treuiſ deciſ 9.

xxx An Matrimonium clam contractum abſque parocho, & teſtibus in locis, vbi nunquam fuit publicatum Conc Trident. vel vbi nunquam fuit receptum, vt in quibuſdam Galliæ partibus, & in Polonia, incolis illorum, dum ibi habitant, validum ſit? Affirmant Petr. de Ledeſm. in ſum. p. 1 de Sacr. Matrim. c. 6. concl. 4 dub 5. Cæuall. d. q. 604. n. 143. P. Sanch. lib 3. diſp. 18. n. 1. P Rebell. d. lib. 2. q. 7. ſect. 3. Guttier. d. tract. de Matrim. c 61. n 12.

† *Inſuper Parochum*, &c.] Vide Seguram, Couar. Spino, D. Pereſi. Salzed Veracruz, Azeued. Guttier. & Martienzo in locis citatis à Cæuall. d q 604 n. 126 cum tribus ſeqq.

* *Nec non ipſos contrahentes*, &c.] Vide Couar. in 4. 2 p c 6. in princ. n. 21. Azeued. Guttier & Mencha. in locis relatis à Cæual. d. q. 604. n. 130.

λλλ *Arbitrio ordinarij*] An vltra pœnam arbitrariam imponenda ſit triennalis ſuſpenſio, de qua in c. fin. de clandeſt. deſponſat Affirmant, dicentes illam correctam non eſſe per Concilium in præſenti, Salzed. in pract. c. 73 §. Octauo non eſt oblitioni, Veracruz in Appendice ad Specul. coniug dub. 11. in fin. Fr Emman. c. 221. num 4 in 2. edit. Petr. de Ledeſm in ſum p. 1. de Sacram. Matrim cap. 6. concl. 4. dub. 16. P. Ægid. de Sacram. & cenſur. tom. 2. lib 27. n 84 Negant Matienſ lib 1. gloſſ 7 n 2. in fine, tit. 1. lib. 1. nouæ Recopil. P. Sanch. lib 3 diſp. 48. à num. 3. cum ſeqq D. Guttier d tract. de Matrim. c 73. n. 4. † Vide Salzed. & Veracruz citatos à Cæuall. d. q 604. n 131. Lud. Molinam de Hiſp. primogen lib 2 cap. 16 & 20.

* *Puniri præcipit*, &c.] Vide Lud Molinam de Hiſpan. primog. d c 16. ex n. 16. Bobadillam lib 2 ſum. Politicæ c. 18 n. 170.

μμμ *Vt coniuges ante benedictionem Sacerdotalem in templo ſuſcipiendam, in eadem domo non cohabitent.*] Vide Conſtit. Conimb. 8 tit 9 fol 35. & Conſt. Portuenſ 3. tit. 10. verſ. Amoeſta. P. Ægid de Sacram & Cenſuris tom 3. diſp. 27. à num. 71. D Rebello de Oblig. iuſt. p. 2. lib 2 q. 7. n. 262. An ſit peccatum mortale conſummare Matrimonium ante Eccleſiæ benedictiones? Negant Nauar. in Man c. 22. num 83. Couar. de Sponſal lib. p. 2. cap 7. §. 2. num 2. Viuald in Candel. aureo p. 1. de Matrim. n 254.

Victor.

Digitized by Google

Victor. in sum. de Matrim num. 207 Ludou. Lop. p 2. instruct. conf. de Matrim c. 39 vers. Deinde disceptari solet, Perez lib. 1. vers. Quæri potest, tit. 1. lib 5. Ordin. Matiens. tit. 1. in Rubr. gloss 1. num. 98 lib 5. nouæ Recopil Petr. de Ledesm. de Matrim. quæst 45. art 5 punct 3. dub. 1. & in sum. p. 1. de Sacram. Matrim. c. 6. conclus 7. prope finem, Spin in Speculo testam gloss. 15. princ n. 18. Cened practicarum, & Canon. q lib. 1. q. 30. prope finem, & ad Decret. collect 49 n. 3 P Henriq. lib. 11 de Matrim. c 6 § 7. in fine, P Sanch. lib. 3 de Matr. disp. 12 P. Rebello d q. 7. n 2. nouissimè D. Guttier d. tract de Matrim. c. 48 n 3 & c. 106. n 13. † Vide Nauarr. in manuali, c. 22. n 83. Lanceliot. Conrad. in templo omn. Iudic. lib. 2 c. 12. n. 21. Cæuall. d q. 604. n. 132. & sequent. vsque ad 136. post Cened collect 43 ad Decretales n. 3. Matiens Spin Menoch. Ledesm. & alios.

*** Quale sit peccatum omittere benedictiones? Vide P. Sanch. lib 7. de Matrim. disp. 82. num 6. P. Ægid. de Sacram & Censuris, tom. 2. disp 27. n 71. D Guttier. d. tract de Matrimon. c. 106. n 11 & 12.

*** *Statuitque benedictionem à proprio Parocho.*] Vide Guttier. d tract de Matrim cap. 106. cum seqq. * Vide etiam Salzedo ad Bern. Diaz in prax. can c. 73. vers. 14 in fin. Caualcan decis. 12. n. 21. p. 2. Thom Sanch de Matrim lib. 3. 23. n 10. Menoch cons. 446 ex num 12. Cæuall. d. q. 604. ex n 54. vsque ad 65. & n 145. & in q 458 n. 35 & 36.

*** An sufficiat, quòd Sacerdotalis benedictio ab vno parocho viri, vel mulieris detur? Affirmant meliùs iudicantes, quod semper requiratur parochus mulieris, Fusc. de Visit. lib. 2. cap. 3. n. 21. vers Benedictionem tamen, Caualcan p. 2. decis. 12. à n. 21. Cæuall. Communium contra comm. q 604 n 148. Cened. ad Decretal collect 81 num 8 P Sanch. lib. 7. disp. 81. n. 4. D. Guttier. d. tract de Matrim c. 106. n 8. & 9.

*** An secundæ nuptiæ sint benedicendæ? Vide Menoch. de arbitr. casu 417. num 2. Couar. de Sponsal. p. 2. cap. 8. § 11. num. 2. Perez lib. 1. vers Est & alia pœna, tit. 1. lib. 5. Ordinam. Mozzi de Contractib. tit. de Matrim. c de naturalibus Matrim. n. 10. Cened ad Decret collect. 49. num. ...P. Sanchez d. disp 82. num. 11. cum seqq. latè D. Guttier. d. tract Matrimon. cap. 106. à num. 14.

*** *Nisi ab ipso Parocho, vel Ordinario licentiam*, &c.] Quòd Archiepiscopi, Episcopi, & similes iurisdictionem Ordinariam habentes in suis Diœcesibus, necnon & eorum Vicarij generales possunt licentiam concedere impartiendi benedictiones nuptiales suis subditis, resoluit Guttier. d. tract. de Matrimon.

cap 56.

Digitized by Google

cap.96 num.7. † Vide etiam Salzed in d.cap.73.vers.12.Nauarr. consil.27.& 41.tit.de Sponsalib.

σσσ *Quacumque consuetudine etiam immemorabili*, &c] Vide P.Sanch lib 7.disp.82.n.18.cum seqq.

τττ *Quod si quis parochus,vel alius Sacerdos*,&c.]Vide P.Henriq.in summ lib.13.cap.36.§.2 in fine,lit.E.& c.39.§.3.lit.C.ibi Clericus, &c.

υυυ *Sine regularis.*] An incurrat etiam pœnam excommunicationis ipso iure impositam per Clem.1.de priuileg. Affirmant dicentes illam non esse sublatam per Concilium in præsenti, Nauarr.consil 1.sub tit.de pœnis in 1.edit n.7 & consil.10. sub tit.de const.in 2.edit.P.Sanch.disp.48.n.8.& seq l 3.* Vide etiam Cæuallos in d.q.604.n.136.

φφφ *Sine illorum Parochi licentia matrimonia coniungere.*] An concedens assistendi licentiam Sacerdoti, incurrat pœnam latam in facientem? Vide P.Sanch.l 3 disp.49. per totam, Guttierr.d tract.de matrim.c.75.n.18.

χχχ *Aut benedicere.*] An Sacerdos benedictionem secundis nuptiis impertiens, in casu non permisso, incurrat suspensionem ferendam? Affirmant Petr de Ledesm. de Matrim q.63 art 2.ad fin.Perez d l.1.vers.Intelligas. Fr.Emman tom.1 summ c 241.in fin.in 2.edit. P Henriq. lib.1 r.c.6 §.3. in fin. P.Sanch. d disp.82. n 27. D.Guttier. d tract de Matrim.c 106.à n 16.* Vide Salzed. d.c.73.in vers.vndecimo. Cæuall.d q.604 num.137. Benedictio autem quòd gratis detur, statuit Alex.III. constit. sua p 1.c.7. & Innoc.III. in 1.Concil.Lateran c 66.

ψψψ *Ausus fuerit.*] An excuset à suspensione quælibet ignorantia etiam crassa? Affirmant, dummodo non sit crassa, vt sit ingens temeritas. P.Sanch. lib 3.disp.48.n.7. Guttier.d tract. de Matrim cap 75.n.16.

Ipso iure suspensus maneat.] A qua suspensione non solùm Episcopum,sed etiam eius Vicarium generalem posse absoluere,resoluunt P.Sanch.lib.3 disp.52 n.4. Guttier c 75.n.25.* Cæullos d.q.604 n.147.

ωωω *Habeat parochus liberum*, &c] Vide Const Conimb vlt. § fin.tit.9 Nau.in man.cap.22.n.69 vers.Quintò quòd Parochus, Azeued.lib.8.n 2.tit.1.lib 3.nouæ Recop. Cæuall.comm.contra comm.q.604.n.138. P. Henriq.in summ. lib 11.c.7. §.4. P. Rebello de oblig.iustit p.2.lib 2. q.7. n.6. P.Ægid d disp 27. n.74. Thom.Valasc.tom.1 Alleg.iuris alleg.72.n.106. P.Sanch lib.3. disp.15. n.22. vbi resoluit, quòd cum hæc ad solemnitatem Sacramenti pertineant, propter finem necessarium vitandi lites, obligant sub mortali, sequitur P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit.

Digitized by Google

pœnit. lib. 31 n. 242. vers. Vltimum, nouissimè D Guttier. d. tract. de matr. c. 60 n. 9 * Vide etiam vltra Menoch, Caualcan. Mascard. Sim de Prætis, & Guttier relatos à Cœuall. in d. q 604 n. 138. & 139 Prosper. Farinac. in praxi crimin. q. 77. c. 1. n. 16. & 17. Rotam nouissimam dec. 173. n. 1. in recollectis ab eod Farinacio. Virgin. Boccac de literis remiss. c. 4 ex n. 2. P Sanchez d. lib. 3. disp. 16. n. vlt & disp 48. n. 5. Guttier lib 2. pract. quæst. c. 4. n. 9.

α α α α *Sua peccata diligenter confiteantur.*] Vide P. Rebello d. q. 7. n. 1. Petr Ledesm in sum p 1 de sacram Matrim. concl. 22. vers. *Dige lo quarto*, c 2. † Vide etiam Ledesm. Cuch. & Matienç. relatos à Cœuall d q. 604 n. 140 & 141.

β β β β *Si qua prouincia*, &c.] Vide Cened ad Decret. collect 58. num. 6.

γ γ γ γ *Post triginta dies*, &c.] Quòd ab illo tempore obligeę, quoad annullationem Matrimonij, etiam ignorantes, resoluit post Medin. Henriq Petr de Ledesm Sanch lib. 3. disp. 17. n. 10. ad fin. Guttier. de Matrim. c 61. n 11.

* *A die primæ publicationis*, &c.] Vide Cœuallos d q. 604. n 142. post Nauarr. Veg. Ledesm Copinum, & Bursat consil 255. à n. 15. lib. 3 & consil. 349. n. 26. & conf 375. n. 14. vol. 4.

† *In eadem parochia facta.*] Vide Nauarr. consil 3. n. 1. lib. 4. de clandest. desponsi.

CAPVT II.

Determinatur persona inter quas solas contrahitur cognatio spiritualis orta ex baptismo, aut confirmatione.

β &c. DOcet experientia, propter multitudinem prohibitionum, multoties in casibus prohibitis ignoranter contrahi matrimonia, in quibus vel non sine magno peccato perseueratur, vel ea non sine magno scandalo dirimuntur. 1 Volens itaque sancta Synodus huic incommodo, & à cognationis spiritualis impedimento incipiens, statuit vt vnus tantùm siue & &c. vir, siue mulier, iuxta sacrorum *a* canonum instituta, vel ad summum 2 vnus, & vna 4 baptizatum, de & &c. Baptismo suscipiant; 5 inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius patrem, & matrem, necnon inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique patrem, ac matrem tantum *b* spiritualis 6 cognatio contrahatur. Parochus, antequam ad baptismum conferendum accedat, diligenter ab iis, ad quos spectabit, sciscitetur,

a c. non plures, de cons. dist. 4. & cap. quamuis, de cogn. spir. in 6.

b c. super quibus, c. pystaciũ, & cap fin. 30. q. 3. c. 1. c. super eo ferè, per tot. de cogn.

Digitized by Google

tur, 7 quem vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant; & eum, vel ξ eos tantùm ad illum suscipiendum admittat; & in libro ϖ eorum nomina describat; doceátque eos quam cognationem contraxerint; ne ignorantia vlla excusari valeant. Quod ρ si alij, vltra designatos, baptizatum σ tetigerint, 8 cognationem spiritualem nullo pacto contrahant, *a* constitutionibus, in contrarium facientibus, non obstantibus. Si τ Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, arbitrio Ordinarij puniatur. *b* Ea quoque cognatio, ex Confirmatione cõtrahitur, confirmantem, & cõfirmatum, illiúsque patrem, & matrem, ac υ tenentem non egrediatur: omnibus φ inter alias personas huius spiritualis cognationis impedimentis omnino sublatis.

a c. quamuis, de cogn. spir. in 6.
b Concil. Mogunt. c. 55. c. 2. 30. q. 1. c. 1. de cog. spir. in 6.

DECLARATIONES.

1 *Volens itaque.*] Nulla cognatio spiritualis contrahitur, nisi inter personas, quæ nominantur hoc Decreto.

2 *A cognationis spiritualis impedimento incipiens.*] Bulla Pij declaratoria cognationis spiritualis, est de cognatione spirituali contracta ante Concilium, & de Matrimonio contracto, vel contrahendo post Concilium. Qui igitur contraxit ante Concilium, matrimonium, non indiget dispensatione: vnde valet Matrimonium inter filium suscipientis, & baptizatam absque dispensatione etiam post publicationem Concilij: & S D.N. Gregor. XIII. dubitans, an declaratoria illa Pij V. esset reuocata, quia regula respondit non videri reuocatam, quia est magis declaratoria, quàm regula.

10. April. 1598. Congregatio Concilij censuit, speciem cognationis spiritualis inter susceptum de sacro fonte baptismatis, & filium filiámve suscipientis esse sublatam Decreto Conc c. 2. sess. 24.

5. Martij, 1597. Congregatio Concilij censuit, eum, qui tanquam testis solummodo interfuit baptismati filij N. neque suscepit, leuauit, vel aliud simile ministerium præstitit, nullam propterea contraxisse cognationem spiritualem: ideo enim N. nisi aliud impedimentum obstiterit, vxorem ducere posse, & in sic contracto matrimonio debere perseuerare.

Tarraconens. 29. Septemb. 1593. Congregatio Concilij censuit, cognationem ex confirmatione ortam, quæ dirimat matrimonium postea contractum contrahi solummodo inter confirmantem, & confirmatum, illiúsque Patrem & Matrem & tenentes.

3 *Vnus vir vna.*] Episcopus non potest concedere licentiam; vt duo viri, loco viri & mulieris, aliquem baptizatum de baptismo suscipiant.

4 *Baptizatum*

Digitized by Google

4 *Baptizatum de Baptismo suscipiant.*] Procurator non contrahit cognationem spiritualem sibi, sed mandanti. Hinc est, quòd vnus, qui sit viri, alter qui sit Procurator mulieris, baptizatum de Sacro fonte suscipere possint, sed non duo viri, vel duæ mulieres, vnusquisque tamen proprio nomine, non item vir loco mulieris, vel mulier loco viri.

5 *Inter quos & baptizatum.*] Inter maritum & vxorem suscipientis, & baptizatum, baptizatique patrem & matrem, & quascumque alias personas, tam ex parte suscipientis, quàm baptizantis, & baptizati, in Conc. Trident nominatim non expressas, Matrimonium non dirimitur, nec eius vsus, saltem ex hoc capitulo, impeditur. Ea quoque cognatio quæ erat inter leuatum & filium leuantis, nullum est impedimentum, idem in filio baptizantis, vel confirmantis.

6 *Spiritualis cognatio contrahatur.*] Spiritualis affinitas ex hoc Conc. Trid. Decreto pertinet ad Matrimonia contrahenda, non ad contracta dissoluenda.

Qui in Ecclesia dumtaxat fuit præsens ei qui domi fuerat verè baptizatus, sed deinde in Ecclesia fuerunt seruatæ solæ solemnitates, nullam cognationem spiritualem cum eo contraxit Itaque committatur Ordinario, vt si legitimis probationibus compererit d. N filium prius domi fuisse baptizatum, declaret nullum inter N ipsum, & dictum, filium adesse impedimentum cognationis spiritualis. *Infrà hoc c. §. Cognationis.*

7 *Quem vel quos elegerint.*] Congregatio censuit, si plures suscipiant, omnes contrahere cognationem si non constat, quis prius tetigerit, & plures sint electi, vel nullus: si verò vnus est electus, ille tantum contrahit.

8 *Cognationem spiritualem nullo pacto contrahant.*] Idem dicendum, si assisterent animo contrahendi compaternitatem, non tamen tetigerunt. Idem dicendum de eo, qui leuauit à Sacro fonte eum, qui domi ob imminens periculum fuit ante verè baptizatus: quod si plures sunt designati, quo omnes baptizatum tenuerunt, omnes qui fuerunt designati ad contrahendam compaternitatem, contraxerunt cognationem spiritualem qui tetigerunt, punito tamen Parocho, *cap. vlt. de cognat. spirit. in 6.*

In Episcopatu Abulensi est consuetudo communiter, quòd vulgariter dicta commater non tangat infantem, donec compater (postquam infans baptizatus, & infusa super eum aqua baptismi) ponat infantem in manibus commatris. Itaque dicta commater non tangit baptizatum, donec (vt præfertur) baptizatus leuatus est à fonte baptismali: dubitabatur ergo an attentis præmissis, dicta commater cõtraheret cognitionem spiritualem

Digitized by Google

cum ipso infante, & illius parentibus, ex suprà gestis, & assistentia in dicto actu vti commater nominata, ad ipsum effectũ: & ne desuper dubitari contingat, supplicabatur Sacræ Congregationi pro declaratione difficultatis huiusmodi. Ipsa verò Congregatio Concilij censuit, mulierem, quæ assistit infanti, & iam non tetigit infantem, non contrahere cognationem spiritualem.

Congregatio Concilij censuit, si tempore Matrimonij contracti inter N & Martham, in ætate minùs legitima, malitia ætatis defectum in Martha suppleuisset, ex eo vtrique non consummato ortum esse impedimentum publicæ honestatis iustitiæ, quo fortius vinculum est, quam id quod prouenit ex sponsalibus de futuro: quod si malitia ætatis defectum non supplepit huiusmodi Matrimonium, si modo forma seruata Concilij contractum fuit, esolui in sponsalia de futuro, ex quibus etiam oritur vinculum publicæ honestatis iustitiæ, licet debilius, quàm illud, quod inducitur ex matrimonio rato non consummato: itaque vtroque casu, vt N. cum sorore Marthæ matrimonium contrahere legitimè queat, opus esse Apostolica dispensatione.

21. Maij 1601. Congregatio Concilij censuit, sponsalia per verba de futuro contrahi posse, quandocunque ante contractum matrimonium, per verba de præsenti mutuo contrahentium consensu dissolui, atque vbi sic dissoluta fuerint, nullum hodie inducere impedimentum.

REMISSIONES.

4 Vide Galleg in speciali tract. de Cognatione spirituali, Cou. de Sponsalib. p. 2. c. 6. §. 4 Nau. in Man cap. 12. n. 37 & num. 140. Fr. Ludou. Beiam respons. casuum conscientiæ p. 1 casu 16. Fr. Emman. in summ. tom 1 cap 226. Pat. Sanch. de Matrim lib. 7. disp. 54. P. Henriq. in sum. l. 12. c. 11. P Rebello de Oblig. iustit. p. 2 lib. 4. q. 6. P Valer. Regin in praxi fori pœnit. lib 31. n. 148. cum seqq. P. Ægid de Sacram. & Censur. tom 2. disp. 12. à n. 22. cum multis seqq. Pet Ledesm. in sum p. 1. tract. de Baptismo c. 13. & de Sacram. Matrim. c. 17 nouissimè D. Guttier. tract de Matrim. c. 100 Aloys Ricc. in collect. decis p 4 collect. 1224.* Vide etiam Nauarr. conf. 53 tit de sponsal Matiensum in lib. 5. nouæ recopil tit. 1. gloss. 1. rubricæ ex n. 167. & Hier. Cæuallos in suis pract. quæst. commun. q 271.

Vtrùm qui suscipit aliquem de sacro fonte, teneatur ad eius instructionem? Vide Saa, verbo Baptismus, n. 17. P. Ægid. de Sacram. tom 1. quæst. 67. artic. 8. qui resoluunt, quod nati inter Christianos

Digitized by Google

Christianos communiter satis instruuntur à parentibus, vel præceptoribus, & susceptores ab hac cura excusantur, secus si nati sint inter infideles.

ß An cognatio spiritualis à viro contracta, eo quod aliquem tenuerit in Baptism. vel Confirmatione, transfundatur ad vxorem, vel è contra? Negant Tolet. in summ. lib. 7. cap 4. num 5. Matiens. in Rub tit. 1 gloss. 1. num 168 lib. 1. nouæ recopil Petr. Ledesm. de Matrim. q. 56. art 3 vers. Conclusio sit, & d c. 17. concl 6 dub. 3. P Soar. p. 3. q. 67. art. 8. versic Secundò explicat. Fr Emman. in sum. tom. 1. c. 226. n. 1. notab. 1. in 2. edit. P. Sanch. lib. 7. disp 54 n. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 31. n 149 Pat. Ægid. de Sacram & Censur. tom 1. disp. 32 num. 24. vers. Inter fœminam.

γ An hæc Cognatio contrahatur inter ipsosmet patrinos, veluti si vir, & fœmina sint simul patrini, an impediantur inter se iungi? Negant Ludou Lop in instructor. conscient p. 2. c. 51. de Matrim. col. 3. Veg tom. 1. sum. cap. 53. casu 40. Galleg. de Cogn. Spirit. c. 9. n. 8. P. Sanch lib. 7. disp. 54. num. 12. Fr. Emman. & P. Soar. vbi proximè.

δ An per procuratorem vel Nuntium specialiter destinatum contrahi possit hæc Cognatio? Negant Couar. de sponsal p. 2. c 6. §. 4. n. 6. P. Henriq. lib 12. c. 11. num. 4. P. Sanch lib. 7. disp 59. num. 4. P Rebello d lib. 3. q. 6. n 12. P. Valer. Regin. l. 31. n. 156. Candel. aur p. 1. de Matrim. n 160 Affirmant Saa in Aphorismis, verbo Matrimonium, tit. de Imped Matrim. num 39. P. Ægid d. disp. 32 num. 40.

ε *Siue vir, siue mulier.*] An religiosi in vtroque Sacramento possint esse susceptores? Negat, quia prohibetur in c. non licet, de consec. dist. 4. P. Rebello d. q. 6. n. 10 vbi id declarat, modò qui confirmatur, non sit etiam Religiosus, de quo etiam P. Val. Regin. d. lib. 31. n 157 vers. Quarta, resoluentes esse veros patrinos, si quem in Baptismo, aut Confirmat. suscipiant.

ζ An non baptizatus in Baptismo, & non confirmatus in Confirmatione patrinus esse possit? Negant P. Rebello d q. 6. n 6. P. Ægid. q. 32. n. 25. Petr. de Ledesm. d. cap. 17 conclus. 7. P. Valen. Reginald. d. lib. 31. num. 157. vbi etiam resoluit hæreticum, quia insignitus charactere baptismali, posse esse verum patrinum.

η An si Petrus suscipiat filium Paulæ adhuc infidelis, & hæc posteà baptizetur, possint valide contrahere? Negant Sylvest. verbo Matrim. 8. q. 7. dicto 12. Angel. & Rosel. quos refert, & sequitur P Ægid. q. 32. n. 27. Petr de Ledesm concl. 7. dub 1.

θ An infans possit esse susceptor? Negat Sayr. decis. 1 de Cognat. spiritual. vbi secus dicit in doli capace, Petr. Ledesm d.

Digitized by Google

concl.7 dub.3. An patrinus debeat esse maior baptizato? Negant Sayr. decis.4. cod. tit. P. Ledesm. d. conclus.7. dub.2. Affirmat Aloys. Ricc d. collect. 1224. in fin.

ι *Vel ad summum vnum et vnam.*] Vide Balb. decis.39 Quòd si plures patrini admittantur, an omnes contrahant cognationem? Affirmat Sayr decis.4 de Cognat. spirit. An Episcopus possit dispensare, vt sint duo viri, loco viri & mulieris, vel è contra? Negant Zerol. in praxi Epis. p.1. verbo Baptism. §.4. P. Sanch. lib.7. disp.57. n.7. P Rebello de Oblig iustit.2. in appendice ad lib.4. n.89. P. Valer Regin. d. lib.31. n.154.

κ *De Baptismo.*] Vtrùm hanc cognationem contrahat, qui alium suscipit in Baptismo non solemni? Affirmat post Nau. Saa, & Candel. Ægid d disp.32.n.39 concl 5 vbi declarat, si id faciat, vt munus susceptoris obeat, secus si id solùm faceret, vt puer commodiùs posset baptizari. Vide P. Sanch. lib.7. disp.57. n.12. Guttier. d tract. de Matrim. c.100. num 7.

λ An cùm infans vrgente necessitate domi baptizatur sine cerimoniis, & postea in templo eædem cerimoniæ adhibentur, illic contrahatur cognatio à suscipiente, non autem hîc? Affirmant, hîc contrahi, vbi scilicet confertur Sacramentum, non autem hîc, vbi solummodo confertur Sacramentale, Nau. in Man. cap.22. num.40. P. Valer. Regin. d. lib.31. num.154. vers. Secundum.

μ *Baptizatique patrem, ad matrem.*] An debeant esse carnales, siue legitimi, siue illegitimi? Affirmat Gallog. de Cognat. spirit. c.7. n.12. P. Sanch. lib.7. disp.54. num.16. P. Valer Regin. d. lib.31. n.150. vers. Cæterum.

ν *Parochus antequam ad Baptismum*, &c.] Vide Zerol in praxi Epis. p.1. verbo baptismum, § 7.

ξ *Vel eos tantùm ad illum suscipiendum admittat.*] Vtrùm si Parochus, ex his, quos parentes designarunt, vnum solùm admittat, ambóque nihilominus infantem suscipiant, contrahat repulsus à parocho Cognationem? Affirmant P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit lib.31.c.153.

ο Si Parochus non admittat designatum à parentibus baptizandi, & alium casu in Ecclesiam ingredientem vocauerit, vt baptizatum puerum susciperet, ac tangeret, an hùm eo contrahatur spiritualis cognatio? Affirmant Fr Ludouic. Beja part.2. casuum conscientiæ, casu 4. vers. Alterum, vbi à prius predicti casus probat Parochum in hoc euentu peccare mortaliter.

π *Et in libro eorum nomina describunt*, &c.] Si in libro debeat sint descripti duo compatres, vel commatres, non certificando quis eorum sit verus compater, an ratione innocentitudinis prohibeatur

Digitized by Google

hibeantur sine dispensatione Matrimonium contrahere inter se. Affirmat Stephan. Grat. discept. forens. c. 30. n. 9.

ρ *Quod si alij vltra designatos, &c.*] Quid si nulli patrini designentur, an omnes suscipientes contra hanc Cognationem? Negant Galleg de Cognat. spirit. c. 12. à n. 9. Veg. tom. 1. sum. c. 33. casu 40. in fine. Fr. Emman. tom. 1. sum. c. 226. n. 1. notab. 3. in 2. edit. P. Soar. p. 3. q. 67. art. 8. ad fin. P. Sanch. lib. 3. disp. 57. n. 12. Affirmant dicentes in hoc non corrigi c. fin. de cognat. spirit. in 6. per text. in præsenti, Nauar. in Man. c. 22. n. 39. Iac. de Graffis p. 1. l. 2. c. 85. n. 4. Petr. de Ledesm. de Matrim. q. 56. art. 3. vers. Est dubium annexum, & in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 17. concl. 6. dub. 2. Philiarch. de officio Sacerdot. tom. 1. p. 2. lib. 2. cap. 11. Viuald. in Cand. aureo, tit. de Sacr. p. 2. vbi de Baptismo, num. 70. Emman. Saa in sum. verbo Matrimonium, tit. de imped. dirim. n. 5. vers. Cognatio spiritualis, Pat. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 2. disput. 32. n. 37. P. Henriq. lib. 2. c. 11. §. 3. Pat. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 3. q. 6. n. 5. & in Appendice ad lib. 4. num. 95. P. Valer. Regin. d. lib. 32. n. 152. vers. Secundum, qui duo posteriores asserunt sacræ Congregat. Cardinales in hæc verba respondisse, Cùm plures suscipiunt, omnes contrahunt cognationem: si plures sint electi, vel nullus, sint vnus est electus; ille tantum contrahit.

σ *Tetigerint.*] An tactus sit de substantia, ita vt eo deficiente compaternitas non contrahatur? Affirmant Caputaq. decis. 246. p. 3. Verall. decis. 146. p. 1.

τ *Si Parochi culpa, vel negligentia, &c.*] Vtrùm Parochus peccet mortaliter, si eius culpa plures adhibiti, aut designati sint? Affirmant P. Ægid. de Sacram. & censur. tom. 1. quæst. 67. art. 7. n. 59. Negat P. Sanch. lib. 7. disp. 57. num. 6.

υ *Ac tenentem non ingrediatur.*] An vnus tantùm, vel vna, in Confirmatione debeat esse susceptor? Affirmat P. Rebello d. q. 6. n. 6. Negant soluentes etiam omnia supradicta perinde procedere in Confirmatione, ac in Baptismo, P. Sanch. lib. 7. disp. 57. n. 9. P. Valer. Reginald. d. lib. 31. n. 152.

φ *Omnibus inter alias personas huius spiritualis cognitionis impedimentis omnino sublatis.*] An per hæc verba censeatur sublatus Catechismus, seu cognatio quædam spiritualis nata ex catechizatione baptizati? Affirmat P. Sanch. lib. 7. disput. 10. P. Valer. Regin. d. lib. 31. n. 190. P. Rebello d. p. 2. lib. 3. q. 18. n. 20. cum seqq. Vide Petr. de Ledesm. d. c. 17. conclus. 5. dub. 1. & concl. 6. dub. 4. Guttier. d. tract. de Matrim. c. 84. per totum.

CAPVT III.

Breue est, non summatur.

a β &c. 1 IVstitiæ publicæ honestatis impedimentum, vbi sponsalia 2 quacumque ratione valida non erunt, sancta Synodus prorsus tollit; vbi *δ ε &c.* autem valida fuerint, 3 primum gradum non excedant, quoniam in vlterioribus gradibus iam non potest huiusmodi prohibitio absque dispendio obseruari.

DECLARATIONES.

1 *Iustitiæ publicæ honestatis.*] Hoc impedimentum intelligitur tantum in sponsalibus de futuro, secus si Matrimonium fuisset contractum per verba de præsenti, vt declarauit Pius V. in quadam Bulla. Dispositio etiam huius decreti retrotrahitur, prout supra in præcedenti Decreto de cognat spirit. dictum fuit. Ita declarauit S. D. N. Gregor. XIII.

2 *Vbi sponsalia.*] Scilicet per verba de futuro, non autem de præsenti. Ita esse intelligendum declarauit Pius V. in quadam Bulla sub data Kalend. Iunij 1568. dispositio etiam huius decreti retrotrahitur, prout supra in præcedenti decreto de cognatione spirituali dictum fuit. Ita declarauit Gregorius XIII. ex voto Congregationis.

Quacumque ratione valida non erunt.] Si sponsalia soluuntur de consensu, Congregatio censuit esse valida.

Præsupposita declaratione per constitutionem Pij V. super hoc decreto censuit Congregatio oriri impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus per verba de præsenti etiam nulliter contractis, omissa forma decreti Concil. Trident. cap. 1. huius sess.

Sponsalia de præsenti ante ætatem etiam vnius secuta carnali copula, non transeunt in matrimonium.

3 *Primum gradum.*] Facultate huius Decreti gaudent etiam illi, qui ante Concilium contraxerunt in secundo gradu, nam inter illos nulla affinitas præsupponitur.

In iustitia publicæ honestatis, & affinitate ex fornicatione attenditur remotior gradus.

Ex sponsalibus contractis per hæc verba, *promitto te ducere in vxorem, si factis denunciationibus non apparebit aliquod impedimentum*, non oritur impedimentum publicæ honestatis.

Ex

Digitized by Google

Ex Matrimonio contracto per verba de præsenti etiam non consummato, oritur affinitas, vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, éstque fortius & maius vinculum, quam impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalib. de futuro.

Item Congregatio censuit; ex matrimonio per verba de præsenti, copula non secuta, non oriri affinitatem, remanet tamen impedimentum hoc vlterioris gradus ex declaratione Pij V. sub datum Kalend. Iulij 1568. & ita fuit decretum per Congregationem 17. Aprilis 1586. & de ordine Sanctissimi præter Cardinales interfuerunt omnes priores ordinum & tres Reuerendissimi.

An ex matrimonio contracto per verba de præsenti non consummato oriatur affinitas vel impedimentum iustitiæ publicæ honestatis.

Congregatio respondit non esse impedimentum affinitatis; sed impedimentum iustitiæ publicæ honestatis, & fortius & maius vinculum, quàm impedimentum iustitiæ publicæ honestatis ex sponsalibus de futuro, & hoc Concilij decretum non loquitur de hoc impedimento, sed de illo tantum ex sponsalibus de futuro, ex quibus gradus istius impedimenti colligitur non intelligi ad primum gradum redactos, sed tantum illos qui contrahuntur ex sponsalibus de futuro, per Bullam felicis record. Pij V. sub datum Romæ.

REMISSIONES.

* Vide Emman. tom. 1. summ. cap. 214 n. 4. in 2 edit. Veg. t. 2. summ cap. 84 casu 16. Petr. de Ledesm. de Matrim. quæst 15. art. 4. dub. 1 & in summ p. 1 de sacram Matrim. cap 15. conclus 9. cum seqq & c. 16. per totum, P. Henriq. in summ. l. 12. c. 10. §. 2. P Rebello de obligat. iustit. p. 2. l. 3. quæst 14. & in hoc lib. 4. in Appendice, num 97. cum seqq. P. Valer. Reginald. in praxi for. pœnit. lib. 31. cap. 18 num. 126 cum seqq P Aegid de Coninck de Sacram & censur. tom. 1 disp. 32 num 58. cum seqq. P Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 68. num. 10 cum seqq nouissimè D Guttier. tract de Matrimon. cap 103 * Vide etiam Azeued. in l 7 tit 20. lib. 8. nouæ recop. n 11. 12. & 29 Salzed ad Bern. Diaz in praxi canon. c. 83. lit. B. Vincent. Grilenzon cons. 30. n. 2. & 8.

β Extat super hunc text. peculiaris declaratio Pij V. in motu proprio, qui incipit, Ad Romanum spectat, edito anno 1568. ibi, Auctoritate Apostol. tenore præsentium declaramus & definimus, Decretum Concilij huiusmodi omnino intelligendum

Digitized by Google

esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in Matrimonio sic, (vt præfertur) contracto, sed in eo durare adhuc impedimentum omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de iure veteri ante prædictum Decretum Concil. introductum erat, refert Nau. in man. c 22 n 37. P. Henriq d.c 10. § 2. Val p. 4. disp. 10. q 5. punct. 3. P Sanch. l. 7 disp. 7. n. 5. P. Rebell. de oblig. iust p. 2. l. 4. in Append. num 98. P Valer Reginald. d l. 31. n. 128. P. Ægid d.tom 2 disp. 32. dub. 5 n 70. concl. 3.

γ Sacra Cardinalium Congregatio censuit, ex Matrimonio per verba de præsenti copula non secuta, non oriri affinitatem, remanere tamen impedimentum hoc vlterioris gradus, refert P. Rebello d. Append n. 106. & Guttier. d.c 103. n. 24.

δ *Vbi autem valida fuerint.*] Vide P. Rebell. d quæst. 14 num. 3. Ægid. disp 32. n. 61. vbi resoluit, ex sponsalibus, aut Matrimoniis metu, aut errore personæ, aut deliberatè, aut à delicto sufficienti ratione contractis, ideóque inualidis, nullum nasci impedimentum: & idem extendit ad sponsalia aut matrimonia, cum incerta contracta, quia deficit legitimus consensus, qui debet in certam personam ferri, & P. Valer. Reginald. d. l. 31. n. 127. Guttier. d. c. 103 n 18. † Tretiſan. in decis. 9. n. 3 lib. 1.

ε An hoc impedimentum oriatur ex sponsalibus conditionatis ante aduentum conditionis? Negant ob defectum consensus, qui suspenditur vsque ad eundem aduentum, P. Sanch. l. 7. disp. 69 P. Valer. Reginald. d. lib. 31. num. 129. P. Ægid disput 32. num. 61. Petr. de Ledesm. d. cap. 15. concl. 9. dub. 2. in fine, Guttier. d. c. 103. n. 19.

ζ An oriatur ex sponsalibus contractis à parentibus nomine filiorum, sine consensu illorum? Negant P. Sanch. lib. 7 disp 68 num. 18. & 19. P Valer Reginald. d. lib 31 num. 129. vers. Aduerte quintò, vbi rectus resoluendum putat, si iidem filij consenserint, siue expressè, siue tacitè, vt si parentes fuerint, nec cùm iam essent dolo capaces, contradixerint, vide Petr. de Ledesma d cap. 16. concl. 5. dub 2.

η An oriatur ex omnibus sponsalibus quacumque ratione initis, quandiu ipsa publicantur, & nullitas occulta? Affirmant Nauarr. in man cap. 22. num. 57. P. Ægid disp. 32. num. 69. P. Valer Reginald. d. lib. 32 num. 27. vbi num. 70 vers. Excipe, resoluit, Matrimonium clandestinum, cùm habeat eandem sponsalium, inducere eodem modo impedimentum, atque alia sponsalia.

CAPVT

CAPVT IV.

Breue est, non summatur.

α* β &c. PRæterea a sancta Synodus, eisdem, & aliis grauissimis de causis adducta, impedimentum, quod 1 propter affinitatem ex fornicatione contractam inducitur, & matrimonium, postea factum dirimit; ad eos tantùm, 2 qui in primo & secundo gradu coniunguntur, restringit; 3 in vlterioribus verò gradibus statuit, huiusmodi affinitatem matrimonium postea contractum non dirimire.

a c. quadã cum multis seq. 32. q. 7. & toto tit. de eo qui cogn. cõs.

DECLARATIONES.

Dispositio huius Decreti etiam reperietur prouv. supra in præcedentibus Decretis, c. 2. & 3. de cognat. spirit. & iustitia publicæ honestatis dictum fuit, & ita etiam declarauit S. D. N. Gregor. XIII. deuotè hoc c. intelligendum esse.

1 *Propter affinitatem ex fornicatione.*] Qui suspicatus est etiam leuiter se fornicatum fuisse, & carnalem habuisse commixtionem cum muliere, cuius sororem postea duxit in vxorem, indiget dispensatione, & filij, quos ex tali Matrimonio procreauit, illegitimi sunt.

Congregatio Concilij censuit, affinitatem superuenientem etiam perillicitum coitum dissolere sponsalia, quæ fuerint contracta de futuro, & peracta pœnitentia, vel paste illius posse incestuosum ab Episcopo dispensari, vt cum alia contrahat.

2 *Primo & secundo gradu.*] In primo, & secundo gradu transuersali dispensatur ex causis ordinarijs; in reliquis, non nisi ex magna causa.

Anglonẽsis 26. Augusti. 1593.

3 *In vlterioribus verò.*] Impedimentum istud quod propter fornicationem contractum Matrimonium dirimit, habet etiam locum & comprehendit sponsalia per verba de futuro contracta, vt censuit Congregatio.

Congregatio Concilij censuit, fœminam Episcopo, quæ suisset Caputaquensi. 16. Decembr. 1593. Ioannem Antonium Oratorem mortuum sinoptimæ vxore; accipere in vxorem Ioannam mulierem fuerit vxor Angeli, qui tertio aut quarto consanguinitatis gradu, cognatus erat cum Diamante prima vxore Oratoris; cum tantus affinitatis genus sublatum fuerit, ideò declarandum impedimentum huiusmodi hodie non obstare.

Digitized by Google

19. Dec. 1596. Congregatio Concilij censuit, affinitatem ex illicita copula prouenientem restrictam esse ad secundum gradum decret. Concilij c. 4 Sess. 14. de Reform. Matrim.

Die 31. Martij, 1590. Congregatio Concilij censuit, ad dignoscendum, an subsit impedimentum affinitatis prouenientis ex fornicatione, attendendum esse gradum remotiorem, ideóque quemadmodum inter eos, qui tertio gradu affinitatis ex fornicatione procedentis coniunguntur matrimonio post concilium, quod huiusmodi impedimentum ad primum & secundum gradum restrinxit, licitè contrahitur: ita etiam contrahi potest inter eos, qui simul secundo, & tertio gradibus, huiusmodi affinitatis ex fornicatione inductæ coniunguntur: item censuit omissionem à denuntiatione non reddere matrimonium nullum.

In matrimonio contracto inter hæreticum & Catholicum & è conuerso qui essent aliquo gradu cognationis, vel affinitatis coniuncti, quamuis pro istorum parte supplicaretur, qui tamen etiam legitimo impedimento cessante Catholicus cum hæretico contrahere non potest, licet contractum valeat iuxta glossam communiter receptam in cap. cum oporteat 28. q. 1. nullo modo videtur dispensandum ne huiusmodi exitialibus matrimoniis sedes Apostolica autoretur, quia potius partes Ordinarij sunt, talia matrimonia irrita, & nulla declarare, & Catholicis licentiam & fauorem impetrare, inuocato auxilio brachij sæcularis.

An ex clausula illa, ex quauis matrimoniali dispensatione apponi solita, videlicet, dummodo propter hoc mulier rapta non fuerit, possit Ordinarius denegare executionem matrimonij, si rapta tamen à raptore separata non fuerit, in loco tuto & libero constituta raptorem habere in virum sententiat, prout requiritur decreto Concilij.

Congregatio censuit, dispensationem esse subreptitiam: ideo Episcopum debere executionem matrimonij denegare.

An Ordinarius possit denegare executionem obtentæ dispensationis, donec raptor decretum Iudicis arbitrio ipsa raptam dotarit, iuxta decretum prædictum, Congregatio Concilij censuit, Episcopum executionem legitimæ dispensationis denegare posse; donec raptor effectualiter raptam decenter dotauerit iuxta præfatum decretum Concilij.

S. D. N. Gregor. XIII ex sententia Congregationis dixit, per hoc decretum sublatum censeri impedimentum quoque superuenientis affinitatis post contractum Matrimonium: quia si impedimentum dirimens sublatum est, quod maius est, ergo & istud quod solum impedit, ne is per quem contracta est affinitas

Digitized by Google

affinitas sine peccato possit exigere debitum, quod minus est: præterea Concilium sustulit tertium & quartum.

REMISSIONES.

α Vide Perez lib. 8. Ordin. pag. mihi 315 Guttier. Canon lib. 1. c. 15. num. 11. & quæst. 23. Veg. tom 1. sum. c. 34. casu 53. fr. Emman. in sum. tom. 1 c. 228. n. 4. in 2. edit q. Regular. tom 1. quæst. 63. art. 1. P. Henriq. in sum. lib. 12. c 90. §. 1. Sayr. in Clavi reg lib 8. c. 4. n. 6. P. Sanchez de Matrim. lib. 7. disp 67. num. 4. cum seqq Petr. de Ledesm. de Matrim. quæst. 55. art. 3. dub. fin. & in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 15. P. Ægid de Conink de sacr. & censur. tom. 2. disp 32 à num. 43. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnitent. lib. 31. num. 147. pluses ex antiquioribus refert Cened. ad Decret. collect 19. num. 4. nouissimè D Guttier tract. de Matrim. c. 99.* Vide etiam Instructor. conscientiæ p. 1 c. 197. co. 11. Veracruz in append. ad Specul. coniug. fol. 170. Salzed. ad Bern Diaz in prax. can. c. 83. lit. D.

β An affinitas iure naturæ sequatur ex copula fornicaria? Affirmant P. Rebello de Oblig. iustit. part. 2 l. 3. quæst. 15. num. 9. P Sanch. lib 7. disput. 56 num. 8. P. Ægid. dict disp 32. num. 49.

γ An Affinitas ex Matrimonio orta sit restricta per Conc. in præsenti? Negant resoluentes hodie etiam dirimere matrimonium vsque ad quartum gradum, sicut statutum erat in c. Non debet, de Consang. & Affinit. Viuald. in Candel aureo, tit. de Sacram p. 1. vbi de Marrim. num 295. Nauar in Man. c. 22. n. 43. Chilard. de officio Sacerd. tom 1. p. 2. lib. 2. c. 12. vers. Consanguinitatis, Lara in l. si quis à liberis, in princ. num 93. ff. de liberis agnosc. Emman. Saa in summ. verbo matrimonium, tit. de imped. dirim. num. 13. Perez lib. 5. col. 3. tit 15. lib. 8. Ordin. Llamas p. 3 methodi curat. c 8. §. 19. Tolet in sum lib. 7. cap 11. num 4 Azeued. lib 7. num 9. tit. 21. lib. 8. nouæ Recopil. Barthol. Ledesm. de Matrim dub 41 conclus 1. Valent. p. 4. disput. 10 quæst 5 puncto 3 F. Emman. tom. 1. sum cap. 228. num. 4. in 2. edit. P. Henriq. lib 12. c 10. num. 1. lit. H. Petr. de Ledesm de Matrim. q 55. art 6. paulò post princ. P. Rebello d. q. 15. n. 6 D. Guttier. d tract. de Matrim. c. 99 n. 14

δ *Ex fornicatione.*] An ex omni copula illicita? Affirmant P. Sanch lib 7 disp 67. n 7. P Valer. Regin. d. lib. 31 num. 147. Petr. de Ledesm. d. c. 15. concl 6.

ε *In vlterioribus verò gradibus*, &c.] Vide motum proprium Pij V. editum anno 1566 incip. Ad Romanum, ibi: Declaramus, & auctoritate Apostolica decernimus, nullum hodie impedi

Digitized by Google

impedimentum remanere, quominus in vlterioribus gradibus huiusmodi, liberè & licitè matrimonium contrahi possit. refert P. Sanch. lib. 7. disput. 67. num 4. & nouissimè D. Guttier d. tract. de Matrim. c. 69. num. 13. † An copula fornicaria habita cum consanguineis alterius coniugis in 3. vel 4. gradu, impediat hodie debiti exactionem à propria vxore, vel viro? Negant Guttier. de matrim. cap. 99. num. 16. & frater Basilius de impediment. matrimonij 83. cap. 1. fol mihi 364. col. 1.

CAPVT V.

a c. fin. §. pen. de cland. desp. Clem. vnica, de conf. & aff.

1 * &c. SI quis intra a gradus prohibitos scienter matrimonium contrahere præsumpserit, separetur, 2 & spe dispensationis consequendæ careat: idque in eo multo magis locum habeat, qui non tantùm matrimonium contrahere, sed etiam consummare ausus fuerit. 3 ¶ Quod si ignoranter id fecerit, si quidem solemnitates in contrahendo matrimonio neglexerit, eisdem subiiciatur

b c. fin. de imm. eccl. cap. quia frustra, de vsu.

pœnis: non enim dignitatem facilè experiatur, b cuius salubria præcepta temerè contempsit. 4 Si verò, solemnitatibus adhibitis, impedimentum aliquod postea subesse cognoscatur, cuius ille 5 probabilem ignorantiam habuit, nunc facilius cum eo †, & gratis dispensari poterit. 6 In contrahendis matrimoniis, vel nulla omnino detur dispensatio, vel rarò: 7 * & cuidque ex causa, & gratis * concedatur. 8 ¶ In secundo gradu nunquam dispensetur † nisi inter magnos principes, & ob publicam causam.

DECLARATIONES.

1 *Si quis intra*, &c.] Intra gradus prohibitos, qui se cognouerunt carnaliter, sine tractatu & conditione Matrimonij, postea volentes Matrimonium contrahere, & petentes secum dispensari in aliquo impedimento, & facentes se carnaliter cognouisse: si obtineant ex aliqua causa non probata, dispensationem, potest ea dici subreptitia, & sic nullam obtinuisse dispensationem, eo quod non narrauerint cognitionem carnalem.

2 *Spe dispensationis.*] Quando scilicet impedimentum prouenit ex consanguinitate & affinitate, non autem ex impedimento Iustitiæ publicæ honestatis, ad quod prohibitio hæc non se extendit. *Infrà hoc cap. §. In secundo.*

Digitized by Google

Sic etiam indigent noua dispensatione, qui obtinuerunt literas, & eis non præsentatis, vel (quia per nuncium intellexerunt dispensationem fuisse obtentam, vel supplicationem datam,) contraxerunt, & se carnaliter cognouerunt.

3 *Quod si ignoranter.*] Pro petitione eorum, qui contractis sponsalibus, tam post publicatam confirmationem Concilij, quàm denuntiandi necessitatem in matrimonio, non seruata denuntiatione in postulatione dispensationis, non expresserunt, vt ipsi dicunt, errore agentium ante Concilij Tridentini confirmationem esse facta sponsalia, non cõceditur dispensatio.

4 *Si verò solemnitatibus.*] Illis qui ignorantes gradum post Kalend. Maij 1564 contraxerunt, petentibus dispensationem in locis vbi non esset publicatum Decretum de clandestinis Matrimoniis, censuerunt eam dandam esse gratis: hoc habet locum in compositionibus, non in mercede, quæ soluitur ob expeditionem bullarum.

5 *Probabilem ignorantiam.*] Non debent concedi dispensationes Matrimoniales sub prætextu ignorantiæ decretorum Concilij, si hæc ignorantia fuerit post Kal. Maij Anni 1566. in supplicationibus autem non exprimantur Kal. Maij, sed sufficit si colligatur ex narratione facti.

Placuit quoad tertium tantum gradum dispensari cum iis, qui ignorantes gradum, non clandestinè post Concilij confirmationem contraxerunt, dum tamen eorum ignorantia probabilis fuerit. Item pro iis, qui ignorantes contraxerunt in tertio aut quarto, si postmodum factis aliis proclamationibus iuxta Concilium Tridentinum habetur notitia impedimenti. Pro iis etiam qui in tertio aut quarto gradu propter angustiam loci, aut eo quod non inueniuntur paris conditionis, sicut & pro eo qui vult ducere in vxorem sibi attinentem pauperem, constituendo illi dotem, aut etiam pro sedandis litibus aut discordiis componendis contrahere volunt, visæ fuerunt legitimæ causæ ad dispensandũ de contrahendo, dummodo gratis prorsus. At in tertio maturiùs procedatur. *Supra huius Sess. c. 1. § Qui contraxerunt.*

Idem seruãdum est quod in casibus supradictis, in iis videlicet Matrimoniis per verba de futuro publicatis, præcedentibus aut, subsequutis osculis, aut per fidei vel munerum dationem, quæ in nonnullis prouinciis vim habent Matrimonij contracti per verba de præsenti, dummodo huiusmodi sponsalia contracta sint ante confirmationem Concilij, & fuerint proclata interuenientibus aliquibus supradictis actibus. Et si etiam de tertio gradu agatur, placuit quod possint accipi compositiones; sed non possint cogi isti qui contraxerunt, ad petendam dispensationem, etiamsi

Matrimoniũ

Matrimonium esset consummatum, si nollent petere, & ambo vellent resilire, vel alter saltem eorum.

6 *In contrahendis Matrimoniis.*] Cùm dubitatur an contrahentes sint in quarto vel quinto gradibus prohibitis, arbitrio Ordinarij hoc relinquitur vt credat illis testibus & probationibus, quæ ei magis probare videbuntur. Congregatio idem censuit in sponsalibus esse obseruandum.

7 *Idque ex causa.*] Causa est legitima, si dos non esset competens, in quarto tamen gradu.

8 D N. ex vna sententia Congregationis respondit, dispensationem subreptitiè obtentam non videri, cum in supplici libello dictum fuerit de loci angustia; si modò verum est oratores in eo loco, vbi contrahendum est Matrimonium, viros sibi non consanguineos paris conditionis, quibus nubant, inuenire non posse.

Cardinales Congregationis Concilij Tridentini habent facultatem à Papa declarandi, quæ sunt causæ dispensationis matrimonialis, & quo sensu sunt illæ accipiendæ. Causa verò dotis non sufficientis est iusta, vt cum aliquo in quarto consanguinitatis gradu dispensari possit, pro cuius verificatione sufficit, si in eo loco, in quo mulier habitat, ipsa diligentiam adhibeat, in perquirendo virum parem, à quo cum tali dote in Matrimonium ducatur, neque tamen inueniat, qui eam habere velit.

Qui contraxerunt in secundo aut tertio gradu etiam post confirmationem Concilij, antequam tamen illius confirmatio innotesceret, potuerunt simpliciter dispensari. *Suprà hoc cap. §. Placuit quoad.*

Qui contraxerunt sponsalia ante Concilij confirmationem, cum essent in gradu prohibito, & postea volunt contrahere matrimonium, non possunt absque causa dispensari. Causa idonea videtur, si conuersatio cum sponsa, aut publicatio sponsalium præcesserunt, aut quid simile, præter alias causas à iure receptas. Vicarius Episcopi nihil prorsus potest accipere siue pro laboribus in instruendo processum, siue pro Decreto super dispensationibus Matrimonialibus habitis à Sede Sancta Apostolica. *Suprà, huius sess. c. 1. §. Qui contraxerunt in tertio.*

9 *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Pius V. declarauit hoc intelligi de gradibus affinitatis & consanguinitatis. Congregatio tamen idem censuit in sponsalibus, prout decretum fuit in Congregatione, caput tertium suprà loqui de sponsalibus de futuro iuxta Bullam Pij V. incipientem: *Ad Romanum*, sextum verò loqui de Matrimonio contracto, & consummato, quia verba

Digitized by Google

verba contextus id ita esse ostendunt De Matrimonio verò rato tantùm, nihil habetur in hoc Concilio Tridentino, sed illud (provt est de iure,) est maius quoddam impedimentum quàm sint sponsalia, & idcirco remittendum iuris dispositioni & prudentiæ S D N. qui pro rerum & causarum varietate prouidebit singulis casibus.

Cum iis qui contraxerunt in secundo gradu ante Concilij confirmationem sub spe dispensationis obtinendæ, & præsertim si venerunt ad Curiam, atque cœperunt agere pœnitentiam salutarem ipsis impositam, videtur dispensandum esse, etiamsi nulla signata sit supplicatio.

Facta relatione cum Sanctissimo in consistorio, Sanctitas sua visa est annuere concessioni istarum dispensationum, *Supr. hoc cap §. Intra gradum*, pro iis, qui se carnaliter cognouerunt, provt ante solitum erat, cum ista expressione copulæ, etsi non exprimeretur, quòd publica facta esset. Si post impetratas literas dispensationis, ante illarum præsentationem & Decretum Ordinarij, se cognouerunt nullis factis aut adhibitis solemnitatibus, committitur Ordinario, vt si dictæ literæ dispensationis sibi præsentabuntur, & causa in eis expressa probabitur legitima coram se, simúlque quòd oratores post impetratas literas se cognouerint; dispenset cum eis, iniuncta tamen ipsis salutari pœnitentia, propter incestum, arbitrio suo. Quòd si tales contraxerint coram parocho habita notitia obtentæ dispensationis, & se carnaliter cognouerunt, committitur vt suprà. Additur verò punitio parocho qui non seruata forma Concilij coniunxit oratores in Matrimonium, & quidem grauior, si sciuit illos in gradu prohibito se attinere, nec literas dispensationis vidit

Iis qui Romam miserunt pro dispensatione, & habito nuncio quòd literæ fuerunt expeditæ, contraxerunt, vel se cognouerunt, & ita verum est fuisse expeditas, & haberi datas ante contractum vel commistionem, dandas dispensationes esse Congregatio Cardinalium censuit. Idem visum est, etiam hoc posito, quòd literæ non essent expeditæ, sed supplicatio signata, & ex toto expedita. Ipsa quoque Congregatio Cardinalium censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si eius mentio non est facta in supplicatione: copula verò superueniente post dispensationem ab Ordinario factam, non impediri Matrimonij validitatem.

Episcopus auctoritate ordinaria non habet facultatem dispensandi in gradibus affinitatis, seu consanguinitatis à iure prohibitis, circa contrahentes matrimonia.

REMIS

Digitized by Google

REMISSIONES.

a Vide P. Ægid. de Coninck de Sacrament. & censur. tom. 2. disp 33. à num. 42. P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. n. 139. cum seqq. & n. 189. & 203. P. Rebello, de oblig. iust. part. 2. lib. 3. q. 5. à n. 19. * Vide etiam Nauarr. in manuali, cap. 22. n. 86. & consil. 12. & 5. de consanguin. & affinit. Iacob de Graffis lib. 2. Suár. decis. aurear. p. 1. c. 81. n. 5. Guttier. lib. 1. canon. quæst. c. 15. ex n. 17. & c. 22. n. 5. 25. & 26. Spino in Speculo testam. gloss. 15. princ. num. 55. Ioan. Bapt. Costa de facti scientia & ignor. centur. 2. dist. 38 ex n. 9. Item Guttier. de matrim. cap. 122. n. 6.

b An consanguinei, vel affines, qui tacita copula obtinuerunt dispensationem super impedimento consanguinitatis, vel affinitatis, sint subreptitij, & matrimonium postea contractum sit nullum? Negant Nauarr. consil. 1. q. 19. sub. tit. de constit. & consil. fin. de cognat. spirit. & consil. 8. & 9. de consanguin. & affinit. Emman. Saà verbo dispensatio, num. 10. Salzed ad Bern. cap. 126. vers. Vnde meritò, Veg. tom. 2. summ. cap. 34. casu 97. *Nota porque viene.* Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 236. num. 5. P. Henriq. in summ. lib. 12. cap. 2. §. 4. & §. 7. Cæuall. communium contra commun. q. 7. 37. Petr. de Ledesm. de matrim. q. 56. art. 5. & in summ. de Matrim. c. 27. diffic. 3. concl. 1. Læl. Zech. de republ. Ecclesiast. c. 28. de parocho, pag. 367.

Affirmant Galleg. de cognat. spirit. c. 24. à n. 1. Sarm. lib. 1. selectar. c. 9. n. 3. Emman. sibi contrarius *del orden del juizio*, cap. 10. n. 4. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31. num. 200. vers. Simúlque, Ludouic. Lopez in instructor. consc. tom. 2. cap. 296. Guttier. Canon. lib. 1. cap. 15. & nouissimè trach. de Matrim. c. 124. num. 12. cum seqq. Paul. Comitol. responsor. Moral. lib. 1. q. 104. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Dispensatio, §. 4. Stephan. Quarant. in summa Ballarij, verbo Matrimoniales dispensationes, n. 13. P. Rebello de oblig. iustit. p. 2. lib. 3. disp. 14. num. 3. & lib. 8. disp. 25. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapol. c. 25. n. 4. Latè Nicol. Garc. de benefic. p. 8. c. 3. num. 31. cum seqq. vbi n. 66. & 70. sequentes adducit super hoc sacræ Congregationis responsiones.

c Congregatio Cardinalium Concilij censuit, dispensationem subreptitiam, si inter consanguineos, vel affines, vel spirituali cognatione coniunctos carnalis copula præcessisset, cuius mentionem in supplicatione non fecissent, propterea quòd tales consanguinei, affines, & cognati spirituales per hanc carnalem copulam redditi sunt inhabiles ad contrahendum matrimonium, ex eo, quòd dicuntur commisisse incestum, qui impedit

ince

Digitized by Google

incestuosos contrahere matrimonium, ideo pro validitate dispensationis super gradu prohibito necessariam esse de iure expressionem copulæ carnalis, provt stylus curiæ observat.

ð Congregatio Cardinalium Concilij Trident censuit, dispensationem reddi nullam ex copula præcedente dispensationem, si de ea non fuerit facta mentio in supplicatione. Copulam verò superuenientem post dispensationem ab Ordinario factam non impedire matrimonij validitatem

ε An dispensatio super impedimento Cognationis spiritualis, vel etiam publicæ honestatis, non facta mentione de copula inter impetrantes habita, sit subreptitia, & nulla? Negat cum Nauar. P. Sanch. lib. 7. disp. 15. n 8. & lib. 8 disp. 25. n 9 Affirmant per text in cap 2. de eo qui cognouit consang. vxoris suæ, Galleg de Cognat. spirit. cap. 24. Matiens. in Rubr tit. 1 gloss. 1. n. 137. lib. 5. nouæ Recopil. Guttierr. Canon lib. 1. c 23. n. 15. Men. de Arbitr. casu 502. à n. 1. Garci d. c 3 n. 64.

ζ *Intra gradus prohibitos.*] An intelligatur de quocumque etiam impedimento dirimente? Negat P. Henriq. lib 12. c. 3. §. 8. lit. P. Affirmant Petr. Ledesm. de Matr q 56 art fin dub 2 diffic 1. concl. 1. P. Sanch. lib. 8. disp. 42 n. 7. & disp 25. n. 24.

η *Quod ignoranter id fecerit*, &c.] Vide Nauar. in cap si quando, de Rescr. except 5. n 5. & in c. si quis autem de Pœnit. dist. 7. n. 66. cum seqq Guttier. Canon lib. 1. c 15. n 2. P. Sanch. lib. 3. disput. 42 n 7. in fine.

θ An excuset ignorantia crassa? Affirmat, dummodo non sit ingens temeritas, P. Sanch. lib. 2 disp. 40. n 4 in med.

ι *Tunc facilius cum eo, & gratis, poterit dispensare.*] An solus Romanus Pontifex? Affirmat P. Sanch de Matr. lib. 8. dis. 6. num 19. † Vide etiam Guttier. de matrim. c. 122. n. 2. 6. & 7.

κ *Idque ex causa*] Causas, quæ hodie in praxi versantur in Romana Curia, pro quibus dispensationes ad contrahenda Matrimonia conceduntur, vide apud P Henriq. lib 12 c. 3. §. 9. P. Sanchez lib. 8. disp 19 Galleg. de Cognat. spirit. c. 22. Fr Emman in sum tom. 3. c. 237. in 2. edit. P. Ægid. de Sacr. & Cens. tom 2. disput. 33. n. 45. cum seqq. P Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 31 n. 196. cum seqq P. de Ledesm. in sum. p. 1 de sacram. Matrim c 17. concl. 5. cum seqq.

λ Prima est. Quòd cùm oratrix dotem habeat minùs competentem, iuxta status sui conditionem, cum qua virum sibi non consanguineum, vel affinem paris conditionis, cui nubere possit, inuenire queat, & dictus orator intendat illam cum dicta minùs competenti dote in vxorem ducere, &c. quam referunt Fr. Emman. d. c. 237. concl. 1. n. 2. Iacob. de Graffis part. 1. decis lib 2.

Digitized by Google

c 81. in fin Petr. Ledesm de Matr q. 56 art. fin. & in sum. de Sacrament. tit de Matrimon. c. 27 conclus 5 Galleg de Cognat. spirituali, cap. 22 n. 8 Guttierr. Canon. lib. 2. c. 15 n 107 P. Sanch. lib. 8 disp 19. n. 16 P Valer. Regin. d lib. 31. num 194. vbi n. 196. resoluit, censendam iustam causam dispensandi, cùm in defectu ipso dotis inuenitur ratio pietatis. Vide P. Henriq. lib 12. c. 3. § 9 vers. Tertia P. Ægid. d. disp. 33 n. 47. Aloys. Ricc. in Collect decis. p 3. Collect. 709.

μ Vtrùm fœmina in ordine ad hunc effectum possit dici pauper, & carere dote, quæ nihil quidem habet proprium, habet tamen parentes, aliósve consanguineos diuites? Vide Couar. de sponsal part 2 cap 6 §. 9. & 10. P. Sanchez lib. 8. disputat. 19. n 19 & 20. P. Ægid. d disput. 33 n 48. vbi resoluit, non dici pauperem si eos possit cogere, vt statim dent dotem, dici tamen, quando de facto constaret nullum non consanguineum, qui sit paris conditionis cum ea fœmina, velle eam habere vxorem, eo quod communiter sibi persuadeant parentes non daturos sufficientem dotem

ν Secunda. Quod cùm dicta oratrix in dicto loco, propter illius angustiam, virum sibi non consanguineum, vel affinem paris cõditionis, cui nubere possit, inuenire nequeat, &c. referunt Galleg. de Cognat. spirit. c. 22 n. 10 Veg in sum tom 2 c. 34 casu 167. Fr. Emman. d c. 237 n 2 vers. *La quarta*, P Henriq. d § 9 P. Sanch. lib 8 disp. 19. num. 12. P. Ægid d disp. 33 n 46. P. Valer. Regin. d. lib. 31. num. 196. vers. Ad tertiam, vbi resoluit requiri tantùm, vt intra oppidum proprium fœminæ non inueniatur æqualis cui nubat; refértque ita responsum esse Archiepiscop Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Nouembris, Anno 1570. cuius responsionis verba adducit P Sanch. d disput. 19. num 13. dicens n. 15 non esse adstringendam ad nubendum alicui vetulo, aut durioris, intolerabilioríve ingenij, vide Aloys Ricc. Curiæ Archiepiscop Neapol decis. 25.

ξ Tertia. Quod cùm inter dictorum oratorum parentes, consanguineos, vel affines graues inimicitiæ ortæ iã sint, & ad præsens vigeant, aliunde tamen, quàm ex causa matrimonij inter oratores contrahendi prouenientes, & ante illius tractatum ortæ & certum sit, quòd si oratores prædicti inuicem matrimonialiter copularentur, inimicitiæ huiusmodi omnino componerentur: pro illis igitur componendis, ac pro bono pacis, oratores prædicti cupiunt. &c. referunt P. Sanch lib. 8. disputat. 19. num. 8 Valer Reginald. d. lib. 32. num. 196. vers. Ad secundam.

ο Quarta. Quod cùm inter dictos oratores, seu eorum parentes lites

Digitized by Google

lites super rebus magni momenti ortæ iam sint, & ad præsens vigeant', lites huiusmodi omni conantur, &c referunt F. Emman.d c 237.n 2.versic. *La seconda se acabar vn granpleyto.* P Ægid.d.disp.33.n.45.P.Sanch l.8.disp.19.n 8 vbi n.9 resoluit, quod ad hanc causam reducitur euitatio scandalorum inter cognatos,& n.11. dicit, similiter esse iustam dispensandi causam, quando dispensatio est quasi remedium necessarium obuiandi alicui magno delicto.

* Quinta Quod cùm dictus locus ad littus maris situs, continuis inuasionibus piratarum, & Fidei Orthodoxæ hostium expositus sit, propterea externi homines non ita libenter, vt cum dicti loci habitatricibus contrahant, accedere velint, cupiunt,&c. refert Steph. Quaranta in summa Bullar. verbo Matrimoniales dispensationes.

ϱ Sexta. Cum autem Pater Sancte, nisi matrimonium inter oratores contrahatur, dicta oratrix innupta,& diffamata remaneret, grauiáque exinde scandala possint verosimiliter exoriri, refert P Sanch.lib.8.disp.19 n 9.

Septima.Quòd dicta oratrix vigesimum quartum annum excedens hactenus virum paris conditionis cui nubere,posset non inuenit,refert Stephan Quarant d.verbo Matrimoniales dispensationes.

σ Vltra prædictas principaliores causas quatuor alias afferunt, P.Ægid.d disput.33.n.49.P.Sanch.disp.19.n.30.cum seqq.P.Val. lib 31.n.197.in princip.

τ Octaua. Conseruatio diuitiarum in eadem cognatione, ne causa doris distrahatur ad aliam cognationis familiam, quando eæ ampliſſimæ sunt,referunt Galleg d c.22.n.11.cum seqq Veg. tom.2.sum c.14.casu 167 Fr Emman d c.237. concl.1. in fine. Pat.Ægid d disp 33 num 49. Pat.Val Reginald lib 11.n 197.

υ Nona. Excellentia meritorum in Ecclesiam, siue dispensationem petentis, siue eius cui petitur, referunt Galleg d.c 22 n.17. P.Sanch d disput.19.n.32. P.Ægid.d disp.33.n 49 v 6.

φ Decima Proles habita ex consanguinea, quando bona fide suscepta est, referunt P Ledesm.de Matr.q 56 art vlt ad finem, Gutt Canon lib 2.c.15.n.107. P.Sanch d disp.19.n 33. P.Ægid. d.disp.33.n.49.v.7.

χ Vndecima. Conseruatio illustris familiæ in eodem sanguine aliàs perituræ, vt si eius caput esset fœmina, quia hoc ad Reipub bonum aliquo modo spectat, refert P.Ægid disp.33. n.47. vers.4.

* *Et gratis.*] Iustas causas ad dispensandum cumulant Nauar. d.c.22.n.87.Sarmiento lib.1.select.c.9.

Digitized by Google

ψ *In secundo gradu nunquam dispensetur, nisi inter magnos principes.*] Vide P Henriq.in sum.lib.12.c.13.n 6 in comment.lit X, Gutt.tract.de Matrim c 63.n 40.& cap.128.n.14. P.Sanch d l.8. disp.19.n 5 Zerol.in praxi Episcop,p.1. verbo Dispensatio, § 2. vbi refert se vidisse dispensari inter Barones, & titulatos Regni Neapol. Vide etiam P. Ægid d.disp.33.n 44.vbi dicit hunc Tridentini locum intelligendum esse de gradu cõsanguinitatis,vel affinitatis ortæ ex legitimo matrimonio, quia in affinitate orta ex fornicatione, præsertim occulta,longè faciliùs dispensatur.

ω Quomodo intelligatur secundus gradus in collaterali, vel descendentia æquali? Vide Rebuff. in Reg de dispensat. in gradu prohibito,Gloss.fin.n.8.

† *In secundo gradu nunquam dispensetur.*] Vide Ludou. Molinam de Hispan. primog.lib.2.c.13.n.12.Acacium Ant Ripoll.in l.Titio centum.§.1.ff.de condit & demonstr.n.32.

CAPVT VI.

Inter raptorem & raptam, quandiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum consistit matrimonium. Raptor dotet raptam, siue eam ducat, siue non. Excommunicantur consentientes raptui.

α c.fin de rap. Vide Concil. Chalced. c.26. cap. eos, & c. de puellis, 6.q.1. Concil. Chalced. cap. 27. Concil. VVormatien.c.27. Exod.22. cap.1. de adult.

α * β &c. Decernit sancta Synodus, inter raptorem, & raptam, ι quamdiu ipsa in potestate raptoris manserit, nullum posse consistere matrimonium.α Quod si rapta à raptore separata, & in loco tuto, & libero constituta, illum in virum habere consenserit, eam raptor in vxorem habeat; κ & nihilominus raptor ipse λ ac omne illi consilium, auxilium, & fauorem præbentes, ι μ sint ipso iure excommunicati, ac perpetuò infames, omniúmque dignitatum incapaces;& si Clerici fuerint, de proprio gradu decidant. ν Teneatur præterea raptor mulierem raptam,siue eam vxorem duxerit,siue non duxerit, decenter arbitrio iudicis dotare.

DECLARATIONES.

ι *Sint ipso iure excommunicati.*] An quilibet mulierum raptores,v.g.qui non idcirco rapiunt, vt eas in vxores ducant, sed ob aliam causam,sint ipso iure excõmunicati per hoc capitulũ? Visum fuit multis ex Illustrissimis, non comprehendi nisi eos qui rapiunt,

Digitized by Google

rapiunt, vt in vxores ducant. *Vide Nauarr. c. 7. n. 150.* Quomodocumque sit, fuit decisum per sacram Congregationem die 23. Ianuar. 1586. raptores ob aliam causam, quam vt in vxores ducant, non comprehendi à Concilio, propter identitatem vel maioritatem rationis: nec constitutio pœnalis extenditur tali casu.

REMISSIONES.

* Vide Perez l. 2. verbo, *Fuere desposada*, tit. 15. lib. 8. Ordinam. pag 288. Nauar cons. 32. de Sponsalib. & cons 3 de consang & affinit ‖Fr Emman in sum. tom 1. cap. 232. in 3. edit. Zerol. in praxi part 2. verbo, Raptus, Petr. de Ledesma in summa part. 1. de sacramento Matrimonij c. 26. per totum, P. Henriq. in sum. l. 12. c. 14. §. 4 & 5. P. Leonard. Less. de Iustit. l. 4. c. 3. dub. 9. n. 68. cum seqq. P. Sanch. lib. 7. disp. 13. Pat. Rebello de obligat iustit. part 2. lib. 13. q. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 22. à n 28 cum seq. & lib. 31. à n. 164. P. Ægid. de Sacr. & Cens. tom. 2. disp. 31. à n. 46. Ioan. Aloys. Ricc in collect. decis. p. 4. collectan. 211. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can c. 78 Hier. Portoles ad Molinam. §. Violentiam n. 16 & 17. Don Lud. à Peguera in suis q crimin. c. 42. Azeued. in l. 2. tit 13. lib. 8. nouæ recopil. n. 63. & 75.

β An hoc Decretum habeat locum in raptu, qui fit tantùm causa libidinis explendæ? Negant Salzed. in pract. cap. 78. in fin. Fr Emm in sum. tom. 1. c. 212. n. 7 in 2. edit. Veg. tom 2. sum. c. 34. casu 157. notab. 1. P. Sanch lib. 7. disp. 13 n. 4. P. Less. d. c 3 dub 9. n 70. P. Valer. d. lib. 31. n. 165. vers. Primum.

γ An procedat cum puella, quæ sponte consentit repugnãtibus parentibus? Affirmant Salzed. d cap. 78. §. fin. Veg d casu 157 notab. 1. P. Henriq d c. 14 n 4 Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo, Raptus, §. 1. Fr. Emm. d. c. 232. n. 1. P. Rebello d q. 11 n. 6 P de Ledesm. d. c. 26 concl. 2. dub. 1. Negant, ex ea ratione, quia iste raptus non repugnat vllo modo libertati matrimonij, cui Concilium hoc Decreto solum voluit consulere, P. Sanch lib. 7. disp. 13. n. 13 P. Less d c. 3. dub 9. n. 70. P. Valer. Reginald. lib. 22. n. 3 ‖P. Ægid. d. disp. 31 n. 48.

δ An comprehendat raptum, quo sponsus rapit propriam sponsam? Negant Fr. Emman. d cap. 232. n 4. P. Henriq d. cap 14. n. 4. P. Sanch. d. disp. 13. n 15. P. Less d n. 70. vers. Tertium.

ε An habeat locum in muliere rapiente virum? Affirmant Fr. Emman. d. c 232. n 4. vers. *Lo quinto se ha de notar que esto decreto ha lugar tãbiẽn quando vna muger robusta arrebata a vn hombre*

Digitized by Google

de menos fuerças. P Henriq.d.c.14 n.4 verſ. Si fortè fœmina robuſta.Veg.tom.2. ſum c.34. caſu 157.notab.5 Negant Farin in praxi crimin.q.145.num.45.P Sanch d.diſput.13 n.16.P.R hello d.q.11.n 6. P.Valer Regin d. lib.31. n.165. verſ.Septimum eſt. Dicit vtramque opinionem probabilem Petr.de Ledeſm. d c.26. concl.2 dub 5.

ζ An habeat locum in rapiente fœminam corruptam, meretricem,vel inhoneſtam? Affirmat P.Valer Regin d lib 31.num. 165 verſ. Sextum eſt, vbi in verſ Quartum, dicit non requiri copulam, cùm hæc ad matrimonium ineundum nihil conferat, & in verſ Quintum aſſerit requiri vt fœmina abducatur nolens, de quo etiam Sayr dec 2. de Raptorib.

η An procedat, ſi ſolis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahitur? Negat dummodo illæ preces tales non eſſent, vt violentiæ æquiparentur. P Sanch. lib 7. diſp.13. n.11. vbi n 12. dicit etiam non eſſe locum his pœnis, ſi dolis circumuenta virgo extrahatur.

θ *Quandiu ipſa in poteſtate raptoris manſerit.*] An ad hoc vt raptus dicatur, requiratur traductio de loco ad locum? Affirmant Nauar Conſ.1.num.vnic ſub tit. de Raptorib Fr.Emman. d.c.232.num 2. P.Sanch.lib 7. diſp 13.num.7. P.Ægid.d.tom.2. diſp.31.n 48.verſ. Vt autem.

ι *Nullum poſſe conſiſtere matrimonium.*] Quid in ſponſalibus? Negant etiam Fr Emman d.c.232.n.3. Veg d caſu 157.notab 3. P Sanch d diſp.13 n.17.

κ *Et nihilominus raptor ipſe*, &c.] An raptor, ſi nubat, fiat infamis? Affirmant P.Leſſ.d c 3.n.69. Farin.d.q.175.num.102.Negant, ex ea ratione, quia aliàs rapta cogeretur nubere infami, P.Henriq d.c.14.n.4.verſ Si ducat,nonita fit Fr Emman d cap. 232.n 2. verſ. *Lo ſexto.* Petr de Ledeſm.d.c.16. dub.fin.

λ *An omnes illi conſilium, auxilium, & fauorem prabentes.*] Vide P.Sanch lib.7.diſp 13 n 3.& 4.Farin.d q.145. n.11. & 47. vbi reſoluit, quòd raptui opem ferentes, ſcienter tamen & dolosè.capitali ſupplicio ſubiiciuntur, licèt quoad alias pœnas, & præſertim amiſſionem bonorum tantummodo,qui in actu rapinæ auxilium præſtiterunt, non autem alij, illas incurrant.

μ *Sint ipſo iure excommunicati.*] Vide Farin. in praxi crim. q.145.n.11.P.Sanch.lib 7.diſp.13 à princ. vbi etiam reſoluit excommunicationem huius decreti non eſſe de reſeruatis Pontificis,& P Valer Regin. d.lib 22. n 31.verſ. De excommunicatione dicit illam eſſe latæ ſententiæ, & nulli reſeruata.

ν *Teneatur preterea raptor mulierem raptam*, &c.] Vide Henriq. d.c.14.n.5.P.Sanch.d.diſp.13 n.3 & 4.vbi n.1.verſ. Teneri raptorem,

Digitized by Google

rem, resoluit, quòd in sententia iudicis constituentis hanc dotem attendenda maximè est raptoris,& raptæ qualitas personarum, vide Farin. d q 145. n 57. Et quod requiratur sententia iudicis, vt eam teneatur dotare, P. Ægid d. disp. 31. n. 48. Valer. d n. 31. vers. De dotatione.

CAPVT VII.

Quomodo vagabundi coniungendi matrimonio.

α * β MVlti sunt, *a* qui vagantur, & incertas habent sedes, & vt improbi sunt ingenij, prima vxore relicta, aliam & plerumque plures, illa viuente, diuersis in locis ducunt. Cui morbo cupiens sancta Synodus occurrere, omnes, ad quos spectat, paternè monet, 1 γ δ ne hoc genus hominum vagantium ad matrimonium facile recipiant: magistratus etiam sæculares hortatur, vt eos seuerè coërceant: 2 Parochis autem præcipit, ne illorum matrimoniis interfint, nisi prius diligentem inquisitionem † fecerint, ε & re ad Ordinarium delata, ab eo licentiam id faciendi obtinuerint.

a c. De iis &c. 25. Conc. Agathen.

DECLARATIONES.

1 *Ne hoc genus hominum vagantium.*] Non dicitur vagans illa mulier, quæ per octo annos in vna eadémque terra habitauit.

2 *Parochis autem præcipit.*] Si contingat contrahentes, alienigenas esse, & à paruo tempore ibi habitantes, constito tamen quòd non sint de comprehensis inter vagabundos, proprius parochus ad contrahendum, id est, in cuius parochia contrahentes habitant eo tempore quo contrahunt. *Vide huius Sess. de Reform. c. 1. §. Matrimonium contrahitur.*

Congregatio censuit, ideo non videri matrimonium, quia fuerunt prætermissa ea de quibus in hoc decreto.

REMISSIONES.

α Vide Perez l. 1. in princip. tit. 14. lib. 8 Ordinam. P. Henriq in sum lib. 11. c 3. §. 3. Fr Emman. in sum. tit. 2. c 219. n. 3. Petr de Ledesm in sum. p. 1. de Sacr. Matrim. c. 7. concl. 4 dub. 3 Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Matr. vers 6 & p. 2. verbo, Parochus. p. 81. Latè P. Sanch. de Matr. lib. 3 disp. 25. n. 8. cum seqq. Cened pract. & canon. quæst lib. 1. q. 30. n 66. cum seqq. P. Ægid de Conink de Sacram. & Censuris, tom. 2. disp. 27. n. 20. P. Rebello de Oblig.

Digitized by Google

iustitiæ, p 2.l.2.q 8 n 3 P Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. l.31 n.239. nouissimè D Gutt. Canon lib.5. tract de Matr.c.65. * Vide etiam Salzed ad Bern Diaz in praxi canon. cap 9. lit.D. Bobadill tom.1.suæ politicæ lib 2.c 13.ex n 33.Farin decis.129. n.2 & seq.vol 2 crim

ß Vagabundus quis dicatur? Vide D Barbos.in l hæres absens. §.proinde ff de Iudiciis,in art de foro delicti,n 14 & seq Cened. d.q 30. n 69. & 70. P.Sanch. lib 3. disp.25. à princ. P Ægid.de Sacram & cens.tom.1.q.8 n 62.& tom.2 q.27 n 20. vers.Nota 1. P.Valer.Reginald in praxi fori pœnit lib 1.n.64.

γ *Hoc genus vagantium.*] An procedat, si vnus contrahentium sit notus, & incola, & propriam habeat sedem, subditúsque sit parochi? Affirmant Cened d. q.30. num. 68. vers. Circa hanc, Guttier d cap 65 n 8.

δ An procedant in illis, qui alibi habentes domicilium habitant,ac contrahunt in loco vbi ignoti sunt? Affirmant P.Ægid. d.disp 27.num 20 vers Nota 2. vbi in vers.Nota 3. dicit Concilium in præsenti esse intelligendum de iis, qui communiter dicuntur vagi, non autem de his qui domicilium transferunt, notíque sunt in iis locis, de quo etiam Guttier. d. tract. de Matrim.cap.65.num 9.

† *Nisi prius diligentem inquisitionem.*]Vide Nauarr.in c.placuit, de pœnit dist.6.à num.69.

ε *Et ne ad Ordinarium delata.*] An parochus, qui vagos non præmissa debita diligentia & licentia Ordinarij matrimonio coniunxerit, peccet mortaliter? Affirmant, matrimonium tamen valere resoluentes, Veracruz in appendice in quæst. quomodo qui vagantur admittendi sint ad matrimonium, versic. Quamuis si fiat, P.Sanch lib.3 disp 25 num.16.& 17. P.Henriq. lib.11.cap.12 n 5.Cened d q.3.n.68.in princ.D.Gutier.d tract.de Matrim.c.65 n.15.& c 67.n.2.

CAPVT VIII.

Concubinarij cuiuscumque sint conditionis, feriantur excommunicatione, si ter moniti non abstinent à conuersatione nefanda. Mulieres concubinæ, si ter monitæ non abstinent, extra territorium ac diœcesim trudantur, aliis pœnis in suo robore permanentibus.

1 « GRaue peccatum est, homines solutos concubinas habere; grauissimum verò, & in huius magni Sacramenti

cramenti singularem contemptum admissum, *a* vxoratos quoque in hoc damnationis statu viuere, ac audere eas quandoque domi etiam cum vxoribus alere, & retinere. Quare, vt huic tanto malo sancta Synodus opportunis remediis prouideat, statuit huiusmodi concubinarios, tam solutos, quàm vxoratos, cuiuscumque status, dignitatis, & conditionis existant, si postquam ab Ordinario, β γ etiam ex officio, ter admoniti ea de re fuerint, concubinas non eiecerint, séque ab earum consuetudine non seiunxerint; *b* excommunicatione feriendos esse; à qua non absoluantur; donec re ipsa admonitioni factæ paruerint. 2 Quod si in concubinatu per annum, censuris neglectis, permanserint; contra eos ab Ordinario seuerè pro qualitate criminis procedatur. δ Mulieres, *c* siue coniugatæ, siue solutæ, quæ cum adulteris, seu concubinariis publicè viuunt, si ter admonitæ non paruerint, ε ab Ordinariis locorum, nullo etiam requirente, ex officio grauiter pro modo culpæ puniantur; 3 & extra oppidum, vel diœcesim, si id eisdem Ordinariis videbitur, ζ inuocato, si opus fuerit, brachio sæculari, eiiciantur: aliis pœnis, contra adulteros, & concubinarios inflictis, 4 in suo robore permanentibus.

a Inf. sess. 25. c. 14. de Refor. Concil. Rom. sub Nic. 1. in fin. Conc. Later. sub Leone X. sess. 9. de Ref. Cuiæ, & aliorum, vers. Concubinarij. *b* Concil. Tolet. 1. c. 17. c. is qui, 34. dist. *c* Concil. Arelat. 2. c. 3. c. fraternitatis 34. dist. c. si concubinæ, de sentent. excomm. c. 2. in fin. de cohabit. Cler. & mul.

DECLARATIONES

1 *Graue peccatum est*] Per hoc Decretum non tolluntur aliæ pœnæ à iure communi vel statutis synodalibus contra concubicarios inflictæ, neque alius modus procedendi contra eosdem: si tamen vellet Ordinarius illos excommunicare, forma hîc præscripta seruanda esset. Quapropter Archiepiscopus Mediolanensium, qui adulterum condemnauit ad scuta quinquaginta, quæ piis locis applicata fuere, non tamen factis monitionibus, de quibus mentio est in hoc cap. non contrauenit statuto Concilij, vt Congregatio die 3. Nouembr. 1587 censuit. Concilium quippe non sustulit alias pœnas contra adulteros, vt patet ex fine capitis, & sic ille non malè gessit, sed valde bene.

2 *Quod si in eo concubinatu per annum.*] Præsentis capituli tenor obseruandus est etiam eo casu quo concubinatus exerceretur cum diuersis concubinis *Vide de clerico in sess. 25. c. 14.*

3 *Extra oppidum.*] Mulieres, quæ cum adulteris & concubinariis publicè viuunt, possunt vltra exilium, aliis etiam pœnis contra adulteros inflictis, cumulatim puniri.

Digitized by Google

4 *In suo robore permanentibus*] Non tolluntur priuilegia concessa religionibus de habitandis illegitimis ad dignitates & gradus illarum.

Iudices seculares.] Non possunt inhibere iudicibus Ecclesiasticis, vt seruetur forma trium admonitionum.

Decretum de eiiciendis mulieribus non intelligitur de viris.

Trina monitio tunc demum necessaria est inter concubinarios, quando in eos vult Episcopus ferre tententiam excommunicationis: si verò pœnis pecuniariis vel aliis mulctare eos velit iudex, non requiruntur istæ solemnitates.

REMISSIONES.

α Vide Ordin. Regiam Lusitanorum, l. 2. tit 1. §. 13. Salzed ad Bern c. 79 vers. Laicus, Baiard. ad Clar q. 37 n 13. Zerol in praxi Episcop. part. 1. verbo Concubinarij, §. 2 p. 60 Bobadil in sua Polit. l. 2. c 17. n. 53 Iacob de Graff l 2 decis. 76 n. 3. Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris, alleg 34. à n 8. vbi n. 9. asserit pariter eundem concubinatum prohiberi per constitutiones Synodales huius regni tám in clericis quàm in laicis, vt videre licet ex Constit Archiepisc. Ebor 16 tit. 10 & Const. 1. tit 25. & ex Const. Episcop. Conim 2. tit. 15. & Const. 4. tit. 33. & ex Constit Episcop. Lamec. 15. tit. 12. & Constit. vnic tit 30. & ex Const. Episc Portugal. 14. tit. 15. & Const. 4. tit. 31. vide Sayr in Claui regia, l. 8 c. 2. n. 9. cum seqq. Petr. de Ledesm in sum p. 2 tract. 27 c 28 concl 2. * Vide etiam Menoch. de arbitr. centur. 5. casu 418. Azeued in l. 1. tit. 19. lib. 8. nouæ recopilat. per tot. & præcipuè n. 114. cum seq Auendan. de exeq. mand. cap. 26 Molfesium ad consuetud. Neapol 4 p q. 48. n. 8.

β *Etiam ex officio ter admoniti.*] An distinctis temporibus? Affirmant Auend. de exeq mandatis, p. 1. c. 22 n. 14.

γ An Episcopus in prima admonitione possit pœna pecuniaria concubinarium punire? Affirmant Thom Valasc d. alleg. 34. n. 11. vbi n. 12. refert ita fuisse iudicatum, cùm hæc dubitatio accidisset inter iudicem coronæ Senatus Portugal. & officialem Episcopi, in Senatu palatino.

δ *Mulieres siue coniugatæ, siue solutæ*, &c.] Vide Sayr. in Claui regia, lib. 8 c. 2. n. 14. Bobadill. in sua politica lib. 2. cap. 17. n. 53. vers *Y por vn decreto del Santo Concilio.*

† Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in praxi can. c. 79. lit. B. Nau. in cons. 2. de offic ord.

ε *Ab Ordinariis locorum*, &c.] An crimen concubinatus sit mixti fori, ita vt per iudices seculares possit etiam puniri? Affirmant Ordin.

Digitized by Google

Ordin. Regia Lusitan. lib. 2 tit 9 in princ. ibi, *Barrigueiros*, Gregor. l. 58 verbo *Ettes*, tit 6. part. 2 Aucnd. ad cap. 26 prætor. n. 2. p. 2. Azeued. lib 4. n. 4 tit. 1 lib. 4. nouæ Recop Soar. de Paz in praxi, tom. 2 prælud 2. num 31. in fine, Farinac. in praxi crimin. quæst. 8. n. 131. P. Azor. inst. Moral p. 2. lib 3. c. 53. q 2 vers. Dubiæ quæstionis, Bobad. in sua politica, d. q. 17. n 53. Thom Valasc. d. al. reg 55. num 4.

ζ *Inuocato, si opus fuerit, brachio seculari.*] An si iudex sæcularis neget, possit ad id cogi sub pœna excommunicationis? Affirmant Ludou. Rodolphin. de brachio sæculari, num 45. Menoch. de arbitr casu 452. Bellacomb tom. 1 commun opin. lib 3 tit 1. num. 117 pag. 167 Farin. in praxi crimin. q 197. num. 8. Bobadil. d. c. 17. n. 80. Fr. Emman. qq. Regul. tom. 1 q. 8 art. 14. D. Mart de iurisdictione, p. 1. c. 52. n 1. * Vide Salzed. ad Bern Diaz in praxi can. cap 111 nouiter edita, num. 5. fol. mihi 496. Farinac in praxi crimin quæst. 97. num. 98.

CAPVT IX.

Domini ac magistratus cogentes directè vel indirectè, minis & pœnis subditos suos ad certa matrimonia contrahenda cum certis personis, ipso facto excommunicantur.

α * ITa plerumque temporalium dominorum, ac magistratuum mentis oculos terreni affectus, atque cupiditates excæcant, vt viros, & mulieres, sub eorum iurisdictione degentes, maximè diuites, vel spem magnæ hæreditatis habentes, minis & pœnis adigant cum iis matrimonium inuitos contrahere, quòs ipsi domini, vel magistratus illis præscripserint. *a* Quare cùm maximè nefarium sit, matrimonij libertatem violare; & ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur †: præcipit sancta Synodus omnibus, 1 cuiuscumque gradus, dignitatis, & conditionis existant, β sub anathematis pœna, *b* quam ipso facto incurrant, ne quouis modo directè vel indirectè subditos suos, vel quoscumque alios cogant: quo minùs liberè matrimonia contrahant.

a c. cum locum, c. requisiuit, & c. Gemma, de despõsatione impuberum.

b Concil. Paris. 1. c. 6. c. nullus 36. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *Cuiuscumque gradus, dignitatis & conditionis existant.*] S. D. N.

Digitized by Google

S.D.N.Gregor. XIII. declarauit, non cõprehendi priuatas personas, sed tantùm supradictos Dominos temporales, & magistratus cuiuscumque dignitatis existant. Verum est tamen, particulares ac priuatas, personas grauiter peccare, si minis adigant inuitos contrahere matrimonium, & quidem eorum peccatum Ordinarij possent excommunicatione dignum iudicare.

REMISSIONES.

a Vide Gutt. Canon. lib. 1. c 20. n. 32. P. Valer. Regin in praxi fori pœn. lib. 20 n. 19. Latè P. Sanch. de Matrim. lib. 2. d. sp. 27 P. Henriq in sum. lib 11. cap. 6 §. 6. de domino temporali, & de Magistratu cogente, qui in foro exteriori habet iurisdictionem in subditos: non comprehedere Regem, Imperatorem, parentes, nec illum, qui retrahit à matrimonio cum isto aut illo. Vide etiam nouissimè Guttier. tract. de Matrim. cap. 79. à n. 8.* & Philip Paschal. de iurib. patriæ potest. 3. p c. 2. n 12. & seq.

† *Et ab eis iniurias nasci, à quibus iura expectantur.*] Vide text in c infames §. arcentur. 3 q. 7 iuncta l nominauerint C. vnde vi, & tradita à Gregor. Lopez in l. 16. tit. 9. partit. 7. gloss vlt.

ß *Sub anathematis pœna.*] An hæc excommunicatio lata sit solùm contra iniustè impedientes matrimonia? Affirmant Nauar. in Man. c. 27. n. 150. P. Sanch d. disp. 27. num. 8. vbi n. 9. resoluit, parentes iniustè impedientes matrimonia filiorum non incurrere hanc excommunicationem, de quo etiam Gutt d c. 79. à n. 11. P. Molin. de Iustit. tract 2. disp. 176. vers. Ad secundam partem, P. Henriq lib. 11. c. 6. n 5. in Commento.

* *Quominus liberè matrimonia contrahant.*] Vide Carrotium decis. 8. n. 18. Martam de iurisdictione 4. p. centur. 1. casu 71. in n. 23. Fontanell. de pactis nuptial. clausul. 4. gloss. 5. à num 11. Aloys. Ricc. collectan. 1568. & decis. 231. n. 1. Azeued. consil 1. num 4. & 5. & cons. 37 n. 12. Accati. Ant. Ripoll in l. Titio centum. §. 1. de condit. & demonstr. ex n. 8. 69 84. & sequent. Alex. Ludouis. nunc sanctissimum Gregor. XV. decis. 426. 392. 395. & 374.

CAPVT X.

Tempora designantur, quibus nuptiarum solemnitates celebrari non conuenit.

a Concil. Laodicē Can. 52. 1 a * ß AB aduentu Domini nostri Iesu a Christi vsque in diem Epiphaniæ, & à feria quarta Cinerum vsque

vsque in octauam Paschatis inclusiuè, antiquas solemnium nuptiarum prohibitiones diligenter γ in ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit: in aliis verò temporibus nuptias solemniter celebrari permittit, quas Episcopi, vt ea qua decet modestia, & honestate fiant, curabunt, sancta enim res est matrimonium, & sanctè tractandum.

Concil. Salegustadien. c. 2. Capellanus, de feriis.

DECLARATIONES.

1 *Ab Aduentu*] Quocumque tempore potest Matrimonium contrahi coram parocho: sed nuptiarum solemnitates, conuiuia, introductio ad domum, & carnalis copula certis temporibus prohibentur.

Præterea ab aduentu D N. Iesu Christi, vsque ad diem Epiphaniæ, & à feria quarta cinerum, vsque ad octauam Paschatis, conuiuia nuptiarum, solemnitates, traductiones ad domum & carnalem copulam decret. Conc. 1 c Sess. 24. de Reform. Matrim. prohiberi, sed matrimonium coram parocho, & testibus, eo tempore contrahi posse.

REMISSIONES.

α Vide Matiens. in Rubr tit. 1. gloss. 1. n. 147. lib. 5. Recopilat. latissimè P Sanch. de Matrim lib. 7 disp 7 plures Doctores refert Cened. ad Decretal. Collect. 22 Petr. de Ledesm. in sum. p. 1. de Sacramento Matrimon. cap 10. concluf. 8. dub. 1. vers. *Et tercero.* * Vide etiam tex. regni Castellæ in lib. 18. tit 2. part 4. Nauarr. in manuali, cap. 22 n. 70. & cap. 28. Specul. coniugior p. 1. art. 14. Ledesm. de Matrim. q. 45. art. 5 col 2. Paleotum de noth. & spur. c. 5 n. 3. Purpurat cons. 579. n. 36. in lib. 2. Farinac. decis. 72. n. 8. in fin. vol 1. crimin.

β *Ad Aduentu Domini*] An incipiant à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ Aduentus, vbi consuetudo aliud non exposcerit? Affirmat Caualcan. in suis decis. par. 2. decis. 1. de contractibus, quæ in ordine est 58. num. 19. Negat P. Sanch. lib. 7. disp. 7 num. 2. resoluens tempus Aduentus in hac prohibitione incipere à primis vesperis Sabbati præcedentis, in Feria autem quarta cinerum à media nocte illius feriæ incipere.

γ *Ab omnibus obseruari sancta Synodus præcipit.*] An contrarium faciens peccet mortaliter? Affirmant, non tamen ob id dirimi matrimonium resoluentes, Matiens. d gloss. 1. num. 147. Cened. d. collect. 22. n. 2. P. Sanch. d. disp 7. à n. 3.

DECRE

Digitized by Google

DECRETVM DE REFORMATIONE.

Eadem sacrosancta Synodus, reformationis materiam prosequens, hæc in præsenti Sessione statuenda decernit.

CAPVT I.

Norma procedendi ad Episcopi creationem Ecclesiæ Dei vtilem hîc datur. Idem in Cardinalium electione teneatur omnino.

SI in quibuslibet Ecclesiæ gradibus prouidenter, sciénterque curandum est, vt in Domini domo nihil sit inordinatum, nihilque præposterum; multò magis elaborandum est, vt in electione eius, qui supra omnes gradus constituitur, non erretur. Nam totius familiæ domini status, & ordo nutabit, si, quod requiritur in corpore, non inueniatur in capite. Vnde, etsi *a* aliàs sancta Synodus de promouendis ad Cathedrales, & superiores Ecclesias nonnulla vtiliter decreuit; hoc tamen munus huiusmodi esse censet, vt si pro rei magnitudine expendatur, nunquam satis cautum de eo videri possit. Itaque statuit, vt cùm primùm Ecclesia vacauerit, supplicationes, ac preces publicè, priuatímque habeantur, atque à Capitulo per ciuitatem & diœcesim indicantur, quibus Clerus, populúsque bonum à Deo pastorem valeat impetrare. Omnes verò, & singulos, qui ad promotionem præficiendorum, quodcumque ius, quacumque ratione, à Sede Apostolica habent, aut alioquin operam suam præstant, nihil in iis pro præsenti temporum ratione innouando, hortatur, & monet, vt in primis meminerint, nihil se ad Dei gloriam, & populorum salutem vtilius posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoueri studeant; eósque alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, nisi, quos digniores, & Ecclesiæ magis vtiles ipsi iudicauerint, non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed, eorum exigentibus

a Supr. de ref. sess. 6. c. 1. sess. 7. c. 1. & 3. & sess. 22. c. 2.

Digitized by Google

tibus meritis, præfici diligenter curauerint, & quos ex legitimo matrimonio natos, & vita, ætate, doctrina, atque aliis omnibus qualitatibus præditos sciant, *a* quæ iuxta sacros canones, & Tridentinæ huius Synodi decreta requiruntur. Quoniam verò in sumendo de prædictis omnibus qualitatibus graui, idoneóque bonorum, & doctorum virorum testimonio, non vniformis ratio vbique ex nationum, populorum, ac morum varietate potest adhiberi; mandat sancta Synodus, vt in prouinciali Synodo, per Metropolitanum habenda, præscribatur, quibusque locis, & prouinciis propria examinis, seu inquisitionis, aut institutionis faciendæ forma, Sanctissimi Romani Pontificis arbitrio approbanda, quæ magis eisdem locis vtilis, atque opportuna esse videbitur: ita tamen, vt, cùm deinde hoc examen, seu inquisitio de persona promouenda perfecta fuerit, *b* ea in instrumentum publicum redacta, cum toto testimonio, ac professione fidei ab eo facta, quamprimùm ad Sanctissimum Romanum Pontificem omnino transmittatur: vt ipse summus Pontifex, plena totius negotij, ac personarum notitia habita, pro gregis Dominici commodo de illis, si idonei per examen, seu per inquisitionem factam reperti fuerint, Ecclesiis possit vtiliùs prouidere. β Omnes verò inquisitiones, informationes, testimonia, ac probationes, quæcumque de promouendi qualitatibus, & Ecclesiæ statu à quibuscumque etiam in Romana Curia, habitæ, per Cardinalem, qui relationem facturus erit in Consistorio, & alios tres Cardinales diligenter examinentur; ac relatio ipsa Cardinalis relatoris & trium Cardinalium subscriptione roboretur, in qua ipsi singuli quatuor Cardinales affirment, se adhibita accurata diligentia, inuenisse promouendos qualitatibus à iure & ab hac *b* sancta Synodo requisitis, præditos, ac certò existimare sub periculo salutis æternæ idoneos esse, qui Ecclesiis præficiantur: ita vt relatione in vno Consistorio facta, quo maturiùs interea de ipsa inquisitione cognosci possit, in aliud Consistorium iudicium differatur; nisi aliud Beatissimo Pontifici videbitur expediré. γ Ea verò omnia, & singula, quæ de Episcoporum præficiendorum vita, ætate, doctrina, & cæteris qualitatibus aliàs in eadem Synodo

a c. cum in cūctis, & c. cum nobis olim, de elect. Concil. Later. sub Leone X. de ref. Curiæ, in p. sess. 9.

IV. in Bulla super forma iuramēti professionis fidei.

b in dictis locis.

Digitized by Google

Synodo constituta sunt, decernit eadem, etiam in creatione sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium,* etiamsi Diaconi sint, exigenda; quos Sanctissimus Romanus Pontifex ex omnibus Christianitatis nationibus, quantum commodè fieri poterit, prout idoneos reperit, assumèt. Postremò, eadem sancta Synodus, tot grauissimis Ecclesiæ incommodis commota, non potest non commemorare, nihil magis Ecclesiæ Dei esse necessarium, quàm vt Beatissimus Romanus Pontifex, quam solicitudinem vniuersæ Ecclesiæ ex muneris sui officio debet, eam hìc potissimum impendat, vt lectissimos tantùm sibi Cardinales ascisca̅t, & bonos maximè, atque idoneos pastores singulis Ecclesiis præficiat, idque eò magis, quod ouium Christi sanguinem, quæ ex malo negligentium, & sui officij immemorum Pastorum [a] regimine peribunt, Dominus noster Iesus Christus de manibus eius sit requisiturus.

[a] Ezech. 33. & 34. Act. 20. [f] suprà, sess. 6. de ref. c. 1.

DECLARATIONES.

1 *Ac professione fidei ab eo facta*] Professio fidei ab Episcopo emittenda est iuxta Bullam Pij IV.

Hoc decretum extenditur etiam ad eos, qui de Monasteriis, conuentibus, domibus & aliis quibuscumque bonis regularibus, quorumcunque Ordinum etiam militiarum, quocumque nomine vel titulo prouidentur.

Idem Pius IV. per aliam bullam, ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, magistros, regentes, & alios cuiuscumque artis & facultatis professores siue Clerici, siue laici, vel cuiuscumque ordinis regulares sint, qui docere vel promoueri, vt suprà voluerint. Itaque Ordinarij eorum *loco*rum vbi studia vigent, negligentes hanc fidei professionem exigere, puniendi sunt.

19. Dec. 1596. Congregatio Concilij censuit, Commendatarios Abbatiæ curam iurisdictionalem tantum, non autem Sacramentalem habentes, nullo Concilij decreto ad residentiam adstringi, neque si non resideant pœnis ab eo in non residentes constitutis arceri.

Ianuar. 1597. Congregatio Concilij censuit, Regulares in Ecclesiis suorum ordinum prædicare volentes, non teneri ab Episcopo licentiam obtinere, sed tantum à suis superioribus de vita, moribus, & scientia examinari, & approbari debere, ac ab eis habere licentiam, & cum ea se personaliter coram Episcopo præsentare,

Digitized by Google

præsentare, ab eóque petere benedictionem, tametsi eam minimè obtinuerunt.

Lib.1. Decretalium, tit.de electione, & electi potestate.

CAPVT VII.

CVm in cunctis sacris ordinibus, & Ecclesiasticis ministeriis sint ætatis maturitas, grauitas morum,& litterarum scientia inquirenda; multo fortiùs in Episcopo hæc oportet inquiri, qui ad aliorum curam positus, in seipso debet ostendere, qualiter alios in domo Dei oporteat conuersari. Eapropter, ne quod de quibusdam pro necessitate temporis factum est, trahatur à posteris in exemplum; præsenti decreto statuimus, vt nullus in Episcopum eligatur, nisi qui iam trigesimum annum ætatis exegerit, & de legitimo matrimonio sit natus: qui etiam vita & scientia commendabilis demonstretur.

REMISSIONES.

α Vide Nauar in tract de orat Miscel 33. cum seqq & Miscel. 42. Mandos. de Signatur. gratiæ in princ. verb. Prouisiones, Ludou. Maretan. in Clypeo Militaris Ecclesiæ lib.3 c. 19. & 20. cum seqq. nouissimè P.Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib 30. tract.3. n.163.

β *Omnes verò inquisitiones*, &c.] Vide Flamin de Resignation. lib 8.q.5 n.10. cum seqq & q 6. n 4. vbi resoluit, idem tenendum in beneficiis cõsistorialibus,cùm in eis vigeat eadem ratio.

γ *Ea verò omnia*, &c.] Vide P.Azor. instit. Moral part 2.l 6. c.6 col 682.

* *Etiam in creatione Cardinalium.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax.can.c 25. lit.A. in fine.

CAPVT II.

Quolibet triennio fiant Concilia prouincialia per ipsum Metropolitanum, aut, eo impedito, Coepiscopum antiquiorem. Ad ea conueniant quicumque de iure vel consuetudine interesse debent. Episcopi nulli Archiepiscopo subiecti eligant vicinum Metropolitanum. In reliquis vigeat eorum exemptio. Synodi diœcesani quotannis celebrentur, &c.

α* PRouincialia Concilia, sicubi omissa sunt, pro moderandis moribus, corrigendit excessibus, con-

Digitized by Google

trouersis componendis, *a* aliisque, ex sacris canonibus, permissis renouentur. 1 β Quare Metropolitani per se ipsos, seu illis legitimè impeditis, 2 Coepiscopus antiquior intra annum ad minus à fine præsentis Concilij, & deinde 3 γ quolibet saltem triennio post octauam Paschæ Resurrectionis Domini nostri Iesu-Christi, seu alio commodiori tempore pro more prouinciæ non præmittat 4 Synodum in prouincia sua cogere: quò Episcopi omnes, & *b* alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent, exceptis iis, quibus cum imminenti periculo transfretandum esset, conuenire omnino teneantur. 5 ι Nec Episcopi comprouinciales prætextu cuiuslibet consuetudinis ad Metropolitanam Ecclesiam in posterum accedere inuiti compellantur. 6 ζ Itidem Episcopi, 7 qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur, aliquem 8 vicinum Metropolitanum 9 semel eligant, 10 in cuius Synodo prouinciali cum aliis interesse debeant; & quæ ibi ordinata fuerint, obseruent, ac obseruari faciant: in reliquis omnibus eorum exemptio, & priuilegia salua, atque integra maneant. 11 Synodi quoque diœcesanæ 12 quotannis celebrentur: 13 ζ ad quas exempti etiam omnes, qui aliàs, cessante exemptione, interesse deberent, nec Capitulis generalibus subduntur, accedere teneantur, ratione tamen parochialium, aut aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam aliarum sæcularium Ecclesiarum, etiam annexarum, debeant ij, 14 qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, Synodo interesse. Quod si in his tam Metropolitani, quàm Episcopi, & alij supra scripti negligentes fuerint; pœnas sacris *b* canonibus sancitas incurrant.

a cap. propter Eccles. ast. cum seq. 18. dist. c. sicut olim, de accus. Concil. Aurel. 3. cap. 1. Conc. Later. sub Leon X. Sess. 10. in 1. Lat. sub Innocent. III. exigebatur vt singulis annis Metrop. visita. cap. 6.

b Conc. Terrac. cap. 8.

DECLARATIONES.

1 *Quare Metropolitani.*] Metropolitani negligentes conuocare Concilium Prouinciale, à summo Pontifice excitantur, præsentis tenore capituli.

Metropolitanus, qui ex aliqua causa Concilium hoc ad præscriptum tempus celebrare non potest, à summo Pontifice solet dispensari.

2 *Coepiscopus antiquior.*] Suffraganeus antiquior, Metropolitano impedito, debet conuocare Concilium Prouinciale, & in cæteris vice dicti Metropolitani fungi, prout decernitur hoc c. &

Digitized by Google

& non alius Episcopus, qui non est sanguineus, etsi sit exemptus & Apostolicæ Sedi immediatè subiectus, licèt in Conc. Prouinciali per Metropolitanam, dum viueret, celebrato iuxta formam huius cap. elegerit dict. Metropolitanum, cuius Synodo interesset, etiamsi omnibus d. Metropolitani suffraganeis, antiquior esset, ac in Conc. Prouinciali super omnes dictos suffraganeos sederet.

3 *Quolibet saltem triennio*] In India ob distantiam Episcoporum comprouincialium hoc triennij tempus ad Cōcilium celebrandū vsque ad sextum annum à Sede Apostolica prorogatur.

4 *Synodum in Prouincia sua.*] Ad Archiepiscopum spectat electio loci celebrandæ Synodi Prouincialis: tamen cessantibus impedimentis iustis, & accedentibus commoditatibus necessariis, probauit Congregatio Concil. Metropolitanam Ecclesiam non esse relinquendam.

Congregatio Concilij censuit, electionem Synodi Prouincialis factam à prædecessore, ligare etiam successorem. 6. April. 1595.

Decreta, quæ in Conciliis Prouincialibus conduntur, publicari non debent inconsulto Romano Pontifice: mittentes autem ad Sedem Apostolicam Diœcesanas Synodos, laudandi sunt.

In Conciliis Prouincialibus attendendum est in præcedentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatis Ecclesiarum, vel earum ordo & præeminentia.

Commendatarij Monasteriorum siue Abbatiarum in Conciliis Prouincialibus inter Abbates sunt recipiendi. Canonici Cathedralis Ecclesiæ præferendi sunt, quando capitulariter procedūt: extra hunc casum Abbates titulares habentes vsum mitræ debent præcedere Commendatarios: post hos, locum habent Dignitates, & post Dignitates collocendi sunt Procuratores Ecclesiarum Cathedralium: nec tenentur venire ad Concilium Prouinciale exempti & Abbates eorum, nec ij, qui de iure, vel consuetudine interesse non debent. Capitula tamen Cathedralium Ecclesiarum specialiter inuitantur, & ad obseruationem Decretorum Concilij Prouincialis omnes obligantur, cum Episcoporum Iurisdictioni subduntur: exempti quoque in casibus à iure communi, ex Conc Trid. decretis debent aliquem Metropolitanum eligere, cuius Concilio intersint, siquidem specialiter Episcopis, aut Concil Prouinciali in Episcopo potestas tributa est, vt contra inobedientes, iuris remediis procedant.

5 *Nec Episcopi*] Episcopi prouinciales non tenentur accedere ad suum Metropolitanum, nisi vt intersint Synodo prouinciali, non obstante aliqua in contrarium consuetudine. Et ideo Episcopi comprouinciales ex Decreto huius cap. non tenentur

Digitized by Google

personaliter accedere, nec procuratorem mittere, ad præstandam obedientiam Metropolitano suo, nullâque consuetudo etiam immemorabilis obstat.

Abbates Commendatarij, . Capitulorum deputati vocem dumtaxat consultiuam in Concilio Prouinciali habent. Episcoporum procuratores possunt etiam decisiuam habere, si Concilio prouinciali placuerit.

19. April. 1596. Item non teneri venire ad Concil. Prouinciale, alios exemptos, quàm eos, qui de iure, vel consuetudine interesse debent: sed Capitula Ecclesiarum Cathedralium particulariter esse inuitanda.

Præterea ad obseruationem decretorum Concilij Prouincialis omnes esse obligatos, qui Episcopali iurisdictioni subduntur, atque item exemptos in casibus, in quibus à iure communi, & Concilij decretis specialiter Episcopis, aut Concilio Prouinciali in ipsos potestas tributa est, contra inobedientes autem iuris remediis esse procedendum.

Item Abbates Commendatarios Capitulorum deputatos, vocem dumtaxat consultatiuam in Concilio Prouinciali habere: Episcoporum verò procuratores posse etiam decisiuam habere, si Concilio Prouinciali placuerit, cæterum Laïcos, qui inuitati ad Synodum Prouincialem interesse possunt, in ea votum dumtaxat consultatiuum habere.

19 Decemb. 1596. Congregatio Concilij censuit, capitula collegiatarum, quasi Episcopalem iurisdictionem habenti a ad Synodum Prouincialem esse vocanda.

6 *Itidem Episcopi.*] Non solùm Episcopi exempti tenentur eligere vt in hoc decreto, verùm etiam prælati inferiores, qui hanc electionem liberam habent, licèt eorum Capitula contradicerent: qua Capitula tenentur ad eandem obseruantiam decretorum in Concil. Prouinciali conditorum, sicut ipsi prælati eligentes.

7 *Qui nulli Archiepiscopo subiiciuntur.*] Hoc Decretum non habet locum in Episcopis qui sunt in Prouincia Romana, veluti qui sunt inter Capuanam prouinciam, & Pisanam, *cap. Tua, de offic. Vicar.*

8 *Vicinum Metropolitanum.*] Hunc solus Episcopus, & alij Inferiores Ecclesiarum absque consensu Capituli & cleri, imò ipsis contradicentibus, & aliam electionem facientibus, eligere possunt, prout dictum est Et notandum quod Episcop. exemptus, qui Metropolitanum vicinum semel elegit, & eius prouinciali Synodo interfuit, non potest ab eodem Metropolitano compelli, nec cogi ad constitutiones in ea Synodo editas obseruandas.

Digitized by Google

obseruandas. Sic Congregatio censuit, & hoc ratione exemptionis, nam Concilium loquitur tantùm de interessentia, in reliquis verò seruat exemptionem Metropolitanorum.

9 *Semel eligant.*] Prouincialem Synodum semel eligens Episcopus exemptus, ad illam in futurum semper accedere tenetur, sub eisdem pœnis, ac si exemptus non esset, similitérque eius successor Archipresbyter nullius Diœcesis potest Archiepiscopum aliquem in Metropolitanum eligere, atque eius Synodo prouinciali se subiicere, non obstante contradictione cleri dicti Archipresbyteratus.

10 *In cuius Synodo Prouinciali cum aliis interesse debeant.*] Capitula etiam exempta tenentur obseruare decreta in Synodo Prouinciali facta.

11 *Synodi quoque diœcesana.*] Episcopi qui sunt in prouincia Papæ, tenentur suas synodos facere: si autem non faciant, accersentur Romam ad celebrandum Concilium Prouinciale.

12 *Quotannis celebrantur.*] Episcopus legitimis de caussis impeditus potest celebrari facere Synodum diœcesanam in suo Episcopatu per procuratorem aut Vicarium suum generalem, cum sufficienti mandato, cum hic Concilium loquatur impersonaliter. Et in constitutionibus faciendis non est requirendus consensus & approbatio cleri, sed tantùm consensus Capituli, qui etiam non est necessariò sequendus, præterquam in certis casibus à iure expressis.

Scriptum fuit Archiepiscopo Panormitano de Synodo, vt nè coniunctim cum aliis Episcopis, sed vnusquisque separatim suam celebraret Synodum, ex Concil. Trident. decreto.

Licèt in Pontificali Romano legatur, quod constitutiones, quæ in Synodis fiunt per verbum *placet*, approbari debeant, hoc tamen non procedit in Synodo diœcesana, in qua consensus Capituli requiritur quidem, non autem est necessarium illum sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis.

13 *Ad quas exempti omnes.*] Etiam Rectores, qui nullius diœcesis sunt, tenentur accedere ad Synodum diœcesanam illius Episcopi, qui tanquam proximior potest eas Ecclesias visitare ex decreto Concilij *Præsentis sess. cap. 9.* quia cum ius habeat visitandi istos parochos, frustra videretur visitare, nisi priùs ad Synodum vocati & instructi essent de iis ordinationibus, quas scire eos oportet; aliqui tamen dixerunt, quod *d. cap 9 infr.* tribuit tantum ius visitandi, quod est longè diuersum à iure cogendi ad Synodum.

Ratione Parochialium obtinentes beneficium in vna Diœcesi, vel ciuitate, cùm tamen ipsi in alia habitent, tenentur ad Synodũ

Digitized by Google

diœcesanam illius Episcopi accedere, cui subiecti sunt, eiúsque leges obseruare.

Congregatio Concilij censuit, Regulares, qui subduntur Capitulis generalibus, non posse cogi ab Episcopo ad interessendum Synodo, nisi tantum in casu expresso, *cap. 2. sess. 24. de Reformat.*

14 *Qui illarum curam gerunt.*] Hoc seruandum est, etiam hoc posito, quòd institutio, vel nominatio ad illos pertineret.

REMISSIONES.

α Vide Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Concilium, pag. 74. latè P. Azor. instit. Moral. p. 2. c. 37. per totum, Fr Emman. quæst. Regul. tom. 3 q 46. art 2. cum seqq nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib 20. n. 69. vers. Quartum, Aloys. Ricc. in collect decis collect 1153.

β *Quare Metropolitani per se ipsos, seu illis legitimè impeditis,* &c.] Vide Zerol. d. verbo Concilium, § 7 P. Azor. d. 47 q 5.

γ *Quolibet saltem triennio.*] Vide P. Azor. d. cap 47. q 6. Zerol. d. verbo Concil. §. 2.

δ *Et alij, qui de iure, vel consuetudine interesse debent.*] An procedat in habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem, affirmat P. Azor d c. 47. quæs 2. Negat in Rectoribus nullius iurisdictionis, Sayr. decis. 11. de offic. Ordin.

ε *Nec Episcopi comprouinciales,* &c.] An suffraganeus ad Metropolitanum accedere teneatur extra celebrationem Concilij Prouincialis? Negatiuè censuisse sacram Congregationem testatur Zerol. in praxi Episc. p. 1 verbo Suffraganei, pag. 318.

ζ *Ad quas exempti etiam omnes,* &c.] Vide P. Azor. d. cap. 47. quæs 3.

CAPVT III.

Visitationem suæ Diœcesis faciant Episcopi & alij superiores, eámque absoluant intra biennium, certis seruandis, & salus saluandis.

a Concil. Tolet. 4. c. 35.

α β &c. PAtriarchæ, a Primates, Metropolitani, & Episcopi 1 propriam diœcesim per se ipsos, aut, si legitimè impediti fuerint, 2 per suum generalem Vicarium, aut visitatorem, si quotannis totam, propter eius latitudinem, visitare non poterunt, saltem maiorem eius partem, ita

Digitized by Google

ita tamen, vt tota biennio per se, vel visitatores suos compleatur, visitare non prætermittant. A ♂ Metropolitanis verò, etiam post plenè visitatam propriam diœcesim, non visitentur Cathedrales Ecclesiæ, neque diœceses suorum comprouincialium, nisi causa cognita, & probata in Concilio Prouinciali, 3 e Archidiaconi autem, Decani, & alij inferiores in iis Ecclesiis, 4 vbi hactenus visitationem exercere legitimè consueuerunt, debeant quidem, 5 ζ assumpto notario, de consensu Episcopi deinceps 6 per semetipsos tandem ibidem visitare. 7 η Visitatores etiam, à Capitulo deputandi, vbi Capitulum ius visitandi habet, priùs ab Episcopo approbentur: 8 sed non ideò Episcopus, vel, eo impedito, eius visitator eadem Ecclesias seorsum ab his visitare prohibeatur; cui ipsi Archidiaconi, vel alij inferiores, visitationis factæ infra mensem rationem reddere, & depositiones testium, ac integra acta ei exhibere teneantur: non obstantibus quacumque consuetudine, etiam immemorabili, atque exemptionibus, & priuilegiis quibuscumque. Visitationum autem omnium istarum *a* præcipuus sit scopus, sanam, orthodoxámque doctrinam, expulsis hæresibus, inducere; 9 bonos mores tueri, prauos corrigere; populum cohortationibus & admonitionibus ad religionem, pacem, innocentiámque accendere; cætera prout locus, tempus & occasio feret; ex visitantium prudentia ad fidelium fructum constituere. Quæ vt faciliùs, feliciúsque succedant, monentur prædicti omnes, & singuli, ad quos visitatio spectat, vt paterna charitate, Christianóque zelo omnes amplectantur; ideóque modesto contenti equitatu famulatúque studeant, 10 quàm celerrimè, debita tamen cum diligentia, visitationem *b* ipsam absoluere. 11 θ Interímque caueant, ne inutilibus sumptibus cuiquam graues, onerosíve sint; 12 néve ipsi, aut quisquam suorum quidquam procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, 14 præter id, quod ex relictis piis iure debetur, aut alio quouis nomine, nec pecuniam, nec munus, quodcumque sit, etiam qualitercumque offeratur, accipiant: non obstante quacumque consuetudine, etiam immemorabili: 15 exceptis tantùm victualibus, quæ sibi

a c.1.§ fa nè, de cēs. in 6. cap. Florentinum, 5. dist.5.

b Concil. Bracc. 2. c.1.Conc. Ticinen. vers. stu tuimus etiam ne Epis.cap cauendū, & c. inte cætera, 10. q.3. cap. cun Apost. d censib.

Digitized by Google

ac suis frugaliter, moderatéque pro temporis tantum necessitate, & non vltra, erunt ministranda. Sit tamen in optione eorum, qui visitantur, si malint soluere id quod erat ab ipsis antea solui, certa pecunia taxata, consuetum; 16 an verò prædicta victualia submini-strare: saluo item iure conuentionum antiquarum cum monasteriis, aliisve piis locis, aut Ecclesiis non parochialibus inito, quod illæsum permaneat. In α iis vero locis, seu prouinciis, vbi consuetudo est, vt nec victualia, nec pecunia, nec quidquam aliud à visitatoribus accipiatur, sed omnia gratis fiant, ibi id obseruetur. Quod si quisquam, quod absit, aliquid amplius in supradictis omnibus casibus accipere præsumpserit; λis præter dupli restitutionem, intra mensem faciendam aliis etiam pœnis iuxta constitu-

α Sexti decret. lib. 3. de censib. tit. 20. c. 2.

tionem Concil. Generalis Lugdunensis, quæ incipit, α Exigit: nec non & aliis pœnis in Synodo Prouinciali arbitrio Synodi, absque vlla spe veniæ, μ mulctetur. Patroni verò in iis, quæ ad Sacramentorum administrationem spectant, nullatenus se præsumant ingerere; neque visitationi ornamentorum Ecclesiæ, aut bonorum stabilium, seu fabricarum prouentibus immiscean-t: nisi quatenus id eis ex institutione, ac fundatione competat: 17 sed Episcopi ipsi hæc faciant, 18 & fabricarum reditus in vsus Ecclesiæ necessarios, & vtiles, 19 prout sibi expedire magis visum fuerit, expendi curent.

DECLARATIONES.

1 *Propriam diœcesim*] Hoc intelligitur habere locum etiam casu quo Ecclesiæ sint exemptæ, sed tunc per seipsum tantum, vel illis, quibus sibi videbitur, adiunctis. *Ex c. 4. sess 6.*

Fuit dubitatum, an liceret Episcopo in visitatione, homines monere per edicta sub excommunicationis pœna ad reuelanda ea, quæ scirent contra Capitulares, & alios qui correctione, & emendatione indigent? Fuit resolutum die vlt. Martij 1588. non licere.

2 *Per suum generalem Vicarium, aut visitatorem.*] Comprehenduntur etiam exempti qui visitandi essent ab Episcopis, vt possint ipsis legitimè impeditis visitari à Vicariis, vt hîc

3 *Archidiacono autem.*] Ordinarius vel debet dare beneficium Ecclesiasticum Archidiacono de consuetudine iurisdictionem exercendi,

Digitized by Google

exercendi, vel permittere ei exercere iurisdictionem Archidiaconatus, sicut erat solitus Cùm autem Archidiacono prouisum fuerit de alio beneficio, contigerítque Archidiaconatum ipsius Archidiaconi cessione, vel morte vacare, Archidiaconatus ipse in perpetuum postea sublatus esse intelligitur. Interim verò dum Archidiaconus iurisdictionem exercet, si ipse, vel eius ministri, quicquam iniustè, vel perperam egerint, Ordinarius in eos animaduertere debet.

4 *Visitationem.*] Congregatio censuit, Archidiaconum, dummodo visitet, percipere fructus Archidiaconatus, cùm sit absens pro seruitio Ecclesiæ, & ex præscripto Papæ.

5 *Assumpto notario*] Verba hæc, quibus dicitur, quod Archidiaconi, Subdiaconi & alij inferiores, in sua visitatione debeant assumere notarium de Episcopi consensu, locum non habent in Abbate sæculari.

6 *Per seipsos tantum.*] Si iurisdictio istorum inferiorum versaretur solum in videndis rationibus & computis Ecclesiarum, per substitutos possent implere suum munus.

7 *Visitatores etiam.*] Hoc decretum, quo iubetur Visitatores à Capitulo deputatos, esse approbandos ab Ordinario, vendicat sibi locum, etiam vbi soli Capitulo absque Episcopo competit facultas visitandi, provt declarauit Congregatio die 30. April. 1587.

8 *Sed non ideo Episcopus.*] Licet Episcopus possit iterum visitare Ecclesias visitatas ab inferioribus, vt hic, non potest tamen iterum punire punitos ab eis, nec ab eis absolutos cogere ad innocentiam suam demonstrandum.

Congregatio censuit, licuisse Archiepiscopo Tranensi in actu visitationis, Ecclesiæ sancti Iacobi Ecclesiæ exemptæ exquirere ab illius Ecclesiæ clericis titulos beneficiorum & dimissorias, quarum virtute fuerint ordinati, nisi aliter idem Archiepiscopus exquisierit & viderit, posse idem compellere ad exhibendas huiusmodi dimissorias & titulos.

Pensionarius non tenetur contribuere pro mercede concionatoris, præsertim vbi est consuetudo, quod populus talem impensam facere soleat.

Pensionarij nulla ex parte contribuere debent pro mercede quæ prædicatoribus soluitur

Decretum Clementis I I. de sepult. de hora prædicandi quod regulares possint prædicare populo verbum Dei, hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati voluerint vel coram se facere solemniter prædicare. S. D. N. respondit non esse in vsu.

An vigore huius c. teneatur Ordinarius prohibere regu-

Digitized by Google

laribus, ne in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent, causam allegare, aut iustificare, & quæ legitima censeatur. Congregatio censuit non teneri.

9 *Bonos mores tueri, prauos corrigere.*] Episcopus visitando potest aliquod crimen corrigere & punire, & non solum monere & reprehendere.

10 *Quam celerrimè.*] Nullum certum tempus ab Episcopo obseruandum ad visitationem est præscriptum, sed relictum est arbitrio Episcopi; quod debet esse moderatum & discretum.

Dum ipse Episcopus visitat, debet continenter visitationem prosequi, neque ad extraneos actus diuertere, sed quamprimum legitimo impedimento cessante, vt perficiatur, incumbere.

11 *Interimque caueant.*] Per Decretum hoc, § *interimque*, quo prohibetur Episcopis, ne præter victualia quicquam accipiant procurationis causa pro visitatione, etiam testamentorum ad pios vsus, aut alio quouis nomine, non censetur sublatum Cathetraticum, quod singulis annis exigi solet ab Ordinario, tam in visitatione, quàm extra. Ita censuit Congregatio Concil. die 8. Octobr. 1587. Melius tamen facerent, si Cathedraticum extra visitationem exigerent

12 *Néve ipsi aut quisquam suorum.*] Non potest quicquam ab eis qui visitantur, pro decretis & ordinationibus spectantibus ad visitationem, vel etiam pro scriptura laboréve percipere Episcopus, vel ei adiuncti.

13 *Quidquam procurationis caussa.*] Episcopus re ipsa non visitans, nihil procurationis caussa exigere potest.

Episcopo sibi petente declarari quem ordinem debeat habere Episcopus cum suo Capitulo, an cum Notario vel sine, vel cum iuramento, ne detur occasio litibus & sumptibus, Congregatio respondit seruandum esse eum ordinem, quem constituit decretum Concilij Sess. 6 c. 4. & Sess. 21. c. 6. Si modo Capitulum sit exemptum ab Ordinario: quod si illud subiectum sit, tunc seruandum ordinem positum præsenti c. vbi de Notario & dispositionibus, & de actis expressè dispositum.

An Episcopus constituere possit suum Archidiaconum ad visitationem expediendam, & præscribere comitatum & equitatum, ne oneri sit Ecclesiis, quas visitauerit. Congregatio respondit posse.

Hoc caput dum de subministrandis victualibus disponit, non habere locum in visitatione Cathedralis Ecclesiæ censuit Congregatio.

Congregatio censuit munera nulla posse accipere, sed victualia tantum, vel eorum loco procuratorium, si visitati ita elegerint,

Digitized by Google

sint. Congregatio censuit, nullum certum tempus à Concilio fuisse præscriptum, intra quod teneatur Episcopus suam visitationem concludere, sed relictum eius arbitrio, quod tamen debet esse moderatum & discretum.

14 *Præter id, quod ex relictu piis iure debetur.*] Episcopus potest ex consuetudine exigere, veluti trigesimam, ex relictis piis ratione visitationis testamentorum: secus verò si in testamentis nullum esset relictum pium.

15 *Exceptis tantùm victualibus.*] Hæc debent ab his, qui consueuerunt procuratorem præstare, & quandoque contingit à Communitatibus locorum.

Extante consuetudine, vt Episcopo Diœceseos visitanti à laicis victualia ministrentur, etiam Vicario visitanti, ab Ecclesiarum Rectoribus, consuetudo attendenda sit.

16 *Victualia subministrare.*] Si ex consuetudine populus subministrat victualia Episcopo visitanti, potest seruare consuetudinem Ecclesiæ vtilem: laudabile tamen est, vt Episcopus illum minus grauet. Si verò populus subministrabat ante Concilium singulis trienniis, Episcopus non debet exigere, si singulis annis visitauerit, nisi pro tempore quo ante præstabat populus: quod si ipse recusaret, cogendus non est.

Episcopus exiens per villas & oppida, vt Sacramentum Confirmationis tantùm conferat, à nemine est procurandus, & ipsi Episcopo Chrismatis tantùm conferendi caussa ad loca suæ Diœcesis accedenti laici vel Ecclesiarum Rectores, ad illius impensas non tenentur.

17 *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*] Capitulum quoddam prætendit, quod Episcopus sine adiunctis non posset visitare corpus Ecclesiæ Cathedralis, Sacramentum, reliquias, vestes, vasa, ornamenta, cæteráque ad cultum diuinum destinata: nec capellas, capellanias, dotationes, anniuersariorum institutiones & memorias defunctorum, aliáque pia opera, nec res aut bona dictæ fabricæ, aut Ecclesiæ, Congregatio tamen censuit, posse sine adiunctis; de quibus sess. 25. c. 6. de Reform.

18. *Et fabricarum reditus.*] In fabricis, quæ non sunt de iure patronatus à fortiori decretum hoc habet locum: nam earum reditus arbitrio Episcopi in vsus Ecclesiæ sunt exponendi.

19. *Prout sibi magis expedire visum fuerit.*] Cùm ex hoc Decreto reditus fabricarum, quæ sunt de iure patronatus, expendi debeant, prout Episcopo magis expedire videbitur, à fortiori hoc habet locum etiam in fabricis, quæ non sunt de iure patronatus. 1594. 28. April.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem legitimè præbendam

Digitized by Google

28. Apr. 1594. benadam & Parochialem ante Concilium, posse post Concilium vtrumque beneficium retinere, dummodo in Parochiali resideat.

Gregor. X. in generali Concil. Lugdunensi in 6. Decretal. tit. De censibus & exactionibus.

CAPVT II.

Ibid. c. 1. EXigit peruersorum audacia, vt non simus solum delictorum prohibitione contenti, sed etiam pœnam delinquentibus imponamus. Constitutionem itaque felicis recordationis Innocentij Papæ IV prædecessoris nostri, editam super non recipiendis in pecunia procurationibus, ac super receptione munerum visitantibus, eorúmque familiaribus interdicta, quam multorum fertur temeritas præterire, volentes inuiolabiliter obseruari, eam decernimus pœnæ adiectione iuuandam: Statuentes, vt vniuersi & singuli, qui ob procurationem sibi ratione visitationis debitam exigere pecuniam, vel etiam à volente recipere, vel aliàs constitutionem ipsam recipiendo munera, siue visitationis officio non impenso procurationem in victualibus, aut aliquid aliud procurationis occasione, violare præsumpserint, duplũ eius quod receperint Ecclesiæ à qua id receptum fuerit, intra mensẽ reddere teneantur. Alioquin ex tunc Patriarchæ, Archiepiscopi, Episcopi, duplum ipsum vltra prædictũ tempus restituere differentes, ingressum sibi Ecclesiæ sentiant interdictum. Inferiores verò ab officio & beneficio nouerint se suspensos, quousque de duplo huiusmodi grauatis Ecclesiis plenariam satisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remissione, liberalitate seu gratia valitura.

REMISSIONES.

α Vide nouissimè P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 26. n. 69. vers. Quintum, latè P. Azor. instit. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 40 à principio.

β *Patriarchæ.*] Plura de Illustrissimis Patriarchis Ecclesiæ, & de eorum numero, præeminentia, origine, & dignitate congerunt Cou. lib. 4. Var. c. 14. n. 13. vers. Secunda autem Sedes, Altamiran. tract. de Visitat. super hunc text. verbo Patriarchæ, & Primates, n. 2. Albert. Troti. de vero & perfecto Clerico, lib. 1. c. 13. num. 4. Cass. in Catalog. p. 4. consid. 9. Pelan. lib. 2. de planctu Ecclesiæ, c. 17.

Digitized by Google

c.17.Petr Rebuff in Concord.tit.de Collat § si quis verò, in gl. verbo,Patriarchales, Fusc.de.Visit.lib.1 c.2 à num.9. Rophin de re Pontif. lib.2.Rub 5.cap.33.& 34. Selu.de Benefic. part.1.q.2. num 28.Illescas p.1.historiæ Pontificalis lib.2.c.1.fol.56 col.1. Petr.Gregor.Syntagm. lib.15.cap.10 Lusit P.Alphonsi de Vasconcellos in Harmonia Rubricarum ad Rubr.de Auctoritate & vsu pallij,num.10 in fine,Læl Zech.de Republ. Ecclesiast tit de Illustrissimis Patriarchis,Sigismund. de Appellat. quæst 8.n.99. P.Henriq in summ part.2 lib.10.c.29. nouissimè F.Paulin. Berti Lucens.in praxi crimin Regul.tit.4.c.2.n.7.

γ Patriarchas dici quasi Patres Patrum,seu principes Episcoporum,probat c Clericos.vers.Patriarchæ.21.dist.Vide Polyd.Virg. de Inuent.rerum lib.4.c.12 Læl.d.tit de statu Reuerend.Patriarcharum, num.2.Petr.Gregor.Syntagm.lib 15.c.2. num.11.& rei benef.c.10.n.4.P.Henriq d.c.19.§.1.& 2.Gonzal.ad reg Cancel. gloss.41 num.13.

† *Et Episcopi, &c.*] Vide text.in cap si Episcopus,de offic.ordin. in 6. Summ. Arm. verb. Visitare Matthæum Suarez in sua practic.de visitadores cap 1 lib 2. tit.22. part.1. Balthasar Altamiran.de visitatione, vbi latissimè Thom.Valascus allegat 70. ex n 3.Card. Tusc lit V.in conclus.218.

δ *Metropolitanus verò, &c*] An Archiepiscopus possit visitare prouinciam ? Affirmant Cabed.p.1. decis.78.n.2.

ε *Archidiacoui autem, decani, & alij inferiores, &c.*] Vide Pater Azor. dict. cap 40. quæs. 7. Flores Var. lib. 3. quæst. 24. num 23.

ζ *Assumpto Notario.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit.Potest Episcopus in visitatione vti quauis persona,provt de iure communi potest vti in actibus iudicialibus,& iterū Episcopus non potest arctari in visitatione, vt deferat Notariū Capituli,cum potestas visitationis adeo sibi Episcopo est concessa,vt sibi nihil in ea vendicare Capitulum possit, & ideo potest Episcopus secum ferre vel Secretarium suum, vel alium Notarium, provt sibi videbitur necessariò conuenire. Refert iisdem verbis Zerol. in praxi Episcop p.2.verbo Visitatio,§.10.

η *Visitatores etiam à Capitulo visitandi.*] An Capitulum superstite adhuc Episcopo,ex præscriptione,vel priuilegio visitandi ius habeat ? Affirmat P.Azor d.c.40.q.8.

θ *Interimque caueant,&c.*] Vide Nauar.cons 1.de censibus,Zerol.p.1.verbo Visitatio, §.in fine,vers. Præterea, Stephan. Grat. discept.forens c.57 n.36. cum seqq.

ι *Exceptis tamen victualibus, &c.*] Vide latè, & eleganter Zerol.d. verbo, Visitatio , §. 6. vbi dub.1. dicit , quòd appellatione expensarum

Digitized by Google

expensarum victualium comprehenduntur illæ, quæ consistunt in victu, non autem illæ, quæ consistunt in victu, non autem illæ, quæ concernunt alia necessaria personæ, putà si vellet visitator sumere medicinam, vel aliqua extra victum. Et dub. 2. quòd Visitator id quod per victum sibi necessarium contingebat, non potest in pecunia taxare. Et dub. 3. quòd subditi non tenentur ministrare equitaturas Visitatori. Et dub. 4. quòd Secretarius, vel scriba non potest aliquid recipere pro suis laboribus scribendo, & transcribendo, vel dando copiam ipsius visitationis. Et dub. 5. quòd quando Episcopus visitat per alium, teneantur visitati ad omnia ipsis visitatoribus, ac ipsi Episcopo si visitaret. Et dub. 6. quòd si Episcopus vna die duas parochias visitauerit, vnam tantùm procurationem habet. Et dub. 7. quòd Episcopus, vel alius Visitator non potest accipere procurationem ab hospitalibus, & aliis locis leprosorum, domorum Dei, paupere, quia debet gratis visitari, & super hoc editam fuisse à sacra Cardinalium Congregat. sequentem decisionem refert Zerol. vbi supr. Quòd si beneficia omnia eximantur ab onere procurationis, Domini dixerunt, quæcumque beneficia etiam tenuia pro rata ad procurationem teneri.

* *In iis verò locis, seu prouinciis*, &c.] Vide Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. n. 19.

λ *Is præter dupli restitutionem*, &c.] Vide Concil. Brachar. 4. act. 2. de Visit c. 9. fol. 28. P. Azor. instit. Moral parr. 2. lib. 3. c. 42 col. 360. vide ad hoc Nauar. cons. 11. de censibus.

μ *Mulctetur.*] Vide Spin. in Speculo testament. gloss. 4. principali, n 91.

† *Sed Episcopi ipsi hoc faciant.*] Vide Caualcan. decis. 11. n. 30 pag. 3. Tobiam Nonium cons. 61.

CAPVT IV.

Prædicationis munus frequenter obeundum: à parochianis Ecclesia Parochialis adeunda est ad audiendum verbum Dei: nullus contradicente Episcopo prædicare præsumat in Ecclesiis etiam regularium, &c.

1 a PRædicationis munus, a quod Episcoporum præcipuum est, cupiens sancta Synodus; quò frequentiùs possit ad fidelium salutem excerceri, Canones aliàs super hoc editos, sub fel. rec. b Paulo III. aptiùs præsentium temporum vsui accommodàdo mandat, vt in Ecclesia sua

a Concil. Carth. 4. cap. 29. Cóc. Remen. b c. Episc. nullam

Digitized by Google

sua 2 ipsi per se, aut, si legitimè impediti fuerint, 3 per eos, quos ad prædicationis munus assument; in aliis autem Ecclesiis, 4 per parochos, siue, iis impeditis, per alios 5 ab Episcopo β impensis eorum, qui eas 6 præstare vel tenentur, vel solent, deputandos in ciuitate; aut in quacumque parte diœcesis, cenſebunt expedire, γ saltem omnibus Dominicis, & solemnibus diebus festis; tempore autem Ieiuniorum 7 Quadragesimæ, & Aduentus Domini, quotidie, vel saltem tribus in hebdomada diebus, si ita oportere duxerint, 8 sacras scripturas, diuinámque legem annuncient, & aliàs quotiescumque id opportunè fieri posse iudicauerint. 9 Moneátque Episcopus populum diligenter, δ teneri vnumquemque † parochiæ suæ interesse, vbi commodè id fieri potest, ε ad audiendum verbum Dei. 10 ζ Nullus autem sæcularis, siue 11 regularis, 12 etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, 13 contradicente Episcopo, 14 prædicare præsumat. ζ Idem etiam saltem Dominicis, & aliis festiuis diebus pueros in singulis parochiis fidei rudimenta, & obedientiam erga Deum, & parentes diligenter ab iis, ad quos spectabit, doceri curabunt, & si opus sit, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus. In reliquis, ea, quæ de prædicationis munere sub eodem Paulo III. decreta fuerunt, suum robur obtineant.

rei. 88. diff. c. supra sess. 5. de ref. cap. 2. Concil. Lat. sub Innoc. 3. c. 10 c. inter cæteras. de off. ord. Concil. Mag. cum c 25.

ε 4. Cart. c. 24.

DECLARATIONES.

1 *Prædicationis munus.*] Congregatio censuit, electionem, & deputationem prædicatoris ad solos Episcopos in eorum Cathedralibus Ecclesiis spectare, nulla habita ratione cuiuscumque consuetudinis etiam immemorabilis, qua talis deputatio Capitulo, vel Episcopo, vnà cum Capitulo, aut cuiuis alteri competeret. Est autem in optione Episcopi, vtrum ipse malit Prædicatorem in sua Cathedrali eligere, aut deputare, quando populus illum etiam ab immemorabili tempore eligere & nominare consueuisset, vel prædictam nominationem ex immemorabili consuetudine relinquere, ita tamen, vt ipse Episcopus electionem, deputationémque Prædicatoris faciendo, populum, ad sustentationis gatia aliquid erogandum, non compellat: sin verò populum prædicta facultate eligendi prædicatorem Episcopus vti siuat, eundem populum cogere possit ad eas impensas & eleemosynas

Digitized by Google

eleemosynas Prædicatori præstandas, quas ipse populus in hanc causſam præstare solitus est. In aliis Ecclesiis ad Episcopum similiter pertinet electio, & deputatio Prædicatoris impensis eorum, qui illas præstare vel tenentur vel solent. Concilium tamen non sustulit immemorabilem consuetudinem, qua facultas nominandi Prædicatorem in Ecclesiis non Cathedralibus, alteri, quàm Episcopo, competeret in sua Diœcesi, etiamsi sit Cathedralis. *Hoc cap. infr. § In opinione.*

11. Iunij 1596. Congregatio Concilij censuit, esse in electione Episcopi vel deputare in sua Cathedrali Prædicatorem, etiam quod populus illum ab immemorabili tempore eligere consueuisset, vel præteritam nominationem ipsi populo relinquere, ita vt si Episcopus prædicatorem eligat, populum ad Eleemosynas prædicatori erogandas non compellat: verum si populum prædictum facultate eligendi prædicatorem vti permiserit, tunc populum ad solitas Eleemosynas præstandas Episcopus cogere poterit.

Die 4. Septemb. 1597. Congregatio Concilij censuit, in aliis Ecclesiis quam Cathedralibus non esse sublatam consuetudinem immemorabilem præsentandi, vel nominandi pro eis prædicatorem Episcopo.

2 *Ipsi per se.*] Episcopus qui légitimè impeditur, hoc *officium* prædicandi per seipsum non præstat, per alium impensis suis præstare debet, nisi ex consuetudine hoc ad alium spectaret.

3 *Per eos quos ad prædicationis munus assument.*] His verbis liquet, quod ius eligendi prædicatorem spectat ad Episcopum, & non ad alium quempiam.

Pius V. decreuerat in Cathedrali solum Episcopum teneri ad præstandum stipendium prædicatori, non obstante quacunque consuetudine, etiam immemorabili Greg. XIII. dixit *deinceps* rationem habendam esse consuetudinis immemorabilis, & Episcopum hac ratione posse cogere.

In optione tamen Episcopi erit prædicatorem in sua Cathedrali deputare, etiamsi aliàs pertineret ad populum ex immemorabili consuetudine. At tunc non potest Episcopus compellere populum ad solitam eleemosynam & impensas prædicatori præstandum. Secus si Episcopus sineret vt populus nominaret, & solitus esset eleemosynas præstare. Non potest Episcopus denegare licentiam prædicandi in parochiali, eo quod prædicetur in Cathedrali, sed permittere, iuxta formam huius Decreti, &c. 3. Sess 5

4 *Per Parochos*] Onus eligendi prædicatorem incumbit Episcopo, vel parocho, & si Curatores animarum per se volunt munus prædicatoris obire, non debent prohiberi.

5 Ab

Digitized by Google

5 *Ab Episcopo.*] Vbi viget consuetudo, quod populus soluat Concionatori, ea est seruanda, nisi forsan facultas nominandi Prædicatorem vniuersitatis ab immemorabili tempore Episcopo cõpeteret, & Episcopus talem nominationem sibi vindicaret.

Merces, quæ prædicatoribus tribui solet, nulla ex parte à pensionariis est exigenda, atque eo minus, si populus hos sumptus facere solebat.

Si ex publico ciuitatis ærario concionatori solent eleemosynæ dari, ea consuetudo seruanda est.

6 *Præstare vel tenentur, vel solent.*] Etiam pro Ecclesiis Cathedralibus.

7 *Quadragesimæ.*] Redarguit sedes Apostol. Episcopum, qui tempore quadragesimæ ad aliam Ecclesiam Cathedralem sibi vnitam, Concionatorem non destinauerat.

Per hoc decretum relinquitur arbitrio Episcoporũ, an tempore Quadragesimæ, & Aduentus quotidie vel tribus diebus prædicetur, cùm hodie Aduentus non dicatur propriè tempus ieiunij.

8 *Sacras scripturas, diuinámque legem annuntient.*] Non est ponendus punctus commatis post verbum *Ieiuniorum*, quasi sacra Scriptura annuncianda sit in omnibus vigiliis, per annum, & quatuor anni statis temporibus, sed refertur dumtaxat ad Quadragesimam, & aduentum.

9 *Moneat Episcopus.*] Ordinarius non potest per hoc Concilium mulctis & pœnis, etiam in causa notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere populum ad audiendam missam, & sacram concionem in Ecclesia Parochiali, nec pueros ad discendam Doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri voluerit in oppidis, villis, aut aliis locis extra Ciuitatem.

10 *Nullus autem secularis*] Vigore Bullæ fel. rec. Pij V. de professione fidei facienda, regulares Concionatores non tenentur facere professionem fidei, antequam prædicandi munus assumant: potest tamen Ordinarius, quo tempore solet prædicandi licentiam ex decreto Conc. Trid. hoc cap. concedere regularibus, ab eisdem exigere hanc fidei professionem, si ita videbitur sibi expedire.

11 *Siue regularis.*] Munus prædicationis per Episcopum committi potest etiam clerico qui non sit in sacris ordinibus constitutus, non enim alicuius Ordinis sacri videtur actus esse. Fuit tamen dictum, quod secus de laico.

12 *Etiam in Ecclesiis suorum ordinum.*] Habet etiam locum in exemptis Ecclesiis, habentibus proprium Prælatum, in quibus, qui obtinere vult licentiam prædicandi ab Episcopo, à Prælato eidem offerri debet.

Digitized by Google

13 *Contradicente Episcopo.*] Per hæc verba, quibus cauetur, vt nullus prædicet contradicente Episcopo, sedes Apostolica nemini prædicandi licentiam concedere solet, nisi de consensu Episcopi.

14 *Prædicare præsumat.*] Immò ab Episcopo benedictionem petere tenetur ex Decreto Concilij, Sess 5. c 2. quo tempore poterit Episcopus professionem fidei exigere ab eo.

Non potest Episcopus Ordinarius, ad libitum, & sine caussa rationabili suspendere à prædicatione.

Concilium Lateranense sub Innocentio III. can. 10.

CVm sæpe contingat, quòd Episcopi, propter occupationes multiplices, vel infirmitates corporales, aut hostiles incursiones, seu occasiones alias (ne dicamus defectum scientiæ, quod in eis est reprobandum omnino, nec de cætero tolerandum) per seipsos non sufficiunt ministrare populo verbum Dei maximè per amplas diœceses & diffusas: generali constitutione sancimus vt Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum, cùm per se idem nequiuerint, solicitè visitantes, eas verbo ædificent & exemplo, quibus ipsi cùm indiguerint, necessaria ministrent, ne pro necessariorum defectu compellantur desistere ab incepto. Vnde præcipimus, tam in Cathedralibus, quam in aliis conuentualibus Ecclesiis, viros idoneos ordinari: quo Episcopi possint Coadiutores & cooperatores habere, non solum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis confessionibus, & pœnitentiis iniungendis, ac cæteris, quæ ad salutem pertinent animarum. Si quis autem hoc neglexerit adimplere, districtæ subiaceat vltioni.

REMISSIONES.

a Vide latè Zerol. in praxi Episcop p. 1. verbo prædicatio, pag 287. P Henriq. in sum. p. 1. lib. 7. cap. 28. §. 8. nouissimè P. Val. Regin. in praxi fori pœn. lib. 20. n. 69. vers. Tertium est, & lib 18. num 118. cum seqq.

Impensis eorum.] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Munus eligendi prædicatorem ad Episcopum spectat, nisi in contrarium sit consuetudo ab immemoriali tempore. Et iterum. Episcopus debet sumptibus propriis conducere in Ecclesia Cathedrali prædicatorem, non obstantibus quibuscumque consuetudinibus etiam immemorabilibus, & dum est dubium, quorum sumptu sit conducendus concionator pro

Quadra

Digitized by Google

Quadragesima, debet Episcopus interdum proprio sumptu conducere illum. Iisdem verbis refert Zerol in praxi Episcopo p. 1. verbo Prædicatio, §. 7.

γ *Saltem omnibus Dominicis, & solēnibus diebus festis.*] Vide Bobadil. in sua Politica, l. 2. c. 18. num. 194. lit K vbi resoluit, quòd Correctores ciuitatum possunt facere etiam renitente Vicario generali, vt saltem omnibus diebus Dominicis, & solemnibus festis populo prædicetur, de quo etiam latè Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2 q. 62 art. 19.

δ *Teneri vnumquemque Parochia sua interesse.*] Vide Pat. Soar. de Relig. tom. 1. l. 2. c. 26. n. 5. P. Azori instit. Moral. part. 1. l. 7. c. 3. q. 7. & lib. 12. c. 2. q. 1. vers. Deinde, Zerol. d. verbo prædicatio, § 4. & p. 2. verbo Parochia, pag. 82. vbi dicit sacram Cardinalium Congregationem disposuisse, non posse Ordinarium mulctis, & pœnis cogere ire ad audiendum sacram concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali. * Vide etiam Gutt. lib. 1. can. quæst. c. 30. n. 7. 33. & 34.

ε *Nullus autem secularis, siue regularis etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.*] Vide P. Henriq. d. lib. 2. c. 18. § 8. Zerol. d. verbo Prædicatio, § 3. Fr. Emm. q. reg. tom. 3. q. 32. art. 5. † Ric. in prax. var. resol. c. 190.

ζ *Idem etiam, &c.*] Vide etiam Beiam Respons. casuum Cons. p. 3. casu 27. vers. Tandem, vbi etiam resoluit, nequaquam esse absoluendum eum, qui vel ob negligentiam, vel verecundiam Pater noster, Aue Maria, Credo, & decem præcepta addiscere non curat: postquam tamen sic ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memoriæ tradat, & nec verbum vnum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos quando sibi proponūtur à ministris Ecclesiæ, & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere quando interrogatur: & deprecetur Deum intendens saltem virtualiter ad ea, quæ in oratione Pater noster continentur, absolui tunc poterit. Vide etiam Zerol. in praxi Episcop. 1. verbo Doctrina Christiana, §. 2. vbi §. 3. dicit sacram Cardinalium Congr. censuisse in hæc verba: Ordinarius non potest mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, aut contumaciæ, cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiamsi hoc fieri noluerint in oppidis, villis, & aliis locis extra ciuitatem nec valet, quia Concilium loco citato dicit posse compelli per Censuras Ecclesiasticas, quia ibi loquitur de compulsione illorum, quorum interest eam docere, & non de compulsione puerorum seu parentum ipsorum. * Vide etiam S. Thom. p. 2 q. 76. art. 2 in respons. Nauar. cons. 10. n. 1. de pœnit. Hugol. de offic. & potest. Episcop. p. 1. c. 6. §. 2.

Digitized by Google

CAPVT V.

Causæ criminales grauiores contra Episcopos à solo summo Pontifice cognoscantur & terminentur. Aliquando tamen sua manu committet summus Pontifex causæ disquisitionem Metropolitanis; qui solam facti institutionem facient, & ad Sanctissimum Dominum mittent, &c. Minores criminales cognoscantur à solo Concilio prouinciali, &c.

1 CAusæ criminales, *a* β grauiores contra Episcopos, γ etiam hæresis, quod absit, quæ depositione, aut priuatione dignæ sunt; *b* ab ipso tantùm summo Romano Pontifice cognoscantur, & terminentur. Quòd si eiusmodi sit causa; quæ necessariò extra Romanam Curiam sit committenda, nemini prorsus ea committatur, 2 nisi Metropolitanis, aut Episcopis, à Beatissimo Papa eligendis. Hæc verò commissio & specialis sit, & manu ipsius Sanctiss. Pontificis figurata, nec vnquam plus his tribuat, quàm vt solam facti institutionem sumant, processúmque conficiant, quem statim ad Romanum Pontificem transmittant; *b* reseruata eidem Sanctissimo sententia definitiua. Cætera aliàs sub fel. rec. Iulio III. super his decreta; necnon & constitutio sub Innocentio III. in Concilio generali, quæ incipit, Qualiter *c* & quando; quam sancta Synodus in præsenti innouat; ab omnibus obseruetur. Minores verò criminales causæ Episcoporum, 3 in Concilio tantùm prouinciali cognoscantur, & terminentur, 4 vel à deputandis per Concilium prouinciale.

a Vide Concil. Sardicen. cap. 3. c ad abolendā, & c. excōmunicamus, §. damnati verò, de hæret. & c. quo iure 8. dist.

b Suprà sess. 13. de reformat. c. 6. 7. & 8.

c Later. c. 8. & decretal. lib. 5. t. 1. c. 14.

DECLARATIONES.

1 *Causæ criminales.*] Concilium prouinciale non potest formare hunc processum contra Episcopum ad effectum transmittendi illum ad Sanctissimum, quia vult hoc cap. vt non solùm diffinitio, sed etiam cognitio sit tantùm Sanctissimi. Sic Congregatio censuit die 3 Octobris 1585.

2 *Nisi Metropolitanis.*] Potest Metropolitanus cognoscere causas ciuiles Episcoporum, ex sententia Congregationis.

3 *In Concilio tantùm prouinciali.*] In Concilio prouinciali possunt tractari & diffiniri causæ criminales minores, non existentibus

Digitized by Google

bus inibi duodecim Episcopis à Concilio requisitis : quia constat Concilia prouincialia ex minori numero Episcoporum consistere. Nec obstat, quod cognoscendis causis Episcoporum requirantur duodecim Episcopi, quia illud procedit in causis maioribus, vt censuit Congregatio

4 *Vel à deputandis.*] Non est necesse, quòd sint Episcopi, qui deputandi sunt per Concilium prouinciale : quia facultas est generalis. Poterunt insuper deputati prædicti cognoscere & terminare causas Concilio Prouinciali dissoluto, si causę erant cœptæ ab istis deputatis ante dissolutionem dicti Concilij, quia in simili non exspirat iurisdictio Delegati. Quando verò causa non erat cœpta, dicti deputati non possunt amplius illas terminare.

REMISSIONES.

α Vide Flamin. de resignat lib. 1. q. 10. n. 40. P. Henriq in sum. l. 13 c. 55. §. 2. Gonzal ad reg. 8. Cancel. glos. 41 n. 5 vbi resoluit, Concilium in præsenti, intelligendum esse de Episcopis residentibus, qui etiamsi sit causa atrocissima hæresis, aut læsæ Maiestatis, minimè citari possunt ad personaliter comparendum per quoscumque iudices Ordinarios, vel delegatos etiam sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales, nisi expressa, ac speciali commissione manu Papæ signata. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz in prax can. c. 121 lit. A.

β *Graviores.*] Quæ autem dicantur causæ graues, & graviores, vide apud Clar. in pract. causarum criminal in princip. num. 9. Læli. Iordanes lib. de maioribus Ecclesiæ causis, c. 1. & 2. Menoch. de Arbitr. casu 266.

γ *Etiam hæresis.*] An causa hæresis in Episcopo, reseruetur Papæ? Affirmatiuè decidit cap. Inquisitores, de hæret. in 6 resoluunt Nauarr. consil. 1 de foro comp. n. 5. Penna p. 3. director. Inquisit. commento 77. pag. mihi 577. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 81. art. 1. vers. Aduertendum tamen.

δ *Ab ipso tantum Romano Pontifice*] An solus Papa possit deponere Episcopos? Affirmant Gonzal. d. glos. 41. n. 21.

CAPVT VI.

Datur Episcopis ampla potestas dispensandi in irregularitatibus & suspensionibus certis, & absolnendi sibi subditos à quibusuis casibus reseruatis Sedi Apostolicæ, in foro conscientiæ, etiam à crimine hæresis.

1 α Liceat β &c. Episcopis θ in α irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, 2 ex delicto occulto

α Vide sess. 14. c. 7. c. mitor.

Digitized by Google

& c. Consumaces, 50. dist. c. erga, 1. q. c. at si Clerici, de iud. & c. nuper, de sent. excomm.

prouenientibus, excepta ea, quæ oritur ex 3 κ homicidio λ &c. voluntario, & exceptis aliis deductis ξ o ad forum contentiosum, 4 dispensare: & in quibuscumque π casibus occultis, a etiam Sedi Apostolicæ reseruatis, delinquentes, 5 ρ quoscumque sibi subditos, σ τ in Diœcesi sua per se ipsos, β υ aut Vicarium, ad id specialiter deputandum, φ in foro conscientiæ gratis absoluere, imposita pœnitentia salutari 7 χ &c. Idem & in hæresis crimine in eodem foro conscientiæ eis tantùm, β β non eorum Vicariis, sit permissum.

a De quibus sub Alexandro 3 in Concil. Lat. parte 14. Constit. eius.

DECLARATIONES.

1 *Liceat Episcopis.*] In hoc Decreto non comprehenduntur inferiores, habentes iurisdictionem ordinariam & quasi Episcopalem, sed Episcopi priuatiuè quoad alios. Attamen Episcopi illarum Regionum, in quibus Concilium Tridentinum adhuc receptum non est, non possunt vti ista facultate concessa in hoc Decreto.

Episcopo in aliquod delictorum (de quibus hoc Capitulum) prolapso, licèt ad se absoluendum, proprium suum Confessarium deputare, cum eadem auctoritate quam ipse potest ex eodem hoc capite in sibi subditos exercere.

Nullius 13. Aug. 1599.

Congregatio Concilij censuit eos, qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo, & in Cathedralibus, vel Collegiatis Ecclesiis beneficia obtinent, propriè comprehendi Decreto eiusdem Concilij c. 6. sess. 24. vers. qui verò.

2 *Ex delicto occulto prouenientibus.*] Episcopus, etsi à Simonia occulta dispensare possit, non potest tamen Simoniacum rehabilitare ad beneficia in posterum obtinenda, nec ad ea retinenda quæ per Simoniam occultam obtinet.

Absolutus vel dispensatus à proprio Episcopo in materia delicti perpetrati coram duobus vel tribus testibus, quod tamen non fuit notorium, non est tutus in conscientia, quia Concilium vtitur verbo *occulti*, quod propriè loquendo dicitur quod probari non potest. Abb. in cap. vestra, de cohabit. Cleric. eo quod duo testes probare possunt, & verba Concilij secundum proprietatem sunt accipienda.

Idem respondit de illis qui occasione delictorum occultorum ab officio inquisiti, sed quia non potuerunt delicta probari, rei ipsi non fuerunt absoluti, nec definitiuè, nec alio modo, sed simpliciter dimissi recepta promissione de se præsentando: non posse istos vti huius canonis beneficio, quia causa fuit deducta ad fori cõtentiosũ, sicque sufficit sola deductio, quidquid inde sequatur.

Item

Digitized by Google

Item Congregatio censuit, si is clericus peruenit iam ad ætatem legitimam, posse Episcopum cum illo dispensare, tam super irregularitate, quam super suspensione, ex delicto tamen occulto prouenienti, quia se fecit promoueri non in ætate legitima, si necdum ad legitimam ætatem peruenit Clericus, Episcopum non posse, sed petendam absolutionem à Sede Apostolica.

3 *Homicidio voluntario.*] Appellatione homicidij non venit mutilatio membri. Nec obstat Glos. *in Clem. prima, de homicid.* quia procedit, quoad incurrendum irregularitatem, non quoad dispensationem.

4 *Dispensare.*] Quærebatur, an Episcopus in causa huius cap. 6. habeat facultatem dispensandi cum suo Diœcesano absente in aliena Diœcesi legitimè impedito, commoranti? Congregatio censuit, quòd forensis in casu huius cap. 6. potest absolui in sacramento pœnitentiæ ab illo Episcopo, in cuius Diœcesi vel Ciuitate commoratur, non autem ab alio dispensari. Facit ad hoc, quod Nuncij, qui possunt absoluere excommunicatos ob iniectionem manus in Clericos, non possint absoluere subditos extra prouinciam. Accedit etiam, quod Concilium loquatur de absolutione sacramentali in foro conscientiæ, quæ requirit præsentiam, exemplo Confessionis, quæ non potest fieri per nuncium, vel per litteras.

5 *Quoscumque sibi subditos.*] Qui non sunt subditi Episcopi, puta medicus, Prætor, & similes exteri, qui tamen habitant in Ciuitate, hoc Decreto comprehenduntur, etsi commiserint crimina in aliis ciuitatibus: habita tamen hac distinctione, quod scilicet possent absolui in sacramento pœnitentiæ à suis criminibus, non tamen dispensari super his.

6 *Aut Vicarium ad id specialiter deputandum.*] Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse non tantùm Vicario generali, sed etiam Pœnitentiario, ad id specialiter deputato, committere absolutionem huius cap.

7 *Item & in hæresis crimine.*] Episcopus aut Inquisitor absoluere iam non possunt hominem hæreticum in foro conscientiæ, licèt hæc facultas à Concilio sit ipsis tradita.

Congregatio censuit, præsenti decreto Concilio derogatum esse, non tantum in crimine hæresis, sed in omnibus casibus comprehensis in dicta Bulla Pij V.

Item quærentibus, an Idem decretum locum habeat in casibus post Concilium Tridentinum ex noua lege Sedi Apostolicæ reseruatis? S. D. N. Gregor. XIII. audita relatione Congregationis, respondit non habere locum.

Digitized by Google

In delictis occultis in materia clausulæ, per constitutionem Pij V. censetur huic decreto derogatum.

REMISSIONES.

Vide Hugolin de Irregular. cap. 13. § 1 cum seqq. & cap 62. P. Soar. de censuris, tom. 5. disp 7. à n 20. Sayr eod tract lib 7. c. 7 per totum. P. Henriq in sum. lib 7. c. 13. § 2 lit. V. & lib. 14. c 18. cum seqq. P Sanch in præcepta Decalogi l. 2. c. 11. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 2. tit. 3 à n 91 P. Ægid. de Coninck de Sacram. & censur. tom. 2. disp. 18. dub. 14. Nicol. Garc de Benef p. 7. c. 11 n. 14. cum seqq & p. 11 c 10 n. 112 cum seqq nouissimè Iacob. de Graffis tom 2 consil tit de homicidio, cons. 2. n. 14. cum seqq P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib 5. à n. 1. * Vide etiam Maiol de Irregularit lib 1. c. 30 n. 9. & lib. 5. c. 5 1. à n. 4. Cened. in collectan. 4. sup. Sextum & Clem Guttier. in quæst. canon. lib 1. c 3. à n. 9. & c 13. n. 18. 27 & 29. Salzed. ad Bern. Diaz in prax canon c. 13. lit B. & c. 25. lit B. & c. 26. lit. E. & c. 86 lit B necnon & in c 94. lit B. vbi latè Ioan. Aloys Ricc. in prax fori Ecclesiast decis 518. & in prax. variar. resolut c. 205. n. 2. Vsual. in candelabro Eccles. tit de Sacram. Ordinis num 37. Ricc etiam in d prax. resolut c. 134. n. 1. & cap. 240. ex n 1. & in c 298. n. 3. & in cap. 304. ac etiam Gutt de Matrim cap. 76 n. 37.

β *Episcopis.*] An etiam Abbatibus, aut aliis Prælatis habentibus propriam Diœcesim, & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem? Negant Cened in collect. ad sextum collect. 4 num. 5. Arag 2 2. quæst. 88. art. 12. col 7 conclus. 4. Tolet. in sum. lib. 1. c. 83. num 5 ad finem, P Soar. tom. 4. de Pœnit disp. 30. sect. 2 n 6. Petr. Ledesm. tom. 2. sum tract. 1. cap 6. post conclus. 20. diffic. 1. Nicol. Garci d. q. 7 c. 11 à num 12. Affirmant P. Henriq in sum. p 1. lib. 6. c. 16. § 1. Fr Emman. quæst Regul. tom. 1. q. 24. art 13. & 16. & q 61 art 9 Flores Var. lib. 3. q 24. num. 18. Sayr in Clau reg. lib. 6. cap. 21. num. 83. in fine, Auila de Censur. p. 7 disp. 10. dub 6. P Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. num. 5. † Ricc. d c. 504.

γ An competat ea potestas Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis? Affirmant Cened collect 4 n. 3. P Soar. de Censur. tom. 5. disp 41. sect 2 n 7. P. Sanch. de Matrim. lib 8. disp 2. n 11. Nouissimè D. Guttier canon. lib. 3. de Matrim. c 49. à n. 16 * & Ricc. in prax. var resol c 136.

δ An possit Episcopus eam facultatem dispensandi delegare alteri vices suas illi committendo? Affirmant P Soar. d. tom. 5. disp. 41 sect 2. n. 9. P. Valer. Reg. in praxi fori pœnit. lib. 30 tract. 2. n. 29. vers. Secundum, D Guttier. d tract. de Matrim. c 49. n 21.

Digitized by Google

contra Henriq. in sum. lib. 14. de Irregul. cap. 14. num 7. & in Comment. lit. O.

ε An illa facultas dispensandi competat capitulo sede vacante? Affirmant Cened d num. 5. Henriq d cap 16 §. 1 Fr. Emman. d quæst. 61. art. 9. P. Soar tom. 4. de pœnit disp. 30 sect. 1. num 4. Ludou. Beja respons. casuum conscientiæ p. 4. casu 37. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Neapol cap. 66 num. 22. P Sanch. d disput 2. num 10. Nicol. Garc de Benefic p. 5. cap 7. num. 41. & cap. 11. num. 21. P. Valer. Reginald. d. num. 19 vers. Quartum, Sayr decis 31. de tempor. Ordin quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. 3. collect. 721. vers. Tertiò dubitatur. † Arag. q. 88. art. 12 concl 5. Ricc. in prax. var. resol. cap. 118. num. 5.

ζ An competat Archiepiscopo dum visitat? Affirmant P. Henriq. lib. 14. cap 18. num. 3. Sayr. in Claur regia, lib. 6. cap. 11 n 79. Auila de censuris, p 2. cap 7. disp. 1. dub 10. conclus 3. & p. 7. disp. 19. dub 6 notab. 2. circa primam conclusionem, P Sanchez in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 11. num. 6 & lib. 4. cap. 38. n 13. & 14.

η An competat superioribus, seu conventualibus Religionum exemptarum, erga Religiosos eis subditos? Affirmant, dicentes hoc expressè concessisse Pium V. in quodam Breui, cuius verba refert Fr Emman quæst. Regul tom 1. q. 61. art. 9. & Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig lib. 1. cap. 6. dub. 16. Ludou Beja in respons. casuum conscientiæ, p. 4. casu 37 in princip. P. Henriq. in sum. lib 6. cap. 16. §. 8 & lib. 7 cap. 25. §. 2 & lib. 4. cap. fin. § 5. ad finem, P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp 2. n. 13. & d. c 11. n 7 P Molin. de iustit. tract. 3. disp. 61 n. 4. & 5. disp 76 in fine, Sayr de censuris lib. 7. cap. 7. n. 23. Nouissimè Iacob. de Graffis tom 2. consil. sub tit de Homicid cons 2. num. 23. cum seqq. Negant Petr. de Ledesm. vbi supr. diffic 3. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiep. Curiæ Neapol. cap. 66 n. 19. Nicol. Garc. d. cap. 11. n. 20. P. Valer. Reginald. d n. 29 vers. Quintum est. Vbi declarat, si à suo Prælato ei in illum finem subiiciantur.

θ *In irregularitatibus omnibus.*] An habeat locum, siue delictum sit proprium siue alienum? Affirmat P. Valer Reginald. d num. 29. in fine, vbi resoluit, posse Episcopum dispensare in bigamia occulta, quam contraxit quis cognoscendo vxorem suam, quam ignorabat adulterium commisisse, & postea re comperta vult facto diuortio ordinari. Item in irregularitate ex defectu natalium, vt in Ordinibus bona fide susceptis possit ministrare is, qui ob crimen occultum matris coniugatæ habebatur legitimus.

Digitized by Google

i *Ex delicto occulto.*] An occultum dicatur quod non est publicum, etiamsi ab aliquibus sciatur? Affirmant Nauar. in Man. c. 27. n. 250. aliàs 255 Lud Lop tom. 2 p. 2. c. 8. Maiol de Irregul., lib. 5. c. 51 num 4 P. Henriq. lib. 14. cap. 20 §. 4 Anton. Roch de Visitat. verbo Occultis, Veg in sum. p. 1. c. 45. casu 16. Pat. Paul. Comitol. respons Moral. lib 6 q 44. num. 2 Tolet in summ. lib. 1. cap. 89. n. 5. Vival in Candel aureo, tit. de Irregul n 315. Genuens d. cap. 66. num. 2. P. Azor. instit Moral. p. 1. lib. 8. c 10 q 9. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo irregularitas, §. 1. Auil. de Censuris, p 2. c. 7. disp. 1. dub. 11. conclus. 2. & p. 7. disp. 10. dub 6 P. Soar. tom 4. disp. 30. sect. 2. n. 2. & tom. 5 de Censur. disp. 41. sect. 2. n 6. P. Molin. de Iustit. tract. 3. disp. 79. n. 8. vers 2 Fr. Emman. quæst Regul. tom. 1. q. 24. art. 11. P. Sanch de Matr lib. 2. disp 37. n. 11. & lib 8. disput. 34. num. 55 & in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 41 n. 19. cum seqq. P. Valer. Reginald d. tract 2. n 30 Negant dicentes occultum dici, quod non potest probari, quia ita censuit sacra Congregatio, Nic. Garc. de benef p. 7. cap 11. à n. 46. Iacob de Graffis, lib. 1. dec. c. 13. n. 45. & tom. 2. Cons tit. de hom. cons. 2. n. 20. * Ricc. in d. prax. decis 523.

k *Ex homicidio.*] An sub hoc verbo comprehendatur mutilatio voluntaria? Negant Fr. Emman. quæst. Regul. tom 1. q. 24. art. 10. & in addit Bullæ ad §. 13. num. 6. Emman. Saa verbo irregularitas tit. de Irregul. ex defor. illic in fine, P Henriq. lib 13. c 57. §. 1. lit H. & lib. 14. c. 19. §. 1. lit. I Tolet in sum lib. 1 c 88. vers. 6. & c. 89. n. 3. Soar. tom 5 disp. 44. sect 2. num. 4. Genuens. d. c. 66. n 9. P. Molin. d. disp. 79. sub n. 8. Nicol Garc. d c. 11. n. 29. & 30. P. Sanch in præcepta Decalogi, lib. 1. c. 10 num. 49. P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. n. 91. P. Ægid. de Sacr. & Censur. tom. 2. disp. 18. dub. 8.

l *Voluntario.*] Vide Fr. Emman. in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. mihi 136. Et quod dicatur homicidium voluntarium, quod casuale in proposito, vide Cou in Clem. si furiosus, p. 2. *in initio*, & §. 1. num 2. Nau. in Man. c. 27. n. 240. Veg. *en Espejo de curas*, c. 12. n. 325. Ludou. Lop. tom 2 p. 2. cap. 28. in princ. & c. 30. Marc. Anton. Genuens. d. c. 66. num. 7. Tolet. in sum. lib. 1. c 77. & 79. Hugol. de Censur. c. 33. de irreg. Auil eod. tract p. 7. disp. 3. dub. 7. & disput. 6. sect. 2. dub 1 Fr. Emman. in sum. tom. 1 c. 176 cum duobus seqq. Anton Roch. de visit verbo homicidio voluntario, P. Molin. tract 3. disp. 33. & 39. P. Soar. de censur. tom. 5. disp. 44. sect. 1. & disp 45 sect. 2. Sayr. eod. tract lib. 7. c. 7. n. 5. cum seqq. Vasq tom. 2. disp. 10 n. 39.

m Quod appellatione homicidij voluntarij non comprehendatur mutilatio membri voluntaria, censuit Sacra Cardinal.

Digitized by Google

Congregatio, vt refert in præsenti Farin & post Nauar. Viuald. & alios tradit nouissimè Ioan. Aloys. Ricc. in prax. fori eccles. decis. 520. Quod dicatur homicidium voluntarium, & quod casuale, tradit etiã in terminis Rico. in d. praxi decis. 519. & 521.

μ An procedat in homicida, qui ex industria occidit aliquem? Affirmat Zerol in praxi Episc. p. 1. verbo priuatio, §. 2. & verbo Vicarius § 16. dub 3.

ν An Episcopus possit in homicidio voluntario iusto dispensare? Affirmant Salzed. in praxi cap. 14. lit. C. Veg in sum. p. 1. c. 56 casu 6. & c. 127 casu 27. & p 2. c. 15. casu 40. *& ex Espeio de Curas*, c. 11. n. 287. & c 12. n. 232. Hugolin. de Irregularit d. c 33 §. 1 n 1. & c. 44 §. 2. num 4 & c. 62. §. 2. n. 5. Auil. de Censur. p. 7. disp. 6. sect ... dub. 1. Zerol. in praxi Episc p. 1. verbo Irregul. §. 8. P. Henriq. lib. 14. c. 9. § 3 & c. 10 §. 4. lit. K. Guttier. Canon. lib 2. cap. 9. n. 170 Plac. de Delictis, c 11. num. 11. Petr. Ledesm. in sum p. 2. tract 2. c. 13. concl. 51. Viuald in Candelabro aureo, tit de Irregularit à n 327. Fr Emman in sum. tom. 1. c. 173. n. 4. & q. Reg tom. 1. q. 24. art 8. & 9 tom. 2. q. 105. art. 2. Negat Garc. p. 7. c 11. n. 30. * & Ricc. in prax. resol. c. 298. n. 9.

ξ *Ad forum contentiosum.*] An si delictum deductum sit ad forum contentiosum, non tamen probatum, quia reus fuit absolutus, possit Episcopus dispensare? Affirmant, ex ea ratione, quia adhuc manet occultum, & non fuit deductum cum effectu, ex quo non fuit probatum, Viual. in Candelab. aureo, tit. de excommunicat. n. 42. Iacob de Graffis, lib. 1. decis. c. 13. n. 42. & tom 2. Consil. lib. 5. tit. de homic. cons 8. n. 30. Veg. in sum. p. 2. c. 15. casu 2. Sayr. de Censur. lib. 7. cap. 7. num 12. P. Soar. eod. tract disp. 41. sect 2 num. 6. P. Molin. de iustit. tract. 3. disp. 79. n. 8. vers. 2. & 3. Auil. de Censuris, p. 7. disp. 1. dub. 11. concl. 3. Anton. Genuens. d. cap 66. n. 5. & 6. P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 37. num. 12. & lib. 8 disp. 34. num. 57. * Vide Sanch. de Matrim. lib. 8. disput. 14. n. 9. Guttier. de matrim. c. 123. n. 18. tit. Quinta concl. Ioan. Aloys. Ricci. in prax. fori eccles. iast decis. 522.

ο Vtrum si delictum deductum sit ad forum contentiosum, & iam iudicio finito punitum, possit Episcopus dispensare in eo? Affirmant Auil. de Censuris, p. 7. disp 10. dub. 7. P. Sanch. d. cap. 11 n 21. vers. Sed quid, P. Valer. Regin. d. lib. 30. tract. 2. num. 29. vers. Sextum est, P. Henriq lib. 14. de Irregul. c. 7 num. 5. Negant Gutt. Canon. l. 1. c. 3. ad fin. Fr. Emman. tom. 1. sum. c. 168 in fin. in 2. edit.

π *Casibus occultis.*] Qui sint, vide apud P. Henriq lib. 14 c. 20. §. 4 Fr Emman in explicat. Bullæ Cruciatæ, fol. 136. P. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 34. n. 55. cum seqq.

ϱ *Quoscum*

Digitized by Google

p Quoscumque sibi subditos.] An comprehendat vagabundos? Affirmant, quia cùm nullibi domicilium habeant, subduntur Episcopo, in cuius diœcesi reperiuntur, P. Soar. tom. 4. de Pœnit. disput. 30 sect. 2. n. 3. P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11 n. 8. & n. 9. dicit quod etiam comprehendit peregrinos, scholasticos, & mercatores propriam diœcesim habentes, & n. 17. in fine, resoluit verba Concilij, (quoscumque sibi subditos in diœcesi sua) esse intelligenda, vt nullatenus iurisdictionem Episcopi limitet, sed tantùm vellut, vt Episcopus possit absoluere quoscunque sibi subitos, & quomodocumque sibi subdantur, nempe, vel quia sunt Ordinarij subditi, vtpote, qui ibi domicilium habent, vel quia subduntur quoad solum pœnitentiæ forum, eò quòd in sua diœcesi inueniuntur tanquam aduenæ, & peregrini, de quo etiam vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius, §. 8. dub. 4. Nicol. Garc. de Benefic. p. 11. c. 10. n. 139.

q In sua diœcesi:] Posse Episcopum exercere dispensandi potestatem in irregularitatibus, & suspensionibus erga subditos suos extra diœcesim, & verba illarin *diœcesi sua* referri ad posteriorem partem huius text. in quo conceditur Episcopis facultas absoluendi à reseruatis, resoluunt P. Soar. tom. 5. de Censuris, disp. 41. sect. 2. n. 10. & n. 12 in fine, Pat. Sanch. d. c. 11. n. 12 Contra verò P. Henriq. lib. 14. c. 20. §. 5. Auil. de Censuris part. 7. disp. 10. dub. 6. Fr. Emman. in summa, tom. 2. c. 69. num. 1. in fine, dixerunt Episcopum non posse dispensare in suspensione extra suam diœcesim, virtute illius Decreti, non aduertentes eam limitationem non apponi in priori illa parte. Perez l. 3. fol. 99. paulò ante secundam partem tractatus hæresis, tit. 4. lib. 8. Ordinat. dicit eam dispensationem esse pro solo conscientiæ foro.

r Si ipsemet Episcopus in hæresim occultam, aut in alios casus labatur, à quibus potest ipse suos subditos absoluere, aut cum eis dispensare, posse eam facultatem suo Confessario committere, vt eum absoluat, vel cum eo dispenset, docent P. Soar. d. disp. 41 sect. 2. num. 15. P. Sanch. de Matrim. lib. 8 disp. 3 n. 3 & in præcepta Decalogi, lib. 2. c. 11 n. 11. Nicol. Garc. de Benefic. p. 11. c. 10. n. 138.

s Vide P. Sanch. de Matrim. lib. 2 disp. 40 n. 13.

t In foro conscientiæ.] Quòd absolutio prodest tantùm quoad forum conscientiæ, & quòd ab excommunicatione potest Episcopus absoluere extra confessionem Sacramentalem vigore huius Decreti, tenent Fr. Emman. Regular. tom. 1 quæst. 20. art. 7. & quæst. 61. art. 10. P. Henriq. in sum. lib. 7. cap. 13. §. 2. Iacob. de Graphis lib. 1. cap. 14. n. 32. Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepiscop. Curiæ Neapoli. c. 29. n. 18. P. Soar. de Relig. tom. 3. tract. 6.

Digitized by Google

tract. 6. lib. 6. cap 16. n. 4 P. Sanch de Matrim l. 8. disp. 34 num. 29. Auila de Censuris, p. 1 c 7. disp 3 dub. 13.

⁂ *Idem & in hæresis crimine*] Si hæreticus occultus à secreta hæresi, vel apostasia sit in foro conscientiæ legitimè absolutus, quòd non videtur manere irregularis, asserunt Viuald. in Appendice ad Candelab aureum cap. 1. num. 13 P. Henriq. in sum. lib. 14 cap. 4. §. 6. Auil de Censuris, part. 7. disput. 4 dub. 2. Nicol. Garc. de Benefic pag. 11. cap. 10. num 85. Contrà resoluunt Perez l. 3 in tract de hæret. pag. 1. prope finem, pag. 99. tit. 4. lib 8. Ordinar Fr. Emman in addit. ad Bullam Cruciatæ, §. 13. n. 18. P. Soar tom 5. disp. 43. sect. 1. num 4.

⁂ An irregularitate orta ex hæresi occulta, & non deducta ad forum contentiosum, dispensare possit Episcopus virtute huius capitis? Affirmant Hugolin. de Irregular. cap. 36. in princip. num 5. Pat. Sanch. in præcepta Decalogi, lib 2. cap. 25. à num. 15.

⁂ Fr. Emm. in Addit. ad Bullam Cruciatæ, §. 9. n. 69 docet quòd facultas data Episcopis hoc cap. 6. circa absolutionem ab hæresi, intelligitur solum, quando ipse hæreticus solus absque eo, quòd ab alio audiuerit, committit occultè crimen hæresis, manifestando illum aliquo actu exteriori, quamuis nemo eum audiat. Et quòd illa facultas non extenditur ad hæresim occultam, quando adest complex, nam aliàs, inquit, esset destruere machinam sancti Officij, &c. quòd Concilium non dat facultatem absoluendi ab obligatione denunciandi complicem, quem habet, aliàs est excommunicatus per edictum sancti Officij, cuius excommunicati obstat semper, de quo etiam Nicol. Garc. de Beneficiis, p 11. c 7. n. 142.

⁂ Vtrùm facultas concessa Episcopis in hoc capite sit per Bullam Cœnæ reuocata, quoad absolutionem ab hæresi, & cæteris casibus Bullæ Cœnæ? Eam facultatem non esse reuocatam tuentur Nauar. in Manual c. 27. n. 260. in fine, & cons. 11. q. 1. sub tit. de Priuileg. in 2. edit. Vela de Pœnis delictor. c. 14. vers. Iure verò Canonico, Llamas in Methodo curat. part. 3. c 1. §. vlt. in fine, Emm. Saa, verbo Episcopus, num. 37. Angles in floribus Theolog. part. 1. tit. de Confess. quæst. 4. art. 5. difficult 6. Veg. tom. 2. sum. cap. 125. casu 11. Cordub. in summa, q. 8. punct. 1. Viuald. in Candel. p 1. tract. de Absolut. n. 13 & p. 2 in expositione Bullæ Cœnæ, n 141 Fr. Emman. in summa, tom. 1. c. 131. n. 3 in 2. edit. & in explicat. Bullæ Cruciatæ. §. 9. n. 70. & quæst. Regular. tom. 1. q. 20 art. 10. Guttier. Canon. in posterior. edit. lib. 1. c. 15 ad fin. Anton. Gom. in Bullam Cruciatæ clausul. 10. n. 44. in fine, P. Henriq in summa, lib. 6. c. 14. num. 7. Petr. de Ledesm. in summ.

p 2.

Digitized by Google

p.2 tract.1.c.6 post 20 concl difficult 7. Bannes 2.2. q.11.art.4. dub 2.post 2.concl.argum.3.vers.Et si quis obiiciat,& ibi Arag. art.3. col.10.vers Sed dubium est quisnam possit,P.Soar. tom.5. de Censuris,disp.21.sect 3.n.5.Prædictam tamen facultatem reuocatam esse tenent Maiol de Irreg. l.5.c.46.n.6.vers.Caueant, Tol. in summa,in Bulla Cœnæ excomm.14. in fine, Viuald palinodiam recantans in editione nouiori anno Domini 1602 in Candel.p.1.tit.11 de Absolut n.13.Hugolin.de casibus Pontifici reseruatis,p.2. §.4. super vers. Etiam prætextu quarumcumque facultatum, n.3. Param de Origine Inquisit lib 3.q.9 n.191 P. Molin.de iust tract.3.disp 64.n.8.& tract.5.disp.18.num.2. Nic. Garc de Benef p 11.c.10.n 115.Sayr. decis.16 de sentent.excommun.quem refert Aloys. Ric.in Collect. decis p.4. Collect 821. vers.Tertio. Et secundũ hanc opinionem in supremo Generalis Inquisitionis Prætorio Romano sæpe pronunciatum esse testatur Penna in Direct.Inquisit. p.3. q.92. comment 141 vers.pen. sic declarasse Gregor. XIII. refert Fusc de Visit.lib 2 c.31.n.5. & c 23.n 4. & audiuisse à religioso docto ,& fide digno sic declarasse Clem. VIII. dicit P. Azor. instit.Moral. p.1.lib.8 c.19. q 3.& c.10 q.10.& ita censuisse sacram Cardinalium Congregationem asserit P.Soar.tom.4 disp.30.sect.2 num.11.

ββ *Non eorum vicariis.*] Vide Fr.Emman in explicat.Bullæ Cruciatæ,fol.116 & in addit part.2.fol.124.& quæst. Regul.tom.1. q.20.art 11. Zerol in praxi Episc. p.1.verbo Vicarius, vers. Primum dubium pag.337.& p.2. verbo Hæretici , vers.4. P.Sanchez lib.2.de Matr disp.40 n.27. & in præcepta Decalogi lib.2. c 11.n.22.cum seqq.nouissimè Guttier.d tract.de Matrim c.49. n.18.22.& si hic text Vicarios non excluderet , illis videri datam potestatem resoluit Stephan. Gratian.discept. forens. c.83.n.12. Guttier.d.tract de Matrim. n.59.n.11.

CAPVT VII.

Administrentur sacramenta , eorúmque vis frequenter explicetur etiam lingua vernacula : Missæ quoque mysterium populo diligenter inculcetur explanatione eius, quod agitur.

VT fidelis populus ad suscipienda Sacramenta maiori cum reuerentia, atque animi deuotione accedat; sancta Synodus Episcopis omnibus, vt non solùm, cùm hæc per se ipsos erunt populo administranda, priùs illorum

Digitized by Google

rum vim, & vsum pro susceptientium captu explicent, sed etiam idem à singulis parochis piè, prudenterque etiam lingua vernacula, si opus fit, & commodè fieri poterit, seruari studeant, iuxta formam à Synodo in Catechesi singulis Sacramentis præscribendam; quam Episcopi in vulgarem linguam fideliter verti, atque à Parochis omnibus populo exponi curabunt: necnon vt [a] inter Missarum solemnia, aut diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent; eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus quæstionibus, inferere, atque eos in lege Domini erudire studeant.

[a] Suprà Sess. 22. de Sacrificio Missæ, c. 8.

REMISSIONES.

[a] Vide Fr. Petrum Ledesm. in sum. p. 1. in fine, tract. *de la doctrina Christiana*, Fr. Ioannes Gonzal. *el tratado del perfecto Christiano*, fol. 219. verso, vbi Concilium in præsenti citat.

CAPVT VIII.

Publicè peccantibus iniungenda publica pœnitentia, nisi Episcopi arbitrio aliter fuerit visum: Pœnitentiarij in Cathedralibus collocandi cum quarundam obseruatione.

A Postolus monet, [b] a publicè peccantes palam esse corripiendos. Quando igitur ab aliquo publicè, & in multorum conspectu crimen commissum fuerit, vnde alios scandalo offensos, commotósque fuisse non sit dubitandum; huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam [c] publicè iniungi oportet, vt quos exemplo suo ad malos mores prouocauit, suæ emendationis testimonio ad rectam reuocet vitam. Episcopus tamen publicæ hoc pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare, quando ita magis iudicauerit expedire. 1 In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis, vbi id commodè fieri poterit, 2 γ δ Pœnitentiarius aliquis, 3 cum vnione præbendæ 4 proximè vacaturæ, 5 ab Episcopo instituatur qui Magister sit, vel Doctor,

[b] 1. Tim. 5. cap. sed illud, 45. dist. cap. si peccauerint, vers. ergo, 2. q. 1.

[c] c. pœnitentes, & c. in capite, cum seq. 50. dist.

Digitized by Google

aut Licentiatus in Theologia, vel iure Canonico †, & annorum quadraginta, seu alias qui aptior pro loci qualitate reperiatur; qui 6. dum Confessiones in Ecclesia audiet, interim præsens in choro censeatur.

DECLARATIONES.

1 *In omnibus etiam Cathedralibus Ecclesiis.*] Officium pœnitentiariæ in Cathedrali potest per solum Episcopum constitui, ad quem quoque pertinet electio personæ, quoties opus fuerit exercendo tali officio, nec requiritur aliquis Capituli consensus: collatio autem præbendæ vacandæ, ab his fieri debet, ad quos antea spectabat.

In omnibus Cathedralibus.] Congregatio censuit, hoc decretum intelligi tantùm de Cathedralibus & in aliis Ecclesiis Collegiatis non habere locum. Item Pœnitentiarium teneri confessiones audire in Ecclesia, aliàs priuari posse.

Congregatio Concilij censuit defectum ætatis 40. annorum non obstare, vbi aliàs aptior pro loci qualitate non reperitur.

Præsuppositio iuxta decisionem Congregationis aliàs editam, posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, an obtinens Canonicatum, cui post Concilium iniunctum est munus pœnitentiarij, vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia Congregatio censuit, non posse.

2 *Pœnitentiarius aliquis.*] Si officij Pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vocatio contingat in mense Apostolico, vel aliàs præbenda esset reseruata, vel affecta, electio personæ Pœnitentiarij huiusmodi pertineat ad Sanctissimum, provt bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum, quorum interesset, & eorum binis allegationibus perpensis, censuit Congregatio pertinere ad Sanctissimum.

Vniones factæ auctoritate Sedis Apostolicæ in casu huius c. in fauorem Pœnitentiarij, dicuntur saltem ex verisimili mente comprehensæ in hoc Decreto ad effectum, vt tales vniones cadant sub exceptione regulæ reuocatoriæ vnionum.

23. Iunij 1594. Congregatio Concilij censuit institutionem officij pœnitentiarij ad solum Episcopum absque consensu Capituli pertinere, collationem autem præbendæ pœnitentiariæ vnitæ abillo fieri debere.

31. Maij 1596. Congregatio Concilij censuit, pœnitentiam ad præscriptum Concilij institutum, ante vacationem præbendæ ei officium vnitæ, neque vocem in Capitulo, neque in choro sibi vindicare posse,

Digitized by Google

posse, minúsque habendum interim esse pro Canonico, præbendam autem ipsi officio vniendam integram, atque Canonicalem esse debere.

Congregatio Concilij censuit, si collatio sit communis inter Epiſcopum, & Capitulum, & vacatio præbendæ pœnitentiarij contingat in quatuor menſibus inferiorum collatorum, electionem perſonæ pœnitentiarij ad Epiſcopum, & Capitulum ſimul, quemadmodum ante Concilium, pertinere. Ianuar. 1597.

3 *Cum vnione præbendæ*] Præbendæ pro pœnitentiario à Capitulo, Sede vacante, aſſignari validè non poſſunt, ſed ab Epiſcopo hoc præſtandum eſt

Portio, quæ ſit in Eccleſia, in præbendam pœnitentialem erigi non poteſt, ſed præbenda Canonicalis.

In Eccleſia, vbi hæc præbenda pœnitentialis nondum erecta eſt, à Sede Apoſtolica fuit deputatus Pœnitentiarius, cum aſſignatione ſtipendij 79 ſcutorum à capitulo in perpetuum perſoluendorum. At ſi non eſſet præbenda, & fructus omnes exiſterent in diſtributionibus quotidianis, tunc diſtributiones habebuntur pro præbenda.

Pœnitentiarius à Capitulo Sede vacante inſtitutus acquirit aliquod ius ad Canonicatus, & præbendas eiuſdem Eccleſiæ vacantes, durante dicta Sede vacante, de quibus auctoritate Apoſtolica fuit prouiſus, etiamſi Canonicatus, & præbenda primò vacatura ſpectaret ad Pœnitentiarum.

Congregatio Concilij cenſuit, & declarauit pœnitentiarium ab Epiſcopo ad præſcriptum Concilij inſtitutum teneri officium exercere, etiam ante vacationem præbendæ ipſi officio vnitæ. 1. Mart. 1598.

Congregatio Concilij cenſuit, tam Theologi, quam Pœnitentiarij præbendam, etiam poſtquam eſt effectum ſortita, non ſubiacere optioni. 13 Febr. 1601. 7. Iunij 1601.

In Cathedrali Vercellenſi ſunt 24. Canonici, quorum duodecim ex deſignatione Epiſcopi ſunt Sacerdotes, ſex Diaconi, & alij ſex Subdiaconi.

Ex conſuetudine illius Eccleſiæ Canonici habent duplicem optionem, alteram præbendæ temporalis. Nam Canonicus tento titulo optat præbendam temporalem vacantem, alteram tituli. Nam inferioris ordinis Canonici optant titulos ordinis ſuperioris, & ita Diaconus poteſt optare titulum ſacerdotalem Canonici Sacerdotis defuncti.

4 *Proximè vacatura*] Non tamen in menſe Papæ Præbenda in menſibus Apoſtolicæ Sedi reſeruatis vacans, non poteſt erigi in præbendam pœnitentialem. An autem præferatur prouiſio Theologi, *ſuprà c. 1. Seſſ. 5.*

Digitized by Google

In Ecclesiis, in quibus ex consuetudine optantur præbendæ, si ea, quæ post Concilium primò vacauit, non fuit in pœnitentialem erecta, potest optari postea vacans, sed si ante optationem Episcopus erexit, erectio prævalet, nec poterit postea optari.

Fuit dubitatum an præbenda pœnitentiarij defuncti possit optari? Et congregatio respondit non posse.

Nunc quæritur, an ordo Sacerdotalis, cuius erat pœnitẽtiarius, possit optari à Canonico ordinis inferioris, adeò vt præbẽda pœnitentiarij debeat postea obtinere à Canonico ordinis inferioris.

Congregatio Concilij censuit, non posse.

5 *Ab Episcopo instituatur*] Solo scilicet, absque consensu Capituli, & etiam, ab eodem eligatur, & licet vacaret sedes Episcopalis, Capitulum nihil potest, etiam posito quod eo tempore pœnitentiarius moritur. *Suprà hoc cap. §. Cum vnione.*

6 *Dum Confessiones in Ecclesia audiet.* Si pœnitentiarius ex vi huius decreti deputatus, renueret Confessiones audire, puniri deberet ab Episcopo, & cogi vt officium sibi iniunctum exequatur.

Pœnitentiarius habendus est pro præsente in choro, dum audit Confessiones in Ecclesia, siue sit in Confessionario, siue extrà. Illo autem tempore quo residet in Confessionario, nec audit Confessiones, aliis in choro diuina celebrantibus, aut recitat officium priuatè, & non celebrauerit Missam, non est censendus esse præsens in choro.

Giennẽsis 4. Sept. 1591. Congregatio Concilij censuit, pœnitentiarium dum confessiones audit in Ecclesia, censeri præsentem, etiam in processionibus, & orationibus.

27. Iunij 1597. Congregatio Concilii censuit, pœnitentiarium non posse absoluere à casibus Episcopo reseruatis, nisi Episcopus ipse hanc ei tribuerit facultatem.

Non potest pœnitentiarius Canonicus cogi ad maiorem residentiam, quàm alij Canonici, qui per tres menses abesse possunt, dummodo non absit tempore, quo frequentiùs pœnitentes accedunt. Et diebus festis solemnibus, veluti tempore ieiuniorum Quadragesimæ, & Aduentus, quatuor anni temporum, Resurrectionis, Ascensionis, &c. Pœnitentiarius non potest absoluere quemquam à casibus, quos Episcopus sibi expressè reseruauerit, nisi ipsemet Episcopus hanc illi speciatim dederit facultatem. Nec sufficit quæcumque præsumptio.

Abulensium causa proposita Congregationi sacræ.

ILlustrissimi, & Reuerendissimi Domini: Statutum est per Decretum sacri Conc. Trid. *c 8. sess. 24. de Reform.* quòd in Cathedralibus Ecclesiis, in quibus commodè fieri potest, sit vnus pœnitentia

Digitized by Google

nitentiarius. Prætendit autem pœnitentiarius, non teneri se nisi ad reseruatos, cùm tamen videatur etiam teneri ad non reseruatos, quia Concilium generaliter, & indistinctè loquitur; ideò generaliter, & indistinctè est intelligendum: & tanto magis id procedit, quia deputatio talis pœnitentiarij redderetur frustratoria, si tantùm ad reseruatos restringenda esset. Nullus enim ad confitendum ad illum accederet, ne detegeretur eo ipso, in casibus reseruatis deliquisse, quòd pœnitens ad pedes talis pœnitentiarij accederet, vnde multi se abstinerent illi confiteri, & sic inuenta ad vnum finem, operarentur contrarium.

Secundò dubitatur, An pœnitentiarius teneatur ante & post meridiem statutis horis in sede sibi in Ecclesia pro audiēdis confessionibus specialiter deputata assistere? Ipse enim asserit, omnino sufficere, quod in choro, siue alibi in eadem Ecclesia sit, vbi qui vult confiteri, potest illum perquirere, cum tamen videatur teneri ad assistendum in sede, saltem per aliquod tempus, nam ideò à residentia chori, & altaris liberatur: tum etiam, quia iam ad hanc matricem & insignem Ecclesiam, propter deuotionem corporum sanctorum, Secundi primi Episcopi dictæ Ecclesiæ, ac Vincentij, Sabinæ & Christianæ sororum, Patronorum dictæ Ciuitatis, magna cum frequentia confluitur. Ideóque iustum videtur, si propter Ecclesiæ decorem & auctoritatem pœnitentiarius in sua sede ad id deputata resideat, vt nimirum omnes illum videant, nec eum perquirere cogantur, maximè cùm verecundia affecti plures perquirere illum recusare posse videantur. Et arguendo etiam à simili videmus quòd miles sæcularis certis horis, & locis, tenetur vigiliam & assistentiam personalem facere, nec in alia assistendo satisfaciat, propterea quod teneatur in loco sibi deputato assistere. Nec obstat dicere, quod idem seruatur in Ecclesiis Cathedralibus Vrbis, in quibus non semper assistunt in sua sede.

Tertiò dubitatur, An debeat tenere in manu virgam seu baguetam, tempore quo sedet in dicta sede? quod videtur affirmatiuè dicendum, tum quia idem seruatur in aliis Cathedralibus Vrbi, tum quia per illam demonstratur, & plena auctoritas, & potestas fori pœnitentialis concessa ipsi tantum. Ideò supplicatur pro opportuna super his casibus tribus declaratione.

Responsio Congregationis sacræ ad propositam causam.

Libellus, qui erit cum his litteris, declarabit Amplitudini Tuæ tres dubitationes, quæ de pœnitentiarij in ista Ecclesia instituti officio exortæ, & Sacræ Congregationi Cardinalium Concil. Tridentini interpretum propositæ fuerunt. Congregatio

Digitized by Google

ad primam respondendum censuit, pœnitentiarium teneri integras confessiones audire; non autem solos casus reseruatos. Ad secundum, debere eundem pœnitentiarium pro fructu peccata confiteri volentium assistere certis horis opportunis, in loco, & Sede, pro Episcopi ad quem hoc spectat, arbitratu. Quo viso ad tertiam respondit, nouas consuetudines non inducendas. Romæ, die 21 Aprilis 1587.

Quo tempore Paschæ peccata sua fuerit confessus pœnitentiario deputato, satisfacit præcepto Ecclesiæ contento in cap. *Omni utriusque sexus, extrà de Pœnit. & Remiss* sic enim decideruntIllustrissimi Domini Card Anno Domini 1595. Februar. 16.

REMISSIONES.

α Vide Medin tract. 2 de pœnit. q 40. vers. Alia est pœnitentia, P. Ægid de Sacrament tom. 2. disp. 10 n 75.* Vide etiam Nauarr. in cap. iudicet, num 1. de pœnit dist. 1. Bern Diaz in prax. canon. c. 23. vbi etiam Salzed. lit. B & in c. 79. in lit B.

β *Publicè peccantes.*] Vide Nauarr. in man cap 8. n. 10. P. Ægid. d. disp. 10. n 74.

γ *Pœnitentiarius aliquis*, &c] Vide Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. §. 2. num 84. vbi adducit sequentem sacræ Cardinalium Congregationis decisionem. Si officij pœnitentiarij & vnitæ præbendæ vacatio contingit in mense Apostol. vel aliàs præbenda esset reseruata, vel affecta, an electio personæ pœnitentiarij huiusmodi pertineat ad Episcopum, vel ad Sanctissimum? Bis re diligenter discussa, citatis etiam procuratoribus Episcoporum quorum interest, & eorum bonis allegationibus perpensis, censuit pertinere ad Sanctissimum.

δ Canonicum pœnitentiarium non posse optare, tenet Gonzal. ad reg 8 Cancell. gloss 34 num. 78. cum seqq. vbi dicit sacr. Cardinal. Congregationem in hæc verba censuisse: Non potest optari præbenda, nec dimisso officio potest optare aliam præbendam, cuius officio fuit perpetuò vnitus vnicus Canonicatus, & certa præbenda.

† *Vel iure Canonico.*] Vide Peregr. cons. 3. n. 19. vol. 2.

ε *Annorum quadraginta*] Vide P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit lib. 30. tract. 3. n. 164. in fin.

CAPVT IX.

Ecclesiæ seculares quæ nullius sunt diœcesis, ab Episcopo proximiori visitentur, aut alio, qui hîc ponitur, modo.

a Sup. sess. 6. de ref. c. 4 & sess. 7. de ref. c. 8. & sess. 21. de ref. cap. 8.

a QVæ aliàs sub fel. rec. Paulo III. a & nuper sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. in hoc eodem Concilio

Digitized by Google

cilio de adhibenda ab Ordinariis diligentia 1 in beneficiorum, β etiam exemptorum, 2 visitatione constituta sunt; eadem etiam 3 in Ecclesiis sæcularibus obseruentur, quæ in nullius diœcesi esse dicuntur; vt ab Episcopo, 4 γ cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, si id constet, alioquin ab eo, qui semel in Concil. Prouinciali à Prælato loci illius 5 electus fuerit, tanquam Sedis Apostol. delegato, δ visitentur: non obstantibus priuilegiis, & consuetudinibus quibuscumque, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

1 *Beneficiorum etiam exemptorum,*] Beneficia illius Diœcesis visitari debent ab Episcopo viciniori, & id ab eodem faciendum est solum in capite, non in membris. Proinde Collegiatæ nullius Diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, tanquam Sedis Apost delegato. Archipresbyteratum etiam qui nullius Diœcesis est, à viciniori Episcopo visitari oportet.

Congregatio Concilij censuit sæpius, Ecclesias sæculares nullius Diœceseos, quantuncumque exemptas, & Sedi Apostolicæ immediatè subiectas, earumque Prælatum sæcularem habentem in eas iurisdictionem quasi Episcopalem, posse ab Episcopo, cuius Cathedralis Ecclesia est proximior, visitari vigore decreti *capitis noni*, *Sess.* 24. 4 Dec. 1596.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum legitimè impeditum Ecclesias quæ nullius diœcesis sunt, per suum Vicarium generalem visitare.

2 *Visitatione.*] Visitator vigore huius Capituli in Concil. Prouinciali eligendus est à Prælato illius loci, qui visitandus est, non autem ab alio.

3 *In iis Ecclesiis sæcularibus.*] Hoc Decretum habet locum in Ecclesiis sæcularibus, non regularibus, etiamsi iis subessent beneficia sæcularia, vt solent esse in Abbatiis, quia illa beneficia sæcularia possunt visitari.

Abbates Regulares possunt Parochiales suas visitare, & etiam aliis inferiores vnà cum viciniori Episcopo cumulatiuè. S. D. N. Greg. XIII. quoad parochiales, quibus inseruitur per presbyteros sæculares, non Regulares, licèt sint vnitæ dependenter à regularibus, & ideò hoc Decreto comprehensæ, dedit Sanctitas sua pro illa vice Breue propter abusus, Episcopo Sarsinatensi, saluis iuribus vtriusque partis, contra Abbatem de balneo Camaldulensium.

Digitized by Google

Sola beneficia sæcularia exempta, non autem Regularia, ex vi huius decreti ãb Ordinariis visitari possunt Itémque personæ Ecclesiis etiam non inseruientes.

4 *Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.*] Ab ipsamet Cathedrali Ecclesia distantia est mensuranda.

Ad Episcopum spectat, vt concedat literas dimissorias iis, qui sunt nullius Diœcesis, quando non constat, quòd sint infra fines alicuius Diœcesis, item in visitatione poterit monere & cogere, prout in Sess. 5. cap. 2. vt plebem commissam vnusquisque superior salutaribus verbis pascat.

Item Episcopus vicinior poterit in visitatione eius, qui est nullius Diœcesis, illum, si non residet, vel indiscretas licentias non residendi suis subditis concedat, monere, & corrigere. Ad ipsum autem Episcopum tanquam vicinionem non spectat Sacramentum Confirmationis his qui nullis Diœcesis sunt, ministrare, cùm possint ipsi accedere ad quem maluerint Catholicum Episcopum: saluo tamen maiori iure Episcopi, si aliunde id sibi comperit, iuxta quod non modo Ecclesiam visitabit, sed etiam Prælatum illius, aliósque ministros.

Pro (*si id conflet*) caue ne legas (*si id possit*) retinendum est enim prius, & reiiciendum posterius.

5 *Electus elegerit.*] Et talis electio ligat successores, vt sæpe declaratum est.

REMISSIONES.

a Vide suprà sess. 6. de reform. c. 4. & sess. 7 de reformat. cap. 8. & sess. 21. de Reformat. 8. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 40. prope finem, Aloys. Ricci. in collect. decis. 4. collect 1153. † & in sua prax. var resol in resol. 43.

ß etiam exemptorum visitatione.] Vide Fr. Emman. q. Regul. tom. 1. q. 16. art. 3. † & Rotam nouiss. decis. 798. n. 4. in recollect. à Farinacio.

γ Cuius Cathedralis Ecclesia est proximior.] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Beneficia nullius diœcesis debent visitari à viciniori Episcopo, & id ab eodem faciendum est, non solùm in capite, sed etiam in membris. Collegiati nullius diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, refert Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo, Visitatio, § 11

δ Visitentur.] An procedat in Prælatis inferioribus habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem? Negat Flor. Var. lib. 3 q. 24. n. 24. † & Ricc. in prax. var. resol. cap. 301. n. 3.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT X.

Subditi Episcoporum nulla appellatione suspendere possunt executionem visitationis.

EPiscopi, vt aptiùs, quem regunt, populum possint in officio, atque obedientia continere, in omnibus iis, 1 quæ ad visitationem, ac morum correctionem subditorum suorum spectant, ius & potestatem habeant, etiam a tanquam Apostolicæ Sedis delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi, & exequendi, iuxta Canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua pro subditorum emendatione, ac diœcesis suæ vtilitate necessaria videbunt. Nec in his vbi de visitatione, aut morum correctione agitur, exemptio, aut vlla inhibitio, 3 de appellatio, seu querela etiam ad sedem Apostolicam, interposita, executionem eorum, quæ ab his mandata, decreta, aut iudicata fuerint, 4 quoquo modo impediat, aut suspendat.

a Supr. sess. 22. de ref. c. 2. & sess. 13. de ref. cap. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad visitationem, ac morum correctionem.*] Ea quæ ad visitationem, & morum correctionem quoad subditos spectant, non possunt per appellationem impediri vel suspendi vllo modo.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum solum, visitando, posse non tantum monere, sed etiam aliquod crimen corrigere, etiamsi in *c. statuit. sess.* 15. dicatur debere duos Capitulares assumere: sed hoc fit, cùm procedendum est ad pœnam ad dictam punitionem respicientem: sed si ad eam pœnam, quæ magis emendationem morum respiciat, contra non recitantes horas, contra non incedentes in habitu honesto, & similia; id solus efficere potest, quia decretum Concilij corrigere & emendare Episcopo visitanti permittit. Aduerte tamen quod non potest Episcopus prætextu, quòd sit Sedis Apostolicæ Delegatus, declinare iurisdictionem Metropolitani in casibus illis, in quibus ante Concilium hic, tanquam Ordinarius, poterat vti eodem iure, eadémque potestate.

In eadem materia correctionis vti Episcopus etiam sine processu, & sine scriptis carcerat subditos, & diu tenet carceratos, potest Metropolitanus cognoscere de prætenso excessu in corrigendo,

Digitized by Google

rigendo, si carcerati appellauerint ad eum, & dummodo interim non impediat aut suspendat executionem eorum quæ ab Ordinario decreta fuerunt.

2 *Nec in iis vbi de visitatione.*] Congregatio censuit hoc habere locum, quando non fuit processum iudicaliter, siue compilato ac proposito processu.

Episcopus visitans non potest allegari quod sit suspectus, si voluerit visitare ad correctionem, (etiam non compilato processu) & imponere pœnam ordinariam. Fuit etiam dictum quod sicut in aliquo casu datur appellatio de iure, ita etiam poterit allegari suspectus in aliquo casu: nam decretum istud non habebit locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedet.

Fuit dubitatum an Episcopus visitans possit allegari suspectus, & fuit resolutum die 6 Octobris 1588. quod non possit, si voluerit visitare ad correctionem, & non compilato processu, quo casu non potest infligere pœnam ordinariam. Sed si voluerit visitare compilato processu & imponere pœnam ordinariam, fuit dictum quod sicut in isto casu dabatur appellatio de iure, ita etam poterat allegari suspectus, nam c istud non habet locum in tali casu, nempe quando non compilato processu & ad pœnam ordinariam Episcopus procedebat.

3 *Appellatio.*] Interposita appellatio ad Metropolitanum ab Episcopo vigore huius Decreti tanquam Delegato Apostolico, visitante, licèt deuoluat causam, non tamen visitationem seu executionem suspendit. Casu autem quo locus sit appellationi, acta sunt transportanda, & danda copia, iuxta præscriptionem *cap.* 3. *Sess.* 13. *cap.* 20. *huius Sess.* quia hoc decretum non sustulit appellationem deuolutiuam, sed suspensiuam tantum, licèt Episcopus id faciat, tanquam Sedis Apostolicæ Delegatus. Quoad dandam autem copiam actorum attinet, Congregatio censuit seruanda esse Decreta Concil. *Sess.* 13. *c.* & *cap.* 20. *huius Sess.*

4 *Quoquo modo impediat, aut suspendat.*] In causis visitationis & correctionis appellari potest post diffinitiuam, ita tamen, vt appellatio non suspendat executionem, prout sancitum est suprà. Quod si Episcopus compilato processu, formato iudicio, seruatis seruandis, prout iuris fuerit, procedat, veluti in causa blasphemiæ, adulterij, aut restitutionis fructuum beneficiorum, aut ob non recitatum diuinum officium, & similia, non habent locum hæc Decreta.

REMIS

Digitized by Google

α Vide Thom. Valasc. tom. 1. Allegationum iuris allegat. 70. num 5. cum consequentibus * Vide etiam Salzed ad Bern. Diaz in prax canon. c. 79. lit. B. in fi. & tradita per Cenedum in collectan. 14 ad Sextum n. 3. Aloys. Ricc. resolut. 7. in sua prax. var. resolutionum, & resolutione 126.

β *Tanquam Sedis Apost. delegati.*] An in dubio videantur procedere vt delegati? Vide Menoch. de Præsump. lib. 2. q. 17. n. 4. Nau consil. 32 de sent. excomm. n. 8. Mascard. de Probat. concl. 945. n. 15. Cened. ad Decret. collect. 157. n. 1.

γ *Nec in his de visitatione, &c.*] Doctores statim citandi dicunt, quòd procedit, quando iudex superior non iustificata appellatione, nec visis actis processus inferiorem inhibere contendit: sed si postquam appellatio iustificata fuerit ex processu iam ad tribunal appellationis delato, inhibitio concessa fuerit, erit obtemperanda; nec poterit inferior iudex ad suæ sententiæ executionem procedere. Aliter quidem superiorum iudicum auctoritas, & potestas non vulgarem iacturam pateretur, daretúrque causa inferioribus iudicibus, vt pro libito iudicarent, & auxilium appellationis multis causis nihil proficeret, aliáque incommoda multa sequerentur, quæ à mente Sacri Concilij aliena sunt. vide Sayr. in Clavi Regia lib. 8. c. 2. num. 13. Soar. de Paz in praxi tom. 2. part 2. c. vnic. num. 14. & vide quid Fr. Emman qq. Regul. tom. 2. q. 6. art. 2. optimè Cur. Philip. p. 1. §. 7 n. 10 ibi: *El Obispo en casos de visitacion de jus subditos puede proceder, ordenar, castigar, y executar sin embargo de appellacion, inhibicion ni querela alguna, por remouirse à su prudencia, como delegado de la Sede Apostolica.* † Salzed. d. lit B.

δ *Appellatio.*] quòd intelligatur de suspensiua, & non deuolutiua, tenet Thom. Valasc. tom. 8 Alleg 70. num. 5. in fine, dicit aliter explicando Gonzalus Mendez de Cabedo lib 1. diuers. arg. cap. 19 à num. 8. Sed sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Si in visitatione appellari contigerit ab Episcopo suffraganeo, etiam tanquam Sedis Apost. delegato, debet appellari ad Metropolitanum quoad deuolutiuam, non quoad suspensiuam, refert Zerol. in praxi Episc. p. 2 verbo Visitat §. 3.

ε An Episcopus possit in Visitatione recusari tanquam suspectus? Vide suprà sess. 7. c. 8. de Reform. Et libet hîc inserere tenorem cuiusdam epistolæ, quam S. D. N. Paulus V. transmisit ad Episcopum Portucalensem. Venerabilis frater, salutem & Apostolicam benedictionem. Fraternitatis tuæ nomine nobis expositum fuit, quòd visitationes, quæ in tua diœcesi in vim

Digitized by Google

Decretorum Concil. Trid. & aliàs legitimè fiunt, sæpiùs impediuntur, eo quia visitati Prælatum, seu alium legitimè visitantem suspectum allegant, in magni diuini cultus præsertim & fabricæ Ecclesiarum præiudicium. Quamobrem nos huiusmodi abusum tollere volentes, supplicationibus tuo nomine super hoc humiliter porrectis inclinati, de consilio venerabilium fratrum nostrorum sacræ Roman. Ecclesiæ Cardinal. sacri Concil. Trident. interpretum Apost. auctoritate tenore præsentium declaramus, Episcopum, vel alium, cui id legitimè competit, visitantem non posse vti suspectum recusari, non obstantibus constitutionibus Apost. cæterisque in contrarium facientibus quibuscumque. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris die 29. Octobr. 1610. Pontificatus nostri anno 6. S. Cobellutius. Venerabili Fratri Gondizaluo Episcop. Portucalensi.

CAPVT XI.

Ob honorarios titulos & priuilegia particularia nihil est derogatum iuri Episcoporum quantum ad omnia, nisi, &c.

a Supr. sess. 6. cap. 3.

"QVoniam priuilegia, *a* & exemptiones, quæ variis titulis plerisque conceduntur, hodie perturbationem in Episcoporum iurisdictione excitare, & exemptis occasionem laxioris vitæ præbere dignoscuntur; decernit sancta Synodus, vt si quando iustis, grauibus, & ferè necessariis suadentibus causis, aliquos honorariis titulis Protonotariatus, Acolytatus, Comitis Palatini, Capellani Regij, aut aliis huiusmodi in Romana Curia, vel extra, insignibus decorandos esse placuerit: *β* necnon alios, cuicumque monasterio oblatos, vel quomodocumque addictos, aut sub nomine seruientium militiis, seu monasteriis, hospitalibus, Collegiis, aut quocumque alio titulo assumi, nihil ex iis Priuilegiis detractum esse Ordinariis intelligitur, quominùs ij, quibus ea iam concessa sunt, vel in posterum concedi contigerit, ipsis Ordinariis, tanquam Apostolicæ Sedis delegatis, plenè in omnibus, & quoad Capellanos Regios, * iuxta constitutionem Innocentij III. quæ incipit, *b* Cum Capella, subiecti existant: *γ* exceptis tamen iis, qui prædictis locis, *δ* aut militiis actu seruiunt,

b e. cum capellan. extr. de

&

Digitized by Google

& intra eorum septa, ac domos residen̄t, † subque eorum obedientia viuunt, siue iis, qui legitimè & secundùm regulam, earundem militiarum professionem fecerint, de qua Ordinario constare debeat: non obstantibus priuilegiis quibuscumque, † 3 & etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani, & aliarum militiarum. Quæ verò priuilegia residentibus in curia Romana vigore *a* Eugenianæ constitutionis, aut familiaritatis Cardinalium competere solent; ea in iis, qui beneficia Ecclesiastica obtinent, ratione prædictorum beneficiorum minimè intelligantur, sed Ordinarij iurisdictioni subiecti permaneant: non obstantibus quibuscunque inhibitionibus.

priuil. Decretal. l. 5. t. 33. cap. 16. Vide paulo post.

a c. diuina, de priuil. in extrau. com.

DECLARATIONES.

1 *Nihil ex iis priuilegiis detractum esse Ordinariis.*] Hoc cap. non habet locum in ciuilibus causis, sed iis quæ hîc exprimuntur in decreto.

2 *Aut militiis actu seruiunt.*] Fratres S. Ioannis Hierosolymitani non possunt dare dimissorias Clericis inseruientibus, in eorum Ecclesiis ad eum finem vt possint ordinari.

3 *Etiam Religionis sancti Ioannis Hierosolymitani.*] Non inseruiens in eius domo, nec sub illius obedientia, si non probauerit se in ea legitimam professionem emisisse, non debet eius priuilegio gaudere: super quo videatur constitutio Gregorij Papæ XIII.

Equites Hierosolymitani habentes indulgentias à Sanctissimo Domino nostro, debent literas Apostolicas expedire, & eas Episcopo Ordinario præsentare: aliter tenetur dictus Ordinarius contra eos & eorum Clericos procedere, prout habetur *Sess. 6. c. 3. Sess. 14. c. 4. & præsenti cap.*

Lib. 5. Decretal. De priuilegiis & excess. priuileg. c. 16. Innoc. III. Episcopo Lingonensi.

CVm capella ducis Burgundiæ gaudere dicatur huiusmodi priuilegio, quòd nullus Archiepiscopus, vel Episcopus in personas Canonicorum eiusdem capellæ suspensionis vel excommunicationis, aut interdicti sententias audeat promulgare, quidam capellæ supradictæ Canonici, qui parochiales Ecclesias à te tenent, occasione priuilegij prælibati in his etiam quarum

Digitized by Google

quarum iurisdictio ad te pertinet, ita se se dicunt exemptos, vt quantumcumque grauiter interdum excedant, tuæ correctioni recusent & sententiæ subiacere. Quocirca mandamus, quatenus in quantum exempti sunt eiusdem ratione capellæ, Apostolicis priuilegiis deferas reuerenter; sed in quantum ratione parochialium Ecclesiarum, vel aliàs iurisdictionem tuam respicere dignoscuntur, officij tui debitum in eosdem liberè prosequaris.

In Sexto, De Priuilegiis.

VOlentes libertatem, (quam nonnullis Apostolica Sedes priuilegio exemptionis indulsit,) sic integram obseruari, vt & illam alij non infringant, & ipsi eius limites non excedant, declaratione irrefragabili definimus, quòd quantumcumque sic exempti gaudeant libertate, nihilominus tamen ratione delicti, siue contractus, aut rei, de qua contra ipsos agitur, ritè possunt coram locorum Ordinariis conueniri, & illi quoad hoc suam in ipsos iurisdictionem, (prout ius exigit,) exercere.

Nunquid ergo carent omnino in his commodo libertatis? non vtique, quia nec coram Ordinariis ipsis, dummodò sit in *loco* exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec vbi domicilium habent, si alibi delinquant vel contrahant, aut res ipsa consistat, conueniri possunt aliquatenus super istis: nec domiciliorum prætextu, locorum diœcesani, (si vbi deliquerunt, vel contraxerunt, aut res ipsa consistit, illi conueniantur,) remittendi eos illuc, vel ipsis vt illic respondeant, iniungendi habeat aliquam potestatem, saluis nihilominus casibus aliis, in quibus eos Episcoporum iurisdictioni subesse Canonica præcipiunt instituta. Et idipsum decernimus circa *illos*, quibus vt non nisi sub vno iudice teneantur de se conquerentibus respondere, Apostolico priuilegio est concessum. In eos autem, quibus ne interdici, suspendi, vel excommunicari à quoquam valeant, à sede Apost. est indultum, (sicut sunt religiosi quamplures) in quorum priuilegiis continetur, ne quisquam Episcopus, vel Archiepiscopus monast. suorum monachos pro vlla causa, vllóque loco interdicere, suspendere, vel excommunicare præsumat: iidem Ordinarij iurisdictionem suam quantum ad ista vbicumque illi fuerint, penitus exercere non possint: nisi forsan ipsi monachi ad monasteriorum suorum Prioratus, Ordinariis iisdem subiectos, fuerint destinati. Tunc enim etsi liberè possint ad eadem monasteria reuocari, ac tam illorum quàm ipsorum Prioratuum monachi reputentur, (cùm non sit inconueniens, aliquem vtrobique locum habere monachicum,) vnum alteri

subesse

Digitized by Google

subesse monasterio, vel ab ipso noscitur dependere, ratione tamen eorundem Prioratuum dicti Ordinarij sua iurisdisione in ipsis etiam, quoad præmissa (quandiu morantur in illis) licitè uti possunt.

REMISSIONES.

α Vide Fr.Emman.quæst.Regular tom.2 q.108,art.4. Flamin. de resign lib.3.q 11.n.5 Zerol.in praxi Episc p.2.verbo Referendarij,vbi resoluit,quòd hi,qui sunt de numero,sunt exemptijalij verò non;quia hodie sunt quasi innumerabiles.

β *Nec non alios cuicumque monasterio oblatos*,&c.] Quòd oblati, vel alij quicumque dicentur Ecclesiastici, & Ecclesiasticis gaudebunt priuilegis, si in totum se, & sua religioni tradant, & ad monasterium se transferant, & in eo inseruiant, resoluunt Cou. in c.alma,p.2.§.2. n.8 Card Tusch.lit.O,concl.16 n.15. Fr.Emman quæst.Regular.tom.2.q.123 art.1.D.Marta de iurisdict.p.4. casu 113. & n.37.

* *Capellanos Regios.*] Vide Rotam nouiss. decis.744. part. 1. decis Ricc. in praxi variar.resol.fori Eccles. resol.41. num.2. & & resol.30.

γ *Exceptis tamen iis*,&c.] Vide Fr.Emman d tom 2.q 62.art.14. & q.64.art.4 & q 67 art. 3.† & Rotam nouiss.decis.78 n 2 pag.1. diuersorum, Bobadill.lib.2. suæ Politicæ c.19 n.17. Maur.Burg. de modo proced.ex abrupto.centuria 1 q.65.ex n.14.& 63.

* *Et intra eorum septa & domos residentes.*] Vide Rotam nouiss. decis 702.n.5.p.1.diuers.Ricc.d.resol.41.n.3.

† *Non obstat priuilegiis quibuscumque.*] Vide tradita à Cenedo collect.14.ad Sextum,n 3.

δ *Etiam religionis S. Ioannis Hierosolymitani.*] Vide Fr.Emman. quæst.Regul.tom.1.q.65.art.17.

CAPVT XII.

Qualitas habere volentium dignitates cum cura animarum: Archidiaconi & cæterorum adspirantium ad dignitates in Cathedralibus: commendantur quidam ad dignitates præ cæteris: seruanda residentia, & personaliter obeunda officia. Quædam ordinanda per synodum prouincialem.

α CVm dignitates, in Ecclesiis præsertim Cathedralibus, ad conseruandam augendámque Ecclesiasticam disciplinam

disciplinam fuerint institutæ; vt qui eas obtinerent, pietate præcellerent, aliisque exemplo essent, atque Episcopos opera & officio iuuarent: meritò, qui ad eas vocantur, tales esse debent, qui suo muneri respondere possint. *a* Nemo igitur deinceps ad dignitates quascumque, quibus animarum cura subest, promoueatur, nisi qui saltem xxv. suæ ætatis annum attigerit; & in Clericali Ordine versatus, doctrina ad suum munus exequendum, necessaria, ac integritate commendetur, iuxta Constitutionem Alexandri III. in Concilio Lateranensi promulgatam, quæ incipit, *b* Cum in cunctis. 1 β Archidiaconi etiam, * qui *c* oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, vbi fieri poterit, Magistri in Theologia, seu Doctores, 2 aut Licentiati in iure Canonico †. 3 γ Ad ceteras autem dignitates, vel personatus, quibus animarum cura nulla subest, 4 Clerici alioquin idonei, 5 δ ε &c. xxij. annis non minores, ascisçantur, 6 ,, &c. Prouisi etiam de beneficiis quibuscumque, curam animarum habentibus * teneantur à die adeptæ possessionis, 7 ο &c. ad minus intra duos menses, *c* 7 *in* manibus ipsius Episcopi, υ vel, eo impedito, coram generali eius Vicario, seu Officiali, Orthodoxæ 8 suæ fidei publicam facere professionem, & in Romanæ Ecclesiæ obedientia se permansuros spondeant, ac iurent. Prouisi autem 9 de canonicatib. & dignitatibus, 10 φ in Ecclesiis Cathedralibus, non solùm coram Episcopo, seu eius Officiali, sed etiam in Capitulo idem facere teneantur: alioquin prædicti omnes prouisi, vt suprà, 11 χ &c. *fructus non* faciant suos, 12 γγ nec illius possessio suffragetur. *d* 13 δδ Neminem etiam deinceps ad dignitatem, 14 canonicatum, aut portionem recipiant, nisi qui 15 eo Ordine sacro 16 aut sit initiatus, quem illa dignitas, præbenda, aut portio requirit; 17 aut in tali ætate, vt infra tempus à iure, & ab hac sancta Synodo statutum, 18 initiari valeat. In omnibus verò Ecclesiis Cathedralibus 19 omnes canonicatus, † 20 ac portiones 21 habeant annexum Ordinem Presbyterij, diaconatus, vel subdiaconatus. 22 Episcopus autem cum consilio Capituli designet, ac distribuat, prout viderit expedire, 23 quibus quisque Ordo ex sacris annexus in posterum esse debeat; ε ita tamen, vt dimidia saltem

a Sess. 22. c. 22.

b c. cũ in cũctis, de elect.

c Clem. 1. epist. 1. ad Iacobũ Anacl. ep. 1. c. Diaçoni, 93. d. & c. ad hæc. de offic. Archid. l. 1. dec. tit. 6. cap. 7. ab Inn. III. in 1. dec. tit. 23. c. ad hæc nos, & aliis.

d 4. Tol. c. 25. & 26. etiam sic prouidebatur, inf. in bulla S. D. N. Pij IV. super forma iuramẽti professionis fidei.

e cap. liçet can. & c. cum ex eo, de elect. in 6. sup. sess. 7. de ref. c. 12.

Digitized by Google

saltem pars Presbyteri sint, cæteri verò Diaconi, aut Subdiaconi: vbi verò consuetudo laudabilior habet, vt plures, vel omnes sint Presbyteri, omnino obseruetur. Hortatur etiam Synodus, vt in prouinciis, vbi id commodè fieri potest, 24 dignitates omnes, & saltem dimidia pars Canonicatuum, in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus 25 conferantur tantum Magistris, 26 vel Doctoribus, aut etiam Licentiatis in Theologia, vel iure Canonico. 27 ζζ Præterea obtinentibus 28 in eisdem Cathedralibus, 29 aut Collegiatis 30 dignitates, canonicatus, præbendas, ππ aut portiones, 31 non *a* liceat vigore cuiuslibet statuti, θθ &c. aut consuetudinis, 32 κκλλ &c. vltra tres menses, οο ab eisdem Ecclesiis 33 quolibet anno abesse: 34 saluis nihilominus earum Ecclesiarum constitutionibus, quæ longius seruitij tempus requirunt: 35 alioquin primo anno priuetur vnusquisque dimidia parte fructuum,* quos ratione etiam præbendæ, 36 ac residentiæ fecit suos; quòd si iterum eadem fuerit vsus negligentia, ππ &c. priuetur omnibus fructibus, quos eodem anno lucratus fuerit; crescente verò contumacia, contra eos, iuxta *b* sacrorum Canonum constitutiones, procedatur. *c* 37 σσ &c. Distributiones verò, 38 κκκ qui statis horis interfuerint, 39 recipiant: reliqui, quauis collusione aut remissione exclusa, 40 his careant, iuxta Bonifacij VIII. decretum, quod incipit, Consuetudinem, quod sancta Synodus λλλ in vsum reuocat: 41 non obstantibus quibuscumque statutis, & consuetudinibus. *d* μμμ &c. Omnes verò diuina per se, & non per substitutos, 42 compellantur obire officia: & 43 Episcopo celebranti, 44 aut alia Pontificalia exercenti, adsistere, & inseruire, πππ atque in choro, ad psallendum instituto, hymnis & Canticis Dei nomen reuerenter, distinctè, deuotéque laudare. Vestitu insuper decenti † tam in Ecclesia, quàm extra, assiduè vtantur; *e* ab illicitisque venationibus * ; aucupiis, choreis, tabernis, lusibúsque † abstineant, atque ea morum integritate polleant, vt meritò Ecclesiæ Senatus dici possit. 45 Cætera quæ ad debitum in diuinis officiis regimen spectant, déque congrua in his canendi, seu modulandi ratione, de certa lege in choro conueniendi, & permanendi, simúlque de

a Sup. sess. 25. de ref. c. 1.

b Sess. 22. c. 3.

c Sexti decret. lib. 3. de cler. non resid. c. 1. sexti dec. lib. 1. de consuet. c. 1.

d Sess. 22. c. licet, & c. extirpandæ, c. qui verò, de præb. cap. quia nonnulli, de cler. nõ resid.

e Concil. Turon. 3. c. 8. Conc. Agathen. c. 55. qui

Digitized by Google

incipit, Epiſcopis, cap. Epiſcopũ 34. diſt. tom. 10. tit. de vit. & honeſt. clér. extrau. in 6. & in Cle.

de omnibus Eccleſiæ miniſtris, quæ neceſſaria erunt, & ſi qua huiuſmodi; Synodus prouincialis, pro cuiuſque prouinciæ vtilitate, & moribus, certam cuique formulam præſcribet. 46 Interea verò Epiſcopus minùs, quàm 47 cum duobus Canonicis, quorum vnus ab Epiſcopo, alter à Capitulo eligatur, in iis, quæ expedire videbuntur, poterit prouidere.

DECLARATIONES.

1 *Archidiaconi.*] Archidiaconis, qui non habent curam animarum, vel iuriſdictionem, non præcipitur hoc Decreto, vt ſint Doctores vel Licentiati: ſed hoc debet intelligi de illis Archidiaconis, qui reuera Archidiaconatus officium exercent, non autem de aliis.

2 *Aut Licentiati in iure Canonico.*] Qui verè carent cura animarum, & omni prorſus iuriſdictione, non comprehenduntur hoc Decerto, quoad qualitatem Doctoratus vel Licentiaturæ per hoc caput requiſitam *ſupr. §. Archidiaconi.*

3 *Ad cæteras autem dignitates.*] Nullo Concilij Decreto ſtatutum eſt, vt qui Decanatum conſequi volet, is neceſſariò ſit Magiſter, ſiue Doctor, ſiue Licentiatus in Theologia, aut iure Canonico vel ciuili. Imò verò quod dignitates & Canonicatus in Cathedralibus dentur tantùm graduatis, non eſt inducendum ex neceſſitate, nec per Concilium prouinciale id ſtatui poteſt ſine Sedis Apoſtolicæ authoritate.

4 *Cleri alioquin idonei.*] Qui iam Sacerdos eſt, & prouiſus per Sedem Apoſtolicam *in forma dignum*, de Canonicatu, ſuper literatura ſeu idoneitate ſcientiæ examinandus eſt ab Ordinario, & de quocumque alio, vt ordine ſacro, illi Canonicatui requiſito. *Infrà hoc cap. § Conferantur tantùm.*

5 *Et 22. annis non minores.*] Ætas 22. annorum ſufficit ad acquirendum Canonicatum, cui vnita eſt parochialis, ſed eadem ætas non requiritur in Canonicatibus Collegiatarum Eccleſiarum magis nunc, quàm ante Concilium, videlicet 14. annorum.

De conſenſu Ordinarij diſpenſatur ſuper ætate reſignatarij, attenta fidei, vitæ, & morum probitate, eodem conſenſu, & eadem de cauſſa etiam quod non promoueatur. *Hic locus aliam declarat ſeſſ 22 de Reform. c. 4.*

6 *Prouiſi autem de beneficiis.*] Comprehenduntur etiam Canonici, & aliæ dignitates, & perſonæ exiſtentes in Cathedrali ante Concilium.

7 *Ad*

Digitized by Google

7 *Ad minus intra duos menses.*] Hæc longissima est dilatio, itaque triennalis possessio non prodest eis, qui non emiserunt professionem fidei, quoad fructus percipiendos, si infra dictam professionem non emiserint. Eadem sacra Congregatio censuit illa verba, *nec illis possessio suffragetur*, intelligenda esse quoad fructus percipiendos & faciendos suos, ideóque omissionem professionis fidei non priuare Canonicum cæteris effectibus possessionis & iuribus, proindéque eum omnino vocem in Capitulo habere, &c.

8 *Suæ fidei professionem publicam facere*] Per seipsum debet beneficiatus profiteri publicè, & si absens est, accedere debet ad Ecclesiam.

Ad emittendam professionem fidei, omnes docentes artes liberales tenentur, qui antequam ad docendum admittantur, possunt arbitrio Episcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem susceperit. Idem est dicendum de iis, quibus per aliquam Vniuersitatem testimonium conceditur, & hoc non solum est conforme Bullæ Pij IV. sed etiam Decreto Pij V.

Congregatio Concilij censuit, scribendum ad nuntium Hispaniarum, ei qui Professionem fidei non emisit, possessionem non suffragari, quoad fructus faciendos suos tantum, quoad cæteros autem effectus commodo possessionis, & cæteris iuribus, si quæ habet, non priuari. 1. Sept. 1591.

Capienda est informatio & faciendus processus summariè super fide Catholica istorum, antequam admittantur ad professionem fidei, quantum Episcopo sufficere videbitur.

Congregatio censuit, in locis iis in quibus sunt Gymnasia publica, Bullam Pij V. videri has pœnas non imposuisse Ordinariis, si patiuntur quemquam quoquo modo docere litteras, priusquam fidei professionem faciat.

9 *De Canonicatibus.*] Canonicatus Ecclesiæ Collegiatæ in Romana ciuitate dignior est Canonicatu Cathedralis alterius ciuitatis.

10 *In Ecclesiis Cathedralibus non solum coram Episcopo, sed etiam in Capitulo*, &c.] Congregatio censuit id non extendi ad Canonicos in Collegiatis.

11 *Fructus non faciant suos.*] Per omissionem professionis fidei amittuntur tantùm fructus præbendarum, non autem distributiones quotidianæ, quas inseruiendo quis acquisiuit ratione ministerij & operæ, & de quibus distributionibus potest testari, & ad libitum disponere.

12 *Nec illis possessio suffragetur.*] Comprehenduntur etiam

Digitized by Google

Regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quo admittuntur ad participationem massæ Capitularis.

13 *Neminem etiam deinceps.*] Decretum hoc Concil. Trident. §. *neminem*, locum habet etiam in Collegiatis Ecclesiis

14 *Canonicatum aut portionem.*] Qui iam est Canonicus, sed in minori ætate constitutus, non est cogendus ad susceptionem Ordinum, nisi postquam peruenerit ad legitimam ætatem.

15 *Eo Ordine sacro.*] Monitus ad suscipiendum Ordinem, quem eius dignitas aut portio requirit, si non receperit, auctoritate huius Decreti priuatus poterit denuntiari, iuxta aliàs statuta in Concilio Constantiensi sess. 24 de dispens.

16 *Aut sit initiatus.*] Vacante præbenda presbyterali, poterit Episcopus illam conferre illi, qui Diaconalem aut Subdiaconalem ordinem & ætatem habet pro his obtinendis.

17 *Aut in tali ætate.*] Obtinens præbendam in Cathedrali, quatenus eius ætas patitur, statim cogendus est suscipere, & illum Ordinem exercere, qui est illi præbendæ annexus.

Congregatio Concilij censuit, ad obtinendam parochialem oportere eum, cui confertur, attingere 25. annum, atque intra annum à die collationis debere ipsum ad Presbyteratus ordinem se facere promoueri, quemadmodum expressè cauetur constitutione Gregorij X. in generali Lugdunensi Concilio edita, *cui inhæret* Tridentini Concilij Decretum c. 5 sess. 7.

Si neque ante Concilium, neque post Concil. Trident. vllus Ordo, siue Diaconalis, siue Presbyteralis Canonicatui annexus fuerit, & parochialis Ecclesia legitimè & perpetuo eidem Canonicatui vnita sit tanquam principali accessorium, attendenda est natura Canonicatus, non autem Ecclesiæ parochialis, & ita sufficit, vt is, cui collatio facta est, sit in ætate 22. annorum, quæ in Canonicatus collatione requiritur. *Supr. hoc cap.* § *Et 22. annis.*

Obtinens Canonicatum per resignationem, in ætate minus legitima constitutus, nulla facta mentione de impedimento ætatis, nequaquam illum retinere potest, sed infra sex menses resignare permittitur, nulla tamen sibi reseruata pensione.

18 *Initiari valeat.*] Qui non poterit initiari ob defectum ætatis, priuari poterit Canonicatu & fructibus iam perceptis.

19 *Omnes Canonicatus.*] Præbendis Canonicalibus Sacer Ordo adiungatur.

Qui ante Confirmationem Concilij Tridentini duos Canonicatus legitimè obtinuerunt, ex hoc Decreto non prohibentur etiam nunc vtrumque Canonicatum retinere.

Inseruientes parochialibus possunt percipere aliquos fructus ex

Digitized by Google

ex Canonicatibus seu beneficiis, quæ possident in Cathedralibus, & quidem omnes, si modo nullæ præbendæ distinctæ fuerint, ac omnes percipiunt de communi, nec detur aliquid eis, qui non intersunt diuinis horis: at quando saluo debito seruitio parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possent percipere, nisi quatenus inseruierint.

Congregatio Concilij censuit, non licere Capitulo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, aut remittere alicui, qui ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, quinimo eum, qui illas receperit, teneri ad earum restitutionem, nec illas suas facere posse. Oxoniēſi 12. Nou 1592.

Congregatio Concilij censuit, statutum excludens à perceptione fructuum, & distributionum quotidianarum eos Canonicos, qui nouem menses integros Ecclesiæ non inseruierint, non habere locum quo ad Canonicum per quem non stetit quo minus toto requisito tempore inseruierit. Salzanēſi 6. Iunij 1592.

Si Canonici Ecclesias parochiales infra fines Diœcesis habentes, quarum collatio ad Abbatem regularem spectat, nolint in eis residere, cura hæc Abbati collatori quidem incumbit inquirere, an ex legitima Sedis Apostolicæ dispensatione vtrumque possideant, cùm aliàs iure obtinere non potuissent, sed ampliùs hoc incumbit Episcopo.

20 *Ac portiones.*] Licet portiones habere debeant annexum Ordinem Sacrum, dimidiæ tamen portiones huic Ordini non sunt subiectæ.

21 *Annexum ordinem*] Cùm intellexisset Congregatio Concilij Vicarium Patauinum in annexione sacrorum Ordinum quam fecerat Canonicatibus illius Ecclesiæ, inclusisse dignitates, censuit rescribendum his verbis: *Cùm Concilium non memmerit dignitatum, quando de illa annexione disposuit, & idem voluerit, saltem dimidiam partem, presbyteralem esse, conuocet iterum Capitulum, ac de eius consilio subtrahat dignitates, & earum loco designet, & distribuat quibus alius Canonicatibus debeat esse Sacer Ordo annexus.*

Congregatio Cardinalium hoc decreto de ætate non comprehendit Canonicatum iuris patronatus laicorum ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appositum pactum, quod descendentes à fundatore possent dictum Canonicatum obtinere, licèt non sint Sacerdotes, nec in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices clerici donec deuenerint ad ordinem sacerdotalem.

22 *Episcopus.*] Episcopus cogere non potest, vt omnes Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficit si dimidia eorum pars

Digitized by Google

Presbyteri sint, inter quos præcipuè debet esse maior pars cæteri verò, Diaconi vel Subdiaconi: vt Concilium decreuit. Non obstat huic Decreto statutum alicuius Ecclesiæ, vt putà quod tertia pars sint Acolyti: nec consuetudo immemorabilis. Ergo ligat hoc Decretum in posterum, postquam Ordines fuerint distributi, & tunc qui eos obtinere voluerint, possunt compelli ad illos Ordines suscipiendos & exercendos, quos eorum Canonicatus habere annexos fuerit iudicatum, iuxta formam præsentis Decreti. Si verò aliquis inhabilis & non idoneus reperiatur ad Ordines Sacros suscipiendos ex iis, qui ante distributionem ordinum fuerint recepti, carebit voce in Capitulo, *prout sess. 22. c. 4.* quandiu eorum ætas non patitur, &c.

Prouisus de Canonicatu habente annexum Ordinem Sacrum, si est completæ ætatis, vt possit infra annum Ordinem requisitum suscipere, non habet vocem in Capitulo, iuxta hoc Decretum & Clementinam, *Ne ij, qui de ætate, & qualitate*, sed non perdit partem aliquam distributionum, nec verò habet vocem in Capitulo, licèt sit alias in Sacris, si nimirum non habet Ordinem requisitum iuxta dispositionem dictæ Clementinæ, quæ necessario videatur.

Calag 1. Iul. 1593. Congregatio Concilij censuit, minimè potuisse Episcopum statuere, vt Decanus primam obtinens dignitatem in Ecclesia Collegiata sanctæ Mariæ, teneatur contra consuetudinem dictæ Ecclesiæ inseruire in Diaconi officio Sacerdoti celebranti, nisi Decanus vltra dignitatem Decanatus obtineret in eadem Ecclesia etiam præbendam, onus hoc canendi Euangelium annexum habentem: tunc enim ad onus prædictum etiam subeundum cogendum fore.

Episcopus in ordinatione facienda qui Canonici, qui Presbyteri, qui Diaconi, qui Subdiaconi esse debeant ex vigore huius c. tenetur solum adhibere consilium Capituli, non autem consensum tenetur sequi aut habere, quia potest eis inuitis, quod magis expedire iudicauerit, perficere ac prouidere.

23 *Quibus quisque Ordo.*] Episcopus cum consilio Capituli designare debet, quibus Canonicatibus quisque Sacer Ordo debeat esse annexus, non quibusuis Canonicis, quia Concilium hic mandat Sacros Ordines annecti Canonicatibus ipsis, non autem personis eos obtinentibus.

Placentinensis 19. Nouemb. 1592. Congregatio Concilij censuit, cap. 12. sess. 24. in ea parte, in qua dicitur, quod omnes Canonicatus debeant habere annexum ordinem Presbyteratus, Diaconatus, vel Subdiaconatus, non comprehendere Canonicatum iuriſpatronatus laicorum, ante Concilium fundatum, in cuius fundationis limine fuerit appro-

batum

fitum pactum, quod descendentes à fundatore dictum Canonicatum obtinere, licèt non sint Sacerdotes, neque in sacris ordinibus constituti, sed tantum simplices Clerici, donec deuenerint ad ordinem Sacerdotalem. Ideò in hanc sententiam erunt dandæ literæ ad Vicarium Placentini, coram quo casus hic contingit.

Congregatio Concilij censuit, neque Episcopum, neque Capitulum debere exigere rationem redditionis administrationis tempore quo recitantur horæ Canonicæ, & diuinæ celebrantur. 1. Februa 1593.

24 *Dignitates omnes.*] Principalis dignitas in Ecclesia Collegiata exempta, cui ordinaria iurisdictio, cum omnibus iuribus Episcopalibus competit, non necessariò debet conferri Doctori, vel Licentiato, cùm id nusquam per Concil. Trident. caueatur; & hoc non præcipiat, sed solùm hortetur, *vt supra dictum est sess 2. cap. 23. Supr. hoc cap. §. Ad cæteras autem.*

25 *Conferantur tantùm Magistris.*] Congregatio censuit in iis, qui Subdiaconi aut Diaconi, vel Presbyteri sunt, petúntque admitti ad Cathedralis Ecclesiæ Canonicatus, & eum Ordinem sacrum quem ipsi habent, requirunt, sibi *in forma dignum* conferri, opus non esse examine, quod ad explorandam litteraturam pertinet, eos verò qui Sacros Ordines nondum susceperunt, examinandos esse, an illa habeant elementa doctrinæ, quæ ex præscripto Concil Trid. necessaria sunt illi sacro Ordini, qui Canonicatui, quem consequi volunt, erit annexus

26 *Vel Doctoribus.*] Congregatio Concilij censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum; alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui.

27 *Præterea obtinentibus.*] Congregatio censuit, quod obtinens beneficium simplex, & sine cura animarum, & extra Collegiatam Ecclesiam, nec personalem residentiam, ob aliam causam requirens, non teneatur in eo residere: tenetur tamen ad inseruiendum illi per alium, qui sit ab Ordinario approbatus.

Non fuit mens Pij V. in Bulla de residentia edita 8. Iulij 1569. cogere habentes beneficia simplicia in eis residere. Bull. incip. *Cupientes.*

28 *In eisdem Cathedralibus.*] Ad hanc residentiam in Cathedralibus, & Collegiatis Ecclesiis tenentur etiam Abbates Regulares, si in eis dignitates obtinuerint.

29 *Collegiatæ.*] Intelligitur de omnibus Collegiatis etiam non insignibus, nisi tamen non insignes Collegiatæ essent rurales prorsus destitutæ, & in quibus nunquam antea supra hominum

Digitized by Google

memoriam solitum esset residerí, aut adeò tenues reditus essent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non possint: & sufficit ad excludendum immemorabilem consuetudinem, quod aliqui Canonici resederint, aut resideant. *Infr hoc c. §. Eos qui.*

Ad hanc residentiam tenentur etiam Abbates, & alij superiores Ecclesiarum Collegiatarum, licèt habeant iurisdictionem in Canonicos, & ad hoc possunt cogi ab Episcopo, sub cuius Diœcesi sunt.

30 *Dignitates, Canonicatus, prabenda.*] Hoc Decreto cauetur, ne obtinentes in Ecclesiis Metropolitanis, Cathedralibus, & Collegiatis, dignitates, Canonicatus, siue portiones possint vigore alicuius statuti siue consuetudinis recreationis caussa, ab eisdem Ecclesiis abesse.

Abulensium caussa, Congregationi sacra proposita.

ILlustrissimi & Reuerendissimi Domini Decanus, & Capitulum Ecclesiæ Abulensis prætendunt, in vim cuiusdam statuti, non obstante Decreto supradicto, posse ex dicta recreationis caussa abesse à seruitio & residentia eorum Ecclesiæ per quatuor menses, & interim non solùm præbendarum grossam, verum etiam quotidianas distributiones, (ac si diuinis interessent,) lucrari.

Verum Reuerendissimus Dominus Episcopus videns ex huiusmodi prætensione cultus diuini augmentum lædi, eámque esse contra dispositionem Concil. Trident. recurrit ad Sacram Congregationem, supplicans duo declarari. Vnum est: An dictum decretum *sess. 24. de Reform cap. 12.* sustulerit quascumque consuetudines, & statuta, quæ longius tempus trium mensium indulgeant. Secundum: An in dictis tribus mensibus, quibus possunt recreationis caussa abesse à residentia, lucretur quascumque distributiones quocumque nomine nuncupentur, & ex quacumque caussa dentur & distribuantur.

Et qualitercumque declaratio super præmissis facienda sit per Sacram Congregationem, supplicatur rescribi D. Episcopo, vt illa in dicta Ecclesia obseruetur, honórque diuini officij retineatur.

Responsio Congregationis sacræ.

REuerendissime Domine: Vidit sacra Congregatio Concil. Tridentini Interpretum, libellum, qui cum his erit literis, censuítque,

Digitized by Google

censuitque, donec & quousque Rota decreuerit confirmationem statuti Ecclesiæ Abulensis, validam & legitimam esse secundùm Decret Concil præfati sess. 24 de Reform. c. 12. de absentia trium mensium, non obstante quacumque contraria consuetudine etiam immemorabili. Interea verò absentes non lucrari distributiones quotidianas, quod ideò ad Amplitudinem Tuam perscripsi, vt cum illi nota fuerit Congregationis sententia, eam obseruandam curet. Romæ die 3. Augusti. 1586.

Ita est, Antonius Cardinalis Caraffa.

Episcopus residens in Capituli Sede, solutus est à residentia Decanatus, Canonicatuum, & cæterorum beneficiorum, illáque retinere & fructus percipere potest, exceptis quotidianis distributionibus & aliis, si quæ fortè sint, quas absentes alia de caussa non percipierent. Canonici ad continuam residentiam tenentur in Canonicatibus nisi in aliis beneficiis quæ sunt perpetua, & habeant annexum seruitium, in choro resideant.

31. *Non liceat vigore cuiuslibet statuti.*] Intellige hoc de statuto quod non sit confirmatum à Sede Apostolica: licèt autem per statutum Ecclesiæ concedatur Canonicis per tres menses abesse, si tamen illud per consuetudinem non fuit obseruatum, attendenda est magis consuetudo contraria, quàm statutum.

Eos qui obtinent in Cathedralibus & Collegiatis insignibus dignitates & Canonicatus, immemorabilis consuetudo non excusat à residentia: ita S. D. N. Gregor. XIII. ex sententia Congregat. Concilij declarauit. In Collegiatis autem non insignibus immemorabilis consuetudo excusare poterit, si Ecclesiæ sunt rurales prorsus destitutæ, aut in quibus antea supra hominum memoriam solitum non esset resideri, aut in quibus adeò tenues reditus habent, vt Canonicos alere non possint, non habentes aliunde, quomodo viuant. *Suprà hoc cap. §. Ac Collegiatis, &c.* Ecclesia Collegiata iamdiu destituta ob incursum Turcarum, & aëris intemperiem, ad alium viciniorem locum est transferenda, ne residentia deseratur.

Congregatio Concilij iampridem declarauit, Canonicos collegiatarum Ecclesiarum etiam in oppidis non insignibus existentium teneri ad residentiam, nisi essent collegiatæ Rurales prorsus destitutæ, aut in quibus nunquam antea supra hominum memoriam solitum esset residere, & quarum Canonicatus ea essent fructuum tenuitate, vt qui eos obtinuerint, nec ex eis ali possint, nec aliunde habeant vnde commodè viuant. Comensi 5. Inlij 1599.

Digitized by Google

32 *Vltra tres menses.*] Etiam continuos. Intereſſentia, de qua in hoc Decreto, debet eſſe in omnibus diebus & horis officij diuini, præterquam tribus menſibus ſingulorum annorum, niſi Eccleſiæ conſtitutiones longius ſeruitij tempus requirant. Licet autem Canonici poſſint abeſſe à ſuis Eccleſiis per tres menſes, non poſſunt tamen omnes eodem tempore recedere, ne Eccleſia deſtituatur ſuo debito ſeruitio, ſed tantùm ea pars Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Epiſcopi & Capituli poſſe abeſſe. Nec licet vltra tres menſes abeſſe, etiam prætextu immemorabilis conſuetudinis, niſi ex cauſſa inimicitiarum, ſi poſt obtentum Canonicatum inimicitiæ ſuperueniunt, vel niſi in parochiali Eccleſia reſideret, qui fructus præbendæ facit ſuos. Ille dicetur abeſſe, (etiamſi ſteterit in loco,) qui abfuerit à ſeruitio vltra tres menſes. Fuit verò diſpenſatum cum multis in Polonia, ad longum tempus ex variis cauſis & rationabilibus.

9. Martij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, nullam requiri Epiſcopi licentiam vt Canonici tribus menſibus præmiſſis à reſidentia abeſſe poſſint.

1. Iulij 1597. 17. Iulij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, decret cap. 12 verſ. diſtributiones, ſeſſ. 24. ſublatam eſſe conſuetudinem percipiendi diſtributiones in abſentia, etiam immemorabilem.

Non licere Canonicis prætextu immemorabilis conſuetudinis vltra tres menſes quotannis ab Eccleſia abeſſe, neque eo trimeſtri tempore poſſe abſentes diſtributiones quotidianas percipere, quippe quod huiuſmodi immemorabilis conſuetudo vtroque caſu ſublata eſt decret c 12. ſeſſ. 24.

13. Dec. 1597. Congregatio Concilij cenſuit, ad obtinendum in Cathedrali Canonicatum, cui eſt annexus ordo Subdiaconatus, ſufficere, quem eſſe conſtitutum in tali ætate, vt intra annum poſſit promoueri ad Subdiaconatum.

2. Ianuar. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, diſtributionem Ordinum in Eccleſia Cathedrali, non adhibito Capituli conſilio, quemadmodum Concilium mandat decret. cap. 12. ſeſſ. 24. eſſe nullam.

10. April. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, minimè eſſe neceſſe, Archidiaconos, qui cura animarum omnique prorſus iuriſdictione carent; nullóſque ex Archidiaconatu fructus percipiunt, eſſe præditos qualitatibus; quæ habentur ex c. 12. verſ. Archidiaconi, ſeſſ. 24.

Nullius die 5. Iul. 1598. Congregatio Concilij cenſuit, Canonicum tribus menſibus permiſſis ab Eccleſia abeſſe volentem, minimè teneri petere vel obtinere licentiam ab Epiſcopo, cæterum quota pars Canonicorum ab Eccleſia eorum tempore poſſit abeſſe, ne debito ſeruitio

Digitized by Google

uitio ipsa Ecclesia destituatur, Episcopi iurisdictionem atque arbitrium esse.

Non potest Episcopus facere, vt quibusdam propter graues diuturnasque inimicitias recusantibus in suis parochialibus residere, & volentibus resignare, de Rectore prouideatur, neque vnita eis quædam simplicia beneficia & oratoria diuidere & illis conferre, cùm iisdem detractis reditus parochialium sufficiant, ad honestè sustentandum Rectorem.

Illis tribus à iure concessis non est assignanda caussa absentiæ, qua quis vult abesse cum licentia sui Prælati, impetrata à Decano vel Præsidente in choro, & frui quibusquam nouis distributionibus, per Episcopum impositis, provt fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cum pro præsentibus & interessentibus habeantur de iure. Nemo tamen potest frui dictis distributionibus, quando istæ distributiones sunt distinctæ à præbendis.

Congregatio Concilij censuit eum, qui cum fideiussione est detentus, vt non possit discedere ab Vrbe, non posse cogi ad residendum.

33 *Quolibet anno abesse.*] Archiepiscopus Ianuensis prouideat, ne duo menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, incurrant in Natalem aut Pascha Domini, aut alias maximas solemnitates.

Decretum hoc sic intelligendum est, vt nulli Canonici possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodest, quod in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, & omnes in contrarium consuetudines, per hoc Decretum sunt sublatæ Attamen Episcopus potest ob legitimam causam dare licentiam Canonicis, vt à suis Canonicatibus per quatuor menses abesse possint.

Residens in Decanatu vnius Ecclesiæ, non amittit fructus aliorum Canonicatuum, quos in aliis Ecclesiis obtinet, ex sententia Congregationis, exceptis distributionibus, & aliis, quæ absentes non solent percipere. *Hoc sæpius resolutum.* An dignitates, Canonici, vel portionarij Canonicatus, & alij officiales possint abesse à seruitio Ecclesiæ sine licentia Episcopi? Congregatio Concilij censuit, non requiri licentiam Episcopi, quando obtinentes dignitates, Canonici portionarij abesse volunt, tempore Conc. Trid. ipsis permisso.

De aliis qui non sunt beneficiati, & inseruiunt in Ecclesia, Concilium nihil disposuit, sed æqualiter seruandum, quod Concilium mandat circa regimen debitum in diuinis officiis hoc c. in fin.

Digitized by Google

34 *Saluis nihilominus.*] An liceat Canonicis regularibus & portionariis sæcularibus ab eadem Ecclesia abesse per tres menses, stante, quod per eorum statuta & consuetudines absunt per quadraginta dies cum licentia? Congregatio in sæcularibus censuit, negatiuè ex hoc textu: in regularibus verò censuit, non comprehendi sub hoc Decreto, verùm si causa sit rationabilis, & adsit licentia Prioris, poterunt abesse.

Indultum Leonis decimi tribuens Præposito & Canonicis S. Mariæ della Scala, vacationem duorum mensium contra fundationem Ecclesiæ non intelligatur sublatum per hoc cap. quia Concilium reuocat tantum institutiones, quæ concedunt absentiam vltra tres menses.

Quando tempus faciendi itineris periculosum est, propter nimios calores & similia, concedi potest dilatio petenti ad proficiscendum ad residentiam sui beneficij, & interim dum abest ab eo, quoad fructus beneficij habenda est eadem ratio, ac si semper resideret, ex iure enim habetur pro residente.

Quando non stat per aliquem, quo minus in suo beneficio resideat, nullum ob non residentiam detrimentum sentire debet. *Hoc sæpe resolutum est.*

Licentia, vt quis possit abesse caussa studiorum à seruitio *suæ* Ecclesiæ; vel seruitio sui Canonicatus, non suffragatur, vltra quinquennium à die quo studere cœpit. *Scipsa hoc dicitur.*

An obtinentes dignitates in Cathedralibus seu Collegiatis, siue prædendam, quæ tamen distincta est certa *distinembratione*, interim dum effectum illius non exspectat, non teneantur residere?

Congregatio censuit, quòd habentes plures canonicatus dignitate pares, residere tenentur, vbi pluribus inseruire potest.

Obtinens autem Canonicatum & Monasterium in commendam, sed ab animarum cura liberam, in Canonicatu residere tenetur.

18. April. 1594. Congregatio Concilij censuit, in obtinente dignitatem nullam habentem principaliter curam animarum, sed tamen per vnionem parochialium, quæ ipsi dignitati accessoriè fuit vnita, non requiri, vt attigerit vigesimum quintum annum.

25. Oct. 1594. Congregatio Concilij censuit, quod si quis indebitè coniectus fuerit in carcerem, vtique distributiones quotidianæ, ei debeantur: pariter censuit, quod fructus massæ grossæ tamdiu debeantur, quamdiu per sententiam non constiterit, iustè illum in carcere detineri.

13. April. 1595. Congregatio Concilij censuit, prouiso de dignitate, vel Canoni

Canonicatu, qui fidei professionem non emisit, possessionem ad fructus faciendos suos minimè suffragari.

Episcopo Vlixbonensi scribatur N residentem in Canonicatu Ecclesiæ Vlixbonæ cogendum non esse vt resideat in monasterio N. Ordinis Cistercienſis, quod obtinet in commendam, ab animarum cura liberam.

Habens duos Archidiaconatus dignitate pares, residere poterit in eo, in quo sibi placuerit: sed si alter est dignior, in eo residere tenetur.

Habens dignitatem in Collegiata, quæ vnita sit Cathedrali, si Collegiata sit destructa, potest talis, si non recipiatur in Cathedrali alibi, vbi habet beneficium, residere, & dignitatis suæ fructus percipere, exceptis distributionibus, & iis si quæ fortè sunt, quæ absentes iusta de causſa non percipiunt.

Parochus, qui habet parochiam, intra cuius limites adhuc habitant parochiani, tenetur in ea residere.

35 *Alioquin primo anno.*] Absens per annum à dignitate, Canonicatu seu præbenda, distributionibus est priuatus, & priuari debet dimidia parte fructuum: si verò perseueraverit in absentia, priuandus est non modò fructibus, sed etiam beneficio.

36 *Ac residentia fecit suos*] Non tamen si in alio Canonicatu etiam Ecclesiæ collegiatæ alterius Diœcesis resideret.

37 *Distributiones verò, qui statis horis interfuerint, recipiant.*] Canonici, vel alij officiales chori habentes in Cathedralibus vel Collegiatis capellanias in titulum, tempore, quo in dictis capellaniis celebrant, distributiones recipere non debent, prout S. D. N. ex sententia Congregationis declarauit: nisi quando sic iussi essent à suo superiore, vt eo tempore celebrarent, quem tamen admoneri voluit, vt ab huiusmodi iussu abstineat in posterum.

Congregatio Concilij censuit, Canonicum absentem studiorum causſa percipere quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas, quod si in huiusmodi distributionibus omnes Capituli redditus consistant, percipere etiam distributiones dempta tertia parte, quæ inseruientibus accrescit, nullo autem casu debere ipsum Canonicum percipere distributiones missis, aut defunctorum anniuersariis applicatas. 13. Sept. 1595.

Inseruientes Ecclesiis parochialibus, & habentes legitima beneficia in Ecclesiis Cathedralibus, vel aliàs seruitoria, quæ residentiam requirunt, quorum omnes fructus consistunt in distributionibus quotidianis, possunt omnes percipere, si modò nullæ præbendæ distinctæ fuerint, & omnes de communi percipiant,

Digitized by Google

cipiant, nec detur aliquid eis, qui diuinis horis non interfint, at quando saluo debito seruitio parochialium, poterunt etiam inseruire Cathedrali, tunc non possunt percipere nisi quatenus inseruiunt.

Fructuum.] De omnibus fructibus tam præbendæ, quàm residentiæ Canonici missi ab ipsis Episcopis ad limina Apostolorum eorum nomine, vel comitantes ipsos Episcopos ad eadem limina lucrantur distributiones ex Decreto S. D. N. Sixti V.

Congregatio censuit, non posse confici ex horis, quibus Canonici residentes absunt à choro, dies, vt ex diebus & horis confici possunt menses absentiæ, de quibus in hoc Decreto, neque ad constituendum seruitium nouem mensium colligendas esse punctaturas, quasi ij qui nouem partes punctaturarum ex duodecim quæ ex seruitio totius anni conflantur de seruiendo tulerint, seruitio nouem mensium debito satisfecerint, sed ipsos dies residentiæ & seruitij siue continui siue interpellati numerandos esse, vt compleant numerum dictorum nouem mensium. Et Capellani deseruientes capellis mercenariis licitè gaudeant eleemosynis tempore infirmitatis.

Absentes pro vtilitate Ecclesiæ distributiones quotidianas non amittunt.

Senio confectis, si aliàs residere soliti sint, distributiones debentur, ac infirmis, etiam ex propria culpa & peccato cum præcedenti occasione: nimius enim rigor esset. Nec superior huiusmodi rigidam inquisitionem facere debet, addendo afflictionem afflictis, quandoquidem multæ essent annexæ causæ etiam non turpes. Debentur quoque detentis in carceribus, non tamen ob propriam culpam.

5. Dec. 1596. Congregatio Concilij censuit, Canonicos Episcoporum in visitatione comitantes, percipere quidem debere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas in illis Ecclesiis, in quibus fructus præbendæ sunt distincti à quotidianis distributionibus: si vniuersi Capituli redditus constent, percipere debere ipsas distributiones dimissa tertia parte, quæ inseruientibus accrescit, verum huiusmodi dictis de causis absentes nullo modo posse percipere eleemosynã pro anniuersariis vel missis relictam aut elargitam, nisi ipsi Ecclesiæ per se seruitium præstiterint.

Non possunt Canonici videlicet illi associantes suum Prælatum, quandoque volentem audire Missam in Cathedrali Ecclesia, vel in alia Ecclesia ciuitatis, participes fieri distributionum quotidianarum, quæ non nisi præsentibus, & inseruientibus debentur.

Vacatio

Digitized by Google

Vacationes omnes vnius, aut plurium mensium, quibus absentes distributiones quotidianas percipere solent, sublatæ sunt: nisi absentes abessent ex caussis à iure permissis, & nisi dictæ vacationes concessæ essent in fundatione: quæ etiam inte ligantur sublatæ, si canonicatuum fructus omnes sint distributiones quotidianæ.

Non licèt Episcopo aliquo prætextu distributiones quotidianas donare, relinquere, aut quauis collusione remittere alicui, qui vel ab Ecclesiæ seruitio abfuerit, vel alio quouis modo distributiones legitimè debeat amittere. Nec fas sit cuipiam eas capere, & si acceperit, suas ne faciat, sed eas restituere omnino cogatur, distribuendas fabricæ Ecclesiæ, quatenus indiget, aut alteri pio loco Episcopi arbitratu.

Congregatio Concilij censuit, docentes ius Canonicum in publica vniuersitate, priuilegiis de percipiendis in absentia suarum præbendarum fructibus gaudere, & potiri, quamuis præbendæ, quas obtinent sitæ sint in Cathedrali eiusdem ciuitatis, in qua publici lectoris munere funguntur. 18. April. 1595.

Congregatio Concilij censuit, duos ex Canonicis, qui inseruientes Episcopo à chori seruitio absunt, lucrari quidem fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas. 2. Iunij 1595.

Congregatio Concilij censuit, à mandato de residendo in visitatione edito non dari appellationem ad effectum suspensiuum, sed deuolutiuum tantùm. 8. Iunij 1595.

Congregatio Concilij censuit, illa verba Conc quæ habentur in c. 12. sess 24. eiusdem Concilij, videlicet, posse ssio eis non suffragetur, intelligenda esse, quoad fructus percipiendos, & faciendos suos, ideóque omissionem professionis fidei non priuare Canonicũ supra narratis possessionis effectibus, sed ipsum, & vocem in Capitulo, & ius procedendi à die adeptæ possessionis habere, nisi aliud obstet, quamuis professionem fidei minimè emiserit. 27. April. 1595.

Congregatio Concilij censuit, Canonicum in publica vniuersitate sacram scripturam legentem debere vtique, etiamsi non resideat, percipere fructus præbendæ, non autem distributiones quotidianas: quod si omnes redditus Capituli huiusmodi distributionibus constent, debere percipere distibutiones, dimissa altera ex tribus partibus, quæ inseruientibus accrescit. 27. Febr. 1557.

Illi qui licentia legitimè obtenta studiorum causa absunt, distributiones omnes quotidianas percipere debent, exceptis incertis & quotidianis illis prouentibus, qui tantum inter eos diuidi solent quotidie, qui sacris horis intersunt & inseruiunt.

Congregatio censuit, distributiones quotidianas lucrari eum, qui indebitè coniectus in carcerem fuerit, & fructus

præbendæ

Digitized by Google

præbendæ siue massæ grossæ tamdiu deberi, quamdiu per sententiam non fuerit declaratum iustè illum in carcere detineri.

Qui statis horis interfuerint.] Congregatio Concilij intelligit statas horas, id est, omnes horas, quibus diuina celebrantur, licet Gloss. *in d. Clement. Vt ij qui*, ibid. Card Zabar. *num.* 12. dicant de iure posse fieri distributionem per certas horas.

Non valet statutum quo disponitur, vt in vna hora vel duabus interessentes, lucrentur massam grossam siue præbendam, amissis distributionibus quotidianis.

Congregatio censuit, Canonicatus & dignitates obtinentes teneri interesse omnibus horis, nisi irritante alia speciali confirmatione, quæ non est sublata per Concilium Tridentinum Distributiones verò quotidianæ cæteris quoque horis ex fructibus beneficiorum, seu præbendarum proportionabiliter sunt assignandæ, ne negligantur.

Censuit Congregatio, facultatem Capitularibus sese inuicem substituendi in seruitio Ecclesiæ, ab Episcopo debere concedi, ea tamen cautione adhibita, vt non eodem tempore eidem seruitio sint obstricti. *Infrà, hoc cap. § si factum.*

39 *Recipiant.*] Habeantur tanquam præsentes in choro, qui animarum curam exercent, quæ illi Ecclesiæ imminet, dum tamen sint in actu administrandi Sacramenta vel alia exercendi, quæ spectant ad ipsam curam.

Non potest declinari, quin tertia pars præbendæ conuertatur in distributiones quotidianas ex Decreto Concilij. *Supra sess 22. c. 3.* ratione curæ animarum, quæ imminet Canonicatui, qui à præbenda non est diuisibilis.

Mota fuit difficultas de statu & consuetudine Ecclesiæ Collegiatæ Canonicorum regularium, quo tam ipsi Canonici, quàm portionarij, qui sunt sæculares, ab eadem Ecclesia singulis annis cum licentia Prioris & Capituli, per quatuor dies abesse possunt, quibus, vnà cum fructibus grossæ, etiam distributiones quotidianas accipiunt, perinde ac si diuinis interessent: Sacra autem Congregatio in portionariis sæcularibus, absque difficultate censuit, amittendas esse distributiones quotidianas, vtpote quæ debeantur tantum illis, qui adstant & intersunt facientes officium. Ideóque dicunt esse salarium diurnum, quod laborantibus debetur: de regularibus verò censuit, illos non comprehendi hoc Decreto, & quia habent seruitium continuum, si Prior eis concedat licentiam cum rationabili caussa, iudicauit posse abesse & percipere.

40 *Hi careant.*] Hoc intellige nisi residentes in parochialibus nullos

Digitized by Google

nullos reditus ex præbenda haberent, sed omnes fructus in distributionibus essent, tunc habentur pro præsentibus & inseruientibus, quo casu nihil vltra seruitium perciperent.

Qui fuerunt olim Canonici reseruantes in resignationibus domos Canonicales, eásque laicis locantes, cogendi sunt locare, (iusta tamen mercede,) dictas domos Canonicis residentibus, ita vt hi præferantur quibuscumque aliis in locatione, cessantibus quibuslibet priuilegiis inquilinatus.

41 *Non obstantibus quibuscumque statutis & consuetudinibus.*] Non obstat quod illæ consuetudines non inseruiendo essent immemorabiles in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis insignibus. Attamen hoc Decretum fundationes & confirmationes Apostolicas non sustulit.

Congregatio censuit, Canonicos abeuntes sub matutinum, etsi id ex consuetudine immemorabili faciant, non excusari, si nullam aliam causam allegant præter hanc. Quod si per se ipsos id facere debent, non sunt augendæ illis, vt petunt, distributiones.

Si factum est aliquod statutum, quo Canonici possint inseruire per substitutos, vel saltem vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia est contra Concilium.

Congregatio Concilij censuit, posse aliquem in vna Ecclesia ex priuilegio vel consuetudine fungi duplici officio, vt si sit thesaurarius & Canonicus, & propterea duplices lucrari distributiones, quas obtinet diuerso iure, cum inter dignitates suppleat numerum Canonicorum, nec eget substituto.

42 *Compelluntur obire officia*] Ad omnes septem horas Canonicas isti tenentur, & ad faciendum principium, & officium Hebdomadarij, si tamen alij non sunt Canonici.

43 *Episcopo celebranti.*] Comitantes Episcopum non lucrantur distributiones quotidianas, nisi Canonicatus consisterent in distributionibus quotidianis, & tunc amittunt eam partem, quæ deseruientibus accrescit.

An Capellaniæ in Ecclesia Cathedrali existentes, quorum reditus ex variis defunctorum redditibus cum onere Missas aliquot, & diuina officia pro animarum salute celebrandi, inter se tantum distribuunt Capellani præsentes, qui onera prædicta per se ipsos, & per alios Presbyteros quoscumque soluunt reliquis Capellanis qui præsentes non sunt, nihil percipientibus, personalem residentiam requirant, ita vt, qui eas obtinent, ad residentiam præcisè, etiam per priuationem cogi possint, non obstante consuetudine contraria? Multi quidem ex Illustrissimis tenebant, non posse cogi præcisè. Nihilominus fuit decisum, posse

Digitized by Google

posse cogi præcisè ad residendum.

Episcopo Missam priuatam celebranti etiam in Cathedrali non tenentur Canonici assistere. At in modo assistendi, & inseruiendi Episcopo celebranti, seruanda est consuetudo Ecclesiæ. Canonicatus ergo & dignitates obtinentes in Cathedrali, omnes Episcopo pontificalia exercenti assistere debent, nisi aliqui legitimè absint, etiamsi titulo vacationis, & renuentes Episcopus puniat.

In conferendo Ordines seruandum est *cap.8.sess.23.* Episcopo exercenti pontificalia extra Cathedralem Ecclesiam, in ciuitate tamen, & non in Diœcesi, tenentur assistere, & inseruire, qui solent assistere, & inseruire exercenti pontificalia in Cathedrali.

Pro nominatione existentium in pontificalibus tam in missa, quàm in vesperis, Congregatio censuit, seruandam esse consuetudinem illius Ecclesiæ: de qua nisi constet, seruandum esse id, quod scribitur in Pontificali, etiam non obstante quacumque consuetudine.

Vltima Ianuarij 1601. Congregatio Concilij censuit, Episcopum priuilegio sacris Canonibus concesso posse vti opera duorum Canonicorum, eósque dum illi inseruient debere percipere fructus præbendæ, amissis distributionibus quotidianis, si distributiones quotidianæ semotæ sint à fructibus præbendæ. Quod si omnes fructus in quotidianis distributionibus constent, debere percipere earum duas partes amissa tertia, quæ accrescet inseruientibus.

44 *Aut alia Pontificalia exercenti.*] Congregatio censuit, Canonicos accedere debere ad cubiculum Episcopi, quoties ipse non priuatim, sed pontificaliter cum cappa, in diebus festiuis, & solemnibus voluerit descendere, vt assistat, *vel horis diuinis*, vel Missæ sacrificio, multóque magis, si ipsemet sit celebraturus, in reditu verò vsque ad ostium domus Episcopi, Episcopo præcedente, ipsíque sequentibus, comitari debere: in diebus autem feriatis, quando priuatim venit in Ecclesia celebraturus, aut aliquid aliud acturus, debere etiam nonnullos ex Canonicis accedere ad ostium Ecclesiæ & Episcopum comitari, idipsúmque in reditu obseruandum.

Præcipit Congregatio seruandam esse consuetudinem illam quæ est in Ecclesia Cathedrali Seguntinensi, in qua Capitulum per Magistrum ceremoniarum deputat aliquos qui adsint proprio Episcopo pontificaliter celebranti: sint tamen principales dignitates, & Magister ceremoniarum à Pontificalis obseruatione non recedat. Ipsi autem Episcopo celebranti priuatim in Ecclesia, etiam Cathedrali, non debent aliqui Canonici adsistere:

secus

Digitized by Google

secus si ipse pontificaliter concionaretur aut celebraret, tam in Ecclesia Cathedrali, quàm in ipsa ciuitate aut suburbiis. Est etiam dubitatum à Capitulo eiusdem Ecclesiæ Seguntinensis, an omnes adsistentes deberent esse dignitates & Canonici, an verò sufficerent illi, quos capitulum nominauerat ex dignitatibus, Canonicis & præbendis, iuxta consuetudinem supradictam immemorabilem? Et præsupposita consuetudine, quod Diaconus Seguntinensis Ecclesiæ facto, auctoritate Apostolica sit præsidens chori, cui incumbit regimen chori, & correctio, & punitio colloquentium in eo & perturbantium officia diuina, & quod ille tanquam Præsidens chori sit inter dignitates, & Canonicos tantum, Diaconus verò inter dimidios, ex consuetudine autem non reperiantur, qui debeant esse prædicti assistentes & ministri: quæsitum est an in hoc casu videretur seruanda esse consuetudo Ecclesiæ, quæ rationabilis esse putabatur, & iuri conformis, qua dignitates semper deputantur distributis inter omnes oneribus suo ordine, habita ratione personarum & impedimentorum? Pro hoc dubio Congregatio censuit, Episcopo solemniter Missam aut Vesperas celebranti primam dignitatem obtinentem, pluuiali indutum debere in officio Presbyteri assistentis inseruire, & ipso legitimè impedito secundam dignitatem debere vice alterius fungi.

Illustrissimi & Reuerendissimi Domini: Dignitates & portionarij Ecclesiæ Abulensis noluerunt Reuerendissimum D. Episcopum associare, eo quod prætenderent se non esse comprehensos in Decreto 12. sess 24. ideóque totum id onus Canonicis imposuerunt: quare pro parte Canonicorum dictæ Ecclesiæ Abulensis humiliter supplicatum est, vt Domini Cardinales dignarentur curare obseruari, quod aliàs fuit declaratum in vna Burgensi, vt scil. in d. Decreto associandi D. Episcopum Abulensem comprehendãtur omnes dignitates & portionarij dictæ Ecclesiæ, cum etiam sint de Capitulo, & non deceat membra à capite discedere. Ad hanc dubitationem Congregatio Card. S. Conc. Trid. Interpretum respondit, dignitates item & portionarios Ecclesiæ, æquè ac Canonicos debere Episcopum associare, idque Congregatio ipsa vult omnino obseruari die 25. Maij 1586.

Ad ipsum verò Episcopum pertinet vt associationis horam intimet, ne diuina extra suas horas fiant, aut ciues scandalizentur. Et simul ac Episcopus fuerit in choro, horæ diuinæ inchoentur.

Itaque Episcopo rei diuinæ peragendæ caussa ad Ecclesiam venienti cum cappa Pontificali, comitantibus Canonicis, vnus ex dignioribus de Capitulo in porta primaria Ecclesiæ porrigat

Digitized by Google

aſperſorium cum oſculo : cum verò priuatim adit Eccleſiam, tunc ex ſuis familiaribus vnus aquam ad aſpergendum, vt eſt conſuetudo. Epiſcopo porrigat.

Item quando ex conſuetudine Epiſcopus dicit ſubmiſsè reſponſorium in proceſſionibus ſolemnibus, vbi Diaconus & Subdiaconus librum tenent, ea conſuetudo eſt omnino ſeruanda. Eſt quoque iudicatum, vt attendatur conſuetudo Eccleſiæ Abulenſis, quæ eſt quod dignitates & Canonici aſſiſtentes induant ſe, & non relinquant ſolum Epiſcopum accedere ad chorum.

Epiſcopo conſecranti oleum & chriſma, adſint aliqui præſentes, & honorent Epiſcopum pontificalia exercentem. Quæſitum fuit, an celebranti Canonico Diaconus & Subdiaconus miniſtrare debeant? Reſponſum fuit à ſacra Congregatione, hoc in prouinciali Synodo ſtatuendum eſſe, interim verò nihil innouandum, vltra Concilium, quia Concilium nihil determinat.

45 *Cætera quæ ad debitum in diuinis officiis.*] Improbatur illa conſuetudo, qua dicebatur non poſſe aliquem in ſua Eccleſia campanas pulſare, antequam campanæ Cathedralis Eccleſiæ pulſentur: ſiquidem perinde omnes poſſunt, (horis tamen debitis,) ſuas campanas pulſare. Pariter improbatur non poſſe alios Miſſas in ſuis Eccleſiis celebrare, donec fuerit decantatum Præfatium Miſſæ maioris in Cathedrali. Similiter non poſſe regulares extra ſua clauſtra per Eccleſiæ diſtrictum proceſſiones facere.

De certa lege in choro conueniendi & permanendi, Punctator debet eſſe Clericus in ſacris conſtitutus, ſecundùm decretum Concilij Prouincialis Compoſt. &c reuiſi per S. D. N ſub dato Romæ apud S. Petrum, die 17 Octobris 1568. anno 2. vel alia veriori data.

Quoad reſidentiam verò obſeruetur decretum Concilij de reſidentia nouem menſium, & ſi aliquod ſtatutum in contrarium ſit factum, ſit irritum & nullum ac liti & cauſæ commiſſæ in Rota vel alibi cedatur quoad hoc cap.

Quoad remiſſionem quæ fit in die Cœnæ Domini, ſeu alio de portionibus aliis accreſcentibus, ob non reſidentiam; non fiat, & facta reuocetur.

Præſuppoſita immemorabili conſuetudine, quæ allegatur pro parte Capituli, quod deputatio punctatoris pertinet ad Capitulum, nihil innouetur, aliàs remaneat in diſpoſitione iuris communis.

46 *Interea verò Epiſcopus*] Canonici & beneficiati debent dare notam,

Digitized by Google

notam, & copiam authenticam omnium beneficiorum ad dictos Canonicatus & beneficia. Pertinet autem ad eos cum Capitulo, vt eas reponere, & seruare possint in Archiuis.

47 *Cùm duobus Canonicis.*] Episcopus tenetur consilium hoc petere, non autem sequi; consensus enim Capituli non est necessarius. Episcopus non potest cogere aliquem in beneficio simplici residere. Item non potest cogere obtinentem Capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd Rectores celebrent, nam istis oneribus Missarum rectè per substitutum satisfit.

Episcopus obtinentes beneficia simplicia cogere non potest personale aliquod seruitium suis beneficiis impendere, cum ex antiquissima totius Ecclesiæ consuetudine non nisi ad officium recitandum teneantur. Hæc autem declaratio non sufficit pro illis, in quorum beneficiorum fundatione posita est clausula hæc, scilicet, *quod per seipsos, & non per substitutum teneant seruire.*

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. à n. 164. Petr. Ledesm. in sum p. 1. tract. 7. c. 1. concl. 6. prope fin. pag. 163

β *Archidiaconi etiam, qui oculi dicuntur Episcopi, sint in omnibus Ecclesiis, vbi fieri potest, Magistri in Theologia*, &c.] Vide Gonzal ad reg 8. Cancell. glos. 4. n. 68.* & Ioan. Aloysium Ricc. decis. 581.

† *Doctores aut Licentiati in iure canonico.*] Vide Nauarr cons. 1. & 2. tit. de summa Trinitate, & fide Catholica. Peregrin. cons. 3. n. 19. vol. 2. Marc. Ant. Genuensem in tract de Ecclesia, q. 611. num. 2.

γ *Ad cæteras autem dignitates, vel personatus*, &c.] Sacra Cardinalium Congregatio sic censuit: Dignitates etiam in Ecclesiis Collegiatis comprehenduntur, refert & hanc opinionem sequitur Nicol. Garc de benefic p. 7 cap. 4. n 59 & 62 cum seqq. Contrarium tamen non habere locum in Collegiatis Ecclesiis, tenent Zerol in praxi Episcop p. 1. verbo Beneficia, §. 1. vers. Ad dignitates, & verbo Canonica, § 9. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 11. art 2. & in addit. ad Bullam compositionis, num 4. vbi ait Christophorum Velam Archiepisc. Burgensem contulisse dignitatem scholasticæ Collegiatæ Ecclesiæ de Aguilar. de Campo, cuidam scholari, qui non habebat maiorem ætatem 17. annorum, & cùm litigaretur super hoc, fuisse iudicatum, collationem esse canonicam & iuridicam.

Digitized by Google

ð *Et 22. annũ non minores.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit hos 22. annos esse completos in hunc modum: Congregatio Concilij censuit requiri ætatem viginti duorum annorum completam, refert Garc d.c.n.70 & refertur in decis 16 p.4. interpret. Concilij Trid. in recollectis à Farinacio, & hanc opinionem sequuntur Mandos. tract. de ætate minorum cap 5 n 10. P.Molin de iustit tract. 2. disp. 573. circa princip. Veg in sum. p 1. c 76. casu vnic P Less de iustit. ib 2.c.34.n 108 dicens illam formulam, vt non sit minor 12. annis, insinuare annos 22. debere esse completos. Contra tamen tenent P.Henriq lib.14 c.8.§ 10. in fine, Emman Sà verbo beneficium,n.31. Zerol in praxi Episcop.p.1.verbo Beneficia,§ 1.vers.Ad dignitates. P.Azor inst.mor. p.2.lib 6.c 5 q.3.

ε Ad dignitatem tamen principalem in Collegiata regulariter requiri ætatem 25 annorum inceptorum, cùm regulariter habeat curam animarum in foro interiori, resoluit Garc.d.4.n.65.

ζ Si aliqua parochialis Ecclesia esset vnita alicui Canonicatui Ecclesiæ Cathedralis accessoriè sufficere prædictos 22. annos, censet Gonzal ad reg.8.Cancell glosſ 9.n.4.

η *Prouiſi-tiam de beneficiis quibuſcumque*, &c] De Professione Fidei emittenda vide Fr. Emman in summ tom.1.c.19 n 7.Fusc. de visitat lib 1 cap 5.n 15. & lib.2.cap.3.num 4. Petr Ledesm in summ p.2 tract 1 cap 4 conclus.10. Sayr. decis.1. cum seqq sub tit de const. Flamin de resignat.lib 8 q.9 à n.121. & lib 10.q 9. Nicol Garc. de Beneficiis, p.3 cap.3. per totum, Aloys Ricc. in collect. decis. p. 3. collect 579. nouissimè P.Sanch in præcepta Decalogi, lib.2 cap 5. à princ Zerol.in praxi Episcopali, part.2. verbo Fidei Professio.

* *Curam animarum habentibus.*] Vide Nauarr.conſ.3.& 4.tit de summa Trinit.& fide Catholica.& in Manuali,c.25 n.135.

† *Intra duos menſes*] Vide Nauarr.conſ.1.& 2 eod tit.

θ Nec à prædicta Fidei professione in manibus Episcopi faciendа excusari Canonicos exemptos ratione suæ exemptionis, resoluunt Nauar.conſ 9 sub tit de iureiur in 2.edit Petr.Ledesm. d. cap 4 post conclus 10. diffic 5. Sayr. decis 1. sub tit.de const. Aloys.Ricc d. collect 579. vers.Amplia 1 P.Sanch. d.cap.3.n 2. & censuisse sacram Cardinalium Congregationem testatur Garc d c 3.n 21.

ι Nec excusari Prælatos Regulares, imò intra bimestre ab adepta possessione suæ præfecturæ, hanc professionem facere teneri, docent Emman Saà verbo Fides in fine,Fr.Emman in sum. tom. 1 cap.100.n.7. in 2.edit & quæst.Regul. tom.2.q 72 art.1. P.Sanch.d.c.5.n.3. Sayr decis.sub tit de constit.

κ Nec

Digitized by Google

κ Nec excusari Canonicos Regulares Ecclesiarum Cathedralium sacra Cardinalium Congregatio in hunc modum censuit. Comprehenduntur, etiamsi fuerint Regulares, & computandi sunt duo menses à die electionis, vel quoad mittantur ad participationem massæ capitularis, refert Garc d c. 3 n. 16.

λ Nec excusari Doctores, Magistros, Regentes, & alios cuiuscumque artis ac facultatis, tenet P Sanch d c. 5. n. 4.

μ Nec excusari etiam denuò emittere eos, qui eam iam emiserunt in adoptione alterius parochialis, vel Canonicatus, resoluit sacræ Cardinal. Congregationis decisionem adducens Garc. d.cap. 3 n. 17 & 18.

ν *Prouisi*, &c.] Huiusmodi Fidei professionem non posse fieri per procuratorem, Steph. Grat. discept. forens. c. 166. n. 22. Nicol. Garc. d. cap 3. n. 74. vbi affirmat ita à sacra Cardinalium Congregatione decisiones emanauisse. Contrarium tamen, imo hanc Fidei professionem per procuratorem fieri posse tenent Nauarr. cons. 4. num. 2. sub tit. de summa Trinitate, in 2 edit. & cons. 11. num. 2. sub tit. de iureiur. in 2. edit. Petr. Ledesm. d. cap. 4. post 20. conclus. diffic. 6. P. Azor. inst moral. p. 2. lib 7. cap 2 quæs 6. P. Sanch d cap. 5. num 7. Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verbo Fidei professio.

ο *Intra duos menses.*] Quod non obligat illum, per quem stat, quominus possessionem accipiat, resoluit Garc d.c 3. n. 32.

π Quod clericus parochialem adeptus omittens per ignorantiam Fidei professionem facere, non peccat, nec subintrat dispositio Concilij in præsenti, resoluit Sayr decis 3. sub tit. de constitut.

ρ Quod curatus, qui Fidei professionem intra duos menses non fecit, potest moram purgare, docet Sayr. decis. 4. sub tit. de constitut.

σ Illum, qui non fecerit professionem intra duos menses, teneri eam postea emittere, cùm hic terminus non ponatur ad finiendam obligationem: sed ad differendam executionem, docet Garc d.c. 3. n 20.

τ *In manibus ipsius Episcopi.*] Quod sede Episcopali vacante prouisus de beneficio curato debet facere professionem coram Ordinario Capituli sede vacante, & non coram Capitulo, tenet Garc. d. cap. 3 à n 26.

υ *Vel eo impedito.*] Quod professio Fidei potest fieri coram Vicario Episcopi, eo etiam non impedito, (quia verba huius text. solum ponuntur ad admonitionem, & denotandum conuenientius esse, eam facere coram ipso Episcopo cessante impedimento,) resoluit Garc. d. c. 3 n. 22 & 23.

Digitized by Google

φ *In Ecclesiis Cathedralibus.*] Quod non procedit in Canonicis, & dignitatibus Collegiatæ Ecclesiæ, sacram Cardinalium Congregationem censuisse testatur Garc d 3 n 13. Contrarium tamen tenet Zerol d. verbo Beneficium, § 5 dicto 4. p 1.

χ *Fructus non faciant suos*] Ad illorum restitutionem in conscientia teneri etiam, non interueniente aliqua sententia, resoluit Garc. d c. 3. num 35. & peccat mortaliter à num. 64 tamen contrarium tenet P. Sanch. in præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 5. num 10

ψ Non procedere in distributionibus quotidianis, quæ dantur ratione ministerij, & operæ personalis, & laboris, ita vt illas percipiens faciat suas, asserit Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 166. n 22 & sacram Cardinalium Congregationem censuisse referunt Garc. d cap 3. num. 60. & Gonzal. ad reg 8. Cancell §. 7. procem n. 170. Aloys Ricc. in collect. decis. part. 4. collect 1451. vers. Infertur sexto.

ω Si ignarus huius decreti omiserit Fidei professionem in foro externo non excusari, quia est ignorantia iuris clari, in foro tamen interiori, & quoad Deum à mortali, & consequenter ab amissione, & restitutione fructuum excusari, docent Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap 119. num. 7. in 2. edit. & quæst. Regul. tom 2. q. 72. art. 3. Nauarr. cons. 1. n. 2. & 3. sub tit. de summa Trinit. in 1. edit & cons. 4 num. 1. & cons. 3 n. 2. & cons 7. n. 2. & 3 & cons. 11. n 3. & cons. 12. n 2. sub tit de iureiur in 2. edit. P Azor. d c. 2 q. 2. Flam. de resign lib 10 q. 9 n 8. cum seqq Læl. Zecchi. de Republ. Ecclesiast tit. de benefic. & pens. c 9 n. 3. vers. Requiritur etiam, P. Sanch d. c 5. n. 13. Garc. d. c. 1. n 66. cum seqq.

αα Cui sint assignandi & applicandi fructus amissi ob non factam professionem Fidei? Vide apud Læli Zecchi. de Republ. Ecclesiast tit de benefic & pensione, cap. 23. n. 4. vers. Quod si parochialis, Fusc. de Visitat. lib. 2. c. 13. n. 4. Flamin de resign lib. 10. q. n. 123 & 124. qui, loquendo de parochis, dicunt assignandos, & applicandos esse fabricæ Ecclesiæ, seu pauperibus.

In Canonicis verò, & dignitatibus habentibus fructus in mensa Capitulari, fructus amissos ob non factam professionem spectare ad Capitulum, resoluit Garc. d cap. 2 à n 40. vbi à n. 44. dicit quod debens fructus, non potest se componere cum Capitulo, soluta aliqua parte, & à n. 53. refert sacram Cardinalium Congregationem censuisse, Ordinarium non posse condonare fructus amissos ob non factam professionem Fidei.

ββ Quod hæc Lex non est pœnalis, sed conuentionalis, resoluunt P. Azor. instit moral. part 2. lib. 7. c. 2. q. 1. vers. Quæres an ob professionem, Petrus Ledesm. in summ. part. 2. tract. 1. c. 4. post

Digitized by Google

post concl. 10 diffic. 1. Garc. d. cap. 3. n. 35. sed hoc decretum esse pœnale, ac proinde, etiamsi ipso iure irroget, non obligare in foro conscientiæ, tenent Nauarr. consil. 3. num. 1. sub tit. de summa Trinitate, in 1. edit. & consil. 12. num. 1. sub tit. de iureiur. in 2. edit. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. quæst. 72. art. 3. P. Sanch. d. cap. 5. n. 10.

γγ *Nec illis possessio suffragetur.*] Vide Sayr. decis. 6. de verbor. significat. & sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. Nec longissima possessio prodest ei, qui non emisit professionem Fidei quoad fructus percipiendos, quamdiu dictam professionem non emiserit, referunt Flamin. de resignat. lib. 10. q. 9. n. 122. & Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 3. n. 34. resoluunt Fr. Emman. in summ. tom. 1. cap. 119. num. 7. P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib. 2. cap. 5. num. 11. & 12. P. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 6. col. 826.

BVLLA S. D. N. D. PII, Diuina Prouidentia Papæ IV.

Super forma iuramenti professionis fidei.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

INiunctum nobis Apostolicæ seruitutis officium requirit, vt ea quæ Dominus omnipotens, ad prouidam Ecclesiæ suæ directionem, sanctis Patribus, in nomine suo congregatis diuinitus inspirare dignatus est, ad eius laudem & gloriam incunctanter exequi properemus. Cùm itaque iuxta Concilij Tridentini dispositionem omnes, quos deinceps Cathedralibus & superioribus Ecclesiis præfici, vel quibus de illarum dignitatibus, Canonicatibus, & aliis quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis, curam animarum habentibus, prouideri contigerit, publicam Orthodoxæ fidei professionem facere, séque in Romanæ Ecclesiæ obedientia permansuros spondere & iurare teneantur. Nos volentes, etiam per quoscumque, quibus de monasteriis, conuentibus, domibus, & aliis quibuscumque locis, Regularium quorumcumque Ordinum, etiam militiarum, quocumque nomine, vel titulo prouidebitur, idem seruari, & ad hoc, vt vnius eiusdem fidei professio vniformiter ab omnibus exhibeatur, vnicáque & certa illius forma cunctis innotescat, nostræ solicitudinis partes in hoc alicui minimè desiderari, formam

Digitized by Google

ipſam præſentibus annotatam publicari, & vbique gentium per eos, ad quos ex Decretis ipſius Concilij, & alios prædictos ſpectat, recipi & obſeruari, ac ſub pœnis per Concilium ipſum in contrauenientes latis, iuxta hanc & non aliam formam, profeſſionem prædictam ſolemniter fieri, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium diſtrictè præcipiendo mandamus, huiuſmodi ſub tenore. *Ego N. firma fide credo & profiteor & omnia ſingula, quæ continentur in Symbolo fidei, quo ſancta Rom. Eccleſia vtitur, videlicet: Credo in vnum Deum patrem omnipotentem, factorem cœli & terræ, viſibilium omnium & inuiſibilium. Et in vnum Dominum Ieſum Chriſtum, Filium Dei vnigenitum, & ex Patre natum ante omnia ſæcula, Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero, Genitum, non factum, conſubſtantialem Patri, per quem omnia facta ſunt: qui propter nos homines, & propter noſtram ſalutem deſcendit de cœlis. Et incarnatus eſt de Spiritu ſancto ex Maria Virgine, & homo factus eſt. Crucifixus etiam pro nobis ſub Pontio Pilato, paſſus & ſepultus eſt, & reſurrexit tertia die ſecundùm Scripturas: & aſcendit in cœlum, ſedet ad dexteram Patris, & iterum venturus eſt cum gloria iudicare viuos & mortuos, cuius regni non erit finis. Et in Spiritum ſanctum Dominum & viuificantem, qui ex Patre Filióque procedit, qui cum Patre & Filio ſimul adoratur & conglorificatur, qui locutus eſt per Prophetas. Et vnam ſanctam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam. Confiteor vnum Baptiſma in remiſſionem peccatorum: & expecto reſurrectionem mortuorum, & vitam venturi ſæculi. Amen. Apoſtolicas & Eccleſiaſticas traditiones, reliquaſque eiuſdem Eccleſiæ obſeruationes & conſtitutiones firmiſſimè admitto & amplector. Item ſacram Scripturam iuxta eum ſenſum quem tenuit & tenet ſancta mater Eccleſia, cuius eſt iudicare de vero ſenſu & interpretatione ſacrarum Scripturarum, admitto, nec eam vnquam niſi iuxta vnanimem conſenſum Patrum accipiam & interpretabor. Profiteor quoque ſeptem eſſe verè & propriè Sacramenta noua legis à Ieſu Chriſto Domino noſtro inſtituta, atque ad ſalutem humani generis, licèt non omnia ſingulis neceſſaria, ſcilicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, Ordinem, & Matrimonium, illáque gratiam conferre, & ex his Baptiſmum, Confirmationem, & Ordinem, ſine ſacrilegio reiterari non poſſe. Receptos quoque & approbatos Eccleſiæ Catholicæ ritus, in ſupradictorum omnium Sacramentorum ſolemni adminiſtratione recipio & admitto. Omnia & ſingula quæ de peccato originali & de iuſtificatione in Sacroſancta Tridentina Synodo definita & declarata fuerunt, amplector & recipio. Profiteor pariter, in Miſſa offerri Deo verum, proprium, & propitiatorium ſacrificium, pro viuis & defunctis, atque in ſanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento eſſe verè, realiter & ſubſtantia*

Digitized by Google

substantialiter corpus & sanguinem, vnà cum anima & diuinitate Domini nostri Iesu Christi, fierique conuersionem totius substantiæ panis in corpus, & totius substantiæ vini in sanguinem, quam conuersionem Catholica Ecclesia Transsubstantiationem appellat. Fateor etiam, sub altera tantum specie, totum atque integrum Christum, verúmque Sacramentum sumi. Constanter teneo Purgatorium esse, animásque ibi detentas fidelium suffragiis iuuari. Similiter & Sanctos vnà cum Christo regnantes, venerandos atque inuocandos esse, eósque orationes Deo pro nobis offerre, atque eorum reliquias esse venerandas. Firmissimè assero, imagines Christi ac Deiparæ semper Virginis, necnon aliorum Sanctorum, habendas & retinendas esse, atque eis debitum honorem ac venerationem impartiendam. Indulgentiarum etiam potestatem à Christo in Ecclesia relictam fuisse, illárúmque vsum Christiano populo maximè salutarem esse affirmo. Sanctam Catholicam & Apostolicam Romanam Ecclesiam, omnium Ecclesiarum matrem & magistram agnosco, Romanóque Pontifici, beati Petri, Apostolorum Principis, successori, ac Iesu Christi Vicario veram obedientiam spondeo ac iuro. Cætera item omnia à sacris Canonibus & œcumenicis Conciliis, ac præcipuè à sacrosancta Tridentina Synodo tradita, definita & declarata indubitanter recipio atque profiteor, simúlque contraria omnia, atque hæreses quascumque ab Ecclesia damnatas, & reiectas & anathematizatas, ego pariter damno, reiicio, & anathematizo. Hanc veram Catholicam fidem, extra quam nemo saluus esse potest, quam in præsenti sponte profiteor, & veraciter teneo, eandem integram & inuiolatam, vsque ad extremum vitæ spiritum, constantissimè, (Deo adiuuante,) retinere, & confiteri, atque à meis subditis, vel illis quorum cura ad me in munere meo spectabit, teneri, doceri, & prædicari, quantum in me erit, curaturum. Ego idem N. spondeo, voueo, ac iuro. Sic me Deus adiuuet, & hæc sancta Dei Euangelia.

Volumus autem quod præsentes litteræ, in Cancellaria nostra Apostolica, de more legantur: & vt omnibus faciliùs pateant, in eius Quinterno describantur, ac etiam imprimantur.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ voluntatis & mandati infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Dat. Romæ, apud sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo quarto, Idibus Nouembris, Pontificatus nostri Anno Quinto.

Fe. Cardinalis Cæsius.

Cæs. Glorierius.

Digitized by Google

Lectæ & publicatæ fuerunt supraſcriptæ litteræ Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnat. Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, die verò Sabbati, nona Menſis Decembr. Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pij, Papæ IV. Anno quarto.

A. Lomellinus Cuſtos.

‡‡ *Neminem etiam dainceps*, &c.] Vide Flamin. de reſignat. lib. 4. q. 9. n. 10. Non habere locum in Collegiatis Eccleſiis tenent Nauarr. conſ. 5. ſub tit. de temporib. Ordin. in 1. edit. Zerol. in praxi Epiſcop. p. 3. verbo Beneficia, § 5 pag. 46. * Vide etiam Ioan. Aloyſ. Ricc. in prax. var. reſol. c. 238. & ſeq.

† *Omnia Canonicatus*, &c.] Canonicatus iuriſpatronatus laicorum, ante Concilium fundatos, hoc decreto non eſſe comprehenſos, cenſuit Sacra Cardinal. Congregatio die 29. Nouembris 1591. vt patet ex deciſ. 45. relata à Farinacio in 4. p.

‡‡ *Ita tamen, vt dimidia ſaltem pars*, &c.] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. part. 1. verbo Capitulum, n. 10. pag. 8. & verbo Canonica, n. 2. pag. 94.

ζζ *Præterea obtinentibus in eiſdem Cathedralibus*, &c.] Vide laſſimè Nicol. Garc. de Benef. p. 3. cap. 2. n. 180. cum multis ſeqq. vbi n. 181. reſoluit, quòd ſub hoc cap. comprehendantur dignitates principales, & Capitula Eccleſiarum Collegiatarum. Vide Nauarr. conſ. 2. de Clericis non reſid. & de Grat. miſcel. 59. n. 6. Flam. de reſign. lib. 10. q. 10. n. 62. P. Azor. inſt. mor. p. 2. lib. 7. c. 3. col. 816. * Nauarr. conſ. 5. lib. 3. de cler. non reſid.

ηη *Aut portiones.*] Vide P. Azor. inſtit. moral. p. 2. lib. 3. cap. 10. col. 275.

θθ *Aut conſuetudinis.*] Quòd non tollit conſuetudinem immemorialem, ex eo quia immemorabilis conſuetudo nunquam cenſetur ſublata, niſi expreſſa mentio deea in lege, vel conſtitutione habeatur, docent Flores var. lib. 2. q. 10. n. 44. Et Emman. uel quæſt. Regular. tom. 1. quæſt. 9. art. 5. ad finem, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloſſ. 33. num. 2. Sed in propoſito contrarium cenſuiſſe ſacram Congregationem Cardinalium refert Garc. loco infrà citato † n. 199. & 198.

ιι Immemorialis conſuetudo non excuſat à reſidentia in Cathedralibus, & Collegiatis inſignibus: in Collegiatis autem non inſignibus poteſt excuſare, ſi Eccleſiæ ſint rurales prorſus deſtitutæ, aut in quibus nunquam antea ſupra hominum memoriam ſolitum eſſet reſidere, aut in quibus adeò tenues reditus eſſent, vt Canonicos aliunde non habentes vnde viuerent, alere non

Digitized by Google

non possent, & sufficit ad excludendam immemorialem, quòd aliqui Canonici resederint, refert Garc.d c.2.n.197.

κκ *Vltra tres menses.*] Sequentes sacræ Congregat decisiones Doctores infrà citati super hoc decretum suis in tractatibus fideliter referunt.

λλ Prima est, an illis tribus mensibus à iure concessis sit assignanda causa absentiæ, & cum licentia sui Prælati? vel an possint potiri beneficio trium mensium nulla causa declarata, sed impetrata licentia à Decano, vel Præsidente in choro, & frui quibusdam nouis distributionibus per Episcopum impositis, provt fruuntur in dictis tribus mensibus omnibus fructibus suarum præbendarum, cùm pro præsentibus & interessentibus habeantur de iure? Congregatio censuit nullam assignandam esse causam. Secundò, nullam licentiam requiri, non tamen omnes Canonicos posse abesse eodem tempore, ne Ecclesia destituatur suo debito seruitio, sed tantùm eam quartam partem Canonicorum, quæ videbitur arbitrio Episcopi, vel Capituli. Tertiò, non posse frui dictis distributionibus, cùm sint distinctæ à præbendis, de hac decisione testantur Nicol. Garc. de Benefic. p.3. cap.2.num.315. Zerol. in praxi Episcop. part.1. verbo Priuatio, §.2. dub 4.

μμ Secunda Archiepiscopus Genuensis prouideat, ne duos menses, quos habent vacantes Canonici sui Capituli, intertrant in Natale, aut Pascha Domini, aut huiusmodi maximas solemnitates, de qua decistone testantur Garc d.c.2.n.316. Læli. Zechi. de Republ Eccles tit. de Beneficiatis, n.6. vers Quòd si beneficia, Zerol.d verbo Priuatio, §.4. dicto 2 præsentiali dub.2.

νν Tertia Decretum Concilij, c.12. sect.24 concedit Canonicis absentiam trium mensium, si constitutiones Ecclesiæ seruitium totius anni requirunt, refert Garc.d.c.2.n.312.

ξξ Istos tres menses continere 90. dies, & vnum mensem continere triginta, & cùm Concilium absolutè illos concedat, nec exprimat à quo tempore incipere debeant, posse accipi non solum continuos, sed etiam interpolatos, docent Menoch. de Arbitr. casu 50. à n.12. Gonzal. ad reg.8. Cancell. gloss.11. n.8. Garc d.c.2.n.306.

οο *Ab eisdem Ecclesiis.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Decretum hoc intelligendum est, vt Canonici non possint abesse ab Ecclesiæ suæ seruitio vltra tres menses singulis annis, nihilque eis prodesse, quòd in ciuitate maneant, nisi Ecclesiæ debitis horis inseruiant, intelligendúmque est, omnes in contrarium consuetudines per hoc decretum esse sublatas, refert Garc.d.cap.2.num.321.

* *Dimidia*

Digitized by Google

* *Dimidia parte fructuum*] Vide Treuisanum in decis. 42 lib 2.

** *Priuetur omnibus fructibus*] Quod capitulum non potest concedere, vt absens lucretur distributiones quotidianas, potest tamen illas, quæ iam accreuerant, interessentibus remittere, docet Steph. Gratian. discept. forens c. 166. n. 31. cum seqq.

¢¢ Item non dici legitimam causam absentiæ, & lucrandi fructus ea durante, nisi in tribus casibus, docet Aloys. Ricci in collect decis part. 4. collect 1233. Primus est, Si verteretur super iuribus ipsius beneficiati. adducit Sayr. decis. 17. de Clericis non resid. Secundus, nisi sit criminalis, & talem criminalitatem contineat, propter quam Clericus prohibeatur residere, refert Rot. collecta à Farin. decis. 168. Tertius, nisi litigetur contra Capitulum, quod deneget dare fructus Canonico, numerat Aloys. Ricc. vbi proximè.

¢¢ *Distributiones verò*, &c.] Doctores infra citandi plures casus cumulant, in quibus absens à diuinis lucratur distributiones ac si cum aliis interesset, & præsens esset.

¢¢ Primus casus est. Absens à loco beneficij tempore pestis, licèt fructus præcipuos & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas distributiones, nisi consuetudine obtentum sit, eas absenti ex iusta causa dari resoluunt Cou. Var. lib. 3. c. 13. n. 8. vers. Nonò, Reip. de peste. cap. 1. n. 145. Alex. Monet. de distribut. quotid. p. 2. q. 5. n. 76.

¢¢ Secundus casus. Qui ex morbi impedimento non potest personaliter adesse diuinis officiis, licitè percipit distributiones quotidianas in absentia, constituunt Duenh. reg. 20 6. vers. Limita 7. Hoied. de Benef. par. 1. cap. 17 n. 15. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 25. n. 25. vers. Et infirmo, & cap. 20. n. 26. Selu. de benefic part. 4. q. 6. n 9. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 1. num 140. Spin. in *Speculo* testam. Gloss. 9 princip. num. 30. Monet part. 2 q. 6 num 7. Procedere etiamsi quis propria culpa in morbum inciderit, referunt Fusc. d cap. 20. num 26. Gutier. d. c. 1. num. 138. Frat. Emmanuel in sum part. 1. cap. 33. num. 6. vers. *De a qui se infirm.* Monet. d. quæst. 6. à n. 12. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Distributiones, §. 3. vers. Sextò debentur. Procedere quoque dicunt Doctores statim citandi, si dum erat sanus, interesse solebat horis Canonicis: quòd si talis Clericus ægrotus non erat solitus residere, & interesse diuinis officiis, dum bene valebat: tunc infirmitas non iudicatur pro præsentia, & interessentia, cùm eo casu ipsa infirmitas non præstiterit causam absentiæ, & tunc quidem Clericus infirmus non lucrabitur huiusmodi distributiones, resoluunt Nauar. de Horis Canon cap. 11. à n. 9. in fin. lib. verbis, Cou. d. num. 8. vers. Sextò, Corset. sing 152. incip. An quilibet

Digitized by Google

quilibet infirmus. Fr. Emman. d. c. 33 num 6. Monet d. part 2. q. 6. num. 21. Cald. Pereira de Renou. q. 1. num. 13. vers. Vnde si Canonicus, P. Henriq. lib. 13 c 13 num. 4. in fine gloss lit. Y. Spin. d. gl. 9. n. 30. vers. Sed tenendo, Gutier. d. c. 1 n. 138. vbi n. 139. asserit, tunc demum infirmum consequi debere distributiones, quando præsens est in loco, vbi est Ecclesia. Quod clericus cuius interest aliò se conferre acquirendæ sanitatis causa, vtputà ad balnea, vel ad celeberrimum aliquem medicum, vel etiam, vt cœli sibi efficientis inclementiam effugiat, lucratur distributiones interim in absentia, resoluit Alexand. Monet. de Distribut. quotid. p. 2. q. 6. n. 10. Quòd etiam Clericus, qui tanquam morbosus, seu infectus morbo aliquo contagioso, veluti lepra, peste, & huiusmodi, à ciuitate abesse iubetur, lucratur distributiones quotidianas, testatur Monet. d. q. 6 n. 11.

φ φ Tertius casus Senex Beneficiarius non residens Diuinis Officiis habet distributiones, quando senio ita confectus est, vt non possit commodè personaliter Ecclesiæ deseruire, referunt Hoied. d. c. 17 n. 17. Menoch. casu 60. n. 10. Monet. p. 2. q. 7. num. 7.

χ χ Quartus casus Non est priuandus quotidianis distributionibus ille, qui obses datus est ab Ecclesia, & sic detentus, aut etiam presaliorum causa captus fuit, ac detinetur, firmat Monet. p. 2 q. 5. n 16. cum seqq.

ψ ψ Quintus casus Beneficiarius absens ab officiis diuinis propter aliquam necessitatem, vel causam euidenter vtilem ipsi Ecclesiæ, quòd ex consuetudine percipiat quotidianas distributiones testantur Couar. lib. 3. Var. cap. 13. n 8. vers. Octauo, Paris. Concil 32 à n. 18. vol 4. Duenh. Reg. 206. vers. Limita Sextò, Hoied. de Benefic. p. 1. c. 17 n. 19. & p. 2. c 10. n. 16. Læli. Zechi de Rep. Eccles. cap. 24. num. 6. vers. Quando, Nauar. cons. 10. à n. 4. sub titul. de Clericis non resid Gut. Can. lib. 1. c. 1. num. 144. Monet. p 2 q. 11. à n. 11. & à num. 36. 46.

Sextus casus. Inquisitores hæreticæ prauitatis habentur in omnibus suis beneficiis dignitatibus, & præbendis pro præsentibus, & residentibus, & percipiunt integros fructus suarum præbendarum. simul cum distributionibus quotidianis, ex priuilegio speciali fauore Fidei eis concesso à Paulo III. & Pio V. Pontificibus maximis, referunt Roi. de priuil. Inquisit. num 420. & sing 69. Spin in Speculo testament. gloss. 3. princip num. 78. vbi dicit quòd hoc priuilegium non solùm competit Inquisitoribus habentibus beneficia simplicia, aut dignitates, sed etiam habentibus beneficia curata, cuius contrarium verius esse resoluit Cæuall. Comminium contra Commun q. 385. n. 12.

ω ω Septimus

Digitized by Google

α α Septimus casus. Excommunicatus Clericus pro causa Ecclesiæ, & defensione suorum iurium luctatur, (etsi diuinis non interfit,) fructus & distributiones beneficij, firmat Guttier. can. lib. 1. cap 1. n 142 & 147. inferens, n. 150. eas pari ratione luctari Prouisores, & Officiales generales à Capitulo Sede Episcopali vacante deputatos, si excommunicentur ob causam officij, cuius est iurisdictio, quam exercent. Quòd iniquè excommunicatus distributiones quotidianas exigere potest, cum eo tempore, quo excommunicatio iniusta in eum lata fuit, præsens erat in loco beneficij sui, erátque solitus diuinis Officiis ante impedimentum excommunicationis adesse, docent Couarr lib 3. var. cap. 13 n 8. vers. Cæterùm, Petr. Nauarr. lib. 2. de restit. c 2. n 238. Fr. Emman. d. cap. 33. n. 6 Perez lib. 1. vers. Aduertendum tamen est, pag. 17 tit. 5. lib. 8. Ordin. Surd. de Alimen. tit. 1. q. 82 n. 15. vers. Aliàs secus. Guttier. d. cap 1 n. 137. Monet p. 2 q. 15. à n. 22. P. Henriq. lib. 13. cap. 13 n. 4. in fine, Sayr de censur. lib 2. cap 3. num. 27 Quòd iniustè etiam suspensus, siue ab officio, siue à beneficio, recuperat distributiones quotidianas, resoluit Monet p. 2. q 15 num. 42. Quòd etiam iniustè, & absque causa legitima in carcerem inclusus, & detentus, etiam semota quacumque consuetudine in contrarium, percipere debeat distributiones quotidianas, testantur Couarr d. cap. 13. n. 8. vers. Vndecimò, Nauarr. cons. 9. à princip sub tit. de Clericis non resid. Læli. Zech. de Republ. Ecclesiast cap. 24 num 6. vers. Sextò debentur, Cæuall. Commun. contra Commun. quæst. 585 num. 15. Zerol in praxi Episcop. p. 1. verbo Distributiones, § 8. debentur! Monet. p. 2. q. 5. n. 80. Quòd interdicta Ecclesia, vel polluta, beneficiatus qui consueuerat in ea residere, & non dedit causam interdicto, consequatur distributiones quotidianas, affirmant Scrutin. Sacerd. p 1 tract. 12. de interdicto, pag. 290. in fine, Monet. p. 2. p. 16. n. 29. Quòd etiam iniustè, vel nulliter interdictus ab ingressu Ecclesiæ recuperare debeat quotidianas distributiones constito de iniustitia, vel nullitate, resoluit Monet. p. 2. q. 25. à n. 46 & part 3. q 6 à n. 46.

α α α Octauus casus. Auditores Rotæ Romanæ consequuntur fructus, & distributiones suarum præbendarum in absentia, acsi actualiter residerent, ex Bulla Clem. V. I. incip. Conuenit. tradit Læli. Zechi. de Republ. Eccles. p. 1. n. 2.

β β β Nonus casus. Collector generalis Cameræ Apostolicæ, Subcollectores, Aduocati, Procuratores Fiscales, & Notarij in causis spoliorum, & iurium præfatæ Cameræ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absenti ex Bulla Sixti V. data Romæ in monte Quirinali sub annulo Piscatoris

Digitized by Google

Piscatoris die 8 Maij 1590 sui Pontificatus anno sexto.

γγγ Decimus casus. Canonicus, vel Archidiaconus visitans Ecclesiam, iura, vel reditus suæ præbendæ, percipit distributiones quotidianas, cum visitando prædicta iura, & loca seruiat Ecclesiæ in re vtili, tradit Monet p 2 q.11.n 63.

δδδ Vndecimus casus. Beneficiati, qui adsunt Concilio Generali, lucrantur distributiones quotidianas, resoluunt Rebuff. in praxi p.3 tit. de Dispens. de non resid. n.34. Salzed. ad Bernard. c.52.lit.C.vers. Quartus casus.

εεε Duodecimus casus. Qui tanquam Theologus, vel Canonista Concilio interest nomine sui Capituli ab eo missus, lucratur distributiones quotidianas, tenet Monet. part.2. quæst.11. num.31.

ζζζ Tertius decimus casus. Examinatores beneficiorum à Synodo Diœcesana electi, si causa examinis absunt à choro, lucrantur distributiones quotidianas, decidisse sacram Cardinal. Congregat. refert Læli Zechi.de Republ.Ecclesiast.tit de Beneficiatis, n.13. ad finem. Contrarium tamen resoluit Monet.p.2. quæst 11. num.61.

Quæ statuta, & consuetudines circa percipiendas quotidianas distributiones in absentia apud Doctores valere reperiantur.

ηηη VAlere statutum, vel consuetudinem, qua cauetur seruitium quadraginta annorum Ecclesiæ præstitum liberare Beneficiatum à residentia, lucrarique distributiones quotidianas in absentia, quamuis ipse non interfit diuinis, resoluunt Cened p.3 collect.15. in fine. Monet. p.2 q.7.n.21.& q 12.n.61. & q 13.n 41. vbi testatur sacram Cardinal. Congregat. in hæc verba decidisse: Licèt statuta sint sublata, per quæ absentibus dantur distributiones, nihilominus Gregorius XIII. senibus, & benemeritis misertus mandauit statutum Compostellanum tolerari, per quod debentur distributiones non seruientibus, qui per quadraginta annos iam seruierunt, dubius pertransit Stephan Gratian discept forens.c 198.n.19.

θθθ Valere etiam consuetudinem, vt quis in absentia percipiat distributiones quotidianas, quando huiusmodi consuetudo inducta esset, sciente, & patiente, vel tolerante Papa, affirmant Couarr. lib.3. Var. cap.13. num.5. in fin. Duenh. reg.206. vers. Limita quintò. Hoied.d.cap 17.num.13. Monet d p.2.quæst.11. à num.41.

ιιι Validam esse consuetudinem, vt distributiones quotidianæ diuidantur

Digitized by Google

diuidantur inter eos, qui interſunt Officio Diuino certis horis, licèt non interſint omnibus, affirmant Duenh.d. reg.206. verſ. Limita 2. Hoied p.1.c.17 n.11. Monet.p.2. q.12. n.42. verſ Limitatur.

Validam etiam eſſe conſuetudinem, vel conſtitutionem, qua cauetur, quòd clerici recedentes à choro dum diuinum Officium canitur lucrantur diſtributiones, ſi id fieri contingat ob celebrandam Miſſam vel Sacramentalem Confeſſionem, reſoluit Monet p 2.q.11.à n.48.verſ Infertur,& à n.52.cum ſeqq.

ххх *Stati horis.*] Sacra Card. Congreg. cenſuit intelligi ſtatas horas, id eſt, omnes horas, quibus diuina celebrantur, refert Garci.c.2.n.488. Et Canonicos non poſſe aliqua conſuetudine, quin teneantur omnibus ſeptem horis inſeruire, reſoluit Theodoſ Rubeus inter diſceptationes forenſes. Steph. Grat. c.298. n.20. vbi n.21. aſſerit celebrantes tempore recitationis horarum, in capellis, in quibus tenentur Miſſas celebrare, vel deuotionis gratia, non debent percipere diſtributiones illius horæ, etſi permiſſu ſuperioris id facerent. Et n.22. dicit quod à præſentia in choro excuſatur ille, qui exercet curam animarum imminentem Cathedrali, dum tamen eſt in actu adminiſtrandi Sacramenta.

ххх *In vſum reuocat.*] Vide Nauarr. conſ 8. de Clericis non reſid. P. Azor. inſt Moral p.2.lib.7.c.7.col.832.

μμμ *Omnes verò Diuina per ſe, & non per ſubſtitutos*, &c.] Sacra Cardin Congreg. ita cenſuit: Si factum eſt aliquod ſtatutum, quòd Canonici poſſint inſeruire per ſubſtitutos, vel alternatim vnus pro alio, non habeatur eius ratio, quia eſt contra Concilium, refert Zerol in praxi Epiſcop. part.2.verbo Canonicus.§ 5.Garc.d.c.2 n.498.

ννν Sacra Card. Congreg. ita cenſuit: Canonici congendi ſunt ad perſonaliter canendum Miſſam illis diebus, quibus ex inſtitutis, & legitima conſuetudine illius Eccleſiæ debent, &c. Refert Nic. Garc de Benefic.p.3.c.2.n.495.

ξξξ Obtinentes dignitates, Canonicatus vel portiones in Eccleſiis præſertim Cathedralibus, cuiuſcumque qualitatis ſint, Epiſcopo ſolemniter celebranti, aut Pontificalia exercenti aſſiſtere, ac veſtibus ſacris indutos eidem inſeruire, necnon munera eiſdem dignitatibus, Canonicatibus, & portionibus in decantatione Miſſæ, Euangelij, Epiſtolæ, & ſimilium functione, præſtatione, incumbentia, & annexa per ſe ipſos ſubire, & exercere iuxta Sacrorum Canonum & Concilij Tridentini diſpoſitionem, ac cuiuſque Eccleſiæ particularem ordinem certum eſſe reſpondit Sacrorum rituum Congregatio: quod

ſi

Digitized by Google

si quando aliquis legitimo impedimento detentus, ea per se ipsum adimplere non poterit, tunc alios eiusdem tamen Ordinis, & gradus, non autem inferioris, dignitates nempè alias dignitates, Canonici Canonicos, & portionarij respectiuè portionarios in sua quisque hebdomada, ne graduum, & ordinum prærogatiua confundatur, deputare debebit: idque per Episcopum opportunis remediis, etiam huius Decreti vigore prouidendum fore censuit eadem Congregatio supplicante Capitulo, & aliis Ecclesiæ Abulensis portionariis, refert Garc. d c. 2. n. 496.

ooo Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Item Episcopus non potest compellere obtinentem capellaniam, vt ipsemet celebret, licet in eius fundatione disponatur, quòd capellani celebrent; nam istis operibus Missarum rectè per substitutum satisfit, refert Gonzal. ad reg. 8 Cancell. gloss. 5. n 84.

ππ *Atque in choro ad psallendum.*] Canonicos ex sua institutione, & iure communi, teneri canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, resoluunt Nau. de Orat. c. 10 n 47. & c. 11 adfinem, & c. 13. n 17. & Miscel 79. Petr. Nau de restit. lib. 2 c. 2. à n 119. Sandou. de officio Diuino, p 6. c. 16 Zechi de Republ. Ecclesiast. c. 24. de Canonicis sub n 6. Ludou Bei p 1 respons. casuum conscient. casu 55. Arag. 2. 2. q. 83. art. 12. Iacob. de Graffis aurear dec. lib. 2. c. 51 n 12. & c. 52 n 22. & c 53. n. 4 & 5. Petr Ledesm. in sum p. 2. tr 9. c. 4 concl. 1 diffic. 1. P. Azor inst Moral p. 1. l. 10. c. 11. q. 5. & 7. P. Soar de Relig tr. 4. lib 4 c. 12 cum seqq. P Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib 18. à n. 175 vbi n. 176. resoluit Canonicos, & cæteros beneficiarios ad recitationem horarum Canonicarum in choro adstrictos debere ibi eas recitare, nec à peccato excusari, scilicet veniali, si eas domi recitent, nisi iustam habeant causam absentiæ; mortale tamen committere, si per contemptum, aut contra Prælati particulare fieret talis absentia, & Fr. Emman in summ. tom. 1. c. 145. n 5. asserit, Canonicos domi recitantes, & assistentes in choro non recitando, nec cantando teneri restituere distributiones quasi totas, siue etiam teneri, qui de ordinario, & frequenter confabulantur in choro, testatur Ludou. Lopez in instructorio conscient. tom. 1. c. 246, quem sequitur Veg. in summa, p. 1. c 128. casu 10.

† *Vestitu insuper decenti.*] Vide Salzedo ad Bern Diaz in praxi can. c. 75. lit A.

* *Illicitisque venationibus.*] Vide Abb. Trotium de vero & perfecto clerico, lib. 2. cap. 55 & 56 Menoch lib 2 de arbitr. cent 5. casu 413. Salzedo ad Bern Diaz in prax. can c. 67. lit. A.

† *Lusibus.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. cap. 70. vbi Nauarr. Menoch & alios refert.

Digitized by Google

CAPVT XIII.

Cathedrales tenues summus Pontifex vnit, aut accessione ex fructibus auget. Interea certo modo prouideatur Episcopo. Parochiales, sed tenues Ecclesiæ sunt augendæ, &c. Pensionibus beneficia tenuta grauari minimè conuenit. Suas Parochias singuli Parochiani frequentent.

QVoniam *a* pleræque Cathedrales Ecclesiæ tam tenuis redditus sunt, & angustæ, vt Episcopali dignitati nullo modo respondeant, neque Ecclesiarum necessitati sufficiant, examinet Concilium prouinciale, vocatis iis quorum interest, & diligenter expendat, quas propter angustias, tenuitatémque innicem vnire *, vel nouis prouentibus augere expediat; *b* confectáque de præmissis instrumenta ad summum Romanum Pontif. mittat; quibus instructus summus Pontifex ex prudentia sua, prout expedire iudicauerit, aut tenues inuicem vniat, aut aliqua accessione ex fructibus augeat. Interim verò, donec prædicta effectum sortiantur, huiusmodi Episcopis, qui fructuum subuentione pro diœcesis suæ tenuitate indigent, poterit de beneficiis aliquibus, 1 dum tamen curata non sint, nec dignitates, 2 seu Canonicatus, & præbendæ, nec monasteria, in quibus viget Regularis obseruantia, vel quæ Capitulis generalibus, & certis Visitatoribus subduntur, à summo Romano Pontifice prouideri. *α* In Parochialibus etiam Ecclesiis, quarum fructus æquè adeò exigui sunt, vt debitis nequeant oneribus satisfacere; curabit Episcopus, si per beneficiorum vnionem, non tamen regularium, id fieri non possit, vt primitiarum, vel decimarum assignatione, aut per Parochiarum symbola, ac collectas, aut qua commodiori ei videbitur ratione, tantum redigatur, quod pro Rectoris, aut Parochiæ necessitate decenter sufficiat. *β* In vnionibus verò quibuslibet, seu ex supradictis, seu aliis causis faciendis, Ecclesiæ Parochiales *γ* monasteriis quibuscumque, aut Abbatiis, seu dignitatibus, siue præbendis Ecclesiæ Cathedrali, vel Colle

a Supr. sess 7. de ref. c. 6. & 7. & Sess. 14. de ref. c. 9. & inf. c. 15.
b c. vnio. 10. q. 3. c. & tẽporis cũ seq. 10. q. 1.

Digitized by Google

Collegiatæ, siue aliis beneficiis simplicibus, aut hospitalibus, militiisve vniantur: & quæ vnitæ sunt, *a* 3 reuideantur ab Ordinariis, iuxta alias decretum in *b* eadem Synodo sub fel. rec. Paulo III. quod etiam in vnitis ab eo tempore citra æquè obseruetur: non obstantibus in iis quibuscumque verborum formis, quæ hîc pro sufficienter expressis habeantur. 4 Ad hæc in posterum, omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ, quarum reditus summam ducatorum mille, & Parochiales, quæ summam ζ ducatorum centum, secundum verum annuum valorem non excedunt, 4 nullis pensionibus, aut reseruationibus fructuum grauentur. In iis quoque ciuitatibus, ac locis, vbi Parochiales Ecclesiæ, 5 certos non habent fines, nec earum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant; mandat sancta Synodus Episcopis, pro tutiori animarum eis commissarum salute, vt distincto populo incertas, propriásque Parochias, vnicuique suum perpetuum, *c* peculiarémque Parochum assignent, qui eas cognoscere valeat, & à quo solo licitè Sacramenta suscipiant †; aut alio vtiliori modo, provt loci qualitas exegerit prouideant. Idemque in iis ciuitatibus, ac locis, vbi nullæ sunt Parochiales, quam primùm fieri curent: non obstantibus quibuscumque priuilegiis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

a Sess. 7. c. 6.
b Sup. Sess. 7. de ref. c. 6.
c c. 1. 13. q. 1. c. plures, 16. q. 1. c. 1. de Paroch & infr. sess. 14. de ref. c. 9.

DECLARATIONES.

1 *Dum tamen curata non sint.*] Parochialis non debet vniri Cathedrali.

Congregatio Concilij censuit, cap. 13. Sess. 24. dum prohibet Parochiales posse vniri Monasteriis, intelligendum esse de Parochialibus, quæ actu, non autem de illis, quæ habitu tantum supra hominum memoriam Parochiales exstitunt. Nullius 29. April. 1593.

2 *Seu Canonicatus & prabenda.*] Collegiatæ non debent vniri Cathedrali sine auctoritate Papæ, qui id quandoque efficere potest, sed cum causæ cognitione particulari seu speciali.

Si duæ Parochiales per consuetudinem (quæ per 40. annos viguerit) semper tanquam vnitæ, vni semper collatæ sine dispensatione fuerint, earum possessor non est molestandus.

Plebania non potest vniri Præposituræ, Romæ 27. Septembris 1574.

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit, non posse ab ordinariis fieri vniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegiis sæcularium, seu Regularium personarum, obstant Decret eiusdem Concilij c 13. sess. 24. de reform & si factæ fuerint, nullas esse vniones, &c.

Parochiales.] Quæ actu, non autem quæ habitu tantùm parochiales exist-nt, ita enim Congregatio Concilij censuit.

Si parochialis non est vnita Canonicatui ab initio, sed ex post-facto, non comprehenditur ex Concil. Trident. Decreto de parochialibus loquente.

3 *Resideantur ab Ordinariis.*] Episcopi ex hoc Decreto possunt reuidere vniones factas per biennium ante Concil. in forma gratiosa cum clausula, *de non immittendo ad partes, vocatis vocandis*, &c provt fuit declaratum die 19. Iunij 1586 ex c. 6. sess. 7.

4 *Nullis pensionibus, aut reservationibus fructuum grauentur.*] In resignatione parochialium in Lusitania salua manet pensio resignantibus.

Petente Episcopo Anconitano vt Canonici Cathedrales non maneant in parochiis, ne deseratur ibi cultus Cathedralis ita vt valeant resignare parochias retentis 30. vel 40. scutis, visum est concedendum, modo addatur clausula: *petente Episcopo, & seruatis seruandis.*

Doctori Fulginati obtinenti Prioratum cum cura animarum, & parochialium, permissum est resignare parochialem, pensione arbitrio Episcopi reseruata.

De parochia 125. aureorum Episcopo Amadensi, in cuius resignatione vult relinquere 30. titulari, visum est concedendum.

Postulatum Brixiani Presbyteri, vt sibi liceret alteri parochiam tradere in Vicariatum perpetuum, reiectum est.

Pro mercede Capellani sufficiunt 50. aurei, attentis tamen rerum circunstantiis merces Vicariis perpetuis assignari debet, nec maior centum, nec minor quinquaginta aureorum summa, nisi Vicariis temporaneis solitum fuisset plus assignari. Pius V. in Bulla incipiente, *Ad exequendum* publicata Kal Febr. 1567.

Congregatio Conc. Trid. Interpretum censuit, valorem centum ducatorum, (de quibus hoc Decreto statuitur, vt debeant remanere Rectori parochialis Ecclesiæ, quæ pensione grauatur,) esse intelligendum iuxta morem cuiusque regionis.

Congregatio Concilij censuit, valorem centum Ducatorum, qui ex decreto c 13. *sess. 24. de Reform.* debent remanere Rectori parochialis Ecclesiæ, quæ pensione grauatur, esse intelligenda iuxta morem cuiusque regionis.

5 *Certos*

Digitized by Google

ε *Certos non habent fines.*] Quæ parochiæ certos fines non habent, illæ per certum populum & certas familias ita distinguantur, vt sacramenta non promiscuè administrentur.

Episcopus potest curam animarum toti Capitulo Cathedralis Ecclesiæ, incumbentem transferre, per vim vnionis perpetuæ, in personam, seu dignitatem eiusdem Ecclesiæ. Ita Congregatio mense Octobri 1586.

REMISSIONES.

* *Tenuitatémque invicem vnire.*] Vide Camillum Borrell. cons. 32. Aloys. Ricc in sua praxi Curiæ Eccles. Neap. decis. 492. num. 5.

α *In parochialibus etiam Ecclesiis*, &c.] Vide Guttier. pract. lib. 1. q. 17. num 3 cum seqq Mandos. reg 22. de vnionib. q 5. n. 3. ad finem, Gonzag ad reg. 8. Cancell. gloss 2 num 20. & gloss. 5. §. 7. num 61. & 62.

β *In vnionibus verò quibuslibet*, &c.] Sacra Cardin. Congregat. ita censuit: Parochiæ quæ certos fines non habent, sed certum tantùm populum, & per certas familias distinguuntur, vsque adeò, vt Sacramenta promiscuè non administrentur, hoc Conc. Decreto vtique non comprehenduntur, refert Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. n 96.

γ *Monasteriis.*] Saluari, & excipi vniones, quæ fiunt pro fundatione, dotatione, augmento, vel conseruatione Collegiorum & aliorum piorum locorum ad fidei Catholicæ defensionem & propagationem, bonarúmque artium cultum, resoluit Gonzal. ad reg. 8 Cancell gloss 5. §. 7 n 46.

δ *Ad hæc in posterum omnes hæ Cathedrales Ecclesiæ*, &c.] Vide Flamin. de resign lib 6. q. 2. n. 21. cum seqq. & n 34. P. Azor. inst. Moral part. 2. lib. 7. c. 21 col 886. & vide ad quid Flor. Var lib. 3. q. 23. n. 38. † Marchesan de commiss. appell. in causa pensionum, p. 1. §. 1 n. 95. & 194. cum seqq.

ε *Ducatorum centum.*] Iuxta valorem ducatorum loci, in quo est beneficium, affirmant sacram Card. Congreg. censuisse Læl. Zech. de Republ Ecclesiast c. 28 n 4 p 323. Marc. decis. 41 Aloys. Ricci in collect decis. p. 4. collect. 745. in fine.

ζ Quòd ad probationem valoris attenditur tempus quinque annorum antè, & quinque post, resoluunt Sarnens. decis 23. Seraphin. decis. 1340. Et quòd huiusmodi valor beneficij probandus est de tempore prouisionis, & non sufficit probare de antiquo tempore, asserunt Statil. Pacific. decis. 55. Verall decis. 310. part. 3. Et non sufficere probationem per famam, asserit Farin.

Digitized by Google

decis.39. Et probationem debere esse concludentem, quòd scilicet remanserunt centum liberi pro parocho, resoluit Rot. diuers. decis.280 & decis.160 lib.1.

† *A quo solo licitè sacramenta suscipiant.*] Vide Nauarr in cap. placuit, de pœnit. dist. 6. ex num. 75. Didac. Spino in suo speculo sextam glos. 15. princ. n 41.

CVPVT XIV.

In nulla prouisione, seu admissione in possessionem cuiuscumque beneficij, aut distributionum, fiant vlla fructuum deductiones conuertibiles in vsus non pios: consuetudinibus laudabilibus exceptis, & per Episcopum probatis: cuius est cognoscere de statutis, constitutionibus, &c. contrariis.

a IN pluribus Ecclesiis, tam Cathedralibus, quàm Collegiatis, & Parochialibus, etiam earum constitutionibus, aut ex praua consuetudine obseruari intelligitur, 1 vt in electione, præsentatione, nominatione, institutione, confirmatione, collatione, vel alia prouisione, 2 siue admissione ad possessionem alicuius Cathedralis Ecclesiæ, vel beneficij, Canonicatuum, aut præbendarum, vel partem prouentuum, seu ad distributiones quotidianas certæ conditiones, 3 seu deductiones ex fructibus, 4 solutiones, promissiones, compensationésve illicitæ, aut etiam, quæ in aliquibus Ecclesiis dicuntur Turnorum lucra, interponantur: hæc cùm sancta Synodus detestetur, & γ mandat Episcopis, vt, quæcumque huiusmodi in vsus pios non conuertuntur, atque ingressus eos, qui simoniacæ labis, aut sordidæ auaritiæ suspicionem habent, fieri non permittant; ipsique diligenter de eorum constitutionibus, siue consuetudinibus super prædictis cognoscant, & illis tantùm, quas 5 vt laudabiles probauerint, exceptis, reliquas, vt prauas, ac scandalosas, reiiciant, & aboleant. Eos verò, qui aduersùs hæc, in præsenti decreto comprehensa, quauis ratione commiserint, a contrà simoniacos editis, sacris Canonibus, & variis summorum Pontificum constitutionibus, quas omnes innouat, teneri decernit: non obstantibus quibuscumque statutis, constitutionibus, consuetudinibus, etiam immemorabilibus, etiam Apostolica auctoritate confirmatis: de quarum subreptione,

a 1. q. 1. ferè per totam, Concil. Tolet. 8 can. 3. cap. cum semper, de confess. toto ferè titul. de simon. extrà.

Digitized by Google

ne, & intentionis defectu Episcopus, tanquam Apostolicæ Sedis delegatus, cognoscere possit.

DECLARATIONES.

1 *Vt in electione, præsentatione.*] Episcopus etiam cum consensu Capituli statuere non potest, vt aliquid minimum soluatur ingressu Canonicorum, hoc enim est prohibitum per Bullam Pij V.

2 *Sine admissione ad possessionem.*] Episcopus vbi aliàs vigebat consuetudo, vt quiuis Canonicus pro intuitu ad possessionem emitteret omnes fructus suæ præbendæ, per triennium non potest consensu Capituli, & Canonicorum statuere, vt quilibet Canonicus prouisus à Papa in capienda possessione vice suprædictorum fructuum soluat eidem fabricæ, seu sacristiæ scuta quinque; prouisus verò ab Ordinario scuta decem.

Valet constitutio facta per Episcopum & Capitulum post Concilium Tridentinum ad soluendam certam quantitatem ratione nouæ possessionis Episcopatus, Canonicatuum & dignitatum, integrè cedat in fabricam: nihil autem ex pecunia notariis, cursoribus, campanariis, aliisve Ecclesiæ ministris, quibus aliàs constituta sunt salaria, attribuendum.

Pro admissione in possessionem Præposituræ non potest Capitulum Collegiatum quicquam exigere ab eo, cuius nomine adepta fuit possessio, nisi ex aliqua lege, vel consuetudine id in aliquos pios vsus erogandum esset, & si quid ab illo exactum esset, debet eidem ab eodem Capitulo restitui.

3 *Deductiones ex fructibus.*] Per hoc Decretum prohibentur capi illi fructus primi anni, qui aliquibus in locis soluebatur de omnibus beneficiis diœcesanis. Itaque Episcopus non potest primi anni fructus alicuius beneficij sibi retinere, vel attribuere pro datione possessionis, de qua legitimè ab eo prouisus est.

4 *Solutiones*] Dulciora multa seu banqueta intelliguntur esse de genere prohibitorum à Concilio Tridentino hoc cap. ab aliquo Capitulo exigendorum, pro admissione in possessionem alicuius noui Canonici beneficij. Antistes autem in receptione alicuius in Canonicum dulciora aut similia exigens, tamdiu à Pontificalis officij exercitio maneat suspensus, donec satisfactione præuia per Sedem Apostolicam illi suspensio relaxetur. Capitula verò & Collegiata quæcumque, Ecclesiæ subiacent interdicto, & singulares personæ excommunicationis incurrunt sententiam Pontifici reseruatam, solo mortis articulo excepto. Propterea iuramenta de dulcioribus præstanda, sunt irrita, necnon ipsi iurantes in excommunicationem iam dictam incidunt. Pius V. sic statuit in Bulla, quæ incipit, *Duram nimis, publicata die Kalend.*

Digitized by Google

Iunij, 1570. Neque verò cuiusuis prætextu statuti etiam ex vrgẽti causſa facti pro bono Ecclesiæ, potest cogi nouus Canonicus aliquid soluere pro debitis antiquis Ecclesiæ suæ, etiam contractis pro reparatione & melioratione bonorum, & hoc, attenta Bulla Pij V. & declaratione huius Decreti.

Interponatur] Neque hoc Decreto, neque Bulla Pij V. super hac eadem re edita comprehenduntur statuta Ecclesiastica deseruiendi per annum, vel aliquod tempus, & nihil percipiendi interim de massa grossa nisi peracto integre decreto seruitio idque post obitum hæredibus deberi, cum potius sit differre quàm auferre.

Consuetudinem Ecclesiæ Melphitensis auctoritate Apostolica Leonis X. confirmatam, scilicet vt presbyteri & Canonici ad participationem massæ communis ipsius Ecclesię non admittantur, nisi prius in Acolytatu, Subdiaconatu, & Diaconatu, videlicet in quolibet ex dictis ordinibus per triennium, & in sacerdotio per annum dictæ Ecclesiæ inseruierint, Congregatio respondit sublatam non esse per Concilium hîc, aut per Bullam Pij V. super hac eadem re editam. Comprehenduntur autem statuta Ecclesiarum deseruiendi per annum vel aliud tempus, & nihil percipiẽdi interim de massa grossa, nisi peracto integro dicto seruitio.

Comprehenditur etiam hoc decreto, quicquid soluitur pro Missis nouis decantandis in Ecclesiis receptiuis, vt quis admittatur ad portionem sacerdotalem, etsi tales solutiones cederent in pios vsus: non enim sunt beneficia, sed potius spectant ad auaritiam, vt Sess. 22 cap de obseruandis & euitandis in celebratione Missarum, satis declaratum est.

Vt laudabile.] Sed non censentur laudabiles, quæ sunt pro instauratione vel reparatione mensæ capitularis, cederent tamen in vtilitatem Capitularium singulorum, sed si existat talis consuetudo, vt fructus, putà cuiuslibet præstimonij dimidiandi, postquam vacauit, cederent in vtilitatem mensæ Capitularis, talis vtique consuetudo per hoc decretum non est sublata.

Et ita Censuit Congregatio in vna Burgensi.

Ita censuit Congregatio in vna Paleatina consuetudinem qua id quod à recepto in Canonicum soluebatur, conuertatur in reparationem & instaurationem molendinorum mensæ Capitularis, etiam ab hoc Decreto reprobatam.

REMISSIONES.

Vide Gutier. Canon. q. l. 1. c. 19 num 27. cum multis seqq.

Vide etiam omnino Rotam nouiss. decis. 660. in recollectis à Farinacio.

Digitized by Google

β *Mandat Episcopus*, &c.] Vide Nau. in tract de Orat. c 7. n. 30. & in Miscel de Psalter. & Rosario, Miscel. 6. num 3 & cons. 7. de Simonia in 2. edit. Gregor ad lib. 15 verbo, *Per premio*, tit. 17. part 1. Fr Furman. in addit. ad Bullam Cruciatæ fol. 213. Ceped. ad Decretal collect. 16 n. 1. vbi etiam resoluit valere consuetudinem, vt Canonicus de nouo receptus soluat certam pecuniam operi pio, vel pro cappa.

λ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Dulciaria multa intelliguntur esse de genere prohibitorum à Concil. Trid. c. 14. sess 24. ab aliquo Capitul exigendorum pro admissione in possessionem alicuius noui Canonicatus, refert Zerol. in prax. Episcop part. 2. verbo Possessio beneficij § 5. in fine.

CAPVT XV.

In Ecclesiarum Cathedralium & Collegiatarum insignium præbendis multis, sed tenuibus & insufficientibus, hac sit ratio, vt ipsæ præbendæ vnitione quorundam aliorum beneficiorum crescant, aut patronorum consensu præbendarum quarundam fiat tanta suppressio, quæ non officiat celebrando cultui diuino, non obstantibus, &c.

α IN Ecclesiis Cathedralibus, & *a* Collegiatis insignibus, vbi frequentes, 1 adeoque tenues sunt præbendæ simul cum distributionibus quotidianis, 2 vt sustinendo decenti Canonicorum gradui pro loci, & personarum qualitate non sufficiant; 3 β liceat Episcopis γ cum cõsensu Capituli, vel 4 aliquot simplicia beneficia, non tamen regularia, δ iis vnire; vel si hac ratione prouideri non possit, 5 aliquibus ex iis suppressis, cum patronorum consensu; * si de iure patrouatus laicorum sint, quarum fructus & prouentus reliquarum præbendarum distributionibus quotidianis applicentur, ε eos ad pauciorem numerum reducere; ita tamen vt tot supersint, quæ diuino cultui celebrando, ac dignitati Ecclesiæ commodè valeant respondere: non obstantibus quibuscumque constitutionibus, priuilegiis, aut quacumque reseruationè generali, vel speciali, 6 aut affectione: 7 neque prædictæ vniones, aut suppressiones tolli, seu impediri possint ex quibuscumque prouisionibus, etiam vigore resignationis, aut quibusuis aliis derogationibus, vel suspensionibus.

a Sup. c. 13.

Digitized by Google

1 *Adeóque tenues sunt præbendæ.*] Per hoc decretum non licet Episcopo vnire beneficia Capellanis etiam Cathedralibus, eo quòd habeant tenues reditus, cùm hoc decretum loquatur solùm de præbendis. Item neque sacristiæ aut fabricæ vniones fieri possunt.

Distributionibus quotidianis.] Idem licere censuit Congregatio: quando nullæ sunt distributiones & præbendæ tenues, vel è contra; sic etiam vt huiusmodi vnio iuxta formam præscriptam fieri possit pro distributionibus quotidianis, dummodò tenues sint præbendæ; secus seruandum esse decretum Sess. 21. cap 3.

2 *Sustinendo decenti Canonicorum gradui.*] Non licet Abbati exempto Collegiatæ secularis habenti Iurisdictionem ordinariam & quasi Episcopalem, in sua Ecclesia, vbi præbendæ simul cum distributionibus quotidianis adeo tenues sunt, vt pro sustinendo decenti Canonicorum gradu loci & personarum qualitate non sufficiant, cum consensu Capituli aliquibus ex iis suppressis, & eorum fructibus & prouentibus aliquarum præbendarum distributionibus applicatis, eas ad pauciorem numerum reducere.

Congregatio censuit, proposito quod dignitas Archidiaconatus non haberet votum in Capitulo, nec redditus ex mensa Capitulari, sed duntaxat stallum in choro, non licere Episcopo per vnionem cuiuscumque beneficij simplicis illius tenuitati prouidere.

3 *Licent Episcopis.*] Episcopus ergo potest, sed non tenetur, vnde Metropolitanus non potest id supplere.

Mediolanensis 4. Decembr. 1592.

Congregatio Conc. censuit, verba illa, *licent Episcopis cum consensu Capituli*, contenta in cap. 15. Sess. 24. esse intelligenda de consensu Capituli illius Ecclesiæ, in qua fit reductio Præbendarum.

Liceat Episcopis.] Capitulum sede Episcopali vacante non potest supprimere quodcumque beneficium, & sibi vnire.

Hoc decretum non habet locum in suppressionibus ad tempus, sed perpetuis.

Hoc decretum locum non habet, si solitæ distributiones sunt tenues: nam tunc Episcopus duntaxat vti potest remedio c. 3. Sess. 21.

4 *Aliquot simplicia beneficia.*] Congregatio censuit non comprehendi Dignitates.

5 *Aliquibus*

Digitized by Google

5 *Aliquibus ex iis suppressis.*] Ob tenuitatem præbendarum Episcopus aliquas earum supprimere potest cum consensu Capituli. Atqui Prælatus Collegiatæ Ecclesiæ hanc tenuium præbendarum suppressionem facere non potest, licèt si exemptus, & Ecclesia sit insignis: etenim hoc solis Episcopis Concilium concessit, & quidem cum consensu suorum Capitulorum. *Supr. hoc cap. §. Sustinendo.*

6 *Aut affectione.*] Idem seruandum hîc, quod sanctæ mem. Pius V. & S. D. N. Gregor. XIII. decreuerunt in vnionibus factis, seu faciendis seminariis, vid. quòd vniones de beneficiis reseruatis validæ sint, si modò factæ fuerint ante ipsorum vacationem: quod si post vacationem fieri reperiantur, nullæ sint, & prouisi à Sede Apostol. mitti debent in possessionem dictorum bonorum.

7 *Neque prædicta vniones.*] Vniri possunt simplicia beneficia viuentium propter tenuitatem præbendarum, sine tamen præiudicio ea obtinentium, seruata forma huius Decreti: sed si beneficia viuentium contingat resignari, & resignationem per Sedem Apostolicam admitti, vnio pro illa vice suspenditur.

REMISSIONES.

α Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vnio, §. 7. vers. *Secundò*, Stephan. Grat. disceptat. forens. 278. n. 34.* Camil. Borell. cons. 32. n. 17.

β *Liceat Episcopis.*] An etiam Vicariis? Negant, cum vnire sit alienare, & habeatur pro re graui, & reseruata, Rebuff. in praxi benef. tit. de forma Vic. Archiepisc. & aliorum collat. p. 1. n. 102. & in tit. de forma Vic. Archiepisc. & aliorum collat. p. 1. n. 102. & in tit. de vnion. benefic. n. 37. Sbrozzi. de Officio Vic. lib. 2. q. 115 Steph. Grat. d. c. 278. n. 35.

γ *Cum consensu Capituli.*] Quòd hic consensus potest post vnionem interuenire, tenet Steph. Grat. d. c. 278. n. 30. vbi etiam resoluit, nullitatem vnionis ob defectum consensus Capituli à nullo posse opponi, cùm hæc exceptio illi soli concedatur. † Sed vide Ricc. in sum. prax. curiæ Eccles. Neapol. in decis. 487. & seqq.

δ *Iis vnire*] Vt singulis præbendis singula beneficia vniantur non omnibus simul indistinctè vnum, aut plura, resoluunt Steph. Grat. disceptat. forens. c. 278. n. 34. in fine, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. Glos. 37. n. 25. vbi etiam refert Concilium in præsenti non concedere facultatem vniendi mensæ capitulari, sed tenuibus

præbendis

Digitized by Google

præbendis singulorum Capitularium, quod etiam affirmat Aloys. Ricci in collect. decis. p. 4. collect. 1066. in fine.

* *In patronorum consensu.*] Vide Io. Aloys. Ricci in sum prax. cur. Eccles. Neapolit. decis. 486. ex n. 1. Lambertin. de iur. patron. l. 3. q. 6. art. 2. Rebuff. cons. 20. vers. quintò respondetur.

s. *Eos ad pauciorem numerum reducere.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo beneficia, §. 1. vers. Vndecimò, ibi, ad dignitates, & ibi, quintò.

CAPVT XVI.

De constitutione Vicarij, & Oeconomi sede vacante ad Capitulum pertinente.

Concil. Chalced. act. 16. c. 25. in fi. Concil. Vvormatien. c. 76.

1 « CApitulum, *a* Sede vacante, vbi fructuum percipiendorum ei munus incumbit, Oeconomum vnum, vel plures fideles, ac diligenter decernat, qui rerum Ecclesiasticarum, & prouentuum curam gerant, quorum rationes ei, ad quem pertinebit, sint reddituri. 2 β Item Officialem seu Vicarium* infra octo dies post mortem Episcopi constituere, vel existentem confirmare omnino teneantur, *qui* 3 γ δ &c. saltem in iure Canonico sit Doctor, vel Licentiatus, vel aliàs, quantum fieri poterit, idoneus: si secus factum fuerit, *b* ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur. * Et, si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, aut exempta, Caputulúmque vt præfertur negligens fuerit, tunc antiquior Episcopus ex Suffraganeis in Metropolitana, & propinquior Epicop. in exempta Oeconomum, & Vicarium, idoneos possit constituere. Episcopus verò ad eãdem Ecclesiam vacantem promotus ex iis, quę ad eum spectant, ab eisdem Oeconomo, Vicario, & aliis quibuscumque officialibus, & administratoribus, 4 qui, Sede vacante, fuerunt à Capitulo, vel ab aliis in eius locum constituti, etiamsi fuerint ex eodem Capitulo, rationem exigat officiorum, iurisdictionis, administrationis, aut cuiuscumque eorum muneris; possitque eos punire, qui in eorum officio, seu administratione deliquerint: etiamsi prædicti officiales, redditis rationibus, à Capitulo, vel à deputatis ab eodem, absolutionem, aut liberationem obtinuerint. Eidem quoque Episcopo teneatur Capitulum de scripturis, ad Ecclesiam pertinentibus, si quæ ad Capitulum peruenerunt, rationem reddere.

b c. non liceat alicui, 12. q. 2. & c. fin. de supplẽ. negl. præl. in 6.

DECLARA

Digitized by Google

DECLARATIONES.

Capitulum Sede vacante.] Portionarij quia non sunt de Capitulo, non comprehenduntur sub hoc decreto. Neque clerus potest se cum Capitulo ad hoc ingerere, vt officialem constituat aut confirmet.

Congregatio Concilij censuit, ex decreto Concilij cap. 16. Sess. 24. à Capitulo sede vacante vnum tantum Vicarium esse eligendum, cæterum non esse eo Decreto sublatam consuetudinem duos, aut plures eligendi, præsertim immemorabilem. Panormitana, 31. Apr. 1592.

Congregatio Concilij censuit, existentibus Doctoribus in Capitulo, necessariò vnum ex illis in Vicarium esse eligendum, alioquin deputationem ad Metropolitanum deuolui. 14. Febr. 1594.

Congregatio Concilij censuit, Capitulum ad libitum posse amouere Vicarium, aliàs per ipsum electum, & confirmatum, tenerique intra octo dies alium constituere, alioquin deuolui ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum, ac si Ecclesia ipsa Metropolitana fuerit, ad antiquiorem Episcopum. 28. Apr. 1594.

a *Item Officialem.*] Non est de necessitate, vt is qui assumitur in Officialem, sit de gremio: si tamen adesset idoneus, cæteris paribus esset præferendus.

Capitulum non potest eligere Visitatorem ad visitandam Diœcesim absque Vicario.

Ad Vicarium spectat obire illa omnia, quæ ex Concilio pertinent ad Episcopum occurrente vacatione Parochialis, *iuxta cap 18. sess. 24. de reform.* Quare idem vicarius, absque Capitulo, Parochialibus vacantibus deputabit idoneos Vicarios, & proponet edicta ad conuersum.

Dubitatum fuit, an Vicarius in vim istius Decreti à Capitulo constitutus, teneretur procedere cum adiunctis vel sine, *iuxta cap. 6 sess. 25* Et fuit resolutum die vltima Martij, 1588. quod si Episcopus dum viuebat, habebat auctoritatem procedendi sine adiunctis, etiam poterit Vicarius: sin minus poterat procedere Episcopus sine adiunctis, ita nec possit Vicarius.

Octo dies.] Capitulum ad libitum potest amouere Vicarium aliàs per Episcopum electum, aut confirmatum, dummodo intra octo dies alium constituat: alioquin deuoluit ius deputandi Vicarium ad Metropolitanum.

Censuit Congregatio facta electione Officialium non posse ad libitum eos reuocare & nouos constituere, nisi vel Oeconomum, vel illos Officiales quos etiam viuente Episcopo Capitulum possit deputare.

3 *Saltem*

Digitized by Google

3 *Saltem in iure Canonico sit Doctor.*] Vicarius vacante Episcopali Sede omnino debet eligi Doctor vel Licentiatus, si in Capitulo aliqui graduati erant, sin minus, possunt eligi alij idonei, licet non sint graduati. Quinimò si Episcopus mortuus reliquit Vicarium, quem elegerat, cùm non esset Doctor, Capitulum non debet necessario eum confirmare, sed alium, qui sit Doctor, eligere potest.

9. Sept. 1594. Congregatio Concilij censuit, non esse de necessitate, vt Vicarius eligatur de gremio Capituli, cæteris tamen paribus præferendum esse Capitularem, & existentibus Doctoribus, vel Licentiatis in iure Canonico eligendum in Vicarium Doctorem, siue Licentiatum ipso iure Canonico, aliàs sufficere vt eligatur, qui quantum fieri possit, idoneus sit.

12. Nou. 1594. Congregatio Concilij censuit, emolumenta tempore vacationis sedis Episcopalis obuenientia ex iurisdictione & sigillo, aut aliàs vndecumque quæ ad Episcopum Ecclesia non vacante pertinuissent, ad Capitulum minimè spectare, nisi ex Apostolico priuilegio illi concessa fuissent, sed debere futuro Episcopo reseruari, ex his tamen emolumentis deducendum esse rationabile salarium Vicario constituendum, & persoluendum; quod si ex priuilegio Apostolico Capitulo competeret, non posse Canonicos, si Regulares sint, & tria vota miserint, inter se illa diuidere.

Si plures ad officium Vicarij à Capitulo assumerentur, is qui in controuersia repertus fuerit magis idoneus, & habuerit has qualitates Concilij Tridentini, remanere debet, & cæteri remouendi sunt. Et quia erat dubium, an id extenderetur etiam ad Ecclesiam Collegiatam defuncto eius Prælato, qui ordinariam iurisdictionem & omnia iura Episcopalia habebat? Congregatio die 22. Septembr. 1585. censuit negatiuè, quia si non est necesse vt hic Prælatus mortuus, sit Doctor, vt dictum est supr. cap. 12. præsentis sessionis, ergo neque Vicarius eius.

4 *Qui, sede vacante, fuerunt à Capitulo.*] Capitulum Sede vacante potest eligere arbitros ad cognoscendum de causis suspicionum, quæ contra Vicarium ab ea sede vacante deputatum proponuntur, eo modo, quo Episcopus potuisset.

Fuit dubitatum an si ille Vicarius allegaretur suspectus, possent eligi arbitri & resolutū fuit die vlt. Martij 1588. quod non, sed recurrendum esse ad Capitulum tanquam ad Superiorem.

8. Aprilis 1595. Congregatio Concilij censuit, Episcopum per se rationem administrationis officij gesti à Vicario Capituli, sede vacante constituto, debere exigere, atque alicuius delicti compertum punire auctoritate sibi tributa decreto Conc. 16. *sess.* 24.

Congre

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit, licere Vicario Capituli sede vacante instituere præsentatum à patronis. 22. 1599.

Item Capitulum sede vacante potest facta mentione Vicarij vel aliorum Officialium illos cogere ad reddendam rationem ad ministrationis, eósque pro culpa punire, non tamen impedire futurum Episcopum, quin ex hoc Decreto ab eisdem exigat rationes actionum, quas sede vacante fecerint, & eos punire, etiamsi à Capitulo fuerint absoluti.

Congregatio censuit Episcopum in Capitulo exempto si velit rationem exigere ab Officialibus ex gremio Capituli deputatis sede vacante, eorum officij & administrationis, non teneri procedere cum adiunctis ex forma, cap. 6. Sess 25. nisi vellet criminaliter ad eorum punitionem & correctionem procedere.

REMISSIONES.

α Vide Gig. de Pensionib. quæst. 75. num. 12. Cou. in cap. Relatum, in 2. num 3 de testam. P. Azor. inst. Moral. p. 2. lib. 3. c. 37. col. 349.

β *Item Officialem, seu Vicarium infra octo dies*, &c.] Vide Zerol. in praxi Episc p. 1. verbo Capitulum. §. 3 p. 84. Steph. Quarant. in Summa Bullarij verbo Capitulum Sede vacante, vers. 12. Quæro, pag. mihi 142. ibi verum. Vbi etiam resoluit, quòd stante profixione termini octo dierum, infra quidem Capitulum cogitur Vicarium eligere, ipsum Capitulum debere administrare, & in vers. Secundò dubitatur: dicit, quòd si adesset discordia inter Canonicos in electione Vicarij, & plures ad hoc officium assumerentur, magis idoneus, & habens qualitates Concilij remanere debet, cæteris remotis: & in vers. Tertiò dubitatur, in n. 1. asserit, Vicarium constitutum à Capitulo Sede vacante, posse revocari ab eodem Capitulo durante dicta vacatione, idem tenet Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Vicarius, §. 2. vers. Secundum dubium, vbi id ampliat, etiamsi Canonici iurassent, vel promisissent sub certa pœna eum non revocare. * Vide Pauin. de potestate Capituli sede vacante 2. q. 10. n. 1. 2 & 3. Io. Narbona de appellat. à Vicario ad Episcopum. q. 1. n. 102 & 103. Mastril. dec. 236 n. 5. & 6. p. 3.

γ *Qui saltem in iure Canonico sit Doctor.*] Quarant. d. verbo Capitulum Sede vacante, num 2. vers. In casu vero resoluit, quòd si non fuerit Doctor, potest Capitulum in ipso actu deputationis dare ei consultorem Doctorem: alioquin poterit ipse Vicarius eligere consultorem sibi bene visum partibus non suspectum

Digitized by Google

ctum in casibus, in quibus eo opus erit. † Vide Peregr. cons. 3. n. 19. vol 2. Marc. Ant Genuens. in tract. de Eccles. q 611. num. 2.

ϑ De Vicario Episcopi vltra Doctores in tit de Offic Vicar l 6. agunt latè Angel. Sylvest. Rosell Tabien. Armil. & alij Summistæ verbo Vicarius, Bertach. de Episcopo lib. 4 part 7 tit. de Vicario Episcopi Rebuff. in praxi tit. de Vicariis Episcopi. Læi. Zechi de Repub. Eccles. c 23. de Vicario Episcopi, Gutier. Canon. lib. 2. c. 17. Iacob Sbrozz. in tract de Vicar. Episcopi, Zerol. in praxi Episc p. 1 verbo, Vicarius.

ι An Vicarius Episcopi debeat esse Clericus saltem primæ Tonsuræ? Affirmant Hoied. de Incompatib benef part. 1. c. 10 n 11. Lancellot de Inst. Canon lib 1. tit. de Offic Vicar. § 2. Rebuff d. tit de Vicario Episcopi, n. 35 Zech. de Republ Ecclesiast c. 23 de Vicario Episcopi, §. 1. Pat. Soar. tom. 5. de Censuris, disp. 2. sect. 3. num. 8. cum seq. Sbrozz. d lib 1. q. 31. Fr. Ludou. de Miranda de Ordine Iudicario q. 2. art. 7. Sahag. in c. 2. de Iudic. n. 110. Et an possit esse clericus coniugatus? Negant Rebuff. n. 36 Hoied. n 11. P. Soar. n. 10 Sbrozz n. 5. dictis locis Zerol. d. verbo Vicarius dub. 7. P. Sanch. de Matrim. lib 7 disp. 46. n. 14.

ζ An Vicarius habeat ordinariam iurisdictionem? Affirmant gl. verbo Officialem, in c. 2. de Offic. Vicarij lib. 6. & verbo Generaliter in cap. Romana, de Appel cod. lib. Bertachin d lib 4. n. 2. Guttier. Canon. lib. 2. c. 17. n 17. & lib. 3. tract. de Matrim. c 69. num. 7. Couar. Pract. cap 4. n. 8. & lib. 3. Var. cap. 20. num. 4. Marant. de Ordine iud. par 4. dist. 5. n. 12. & 13. Azeued. lib 1 n. 7. tit. 9. lib. 3. nouæ Recopil. Molin. de Primogen. lib. 1. cap. 25. n. 13. Corras. de Benef. p. 2. cap. 8. n. 13. Pat Molin. de Iustit. tom. 6. disp. 10. n. 1. & 2. Sbrozz. d. lib. 2. q. 55. Mascard. de Probat. concl. 1421. n. 9. & 22. Pauin. de potest. Capituli Sede voc. p. 1. q. 2. n. 2 & 3. & art. 2. quæst. 10. n. 3. & 4. Hugolin. de censuris; tab. 1. c. 1. §. 20. n. 6. Zech. d. c. 23. §. 2. n. 1. Salzed. ad Bernard. c. 73. in gloss. verbo Dispensant, Soar. de Paz in praxi tom. 1. temp. 1. n. 6. & 7. & tom. 2. prælud. 3. num. 3. Cardoso in praxi iudicum, & aduocat. verbo Vicarius, num 7. Fr. Ludouic. Miranda de Ordine iudic. q. 2. art. 6. P. Azor inst. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 43. q. 5. P. Sanch. de matrimon. lib. 3. disp. 29. num. 3. Negant Licent. Anton. Gomez in explicatione Bullæ Cruciatæ, cap. 4. n. 21, & 22. Mort. in Empor. iuris, part. 1. tit. 2. q 17.

κ An iurisdictio Vicarij mortuo Episcopo expiret? Affirmant Molin de primogen. lib. 1. cap. 25. n. 13. P. Sanch. lib. 3 disp. 29. n. 1. D. Guttier tract de matrim. cap 69 num. 16. & testatur de opinione P. Henriq. in summa lib. 7. c. 21. §. 5. in gloss. 1. n. 5. vbi dicit non expirare

Digitized by Google

expirare de per se mortuo Episcopo, sed per Capitulum Sede vacante deponi. Vnde valere gesta à Vicario ignorante mortem Episcopi longè distantis, resoluunt Steph.Grat.discept. forens. cap.18.n.50 P.Sanch.lib 3.de matr.disp.22.n.59.& disp.30.n.44. Gutt d.c.69.n.18.

* *Ad Metropolitanum deputatio huiusmodi deuoluatur*] Vide Soarez de censur.disp 7 sect.3 n.14.Narbõ.vbi suprà p.1.n.122.

CAPVT XVII.

Singula singulis personis conferantur beneficia Ecclesiastica, obtinenti tamen insufficiens conferri potest aliud simplex: dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat. Obtinentes plures Parochias dimittant vtram voluerint, & alteram teneant.

1 α CVm Ecclesiasticus α ordo peruertatur, quando vnus plurium officia occupat Clericorum; sanctè sacris Canonibus cautum fuit, β γ neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi, verùm quoniam multi improbæ cupiditatis affectu seipsos, non Deum, decipientes, ea, quæ bene constituta sunt, variis artibus eludere, & plura simul beneficia obtinere non erubescunt: sancta Synodus debitam regendis Ecclesiis disciplinam restituere cupiens; præsenti decreto, quod in quibuscumque personis, quocumque titulo, etiamsi Cardinalatus honores fulgeant, mandat obseruari; statuit, vt in posterum vnum tantum beneficium Ecclesiasticum δ 2 singulis conferatur, quod quidem si ad vitam eius, cui confertur, ε honestè sustentandam non sufficiat † 3 liceat nihilominus aliud simplex ζ sufficiens 4 η &c. dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat, eidem conferri. Hæcque non modo ad Cathedrales Ecclesias, sed etiam ad alia omnia beneficia tam secularia, quàm regularia quæcumque etiam ξ &c. commendata, pertineant, 5 cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant. ρ Illi verò, 6. qui in præsenti plures Parochiales Ecclesias, aut vnam Cathedralem, & aliam Parochialem obtinent; b σ cogantur omninò *, quibuscumque dispensationibus †, ac vnionibus ad vitam, non obstantibus, 7 vna tantum Parochiali, vel sola Cathedrali retenta, alias Parochiales 8 τ infra spatium sex

α Conc. 1. Nic. c. 15. & 16. Antioc. cap.3. & Arelat.1. cap.2. & 22. Mileu.c.15. c. quia in tantum, c. ad hæc & c. cum nõ ignores, de præb.cum alleg. sess 7. de ref. c. 2. c. referẽte, & c. de multa, de præb. 21. q. 1. per totã, cap. quia nonnulli, de cleric. non resid.

b Suprà sess.7. de ref.c.4.

Digitized by Google

mensium dimittere: alioquin tam Parochiales, quam beneficia omnia, quæ obtinent, *a* 10 *v* &c. ipso iure vacare censeantur; ac tanquam vacantia liberè aliis idoneis conferantur; nec ipsi antea illa obtinentes, tuta conscientia, fructus post dictum tempus retinent. Optat autem sancta Synodus, vt resignantium necessitatibus commoda aliqua ratione, provt summo Pontifici videbitur, prouideatur.

a c. execrabilis, § qui verò, in extraug. comm. tit. de præb.

DECLARATIONES.

1 *Cum Ecclesiasticus ordo peruertatur.*] Non comprehenduntur dignitates cum Canonicatu, quæ nullos, vel tenues habent fructus, licet habeant sedem in choro, quando ex consuetudine per Canonicos obtineri solent, *iuxta c. 1. de consuetud. in 6.* Item dignitas cum beneficio curato absque dispensatione Apostolica ante Concilium potuit obtineri. *Infr. hoc c § habens legitimè.*

Congregatio Concilij censuit, consuetudine permittenti, vt in eadem Ecclesia dignitas cum Canonicatu per eundem obtineri, & retineri possit, non censeri derogatum ex decreto Concilij Tridentini, *c. 17. Sess 24. de Reform.* vbi disponitur habenti beneficium competens, non posse conferri alterum.

Capellania, cui adiunctum est onus deseruiendi in Choro, obtineri non potest cum Canonicatu, per hoc Decretum, etiamsi haberet tantùm onus celebrandi Missam, cum enim est sub eodem tecto, opus est dispensatione. Attamen qui regressum habet ante Concilij publicationem ad parochialem Ecclesiam, vel ad Canonicatum, & post Concilium obtinuit vel Canonicatum, vel parochialem, vel ante obtinebat simul, non est *molestandus*, si post Concilium facto loco regressui vult obtinere vtrumque beneficium, ea tamen lege, vt resideat in Parochiali amissis distributionibus quotidianis pro tempore quo in Canonicatu non deseruierit. *Hoc sæpè fuit declaratum.*

2 *Singulis conferantur*] Idem intelligitur cum effectu, vt vnum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittat primum.

Congregatio die 2. Februarij, 1588 idem dixit seruandum esse in beneficiis, quæ sint iuris patronatus, & in quibus non fit collatio, sed institutio.

3 *Liceat nihilominus aliud simplex sufficiens.*] Episcopus habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficit ad eius sustentatio

Digitized by Google

entationem, potest eidem aliud conferre citra dispensationem Apostolicam: & habenti beneficium sufficiens, potest conferre aliud, sed habita possessione secundi beneficij sufficientis vacat primum sufficiens. *Supra hoc cap § Singulis.*

Congregatio censuit, quod si habenti vnum beneficium sufficiens, aliud sufficiens ab Episcopo fuerit collatum, habita pacifica possessione secundi, vacat primum sufficiens. 28. Iun. 1594.

Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem: sed si duo non sufficerent, non potest conferre tertium absque dispensatione Apostolica. In collocationibus autem beneficiorum, Episcopus nihil pro sigillo accipere potest. Notarius verò pro labore, charta & aliis, aureum vnum non excedat.

Simplex beneficium est Archipresbyteratus, licet habeat aliquam Iurisdictionem dummodo residentia non sit in eo necessaria.

Beneficia etiam curata aliis beneficiis annexa transeunt in simplicium naturam, dummodò accessoriè sint vnita, & aliorum cura per Vicarium ab Ordinario positum exerceatur.

Plura beneficia non possunt obtineri, licèt simplicia sint, sine dispensatione Papæ, intellige sub eodem tecto, ac requirentia residentiam.

Congregatio Concilij censuit, qui dispensatus est ad beneficia, dummodo plura simul non sint, non posse obtinere plura, quàm vnum, quamuis illud ad vitam obtinentis honestè sustentandam non sufficeret. 1. Iul. 1595.

Congregatio Concilij censuit Episcopum habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, posse ad eius simile conferrre, sed non posse plura simplicia, vsque ad eius sufficientem sustentationem eidem conferre. 11. Iul. 1596.

Congregatio Concilij censuit, obtinentem beneficium simplex ad sui sustentationem sufficiens, posse quidem instituì ad aliud simplex beneficium itidem sufficiens in eadem Ecclesia, in qua primum existens, sed adepta pacifica possessione secundi vacare primum. 28. Febr. 1598.

4 *Dummodo vtrumque personalem residentiam non requirat.*] Illi qui obtinent duo vel plura beneficia cum legitima dispensatione ante Concilium Tridentinum obtenta requirentia personalem residentiam tenentur residere in eo, in quo maior est necessitas: nec possunt alterutro priuari, amittunt tamen distributiones quotidianas eius beneficij, cui non inseruiunt. Secus verò si esset dignitas cum Canonicatu & parochiali, quia obstat extreuagans *execrabilis*.

Digitized by Google

Congregatio Concilj censuit, posse ab Ordinariis fieri vniones parochialium Ecclesiarum, obstantibus Collegiis Secularium seu Regularium personarum, non obstante decreto huius Concil. Sess.24.c.13. de reform. & si factæ fuerint, nullas esse vniones.

5 *Cuiuscumque tituli, ac qualitatis existant.*] Non est molestandus is, qui ante Concilium obtinuit, vnum Canonicatum ab Ordinario, & vnam Parochialem, dummodo resideat in Parochiali ex Bulla Pij V.

Distributiones quotidianæ cuiuslibet Capellaniæ arguunt residentiam in choro, ideo huiusmodi Capellania incompatibilis est cum aliis beneficiis residentiam requirentibus.

27. Mart. 1594. Congregatio Concilij censuit, obtinenti Canonicatum, cui post Concilium munus sit iniunctum Pœntentiarij, non posse in eadem Ecclesia vnà cum dicto canonicatu obtinere dignitatem, in vim consuetudinis Ecclesiæ permittentis Canonicum posse retinere Canonicatum cum dignitate.

Qui in præsenti plures Canonicatus obtinet legitimè, & cum auctoritate Sedis Apostolicæ ante Conc. Trid. confirmationem, Ecclesiam Parochialem & Monasterium perpetuò commendatum vel ad vitam, non potest ex hoc Decreto cogi vt alterutrum dimittat, quasi duas Parochiales obtineat, sed potest vtramque retinere, cùm Monasterium (quamuis curam habeat animarum) appellatione parochialis hoc c. non comprehendantur.

Hoc decretum licèt dicatur in præsenti ligare, incipit tamen Kal. Maij anni 1564.

6 *Qui in præsenti plures parochiales.*] Sub hoc c. non comprehenduntur qui cum Parochiali obtinent dignitatem & Canonicarum habentes curam annexam.

Dignitas Ecclesiæ Collegiatæ, cui à principio cura animarum iuncta est, aut illi principaliter imminet, & non accessoriè, comprehenditur in hoc decreto.

Qui vnam habet Parochialem cum fructibus, & alteram cum nudo titulo, vnam ex his tenetur, quam velit, dimittere. Itemque habens duas Parochias, quarum altera est beneficio simplici, vel dignitati in perpetuum vnita, alteram dimittere tenetur.

Cum eo cui non est constitutum salarium, fuit dispensatum, vt plures possit retinere, quando timetur ne Parochiales perueniant ad manus hæreticorum.

Habens vnam Parochialem, & titulum alterius, cuius fructus omnes alteri sunt reseruati, alteram dimittere tenetur.

Ordinarius potest Ecclesiam Parochialem habenti alteram Parochia

Digitized by Google

Parochialem conferre, sed post adeptionem possessionis pacificæ secundæ vacabit prima.

Regula de triennali non habet locum contra Decretum huius c. quia illa regul. requirit titulum coloratum.

Vnam Cathedralem ac aliam Parochialem habens: Item habens Episcopatum & Parochialem, quam resignare non potest, quia est de iure patronatus, nihilominus vnum dimittere tenetur ex istis duobus beneficiis.

In habentibus Parochias, & in quibus alij habent regressus vel accessus, dum coguntur resignare, danda est optio regressario, vt vel cedenti sibi Parochiam soluat eandem pensionem, vel patiatur resignare alteri cum suspensione regressus.

7 *Vna tantum parochialis.*] Episcopi Cremensis petitio, vt quidam presbyter duas obtinens Parochiales, alteram centum scutorum, ex quibus soluit pensionem 56. alteram reseruatis Patruo omnibus fructibus, posset vtramque retinere, penitus est à Congregatione reiecta.

Petitio etiam de duabus Parochiis, quarum altera est litigiosa, vt possit quis vtramque retinere, vsque dum alterius lis terminetur, reiecta est à sacra Congregatione. Vnde & petenti vt ex quatuor Parochiis, cum cesserit duabus, & sibi vnam reseruauerit tit. S. Columbani, liceat titulum retinere, responsum est, vt titulum relinquat, nec eò accedat.

Habens legitime duas aut plures dignitates non curatas & parochialem suam curatam, vnam solam retinere potest.

Non tenetur quis alterum dimittere, si habet parochialem & Canonicatum obtentum ante Concilium, sed tenetur residere in parochiali, etiamsi in fundatione Canonicatus caueatur quod illum obtinens sit ipso iure priuatus, si per 30. dies absens fuerit.

Papa attentâ personarum & locorum qualitate dispensat, vt vni ac eidem Parochialis & Canonicatus simul conferantur, si vtrique inseruire bene potest.

Licèt aliàs resolutum fuerit in certo casu, quod habens ante Concilium duos Canonicatus, quibus singulis esset vnita parochialis, per hoc decretum non teneretur ad alterius dimissionem: nihilominus pro absoluta resolutione contrarium est verius, videlicet quod alterum dimittere teneatur.

Habenti Parochiam cum datur Canonicatus Cathedralis, si duo illi menses sint elapsi non sua culpa, quibus debebat dimittere Parochialem, conceduntur ad dimittendum alij duo menses.

Dum Decretum loquitur de beneficiorum pluralitate tollenda, scire oportet quòd ante Concilium non erat necessaria dispensatio pro retentione Parochiæ cum Canonicatu, & quòd

Digitized by Google

si iam habenti parochialem Canonicatus conferatur, adepta possessione Canonicatus vacat parochialis.

Habens Canonicatum & duo simplicia beneficia Ecclesiastica, quorum omnium annui redditus secundùm communem æstimationem non excedunt scuta 125 non prohibetur à Concilio, quin ea omnia retinere possit. Et Concilium Tridentinum prohibens quod habens Canonicatum possit acquirere parochialem, & è contrà, non cogit, vt quis dimittat alterum duorum iam acquisitorum legitimè.

Residens in Prioratu qui curam habet animarum retinere potest Canonicatum & beneficium simplex, sed beneficio simplici per alium inseruire debet.

Qui impetrauit per nouam prouisionem, Narbonensem Archidiaconatum, & obtinebat alium Archidiaconatum Aconitanum, cum non posset possidere Narbonensem ob potentiam intrusi, cum quo litigabat, petiuit, ne priuetur Aconitano, sed huius petitio ad S D.N fuit reiecta

Nominatus à Rege Galliæ ad Episcopatum Mallonensem vacantem per obitum, petitum expediri vna cum retentione duorum monasteriorum, quæ in commendam obtinet, vt detur retentio, quia illæ commendæ in Gallia nullam nunc curam, nullámque iurisdictionem habent aut exercent. S. D. N. putauit compatibiles cum Episcopatu.

Iuxta decisionem Congregationis aliàs editam, quia dictum fuit posse Canonicum ex consuetudine Ecclesiæ in eadem obtinere dignitatem, obtinens Canonicatum, cui post Concilium iniunctum est munus pœnitentiarij, non potest vigore dictæ consuetudinis obtinere etiam dignitatem in eadem Ecclesia: quia consuetudo strictè est interpretanda, & nemo potest esse triplex in eadem Ecclesia.

Habens Archipresbyteratum, si regressum habet ad parochialem quam obtinuit ante Concilij Tridentini publicationem ex dispensatione tali, *quod si regressus ei contigisset, ipsam parochialem cum Archipresbyteratu posset retinere*: si casus prædicti regressus postea euenerit, etiam post Conc Trid. potest retinere, sed tenetur in parochiali residere, & non perdit quicquam Archipresbyteratus, nisi distributiones quotidianas.

8 *Infra spatium sex mensium.*] Licèt habens duas parochiales infra sex menses alteram dimittere teneatur, fauore tamen militiæ S. Ioannis Hierosolymitani, fuit aliquibus concessus annus, si habent parochiales in Italia: & si extra, fuit datus secundus annus.

9 *Dimittere.*] Etiamsi illæ parochiales sint de iurepatronatus laicorum,

Digitized by Google

laicorum, quamuis regressatæ, & etiamsi qui habet regressum, nolit præstare consensum: quia tunc facta ei oblatione resignationis cum honesta pensione, (si noluerint acceptare,) resignatio fiet alteri, & regressus suspenditur vsque ad cessum vel decessum resignatarij.

Habens autem parochialem, quam ex Decreto dimittere tenetur, si ea est obligata alteri ratione regressus, conueniendus est primò iste habens regressum, an ipse cum aliqua pensione resignanti reseruandâ, parochialem velit. Quod si eam recipere recusset, alteri resignare debet cum suspensione regressus.

10 *Ipso iure vacare censeatur.*] Qui non dimittit vnam ex duabus Ecclesiis curatis intra tempus à sacro Concilio assignatum, debet condignas pœnas subire & puniri, prout in eo statuitur.

Lib. 3. Decretal. de prabendis & dignitatibus.

CAPVT XVII.

DE multa prouidentia fuit in Lateranensi Concilio prohibitum, vt nullus diuersas dignitates Ecclesiasticas, vel plures Ecclesias parochiales reciperet, contra sacrorum Canonum instituta: alioquin recipiens sic acceptum amitteret, & largiendi potestate conferens priuaretur. Quia verò propter præsumptiones & quorundam cupiditates, nullus hactenus, aut rarus de prædicto statuto fructus prouenit: nos euidentius & expressius occurrere cupientes; præsenti decreto statuimus, vt quicumque receperit aliquod beneficium curam habens animarum annexam, si prius tale beneficium habebat, eo sit ipso iure priuatus: & si forte illud retinere contenderet, etiam alio spolietur. Is quoque ad quem prioris spectat donatio, illud post receptionem alterius liberè conferat, cui meritò viderit conferendum: & si vltra sex menses conferre distulerit, non solùm ad alios secundùm Lateranensis Concilij statutum eius collatio deuoluatur, verùm etiam tantùm de suis cogatur prouentibus in vtilitatem Ecclesiæ, cuius est illud beneficium assignare, quantum à tempore vacationis ipsius constiterit esse perceptum. Hoc idem in personatibus esse decernimus obseruandum: addentes, vt in eadem Ecclesia nullus plures dignitates aut personatus habere præsumat, etiamsi curam non habeant animarum. Circa sublimes tamen litteratas personas, quæ maioribus beneficiis sunt honorandæ, cùm ratio postulauerit, per sedem Apostolicam potuerit dispensari.

Cap. quia nonnullis. supr. sess. huius, c. 3.

1. Decretal. de concess. præbend. c. nulla.

Digitized by Google

α Vide Dionys. Carthus. in tract. de pluralitate Benef. Hoied. eodem tract. Rebuff. in praxi benefic. part. 1. tit de Dispensan. ad plura beneficia, Cened. ad Decretal. collect. 150. P. Paul. Comitol. respons. Moral. lib. 1. q 73. nouissimè P. Valer. Reginald in praxi fori pœnitent lib. 30 tract. 3. cap. 19. n 275. cum seqq. latissimè Nicol Garc. de Beneficiis, part 11. cap. 5. n. 260 cum seqq.* Vide etiam Caualcan. decis. 17. ex n. 73. p. 2. Hoieda de benefic. 2. p. c. 1. ex n 24. Paul Fuscum de visitatione, lib. 2. c. 7. n. 8. Rotam nouiss. per Farin. decis. 624 n. 2. in recollectis anno 1612. & Rot. nouiss. decis. 250. in 2. p. eiusdem Farinacij.

β *Neminem oportere in duabus Ecclesiis conscribi.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit hoc non habere locum in pensionibus, cùm Ordinarius possit conferre beneficium alicui habenti iam in pensionibus Ecclesiasticis sufficientem sustentationem, refert Garc d cap. 5. num. 310. in fine, vers. Quarto, & resoluunt Hoied. p. 2 cap. 7. P. Azor. d. pag. 2 lib. 8. cap. 10. q. 8. & cap. 12. q. 6. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss 5. §. 5 n 14. cum seqq.

γ Congregatio Concilij censuit hoc decreto non comprehendi terrulas beneficiales, seu pia legata cum onere, Missas, aliáve diuina officia celebrandi, quæ neque Ecclesiæ habent aliquam denominationem, conferri tamen consueuerunt in titulum simplicis beneficij vni vel pluribus Presbyteris ad præsentationem hæredum, siue patronorum, & singula duorum aut trium aureorum valorem non excedunt. Quod decretum Congregationis S. D. N. probauit, & placuit seruari stylum Cancellariæ, vt vnica collatione plura vni conferri possint in titulum simplicis beneficij, refert Garc. d. c. 5. n. 318.

δ *Singulis conferatur.*] Vide Garc. d c. 5 n. 283. vbi resoluit intelligi cum effectu, vt vnum possit retinere, quia Ordinarius potest instituere præsentatum, vel conferre aliud beneficium incompatibile, vel ratione residentiæ, vel ratione sufficientiæ, dummodo habita possessione pacifica secundi beneficij dimittatur primum.

An coadiutoria cum futura successione inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? Vide Lusit. Gonzal Mendez lib. 4. diuers. iuris argument. c. 1. n 8. Gonzal. ad reg. 8. Cancell gloss. 5. §. 9. à n. 64 & 122. Nicol. Garc p. 4. cap. 5. n. 122.

ε *Honestè sustentandum non sufficiat, licet nihilominus aliud simplex*, &c.] Quod habens beneficium simplex sufficiens ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, sit incompatibile cum primo, & peccet mortaliter, tenent gloss. in cap. dudum 2. de electione,

Digitized by Google

electione, verbo intitulatam, & verbo retinere, Sylueſt. in ſumm. verbo beneficium 4. n 2. Gregor. Lop. l. 3. tit. 16 p 1. Lud. Lopez in inſtruct. conſc. tom 1. c. 251. Zech de benefic. & penſionibus, cap. 5. n. 4. verſ. circa tertium, Hoied p. 1. c. 19. n. 1 Salon. 2. 2. q. 63. art 2 concl. 3. P. Azor. inſt Moral p. 1 lib 2. cap. 12. poſt princip. & lib. 5. cap. 19. verſ. Conſuetudo qua quis in eadem Eccleſia, & p. 2. lib. 3. c. 7. quæſt. 4. & cap 8. q 6. & cap. 9. q. 3. & cap. 10. q. 4. & c. 11. quæſt 23. Fr. Emman. in ſumm. tom. 1. c. 31. n. 2. & 3. Flamin. de reſignat. lib. 3. q 1. n 138. & lib. 5. q. 6. & n. 115. cum ſeqq. Veg. p. 1 ſumm. c. 36. caſu 21. cum duobus ſeqq. Lud. Beia reſponſ. caſuum conſcientiæ, p. 4 caſu 26. Petr. Ledeſm. in ſumm. p. 2 tract. 7. c. 1. concl. 12. diffic 5. Zerol in praxi Epiſcop. p. 2. verbo Incompatibilia, § 2. P. Valer. Reginald. d. tract. 3. à n. 283. Card. Tuſch. tom. 1. lit. B concl. 61. † Nauarr. conſ. 1. tit. de conſtit. n. 39.

ζ *Sufficiens.*] Quod dicatur beneficium ſufficiens, vide apud Gomez de expectat. n. 107 Nauarr. de Orat Miſcel. 62. Proſp. de Auguſtino in addit ad Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Beneficiorum reſignationes, cauſa 8. Menoch. de arbitr. caſu 216. Hoied p. 1. cap. 19. à n. 12. Flamin. de reſign l. 5. quæſt 6. n. 131. cum ſeqq. Zerol. verbo Beneficium, §. 7. concl. 8. princ. Gonzal. ad reg. 8. Cancell gloſſ. 15 n 39. Marc. Anton. Genuenſ. in praxi Archiepiſc. Curiæ Neap. cap. 64 n. 3. P. Valer Reginald. d. tract. 3. num. 285.

η *Dummodo vtrumque perſonalem reſidentiam non requirat*] Vide Corraſ de benef p. 1. c 5. n. 2. Hoied. cap. 17. num. 20. Zerol. p. 1. verbo Beneficium, §. 7. P. Azor. inſt. Moral. p. 2. lib. 3. cap. 8. q. 6. P Valer. Reginald d. tract. 3. num. 279. Garc. de benef. part. 11. c. 5. num. 260. & num. 373. ſequentes adducit ſacræ Card. Congreg. deciſiones.

θ Prima eſt. Diſpenſatus legitimè, ſine dubio Cannonicatum, & parochialem retinere poteſt, ſciendum tamen eſt, Ordinarium ſuper hoc diſpenſandi facultatem non habere.

ι Secunda. Epiſcopus ex cauſa poteſt diſpenſare, vt quis poſſit obtinere duo beneficia difformia ſub eodem tecto, dummodo quodlibet per ſe non ſit ſufficiens ad ſuſtentationem prouiſi.

κ Tertia. An duo Canonicatus de iure in vim S Concilij Tridentini Decretorum ſint incompatibiles, refert Garc. d. c. 5. num. 381.

λ Quarta. An his, qui duos Canonicatus ſimul abſque diſpenſatione Apoſtol. per triennium, & vltra detinet, vtroque ipſo iure excidat in vim d. Decretorum Concilij Tridentini? Congregatio iudicauit, ſi duos huiuſmodi Canonicatus ſimul retinere perrexit, vtroque eſſe ipſo iure priuatum. An vtriuſque

Digitized by Google

Canonicatus possessionem tueri, & defendere valeat possessor ex reg de triennali? Congregat. respondit vtique non posse refert Garsia, vbi proximè.

μ Quinta. Episcopus habenti vnum simplex beneficium, quod non sufficiat ad eius sustentationem, potest aliud simile conferre absque dispensatione Apostol. refert. Læli. Zechi de Republ. Ecclesiast. titul. de Beneficiatis, ad fin. Nicol. Garsi. dict c. 1. num. 310.

ν Sexta. Episcopus potest conferre secundum beneficium, si primum non sufficit ad sustentationem; sed si duo non sufficerent, non posse conferre tertium absque dispensatione Apostolica, refert Nic. Garsi. vbi proximè, & propter illud verbum *Aliud*, de quo in Concilio, dicit ita obseruari in Vrbe, Marc. Anton Genuens. d. c. 64. num. 3. De stylo tamen Curiæ, si duo non essent sufficientia ad commodam sustentationem, licere obtinere plura beneficia residentiam non requirentia, testantur Hoied. part. 2. cap 1. à num. 3. Azeued cons. 2. num. 1. Cened. ad Decretal. collect. 150. num. 1. Flam. de Resign lib. 3. quæst. 1. num. 141. Pat. Azor. instit. Moral. part. 2. lib. 6. cap. 11. quæst. 8. Perez de Lara de Anniuersar. & Capellan lib. 1. cap. 7. num. 12. & videtur sentire Zech. d cap. de benefic. vers. Ad dignoscendum verò, Zerol part. 1. verbo Beneficium §. 7. concl. 2. Quintanad. *Ecclesiast.* lib. 4. n. 119. Quòd Episcopus non potest dispensare, vt quis habeat duo beneficia simplicia, quorum alterum sit sufficiens, nec, si non sunt sufficientia, & requirunt residentiam personalem, veluti duos Canonicatus, resoluũt Zerol. d. § 7 concl. 7. Quintanad. lib. 4 num. 131. P. Azor. d. part. 2. lib. 3. cap. 7 quæst. 4 & l 6. c. 2. q. 6. P. Valer. Reginald d. lib. 30. tract. 3. n. 281. prope finem.

ξ *Commendata.*] Vide suprà sess. 7 cap. 4 & de incompatibilitate duarum Ecclesiarum commendatarum vide Hoied part I cap... num. 13.

ο Congregatio Concilij ita censuit: Non comprehenduntur in hoc decreto, qui cum Parochiali obtinent monasterium commendarum cum cura. refert Gonzal. ad regul. 8. Cancel. *Gloss.* 5. §. 8 n. 65.

π Congregatio Concilij ita censuit: Habens Parochialem, & monasterium in Commendam ad vitam, cui cura imminet animarum, alteram dimittere non tenetur, referunt Gonzal. vbi proximè, Zerol in praxi Episcop. p. 2. verbo Parochia §. 5. Nicol. Garsi de Benef p. 4. cap. 4.

ρ *Illi verò, &c.*] Vide P. Azor. instit. Moral p. 2. lib. 7. cap. 17. Collect. 870. Nicol. Garsi. p. 11. cap 5. c 19.

σ *Cogantur*] Vide P. Henriq. in summ. pag. 2. lib 14. cap. 17. §

Digitized by Google

in Glos. lit. C.* Nauar. in manuali. cap. 25. n. 129. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 48. lit. D. Feder. Scotum cons. 6. n. 3. 4. & 5. lib. 1. tom. 2. Camill Borrel. cons. 32. n. 65.

† *Quibuscumque dispensationibus.*] Vide Spino in suo Speculo test. gl. 3. princ. n. 75.

ꝛ *Infra spatium sex mensium.*] Vide Nicol. Garsi. d. p. 11. c. 5. n. 77. vbi resoluit, huic decreto non aduersari aliud, suprà sess. 7. de Reform. c. 4. quia hoc solum loqui affirmat de obtinentibus tunc plures parochiales, aut vnam Cathedralē, & aliam parochialem ex dispensatione seu vnione ad vitam, quibus iniunxit Concilium, quòd vna retenta, alias infra sex menses dimitterent, non tamen loqui de pluribus parochialibus beneficiis post Concil. obtentis, de quibus loquitur d. cap. 4. intrepidè resoluit.

ω *Ipso iure vacare censeantur.*] Quod accepto secundo beneficio vacat primum, & non potest tuta conscientia obtinere fructus primi beneficij, quamuis nulla detur sententia, nec fiat petitio, resoluit P. Henriq. in sum. l. 14. c. 56. §. 2. in fin. in Gloss. lit. O.

φ An obtinens plura beneficia ex dispensatione Papæ, sine causa tamen rationabili, sit tutus in foro conscientiæ? Vide Lodou. Lop. in instructor. Conscient. t. 1. c. 252. & seq. Nauar. cons. 31. de Constit. à n. 37. Cordub. in q. l. 1. q. 21. Conrad. in Respons. casuum Cons. q. 35. in addit. Didac. Perez ad Villadieg. de Irregul. c. 1. n. 13. Veg. p. 1. c. 36. casu 30. Fr. Emman. in sum. t. 1. cap. 31. n. 7. & 8. Hoied. p. 2. c. fin. n. 38. Tolet. lib. 5. cap. 81. Petr. Ledes. in sum. p. 9. tract. 7. cap. 1. circa 9. concl. & 11. P. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib. 9. c. 1. q. 7. 8. & 11. & lib. 5. cap. 3. q. 2. P. Valer. Reginald. in praxi for. pœnit. l. 30. tract. 3. c. 289. vers. Sextum dubium, P. Less. de Iustit. lib. 2. cap. 34. num. 151. cum seqq.

CAPVT XVIII.

Dum contingit Ecclesias Parochiales vacare, fiat examen per concursum præmissis edictis; describuntur qualitates eorum qui debebunt examinare. Si Ecclesia fuerit Iurispatronatus Ecclesiastici, & institutio pertineat ad Episcopum, quædam strictiùs erunt obseruanda, quàm casu quo Ecclesia fuerit Iurispatronatus laicorum, &c. Attentè hoc caput legendum & seruandum ad amussim.

&c EXpedit maximè animarum saluti, à dignis, atque idoneis Parochis gubernari. Id vt diligentiùs

Digitized by Google

gentiùs ac rectiùs perficiatur, ſtatuit ſancta Synodus, vt 1 cùm parochialis Eccleſiæ vacatio, 2 etiamſi cura Eccleſiæ, vel Epiſcopo incumbere dicatur, & per vnum, vel plures adminiſtretur, etiam in Eccleſiis patrimonialibus, ſeu receptiuis nuncupatis, in quibus conſueuit Epiſcopus 3 vni vel pluribus curam animarum dare, quod omnes ad infraſcriptum examen teneri mandat, per obitum, 4 vel reſignationem, etiam in Curia, ſeu aliter quomodocumque contigerit, & etiam ſi ipſa parochialis 5 Eccleſia reſeruata, vel affecta fuerit generaliter, vel ſpecialiter, etiam vigore indulti, ſeu priuilegij in fauorem S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, ſeu 6 Abbatum, vel 7 Capitulorum: 8 debeat Epiſcopus ſtatim, habita notitia vacationis Eccleſiæ, ſi opus fuerit, 9 inidoneum in ea Vicarium, 10 cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis aſſignatione, conſtituere; qui onera ipſius Eccleſiæ ſuſtineat, donec ei de Rectore prouideatur 11 9. Porrò Epiſcopus, 12 & qui ius patronatus habet, π intrà decem dies, vel aliud tempus, ab Epiſcopo præſcribendum, idoneos aliquot Clericos ad regendam Eccleſiam 13 coram deputandis examinatoribus nominet. Liberum ſit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint, eorum nomina deferre, vt poſſit poſtea de cuiuſlibet ætate, moribus, & ſufficientia fieri diligens inquiſitio. Et, ſi Epiſcopo, aut Synodo prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire, 14 per edictum etiam publicum vocentur, qui volent examinari. Tranſacto conſtituto tempore, omnes qui deſcripti fuerint, σ 15 examinétur τ ab Epiſcopo, ſiue, eo impedito, 16 ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinatoribus, 17 non paucioribus, quàm tribus, 18 quorum votis, ſi pares, aut ſingulares fuerint; 19 accedere poſſit Epiſcopus, vel Vicarius, quibus magis videbitur. Examinatores autem ſingulis annis 20 in dioeceſana Synodo ab Epiſcopo, vel eius Vicario ad minus ſex proponantur; 21 qui Synodo ſatisfaciant, & ab ea probentur. 22 Aduenientéque vacatione cuiuſlibet Eccleſiæ, 23 tres ex illis eligat Epiſcopus, qui cum eo examen perficiant; indéque ſuccedente alia vacatione, aut eoſdem, aut alios tres, quos maluerit, ex prædictis illis ſex eligat. Sint verò hi examinatores * Magiſtri, ſeu Dóctores,

σ inf. ſeſſ. vlt. de reform. c. 9.

Digitized by Google

ctores, aut Licentiati in Theologia, aut iure Canonico, vel alij Clerici, seu Regulares, etiam ex ordine mendicantium, aut etiam seculares, qui ad id videbuntur magis inidonei, iurentque omnes ad sancta Dei Euangelia, se, quacumque humana affectione postposita, fideliter munus executuros. *a* 27 *v* Caueántque ne quidquam prorsus occasione huius examinis 24 nec ante, nec post accipiant: alioquin simoniæ vitium tam ipsi, quàm alij dantes incurrant; à qua absolui nequeant, nisi dimissis beneficiis; quæ quomodocumque etiam antea obtinebant, & ad alia in posterum inhabiles reddantur. Et de his omnibus non solum coram Deo, sed etiam in Synodo Prouinciali, si opus erit, rationem reddere teneantur: à qua, si quid contra officium eos fecisse compertum fuerit, grauiter eius arbitrio puniri possint. φ &c. Peracto deinde examine renuncientur, quotcumque ab his 25 γγ idonei iudicati fuerint, 26 ætate; 27 moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis, *b* 28 ex hisque Episcopus eum eligat, quem cæteris † 29 magis idoneum iudicauerit * 30 atque illi, & non alteri, collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit eam conferre. 31 Si verò iuris patronatus Ecclesiastici erit, ac institutio ad Episcopum, & non alium pertineat, is, 32 ζζ ηη quem patronatus digniorem inter probatos ab examinatoribus iudicabit, Episcopo præsentari teneatur, vt ab eo instituatur. Cùm verò institutio 33 θθ ab alio, quàm ab Episcopo, erit facienda; tunc Episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem institutio spectat. 34 ιι &c. Quod si ius patronatus laicorum fuerit, debeat qui à patrono præsentatus erit, ab eisdem deputatis, vt suprà, examinari, & non, nisi idoneus repertus fuerit, admitti. In omnibúsque suprà dictis casibus 35 non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis, & ab examinatoribus approbatis, iuxta supradictam regulam, de Ecclesia prouideatur: nec prædictorum examinatorum relationem, quo minùs executionem habeat, μμ vlla deuolutio, 36 aut appellatio *, etiam ad Sedem Apostolicam, siue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, seu Episcopos, aut Metropolitanos, Primates,

a c. quando 24. dist.

b Sess. 25. cap. 9.

Digitized by Google

Primates, vel Patriarchas interpositâ, impediat, aut suspendat; alioquin Vicarius, quem Ecclesiæ vacanti antea Episcopus arbitrio suo ad tempus deputauit, vel forsan postea deputabit, ab eius Ecclesiæ custodia, & administratione non amoueatur, donec aut eidem, aut alteri qui probatus, & electus fuerit, vt suprà, sit prouisum. ,, ξ ξ aliàs prouisiones omnes, seu institutiones, præter supradictam formam † factæ, 37 surreptitiæ esse censeantur: non obstantibus huic decreto exemptionibus, indultis, priuilegiis, præuentionibus, affectionibus, nouis prouisionibus, indultis concessis quibuscumque a Vniuersitatibus, etiam ad certam summam, & aliis impedimentis quibuscumque. Si tamen adeò exigui reditus dictæ parochiales fuerint, vt totius huius examinationis operam non ferant: aut nemo sit, qui se examini quærat subiicere; aut ob apertas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facilè grauiores rixæ, ac tumultus possint excitari: 38 poterit Ordinarius, si pro sua conscientia cum deputatorum consilio ita expedire arbitrabitur, hac forma omissa, priuatum aliud examen, cæteris tamen, vt suprà, seruatis, adhibere. Licebit etiam Synodo prouinciali, si qua *in* supradictis circa examinationis formam addenda, remittendáve esse censuerit, prouidere.

a Sess. 25. cap. 9.

DECLARATIONES.

1 *Cùm parochialis Ecclesia vacatio.*] Hoc decretum non habet locum, quando contingit aliquam dignitatem vacare, cui parochialis est vnita accessoriè.

Si fuerit Capellania pro adiutoria in parochia sita, in ea conferenda seruatur hoc Decretum. Sicut & tunc, cum ex antiquissima consuetudine hæ parochiales solitæ essent commendari ad sex menses, & qui semel instituti fuerint etiam ad præsentationem, non possint amoueri ad nutum.

2 *Etiamsi cura Ecclesiæ.*] Etiam hoc seruatur in Ecclesiis Cathedralibus vel Collegiatis, in quibus exercetur cura animarum per Capellanos amouibiles ad nutum Capitulorum, vel per ipsosmet Canonicos absque examinatione ab immemorabili tempore, quo non obstante, omnes tenentur ad subiiciendum se examini Episcoporum.

In vacationibus Ecclesiarum parochialium, licet earum collatio pertineat ad Canonicos, edicta tamen, & examina ac electio

Digitized by Google

ctio personarum, quæ sunt magis idoneæ, propriè ad Episcopos ordinarios spectant, collatio autem parochialium ab his facienda est postea, ad quos antè pertinebat conferre.

Episcopo resignantes proprias parochias *in forma dignum*, resignent iudicio & prouisione vicinioris Episcopi.

3 *Vni, vel pluribus curam animarum dare.*] Sed non intelligitur hoc de Canonicis Cathedralis vel Collegiatæ Ecclesiæ, quibus cura animarum incumbit, & per quos ipsa cura animarum exercetur.

4 *Vel resignationem*] S D N. Greg. XIII. noluit licere Canonicis regularibus Congregationis Lateranensis, etiam de licentia sui Generalis, absque permissu Summi Pontificis assumere curam animarum, etiam ad tempus, multóque minus beneficium curatum ad tempus.

Decretum Concilij Tridentini quod dicit, vacationes omnes de Ecclesiis parochialibus, etiam per resignationem examine per concursum præuio ab Ordinario conferendas ei, quem aptiorem iudicauerit, locum non habet in resignationibus factis in manibus Papæ in fauorem certæ personæ, cùm non possint dici propriè vacare Itaque Concilium Tridentinum loquens de examine per concursum faciendo, non habet locum in vacatione parochialis per resignationem factam in manibus Papæ in fauorem personæ, quam idem Pontifex admiserit, & mandauit examinari & expediri *in forma dignum.*

Ei, qui exhibuit Bullam parochiæ sibi resignatæ Episcopo Cesenatensium, & reiectus est ab examine, de quo fidem examinatorum affert, iussum est eandem appellationem ad suffraganeum Rauennatensium deferre.

In prouisionibus faciendis de beneficiis ex caussa permutationis, non est necessarium hoc examen per concursum, potéstque apponi clausula: *vt non obstantibus beneficialibus*, dummodo permutatio sit vera, & non fraudulenta, nec de simplici ad curatum, nec in valore sit magna inæqualitas, vel aliquid simile; aliàs fieri debet examen per concursum. *Infrà §. In permutationibus*

Ad literas Episcopi non probantis examen eius Presbyteri, cui resignatio facta est, quia præsumptio est pro Presbytero, respondetur à Reuerendissimo Domino Datario, vt Episcopus testes examinet, & si quid contra eum habet, quod indignum ac inidoneum reddat, transmittat.

In concessione iurium in fauorem eius qui prætendit habere ius, nec examen, nec expressio beneficiorum, aut valoris est necessaria, si vera lis fuerit.

6 *Ecclesiæ*

Digitized by Google

5 *Ecclesiæ reseruata.*] In beneficiis curatis reseruatis Sedi Apostolicæ, quibusuis aliis, ex antiqua consuetudine Ordinarij proponunt edicta concursus, & à Sede Apostolica prouisio fit, & approbatur ab examinatoribus in Synodo Diœcesana deputatis, si prouidendus habet fidem approbationis suæ ab Ordinario. De hoc est bulla Pij V.

6 *Abbatum.*] Abbatis prouisione curata beneficia cùm vacarint, Ordinarij edicta concursus proponere debent.

Quoties aliqua Ecclesia parochialis vacauerit, ad quam Abbas aliquis habet ius nominandi, quemcumque Abbas nominauerit, eum ad examen Ordinarius admittere debet: si autem Ecclesiæ vacabunt ad morem rectorum, in quibus Abbas habet ius conferendi, eos, qui earum curationem suscipere volunt, Ordinarius probare debet, illo examinis genere, quod vocatur per concursum: neque Abbas eam ob caussam vllum examinis edictum proponere potest, neque illius officij partem vllam attingere: sed id totum pertinet ad Ordinarium, qui & ipse proponere debet edicta, & examinatores ex Concilio præfato deputatos adhibere, à quibus omnes istiusmodi concurrentes examinentur: quo examine confecto, ex his, quos vitæ integritas & doctrina commendabit, Ordinarius debet eligere magis idoneos, ac postea, Abbati relinquere, vt ex illis, cui maluerit, *curam* conferat.

Licet aliqui Patriarchæ habeant collationem Parochialium existentium in aliqua Diœcesi, Ordinarius tamen illius Diœcesis, edicta concursus proponere debet, & collatio postea legitima, & approbata debet fieri à Patriarcha. Habens itaque ius conferendi aliquas Parochiales, quæ sunt in diœcesi Episcopi suæ prouinciæ, non potest ea conferre, nisi his, qui approbati & examinati fuerint ab examinatoribus deputatis per Episcopum eius Diœcesis, in qua sitæ sunt istæ parochiales, & interim, dum dictæ Parochiales vacant, Episcopus illius Diœcesis in qua sunt, ius habet constituendi in eis vicarium cum congrua (arbitrio suo) fructuum portionis assignatione, qui dictæ *parochiæ* inseruiat, donec de Rectore fuerit prouisum: nec potest Patriarcha in aliena Diœcesi (licet ea sit Episcopi suæ prouinciæ) Capellanos ad animarum curationem constituere, nisi ad eiusdem Episcopi consensum, & examine eius præeunte, quod per eum, aut eius exequutorem faciendum est, & quandiu prædictus Episcopus prouincialis dicti Patriarchæ. Synodum Diœcesanam habebit, Patriarcha nihil potest aliter committere. Quamobrem Ecclesiarum Rectores, quorum electio ad ipsum Patriarcham spectat, aliique præterea, qui curam animarum in eis

Digitized by Google

eis gerunt vel Synodo non intersint, vel decretis Episcopi obtemperent. Nec potest idem Patriarcha alienos Episcopos in Diœcesim Episcopi sui prouincialis inducere ad Ecclesias benedicendas vel consecrandas, vel vt sacrum extremæ Vnctionis oleum conficiant, vel chrisma administrent, aut aliqua Pontificalia munia obeant atque exerceant, nisi de Episcopi, cuius ipsa Diœcesis est, consensu.

7 *Capitulorum.*] Etiamsi ad illos collatio, institutio, seu præsentatio pertineat.

Quando collatio parochialis ab immemorabili tempore pertinet ad Capitulum Cathedralis, vel Collegiatæ Ecclesiæ, vel ad alium inferiorem; occurrente illius vacatione pertinet edictorum appositio ad solum Episcopum, si in Diœcesi parochialis sita est. Imò verò vacante parochiali, si eius collatio spectat ad Archidiaconum, ius examinandi eligendique virum idoneum ac edictorum proponendorum ad Ordinarium spectat, non ad ipsum Archidiaconum.

Archidiaconus, cuius territorium est in vna Diœcesi, parochiales Ecclesias conferre potest tantum illis, quos Episcopus eiusdem Diœcesis, (in qua territorium est,) elegerit, magisque idoneos iudicauerit ex his, qui ab examinatoribus in Diœcesana Synodo deputatis idonei renunciati sunt.

Quoties autē vacauerit aliqua Ecclesia parochialis cuius collatio spectat ad Præpositum alicuius Collegiatæ, debet idē Præpositus curare, vt fiat edictum publicum, in quo sit adscriptus certus dies, & huius tenoris, videlicet: quod *protestatur se in ipsa Ecclesia conferenda Ordinarium Episcopum prauenire, ipsámque conferre illi, quem Episcopus idoneum elegerit ex iis quos examinatores approbauerint, atque ideò se ei denuntiare, vt edicta proponantur, & curet vt examen fiat suo tempore.* Infrà hoc cap. § *Porrò Episcopus.*

8 *Debeat Episcopus statim.*) Hoc examen agere, edicta proponere, & alias prouisiones facere, provt in hoc Decreto, spectat tantum ad Episcopum, & non ad alium inferiorem, vel Capitulum: non obstante etiam quod ipse inferior ex immemorabili consuetudine haberet huiusmodi ius cumulatiuè in loco suæ iurisdictionis, dummodo in ipsius Episcopi diœcesi posita sit etiam Vicarium constituere, & omnia alia facere, nisi inferior Ordinario haberet ius congregandi Synodum.

9 *Idoneum in ea Vicarium.*] Hic Vicarius debet habere custodiam & administrationem omnium bonorum Ecclesiæ, etiam illius, cuius institutio non ad Episcopum, sed ad inferiorem spectaret, non obstantibus his, quæ traduntur per Doct. *in c. eum vos, de Off. Ordin.*

Digitized by Google

Mercenarij quidam, ex antiquissima consuetudine ab Ordinario commendari solent ad sex menses sacerdotibus per vicinos præsentatis: quibus elapsis nunquam vel raro Sacerdos ipse prorogationem, vel nouam prouisionem requirit, sed vigore dictæ primæ expeditionis, ad Rectoris vel hominum libitum, in ipso munere iure persistit. At si vicini illi probarent legitimè ius patronatus validum, provt Concilium requirit *sess 25. c.9* permittendum esset illis præsentare instituendos, præuio tamen examine, ex hoc cap. ad denegandam expressè illi facultatem semel institutos amouendi ad eorum nutum.

Congregatio censuit, pro collatione & institutione harum Ecclesiarum curatarum seu deputatione Vicarij, *vt sess. 6. c. 2. & sess. 7. c 7 & c. 8* &c Cancellarium posse in singulas accipere mercedem suo labori conuenientem, quæ tamen pro scriptura, sigillo, & cæteris omnibus computatis vnum aureum non excedat, & dummodo ipsi Cancellario salarium nullum pro officio suo exercendo præstitum sit, & ex pecunia, quam accipit, nihil prorsus emolumenti collatores, aut institutores vllo modo directè, vel indirectè percipiant.

10 *Cum congrua.*] Duorum aureorum, (attentis certis circunstantiis,) pro singulis mensibus visa fuit congrua portio fructuum portionis in assignatione vt constitueretur. Et hoc *ipsum* potest, Sede vacante, Capitulum. Quod si in pensionis assignatione grauamen intulerit, poterit vnus Episcopus corrigere.

11 *Porrò Episcopus.*] Hoc examen omnino ad Episcopum Ordinarium spectat, in cuius Diœcesi parochialis est. Collatio autem fit ab eo, ad quem de iure spectabat, & si inferior haberet prouisionis ius cum Ordinario, debet, habita notitia vocationis parochialis, coram Notario declarare se velle dictam parochialem conferre, & ideò rogare Episcopum, vt proponat edicta, & hac ratione tuebitur prouisionis suæ ius. *Suprà hoc cap. §. Archidiaconum, & §. Quoties autem.*

28. April. 1594. Congregatio Concilij censuit, Vicarios perpetuos in parochialibus Capitulo vnitis non esse præuio concursu instituendos. Censuit quoque, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati admittere ad concursum aliquem habentem beneficium curatum: sed si is obtinuerit illud per concursum, & sic vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta noui concursus, pro beneficio illo vacante.

12 *Et qui iuspatronatus habet.*] Congregatio iamdudum censuit, hoc c. non requirere examen per concursum ad parochialem, quæ sit iurispatronatus laicorum validè; ideò admittendum ad

Digitized by Google

ad eam illum, qui intra tempus iurispatronatus laicis præfixum, fuerit ab ipsis præsentatus, si à deputatis examinatoribus idoneus repertus fuerit.

13 *Coram deputandis examinatoribus nominet.*] Cùm nominatio patrono Ecclesiæ facta fuerit, potest Episcopus etiam alios idoneos ad concursum admittere.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse occurrente vacatione beneficij curati, vocare & admittere ad concursum possidentem aliud beneficium curatum, sed non potest sine concursu, & si beneficium, quod possidet, obtinuerit ille per concursum, & postquam vacauerit primum beneficium per adeptam possessionem pacificam alterius curati, poterit Episcopus iterum ponere edicta pro concursu. 14. Iulij 1594.

14 *Per edictum etiam publicum vocentur, qui volunt examinari.*] Congregatio censuit, si vnus tantum ad concursum comparuerit intra triennium, posse solum examinari & aprobari.

Congregatio censuit illum qui termino lapso comparuit, minimè esse admittendum ad concursum parochialis. 9. Aug. 1593.

Item vnico comparente non debet prorogari terminus, & proponi aliud edictum, sed ille qui comparuerit, examini subiciendus est, & si idoneus repertus fuerit, eidem beneficium est conferendum, nisi qui descripti sunt, excusent se legitimo impedimento detineri, quo minus valeant ad concursum accedere: tunc enim poterit Episcopus legitimè terminum prorogare.

Item, si Episcopus semel edictum proposuit per concursum, & ex multis examinatis nullus repertus sit idoneus, licet Concilium non videatur necessariò requirere edictum per concursum, fuit tamen tutiùs iudicatum, aliud edictum proponi; & si nemo comparuerit idoneus, tunc alicui, præuio examine, sine concursu beneficium conferetur.

A reprobatione examinatorum datur appellatio ad effectum deuolutiuum, sed non ad suspensiuum: & qui transacto tempore comparuit, minimè est audiendus aut admittendus ad concursum.

Congregatio Concilij censuit, à reprobatione examinatorum dari appellationem ad effectum deuolutiuum à die sententiæ. Vrbinatensis. 4. Maij 1592.

Congregatio Concilij censuit. à reprobatione examinatorum, qui aliquem ex concurrentibus ad parochialem Ecclesiam vacantem minùs idoneum renuntiarunt, dari appellationem ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum. 7. Aug. 1600.

Congregatio Concilij censuit, beneficia curam animarum habentia, quæ verè sint dignitates, non subiacere concursui. 26. Ian. 1601.

Digitized by Google

Hoc Decretum de concursu, non habet locum in beneficiis, quæ Regularibus conferri consueuerunt.

Examen concursus in parochialibus est necessarium, etiam in illis locis, vbi sunt factiones & partialitates, ob quas timentur scandala in concursibus peragendis.

Doctor siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali.

Omnis cura, & diligentia adhibenda est, ne Episcopi iurisdictionis Venetæ, in parochialium vacationibus, non adhibeant examen per concursum, sed curandum est, vt Decretum Concilii Tridentini & motus proprij S D N. in huiusmodi omnino seruentur.

Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ parochialem perpetuo, sed accessoriè vnitam habet. *Infra hoc cap.* §. S D N

In parochialibus vacantibus per resignationem quam vocant in fauorem, concursus fieri non debet, cùm propriè non dicantur vacare, prouisiones tamen istarum Ordinariis committantur, qui examinatis, non autem per concursum prouisis, siue resignatariis, & idoneis repertis parochiales huiusmodi conferant.

In prouisionibus à Sede Apostolica specialiter factis *in forma dignum*, non est necessaria, nec de iure debet fieri examinatio, quæ fit per concursum. Adeo vt familiaris Papæ, qui de eiusdem commissione examinatus & approbatus fuit Romæ, ab Ordinario debeat haberi, tanquam si fuisset approbatus & examinatus ab ipsomet Ordinario.

Archiepiscopo Cæsar-augustano, qui noluit ad examen recipere habentem titulum parochialis à Papa per obitum in curia, aliàs ab ipso Archiepiscopo approbatum in eadem Ecclesia: scriptum fuit, vt vel ipse cum examinatoribus examinet *In forma dignum*, vel committat Ordinario viciniori.

Resignans parochialem cuidam, qui per multos annos in curia permansit, petiit vt examinaretur in curia, coram deputatis examinatoribus, & hoc istis Patribus concessum fuit

Habens Parochiam, si per triennium seruiuit ab Ordinario approbatus, modo non fuerint examinatores in Synodo constituti, remittatur examinandus ad ordinarium viciniorem, & simul ad eiusdem examinatores.

20. Ian. 1596. Congregatio Concilij censuit, in collatione Canonicatus, quamuis ex vnita sit parochialis, non oportere obseruari formam examinis per concursum.

S D.N. ex sententia Congregationis Conc declarauit examen, quod

Digitized by Google

quod ex decreto hoc faciendum est per concursum in collatione Parochialium, non oportere fieri in prouisione dignitatis nuncupatæ, licèt ei sit vnita Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnita auctoritate Sedis Apostolicæ, ac perpetua & accessoria sit. *Supra hoc cap. Examen.*

Petentibus Iesuitis, an Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita eorum Collegio, regi possit à deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt Illustrissimi Cardinales posse.

15 *Examinentur ab Episcopis.*] Licet Episcopis Capellanos seu coadiutores ad exercendam curam animarum deputatos à Capitulo, seu à quocumque id auctoritatis habente, examinare, nec permittitur illis, absque eius approbatione curam exercere, vel Sacramenta administrare.

Hoc Decreto comprehenduntur Parochiales, seculares, quarum collatio spectat ad Abbates & alios collatores inferiores.

16 *Ab eius Vicario Generali.*] Vicarius Sede Episcopali vacante, in locum examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere potest, sed curare debet, vt elapso anno alij in locum demortuorum sufficiantur seu eligantur, in Synodo alioquin pro legitimis non habebuntur, qui supererunt.

In permutationibus Ecclesiarum Parochialium, non requiritur examen: si tamen adsit aliqua inæqualitas numeri Parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo Parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse declaratum fuit, sed absque concursu. Itemque si fiat permutatio cum beneficio simplici, erit necessarium examen, sed non per concursum. *Supra hoc cap. §. In prouisionibus.*

17 *Non paucioribus, quàm tribus.*] Tres examinatores adhiberi omnino debent in Parochialibus etiam modici valoris. *Infrà hoc cap. §. Tres ex illis.*

Satisfit huic decreto, si tertius examinator examinauerit, & sit præsens in approbatione, licet votum suum non applicauerit.

In examine per concursum examinatores ex prædictis deputatis in Synodo adsint, & idem numerus à Conc. præscriptus in omnibus examinibus, tam ad minores, quàm ad maiores Parochiales seruandus est.

18 *Quorum vota.*] Licet Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secretè fieri debeant: magis tamen expedit, vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde

Digitized by Google

Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat, Titium approbatum idoneum, vt Romæ fit, secus verò reprobatum.

19 *Accedere possit Episcopus.*] In hoc casu Episcopus tantum, vel eius Vicarius habet votum decisiuum.

Episcopus non potest admittere in Parochialibus in suis manibus resignatis consanguineos, familiares, tam suos quàm resignantium, ex Bulla Pij V. anni eius 3. Kal. April.

28. Apr. 1595. Congregatio Concilij censuit, si ex duobus concurrentibus ad Parochialem vacantem, & à tribus examinatoribus Synodalibus examinatis, alter eorum ab omnibus tribus fuerit approbatus, alter verò ab vno approbatus, & à duobus reprobatus, debere vtique Episcopum tanquam magis idoneum eligere illum, qui omnia suffragia pro se tulisse proponitur, itaque in hunc modum ad electionem procedendum, atque approbato potenti acta omnia ab ipso Episcopo esse exhibenda.

20 *In diœcesana Synodo.*] Eligendi sunt in illa Synodo examinatores, qui examinent promoueri volentes ad Parochiales: eligendi sunt & iudices Ecclesiastici, quibus Ecclesiæ causæ ex Conc. Trid. Decreto committendæ sunt.

21 *Qui Synodo satisfaciant.*] Horum officium non expirat per mortem Episcopi.

Saonensis 1. Febr. 1593. Congr. Conc. censuit, examinatores synodales durare, donec alij in synodo deputati fuerint, verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerunt, officium omnium expirare.

22 *Aduenientéque vacatione,* &c] Datarius testatur Papam prouidere de beneficiis vacantibus in mensibus etiam non reseruatis, Sede Episcopali vacante, licèt de his nulla habeatur reseruatio, vel in corpore iuris, vel in extrauagantibus, vel in regulis.

23 *Tres ex illis eligat Episcopus.*] Hoc seruandum est tam in Ecclesiis tenuioris reditus, quam Parochialibus modici valoris.

Concil. Trid. non statuit præcisè, vt examinatores sint tres, sed quod non possint esse pauciores tribus. Itaque si tres sunt tantum examinatores, vota non possunt esse paria, sed singularia, quando singuli singula approbant.

Forosemproniensis 19. Aug. 1591. Congregatio Concilij censuit, licuisse Episcopo secundum ea, quæ proponuntur, eligere ex duobus inhabilibus inhabilem, quamuis vnum duntaxat suffragium examinatorum tulerit, illum tamen amplius erudiri curabit Episcopus.

24 *Nec ante, nec post accipiant.*] Quacumque etiam immemorabili consuetudine non obstante.

Congregat. Concil. censuit, examinatores minimè quidquam etam post examen accipere posse.

25 *Idonei.*

Digitized by Google

25 *Idonei iudicati fuerint.*]An obtinentem beneficium curatum oporteat esse Diaconum, vel saltem Subdiaconum, cùm intra annum debeat promoueri ad Sacerdotium? Congregatio censuit non oportere.

26 *Ætate.*] Episcopo Cremonensi postulanti an iis, qui à se scriptum Testimonium auferre volunt, quod sint idonea ætate administrandi Parochiales, dare debeant in genere, an in specie, illi Parochiæ? responsum est examinandos esse in genere.

27 *Moribus, doctrina.*] Præferendus minus doctus (modo idoneus, & quando eius mores sunt noti & approbati) doctiori, cuius vita ignoretur.

Congregatio Concilij censuit, relatione examinatorum renuntiantium vnum ex approbatis idoneum quoad scientiam tantùm, & quoad vitam, & mores approbationem reiicientium ad Vicarium Archiepiscopi, non esse satisfactum decreto d.c.18. sess 24. vers. peracto. 24. Maij 1601.

28 *Ex hisque Episcopus eum eligat.*] Non prohibetur, quod si vnus tantùm comparuerit in concursu, atque repertus fuerit idoneus, ei debeat Ecclesia conferri. *Supr. hoc cap. § Item vnico.*

29. *Magis Idoneum.*]Etiam casu quo collatio pertineat ad Abbates & alios inferiores collatores.

Congregatio Concilij censuit, examinatores synodales debere renuntiare quotquot idoneos repererint ad vacantem Parochialem Ecclesiam gubernandam, sed ad Episcopum, non autem ad eosdem examinatores pertinere, iudicare, quis inter eos sit magis idoneus. 5. Apr. 1598.

Congregatio Concilij censuit, non pertinere ad examinatores, sed solum Episcopum iudicare, qui ex concurrentibus ad Parochialem vacantem sit magis idoneus. Conchen sis 1599.

30 *Illi, & non alteri collatio Ecclesiæ ab eo fiat, ad quem spectabit.*] Constitutiones Sanctæ memoriæ Pij V. super collatione Parochialium Ecclesiarum 15. Kalend. April. 1566. S.D.N. Gregor. XIII. audita relatione Congregat. Concilij respondit, non habere locum, nisi in iis Diœcesibus, in quibus fuit coacta Synodus Diœcesana, & in ea iuxta formam huius c. fuerunt deputati examinatores.

31 *Si verò iuris patronatus.*] Idem dicendum est & obseruandum in collatione & institutione Iuris patronatus mixti, scilicet partim Laici, partim Ecclesiastici.

Non habet locum hoc decretum contra institutionem & fundationem, nam seruanda est lex in institutione & fundatione posita, attamen præsentatus est examinandus, & approbandus ab

Digitized by Google

Ordinario, citra concursum, siue id repugnaret institutioni, siue fundationi.

Episcopus instituere debet in beneficio præsentatum ab Ecclesiæ Patrono, si digniorem elegerit, ex approbatis ab examinatoribus.

Montis regalis 6. Augusti 1593. Congregatio Concilij censuit, etiam in iure patronatus, quod pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna ad Ecclesiasticos, seruandum esse concursum ex Decreto cap. 18. sess. 24.

22. Apr. 1598. Congregatio Concilij censuit, beneficia curata iurispatronatus Ecclesiastici esse conferenda præuio concursu, ad eúmque omnes qui concurrunt esse admittendos, tametsi à Patronis non fuerint nominati, ideóque appellationem præsentatorum ab ipsis Patronis Ecclesiasticis prætendentium alios ad concursum admitti non debere, concursum, dummodo aliàs legitimè constitutus, & habitus fuerit, impedire non potuisse.

Die 6. Apr. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decretum cap. 18. Sess. 24. de Reform vers. si verò iurispatronatus, non habere locum aduersus Parochialis institutionem, vel fundatio vestigare præsentati idoneitatem, si præscripta fuerit, eam vtique omnino esse obseruandam; ceterum iuspatronatus debet hoc casu ab ordinario examinari, & approbari circa concursum, quamuis lex fundationis repugnaret.

32 *Quem patronus digniorem inter approbatos*] Ad eundem Patronum Ecclesiæ spectabit (quando duo æquè idonei ab examinatoribus fuerint iudicati) eligere vtrum voluerit ex approbatis.

Si beneficium curatum Iurispatronatus Ecclesiastici mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacauerit, Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione Patronorum debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere instituendum cum fide Ordinarij; sicut fit in aliis curatis, quæ non sunt de Iure patronatus.

18. Apri. 1594. Congregatio Concilij censuit, si institutio ad Parochiales Ecclesias Iuris patronatus Ecclesiastici facienda sit à summo Pontifice, ius eligendi digniorem ex approbatis ab examinatoribus Synodalibus spectare ad Episcopum, sicuti pari modo electio spectat ad eundem Episcopum quando ab eodem Pontifice collatio parochialium facienda sit.

Ciuitatensis 26. Augusti 1593. 11. Ian. 1594. Congregatio Concilij censuit, ad patronum parochialis Ecclesiæ, quæ Iuris patronatus Ecclesiastici sit, si institutio ad Episcopum pertineat, eligere digniorem inter probatos ab examinatoribus Synodalibus: si autem institutio non ad Episcopum

Digitized by Google

pum, sed ad alium spectet, debere Episcopum eligere digniorem, & hunc teneri ipsum Patronum præsentare.

33 *Ab alio, quàm Episcopo hoc seruetur.*] Etiamsi institutio esset facienda à Papa, quia tunc solus Episcopus eligit. Ita Congregatio censuit, & Sanctissimus voluit, quia Episcopus melius cognoscit personas.

Congregatio Concilij censuit, verba illa, *ab alio*, posita in c 18. sess 24. de Reform vers.cum vero,&c.intelligenda esse in inferiori collectore. Nullius 29. Ian. 1593.

Si institutio istarum Parochialium de Iure patronatus Ecclesiæ ad inferiores pertineat, licet ad exemptos, etiam Abbates, nihilominus Episcopus ordinarius debet edicta concursus proponere, & tunc inferior instituat magis idoneum approbatum ab Episcopo; quod si secus factum fuerit, collatio est nulla.

34 *Quod si Iuspatronatus Laicorũ.*] Speciale est in iure patronatus Laicorum, vt non requiratur concursus in collatione Ecclesiæ Parochialis: sed si ea sit Iurispronatus partim Ecclesiastici, partim Laici, seruanda est forma examinis per concursum hîc posita, sicut Concilium præscribit in conferenda Parochiali, quæ sit iuris patronatus merè Ecclesiastici. Idem dicendum est, quando iuspatronatus ex duabus partibus pertinet ad Laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum.

Eueniente vacatione Parochialium de Iurepatronatus Laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantũ, vt ex his qui peracto examine idonei ab examinatoribus renunciati sunt, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum instituat, iuxta hoc Decretum.

Poterit & debebit Episcopus cogere prouisos post Concilium de beneficio Iurispronatus ad ostendendum titulum prouisionis, & eos, quos inuenerit habere Parochiales huiusmodi sine approbatione, Ordinarius admittet ad nouum examen, & eis idoneis repertis dabit confirmationem.

Rector semel deputatus non poterit ad nutum amoueri à Patronis, etiamsi allegarent se esse in possessione ita faciendi, & Ius patronatus esset alicuius Communitatis, sed perpetuò illius Ecclesiæ remanebit. Hoc idem fuit declaratum in præsentatione Communitatis Campi Tosti, quæ allegabat antequam consuetudinem amouendi Rectorem ad libitum

Congreg Concilij censuit inter plures à Patrono ad Parochialem iuris patronatus laicorum cumulatiuè præsentatos obseruandam esse formam examinis per concursum. 20. Iun. 1600. 29. Iun. 1600.

Congregatio Concilij censuit, in collatione Parochialium,

Digitized by Google

quæ iure deuolutiuo conferuntur, seruandam esse formam examinis per concursum, quia Patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, iuris patroni illa vice exclusi, res cedit ad ordinarij potestatem.

Die 16. Ian. 1595. Congregatio Concilij censuit, quod sit plures fuerint præsentati super parochiali de Iure patronatus Laicorum existente, requiratur per concursum inter eos præsentatos tantum, vt ex his, qui peracto examine idonei ab examinatoribus Synodalibus renuntiati fuerint, Episcopus eum eligat, quem ceteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alterum instituat.

35 *Non cuiquam alteri, quàm vni ex prædictis examinatis.*] Iurisdictio & quasi possessio immemorabili tempore præscripta à Capitulo exerçendi curam in ciuitate, per deputandos ad id Capellanos adiutores ad nutum amouibiles, non possunt officere quo minus deputatos post Concilium, liceat Episcopo huiusmodi examinare, & approbare.

36 *Aut appellatio.*] Datur nunc appellatio ex Bulla Pij V. quæ incipit, *In conferendis*, casu videlicet eo quo Episcopus minus habilem posthabitis magis idoneis post examen per concursum debitum elegerit Etenim ij qui reiecti fuerint, à mala *electione* huiusmodi ad Metropolitanum, aut exemptus, *ad viciniorem* Ordinarium, &c.

37 *Subreptitia esse censeantur.*] Examen omissum in Parochialium Ecclesiarum, factum post publicationem Concilij Tridentini, & prædictæ Parochiales ita collatæ vacant, earúmque collatio ad Sedem Apostolicam spectat.

38 *Poterit Ordinarius, si pro sua conscientia, &c.*] Ex hoc verbo, *Ordinarius*, intelligitur hoc decretum locum habere etiam in aliquibus inferioribus Prælatis: siquidem inferior Episcopo, sed qui omnimodam habet iurisdictionem Episcopalem, nec alicui subditur, sed immediatè Sedi Apostolicæ subiectus, nullius Diœcesis proprium territorium habens, si habet ius congregandi Synodum, & legitimè constet illum congregasse & elegisse examinatores, poterit concursum instituere, examinare, ac Oeconomos Vicarios deputare, denique omnia illa, quæ per hoc Decretum Episcopo præcipiuntur, præstare.

Episcopus vacante Parochiali, proposuit edicta ex hoc c. & infra decem dies, quatuor comparuerunt, qui adscripti fuerunt iuxta formam Concilij, sed in die pro concursu & examine deputato, duo tantum ex ipsis quatuor comparuerũt, qui examini se subiecerũt, & idonei reperti sunt, dubitatũ itaque fuit, an examen prædictũ subsisteret, ex quo duo alij adscripti non fuerunt

Digitized by Google

runt examinati, cùm Concilium præcipiat, quod omnes adscripti examinentur? Congreg censuit examen istud validè subsistere, quia verba Concilij intelliguntur, quatenus veniant ad examen, aliàs in potestate vnius esset nolle venire, impediréque ne vlterius procederetur, quod dici non debet.

Qui, cùm non sit examinatus, obtinet Parochialem (in qua virtute huius Concilij nullum ius habet) si examini se subiicere vult; audiendus est, & idoneus repertus, admittendus seu confirmandus.

Congregatio censuit, inferiorem Episcopo, qui omnimodam iurisdictionem habeat Episcopalem, nec alicui subdatur, & sit immediatè subiectus Sedi Apostolicæ, nullius Diœceseos proprium habeat territorium, habeátque ius congregandi Synodum, & legitime constet illam congregasse, & delegisse examinatores, vtique posse concursum instituere, examinare, & approbare, & Oeconomos, ac Vicarios deputare; omniaque alia agere, quæ *cap.* 18 *sess.* 24. *de reform.* continentur. 5. Decem. 1594.

Ex Bulla Pij V. Quæ incipit, In conferendis, *desumuntur sequentia.*

COllationes, prouisiones & quasuis deputationes parochialium Ecclesiarum ab Episcopis, Archiepiscopis, & à quibuscuis aliis collatoribus tam Ordinariis, quàm delegatis, & S.R.E. Cardinalibus, & Sedis Apostol. delegatis, vel Nuntiis præter & contra formam Concil. Trident. traditam, præsertim in examine per concursum faciendo præscriptam, factas, aut in futurum faciendas; nullas, irritas & nullius valoris, vel momenti fore & esse, nullúmque ipsis ius aut titulum etiam coloratum possidendi præbere volumus. Et parochiales Ecclesias huiusmodi, vt prius ante collationes istas vacabant, etiam nunc vacare, eásque omnes pro tempore sic vacantes, nostræ & Sedis Apostolicæ, & non aliorum quibus ius conferendi, (præterquam si sit Episcopus, vel Archiepiscopus, qui curam dicti examinis iuxta Decret Concil. Trid. habere non debent,) competit, dispositioni reseruamus.

Si Episcopus minus habilem, posthabitis magis idoneis post examen per concursum habitum elegerit, possunt ij, qui fuerunt reiecti, à mala electione huiusmodi, ad Metropolitanum, vel si ipse eligens fuerit Metropolitanus, aut exemptus, ad viciniorem Ordinarium, vti Sedis Apostolicæ delegatum, aut aliàs ad dictam Sedem Apostolicam appellare, & præelectum ad nouum examen coram ipso appellationis iudice, & eius examinatoribus prouocare. Constito verò de prioris eligentis irrationabili iudicio, eóque

Digitized by Google

eóque reuocato; Parochialis magis idoneo per eundem iudicem appellationis auctoritate Apostolica, (quatenus collatio ad Episcopum, à quo fuit appellatum, spectaret,) conferatur: aliàs eidem magis idoneo per iudicem appellationis approbato conferenda remittatur ad eum, ad quem collatio, prouisio, vel institutio spectabit. Hæc tamen appellatio interposita interim non impediat aut suspendat, quo minus electio per Ordinarium primo loco facta debitæ executioni demandetur, & prouisus ab eadem Ecclesia, caussa appellationis huiusmodi pendente, non amoueatur. Et si quis à sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandũ esse, tunc ad Sedem Apostolicã appellabit: si quid secus in præmissis omnibus, & singulis actum aut intentatum fuerit, irritum est inane. *Hac bulla publicata dicitur Kal. Apr.* 1567.

REMISSIO.

* Vide Flam. de resign lib. 1. q. 7 n 7. & lib. 8. q. 9. n. 77 cum seqq. Gonzal. ad reg 8 Cancell gl. 6. n. 121. cum seqq Latè Nicol Garc. de benefic p. 9 c. 2. à n. 103. Fr. Petr. de Ledesma in sum. p. 2 tr 7. c. 1. concl. 7. à princ. & præcipuè diffic 13. cum seqq. * & Farinac. in præsenti. Vide etiã Constit Pij V. incip. In conferendis: cuius in proposito meminit Rota nouiss dec. 672. & 674 & latè explicatur in dec. 673 & 618. in recollectis à Farin. Azeued in l. 1 tit. 16. de los Protomedicos examinatores, lib. 3. recop. n. 4. Vide quoque decis. 323. in 2. p ciuil Farin. in recentioribus n. 1. 6 & 8.

Decisiones Illustriss. Cardinalibus sacræ Congregat. adducta à Doctoribus infrà citatis.

PRima est. Doctor, siue Licentiatus in Theologia, siue in iure Canonico, & in publica Vniuersitate graduatus, nõ excusatur ab examine, quando petit prouideri de aliqua Ecclesia parochiali, referũt Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gl 4. n. 90 Nic. Garc de benef. p. 9 cap. 2. n 103 & resoluunt Lambertin. de iurepatron. p. 5. lib 2. q. 11. art. 3. n. 5. Fusc. de Visitat. lib 2. c. 5. n. 10. Rebuff de priuileg. scholar priuil. 86. n. 4. Flamin. de resign. lib 8. q. 9. n. 83. & seqq. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verb Doctor, § 1. Marc. Ant. Genuens. in praxi Archiep Curiæ Neapol. c 65. n. 1. ad fin. P. Less. de iustit l. 2. c. 34 n 82. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant in summ. Bullarij verbo parochialium beneficiorum collat q. 1. plures ex antiquioribus refert Cened ad Decret collect 15. n. 5.

γ Secunda. Hoc decretum non habet locum in resignationibus factis in manibus Papæ in fauorem, referunt Flamin. de resignat. l 1 q 7. n. 7 Gonzal. ad reg 8 Cancell. gl 6 n. 121. cum seqq. vbi etiam resoluit, quòd resignatarius prouisus à Papa, vel mandatum

Digitized by Google

tum de prouidendo in forma dignum obtinens, duntaxat examinari debet absque concursu, & approbari, si idoneus repertus fuerit ad curam animarum, siue resignatarius sit præsens in Curia, siue absens in partibus, de quo etiam vide Guttier. Canon. lib 2. c. 11 n. 1. Zerol p. 1. verbo parochia, §. 2. dub. 5. & 6. Marc. Anton. Genuens. d c. 65. n. 1. & 2. Prosper de August. vbi supr. q. 3. P. Less. d. lib. 2 cap. 34 n 84.

ד Tertia In permutationibus, quæ fiunt de beneficio simplici, & curato licèt non sit necessarius concursus, examen tamen necessarium est. In permutationibus tamen Ecclesiarũ parochialium non requiritur examen: si verò adsit magna inæqualitas numeri parochianorum, vel permutantes non fuissent examinati eo tempore, quo parochiales adepti sunt, tunc eos examinandos esse, sed absque concursu, refert Garc. d. p. 9 c. 2. n. 165. & vide Flamin. d. q. 9. n 95. Læli Zech. de Republ. Ecclesiast. c. 28. de parocho, n. 6. Genuens. d. c. 65. n. 2. Prosper de August vbi supr. q 3.

ה Quarta. Examen concursus non est necessarium in dignitate, quæ parochialem perpetuò & accessoriè vnitam habet, refert Garc. d. c 2. n. 193. Anastas Germon de indultis Cardin § quibusuis, n. 7. Steph. Gratian. discept forens c. 273. n 48. * & Io. Aloys. Ricc. in sua prax. curiæ Archiepisc. Neapol decis. 490.

ו Quinta. Examen concursus non debet fieri in prouisione dignitatis Abbatiæ, tametsi vnita sit ei parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apostol. ac perpetuò, & accessoriè facta sit, referunt Garc. d. cap. 2. n. 193. Gonzal. ad reg. 8. Cancell gloss. 5. §. 7. n. 13. & gloss. 6. n. 162 Prosper de Augustino d q. 3. P. Less d. c. 34. n 82.

ז Sexta. In dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis Collegiatis, non est necessarium examen per concursum, quale requiritur in parochialibus Ecclesiis, refert Garc. d. cap 2. num. 195.

ח Septima. Hoc decretum de concursu non habet locum in beneficiis Regularibus, quæ Regularibus conferri consueuerunt, referunt Gonzal. ad reg 8. Cancell gloss. 6. num. 162. Garc. d. cap. 2. cap. 2. n. 197. & 198.

ט Octaua. In prioratibus Regularibus habentibus curam animarum solitis commendari sæcularibus, non requiritur concursus, refert Garc. d cap. 2. n. 199.

י Nona In Vicariis perpetuis parochiarum vnitarum non debet fieri concursus, sed solùm ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ parochialis est vnita, & annexa, deputandi, & instituendi sunt, refert Garc. d. cap. 2. n. 289.

כ Decima.

Digitized by Google

λ Decima. Hoc decretũ habet locum etiam quod Parochiales litigiosæ sint, quando in illis Summus Pontifex noluerit collitigantem subrogare, vel ius demortui in aliam transferre, nisi constet Sanctitatem suam voluisse dicto Decreto Concilij derogare. refert Nicol. Garsi. d. c. 2. n. 170. vide tamen Gonzal. ad ad reg. 8. Cancel. gl. 6. n. 142.

μ Vndecima. In Parochialibus, quas quis acquirit per regressum, non est necessarium examen, quod intelligendum, si eam possederit, secus si eam nunquam possederit. refert Nicol. Gal. d. c. 2. num. 168.

† Plures alias decisiones Sacræ Congregationis scitu dignissimas refert Prosper Farinac. in recollectis ab eo circa istum textum à fol. 376. & aliquas etiam retulit Stephan. Gratian. tom. 2. disceptat. forens. cap. 11. n. 35. & quatuor sequentibus.

» *Vel per resignationem etiam in Curia.*] Intelligi de resignatione simplici, non verò de illa, quæ fit in fauorem, resoluit Gonzal. d. gl. 6. n. 122. & seqq.

ξ *Etiamsi ipsa Parochialis Ecclesia reseruata, vel affecta fuerit.*] Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit. In beneficiis curatis reseruatis Sedi Apostol. & quibusuis aliis, etiam ex antiqua consuetudine, Ordinarij proponant edicta concursus, & à Sede Apostolica prouiso fiat approbato ab examinatoribus *in Synodo* Diœcesana deputatis, si habet fidem approbationis ab Ordinario, referunt Anast. Germ. de Indultis Card §. Quibusuis n 17. Flam. de Resignat. lib. 10. q. 7. n. 12. Gonzal. de gloss. 6. n. 112. Nicol. Garsi d. c 2. n 154.

ο *Porrò Episcopus.*] Quòd hic etiam intelligatur Abbas, qui habet ordinariam iurisdictionem, refert decidisse sacram Cardinalium Congr. Flores Var. lib. 3. q. 24 n. 21.

π *Intra decem dies.*] Quòd etiam vltra alios decem dies poterit prorogari, sed non vltra, ex Bulla Pij V. & Concil. Cusent. & Mediolan. Prouin. refert. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Parochia, §. 1. dub. 3.

ϱ Sacra Card. Congregat. ita censuit: Si termino elapso alter superueniat, vt res integra sit, admittendus est, referunt Gonz. ad regul. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. num. 1115. Nicol. Garsi. d. cap. 2. num. 206.

* *Per edictum etiam publicum, &c.*] Vide Ric. collect. 1569. in fi. qui refert cautelam seruandam ab inferioribus, quibus competeret ius conferendi aliqua beneficia curata, cuius etiam meminit Farinac. in præsenti fol. mihi 383. super verb. Porrò Episcopus.

ϛ *Ab Episcopo, sine eo impedito, ab eius Vicario generali.*] Quòd per

per hæc verba non tollatur, quin coram Vicario possit fieri examen, etiam Episcopo non impedito, sed posita esse ad denotandum conuenire, quòd ab ipso Episcopo cessante impedimento fiat examen, resoluit Garsi. d. c. 2. n 117.

† *Non pauciores quàm tribus.*] Vide Rotam nouiss. decis 672. n 4. in recollectis à Farinacio.

* *Sint verò hi examinatores.*] Vide Peregrin. cons. 3. num. 19. vol. 2.

τ *Caueántque ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec antè, nec pòst accipiant.*] Vide Zerol d. verbo Parochia, §. 2. dub. 11. P. Soar. de Relig. lib 4. de Simonia, c. 56. n. 1. Nicol. Garsi. d p 9. c. 2. n. 368. cum seqq. vide quæ tradunt Menoch. de Præsumpt lib. 5. q. 8 n. 7. Anton. Gabr. lib. 1. de Præsumpt concl. 13. n 6 cum seqq optimè Farin cons 75. n. 3. & 48. bene Petr. Ledesm. d. c 1. concl. 7. prope finem.

υ Sacra Cardin. Congreg. ita censuit: Non potest Ordinarius statuere aliquod stipendium, etiam minimum, examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium, & si Synodus diœcesana secus statuerit, decretum esse irritum, & nullum, refert Garsi. d. p. 9. c. 2. n. 374. contrarium tamen in Ecclesiis Hispaniæ communi vsu receptum esse testatur Pet. de Ledesm. d. concl. 7. prope finem, vers. *La difficuldad.* p. 159.

φ *Peracto deinde examine, &c.*] Sequuntur decisiones Illustriss. Card. Sacræ Congreg adductæ à Nicol. Garsi. in locis infrà citatis.

χ Prima. Examinatores peracto examine debent eos ex communi sententia renunciare Episcopo, quos idoneos reperient, refert Nicol Garsi de Beneficiis, p. 9. c. 2. n. 104.

ψ Secunda. Non spectat ad examinatores, sed ad Episcop. eligere ex aprobatis magis idoneum, refert Garsi. d. c. 2. n. 108.

ω Tertia Examinatores debent solùm renunciare duos, vel tres, verbi gratia, examinatos idoneos, deinde Episcopus absque votorum calculo, sed suo iudicio eligere debet digniorem, refert Garsi. d. c 2 n. 109.

αα Quarta. An si pluribus examinatis aliqui vltra dimidiam vocum fuerint consequuti, & sic probati, & vnus omnia suffragia prospera reportauit, Episcopus facta per examinatores relatione possit, postposito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui vltra dimidiam partem vocum habuerunt, cùm omnes approbati dicantur? Respondit Congregat. posse, refert Garsi. c. 2. n 109.

ββ Quinta. Licèt Concilium non expresserit, an vota examinatorum palam, aut secretè fieri debeant, magis tamen expedit,

vt

Digitized by Google

vt examinatores palam inter se sua vota conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, refert Garsi.d cap.2. num.107.

γγ *Quotcumque ab hù idonei iudicati fuerint ætate, moribus,* &c.] In dubio spectare ad examinatores renunciare, quis sit magis idoneus, dicit Zerol. in práxi Episcop. p.1. verbo Parochia.§.2. in princip. Et examinatores ab Episcopo, vel Vicario, quibus beneficia prouideri icumbit, acersitos, teneri significare, & subscribere quis sit dignus, & quis dignior, sub peccato mortali, tenent Barthol. Medin. in sum. lib.1.c 14. §.32. Fr. Ludou. Lopez in instruct. conscient. tom 1. cap.127. Petr. Ledesm in sum.tract.7.c.1.concl.7.diffic.13.† Vide Rotam Rom. decis.654. n.1.& seqq.& decis.655.in princ.in recollectis à Farinacio.

δδ Primò præferri graduatum in aliqua scientia dicit Caputaq decis.277.part.1.& Pute.decis 200.lib.3.* quos refert.& sequitur Rota nouiss. decis.677. n.1. in recollectis à Farinacio] Secundò originarium cuiuitatis,† Deci.Pariſ & alij citati à Rota decis 628.in princ. & in d decis.677. n.1. in fin. in recollectis à Farinac.] Bellarmin. decis.591. & posse eligi dignum de gremio Ecclesiæ, posthabito digniore, iuxta l in Ecclesiis, Cod. de *Episcopis* & clericis, resoluit Pat.Valer.Reginaldin praxi *fori* pœnitentiæ, lib.30 tract 3 n.200.3 Præferri magis literatum asserit Farinacius.Rom. decisione 6774. Maiori habilitate prædituin, veluti prudentia integritate, & maturitate, refert Farin. decis.638. & præferri minùs dignum, quando in eo concurrunt pietatis, misericordiæ, vel vtilitatis publicæ argumenta, testatur Pat.Valer Reginald d n 290.5. Præferri minùs doctum, modo idoneum, quando eius mores sunt noti,& approbati, doctiori, cuius vita ignoratur, referunt Gonzal.ad reg 7. Cancell. gl.4.n. 112.& Garsi.d. part.9 cap.2. num.111. Et quòd peccatum mortale committatur, quando alter dignus eligitur, prætermisso digniore, tenent Sot. lib.3.de Iustit quæst.6. art 2. Cou.in reg. peccatum,p.2.§.7.n.4.Petr.Nauarr.lib 2.de Restit.c.2.num.120. Valent.2.2.disp.5.q 7.puncto 2.§.2.quæritur,P.Azor.inst.Moral. p 2.lib.6 c.15 q.1.Pat.Valer.Reginald.d tract.3.n 195. Sayr.decis.22.de Pœnitent. Alexand. Raudens decis 35. Aloys. Ricc. in collect. decis p 4 collect 931. Stephan. Gratian. decis.97. vbi resoluit, non teneri ad restitutionem, nisi quando beneficium debetur digniori, ex aliquo statuto, vel lege.

ee An prouisio Parochialis sit nulla, si examinatores relationem fecerint solùm de literatura, examen verò circa mores, ætatem, & reliqua, Episcopo relinquatur? Resoluit Congreg. censuisse

Digitized by Google

censuisse teneri facere relationem circa mores, ætatem, & reliqua, Nicol. Garc. de benefic p. 5. cap. 7. n. 11. vers. Ad tertium, & p 6 cap 2. n. 238.

† *Episcopus eum eligat, quem cæteris,* &c.] Vide Ioan. Guttier. in pract. quæst. cap. 11. ex num. 11. lib. 2. Medicis de acquir rer dominio, gloss. 2. p. 3 n. 63. Caualcan. decis. 11. n. 1. p. 3.

* *Magis idoneum iudicauerit,* &c] Vide omnino Rotam nouiss. decis. 672. in recollect à Farinacio, & decis 40 in num 4. de qua per Farin part 1. ciuil.

‡‡ *Is quem patronus digniorem inter approbatos ab examinatoribus iudicabit,* &c.] Vide Nauarr cons. 5 de iurepat Marc. Anton. in praxi Archiep Curiæ Neapol. c. 65. n. 5. Zerol. in praxi Episc. p. 2. verbo iurispatronatus, §. 10 P. Azor instit. moral. p 2 lib. 6. cap. 21 q. 15. Alexand. Raudens. Pisana decis. 33. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 2. collect. 278.

§§ Sacra Cardinalium Congregatio ita censuit: Si Ecclesia parochialis sit iurispatronatus partim Ecclesiæ, partim laici, seruanda est forma examinis per concursum hîc posita, quam Concilium præstitit in conferenda parochiali, quæ sit iurispatronatus merè Ecclesiastici: & idem dicendum est, quando iuspatronatus pro duabus partibus pertinet ad laicum, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum, referunt Gonzal. ad reg. 8. Canc. gloss. 6 n. 135. Garc. d. p 9 c. 2. n. 278.

θθ *Ab alio.*] Sacra Cardinalium Congregatio censuit verba illa *ab alio*, intelligenda esse de inferiori Collatore, refert Garc. d cap. 2. n. 275.

ει *Quòd si iuspatronatus laicorum fuerit*, &c.] Vide Flamin. de resign. lib 8. quæst 9. num. 111. Zerol. in praxi Episc. part. 1. verbo parochia, § 7. pag 271. Læli Zechi de Republ Ecclesiast. cap. 28. n 6 p. 325. † Stephan. Gratian. disceptat. forens. tom. 2. cap. 211. ex n. 30.

κκ Sacra Card. Congreg. ita censuit: Examen per concursum fieri non debet in vacatione parochialium, quæ sunt iurispatronatus laicorum, sed sufficit, quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatoribus in diœcesana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur, provt statuit hoc Conc. Trident. non possunt tamen patroni, quacumque consuetudine contraria non obstante, ad nutum amouere semel institutos, & Rectorem deputatum, referunt Flamin. de resign. lib 8. q 9. n. 111. Zech de c. 28 de parocho, n. 6. Marc. Ant. Genuens. d. c. 65. n. 2. P. Less. d. instit. lib. 2. cap. 34. n. 58. & 81. Gonzal. ad reg. 8. Cancell gloss. 6. n. 234 Garc. d. p. 9. c. 2. n. 355.

λλ Sacra Card. Congr. etiam ita censuit: Veniente vacatione

Digitized by Google

parochialium de iurepatronatus laicorum, quando plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantùm, vt ex his, qui facto examine idonei ab examinatoribus renunciati fuerint, Episcopus eum eligat, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alium instituat, iuxta hoc decretum, referunt Gonzal.d.gloss.6.n 138. Garc.d.cap.2.n 256.

μμ *Vlla deuolutio, aut appellatio,* &c.] Vide Azeued.ad l.1.n.4. tit.16.lib 3. nouæ recopil. pag.376. Gonzal. ad reg.8. Cancell. gloss.9. §.1.in annot.contra nullit num.186.& 209 & d gloss 6. num 163 cum seqq. vbi quid in secunda instantia. * Vide Nic. Garc.de benef p 9 cap.2 n 239. Ricc.in prax curiæ Neapol.resol. 348. Steph Grat decis 97 n 17.

νν *Alias, prouisiones omnes,*&c.] Vide Zerol.in praxi Episc.p 1. verbo parochia § 2 pag 270. Comprehendere etiam prouisiones Papæ dicit Garc.d cap 2.n.366.

ξξ Sacra Cardin Congregat. censuit, collationem parochialis factam sine examine per concursum, esse nullam, & irritam, & præfatas parochiales eo modo collatas vacare, earúmque collationem ad Sedem Apostolicam spectare, refert Zerol. d.verbo parochia, §.2. dub 2.

† *Præter supradictam formam*]Vide Steph.Grat.tom.2.discept. forens.cap.211.n.32.33.& 34.

CAPT XIX.

Expectatiuis hactenus concessis vti nulli fas esto. Reseruationes mentales, &c. *nulli concedantur.*

a Vide sess 25. cap.9.

b cap.2.de cõc.præb. & c.decernendo, eo tit.in 6.

a DEcernit sancta Syoodus, 1 Mandata de prouidendo, & gratias, quæ expectatiuæ dicuntur, nemini amplius, β γ etiam 2 Collegiis, a Vniuersitatibus, Senatibus, & aliis singularibus personis, etiam sub nomine indulti, aut ad certam summam, vel alio quouis colore concedi, nec hactenus concessis cuiquam vti licere. b δ Sed nec reseruationes mentales, nec aliæ quæcumque gratiæ ad vacaturã, nec indulta ad alienas Ecclesias, vel monasteria alicui, etiam ex sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, concedantur, & hactenus concessa, abrogata esse censeantur.

DECLARATIONES.

1 *Mandata quæ expectatiuæ dicuntur.*] Expectatiuæ sunt omninò sublatæ, etiamsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum.

Decretum

Digitized by Google

Decretum hoc Expectatiuarum abrogatarum intelligi debet vt sonat ad litteram, & non debet extendi etiam ex identitate rationis.

Sua Sanctitas, ex sententia Congregationis censuit; primarias preces Cæsareæ Maiestatis non comprehendi hoc Decreto anno Dom. 1575. die Ianuar. 25. sic dictum est in vna Camera censi.

Ex hoc Decreto expectatiuarum abrogatarum colligitur, non posse erigi ab Episcopo Canonicum supranumerarium ad futuram præbendam.

Congregatio Concilij censuit, expectatiuas concessas felicis recordationis Sixto V & Gregor. XIII. cùm pauciſſimæ sint (nempe quia mandata sunt de prouidendo, videntur posse dici per obitum concedentis reuocata, non debere à S. D. N. per regulam generalem, sed specialiter reuocari, illas scilicet, quæ non fuerunt sortitæ effectum, neque super his lites pendeant, S. D N. Congregationis sententia audita, cum paucæ sint expectatiuæ concessæ, inclinauit nolle eas reuocare. Conchesis 9. Sep. 1592.

2 *Collegiis.*] Neque ipsa Capitula Ecclesiarum possunt Canonicos supranumerarios creare super futura præbenda.

REMISSIONES.

α Vide Rebuff in praxi benefic titul de Rescriptis ad beneficia vacantia, optimè Gonzal. ad Reg 8 Cancel. §. 1. procem. n. 57. cum multis sequentib Corras. in Paraphrasi benefic. p. 4. c 5. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. l. 30. tract 3. à n. 166.

β *Etiam Collegiis, Vniuersitatibus, &c.*] Quod si non expressisset, non comprehenderentur; resoluit Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 37. n. 22.

γ Sacra Card Congr. ita cēsuit Expectatiuæ sunt omnino sublatæ, etsi illæ factæ sint de consensu Ordinariorum, refert Gonzal. d. §. 1. procem. n. 63. vbi n. 64. resoluit ex hoc Decreto expectatiuarum abrogatarum colligi non posse erigi Canonicatum supranumerarium ad futuram præbendam.

δ *Sed nec reseruationes mentales, &c.*] Quod mentalis reseruatio erat, quando Papa reseruabat beneficium, vel in specie, vel in genere, per Bullam, vel per Breue, vt personæ gratæ prouideret, quam non exprimebat, sed in mente retinebat, & sic in nullius personæ expressæ fauorem facta fuerat reseruatio, tunc enim dicebatur mentalis, quasi in mente retenta quoad prouisionem personæ resoluit Gonzal. d. §. 1 procem. n. 67.

Digitized by Google

CAPVT XX.

Causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, in prima instantia coram Ordinariis locorum cognoscantur, & infra biennium terminentur, ex quo licebit ad altum iudicem appellare, imò & ante in aliquo casu. Causas matrimoniales & criminales solus Episcopus cognoscat, etiam casu quo controuertitur de huiusmodi causæ cognitione, &c. Legati de latere non procedant contra clericos aliásve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo prius requisito & negligente. Agitur de expensis Actorum, & mercede Notarij copiam Actorum dantis appellanti, &c.

1 * CAusæ omnes, ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficiales sint, 2 in prima instantia *a* coram Ordinariis locorum duntaxat cognoscantur: atque omnino, saltem 3 *β* infra biennium à die *γ* motæ litis, *a* terminentur: *δ* alioquin post id spatium liberum sit patribus, vel alteri illarum iudices superiores, aliàs tamen comperentes, adire, qui causam in eo statu, quo fuerit, assumant, & quamprimùm terminari curent, nec antea aliis committantur, nec auocentur: *ε* neque appellationes ab eisdem interpositæ 4 per Superiores quoscunque recipiantur; eorúmque commissio, aut inhibitio fiat, nisi à definitiua, vel *ς ζ* à definitiuæ vim habente, *η* &c. & cuius grauamen per appellationem 6 à definitiua reparari nequeat. *ξ* Ab his excipiãtur causæ quæ *b* iuxta Canonicas sanctiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ; vel quas ex vrgenti, rationabilíque causa iudicauerit summus Romanus Pontifex per speciale rescriptum Signaturæ Sanctitatis suæ, manu propria subscribendum, * committere, aut euocare. 7 *π* Ad hæc, 8 causæ matrimoniales, † 9 & criminales, 10 non Decani, 11 Archidiaconi, 12 aut aliorum inferiorum iudicio, * etiam visitando, sed Episcopi tantùm examini, † & iurisdictioni relinquantur? etiamsi in præsenti inter Episcopum, & Decanum, 13 seu Archidiaconum, aut alios inferiores super causarum istarum

a Inf. sess. vlt. de ref. c. 10. in fin.

b e. nec licuit, 17. dist. c. maiores, de bapt. Vigil. Papa in ep. ad Euthe rum infr. & Pelagius 2. in 1. ep. circa fi cum sim.

Digitized by Google

rum cognitione lis aliqua in quacumque instantia pendeat: coram quo, si pars verè paupertatem probauerit, * non cogatur extra prouinciam, nec in secunda, nec in tertia instantia in eadem causa matrimoniali litigare; nisi pars altera & alimenta, & expensas liti velit submministrare. Legati quoque etiam de latere, Nuncij, Gubernatores Ecclesiastici, aut alij quarumcumque facultatum vigore, non solùm Episcopos in prædictis causis impedire, aut aliquo modo eorum iurisdictionem iis præripere, aut turbare non præsumant; sed nec etiam contra Clericos, aliásve personas Ecclesiasticas, nisi Episcopo priùs requisito, & eoque negligente, procedant: aliàs eorum processus ordinationésve nullius momenti sint, atque ad damni satis factionem partibus illati, teneantur. ‡ Præterea, si quis in casibus à iure permissis appellauerit, aut de aliquo grauamine conquestus fuerit; seu alias ob lapsum biennij, de quo suprà, ad alium iudicem recurrerit; teneantur acta omnia, † coram Episcopo gesta, ad iudicem appellationis 14 expensis suis transferre? eodem priùs admonito, vt, si quid ei pro causæ institutione videbitur, possit iudici appellationis significare. Quòd si appellatus compareat, cogatur tunc is quoque actorum, quæ translata sunt, expensas proportione sua, si illis vti voluerit, subire; nisi aliter ex loci consuetudine seruetur, vt scilicet ad appellantem integrum hoc onus pertineat. Porrò ipsam actorum copiam teneatur notarius, congrua mercede accepta *, appellanti quantò citiùs, & ad minus intra mensem exhibere. Qui notarius si in differenda exhibitione fraudem fecerit; ab officij administratione arbitrio Ordinarij suspendatur, & ad dupli pœnam, quanti ea lis fuerit, inter appellantem, & pauperes loci distribuendam, compellatur. Iudex verò, si & ipse impedimenti huius conscius, particépsve fuerit, aliterve obstiterit, ne appellanti integrè acta intra tempus traderentur, ad eandem dupli pœnam, provt suprà, teneatur: non obstantibus, quoad omnia suprà scripta, 15 priuilegiis, indultis, concordiis, quæ suos tantùm teneat auctores; & aliis quibuscumque consuetudinibus.

Digitized by Google

DECLARATIONES.

1 *Cauſſæ omnes.*] Cauſſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes, & beneficiales in prima inſtantia, numquam per reſignaturam iuſtitiæ aliis committuntur. Et ſi matrimoniales cauſſæ fuerint, Epiſcopis vicinioribus: ſed ſi vel de affectis, aut reſeruatis beneficiis agatur, tunc in Curia committuntur.

Prouiſi per ſedem Apoſtolicam de beneficiis reſeruatis, poſſunt virtute Breuium in fauorem literarum, ſeu nomine Cameræ Apoſtolicæ ad accipiendam poſſeſſionem, coram Auditore eiuſdem Cameræ directarum citare, & ad iudicem coram eodem Auditore Cameræ vocare poſſeſſores talium beneficiorum, occupantes & detinentes, ac ſi coram Ordinario ſuper poſſeſſorio tantùm cauſſæ ventilarentur, & ſi ſententia ſuper eodem poſſeſſorio prolata fuerit, poteſt pars aduerſa cauſſam in Curia committere.

2 *In prima inſtantia.*] Congregatio cenſuit, hoc non procedere in Conſeruatoriis Vniuerſitatum, & aliarum, de quibus c 6. ſeſſ 29.

3 *Infra biennium.*] Hoc cap. quo cauetur cauſſas omnes à locorum Ordinariis eſſe intra biennium terminandas, alioquin poſt id ſpatium liberum eſſe patribus, vel alteri illarum iudices ſuperiores audire, non habet locum ſi non ſteterit per iudicem, quo minus infra dictum tempus cauſſam diffiniat, ſed vel ob qualitatem cauſſæ, vel partium cauillationes. Congregatio enim cenſuit, ſi per iudicem non ſtetit, partes alios Superiores adire non poſſe.

4 *Per ſuperiores.*] Quando legitimè appellatur à ſententia Epiſcopi, qui eam tulit etiam tanquam Sedis Apoſtol. delegatus, ex facultate Decretorum huius Concilij, nihil eſt derogatum iuriſdictioni Metropolitanorum, *c. Licet, de off. ord.*

5 *A diffinitiua vim habente.*] Fuit reſolutum ſub die 4. Auguſti 1588. quod quando fuit appellatum à diffinitiuæ vim habente, cuius grauamen per appellationem à diffinitiua reputari nequeat, & grauamen fuerit iuſtificatum, quod tunc Conc. non diſponat, an cauſa principalis remittenda ſit Ordinario, ſed id remanet in diſpoſitione iuris communis.

6 *A definitiua reparari nequeat*] Intelligitur etiam hoc de grauamine indebitæ carcerationis. Ideóque Ordinarius tenetur huic appellationi deferre, & ſinere proceſſum: interim tamen eo remanente in carceribus, donec iudex appellationis cauſſa cognita aliud iuſſerit.

Metropolitanus, quando ad eum appellatur, in cauſſis concer

Digitized by Google

concernentibus explicationem Decretorum Concil. Trident. à cognitione eorum abstinere debet.

Congregatio Concilij censuit, grauamen indebitæ carcerationis esse ex his, quæ per appellationem à diffinitiua reparari nequeunt, ideóque ab eo ante diffinitiuam appellare licet ex Decreto cap 20. circa principium, & ordinarium teneri huic appellationi deferre, & finere processum transferri ad iudicem appellationis: interim tamen reo manente in carceribus, donec iudex approbationis causa cognita aliud iusserit. 9. Martij 1598.

7 *Ad hæc, causæ matrimoniales*] Hoc decretum non repugnat, quin Abbatibus habentibus iurisdictionem pleno iure spiritualem & temporalem, causæ matrimoniales & criminales committi possint & debeant.

An hoc Decretum sustulerit etiam res iudicatas quæ innitebantur priuilegiis ante Concilium ipsum obtentis? Congregatio die 9. April. 1587. in vna Salernitana censuit affirmatiuè, vid. sustulisse, quia sententia, quæ innititur priuilegio, non dat plus roboris priuilegiis, quam de se habeant, sed solùm imponit finem liti.

Constitutiones editæ in Synodo diœcesana Hispalensi non potuerùt executioni demandari, pendente iudicio in Rota super earum nullitate, & prætensis attentatis Hoc enim inhibuit Interpretum Congregatio, & quidem iustis admodum ex causis, videlicet, quia regulariter nullitatis exceptio retardat executionem. Et præsertim, quando nullitas prætenditur prouenire ex defectu iurisdictionis; quia donec pendet iudicium attentatorum, non potest procedi in causa principali, suspendit enim causam tam petitorij, quam possessorij. Tertiò, quia pendente appellatione nihil est innouandum, *toto tit ff. lit. pend. nil inn. c. non solùm, de appell. in 6. c. appellatione interposita, in prin. 2. quæst. 6. Doct. l. 1. C. de bon. possess.* ita fuit resolutum in Congregatione die 26. Aprilis 1589.

Congregatio Concilij censuit Archipresbytero, qui nullius Diœceseos existat, & omnimodam iurisdictionem quasi Episcopalem habeat, dispensationes matrimoniales atque literas in forma significauit, pro suis subditis committendas esse. Nullius 5. Iulij 1599.

8 *Causæ matrimoniales*] Congregatio censuit, non sustulisse Concilium immemorabilem consuetudinem, & ideo, si Archipresbyter legitime probauerit se admittendum, hanc iurisdictionem exerceat. Sed quasi possessio immemorabilis erit probanda coram eodem Episcopo, & interim Episcopus ipse, & quidem solus iurisdictionem exerceat.

9 *Et criminales.* [Nisi essent in quasi possessione immemorabili,

Digitized by Google

cui, in hoc, Concilium non derogauit, si huiusmodi quasi possessio probata fuerit tribus sententiis conformibus & continuis.

11. Martij 1597. Congregatio Concilij censuit, causam etiam criminalem aduersus Clericum, quamuis consentientem, non posse absque speciali commissione Papæ signata in prima instantia à D. A. C. cognosci, nisi Episcopus quoque consentiat.

22. Ian. 1598. Congregatio Cõcilij censuit, Decreto eiusdem Concilij c. 20. vers. ad hæc, Sess. 24. non esse sublatam immemorabilem consuetudinem, secundum quam inferiores Episcopo cognouerint causas Matrimoniales, & criminales, ideoque si huiusmodi immemorabilem consuetudinem tribus sententiis conformibus probauerint, non esse impediendos eam exercere.

Cæterum antequam huiusmodi probationem per tres sententias conformes ad præscriptum iuris legitimè præstiterunt, Episcopum intra cuius diœceses fines is inferior existit, debere huiusmodi iurisdictionem exercere.

12. Febr. 1598. Congregatio Concilij censuit vnicam sententiam, quæ transitum fecerit in rem iudicatam, ad effectum decisionis Congregationis Concilij tribus æquipollere.

10 *Non Decani.*] Hoc de sæcularibus voluit Congregatio intelligendum, non de Regularibus: Sed per hoc prohibetur, quominus Decani possint visitare subditos suos, aliáque obire munia.

Hoc Decretum non se extendit ad illos, qui nullius Diœceseos sunt, sicut nec ad Decanum, & Capitulum ab Ordinarij iurisdictione exemptos, nec ad eos quibus ex priuilegio Apostolico, & consuetudine etiam immemorabili causarum & controuersiarum, contra & in ipsos personásque ipsis subiectas ratione contractus, cognitio competit. Itaque Abbates, Præpositi seu Archipresbyteri nullius Diœceseos, qui Ordinarij iurisdictione ab immemorabili tempore circa funguntur, non comprehenduntur hoc Decreto.

28. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, iurisdictionem criminalem, quam N. Archipresbyter prætendit sibi ademptam esse, nisi probaret per tres sententias conformes, se ab immemorabili tempore eam iurisdictionem exercuisse: interim verò, quod huiusmodi probationem per tres sententias conformes præstiterit, Archiepiscopum, intra cuius Diœceseos fines Archipresbyteratum existere proponitur, debere eam iurisdictionem exercere.

Quando inferiores Ordinarij volunt procedere in criminalibus, si legitimè constet de immemorabili quasi possessione Archipresbyteri in cognoscendis decidendisque causis criminalibus suorum Clericorum, Decretum hoc non derogauit huic immemo

Digitized by Google

immemorabili quasi possessioni, vnde in ea Archipresbyter conseruandus est. Supr. hoc cap. §. *Caussa matrimon.*

11 *Archidiaconi.*] Hoc Decretum non impedit, vt Archidiaconus, cui competerent omnes oblationes, quæ ex benedictionibus nubentium percipiuntur, huiusmodi iurisdictiones exerceat, dummodo actus benedictionis relinquatur his, quibus ex Decret. Conc. sess. 24. c. 1. de reform. matr. competit. *Infrà hoc c.* §. Si autem.

12 *Aut aliorum inferiorũ iudicio.*] Non cõprehenduntur inferiores Prælati, qui sunt nullius Diœceseos. *Hoc sæpe resolutum est.*

Facta visitatione, & seruatis de iure seruandis non potest cogi vnus suam innocentiam, & ex eadem caussa coram Episcopo denuo purgare, nec debitè punitus, ab eodem denuo potest puniri.

13 *Seu Archidiaconum.*] Hoc procedit in Archidiaconis & Decanis, qui sunt in Diœcesi Episcoporum; non autem in illis, qui nullius diœceseos, & sic voluit Congregatio.

Quod Decani & cæteri hîc nominati, non possint cognoscere caussas matrimoniales, hoc etiam procedit, si essent exempti.

Si autem isti Decani, Archidiaconi, & cæteri hîc expressi, haberent aliquod emolumentum in benedictione annulorum pro Matrimoniis, vel aliis similibus, Concilium nihil eis prædicauit: oportet tamen remanere saluam dispositionem c. 1. supr. eadem sess. de reform matrim. *paulo sup. hoc cap.* §. *Archidiaconi.*

14 *Expensis suis transferre.*] Non contrariatur *c.* 3. *Supr. sess.* 13. nam ibi non loquitur de Notario, hîc verò de Notario.

15 *Priuilegiis.*] Nota Concilium duntaxat priuilegiis & consuetudinibus Ecclesiarum derogare voluisse, ne illarum prætextu excludatur Episcopus volens visitare, corrigere, & emendare.

REMISSIONES.

* Pro ornatu huius textus vide latè tradita à Farinacio in declaration. Sacr. Congregat. ab eo recollectis à fol. 395. in impressis Lugduni, & quæ notant Aloys. Ric. decis. 403 & sequent. & in prax var. resolution. c. 130. & 125. Don Garsia Mastrilli decis. 236. ex n. 4. p. 3.

α *Coram Ordinariis.*] De inferioribus etiam habentibus iurisdictionem quasi Episcopalem intelligi resoluunt Nau. Conc. 2 n. 4. sub tit. de foro comp. Fr. Emman q. Regul. tom. 1 q. 36. art. 4. Farinac. p. 4 decis. 100. Flamin de Resign. lib. 3. q. 11. n. 19. vbi n. 22. resoluit, quod sub verbo Ordinarius comprehenditur etiam Vicarius Episcopi, de quo etiam P. Sanch. de Matr. lib. 3. disp. 29. n. 5. & 17. Guttier. de Matrim. c. 66. n. 14.

Digitized by Google

β *Infra biennium.*] Vide Monald. Conſ decis 93 Aloyſ. Ricc. in collectaneis deciſion. part. 4. collect 1553. in fine, Zerol in praxi Epiſcop p. 1. verbo Inſtantia, verſ. Quartò, & verſ Sextò, tenet hoc tantùm fallere in Curia Romana, vbi lis, ſine inſtantia nunquam extinguitur niſi per ſententiam. † Vide Paz in prax. tom 1. in princ. annot. 2 ex n 9. cum ſeqq & tom. 2. prælud. vlt Treuiſan. deciſ. 71. n. 14 lib. 2.

γ *Mota lites.*] Quando dicatur lis mota? Vide Rebuff. in l litis nomen 36 p. 206. ff. de verbor. ſignific Cabed. p. 2 dec 15. n 11.

δ *Alioquin poſt id ſpatium, &c.*] Quod conſenſus prorogandi iuriſdictionem tollitur litigantibus in prima inſtantia, reſoluit Soar. de Paz in praxi tom 2. prælud. vlt n 18. cum ſeqq.

ε *Neque appellationes, &c.*] Vide Zerol. in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Appellatio, §. 1. pag. 29. Soar. de Paz. in praxi, tom 1. p. 6. in procem. n. 25 n. 26. dicit hoc decretum procedere tam in interlocutoriis latis, tam à iudice Ordinario, quàm à delegato, tam in prima inſtantia, quàm in ſecunda, quia non eſt correctorium iuris communis, ſed potiùs declaratorium. * Vide etiam Paz in praxi tom. 2. p 2. cap. vn. num. 108. & p 5 cap. vn. n. 14 Greg. Toloſan. de appeliation. lib. 1. cap. 14 n. 21. Steph. Gratian. deciſ. 97. ex n. 1. & 14.

ζ *Vel à diffinitiua vim habente.*] Quod ſententia, per quam denegatur appellatio, ſit interlocutoria, habens vim diffinitiuæ, aſſerit Valaſc. Conſ. 47. Idem de præcepto de ſoluendo teſtatur Rot. Lucenſ. deciſ. 80. Et de ſententia, qua iudex pronunciauit aliquem non eſſe minorem, vel non habere reſtitutionem, & quod ab ea poſſit appellari, affirmant Gamma dec. 159. n. 2. Viui. dec. 202 Et quod poſſit appellari à ſententia reiectionis probationum, admittunt Stephan. Gratian. diſcept. forenſ. cap. 77 n. 11 cum ſeqq Surd. dec 36 Et à ſententia delationis iuramenti alteri parti per iudicem factæ, non diffitentur Mynſing. cent. 1. obſeru 39 Lancellot de Attent. p 2 c. 12. limit. 50. n 190. Gonzal. ad Regulam 8. Cancel. gl. 9. §. 1. in annot. n. 195. Et quod poſſit appellari à ſententia miſſionis in poſſeſſionem, tenet Steph. Gratian. deciſ. 60. Et ab omiſſa condemnatione expenſarum, firmant Gam deciſ. 65. Guid Papæ, deciſ. 42. Et quod poſſit etiam appellari à ſententia ſequeſtrationis mulieris, reſoluit Ann. Alleg. 82. & à ſententia pronunciantis, executionem eſſe reuocandam, probat Amatis, deciſ. 19. Et à ſententia abſolutionis inſtantiæ dicuntur Creſc. deciſ. 6. Cabe. p. 2. Areſto 32. in fine. Et à ſententia legitimationis perſonarum, Capell Tholoſ. deciſ. 38. Et à ſententia admiſſionis articulorum amplectuntur Gonzal. dict. §. 1. in annot. n. 191. Steph. Gratia.

Digitized by Google

tia. d.c.74 num.15. Et ab incidentibus in causa suspicionis officialium probat Vincent. de Franch decis.408.

n An ab interlocutoria, in qua iudex declarat se competentem, detur appellatio? Negant Gam dec.159. & 362. Marc. Anton. de Amatis decis 86. Cabe.part.1.decis 156. procedit Ordin.Regia Lusitanorum, lib.3. tit.20.§ 9.ibi. *Porem no caso.* quæ loquitur de exceptionibus incompetentiæ de iudicio sæculari ad sæculare. Affirmant Guid. Papæ dec.10. Mynsing. cent.3. obseruat 35. Aloys. Ricci. in Collect. decisionum, p 4. Colle. 1306. in principio, Thom. Valasc. tom 1. Alleg 53. n 5. vbi resoluit, quòd in causa Remissionis prouocantis ad Ordines non expedietur prouocatio à iudice, qui super ea iudicauit per grauamen, sed per appellationem procedit Ordin.Reg Lusitanorum, lib.1. tit.1. §.28.ibi, *Posto que no caso porque sean remetidos.*

o *Et cuius grauamen per apellationem à definitiua reparari nequeat.*] Casus damni irreparabilis vide apud Ioseph. Ludou.Peruſina decis 83.per totam Ann.Alleg.82. Surd. decis.36 Zerol. in praxi Episcop.p.1.verbo Appellatio.§.6. Quarant in Summa Bullarij, verbo Archiepiscopi auctoritas, vers.18. auctoritas, n.20 Ignat. del Villar in Sylua responſ.lib.1.resp.15.n.6.latissimè Gonzal ad reg.8. Cancel.gloss.9.§. 1. in annot. n.189. cum multis seqq Steph Grat.discept.forens.c.77. † Ricc.dec.505 n 4. Vide text in l.2. ff. de appell. recip. & l.3.regni Castellæ tit.23. partit 3.

r Quòd idem resoluendum sit, & procedat hic text. quamuis tale grauamen possit reparari, sed magna cum difficultate, aut præiudicio partis, asserunt Gonzal ad reg.8. Cancel.glos.9 § 1. num.177. Bernard. Greuæ ad pract. Cameræ Imp. lib.1. conclus.29.n.6. Aloys.Ricc. Curiæ Archiep. Neap.93.* decis. 505. num.2.

x Quòd captura afferat damnum irreparabile, & à sententia interlocutoria, vt quis in carcerem coniiciatur, potest appellari, affirmant Soar. & Donat. d.fin.to 2. Commun.opin. lib.9.tit.3. n 2.Maynard. decis.23 lib.2. Aloys. Ricc in Collect decis. p.3. Collect.642. vers. Primo.Cald Pereira in l.Si curatorem, verbo, Per quod. n.31. D.Barbos.in l.2.ff.soluto Matrimon. in princip. p.2.n.33. Prosper de Augustino in addit. ad Quaran. in Summa Bullarij, verbo Archeipiscopi auctoritas, vers.10. Auctoritas, n.30. lit.H.pag.64. & 71. vbi refert sacram Cardinalium Congreg. in hæc verba censuisse: Sanctissimus D. N. audita relatione Congregationis Concilij, declarauit ita esse intelligendum, & ideo ab huiusmodi grauamine appellari posse,& Ordinarium teneri processum transferre ad iudicem appellationis, interim

Digitized by Google

tamen reo manente in carceribus, donec iudex appellationis causa cognita aliud iusserit.

λ Quòd tortura afferat damnum irreparabile, tenent Ordin. Reg Lusitan lib 3. tit. 69. §. 1. Hippol. in l 1. ff de quæst. n 34. Clar. lib. 5. §. finali, q 64. n 27. Azeued l. 3. n. 6 tit. 18 l. 4. nou Recop Carau. Ritu 279 Aloys. Ric. d collect 642. vers. Secundo, & Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 13. Zerol d verbo Appellatio, § 9. vbi resoluit, quòd quando omnia ritè, & rectè processerunt, vt quia datæ fuerunt, & repulsa concessa, cùm essent petita, & publicatus processus, & auditus reus in omnibus suis iuribus cum eius procuratore, & aduocato, & iudicia non sunt euacuata per defensiones, & alia requisita acta sunt, & videtur potiùs appellari ad dilatandum, & ad differendum sceleris punitiones, tunc non debet admitti appellatio à comminata tortura.

μ Quòd à sententia Excommunicationis per Decretum interlocutorium prolata detur appellatio, quia continet damnum irreparabile, resoluunt Duenh. Reg. 52 fallent. 2. Rebuff ad leges Galliæ, tit. de friuolis appell. in Rub sub gl. 1. in fine vers. Fallit quando grauamen. Gonz. d. §. 1. in Annot n. 197.

ν Quòd sententia de compromisso faciendo, vel non, contineat grauamen irreparabile, docet Montald. cons. decis. 39. p. 2. Et de Decreto condemnationis ad triremes idem resoluit Vincent. de Franch. dec. 139.

ξ *Ab his excipiuntur causæ, &c.*] Quid in beneficiis reseruatis ratione manus appositionis, an possit cognosci in Curia in prima instantia? Sacra Cardin. Congreg. decreuit, quòd sic, teste Gonzal ad reg. 8 Cancel. gloss. 52. n 56. & sequenti. † Vide text. in c. nec licuit. 17. dist. & in c. maiores de baptis. & Martam voto 209. per totum.

ο Auditores Cameræ causas obligatione Camerali firmatas in partibus existentes auocare posse, etiam si extra Curiam contraxerint, & licèt pendeant coram Ordinariis resoluunt Lanc. de Attentatis, lite pendente, limit. 15. n. 8. & c 20 limit. 26 Flores Vari. q lib. 1. quæst 12. n 48. Steph. Gratian. discept. forens. cap. 118. in fine.

π *Manu propria subscribendum.*] Vide Marchesan. in prax. commiss 6. commiss. n 52.

ϖ *Ad hæc causa matrimoniales, &c.*] Vide Guttier. pract. lib. 3. q. 26. n. 1. Soar de Paz. tom 2. prælud. 1. n. 8. vbi etiam resoluit hoc Decretum non procedere in iudicibus Ordinum Militarium, ad quos etiam pertinet cognitio causarum grauissimarum

† Vide Mich Agiam de exhibend auxil. fundamento 15 pag. 57. Salzed. ad Bernard. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A Bobadill. l. 2. suæ politiæ

politiæ.c.17 n.37.Tiber.Decian.conſ 98.n.5.& 6.vol 2.

* *Aut aliorum inferiorum iudicio.*] Vide Proſp. Farinac deciſ.100. per totum vol 1. crim. Rotam nouiſſ. deciſ.713. in recollect. à Farinac.

† *Epiſcopi tantùm examini.* Vide Menoch. conſ.69 n.60.

* *Paupertatem probauerit.*] Vide Martam d.voto 209.n.7.

ꝑ *Et alimenta, & expenſas litis velit ſubminiſtrare.*] Vide Creſc. deciſ 233. Aloyſ Ricc in collect.853 in med.

ꝛ *Eóque negligente.*]. An propter negligentiam Epiſcopi deuoluatur iuriſdictio ad Archiepiſcopum? Affirmant Afflict. in c. Imperialem, § præterea. n. 33. de prohibita feudi alien. per Feder. Proſp de Aug. in addit.ad Quaran.in Summa Bullarij,verbo Archiepiſcopi auctoritas,verſ.19 auctoritas,in fi.lit.M.

ꝛ *Præterea ſi quis in caſibus à iure permiſſis,* &c.] Vide Stephan. Gratian. diſcept forenſ.c.121.n.15. vbi à n.18.cum multis ſeqq. dicit, quòd hæc Concilij diſpoſitio habet locum etiam in actis factis partibus coram iudice delegato. Et procedere in quocumque iudice cenſuiſſe Rot. in vna Maior. Officij Pœnitentiariæ 1591. coram Illuſtr. Blanch. refert Aloyſ.Ricc. in collect.deciſ. p 4.collect.1356.* Vide etiam Manticam deciſ 2.ex n.1.

† *Acta omnia,*&c.] Vide Paz in praxi tomo 2.p.5.cap vnic n.7. & 14. Petr. Greg.Tholoſan. de appellat.lib 6 cap 7.n.3. Rotam Romanam in deciſ.69.n.3.in recollectis à Farinac. & deciſ.107. 657 & 812. Aloyſ Ricc deciſ 510.num.3.verſ cæterum. Leonin. deciſ.106.n.4. Farinac.deciſ.114.vol.2.crim. & etiam deciſ 116. 125.143.143.161. & in deciſ.178.188. & deciſ.200. & Giurbam in deciſ.29.n.1.6 & ſeq.

* *Notarius congruæ mercede accepta,* &c.] Vide Paz in d. 5.p. c.vnic n 14.Greg.Tholoſan.d.7 n 3.& cap.9.ex n 2.& quæ dicta ſunt ſuprà, in ſeſſ.13.cap.3.de reform.

ꝟ *Et aliis quibuſcumque conſuetudinibus.*] Sacram Card Congr. cenſuiſſe immemorabiles ſub hoc Decreto non comprehendi, reſoluit Gonzal.ad reg.8 Cancell.gloſſ.33.n.5. † & Farinac.in præſenti, & Seraphin deciſ.585.n.2. Steph.Grat. diſcept.forenſ. tom.3.c.492.n.55.& Garc.de benefic 3.p.c.2.n.194.

CVPVT XXI.

Hoc Capitulum continet aliquid particulare.

CVpiens ſancta Synodus, vt ex decretis ab ea editis nulla vnquam futuris temporibus dubitandi occaſio oriatur, verba illa poſita in decreto, publicato ſeſſione prima,

Digitized by Google

a Suprà sess. 11. prima, sub Beatissimo Domino nostro Pio IV. a videlicet: Quæ proponentibus Legatis, ac Præsidentibus, ad horum temporum leuandas calamitates, sedandas de religione controuersias, coërcendas linguas dolosas, deprauatorum abusus corrigendos, Ecclesiæ veram & Christianam pacem conciliandam apta, & idonea ipsi sanctæ Synodo videbuntur; explicando declarat, mentis suæ non fuisse, vt in dictis verbis solita ratio tractandi negotia in generalibus Conciliis vlla ex parte immutaretur; neque noui quidquam, præter id quod à sacris Canonibus, vel generalium Synodorum forma hactenus statutum est, cuiquam adderetur, vel detraheretur.

Indictio futuræ Sessionis.

INsuper, eadem sacrosancta Synodus proximam futuram sessionem feria quinta post Conceptionem Beatæ Mariæ Virginis, quæ erit dies nona mensis Decembris proximè venturi, habendam esse statuit, & decernit, cum potestate etiam abbreuiandi, in qua sessione tractabitur de sexto nunc in eam dilato capite, & de reliquis reformationis capitibus iam exhibitis, déque aliis ad eam pertinentibus. Si verò opportunum videbitur, & tempus patietur, poterit etiam de nonnullis dogmatibus tractari, provt suo tempore in Congregationibus proponentur.

Abbreuiata est dies Sessionis.

SESSIO XXV.

Quæ est nona, & vltima.

SVB PIO IV. PONT. MAX.

Cœpta die 3. absoluta die 4. Decembr. 1563.

Decretum de Purgatorio.

a β γ CVm Catholica Ecclesia, à Spiritu sancto edocta, ex sacris literis, & antiqua Patrum traditione, in

Digitized by Google

in sacris Conciliis & nouissimè in hac œcumeniac Synodo docuerit, α purgatoriũ esse, animásque ibi detentas fidelium α 1 Cor. 3. suffragiis, potissimum verò acceptabili altaris sacrificio iuuari; præcepit sancta Synodus Episcopis vt sanam de purgatorio doctrinam à sanctis Patribus & sacris Conciliis traditam, à Christi fidelibus credi, teneri, doceri, & vbique prædicari, diligenter studeant. Apud rudem verò plebem difficiliores, ac subtiliores quæstiones, quæque ad ædificationem non faciunt, & ex quibus plerumque nulla fit pietatis accessio, à popularibus concionibus secludantur. Incerta item vel quæ specie falsi laborant, euulgari, ac tractari non permittant. Ea verò, quæ ad curiositatem quandam, aut superstitionem spectant, vel turpe lucrum sapiunt, tanquam scandala, & fidelium offendicula prohibeant. Curent autem Episcopi, vt fidelium viuorum suffragia, Missarum scilicet sacrificia, orationes, eleemosynæ, aliáque pietatis opera, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus defunctis fieri consueuerunt, secundum Ecclesiæ instituta piè, & deuotè fiant, & quæ pro illis ex testatorum fundationibus, * vel alia ratione debentur; non perfunctoriè, sed à sacerdotibus & Ecclesiæ ministris, & aliis, qui hoc præstare tenentur, diligenter, & accuratè persoluantur.

REMISSIONES.

α Vide Valuerd. Bellarm. & Lensen. in suis tract. de purgatorio, Castr. aduersùs hæreses, verbo Purgatorium? P. Sot. de instruct. Sacerd lect. 1. de Purgatorio, Theodor. Peltan. de Purgat. Cordub. lib. 1. q. 9 de indulgent. Gregor. de Valentia tom 4. disp. 11. de locis seu receptaculis animarum post mortem, q. 1. puncto 1. Nicol. Diaz *en el trattado del Iuyzio final*, cap. 6. § 2. P Soar. tom 4. disp. 45. sect. 1. optimè el Doctor Martin Carrillo *en la explicacion de la Bulla de los defuntos*, in princ. Fr. Emman. qq. Regul. tom. 3. q. 44. art. 1. P. Ægid de Sacrament. & censur. tom 2. disp. 11.

β De loco Purgatorij vide Valent. d. q. 1. puncto 2. P. Soar. disp. 45. sect 2. D. Martin. Carillo vbi suprà p. 1. cap. 2. P. Ægid. d. disp. 11 dub. 2. n. 17. cum seqq.

γ Quas pœnas animæ in Purgatorio patiantur, explicant Petr. Sot. lect. 2. de Purgat. Angles p. 1. Florum Theolog. quæst. 4. de Purgat. diffic. 3. Ioan. Lensen. de fidelium animarum purgat. lib. 1.

Digitized by Google

lib.1.c.2.Viuald.in Candel.aureo, p.1.de purgat. n.8.Card.Bellarm.lib 2.de Purgat.c 10.cum quatuor seqq. P. Valent. d disp. 11.q.1 punct.2.Pat Soar.to.4 disp 46.lect.1.& 2.P.Ægid.d. disp. 11.dub.3 n 19.cum seqq D.Martin Carrillo vbi suprà, p.1.c.3. * *Et quæ pro illis ex testatorum fundationibus.*] Vide Didac. Couar.in c.3.n.5.& in c si hæredes.n.1.& 4.de testam. & lib.3. var. resol.p.6.& quos retulimus suprà Sess.22.cap.8.

De inuocatione & veneratione, & reliquiis Sanctorum, & sacris imaginibus.

α MAndat sancta Synodus omnibus Episcopis & cæteris docendi munus, curamque sustinentibus, vt iuxta Catholicæ, & Apostolicæ Ecclesiæ vsum primæuis Christianæ religionis temporibus receptũ, sanctorúmque Patrũ consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, in primis de Sanctorum intercessione, inuocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum vsu, fideles diligenter instruant, β docentes eos, Sanctos, vnà cum Christo regnantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre, bonum, atque vtile esse suppliciter eos inuocare; & ob beneficia impetranda à Deo per filium eius Iesum Christum Dominum nostrum, qui solus noster Redemptor & Saluator est ad eorum orationes, opem auxiliúmque confugere: illos verò qui negant Sanctos, æterna felicitate in cœlo fruentes, inuocandos esse; aut qui asserunt, vel illos pro hominibus non orare; vel eorum, vt pro nobis etiam singulis orent, inuocationem esse idololatriam; vel pugnare cum verbo Dei, aduersaríque honori vnius mediatoris Dei, & hominum Iesu Christi, vel stultum esse, in cœlo regnantibus voce, vel mente supplicare, impiè sentire. Sanctorum quoque martyrum, & aliorum cum Christo viuentium sancta Corpora, quæ viua membra fuerunt Christi, α & templum Spiritus sancti, ab ipso ad æternam vitam suscitanda, & glorificanda, à fidelibus veneranda esse: per quæ multa beneficia à Deo hominibus præstantur: ita vt affirmantes, Sanctorum reliquiis venerationem, atque honorem non deberi; vel eas, aliáque sacra monumenta à fidelibus inutiliter honorari; atque eorum opis impetrandæ causa Sanctorum γ memorias frustra frequentari; omnino

α 1. Cor. 3.

nino damnandos esse, *a* prout iampridem eos damnauit, & nunc etiam damnat Ecclesia. Imagines porrò Christi, Deiparæ Virginis, & aliorum Sanctorum, in templis præsertim habendas, & retinendas, eisque debitum honorem, & venerationem impertinendam, non quòd credatur inesse aliqua in iis diuinitas, † vel virtus, propter quam sint colendæ; vel quòd ab eis sit aliquid petendum, vel quòd fiducia in maginibus sit figenda; veluti olim fiebat à Gentibus, quæ in idolis *b* spem suam collocabant; sed quoniam honos, qui eis exhibetur, refertur ad *c* prototypa, quæ illæ repræsentant: ita vt per immagines, quas osculamur, & coram quibus caput aperimus, & procumbimus, Christum adoremus, & Sanctos, quorum illæ similitudinem gerunt, veneremur. * Id quod Conciliorum, præsertim verò sæcundæ Nicenæ Synodi decretis contra imaginum oppugnatores est sancitum.

a Conc. Nic. 2.

b Psalm. 134. d.

c Conc. Nic. 2. actio. 3.

Illud verò diligenter doceant Episcopi, per historias mysterium nostræ redemptionis, picturis, vel aliis similitudinibus expressas, erudiri, & confirmari populum in articulis fidei commemorandis, & assiduè recolendis: tum verò ex omnibus sacris imaginibus magnum fructum percipi; non solùm quia admonetur populus beneficiorum, & munerum, quæ à Christo sibi collata sunt, sed etiam quia Dei per Sanctos miracula, & salutaria exempla oculis fidelium subiiciuntur, vt pro iis Deo gratias agant, ad Sanctorúmque imitationem vitam moresque suos componant, excitentúrque ad adorandum, ac diligendum Deum, & ad pietatem colendam. Si quis autem his decretis contraria docuerit, aut senserit, anathema sit. In has autem sanctas & salutares obseruationes si qui abusus irrepserint, eos prorsus aboleri sancta Synodus vehementer cupit, ita vt nullæ falsi dogmatis imagines, & rudibus periculosi erroris occasionem præbentes, statuantur. Quod si aliquando historias, & narrationes sacræ scripturæ cùm id indoctæ plebi expediet, exprimi, & figurari contigerit; doceatur populus, non propterea diuinitatem figurari, quasi corporeis oculis conspici, vel coloribus, aut figuris exprimi possit. Omnis porrò superstitio in Sanctorum inuocatione, Reliquiarum veneratione, &

Digitized by Google

imaginum sacro vsu tollatur, omnis turpis quæstus eliminetur, omnis denique lasciuia vitetur, ita vt procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur & Sanctorum celebratione, ac Reliquiarum visitatione, homines ad comessationes, atque ebrietates non abutantur; quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum, ac lasciuiam agantur. Postremò, tanta circa hæc diligentia, & cura ab Episcopis adhibeatur, vt nihil inordinatum, aut præposterè, & tumultuariè accommodatum, nihil profanum, nihilque inhonestum appareat *a*, cùm domum Dei deceat sanctitudo. Hæc vt fideliùs obseruentur, statuit sancta Synodus, nemini licere vllo in loco, vel Ecclesia etiam quomodolibet exempta, *b* vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda esse noua miracula, nec nouas Reliquias recipiendas, nisi eodem cognoscente & approbante Episcopo, qui simul atque de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis viris ea faciat, quæ veritati, & pietati consentanea iudicauerit. Quòd si aliquis dubius, aut difficilis abusus sit extirpandus, vel omnino aliqua de iis rebus grauior quæstio incidat: Episcopus, antequam controuersiam dirimat, Metropolitani, & comprouincialium Episcoporum in Concilio prouinciali sententiam expectet; ita tamen vt nihil, inconsulto Sanctissimo Romano Pontifice, nouum, aut in Ecclesia hactenus inusitatum decernatur.

a Psal. 92. 2. c. Decr. de Immu. Eccle. in 6.

REMISSIONES.

a Vetustissimum esse in Ecclesia Dei, & à sanctis Patribus comprobatum vsum sanctarum imaginum pictarum, earumdémque adorationem, pluribus testimoniis confirmatur, & resoluunt Sim. Maiol. in tract. de Sacris imaginibus, Alphons. à Castro lib. 8. aduersus hæreses, verbo Imago, Sebast. Medices in Summa omnium hæresum, p. 1. verbo Imago, Guilhel. Duran. in rationali diuin. offic. lib. 1. cap. 3. Simanch. de Cathol. instit. cap. 33. à princip. Barthol. à Medin. p. 1. instr. *de Confessore*, cap. 14. § post med. Card. Bellarm. in disput. Fidei Catholicæ controuers. 7. lib. 2. Azened. l. 3. à princip. tit. 1. lib. 1. nouæ Recop. Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 9. Fr. Hieron. Roman. lib. 4. de

Digitized by Google

de Repub Christiana, cap. 7. fol. 199. Nauar. in Man cap. 11. num 21 vers. 7 & cap 27 num. 169. Sarm. lib 2. Selectar cap 14. num. 2. Valent. 2. 2. disp 6 quæst. 11. puncto 6. P. Soar. in 3 p D. Thom q 25 art 3 disp. 54 per septem sectiones, Vasq. de adorat. imag. lib. 3. disp. 3 à n 78. P. Azor. instit. Moral. p 1. lib. 9. c. 6. col. 855. cum seqq & cap. 8. col. 864. Fr. Emman. quæst. Regul. tom 3. q. 55 art. 1.

* Vide etiam Maiol de Sacris imagin per totum, maximè centur. 13. ex cap. 14. & centur. 7. cap 2 & 4. & relatos à nostro Petro Cenedo in collectan 22. ad sextum. & in collectan. 52. ad decretales ex n 1.

ß *Docentes eos Sanctos vnà cum Christo regnantes.*] Vide Nauar. in tract. de Orat. notab. 1. n. 21. D. Cyprian. Epist. 57. & ibi latam additionem Iacobi Pamelij, n. 14.

ŷ *Memorias frustra frequentari.*] De peregrinatione ad Sanctorum memorias vide Fr. Ioseph. de Siguenza in vita D. Hieronymi, lib. 4. c. 9. pag. mihi 451.

† *Inesse in eis aliqua diuinitas*, &c] Vide Maiolum dicta centur. 7. cap. 2. Conrad. Brun. de cæremon. Ecclesiast. lib. 6. cap. 7. fol. mihi 206.

* *Quorum illa similitudinem gerunt, veneremur.*] Vide Bear. Augustin in tom 9. operum suorum l. vnic. de visitatione infirmorum, Azeued late in l. 3 tit. 1. lib. 1. nouæ recopiliation.

∂ *Vllam insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem.*] Vide latè Thom Sanch. in præced. Decal. lib. 2. c. 43. n. 6. vbi n 7. cum Philiarch de officio Sacerd. tom. 1 pag. 2. lib. 3. cap. 9. in fine resoluit, nec in altari domus priuatæ licere eam imaginem Sancti non canonizati tenere, si sola in eo sit, & cum lampade, & num. 10. asserit solas reliquias Sancti canonizati posse Episcopum approbare, vt publicè venerentur.

ε *Nec nouas reliquias recipiendas.*] Sacra Cardin. Congregat. sic censuit: Sanctorum reliquiæ antiquæ habendæ sunt in illa veneratione, qua hactenus fuerunt: si verò sint nouæ, Episcopus seruet hoc Decretum.

ζ *Adhibitis in consilium Theologis.*] Vide P. Azor. instit. Moral. p. 1. l. 9. c. 8. col. 866.

De Regularibus, & Monialibus.

EAdem sacro-sancta Synodus reformationem prosequens, ea quæ sequuntur, statuenda esse censuit.

Digitized by Google

CAPVT I.

Secundùm tenorem & rigorem suæ regulæ indispensabiliter viuant Regulares, idque obseruari curent Superiores valde strictè.

QVoniam non ignorat sancta Synodus, quantum ex monasteriis piè institutis, & rectè administratis, in Ecclesia Dei splendoris, atque vtilitatis oriatur; necessarium esse censuit, quo faciliùs, ac maturiùs, vbi collapsa est, vetus, & Regularis disciplina instauretur, & constantiùs, vbi conseruata est, perseueret, præcipere, prout hoc Decreto præcipit: [a] vt omnes Regulares, tam viri, quàm mulieres, ad Regulæ, quam professi sunt, præscriptum vitam instituant, & componant; atque in primis; [1] quæ ad suæ professionis perfectionem, [a] vt obedientiæ, paupertatis, & castitatis, ac si quæ aliæ sunt alicuius Regulæ, & Ordinis peculiaria vota, & præcepta ad eorum respectiuè essentiam, necnon ad communem vitam, victum, & vestitum conseruanda pertinentia; fideliter obseruent. [β] Omnísque cura, & diligentia à Superioribus adhibeatur tam in Capitulis generalibus, & prouincialibus, quàm in eorum visitationibus, quæ suis temporibus facere non prætermittant, vt ab illis non recordatur: [b] cùm compertum fit, [γ] ab eis non posse ea, quæ ad substantiam Regularis vitæ pertinent, relaxari: si enim illa, quæ bases sunt, & [c] fundamenta totius Regularis disciplinæ, exactè non fuerint conseruata; totum corruat ædificium necesse est.

[a] Clem. exiui, §. cum igitur, in primis, de verbo. sign.

[b] c. cum ad monasterium, de stat. mon.

[c] c. cum Paulus, 1. q. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ ad suæ perfectionis perfectionem.*] Censuit tamen Congregatio quod Ordinarius permittere debet tertiarias Moniales S. Francisci sub obedientia Fratrum Minorum, quemadmodum ante fuerunt, & prouidere vt professionem trium solemnium votorum quamprimùm emittant, ex instituto religionis S. Francisci, cui sunt addictæ: si tamen non emiserunt, eas cogere non debet, vt habitum mutent, vel vt velo nigro vtantur, si illarum Ordo id non requirat. Postremò infra septa monasterij illas claudere debet. *Infrà sess. 25. de Reform. Regul. cap. 5. §. Clausuram.*

REMIS

Digitized by Google

REMISSIONES.

α *Vt omnes Regulares*,&c.] Vide optimè Nauar. in cap. Nullum, 14 quæst. 2. n 24.& 32.& in c. Statuimus, 19. q. 3. n. 66. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2 quæst. 73. art. 3.& tom. 3. q. 29. art 14. P. Ribaden. in libro, quem in lucem edidit, pro defensione Societatis IESV, Cap. 18.

β *Omnisque cura, & diligentia à superioribus*,&c.] Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 4. art. 2. Et quomodo Prælati in informatione debeant se habere, vide q. 73. art 4.

γ *Ab eis non posse ea, quæ ad substantiam regularis vitæ pertinent, relaxari*] Vide Fr Emman tom. 1. q 26. art. 1. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 18 n. 390.& 396. vers. Octauum.

CAPVT II.

Proprietatis vitium à monasteriis extruditur: cuncta collata legata conuenienter distribuuntur. Proprietarius biennio esto elinguis in Capitulo, & de eo taceatur.

1 α* NEmini igitur Regularium, tam virorum, quàm mulierum, liceat β &c. bona immobilia, cuiuscumque qualitatis fuerint, etiam quouis modo ab eis acquisita, *a* tanquam propria, † aut etiam nomine conuentus, 2 possidere, vel tenere; sed statim ea 3 Superiori tradantur, 4 conuentuique incorporentur. * 5 Nec deinceps liceat Superioribus bona stabilia alicui regulari concedere †, etiam ad vsum fructum, vel vsum, administrationem, aut commendam. 6 Administratio autem bonorum monasteriorum, seu conuentuum ad solos officiales eorundem, ad 7 nutum Superiorum amouibiles, pertineat. Mobilium verò vsum ita Superiores permittant, vt eorum supellex statui paupertatis, quam professi sunt, conueniat; 8 nihilque superflui in ea sit: 9 nihil etiam, quod necessarium, eis denegetur.* ζ Quod si quis aliter quidquam tenere deprehensus, aut conuictus fuerit; 10. is biennio actiua & passiua voce priuatus sit, atque etiam iuxta suæ Regulæ, & Ordinis constitutiones puniatur.

a c. 8,& c. cum ad monasterium. de stat. reg.

DECLARATIONES.

1 *Nemini igitur Regularium.*) Regulares tam fœminæ, quàm

Digitized by Google

masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, per quos prouideatur primo vt subueniatur necessitatibus earum, vel eorũ, quibus munera destinata fuerunt.

2 *Possidere, vel tenere.*] Moniales tanquam proprium possidere nihil possunt, etiam de eo quod suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam hoc posito quod Monasterium esset nuperrimum.

3 *Superiori tradantur.*] Moniales & regulares cæteri res etiam parui momenti sibi donatas, aut alias acquisitas, vti proprias retinere non possunt, sed Superiori resignandæ sunt.

4 *Conuentui incorporentur.*] Quicquid singulæ moniales, quocunque titulo acquisierint, totum ad Abbatissæ manus deferri oportet: quæ in primis ex huiusmodi acquisitoribus subueniat arbitrio suo necessitibus illius monialis, cuius opera vel contemplatione fuerunt datæ: quod verò reliquum erit, conuertat in communem vsum totius Monasterij, curabit vt victus monialium quotidianus, communis sit, & in coctura, & in vsu.

In causa D. Aldonzæ de Toledo, quæ viro mortuo, facta est monialis S Francisci, sibique permittente filio reseruauit circiter 200. aureos ad vsum suum, quia contra Concilium est moniales habere aliquid proprium, visum est dandam eam pecuniam Priorissæ, quæ prouidebit necessitati ipsius Aldonzæ.

Si quis affert munera vel eleemosynam, vel aliquid, quod Sacrarum Virginum manibus elaborandum sit, det Abbatissæ, vel illis, quæ ab ea præpositæ sunt, modò præsente earum procuratore, neque alij det, neque cum ea quisquã præterea alloquatur.

5 *Nec diuceps liceat superioribus.*] Nisi soli Papæ, qui solet monachis concedere vim testandi, dummodo consensus superioris ad illud accedat, & de modica quantitate disponatur.

Ex dispositione inferiorum Summi Pontificis, non licet regularibus possidere, vel tenere agros, annuos reditus, aliáque bona immobilia superflua, obstante hoc Decreto.

6 *Administratio autem bonorum.*] Electio Officialium, qui administraturi sunt Monasteriorum bona, ad Monasterij spectat Superiores: & ideo licet Episcopus sit eis Superior, ipsi tamen possunt eligere officiales, non autem id faciat Episcopus.

Officiales electi pro administratione bonorum Monasterij, à Superioribus eiusdem, possunt (prout magis expedire videbitur) reditus ipsorum Monasteriorum in loco conuenienti, etiam extra monasterium conseruare, & de eisdem ministrare pro tempore necessitatis ipsis monialibus.

Moniales deputatæ in Officiales reditum Monasterij à suis superioribus, illos administrare possunt sine vllo peccato.

7 Ad

7 *Ad nutum superiorum amouibiles pertineat.*] Ij autem solùm sunt, qui distributionem bonorum habent, nam alios amouere non possunt ad nutum.

Moniales ergo illæ, quæ à Capitulo sui Monasterij in officiales huiusmodi eligi solebant, propter administrationem bonorum immobilium dicti Monasterij, si dicto Monasterio visum fuerit, amoueri possunt.

Licet administrantes bona temporalia Monasteriorum, & Officiales possint amoueri ad nutum Superiorum ex hoc Decreto, in eo tamen non comprehenduntur officiales, qui bona temporalia non administrant, sed hoc relinquitur dispositioni iuris communis, & statutorum sacræ religionis.

Ciuitates sunt nonnullæ, quibus à Sede Apostolica concessa fuit administratio bonorum temporalium ex custodia clausuræ, & facultate, hac adhibita moderatione (*vti debent*, videlicet, *& quoad temporalia, & clausuram tantùm.*) electi ergo à ciuitate, gubernent Monasteria monialium, cum interuentu tamen, & consensu Superiorum dictorum Monasteriorum, & quidem sic vt ipsi laici sint ætatis saltem 40. annorum, & prætextu talis gubernationis non possint loqui cum monialibus, aut earum Monasteria ingredi, nisi cum necessitas sui officij id postulauerit, & tunc quoque non nisi in præsentia superiorum ipsarum monialium.

8 *Nihilque superflui in ea sit.*] Superiorum arbitrio, & præfinitioni stare debent regulares, quoad nobilium superfluitatem, vel conuenientiam: nisi de excessu arbitrij constiterit, habita videlicet ratione personæ, officij, & regularis status paupertatisque quam professi sunt, & cæterarum itidem qualitatum.

9 *Nihil eis iam, quod sit necessarium.*] Superiore quantumuis requisito, necessaria suis regularibus negante, vel subtrahente, licet ipsis clam, vel eo inuito, illa sibi comparare seu retinere, etiamsi ideo necessaria negentur, quia Monasterij facultates non suppetunt, si præfata necessitas sit ad individui sustentationem

Superiores hoc caput declarare & interpretari non possunt.

Si moniales victui, & vitæ suæ aliter consulere non possint nisi sustentarentur artificio operum quæ manibus elaborantur ac efficiuntur, non prohibentur earum rerum emptiones & venditiones facere, modò stricta earum & honesta clausura seruetur, prout illarum instituta, & Concilij Trident. Decreta postulant. *Infrà c. 3. § In præditis.*

Præsupposito quòd Superiores Regularium non possint eis concedere licentiam possidendi immobilia superflua, iuxta nouissimam decisionem Congregationis, per talem licentiam regu-

Digitized by Google

lares ipsa immobilia vel mobilia superflua possidentes, à culpa, vel à pœna non excusantur. Nec credendum est Superioribus asserentibus se posse concedere licentiam possidendi mobilia aut immobila superflua.

10 *Biennio activa & passiva voce priuatus sit.*] In omnibus actibus Capitularibus, non tamen in electionibus hoc intelligitur.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 57. art. 2. & p. 47. art. 5. & q 125 art 4 & to. 3. q. 29 art. 8. 10 & 12. Aloys. Ricc. in collect. dec p 3. collect. 519. Latè Fr Ioan. de la Cruz de statu religionis lib. 1. c. 3. P. Valer. Regin. in praxi fori pœn. lib. 18. n. 397 cum seq. Vide etiam Franc Viui. dec 314 n. 12. l. 2. Camil. Borr. cons. 17 per totum, maximè n. 57 Ricc. in prax. var. resolut. cap. 194.

β *Bona immobilia, vel mobilia.*] Sacra Card. Congr. ita censuit: Regulares tam fœminæ, quàm masculi, non possunt tenere propria, sed omnia dare debent suis Superioribus, à quibus primò subueniendum est necessitatibus earum, vel eorum, quibus munera destinata fuerunt Itaque monialibus non licet possidere propria, & si quid legatum, relictum, datum donatúmue fuerit, vel earum labore, vel industria partum, tradi debet Abbatissæ, quæ ex eo primùm monialis ipsius, cuius causa id quæsitum est, necessitati prouidebit, reliquum conferri debet in vsum Monasterij referunt Nauar in Comment 2 de Regularib n. 18. & in tract. de Reditib Eccles. q. 1. n. 84. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 12. cap. 19. q 2. prope finem.

γ An liceat Monialibus fœminis nutu, & cõsensu superiorum retinere & possidere reditus, siue census certos ad vitam sibi à parentibus, propinquis, vel amicis assignatos ad suæ vitæ vsus necessarios? Vide Sylueſtr. in Summ verbo Religio 6 n 7. v Tertiũ, Cordub. tract Casuum. Conscientiæ, q 54. Petr. Nauar de Restit. tom. 2. lib. 4 c. 1. à n. 166 Barthol Humald l. 14. gloss. 2. tit 7 part. 1. Nauar. Comment. de Regular. n 24 P Azor d p. 1 lib 12 c. 9. q. 2. Latissimè Fr. Ioann. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap 3. dubit 2 vbi resoluit, religiosos habentes census, & reditus annuos non peccare, & asserit Concilij prohibitionem habere tantùm locum in reditibus, vt propriis. & irreuocabilibus per Prælatos, & sine eorum licentia distrahendis: dicit etiam Clem. VIII. in Motu, qui incipit, Religiosæ Congregationis, edito 3 Kal Iulij anni 1594. multa vetare religiosis vtriusque sexus, exceptis Militari, circa largitionem munerum.

δ An Monachus factus Episcopus habeat bonorum, seu fructũ dominium, & proprietatem? Negat D. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. ad

Digitized by Google

ad 4 & q 185.art.8 Nauar de Reditib Ecclesiast.p.1.defens. monitu 11 & 13 Pat Molin.de Iustit tract 2.disp.140.ad finem.Petr. Ledesm in Sum.p.2.tract.10.6.8.ad 4.& tr.32.c.3. *del estado de los Obispos*, concl.25. vers. *digo lo tercero*. P. Lessi. de Iustit. lib. 2.c. 41. n.29. & c.40.n.113.Ribad.d.c.18. vbi solus asserit Papam in effectu dispensare cum Religioso Episcopo,,vt sit Dominus, & habeat proprietatē redituum.Et quòd possit dispensari cum monacho in sensu diuiso,id est,faciendo de monacho non monachum,& extrahendo eum à Religione, resoluunt Valent.d.tom. 3.disp.10.quæst.4.p.2.P.Vasquez disp.165.n.104. P. Azor institut mor p.1 lib.12.c.7.P.Lessi d.c.41.à.n.4.P Valer.Regin.in praxi fori pœn.lib 18 n.397 vers neque vero Morla lib. 2. c 2. § 7. n.10 asserentes text.in c. Cùm ad monasterium, in fine, de statu Monach.intelligi in sensu composito,id est,cum monacho manente monacho.

6 Quod professio facta cum conditione,pacto,seu modo de retinendo,seu habēdo proprio,non valeat, sed vitietur ex tali adiectione,vtpote contra substantiam illius,resoluunt Abb in c.fin. n 7.de Condition.apposit.& in c.fin n.6.Qui clerici vel vouentes, Bern Reg.521. Garc Reg.320.n.2.Menoch l 3. de succes. creat. §.21. n.177 Spin. in Speculo testam. gl. 12. n.12. Cæual. Comm.contra commun q.85.Fr Ludou Lop.in Instr.Conscient. tom.2.p.2.c.42.circa fin.P.Lessi de Iustit. lib.2. c.41. n 63 Ioan. Ramirez de Confirmat D.Iacobi,c.11.à n.18.P Azor d p.1.l.12. c.5.q.2.asserentes etiam,text.in d cap. fin.Qui Clerici, vel Monachi, intelligi de retentione, seu reseruatione bonorum ad vsum profitentis in domo propria, pro suis necessitatibus, tanquam obedientiarij,& ex voluntate Prælati.

† *Tanquam propria.*] Vide Hondedeum in cons.78.n.12 vol.2.

* *Conuentuique incorporentur.*] Vide Panorm. in c. ne religiosi. n.3.de regular.Treuisan.decis.41 n 6.lib.1 & decis 30. eod lib. post Zabarel cons 6 n.2. Menoch.cons.722 ex n.59. Honded. cons.76.n.12.vol.2.

† *Alicui regulari concedere, &c.*] Vide Nauar.cons.20. ex.n.2. lib.3. de regularib. Rotam nouiss.decis.216. n.12. p.2. diuersor. Honded d cons.78.n.44 vol.2.

* *Nihil etiam quod sit necessarium,eis denegetur, &c.*] Iuxta illud Apostoli ad Timoth. 1. cap.6. & Lucæ Actuum c.4. Borrel. d.cons.17 n.64.

ζ *Quòd si quis aliter,&c.*] Vide Nauarr.in c.non dicatis 12.q.2. notab 1.n 33.41.47. cum seqq. & in c.Nullum 18.q.2.n.3. cum seqq. Lud Beja respons.casuum cons.p 3.casu 36.fol.380 & p.4. casu 17 fol.418 & casu 32.fol.458.

Digitized by Google

CAPVT III.

Omnia monasteria, præter monasteria Minorum de Obseruantia & Capucinorum, possunt possidere bona immobilia. Plures non recipiantur in monasteriis, quàm honestè sustentari possint ex reditibus aut eleemosynis.

a* CONcedit sancta Synodus omnibus monasteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, & mendicantium, *a* exceptis domibus fratrum S. Francisci †, Capucinorum, & eorum, 1 *β* qui Minorum de Obseruantia vocantur, etiam quibus aut ex constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex priuilegio Apostolico non erat concessum, vt deinceps 2 bona immobilia * eis possidere liceat †. Quod si aliqua loca ex prædictis, 3 quibus auctoritate Apostolica similia bona possidere permissum erat, eis spoliata sint, eadem omnia illis restituenda esse decernit. *b* 3 In prædictis autem monasteriis, & domibus tam virorum, quàm mulierum, bona immobilia possidentibus, vel non possidentibus, *γ* & is tantum numerus constituetur, ac in posterum conseruetur, qui vel ex reditibus propriis monasteriorum, vel ex consuetis eleemosynis commodè possit sustentari: 5 ε nec de cætero similia loca erigantur siue Episcopi, in cuius diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta.

a c. exiit, qui seminar, §. porrò, de verb. sign. in 6.

b Concil. Arel. 3. c. 8. Concil. Moguntiacum, c. 39. c. 1. & c. auctoritate, de instit. c. sp. quoniam vt ait, de vit. & hon. cler. c. vnico, §. sanè vt hoc, de stat. reg. in 6. Nullius 21. Mart. 1591.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, posse Episcopum compellere regulares ad publicas processiones accedere recusantes facultate sibi tributa Decreto Conc. c. 14. sess. 25. de regul. & controuersias præcedentiæ amota omni appellatione componere, ad præscriptum dicti cap. 13. obseruata tamen quoad Regulares, & confraternitates, constitutione sanctæ mem. Greg. XIII. de hac re edita.

1 *Qui Minorum de obseruantia vocantur.*] Hi possunt perquirere, & colligere quascumque eleemosynas, exceptis pecuniis. In hac autem exceptione fratr. Minorum de Obseruantia non comprehenduntur moniales S. Claræ.

Hispalē sis 26. Maij 1591.

Congregatio Concilij censuit in exemptione fratrum Minorum de Obseruantia, quæ habetur in Decret. c. 3. sess. 25. de Regul exceptis domibus non comprehendi moniales S. Claræ.

* *Bona immobilia.*] Executio huius Decreti competit Episcopis

&

& regularibus respectiuè. *Pius V. in Bulla publicata 4. Kalend. Iuny 1566.*

3 *In praedictis autem.*] Monialibus quæ non habent aliunde, vnde commodè se sustentare valeant, licet artificio, & manibus propriis victum sibi quærere, dummodo honesta, & stricta earum clausura seruetur, provt à Conc. Trident. decretum est, & visum est Congregationi. *Supr. huius sess. cap. 2. § si moniales.*

4 *Is tantum numerus.*] Ordinarij monialiúmque Superiores nullatenus permittere debent, vt plures in illarum Monasterium recipiantur quàm ex propriis monasterij reditibus, vel consuetis eleemosynis possint sustentari.

In constituendo ergo numero monialium obseruari debet huius Capituli Decretum. De dotibus autem nihil certi cum eis statutum est, sed provt qualitas personarum & temporum postulabit, est faciendum: nec quod datur à moniali Monasterium ingrediente, dotis nomine propriè vocari debet, sed dicendum est, quod id tribuatur pro alimentis ac necessaria sustentatione personæ quæ monasterium ingressa est.

5 *Nec de cætero similia loca erigantur.*] Monachi non possunt Monasteria ædificare in parochia, in qua ea non habent, sine cognitione & licentia Papæ, ex Decreto Congregationis.

Licet noua monasteria erigi sine consensu Episcopi non possint, fabricæ tamen eorum iam cœptæ, sine licentia perfici possunt.

REMISSIONES.

α Vide Nauarr. in tract de orat cap. 22. num. 82. Fr. Emman. qq. Regul. tom. 3 q. 29. art. 14. P Azor. instit. Moral part. 1. lib. 12. c. 23. q. 8. Fr. Ioan de là Cruz de stat Relig. lib 1. c. 4.

* Vide etiam tradita per Rotam nouiss. decis. 730. in recollectis à Farinac. Honded cons. 76. n. 24. & 33. vol. 2. Ludou. Molinam Theol. de iustit & iure, tom. 1. disp. 139. col. 1. Ioan. Stephan. Duranti in suis quæst. notatis vtriusque iuris, q. 6. Grilenzonius cons. 1. num. 11. & 16 Nauarr. de regular. comment. 2. n. 50. & 54. Menoch cons. 1014. anno 14. & Mantic. decis. 225.

† *Fratrum S. Francisci*, &c.] Vide Honded. cons. 76. n. 25. & 26. vol. 2.

β *Qui Minores de Obseruantia vocantur.*] Sacra Card. Congreg. ita censuit: In hac autem exceptione fratrum Minorum de obseruantia non comprehenduntur moniales S Claræ.

* *Vt deinceps bona immobilia*, &c.] Vide Camill. Borrel. cons. 17. per totum, ac præcipuè n. 57.

† Eiu

† *Eis possidere liceat*, &c.] Vide Honded d conſ. 76 n. 37. 8. 28. 29 & ſeq.

γ *Is tantùm numerus conſtituatur, ac in poſterum conſeruetur, qui vel ex reditibus*, &c] Vide c. 1. §. ſanè, de ſtatu Regul. lib. 6. Nauarr. in tract de reditib Eccleſ q. 1. monitu 62. Fr. Emman qq. Regul. tom 2. q. 48. art. 1. Zerol in praxi Epiſcop. p. 1. verbo Moniales, §. 6 pag 255 P Azor inſtit Moral. p 1. lib. 13. cap. 9. q. 1. Quarant. in ſumma Bullarij, verbo Monaſteria monialium pag. 359.

δ Vtrùm cùm expletus eſt numerus perſonarum religioſarum, quæ ali poſſunt ex annuis reditibus monaſterij, poſſit aliqua ſufficienter dotata cum ſua dote ſupra illum numerum admitti? Affirmant Nauarr. d. monitu 62. P. Soar. de Relig. tract. 3. lib. 4 c. 9. n. 17 P. Valer Reginald. in praxi fori pœnit lib. 23. n. 194. reſoluentes textum in præſenti cum ſimilibus intelligendum eſſe prohibere, ne quando plures fœminas monaſterium alere non poteſt, quam in eo iam ſint, non admittantur aliæ ſine dote, expenſis monaſterij alendæ.

ε *Nec de cætero ſimilia loca tam mulierum, quàm virorum ſine Epiſcopi, in cuius diœceſi erigenda ſunt, licentia prius obtenta.*] Vide Fr Emman. tom. 1. q. 23. art. 7. & tom 2 q. 49. art. 3. Fr Ioan. de la Cruz de ſtatu Relig lib 2 c. 8. Zerol in praxi Epiſcop p 1. verbo Monachi, §. 1. & §. 2. vbi dicit ſacram Cardin. Congreg. cenſuiſſe in hæc verba: Monachi non poſſunt ædificare monaſteria in parochia, in qua id non habent ſine cognitione, & licentia Papæ.

CAPVT IV.

Regularis ſubiiciens ſe obſequio alicuius alterius loci aut perſonæ, prætextu pij operis, ſine Superioris licentia, puniendus eſt; ſicut & a conuentu recedens ad ſuperiores, niſi ab eis fuerit appellatus. Regulares ſtudiosè viuant in communitate.

α c. quãto, de offic. ordinar. Clem. ne in agro, §. quia verò, de ſtatu mon.

α PRohibet ſancta Synodus, ne quis Regularis, ſine ſui Superioris licentia, prædicationis, vel electionis aut cuiuſvis pij operis prætextu, α ſubiiciat ſe obſequio alicuius Prælati, Principis, vel Vniuerſitatis, vel Communitatis, aut alterius cuiuſcumque perſonæ, ſeu loci; neque ei aliquod priuilegium, aut facultas ab aliis ſuperiis obtenta, ſuffragetur. Quòd ſi contra fecerit, tanquam inobediens,

Digitized by Google

obediens, arbitrio Superioris puniatur. § γ Nec liceat Regularibus à suis conuentionibus recedere, etiã prætextu ad superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi, aut vocati fuerint. Qui verò sine prædicto mandato, in scriptis obtento, repertus fuerit, ab Ordinariis loco, 1 tanquam desertor sui instituti puniatur. Illi autem, qui studiorum causa ad Vniuersitates mittuntur, in conuentibus tantùm habitent; alioquin ab Ordinariis contra eos procedatur.

DECLARATIONES.

1 *Tanquam desertor sui instituti puniatur.*] Sunt igitur tales puniendi, sed non sunt ideò excommunicati per Concilium Tridentinum.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit. lib. 18. cap. 18. n. 403. cum seqq. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. cap. 6. de voto Obedientiæ.

β *Nec liceat Regularibus à suis conuentibus recedere*, &c.] Vide Nauarr. comment 2. de Regularib. num. 61. & comment. 3. num. 50. Fr Emman. tom. 1. quæst. 30. art 3 & 4. & tom. 2. q 53. art. 10. Sayr. in Claui Regia lib. 2. cap. 17. num. 37. cum seqq. P. Azor. instit. Moral. p 1. lib. 12. cap. 11. quæst. 7. vers. Cæterùm. & q. 8. resoluit, tutò religiosum è monasterio fugere posse, cùm in eum plus æquo superior sæuierit, si certò, & euidenter constiterit de superioris sæuitia.

γ Apud Religiosos adire superiorem ob iustum grauamen ad conquerendum de illo, habere vim appellationis, neque id vetare Concilium in præsenti, docet Nauarr. in cap. Non dicatis, 12. q. 1. num. 61 quamuis prædictus accessus ob hanc caussam ad superiorem fieret sine licentia, & consensu sui Superioris, resoluit Fr Emman. tom. 1. quæst. 30. art. 3. asserens opinionem D. Bannes in 2. quæst. 12. art. 1. procedere posse casu, quo non constaret de iniustitia grauaminis: qui etiam Fr. Emman d tom. 1. quæst. 29. art 1. refert, per sacram Congreg Illustr. Card esse interpositum decretum anno Dom 1587. vt appellatio hoc ordine prosequatur à Guardiano ad Prouincialem, à Prouinciali ad Generalem, & à Generali ad Protectorem, à Protectore ad sacram Congregat refert etiam Fr. Ioan. de la Crux de statu Relig. lib. 1. cap. 6 dub 4.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT V.

Adnitantur Episcopi, vt procurent obseruari clausuram monasteriorum, adhibito etiam brachio seculari, si necesse fuerit. Qui ingredi valeant licitè monasteria, aut egredi. Monasteria monialium exposita malorum hominum prædæ sunt intra vrbes transferenda.

a c. periculoso. de stat. mon. in 6. Decr. lib. 6 de stat. Regularium c. 1.

« BOnifacij a Octaui constitutionem, quæ incipit, Periculoso, nouans sancta Synodus, 1 vniuersis Episcopis sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, vt in omnibus monasteriis sibi subiectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ auctoritate 2 clausuram Sanctimonialium, vbi violata est, conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliásque pœnas, quacumque appellatione postposita, compescentes, inuocato etiam ad hoc, † si opus fuerit, auxilio brachij secularis. Quod auxilium vt præbeatur, omnes Christianos Principes hortatur sancta Synodus, & sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus iniungit. b β Nemini autem Sanctimonialium liceat 3 post professionem exire à monasterio, etiam breue tempus, quocumque prætextu, γ &c. nisi ex aliqua legitima causa, 4 ζ „ ab Episcopo approbanda; indultis quibuscumque & priuilegiis non obstantibus. c 5 Ingredi autem intra septa monasterij nemini liceat, ι cuiuscumque generis aut conditionis, κ &c. sexus, ξ vel ætatis fuerint, 6 sine Episcopi, vel Superioris * ο licentia, in scriptis obtenta, π sub excommunicationis pœna, ipso facto incurrenda. d 7 ρ Dare autem tantùm Episcopus, σ τ vel Superior licentiam debet in casibus necessariis, neque alius vllo modo possit, etiam vigore cuiuscumque 8 facultatis, vel indulti hactenus concessi, vel in posterum concedendi. υ Et quia monasteria Sanctimonialium 9 extra mœnia vrbis, vel oppidi constituta, 10 malorum hominum prædæ, & aliis facinoribus 11 sine vlla sæpe custodia sunt exposita; curent Episcopi, & alij Superiores, si ita videbitur expedire, vt Sanctimoniales ex iis 12 ad noua, vel antiqua monasteria intra vrbes, vel

b Conc. Gabil. 2. c. 37. 62. & 63.

c Conc. Matisc. c. 2. Conc. Arelat. c. 7.

d c. definimus, 18. q. 2.

Digitized by Google

vel oppida frequentia reducantur, inuocato etiam auxilio, si opus fuerit, brachij secularis. Impedientes verò, vel non obedientes per censuras Ecclesiasticas parere compellant.

DECLARATIONES.

1 *Vniuersis.*] Episcopi, Patriarchæ, Primates, Archiepiscopi & Episcopi in virtute sanctæ obedientiæ debent publicare in suis ciuitatibus, & Diœcesibus Bullam Pij V de clausura monialium, & efficere vt in omnibus Monasteriis clausura seruetur, iuxta formam Bullæ eiusdem.

Episcopus debet prouidere de iis, quæ faciunt ad clausuram monialium, & aliis earum necessitatibus. Vnde & Monasteria regularibus subiecta potest visitare in his omnibus, quæ ad clausuram pertinent.

Censuit Congregatio, Episcopum Diœceseos in Monasteriis alteri Episcopo subiectis, ex Conc. Trident. ius visitandi habere, quoad clausuram, & eandem potestatem quod alia quam habet in Monasteriis regularibus sibi subiectis.

2 *Clausuram Sanctimonialium.*] Moniales Tertiariæ, quæ tria vota substantialia solenniter emiserunt, cogendæ omnino sunt ad obseruandum clausuram In aliis autem Tertiariis, quæ dicta vota non emiserunt, seruanda est præcisè Bulla Pij V edita Anno 1566. 4. *Kalend. Iunij.* Sicque declarandum est Breue aliàs à Pio VI. scriptum Nuntio Hispaniarum pro Tertiariis Hispanis, quæ ea vota non emiserũt, quatenus in eo concessit, vt permanerent, prout antea vixerunt. Intelligitur tamen permissio iuxta præscriptum dictæ Bullæ, quæ & generaliter in omnibus Tertiariis huiusmodi, vbicumque degentibus deinceps obseruetur, nulla habita amplius ratione iussionis factæ ab eodem Pio V. vt ipsis Tertiariis solemniter non professis certus terminus præfigatur ad profitendum, quo elapso si non fuissent professæ, ad domos parentum propinquorúmque reuerterentur. Cùm enim nulla super hac iussione fuerit promulgata Bulla, sed aliquæ tantùm literæ, partim à Congregatione Concilij, partim à nonnullis protectoribus regularium, pro quibusdam particularibus harum Tertiariarum Monasteriis scriptæ fuerint, ob id rectius est ad præscriptum dictæ Bullæ iamdiu editæ & passim obseruatæ redire.

Moniales licet prætendant se subesse suæ propriæ Prouinciali ssæ, Ordinarius tamen eas coërcete debet, toties, quoties iudicauerit expedire, in iis præsertim quæ spectant ad clausuram.

Concessio

Concessio etiam alloquendi moniales exemptas, potius ab Episcopo, quam ab alio concedatur.

Bulla Sanctissimi Domini nostri, de Tertiariis, prohibet puellis, quod non possint suscipere habitum in Monasterio non clauso: si verò sit clausum, possint.

Monachæ Tertiariæ, seu de pœnitētia dictæ, quæ tria substantialia vota solemniter emiserunt, ad præcisam clausuram perpetuò seruandam, per censuras & aliarum pœnarum impositionem, & sæcularis brachij inuocationem, omnibúsque aliis iuris & facti remediis omnino cogendæ sunt & compellendæ. In aliis verò, à quibus hæc tria vota non sunt emissa, seruandum est præscriptum Bullæ Pij V. editæ 4. *Kalendarum Iunij, Pontificatus sui anno* 1. quæ sic incipit: *Cùm pastoralis officij* vbi vult Tertiarias non professas ab Ordinario & earum superioribus admonendas & inducendas vt profiteantur, & post professionem clausuræ se subiiciant: quod si recusauerint, & inuentæ fuerint scandalosè viuere, esse seuerissimè puniendas. In eadem Bulla Pontifex imperat volentibus viuere sine professione & clausura, vt in futurum nullam personam aliam in suum Ordinem, religionem aut Congregationem recipiant.

Congregatio censuit, comprehendi sub constitutione sanctæ mem. Pij X. *de clausura monialium, sub dato Romæ* 1566. *4. Kal. Iunij anno primo*, quandam Religiosam domum *de paupere vitæ* nuncupatam, quæ castitatis simplex votum emittunt, non autem votum clausuræ & obedientiæ. Proptera Monialibus nolentibus emittere professionem, vel optantibus extra clausuram viuere omnino interdictum fuit, & prohibitum perpetuò, vt in futurum nullam aliam prorsus in suum Ordinem Congregationémue recipiant. *Suprà hoc c. §. Monacha.*

Censuit Congregatio ob causam concedere, vt monialis possit exire à Monasterio in Ecclesiam exteriorem ipsius Monasterij, vt exercitari possit, vbi sunt reliquiæ. Hac eadem de causa à Sede Apostolica fuit semel concessum, vt in domum parentum accedere possit saltem semel per mensem.

3 *Post professionem exire.*] Monialibus à Monasterio exire non licet, etiam cum causa probabili, nisi adsit communis consensus Superioris regularis, & Episcopi illius.

4 *Ab Episcopo approbanda.*] Moniales subiectæ potestati regularium, si sine Bulla & licentia Ordinarij egressæ fuerint, per censuras Ecclesiasticas, & alia iuris remedia, debent ipsæ & ipsarum Superiores (de quorum licentia è Monasterio fuerunt egressæ,) ab eodem Ordinario puniri: non obstantibus quibuscumque priuilegiis.

Exeundi

Digitized by Google

Exeundi à Monasteriis iustam causam hanc moniales non habent, vt curam nepotum suorum gerant, etiamsi nullum alium propinquum haberent nepotes

Ex causa Sedes Apost. concessit quibusdam monialibus, vt transirent ad aliud Monasterium alterius ordinis, de consensu tamen Superiorum.

5 *Ingredi autem intra septa.*] S D.N.Gregor.XIII audita relatione Congregationis approbauit declarationem aliàs factam à sanctæ memoriæ Pio V. vt liceat mulieribus ingredi prima claustra monasteriorum, quando contingit viros & mulieres in publicis processionibus ire per ea ad Ecclesiam, vel in eis diuina celebrare; & non aliter.

Cadauera eorum, qui cupiunt in Monasteriis monialium sepulturæ tradi, respondit S.D N.Gregorius poni debere in exteriori Ecclesia, non autem intra clausuram.

Præsupposita declaratione Congregationis aliàs edita, quòd si aliquorum est consuetudo accedendi ad Monasteria Monialium regularibus subiecta, sine licentia Episcopi, ea debeat obseruari: Dubitatur, an eodem modo attendenda sit consuetudo post Concilium introducta, vt Ordinarij concedant licentiam ingressus ad monasteria regularibus subiecta priuatiuè ad ipsos superiores regulares? Congregatio censuit, si consuetudo sit introducta post Concilium, quod ea debeat obseruari. Et dato, quod à superioribus regularibus huiusmodi licentiæ ingressus concedi debeant priuatiuè ad Ordinarios, an possint tamen Ordinarij aliquam super ipsarum licentiarum confessione superintendentiam habere, & qualem? Congregatio censuit, quod etiam sit seruanda consuetudo. Si autem ex aliqua causa expedire iudicaret ipsas licentias improbare, ex toto non poterit, verùm posset aliquem particularem accedentem impedire, si probabiliter sic expedire videtur.

Ingredi intra septa Monasterij, nec religiosis ipsis licet, etiã vt satisfaciant testantiũ voluntati, qui in Monasteriis monialiũ voluerunt quolibet anno anniuersariũ celebrari, nam hoc casu satisfaciendum est, celebrando anniuersariũ in exteriori Ecclesia.

Puella introduci potest intra claustra monasterij monialium, ad hoc vt educetur ibi, etiam absque licentia Ordinarij, quoad Monasteria regularibus, subiecta obtentis tamen licentiis ab ipsa Congreg causa præsupposita, non autem ex sola licentia Superiorum regularium, nec etiam de licentia Ordinarij & superiorum. Illa autem quæ habitum regularem suscipere vult & ibi permanere, potest ibidem commorari per aliquot dies, vt magis perspicere possit quid agere debeat.

Digitized by Google

Nobili fœminæ, cuius progenitores Monasterium monialium fundarunt, concessum fuit ex magna causa, vt etiam cum duabus aliis Matronis, bis in anno in illud ingredi possit, dummodo in eo non pernoctet.

Viduis & mulieribus nobilibus, quæ volunt ingredi Monasteria, vt in eis perpetuò viuant, retento seculari habitu: à Sede Apostolica permittitur, dummodo ingrediantur de consensu Abbatissæ, & maioris partis monialium, & licentia in scriptis à Superiore habita, modestóque habitu incedant, legémque communem clausuræ obseruent: quòd si semel egrediantur, in ea monasteria iterum ingredi non permittantur. Permissum etiam quandoque fuit mulieribus habentibus virum absentem, ad tempus in Monasteriis monialium permanere.

Licet Episcopo vel superiori in monasteriis sibi subiectis dare licentiam recipiendi puellas in Monasteriis, & ibi commorandi, vt rectè in moribus instruantur, licet nolint religionis habitum suscipere, cum certis tamen conditionibus, non obstante Concilio Tridentino hoc cap. Nec verò Concilium Tridentinum prohibet, quin puellæ in Monasteriis monialium educationis gratia, recipi possint. Quòd si fortè ratio aliqua, vel statutum religionis alicuius monasterij aliter prohiberet, recipiendæ non essent vllo pacto.

Possunt ordinarij iure proprio puellas, de quibus controuertitur, in Monasteriis collocare ad tempus, donec lites finiantur. Attamen puellæ quæ educationis gratia degunt in Monasteriis, debent ibi manere sine ancillis, nec inde exire, (nisi velint penitus amplius non admitti) & obligatæ sunt ad clausuram, & ad cetera, sicut ipsæ moniales. Idem statutum est de puellis, quæ propter tenues facultates, vel inopiam domi suæ tuto ali nequeunt, siquidem illæ, etiam victu à propinquis suppeditato, sunt in Monasteriis collocandæ. Cæterum puellæ quæ sunt in Monasteriis monialium educationis gratia, debent restitui patri, quandocumque eas petierit.

Puellis, quæ in Monasteriis educationis gratia sunt, licentiæ dari debent inde recta ad balnea curandæ valetudinis suæ gratia exeundi, iisdémque permitti debet, vt in idem Monasterium redire possint, si tamen recta à balneis se recipere voluerunt.

Puellæ quæ de licentia Superioris monasterij, de eo exierunt curandæ valetudinis causa, rursus in eo admitti debent, modo ab earundem Superiore licentiam in scriptis impetrent, & Abbatissæ ac reliquarum monialium accedat consensus. Et in eo vestitu in monasterio manebunt, qui virginali modestiæ ac pudori

Digitized by Google

pudori conueniat, nullamque secum famulam ducant, & dum ibi erunt, seruare debent clausuræ eandem legem, quam moniales seruant, neque ibi permanere permitti debent vltra ætatis suæ annum 25. quæ ex loco si semel exierint, nullam postea reintrandi habeant facultatem.

Episcopus potestatem facit puellæ redeundi & commorandi in Monasterio, in quo aliàs commorabatur caussa educationis, si ex eo exiuit morbi sui curandi caussa, modo id fecerit de eius licentia, sed seruentur omnes conditiones, quæ aliàs in literis huiusmodi præscriptæ fuerunt.

In monasteriis monialium tolerari debent puellæ, quæ deiectæ sunt ex hospitalibus & aliis piis locis, donec offeratur facultas eas nubendi, quæ licet inseruiant Monasteriis monialium, non possunt tamen priuatim cuiquam moniali inseruire. Et hæ puellæ, cum producuntur in publicum, omnes processionaliter incedere debent, nec comites illis moniales adiungantur, & confecta processione ad Monasterium reuertantur, & quamdiu ibi sunt, clausuram seruare teneantur, & reliquam viuendi rationem, pro vt ipsæ moniales, & nullas secum habere ancillas, nec singulæ inde possunt exire, nisi postea nunquam in idem monasterium redituræ.

Rectè curauit D. Episc. Abulensis, ne Abbatissa, & moniales quædam Bernardinæ ancillas seculares in habitu seculari agentes, & exire quandocumque vellent ex monasterio prætextu seruitij præsumentes, haberent.

Puellæ, quæ propinquis & facultatibus destitutæ sunt, & ideo sine dote in Monasterium adduci non possunt, si misericordiæ caussa admissæ fuerunt, tolerari debent in monast modò supradictis legibus obediant, in futurum autem nullæ talis conditionis admittantur.

Neophytæ possunt in Monasteriis monalium manere, si Ordinarij & Abbatissæ monialium, earúmque superioris consensus accesserit, ipsæque solæ maneant in Monasteriis, neque inde exeant, nisi in Monasterium amplius postea non redituræ, reliquísque in rebus omnibus, præsertim in iis, quæ ad clausuram pertinent, leges seruent monialibus præscriptas. Viduæ autem, quæ viris mortuis honestatis caussa se contulerunt in Monasterium, modò sint bonæ existimationis & famæ, legibusque supradictis monialium pareant, tolerari debent: de cætero tamen nullæ huiusmodi recipi debent, nisi moniales fieri velint. At verò mulier sæcularis, quæ iam est intra septa Monasterij, expellenda est, si isthuc sine licentia Sedis Apostolicæ ingressa est, & contra maioris partis monialium intentionem.

Digitized by Google

Viduæ nobiles, quibus permittitur ingredi Monasterium monialium, his conditionibus vti debent, vt nullas secum ducant ancillas, & eo animo ingrediantur, vt nolint inde amplius exire, & dum apud moniales sunt, his clausuræ finibus & legibus teneantur, quibus ipsæ moniales.

Non potest Episcopus licentiam dare viduæ monasterium ingredi volenti in habitu laicali permanere, etiamsi ibi vsque ad finem vitæ suæ permanere, nec amplius exire vellet, quia in istis nulla adest causa necessaria.

Mulier coniugata si sit in Monasterio monialium, & constitit quod si inde exierit, versabitur in periculo mortis, in Monasterio relinqui debet, sed sine ancillis & vllo famulatu extraneo, tenetúrque clausuram, & alia, provt ipsæ moniales, seruare.

Mulier, quæ venit in suspicionem adulterij apud maritum, & ob id timet ne ab eo vis aliqua inferatur, permitti debet vt ingrediatur Monasterium monialium, si modo constitutiones monasterij non repugnent, & accedat consensus Abbatissæ & monialium & ministri Prouincialis, aut alterius earum superioris, sed ingrediatur sine ancillis, & seruet clausuram, & reliqua, provt ipsæ moniales. Et causa ingressus cessante debet inde exire, & si semel exierit, nunquam postea idem monasterium ingredi possit. Insuper mulieres, quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si sunt extra culpam, quamdiu iustam timendi causam habuerint, debent, si sunt in monasteriis, tolerari.

Causa infirmitatis monialium, aliquando Sedes Apostolica concessit, vt secum retinere possint famulam sæcularem cum eisdem legibus clausuræ & habitus, quibus suprà. Ordinarius tamen hanc facultatem concedere non potest, & de facto concessa reuocatur.

Illustribus puellis, quæ in monasteriis cum supradictis conditionibus educari permittuntur à Sede Apostolica, ab eadem etiam fuit aliquando dispensatum, vt famulam sæcularem haberet cum eisdem legibus.

De virgine vxore N. Ciuis Panormitani, quæ separata est à viro in monasterio, scribatur Archiepiscopo Panormitano, vt si exiens ibi subit vitæ discrimen, patiatur esse in monasterio, modo quantum ad clausuram attinet, seruet clausuram monialium.

Petitio Comitissæ Pignoroſæ, vt propter fluxum sanguinis possit à marito separari, & cum tribus filiabus puellis in monasterio monialium habitare, reiecta est.

Nobiles

Digitized by Google

Nobiles & gradu superiores matronæ, quæ sunt in monasterio admissæ, omnes ancillas emittere debent, nec possunt è monasterio exire, nisi in id non redituræ, & dum in eo manent, seruare debent clausuram & reliqua, sicut ipsæ moniales. Itémque de lite Comitissæ Sancti Seuerini, quæ interea dum filius adolescat, voluit ingredi monasterium Neapoli: Responsum est, vt ingrediatur, nec inde exeat nisi non amplius ingredi voluerit, & quamdiu ibi erit, quoad clausuram attinet, obseruet regulam monialium.

Non licet Episcopo licentiam dare matri, sororibus, & consanguineis, monasterium ingredi, causa visitandi filiam vel sorores, quæ aliqua graui infirmitate teneatur, etiam non sine mortis periculo, multo minùs quando filiæ aut aliæ professionem emittunt, vel habitum suscipiunt religionis.

Congregatio Concilij censuit, non esse permittendum quampiam mulierem, tametsi Regia dignitate insignitam, vel ex Regia stirpe profectam fundatricémve, Monasteria Religionis fratrum minorum S. Francisci de Paula intrare. 24. Febr. 1598.

Sæculares omnes ab ingressu monasteriorum monialium prorsus prohibendi sunt: & monialibus expressè præcipi debet, ne in monasterium vllos sæculares admittant, deinde excommunicationis pœna sæcularibus ipso facto incurrenda, si ausi fuerint ea monasteria introire, denuntianda est. Nihilominus causa euidentis vtilitatis monialium licentia concedenda est ab Ordinario, procuratoribus earum in monasteria ingredi, modo ætas, & morum grauitas ea sit, quæ eos commendet.

Ordinarius non debet permittere mulieres, quæ inhonestè vixerint, in sacrarum virginum monasteriis permanere, & præsertim si non consueuerit monasterium illud tales fœminas admittere, & prædictæ mulieres nullam à Superiore monasterij in scriptis licentiam impetrauerunt, neque Abbatissæ, neque reliquæ moniales consenserunt, neque post ingressum monasterij clausuram seruauerunt, neque aliquam viuendi rationem, quam moniales seruant.

Quandoque fuit ex gratia à Sede Apostolica concessum, vt aliquæ mulieres semel ingrediantur septa monasterij Carthusiensis, cum licentia tamen Superiorum, causa visitandi quandam Capellam. Quoad accessum autem ad colloquium cum monialibus ad crates, seruanda est etiam consuetudo in monasteriis subiectis regularibus, aliàs nemo ex consuetudine possit accedere sine licentia Episcopi.

Licentia ingrediendi obtinenda est à regularibus, quando

Digitized by Google

monasteria ipsis regularibus, non autem Episcopis, sunt subiecta. Item potestas accipiendi & dimittendi facultates, ad eos pariter spectare dicitur, qui monasteria habent.

28. April. 1594. Congregatio Concilij censuit, Episcopum non posse impediti à Regularibus, quo minus ingrediatur septa Monasterij ipsis Regularibus subiecti, ad effectum videndi, si clausura seruata fuerit, necne.

29. Iunij 1597. Congregatio Concilij censuit, licentias ingrediendi intra septa Monasteriorum monialium Regularibus sæcularibus, ex vera tantum necessitate concedendas, spectare dumtaxat ad ipsos superiores Regulares.

Die 27. Iulij 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse moniales Regularibus subiectas in iis, quæ clausuram concernunt, toties visitare, quoties verè cognouerit expedire.

6 *Sine Episcopi vel superioris licentia.*] Cum aliquibus valdè coniunctis vel aliis præcipuis personis, quæ necessitatibus monialium subueniunt, non potest Superior dispensare, vt visitent moniales in loco per Superiorem deputato intra septa monasterij, provt Congregatio censuit: quinimò debet cogere dictas moniales ad præcisè seruandum Decretum Concil. Trident. & Bullam Pij V. de clausura monialium.

27. Iulij 1597. Congregatio Concilij censuit, facultatem concedendi licentiam accedendi ad colloquium cum monialibus Regularibus subiectis, spectare ad ipsos superiores Regulares, nisi esset consuetudo legitimè præscripta, vt huiusmodi licentia etiam quoad Monasteria, quæ Regularibus subsunt, ab Episcopo tantum, vel ab Episcopo, & superiori Regulari coniunctim obtineretur, tunc enim consuetudinem esse obseruandam.

7 *Dare autem tantum Episcopus*] Nulla est licentia danda introeundi ad tempus septa monasterij monialium, nisi in casibus necessitatis, quorum aliqui explicati fuerunt edicto Vicarij vrbis Romæ.

Episcopus concedere debet licentiam in casibus necessariis mulieribus honestis, petentibus tamen, quæ curam habent de monasteriis Conuertitarum.

Tollantur Ecclesiæ, quæ sunt intra clausura monasterij ex Decreto Concil. Trident & alibi collocentur.

Regulares adeuntes monasteria monialium sine licentia Episcopi, incidunt in pœnam excommunicationis, quam Episcopis suo edicto proposuit Sic Congregatio censuit 9. April. 1587. Si tamen Regulares illi haberent ex priuilegio, quod non possent excommunicari, non erunt excommunicati, sed debebunt puniri à suis superioribus alia pœna. Et regulares sic excommunicati non

Digitized by Google

non possunt absolui à suis superioribus, sed ab Episcopo, qui sibi hanc facultatem reseruauit.

8 *Facultatis vel indulti.*] Mulieres cuiuscumque sint status aut conditionis, prætextu confessionalium, aut aliarum literarum Apostolicarum, ingredientes domos & monasteria Carthusiensium & aliorum regularium ordinum, etiam mendicantium, excommunicationem ipso facto incurrunt, cuius absolutio Romano Pontifici reseruatur, excepto mortis articulo. Pius V in constitutione regularium personarum publicata die 23. Octobr. 1566.

9 *Extra mœnia vrbis vel oppidi constituta.*] Monasteria monialium extra mœnia vrbis, & oppidi, (etiam posito quod ea sint exempta & immediatè Sedi Apost. subiecta,) possunt Ordinarij tanquam Sedis Apostolicæ delegati, intra vrbis mœnia transferre, iuxta hoc Decretum.

Quando verò ex permissu Sedis Apost transferuntur mõniales de loco ad locum, translatio debet fieri in aurora, vt nonnisi à paucis conspiciantur. Deducantur autem à personis grauibus & honestis ac proximioribus, seu coniunctis.

10 *Malorum hominum præda.*] Moniales quæ habent monasteria exposita excursioni Piratarum, & aliorum malorum hominum, in monasterio vrbano eiusdem ordinis collocari debent: non sunt tamen in plura vrbana monasteria distribuendæ dum proprium ædificatur, quia hoc non conuenit statutis eiusdem monasterij.

11 *Sine vlla sæpè custodia sunt exposita.*] Non habet locum hoc Decretum in illis monasteriis, quæ longè distant ab vrbibus, vel oppidis, & à frequentissimo pago circumcirca custodiuntur.

12 *Ad noua vel antiqua monasteria.*] Translatio monasterij monialium, cui imminet scandalum, est facienda ad aliud eiusdem ordinis monasterium, nec reditus monasterij translati sunt isti monasterio applicandi, seu vniendi sunt monasterio, in quod fuit translatum, licet non possit de seminario prouidere Translatio monialium de vno loco ad alium eiusdem ordinis est facienda propter superuenientiam aëris pestilentis Monachæ Collegij Nolani propter pestilentem quendam aquæ defluxum ex vicino monte, petierunt transitum ad aliud monasteria sub eadem regula, & fuit scriptum Episcopo Nolano, vt si ita est, benignè concederet.

Quando restaurantur monasteria, si hoc expedire probatur, permissum est, vt nouitiæ moniales ad alium locum transferantur, donec perficiatur opus.

Digitized by Google

13 *Reducantur.*] Vnio monsteriorum monialium facienda est, cum legitima caussa subest, accedente ad id Papæ auctoritate.

In Sexto, tit. de statu Regularium.

PEriculoso & detestabili quarundum monialium statui (quæ honestatis laxatis habenis, & monachali modestia, sexúsque verecundia impudenter abiectis, extra sua monasteria nonnunquam per habitacula sæcularium personarum discurrunt, & frequenter intra eadem monasteria personas suspectas admittunt, in illius, cui suam integritatem voluntate spontanea deuouerunt, grauem offensam, religionis opprobrium & scandalum plurimorum) prouidere salubriter cupientes præsenti constitutione perpetuò irrefragabiliter valitura, sancimus, vniuersas & singulas moniales præsentes atque futuras, cuiuscumque Religionis sint vel Ordinis, in quibuslibet mundi partibus existentes, sub perpetua in suis monasteriis debere de cætero permanere clausura: ita quod nulli earum Religionem tacitè vel expressè professæ, sit vel esse valeat quacumque ratione vel causa (nisi fortè tanto & tali morbo euidenter earum aliquam laborare constaret, quod non posset cum aliis absque graui periculo seu scandalo commorari) monasteria ipsa deinceps egrediendi facultas, nullíque aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit, speciali licentia) ingressus vel accessus pateat ad easdem: vt sic à publicis & mundanis conspectibus separatæ, omnino seruire Deo valeant liberiùs, & (lasciuiendi opportunitate sublata) eidem corda sua & corpora in omni sanctimonia diligentiùs custodire. Sanè vt hoc salutare statutum commodiùs valeat obseruari, districtiùs inhibemus, ne in monasteriis Ordinum non mendicantium aliquæ recipiantur de cætero in sorores, nisi quot poterunt de ipsorum monasteriorum bonis, siue prouentibus absque penuria sustentari: si secùs actum fuerit, irritum decernentes.

Verùm quando Abbatissa vel Prioriss cuiusuis monasterij, pro feudo quod monasterium ipsum tenet ab aliquo Principe seu domino temporali, sibi debebit homagium, vel fidelitatis sacramentum præstare (nisi quod per procuratorem illud præster, possit efficere apud eum) de monasterio cum honesta & decenti societate exire poterit eo casu licenter, homagio facto quamprimum commodè poterit, seu fidelitatis præstito sacramento, ad ipsum monasterium è vestigio reuersura: sic quod in fraudem residentiæ siue moræ clausralis nihil fiat omnino.

Porrò

Porro ne moniales causam, seu occasionem habeant euagandi, Principes seculares ac alios dominos temporales rogamus, requirimus, & obsecramus per viscera misericordiæ IESV-CHRISTI, eisdem in remissionem peccaminum nihilominus suadentes, quod Abbatissas ipsas & Priorissas, ac moniales quascumque monasteriorum suorum curam, administrationem negotiáue gerentes, quibuscumque nominibus censeantur, per procuratores in suis tribunalibus seu curiis litigare permittant: ne pro constituendis procuratoribus (qui atornati in aliquibus partibus nuncupantur) seu aliis huiusmodi easdem oporteat euagari. Si verò contra præsumpserint, exhortationi huiusmodi rationabili atque sanctæ obtemperare nolentes, cùm sit iuri contrarium, quòd mulieres (præsertim religiosæ) per se ipsas litigare cogantur, & à via deuiet honestatis, & periculum animarum inducat, ad hoc per suos Ordinarios Ecclesiesticos censura Ecclesiastica compellantur. Episcopis autem & aliis prælatis superioribus & inferioribus quibuscumque iniungimus, quod & ipsi causas seu negotia, quæ præfatæ moniales habebunt agere coram ipsis, aut in curiis eorundem, siue sint homagia, fidelitatis sacramenta, lites, vel quicquid aliud, ipsa per procuratores earum fieri faciant, & tractari.

Et quoniam parum esset condere iura, nisi essent qui ea executioni debitè demandarent, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis & Episcopis vniuersis districtè in virtute sanctæ obedientiæ, sub obtestatione diuini iudicij, & interminatione maledictionis æternæ præcipiendo mandamus, quatenus eorum quilibet in ciuitate ac diœcesi propria in monasteriis monialium sibi ordinario iure subiectis, suaſin iis vero quæ ad Romanam immediatè spectant Ecclesiam, Sedis Apostolicæ auctoritate, Abbates verò, & alij tam exempti quàn non exempti Prælati Ecclesiarum, monasteriorum, & Ordinum quorumcumque, in monasteriis huiusmodi sibi subiectis, de clausura conuenienti, vbi non est, ipsorũ monasteriorum expensis, & fidelium Eleemosynis, quas ad hoc procurent. diligentiùs facienda, de ipsis monialibus includendis, quam primum commodè poterunt, prouidere procurent; si diuinæ ac nostræ indignationis voluerint acrimoniam euitare: cõtradictores atque rebelles per censuram Ecclesiasticam appellatione postposita compescendo: inuocato ad hoc (si opus fuerit) auxilio brachij secularis. Per hoc autem in monasteriis exemptis Ordinarij locorum, quoad alia, nullam sibi credant iurisdictionem vel potestatem aliquatenus attributam.

Digitized by Google

α Vide Nauar. in Man c. 27 n. 108. & in c Non dicatis, 12. q. 1. num 51. & num. 72. & in comment. 4. de Regularib. num 39. P. Azor instit Moral. part. 1. lib. 12. c. 8. à princ. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Moniales. §. 3. pag. 234. & § 16. Fr. Emm. q Regul tom. 2. q 2. art 7. Aloys. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 820. Grilenzon. cons. 64 Guttier. in q can. lib 1.

† *Inuocato etiam ad hoc.*] Vide Salzed. ad Bern. Diaz. in prax. can. c. 151. nouæ ed n. 5.

β *Nemini autem. Sanctimonialium liceat, &c.*] Vide Nauar. in c. Statuimus 19. q 3. n. 47. Guttier. Canon lib. 1. q 14 à n 1. Paul. Fusc. de Visitat. lib 2 c. 18. à n. 17. Cened ad Sextum collect 31. Pat Azor. iust. Moral. p 1. lib. 12 c 8. q. 9. Latè Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 3. dub. 2. cum seqq.

γ *Nisi ex aliqua legitima causa.*] Summus Pontif Pius V. per suam Extrauag. incip. Cura Pastoralis, statuit vt nulla alia ex causa, vel occasione, nisi magni incendij, vel infirmitatis, lepræ, aut epidemiæ, Moniales è monasterio exire possint, latè refert Io dela Cruz de statu relig lib. 1. c 5 dub. 4.

δ An verò liceat Monialibus exire à monasterio ob alias causas præter iam dictas? Vide Nauar. Comm 5. de regular. n. 48. & in c. Statuimus 19. q. 3. n 49. Guttier. Canon lib. 1. c. 14 à n 7. Cened. ad Sextum collect. 3. n. 2. P. Azor. d. c. 8. q. 2. vers. Tertio, Zerol in praxi Episc. p 1. verbo Moniales. §. 16. vers. Secundò dubitatur. Fr Ioan. de la Cruz d. dub. 4. v. An verò liceat, vbi resoluit, illud esse licitum in causis similibus, v. g in casu hostium inuadentium monasterium, in casu aquæductus, aut ruinæ domus, & aliorum similium, incendio, & in aliis infirmitatibus contagiosis, & nociuis communitati monialium, & in vers. Secunda conclusio ait, quod satis pia & probabilis est sententia Nauar. in d. c. Statuimus, n 4 extendens dictum Decretum Pij V. ad infirmitatem soli moniali nociuam: cui exeundo à monasterio remedium adhibetur, si aliàs periculum vitæ, aut grauis & diurnæ infirmitatis probabiliter timetur.

* Stephanus Quarant in Summa Bullarij, verb Monasterio monialium pag. mihi 350.

ϑ An sit causa legitima ingrediendi, vt quia mater, aut soror, aut consanguinei ingredi vellent visere filiam aut sororem graui morbo laborantem? Negariue sacram Cardinal Congr. censuisse testantur Zerol. d verbo moniales. §. 8 vers. Secundo, Fr. Emm. tom. 1 quæst 64. à num 11. Fr. Ioan de la Cruz d. cap. 5. dub. 2. concl. 3 not. 3.

Digitized by Google

ζ *Ab Epiſcopo approbanda.*] An approbatio cauſæ ad exeundum pro monialibus Religioſis ſubiectis debeat fieri per ſuum Generalem, vel Prouincialem ? Sacram Card. Congreg cenſuiſſe, non tantùm licentiam ſuorum Superiorum, ſed etiam Epiſcopi requiri, affirmat Fr. Emman q. Regul. to 1. q. 49. art. 6. Sed in Hiſpania cum exeunt Moniales, ſolam Superiorum licentiam eſſe neceſſariam teſtatur Fr. Ioan. de la Cruz d. c. 1. dub. 3.

η An Moniales poſſint tranſire de vno monaſterio ad aliud, vel cauſa nouæ fundationis, vel correctionis, vel reformationis, vel præfectionis ? Affirmant auctoritate Epiſcopi Nauarr. conſ. 57 numer 6. de Regularib. & conſ. 5. numer 3. & 6. de ſtatu monach. Sacr. tamen Congr. cenſuiſſe, in his recurrendum eſſe ad Sedem Apoſtol. refert Zerol. in praxi Epiſc. p. 1. verbo Moniales. §. 16.

θ *Ingredi autem intra ſepta monaſterij nemini liceat.*] Quæ perſonæ ingredi poſſint vide apud Motum prop. Greg. XIII pag. mihi 709. & Concil Brachar. 4. act. 5. de Monialib. Auiles ad c. 1. Prætor. fol. 50. n. 20. Læti Zech. de Caſibus reſeruatis caſu 10. in princip. Paul. Fuſc de Viſitat. lib. 2. c. 18. à n. 24. Fr Emm to. 1. q. 46. art. 1. cum ſeqq. & q. 47. art. 4. cum ſeqq. Pat. Azor. inſtit. Moral pag. 1. lib. 13. c. 8. q. 6. Fr. Io. de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 1. c. 5. dub. 2. † Vide etiam Thom. Cerdan. de Tolleda in ſuo tract. viſita de la carcel. cap. 5. num. 9. in fin.

ι *Cuiuſcunque generis & conditionis.*] Summus Pontif. Greg XIII. Bul 40. & 41. reuocat licentias perſonarum, cuiuſuis ſtatus, etiam Duciſſarum, Comitiſſarum, & Marchioniſſarum, quarum prætextu Monaſteria intrare conabantur: & ſub excommunicatione ſibi reſeruata præcipit illis, ne iſtarum licentiarum prætextu monaſteria monialium, vel earum loca intrare audeant : niſi in caſibus neceſſariis, & cum licentia ſuperioris in ſcriptis iuxta hunc textum : & Abbatiſſis Præſidentibus, Conuentibus, atque aliis ſuperioribus præcipit ſub excommunicatione Papæ reſeruata, nec non priuationis dignitatum beneficiorum, & officiorum ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, ne prætextu illarum licentiarum quemquam dicta monaſteria, vel loca ingredi faciant, aut permittant, refert Fr. Ioan de la Cruz d. dub. 2. verſ. Prima Concluſio

κ *Sextus.*] Sacra Card. Congr. ita cenſuit: Mulieres, quæ ſunt in diſcordia cum maritis, & eorum ſæuitiam timent, ſi extra culpam ſunt, quamdiu iuſtam cauſam timendi habuerint, debent, ſi ſunt in monaſteriis, tolerari. in poſterum verò huiuſmodi mulieres non debent recipi. refert. Zerol. in praxi Epiſc. part. 1. verbo Moniales, §. 12.

λ Item

Digitized by Google

λ Item Sacra Card. Congreg. sic censuit: Si mulier aliqua venerit in suspicionem marito, quòd timet ne ab eo aliqua vis ei inferatur, debet permitti, vt possit ingredi monasterium Monialium, si modo constitutiones monasterij non repugnent, & accedat consensus superiorum Abbatissæ, & Monialium, & causa cessante ingressus deber inde exire, & si semel exierit, nunquam postea in idem monasterium ingredi poterit, & tenetur ad clausuram sicut aliæ moniales, & stare sine ancillis, &c. referunt Zerol.d.verbo Moniales,§.12.& Fr.Ioan.de la Cruz d.c.5. dub.2.concl.3.in fine.

μ Quæ conditiones requirantur, vt puellæ educationis causa possint recipi in Monasteriis Monialium, vide apud Steph. Quarant.in Summa Bullarij, verbo Monasteria monialium,p.346. Fr. Ioan. de la Cruz d.dub 2. prope finem: decem & septem decisiones sacræ Congreg. circa receptionem puellarum, & aliarum mulierum, quoad educationem, & mansionem in monasteriis, recensetFr Emm.tom.1 q 46.art.10.optimè Zerol.d.p.1. verbo Moniales,§.10.vbi asserit Sacram Card. Congr.censuisse, quòd puellæ educationis gratia, licet sacro vestitu indutæ non sint, non prohibentur in monasteriis Monialium teneri cum seqq. conditionibus.1. est,sine ancillis.2. Vt si semel egrederentur, non amplius possint illuc reuerti.3. Tenentur ad clausuram obseruandam, quemadmodum ipsæ moniales.4. Quòd recipiantur cum licentia in scriptis superiorum 5. Et de consensu Abbatissæ.6. Quòd si ob ægritudinem curandam, de licentia tamen superioris, vt suprà de consensu Abbatissæ, & monialium exierint à monasterio, rursus in eo admitti debent cum licentia superioris, & de consensu Abbatissæ & monialium. 7. Quòd vtantur eo vestimento, quod virginali modestiæ, & pudori conueniat.8. Quòd non sint super numerum præfixum. 9. Quòd quoliber semestri eis anticipata soluatur portio pro alimentis, 10 Quòd sit locus separatus à loco vbi degunt aliæ moniales professæ, & nouitiæ pro dormitione, & laboretio. Puellas causa educationis recipi non posse minores septennio, & maiores vigesimoquinto dicit per sacram Card. Cong. decisum Zerol d.p.1. verbo Moniales, § 11.

ν An liceat mulieribus intrare monasteria Religiosorum? Negat F.Ioan de la Cruz d.c.5. dub 1. concl.1. vbi refert Summum Pontif.Pium V excommunicare cum reseruatione mulieres monasteria religiosorum intrantes, prætextu aliquarum licentiarum, quas ibi reuocat, & asserit confirmare Greg.XIII. imponendo excommunicationem latæ sententiæ dictum ingressum sub prætextu dictarum licentiarum permittentibus, probárque

sub

Digitized by Google

sub dictis decretis non comprehendi Imperatrices, Reginas, Infantes, & ancillas, quas secum deferunt, & conc. 3. refert, omnibus s mulieribus liberè concedi cum aliis Catholicis personis licentiam accedendi ad monasteria. & loca Regularium, atque eorum claustra, quando in eis Missa, & alia diuina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando fidelium cadauera ibi sepeliuntur, atque etiam pro eis suffragia fiunt.

ξ *Vel ætatis fuerint.*] Quòd infans discretione carens admittatur ad claustrum Monialium, resoluunt P. Henriq. in sum. p. 2. l. 13. c. 42. §. 3. in gl. lit. S. Nauar. Comm. 4 de Regular. n. 59. P. Paulus Comitol. Resp. Moral. lib. 6. q. 29 ad fi & q. 22. P. Azor. in instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 8. q. 5. Fr. Ioan. de la Cruz d. c. 5. dub. 2 concl. 3. vbi resoluit, quod Concilium excludens omnes cuiusuis ætatis, loquitur de habentibus vsum rationis, & de illis qui ad peccatum mouere possunt: vt sunt fatui, qui licet intrando non peccent, peccant tamen Moniales eos admittentes: & citat Nau. in c Statuimus, 19 29 q. 3 n. 59.

§. *Vel superioris*] Quòd Concilium loquatur de illis superioribus, qui habent iuridictionem ordinariam, non priuatam, affirmat Vinc. Grilenzonius in conf. 64. ex. n. 9. & 18. cum seqq.

o *Licentia in scriptis obtenta*] An necessaria sit licentia in scriptis pro casibus, communiter occurrentibus, vt pro ingressu Medici, Confessoris, Visitatoris, Artificis, & aliorum, quorum repentina opera passim sunt necessaria? Negat Fr. Ioan. de la Cruz à concl. 3. notab. 3.

π *Et sub excommunicationis pœna.*] Quòd possint iudices Ecclesiastici omnibus magistratibus sæcularibus iniungere pœnam excommunicationis, vt præbeant auxilium brachij sæcularis, resoluunt plures Doctores, quos citaui suprà sess. 24. de Reformat. Matrimonij c. 8 n. 6.

ρ *Dare autem tantùm Episcopus*, &c.] An hoc Decretum includat Episcopos ingredientes monasteria sibi non subdita sine licentia superiorum in scriptis? Affirmant Nauar. Comment. 4. de Regularibus, q. 14 n. 39. ad med. vers. 4. Steph. Grat, discep. forens. c. 393. n. 5. & 20.

σ *Vel superior*] An prouisor à Capitulo nominatus sit superior ad licentiam concedendam respectu Monialium Episcopo subditarum? Affirmat Ioan. de la Cruz dict. c 5. dub. 2. concl 3. notab 1.

τ Quòd validum sit statutum Episcopi excommunicans accedentes ad monasteria exempta Monialium subdita Regularibus, qui non subsunt iurisdictioni Episcoporum, existentia intra suam diœcesim, resoluit post Gemin. in c. 1. §. & quoniam. n. 8. de

Digitized by Google

de ſtatu Regul. lib. 6. optimè Steph. Grat. diſcept forenſ. c. 393. n. 23. cum ſequentibus, & aſſerit comprehendere tam ſubditum, quam non ſubditum, ex eo quod Epiſcopus imponens pœnam eunti ad monaſterium, iſthuc ire eſt delinquere, & ſic delictum eſt factum in loco non exempto, quod Ordinarius poterit punire, vide Iaſon. conſ. 83. incip. in caſu præſenti col. 2. ad med. verſ. circa 2. dub. n. 3. lib. 3. Roland conſ. 33. n. 16. lib. 3.

v *Et quia monaſteria Sanctimonialium extra mœnia vrbis*, &c.] Vide Zerol. in praxi Epiſc. part. 1. verbo Moniales, § 17. vbi dicit Sacr. Card. Congreg. cenſuiſſe, iſtam tranſlationem faciendam eſſe ad aliud monaſterium Ordinis, & hoc quando immineret ſcandalum, vel propter ſupereminentem aëris peſtilentis cauſam, quæ monaſterij tranſlatio debet fieri ſimul cum introitibus, & reditibus, quos illud habeat.

CAPVT VI.

Omnes ſuperiores eligibiles eligantur collatione ſuffragiorum ſecretorum: Abſentium vota ſuppleantur: aliter eligi ſe permittens exiſtat inhabilis ad omnia officia in religione obtinenda, & electio irrita, &c.

1 a IN electione Superiorum quorumcunque, Abbatum temporalium, & aliorum Officialium, ac Generalium & Abbatiſſarum, atque aliarum Præpoſitarum, quò omnia rectè, & ſine vlla fraude fiant, in primis ſancta Synodus diſtrictè præcipit, omnes ſupradictos eligi debere per vota ſecreta, ita vt ſingulorum eligentium nomina nunquam publicentur. Nec inpoſterum liceat, Prouinciales, aut Abbates, Priores, aut alios quoſcumque Titulares ad effectum electionis faciendæ conſtituere, aut voces, & ſuffragia abſentium ſupplere. Si verò contra huius decreti conſtitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita ſit; & is, qui ad hunc effectum ſe in Prouincialem, Abbatem, aut Priorem creari permiſerit; deinceps ad omnia officia in religione obtinenda inhabilis exiſtat; facultatéſque ſuper his conceſſæ, eo ipſo abrogatæ cenſeantur; & ſi in poſterum aliæ concedantur, tanquam ſubreptitiæ habeantur.

DECLA

Digitized by Google

DECLARATIONES.

1 *In Electione Superiorum quorumcumque.*] Congregatio censuit, electionem esse nullam, quando aliqui ex electoribus vnam schedulam recipiunt, vnico nomine scriptam, & nomen electi notum scribæ vel alteri, reponunt in capsula. Similiter, quando accipiunt de manu scribæ duas schedulas, & vnam, quam voluerint, reponunt, alteram scindunt. Et scriba poterit reuelare talem, qui habuit tantum vnam schedulam, vel talem qui habuit duas Monendus est autem sic electus, non legitimè se electum fuisse. Et si fuisset conscius fraudis, esset puniendus, & admonendus, vt petat à Sanctissimo confirmationem.

Et Abbatissarum.] In electione Abbatissæ, de qua hic, Episcopus potest cum suo Vicario vel Secretario, vel alio ab ipso sumpto vota singularum monialium ore tenus expressa audire.

In electione Abbatissarum vota ore tenus accipi possunt à Superioribus, cum duobus testibus.

Vbi sunt tres vocales, quorum vnus potest eligi in discretum, & per consequens necesse est vt alter aliorum duorum qui manent, det alteri vocem suam, & ita electio non potest esse secreta; dubitatum fuit, an possit fieri electio discreti quæ non sit contra huius decreti formam; Congregatio censuit posse, si ita status religionis permittit, &c.

Si electi fuerint in Superioribus aliqui, vtputà quatuor, qui vota omnium recipiant, electio reputabitur Canonica & secreta. *cap. Quapropter, de electione.*

Electio Abbatissæ, facta per vota non secreta, per ignorantiam huius Decreti, non valet regulariter ac de more, nec Episcopus potest dispensare vt valeat. S. D. N. tamen dispensat, consideratis circunstantiis.

2 *Nomina nunquam publicentur.*] Ita strictè hoc Decretum est intelligendum, vt si post electionem factam in Bullis confirmationis seu patentibus, exprimerentur nomina eligentium, electio esset nulla.

3 *Aut alios quoscunque titulares.*] Omnes titulares, quamuis principaliter ad effectum electionis faciendæ constituti sint, sunt tamen prohibiti sua ferre suffragia in electione superiorum: non tamen ij, qui titulares perpetuò sunt, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymæ. Procuratores verò legitimè constituti cum generali mandato

ad

Digitized by Google

ad eligendum, non excluduntur, dummodo non habeant mandatum de certa persona eligenda, tunc enim votum non esset secretum.

Congregatio Concilij censuit, omnes Titulares, quamuis pluraliter ad effectum electionis constituti non sint, prohibitos esse Decreto cap. 6. sess. 25. de ref. ferre suffragia in electione superiorum. Non tamen eos, qui titulares perpetui sint, habentes veros titulos suarum Ecclesiarum, à quarum possessione vi excluduntur, vt sunt Priores Angliæ, Vngariæ, Hierosolymitani.

Item ex decreto d. cap. 6. non esse prohibitum superioribus ordinum, quibus id ex regula conceditur, vt aliquem fratrem idoneum sui loco delegent, seu mittant ad Capituli generalis celebrationem, vt suo nomine electionem faciat, si ex institutis & decretis Religionis suæ, licet superioribus absentibus & legitimè impeditis, mittere alium ad Capitulum generale, qui suo loco & nomine in electione suffragium ferat.

REMISSIONES.

a Vide Nauar conf. 4. sub. tit. de Electione, & Conf. 83. de Regular. Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 2. q. 51. art. 6. & 8. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Abbatissa, §. 6. pag. 28. P. Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. cap. 10. q. 2. Aloys. Ricc. in collect. dec. part 4. coll. 751. Quarant. in Summa Bullarij verbo Abbatissa, vbi refert constitutionem Greg. XIII. Romæ publicatam die 4. Ianuar. 1583. incip. Exposcit debitum, quæ in fine sic ait: Districtiùs inhibentes omnibus, & singulis dictorum monasteriorum conuentibus, superioribus, & personis, aliquam Abbatissam, aut aliam Præfectam perpetuam, seu ad vitam, sed triennalem tantùm eligere, & præficere vllo modo audeant, vel præsumant, & administratione monasterij per triennium à die finitæ administrationis inchoandum abstineant, quo elapso interim eligi possunt.

* *Abbatum.*] Vide Franc. Viuium decis. 214 lib. 2.

CAPVT VII.

Quadragenaria aut saltem trigenaria alligatur in Abbatissam aut Priorissam, quæ vni tantum præsit monasterio, cuius clausura Episcopus non ingrediatur ad votorum receptionem.

a Conc. Catt. 3. Concil.

1 a ABbatissa, a & Priorissa, & quocunque alio nomine Præfecta, vel Proposita appelletur, eligatur non minor

Digitized by Google

minor annis quadraginta, & quæ octo annis poſt expreſſam profeſſionem laudabiliter vixerit. 2 Quod ſi his qualitatibus non reperiatur in eodem monaſterio, ex alio eiuſdem Ordinis eligi poſſit. Si hoc etiam incommodum Superiori, qui electioni præeſt, videatur; ex iis, *a* quæ in odem monaſterio annum trigeſimum exceſſerint, & quinque ſaltem annis poſt profeſſionem rectè vixerint, Epiſcopo, vel alio Superiore conſentiente, eligatur. *b* Duobus verò monaſteriis nulla præficiatur. Et, ſi qua 3 duo, vel plura *β* quocunque modo obtinet, cogatur vno excepto, intra ſex menſes cætera reſignare. Poſt id verò tempus, niſi reſignauerit, omnia ipſo iure vacent. *γ* Is verò, qui electioni præeſt, 4 Epiſcopus, ſiue alius Superior clauſtra monaſterij 5 non ingrediatur; ſed ante cancellorum feneſtellam 6 vota ſingularium audiat, vel accipiat. In reliquis ſeruentur ſingulorum Ordinum, vel monaſteriorum conſtitutiones.

Agat. c. 19. c. ſanctimoniales 20. q. 1.

a cap. indemnitatib. de elect. in 6.

b Concil. Agath. c. 57. c. vnū 21. q. 2. Concil. Cabill. c. 12.

DECLARATIONES.

1 *Abbatiſſa.*] Licèt per quinquennium Abbatiſſa non permanſerit in religione, dum tamen excedat 30 annos, ſi id facit ad requiſitionem ſuarum monialium de licentia ſecundæ Dignitatis Eccleſiæ Cathedralis & earum Superioris regularis, (dummodo laudabiliter anno ſuperiori ſe geſſerit,) debet confirmari per biennium in officio: Quod ſi confirmationi dictæ Abbatiſſæ deeſſet conſenſus Superioris regularium propter abſentiam, ſeruatis iis quæ hoc cap. præſcribuntur, ad dictam confirmationem procedendum eſt.

2 *Quod ſi his qualitatibus non reperiatur.*] Quando in monaſterio non ſunt moniales, quæ habeant qualitates requiſitas à Concilio, vt in Abbatiſſam eligi poſſint, non eſt neceſſaria facultas Apoſtolica, vt egredi poſſit illa quæ ex alio monaſterio eſt electa, cautè tamen deducenda eſt ad monaſterium cui eſt præficienda.

3 *Duo vel plura.*] Congregatio cenſuit. id procedere in monaſteriis Canonicorum regularium, etiam vbi conſuetudo immemorabilis eſt in contrarium, quæ reformanda eſt.

Epiſcopus benedicere debet Abbatiſſam, ſi intra annum à die, quo ad illud monaſteria fuit electa, petit ab Epiſcopo benedici, & ſi ſit ſolitum illis Abbatiſſis benedici, Epiſcopus benedicit Abbatiſſam, & conſecrat moniales exemptas, & ad ea obſeruanda compellit, ſi procraſtinent.

Digitized by Google

4 *Episcopus, siue alius Superior*] Hic actus accipiendi vota in electione Abbatissæ delegari potest

5 *Non ingredia ur.*] Consecratio & benedictio monialium fieri potest in Ecclesia exteriori, adhibitis iis monia ibus tantum quæ erunt necessariæ.

6 *Vota singularum audiat*]Superior qui electioni Abbatissarum præest, potest vnà cum Vicario vel Secretario, vel alio ab Episcopo assumpto, vota singularum, ore tenus expressa audire.

REMISSIONES.

α Vide Fr Emman. quæst Regular. tom.1.q.15 art 3. Zerol in praxi Episc p 1 verbo Abbatissa, § 1 p 26 P Azor inst Moral. p 1 lib.13.cap.10 à princip P.Valer Reginald in praxi fori pœn. lib.30 tract.3 p.166.in princip. Nicol Garc.de benefic.p 7.cap.4. num.42 & 71.

β Vide etiam Salzed.ad Bern.Diaz in prax canon. c 22. n.25. Viui.decis 314 n 16 lib.2 Vincent.de Anna alleg 51.ex n.7.

γ *quicumque modo obtinet.*] Vide Flamin. de resignationib. lib 3 q.18.n.40.

δ *Is verò, qui electioni potest Episcopus*,&c.] Vide Nauarr.in cap. Statuimus 19 q 3.n.59. Fr.Ioan de la Cruz de statu Relig *lib.1.* c 5. dub.2. concl 3 prope finem, vbi resoluit, hoc limitandum esse, nisi Prælati prudenter iudicent non posse fieri canonicè dictam electionem ipsis non intrantibus, ob inquietudinem monialiu n & suspicionem subornationis votorum inter ipsas subortæ, aut ob alias iustas causas à superioribus prudenter arbitrandas, & ibi possunt vota recipere.

CAPVT VIII.

Monasteria non habentia Ordinarios regulares visitatores, & non subdita Episcopis, singulis triennijs, sese in Congregationes vnius vel diuersæ prouincia redigant, & deputati ibidem reforment reformanda, ac visitent: negligentia omittentium id facere, digna est, cui annectatur subiectio respectu Episcopi illius diœcesis.

1 MOnasteria omnia, quæ generalibus Capitulis, aut Episcopis non subsunt, nec suos habent Ordinarios regulares visitatores, sed sub immediata sedis Apostolicæ

stolicæ protectione, ac directione regi consueuerunt, teneantur infra annum à fine præsentis Concilij, & deinde quolibet triennio ı sese in congregationes redigere, iuxta formam Constitutionis Innocentij III. in a Concilio generali, quæ incipit, In singulis; ibique certas regulares personas deputare, quæ de modo, & ordine, de prædictis congregationibus erigendis, ac statutis in eis exequendis deliberent, & statuant. Quòd si in his negligentes fuerint; 2 liceat Metropolitano, in cuius prouincia prædicta monasteria sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegato, eos pro prædictis causis conuocare. Quòd si infra limites vnius prouinciæ non sit sufficiens talium monasteriorum numerus ad erigendam Congregationem, possint duarum, vel trium prouinciarum monasteria vnam facere Congregationem. Ipsis autem congregationibus constitutis, illarum generalia Capitula, & ab illis electi Præsides, vel Visitatores eandem habeant auctoritatem in suæ Congregationis monasteria, ac regulares in eis commorantes, quam alij præsides, ac Visitatores in cæteris habent Ordinibus: teneantúrque suæ Congregationis monasteria frequenter visitare; & illorum reformationi incumbere; & ea obseruare, quæ in sacris Canonibus, & in hoc sacro Concilio sunt decreta. Quod si etiam, Metropolitano instante, prædicta exequi non curauerint; Episcopis, in quorum diœcesibus loca prædicta sita sunt, tanquam Sedis Apostolicæ delegatis, subdantur.

a c. in singulis, de stat. mon. Decret. lib. 3.

DECLARATIONES.

1 *Sese in Congregationes redigere.*] Dubitatum fuit à quibusdam, quis numerus requireretur ad legitimè conuocandum? Congregatio censuit, quod maior pars requiratur ad congregandum, quia vniuersitas consistit saltem in duabus partibus.

2 Rursus ex sententia Congregationis possunt legitimè congregati requirere & monere, non autem compellere quæcumque monasteria Prouinciæ. De monasteriis verò extra prouinciam, si in ea non sit sufficiens numerus monasteriorum, idem censuit Congregatio.

Vltimò si monasteria sint intra limites, censuit posse deliberare & definire quæcumque negotia videbuntur, quia potestas est penes Congregationem istam.

Digitized by Google

2 *Licent Metropolitano.*] An conuocare monasteria ad Congregationem faciendam, de qua hoc cap pertinent ad Prælatos tantùm, an verò ipsis renuentibus ad ipsos Capitulares, ita vt dispositio Concilij non intret, nisi data vtrorumque negligentia? Congregatio censuit die 5. Februarij negatiuè, quia Episcopus procedit in sæcularibus. In regularibus verò potestas congregandi spectat ad caput, quia sunt mortui mundo, & Concilium hoc vult quod Metropolitanus siue Episcopus in cuius Diœcesi sunt ea monasteria, tanquam Sedis Apostolicæ delegatus, &c.

Innoc. III. in Concil. Lateranensi c. 12. & lib. 3. Decret. De statu monachorum.

IN singulis regnis siue prouinciis fiat de triennio in triennium, saluo iure diœcesanorum Pontificum commune Capitulum Abbatum atque Priorum, Abbates proprios non habentium, qui non consueuerunt tale Capitulum celebrare, ad quod vniuersi conueniant, præpeditionem Canonicam non habentes, apud vnum de monasteriis ad hoc aptum, hoc adhibito moderamine, vt nullus eorum plus quàm sex euectiones, & octo personas adducat. Aduocent autem charitatiuè in huius nouitatis primordiis duos Cistercienses Ordinis Abbates vicinos, ad præstandum sibi consilium & auxilium opportunum, cùm sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa consuetudine plenius informati. Qui absque contradictione duos sibi de ipsis associent, quos viderint expedire. Ac ipsi quatuor præsint Capitulo vniuerso, ita quòd ex hoc nullus eorum auctoritatem prælationis assumat. Vnde cùm expedierit, prouida possint deliberatione mutari. Huiusmodi verò Capitulum aliquod certis diebus continuè iuxta morem Cistercienses Ordinis celebretur, in quo diligens habeatur tractatus de reformatione Ordinis & obseruantia Regulari: & quod statutum fuerit, illis quatuor approbantibus, ab omnibus inuiolabiliter obseruetur, omni excusatione & contradictione ac appellatione remotis, prouiso nihilominus, vbi sequenti termino debeat Capitulum celebrari: & qui conuenerint, vitam ducant communem, & faciant proportionabiliter simul omnes communes expensas: ita quòd si non omnes potuerint in eisdem, saltem plures simul in diuersis domibus commorentur. Ordinentur etiam in eodem Capitulo Religiosæ ac circumspectæ personæ, quæ singulas abbatias eiusdem regni siue prouinciæ, non solùm monachorum, sed etiam monialium, secundùm formam sibi præfixam, vice nostra studeant visitare, corrigentes & reformantes, quæ correctionis & reformationis officio viderint

Digitized by Google

rint indigere: ita quod si rectorem loci cognouerint ab administratione penitus admouendum, denuncient Episcopo proprio, vt illum remouere procuret; quòd si non fecerit, ipsi visitatores hoc referant ad Apostolicæ Sedis examen. Hoc ipsum regulares Canonicos secundùm Ordinem situm volumus & præcipimus obseruare. Si verò in hac nouitate quidquam difficultatis emerserit quod, per prædictas personas nequeat expediri, ad Apostolicæ Sedis iudicium absque scandalo referatur, cæteris irrefragabiliter obseruatis, quæ concordi fuerint deliberatione prouisa.

Porrò diœcesani Episcopi monasteria sibi subiecta ita studeant reformare, vt cùm ad ea prædicti visitatores accesserint, plus in illis inueniant quod commendatione, quàm quod correctione sit dignum; attentissimè præcauentes, ne per eos dicta monasteria indebitis oneribus aggrauentur. Quia sic volumus superiorum iura seruari, vt inferiorum nolimus iniurias sustinere. Ad hoc strictè præcipimus tam diœcesanis Episcopis, quàm personis quæ præerunt Capitulis celebrandis, vt per censuram Ecclesiasticam, appellatione remota, compescant aduocatos, patronos, vicedominos, rectores & consules, magnates & milites, seu quoslibet alios, ne monasteria præsumant offendere in personis ac rebus. Et si forsitan offenderint, eos ad satisfactionem compellere non omittant, vt liberiùs & quietiùs omnipotenti Deo valeant famulari.

REMISSIO

a Vide Nauar. Comment. 3. de Regularib. n. 3. vers. 6. & in cap. Statuimus, 19. q. 3. num. 21. vers. 41.

CAPVT IX.

Monasteria monialium immediatè subiecta Sedi Apostolicæ gubernentur ab Episcopis, alia autem à deputatis in Capitulis generalibus, vel aliis regularibus.

MOnasteria Sanctimonialium, sanctæ Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, etiam sub nomine Capitulorum sancti Petri, vel sancti Ioannis, vel aliàs quomodocumque nuncupentur; 1 ab Episcopis, tanquam dictæ Sedis delegatis, a 2 gubernentur, non obstantibus quibuscumque. Quæ verò à deputatis in Capitulis generalibus, 3 vel ab aliis Regularibus, reguntur; sub eorum cura, & custodia relinquantur *.

Digitized by Google

DECLARATIONES.

1 *Ab Episcopis.*] Moniales Sancti Spiritus in Saxonia gubernandæ sunt ab Episcopis.

2 *Gubernentur.*] Spirituali gubernio, non autem temporali.

Per hoc Decretum nulla iurisdictio concessa est Episcopis in monasteria Sedi Apostolicæ immediatè subiecta, nisi in concernentibus spiritualia, in temporalibus verò nihil agere possunt. Magistratus sæculares non debent regere monasteria monialium, quæ sunt immunia priuilegio, vel indulto Apostolico, sed sunt sub iurisdictione Ordinarij, in iis duntaxat rebus, quæ ad veram rationem spiritualem pertinent, in reliquis verò non possunt se itromittere.

Episcopus qui est in quasi possessione visitandi moniales aliquot, potest in dicta possessione perseuerare, saluum tamen manet ius dictis monialibus in peritorio.

Episcopus visitans monasterium tanquam Abbas, non tanquam Episcopus, non acquirit possessionem visitandi Episcopo.

3 *Vel ab aliis regularibus reguntur.*] Ex sententia Congreg. Concilij nullam auctoritatem vel iurisdictionem possunt sibi Ordinarij vendicare ex Decretis Concilij Trident. in Confessarios monialium, quæ subiectæ sint Regularibus. *Infra cap.* 10. *§. Prater.*

REMISSIO.

* Declarationes aliquas Sacræ Congregationis in proposito refert Io. Gallemart. in præsenti fol. 673.

CAPVT X.

Mensibus singulis confiteantur & communicent Sanctimoniales, quibus dare potest Episcopus Confessarium extraordinarium, vt ei peccata detegant, si confiteri sacramentaliter voluerit bis, aut ter in anno, &c.

Clem. e in a-ro, §. fa-è de sta-i mon.

ATtendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores monasteriorum Sanctimonialium, vt in constitutionibus earum a admoneantur Sanctimoniales a vt saltem semel singulis mensibus Confessionem peccatorum faciant, & sacrosanctam Eucharistiam suscipiant; vt eo se salutari

Digitized by Google

salutari præsidio muniant ad omnes oppugnationes Dæmonis fortiter superandas. 1 γ Præter ordinarium autem Confessorem alius extraordinarius 2 ab Episcopo, & aliis Superioribus bis aut ter in anno offeratur; 3 qui omnium Confessiones audire debeat. δ Quod verò sanctissimum Christi Corpus intra chorum, vel sepia monasterij, & non in publica Ecclesia seruetur, prohibet sancta Synodus: non obstante quocumque indulto, aut priuilegio.

DECLARATIONES.

1 *Præter ordinarium Confessorem.*] Confessores huiusmodi in monasteriis monialium, quæ sunt sub cura Regularium, non sunt examinandi ab Episcopo.

Ex facultate tamen huius Decreti Episcopus potest dare confessorem monialibus subiectis regularibus, quæ nulla ratione induci possunt, vt suis Regularibus confessoribus peccata confiteantur.

3 *Ab Episcopo.*] Hunc confessarium poterit Episcopus dare monasteriis etiam non subiectis, & quem maluerit, vel Regularem sc alicuius Ordinis, vel etiam sacerdotum sæcularem.

Episcopus non habet iurisdictionem in moniales, quæ priuilegio vel indulto Papæ sunt immunes, nisi in iis quæ ad clausuram & ad spiritualium rerum curam pertinent.

3 *Qui omnium Confessiones audire debeat.*] Est in arbitrio tamen cuiuscumque monialis, vt extraordinario confiteatur, si voluerit confiteri, quoniam est materia fauorabilis.

Sanctissimum Christi corpus.] Encharistia non in choro monialium reseruetur, sed in choro exteriori, non obstante quacumque consuetudine contraria.

REMISSIONES.

α *Admoneantur.*] Non esse obligatorium præceptum resolvit P. Valer. Reginald in praxi fori pœnit lib 29 n. 73 in fine.

β *Vt saltem semel singulis mensibus, &c.*] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Moniales, §. 7. pag. 235. Fr. Emman. quæst. Regul. tom 1. quæst. 61. art. 1.

γ *Præter ordinarium, &c.*] Vide Nauar Consil. 19. n. 5 de Pœnit. & Remiss. Fr. Emman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol 185 & sufficere, si examinatus sit à suo superiori ad audiendas Confessiones Monialium resoluit P Azor. instit. Moral. p. 1. lib. 13. c. 9. q. 2. vers. Quæres an Confessarij.

Digitized by Google

δ *Quod verò sanctissimum Christi*, &c.] Vide Fr. Emman. quæst. Regul. tom. 1. q. 47. art. 4. pag. mihi 415.

CAPVT XI.

Vbicumque imminet cura personarum sæcularium, præter eas quæ sunt de monasteriorum familia, visitet Episcopus, & Sacramentorum ministros, etiam ad nutum amouibiles, deputet, exceptis monasteriis Abbatum generalium, aut Capitum Ordinum, &c.

1 a IN monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, 2 quibus imminet animarum cura personarum sæcularium, præter eas, quæ sunt de illorum monasteriorum, seu locorum familia, personæ, tam regulares, quàm sæculares, huiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent; 3 iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi *, in cuius diœcesi sunt sita. a Nec ibi aliqui, etiam 4 ad nutum amouibiles, 5 deputentur, nisi de eiusdem consensu, 6 ac præuio examine per eum, aut eius Vicarium faciendo, excepto monasterio Cluniacensi cum suis limitibus, & exceptis etiam iis monasteriis, seu locis in quibus 7. Abbates † generales, aut Capita ordinum * sedem ordinariam principalem habent, 8 atque aliis monasteriis, † seu domibus, in quibus Abbates, aut alij Regularium superiores iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in parochos, & parochianos exercent: saluo tamen eorum Episcoporum iure, qui maiorem in prædicta loca, vel personas iurisdictionem exercent.

a c. Qui religiosis, 18. q. 2.

DECLARATIONES.

1 *In monasteriis.*] S. D. N. Pius V. dixit (quicquid Concilium videatur disposuisse in hoc Decreto) excipiendas [illegible] Ecclesias, in quibus regentes habent spiritualem & temporalem iurisdictionem Voluit tamen vt omnibus Ecclesiis Parochialibus, in quibus cura animarum etiam [illegible] exercetur, habeant Ordinarij facultatem, eas [illegible] & personas in iisdem curam exercentes visitandi & [illegible]di, in his duntaxat quæ ad dictam curam, & sacramentorum administra-

Digitized by Google

administrationem spectant, ita vt ab hoc Decreto nullus censeatur exemptus.

Congregatio Concilij censuit, iurisdictionem tributam Episcopo Decreto Concil. cap. 11. sess. 25. de Regul. in personas exercentes curam animarum, & administrationem Sacramentorum, in Monasteriis Regularium, quibus incumbit animarum cura, competere etiam præpositis iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus. Cisterciē. sis 7. Apr. 1592.

Item eam iurisdictionem esse cumulatiuam, cum ea, quæ competit superioribus Regularibus, cæterum si præpositi Decreta, hac in re superioribus Regularium Decretis discrepet, prævalere vtique & obseruanda esse Decreta Præpositi.

2 *Qua imminet animarum cura.*] Non intendit hoc Decretum priuilegiis derogare, nisi in his tantùm, quæ ad curam animarum, & actualem sacramentorum administrationem pertinent atque concernunt.

3 *Iurisdictioni, visitationi.*] Episcopus habet ius visitandi Parochiam sitam in sua Diœcesi, in iis quæ spectant ad curam animarum, licet dicta parochia sit sub cura Canonicorum Regularium, Vicariúmque ex ipsis Canonicis Regularibus, ab eorum Superioribus nominatum, & prævio examine per Episcopum ipsum, vel eius Vicarium faciendo idoneum, & approbatum, ad nutum tamen huius Superioris amouibilem, deputare debet, non obstantibus quibuscunque. Equites Hierosolymitani, quatenus beneficia curata non obtinent, ab Ordinariis visitari non possunt.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse ex *c. 7. sess. 7.* visitare Ecclesias Parochiales vnita monasterio Canonicorum Regularium, tametsi generalis in eo Sedem ordinarium principalem habeat. 2. Mart. 1595.

Congregatio Concilij censuit, exercentes curam animarum in Parochialibus Hierosolymitanæ Religionis teneri accedere ad Congregationes, quæ iussu Episcopi ad casus conscientiæ dissérendos habentur. 18. Mart. 1598.

4 *Ad nutum amouibiles deputent.*] Non in omnibus monasteriis, tam illis scilicet, quibus à primæua eorum institutione cura animarum imminet, quam iis, quibus postea annexa fuit, possint ab Ordinariis perpetui Vicarij deputari, sed tantùm à superioribus eorum, prævio tamen examine ipsorum Ordinariorum, iuxta præscriptum huius Decreti.

Congregatio Concilij censuit, nominationem Vicariorum ecularium amouibilium in beneficiis curatis vnitis spectare d Episcopos: Vicariorum verò Regularium in vim certæ

Digitized by Google

constitutionis à Pio V. emanatæ spectare ad eos, in quorum Ecclesiis vnitis ipsi Vicarij ponentur, illósque non esse præuio concursu, sed tantùm examine, & approbatione Episcoporum deputandos: & quando dicti Regulares in Vicarios deputabuntur, ipsos teneri cum alio Regulari cohabitare.

5 *Deputentur.*] Petentibus Iesuitis, An Parochia Toletana in monasterium erecta, & vnita eorum Collegio, gubernari possit à deputato ab ipsis, modo sit approbatus ab Ordinario, censuerunt posse, sicut etiam monachi possunt, si ad id approbarentur.

6 *Ac præuio examine.*] Hoc Decretum habet etiam locum in Capitulis Ecclesiarum, in quibus exercetur cura animarum, licet sint in possessione prædicta deputandi Capellanos amouibiles, aut per seipsos curam animarum vellent exercere; absque examine per Ordinarium, aut eius Vicarium faciendo, sed electio spectat ad Rectorem, siue Abbatem, approbatio ad Episcopum, de cuius consensu Vicarius amouibilis est deputandus.

Præuio examine.] Etiamsi essent in possessione immemorabili aliter faciendi.

7 *Abbates, Generales, aut Capita Ordinum.*] In monasterio in quo Generali alicuius religionis regularium sedem ordinariam principalem habet, licèt personæ sæculares sint in eodem monasterio, curam animarum exercentes, quantum ad curam ipsam, & administrationem sacramentorum spectat, nullam visitationis suæ iurisdictionem habent Episcopi Ordinarij Diœcesis illius, in qua monasterium est fundatum.

Cautiēfis 5. Maij 1592. Congregatio Concilij censuit, ea verba, *Abbates Generales*, posita in cap 11. sess 25 de Regul esse coniunctim intelligenda, ita vt ea exceptio loquatur de Abbatibus, qui iidem sint generales.

10. Nou. 1592. Congregatio Concilij censuit, Episcopos non posse visitare Ecclesias Parochiales, in quibus Abbas iurisdictionem Episcopalem, & temporalem in Parochialem & Parochianos exercent, nisi Episcopus maiorem in illis locis, & personis iurisdictionem exerceat.

8 *Atque aliis monasterijs, seu domibus*] Habet locum hoc Decretum etiam in Ecclesiis sæcularibus illius oppidi seu loci, in quo Abbates, & alij Regulares Superiores eandem iurisdictionem habent.

Parochiales vnitas monasteriis quæ habent iurisdictionem, Ordinarij visitare possunt & personas, tantùm quoad ea, quæ ad curam animarum pertinent. In his quoque Parochialibus

Digitized by Google

chialibus possunt visitari à Superioribus Regularibus Capellani ad nutum amouibiles, dummodo approbati sint ab Ordinariis.

Congregatio Concilij censuit, exceptionem positam in cap. 11. sess 25. de Regul. vers. & exceptis, procedere quoad regulares Ecclesias, in quibus duo Abbates Regulares commorantur, & quæ dependent à Monasteriis, in quibus Abbates generales aut capita ordinum sedem ordinariam principalem habent, etiamsi in illis Ecclesiis Regularibus dependentibus non vigeat regularis obseruantia, ideoque Episcopum ab huiusmodi Ecclesiarum visitatione debere omnino abstinere. 2. Sep. 1599.

Ordinarius non habet ius visitandi capita Ordinum, licet annexam habeant curam animarum, nec membra proxima capiti.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman. q. Regular. tom. 1. q. 36. art. 4. † & quæ refert Farinac. super hoc decretum.

* *Correctioni Episcopi*, &c.] Decretum hoc & similia loquentia de Episcopis, locum etiam habere in Præposito, Congregatio Concilij censuit, vt testatur Rota Romana decis. 798. n. 4. in recollectis à Farinac.

† *Abbates*, &c.] Vide Michael. Axiam de exhibend. auxil. fundamento 5. pag. mihi 3.

* *Aut Capita Ordinum*, &c.] Vide Farinac. in annotation. huius decreti.

† *Atque aliis monasteriis*, &c.] Vide Francis. Viuium decis. 314. n. 5. & 6. lib. 2.

* *Monialium*, &c.] Vide Ricc. in praxi var. resol. cap. 285. num. 2.

Quia circa huius & aliorum quorumdam capitum materias, nonnulla à S.D.N. Gregorio XV. fel. record. constituta sunt, de quibus varij & magna ex parte falsi rumores percrebuerunt, ac præsertim quia Declaratio per ipsummet Pontificem eidem Constitutioni postmodum adhibita, hactenus multos latuit; opportunum visum est hîc apponere Pontificiam illam Constitutionem & Declarationem. Ita habet.

S.D.N.

Digitized by Google

S. D. N.

D. GREGORII PAPÆ XV.

CONSTITVTIO

De exemptorum priuilegiis circa animarum curam, & Sacramentorum administrationem, Sanctimonialium Monasteria, & Prædicationem Verbi Dei.

Gregorius Episcopus seruus seruorum Dei,

Ad perpetuam rei memoriam.

INscrutabili Dei prouidentia Vniuersalis Ecclesiæ regimini, meritis licèt imparibus, præsidentes, pastoralis nostræ solicitudinis partes esse dignoscimus, in eam curam præcipuè incumbere, vt à dignis, & probatis tantùm sacerdotibus sanctè administrentur Ecclesiastica Sacramenta; atque vt virginum Deo sacrarum Monasteria diligentissimè custodiantur; & viri assumantur idonei ad prædicationis officium salubriter exequendum. Sanè Tridentinæ Synodi decretis prouidè cautum est, nullum Presbyterum, etiam regularem, posse Confessiones sæcularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut parochiale beneficium habeat, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, quæ gratis detur, obtineat: Necnon vt in Monasteriis, seu domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet animarum cura personarum sæcularium; præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia personæ; tam regulares, quàm sæculares eiusmodi curam exercentes, subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcopi, incuius Diœcesi sunt sita. Itémque vt Episcopi vniuersi sub obtestatione Diuini iudicij, & intermi

Digitized by Google

interminatione maledictionis æternæ in omnibus Monasteriis sibi subiectis ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ authoritate clausuram sanctimonialium, vbi violata fuerit, diligenter restitui, & vbi inuiolata est conseruari maximè procurent; inobedientes, atque contradictores per censuras Ecclesiasticas, aliásque pœnas, quacunque appellatione postposita, compescentes. Atque vt regulares in Ecclesiis suorum Ordinum prædicare volétes, se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur; in Ecclesiis verò, quæ suorum Ordinum non sunt, nullo modo prædicare possint sine Episcopi licentia: contradicente autem Episcopo, nulli, etiam in suorum Ordinum Ecclesiis prædicare præsumant. Verùm quia experientia compertum est, Ecclesiastici regiminis rationes postulare, vt decretis eiusmodi aliquid adiungatur: matura deliberatione nostra, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, hac generali, ac perpetuò valitura Constitutione decernimus, statuimus, & declaramus, vt deinceps tam regulares quàm sæculares quomodolibet exempti, siue animarum curam personarum sæcularium Monasteriis, seu domibus regularibus, aut quibusuis aliis Ecclesiis, vel beneficiis siue regularibus, siue sæcularibus incumbentem exerceant; siue aliàs Ecclesiastica Sacramenta, aut vnum ex illis ministrent præuia Episcopi licentia, & approbatione; siue quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramentorum; vel alicuius ex illis administratione de facto absque vlla auctoritate se ingerant: in his, quæ eiusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ iurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ delegati, plenè in omnibus subiiciantur. Ad hæc tam regulares, quàm sæculares huiusmodi nullis priuilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quominus, si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiam Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci, similiter tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant. Confessores verò siue regulares, siue sæculares, quomodo

Digitized by Google

quomodocumque exempti, tam Ordinarij, quàm extraordinari ad Confessiones monialium, etiam regularibus subiectarum, audiendas nullatenus deputari valeant, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei iudicentur, & approbationem, quæ gratis concedantur, obtineant. Sed & Administrantes bona ad eiusmodi Monasteria Sanctimonialium, vt præfertur, etiam regularibus subiectarum, pertinentia, siue regulares extiterint, siue seculares quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis etiam superioribus regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneatur, ad idque iuris remediis cogi, & compelli queant. Liceátque Episcopo, ex rationabili causa Superiores regulares admonere, vt eiusmodi Confessores átque Administratores amoueant, iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, Administratores amouendi quoties, & quando opus esse iudicauerit. Ac similiter possit Episcopus, vnà cum Superioribus regularibus, quarumcunque Abbatissarum, Prioriſſarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorumdem Monasteriorum, quocunque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque vlla tamen ipsorum Monasteriorum impensa. Ac demum habeat Episcopus, tanquam dictæ Sedis delegatus, authoritatem coërcendi, ac puniendi quoscunque exempros tam seculares, quàm regulares qui in alienis Ecclesiis, aut quę suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia; & in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint. Ita vt Episcopi in suprascriptis casibus, & in prænominatas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquo modo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem, per censuras Ecclesiasticas, aliásque pœnas, vti eiusdem Sedis delegati, procedere, omnémque iurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscunque Iudices quauis authoritate fungentes, etiam Sacri Palatij Auditores, necnon Sanctæ

Romanę

Digitized by Google

Romanę Ecclesię Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet, quauis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & authoritate, iudicari, & definiri debere: Irritum quoque, & inane, si secùs super his à quoquam quauis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcumque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum etiam Sancti Ioannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis alterius institituti, etiam necessariò, & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Capitulorum, Ecclesiarum, & aliorum quorumcumque tam sęcularium, quàm regularium locorum, necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis Statutis, vel Consuetudinibus, etiam immemorabilibus; exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis, etiam in corpore iuris clausis, aut ex causa, & titulo oneroso, vel in limine fundationis concessis, etiam Mari Magno, seu Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis; Conseruatorum deputationibus, eorúmque, atque aliis inhibitionibus, quibus Episcopi deferre minimè teneantur; & quibusvis aliis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliísque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicę potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, & formis specialis, & indiuidua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quęuis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset; tenores huiusmodi: ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita obseruata, inserti forent, presentibus pro expressis habentes, quibus quoad ea, quę eisdem presentibus aduersantur, illis aliàs in suo robore permansuris, specialiter & expressè derogamus; cęterisque contrariis quibuscumque.

Cęte

Digitized by Google

Cęterùm quia difficile foret pręsentes litteras ad singula quęque loca deferri, vt eę tamen omnibus innoteścãt, mandamus illas ad valuas Lateranenſ. & Principis Apoſtolorum de Vrbe Baſilicarum, atque Cancellarię Apoſtolicę, & in acie Campi Florę publicari, & inibi affigi, & per aliquod temporis ſpatium dimitti, eiſque detractis, earum exempla in eo loco relinqui. Ac volumus, vt earumdem prę-ſentium litterarum tranſumptis, etiam impreſſis, manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & Sigillo Prælati, ſeu Perſonę in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutę munitis, in iudicio, & extra illud, vbi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quę ipſis originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſę. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtrorum Statuti, declarationis, decretorum, derogationis, mandati, voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare pręſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romę apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis 1622. Nonis Februarij, Pontificatus noſtri Anno Secundo.

V. Dat.

S. de Vrſinis.

Regiſtrata in Secretaria Breuium.

Declarationes aliquot ſacræ Congregationis Concilij Tridentini ſuper conſtitutione S. D. N. Gregorij Papæ XV. de exemptorum priuilegiis, &c.

POſita conſtitutione ſanctiſſimi Domini noſtri de exemptopriuilegiis, &c. dubitatur,

Primò, an liceat Epiſcopis viſitare altaria Regularium Eccleſiarum, quibus cura animarum perſonarum ſæcularium non incumbit, aut loca vbi in iiſdem Eccleſiis aſſeruatur ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum, vel vbi audiuntur confeſſiones perſonarum ſæcularium?

Secundò, an Epiſcopi poſſint regularibus præſcribere, vt certis tantum in locis, ac temporibus, aut certarum perſonarum confeſſio

Digitized by Google

confessiones audiant ; vel aliàs illorum priuilegiis restringere, ac moderari in Sacramentis administrandis?

Tertiò, an facultas Episcopis per constitutionem attributa in exemptos tam sæculares, quàm regulares, intelligatur etiam tributa in personas nullius Diœcesis?

Quartò, an eadem facultas competat inferioribus prælatis proprium territorium ac iurisdictionem quasi Episcopalem habentibus?

Vltimò, an per eandem constitutionem in illis verbis, *possit Episcopus una cum superioribus Regularibus, quarumcumque Abbatissarum, &c. electionibus per se vel per alium interesse ac præsidere*, ius Abbatissas confirmandi, Episcopis attributum censeatur?

SACRA Congregatio Cardinalium Concilij Trident. interpretum censuit constitutionem S D.N. de exemptorum priuilegiis nequaquam subiicere Regulares exemptos, quibus cura personarum sæcularium non incumbit, Episcoporum iurisdictioni in his quæ Sacramentorum administrationem concernunt, nisi cum in Sacramentis, personis sæcularibus administrandis, iidem regulares delinquunt, ac propterea.

Ad primum dubium respondit, Episcopis non licere in vi huius constitutionis visitare altaria Ecclesiarum Regularium quibus non incumbit cura animarum personarum sæcularium, nec loca vbi in iisdem Ecclesiis asseruatur sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel vbi confessiones personarum sæcularium audiuntur.

Ad secundum, hac in parte constitutionem S D N. nihil noui iuris induxisse, nec vllam nouam authoritatem Episcopis in regulares attribuisse, ideoque in vi ipsius constitutionis non posse Episcopos regularibus præscribere, vt certis tantum in locis ac temporibus aut certarum personarum confessiones audiant Vel alias illorum priuilegia in Sacramentis administrandis restringere aut moderari.

Ad tertium censuit eiusmodi facultatem non intelligi tributam Episcopis in personas nullius Diœcesis.

Ad quartum non competere.

Ad vltimum ius confirmandi Abbatissas minime fuisse Episcopis per constitutionem attributum.

Quæ cùm S. D. nostro relata fuissent, eius Sanctitas sacræ Congregationis sententiam in omnibus approbauit.

R. Cardinalis Vbaldinus.
Prosper Fabianus Sacræ Congreg. Secret.

Digitized by Google

CAPVT XII.

Conformentur Regulares sæcularibus in obseruatione censurarum Episcopalium & dierum festorum qui seruantur per diœcesim.

1 CEnsuræ, & interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata; 2 mandante Episcopo, & à Regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque seruentur. 3 Dies etiam festi, quos in diœcesi sua seruandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus etiam Regularibus, 4 seruentur.

DECLARATIONES.

A regularibus in eorum Ecclesiis publicentur.] Improbatur verò, imò contra Bullam in cœna Domini, quod possint publicare monitiones, siue bullas sine expressa licentia Ordinarij.

Extant Perusij quamplurima collegia, quæ collegia artes vocantur, & inter cætera reperiuntur collegia Macellariorum, Aromatariorum & Pullariorum, & ista tria collegia per *plures* annos vendidesunt plus offerenti facultatem vendendi diebus festis, & sic ille solus, qui plus offerebat, vendebat, nempe vnus pro quolibet exercitio seu collegio, & istud pretium semper conuerterunt in luminaria & collationes dictorum collegiorum, dum eunt ad dicta luminaria, & hoc habent ex antiquissima consuetudine: verum cùm tractetur de vendendo merces diebus festis, & sic de non sanctificando dies festos, quæsitum fuit an sapiat aliquid peccati vel tolerari possit. Congregatio censuit tolerari posse, cum talis consuetudo non sit nutritiua peccati, sed inducta propter necessitatem, & ideò excusatur; atque ita tenent communiter Summistæ.

1 *Censuræ, & interdicta.*] Interdicta non solum generalia, sed etiam Capitularia & vnius hominis, Regulares publicare & seruare debent.

Mandante Episcopo.] Sub hoc Decreto non comprehenduntur, qui nullius Diœcesis sunt.

3 *Dies autem festi.*] Dies festi, quos clerus, & populus, ex more & instituto alicuius Ecclesiæ obseruant: Regulares etiam eorundem ritu tales dies festos obseruent, licet ex obseruatione dictorum dierum festorum ritus prædictorum in suis officiis obseruandis intactus remanere non possit.

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit, licere diebus festis dare operam rebus ad victum necessariis, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum, ac messium, ac recollectionis fructuum, vel vbi necessitas vrgeat, aut suadat pietas. 22. April 1599.

An in die festi ab Episcopo constituti, & à Regularibus seruandi ex Decreto Concilij cap. 12. sess. 25. de Regul. permanere debeat regularium ritus in eorum Ecclesiis, quoad Epistolas, Euangelia, & similia. Die 3. Iunij 1600.

Congregatio Concilij censuit, debere permanere, sed in sacris Concionibus, & lectionibus seruari ab ipsis debere illa Euangelia, & Epistolas, quibus clerus sæcularis vtitur pro more, & instituto illius Ecclesiæ. Salmantina 20. Ianuar. 1604.

4 *Seruentur.*] Eorum Regularium ritu permanente illis diebus, quoad lectiones, Epistolas, Euangelia, & similia. In sacris verò lectionibus & concionibus, seruari debent ab ipsis illa Euangelia & Epistolæ, quibus Clerus sæcularis vtitur ex more & instituto illius Ecclesiæ.

Pro parte Episcopi Salamantinensis Ecclesiæ à Sacra Rituum Congregatione quæsitum fuit, an ceremoniale Episcoporum nuper editum, tollat immemorabiles Ecclesiarum consuetudines.

Eadem sacra Rituum Congregatio respondit vt alias, sæpè ceremoniale præceptum tollere abusus, non autem immemorabiles Ecclesiarum consuetudines, maximè si consuetudo immemorabilis legitimè præscripta sit. Et ita censuit, & declarauit die 10. Ianuarij 1604.

REMISSIONES.

Vide P. Henriq. in summ. p. 2. lib. 13. c. 42. §. 3. in fine, Fr. Eman. in addit. ad Bullam Cruciatæ, fol mihi 29. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib 2 c 7. dub 2. optimè agit colendiss. Præceptor meus D. Antonius Homem, ad cap. Cùm & plantare, §. Quòd si Templarij, p 2 de Priuil. vbi in hæc verba: Maior dubitandi ratio est, an per Concil. sess. 25. de Regul. c. 12 & c. 22. reuocata sint priuilegia Regularibus concessa ad celebrandum tempore interdicti, & admittendos laicos ad Diuina eodem tempore? Partem affirmatiuam constanter tuentur Nau. in man. cap. 27. n. 190. & latè ex professo cons. 7. de priuil. in nouis, cuius sententiam verissimam esse contendit Nic. Gare. de benef. p. 3. c. 2. à num. 278. & consultos ab Episcopo Abulensi respondisse Illustrissimos Cardinales, testatur idem Garc. p. 5 c. 8. n. 97 vers. ad 8. vbi proposita quæstione prædicta in hæc verba responderunt:

Digitized by Google

Priuilegia si ante Concilium concessa fuerunt, vtique reuocata existunt. Contrariam sententiam negatiuam, quòd Trident. Decreto specialia Regularium priuilegia, vt pro suis festis, vel aliis certis diebus non seruent interdicta, non sint reuocata, tuentur P. Henriq lib. 13. c. 48. §. 1. Sayr de Censur. lib. 5. c. 13. n. 24. & 25. Fr. Emman. in Bullam Cruciatæ, §. 5. n. 15. & in addit. n. 13. & quæst Reg to 2. q. 112. art. 1. Fr. Ioan. de la Cruz, d. c 7. dub. 2. concl. 2. Hæc sapientissimus D. Præceptor. * Vide etiam Fr. Michaël. Agiam de exhibendis auxiliis, fundamento 5. pag. 23. Seraphin decis. 690.

ß *A Regularibus.*] Vide Fr. Emm. quæst. Regul. tom. 2. q. 108. art. 2. in fine.

CAPVT XIII.

Controuersias de præcedentia è vestigio componant. Exempti omnes ad supplicationes publicas accedere compellantur, exceptis quibusdam.

1 a* COntrouersias de præcedentia, quæ persæpe cum scandalo oriuntur inter Ecclesiasticas personas, 2 tam sæculares, quàm regulares, cùm 3 in processionibus publicis, 4 tum in iis, quæ fiunt tumulandis defunctorum corporibus, & in deferenda vmbella, & aliis similibus, 5 Episcopus, 4 amota omni appellatione, & non obstantibus quibuscumque, 5 γ componat †. δ Exempti autem omnes, 6 ε tam clerici sæculares, quàm regulares, quicumque, ettam monachi, 8 ad publicas processiones vocati 8 accedere ζ compellantur; iis tantùm exceptis, η qui in strictiori clausura perpetuò viuunt.

DECLARATIONES.

1 *Controuersias omnes.*] Controuersias omnes pendentes dirimere Episcopus hodie potest, finitas autem innouare non potest ex Bulla Pij V. in fauorem Regularium edita.

14. Feb. 1594. Congregatio Concilij censuit, Episcopum ex *c.* 13. *vers.* 15. *de Regul.* controuersias super præcedentia in processionibus, & aliis similibus, ortas personas Ecclesiasticas, tam sæculares quam Regulares componere.

19. Apr. 1594. Congregatio Concilij sæpius declarauit in Conciliis Prouincialibus

Digitized by Google

vincialibus attendendum esse in præeminentia Episcoporum tempus ordinationis, non autem dignitatem Ecclesiarum, vel earum ordinem, & præeminentiam.

Item Commentarios Monasteriorum siue Abbatiarum in Conciliis Prouincialibus inter Abbates esse recipiendos, eisque Canonicos Cathedralis esse præferendos, quando capitulariter procedunt, sed extra hunc casum Abbates titulares, vel habentes vsum mitræ debere præcedere Commendatarios, post hos locum obtinere dignitates, & post dignitates collocandos esse Procuratores Ecclesiarum Cathedralium.

2 *Tam regulares, quàm seculares.*] Nullæ immunitates Religioni Hierosolymitanæ concessæ obstant, quo minus eius sacerdotes inseruientes Ecclesiis, vocari debeant ad processiones, ac nisi accedant, etiam compelli.

Vbi ex consuetudine contra cap. *Statuimus, de maiorit. & obed.* Canonici Diaconi antiquiores præferuntur Presbyteris iunioribus, nihil potest Ordinarius auctoritate huius decreti immutare. Et Decretum hoc, in quo decernitur omnes tam clericos sæculares, quàm regulares, & monachos ad publicas processiones vocatos debere, locum non habet in iis qui perpetuò in strictiori clausura viuunt, ex quibus sunt Canonici Regulares sanctæ crucis Conimbricensium, Carthusiensium, & Camaldulensium.

Congregatio Concilij censuit, Regulares, quantumuis exemptos, teneri accedere ad omnes, & quascumque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico vel honore. 22. Ianuar. 1598.

Congregatio Concilij censuit, si Monachi, seu Regulares fere vltra medium milliare à Ciuitate distent, non esse vtique compellendos ab Episcopo accedere ad processiones, non obstante Decreto c. 13. sess 25. de Regul. Cesenatensis. 5. Maij 1592.

3 *In processionibus publicis.*] Ad Episcopum pertinet cum consensu Capituli constituere atque edicere, quò & quà processiones dirigi, quásve ad Ecclesias nominatim perduci debeant. Et Regulares qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, ab ipso puniri possunt per censuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia.

Ordinarius potest præcipere Regularibus in sua diœcesi commorantibus, vt eant ad processiones publicas, vtputa in festo Corporis Christi, in litaniis, & iubilæis publicis faciendis plebibus, in quibus ipsi habent Monasteria, dummodo professiones sint eius generis, quòd Bulla S.D.N. mendicantibus concessa comprehendantur, & dummodo Regulares non sint ex illis cõuentibus *Collegia* nuncupatis, quæ in eadem Bulla excipiuntur.

Digitized by Google

Hæc Bulla incipit: *Etsi mendicantium*, Pij V. publicata 16. Kal. Iunij 1567 Excipit autem dicta Bulla illos conuentus, in quibus fratres sub arctiori clausura degunt, ita vt nec in choro canant, nec ad mortuos accedant, sed tantum studiis & lectionibus vacent.

4 *Amota omni appellatione.*] Intellige ad effectum suspensiuum, sed cum conuenit, à sententia Episcopi bene appellari potest ad effectum deuolutiuum.

5 *Componat.*] Id est., Breui manu, summariè, ac de plano, sine strepitu, & figura iudicij expediat vniuersa.

6 *Tam Clerici.*] Non comprehenduntur, qui sunt nullius Diœcesis, neque laicorum confraternitates, quos tamen Episcopus potest vocare, non autem compellere.

Non comprehenduntur etiam Sacerdotes nullum officium, aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate aut diœcesi obtinentes. Et si monachi ferè vltra medium milliare à ciuitate absint, non erunt compellendi ad processiones quascumque publicas pro bono publico vel honore.

9. Maij 1597. Congregatio Concilij censuit, Sacerdotes nullum officium, aut beneficium Ecclesiasticum in ciuitate vel Diœcesi obtinentes, seu habentes non esse ab Episcopo compellendos *ad villas* processiones accedere.

17. Iul. 1597. Congregatio Concilij censuit, Episcopum posse compellere Canonicos, & alios presbyteros beneficia, vel officia Ecclesiastica obtinentes, vt accedant ad omnes & quascunque processiones publicas, vel indictas pro bono publico vel honore.

7 *Ad publicas processiones vocati.*] Vocentur ad quascunque processiones publicas, & consuetas, vel indictas pro bono publico, vel honore, non tamen compellendi sunt ipsi Regulares exempti (de quibus loquimur) accedere ad Ecclesias extra propria Monasteria pro celebratione orationis quadraginta horarum, sed Congregatio probauit illos, cum toti populo dicta oratio indicitur, in propriis Ecclesiis huiusmodi orationi insistere posse.

8 *Accedere compellantur.*] Etiamsi sint Sacerdotes Hierosolymitani.

Sacerdotes inseruientes Ecclesiis Religionis equitum Hierosolymitanorum compelli possunt ab Ordinario, vt ad processiones publicas accedant. *Supra hoc c. §. Tam Regulares.*

21. Maij 1601. Congregatio Concilij censuit, Regulares degentes in Monasteriis, quæ per dimidium milliare distant à ciuitate, non teneri, nec ab Episcopo compellendos posse accedere ad processiones.

Digitized by Google

An antiquitas monialium à tempore ingressus, & susceptí habitus regularium, an verò emissæ professionis computari debeat, Congregatio censuit, attendendum esse tempus professionis.

Exemptis in processionibus locum assignandum, quem habere volent.

REMISSIONES.

α Vide Menoch. Cons. 126. à num. 2. cum seqq. & per Gregor. XIII. edita fuit declaratio circa præcedentiam fratrum Mendicantium, & confraternitatum laicorum in processionibus, vt patet ex eius Constitut. Romæ publicata die decimoseptimo Junij anno 1585. incip. Exposcit pastoralis officij, quam refert Steph. Quarant. in Summa Bullarij, verbo præcedentia, pag. 398. * Vide etiam Mich. Agiam de exhibend. auxil. fundam. 5. pag. 23. Felin. Lancellot. Chassan. & Paulum Fiscum relatos à Petro Cenedo in collectan. 45. ad decretum n. 3. Tiber. Decian. cons. 67. vol. 2. Gemma in decis. 1. n. 7. & tradita per Farinac. in declarat. Congregat. Card. circa hoc Decretum, Martam de iurisdict. 4. p. casu 112. n. 20. Franc. Salgado de Regni protect. tom. 1. p. 2. c. 3. per totum, maximè à num. 5.

β *Episcopis remota omni appellatione.*] Vide Fr. Emm. q. Regul. tom. 3. q. 37. art. 3.* Salgado suprà n. 9.

γ *Componat.*] Quod in præcedentiis, & processionibus debeat attendi consuetudo loci, asseruit Medices Marchiæ decis. 21. Seraphin. decis. 335. & decis. 663. Aloys. Ricc. in Collect. decis. pag. 4. Collectan. 1069.

† *Componat.*] Vide decis. 88. Interpretum Concilij in recollectis à Farinacio 4. part. & Franc. Salgado d. cap. 9. à n. 15.

δ *Exempti autem omnes*, &c.] Vide Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Processiones, §. 2. Fr. Emman. tom. 3. q. 36. art. 1. Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. decis. 90. late Stephan. Grat. decis. 232. Balb. decis. 339. p. 2.* Hugolin. de offic. & potest. Episcop. c. 20. §. 2. n. 4.

ε *Tam Clerici sæculares, quàm Regulares.*] Sacra Card. Congr. censuit Clericos omnes diœcesanos, quantumuis exemptos, si beneficia etiam simplicia in diœcesi obtineant, teneri, & compelli posse ab Episcopo, vt accedant ad processiones. refert Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. Collect. 882. in principio An procedat in clericis nondum beneficiatis, sed tantùm obtinentibus officium in Ecclesiis? Affirmat Balb. decis. 339. p. 2.

ζ *Compellantur.*] An possint compelli Monachi ab Episcopo, & censuris distringi, vt vadant ad publicas processiones?

Digitized by Google

Pluries per sacram Cardin. Congreg. fuisse decisum non posse compelli, refert Quarant. d. verbo præcedentia, in fine, & resoluunt Pat. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 33. n. 23. Fr. Emman. in Sum. tom. 1. c. 74. n. 4. Sed in Curia Episcopali Papiæ decisum fuisse posse censuris compelli, testatur Macerat. decis. 35. dub. 2. saltem pœnis pecuniarijs, asserit Steph. Gratian. decis. 232. num. 15. Et quòd pariter compelli possint confraternitates laicorum, dicit decisum Papiæ Macerat. eiusdem Curiæ, decis. 66. & vide Sayr. decis. 5. de Officio Ordin. vbi resoluit, quòd huiusmodi confraternitates, quoad temporalia non subsunt Episcopo, secus verò quoad spiritualia: * quod etiam voluit Marta de iurisdict. 4 p. casu 113. n. 20.

Nota ex Farinacio hic, quod Regulares, qui non accedunt ad processiones ab ipso Episcopo indictas, possunt ab ipso puniri per censuras, & pœnas arbitrarias, & alia iuris remedia. Et patet ex decis. 1. & 24. decisionum interpretum Concilij Trid. ab eod. Farin. recollect. 4 p.

Nota etiam quòd sacra Congregatio declaratione 360. decreuit sacerdotes etiam seruientes in Ecclesiis Equitum Hierosolymitanorum, posse similiter compelli ab Ordinario, vt interfint iis processionibus; vt refert Cenedo in suis qq. canonicis q. 26. & 17. cuius in proposito meminit Franc. Salgado de *Regia* protectione p. 2. in c. 9. n. 103.

Qui in strictiori clausura.] Vide Stephan. Gratian. decis. 232. Et quòd non procedat etiam in regularibus qui absunt in ciuitate vltra dimidium milliare, affirmant Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neapol. decis. 131. * & est decisio 24. Interpretum Concilij in recollect. à Farinac. & notat Ricc. collect. 503. post Maynard. decis. 13. lib. 4. & idipsum tradit Hugolin. d. c. 20. in §. 2. num. 5. & 6.

CAPVT XIV.

De supplicio Religiosi publicè delinquentis.

a c. fi. §. fi vero, de stat. mon.

a REgularis, non subditus Episcopo, qui intra claustra monasterij degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, vt populo scandalo sit; Episcopo instante, à suo Superiori intra tempus, ab Episcopo præfigendum, si seuerè puniatur, ac de punitione Episcopum certiorem faciat: a sin minùs, à suo Superiore officio priuetur, & delinquens ab Episcopo puniri possit.

DECLA-

Digitized by Google

DECLARATIONES.

1 *Regularis, non subditus Episcopo.*] Declaratio huius Decreti extenditur ad Cruciatam; & inquisitores, vt non possint extrahere regulares absque Superiorum consensu.

2 *Et extra ea ita notoriè deliquerit.*] Quando extra claustra regularis delinquit notoriè, dubitatum fuit, an detinendus sit in carceribus Episcopi, donec processus in curia Episcopali conficiatur, eóque compilato instante Superiore remittendus sit vnà cum processu puniendus; an potius non expectata compilatione processus, statim remittendus sit ad Superiorem vnà cum his probationibus, quæ habentur? Congregatio respondit, statim remittendum esse, etiam posito quòd superior nullam instantiam faceret.

Regulares degentes de licentia suorum Superiorum in domo ad erectionem Monasterij destinata, comprehenduntur sub dispositione Conc. Trid. hîc & c. 3. sess. 6. adeo vt ab Episcopo, si deliquerint, puniri & corrigi possint, si in ea domo vigeat regularis obseruantia.

An regulares degentes de licentia superiorum suorum in domo ad erectionem monasterij destinata comprehendantur sub dispositione Concilij hîc, & cap. 3. sess. 6. ita vt ab Episcopo si deliquerint, puniri & corrigi possint. Congregatio censuit comprehendi, si in ea domo non viget regularis obseruantia. Vide sess. 7. & 8.

3 *Seuerè puniatur.*] In posterum nemo Regularium eiiciatur è Monasterio, etiamsi sit incorrigibilis, sed peccantes à Superioribus ignominiâ carceris castigentur; & acriùs etiam (si opus fuerit) pro modo delictorum puniantur.

Intimetur per cursorem, vt nullus officialis Cameræ, Pœnitentiariæ, Contradictarum, Cancellariæ, aut cuiusuis tribunalis (sub pœna priuationis officiorum) audeat ponere manus in supplicatione regularium virorum, & mulierum, etiam cum literis iustificationis, nisi sit à protectore subscripta.

An regulares possint ciuiliter coram Episcopo, à creditoribus suis conueniri? Et fuit responsum, quod possint conueniri, si non sint sub regulari obseruantia, *c. cognouimus.* At si sint sub regulari obseruantia, non possunt conueniri coram Episcopo, quia habent proprium superiorem, & nihil habent cum iis commune Episcopi, propter exemptionem, itaque coram conseruatoribus in casibus præmissis suprà, sess. 15. cap. 5. possunt conueniri, & ita censuit Congregatio *die* 19. *Iulij* 1573.

Digitized by Google

REMISSIONES.

α Vide Natal. Comment. 2. de Regul. n. 63. Fr. Emman. q. Regul. tom. 2. q. 2. art. 6. & q. 63. art. 4.* & Seraphin. decis. 960. Vide etiam Mich. Agiam de exhib. auxil. fundam. 5. fol. mihi 24. Treuisan. decis. 36. n. 4. lib. 1.

β *Et delinquens ab Episcopo puniri possit.*] Quòd non per censuras, docet P. Sanch. de Matrim. lib. 7. disp. 33. n. 23.

CAPVT XV.

Professio tamen valide emittitur anno decimo sexto ætatis expleto.

1 α &c. IN quacunque Religione, *a* tam virorum, quàm mulierum 2 professio non fiat *b* ante 3 decimum sextum annum expletum; nec qui minore tempore, quam ζ &c. 4 per annum, post susceptum habitum in probatione steterit, ad professionem admittatur. *b* 5 Professio autem, antea facta, sit nulla; nullámque inducat obligationem ad alicuius Regulæ, vel Religionis, vel Ordinis obseruationem, 6 aut ad alios quoscunque effectus *.

α c. Consal. 87. q. 2. c. ad Apostol. de Regul. & non solum, eo tit. in 6.
a c. ad nostram. c. cum virum, & c. postulasti, eo tit. & cap. 1. eod. tit. in 6.

DECLARATIONES.

1 *In quacunque religione.*] Hoc decreto 5 & 19. *infra*, §. *Quicunque regularis*, non comprehenduntur omnes regulares militares: sic etiam Rota decidit in vna Triaforensis pensionis, coram Rerendo Seraphino 11. Decemb. 1576. etenim non veniunt in odiosis.

2 *Professio non fiat ante 16. annum.*] An professus tacitè iam dudum sit verè professus, sicut qui expresè post annum professus, & tacita professio sit per hoc c. sublata? Congregatio censuit esse verè professum, si modò cætera adsint, quæ iis requirit ad inducendam tacitam professionem, & respondit hanc non esse exclusam perdictum Decretum, seruato tamen ibi tempore præfixo.

Moniales quæ eius Ordinis sunt, qui requirit professionem, si tacitam professionem emiserint, etsi palàm & expresè id faciendum non fuit, cogendæ non sunt, vt expresè profiteantur. Etenim singula Monasteria liberum habent tacitè, vel expresè profitendi.

Congregatio

Digitized by Google

Congregatio Concilij censuit Oratricem asserentem habitum per eam gestum, distinctum fuisse distinctione patenti ab habitu professas fieri solitis immiscuisse, minimè tacitam emisisse professionem. Neapolitana 9. Sept. 1593.

3 *Decimum sextum annum complerum.*] Non relevat, quod moniales seu regulares fuissent deceptæ circa ætatem admissæ ad professionem.

Corrigitur hic caput primum de Regul. in 6. vt in minore 14. ann. &c.

4 *Per annum.*] Continuum scilicet in probatione intra claustra, non autem interpolatum; nec Priuilegium aliquot suffragatur, cum censeatur, sublatum *infr. c. 22.*

Congregatio Concilij censuit, annum probationis ad emittendam professionem in Religione debere esse continuum, non autem interpolatum. 17. Nouemb. 1597.

An verò qui vouit ingredi religionem, & in ea perseuerare, si ingressus intra annum probationis recedens reuerteretur ad seculum, sit liber à voto ex mente huius Decreti Concilij, cum non possit renuntiari anno probationis, sicut de iure communi. Congregatio declarauit, hoc Decret. Concil. nihil disposuisse de voto, cùm professio non sit valida ante expletum probationis annum.

Quia autem Canones permittunt, vt quis post ratum matrimonium religionem ingredi possit, dubitabatur quid fieret, si vnam religionem ingressus, de illa transeat ad aliam, aut plures, & ita tempus professionis differatur? an scilicet talis compelli possit ad tempus hoc breuiandum, maximè cùm iste transitus ex vna ad aliam religionem, fieri videatur in fraudem eius qui in sæculo remansit? Congregatio ann. 1598. respondit, non posse compelli.

Puella ex illegitimo, & damnato coitu nata, nullo Concilij decreto habitum religionis sumere, in eoque profiteri prohibetur.

Hoc anno probationis durante si nouitia (curandæ valetudinis caussa) de licentia superiorum à Monasterio exierit, & postea reuertatur, eodem tempore professionem emittet, perinde ac si nunquam egressa fuisset.

Congregatio Concilij censuit, moniales nullo pacto ad professionem admittendas, nisi per annum post susceptum habitum in probatione steterint, quemadmodum disertis in verbis cauetur decreto 15. *sess. 25. de Reg.* Neque vllam rationem habendam contrariæ consuetudinis etiam immemorabilis, vt potè sublatæ *decret. c. 22. sess. 25.* 14. Aug. 1597.

Itidem

Itidem moniales virgines, quas solas consecrare fas est, ante 25 annum completum non esse consecrandas.

5 *Professio ante facta sit nulla.*] Professio facta à Moniali ante 16. annum expletum debet ab Ordinario nulla declarari.

Sed quid si ex instituto alicuius regulæ professio non fiat ante 18 annum completum, (vt sunt de S. Francisco de Paula) an sit eorum professio nulla, si iam emiserint post tempus Concilij, sed ante tempus in eorum Regula statutum? Si quidem ex verbis Regulæ non annulatur talis actus professionis, sed tantum imponitur pœna eum reiiciendi, & eget confirmatione superioris. Censuit Congregatio professionem tenere, *argumento c. Ad Apostolicam, de Regular.*

Lucensis 6. Aug. 1593. 21. Sept. 1594.

Congregatio Concilij censuit, ex professione, sine tacitè sive expressè intra annum probationis emissa, non obligari aliquem, neque in specie, neque in genere Religioni.

Congregatio Concilij censuit eum, qui emisit professionem intra annum, nec deinde emisit tacitam, non esse obligatum ad religionem, neque in genere, neque in specie.

6 *Aut ad alios quoscunque effectus.*] Si mulier 12. annis maior ingrediatur Monasterium, & intra duos menses habitum susceperit, expleto 16. anno, & lapso anno probationis, professionem emittat iuxta hoc Decretum, interea vero expectet donec annus probationis labatur, & professio sic emittatur.

Qui emisit professionem intra annum probationis, non est obligatus, neque ad religionem in genere, neque in specie, nec etiam in foro conscientiæ illi indicta est obligatio.

Congregatio aliàs respondit, tacitam professionem induci per annum, & diem computandum à die post decimumsextum annum expletum eius qui Monasterium ingressus est.

Item, Congregatio censuit, tacitam professionem in his Decret. 15 & 16. non esse exclusam, seruato tamen tempore ibi præfixo, & concurrentibus aliis ad tacitam professionem requisitis. *Supra hoc cap. initio.*

In religione sancti Basilij approbata, in sui initio fiebat expressa professio trium votorum, sed sempore, quo (de cuius initio non est memoria) regulari obseruantia collabente, eius Monasteria commendata fuerunt, desiit emitti consueta professio, quia nec erat caput aliquod religionis. Dubitatur itaque an illi, qui huiusmodi religionis habitum de manibus Commendatarij, vel Prioris, vel expressè professione susceptà per aliquot annos gestarunt, tacitè professi intelligantur quoad regulam sancti Basilij? Congregatio censuit tacitè professos.

Congrega

Digitized by Google

Congregatio coram Cardinali Alciato diffiniuit caput hoc de Militaribus religionibus non loqui, quia in odioſis non veniunt Hieroſolymitani, *Sylu. ver. relig. 1. n. 4. Suprà hoc c. §. In quacunque.*

Congregatio Concilij cenſuit, etiam milites Hieroſolymitanos hodie debere antequam profeſſionem emittant, per annum in probatione manere, poſtquam eorum conſtitutiones, quoad hoc, ad Tridentini Concilij Decreta ſunt relatæ, & à ſede Apoſtolica confirmatæ. 3. Iun. 1599.

Licet Hieroſolymitani milites dicantur regulares, idque iuxta *Abb. rub. de regul.* tamen non comprehenduntur ſub hoc cap. vnde & in his non requiritur ætas præſcripta per Concilium.

Poſt profeſſionem quilibet regularis etiam extra clauſtra degens, ſi moriatur cum habitu, iure omnia bona ſua mobilia & immobilia acquirit Ordini, in quo profeſſus eſt, & viſa quadam Bulla Pij V. paulo poſt Rota decreuerat in fauorem militiarum, quod ipſi per Concilij verba non comprehenderentur. At nouiſſimè menſe Iulij 1592. cenſuit Congregatio, milites Hieroſolymitanos à nouo ipſorum ſtatuto inhærente hoc Decreto comprehendi.

Poſt profeſſionem verò quilibet regularis etiam extra clauſtra degens, ſiue moriatur cum habitu, ſiue ſine, cuncta bona ſua mobilia & immobilia acquirit ordini, in quo profeſſus eſt: vide Bullam Pij V.

REMISSIONES.

a Vide Frat. Emman. quæſt. Regular tom 2 quæſt. 2. art. 7. & tom. 3. quæſt. 13. art. 4. & quæſt. 15. art. 1. 2. 7 & 8. P. Azor. inſtit. moral part 1. lib. 12. cap 4. Pat Valer. Regin in praxi fori pœnitent. lib. 18 n. 385. cum ſequentibus. Petr. Ledeſm in ſumm part. 2. tract. *del eſtado de los Relig.* cap 7 * Vide etiam Nauar conſ. 5. 14. lib. 1. de his quæ vi metúsve cauſa fiunt. Honded conſ. 78. n. 2. vol. 2. Molin Theolog. tom. 1. de iuſtit. & iur. q. 139. col. 6. fol. mihi 42. Didac. de la Mota de confirmat. Ordin. S. Iacobi lib. 2. 1. §. 4. n. 5. & §. 12. n 6. & Rotam nouiſſ.

An per Concil in præſenti ſublatæ ſunt tacitæ profeſſiones? Affirmant aliquas tantùm non omnes eſſe abrogatas, Fr. Emm. om. 2 q. 17. art. 1. P. Azor. dict c. 4. quæſ. 6.

An milites in emittenda profeſſione comprehendantur ſub hoc Decreto? Affirmant Nauar. conſ. 5. ſub tit. de his, quæ vi. Emman. in Summ. tom. 2. c. 8. n. 2. concluſ. 1. Steph. Grat. diſcept. forenſ. c. 363. num. 27. Negant Rot. nouiſſ. part. 1. deciſ. 191.

Fr.

Digitized by Google

Fr.Ludouic.Beja respons. casuum conscient. part.4. casu 18. per totum, latè Gonzal.ad reg.8.Cancell.glos.8.à n.61. P.Sanchez de matrim.lib.7.disp.44. num.8. Flamin. de resignat. lib.6.q.2. n.117.cum seqq.vbi n.120.dicit Milites Hierosolymitanos comprehendi sub hoc Decreto ex nouo ipsorum statuto, huic Decreto adhærenti. † Stephan. Gratian. discept.457. ex n.31. Ricc. collectan.216.

δ *Ante decimumsextum annum expletum.*] Vide Zerol.in praxi Episcop.p.1.verbo Moniales, §.2. pag.233. P.Azor.instit.Moral. p.1.l.12.c.2.col.1167.& lib.13.c.9.col.1316. P.Sanch.de Matrim. lib.2.disp.24.n.22. Fr.Ioann de la Cruz de statu Relig.lib.1.c.8. dub.2.& 4. Petr.Ledesm. in summ. cap.2 tract. *del estado de los Religiosos en comun*, c.7. Neque hoc casu malitiam supplere ætatem asserit Aloys.Ricc.Curiæ Archiepisc.Neap.decis.122.* Vide Guttier.lib.2 canon.quæst.cap.1. n.107. Ioan. Stephan Duranti Tholosan.quæst.iuris notatissim.q.3.& ibi Iacob.Ferrer.eius additionator, Rotam nouiss.decis.175. n.7. de qua per Farinacium in p.1.ciuil.

ε *Quam per annum.*] An continuus debeat. esse? Affirmant Nauarr.cons.52. sub tit.de Regular.num 2. P.Henriq. in summ. lib.13.c.40. §. in medio Flumin. de resign lib 3.q.13. n.11. † Honded.cons.78.n.17.Cabedo lib 2.diuers.iuris argumentorũ, c.15.n 2.3.& 4. Iacob.Ferrer.ad Steph.Durati quæstionum iuris notatissimar. q.3. Rota nouiss.dec.175. à n.1.per Farin.p.1.ciuil.

ζ Quòd potest compleri extra monasterium cum licentia, resoluunt Nauar.d.cons.52.n.4. & cons.41.n.3. de Regul. & cons. 10. de Clericis non resid.n 3. Flam.d.q.13.n.12. Fr. Emm. to.3. q.15. art.8. Fr. Beja Resp. casuum cons. p.4. casu fin. in vltimis verbis.

η Quòd annus probationis possit impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimum sextum,& vi talis probationis possit probatus admitti ad professionem expleto 16. anno, tenent Nauar.cons.30 de Regul. n.1.P.Azor.inst.Moral.p.1.lib.12.c.4. q.9. P.Valer. Regin.lib.18.n.385.prope finem.

θ An nouitius, etiam de consensu Prælati, & conuentus, possit renunciare anno integro probationis? Negant Nauar. cons. 33. sub tit. de Reg. Beja d. casu fin. vers. Tertiò, vbi à princip. probat professionem nouitij ante annum probationis factam in mortis articulo esse validam, teneti tamen nouitium, si conualuerit, & ex ea infirmitate non decesserit, complere postea integrum probationis annum, & professionem de nouo emittere, vide Fr.Emman. tom.3.q.15.art.6. Pet. de Ledesm.d.cap.7. conclus.2.diffic.1.

ι *Professio*

Digitized by Google

† *Professio autem antea facta sit nulla.*] Vide Bejam d p. 4. casu 7. Fr. Emman. tom. 3. c. 17. artic. 5. & vide ad P. Sanch. de Matrim. lib. 2. disp. 24. n. 6. & lib 7. disp. 37. n. 45. cum seqq. Et quòd allegans se non esse professum, probare debeat, decidit Rot. diuers. decis. 216. part. 2. Nec in dubio professionem præsumi affirmat Pute. dec. 108. lib. 1. Professio verò an possit per testes probari? Vide apud Vincent. de Franch. decis. 483. † Honded. cons. 78. n. 36. Stephan. Duranti q. iur. q. 5.

* *Aut ad alios quoscunque effectus.*] Vide Treuisan. in decis. 33. lib. 1.

CAPVT XVI.

Renuntiatio aut obligatio quæcumque fiat intra duos menses proximos ante professionem, alioquin est nulla. Nouitij inuenti habiles sine mora admittantur ad profitendum, aut è monasteriis eiiciantur. Nihil innouetur in pio instituto clericorum Societatis Iesu. Ne illaqueentur nouitij aut nouitiæ, &c.

1 α β γ NVlla quoque δ renuntiatio, 2 aut obligatio, antea facta, etiam cum iuramento, vel in fauorem cuiuscumque causæ piæ, valeat, 3 nisi ζ cum licentia η Episcopi, siue eius Vicarij, fiat 4 intra duos menses proximos ante professionem; ac 5 non alias intelligatur effectum suum sortiri, nisi secuta professione: aliter verò facta, etiamsi cum huius fauoris expressa renuntiatione, etiam iurata, θ sit irrita, 6 & nullius effectus. α 1 Finitio tempore nouitiatus 7 Superiores, nouitios, 8 quos habiles inuenerint, 9 ad profitendum admittant; aut è monasterio eos eiiciant. Per hæc tamen sancta Synodus non intendit aliquid innouare, aut prohibere, κ quin Religio Clericorum Societatis Iesu, iuxta pium eorum institutum, à sancta Sede Apostolica approbatum, Domino, & eius Ecclesiæ inseruire possit. λ Sed neque ante professionem, excepto victu, & vestitu, nouitij, vel nouitiæ illius temporis, quo in probatione est, quocumque prætextu, à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus eius monasterio 10 aliquid ex bonis eiusdem tribuatur; 11 ne hac occasione discedere nequeat, quod

α c. cum causam, in fine de elect.

totam

totam, vel maiorem partem substantiæ suæ monasterium possideat; nec facilè si discesserit, id recuperare possit: quin potiùs præcipit sancta Synodus 12 sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, ne hoc vllo modo fiat; & 13 vt abeuntibus, ante professionem μ omnia restituantur, quæ sua erant. Quod vt rectè fiat, Episcopus etiam per censuras Ecclesiasticas, si opus fuerit, compellat.

DECLARATIONES.

1 *Nulla quoque renunciatio.*] Hoc cap. non habet locum in puellis, quæ educationis gratia manent in monasteriis, neque procedit hoc cap. in testamento aut vltima voluntate, vel eleemosynis.

2 *Aut obligatio, antea facta.*] Vox *antea* respicit tempus quod secutum est ipsum ingressum. Ideóque valida est donatio facta ante susceptionem habitus, non autem illa quæ à tempore susceptionis præcessit duos menses, qui sunt ante professionem.

Quoad Decretum Concilij respondit Congregatio, se non comprehendisse, quoddam depositum illarum pecuniarum, quæ dotis seu eleemosynæ nomine Monasterio dantur, siue deponuntur in publico Banco, siue penes alium, qui eas Monasterio dare debeat post professionem emissam.

Improbatur pariter cautio Bancaria in euentum restitutionis, ac etiam in inuentionem mutui colorati, quod parentes nouitiarum in dotem destinatam, sub nomine mutui singuli Monasterio numerarent: etenim omnibus istis modis lex Concilij circumuenitur.

Quod si renuntiatio ante susceptum habitum facta fuerit, vel ante ingressum Religionis, (quamuis renuntians foret acceptatus.) Concilium non habet locum, loquitur enim de sumentibus habitum, vel intrantibus religionem. Sed si donatio vel renuntiatio facta fuerit intuitu Religionis ingrediendæ; tunc tanquam in fraudem huius canonis, videtur subesse huic dispositioni ex sententia Congregationis

22. Ian. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decretum cap. 16. in principio, non vendicare sibi locum in testamentis, atque aliis vltimis voluntatibus.

28. Martij 1598. Congregatio Concilij censuit, Decretum Concilij c. 16. sess. 25. de Regularibus, non vendicare sibi locum in donationibus, vel renuntiationibus ante habitus susceptionem, etiam animo & proposito religionem ingrediendi factis.

3. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit, decretum Concil. Trid. cap. 16. sess. 25.

Digitized by Google

Sess. 25. de Reg. non habere locum in donationibus, & renuntiationibus factis ante susceptionem habitus.

3 *Nisi cum licentia Episcopi.*] Hac licentia omissa, & professione sequuta, nulla est renunciatio.

4 *Intra duos menses proximos.*] Renunciatio à nouitiis facienda intra duos menses vltimos, antequam professio emittatur, fieri debet. Hæc verba verificantur, etiamsi vltra plures menses anni probationis professio fuerit prorogata. Neque enim renunciatio facta cum licentia Episcopi, siue eius Vicarij, intra duos menses proximos, tempore quo professio emitti legitimè potuisset, censebitur inualida, ex eo quòd actualis professio per aliquot menses dilata fuit.

Congregatio Concilij censuit, renunciationem factam cum licentia Episcopi, sine eius Vicarij intra duos menses proximos tempori, quo professio emitti legitimè potuisset, non censeri inualidam ex eo, quod ipsa actualis professio per aliquot menses dilata fuerit 17. Oct. 1594.

Congregatio Concilij censuit Decretum c. 16. Sess. 25. de Reg. in princ. vendicare sibi locum etiam in his quæ excedunt annum 16. & illa verba, ante facta, quæ ibidem habentur, non referri ad ætatem renunciantis, sed ad duos menses proximos ante professionem. 15. Ianu. 1601.

5 *Non aliàs intelligitur.*] Si renuntians tempore renunciationis compleret 16 annum, renunciatio esset valida, dummodo facta sit cum licentia Episcopi, seu Vicarij, iuxta hoc Decretum intra duos menses proximos ante professionem.

6 *Et nullius effectus.*] Idem dicendum est, si renuntians esset tacitè professus, licèt renunciasset duobus mensibus, vt hic, ante professionem expressam.

7 *Superiores, Nouitios, &c.*] Hæc verba respiciunt tantum ad habiles, non autem ad inhabiles. Et ita ex Ilcentia S. D. N. explicante hunc textum illustrissimo Cardinali Caraellanensi, censuit Congregatio sub die 19. Iulij 1570. quod dictum tempus nouitiatus est arbitrarium.

8 *Quos habiles inuenerint.*] Si inhabilitas ex infirmitate proueniat, poterit prorogari tempus; donec duret probabilis spes recuperandæ sanitatis.

Ad profitendum admittant.] Fuit dubitatum, an monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans non fuisse baptizatam, denuò ad cautelam baptizata fuit, debeat denuò emittere professionem, & dato quod sic debeat expectare per annum. Respondit & resolutum fuit professionem primam eam ligare, verum debere eam ad maiorem cautelam iterum

Digitized by Google

emittere professionem non expectato alio anno, & fuit alleg. Abb c. 1. & 2. de presb non bapt.

Ad profitendum admittant.] Fuit dubitatum, an Monialis, quæ emiserat professionem, & deinde probabiliter dubitans se non fuisse baptizatam, de nouo ad cautelam baptizata fuit, debeat de nouo emittere professionem? & dato quod sic, an debeat expectare per annum? Fuit resolutum sub die 10. Decemb. 1588. professionem ligare, verùm debere eam ad maiorem cautelam iterum emittere professionem, expectato alio anno, & fuit allegatus Abbas in c. 1. & 2. de presbyter. non baptizato.

10 *Neque aliquid ex bonis eiusdem tribuatur.*] Ne quidem eo casu quo aliquid tribueretur, non ex puellæ bonis propriis, sed illorum bonis, qui sunt parentes, vel consanguinei.

Cùm dubitatur an puella sit legitimè professa, & an donatio facta in monasterio fuerit libera & valida; Episcopus debet eam amouere à monasterio in loco tuto, & neutri parti suspecto collocare, ibique eam diligenter interrogare.

11 *Ne hac occasione discedere nequeat.*] Quod si discesserit intra tempus probationis, & dos soluta esset, erit restituenda hæredibus vnà cum fructibus, si quos Monasterium percepisset, deducto tamen victu, & vestitu, non tamen pacto, quo talia diceret antequam habitum in Monasterio susciperet: *etiam si paulum esset iritum, & si esset immemorabilis consuetudo restituendi.* Debetur dos promissa monasterio pro Moniali defuncta professa, non obstantibus alimentis persolutis eidem Moniali, dum ipsa viueret, & pacto, quod semper essent eis persoluenda dicta alimenta, donec soluueretur dos.

12 *Sub anathematis pœna dantibus.*] Non incurritur ipso facto & absolutio non est reseruata Papæ.

Puellæ quæ sunt in Monasteriis, finito tempore Nouitiatus sunt ad professionem admittendæ, si habiles inuentantur; si verò non, eiiciantur è Monasterio.

Professus in vna Religione ad aliam translatus, etiam ad laxiorem, auctoritate tamen Apostolica, non potest renuntiare anno probationis, vt in hoc Decreto: nec illa renunciatione per superiorem facta, ad ipsam professionem intra annum potest recipi, sed iterum debet profiteri, iuxta formam hîc traditam.

31. Maij. 1597. Congregatio Concilij censuit, tempus anni ad emittendam professionem à Concilio Tridentino præfixum, posse arbitrio superioris Regularis prorogari.

13 *Et vt abeuntibus ante professionem omnia restituantur.*] Etiam cum fructibus si qui sint, deductis tamen alimentis à Monasterio præstitis. *Supr. hoc c § ne hac occasione.*

Si

Digitized by Google

Si Nouitius sit sui iuris, & non habeat parentes, non potest in ingressu Religionis præter victum aliquid donare Religioni amore Dei, vt Congregatio respondit, ex verbis expressis huius Decreti. Ad dubium autem, an idem possit in ipsomet ingressu donare se ipsum, & omnia bona sua Religioni, vt fiebat olim, dummodo in istis casibus non sit posita pœna excommunicationis, respondit similiter Congregatio, omnes huiusmodi donationes, quæ fiunt ab iis, qui vt nouitij fiant, ingrediuntur, animo profitendi legitimo tempore, comprehendi hoc Decreto.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Emman. q Regul. tom. 3 q 47 art 8. P Azor. inst Moral p. 1 lib. 12. cap. 2. col. 1169 P. Molin de Iustit. tr.... disp 139. vers. antequam P. Less eod tract. l 2 c. 41. dub. 4 num. 40. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 18 num. 397 Aloys. Ricci in collect. decis. p 2 collect. 454. Cæual. Communium contra Communes q. 806 num. 13. cum seqq. latissimè Aluar. Valasc. de Partitione c. 16. n. 12 cum seqq. Lusit. Benedict. Ægid. in Repet. L vnic Cod de Sacrosanct. Eccles. p. 4 §. 2. per totum.

b Hoc Decretum non procedere in Testamentis, donatione causa mortis, & codicillis, resoluunt Nau. Comment. 2. de Regul. num 30. Gasp. Thesaur decis. 56. lib. 2. Henriq. decis. 21. P. Azor. d. p. 1 lib. 12. c. 2. q. 14. Fr Emman tom. 3. q. 16. art. 1. Aloys. Ricc in collect decis. collect. 584. P. Less de Iustit. lib. 2. c. 41. n. 40. Valasc. d. c. 16. à n. 15. Lusit. Ægid d. §. 2. num. 21. cum seqq. & n. fin.

c *Renunciatio.*] Procedere in renunciatione beneficij, etiam ante ingressum, intuitu religionis facta, nisi paulo ante professionem, quando scilicet, ad illam est receptus à fratribus, & omnia sunt parata, ita vt moraliter loquendo professio indubitanter sequi debeat, resoluunt Fr. Emman. tom. 1. q. 32. a. 2 Flam. de resig. l. 3. q 13. n. 3. cum seqq P. Azor inst. Mor. p. 2. lib. 7. c 20. q 6. † Renunciatio a facta à nouitio profiteri nolente in religione, si efficiatur postea Episcopus, an reuocetur? Affirmat Aloys. Ricc. in sua prax variar resolut. c. 152.

Vtrùm dos data puellæ pro ingressu religionis, si moritur ante professionem, acquiratur monasterio, vel à proximioribus vendicari possit, quæri solet? & ad fauorem proximorum consulti responderunt post Calderin. Menoch. cons. 396. n. 5. Honded. cons. 44 & Ricc. in prax. var. resolut. c. 138 ex n. 1.

d *Antea facta.*] Vtrùm renunciatio, seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu, & intuitu ingressus

Digitized by Google

Religionis, stante dispositione huius cap. valida sit? Negat P. Less. d.lib.2. c.41.num.40. vers. Secundò. Affirmant hoc Decretum non habere locum in renunciatione facta ante susceptionem habitus, Quarant. in Summa Bullarij; verbo Monasteria, & conuentus, pag 330. vers. Dubium illud. Stephan. Gratian. decis.37.num.2. Aluar. Valasc. d. c.16. num.22. cum seqq. Benedict. Ægid.in Repet d.l.1.p.4.§.2.n.22. ad finem. * Vide Gaspar. Aut. Thesaur. lib.2. quæstion. forens. q.56.n.7.

s Vtrùm Testamentum ante ingressum Religionis factum sequuta professione rumpatur? Et an ante professionem possit expressè reuocari? Vide Graff §. Testamentum quæst.34. num. 2. Fachin lib 6. Controu cap.14. & 15. Carol Tapi.ad Auth. Ingressi, verbo, Ideóque nec de his, à numer.74. C. de Sacrosc. Ecclesiis. Mench. de Succes. creat. lib.2. §. 20. num.29. & de Succes. progres. lib.1. §.1. num.52. Guttier. in c. Quamuis pactum, verbo, Dum nuptui tradebatur, n.4. & Canon, lib.2. c.1. Molin.lib.2. de Primogen.c.9. à num.38. Matiens. l.1. gl.3. n 4. tit.4. lib.5 nouæ Recop. Cornel. ad Gom. l.3. Tauri n.13. Spin. de Testam. gloss. Rub.p.6. n.3. P. Molin. de Iust. tract.2. disp.139. & disp 604 num.3. Cæuall. Commun. contra Communes q.61. & 221. P. Azor. instit. Moral. p.1. lib.12. c.8. Castill. Quotid. lib.1. de Vsufructu c.65. n 6. & lib.3. c.12. n.30. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretum collect.50. n.3. & ex nostris Lusitanis Gam.decis.316.n 5. & 6. & dec.375. n.5. Cost. in c. Si pater, verbo Testatorem, n.8. & 10. Cald. Pereira, in l. Si curatorem, verbo Sine curatore, n.59. & de Nomin q 9. n.5. cum seqq. & de potestate elig. c.3. n.17. Valasc. de Partitionib. cap.16. n.14. Fr. Emman. q. Regul. tom.3. quæst.9 art.3.

t *Cum licentia.*] Quòd debeat interuenire ante actum, vel in ipso actu, affirmant iuxta Bart. doctrinam in l. si quis mihi bona.§. iussum, ff de acq. hæred. Tiraq. de iure mar. gl.6. n.3. cum seqq Chassan. in consuet Bur. Rub.4. §. 2. gloss *Sans licence*, fol.130 & §.7. glos. *Sicen*, fol.160. Cened. pract. & Canon. quæst. l.1 q.30. n.78.

u *Episcopi.*] Non sufficere superioris, tenet Fr.Emman. tom.2. q.47. art.14.

x *Sit irrita, & nullius effectus.*] Vide Nauar. cons.7. & 8. de donation. P.Azor. inst. Moral. p.1. lib 12.c.18. vers.52.

† *Aut è monasterio eos eiiciant.*] Vide Honded. cons.78. n.49. 65. & seqq.vol.2.

y *Finito tempore*] An professio possit differri? Vide Nauar. cons. 29. de Regularib. & vide quid cons.30. Fr. Emman. tom.3. quæst.15.

Digitized by Google

quæst. 15. artic. 10 in fin & quæst. 17. artic 5.

κ *Quin Religio Clericorum Societatis* Iesv.] Vide Ioseph Ludou. Perus decis. 77. Et quod sunt veri Religiosi, tuentur P. Azor. Instit. Moral. p. 1. l. 13. c. 7. col. 1302. Fr. Emman. tom. 1. q. 56. art. 1. & vide quid to. 2. q. 47. art. 16. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib. 1 c. 2. concl. 5. vers. Ex dictis.

λ *Sed neque ante professionem.*] Vide Fr. Emman. tom. 2. q. 47. art. 5. & q. 84. art. 5. Valasc. de Partit. c. 16. n. 32. Steph. Grat. discept. forens. c. 363. n. 18. & 19. * Vide etiam Sotum de iusti. & iure lib 6. q. 6. art. 2. ad quartum. Paul. Fuscum de visitatione lib. 2. c. 15. n. 54. & in singulari 32. lit. C. Patrem Molinam d. q. 139. col. 6. & seq. Rodriquez d. q. 47. n. 8. Cæuallos in q. 439. n. 6. cum sequent.

μ *Omnia restituantur.*] Vide Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Moniales, §. 3. & p. 2. eodem verbo, vers. 2. pag. 73. † Treuisan. decis. 57. per totam, lib. 1.

ν *Censuras Ecclesiasticas, &c.*] Quid si hoc non fuisset expressum? Vide Pat. Sanch. de Matrimon. lib. 7. disp. 35. n. 23.

CAPVT XVII.

Virgines volentes habitum religionis assumere, sint maiores duodecim annis, & examinentur ab Ordinario, sicut & ante emissionem professionis. Proinde Præfecta monasterio certiorem faciat Episcopum ante mensem fiuiti nouitiatus.

1 LIbertati professionis virginum Deo dicandarum prospiciens sancta Synodus, statuit atque decernit, vt, 2 si puella, quæ habitum regularem suscipere voluerit, 3 maior duodecim annis sit, 4 non ante eum suscipiat; 5 nec postea ipsa vel alia 6 professionem emittat, 7 quàm explorauerit Episcopus, vel, eo absente, vel impedito, eius Vicarius, aut aliquis eorum sumptibus ab eis deputatus, 8 virginis voluntatem diligenter, 9 an coacta, an seducta sit, an sciat quid agat: & si voluntas eius pia, ac libera cognita fuerit, habueritque conditiones requisitas iuxta monasterij illius, & ordinis regulam; necnon monasterium fuerit idoneum: 8 liberè ei profiteri liceat. 9 Cuius professionis tempus ne Episcopus ignoret; 10 teneatur Præfecta monasterio, eum ante mensem certiorem facere, quòd si Præfecta certiorem Episcopum non fecerit, quamdiu Episcopo videbitur, ab officio suspensa sit.

Digitized by Google

DECLARATIONES

1 *Libertati professioni.*] Virgines antequam ingrediantur Monasterium, adducantur ad matronas honestas, nec sanguine illis coniunctas, nec aliquo modo suspectas, vbi remotis omnibus earum propinquis, examinentur ab Episcopo earum voluntates. Etenim omnimoda libertas requiritur in Monasticæ vitæ delectu, pro qua libertate obtenta est causa cuiusdam Dominæ, ad annullandam eius professionem metu reuerentiali factam; anno 1586. mense Februarij.

Ex puella, cuius deliberatio in dubium reuocatur, Ordinarius diligentissimè quærere debet, an Deo religiosè inseruire, atque inter moniales apud quas est, professionem emittere, an verò nubere velit: & hoc fieri debet necessariis interrogationibus, & quicquid respondet, describi debet à publico Notario, præsentibus testibus idoneis: quæ quidem puella, si ob aliquam causam probabilem videtur Ordinario non esse examinanda ad monasterij crates, examinari debet in Ecclesia eiusdem Monasterij, vel alio religioso loco, qui aptior & commodior videbitur. *Infr. hoc c.* §. Episcopo N.

2 *Maior 12. annis sit.*] Congregatio censuit, non esse dispensandum, vt puellæ, quæ duodecim annum non compleuerunt, possint habitum in Monasterio suscipere.

3 *Non ante eum suscipiat.*] Vtrumque spectat ad Episcopum tam ante susceptionem habitus, quàm ante professionis, emissionem, explorare voluntatem puellæ, non obstante quod Monasterium sit Regularibus subiectum, vel aliàs exemptum à Iurisdictione Episcopi.

4 *Professionem emittat.*] Non admittitur puella ad professionem ante annum decimum sextum expletum. Quod si puella infra 12. annos matrimonio coniuncta, & Religionem ingressa sit, cogendus est sponsus per quatuor annos expectare, atque dum illa proficeretur, nec permitti posset transire ad vota, vbi illa per annum in dicta Religione permanserit, prout responsum fuit à sacra Congregatione anno 1583.

Virgines à quibus facienda est professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra Monasterium ad cancellos seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius obtinere debet à Monasterio ingressum.

Episcopo N. scriptum est, ne extra cancellos monialium examinaret puellas facere volentes professionem, vel si haberet causam iustam, vel certam suspitionem, examen faceret in Ecclesia Monasterij, vel in Ecclesia alia.

5 *Quam*

Digitized by Google

5 *Quam explorauerit Episcopus.*] Congregatio censuit, Virginum, quæ ab Ordinario examinatæ habitum Religionis susceperunt antequam profiteantur, voluntatem iterum penitus explorandam. Quo igitur tempore professionem facere volunt, etsi nullo ab Ordinario adhibito examine habitum susceperunt, tamen ab ipsis examinentur.

Quam explorauerit Episcopus.] Per hoc decretum Episcopi debent illas bis examinare, primò ante susceptionem habitus, deinde ante professionem, virgines, quibus est facienda professio, si clausura monialium facta sit, examinandæ sunt ab Ordinario intra monasterium ad cancellos, seu crates ipsarum monialium, & clausura facta Ordinarius abstinere debet à monasterij ingresso.

6 *Exploraverit virginis voluntatem.*] Per hæc verba Congregatio rescripsit, aliquam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum suscipiendum, cuius caussa requiritur voluntatis puellæ exploratio: non est autem voluntas Congregationis neque Concilij, vt ante illam ætatem puella admittatur.

Virginis voluntatem.] Per hæc verba Congregatio rescripsit aliquam puellam non debere admitti ante duodecimum annum ad habitum suscipiendum quia cum requiratur voluntatis exploratio, non est eius voluntas, neque consilium ante illam ætatem.

Congregatio censuit, Ordinarium non debere explorare voluntatem puellæ, quæ habitum recipit in Monasterio ad petitionem illius, qui vult illam in vxorem ducere, sed expectandum esse tempus faciendæ professionis, & tunc, si sit suspicio quod instigetur à monialibus, pro suo officio curabit inde educi in exteriorem Ecclesiam Monasterij, vel in aliam propinquiorem, & commodiorem (prout magis conuenire iudicabit) vbi voluntatem eius explorare possit. Quod si nulla sit suspicio, & nullam aliam iustam causam subesse apparebit, tunc non alio in loco, quàm ad crates ferreas Monasterij voluntatem puellæ explorabit.

Congregatio Concilij censuit, explorationem voluntatis puellarum profiteri volentium ad præscriptum Decreti cap. 12. sess. 25. de Reg. vtroque tempore scilicet ingressus, & professionis faciendam, ad Archiepiscopum pertinere, quamuis Monasterium ab eius iurisdictione exemptum existat. Burgen. 21. Sept. 1591.

7 *An coacta, an seducta sit.*] Congregatio censuit, quòd inclusa per vim in Monasterium, debet inde educi, & si quid damni ob eam caussam passa est, curari debet, vt indemnitati eius prouideatur, eorum impensis qui talem vim intulerunt, qui debent

Digitized by Google

etiam seuerè castigari. Sed puella monialis effici velit, desiderij eius compos est facienda, licet pater eius contradicat.

8 *Liberè ei profiteri liceat.*] Puellis, quæ sumpserunt sacrum habitum in aliquo monialium Monasterio, debet ab Ordinario certus dierum numerus 11. vel 20. præfigi, intra quem deliberent, vtrùm velint professionem emittere vel non, si noluerint, remitti poterunt ad domos consanguineorum vel affinium.

Omnis puella, præsertim tamen ea, quæ inconsulto Episcopo habitum suscepit Religionis, antequam profiteatur, ab Episcopo examinanda est diligenter.

9 *Cuius professionis tempus, ne Episcopus ignoret.*] Postquam Episcopus hac de re, & ingressuræ voluntate certior factus fuerit infra 25. dies examen hoc perficere tenetur, quibus exactis amplius in eo se non intromittat. Sic sacra Congregatio.

Si Monialis, aut nouitia neget se esse professam, Ordinarius audire potest eam, etiam extra monasterium.

10 *Teneatur Prælecta Monasterio*] Si Superior monialium alicui puellæ habitum dederit, priusquam ab Ordinario examinata fuerit contra Decreta Concilij facit. Item si moniales professionem fecerint antequam iterum ab Ordinario examinentur, contra Concil. Trident. faciunt. Prior casus si euenerit, tenetur Ordinarius explorare voluntatem earum, quæ habitum tantum susceperunt, antequam in Religione profiteantur. Ab illis autem sacris Virginibus, à quibus non solùm habitus est susceptus, sed iam professio facta est: etiamsi examinatæ non fuerint, nihil Ordinarius præsentatus debet suscipere, sed permittat eas in suo statu permanere, provt Concil. Trident. statuit. In Abbatissas tamen animaduertere potest, debentque per eundem Ordinarium moniales, earúmque superiores admoneri, ne illis Virginibus dent sacrum habitum, & nihilominus patiantur in Religione profiteri, nisi prius voluntas earum perspecta sit, & explorata ab eodem Ordinario. Contrafacientes ergo poterit idem Ordinarius coercere, non solùm pœnis à Concil. Trident. statutis & præscriptis, sed etiam Ecclesiasticis censuris, & aliis iuris remediis, non obstantibus quibuscumque priuilegiis.

Sumptus à Monialibus in professione, & velo sumendo faciendi taxentur ab Ordinario, & definiantur rebus necessariis, pecunia verò reseruata ad earum vestitum in ingressu, detur Abbatissæ.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Ioan. de la Crux, de statu relig. lib. 2. in fine.

b Nec

ß *Nec postea ipsa vel alia professionem emittat.*] Vide Zerol. in praxi Episcop p 1. verbo Moniales, pag.232. & pag.258. vers. Ad 14. P.Azor. Inst.Moral p.1.lib.12. cap.1.col.1160. Fr Emm. q Regular.tom.3.q.12.art.2.nouissimè.P.Sanch.in præcepta Decalogi lib.4.cap.18 n 32. cum seqq.

* *Quam exploraverit Episcopus.*] Vide Honded. in conf.78. n.14.49. & 52.vol.2. Menoch.conf.396. in n.22.

CAPVT XVIII.

Anathematizantur quicunque cogentes puellam, viduam aut quamcunque mulierem ad ingrediendum monasterium, emittendam professionem, & ad id fauorem dantes, & quoquo modo eidem actui consentientes. Excipiuntur casus iuris.

a ANathemati sancta Synodus subiicit omnes, & singulas personas, cuiuscumque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam Clericos, quàm laicos, sæculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocumque 1 ß &c. coegerint aliquam Virginem, vel viduam, aut aliam quamcumque mulierem inuitam, a præterquam in casibus in iure expressis, ad ingrediendum monasterium, vel ad suscipiendum habitum cuiuscunque religionis, vel ad emittendam professionem; quique consilium, auxilium, vel fauorem dederint; quique scientes eam non sponte ingredi monasterium, aut habitum suscipere, aut professionem emittere, quoquo modo eidem actui vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interposuerint. b ζ Simili quoque anathemati subiicit eos, qui sanctam Virginum, vel aliarum mulierum voluntatem veli accipiendi, vel voti emittendi, quoquomodo sine iusta causa impedierint. Eaque omnia, & singula, quæ ante professionem, vel in ipsa professione fieri oportet, seruentur non solùm in monasteriis subiectis Episcopo, sed & in aliis quibuscumque. c Ab his tamen excipiuntur mulieres, quæ Pœnitentes, aut Conuertitæ appellantur: in quibus constitutiones eorum seruentur.

a c. de lapsis. c. Episcop.15. q.6. c. Impudicas, c. Si homo 27. q.1.

b Concil. Tolet.3. 10. c.c. puella, 70. q.2.c. vlt.32. q.2.

c Concil. Tolet.4. c.30.in fi

DECLARATIONES.

1 *Coegerint aliquam Virginem.*] Si pater naturalem filiam ea lege instituerit hæredem, vt in monasterium ingrediatur, & nisi

Digitized by Google

ingrediatur, instituit, ac fundat monasterium, filiæ verò naturali relinquit pro alimentis aureos 25. videretur quidem quòd filia esset ad ingressum religionis coacta, & quod locum haberet iste præsens textus. Contrarium tamen verius est, quia textus hic loquitur per verbum *coegerit*, & sic intelligitur de hac vi incussiua, quæ non est in casu prædicto, in quo non potest considerari alia causa quàm inductiua. Ista quoque filia etsi erat naturalis, nihil tamen de hæreditate paterna monasterio struendo deputata poterit ideo prætendere, quia mens testatoris videtur fuisse, vt haberet monasterium hæredum. Et ita censuit Congregatio sub die 18. Iulij 1573.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Hentiq in Sum. lib. 11. c. 19 §. 4 vers. Secundò, P Soar. tom. 5. de Censur disput. 23. sect. 5. n. 8 P. Azor. Instit Moral. part. 1. lib. 12. cap. 5. col. 1160. P Valer. Reginald. in praxi fori pœnit. lib. 18. n 375. latissimè Pat. Sanch. in Præcepta Decalogi lib. 4. cap. 6. per totum Fr. Emman. tom. 3. q. 14. art. 3. & q 17. art. 18. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig. lib 1. cap. 8 dub 4 vers. Nota, Zerol in praxi Episcop part. 1. verbo Moniales, vers. Ad 22. pag. mihi 261. Pet. de Ledesm. in Summa p. 2. tract. *del estado de los Religiosos*, c. 4 concl 8.

β *Coëgerint.*] Vide P. Azor. Inst. Moral. p. 1. lib. 13. c. 9. q. 3. vers. Præterea.

γ An cogens mulierem monasterium ingredi, excommunicetur ingressu non sequuto? Negat Sayr. decis. 56. sub titul. de Sententia excommunicat.

δ An parentes, qui cogunt filios Religiosorum vitam suscipere, vel qui eos ab eo vitæ genere prohibent, incidant in excommunicationem latam in hoc cap. Negat P. Azor. Instit. Moral. p. 2. lib. 2. c. 21. q. 15.

ε *Vel ad suscipiendum.*] An cogentes fœminam ad monasterij ingressum, non vt habitum sumat, sed vt ibi seculari habitu retento educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, pœnas contentas hîc incurrant? Affirmant Navar consil. 56. sub tit de sentent. excomm in 1. edit. & consil. 6. de Regularib. in 2. edit. Pat. Soar. tom. 5. disp. 23. sect. 5. num. 9 Pat Sanch d. c. 4. num. 12. Zerol. in praxi Episcop. part. 2. verbo Moniales, vers. 13. pag. 73.

ζ *Simili quoque.*] Vide Cened. ad Decret. collect 49. n 2. & ad Decretal. collect. 165. num. 5. Sayr. in Clavi Regia lib. 5. c. 1. n. 27. cum sequentib.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XIX.

Modus procedendi in causa qua quis pretendit se per vim, aut ante ætatem debitam professum fuisse. Quod si habitum antea susceptum dimiserit, puniatur tanquam Apostata, & nullo religionis iuuetur priuilegio. Laxior religio non quæratur, nec occultè habitus religionis feratur.

α β 1 QVicunque γ Regularis prætendat, se per vim, & δ metum ingressum esse religionem; aut etiam dicat, ante ætatem debitam professum fuisse †; aut quid simile, 2 velitque habitum dimittere quacunque de causa, aut etiam cum habitu discedere sine licentia Superiorum; non audiatur, 3 nisi intra quinquennium tantùm à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas pretenderit, deduxerit ζ coram Superiore suo, & ordinario. *a* Quod si antea habitum sponte dimiserit, nullatenus ad allegandum quamcunque causam admittatur; sed ad monasterium redire cogatur, & tanquam apostata puniatur: interim verò nullo priuilegio suæ Religionis iuuetur. Nemo etiam Regularis cuiuscumque facultatis vigore 4 η θ transferatur ad laxiorem Religionem; nec detur licentia cuiquam Regulari, occultè ferendi habitum suæ Religionis.

a c. puellæ 20. q. 1. 1. c. cum virum, de reg.

b Conc. Arel. 1. c. vlt. Conc. Arel. 3. c. 25.

DECLARATIONES.

1 *Quicunque Regularis.*] Milites S. Ioannis Hierosolymitani in hoc Decreto comprehenduntur.

2 *Velitque habitum dimittere.*] De iis qui exire volunt, committatur Ordinario loci, simul cum Superiore monasterij, vbi emiserunt professionem.

3 *Nisi intra quinquennium*] Non dentur prorogationes Regularibus, qui manserunt in Religione per quinquennium vt omnino non audiantur ante Concilij confirmationem, nisi iuxta formam Conc. Trid. & fiat formularium expeditionis.

Felicis recordationis Gregor. XIII. ex sententia Congregationis Concilij declarauit eos, qui per vim & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, eo elapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim & metum semper durasse.

Quidam vir Hispanus propter publicum vxoris suæ adulterium illam dimisit, & ipse in partibus longinquis sub Ordina-

Digitized by Google

rij obedientia ex Breui Pauli IV. vitam Eremiticam per multos annos duxit, qua relicta ingressus est Religionem S. Basilij vbi per quinquennium demoratus est, ibique professus: sed ante dictæ Religionis ingressum, semel adulterium commisit, & demùm examinata fuit eius vita à Prælato Religionis prædictæ, cui clarè omnia sua peccata confessus est. Quibus auditis Prælatus cum habitu priuare voluit, impetrans vt aut ad vxorem rediret, aut aliud remedium peteret: Congregatio autem censuit, scribendum esse Ordinario loci dictæ vxoris, qui (prout iuris est) in isto casu procedat. Tangitur hæc quæstio per Abb. *in cap. Constitutio, &c. Veniens de conuers. coning.*

Nullius 3. Decem. 1593. Congregatio Concilij censuit, Regularem deducentem intra quinquennium nullitatem professionis, teneri eam probare, coniunctam coram populo superiori Regulari illius Monasterij, in quo professionem emisit, & coram Ordinario illius loci, vbi existit Monasterium, in quo professus est.

Martij 1598. Felicis recordationis Gregorius XIII. ex sententia Congregationis Concilij declaravit eos, qui per vim, & metum se Religionem professos prætenderent, nisi intra quinquennium reclamauerint, eo lapso non esse audiendos, tametsi allegarent vim, & metum semper duravisse.

Die 6. Martij 598. Congregatio Concilij censuit, in causis nullitatis professionis, quæ infra biennium ab Ordinario, & Superiore regulari non terminantur, esse locum Decreto Concil. c. 20. Sess. 25. in princ. vers. atque omnino.

4 *Transferatur ad laxiorem religionem.*] Si quis sit translatus ad laxiorem familiam, etiam eiusdem Religionis debet se conformare bonæ regulæ & modo viuendi illius monasterij, ad quod translatus est.

Transitus ad parem vel arctiorem Religionem non fiat nisi cognita causa transeuntis, & vitæ ac morum ratione perspecta, idque ex approbatione Capituli.

REMISSIONES.

α Vide Zerol in praxi Episc. p. 2. verbo Profes. sio. §. 2. vers. Verùm. Nauar. Comment. 4. de Regularib. num. 73. & 77. Fr. Emm. quæst. Regular. tom. 3. q. 17. art. 17. Fr. Io. de la Cruz de statu Relig. lib. 1. c. 8. dub. 4. vers. Secunda conclusio. P. Less. de Iust. lib. 2. c. 41. dub. 7. n. 63. latissimè P. Sanch. de Matrim. lib. 9. disp. 37. Vide etiam latè tradita à Vincent. Gilenzonio in cons. 74. & Riccio in sua prax. var. resol. cap. 312.

β *Quicunque.*] Quòd quæcunque etiam, resoluit Zerol. in praxi Episcop. 2. verbo Moniales, vers. Ad secundum respondetur, pag. mih. 233.

γ *Regularis*

Digitized by Google

γ *Regularis.*] Quòd etiam Ordinum Militarium, tenet Gonzal ad reg. 8. Cancel gl. 7 n. 61.

δ *Et metum.*) An professio ob metum reuerentialem patentum facta valeat? Negat Sayr. decis. 91. de Regul. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect 932. prope finem.

† *Ante ætatem debitam professum fuisse.*] Vide Nauar. de Regular. comment. 4. n. 73 & Honded. cons. 78. n 31. vol. 2.

ε *Nisi intra quinquennium.*] Vide Flam de Resignat lib. 13. q. 5. n. 45. cum seqq. Zerol. d. part. verbo Professio, §. 1. pag 289 Fr. Emman. tom. 3. q. 17. art 16. P. Azor Instit Moral. p. 1. lib. 12. cap. 4. col. 1177. Spin. in Speculo Testam. gl 12. princip. n. 62. cum seqq. Fr. Lud. Beja Respons. casuum conscient. p. 4. casu 8. Flores Var. lib. 3. q. 23. n. 68. vbi resoluit, hoc decretum non procedere, quando illud quinquennium semper curriſſet tempore inhabili, vtpote vel durante pupillari ætate, aut durante metu, & eius causa, aut verò durante aliqua causa nullitatis irremissionis alicuius inhabilitatis personalis.

ζ *Coram superiore suo, & Ordinario.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 36. artic. 3. pag. mihi 348. Lud. Beja. Respons casuum conscient. p. 4 casu 18 fol. 424 verso.

η *Transferatur ad laxiorem Religionem.*] Vide Nau cons. 56. sub tit. de Regularib n. 3. P Azor Institut. Moral. p. 1. lib 12. cap. 14. q. 12. vers. In Concil Trident. P. Valer. Reginald. in praxi fori. pœnitent. lib. 18. c. 18. num. 412. cum seqq. Aloys. Ricci in col. decis. p. 3. collect. 52. 1. latè Fr. Ioan. de la Cruz. de statu Relig. lib 1. c 7. dub. 3. Sayr decis 55. de Regular vbi resoluit quòd non obstante hoc Decreto Concilij Trident. & iure communi, Generalis & Superior Religionis ad laxiorem etiam religionem de iusta causa tranſitum concedere potest, cum mens, & intentio Concilij non fuerit, iuridicas tollere facultates, hæc Sayr. dicto loco.

θ An Regularis Professus in vna Religione, & strictiorem ingrediens, si ante emissam professionem redeat ad primam, intelligatur redire ex nunc, an verò ex tunc? Vide Treu. Rot. Venet. decis. 33 part. 1. vbi resoluit, quòd intelligitur redire ex tunc, non verò ex nunc.

ι *Occultè ferendi habitum suæ Religionis.*] Vide Fr. Emman. to. 2. q. 76. art 3. P. Soar. tom 5 disp. 21. sect. 4. num. 34. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 28. n. 406. Fr. Ioan. de la Cruz de statu Relig lib. 1. cap. 7. dub. 4. & c 2. dub. 4. resoluit Episcopum monachum teneri portare habitum suæ Religionis, & peccare mortaliter, si deserat habitum suæ Religionis, non tamen manere excommunicatum tanquam apostatam, docet Petr. de Ledesm. in Summa part. 2. tract. 32. c. 3. prope finem.

CAPVT

CAPVT XX.

Abbates qui sunt Ordinum capita, & alij prædictorum Ordinum Superiores in prædicta monasteria iurisdictionem exercere consueti eam omnino exerceant, visitent loca prætacta, quorum Superiores à Capitulis generalibus, vel Visitatoribus instituantur.

ABbates, qui sunt Ordinum Capita, ac cæteri prædictorum Ordinum Superiores, β Episcopis non subiecti, quibus est in alia inferiora monasteria, Prioratúsve legitima iurisdictio, eadem illa sibi subdita monasteria, & Prioratus, suo quisque loco, atque ordine, ex officio visitent, etiamsi commendata existant. 1. Quæ cùm Ordinum suorum capitibus subsint, declarat sancta Synodus, in iis, α quæ aliàs de visitatione monasteriorum commendatorum definita sunt, non esse comprehensa: teneantúrque quicumque prædictorum Ordinum monasteriis præsunt, prædictos Visitatores recipere, & illorum ordinationes exequi. Ipsa quoque monasteria, quæ sunt Ordinum Capita, iuxta sanctæ Sedis Apostolicæ, & cuiusque Ordinis constitutiones visitentur. Et quamdiu durabunt huiusmodi commendæ, Priores claustrales, aut in Prioratibus, conuentum habentibus, Superiores, qui correctiones, & spirituale regimen exercent, à Capitulis generalibus, vel ipsorum Ordinum Visitatoribus instituantur. γ in cæteris omnibus præfatorum Ordinum 2 priuilegia & facultates quæ ipsorum personas, loca, & iura concernunt, firma sint, & illæsa.

α Sup. sess. 12. de reform. c. 1.

DECLARATIONES.

1 *Quæ cùm Ordinum suorum Capitibus subsint.*] Prioratus, qui suis Capitibus subsunt, etiam qui sunt Ordinis Hierosolymitani, ab Episcopis visitari non possunt.

2 *Priuilegia & facultates.*] Hodie ex Bulla Pij V. in fauorem Mendicantium edita, moniales omnes pleno iure Episcopo non subsunt, etenim Regulares sunt exempti & liberæ à Superioritate, dominio, & iurisdictione Episcoporum, iuxta ipsorum

Digitized by Google

rum Regularium priuilegia Apostolica. Hæc verò Bulla fuit tandem reducta ad viam iuris communis, & terminos Concilij Tridentini per Gregorium XIII.

REMISSIONES.

α Vide Pat. Azor. Institut. Moral. part. 2. lib. 12. cap. 18. vers. Sextò

β *Episcopi non subiecti.*] An Episcopi possint visitare Ecclesias Ordinum Militarium, exigendo rationem à Rectoribus, & ab Oeconomis, visitando Confratrias, & Eremitas? Negat Fr. Emman. tom 1. q. 36 art. 3.

γ *In cæteris omnibus præfatorum Ordinum priuilegia, &c.*] Vide Fr. Emman. tom. 1. q. 17 art. 9.

CAPVT XXI.

Monasteria collapsa restituantur, personæ non nisi Regulares iis præficiantur. Quidam Commendatarij tenentur solemniter profiteri infra sex menses, aut Commendis cedere, &c.

CVm pleraque monasteria, *a* etiam Abbatiæ, Prioratus, & Præposituræ ex mala eorum, quibus commissa fuerunt, administratione, non leuia passa fuerint tam in spiritualibus, quàm in temporalibus detrimenta; cupit sancta Synodus ea ad congruam monasticæ vitæ disciplinam omnino reuocare. Verùm adeò dura, difficilisque est præsentium temporum conditio, vt nec statim omnibus, nec commune vbique, quod opraret, remedium possit adhiberi: vt tamen nihil prætermittat, vnde prædictis salubriter aliquando prouideri possit; primùm quidem confidit, Sanctiss. Romanum Pontificem pro sua pietate & prudentia curaturum, quantum hæc tempora ferre posse viderit, vt iis, quæ nunc commendata reperiuntur, & quæ suos conuentus habent, 1 *α* Regulares personæ, eiusdem Ordinis expressè professę, & quę gregi pręire, & pręesse possint, pręficiantur. *b* *β* Quę verò in posterum vacabunt, *γ* non nisi Regularibus spectatę virtutis, & sanctitatis conferantur. Quoad ea verò monasteria, quę Capita sunt,

a Conc. Lat. sub Léon. X. Sess. 9. in Bulla, de Refor. Curiæ.

a Sup. Sess. 14. c. 10.

Digitized by Google

sunt, ac Primates Ordinum, siue Abbatiæ, siue prioratus, filiæ illorum Capitum nuncupantur; tenentur illi, qui in præsenti ea in commendam obtinent, nisi sit eis de regulari successore prouisum, & 2 infra sex menses religionem illorum Ordinum propriam solemniter profiteri, aut iis cedere: aliàs commendæ prædictę ipso iure vacare censeantur. Ne autem in prædictis omnibus, & singulis fraus aliqua adhiberi possit; mandat sancta Synodus, vt in prouisionibus dictorum monasteriorum qualitas singulorum nominatim exprimatur; aliterque facta prouisio surreptitiè esse censeatur: nullâque subsequenti possessione, etiam triennali, adiuuetur.

DECLARATIONES.

1 *Regulares personæ eiusdem Ordinis expressè professæ.*] Quærebatur, an vbi Monasteria commendata habent certum numerum professorum, & nouitiarum, quibus decedentibus, in loca præmoriendum ad portiones perpetuas vacantes alij subrogantur, ius admittendi nouitios ad loca præfata, & ad alias portiones perpetuò instituendi pertineat ac priores & Monachos ex hoc Decreto; vel ad Commendatarios, quibus talium monasteriorum regimen & administratio in spiritualibus & temporalibus plenariè committi solet? Congregatio Concilij, die 14. Augusti 1586 censuit tale ius ita demum pertinere ad Commendatarios, si monasteria non existant sub aliqua Congregatione, habente Regulares superiores, & consuetudo Commendatariorum excluditur.

Hoc Decretum restringitur ad ea monasteria, quæ membra sub se habent, non autem ad ea, quæ (licet Capita Ordinum dicantur) sine membris tamen sunt.

6. Iunij, 1600. Congregatio Concilij censuit, si beneficium huiusmodi sit seculare, nihil subesse difficultatis, vt Michaël non teneatur habitum Religionis suscipere, & profiteri: quod si à principio fuerit Regulare, & postea immutauerit statum concurrentibus his, quæ à iure communi requiruntur ad inducenda in huiusmodi mutationem, itidem cogi oratorem non posse, vt habitum Religionis assumat, in eaque profiteatur. Quod si beneficium fit regulare, taléque nunc permaneat, collationem oratori, qui secularis est, tanquam de seculari factam vitibus carere.

2 *Infra sex menses religionem.*] Prioratus ob non susceptionem habitus & professionem non emissam infra tres menses restituendus, & Prior ipse redarguendus.

REMIS

REMISSIONES.

α *Eiusdem Ordinis expressè.*] Quòd extranei, id est, alterius religionis alumni non possunt assumi ad Prælationes illius Religionis, vbi non sunt professi, nisi id auctoritate Apost. concedatur, vel consuetudine introductum sit, vt ex certo alio gremio eligendo assumatur, resoluit Fr. Emm. q 52. art. 8.

β *Quæ verò in posterum &c.*) Vide Flamin. de Resign. lib. 4. q 5. num 2.

γ *Non nisi Regularibus.*) Hæc verba esse consultiua, docet Stephan Gratian. discept. forens 123. n. 12.

δ *Infra sex menses Religionem, &c.*) Vide Gonzal. ad reg 8 Cancel Gloss. 8 n 88 Et quòd Reges Hispaniæ sint administratores Ordinum Militarium, & non Magistri, & non faciant professionem, asserit Fr. Emman tom 2. q 122. art. 3.

CAPVT XXII.

Superiora decreta omnino obseruentur, & quidem statim vt potuerint obseruari.

α HAEc omnia & singula in superioribus decretis contêta, obseruari sancta Synodus præcipit in omnibus cœnobiis, ac monasteriis, Collegiis, ac domibus quorumcumque monachorum, ac Regularium, necnon quarumcumque Sanctimonialium Virginum, ac viduarum, etiam si illæ sub gubernio militiarum, etiam Hierosolymitanæ, viuant, & quocumque nomine appellentur, sub quacumque regula, vel constitutionibus, & sub custodia, vel gubernatione, vel quauis subiectione, aut annexione, vel dependentia cuiuscumque Ordinis, mendicantium, vel non mendicantium, vel illorum Regularium monachorum, aut Canonicorum quorumcumque; β non obstantibus eorum omnium, & singulorum priuilegiis sub quibuscumque formulis verborum conceptis, ac Mare magnum appellatis, etiam in fundatione obtentis, necnon constitutionibus, & regulis etiam iuratis, atque etiam consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam immemorabilibus. Si qui verò Regulares tam viri, quàm mulieres sunt, qui sub arctiori regula vel statutis viuunt, excepta facultate habendi bona stabilia in communi, eos ab eorum instituto, & obseruantia sancta Synodus amouere non intendit. Et quia sancta Syno-

Digitized by Google

dus desiderat, vt omnia, & singula supradicta quàm primùm executioni demandentur; præcipit omnibus Episcopis, in monasteriis sibi subiectis, & in omnibus aliis, ipsis in superioribus decretis specialiter commissis, atque omnibus Abbatibus, & Generalibus, & aliis superioribus Ordinum supradictorum, vt statim prædicta exequantur. Et si quid executioni mandatum non sit, Episcoporum negligentiam Concilia prouincialia suppleant, & coërceant. Regularium verò Capitula Prouincialia, & Generalia, & in defectum Capitulorum generalium Concilia prouincialia, per deputationem aliquorum eiusdem Ordinis prouideant. Hortatur etiam sancta Synodus omnes Reges, Principes, Resp. & Magistratus, & in virtute sanctæ obedientiæ præcipit, vt velint prædictis Episcopis, Abbatibus, ac Generalibus, & cæteris Præfectis in superiùs contentæ reformationis executione suum auxilium, & auctoritatem interponere, quoties fuerint requisiti; vt sine vllo impedimento præmissa rectè exequantur ad laudem Dei omnipotentis.

DECLARATIONES.

1 *Ac Mare magnum appellatis.*] Omnia priuilegia Sedis Apostolicæ etiam Maris magni, quatenus sunt contraria Concilio Tridentino, sublata, & ad terminos Concilij redacta. Pius IV. in constitutione edita anno 6. Pontificatus sui

Per hanc derogationem maris magni non possunt Regulares, cuiuscumque ordinis illi sint in casibus Episcopis reseruatis absoluere, prout etiam annotatum est c. 2. sess. 14. de seruandis in doctrina illius Sacramenti.

Decreta huius Concilij nihil derogant priuilegiis Religiosorum, nisi quatenus Concilio ipsi sunt contraria.

REMISSIONES.

α Vide Fr. Emman quæst. Regul. tom. 1. q. 8. artic. 6. & tom. 2. quæst. 108 artic. 2. in fine, & quæst. 112. artic. 1. & tom. 3. quæst. 23. art. 5. & in expl Bull. Cruciatæ. §. 5. dub. 3. fol. 33

β *Non obstantibus*] Vide Fr. Emman. d. tom. 2. q. 73. art. 3.

DECRE

Digitized by Google

DECRETVM DE REFORMATIONE.

CAPVT I.

Episcopi exemplo bono sint omnibus hominibus; abstineant ab immodica elargitione bonorum temporalium: similiter & Cardinales.

OPtandum est, vt ij, qui Episcopale ministerium suscipiunt, quæ suæ sint partes, agnoscant; ac se non ad propria commoda, non ad diuitias, aut luxum, sed ad labores, & solicitudines pro Dei gloria vocatos esse intelligant: *a* nec enim dubitandum est, & fideles reliquos ad religionem, innocentiámque faciliùs inflammandos, si præpositos suos viderint non ea quæ mundi sunt, sed animarum salutem, ac cœlestem patriam cogitantes. Hæc cùm ad restituendam Ecclesiasticam disciplinam præcipua esse sancta Synodus animaduertat, admonet Episcopos omnes, vt secum ea sæpè meditantes, factis etiam ipsis, ac vitæ actionibus, quod est veluti perpetuum quoddam prædicandi genus, se muneri suo conformes ostendant: in primis verò ita mores suos omnes componant, vt reliqui ab eis fragilitatis, modestiæ, continentiæ, ac quæ nos tantopere commendat Deo, † *b* sanctæ humilitatis exemplа petere possint. β Quapropter exemplo Patrum nostrorum in Concilio *c* Carthaginensi, non solùm iubet, vt Episcopi modesta supellectili, & mensa, ac frugali victu contenti sint, verùm etiam in reliquo vitæ genere, ac tota eius domo caueant, ne quid appareat, quod à sancto hoc instituto sit alienum; quódque non simplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptum præ se ferat. *d* Omnino verò eis interdicit, ne ex reditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaréſve suos, augere studeant: cùm & Apostolorum *e* Canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, γ quę Dei sunt, *f* consanguineis donent; sed, si pauperes sint, iis, vt pauperibus distribuant: eas autem non distrahant, nec dissipent illorum causa: immo, quàm maximè potest, eos sancta Synodus monet, † ζ vt omnem huma-

a c. magna, de voto, c. qualiter, & quando, de accusat. Sup. Sess. 22. de Ref. c. 1. in prin.
b Psalm. 101. Eccle. 3. 35. & 66. Mat. 10. & 18.
c Conc. Cart. 4. c. 15. Concil. Tolet. 3. c. 7. cap. Episc. 41. dist. c. pro reuerentia, 44. dist. Supr. Sess. 3.
d Conc. Antioc. c. 25. c. quisquis c. sine manifes. c. Episc. & c. res Eccles.

Digitized by Google

cum seq. 22.q.2. ᵍ Canon Apost. 39. & 75. dist. 86. cap. est probanda. ʰ Conc. Lat. sub Leone X. Sess.9. de Reform. Curiæ.

num hunc erga fratres, nepotes, propinquósque carnis affectum, vnde multorum malorum in Ecclesia seminarium extat, penitus deponant. Quæ verò de Episcopis dicta sunt; eadem non solum in quibuscumque beneficia Ecclesiastica, tam sæcularia, quàm regularia obtinentibus, pro gradus sui conditione obseruari, ᵍ sed & ad Sanctæ Romæ Ecclesiæ Cardinales pertinere decernit; quorum consilio apud Sanctissimum Romanum Pontificem cùm vniuersalis Ecclesiæ administratio nitatur, nefas videri potest, non iis etiam virtutum insignibus, ac viuendi disciplina eos fulgere, quæ meritò omnium in se oculos conuertant.

REMISSIONES.

ᵃ Vide P. Valer. Reginald. in praxi fori pœniten. lib. 20. n 69. vers. Secundum, P Ledesm. in Summ. p. 2. tract. 22. cap. 3. *del est ido de los Obispos* conclus. 2. dub. 2.

* *Vocatos esse intelligant.*] Vide suprà sess 22. c. 1. in principio de reformat. c. magnæ, de voto.

† *Quæ nos tantopere commendat Deo, &c.*] Vt in Psalmo 101. & Ecclesiast. 3. 35. & 66. & Matth. c 10. & 18. cum simil.

ᵝ *Quapropter exemplo Patrum nostrorum, &c.*] Vide P. Azor. Inst. Moral p. 2 lib. 7 cap 8 q. 6. vers. At enim contra hos, p 837.

ᵞ *Quæ Dei sunt.*] Vide Innocent in c. Cum super, n 3. de causa possess. & propr. Tiraq. de Constit. limit. 16. n. 3. Nauar. Comment. 2 de Regul n. 3.

ᵟ *Consanguineis deneget.*] Vide Cæuall. Com. contra Commun. q. 388. num 33. Fr Ludou Beiam Resposnf. casuum conscient. p. 2. casu 25 fol 240. Pat. Paul Comit Respons. Moral lib. 1. q 70. n. 20. Cald Pereira de Potestate elig c. 13 n 13 * Vide etiam Sarmiento reddit. eccles. 4 p. q. 6 n 15. Gut lib 2 pract. q. 114. n. 16. Caualcan decis. 29 n 56 & 57. p. 2. Ab intestato autem consanguineos proximiores, & non Episcopum, vel Ecclesiam eis hodie succedere debere, affirmant relati à Cened. collect. 12. ad decretales ex n. 1. quibus accedunt alij congesti per Azeued in l. fin. titul 8 lib. 5. nouæ recopil maximè n. 4. Didac. Couar. in c. cum in officiis, de testam n. 9. vers. Sed & quantum Nauar Didac. Perez, Greg. Lopez & alij relati, & sequuti à Salzedo ad Bern. Diaz in prax canon c 132. in liter. A Lud. Molin de Hispan primogen lib 2. c. 10. n. 54. Didacus Spino olim præceptor meus Salmantinus in suo speculo testam. in gl. 13. rubricæ, n. 15. ac etiam Palati Rub. Iul. Clar. Auendanus, Matienc. Gut. Barbos. & alij

Digitized by Google

a'ij relati, & secuti per Hier. Cæuall. in d. quæst 388. ex n. 36. 38. & 42 quibus accedunt Bellon. cons. 3 n. 8. & 10. Roland. cons. 11. n 61. vol 4. Mieres. de maiorat. 1. p. q. 1. n 54.

An Prælati possint bona Ecclesiæ suis cognatis in emphyteosim concedere ? Vide Concil. Brachar. 4. act. 5. c. 28. Menoch. Cons. 79 n. 1. & 4. cum seqq Surd. de Alim. tit. 8. priuil. 92. n. 2. Flam. de Resig. lib. 9 q. 17 n. 124. P. Azor. Inst. Moral. p. 2. lib. 9. c. 2. Cardoso in praxi iudicum, verbo Emphyteusis, n. 21. Cald. d. c. 13 n. 2. 8. & 11.

† *Eos* S. *Synodus monet.*] Vide Sarmientum d. q. 6. n. 15. & 16. Guttier. d. n. 16. Cæuallos d q. 388. n. 62. & 63.

ζ *Vt omnem humanum, &c.*] Vide Nau. de Spoliis Cler. §. 19. n. 2.

CAPVT II.

Professio fidei emittenda est ab omnibus gradum aliquem hîc nominatum adepturis, aut beneficium Ecclesiasticum obtenturis, ipsis Vniuersitatibus, verbi diuini interpretibus, ac Doctoribus.

COgit temporum calamitas, & inualescentium hæresum malitia, vt nihil sit prætermittendum, quod ad populorum ædificationem, & Catholicæ fidei præsidium videatur posse pertinere. Præcipit igitur sancta Synodus Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, & omnibus aliis, qui de iure, vel consuetudine in Concilio prouinciali, interesse debent, vt in ipsa prima Synodo prouinciali, post finem præsentis Concilij habenda, ea omnia, & singula, quæ ab hac sancta Synodo definita & statuta sunt, palam recipiant; necnon veram obedientiam summo Romano Pontifici spondeant, & profiteantur; simulque hæreses omnes à sacris Canonibus, & Generalibus Conciliis, præsertimque ab hac eadem Synodo damnatas, *a* publicè detestentur, & anathematizent. Idémque in posterum quicumque Patriarchas, Primates, Archiepiscopos, Episcopoúque promouendi, in prima Synodo prouinciali, in qua ipsi interfuerint omnino obseruent. Quòd si quis ex supradictis omnibus, quod absit, tenuerit, Episcopi comprouinciales statim summum Romanum Pontificem admonere sub pœna diuinæ indignationis teneantur; interimque ab eiusdem communione abstineant. Cæteri verò omnes,

a c. sicut & c. excommunicamus in 2. de hæret. c. 1. in 1 de sum. Trin. cum sim

Digitized by Google

nes, siue in præsenti, siue in futurum beneficia Ecclesiastica habituri, & qui in Synodo diœcesana conuenire debent, idem, vt suprà, in ea Synodo, quæ primo quoque tempore celebrabitur, faciant & obseruent: aliàs secundùm formam sacrorum Canonum puniantur. Ad hæc, omnes ij, ad quos Vniuersitatum, & 1 studiorum generalium cura, visitatio, & reformatio pertinet, diligenter curent, vt ab eisdem Vniuersitatibus Canones, & decreta huius sanctæ Synodi integrè recipiantur, ad eorumque normam Magistri, Doctores, & alij in eisdem Vniuersitatibus ea, quæ a Catholicæ fidei sunt, β doceant & interpretentur; séque ad hoc institutum initio cuiuslibet anni solemni iuramento obstringant: sed etsi aliqua in prædictis Vniuersitatibus correptione, & reformatione digna fuerint, ab eisdem, ad quos spectat, pro religionis, & disciplinæ Ecclesiasticæ augmento emendentur, & statuantur. Quæ verò Vniuersitates, immediatè summi Romani Pontificis protectioni, & visitationi sunt subiectæ; has sua Beatitudo per eius delegatos eadem qua suprà ratione, & prout ei vtilius visum fuerit, salubriter visitari, & reformari curabit.

a Vide sess. 5 c. 3. de Refor.

DECLARATIONES.

1 *Studiorum generalium cura.*) Decretum est, vt fiat Bulla, per quam in omnibus Gymnasiis lectores omnes iubeantur profiteri Catholicam fidem, iuxta tempus à Bulla præfinitum, & eos qui doctoratus insignibus ornandi sunt, non priùs debere ornari, quam obseruata sit eorum fides & vita Catholica, de quibus omnibus fiat processus *in forma gratiæ* per promotores in Collegio, antequam approbentur ad assumptionem gradus.

Episcopus debet auctoritate propria curare, vt professio fidei iuxta formam Bullæ Pij IV. fiat ab his, qui in Gymnasiis Diœceseos suæ gradum Doctoratus deposcunt, in reliquis aliis prædicta Bulla seruetur.

Irriti sunt Doctoratus, in quibus adhibita non fuit professio fidei iuxta Bullam Pij IV. iam dictam.

Idem Pius IV. per aliam Bullam ad hanc fidei professionem teneri voluit omnes Doctores, Magistros, Regentes, & alios quoscunque ac cuiuscunque artis & facultatis professores; siue clerici, siue laici sint, vel cuiuscunque Ordinis Regulares, qui docere, vel promoueri voluerint. Vnde Ordinarij eorum locorum,

Digitized by Google

rum, vbi ſtudia vigent, negligentè à Doctoribus hanc fidei profeſſionem exigere, puniendi ſunt. Si quidem ad emittendam hanc fidei profeſſionem tenentur omnes docentes artes liberales, qui antequam ad docendum admittantur, poſſunt arbitrio Epiſcopi prohiberi, donec de eorum moribus informationem ſuſceperit. Idem dicendum eſt de his, quibus per aliquam Vniuerſitatem teſtimonium conceditur, & hoc non ſolùm Bullæ Pij IV. ſed etiam Concilij Tridentini Decreto conforme eſt.

Congregatio cenſuit, Bullam Pij IV. de emittenda fidei profeſſione editam, locum etiam habere in docentibus prima principia Grammaticæ, Arithmeticæ, Muſicæ & aliarum artium, licet publicam ſcholam non facerent. Informationem quoque & proceſſum ſummarium, quantum Epiſcopo ſufficere videbitur, neceſſum eſt.

Quoad pœnas verò in eadem Bulla contentas, Congregatio cenſuit in locis, in quibus non ſunt Gymnaſia publica, dictam Bullam non videri eas Ordinariis impoſuiſſe, ſi patiantur aliquem quoquo modo docere literas, priùs quàm fidei profeſſionem faciat.

Item per eandem Bullam de ſupradictis omnibus debet fieri ſummarius proceſſus circa Religionem fidémque Catholicam, illorum quantum Epiſcopo ſufficere videbitur.

REMISSIONES.

α Vide P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 13. num. 163. & 164. verſ. Vnde. Per ſchedulam Regalem Regis Philippi II. latam apud Madritum menſe Iulij. Anno Domini 1564. commendari Epiſcopis & Prælatis huius Concilij publicationem, vt ipſum obſeruent, & exequantur, & Correctoribus præcipi, vt ad id ſuum fauorem, & auxilium impertiantur, referunt Fr. Emman q. Regul. tom. 2. quæſt. 63. art. 19. Bobadil. in ſua Politic. lib. 2. cap. 18. numer. 194.

β *Doceant & interpretentur.*] Vide Emman q. Regul. tom. 1. quæſt. 11. artic. 3. P. Henriq. lib. 7. de Indulgent. cap. 29. §. 4. P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 20. n. 53. in fine, vbi reſoluit, in Bulla edita in confirmationem Concilij Trident. à Pio IV. non eſſe ſermonem de interpretationibus, quæ in ſchollis fiunt docendo.

Digitized by Google

CAPVT III.

Excommunicationis gladius non est temere stringendus; sed maturè, ac vbi executio realis ac personalis fieri nequit. Legatur bene ac seruetur huius capituli tenor.

a c.dilecto, de sentent. excom. in 6.c.multi. in princ. 2.q.1.c. visit. in fi. 16.q.2.c. corripiatur, 15.q. 3.c.

α 1 QVamuis *a* excommunicationis gladius neruus sit Ecclesiasticæ disciplinæ, & ad continendos in officio populo valde salutaris; 2 sobriè tamen, magnáque circumspectione exercendus est: cùm experientia doceat, si temerè, aut leuibus ex rebus * incutiatur, magis contemni, quàm formidari; & perniciem potiùs parere, quàm salutem. 3 β Quapropter excommunicationes illæ, quæ monitionibus præmissis, 4 ad finem reuelationis †, vt aiũt, aut pro deperditis, seu subtractis rebus ferri solent, 5 à nemine prorsus, 6 γ præterquam ab Episcopo, decernantur; & tunc non aliàs, quàm ex re non vulgari, causáque diligenter *, *b* ac magna maturitate per Episcopum examinata, quæ eius animum moueat; nec ad eas concedendas cuiusuis sæcularis, etiam Magistratus, auctoritate adducatur; sed totum *hoc in* arbitrio 7 & conscientia sit positum: quando ipse pro re, loco, persona, aut tempore eas decernendas esse iudicauerit. In causis verò iudicialibus † mandatur omnibus iudicibus Ecclesiasticis, cuiuscumque dignitatis existant, 8 vt quandocumque executio realis, vel personalis in qualibet parte iudicij propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant se tam in procedendo, quàm definiendo, à censuris Ecclesiasticis, seu interdicto: sed liceat eis, si expedire videbitur, in causis ciuilibus; ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus, contra quoscumque etiam laicos, 9 per mulctas pecuniarias, 10 quæ locis piis, ibi existentibus, eo ipso quòd exactæ fuerint, assignentur; seu per captionem pignorum, personarumque districtionem *, per suos proprios, aut alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliáque iuris remedia procedere, & causas definire. 11 Quòd si executio realis, vel personalis aduersus reos hac ratione fieri non poterit, sitque erga iudicem contumacia, *c* tunc eos etiam anathematis mucrone, arbitrio suo præter alias pœnas ferire poterit. In causis

b c. Episcopi, c. nemem. Episcoporũ, & c. nullus sacerdotũ. 15. q.3.c. sacro. de sent. Excomm. Conc. Aurelian. 5. cap. 2.

c c. si quis deinceps, in fin. 17. q.1.

Digitized by Google

causis quoque criminalibus, vbi executio realis, vel personalis, vt suprà, fieri poterit, erit a censuris abstinendum: sed si dictæ executioni facilè locus esse non possit; licebit iudici hoc gladio † in delinquentes vti; si tamen delicti qualitas, præcedente bina saltem monitione, etiam per edictum, id postulet. ♂ Nefas autem sit sæclauri cuilibet Magistratui * prohibere Ecclesiastico iudici, ne quem excõmunicet; aut mandare, vt latâ excõmunicationem reuocet, sub prætextu, quòd contéta in præsenti decreto non sint obseruata; cùm non ad sæculares, sed ad Ecclesiasticos hæc cognitio pertineat. *a* 12 Excõmunicatus verò quicunque, si post legitimas monitiones non resipuerit, non solum ad Sacramenta, & communionem fidelium, ad familiaritatem non recipiatur; sed, si obdurato animo, censuris annexus in illis * per annum insorduerit, etiam contra eum, tanquam de hæresi suspectum, procedi possit.

a c. rogo, cũ seqq. 11. q. 3. c. nulli. cum seqq cap. desideres, & c. si concubinæ, desẽt. Excom.

DECLARATIONES.

1 *Quamuis excommunicationis gladius.*] Episcopus in fulminandis excommunicationibus se gerere debet sicut à Concilio Tridentino statuitur, nec potest procedere, vt Apostolicæ Sedis delegatus nisi in casibus à iure expressis.

2 *Sobriè tamen.*] Gladius excommunicationis maxima cum circumspectione est exercendus, ne despectus Ecclesiasticæ disciplinæ oriatur.

Cùm ordinarius tanquam delegatus mandat aliquid sub pœnâ excommunicationis (quod in defectum, vel aliàs requiri potest) potest appellari etiam quoad effectum suspensiuum, ita vt excommunicatio postea lata, sit nulla. Congregatio enim respondit debere ipsum tanquam delegatum abstinere ad huiusmodi præceptis, cum additione pœnæ excommunicationis, quæ non nisi in subsidium est exercenda, ab ea tamen (si cui comminetur (dari vtique apellationem.

3 *Quapropter excommunicationes illæ.*] Vicarius Generalis, & ad id facultatem habens ab Episcopo, potest sine præuia cognitione facta ab ipsomet Episcopo, excommunicationem ad finem reuelationis pro rebus deperditis decernere, dum tamen ipse Vicarius cognitionem adhibeat; & quamuis nonnulli Illustriss. DD. dubitarent ex illis verbis; *à nemine prorsus, præterquam ab Episcopo*, quia taxatiuè alios excludunt, Congregatio tamen sub die 18 Februarij, 1583. primam firmauit resolutionem.

Digitized by Google

4 *Ad finem reuelationis.*] Excommunicationes quæ ad finem reuelationis fieri solent, concedi non possunt à Commendatore Abbatiæ, hominibus sibi subiectis, quæ dicitur esse nullius diœceseos, minúsque à vicinis Episcopi iurisdictione eiusdem Abbatiæ, cùm ea verè Sedi Apostolicæ subiecta, sit nullius diœceseos. Dicatur propterea, si quibus hoc remedio opus erit, confugiendum esse eis ad ipsam Sedem Apostolicam; à qua huiusmodi generis excommunicationes impetrent. *Infrà hoc cap. §. A nemine, & §. Episcopus non potest.*

5 *A nemine prorsus.*] Vicarius tamen generalis potest has excommunicationes decernere adhibita causſæ cognitione. At reliqui omnes Prælati etiam nullius Diœceseos, (etiamsi in suis territoriis iurisdictionem quasi Episcopalẽ haberent, etiam priuatiuè quoad Episcopum) Episcopis inferiores, qui ante Concilium huiusmodi excõmunicationes concedebãt: vel ex iure proprio, vel ex priuilegio, vel etiam ex immemorabili cõsuetudine, hodie non possunt, sed tantum Episcopi. Ideò eos, qui sunt subiecti, sed immediatè Sedi Apostolicæ, ipsam sanctam Sedem pro his excommunicationibus adire oportet. *Suprà hoc c. §. ad finem.*

Et hæc potestas competit Vicario Capituli Sede vacante, vt resolutum fuit die 14. Augusti 1586. quia ad Capitulum transeunt ea, quæ sunt iurisdictioni necessaria, vt est excõmunicatio.

Episcopus non potest concedere excommunicationes, quæ ad finem reuelationis (vt aiunt,) fieri solent, hominibus beneficij quod sit nullius Diœceseos, minúsque potest concedi ab obtinente dictum beneficium: sed eis confugiendum est ad Sedem Apostolicam, si quando hi excommunicationibus opus habebunt. Sic Congregatio ex sententia Pij IV. die 6. Oct. 1579. *Suprà hoc c. §. ad fin.*

Monitoria pro rebus deperditis ab Episcopis solis sunt decernenda, & inferiores Ordinarij, etiam exempti, & immediatè Sedi Apostolicæ subiecti, ac nullius Diœceseos, ea concedere non possunt, sed ad Sedem Apostolicam pro eis est recurrendum, cùm nec Episcopis vicinioribus ea concedere permittant. *Hoc sæpè declaratum suprà hoc cap.*

22. Ian. 1598. Congregatio Concilij censuit, Abbati aliíve inferiori, quamuis nullius Diœceseos existat, & iurisdictionem quasi Episcopalem obtineat, post Concilium non licere excommunicationes, quæ pro rebus deperditis, vel subtractis fieri solent, decernere, sed debere eius subditos ad eas obtinendas Sedem Apostolicam adire: idémque esse obseruandum, si huiusmodi inferior intra fines alicuius Diœceseos existens iurisdictionem quasi Episcopalem

Digitized by Google

palem priuatiuè ad Episcopum habeat, sitque priuilegio Sedis Apostolicæ immediatè subiectus: nam ius huiusmodi excommunicationes decernendi in eius subditos, neque ad ipsum, neque ad Episcopum pertinere, sed adire Sedem Apostolicâ oportere. Quod si inferior iurisdictionem quidem quasi Episcopalem in certa parte Diœceseos habuerit, sed appellationes ab eo ad Episcopum deuoluantur hanc facultatem in illius subditos ad Episcopum etiam pertinere, nisi vbi ea iurisdictio esset inferiori per priuilegium quæsita, ex tenore priuilegij aliud resultaret.

Congregatio Concilij censuit, si iuxta cap 3. Sess 25. de Refor. literis monitorialib. ad finem reuelationis, quæ etiam pro rebus subtractis ferri possunt, relaxatis propalatum aliquid reuelans fuerit, posse actorem cõtra eos, qui aliquo iudicio laborauerint, siue causa fuerit ciuilis, siue criminalis, iudicinm experiri, in eóque si legitimè probauerit, obtinere, & si executionem iudicati neque realem, neque personalem habere voluerit, tunc, & non plus priùs licere Iudici spirituali gladio excommunicationis, si causæ qualitas id expostulauerit, in eos condemnatos vti. Taurin. 27. Aug. 1592.

6 *Præterquam ab Episcopo.*] Vicario etiam licet, sed ex speciali mandato, & non aliàs: non autem Commendatario, neque ab Episcopis in beneficiis commendatis; si nullius Diœceseos erunt. *Et hoc valde sæpe.*

An possit Episcopus delegare Vicariis foraneis facultatem concedendi literas monitoriales pro rebus deperditis, vel subtractis, non obstante Decreto c. 3. Sess. 25. dum tamen expressè, & in specie huiusmodi facultas tribuatur.

Congregatio sibi certo persuadet, per Episcopum id non, nisi personis circumspectis, & grauibus, quorum nouerit prudentiam & iudicium, esse commissum. 9. Iunij 1592.

7 *Et conscientia sit positum.*] Episcopus non debet facultatem concedendi literas monitorias pro rebus perditis committere quibuslibet foraneis personis, sed iis dumtaxat, quæ graues, honestæ, & cæteris bonis qualitatibus sint præditæ.

In causis verò iudicialibus.] Excommunicatio lata à Iudice Ecclesiastico, priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus, propter quas non potest deuenire propria auctoritate ad executionem realem vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione; debent tamen Ordinarij curare, vt in excommunicationibus proferendis obseruetur decretum à Concil. Trid. hoc cap.

8 *Quandocunque*

Digitized by Google

8 *Quandocunque executio realis.*] Excommunicatio lata à iudice Ecclesiastico, priusquam legitimè constet de impedimento vel perturbationibus, ob quas non potest deuenire propria auctoritate ad executionem realem, vel personalem, est valida, & qui tali excommunicatione ligatus existit, indiget absolutione. Debent tamen Ordinarij curare, vt excommunicationibus proferendis obseruentur Decreta Concilij Trident.

9 *Per multas pecuniarias.*] In multis, quæ ex ordinatione Concilij Tridentini sunt applicandæ locis piis, idem Concilium Tridentinum est obseruandum.

19 *Quæ locis piis.*] Pœnæ fori Ecclesiastici piis locis sunt applicandæ, nec valet consuetudo contrária, per quam pars pœnarum applicatur Vicario, vel Cameræ Episcopali, etiam in minima parte.

11 *Quod si executio realis.*] Si sunt duo in solidum obligati pro eodem debito, & contra vnum tantùm deueniri potest ad executionem realem vel personalem, non debet laxari censura (etiam ad iniustitiam creditoris) contra eum, circa quem non potest deueniri ad executionem realem, aut personalem. Ita Congregatio die 2. Decemb. 1585.

vlt. Iunij 1600. Congregatio Concilij censuit, si sint duo in solidum *obligati* in forma Cameræ pro eorum debito, & contra vnum tantum possit deueniri ad exequutionem realem, vel personalem, non posse contra alterum, contra quem non potest fieri exequutio realis vel personalis, ad instantiam creditoris in subsidium relaxari censuras.

12 *Excommunicationis verò,*] Excommunicatus tanquam contumax à contumacia si coram Ordinario compareat, & sit paratus stare iuri, debet per eundem absolui.

An si iudex deficientibus cæteris remediis velit excommunicare Canonicos ex hoc cap. necessarium sit, vt ex actis constet realem, & personalem executionem fieri non posse, an verò sufficiat constare extra iudicium? Congregatio censuit, *debere* ex actis constare: sed si non sic potest constare, respondit quod sufficiat probari per nuntij relationem, aliàs exequi non possit.

REMISSIONES.

a Vide Quarant. in summa Bullarij, verbo Concilium prouinciale vers. Trigesimo sexto, in fine. Sayr. in Claui regia, lib. 9. cap. 15. num. 20.

* *Aut leuibus ex rebus.*) Vide Fr Mich Agiam de exhib. auxil. fundam.

Digitized by Google

fundam. 11. pag. 45. & seq. Farinac in prax. crim q 97. n. 98.

ß *Quapropter excommunicationes illa, quæ monitionibus præmissis, &c.*] Ad materiam literarum monitorialium generalium ad finem reuelationis sub excommunicationis pœna, vide Ioan de Neuizan in sua Sylua nupt. lib. 3. verbo Monitoriæ, Nauar. in Repet cap. Inter verba. 11. q. 3. concl. 6. Corol. 66. Franc. Marc. decis. 850 & 853. Achil. de Grassis decis. 6. de Sent. excomm. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Excommunicatio, pag. mihi, 134. Guttier. Canon. lib. 1 cap. 11. P Henriq in Sum. lib. 3 de Excommun. c. 18. Fr Emman. quæst Regul. tom. 2 quæst. 59. artic 4. Prosper de Augustino in addit. ad Quarantam in Summa Bullarij, verbo Excommunicatio ad finem reuelationis, 232. & verbo Archiepisc auctoritas, vers. 19. Auctoritas in fine, pag. mihi 77. resoluit, quòd, si Episcopus monitiones excommunicationum, quæ fiunt ad finem reuelationis, denegaret, licet parti appellare ad Metropolitanum, quamuis resideat in eius arbitrio eas concedere. Vt prædictarum literatum monitorialium concessio obtineatur, quòd debent quinque concurrere, asserunt Doctores infrà citati. Primum esse, quòd nominatim contra testes non concedantur ratione formæ, nisi præuia diligentia de exequendo realiter, vel personaliter, quamuis sine Canonica monitione non procedatur ad excommunicationem, dicit Franc. Marc. decis 851. & 853. p. 2. per Text. in c. constitutionem, de Sentent. excomm. lib 6. Secundum esse, quòd res pro qua huiusmodi literæ conceduntur, non sit minimi, aut exigui momenti, refert Francisc. Marc. decis. 803. p 2. & Aloys Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. 90 Tertium esse, quòd contineant clausulam iustificatiuam, aliàs sunt inualidæ, decidit Sayr. decis. 3. de Censib. & decis. 3. de Clerico excomm. minist. Quartum esse, quòd aduersarius non sit certus, alioquin via ordinaria est expediendum, testatur Alexand. Raud. decis. 60 Quintum esse, quod dentur hæ literæ monitoriales in subsidiũ, id est deficiente alia probatione, resoluit Sayr d. 4 de Censib.

† *Ad finem reuelationis, &c.*] Vide Maur Burgium de modo proced. ex abrupto., centur. 11. q. 5 n 233. & alios relatos per Ricc collectan. 102. part. 1. & collectan. 1422. pag 4.

ν *Præterquam ab Episcop*] Vide Zerol in praxi Episcop. part. 1. verbo, Vicarius, vers 17. pag 338. Quid in Vicariis Episcoporum? Vide P. Sanch de Matr lib. 3 disput. 29. n. 16.

* *Causaque diligenter, &c.*] Vide text. in c. Episcopi, in c. nemo Episcoporum, & c. nullus sacerdotum, 11. q. 3. in c. Sacro, de sentent. excomm. Couar. D. Thom & alios relatos per Salzed ad Bern Diaz in prax. can. cap. 38. liter. B & in cap. 76. lit. C.

† *In*

Digitized by Google

† *In cauſis verò iudicialibus, &c.*] Vide Gutier de iuram confir. 1. p.c.17. n.9. Seguram in director. Iudicum 2.p c.13.n.34 Salzed ad Bern Diaz in prax.c.151. num.5 Paz. in prax tom.2.c. vni.n.7 & 8 Bobadillam in tom.1. ſuæ Politicæ lib.2. cap.17. num.169. Iac.Berritam conſ.3.num.30. & in conſ.4.

* *Perſonarumque diſtrictionem, &c.*] Vide Couar.1. lib. variar. c.2. n.9.Salzed.ad Ber.Diaz ſupr.in c.122.lit. A. & Bobadillam d. c.17. num.195. Azeued. in lib.5. tit.1. lib.2. nouæ recopil. num 7.

† *Hoc ſpirituali gladio, &c.*] An per hoc Decretum videantur prohibitæ tuitiuæ appellationes? Negant Barth. Humad. lib. 13.Gloſ.4. tit.13.p 2 Viuald.in Candelab.p.2.in explicat Bullæ Cœnæ Domini caſu 16. à n.114. Latiſſimè Azeued. lib.2. verſ. Item & decimoquartò, tit.6. lib.1 Recopil.

* *Seculari cuilibet magiſtratui, &c.*] Vide Cenedo in collectan. 17 ad decretales n.2. poſt Viuald. Azeued. & alios, & Salzed. ad Ber Diaz in prax. can. c.102. lit. A. Bobadill. d. lib.2. c.18. num.139.

‡ *Per annum inſorduerit.*] Vide Cou.in c.Alma mater, p.1. §7. à num.1.Mandoſ in Annal. caſ. à num.90. & in praxi tit de Ingrat. cap.5. Duenh. Reg.153. verſ. Quartò amplia. Rebuff.in repet. cap. Poſtulaſti, de Clerico excomm. miniſt. à num.108, & in praxi tit.declarat.nouæ prouiſ.Verbo Teque abſoluentes. n.10 Maran de Ordine iudic. p.6. cap de contumacia n 35. Simanch. de Cathol. inſtit. cap.14. à num.2. & c. 27. n 4. Paul. Fuſc de Viſitat.lib.1. cap.29.n.2. Perez l.1. verſ. Et excommunicatus perſiſtens, tit.5. & l.9.in Gloſſ. verbo, *eſtuuiere deſcomulgado*, tit.19.lib 8. Ordin.Humad.l.52 Gloſſ.2. à princip.tit. 19 p.1. Salzed. in praxi cap 116. à n.4. Azeued. ad lib.14 n.14. tit.1. lib.4. nouæ Recop. Zerol. in praxi Epiſcop.1. verbo Clericus, pag.78. ad fin.Fr.Emm.q.Regul. to.2.q 103 art.3.in fine. † Io.Guttier.in q canon lib.1. cap.12. n.20 Cened. plures referens collect 13. ad decretum.] Conz ad Reg.8. Cancel gl.15. n.103. cum ſeqq. Stephan. Grat. diſcept forenſ. c.119. n.2.cum ſeqq qui duo poſteriores reſoluunt,quòd ſi quis fuerit excommunicatus propter debitum ciuile,ob non ſolutionem alicuius rei, non habebit locum huiuſmodi priuatio propter inſordeſcentiam.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT IV.

Episcopi, Abbates & Generales Ordinum possunt pro sua conscientia statuere omne quod magis expedire iudicauerint circa Missarum numerosarum recitationem.

CONtingit sæpè in quibusdam Ecclesiis vel 1 tam magnum Missarum celebrandarum numerum ex variis defunctorum relictis impositum esse, vt illis pro singulis diebus, à testatoribus præscriptis, nequeat satis fieri; vel elemosynam huiusmodi pro illis celebrandis adeo tenuem esse, vt non facilè inueniatur, qui velit huic se muneri subiicere; vnde depereunt piæ testantium voluntates; & eorum conscientias, ad quos prædicta spectant, onerandi occasio datur. Sancta Synodus, cupiens hæc ad pios vsus relicta, quo pleniùs, & vtiliùs potest, impleri, facultatem dat Episcopis, vt in Synodo diœcesana, & itémque Abbatibus, & Generalibus Ordinum, vt in suis Capitulis Generalibus, re diligenter perspecta, possint pro sua conscientia in prædictis Ecclesiis, quas hac prouisione indigere cognouerint, 2 statuere circa hæc, quidquid magis ad Dei honorem & cultum, atque Ecclesiarum vtilitatem viderint expedire; ita tamen, vt eorum, semper defunctorum commemoratio fiat, qui pro suarum animarum salute legata ea ad pios vsus reliquerunt.

DECLARATIONES.

Congregatio Concilij censuit, ex decreto Concilij, cap. 4. sess 25. non licere Episcopo reducere onera missarum beneficio in fundatione apposita. 3. Martij 1597.

Congreg. Conc. censuit, redditus pia testantium voluntate pro missarum celebratione aliisque piis vsibus relictos, posse ab Episcopo in distributiones quotidianas, neque in alium vsum, quantumuis pium, vllo modo conuerti. 28. Ian. 1600.

1 *Tam magnum Missarum*] Caput hoc intelligendum est de Missis tantùm, & non de aliis suffragiis.

Hoc Decretum habet locum etiam in reductioae Officiorum pro defunctis.

Improbata

Digitized by Google

Improbata fuit certa taxa Eleemosynarum, præmissis à testatoribus præscriptis Non intelligitur hoc capitulum de Missis in fundatione impositis, sed de relictis.

2 *Statuere circa hoc, quiquid, &c.*] Congregatio censuit Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque consensu & approbatione cleri; debere tamen eum requirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis de Synodo.

Vt eorum semper defunctorum.] Hæc dictio *semper* non refertur neque ad tempus, neque ad diem, sed intelligi debet *semper singulis missis*, quas iure reductionis celebrari contigerit.

Commemoratio fiat.] Hîc satisfit per intentionem applicationis Missarum per preces, quæ offeruntur in secundo memento, & per collectas fieri possunt. Religiosi qui ob paupertatem Sacerdotum Missarum oneri satisfacere nequeunt in suis Capitulis prouincialibus, provt magis expedire iudicauerint, prouidere poterunt.

REMISSIONES.

α Vide Concil. Brachar. act. 4. c. 26. in fine, Seraph. dec. 611. Fr. Emm in sum. p. 1. cap. 252. n. 13.

β *Itemque Abbatibus & Generalibus Ordinum.*] Optimè Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo Missa, §. 3. pag. 228. Fr. Emm q. Regul. tom. 1. q. 43 art. 13.

CAPVT V.

Rebus bene constitutis, & certum onus annexum habentibus, nihil omnino detrahatur.

RAtio postulat, vt illis, quæ bene constituta sunt, contrariis ordinationibus non detrahatur: quando igitur ex beneficiorum quorumcumque 1 erectione, seu fundatione, aut aliis constitutionibus, 2 qualitates aliquæ requiruntur, seu certa illis onera sunt iuncta, in beneficiorum collatione, seu in α quacumque alia dispositione, 3 eis non derogetur. β Idem in præbendis Theologalibus, Magistralibus, Doctorabilibus, aut Presbyteralibus, Diaconalibus, ac Subdiaconalibus quandocumque ita constitutæ fuerint, obseruetur, vt eorum qualitatibus, vel Ordinibus nihil in

Digitized by Google

in vlla prouisione detrahatur: & aliter facta prouisio surreptitia censeatur.

DECLARATIONES.

1 *Erectione seu fundatione.*] Habens Capellam, non tenetur promoueri ad Sacerdotium, dummodo in fundatione cautum non sit, vt Capellanus per seipsum Missas celebret: attamen interea debet curare vt per alium Missæ in illa Capella celebrentur, nec satisfactum oneri, si Missæ in alia Ecclesia erunt.

2 *Qualitates aliquæ requiruntur.*] Congregatio censuit, non licere Episcopo post Concilium, etiam accedente Patronorum consensu, derogare qualitatibus in beneficij fundatione appositis: ideoque si beneficium in fundatione certam ætatem requirat, non posse Episcopum illud ei conferre qui nequaquam fuerit huiusmodi ætatis.

Capellæ non intelliguntur habere onus celebrandi Missam, nisi ex fundatione cautum, *vt per se ipsum, &c.*

3 *Eis non derogetur.*] Ne quidem de consensu patronorum, quorum circa hoc nulla est potestas, sed omnino obseruari debet fundatio. Itaque sublata est facultas, de qua Doctores in c. *cum accessissent, de Const. vbi Abbas, n. 5.*

REMISSIONES.

α *Quacumque alia dispositione.*] Quòd valet conditio posita in fundatione beneficij, quòd tale beneficium conferatur consanguineis, resoluunt Hoied de benefic. p 1. c 23. num. 132. & c. 24. n. 107. Lambertin. de Iure patron. p. 1. lib. 1. quæst. 9 princip. & n. 109. & l. 1. p. 2. art. 2. quæst. 21 princip. à n. 1. Sebast Medices de acquir. rerum domin. Gloss 1. p. 3. n. 352. Azeued. lib 14 num. 13. tit. 3. lib. 1. nouæ Recopil. & lib. 5. num. 2. tit. 6. eod lib.

β *Idem in prabendis.*] Vide Gonzal. ad Reg. Cancel. gl. 9. §. 2. n. 19. & vide quid Gloss. 29. n. 3.

Digitized by Google

CAPVT VI.

Præscribitur modus quem obseruare debet Episcopus visitans Capitula exempta, ac personas, cum deputatis duobus ex parte Capituli, tam in criminibus ex incontinentia, quàm aliter.

1 STatuit Sancta Synodus, vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis Decretum sub fel. rec. Paulo III. *a* quod incipit, 2 Capitula Cathedralium, obseruetur, non solùm, 3 β quando Episcopus visitauerit, sed & quoties ex officio, vel ad petitionem alicuius, 4 contra aliquem ex contentis 5 in dicto Decreto procedat: ita tamen, vt, cùm extra visitationem processerit, infrascripta omnia locum habeant: videlicet, 6 γ δ vt Capitulum initio cuiuslibet anni 7 eligat ex Capitulo duos: de quorum consilio, & assensu Episcopus, 8 vel eius Vicarius, tam 9 in formando processum, quàm in cęteris omnibus actibus vsque ad finem causę inclusiuè, 10 coram Notario tamen ipsius Episcopi, & in eius domo, 11 aut consueto tribunali, procedere teneatur, ε Vnum autem tantùm sit veriusque votum, positque alter Episcopo accedere. Quod si ambo ab Episcopo discordes in aliquo actu, seu interlocutoria, vel definitiua sententia fuerint; tunc intra sex dierum spatium cum Episcopo tertium eligant: &, si in electione tertij etiam discordent, ad viciniorem Episcopum electio deuoluatur; & iuxta eam partem, cum qua tertius conueniet, articulus, in quo erat discordia, terminentur: aliàs processus, & inde secuta nulla sint, nullósque producant iuris effectus. *b* 12 In criminibus tamen 13 ex incontinentia prouenientibus, de qua in Decreto de concubinariis, & in atrocioribus delictis, dispositionem, aut degradationem requirentibus, vbi de fuga timetur, ne iudicium eludatur, & ideò opus sit 14 personali detentione, *c* possit initio solus Episc. 15 ad summariam informationem, & necessariam detentionem procedere: seruato tamen in reliquis ordine præmisso. In omnibus autem casibus ea ratio habeatur, vt iuxta qualitatem delicti, ac personarum, delinquentes

a Sup. Sess. 6. de ref. c. 4.

b Inf. c. 14. & sup. sess. 24 de Matrim. c. 8.

c c. qualiter, c. 2. de accus. & c. tuæ, de pœ.

Digitized by Google

quentes ipsi in loco decenti custodiantur. *d* Episcopis præterea vbique is honor tribuatur, qui eorum dignitati par est; eisque in choro & in Capitulo, 16 in processionibus & aliis actibus publicis sit 17. prima sedes, & locus, quem ipsi elegerint, & 18 præcipua omnium rerum agendarum auctoritas. 19 Quod si aliquid Canonicis ad deliberandum proponant; nec de re ad suum, vel suorum commodum spectante agatur, *e* 20 Episcopi ipsi 21 Capitulum conuocent, 22 vota exquirant, & iuxta ea concludant. Absente verò Episcopo omnino hoc 23 ab eis de Capitulo, ad quos hoc de iure, vel consuetudine spectat, perficiatur, 24 nec ad id Vicarius Episcopi admittatur. Cæteris autem in rebus 25 Capituli iurisdictio, & potestas, si qua eis competit, & bonorũ administratio salua, & intacta omnino relinquatur. 26 Qui verò non obtinent dignitates, 27 nec sunt de Capitulo, ij omnes in causis Ecclesiasticis Episcopo subiiciantur: *f* non obstantibus, quoad supradicta, priuilegiis, etiam ex fundationibus competentibus, 28. nec non consuetudinibus, 29. etiam immemorabilibus, sententiis, iuramentis, 30 concordiis, quę tantum suos obligent auctores: *e* saluis tamen in omnibus priuilegiis, quę Vniuersitatibus Studiorum generalium, seu earum personis sunt concessa. 31 Hęc autem omnia, & singula in iis Ecclesiis locum non habeant, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij ex constitutionibus, vel priuilegiis, aut consuetudinibus, siue Concordiis, seu quocumque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem, ac iurisdictionem, quàm præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S Synodus derogare non intendit.

d Concil. Cart. 4. c. 35. c. Epis. in Ecclesiis. 95. dist.

e c. nouit. cum seq. de his quæ fiunt à prælat. sine cons. cap.

f c. iur. alleg. in meo tractat. de priuilegiis scholarium, maximè priuil. 64. cum seq.

DECLARATIONES.

1. *Statuit sancta Synodus.*] Decretum hoc loquitur solùm de Capitulis exemptis, & iis quæ consuetudine aut alio speciali iure se tuebãtur aduersus Episcopos, ea autem iura Episcopo sunt restituta; sed illis non vtetur nisi cum consilio, & assensu duorum electorum ex Capitulo, &c. Non exempta autem capitula non comprehenduntur, etiamsi multa habeant priuilegia

2 *Capitula Cathedralium.*] Hoc Decretum non pertinet ad Ecclesiam Cathedralem tanquam Cathedralem, sed tanquam exemptam: vnde Collegiata, quæ priùs non erat exempta, sed in

Digitized by Google

omnibus Episcopo subiecta, si postea est erecta in Cathedralem, comprehenditur hoc Decreto.

Si capitula, de quibus hoc Decretum, & supra sess. 6. c. 4. sunt exempta à iurisdictione Episcoporum, tenentur seruare Decretum illius Concilij Prouincialis, cui interfuit Episcopus.

3 *Quando Episcopus visitauerit.*] Debere ita obseruari Congregatio Concilij censuit. *Vide quæ supra notata sunt sess. 6. c. 4.*

Circa hoc Capitulum fuerunt proposita varia dubia. *Primum*, An in visitatione Abulensis Ecclesiæ vel personarum, Episc necessariò deberet assumere Notarium & Secretarium Capit. vel potius vnum ex suis Notariis, quem ipse ad hoc elegisset, cum in Conc. Trid c. 6. expressè sit dispositum, quòd acta fiant coram Notario Episcopi? *Secundum*, an Episcopus visitando possit solus sine adiunctis Capitularibus peccata & excessus Capitularium (quos correctione & punitione dignos repererit) corrigere, punire, & emendare? *Tertium*, an Episcopus, vel eius Vicarius, quando simul cum adiunctis Capitularibus, extra visitationem, contra aliquem ex Capitularibus ad punitionem delictorum procedunt iuxta formam Concilij Tridentini hoc cap. 6. debeat ei seruire Fiscalis ipsius Episcopi, qui crimina accuset & prosequatur? vel potius an ad hoc munus sit assumendus & nominandus alius Fiscalis ex seruitoribus vel Capellanis *dictæ Ecclesiæ Abulensis*?

Ad hæc ita responderunt Domini Cardinales, & quidem ad Primum, quod in visitatione, de qua agebatur, proprius Notarius ab Episcopo esset assumendus, non illi tamen Capitulo suspectus. *Ad secundum*, Non teneri Episcopum in præfata visitatione adhibere adiunctos Capitulares; & aliquod crimen posse per se corrigere & punire, non tamen pœna ordinaria, sed ea quæ morum magis emendationem, quàm punitionem respiciat. *Ad tertium*, Posse eundem Episcopum assumere fiscalem, vel alium, quem ipse deputare maluerit.

Ex parte eiusdem Episcopi denuo proposita fuerant hæc dubia. *Primum est*, An Episcopus solus, absque adiunctis Capitularibus possit Capitulum visitare. *Secundum*, An hæc visitandi facultas extenderetur etiam ad res & bona Capituli, eiúsque administratores. *Tertium*, An huiusmodi decisio haberet locum etiam casu quo administratio rerum & bonorum inter Episcopum & Capitulum esset communis. *Quartum*, Quatenus Episcopo competat facultas visitandi, etiam tunc, cum administratio est communis, an præscribendus sit modus Episcopo, ne immutet aut tollat decreta ab administratoribus facta, ne eorum potestas, aut auctoritas labefactetur. *Quintum*, An liceret Episcopo

Digitized by Google

Episcopo exigere iuramentum à visitatis *Sextum*, An de rebus scandalosis tantum, & publicis, an etiam secretis & occultis in visitando posset inquirere. *Septimum*, An essent danda transsumpta eorum, quæ Episcopus visitando punitione digna reperisset, *Octauum*, An Capitulump ossit visitari ab Episcopo in sua domo Episcopali, an in loco Capitulari tantùm. *Nonum*, An Episcopus visitando possit recusari, tanquam suspectus: *Decimum*, An Episcopus visitans, iuramentum, & acta visitationis in scripturam redigere possit, præsertim si respiciebant personas Capitulares, contra quas non nisi cum adiunctis est procedendum, iuxta hoc cap. *Ad primum, de visitatione* respondit Congregatio Episcopum posse. Quod sic (vt prætenditur) Capitutulum habet statum ab Apostolica Sede confirmatum. Hunc articulum Congregatio reiecit ad Rotam, dummodo interea non tardetur visitatio *Ad secundum* respondit facultatem visitandi, etiam ad res & bona Capituli, eiúsque administratores extendi, aliàs eluforia esset visitatio, si negligentes & bonorum vsurpatores non castigaret. *Ad tertium* respondit prædictum Episcopum etiam eo casu visitare posse, non excedendo tamen terminos visitationi præscriptos. *Ad quartum*, nullum alium Episcopo præscribendum modum, quam quòd iuxta visitationis limites se contineat. *Ad quintum*, de iuramento non licere in visitatione præparatoria, secus in Capitulo: an autem depositiones testium sint redigendæ in scripturam, Congregatio dixit maturiùs vtraque parte informata, se deliberaturam. *Ad sextum*, respondit posse etiam in iis. *Ad septimum* de transsumptis de dandis, posse itidem in præparatoria, secus verò in Episcopali. *Ad octauum*, dixit, Episcopum non posse nec potuisse visitare in domibus Episopalibus, sed cùm visitare voluerit Capitulum, accedere debere ad locum ipsum, quo Capitulares congregari & eorum actus expedire consueuerunt, si tamen id congruè fieri potest: sin minus, ad locum congruum & commodiorem. Sed semper tenetur accedere ad locum Capitularem, quoties prosequi voluerit visitationem alicuius particularis personæ de Capitulo. *Ad nonum*, respondit sæpe dictum Episcopum recusari non posse, nec cum ad specialem descendit, si modo sine strepitu & figura iudicij procedens pœnas imponit delictorum non ordinarias, sed eas tantùm, quæ morum emendationem respiciunt, & modum corrigendi non excedunt. *Ad decimum & vltimum*, de redigendis in scripturam iuramento & actis visitationis, respondit non posse.

Congregatio censuit de voto Rotæ, hoc Decretum non solum

Digitized by Google

comprehendere Capitula exempta, sed & omnia alia prætendentia ritè se posse tueri, non modo aduersus visitationem vt cap 4. Sess 6 sed etiam aduersus ea quæ hic disponuntur, quando agenda sunt extra visitationem, siue vigore priuilegiorum ex fundatione competentium, necnon cõsuetudinum etiam immemorabilium, sententiarum, iuramentorum & concordiarum, quæ tantum suos obligent auctores.

Fuit dubitatum, an portionarij, quihabent vocem in Capitulo possent visitari ab Episcopo absque adiunctis: & fuit resolutum quod sic, quia etiamsi habeant vocem in Capitulo non propterea erunt de Capitulo, eo quod de Capitulo sint Canonici tantùm, *Fel. in proœm. Decretal.* & habere vocem in Capitulo non operatur, quòd quis sit de Capitul. *gl. & Doct. in Clem. 2. de stat. & qualit.*

22. Iunij 1593. Congregatio Concilij censuit, non ex eo quòd Portionarij integri, & dimidij habent vocem in Capitulo, illos esse Capitulares, sed tunc inter Capitulares censeri debere, cum ex Apostolico priuilegio, vel ex consuetudine, aut Ecclesiæ statuto inter Capitulares connumerentur. Ideo si ipsi talibus facultatibus non potiantur, Episcopus poterit contra illos non cum adiunctis solum procedere.

4 *Contra aliquem contentis.*] Facultas procedendi contra aliquem ex Capitularibus exemptis pertinens ad Episcopum, & adiunctos, iuxta hoc c non deuoluitur ad Episcopum, si adiuncti requisiti, cum eo procedere negligant, vel recusent.

5 *In dicto Decreto proredat.*] Hæc facultas non est priuatoria ad eos, qui ius habent visitandi & corrigendi, quia iis licebit visitare seorsum ab Episcopo, & corrector ab istis non poterit Episcopus de nouo corrigere.

Hoc Decretum planè est obseruandum, etiamsi Capitulum ipsum deliquerit, vel aliquis ex Canonicis de mandato Capituli, etiamsi Canonicus extra ciuitatem delinquat; maximè degens in aliquo loco, vt putà in loco sui beneficij, vel si deliquerit intra corpus suæ Ecclesiæ.

Subcollectores Cameræ Apostolicæ ad nudum ministerium exigendi certis casibus in his partibus deputati, si sunt Canonici vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi non possunt. Sic responsum fuit Episcopo Segobiensi.

6 *Vt capitulum initio cuiuslibet anni.*] Quando scilicet exemptum est à iurisdictione Episcopi, & sic quæ disponuntur in hoc cap & cap 6. Sess. 6. habent locum tantum in Capitulis à iurisdictione Episcoporum exemptis. *Hæc hactenus satis declarata esse.*

Propositum

Digitized by Google

Propositum fuit: An ad Episcopum vel ad alium Superiorem pertineat facultas procedendi contra Capitulares, quando vniuersum Capitulum deliquit? Item dato quod ad Episcopum pertineat, an de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere teneatur, iuxta hoc cap.

Ad has duas dubitationes Sacra Congregatio Cardinalium Concil. Trident. Interpretum, sic respondendum censuit: nempe, *quoad primum*, huiusmodi facultatem procedendi pertinere ad Episcopum etiam absque adiunctis, quando totum Capitulum deliquit, modò delictum non sit in personam Episcopi, vel, in contemptum eius? vbi Episcopus habeat interesse: tunc enim ea facultas contra Capitulares procedendi deuoluitur ad proximum superiorem. *Ad secundum* verò respondit, Episcopum de consilio & assensu duorum ex Capitulo procedere non teneri.

7 *Eligat ex Cap. duos.*] In forma procedendi Episcopo hic præscripta, licet ei secum adhibere duos de Capitulo exempto, quando procedere voluerit contra aliquem ex ipsis.

Ex hoc decreto potest solus Episcopus sine adiunctis Capitularibus ad correctionem & punitionem portionariorum procedere, etiam casu quo portionarij de consuetudine, aut ex priuilegio Apostolico, vel Ecclesiæ statuto in Capitulo vel semper vel plurimùm haberent vocem.

8. *Vel eius Vicarius.*] Congregatio censuit, Vicarium non teneri procedere cum adiunctis, nisi prout tenetur Episcopus.

9 *Informando processum.*] Aliter tamen censuit Congregatio, quando à Capitulo vniuscuiusque Ecclesiæ Collegiatæ non ea omnia obseruari debent, quæ decreta sunt hoc Capitulo.

10 *Coram Notario tamen ipsius Episcopi.*] Etiam in visitatione, quando est adhibendus Notarius, non tamen ad electionem Vicarij cum adiunctis. Id seruandum est tam in extraiudicialibus, quàm in iudicialibus correctionibus.

Capitulo licet eligere duos Canonicos, qui cum Episcopo in causis Canonicorum: nullum tamen ius habent in electione Fiscalis, qui interuenire solet in criminibus Canonicorum reorum, sed eius electio ad Episcopum pertinet.

Excluso Notario Capituli, electio Fiscalis ad Episcopum solum pertinet. Episcopus verò potest assumere suum Fiscalem, vel alium quemcumque voluerit deputare.

11 *Aut consueto tribunali.*] Ad electionem Episcopi, vel eius Vicarij, dummodo non fiat in Ecclesia, Vicarius Episcopi debet conuenire in consueto tribunali, eo casu quo procedit cum adiunctis, quod erat in Ecclesia Salamantina in clausstro, dummodo sit extra corpus Ecclesiæ.

Digitized by Google

Episcopus potest sedere pro tribunali quocumque loco Diœcesis non exempto, vbi maluerit. *Ita c. eum Episc. de off. Ord. in 6.*

12 *In criminibus tamen.*] Episcopus in visitatione potest inquirere de criminibus occultis, & non solummodo de publicis in notoriis.

Cùm magister Capellæ, cæteríque Cantores & Organistæ sint de Capitulo, an istos Episcopus punire sine adiunctis possit? Congregatio censuit, nisi hæ personæ comprehendantur in confirmationibus Apostolicis ex Concilio in hoc c. omnes, qui non obtinent dignitates, neque sint de Capitulo, in causis Ecclesiasticis Episcopo subiici.

13. *Ex inconsinentia.*] In crimine concubinatus potest Episcopus solus ad informationes & carcerationem procedere, vbi de fuga timetur, idque absque monitione, & forma de præscriptis,

14. *Personali detentione.*] Carceres pro Capitularibus delinquentibus in domo Episcopi esse debent.

In loco decenti custodiantur, licet Canonici sint custodiendi in loco decenti, carcer tamen debet esse in domo Episcopali, & non in Ecclesia

15. *Ad summariam informationem.*] Etiam absque monitione illa, de qua infrà c. 14.

13. Aug. 1599. Congregatio Concilij censuit, Decretum d. cap. 6. Sess. 25. habere locum in his tantùm Capitulis: quæ exemptione, consuetudine, aut alio speciali iure se tuebantur aduersus iurisdictionem Episcopi, tanquam adepta essent Capitulis tantùm huiusmodi exemptio, aut aliud ius speciale, quo ante Concilium nitebantur, tum etiam iurisdictionem quam in Capitulares ante Concilium exercebant, Episcopo esse restitutam, qui tamen non aliter ea vti planè debet, aut potest, quam cum consilio & assensu duorum Canonicorum à Capitulo ad præscriptum eiusdem Concilij electorum.

De quorum consilio & assensu Consilium & assensus duorum Canonicorum à Capitulo pro causis criminalibus electorum, ab Episcopo quærendum non est, si Capitulum totum deliquerit aut illi duo electi.

Episcopus visitans tenetur dare transsumptum, si reperit aliquod delictum carceratione vel castigatione dignum.

Mulctæ quæ exiguntur à Capitularibus non sunt aliquibus eorum functionibus applicandæ, veluti portionibus, sed piis locis

Episcopi conuocare Capitulum ad libitum possunt, dummodo non proponant de re ad commodum suum vel suorum spectante,

Digitized by Google

ctante Capitulum quoque ipsum potest, quandocunque voluerit, se congregare *Infra hoc c. p. § Quod si aliquid.*

16 *In processionibus.*] Ad Episcopum pertinet cum consid. Capituli, decernere & edicere, quò & qua dirigendæ deducendæque sint processiones, non obstante immemorabili consuetudine, prout est in Decreto Concilij.

Hoc capituli consilium declarauit eadem Congregatio intelligi oportere in processionibus dumtaxat publicis, non autem in priuatis. Priuatas autem processiones illas intellexit, in quibus alieni seu externi Clerici non euocantur, sed à capitularibus & Cathedralibus tantum fiunt ob aliquas particulares causas. Porrò in publicis processionibus absente Episcopo eandem facultatem habet Vicarius Generalis in processionibus decernendis & dirigendis, quam Episcopus habere consueuit.

17 *Sit prima sedes.*] Per hæc verba fuit resolutum, quod Rector Parochialis Ecclesiæ Ripæ Transenensis, qui ex immemorabili consuetudine deferebat in publica processione Sacramentum Ecclesiæ, *iuxta Clementinam vnic. de reliquiis, & vener. sanct. & super Sess. 13. Can. 6.* cedat Episcopo nuper electo, qui vult Sacramentum huiusmodi deferre. Sic Congregatio censuit de mense Aprili 1573.

18 *Et præcipua auctoritas.*] non potest tamen solus Episcopus sine Consilio Capituli edicere & dirigere processiones, sed tenetur illud adhibere, sicut dicitur in hoc Decreto.

19 *Quod si aliquid Canonicis.*] Episcopo ex Decret. huius c. quod ad conuocationem Capituli spectat, ea dumtaxat auctoritas est attributa, vt eo casu solo possit ipse suo arbitrio Capitulum conuocare, vota requirere, & iuxta ea concludere, dummodo non sit actum de re ad suum vel suorum commodum spectante In reliquis Concilium suum vnicuique ius reseruauit. Eadem tamen Congregatio censuit Episcopum conuocare non posse Capitulum in illis casibus, in quibus iudex esse non potest Et qui de re spectante ad Episcopalem dignitatem potest esse iudex, conuocare potest Capitulum.

20 *Episcopi ipsi.*] Eo casu quo res esset pertinens ad commodum Episcopi Cõcilium declarauit, quod Capitulum non potest conuocari sine consensu & præsentia Episcopi, reliquos autem casus reliquit in terminis iuris veteris. In Capitulis ergo non exceptis, quæ Ordinario subsunt, est seruandum ius commune.

Episcopus controuersiam habens cum Capitulo, non potest domi suæ Capitulum congregare, sed debet ad aulam capitularem conuocare, in qua solitum est Capitulum semper conuenire.

Digitized by Google

21 *Capitulum conuocent.*] In domibus propriis posset conuocare Capitulum, casu quo non haberent Episcopi locum ad hoc specialiter deputatum & decentem, in quo solitum esset conuocare, & congregare Capitulum.

Episcopus Placentinus non potest Capitulum Ecclesiæ Cathedralis domi suæ congregare, sed idem debet in alia Capitulari conuocari, in qua antea solitum est semper Capitulum conuocari.

Dubitatum fuit an decretum Concilij hoc c. quo conceditur facultas Episcopis conuocare Capitulum nisi de re ad suum vel suorum commodum spectante agatur, sit intelligendum, quando res ad se vel ad suos suo priuato nomine pertinet: an verò etiàm pertinet ratione dignitatis Episcopalis. Cõgregatio censuit quod Episcopus conuocare non possit Capitulum in illis casibus, in quibus Iudex esse non potest, & si de re spectante ad episcopalem dignitatem potest esse Iudex, conuocare potest Capitulum. Abb. in c. venerabili, de Cens. in fin.

Capitulum N. prætendit Episcopum non posse visitare personas Capitulares alibi quàm in loco vel Camera Capituli. Congregatio censuit in loco decenti.

22 *Vota exquirant.*] Episcopus non habet vocem in Capitulo.

23 *Ab iis de Capitulo.*] Absque consensu Episcopi.

Visitatio ad fauorem cap. 4. sess. 7. & cap. huius, eatenus competit ex his Decretis Episcopo, vt etiam liceat Decano & Capitulo Regulares personas ipsi Capitulo subiectas cumulatiuè cum Episcopo, vel seorsum etiam ab eodem (non tamen excludendo ipsum Episcopum toties quoties sua auctoritate vti voluerit) visitare, corrigere, & emendare iuxta antiquam & immemorabilem hactenus obseruatam consuetudinem.

24 *Nec ad id Vicarius Episcopi admittatur.*] Hoc intelligendum est, si Capitulum est exemptum. Et ita obseruari iussit Congregat. cum Vicario Tarantinensi.

25 *Capituli iurisdictio & potestas.*] Declaratum fuit debere hoc fieri iuxta consuetudinem, & statuta hactenus obseruata, & idcirco non poterit cogi Capitulum ad tenendum Secretarium, qui sit Clericus in sacris constitutus, sed potest habere Laicum. Punctator verò debet esse Clericus in sacris constitutus, secundum Decretum Prouincialis Compostellæ, reuisum per S. D. N. anno 1565. Et si ab immemorabili tempore deputatio punctatoris ad Capitulum pertineat, ita obseruetur, quia Concilium in hoc nihil innouat.

26. *Qui verò non obtinent dignitates.*] Qui non obtinent dignitates, nec sunt de Capitulo Portionarij, si in Cathedrali habent stallum

Digitized by Google

stallum, in choro vestem Canonicalem & votum consultiuum; sunt de Capitulo, & comprehenduntur hoc Decreto.

Dubium faciebat doctrina Innoc. *in c. 2 ad finem, de instit.* vbi requirit quod quis habeat ius Canonici, per ea quæ cumulat Fel Sed visum fuit sacræ Congregat. Illustrissimorum Cardinalium, quòd propter votum consultiuum, quod habent illi portionarij, dicantur de Capitulo, quantum ad dispositionem huius cap Nam qui habet vocem in Capitulo, habet ius Canonici. *Fel. in cap. cum acc. num. 34 de constit.* quid autem de dignitatibus faciendum sit, tenendum est, sicut per eum ibidem dicitur.

27 *Nec sint de Capitulo*] Et si subsunt Capitulis, vel illis inseruiant, aut famulentur foris, aut in ipsa Ecclesia quantum ad diuina, & non aliter.

28 *Necnon constitutionibus.*] Congregat. censuit, non obstare, quod Vicarius Archiepiscopi possit interuenire in Capitulo, & in eo præsidere, si talis facultas ei ante concilium, ex constitutionib. aut consuetudine, vel alio quocumque iure legitimè competebat, iuxta Decretum eiusdem Concilij in fine. Præsertim si illud Capitulum nullo exemptionis, aut speciali iure iuuetur aduersus omnimodam subiectionem: in his tamen, in quibus esset agendum in Capitulo de re spectante ad Archiepiscopum seu suorum commodum, Congregatio æquum censuit, vt ne eius Vicarius interfit.

Congregatio Concilij censuit, Episcopum in Synodo Diœcesana posse constitutiones facere absque censensu, & approbatione Clerici, debere tamen eum exquirere consilium Capituli, licet illud non teneatur sequi, nisi in quibusdam casibus à iure expressis. 1. Iulij 1597.

29 *Etiam immemorabilib.*] Derogatio immemorabilis, de qua hoc c. extenditur ad disposita in c 4. sess 6. supra.

30 *Concordiæ.*] Re proposita à Rota, & perlata ad Illustrissimos Cardinales, & in Congregatione matura, Illustrissimi censuerant derogationem, de qua in præsenti textu, concordias etiam à Sede Apostolica confirmatas comprehendere · quia attendenda est potiùs mens, quàm verba legis, & ita fuerat resolutum sub die 15. April. 1574. Sed iterum negotium excitantibus Dominis de Rota, S. D. N. hunc textum declarauit ex Congregationis sententia, cum suis derogationibus non comprehendere concordias à Sede Apostolica confirmatas.

Congregatio Concilij censuit, concordiæ confirmatæ à Papa in forma communi, cum qua concurrat consuetudo immemorabilis, fuisse à Concil. Trident. *cap. 6. Sess. 25. de Reform.* derogatum. 28. Aps. 1594.

Fuit

Digitized by Google

Fuit autem propositum in Congregatione, An intelligatur de concordiis confirmatis in forma communi, an verò de illis tantum, quæ ex certa scientia sunt confirmatæ? Die 13. Nouembr. 1586.

Congregatio censuit, esse præseruatas ex hoc textu, & ex cap 4. sess. 6 concordias confirmatas ex sententia cum causæ cognitione duntaxat.

Super interpretatione c. 4. sess 6. & c. 6. sess 25. Conc. Trid facta per Dominos de Rota instante Sacra Congregatione Illustrissimorum Cardinalium eiusdem Concilij: Respondit sic Decanus: De ordinatione Sacræ Congregationis Illustrissimorum Cardinalium Concil. Tridentini fuit propositum in Rota dubium, quod erat inter D. Episcopum Gadicensem, & Decanum, & Capitulum eiusdem Ecclesiæ super interpretatione tam cap. 4 sess. 6. quàm huius cap & partibus hinc inde informantibus fuerunt Cardinales omnes sine difficultate in voto, quòd vigore harum constitutionum possint per Episcopos, & alios maiores Prælatos, Capitula Cathedralium & aliarum maiorum Ecclesiarum illarúmque personæ visitari, corrigi & emendari etiam auctoritate Apostolica: non solum si capitula huiusmodi, ac personæ vellent se tueri exemptionibus: sed etiam consuetudinibus, sententiis, iuramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent authores, non etiam successores. Itaque Sacra Synodus his comprehendit, non solum capitula exempta, sed & omnia alia pretendentia se posse tueri aduersus visitationem, sub vigore constitutionum, &c. Nouissimum enim est, indefinitum in lege æquipollere vniuersali: præterea satis dixisset *nullis exemptionibus*, si nihil vltra impedimentum exemptionis S. Synodus tollere voluisset, quod non est dicendum stantibus subsequentibus verbis, scilicet *consuetudinibus, sententiis, iuramentis, concordiis, &c.* Quorum interpretationem clarissimè comprobat verba quæ sunt initio huius capitis, scilicet, *Statuit Synodus, vt in omnibus Ecclesiis Cathedralibus, &c.* Qui autem dicit (*omne*) nihil excipit aut excludit. Et hoc tenendum est, etiam casu quo agendum sit extra visitationem, derogatúrque priuilegiis etiam ex fundatione competentibus, necnon consuetudinibus etiam immemorabilibus, sententiis iuramentis, & concordiis, quæ tantum suos obligent auctores, sicuti dicitur in hoc capitulo.

31 *Hæc autem omnia & singula.*] S. Synodus in fauorem Episcoporum addit *omnia & singula* (de quibus hoc capitulum) locum non habere in his Ecclesiis, in quibus Episcopi, aut eorum Vicarij, non ex constitutionibus vel priuilegiis aut consuetudinibus,

Digitized by Google

dinibus, siue concordiis, seu quocunque alio iure maiorem habent potestatem, auctoritatem & iurisdictionem, quàm præsenti Decreto sit comprehensum, quibus S. Synodus derogare non intendit. Ita hîc in præsenti decreto dicitur. Ex quibus verbis tollitur vnum motiuum deductum per informantes pro parte cuiusdam Capituli, quo dicebatur præsentis capitis tenor continere derogationem statutorum dicti Capituli. Sed apertè ex verbis proximè relatis constat de contrario, cùm solùm præseruentur constitutiones in fauorem Episcoporum. Ex quibus infertur, prædicta omnia verba multo fortiùs habere locum, si Capitulum neque sit exemptum, aut consuetudinem non habeat, aut sententias, aut iuramenta, aut concordias.

REMISSIONES.

α Vide Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 751. per totum, vbi in fine refert mense Aprili 1614. Illustriss. Card censuisse, text. nostrum procedere etiam in portionario, ita vt Canonici possint in coniudices eligi, & huiusmodi portionarios habere ius votandi vt Canonicos, & posse agere sicut Canonicos pro concernentibus Ecclesiæ vtilitatem, resoluit Verall. decis. 91. p. 1. * Idem Ricc. resol. 39. in prax. resolut. Vide etiam suprà sess. 6 c. 4. de reform. & Salzed. ad Bern. Diaz in prax. can. c. 3. lit. A. vers. comperit, & Rotam nouiss. decis. 174. ex n. 1. de qua per Farin p. 1. ciuil. vbi decis. 7. 62. & 168.

β *Quando Episcopus visitauerit.*] Visitationem Capitulorum, & personarum Episcopis concessam, esse intelligendam cumulatiuè, non priuatiuè ad Abbates, & Decanos, & alios, quibus ante Concil. competebat ius visitandi, seorsum tamen ab Episcopis, per Illustriss. Card. decisum referunt Steph. Gratian. disceptat. forens. cap. 154. num. 40. Gonzal. ad regul. 8. Cancel. §. 2. procem. num 21.

γ *Vt Capitulum initio cuiuslibet anni, &c.*] An habeat locum in Capitulo exempto ab Episcopo? Affirmant Zerol. in praxi Episcop p. 1. verbo Capitulum, vers. Ad 8 pagin. 84. Rot. Rom. diuers. dec. 206. & 308. p. 2. quam refert Aloys. Ricc. d. collect. 751. in pr.

δ An si collectores Cameræ Apost. ad nudum ministerium exigẽdi certis casibus in partibus deputati, si sunt Canonici, vel aliàs beneficiati, ab Episcopo visitari & corrigi possint? Sacram Card. Congregationem censuisse Episcopum non posse, refert Gonzal ad reg. 8 Cancel. glos. 51. num. 82.

* De

Digitized by Google

* *De quorum consilio, &c.*] Vide Achil.de Grassis decis.57. Quod hæc forma sit seruanda tam in casibus grauioribus, quàm leuibus, decreuit Rota nouissima decis. 738. in recollectis à Farinac.

ꝛ *Vnum autem tantùm sit.*] Quid si discordent? Vide Guttier. pract.lib 1 q.94.* & q.93.

† *Personali detentione.*] Vide text. in c.qualiter,24.de accusation.& in c.tuæ 6 de pœnis Bern. Diaz.in prax cri cap 84.Farin. in prax crim.quæst.1.maximè ex numer.8.& in quæst.47.n 155. cum seq & n 210.

* *Iuxta qualitatem delicti, &c.*] Vide Salzed. ad Bernard Diaz in praxi can.cap.124 lit A.

ζ *Non obstantibus, quoad supradicta, priuilegiis.*] Locum non habere in concordiis à Sede Apostol. ex certa scientia confirmatis, docet Gonzal ad Reg.8 Cancel glos. 25.num.14.† Vide Rotam nouiss decis.715.iure collect.à Farin.n.4.

† *Consuetudin etiam immemorabilibus.*] Vide Horatium Lutium de priuileg. scholar. priuileg. 64. Salzed. ad Bern. Diaz in d.cap 3. pag. 10. decis. Rotæ 715.n.4. in. recollect.à Farinacio

* *Concordiis.*] Vide Achil de Grassis decis.60.Cæsarem de Gras. decis.88. Rotam nouis. d.decis. 715. num.3.& 2.in recollect.à Farin.

† *Vniuersitatibus studiorum generalium, &c.*] Vide Seraphin. decis.585.n 2.

CAPVT VII.

Accessus aut regressus ad beneficia Ecclesiastica tolluntur. Coadiutor quomodo, cui, & ex qua causa concedendus.

a c.ad Apostolicã,8.q.1. c.ex.trãsmissa, & c. ad extirpandas successiones.de fil. presb. c. consulit. de iur. pat, c.ad hæc. de decl.Cõc. Ro. tempore Hilarij.5.

CVm a in beneficiis Ecclesiasticis ea quæ hæreditariæ successionis imaginem referunt,sacris constitutionibus sint odiosa,& Patrum decretis contraria; nemini in posterum accessus,aut regressus,etiam de consensu, ad beneficium Ecclesiasticum cuiuscumque qualitatis concedatur: nec hactenus concessi suspendantur,extendantur,aut transferantur.Hocque decretum in quibuscunque beneficiis Ecclesiasticis,ac in quibuscunque personis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus locum habeat. 1 In Coadiutoriis quoque cum futura successione idem posthac obseruetur,

vt

vt nemini in quibuscumque beneficiis Ecclesiasticis permittantur. Quod si quando Ecclesiæ Cathedralis, aut monasterij vrgens necessitas, aut euidens vtilitas postulet Prælato dari Coadiutorem; is non aliàs cum futura successione detur quàm hæc causa prius diligenter à Sanctissimo Romano Pontifice sit cognita, & qualitates omnes in illo cõcurrere certũ sit, quæ à iure, & decretis huius S. Synodi in Episcopis, & Prælatis requiruntur: aliàs concessiones super his factæ surreptitiæ esse censeantur.

DECLARATIONES.

1 *In coadiutoriis.*] Episcopo cuidam petenti, vt posset facere coadiutorem in Abbatia, quam in Episcopatus resignatione retinuit, concessum est, vt eligat Vicarium ad vitam, vel coadiutorem, &c. cùm non obstet præsens capitulum.

REMISSIONES.

α Vide Flam. de Resign. lib. 6 quæst. 5. num. 96.* & in tract. de confident. beneficial q. 27. à n. 72.] P. Azor. inst. moral part. 2. lib. 9 c. 21. col 883.

β De coadiutoria vide Quintanad. Ecclesiast. l. 2. à n. 30. cum seqq. latissimè Nicol Garsi. de Benef. p. 4 c. 5. per totum.

γ Quando concedi soleant coadiutoriæ, vide Gonzal. ad reg. 6. Cancell. gl. 5. §. 9. n. 43. cum seqq.

δ *In Coadiutoriis*, &c.] Vide P. Azor. d p. 2. lib. 3. c. 2 col. 257. & vide quid Gonzal. d. gl. 5. n 33. & 34.

CAPVT VIII.

Beneficiati sint hospitales. Hospitalia regantur provt feret fundatio, patiuntur prouentus, ac bona. Episcopus ad hæc aduigilet, contra tamen fundationem nihil agat, quam obseruari curet, adhibitis pœnis.

α ADmonet sancta Synodus quoscumque Ecclesiastica beneficia, sæcularia, seu regularia obtinentes, a vt hospitalitatis officium, à Sanctis Patribus frequenter commendatum, quantum per eorum prouentus licebit, promptè, benignéque exercere assuescant; memores, eos, qui

a c. 1. & c. quiescamus. 42. dist. cap. Archid. 25. dist. c. volumus, 98. dist. c. quia ad fin. & c. Mos. 11. q. 2. c. quoniam. 16. q. 1.

Digitized by Google

qui hoſpitalitatem amant, *a* Chriſtum in hoſpitibus recipere. Illis verò, quæ hoſpitalia vulgò nuncupata, ſeu alia pia loca, ad peregrinorum, infirmorum, ſenum, pauperúmve vſum præcipuè inſtituta, 1 in commendam, adminiſtrationem, aut quemcunque titulum, aut etiam Eccleſiis ſuis vnita, obtinent; vel ſi Eccleſiæ Parochiales, hoſpitalibus fortè vnitæ, aut in hoſpitalia erectæ, earúmque patronis in adminiſtrationem conceſſæ ſint; præcipit omnino, vt impoſitum illis onus, officiúmve adminiſtrent, atque hoſpitalitatem, quam debent, ex fructibus ad id deputatis actu exerceant, *b* iuxta Conſtitutionem Concilij Viennenſis, aliàs in hac eadem Synodo ſub fel. rec. Paulo III. innouatam, quæ incipit, Quia contingit. β Quod ſi hoſpitalia hæc ad certum peregrinorum, aut infirmorum, aut aliorum perſonarum genus ſuſcipiendum fuerint inſtituta; nec in loco, vbi ſunt dicta hoſpitalia, ſimiles perſonæ, aut perpaucæ reperiantur; mandat adhuc vt fructus illorum in alium pium vſum, qui eorum inſtitutioni proximior ſit, ac pro loco, & tempore vtilior, conuertantur, provt Ordinario cum duobus de Capitulo, qui rerum vſu peritiores ſint, per ipſum deligendis, magis expedire viſum fuerit: niſi aliter fortè, etiam in hunc euentum, 2 in eorum fundatione, aut inſtitutione fuerit expreſſum: quo caſu, quod ordinatum fuit, obſeruari curet Epiſcopus, aut, ſi id non poſſit, ipſe, provt ſupra, vtiliter prouideat. Itaque ſi prædicti omnes, & ſinguli, cuiuſcumque Ordinis, & Religionis, & dignitatis, etiamſi laici fuerint, qui adminiſtrationem hoſpitalium habent, non tamen regularibus ſubiecti, vbi viget regularis obſeruantia, ab Ordinario moniti, hoſpitalitatis munus, adhibitis omnibus, ad quæ tenentur, neceſſariis, re ipſa obire ceſſauerint; non ſolùm per Eccleſiaſticas cenſuras, & alia iuris remedia ad id compelli poſſint, ſed etiam hoſpitalis ipſius adminiſtratione, curáue perpetuò priuari poſſint; aliíque eorum loco ab iis, ad quos ſpectabit, ſubſtituantur. Et prædicti nihilominus, etiam ad fructuum reſtitutionem, quos contra ipſorum hoſpitalium inſtitutionem perceperunt, quæ nulla eis remiſſione, aut compoſitione indulgeatur, in iu

a Matt. 25.

b Clem. quia contingit, de rel. dom. & ſup. Seſſ. 7. c. vlt.

Digitized by Google

foro conscientiæ tenentur; nec administratio, seu gubernatio huiusmodi locorum vni & eidem personæ vltra triennium deinceps committatur; nisi aliter in fundatione cautum reperiatur: non obstante, quoad omnia supradicta, quacunque vnione, exemptione, & consuetudine in contrarium: etiam immemorabili, seu priuilegiis aut indultis quibuscumque.

DECLARATIONES.

1 *In commendam.*] Hospitalia ob rationabilem causam quandoque à Sede Apostolica ad quatuor menses tantummodo commendantur, cum clausula, *quod omnes fructus in vsus pauperum conuertantur.*

Petenti Cardinali de Pisis, vt Hospitale placentinum vacans morte eius familiaris, sibi solùm ad sex menses commendaretur Congregatio censuit dandum, & custodiendum ad quatuor menses per Breue, cum onere tamen, vt postea de idoneo viro prouideatur ex hoc Decreto, & modo interim ipse nullos inde fructus percipiat, sed omnes in vsum Hospitalis conuertat.

Congregatio censuit, comprehendi Hospitale, cuius à 300. annis citra collatio, & institutio in perpetuum titulum dari consueuit, quia Concilium excipit vnum casum duntaxat, videlicet quando aliter in fundatione cautum reperitur.

Qui eorum institutioni proximior sit.] In hospitalibus, in quibus non habentur laborantes proprio morbo iuxta proprium institutum hospitalis, licet videantur recipiendi proximiori morbo laborantes verba Concilij, non tamen eiiciendi sunt, si qui alioquin pauperes, diuerso morbo laborantes, aut alij miserabiles reperiantur: cùm verè mens Concilij fuerit prouidere, ne qui possident hospitalia, omnes fructus in vsus proprios conuertant, sub prætextu quòd non inueniantur infirmi secundum primam institutionem hospitalis.

2 *In eorum fundatione, vel institutione*] Congregatio Conc. die 4. Febr. 1581. censuit posse, & debere admitti id quod aliter fieri cautum est in fundatione.

REMISSIONES.

a An possit aliquis compelli ad hospitalitatem? Vide Laram in l. si quis à liberis §. & si impubes n. 37. Menoch de Arbitr. casu 183. n. 43. P. Henriq. p. 2. sum. pag. mihi 147. Tiraq. de Pœnis temp. causa 44. n. 10. Spin. in Speculo Testam gl. 6. princ. num 8.

Digitized by Google

* *Hospitalibus fortè vnitæ, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p. 1. cap 3. ex numer. 2.

β *Quod si Hospitalia, &c.*] Vide F. Emman. quæst Regul tom 2. q 84. art 2 vers. Secundum, Zerol. in praxi Episcop. p 1. verbo Hospitale, n 8.

† *Vltrà triennium &c.*] Vide Nicol. Garciam. d. c. 3 n 7.

CAPVT IX.

Quomodo probandum ius patronatus: eui deferendum: similiter etiam vetita nonnullæ accessiones, quædam verò minimè. Legatur & teneatur hoc capitulum.

«&c. SIcuti legitima patronatuum iura † tollere, piásque fidelium voluntates in eorum institutione violare, æquum non est: sic etiam, vt hoc colore beneficia Ecclesiastica in seruitutem, quod à multis impudenter fit, redigantur, non est permittendum. ζ» Vt igitur debita in omnibus ratio obseruetur, decernit sancta Synodus, vt titulus iuris patronatus sit ex *a* fundatione *, vel dotatione, qui ex authentico documento, & aliis iure *requisitis* 1 ostendatur; siue etiam 2 *b* ex multiplicatis præsentationibus per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, aliásve secundum iuris dispositionem. † In iis verò personis, seu Communitatibus, « vel Vniuersitatibus, in quibus id ius plerumque 3 ex vsurpatione potius quæsitum præsumi solet *, plenior & exactior probatio † ad docendum verum titulum requiratur, 4 nec immemorabilis temporis probatio aliter eis suffragetur, quam si præter reliqua ad eam necessaria, præsentationes, etiam continuatæ, † non minoris saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, * quæ omnes effectum sortitæ sint, 5 authenticis scripturis probentur. 6 Reliqui patronatus omnes in beneficiis, tam secularibus, quam regularibus, seu parochialibus, vel dignitatibus, aut quibuscumque aliis beneficiis, in Cathedrali, 7 vel collegiata Ecclesia; seu facultates, 8 & priuilegia concessa tam in vim patronatus, quàm alio quocúque 9 iure nominandi, eligendi, præsentandi ad ea, cùm vacant (λ exceptis patronatibus, super Cathedralibus Ecclesiis competentibus, & exceptis aliis, quæ

a Sup. sess. 14. de ref. c. 12. e. piæ mẽtis. conseq. 16. q. 1. & c. nobis, de iur. patr.

quæ ad Imperatorem & Reges seu regna possidentes, & alioſque sublimes, ac supremos Principes, iura Imperij in dominis suis habentes, pertinent; & *a* quæ in fauorem studiorum generalium concessa sunt) in totum prorsus abrogata, & irrita, cum quasi possessione inde secuta, intelligãtur. Beneficiaq; huiusmodi, tanquam libera, à suis collatoribus conferantur ac prouisiones huiusmodi plenum effectum consequantur. *b* Ad hæc liceat Episcopo, † præsentatos à patronis, si idonei non fuerint, repellere. 10 Quod si ad inferiores institutio pertineat, 11 ab Episcopo tamẽ, iuxta aliàs statuta ab hac sancta Synodo, examinentur: alioquin institutio ab inferioribus facta, 12 irrita sit, & inanis, ‡ Patroni autem beneficiorum, cuiuscunque Ordinis, & dignitatis, etiamsi Communitats, Vniuersitates, Collegia quæcunque Clericorum, vel laicorum existãt, in perceptione fructuum, proueutuum, obuentionum quorumcunque beneficiorum, etiamsi verè de iure patronatus ipsorum ex fundatione, & dotatione essent, nullatenus, 13 nulláve causa, vel occasione se ingerant, * sed illos liberè Rectori, seu Beneficiato, non obstante etiam quacunque consuetudine, distribuendos dimittant. Nec dictum ius patronatus vẽditionis, aut alio quocunque titulo in alios contra Canonicas sanctiones transferre præsumant: 14 si secus fecerint, excommunicationis interdicti pœnis subiiciantur; & dicto Iure patronatus, ipso iure priuati existant. Insuper accessiones, per viam vnionis † factæ de beneficiis liberis ad Ecclesias Iuri patronatus, etiam laicorum, subiectas, tam ad parochiales, quàm alia quæcumque beneficia, etiam simplicia, seu dignitates, vel hospitalia, ita prædicta beneficia libera eiusdem naturæ cum iis, quibuscum vniuntur, efficiantur, atque sub iure patronatus constituantur; hæ si nondum plenarium sortitæ sunt effectum, vel deinceps ad cuiusuis instantiam fient; quacumque auctoritate, etiam Apostolica, concessæ fuerint, simul cum vnionibus ipsis per surreptionem obtentæ intelligantur: non obstante quacumque in iis verborum forma, seu derogatione, quæ habeatur pro expressa: nec executioni ampliùs demandentur; sed beneficia ipsa vnita, cùm vacauerint, liberè, vt antea, conferantur. *c* Quæ verò à quadraginta annis citra * factæ, effectum & plenam in-

a Not. præced. 19. sess. 4.

b Sup. sess. 24. de ref. c. 18. & sess. 14. de ref. c. 13.

c Sup. sess. c. de ref. c. 6.

Digitized by Google

corporationem sunt consecutæ, hæ nihilominus ab Ordinariis, tanquam à Sede Apostolica delegatis, reuideantur & examinentur: ac quæ per surreptionem vel obreptionem obtentæ fuerint, simul cum vnionibus irritæ declarentur, ac beneficia ipsa seperentur: & aliis conferantur. Similiter quoque patronatus quicunque in Ecclesiis, quibuscunque aliis beneficiis, etiam dignitatibus antea liberis, acquisiti à quadraginta annis citra, & in futurum acquirendi, seu ex augmento dotis, seu ex noua constructione, vel alia simili causa, etiam auctoritate Sedis Apostolicæ, ab iisdem Ordinariis, vti delegatis, vt suprà, qui nullius in his facultatibus aut priuilegiis impediantur, ea diligenter cognoscamus: & quos non repererint ob maximè euidentem Ecclesię, vel beneficij, seu dignitatis necessitatem legitimè constitutos esse, in totum reuocent; atque beneficia huiusmodi sine damno illa possidentium, & restituto patronis eo, quod ab eis idcirco datum est, in pristinum libertatis statum reducant: non obstantibus priuilegiis, constitutionibus, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

DECLARATIONES.

Per antiquissimum temporis cursum.] Hæc verba censuit Congregatio die 4 Febr. 1581 intelligenda esse prout de iure.

Qui hominum memoriam excedat.] Requiritur tempus immemorabile, quod si probandum est per testes sexaginta annos, per scripturam centum. Rota sic tenet.

Ex fundatione vel dotatione] Congregatio Concilij censuit hæc verba accipienda esse disiunctiuè. nam sufficit alterum probare, scilicet vel titulum ex authentico documento, siue multiplicatas præsentationes vt in Concilio.

Iuspatronatus acquisitum per augmentum tertiæ partis *dotis*, ante quadraginta annos à die Confirmationis Concilij numerandos, validum est, si verò est acquisitum intra annos quadraginta, Episcopus ibi tanquam Apostolicæ Sedis Legatus illud examinare debet, & quod non repererit in euidentem Ecclesiæ dignitatē factū, reuocabit, restitui tamen debet patronis, *id quod* hoc nomine datum fuit prout in fine huius decreti statutum est.

Ex authentico documento.] Iuspatronatus probatum *solo* documento fundationis absque aliqua præsentatione non tollitur à Concilio. vide decis. Rotæ de præbend. in nouis, nisi tantum

temporis

temporis præteriisset, quantum iure requiritur ad præscribendam Ecclesiæ libertatem.

1 *Ostendatur.*] Non est satis asserenti, sibi competere Ius patronatus ex fundatione vel dotatione; quod vna præsentatio de Anno 1554. & altera 1561 effectum sortitæ fuerint, sed ostendatur provt Congregatio censuit, die 4. Februarij, 1581. *Infrà hoc cap. §. multiplicatis.*

Congregatio Concilij censuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probari etiam ex multiplicatis præsentationibus per tempus, supra hominum memoriam, tametsi nullum instrumentum fundationis, vel dotationis ostendatur, & quamquam etiam in dictis præsentationibus nulla appareat mentio factæ fundationis, & dotationis. 23. Iun. 1594.

Congregatio Concilij censuit, Ius patronatus ex fundatione, vel dotatione probati etiam, quod nullum instrumentum fundationis vel dotationis ostendatur, ex multiplicatis præsentationibus, per antiquissimum temporis cursum, qui hominum memoriam excedat, ita tamen, vt in iis personis, in quibus ius plerumque ex vsurpatione quæsitum præsumi solet, vltra immemorabilis temporis probationem, præsentationes etiam continuatæ, non minori saltem, quàm quinquaginta annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur. 25. Oct. 1694.

Congregatio Concilij censuit, Decretum c. 9 Sess. 25. eiusdem Concilij requirens, vt patronatus sit ex fundatione, vel dotatione, quæ iuxta formam ibidem præscriptam probari debent, vendicare sibi locum tam in petitorio, quàm in possessorio. 28. Febr. 1608.

Item patronatus ex priuilegio ante Concilium concessos, esse eodem Decreto sublatos, tametsi incerta esset ipsi priuilegio clausula, vt perinde habeantur, ac si essent ex fundatione, vel dotatione.

Item censuit, non posse patronum repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super iure patronatus, post Concilium Ordinarius à Patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitum eiusdem præsentati de validitate Iuris patronatus iterum contigerit dubitari: secus autem, si simpliciter Patroni præsentatio absque causæ cognitione admissa fuisset. Item censuit, tum demum debere intelligi adhibitam fuisse causæ cognitionem in probando Iure patronatus, cùm seruata fuerit forma à Concilio tradita. *Infra hoc c. diligenter.*

2 *Multiplicatis præsentationibus.*] Ius patronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur licet in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione.

Digitized by Google

Hoc decretum Concilij habet locum & in petitorio,& in Possessorio, vnde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi prius cognito Iure patronatus ex decreto Concil.

3 *Ex vsurpatione potius quæsitum.*] Quoad vsurpationem bonorum Ecclesiasticorum, quæ præsumitur in Dominis oppidorum & terrarum habentibus perpetuam iurisdictionem, Congregatio Concilij censuit, Barones & alios Dominos iurisdictionem perpetuam habentes comprehendi hoc Decreto.

Nullius 25. Octo. 1592. An c. 9. Sess 25. in ea parte, in qua requirit pleniorem,& exactiorem probationem Iurispatronatus iis personis, seu communitatibus, in quibus vsurpatio plerumque sumitur, nec vult immemorabilem aliter suffragari, nisi præsentationes etiam continuatæ non minori, quàm 30 annorum spatio, quæ omnes effectum sortitæ sint, authenticis scripturis probentur, requirat pro forma, quod probatio fiat per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes excludatur.

4 *Nec immemorabilis temporis.*] Ad probandum priuilegium patronatus in Conuentuali Ecclesia ex caussa fundationis & dotationis,& quidem in eius limine fundationis concessum fuisse, sufficit immemorabilis, iunctis multiplicatis præsentationibus, quæ secundum formam Concilij hoc cap effectum sortitæ fuerunt. Sic enim Congregatio die 4. Decembr. 1586 censuit ex verbis Concilij, etiam casu quo super hoc nullum fuerit priuilegium, nullam reperietur fundationis instrumentum.

Congregatio censuit, vt ad conficiendam immemorabilem consuetudinem concurrant anni elapsi vsque ad terminum controuersiæ moræ, non tantum tempus diuersum ad publicationem Concilij attendendum sit.

5 *Authenticis scripturis probentur.* Non possunt repelli probationes oblatæ à Patronis, vt eorum patronatus declaretur esse ex Concilio: salus tamen exceptionibus tam huius Decreti, quàm iuris communis. Probatio ergo, quæ fit per solos testes,& non per authenticam scripturam reiicitur.

Congregatio Concilij censuit probationem debere fieri per authenticas scripturas, ita vt probatio per testes regulariter excludatur.

6 *Reliqui patronatus.*] Congregatio die 4. Decembris 1586 censuit esse sublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & dotatione.

14 Febr. 1594. Congregatio Concilij censuit, si ius patronatus ex augmento dotis concessum fuerit super 40. annos, ante diem Kalend. Maij 1564. illud non fuisse abrogatum, aut irritum factum à

Decreto

Digitized by Google

Decreto Concil Trident. *cap 9. Sess. 25. de Reform.* si verò concessum sit à 30. annis citra, esse diligenter ab Ordinario vti delegato Sedis Apostolicæ cognoscendum, & si non repererit, illud ob maximè euidentem Ecclesiæ necessitatem, legitimè esse constitutum, reuocandum esse, reddito tamen Patronis eo, quod ab illis idcirco datum est.

Reliqui patronatus.] An patronatus in Ecclesia conuentuali censeri debeant sublati hoc vers. reliquit Congregatio die 4. Decembr. 1586 censuit esse sublatos patronatus ex priuilegio, non autem ex fundatione & dotatione. Ius præsentandi v.g. ad mansionarios datum Capitulo censendum est esse ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, nec habet immemorabilem. Ideò sublatum est hoc decreto.

7 *Vel Collegiata Ecclesia.*] Si de Beneficiis simplicibus agatur, præsentatio non potest institui à Canonicis, priusquam fuerint examinati ab Episcopo, & idonei reperti. Si verò de parochialibus Ecclesiis agatur, seruanda est forma examinis quæ præscribitur Sess. 14. cap 16.

8 *Et priuilegia concessa.*] Super hæc verba fundabat se quidem Episcopus dicens ius eligendi (quod ex consuetudine competebat cuidam Capitulo cuiusdam Ecclesiæ Collegiatæ ad Canonicatus vacantes) per Concilium hoc esse sublatum, quod falsum est, & fuit ab illustrissimorum Congregatione reprobatum, nam textus ille restringit se ad ius eligendi in iure patronatus electiuè, non autem in aliis electionibus quæ de iure communi Capitulis competunt cum Prælato inferiori.

9 *Iure nominandi, eligendi, præsentandi.*] Hoc ius præsentandi v.g. ad mansionarios, tantum censendum est esse ex priuilegio, quando Capitulum non fundauit, nec dotauit, vel habet immemorabilem, ideo sublatum est hoc Decreto. Qui dicit se habere ius patronatus ex priuilegio, admittendus est ad probandum immemorabilem.

Ius patronatus ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione extitere prætensi patroni per 140. annos cùm constet de titulo ex priuilegio inualido, centenaria possessio prodesse non potest, & hoc, ob malam fidem.

Ius præsentandi ex priuilegio Episcopi concessum, in cuius pacifica possessione existere probant patroni per 140. annos, cùm constet de titulo ex priuilegio inualido centenaria possessio prodesse non potest ob malam fidem Ideo per hoc decretum sublatum remanet dubium, an immemorabilis prosit propter clausulã derogatiuam in fine c. quæ referenda sit etiam ad ius patronatus ex priuilegio, sed in hoc subsistit Congregatio 1573.

Digitized by Google

10 *Quod si ad inferiores instituti.*] Quando Concilium se remittit ad statuta aliàs in hac sancta Synodo, intelligit textum, sess. 7 c. 13 vt sit sensus: Beneficium iuris patronatus, quando est simplex, licet possit ab inferiore institui, tamen semper Episcopi requirit examen. Sic Congregatio die 18. Iunij 1573.

Congregationem censuit cognitionem validitatis, & inualiditatis iuris patronatus controuersi, ad Episcopum dumtaxat, non autem ad inferiores, qui ius habent instituendi, pertinere, secus vero si huiusmodi inferiores Ordinarij in eo loco haberent iurisdictionem.

11 *Ab Episcopo examinentur.*] Etiamsi institutio pertineret ad monachos Non tamen comprehendit beneficia simplicia, quorum collatio liberè pertinet ad inferiores, sed bene se extendit ad omnia beneficia, pro quibus facienda est præsentatio, electio, seu manutentio inferioribus collatoribus.

Abbates & alij ex fundatione Exemptionem prætendentes in Ecclesiis suis coram se præsentatos instituere non possunt absque Episcopi examine. Congregatio enim Concilij illud censuit ab Episcopo fieri debere, si nihil aliud obiiciatur, quàm dicta exemptio: & aliter factam institutionem irritam esse, & nullam ex hoc capite. Et quia dicti Abbates prætendunt in dictos huiusmodi à se ad patronorum præsentationem institutos *omnimodam* iurisdictionem habere, séque illorum Ordinarios esse, & ideò dictam declarationem sibi non obesse, quo minus absque Episcopi examine, & approbatione præsentatos instituere possint; Congregatio censuit eis obesse eam, etsi Ordinarij institutorum sint & in eos iurisdictionem habent, aliàs eam irritam esse institutionem.

12 *Irrita sit & inanis.*] Non sufficit quod præsentatus fuerit aliàs examinatus, & approbatus ab alio ordinario ad aliquod beneficium Curatum, sed de nouo oportuit eum esse examinatum.

13 *Nulli ius causa, vel occasione se ingerant.*] Qui tempore, quo se ingerit, & fructus exigit, non est in actu præsentandi, sed est Patronus in potentia (vtpote de patronorum familia) non habet locum in hoc capitul, sed is aliâ pœna puniri poterit, quia bona aliena inuasit, vel surripuit. Sic Congregatio censuit, in vna Murana. Quod si ipse patronus vellet à præsentato conducere bona iuris patronatus (etenim verbum *ingerere*, sonat rem agi per viam illegitimam, titulus verò locationis est legitimus) maior pars illustrissimorum respondit hoc capitulum habere locum etiam eo casu

14 *Si secus fecerint, excommunicationis, &c.*] Pœnæ appositæ in hoc Decreto referuntur non solùm ad alienantem bona beneficij patronatus

Digitized by Google

patronatus, sed etiam ad vsurpantem fructus illius.

Quæ verò à quadraginta annis.] Isti quadraginta anni numerandi sunt à die confirmati Concilij, nam licet à die quo vellet Ordinarius inquirere super validitate iuris patronatus, essent transacti 40. anni, hoc nihil eximit.

Interea tamen dum fit examen, nullus est in sua quasi possessione turbandus.

15 *Diligenter agnoscantur.*] Si Ordinarius post Concilium cognouit de iurepatronatus, & admisit post Concilium, non potest patronus repelli si sua quasi possessione præsentandi, si Ordinarius voluerit cognoscere, propter obitum illius præsentati: secus autem, si simpliciter eius præsentatio fuisset admissa absque ea ussæ cognitione.

Congregatio Concilij censuit Decretum eiusdem Concil. c. 9 sess. 25. in principio habere locum tam in petitorio, quàm in possessorio. 10. April. 1598.

In totum reuocent.] Ius Patronatus minus legitimè constitutum Episcopi reuocent, soluto tamen patronis quidquid Ecclesiæ ratione augendæ dotis datum fuerat.

REMISSIONES.

α Vide Matth. Soares in practica & ordinatione visitandi, cap. 6. n. 1. Cabed. de patronat. Regiæ Coronæ, c. 3 4. Latissimè Gonzal. ad Reg. 8. Cancel. gl. 18. num. 19. cum multis seqq. nouissimè P. Valer. Regin. in praxi fori pœnit. lib. 30. tract. 3. n. 210. * & quæ notat Farinac. circa istum textum ex declarat. Congregat. Rota nouiss. decis. 634. in recollectis à Farinacio. Maietarius var. resol. lib. 1 resol. 194. n. 24. & in resol. 105. n. 1.

Decisiones Illustriss. Card. adducta à Gonzalez locis infrà citatis.

β Prima. Hoc decretum Concilij habet locum in petitorio, & in possessorio. Vnde admittenda non est præsentatio, aut præsentati institutio facienda, nisi priùs verificato iure patronatus ex decreto Concilij, refert Gonzal. ad Reg 8. Cancel. gloss. 18. num. 23. † & notat Riec. decis. 153. num 47. in prax. fori Eccles. sed videndus erit Grilenzon. cons. 31. n. 4. & 18.

γ Secunda. Non potest repelli à sua quasi possessione præsentandi, si adhibita causæ cognitione super iure patronatus post Concil. Ordinarius à patrono præsentatum admisisset, etiamsi post obitum eiusdem præsentati, de validitate iuris patronatus contigerit dubitari: secus autem si simpliciter patroni

Digitized by Google

præsentatio absque causæ cognitione admissa fuerit refert Gonzal. ad Gloss. 18. num. 26. * & Ricc. d decis. 151 n. 48.

♂ Tertia Ius patronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, licèt in eis nulla fuerit facta mentio de fundatione, aut dotatione. refert Gonzal d. Gloss. 18. num. 46. † Ricc supr. decis 142. n. 12. Grilenzon. cons. 41. n. 33.

• Quarta. Pro forma requiritur, vt probatio fiat per Authenticas scripturas, & regula est constituenda, quod probatio per testes non sufficiat. refert * Ricc decis 140. n. 4. & decis. 148. in praxi fori Eccles.] Gonzal. d. Gloss. 18. n. 79. & 82. resoluit, quòd si per testes probaretur esse deperditas scripturas, & deponerent de tenore illarum, in quibus continebantur continuatæ præsentationes, quòd tunc satisfieret menti Concilij: vide tamen Steph. Grat. discept. forens. c 168. n 21.

† *Legitimæ patronatuum iuræ.*] Vide suprà allegat. 96 Spino in suo speculo testam. gl 4. princ. n 44. Cenedo alios referens in collect. 21. ex n 2. p. 3. Couar. in pract c. 36 n. 3. 4. & 7. Mandos. in regul. 1. de reformat. q. 8. Lambertin de Iurepatr. 1. p. lib. 2 art. 22. q. 6. & in 3. p. art. 3. 8. & 13. q 9. princ. Cephal. cons 681. n. 3. vol. 5.

ζ *Vt igitur debita in omnibus, &c.*] Quibus modis probetur ius patronatus? vide Mascard. de Prob. conc. 956 & concl 1216. Franc. decis. 540. n. 2. & dec. 542. n. 3. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo ius patronatus, pag. 180 Aloys. Ricc in Collect. decis. p. 1. Collect. 58. An sufficiat fama, Mascard concl. 753. num 47. * Vide etiam Rotam nouissimam decis. 557. 542. 533. 536. 537. & 540. in recollect. à Farinacio, ac etiam decis. 563. 564. & Rotam nouiss. decis. 13 de qua per Farin. p 1. ciuil. Vincent Grilenzon. cons. 41. Rotam nouis. decis. 753. in 2. p. ciuil. Farin.

η An debeat patronus probare bonam fidem? Vide Spin. in Speculo Testam. glos. 4. princ. num. fin Valasc. consultat. 263. n. 9. cum seqq. Gonzal. d. glos 18. num. 48. vbi quid si constet de inualido titulo, vel de iniusto principio.

* *Ex fundatione.*] Vt in cap. piæ mentis, cum seq. 16. quæst 1. & in c. nobis, de iure patronat. & in sessione 14. cap. 12. de reformatione suprà, de quo latè Cæuall. in suis pract. quæst. 282. Camill. Borrel. cons. 25. num. 5. & Ricc. decis. 140. tit. de iure patronat. ex numer. 1. Rota nouiss. decis. 565. in recollectis à Farinacio.

θ *Siue etiam ex multiplicatis præsentationibus, &c.*] Vide Menoch. cons. 336. & lib. 3. de Præsumpt. quæst. 90. numer. 3 cum seqq. Mascard. concl. 103. n. 9. Gonzal. d. Glos. 18. num. 44. cum seqq.

Digitized by Google

seqq. Caual. decis. 17 p. 1. vbi resoluit, ad minus debere esse tres, nec omnes necessarias esse de tempore immemorabili decidit Aloys. Ricc. decis 29.

ı *Qui hominum memoriam excedat.*] Quot annorum debeat esse tempus immemoriale ad probandum ius patronatus? Per spatium sexaginta annorum probari tenent Osasc. decis. 150. Vincent de Franch. decis. 166. Spatium tamen centum annorum desiderari asserunt Capell. Tholos. decis. 440. Farin. in decis. nouiss. 584. * & Maiorat. var. resol. 104. n. 24. in fin.

Quomodo testes debeant deponere ad effectum probandi titulum immemorabilem? notat Rota nouissima in decis. 788. in recollectis à Farin.]

An patronatus, qui est in quasi possessione præsentandi post Concil. si de nouo vacet beneficium, & iterum præsentet, teneatur ad instantiam fisci de nouo docere de titulo, vel priùs debeat fieri iustitutio & manutenerii in possessione? Patronum esse manutenendum in quasi possessione saluis iuribus fisci in petitorio, decidit Aloys. Ricc. Curiæ Archiepisc. Neapol. decis. p. 63.

ϰ *Aliásve secundùm iuris dispositionem.*] Vide Menoch. cons. 402. ex n. 11. vol. 5. & quæ pulchrè notat Ricc. decisione 145. ex n. 19. tit. de Iure patronat. Rotam diuersar. decis. num. 1. p. 1. Verall. decis. 133. p. 2. Grilenzon. cons. 41. à n. 25.

* *Vel vniuersitatibus, &c.*] Vide Aloys. Ric. in Collect. decis. p. 4. Collect. 1240. * & decis. 145. num. 24. prax Mantica in dec. 234.

* *Ex usurpatione potiùs præsumi solet, &c.*] Vide Verallum decis. 128. p. 2. Caualcan. decis. 17. à n. 4. p. 2. & decis. 11. ex n. 2. p. 3. Ricci. collect. 58. p. 1. vbi etiam collect. 220. in fine. Rotam nouiss. decis. 542. n 3. & 4. ac decis. 578. 589. & 590. in recoll. à Farin. & decis. 634. & 788. & 800. n. 5. Mantic. decis. 234. n. 1.

† *Plenior & exactior probatio, &c.*] Vide Caual. in decis. 11. n 29. p. 3. Farin. in decis. nouiss. 590.

† *Etiam continuata, &c.*] Vide Ricci decis. 147. suæ praxis fori Eccles. n. 32. Rota nouiss. decis. 800. in recoll. à Farin.

* *Quinquaginta annorum spatio, &c.*] Vide latè tradita per Aloys. Ricc. in decis. 146. ex n. 24. suæ prax. fori eccles. & Rotam nouiss. decis 788. in recoll. à Farin.

λ *Exceptis patronatus, &c.*] Vide Guttier. pract. lib. 3. quæst. 13. n. 72. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. Gloss. 24. num. 160. & vide quid Gloss. 18. n. 97. cum seqq. * Azeued. in lib 5. tit. 6. nouæ recop. n. 1. & in l. 1 n. 4.

μ *Aliósque sublimes ac supremos principes.*] Qui sunt isti magnates, vide Gonzal. ad reg. 7. Cancel. Gloss. 18. num. 66. cum seqq. & Gl. 24. à n 160.

Digitized by Google

, *Et irrita, &c*] Vide Gonzal. ad reg. 8 Cancel. Gloss. fin. num. 47. & 48.

† *Ad hæc liceat Episcopo, &c.*] Vide Supra sess. 14. de reform. c. 13 & sess. 24. de refor. c. 18. & tradita à Caual. d. decis. 111 n. 1. p. 3.

ξ *Patroni autem beneficiorum.*] Vide Spin. in Speculo Testam. Gloss. 4 princ. n. 91.

* *Nulla ne causa vel occasione se ingerant, &c.*] Vide Aloys. Ricc. decis. 165. tit. de iure patron. in prax. fori Eccles. n. 84. & 85.

† *Per viam unionis, &c*] Ricc. in d. prax. Curiæ Eccles. decis. 492. num. 5.

* *Quæ verò à 40. annis citra, &c.*]Vide Gabriel cons. 195. Ricc. decis. 167. num. 94. suæ praxis fori Eccles.

CAPVT X.

Præter Ordinarios locorum quædam personæ qualificatæ designentur à Capitulis, coram quibus ac eorum substitutis causa Ecclesiæ spirituales breuiter terminentur.

QVoniam ob malitiosam petentium suggestionem, & quandoque ob locorum longinquitatem, personarum notitia, quibus causæ mandantur, vsque adeò haberi non potest; hincque interdum iudicibus, non vndequaque idoneis, causæ in partibus delegantur, statuit sancta Synodus, in singulis Conciliis prouincialibus aut diœcesanis aliquot personas, quæ qualitates habeant, *a* iuxta Constitutionem Bonifacij VIII. quæ incipit, Statutũ, & 1 alioquin id id aptas designari, vt præter Ordinarios locorum iis etiam posthac causę Ecclesiasticę ac spirituales, & ad forum Ecclesiasticum pertinentes in partibus delegandæ cõmittatur. Et, si aliquem interim 2 ex designatis mori contigerit, 3 substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum, vsque ad futuram prouincialem aut diœcesanam Synodum: ita vt habeat quæque diœcesis quatuor saltem aut etiam plures probatas personas, ac vt suprà qualificatas, quibus huiusmodi causæ, à quolibet Legato, vel Nuncio, atque etiam à Sede Apostolica cõmittantur: alioquin post designationem factam, quam statim Episcopi ad summum Romanum Pontificem transmittant, delegationes quæcumque aliorum iudicum, aliis, quàm his factę, surreptitiæ censeantur. Admonet

a c. statutum, de reser. in 6. Vide paulò post.

Digitized by Google

monet dehinc sancta Synodus tam Ordinarios, quàm alios quoscumque iudices, [a] vt terminandis causis quanta fieri poterit breuitate, studeãt: ac litigatorum artibus, seu in litis contestatione, seu alia parte iudicij differenda, modis omnibus, aut termini pręfixione, aut competenti alia ratione occurrant.

[a] Vide Sess. 14. c. 10. c. finem litibus, & c. fin. de dol. & contu. c. 2. de re iud. & c. constitutus, de procur.

DECLARATIONES

1 *Alioquin ad id aptas designari.*] Harum personarum qualificatarum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios spectare, Congregatio respondit. Et si is qui tempore commissionis causarum reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter iudices synodales, commissionem resignauerit, poterit de eadem causa cognoscere, quia sufficit ab initio fuisse capacem Sic fuit dictum die 2. Martij 1587.

Ad id aptas designari.] Quorum nominationem ad Episcopum quidem principaliter, non tamen priuatiuè ad alios spectare Congregatio respondit.

An is qui tempore commissionis reperiebatur constitutus in dignitate, & designatus inter Iudices Synodales, si dignitatem resignauerit, possit de eadem causa cognoscere, vel potiùs qui eam dignitatem obtinuit, vel neuter.

Congregatio censuit die 21. Maij 1587 etiamsi eam resignasset, de eadem causa cognoscere posse, quia sufficit ab initio fuisse capacem.

2 *Ex designatis mori contigerit.*] Habet hic Textus etiam locum in diuturna absentia, quæ æquiparatur morti.

3 *Substituat Ordinarius loci cum consilio Capituli alium in eius locum.*] Congregatio censuit Concilium Capituli requiri pro forma. Ordinarius ergo non poterit illud præterire, attamen non tenebitur illud sequi.

In Sexto, tit. De rescriptis.

STatutum quod circa iudices à Sede Apostolica deputandos nuper edidimus, cùm quædam contenta in eo, quæ pro communi vtilitate credebantur inducta (sicut experientia docuit) tendere dignoscantur ad noxam, sanctione præsenti, quam irrefragabiliter obseruari mandamus, suadente vtilitate in melius duximus reformandum. Sancimus igitur, vt nullis nisi dignitate præditis, aut personarum obtinentibus, seu Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ auctoritate litterarũ Sedis Apostolicæ, vel

Digitized by Google

vel Legatorum eius de cætero committantur; nec audiantur alibi quàm in ciuitatibus vel locis insignibus, vbi possit commodè copia peritorum haberi.

CAPVT XI.

Ecclesiarum bona non elocentur cum præiudicio successorum, quocunque indulto non obstante. Iurisdictiones quoque Ecclesiastica non locentur, & concessa elocari, irritentur, &c.

« &c. MAgnam Ecclesiis perniciem afferre solet, cùm earum bona, γ repræsentata pecunia, in successorum præiudicium aliis locantur. Omnes igitur hę locationes, si anticipatis solutionibus fiant, ∂ nullatenus in præiudicium successorum validę intelligantur; quocunque indulto, aut priuilegio non obstante: nec huiusmodi locationes in Romana Curia vel extra eam confirmentur. 1 Non liceat* etiam iurisdictiones Ecclesiasticas, seu facultates nominandi, aut deputandi Vicarios in spiritualibus, locare; nec conductoribus per se aut alios ea exercere; alitérque concessiones, etiam à Sede Apostolica factę, surreptitię censeantur. Locationes verò rerum Ecclesiasticarum, etiam auctoritate Apostolica confirmatas, sancta Synodus irritas decernit, 2 quas à triginta annis citra, 3 ad longum tempus, seu, vt nonnullis partibus, ad viginti nouem, seu bis viginti nouem annos, vocant, factas; Synodus prouincialis, vel deputandi ab ea, in damnum Ecclesię, & contra Canonicas sanctiones contractas fuisse iudicabunt.

« c. deprecati, 11. q. 2. & c. 2. de precar.

DECLARATIONES

1 *Non liceat etiam.*] Iurisdictionem Ecclesiæ locari prohibetur, quod procedit etiam in quoliber minimo officio Iurisdictionem habente, non obstante quacumque consuetudine contraria.

Iurisdictiones Ecclesiasticas.] Sub iis comprehenduntur etiam Iurisdictiones damnorum datorum.

2 *Quas à 30. annis citra.*] Intelligendum à 30. annis citra, vsque ad confirmationem Concilij.

3 *Ad*

Digitized by Google

3 *Ad longum tempus.*] Dominus proprietatis, & tempus præfixum esset finitum, ita vt deberet confirmare Emphyteusim, continuetur, si electi deputati à Synodo, vel ipsa Synodus Prouincialis, iudicauerint non esse locationem factam in damnum monasterij, ipse autem D. curare, vt quamprimum fiat hoc iudicium

Congregatio Concilij censuit, neque constitutionem Pauli II neque Conc. Trid. decretum derogasse dispositioni c. Terulas 12 q 2.

S.D.N. Papæ Vrbani VIII. nunc sedentis decretum de non alienandis bonis Regularium.

SAcra Congregatio Cardinalium Conc. Trident. interpretum, rerum experimento edocta, quantum religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebrò faciunt Regulares, Apostolicis priuilegiis innixi, ac proinde operæpretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali sanctissimi D.N. iussu Generalibus, & Prouincialibus capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, & quibuscumque aliis Superioribus Regularibus, cuiusuis Ordinis, Congregationis, Societatis, vel instituti, infra fines Europæ existentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium; ac pretiosorum mobilium alienationem, omnéque pactum, per quod ipsorum dominium transfertur, census perpetuos, seu vitalitios, hypothecam, locationem, & conductionem vltra triennium, concessionem in feudum, vel emphyteusim, præterquam iure permissis, fieri perpetuò prohibet atque interdicit, absque ipsius Congregationis Conc. expressa licentia in scriptis, & gratis concedenda, sub pœna priuationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebunt, vocisque actiuæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, quam ipso facto absque alia declaratione incurrant; sublata etiam Generali, & Protectiori illam moderandi, aut relaxandi facultate, pœnis nihilominus Apostolicarum Constitut. & præsertim fel. rec. Pauli II. quæ incipit: *Ambitiosa*, in suo robore permansuris. Alienationes verò, pacta, census, hypothecas, locationes, conductiones, & conductiones, & concessiones quascunque contra huiusmodi prohibitionem faciendas, Sanctitatis Suæ auctoritate, ipso iure nullas atque irritas decernunt: Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis in fauorem quarumcunque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Ioan. Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cuiusuis

Digitized by Google

cuiusuis alterius instituti, etiam necessariò & in indiuiduo exprimendi, Monasteriorum, Conuentuum, Collegiorum, Domorum, ac locorum Regularium quorumcunque; necnon illorum, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis statutis, vel consuetudinibus, etiam immemorabilibus, exemptionibus quoque, indultis, & priuilegiis sub quibuscunque tenoribus, & formis, & cum quibusuis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus & insolitis clausulis, necnon irritantibus Decretis, etiam motu proprio & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet etiam per viam communicationis, seu extensionis, concessis & iteratis vicibus approbatis, & innouatis; etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis eorumque totis tenoribus, ac formis specialis & indiuidua ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quæuis alia expressio habenda, & aliqua alia exquisita forma seruanda esset. tenores huiusmodi præsentibus pro expressis habentes, quibus, quoad ea, quæ præsenti Decreto, ac prohibitioni aduersantur, illis alias in suo robore permansuris, specialiter, & expressè, Sanctitatis Suæ auctoritate derogat; cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ die 7. Septembr. 1624.

Cosmus Card. de Torres.

REMISSIONES.

α Vide P. Rebello de Oblig. iustit. p. 2. lib. 14. q. 5. à n 4. P Valer. Regin. in prax fori pœn. lib 25. c. 43. n 539. * Vide etiam Valasc de iure emphyt q 10. n. 5. Gigant. de pension q. 88 Azeued. in l. 33. tit. 3. lib. 1. & in l. 1. tit. 5. eod. lib. 1. nouæ recop. n 4. Vinc. Grilenz consi 21. Alex. Trantacinq. var resol. lib. 3. tit. de locat. & conduct. resol. 3. n. 7.

β Vtrùm valida sit per priores saltem tres annos locatio, de rebus Ecclesiæ vltra triennium facta in Lusitania, & vbi Extrauagans Paulina recepta est? Affirmat P. Rebello, dict. lib. 14. quæst. 6.

γ *Repræsentata pecunia*] Ante diem solutam intelligit Gutier de Iuram. Confirmat. part. 3. cap. 3. num. 2. vide quid D. Barbos. in l si filiofam. §. vlt. num. 27. ff solut. matrim. Valasc. de iure emphyteut. quæst. 10. num. 5. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo, Alienatio rerum ecclesiast. vers. ad 7. pag 14. nouissimè Calder Pereira de renouat. q. 20. n. 3. & de emptione, cap 26. num. 8.

Digitized by Google

num. 8. vbi etiam an locatio iudicetur vsuraria, si ob repræsentatam solutionem conductor dimidium lucri faciat.

§ *Nullatenus in præiudicium successorum, &c.*] An Prælatus vel beneficiarius succedens in officio vel beneficio teneatur stare locationi per suum prædecessorem factæ? Negant, si Prælatus vel beneficiarius nomine proprio locet reditus suæ dignitatis, vel beneficij in suam vtilitatem, ad tempus iure vel synodali constitutione permissum, ipséque ante tempus locationis expletum decedat, secus pro illo anno cœpto, & quando terræ essent satæ, & fructus pendentes de proximo colligendi, per Glos. receptam in cap. fin. ne Prælati vices suas. Cou. Var. lib. 2. cap. 19. numer. 6. Molin de Primogen lib. 1. cap. 21. à princ. Caroc. de Locato, part. 3. tit. de rebus Ecclesiæ locandis, quæst. 1. cum seqq. Mich. Grass. tom. 2. Commun. opin. lib. 4. tit. 43. numer. 40. pag. 656 & ibi Viu. num. 123. pag. 661. Spin in Speculo testam. Glos. 19. princip. num. 41. Cardoso in praxi iudicum, verbo fructus, num 23. & verbo Locatio, num 6 Stephan Gratian. discept. forens. cap. 37 à num 18. Rip. obseru. 115. Bald. decis. 229. Staril. Pacif. decis. 192. Card. Pute. decis. 176. lib. 2. Aloys. Ricci in collect. decis. p. 4 Collect. 1007. & Collect. 1055 in fine, remissiuè Gutier. de tutel part 2 cap 20. numer. 10. P. Molin. de Iustit. tract 2. disput. 562. vers. Quòd denique, Flamin. de resignat. lib. 1. quæst. 16. num. 46. D. Barbos. d. §. vlt. à num. 17. Mor. in Emporio iuris part. 1. tit. 10. q. 2. numer. 20. P. Valer. Reginald. in praxi fori pœn. lib. 25. cap. 43. numer. 538. cum seqq. ex antiquioribus plures refert Cened. ad Decret. Collect. 76. num. 5. D. Mart. de Iurisd. pag. 4. casu 48. num. 8. & in votis nouiss. decis. voto 180. Cardin. Tusch. verbo Locatio, conclus. 419. Cardin. Mantic. de Tacitis & ambig. conuent. lib. 5. tit. 13. n. 24. Cald. quæst. forens. lib. 2. quæst. 32.

* *Non liceat.*] Vide Greg. Lopez in l. 8. tit. 37. part. 1 Salycet. ad Bern. Diaz. in prax. can. cap. 4 lit. B.

§ *A triginta annis citra.*] Vide Cened. ad Decretal Collect. 192. n. 3. in fine. † Vide Auendan de exequend. mand. lib. 1. c. 4. n. 37. Couar. l. 2. var. resol. c. 16. n. 6. Grilenzon cons. 22. n. 18.

CAPVT XII.

Decimarum solutiones fiant: impedientes fieri excommunicentur, nec absoluantur, nisi plena restitutione secuta. Subueniendum rectè est tenuioribus qui præsunt Ecclesiis.

NOn [a] sunt ferendi, qui variis artibus decimas, Ecclesiis obuenientes, subtrahere moliuntur; aut qui ab

[a] Conc. Matisc. 2. cap. 5. Conc.

Digitized by Google

Ticin. ver. in facris. Exod. 22, 23. Leuit. 27. Num. 18. Tob. 3. Malac. 3. c. decimas, 16. q. 1. cap. decimas, cũ ſeq. 16. q. 7. cap. parochianos, c. ex tranſmiſſa, & c. tua, de decim.

aliis ſoluendas temerè occupant; & in rem ſuam vertunt: cùm decimarum ſolutio debita ſit Deo; & qui eas dare noluerint, aut dantes impediunt, res alienas inuadunt. Præcipit igitur ſancta Synodus omnibus, 1. cuiuſcumque gradus, & conditionis ſint, 2 ad quos decimarum ſolutio ſpectat, vt eas, ad quas de iure tenentur, in poſterum Cathedrali, aut quibuſque aliis Eccleſiis vel perſonis, † quibus legitimè debentur, integrè perſoluant. * a Qui verò eas aut ſubtrahunt, aut impediunt, excommunicentur; nec ab hoc crimine, β niſi plena reſtitutione ſecuta, abſoluantur. Hortatur dehinc omnes & ſingulos pro Chriſtiana charitate, debitóque erga Paſtores ſuos munere, vt de bonis ſibi à Deo collatis, Epiſcopis & Parochis, qui tenuioribus præſunt Eccleſiis, largè ſubuenire ad Dei laudem, atque ad Paſtorum ſuorum, qui pro eis inuigilant, dignitatem tuendam, non grauentur.

a c. omnes decimæ, 16. q. 7. c. peruenit, c. non eſt, c. tua, & c. in quibuſdam, de dec. Cle. 1. eod. tit. 25. Dec. 1596.

DECLARATIONES.

19. Iunij 1597. Congregatio Concilij cenſuit, ſi decimæ ſint impoſitæ rei, quia ab initio fuerunt conceſſæ, vel traditæ eum ea *conditione*, & onere vt ex eis decimæ ſoluantur, tunc ad quoſcunque peruenerint, etiam mendicantes, teneri eas ſoluere; ſi verò debeantur pro adminiſtranda cura animarum, tunc quia Parochi his mendicantibus aliqua Sacramenta non adminiſtrant, mendicantes ad eas non teneri, ſi tamen à ſolutione decimarum Sedis Apoſtolicæ priuilegiis eximantur.

Congregatio Concilij cenſuit, obtinentem Canonicatum in Cathedrali Eccleſia etiam ante factam Ordinum diſtributionem in ea ſaltem ætate oportere eſſe conſtitutum, vt intra annum ad Subdiaconatum poſſit promoueri.

Qui ex antiqua conſuetudine non ſoluebat decimas, ex hoc decreto ad eas ſoluendas cogi non poteſt.

REMISSIONES.

a Vide Fr. Ioan de la Cruz de ſtatu Relig. lib. 2. cap. 19. dub. 4. per totum. * Vide etiam Couar. lib. 1. var. c. 17. Bolognet. concil. 19. à num. 1. Treuiſan. deciſ. 29. lib. 1. Guttier. in quæſt. can. c. 21. lib. 2. & Azeued. in l. 1. n. 4 & 5 tit. 4. lib. 1. nouæ recopil.

† *Vel perſonis*, &c.] Vide Treuiſan. deciſ. 15. lib. 1. Bobadillam in lib. 2. politic. c. 18. n. 146. vbi aliòs refert.

β *Integrè perſoluunt*, &c.] Vt in c. omnis 16. quæſt. 7. & in cap. peruenit,

Digitized by Google

peruenit,& in c. non est,& in cap. tua.&in cap.in quibusdam,de decim.& in Clem.1.eod.tit,Camil. Borrel cons 20. n.33 60. & per totum.

β *Nisi plena restitutione.*] Vide nouissimè P.Sanch. in præcepta Decal.lib.2.c 20.num.19.

CAPVT XIII.

Quarta funeralium soluatur omnino loco cui hactenus solita est pendi,non obstantibus quibuscumque.

« DEcernit a sancta Synodus, quibuscumquè in locis, iam 1 β ante annos quadraginta, Quarta, quæ funeralium dicitur, Cathedrali aut Parochiali Ecclesiæ 2 solita esset persolui, 3 ac postea fuerit ex quocunqne priuilegio, aliis monasteriis, hospitalibus, aut quibuscumque locis piis concessa, eadem posthac integro iure & eadem portione, quæ anteà solebat; Cathedrali seu Parochiali Ecclesiæ persoluatur : non obstantibus concessionibus,gratiis, priuilegiis, etiam Mari magno nuncupatis, aut aliis quibuscumque.

« De sepul. extra, in 6. & in Clem.

DECLARATIONES.

1 *Iam ante 40 annos.*] Non comprehenduntur monasteria ædificata à 40 annis citra,aut quæ in dies ædificantur,præsuppositò quod huiusmodi monasteria sunt eius religionis, cui à Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralium non teneatur Episcopo soluere.

A dispositione igitur Conc.Trid.in hoc c. non sumitur argumẽtum quod à monasteriis ædificatis ab annis 40 citra,non persoluatur quarta funeralium Episcopo,nisi monasteria per Sedem Apostolicam ad solutionem huiusmodi quartæ partis funeralium non teneantar. Item Monasterium fratrum Minorum S. Francisci de Obseruantia à 30.annis fabricari cœptum,post hoc decretum non debet soluere quartam funeralium Cathedrali, prout Congregatio censuit, huiusmodi Monasteria non comprehendi vel teneri qaartam funeralium persoluere Episcopo, præsertim præsuppositò priuilegio quod Iulius III. concessit religioni fratrum Minorum S Francisci.

Congregatio sæpius respondit,Decreto Concilij c.13.Sess 25. non comprehendi Monasteria ædificata à 40.annis citra,vel quæ in dies ædificantur,præsuppositò,quod sint eius Religionis,cui à

Rossanẽsis 21. Septemb. 1591.

Digitized by Google

Sede Apostolica indultum sit, vt quartam funeralium non teneatur soluere Episcopo.

3. Martij 1594. Congregatio Concilij censuit, Concilium Tridentinum *c.13. Sess.15. de Reform.* non sustulisse priuilegium, supra 40. annos, ante Concilium certis Religionibus concessum ad percipiendum quartam funeralium.

Cathedrali.] Non potest Episcopus applicare fabricæ Ecclesiæ suæ census & libellos, quos rectores Ecclesiæ possident, nec prohibere, quin dicti rectores accipiant sponte oblata hæredibus defunctorum.

Congregatio censuit onus probandi professionem solutionis quartæ funeralium, ante quadraginta annos ipsius Cathedralis Episcopo incumbere.

2 *Solita esset persolui.*] Regularibus qui sunt in quasi possessione non soluēdi quartam Episcopo seu Parocho, non incumbit onus probandi ante 40 annos non solui solitam ab eorum monasteriis. sed onus probandi Regulares ante 40 annos esse solitos soluere spectat ad præcedentes Episcopos seu Parochos.

3 *Ac pœna fuerit ex quocunque priuilegio.*] Idem si ante 40. annos, dummodo non sit priuilegium in vsu.

In priuilegiis quæ S.D N. mendicantibus concessit, ea mens fuit, vt Parochi inuitentur, quartæ funeralium ante 40. annos cum Cathedrali Episcopo incumbere. Non potest autem Episcopus applicare fabricæ suæ Ecclesiæ census, quos Rectores Ecclesiarum possident, ned prohibere quin dicti Rectores Ecclesiarum possident, nec prohibere quin dicti Rectores accipiant sponte oblata ab hæredibus defunctorum.

REMISSIONES.

α Vide Petr. de Perus. in tract. de Canonica Paroch. Bertachin. de Episcop part. 3. lib. 4. num. 40. Petr. Gregor. Syntagm lib 2. cap 25. num. 10 Chopin. de sacra polit tit. 7. num. 13. & 14. Gutier de Iuram consil part. 2 c. 4. num. 2. Card. Tusc. tom 6. verbo Quarta, concl 21 Fr. Emman q. Regul. tom. 1. q. 39. art. 2. Latè Fr. Fr. Ioan de la Cruz de statu Relig lib. 2 cap. 13. dub. 5. * & Farinac. in declar. Card.

β *Ante annos quadraginta.*] Sacra Card Congreg censuit, non comprehendi in dictis verbis Concil. Monasteria ædificata à quadraginta annis citra, vel quæ in dies ædificantur, &c refert Fr. Io de la Cruz, d dub. 5. concl. 2 in fine. † Vide decis. 91. Congregationis Card. in recollectis à Farinac.

CAPVT

Digitized by Google

CAPVT XIV.

Datur salutaris ac expeditus modus procedendi contra pestem faculentam ac luculentam clericorum concubinariorum per ipsos Episcopos, siue illi Clerici sint in beneficio, siue non.

QVàm turpe, ac Clericorum nomine, qui se diuino cultui addixerunt, sit indignum, in impudicitiæ sordibus immundóque concubinatu versari, satis res ipsa communi fidelium omnium offensione, summóque Clericalis militię dedecore, testatur. *a* Vt igitur ad eam, quam decet continentiam, ac vitę integritatem ministri Ecclesiæ reuocentur; populúsque hinc eos magis discat reuereri, quos illos vita honestiores cognouerit, prohibet sancta Synodua quibuscumque Clericis, ne concubinas, aut alias mulieres, de quibus possit haberi suspicio, in domo *β* vel extra detinere, aut cum iis vllam consuetudinem habere audeant; *γ* alioquin pœnis 2 à sacris Canonibus vel statutis Ecclesiarum impositis, puniantur. 2 Quòd si à Superioribus moniti, † 3 ab iis se non abstinuerint; *δ* tertia parte fructuum, obuentionum, ac prouentuum beneficiorum suorum quorumcunque, & pensionum ipso facto sint priuati, quę fabricæ Ecclesię, aut alteri pio loco arbitrio Episcopi applicetur. Sin verò in delicto eodem, cum eadem vel alia fœmina perseuerantes, secundę monitioni adhuc non paruerint, non tantùm fructus omnes, ac prouentus suorum beneficiorum, & pensiones, eo ipso amittant, qui prędictis locis applicentur; sed etiam à beneficiorum ipsorum administratione, quoad Ordinarius, etiam vti Sedes Apostolicę delegatus, arbitrabitur, suspendátur, & si ita suspensi nihilominus eas non expellant, aut cum iis etiam versentur, tunc beneficiis, portionibus, * ac officiis & pensionibus quibuscumque Ecclesiasticis perpetuò priuentur atque inhabiles ac indigni quibuscumque honoribus, dignitatibus, beneficiis, ac officiis in posterum reddantur, donec post manifestam vitę emendationem ab eorum Superioribus cum iis ex causa visum fuerit dispensandum. Sed, si postquam eas semel dimiserint, intermissum cōsortiū repetere,

a Sup. Sess. 24. cap. 8. de Ref Cōc. Cart. 3. cap. 18. Conc. Nicæ. c. 3. Cōc. Matisc. 1. c 1. Conc. Arel. 2. c. 3. Conc. Tolet. 2. c. 3. Cōc. Brac. 1. cap. 15. Concil. Turo. 2. c. 10. 11. & 12. Conc. Mogunt. c. 49. c interdixit 32 dist. c. cū omnib. c. volumus, & c. fœminas, 8 dist. c. cū mult. seq. de cohab. Cler & mulier.

Digitized by Google

aut alias huiusmodi scandalosas mulieres sibi adiungere ausi fuerint præter prædictas pœnas *a* excommunicationis gladio plectantur. Nec quęuis appellatio, aut exemptio, † prędictam executionem impediat aut suspendat: supradictorúmque omniú cogitatio, 6 nõ ad Archidiaconos*, nec Decanos, aut alios inferiores, sed ad Episcopos ipsos pertineat: qui sine strepitu, & figura iudicij, † & sola facti veritate inspecta procedere possint. 7 clerici verò beneficia Ecclesiastica, aut pẽsiones non habẽtes, iuxta *b* delicti & contumaciæ persęuerentiã & qualitatẽ ab ipso Episcopo carceris pœna, suspẽsione ab Ordine, ac inhabilitate ad beneficia obtinenda, aliisve modis, iuxta sacros Canones, puniantur. ‖ Episcopi quoque, quod absit, si ab huiusmodi crimine non abstinuerint; & à Synodo prouinciali admoniti, se non emendauerint, ‡ ipso facto sint suspensi: & si persęuerent, etiam ad Sanctissimũ Romanum Pontificem ab eadem Synodo deferantur, qui pro qualitate culpæ etiam per priuationem, si opus erit, in eos animaduertat.

ec.2.cum seq. de cohab. Cler.& mul. c.fi concubinæ, de sent. excomm. Conc. Aurel.3. c.4.

b Sup.c.& in aliis locis sup. Conc.Tolet. 4. c. 41. Vide 8. Tolet. c.6.

c. cap. quorundã 34. dist. Conc.stu. Aurelian. 5.c.3.

DECLARATIONES.

Hoc decretum de concubinatu & aliis impudicitiæ sordibus Clericorum non procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus.

1 *A sacris Canonibus.*] Patroni possunt (si ad eos spectat præsentatio alicuius beneficij, per concubinarium detenti) vel alij laici parochiani pro suo interesse, in quo ab his percipiunt Sacramenta, accusare eos.

Quinimò potest Ordinarius procedere contra ipsos de iure, non expectata forma huius Textus, & vi huius literæ, est enim intolerabile peccatum.

2 *Quod si à superioribus moniti.*] Specialiter monendi sunt, non autem suum generaliter, putà per edictum. Et hæ monitiones ex hoc Decreto non sunt faciendæ tantùm in visitatione, sed & in aliis quoque temporibus fieri debent. At tempus, quod inter vnam & aliam monitionem intercedere debet, arbitrio Episcopi relinquitur.

Poterit Episcopus contra omnes procedere, etiam in carcerando, quando timetur de fuga, iuxta traditam formam in cap. 6 huius Sessionis, idque absque monitione.

Pœna de qua in vers. *quod si à Superioribus moniti*, &c. non habet locum in Clericis, si primò deliquerint, etiamsi dicta generalia

Digitized by Google

neralia Ordinarij præcessorint, sed incurritur vbi Clericus secundo deliquit. Pro primo puniri debet aliis pœnis à sacris canonibus, vel statutis Ecclesiarum impositis; & demum si monitus fuerit, & quidem speciali admonitione secundò delinquat, priuatur tertia parte fructuum, non tamen distributionibus quotidianis, quas ratione Canonicatus, vel dignitatis diuinis interessendo percipit præter fructus præbendæ distinctè; eadem pœna censetur repetita in vers. *Si verò in delicto eodem*, &c. Si autem secundæ monitioni non paruerit, suspendendus est ab administratione beneficiorum, & cum non possit interesse choro, amittit etiam distributiones quotidianas.

3 *Ab iis se non abstinuerint.*] Episcopus procedere potest per denunciationem ex officio, vel alio qui sibi placuerit, modo.

4 *Tertia parte fructuum.*] Si resignatio parochialis verè fuit Romæ expedita, antequam Ordinarius resignantem, titulo ac beneficio dictæ parochialis priuaret, eadem dicta resignatio suum effectum sortiri debet, nec eam potest Ordinarius infringere, nec aliquam Ecclesiæ pensionem imponere. Itaque pœna quæ statuitur in hoc capitulo, non transit ad successorem in beneficio, si concubinarius iure priuatus beneficio illud resignat.

3 *Prædictam executionem impediat*] Prædictam executionem exemptio, aut appellatio ante, vel post diffinitiuam sententiam suspendere non potest.

6 *Non Archidiacones.*] Congregatio censuit, hoc non habere locum in immemorabili.

7 *Clerici verò.*] Si Clerici concubinarij, notorij sunt, etiam hodie ipso iure à diuinis suspensi (prout in vetere iure) sunt.

REMISSIONES.

a Vide Bern. Diaz in pract. c. 79. Clar. § Fornicatio n. 8. vers. Clericus autem concubinarius, Guid. Papæ decis. 558. Hieron. de Monte Var. Iuris, q. 18. n. 48. Humad. l. 32. gl. 5. n. 6. tit. 5. p. 2. & lib. 43. gl. 2. n. 3. tit part. P Perez lib. 23. vers. Quæri tamen potest, tit. 5. lib. 1. Ordin. Matiens. l. 6. gl. 2. à n. 25. tit. 8. lib. 5. nouæ Recop. Menoch. de Arbit. casu 418. Rebuff de concord. tit. de Publicis concub. ver. Prima ergo pœna, Petr. de Bollo in œcon. Eccl. classi. 1 c. 4. à § 5. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verbo Concubinarij § 3. pag. 60. P. Comit. Respons. Moral. lib. 1. q. 57. P. Valer Regin. in praxi fori pœn. l. 30 tract. 3. n. 154 vers. Decimum. Aloys. Ricc. in coll. decis. p. 4. Collect. 857. Th Valasc. to. 1. Alleg. 34. n. 7. optimè Petr. de Ledesm. p. 2. sum. tract 27. c 18. * Vide etiam Salzed. ad Bern. Diaz. in d. c. 79. lit. B. Azened. in l. 1. tit. 19. lib. 8.

Digitized by Google

nouæ recopilat præcipuè n 113. Prosper. Farinac. cons. 80 n. 65. volum. 1. Vincen. Grilenzon in cons. 19. ex n. 12. & 19.

β Vel extra detinere.] Quod procedit in simplici incontinentia absque qualitate concubinatus, resoluunt Nau. Cons 4 sub tit. de Adulter, Sayr. decis. 4. sub eod. titul quem refert Aloys. Ricc. in Collect. decis par 4 Collect. 827. in fine, dicit probabile, sed contrarium probabilius, Petr de Ledesm d c. 18 diffic 3.

γ Aliquin pœnis.] An pecuniariis? Affirmat Aloys. Ricc Curiæ Archiep. Neapol decis. 99.

† Quòd si à superioribus moniti.] Vide Prosp. Farinac. in d. cons. 80 n. 13. 47. 51. 59 & 62. vol. 1.

δ Tertia parte fructuum.] An etiam distributionum quotidianarum? Affirmant Sayr. decis. 7. de verb. signific. quem refert Aloys. Riccius in Collect 857. vers. Amplia 1. Petr. de Ledesm. d. c. 18. diffic. 3.

** Tunc beneficiis portionibus, &c.*] Vide Nicol. Garciam de benefic. p 1. cap 5. § 2. n. 299. & 304.

† Aut exemptis, &c.] Vide Seraphin. decis 960.

**. Non ad Archidiaconos, &c.*] Vide Aloys. Ricc decis. 581.

† Sine strepitu & figura iudicij, &c.] Vide Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon c. 126 lit. C. in fin.

ι. Episcopi quoque.] Vide Pat. Soar. to 5 de Censur. disp. 31. sect 4 ad fin Valer. Regin in praxi fori pœnit. lib. 32. tract. 2. n. 65 vers. Item ex Concilio, Pat. Ægid. de Coninck, de Sacram. & Censur. to 2 disp. 15 suspens. 27.

CAPVT XV.

Contra Clerici filios.

a Conc. 9. Tolet. in c. 10. gratius animaduerti, c. proposuisti, 91. d.

b Ad Alex. 3. p. 19. c. 3. & in Conc. 2. Lat. c. 14. c. 2 & per totū, de fil. presb.

1 VTa paternæ incontinentiæ memoria locis consecratis, quos maximè puritas, sanctitásque decet, 2 a longissimè arceatur; β non liceat γ &c. filiis Clericorum, 3 qui non ex legitimo nati sunt matrimonio, 4 in Ecclesiis, vbi eorum patres 5 ♦ &c. beneficium aliquod Ecclesiasticum 6 habent, aut habuerunt, *7 quodcumque etiam dissimile beneficiū obtinere, 8 b • &c. nec in dictis Ecclesiis 9 quoquo modo ministrare, 10. nec pēsiones super fructibus beneficiorum, quæ parētes eorū obtinēt, vel aliàs obtinuerūt, habere. 11 Quòd si in præsenti pater & filius 12 ♣ in eadem

Ecclesia

Ecclesia beneficia r obtinere 13. reperiantur; 14 o cogatur filius suum beneficium resignare, aut cum alio permutare extra Ecclesiam 15 intra trium mensium spatium: aliàs ipso iure eo priuatus existat, & super iis quæcunque dispensatio surreptitia censeatur. φ Ad hæc, reciprocæ resignationes, si quæ posthæc à parentibus Clericis in fauorem filiorum fient, vt alter alterius beneficium consequatur, in fraudem huius Decreti, & canonicarum sanctionum factę omnino censeantur: nec collationes secutę, vigore huiusmodi resignationum, sed aliarum quarumcumque, quę in fraudem factę fuerint, ipsi Clericorum filiis suffragentur.

DECLARATIONES.

Vt paterna incontinentia.] Hoc decretum iure communi differt in quinque. Primò, quod non solum ratione successionis (prout de iure communi,) sed etiam ob incontinentiæ memoriam inualuit hæc prohibitio. Secundò, quòd ratione talis memoriæ legitimè arceatur quis non solùm immediatè, prout de iure communi, sed etiam mediatè. Tertiò, quòd non solùm prohibetur successio in beneficio eodem, sed & in alio quocumque, etiam dissimili, dummodo sint in eadem Ecclesia. Quartò, quòd non solùm prohibetur filius obtinere beneficium in eadem Ecclesia, in qua Pater obtinet, sed etiam ministrare, cùm iure communi tantum Pater ministrare prohibeatur. Quintò, quòd nec pensiones super fructibus beneficiorum, quos parentes eorum obtinuerunt, vel obtinent, habere poterunt filij.

2 *Longissimè arceatur.*] Hunc Textum sacra Congreg. censuit, procedere non solùm in filio respectu Patris, sed etiam in nepote, respectu aui, propter verbum, *longissimè*, quod excludit omnem personam etiam mediatam, vt dictum est. Vide infrà hoc c. §. *Stante.*

Congregatio Concilij caussa aliàs maturè discussa censuit Nepotem legitimum ex filio illegitimo non comprehendi decreto, c 15. sess. 25. Brachanense 17. Octob. 1592.

3 *Qui non ex legitimo matrimonio nati sunt.*] Filij illegitimi clericorum non prohibentur à Conc. Trid cum patribus habitare.

4 *In Ecclesiis, vbi eorum patres.*] Filij Presbyterorum Decreto Conc. Trid. non prohibentur retinere beneficium legitimè obtentum in eadem Ecclesia, in qua fuit beneficiatus pater eorum, qui ante publicationem eiusdem Concilij è vita migrauit, quia hoc Decreto tantum prohibentur in futurum obtinentes.

1 Illegitimus, cuius pater fuit Rector Ecclesiæ matricis, potest Ecclesiam filialem obtinere dependentem, seu alias illi

Digitized by Google

vnitam, in qua etiam eadem matrix habet quædam iura Parochialia, saluo hoc Decreto, nisi vnio facta sit per viam subiectionis Ecclesiæ matricis. Quod si beneficia sunt vnita æquè principaliter, tunc illegitimi obtinere non possunt: si verò non sunt vnita æquè principaliter, sed accessoriè, tunc possunt, si tamen dictæ Ecclesiæ vnitæ non tenentur ministrare in principali.

Habens Canonicatum in Ecclesia, in qua pater eius similiter Canonicatum obtinuit, non potest in eadem Ecclesia de Canonicatu ad dignitatem ascendere.

Pater, qui est Coadiutor filij in Canonicatu, cedere tenetur omne ius filio, posset tamen sibi aliquem seruare fructum, aut pensionem.

Non sunt tolerandi in Ecclesia, sed expellendi Canonici illegitimè ex presbyteris, & solutis mulieribus nati. Non comprehenditur hoc Decreto is qui literis Apostolicis non expeditis, nec possessione secuta, cessit in fauorem alterius in manibus Pontificis. Secus autem dicendum est de eo qui literas expedijt, & possessionem accepit per procuratorem, quamuis nunquam in Ecclesia ministrasset, nam per prouisionem acquiritur ius in re, & causatur vitium in persona filij per Patris incitulationem. Abbas in c. *transmissa*, n. 6. *de filiis presbyt.*

§ *Beneficium aliquod Ecclesiasticum.*] Concilium Tridentinum non prohibet, quin Pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficia in ea, sed id fiat ab altero causa legati, quod legatum sit Missam celebrantibus.

Ad Episcopum N. scribatur, vt desinat molestiam exhibere presbytero N. illegitimo celebranti Missam ob quoddam legatum in eadem Ecclesia, in qua Pater celebrat ob deuotionem, cum neuter habeat beneficium, quia hic casus non est prohibitus à Concilio.

6 *Habent, vel habuerunt.*] Non dicitur ille habuisse, ad hoc vt comprehendatur sub hoc capitulo, qui prouisus, sed literis non expeditis, & possessione non cessit alteri. *supra hoc c. Non sunt.*

Hæc verba, *habent vel habuerunt*, intelliguntur de futuro, scilicet post publicationem Concilij. Non autem ante Concilium Congregatio censuit, cum comprehendi hoc Decreto, qui per procurationem acquirit ius in re, hæc enim causat vitium in persona filij per patris institutionem. Si verò per solam publicationem Pater obtinuerit beneficium, cùm vel literas non expediuerit, nec possessionem ceperit, secus censuit Congregatio, quia ante literarum confectionem gratia non est perfecta; sed informis.

Præsumpta

Digitized by Google

Præsumpta dispensario, quæ fundatur in Triennali, non habet locum contra hoc Decretum, quia dicta Regula requirit titulum coloratum, *vt latè in c.4.Sess.7.*

7 *Quodcunque etiam dissimile.*] In Ecclesiis quæ dicuntur esse sorores aliarum Ecclesiarum (sicut sunt aliquæ in Hispania) in quarum altera residens præsuponitur residere in vna, & filius in altera.

Cum Patre habente præbendam Theologicam in Ecclesia, in qua eius filius illegitimus Canonicatum detinebat, & cum filio qui suum Canonicatum dimittere tenebatur: ob suarum virtutum merita & testimonium ipsius Episcopi fuit dispensatum, dummodo idem Pater abstineret ab Ecclesia, sed legeret per substitutum ab Episcopo eligendum, cui assignetur aliqua portio arbitrio eiusdem Capituli & Episcopi.

Congregatio Concilij censuit, re mature discussa, patrem legitimum nulla indigere dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium filij, licet filius, quamuis legitimus, dispensatione egeat ad obtinendum immediatè beneficium patris. 12. Decemb. 1594.

8 *Nec in dictis Ecclesiis quoquomodo ministrare.*] Dubitatum fuit, an alius illegitimus laicus, qui in Ecclesia, in qua Pater beneficium habet, non habet portionem, sed vt Cantor musicæ tantummodo in Ecclesia cantat, prohibeatur cantare peristum textum? Congregatio die Decembr. 1574. censuit affirmatiuè, quia Concilium dicit, *quoquomodo ministrare*, eadem enim ratio est, siue ministret in officio, siue in beneficio. *Infrà hoc c.§. Quoquomodo.*

Filius Clerici hoc decreto non prohibetur, quo minus tanquam Capellanus amouibilis deseruire possit atque obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius Pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium Ecclesiasticum, licèt pro Capellano amouibili inseruierit in eadem Ecclesia.

In ciuitate Leodiensi, vbi sunt plures Collegiatæ, Decani & Canonici vigore cuiusdam statuti accedunt per certas processiones in certis festis diebus anni ad Cathedralem, & ibi canunt vnum versiculum, seu Collectam, hoc stante, fuit pluries dubitatum, an valeat electio facta de de filio illegitimo ad Decanatum vnius illarum Ecclesiarum Collegiatarum, cùm prædicta teneatur præstare in Cathedrali, in qua Pater eius Canonicus fuit? Congregatio censuit, filium prædictum illegitimum, incapacem esse huius Decanatus, quia quoquomodo in seruire dictæ Ecclesiæ videtur.

9 *Quoquomodo ministrare.*] Non solùm filius potest retinere beneficia in ea Ecclesia, in qua pater obtinuit, sed nec canere

Digitized by Google

canere in eadem Ecclesia, tanquam Musicus simplex. *Supra hoc c. §. Nec in dictis.*

10 *Nec pensiones.*] Idem decretum locum non habet in iis Filiis presbyterorum, qui pensionem super beneficio à Patre obtento ante Concil. Trident & illius confirmationem obtinuerunt.

Cum filio obtinente pensionem in Ecclesia N. in qua Pater habuit Canonicatum, quem resignauit, fuit dispensatum.

Filius illegitimus presbyteri dimidium beneficium habens in illa Ecclesia, in qua Pater eius olim beneficium habuit, non potest ascendere in integram portionem.

Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater eius absque legitimo titulo, & minus pacificè aliquandiu possedit, die 4. Septembr. 1586.

11 *Quod si in præsenti*] In petitione presbyteri N. de resignatione Canonicatus nepoti coadiutori, quæ ideo fit, vt eius filius possit obtinere eum quem habet in eadem Ecclesia Canonicatum, visum est dandum spatium sex mensium filio ad permutandum; ita tamen, vt interim ab Ecclesia omnino obsistineat.

Illegitimo N habenti beneficium patrimoniale, quod permutari non potest in Ecclesia, in qua idem pater habet, sed non seruit, vtpote iacens in lecto paralyticus, concessum est, vt retineat, quia non potest permutare

2. Mart. 1598. Congregatio Concilij censuit, Decretum c. 15. sess. 25. minimè prohibere, vt nepos illegitimus ex filio illegitimo beneficium, quod auus habuit, obtinere non possit.

Spurij petentes in posterum pro transitu ad honorem, afferant testimonium, & Episcopi commendationem, & maioris partis sui capituli.

Postulantibus, dum viuit alter, vel pater, vel filius, vt alteruter possit ire ad aliam Ecclesiam, & altero mortuo, de consensu Episcopi & Capituli liceat alij ad primam Ecclesiam redire, concessum est.

Stante supradicta declaratione, vid. quod Consilium non comprehendat nepotem legitimum ex filio, seu filia illegitima respectu beneficij, quod auus obtinuit, dubitatum est, an etiam procedat viuente ipso auo, adeò vt nepos ex filia illegitima, siue illa viuat, siue non, possit obtinere pensionem super beneficio parochiali, quod auus possidet? Congregatio die 13. Maij, 1686. censuit affirmatiuè, vt arceatur memoria prioris incontinentiæ, licet quidam Illustrissimi dicerent contrariam opinionem esse de iure veriorem, ex sententia Rotæ.

Cardinali N. dubitanti an nothi parochias obtinere possint, visum est respondendum Conc. Trid. de hoc non esse loquutum.

12 *In*

Digitized by Google

12. *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Idem esset, si vnum tantùm, sed esset in persona patris & filij cum alternatiua residentia. Dicitur & aliud obtinere resignatarius cum reseruatione tituli & denominationis; necnon fructuum pro resignante, perinde ac si resignasset. Vnde resignatarius censetur priuatus titulo, si post publicationē Concilij intra tempus hîc præscritū non resignauit; si tamen eius viueret beneficiatus, in Ecclesia verè beneficiatus est, licet reseruatis fructibus, vt suprà; secus verò si eius pater in eadem Ecclesia beneficiatus ante prædictam publicationem Concilij fuisset mortuus. Tunc enim euenientè morte resignantis, illud beneficium plenè possidere potest, fructúsque inde percipere pleno iure, & tuta conscientia tanquam ante Concilium acquisitos.

13. *Referiantur.*] Etiamsi esset factus coadiutor, teneretur intra sex menses à die mortis patris resignare.

13. *Cogatur filius suum beneficium resignare.*] Si fieret locus regressui, & qui regressum habet, nollet consentire; oblata prius resignatione cum honesta pensione, & non acceptata, admittitur resignatio, & regressus suspenditur vsque ad cessum, vel decessum resignatarij.

Filius omnino cogendus resignare beneficium, quod obtinet in illa Ecclesia, in qua Pater obtinuit, quia filius repræsentat incontinentiam paternam. Hoc tamen moderatum quandoque fuit de consensu Ordinatiorum, si pater resignasset sua sponte suum beneficium.

Congregatio Concilij censuit, Decretum Concilij cap. 15. Sess. 25. de Reform. disponere tantum circa reciprocas resignationes post ipsum Concilium in fauorem filiorum faciendas. Calag. Iul. 155

15 *Intra trium mensium spatium.*] Filij intra trium mensium spatium resignare debent sua beneficia; quod adeò verum est, vt si post dictos tres menses non resignauerint, nihil eis prosit hoc decretum.

REMISSIONES.

α *Longissimè arceatur.*] Si per triginta annos alius mediatè successerit, quòd videtur filium posse in eo succedere, docet Gonzal. ad reg 8. Cancel. gl. 5. n. 33. * Vide etiam Nauar. cons. 17. & 18. tit. de constitution. Salzed. ad Bern. Diaz in prax. canon. c. 49. lit. A.

β *Non liceat.*] An liceat illa beneficia, quæ pater ante hanc Constitutionem dimisit, obtinere? Affirmat & resolutum fuisse refert Farin dec 81. † An filius, qui mortuo patre ante Concilium, in

Digitized by Google

in ea Ecclesia in qua pater fuerat beneficiatus, habet beneficium legitimè obtentum, possit illud retinere? Affirmat Grilenzon. consil. 61. per tot. & consil. 69. num. 1. & 2. vbi insuper testatur, quòd si Ecclesia collegiata, in qua pater fuerat beneficiatus, post illius mortem erigeretur in Cathedralem, rectè quidem eius filius habere possit beneficium in tali Ecclesia mutata.

γ *Filiis clericorum, qui non ex legitimo nati sunt matrimonio.*] Quòd filius natus ex legitimo matrimonio potest obtinere beneficium patris, resoluunt Fr Emman. in sum tom. 1. c. 29. n. 4. vers. 1. *Lo primero*, Veg p. 1. c 36. casu 18. vers. *Lo quarto*. Garsi. de benefic. p. 7. c. 3. n. 18.

δ An prohibitio hæc procedat in filiis naturalibus procreatis ante clericatum? Affirmat Bald. decis. 29.

ε An procedat in illegitimo Religioso? Negat Sayr decis. 4. sub tit. de filiis presbyter.

ζ An habeat locum in nepotibus legitimis filiorum ex filio illegitimo, respectu beneficij aui? Affirmat Rebuff. Roias, & Mier. quos refert Garsi. d c. 3. n. 21. Salzed. in pract. c. 48. lit. A. P. Leff. de Iust. lib. 2. c. 34. n. 91. Negant Nauar. consil. 9. n. 9 sub tit de filiis presbyter. Spin. in Speculo Testam. gl. 3. à n. 23. Sayr. de Cons. lib. 6. c. 10. n. 46. & decis. 9. de filiis presbyt. Bald. decis. 21. P. Azor inst. Moral p. 2. lib. 6. cap. 4. q 17. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 397. n. 6.

η An è conuerso prohibeatur pater succedere in beneficio filij? negant Rebuff. in praxi tit. de Dispensat. super defectu natalium, n. 29. Fr. Emman. d. c. 29. n 4. in fine, Quintanad. Ecclesiast. lib. 2. n. 95. Nicol. Garsi. d c. 3. n 28.

θ *Beneficium aliquod habent.*] Quòd pater clericus habens facultatem transferendi pensionem, potest illam transferre in filium illegitimum, resoluunt Gig. de Pensionib q. 86. num. 5. Flam. de Resign. lib. 6. quæst. 4. numer. 21. & 22. Gonzal. ad reg. 8 Canc. gl §. 5. n. 22. & 23. P. Azor Inst. Mor. pag. 2. lib. 8. cap. 8. quæs. 7. Nicol. Garsi. d. c. 3. n. 34. Steph. Grat. discept. forens. cap. 397. n. 1. & 7. Aloys. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1367. in fine.

ι Clericum non prohiberi obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus ad aliquod beneficium intitulatum, licèt pro Capellano inseruierit in eadem Ecclesia, resoluunt Nicol. Garsi. de Benef p 7. c. 3. num. 72. Steph. Gratian discept. forens. c. 397. numer. 24. cum seq. Nec prohiberi obtinere Canonicatum, qui erat portio tempore quo pater illum obtinebat, refert Achill. de Gras. decis. 1. de filiis presbyt.

Digitized by Google

presbyt. Nec prohiberi succedere in Capellania, quæ fundari solet, maximè in Hispania, absque aliqua Episcopi, vel alterius superioris auctoritate, vt in illis succedant clerici de parentela, asserit Gonzal. d gl. 3 n 33 & seq.

Aut habuerunt. Vide tradita per Vincent Grilenzon. consil. 69 ac etiam in consil. 7. n. 13. & 14.

Decisiones Illustriss. Cardin. adductæ per Garsiam in locis infrà citatis.

¶ PRima. Congregatio Concilij censuit, Canonicum illegitimum, cuius pater possessionem alterius Canonicatus in eadem Ecclesia apprehendit, licèt in dicta Eccles non ministrauerit, nec aliquid perceperit ex fructibus ipsius Canonicatus, comprehensum esse decreto Conc. sess. 25. cap. 15. Illum verò cuius pater sola Romani Pontif. signatura sibi obtinuit conferti Canonicarum eiusdem Ecclesiæ, sed neque litteras Apost. expediuit, neque vnquam habuit possessionem, non comprehendi, refert Garsi. de benef. p. 7. c. 3. n. 55.

λ Secunda. Non dicitur habuisse, ad hoc vt comprehendatur sub hoc c. ille, qui fuit prouisus, & literis non expeditis, & possessione non habita, cessit alteri. refert Garsi. d c. 3. n. 56.

μ Tertia. Filius presbyteri illegitimus non potest obtinere beneficium, quod olim pater suus absque legitimo titulo, & minùs pacificè possedit. refert Garsi. d. 53. n. 59.

ν Quarta. An illegitimus obtinere possit Ecclesiam filialem, quando eius pater obtineret matricem? Fuit dictum posse, quando obtinentes filiales non tenerentur ministrare in matrice. refert Garsi. d.c 3 n 63. vbi etiam dicit procedere quoad Ecclesias filiales, quæ sunt beneficia de per se, & distincta à matricibus, & num. 65. resoluit quòd si vnio facta sit accessoriè, & pater habuit, seu habet Ecclesiam, seu beneficium principale, filius potest obtinere vnitam tanquam Vicarius perpetuus, seu tanquam Vicarius temporalis.

ξ Quinta Item fuit quæsitum, an filius illegitimus per Concil. hoc cap. excludatur, ne possit obtinere beneficium in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? Congregatio respondit excludi. & refert Garsi. d. cap. 3. n. 66.

ο *Nec in dictis Ecclesiis quoquo modo.*] Neque Missam ibi celebrare, aut Epistolam canere, neque Sacristæ, aut Cantoris officio fungi posse resoluunt Nau. consil. 1. q. 19. sub tit. de Constitut. Sayr. decis. 1. sub eod. tit. quem refert Aloys. Ricc. in collect. decis.

Digitized by Google

decis. part 4. collect. 1367. vers. Tu amplia, Steph. Grat disceps. forens. c. 397. n. 26. cum seqq. vbi n. 28. testatur, quod nec etiam Antiphonam in ea canere ratione oneris beneficij alterius Ecclesiæ annexi, de quo etiam Aloys. Ricc. Curiæ Archiep. Neap. decis. 3.

w Sacra Card. Congr. ita censuit: Concil. Trid. non prohibet, quin pater & filius possint celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant beneficium in ea; sed id fiat ab altero deuotionis gratia, ab altero causa legati, quod relictum sit Missam celebrantibus refert Nico. Garsi. d. c. 3. n. 73.

x Item censuit filios illegitimos clericorum non prohiberi à Concil. Trident. cum patribus habitare, refert Garsi. d. cap. 3. num. 74.

y *In eadem Ecclesia beneficia obtinere.*] Sacra Card. Congreg. ita censuit. Idem esset, si vnum tantùm, sed esset in persona patris & filij cum alternatiua residentia, quo casu fuit decretum, quòd pater in totum cederet filio totum ius, quod haberet, reseruata sibi pensione, & perpetuò abstineret à seruitio.

z *Obtinere.*] An collatio ei facta sit ipso iure nulla? Affirmat Sayr. decis. 1. de Constitut.

v *Cogatur filius, &c.*] Vide Flamin. de Resign. lib. 3. quæst. 18. num. 38.

φ *Ad hæc reciproca, &c.*] Vide Nau. cons. 5 de Renun. Fr. Emman. in sum. p. 1. c. 56. n. 5, & faciunt quæ scribit Flamin. de Resign. lib. 14. quæst. 9.

CAPVT XVI.

Beneficia habentia annexam curam animarum non conuertantur in simplicia. Vicario, in quem translata fuerit cura animarum, assignetur congrua portio, & reapplicetur animarum cura cum titulis.

STatuit sancta Synodus, vt Ecclesiastica beneficia secularia, quocumque nomine appellentur, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione, aut aliter quomodocumque retinent, illa deinceps in simplex beneficium, etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione, non conuertantur: non obstantibus quibuscumque gratijs, quæ suum plenarium effectum non sunt consecutæ. In iis verò, in

Digitized by Google

iu quibus contra eorum institutionem, seu fundationem cura animarum in Vicarium perpetuum translata est, etiam in hoc statu ab immemorabili tempore, reperiantur, si congrua portio fructuum Vicario, quocumque nomine is appelletur, non fuerit assignata, ea quamprimum, & ad minus intra annum à fine præsentis Concilij, arbitrio Ordinarij, *a* iuxta formam Decreti sub fel. rec. Paulo III. assignetur. Quod si id commodè fieri non possit, aut intra dictum terminum factum non erit: cùm primùm per cessum vel decessum Vicarij, seu Rectoris, aut quomodolibet alterum eorum vacauerit, beneficium curam animarum recipiat, ac Vicariæ nomen cesset, 3 & in antiquum statum restituatur.

a Sup. Sess. 7. de ref. c. 7.

DECLARATIO.

Congrua portione.] Congrua portio fuit declarata esse 24 aureorum singulis annis

REMISSIO.

a Quomodocumque retinent.] Vide Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verbo Vnio, §. 3 pag. 348 † Vide etiam Flamin. Pariſ. de resignat benefic. lib. 3 q. 13. Hier Cæuallos in suis pract. quæst comment. q. 281. Ricc. in sua prax. Curiæ Neapol. decis. 492. num. 5. Garci de benefic. p. 12. c 2. num. 87.

b Vide Conc. Agat. c. 23. nec Episc. posteriorem sinit prioti præponi, & c 3. Braccar. c. 14. c. quanto, de off. ord & supra sess. 24. de reg. c. 4. *c* Supr. cap 6. c. Valentinian. 63. dist. 6. Episcopus in Ecclesiis 95. dist. c. quis dubitet, c. duo sunt, cũ seqq. 96. dist. & c solitæ, de mai & obed. 22. Augusti 1590.

CAPVT XVII.

Episcopi vbique viuant tanquam Patres & Pastores secundùm gradus sui decorum, nullibi autem indignè se demittant.

NOn potest sancta Synodus non grauiter dolere audiens Episcopos aliquos, sui status *b* oblitos, Pontificiam dignitatem non leuiter dehonestare; qui cum Regum ministris, Regulis, & Baronibus in Ecclesia, & extra indecenti quadam demissione se gerunt, & veluti inferiores ministri altaris, nimis indignè nou solùm loco cedunt, sed etiam personaliter illis inseruiunt. Quare hęc, & similia detestata sancta Synodus, sacros Canones omnes, Conciliáque generalia, * *c* atque alias Apostolicas sanctiones ad dignitatis Episcopalis decorum, & grauitatem pertinentes reuouando, præcipit, vt ab huiusmodi in posterum Episcopi

Digitized by Google

se abstineant ; mandans eisdem , vt tam in Ecclesia, quàm foris suum gradum & ordinem præ oculis habentes, vbique se Patres & Pastores esse meminerint , reliquis verò tam Principibus , quàm cæteris omnibus ; vt eos paterno honore, ac debita reuerentia prosequantur.

DECLARATIO.

Congregatio Concilij censuit, decretum cap. 17. qui v. non obtinent dignitates Sess 25. præseruare nedum dignitates, quæ habent administrationem cum iurisdictione , sed etiam illas dignitates, quæ pro talibus habentur in Ecclesia, quam sententiam Sanctissimus ad se relatam approbauit.

REMISSIO.

* *Conciliá, & generalia, &c.*] Vide suprà hac ead. sess cap. 6. & textum in cap. Valentinianus 63. dist. & in cap. Episcopus in Ecclesiis 95. dist. in c duo sunt. & in cap quis dubitat cum seq. 96. dist. & in cap. solitæ, de maiorit. & obedient.

CAPVT XVIII.

Canones exactè seruentur ab omnibus indistinctè : si quando in eis dispensandum, id validè, maturè, & gratis fiat, alioquin dispensatio sit surreptitia.

SIcut publicè expedit, legis vincula quandoque relaxare, vt pleniùs euenientibus casibus , & necessitatibus pro communi vtilitate satisfiat : sic frequentius legem soluere, exemplóque potius , quàm certo personarum , rerumque delectu petentibus indulgere, nil aliud est, quàm vnicuique ad leges transgrediendas adire. *a* Quapropter sciant vniuersi , sacratissimos Canones exactè ab omnibus, & quoad eius fieri poterit iudistinctè obseruandos. Quod si *a* vrgens, iustáque ratio, & maior quandoque vtilitas postulauerint, cum aliquibus dispensandum esse , *b* id & causa cognita, ac summa maturitate, atque gratis, à quibuscumque , ad quos dispensatio pertinebit, erit præstandum : alitérque facta dispensatio surreptitia censeatur.

a cap. si Romanor. 19. dist. c. si quis omnem. 1. q. 7. c. 1. de constit.

b c. 1 de voto.

REMISSIONES.

a Vrgens iustáque.] Addispensationē debere cum legitima auctoritate concurrere rationabilē causam iuxta viri boni arbitrium, resoluunt

Digitized by Google

resoluunt P.Valer Reginald in praxi fori pœnit. lib. 13. c. 19 n. 194. cum seqq Fr. Ioan.de la Cruz de statu Relig.lib 2.c 1.dub.1. β *Causa cognita.*] Vide P.Sanch. de Matrim lib.3.disp.8. n.3.& lib.8.disp.17.num.10.

CAPVT XIX.

Quicunque domini temporales locum ad monomachiam concedentes sint ipso facto excommunicati,& priuati certis priuilegiis ab Ecclesia obtentis. Ipsi quoque duellantes & eorum patrini grauibus pœnis plectantur.

α &c. Detestabilis *a* duellorum vsus fabricante diabolo introductus, vt cruenta corporum mortè, animarum etiam perniciem lucretur, ex Christiano orbe penitus exterminetur. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites,& quocumque alio nomine domini temporales, qui locum ad *b* monomachiam in terris suis ξ inter Christianos concesserint,eo ipso sint excommunicati;ac iurisdictione,& dominio ciuitatis,castri, aut loci in quo,vel apud quem duellum fieri permiserint, quod ab Ecclesia obtinent,priuati intelligantur: &, si feudalia sint, directis dominis statim acquirantur. 1 Qui verò pugnam commiserint,& qui eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiæ pœnam γ incurrant; & vt homicidæ, δ iuxta sacros Canones, puniri debeant.Et si in ipso conflictu decesserint, perpetuò ε careant Ecclesiastica sepultura. Illi etiam,2 qui consilium in causa duelli tam in iure, quàm facto dederint, aut alia quacumque ratione ad id quemquam suaserint,necnon spectatores,excommunicationis,ac perpetuæ maledictionis vinculo teneantur: non obstante quocumque priuilegio,seu praua consuetudine, etiam immemorali.

a cap.1 de torneam.

b de ea & Nicolaus 1. decretorũ suorũ tit. 12.

γ cap.1. de cle pugn. in duel.de torneam per totũ & toto tit. de hom.

DECLARATIONES.

1 *Qui verò pugnam.*] Qui ex condicto & statuto tempore, & in loco consueto commiserit duellum,etiamsi nulli partini sociive ad id vocati fuerint,vel loci securitas habitu, nullæve prouocatoriæ literæ,aut denunciationes chartulæque præcesserint, censuris & pœnis à Concil. Trident.impositis perinde tentur, ac si

Digitized by Google

& consueto abusu singulare certamen iniuissent, iuxta Bullam Gregor XIII. incipientem, *Ad tollendam detestabilem duellorum*, publicatam 9. Decembr. 1582.

2 *Qui consilium.*] Locorum Domini si certamen huiusmodi ex condicto huiusmodi permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, omnésque illud fieri mandantes, instigantes, auxilium, consilium & fauorem dantes: equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia scienter subministrantes, aut ex proposito spectatores, vel socios quouis modo se præbentes, eisdem pœnis subiaceant: etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserunt, impediti pugnam non commiserint, si per ipsos non stetit, quominus illa committeretur. Ita Gregor. XIII. in eadem iam dicta Bulla. Attamen S D. N. Greg. XIII. audita relatione respondit postmodum hoc Decretum in duellis solemnibus, & publicis, non autem in priuatis habere locum. Nouissimè pro hac materia videnda est Bulla S D.N. Clementis VIII. edita Kalend. Septembr. 1592. quæ incipit, *Detestabilis duellorum vsus.*

REMISSIONES.

a Vide Ordin. Regiam Lusitanorum lib. 5 tit. 43. Sylvest. Caietan Armil, & alios Summistas verbo Duellum, Salzed. ad Bern. in pract. cap 100. Azeued lib 10. num. 18. tit. 8 l. 8 nouæ Recop. Nauar. consil. 1. & 2 de purg vulgari, Bañes in 2.2 quæst. 64. art. 7 dub. 3 Menoch. Illustr cap. 49. n 11 cum seqq. Valent. 2. 2. disp. 3 quæst. 17. puncto 1. Farin. in praxi crimin. lib. 4. quæst 119 num 28. & consil 9. lib. 1 Fr. Emman. q Regul. tom. 3. quæst. 61. art. 1. vers. 12. Zerol in praxi Episc. verbo Duellum, Quarant in summa Bullarij cum addit. Prosper. de Augustino verbo Duellum pag. mihi 218. Sayr in Claui Regia, lib 7. cap. 13. num. 11 cum seqq. & de Censur. lib. 3 cap. 31. à n 19. nouissimè Petr. Caball in tract de omni genere homicidij, à num. 76 cum multis seqq. plures ex antiquioribus refert Cened ad Decret collect 117. num. 4. Et ex doctissimis Religiosis Societatis Iesv vide Petr. Henriq in Summ. l. 13. cap. 39. §. 3 P. Paul Comitol. Resp Mor lib. 6. quæst. 13. cum seqq P. Molin. de Iustit tract. 3 disput 17 P Martin. Delr. Disquisit. Magic. lib. 4. cap. 4 quæst. 4. sect. 2. optimè P. Valer. Reginald. in prax. fori pœn. t. lib 21. cap. 7. à numer. 73. nouissimè P. Sanch. in Præcepta Decalogi, lib 2. cap 39. num. 19. cum seqq. * Vide etiam Castil à Bobadilla in lib. 2. suæ Politicæ cap. 14. ex numer. 39. Io. Ramirez de confirmatione Ordinis Diui Iacobi,

cap

cap. 13 ex num. 25. Ricci in sua prax var resolutio. cap. 170. Doctor Vincentius Blasio tom 1. histor Ecclesiast & secular Regni Aragon lib 3 cap. 1. fol. 253. Stephan. Gratian. disceptat. forens. tom. 3. disceptat. 410.

β Constitutionem Clem. VIII incip illius vices, quam edidit anno Domini 1591. renouare Bullam quandam de hac re editam à Pio IV. & confirmare alteram Greg. XIII. incip Ad tollendum, editam anno Incarnat. 1582. 9. Decembris, refert latè & eleganter P. Valer. Reginald. d. lib. 21. num. 82. cum seqq vbi resoluit, Greg. XIII. in prædicta Bulla extendere impositas in Concilio, in præsenti, pœnas aduersus omnes illos, qui non publicè quidem, priuatim tamen ex condicto statuto tempore, & in loco conuento monomachiam commiserint, etiam si nulli patrini, sociive ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæ prouocatoriæ literæ, aut denunciationis chartulæ præcesserint. Quas etiam pœnas extendere testatur contra locorum dominos, si certamen ex condicto permiserint; aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, necnon contra eos omnes, qui duellum huiusmodi fieri mandauerint, instigauerint, auxilium, consilium, vel fauorem dederint, aut equos, arma, pecuniam, commeatum, & alia subsidia, scienter subministrauerint, aut ex composito spectatores, vel socios, se quouis modo præbuerint, etiamsi illi, qui ad locum destinatum pugnaturi accesserint, impediti pugnam non commiserint, si per se ipsos non stecerit, quominus illa committeretur.

γ Vtrum liciti sint conflictus illi particulares, qui inter hostes solent fieri tempore belli, inter vnum, & vnum, decem, & decem, &c. Vide Caiet. 2. 2 quæst. 95. in fine Petr. à Nauarra lib. 2. de Restit. cap. 3. num. 295 & 296. Patr. Sanch in præcepta Decalogi lib. 2. cap. 39. à. n. 12. Patr. Valer. Reginald d. lib 21.

δ Vtrùm Concilium in præsenti procedat, quando duellum fuerit commissum in loco priuato, & non tuto, sine patrinis, sociisve ad id vocatis, ac sine prouocatoriis litteris, & chartellis, ac etiam pugna non perfecta? Affirmant P. Valer. Regin. in citato loco, Ioseph Ludou. Perus decis. 11. Aloys Ricc. in collect. decis pag. 5. collect. 616. Farinac. d. cons. 9. numer 34. Quarant. d verbo Duellum vers. Nouissimè, vbi refert ita declarasse S. D. N. Clement. VIII. die Septemb. 1592. Negant resoluentes Concil in præsenti de solo Duello solemni, quod auctoritate publica, & patrinis fiebat, loquutum fuisse Bobadill in sua Polit. lib. 2. cap. 14. n. 41. & post Nauar. & Patr. Soar. P. Sanch. d c. 39 n. 22.

ε An pro honoris defensione duellum licitum sit? Negãt Bernard.

Digitized by Google

Græuæ.ad pract.Cameræ Imper lib 2. concl. cap.100. consid 1. Pat.Valer.Regin.d.lib.21.num 80 vbi etiam resoluit, nulla vnquam de causa licitum fuisse duellum suscipere.

ζ *Inter Christianos concesserun* .] An procedat inter infideles?Negant P.Mart Delr.d. quæst 4 num 16 Pat Sanch.d c 39 n.29. vbi secus dicit, si Christiano pugnaturo cum infideli in suo Regno locum concederet.

n Incurrant] Vide P.Valer Reginald d. lib 22.n.76. post princip.vbi resoluit,non obstare quod Concilium in præsenti vtatur verbis imperatiui modi,quæ videri possunt significare non sententiam latam,sed ferendam per iudicem,quia ea non diriguntur ad iudicem, vt censeantur requirere illius actionem, sed ad reum,quem per imperium efficax ligauit.

θ *Careant Ecclesiastica sepultura.*] Morientes in duello sepultura priuari,resoluunt D.Mart.Carrillo *en la Explicacion de la Bulla de los defunctos*,part 2 cap.4.num.55.P.Valer.Regin d.lib.12. num.76. vers Accedit. * Ricc. in prax. var. resol. c.170. Steph. Gratian discept.4 10.

CAPVT XX.

Cogantur omnes Principes Catholici conseruare omnia sancita, quibus immunitas Ecclesiastica declaratur,à praedictorum Principum Officialibus minimè ladenda,sed bene conseruanda.

* CVpiens sancta Synodus Ecclesiasticam disciplinam in Christiano populo non solum restitui, sed etiam perpetuò sartam tectá à quibuscúque impedimẽtis conseruari,præter ea quæ de Ecclesiasticis personis cõstituit, sæculares quoque Principes officij sui admonẽdos esse cẽsuit; confidens eos, vt Catholicos, quos Deus sanctæ fidei Ecclesiæque protectores esse voluit,ius suum Ecclesiæ restitui, non tantùm esse concessuros, sed etiam *a* subditos suos omnes ad debitam erga Clerum, Parochos, & superiores ordines reuerentiam reuocaturos,nec permissuros, vt officiales, aut inferiores magistratus, Ecclesiæ & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, *a* & Canonicis sanctionibus constitutam,aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione aliqua violent;sed vnà cum ipsis Principibus

a c.Conc. §.hinc, 17.dist.1. quis dubitet,c. duo sunt, & c.fi.96. dist.

Digitized by Google

cipibus debitam sacris summorum a Pontificum,& Conciliorum constitutionibus obseruantiam præstent. Decernit itaque,& præcipit,b sacros Canones,& Concilia generalia omnia, necnon alias Apostolicas sanctiones, in fauorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra eius violatores editas, quæ omnia præsenti etiam decreto innouat †, exactè ab omnibus obseruari debere. Propterea quæ admonet Imperatorem, Reges, Resp. Principes, & omnes, & singulos, cuiuscumque status, & dignitatis extiterint, vt, quo largius bonis temporalibus, atque in alios potestate sunt ornati, eo sanctius, quæ Ecclesiastici Ivris sunt, tanquam Dei præcepta, * eiusque patrocinio tecta venerentur; nec ab vllis Baronibus, Domicellis, Rectoribus, aliisue dominis temporalibus, seu Magistratibus, maximéque ministris ipsorum Principum lædi patiantur; sed seuerè in eos, qui illius libertatem, immunitatem, atque iurisdictionem impediunt, animaduertant, quibus etiam ipsimet exemplo ad pietatem, religionem, Ecclesiarúmque protectionem existant; c imitantes anteriores optimos, religiosissimosque Principes, qui res Ecclesiæ sua in primis auctoritate, ac munificentia auxerunt, nedum ab aliorum iniur a vindicarunt. Adeóque ea in re quisque officium suum sedulò præstet: quo cultus diuinus deuotè exerceri, & Prælati, cæteríque Clerici in residentiis, & officiis suis, quieti, & sine impedimentis, cum fructu, & ædificatione populi, permanere valeant.

a Pij 2. cap. 5.
b c. peruenit. 86. d. c. si quis suadente, 17. q. 4. toto tit. de immū. Eccl. c. quamquam, de censi. in 6. c. felicis, de pœ. co. l. Conc. Ticinē. vers. statuimus, & vers. sancimus, Concil Aqu. gra. c. 9. Cōc. Lateran. sub Leo. X. Sess. 9. & 10.
c c. Valētinian. 63. d. c. Ecclesiæ, in c. fi. 87. dist. c. Constāti. & c. vlt. 36. dist.

REMISSIONES.

* Vide Guttier. lib. 3. pract. quæstion. 1. & 5. Bobadillam lib. 2. Politicæ cap. 14. per totum, & præcipuè num. 3. in fin & num. 17. Farinac. in prax crim. quæst. 28. ex num. 74 Ioseph. Sesse in suo singulari tractat. Inhibition. cap. 8 §. 4. ex num. 26. & in cap. 9. §. 1. Michael Agiam de exhibend. auxil. fundamento 22. fol. mihi 85. Martam de Iurisdictione 4. p. centur 2. casu 101. & 102. Cened. in suis pract. qq. in quæst. 4. num. 1. & 2.

a *Et Canonicis sanctionibus constitutam.*] Vtrùm exemptio Clericorum, quoad forum, sit iuris humani, an diuini? Vide Couar. Pract. cap. 31. numer. 2. Medin. in Cod de Restitut. quæst. 15. Chassan. ad consuetudin. Burgund. Rub 1. §. 3. glo.

fol. 30 num. 37. cum sequentib. Menoch. Illustri cap. 22 n. 8 de succeſſ creat. §. 22. num 58. Nauar. in cap. Nouit. notab. 3. num. 52. de Iudic. Perez lib. 1 tit. 3. lib. 1. Ordin pag. 55. Humad lib. 14. tit. 1 pag. 6 gloſſ. 2 num. 6 Surd conſ. 301. num. 46 & 55. Anaſt. Germon de Sacrorum immunit lib. 3 cap 15 à num 15. Farinac. in praxi crimin. quæſt 8. num. 2. Flamin. de Reſign. lib. 7. quæſt. 9 num. 5 Garſi de nobilit gloſ 9. num. 1. Morl in Emporio iuris, pag 1 tit. 2 quæſt. 12. Cœual. Commun contra Commun. quæſt. 550 Soar. de Paz. tom 2 prælud 2 num. 2. P Molin. de Iuſt. tract. 2 diſp. 31 concluſ 1. & 3 Valaſc conſ. 100. num. 8. P Azor. Inſtit. Moral. pag 1. lib. 5. cap. 12. P. Paul. Comit. Reſp Moral. lib. 1 quæſt. 92. Sayr. in Clavi Regia, lib. 12. cap. 8. numer. 16. cum ſeqq. D. Marc. de Iuriſdict. pag. 4. caſu 64. num 1. Caſtill. Quotid. lib. 2. cap 5 num. 29. cum ſeqq. Cened. ad Decretum collect. 37. num. 1. & Can. quæſt lib. 1. quæſtion. 4. per totam. Ex noſtris Luſitanis Fr Emman. quæſtion. Regul. tom. 2. quæſtion. 62. articul 2. Cabed part. 2. deciſ. 83. numer. 20. nouiſſimè Card. Pereira in Comment ad leg vnic. Cod. ex delictis defunct part. 1. numer. 54. Fr. Anton de Souſa in Relect. de Cenſuris Bullæ Cœnæ, c 19. diſp 91.

† *Præſenti etiam decreto innouat, &c.*] Vide Paz in prax tom. 1. pag 5. cap 3. §. 3. ex num. 16. Baiard ad Iul. Clar in pract in quæſt. 30. n. 5. Farin d. quæſtion. 28. numer. 1. & 5. D. Seſſ. d. § 4. numer. 27. Ioan. Guttier practic. quæſtion. lib. 1. quæſtion. 1. num. 7.

* *Tanquam Dei præcepta.*] Vide Bobadill. d. lib. 2. cap. 18. numer. 252.

CAPVT XXI.

Quomodo decreta huius Concilij intelligantur, ſalua Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

POſtremò S. Synodus, omnia, & ſingula, ſub quibuſcumque clauſulis, & verbis, quę de morum reformatione, atque Eccleſiaſtica diſciplina, tam ſub fel. rec. Paulo III. ac Iulio III. quàm ſub Beatiſſimo Pio IV. Pontificibus Maximis, in hoc [a] ſacro Concilio ſtatuta ſunt, declarat; ita decreta fuiſſe, vt in his ſalua ſemper auctoritas Sedis Apoſtolicæ, & ſit, & eſſe intelligatur.

[a] Sup. Seſſ. 7. de ref. in prin. cap.

Decretum

Digitized by Google

Decretum de continuanda Sess. in diem sequentem.

Cum ea omnia, quæ in Præsenti Sessione tractanda erant, quia hora tarda est, commodè expediri non possint; propterea iuxta id quod in generali Congregatione à Patribus statutum fuit, ea quę supersunt, in diem crastinam, hanc tandem Sessionem continuando, differuntur.

REMISSIONES.

Vt in iis salua authoritas Sedis Apostolicæ sit, & esse intelligatur.] Vtrùm derogatione speciali opus sit in concessionibus Sanctissimi Domini nostri Papæ aduersus Concilium factis? negatiue respondit Sacra Cardinal. Congregatio, & secuta est Rota coram Pamphil in causa Sancti Angeli pensionis 16. Decembris 1594. & in alia Ferentina pensionis 23. Ianuarij 1602. coram Domino Ortenbergo num. 3. relata à Marquisano de commission. pag. 1. tit. de commissione appellat. in causis pension. §. 1. fol. mihi 535.

CONTINVATIO SESSIONIS Die IV. Decemb.

Decretum de Indulgentiis.

CVm potestas conferendi Indulgentias à Christo Ecclesię concessa sit; atque huiusmodi potestate, diuinitus sibi tradita, antiquissimis etiam temporibus illa vsa fuerit: sacrosancta Synodus indulgentiarum vsum Christiano populo maximè salutarem, & sacrorum Conciliorum auctoritate probatum, in Ecclesia retinendum esse docet, & præcipit; eósque anathemate damnat, qui aut inutiles esse asserunt, vel eas concedendi in Ecclesia potestatem esse negant. In his tamen concedendis moderationem iuxta veterem, & probatam in Ecclesia consuetudinem, adhiberi cupit; ne nimia facilitate Ecclesiastica disciplina eneruetur. Abusus verò, quiin his irrepserunt, quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendatos, & correctos cupiés, præsenti decreto generaliter statuit, prauos quæstus omnes pro his consequendis, vnde plurima in Christiano populo abusuum causa fluxit, omnino abolendos esse. Cæteros verò, qui ex superstitione,

Digitized by Google

ignorantia, irreuerentia, aut aliunde quomodocumque prouenerunt, cùm ob multiplices locorum, & prouinciarum, apud quas committuntur, coruptelas commodè nequeant specialiter prohiberi; mandat omnibus Episcopis, vt diligenter quisque huiusmodi abusus Ecclesię suæ colligat, eósque in prima Synodo Prouinciali referat: vt aliorum quoque Episcoporum sententia cognita, statim ad summum Romanum Pontificem deferantur; cuius auctoritate, & prudentia, quod vniuersali Ecclesiæ expediet, statuatur; vt ita sanctarum Indulgentiarum munus piè, sanctè, & incorruptè omnibus fidelibus dispensetur.

REMISSIONES.

* Vide Angles in Floribus Theologicarum quæst. cap. de Indulgent. Nauar. in particulari opere, P. Valent. tom. 4. disput 7. quæst. 20. P. Soar. tom. 4. prope finem, P. Henriq. in Summ. part. 1. lib. 7. de Indulgent. P Valer. Regin in prax. fori pœnit. lib 7. à num. 94. cum seqq. P. Ægidium de Coninck de Sacram. & Censuris tom. 11. Bald. Iunium super opera controuers. Bellarm. part. 1. lib. 6. de Indulgent.

* *Prauos quæstus omnes.*] Vide suprà sess. 21. de reformat capit. 9. Hugolin. de offic. & potest Episcop. part. 2. cap. 4. §. 3. n. 1.

De delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis.

Insuper hortatur sancta Synodus, & per sanctissimum Domini nostri atque Saluatoris aduentum Pastores omnes obtestatur, vt tanquam boni milites illa omnia, quæ sancta *a* Romana Ecclesia, omnium Ecclesiarum mater, & magistra, statuit, necnon ea, quæ tam in hoc Concilio, quàm in aliis œcumenicis statuta sunt, quibuscumque fidelibus sedulò commendent, omníque diligentia vtantur, vt illis omnibus, & iis præcipuè sint obsequentes, quæ ad mortificandam carnem conducunt, vt ciborum delectus, & ieiuna; vel etiam, quæ faciunt ad pietatem m augendam, vt dierum festorum deuota, & religiosa celebratio; admonentes populos crebrò, *b* obedire Præpositis suis: quos qui audiunt, Deum remuneratorem audient; qui verò contemnunt, Deum ipsum vltorem sentient.

a c. non decet. 81. distinct. Vig. in epist. ad Eutherũ in fi. Felix 1. in ep. 3.

b c. qui suis, 93. dist. cap. quia frater. 7. q. 1. Luc. 10.

DECLA

DECLARATIO.

1 *Vt dierum festorum deuota & religiosa celebratio.*] Nihil innouandum in consuetudine hucusque tolerata in nundinis, quæ non sunt solemnes, sed fiunt peractis sacris in festo alicuius Sancti; ante eius Ecclesiam, extra tamen atrium.

De Indice librorum, & Catechismo, Breuiario, & Missali.

SAcrosancta *a* Synodus in secunda Sessione, sub Sanctissimo Domino nostro Pio IV. celebrata, delectis quibusdam Patribus commisit, vt de variis censuris, ac libris, vel suspectis, vel pernicioſis, considerarent, quid facto opus esset, considerarent; atque ad ipsam sanctam Synodum referrent: audiens, nunc, huic operi ab eis extremam manum impositam esse; nec tamen ob librorum varietatem, & multitudinem, distinctè, & commodè possit à sancta Synodo diiudicari, præcipit, vt, quidquid ab illis præstitum est, Sanctissimo Romano Pontifici exhibeatur; vt eius iudicio, atque auctoritate terminetur, & euulgetur. Idémque de *b* Catechismo à Patribus, quibus illud mandatum fuerat, 1 & de Missali, & Breuiario fieri mandat.

a Sup. Sess. 18. in princ.

b Vide Sess. 14. c. 7.

DECLARATIONES.

De Missali.

1 *Et de Missali*] Pius V. in Bulla posita in Missali Romano, ex Decreto Conc. Trid. à se restituto, sustulit omnes alias ceremonias, preces & ritus ex aliis Missalibus, quantumuis vetustis, hactenus obseruari consuetos, derogans consuetudini etiam immemorabili.

Celebrantes cum alio Missali, quàm cum hoc reformato, qui aliàs ex dicta Bulla tenentur, incurrunt in peccatum mortale, si scienter & absque iusta & rationabili causa id faciant.

De loco Oratorum.

DEclarat S. Synodus, ex loco assignato Oratoribus, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, in sedendo, incedendo, aut quibuscumque aliis actibus, nullum cuiquam eorum factum fuisse præiudicium; sed omnia illorum, & Imperatoris,

Digitized by Google

peratoris, Regum, Rerumpublicarum, ac Principum ſuorum iura, & prærogatiuas illæſas, & ſaluas eſſe, in eodémque ſtatu permanere, prout ante præſens Concilium reperiebantur.

De recipiendis, & obſeruandis Decretis Concilij.

Tanta fuit horum temporum calamitas, & hæreticorum inueterata malitia, vt nihil tam clarum in fide noſtra aſſerenda vmquam fuerit, aut tam certò ſtatutum; quod non, humani generis hoſte ſuadente, illi errore aliquo contaminauerint: eapropter ſancta Synodus id potiſſimum curauit, vt præcipuos hæreticorum noſtri temporis errores damnaret, & anathematizaret; verámque & Catholicam doctrinam traderet, & doceret, prout damnauit, anathemauit, & definiuit. Cúmque tamdiu tot Epiſcopi, ex variis Chriſtiani orbis prouinciis euocati, ſine magna gregis ſibi commiſſi iactura, & vniuerſali periculo ab Eccleſiis abeſſe non poſſint; nec vlla ſpes reſtet, hæreticos, toties, fide etiam publica, quam deſiderarunt, inuitatos, tamdiu expectatos, huc amplius aduenturos; ideoque tandem huic ſacro Concilio finem imponere neceſſe ſit: ſupereſt nunc, vt Principes omnes, quod facit, in Domino moneat ad operam ſuam ita præſtandam, vt, quæ ab ea decreta ſunt, ab hæreticis deprauari, aut violari non permittant; ſed ab his, & omnibus deuotè recipiantur, & fideliter obſeruentur. Quod ſi in his recipiendis aliqua difficultas oriatur; aut aliqua inciderint, quæ declarationem, quod non credit, aut definitionem poſtulant, præter alia remedia, in hoc Concilio inſtituta, confidit S. Synodus Beatiſſimum Romanum Pontificem curaturum, vt [illegible] euocatis ex illis præſertim prouinciis, vnde difficultas orta fuerit, iis, quos eidem negotio tractando viderit expedire, vel etiam Concilij generalis celebratione, ſi neceſſarium iudicauerit, vel commodiore quacumque ratione ei viſum fuerit, prouinciarum neceſſitatibus pro Dei gloria, & Eccleſiæ tranquillitate conſulatur.

DE

Digitized by Google

DECLARATIONES.

De recipiendis, & obseruandis Decretis Concilij.

1. *Aliqua difficultas oriatur.*] Cauſſis grauibus quæ committuntur in Rota, apponatur hæc clauſura, quæ in cauſſa Salamantinenſi prius apppoſita fuit, ſcilicet, *committatur in Rota cum facultate inhibendi, prauia tamen matura cauſſa cognitione, & Decretis Concilij in hac parte editis diligenter priùs conſideratis, & diſcuſſis in Rota.*

Decreta & literæ Congregationis Concilij ſemotis litibus ſunt executioni demandandæ, nec ſuper his, ſententia vel Decretum aliquod eſt iterum faciendum.

S.D.N. Gregorius III. reducit ad terminos Decretorum Concilij eas tantùm materias, de quibus Concilium diſpoſuit: eas autem de quibus Concil. nihil decreuit, reliquit in terminis in quibus erat ante Concil. & ideo ſi qua ipſis Regularibus priuilegia eo tempore indulta fuerunt, quæ Decretis Concil. non aduerſantur, Sanctitas ſua non ſuſtulit.

In vna Piſcienſi, Rota auocauit ad ſe quaſi poſſeſſionem: oppoſuit ſe Præpoſitus, qui cum Abbate de Florentia litigabat ſuper iure viſitationis de Decreto Concilij, c. 8. Seſſ. 21. Congregatio conſulta reſpondit, licuiſſe Rotæ auocare ſibi quaſi poſſeſſionem, & poſſe procedere in cauſa ad vlteriora.

Cùm dicitur, *ante publicationem Concilij*, non intelligitur in aliqua particulari Diœceſi, ſed ante Kal. Maij, 1564. ſecundùm declarationem Pij IV. modo accedant reliqua.

S.D.N Gregorius XIII. voluit illas tantum declarationes Pij IV. ſaluas eſſe, de quibus literæ Apoſtolicæ iam expeditæ, vel ſupplicationes ſignatæ & regiſtratæ fuerunt.

Epiſcopo Leodienſi, qui quæſiuit an publicatio Concilij Tridentini facta in Vrbe, liget Leodienſes, vbi nec hodie per Epiſcopum publicatum fuit? Reſpondit Congregatio ligare debere, modo concurrant quæ ſuprà, Seſſ. 24. de Reform. Matrim. 1. §. *Poſt triginta dies.*

De recitandis Decretis Concilij, ſub Paulo III. & Iulio III. in Seſſione.

Quoniam [a] diuerſis temporibus, tam ſub fel. rec. Paulo III. quàm Iulio III. multa in hoc ſacro Concilio quoad dogmata ac morum reformationem ſtatuta & definita ſunt; vult ſancta Synodus, vt illa nunc recitentur, & legantur.

[a] Suprà, Seſſ. 1. 6. 7. 13. & 24.

Recitata ſunt.

De

Digitized by Google

De fine Concilij, & confirmatione petenda a Sanctissimo Domino nostro.

Illustrissimi Domini, Reuerendissimíque Patres, Placétne vobis, vt ad laudem Dei omnipotentis huic sacræ OEcumenicæ Synodo finis imponatur; & omnium, & singulorum, quæ tam sub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm sub S.D.N. Pio IV. Romanis Pontificibus, in ea decreta & definita sunt, a confirmatio nomine sanctæ huius Synodi per Apostolicæ Sedis Legatos, & Præsidentes à Beatissimo Romano Pont. petatur.

a Iuxta. Gel. Pap. super Concil. Chalced. & Pelagium PP. 2. in Ep. Decret. & Marc. in Epist. decretali, ad Episc. Antioc. prouin. & Conc. Chalced. Act. 3. & Nic. 1. apud Gratianum, d. 19. Si Romanorum.

Respondérunt, PLACET.

Postmodum Illustrissimus & Reuerendissimus Cardinalis Morum, primus Legatus & Præsidens, benedicens sanctæ Synodo, dixit: POST GRATIAS DEO ACTAS, REVERENDISSIMI PATRES, ITE IN PACE. *Qui respondérunt*, AMEN.

ACCLAMATIONES PATRVM in fine Concilij.

CARDINALIS A LOTHARINGIA.

Beatissimo Pio Papæ, & Domino nostro, sanctæ Vniuersalis Ecclesiæ Pontifici, multi anni, & æterna memoria.

RESPONSIO PATRVM.

Domine Deus, Sanctissimum Patrem diutissimè Ecclesia conservet multos annos.

Card *Beatissimorum summorum Pontificum animabus, Pauli III. & Iulij III. quorum auctoritate hoc sacrum generale Concilium inchoatum est, pax à Domino, & æterna gloria, atque felicitas in luce Sanctorum.*

Resp. *Memoria in benedictione sit.*

Card *Caroli V. Imperatoris, & Serenissimorum Regum, qui hoc vniuersale concilium promouerunt, & protexerunt, memoria in benedictione sit.*

Resp. *Amen, Amen.*

Card.

Digitized by Google

Card. *Serenissimo Imperatori Ferdinando, semper Augusto, Orthodoxo, & pacifico, & omnibus Regibus, Respubl. & Principibus nostris, multi anni.*

Resp. *Pium, & Christianum Imperatorem Domine conserua: Imperator cœlestis terrenos Reges, recta fidei conseruatores custodi.*

Card. *Apostolica Romana Sedis Legatis, & in hac Synodo Præsidentibus, cum multis annis magna gratia.*

Resp. *Magna gratia: Dominus retribuat.*

Card. *Reuerendiss. Cardinalibus, & Illustribus Oratoribus.*

Resp. *Magnas gratias, multos annos.*

Card. *Sanctissimis Episcopis vita & felix ad Ecclesias suas reditus.*

Resp. *Præconibus veritatis perpetua memoria, orthodoxo Senatui multos annos.*

Card. *Sacrosancta Oecumenica Tridentina Synodus: eius fidem confiteamur, eius decreta semper seruemus.*

Resp. *Semper confiteamur, semper seruemus.*

Card. *Omnes ita credimus: omnes idipsum sentimus: omnes consentientes & amplectentes subscribimus. Hæc est fides B. Petri & Apostolorum: hæc est fides Patrum: hæc est fides Orthodoxorum.*

Resp. *Ita credimus, ita sentimus, ita subscribimus.*

Card. *His decretis inhærentes, digni reddamur misericordiis & gratia primi & magni supremi Sacerdotis* IESV CHRISTI *Dei, intercedente simul inuiolata Domina nostra sancta Deipara, & omnibus.*

Resp. *Fiat, Fiat. Amen, Amen.*

Card. *Anathema cunctis hæreticis.*

Resp. *Anathema, Anathema.*

Post hæc mandatum fuit à Legatis, & Præsidentibus sub pœna excommunicationis omnibus Patribus, vt, antequam discederent à ciuitate Tridentina, subscriberent manu propria decretis Concilij; aut ea per publicum instrumentum approbarent: qui omnes deinde subscripserunt, & fuerunt numero CCLV. *videlicet, Legati* IV. *Cardinales* II. *Patriarcha* III. *Archiepiscopi* XXV. *Episcopi* CLXVIII. *Abbates* VII. *Procuratores absentium cum legitimo mandato* XXXIX. *Generales Ordinum* VII.

LAVS DEO.

Concordat cum Originali: in cuius fidem subscripsimus.

Ego Angelus Massarellus, Episcopus Thelesinus, sacri Concilij Tridentini Secretarius.

Ego

Digitized by Google

Ego Marcus Antonius Peregrinus, Comenſis, eiuſdem Concilij Notarius.

Ego Cynthius Pamphilus, Clericus Camerinenſis diœceſis, eiuſdem Concilij Notarius.

CONFIRMATIO CONCILII.

NOs Alexander, S. Laurentij in Damaſo Diaconus Cardinalis, de Farneſio, S.R.E. Vicecancellarius, fidē facimus & atteſtamur, qualiter hodie, die Mercurij, XXVI. Ianuarij M.D.LXIV. Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri D. Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, in Conſiſtorio ſecreto, apud S. Petrum, Reuerendiſſ. DD. mei, Cardinales Moronus & Simoneta, nuper reuerſi à ſacro Concilio Tridentino, cui vti Sedis Apoſtolicę Legati pręerant, petierunt ab eodem Sanctiſſ. D. noſtro vt infrà.

Beatiſſime Pater, in Decreto ſuper fine Concilij OEcumenici Tridentini, pridie Nonas Decembris præteriti publicato, ſtatutum fuit, vt per Sanctitatis veſtræ & ſanctæ Sedis Apoſtolicę Legatos & Pręſidentes peteretur nomine dicti Concilij à Sanctitate veſtra confirmatio omnium & ſingulorū, quę tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt. Quapropter nos Ioannes Cardinalis Moronus, & Ludouicus Cardinalis Simoneta, qui tunc Legati & Pręſidentes eramus, volentes exequi, quòd in dicto Decreto ſtabilitum fuit, humiliter petimus nomine dicti Concilij OEcumenici Tridentini, vt Sanctitas veſtra dignetur confirmare omnia & ſingula, quę tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. quàm ſub Sanctitate veſtra in eo decreta & definita ſunt.

Quibus auditis, Sanctitas Sua, viſo & lecto tenore dicti Decreti, & habitis votis Reuerendiſſ. DD. meorum Cardinalium, reſpondit per hęc verba.

Petitioni nomine Concilij OEcumenici Tridentini ſuper eius confirmatione per dictos Legatos nobis factę annuentes, omnia & ſingula, quæ in dicto Concilio tam ſub fel. rec. Paulo III. & Iulio III. prædeceſſoribus noſtris, quàm Pontificatus noſtri tempore decreta & definita ſunt, auctoritate

Digitized by Google

ritate Apostolica, etiam de Venerabilium fratrum nostrorum Cardinalium consilio & assensu, matura cum illis deliberatione præhabita, confirmamus, atque ab omnibus Christi fidelibus recipi & inuiolabiliter obseruari mandamus; in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Amen.

Ita est.

A Cardinalis Farnesius, Vicecancellarius.

BVLLA S. D. N. D. PII, DIVINA prouidentia Papæ IV.

Super Confirmatione œcumenici Generalis Concilij Tridentini.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

BEnedictus Deus & Pater Domini nostri IESV-CHRISTI, Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui respicere dignatus Ecclesiam suam sanctam tot procellis & tempestatibus agitatam atque vexatam, & grauiùs in dies laborantem, apto tandem ei subuenit optatóque remedio. Ad plurimas & pernicioſissimas hæreses extirpandas, ad corrigendos mores, & restituendam Ecclesiasticam disciplinam, ad pacem & concordiam Christiani populi procurandam, indictum iampridem in ciuitate Tridentina œcumenicum & generale Concilium à piæ memoriæ Paulo III. prædecessore nostro, & sessionibus aliquot habitis cœptum fuerat, ab eius autem successore Iulio in eandem vrbem reuocatum, post alias sessiones celebratas, variis impedimentis & difficultatibus obiectis, ne tum quidem peragi potuerit: itaque diutiùs intermissum fuerat, non sine maximo mœrore piorum omnium, cùm quotidie magis Ecclesia eiusmodi remedium imploraret. Nos autem post susceptum Sedis Apostolicæ regimen, tam necessarium, ac salutare opus, sicut pastoralis solicitudo monebat, diuinæ misericordiæ fiducia perficere aggressi, adiuti pio studio carissimi in Christo filij nostri Ferdinẽdi Romanorum Imperatoris electi, & aliorum Christianorũ Regum, Rerumpublicarũ, ac Principũ tandem censecuti sumus, quod nec diurnis nec nocturnis curis elaborare destitimùs,

Digitized by Google

quòdque à Patre luminum assiduè precati sumus. Cum enim eam in vrbem vndique ex Christiani nominis nationibus conuenisset, nostris conuocata litteris, & sua etiam ipsorum pietate excitata Episcoporum & aliorum insignium Prælatorum maxima, & œcumenico Concilio digna frequentia, præter plurimos alios pios & sacrarum litterarum scientia, diuinique & humani iuris cognitione præstantes viros; præsidentibus ipsi Synodo Sedis Apostolicæ Legatis, nobis adeò Concilij libertati fauentibus, vt etiam de rebus Sedi Apostolicæ propriè reseruatis liberum ipsi Concilio arbitrium per litteras, ad Legatos nostros scriptas, vltro permiserimus, quæ de Sacramentis & aliis rebus, quæ quidem necessariæ visæ sint, tractanda, definienda & statuenda restabant, ad confutandas hæreses, ad tollendos abusus, & emendandos mores à sacrosancta Synodo summa libertate s diligentiáque tractata, & accuratè ac maturè admodum definita, explicata, statuta sunt. Quibus rebus perfectis, Concilium tanta omnium, qui illi interfuerunt, concordia peractum fuit, vt consensum eum planè à Domino effectum fuisse constiterit: idque in nostris atque omnium oculis valdè mirabile fuerit. Pro quo tam singulari Dei munere supplicationes statim in alma hac Vrbe indiximus, quæ magna cleri & populi pietate celebratæ fuerunt, laudésque & gratias diuinæ maiestati meritò persoluendas curauimus: eiusmodi Concilij exitus, spem magnam & propè certam attulerit, fore, vt maiores in dies fructus ad Ecclesiam ex ipsius decretis constitutionibusque perueniant. Cum autem ipsa sancta Synodus pro sua erga Sedem Apostolicam reuerentia antiquorum etiam Conciliorum vestigiis inhærens, decretorum suorum omnium, quæ nostro & prædecessorum nostrorum tempore facta sunt, confirmationem à nobis petierit, decreto de ea re in publica Sessione facto: Nos, ex Legatorum litteris priùs, deinde post reditum eorum, ex iis, quæ Synodi nomine diligenter retulerunt, postulatione ipsius Synodi cognita, habita super hac re cum venerabilibus fratribus nostris, sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, deliberatione matura, sanctique Spiritus in primis auxilio inuocato, cùm ea decreta omnia Catholica & populo Christiano vtilia ac salutaria esse cognouissemus, ad Dei omnipotentis laudem, de eorundem fratrum nostrorum consilio, & assensu in Consistorio nostro secreto illa omnia & singula auctoritate Apostolica hodie confirmauimus, & ab omnibus Christi fidelibus suscipienda ac seruanda esse decreuimus; sicut harum quoque litterarum tenore ad clariorem omnium notitiam confirmamus, & suscipi obseruarique decernimus. Mandamus autem

Digitized by Google

tem in virtute sanctæ obedientiæ, & sub pœnis à sacris Canonibus constitutis, aliisque grauioribus, etiam priuationis, arbitrio nostro infligendis, vniuersis & singulis venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis & aliis quibusuis Ecclesiarum prælatis, cuiuscumque status, gradus, Ordinis, & dignitatis sint, etiamsi Cardinalatus honore præfulgeant, vt eadem decreta & statuta in Ecclesiis suis, ciuitatibus & diœcesibus, in iudicio & extra iudicium diligenter obseruent, & à subditis quisque suis, ad quos quomodolibet pertinent, inuiolabiliter faciant obseruari: contradictores quoslibet & contumaces, per sententias, censuras & pœnas Ecclesiasticas etiam in ipsis decretis contentas, appellatione postposita, compescendo: inuocato etiam, si opus fuerit, brachij sæcularis auxilio. Ipsum verò carissimum filium nostrum Imperatorem electum, cæterósque Reges, Respublicas, ac Principes Christianos monemus, & per viscera misericordiæ Domini nostri Iesu Christi obtestamur, vt, qua pietate Concilio per Oratores suos affuerunt, eadem pietate, ac pari studio, diuini honoris & populorum suorum salutis causa, pro Sedis quoque Apostolicæ & sacræ Synodi reuerentia, ad eiusdem Concilij exequenda & obseruanda decreta, Prælatis, cùm opus fuerit, auxilio & fauore suo adsint, neque aduersantes sanæ ac salutari Concilij doctrinæ opiniones à populis ditionis suæ recipi permittant, sed eas penitus interdicant. Ad vitandum præterea peruersionem, & confusionem, quæ oriri posset, si vnicuique liceret, prout ei liberet, in decreta Concilij Commentarios & interpretationes suas edere, Apostolica auctoritate iuhibemus omnibus, tam Ecclesiasticis personis, cuiuscumque sint Ordinis, conditionis & gradus, quàm laicis, quocumque honore ac potestate præditis; Prælatis quidem sub interdicti ingressus Ecclesiæ; aliis verò, quicumque fuerint, sub excommunicationis latæ sententiæ pœnis, ne quis sine auctoritate nostra audeat vllos commentarios, glossas, annotationes, scholia, vllúmve omnino interpretationis genus super ipsius Concilij decretis quocumque modo edere, aut quidquam quocumque nomine, etiam sub prætextu maioris decretorum corroborationis, aut executionis, alióve quæsito colore, statuere. Si cui verò in eis aliquid obscuriùs dictum & statutum fuisse, eámque ob causam interpretatione aut decisione aliqua egere visum fuerit; ascendat ad locum, quem Dominus elegit, ad Sedem, videlicet, Apostolicam, omnium fidelium magistram, cuius auctoritatem etiam ipsa sancta Synodus tam reuerenter agnouit. Nos enim difficultates & controuersias, si quæ ex iis

Digitized by Google

decretis ortæ fuerint, nobis declarandas & decidendas, quemadmodum ipsa quoque sancta Synodus decreuit, reseruamus, parati, sicut ea de nobis meritò confisa est, omnium prouinciarum necessitatibus ea ratione, quæ commodior nobis visa fuerit, prouidere. Decernentes nihilominus irritum & inane, si secùs super his à quoquam quauis auctoritate scienter vel ignoranter contigerit attentari. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, néve quis excusatione ignorationis vti possit. Volumus & mandamus, vt hæ litteræ per aliquos curiæ nostræ Cursores in Basilica Vaticana Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi, tunc, cùm in eis populus, vt Missarum solemnibus interfit, congregari solet, palàm & clara voce recitentur: & postquam recitatæ fuerint, ad valuas earum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Floræ affigantur, ibique, vt legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cum autem inde amouebuntur, relictis de more ibidem exemplis, in alma Vrbe ad impressionem tradantur, quò commodiùs per Christiani nominis prouincias & regna diuulgari possint. Transumptis quoque earum, quæ manu alicuius publici Notarij scripta, subscriptáve, & sigillo ac subscriptione alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munita fuerint, fidem sine vlia dubitatione haberi, mandamus atque decernimus. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostræ confirmationis, monitionis, inhibitionis, reseruationis, voluntatis, mandatorum & decretorum infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius, se nouerit incursurum. Datum Romæ, apud sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ Millesimo Quingentesimo Sexagesimo Tertio, Septimo Kalend. Februarij Pontificatus nostri anno quinto.

EGO PIVS, CATHOLICÆ Ecclesiæ Episcopus.

Ego Fr. Card. Pisanus, Episcop. Ostien. Decanus.
Ego Fed. Card. Cesius, Ep. Portuen.
Ego Io. Card. Maronus, Episcopus Tusculan.

Ego

Ego A. Dard. Farneſius, Vicecan. Epiſcopus Sab.

. . . . . .

. . . . . .

Ego R. Card. S. Angeli, Maior Pœniten.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ego Io. Cardinalis S. Vitalis.
Ego Io. Michael, Card. Saracenus.

. . . . . .

Ego Ioannes Card. S. Clementis.
Ego Scipio, Cardin. Piſarum.
Ego Cardinalis Romanus.
Ego M. G. Cardinalis Alexandrinus.
Ego Clemens, Card. Aracœli.
Ego Ia. Card. Sabellus.

. . . . . .

. . . . . .

Ego B. Cardinalis Saluiatus.
Ego Ph. Card. Aburd.
Ego Lud. Card. Simoneta.

. . . . . .

. . . . . .

Ego F. Card. Paciecus, y de To.
Ego M. A. Card. Amulius.
Ego Ioan. Franc. Cardinal de Gambara.
Ego Carolus Card. Borromæus.
Ego M. S. Card. Conſt.
Ego Alph. Card. Geſualdus.
Ego Hip. Cardinalis Ferrar.
Ego Franciſus, Cardinal. Gonzaga.

. . . . . .

Ego Gui. Aſc. Diac. Cardinalis Cam.
Ego Vitellotius, Cardin. Vitellius.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Ant. Florebellus Lauellipus.
H. Cumyn.

Digitized by Google

BVLLA S.D.N.D. PII, DIVINA Prouidentia Papæ IV.

Super declaratione temporis ad obseruanda decreta sacri œcumenici & generalis Concilij Tridentini.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

SIcut ad sacrorum Conciliorum decreta ac Canones, auctoritas atque confirmatio Apostolicæ Sedis & debet, & solet accedere, ita si qua super eis exorta sit dubitatio, eiusdem Sedis iudicio & declaratione tollenda est Ad aures nostras peruenit, multos esse qui dubitent, ex quo tempore cœperunt decreta sacri generalis Concil. Trid. ad reformationem & ius positiuum duntaxat spectantia, eos ad quos pertinent, obligare, illa præsertim, quæ tempora certa præstituunt ad prouinciales diœcesanásque Synodos celebrandas, ad sacros Ordines suscipiendos, ad Religionem profitendam, ad parochiales Ecclesias aliáque beneficia Ecclesiastica, quæ eiusdem Concilij decretis retineri prohibitum sit, resignanda. & ad complures huiusmodi exequendas, ac illas omnes ad prædictam reformationem, iúsque positiuum tantum spectantes, quæ obseruari aut euitari debeant. Nos itaque, vt omnis controuersia dubitatioque tollatur, Motu proprio eam rem, prout rationi iuri & æquitati conuenire censuimus, diximus declarandam. Nam etsi ipsius Concilij decreta, etiam de venerabilium fratrum nostrorum Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalium consilio & assensu, in Consistorio nostro secreto confirmata à nobis fuerunt sub finem Mensis Ianuarij, & ab eo etiam tempore apud hanc sanctam Sedem obseruari cœperunt: quia tamen non parum temporis in eis Romæ diligenter emendatéque imprimendis necessariò consumptum fuit, & iure etiam communi sancitum est, vt Constitutiones nouæ vim non nisi post certum tempus obtineant, æquum nobis, & iustum visum est, prædicta decreta omnia ad dictam reformationem, iúsque positiuum dumtaxat spectantia Kal. Maij proximè præteriti omnes obligare cœpisse, neque post eam diem excusationem cuiusquam, quod ea ignorauerit, admittendam, atque ita Apostolica auctoritate declaramus ac definimus, & ab omnibus iudicari

Digitized by Google

iudicari debere mandamus atque ſtatuimus. Decernentes irritum & inane, ſi quid ſecus à quoquam, quacumque dignitate, auctoritate & poteſtate prædito, contigerit iudicari. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, aliiſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, definitionis, mandati, ſtatuti, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius, ſe nouerit incurſurum. Datum Romæ, apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quarto, Quintodecimo Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno quinto.

Fed. Card. Caſius.
Caſ. Glorierius.
H. Cumyn.

Regiſtrata apud Cæſarem Secretarium.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquarto, Indictione ſeptima, die verò vigeſima menſis Iulij, Pontificatus ſanctiſſimi in Chriſto Patris & Domini noſtri, Domini Pij, diuina prouidentia Papæ IV. anno quinto, retroſcriptæ litteræ affixæ, lectæ, & publicatæ fuerunt in valuis Baſilicarum Principis Apoſtolorum de Vrbe, & ſancti Ioannis Laranenſ. necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, & in Acie Campi Floræ per nos Iacobum Carra, & Iulium Parinum, prælibati S. D. N. Papæ Curſores.

Antonius Clerici Magiſter Curſorum.

MOTVS PROPRIVS S.D.N.D. PII, Diuina prouidentia Papæ IV.

Per quem deputantur octo Reuerendiſſ. Cardinales, qui faciant obſeruari reformationes ab ipſo editas, necnon decreta ſacri œcumenici, & generalis Concil. Trident.

PIVS PAPA IV.

MOtu proprio, &c Alias Nos nonnullas conſtitutiones & ordinationes, reformationem maioris Pœnitentiarij, ac

Digitized by Google

ſacræ Pœnitentiariæ noſtræ, ac Vicarij noſtri, ac eius officij, necnon Camerarij & Cameræ Apoſtolicæ, ac illius cauſarum Auditoris, necnon palatij Apoſtolici cauſarum, Auditorum, ac Gubernatoris, & Capitolinæ curiarum,& Contradictarum,aliorúmque almæ Vrbis noſtræ ac Romanæ Curiæ tribunalium & officiorum concernentes, edidimus: quæ tamen (vt intelleximus) ab eorumdem officiorum & tribunalium præfectis ac officialibus minus diligenter obſeruantur. Cum autem enixæ noſtræ voluntatis ſit, illa, vt & pariter decreta ſacri Concilij Tridentini, in his quæ ad eorum officia ſpectant, ab eiſdem omnino obſeruentur: Nos propterea conſiderantes, parum eſſe iura condere, niſi ſint qui ea executioni demandari faciant, & in præmiſſis, prout ex debito paſtoralis officij nobis (meritis licet imparibus) iniuncti obligamur, ſalubriter, & vtiliter prouidere, p æfatáſque conſtitutiones & ordinationes,ac decreta Concilij, quas & quæ hic haberi volumus pro expreſſis,inuiolabiliter obſeruari volentes: Venerabili fratri noſtro Ioanni Epiſcopo Tuſcul. Morono, Io. Michaëli Sanctæ Anaſtaſiæ Saraceno, ac Io. Baptiſtæ Sancti Clementis Cicadæ, necnon Michaëli Sanctæ Sabinæ Alexandrino, Clementi Sanctæ Mariæ in Aracæli, & Ludouico Sancti Cyriaci in Thermis Simonetæ; ac Carolo Sancti Martini in montibus Borromæo presbyteris, necnon Vitellotio Sanctæ Mariæ in Porticu Vitellio nuncupatis, *titulorum*, diacono, Cardinalibus committimus & mandamus: quatenus ipſi, ſeu eorum maior pars, coniunctim vel diuiſim, eorum arbitrio, etiam tanquam executores dictarum litterarum, conſtitutionum, & decretorum prædictorum conſtitutiones, & ordinationes, ac decreta præfata iuxta tenores eorum, ac litterarum deſuper confectarum, per quoſcumque Pœnitentiariæ, Vicariæ, & Cameræ, ac Rotæ curiarum, ac tribunalium prædictorum iudices & officiales, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac priuationis officiorum,& aliis eiſdem Cardinalibus bene viſis, etiam pecuniarum, eo ipſo incurrendis pœnis, firmiter obſeruari faciant & cum effectu: niſi tam in executione dictorum Concilij, quam dictarum litterarum noſtrarum, aliqua dubietas,aut difficultas emerſerit: quo caſu ad nos referant, inuocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachij ſæcularis, ac eos qui litteris, & decretis prædictis, & eorumdem Cardinalium mandatis non paruerint, ex tunc, prout ex eadem die, & è contra, illorum officiis priuatos, necnon ad illa & alia Romanæ curiæ officia in poſterum obtinenda inhabiles, ac ipſis ab eiſdem officiis ſic priuatis, illa tanquam per priuationem vacario à Datario noſtro vendi, & à quibuſuis perſonis idoneis

pro

Digitized by Google

pro pretio conuenienti emi, liberè & licitè posse auctoritate nostra curent, nuntient, decernant, ac declarent, prout nos harum serie nũtiamus, decernimus & declaramus. Non obstantibus quibusuis constitutionibus Apostolicis, ac Pœnitentiariæ & curiarum, necnon tribunalium prædictorum statutis, & etiam iuramento, &c. roboribus, priuilegiis quoque, indultis & litteris Apostolicis illis, ac dictis officialibus & Tribunalibus sub quibuscumque tenoribus & formis, ac cum quibusuis clausulis & decretis, etiam motu simili, &c. & alias quomodocumque concessis, &c. Quibus omnibus, &c. illorum tenores, &c. hac vice latissime derogamus, eáque aduersus præmissa nullatenus suffragari voluimus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Placet, Motu proprio I.

Datum Romæ, apud sanctum Marcum, 4. Non. Aug. Anno 5.

BVLLA S.D.N. PII PAPÆ IV. Reuocatoria Priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, conseruatoriarum, indultorum, confessionalium, Maris magni, & aliarum quarumcumque similium gratiarum, quibuscumquæ locis & personis concessarum, in his, in quibus statutis & decretis sacri Concilij Tridentini, contrariantur.

Pius Episcopus, seruus seruorum Dei, ad perpetuam rei memoriam.

IN Principis Apostolorum Sede, meritis licèt imparibus, diuina dispositione constituti, nihil neque vniuersali Ecclesiæ, curæ & solicitudini nostræ commissæ, salubrius, neque iniuncto nobis Apostolicæ seruitutis officio decentius præstare possumus, quàm quod prouidentiæ nostræ ministerio œcumenicum Concilium Tridentinum, sicut nostris potissimum auspi-

Digitized by Google

ciis, ſummáque ſanctorum Patrum concordia per Dei miſericordiam feliciter abſolutum fuit: ita, per vniuerſos, qui Chriſtiana pietate cenſentur, vbique ſuſcipiatur, & remotis quibuſlibet obſtaculis ab omnibus æqualiter obſeruetur. Cùm itaque in eodem Concilio quamplura ſalubria & ad vniuerſalem morum reformationem valde vtilia decreta atque ſtatuta, maturo præſentium ipſorum examine præcedente ſint edita, quibus multa atque diuerſa priuilegia, exemptiones, immunitates, diſpenſationes, facultates, conſeruatoriæ, indulta, &, vt vocant, confeſſionalia, & Mare magnum, & aliæ gratiæ, quæ variis iam Cathedralibus, etiam Metropolitanis, quàm Collegiatis Eccleſiis, Monaſteriis, Conuentibus & aliis religioſis, etiam Fratrum mendicantium domibus & Ordinibus, necnon ſancti Spiritus in Saxia, ſancti Ioannis Lateranenſis, ac Incurabilium de Vrbe, Sancti Antonij Viennen. & ſancti Bernardi Iuren. aliiſque Hoſpitalibus, Militiis, eorúmque Capitulis & Conuentibus, ac Vniuerſitatibus; etiam Studiorum generalium collegiis, tam Sæcularibus, quàm Eccleſiaſticis Confraternitatibus, Societatibus, & tam Principis Apoſtolorum de Vrbe, quàm aliis Fabricis ſanctæ Cruciatæ, aliiſque piis locis & operibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Abbatibus, Abbatiſſis, Prioribus, Præpoſitis & aliis Eccleſiaſticis, tam ſæcularibus, quàm diuerſorum Ordinum & militiarum *regularibus*, ac etiam laicis cuiuſcumque dignitatis & ſtatus ac gradus & excellentiæ, ac etiam Ducali, Regia, Imperiali dignitate fulgentibus vtriuſque ſexus perſonis, necnon aliquibus Notariis, & etiam de latere Legatis, atque Nunciis, tam perpetuo, quàm ad tempus per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem Apoſtolicam, eiúſque Legatos hactenus, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu etiam Imperatorum, Regum, Ducum & aliorum Principum contemplatione & intuitu, etiam de fratrum conſilio, diuerſimodè, variiſque temporibus in genere vel ſpecie, ex quauis etiam honeſta cauſa cõceſſa, & etiam pluries confirmata & innouata fuerunt, in pleriſque contrariantur. Nos, quibus in primis cordi eſt, tam ſancta & Eccleſiæ Dei ſaluberrima decreta ſuos, vt par eſt, effectus vbique conſequi, & ab omnibus obedienter obſeruari, priuilegiorum, exemptionum, immunitatum, facultatum, Conſetuatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, Maris magni, & aliarum gratiarum prædictarum, ac quarumcumque Apoſtolicarum & aliarum litterarum deſuper confectarum, proceſſuúmque decretorum, & aliorum inde ſecutorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus

Digitized by Google

ſentibus pro ſufficienter expreſſis & plenè inſertis habentes Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, quòd eadem omnia & ſingula priuilegia, exemptiones, immunitates, facultates, diſpenſationes, Conſeruatoriæ, Indulta, Confeſſionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ in his omnibus & in ſingulis, in quibus illa ſtatutis & decretis Concilij huiuſmodi contrariantur, ipſo iure reuocata, caſſata, & annullata, ac ad ipſius Concilij terminos atque limites reducta ſint & eſſe cenſeantur, nec quidquam aduerſus ipſa decreta & ſtatuta, quominus vbique & apud omnes obſeruentur, in aliquo ſuffragari poſſe, ſed ea perinde haberi & reputari debere, ac ſi nunquam emanaſſent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, ac etiam ſtatuimus & ordinamus. Decernentes nihilominus, omnia & ſingula, quæ vigore priuilegiorum, exemptionum, immunitatum & diſpenſationum, facultatum, Conſeruatoriarum, Indultorum, Confeſſionalium, & aliarum quarumcumque gratiarum huiuſmodi, poſt id tempus, quo Concilium obligare cœpit, facta & geſta quomodolibet fuerunt, & in poſterum fient; in his in quibus dicti Concilij decretis aduerſantur, nulla, inualida & irrita eſſe & cenſeri, ac nemini, etiam quantumlibet, vt præfertur, qualificato, tam in foro (quod aiunt) fori, quàm conſcientiæ ſuffragari poſſe & debere. Et ita per quoſcumque locorum Ordinarios, aliósque Iudices & Commiſſarios quauis auctoritate fungentes, etiam ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet quauis aliter iudicandi facultate, in vtroque foro iudicari & definiri debere, ac quidquid ſecus, à quoquam quauis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irritum & inane decernimus. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ceteríſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum eius ſe nouerit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimo quinto. Tertio decimo Kalend. Mart. Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Caſ. Glorierius.

P. Epiſcopus Narnien.

H. Cumyn.

Anno à Natiuitate Domini Milleſimo Quingenteſimo Sexageſimoquinto, Indictione ſexta: die verò vigeſimaquarta menſis Februarij,

Digitized by Google

Februarij, Pontificatus sanctissimi in Christo Patris & Domini Pij diuina prouidentia Papæ IV Anno eius sexto, retroscriptæ litteræ Apostolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in Acie Campi Floræ, & valuis Cancellariæ Apostolicæ, per nos Nicolaum de Matthæis, & Camillum Cherubinum S. D. N. Papæ Cursores.

Philibertus Chapuis, Magister Cursorum.

ORATIO HABITA IN sessione nona, & vltima sacri Concilij Tridentini.

Celebrata duobus continuis diebus, tertia & quarta Decembris, 1564. Pio IV. Pont. Max.

A. R. P. D. Hieronymo Ragasono Veneto, Episcopo Nazianzeno, & Coadiutore Famagustano.

Hic summatim recensentur omnia in Concilio Tridentino definita, quæ & ad piè credendum, & ad benè viuendum pertinent.

AVdite hæc omnes Gentes, auribus percipite omnes qui habitatis orbem. Tridentinum Concilium iam diu cœptum, aliquando intermissum, distractum variè atque diuulsum, nunc demum singulari Dei omnipotentis beneficio, summa atque incredibili omnium Ordinum ac nationnm voluntate, connectitur atque perficitur. Dies hæc quidem felicissima Christiano populo illuxit, in qua templum Domini disturbatum frequenter ac dissipatum reficitur & absoluitur: & nauis hæc vna bonorum omnium ex maximis ac diuturnis turbinibus atque fluctibus tuta in portu collocatur, quam vtinam conscendere nobiscum ij voluissent, quorum in primis gratia hæc ipsa nauigatio instituta fuit: atque ædificij huius construendi participes existerent, qui hoc nobis negotium exhibuerunt; maioris nunc profecto lætitiæ causam haberemus. Sed nostra id certè culpa non accidit.

Nos vrbem hanc in Germaniæ faucibus, id est, in domus illorum fere limine positam elegimus, non custodiam nullam nobis, nè

Digitized by Google

ne ſuſpicionem illis aliquam minus liberi loci daremus, adhibuimus: nos eam fidem publicam illis conceſſimus quam ſibi ipſi compoſuerunt: nos hic illos perdiu expectauimus; neque hortari ac rogare vnquam deſtitimus, vt ad veritatis lucem cognoſcendam accederent. Verum illis etiam abſentibus ſatis, vt puto, à nobis conſultum eſt. Etenim, cum duo eſſent, in quibus ægris atque infirmis illorum animis medicina fuit adhibenda: alterum fidei Catholicæ ac verè Euangelicæ illis in rebus quæ in dubium ab ipſis vocantur, quæque opportunæ his temporibus viderentur, explicata & confirmata, diſiectis omnibus ac diſſipatis errorum tenebris, doctrina: alterum diſciplinæ Eccleſiaſticæ, cuius potiſſimum deprauatione illi ſe à nobis defeciſſe affirmant, fuit reſtitutio; vtrumque, quantum in nobis fuit, pro temporum horum ratione cumulatè præſtitimus.

Principio enim ſancta hæc Synodus (facta ex laudabili maiorum noſtrorum conſuetudine ſuæ fidei profeſſione) vt quoddam quaſi fundamentum futuris actionibus poneret, & quibus teſtimoniis atque præſidiis in dogmatibus ſanciendis vtendum eſſet, oſtenderet, veteris ac noui Teſtamenti libros, qui eſſent ſine vlla dubitatione recipiendi, antiquorum Conciliorum probatiſſimorum exemplo, piè & prudenter enumerauit: ac, ne de verbis quidem vlla ex variis verſionibus, oriri poſſet difficultas, certam ac definitam de Græcis & Hebraicis tranſlationem approbauit. Hinc omnium hæreſum caput atque arcem aggrediens de humanæ naturæ corruptis initiis ea ſtatuit, quæ veritas ipſa, ſi loqui poſſet, exprimeret. De iuſtificatione deinceps (res magna, & cùm antiquis, tum à noſtri temporis hæreticis mirum in modum oppugnata) ea definit, quibus &, pernicioſiſſimis eo in genere opinionibus occurreretur, & rectè ſentiendi ratio miro quodam ordine, atque admirabili ſapientia (vt in illis Dei ſpiritum facilè agnoſcas) demonſtraretur. Præſtantiſſimo hoc poſt hominum memoriam decreto hæreſes ferè vniuerſæ iugulantur, & quaſi caligo Sole diſcutiuntur ac diſpelluntur; eáque claritas iſque ſplendor veritatis apparet, vt tantum lumen quis videat, diſſimulare iam nemo poſſit. Subſecuta eſt ſalutaris ſeptem diuinorum Eccleſiæ Sacramentorum tractatio: primùm ſimul de omnibus, pòſt de vnoquoque ſeparatim. Hic verò quis non videt, quam diſtinctè, explicatè, abundanter, illuminatè & (quod caput eſt) verè tota cœleſtium horum myſteriorum ratio contineatur? Quis iu tam magna multiplicique doctrina quid aut ſequendũ aut fugiendum ſit, poteſt vllo modo deſiderare? Quis in illis omnibus errandi locum aut occaſionem inueniet? Quis denique de Sacramentorum horum vi atque virtute dubitare

dubitare in posterum poterit, cum gratiam illam, quæ illis ipsis quibusdam quasi stillicidiis in fidelium quotidie mentes illabitur, tunc nobis adfuisse tam copiosè perspiciatur? Accesserunt ad hæc de sacrosancto Missæ Sacrificio, & de Communione sub vtraque specie, & paruulorum, decreta: quibus quidem, nihil sanctius, nihil vtilius, vt de cœlo lapsa, non hominibus composita videantur. Adiungetur his hodie certa de Indulgentiis, de Purgatorio, de Sanctorum Veneratione, Inuocatione, Imaginibus & Reliquiis doctrina, qua non solùm hæreticorum fraudibus & calumniis obsistetur, sed piorum etiam Catholicorum conscientiis planè satisfiet.

Hæc de rebus ad salutem nostram pertinentibus, quæ dogmata appellantur, & faustè ac feliciter erunt peracta: neque aliud quidquam præterea eo in genere à nobis hoc tempore exspectabatur.

In eorum autem quibusdam administrandis cùm nonnulla essent, quæ non ritè omnino ac rectè seruarentur, accuratissimè, Patres amplissimi, curastis, vt purè illa & castè, atque ex more institutóque maiorum tractarentur. Ita omnem superstitionem, omnem quæstum, omnem (vt dicunt) irreuerentiam à diuina Missarum celebratione abstuliſtis: vagis, ignotis & criminosis sacerdotibus sanctum hoc offerre sacrificium interdixistis: rei huius sacratissimæ vsum à priuatis domibus & profanis in sacra & religiosa loca reuocastis: molliores cantus & symphonias, deambulationes, colloquia, negotiationes à templo Domini summouistis. Ita Ecclesiastico vnicuique gradui leges illæ à vobis præscriptæ sunt, vt tradito illis diuinitus ordine, abutendi nullus vtique locus relinquatur. Ita nonnulla Matrimonij impedimenta, quæ ansam quandam ad violanda Ecclesiæ præcepta dare videbantur, remouistis: facilem venæ consequendæ viam minus legitimè connubij fœdus ineuntib. intercluſistis. Quid de furtiuis tenebricosisque matrimoniis commemorem? Equidem ita sentio, si alia nulla causa conuocandi Concilium fuisset, (quæ multæ & maximæ fuerunt) propter vnam hanc id omnino fuisse faciendum. Nam cum res hæc ad omnes spectet, neque vllus in orbe terrarum vniuerso angulus reperiatur, quem labes hæc non inuaserit, curandum meritò fuisset, vt communi huic malo communi etiam consilio prouideretur. Innumerabilium, Patres sanctissimi, & grauissimorum delictorum ac scelerum occasio prudentissima ista vestra ac propè diuina sanctione penitus ablata est, & Christianæ Reip. gubernationi sapientissimè consultum. Accedet ad hæc vtilis in primis ac necessaria multorum in Purgatorij, Sanctorum Veneratione, Inuocatione, Imaginum

Imaginum & Reliquarum, atque Indulgentiarum ratione abusuum interdictio, qui rerum ipsarum pulcherrimam faciem inquinare atque turpare mirum in modum videbantur.

ALTERA verò pars, in qua delabenti ac propè cadenti Ecclesiastica disciplina fulcienda erat agendum, diligentissimè etiam absoluta fuit atque perfecta. Eligentur in posterum ad Ecclesiastica munera obeunda, qui virtute, non ambitione, præstent; quique populi commodis, non suis inseruiant, & prosint potius, quem præsint. Enuntiabitur atque explanabitur frequentius & studiosius verbum Domini, omni ancipiti gladio penetrantius

ADERVNT suis gregibus & inuigilabunt Episcopi, cæterique, quibus animarum cura commissa est, neque extra creditam sibi custodiam vagabuntur. Nihil cuiquam proderunt aut ad impurè & flagitiosè viuendum, aut ad malè & perniciosè docendum priuilegia: nullum sine pœna crimen, nulla sine præmio virtus relinquetur. Pauperum & mendicantium sacerdotum multitudini optimè prouisum est: certæ vnusquisque Ecclesiæ, statutóque operi, vnde ali possit, adscribetur.

AVARITIA, quo nullum vitium est tetrius, præsertim in domo Dei, ab ea omnino tolletur: gratis Sacramenta omnia, vt par est, conferentur. Ex vna Ecclesia plures, ex pluribus vna, vt populi commodum & ratio postulabit, constituetur. Eleemosynarum quæstores, (vt appellant) qui sua, non quæ IESV-CHRISTI quærentes, magnum nostrę religioni damnum, magnam infamiam asserebant; ex omni hominum memoria (quod summæ felicitatis loco ponendum est) penitus euellentur. Hinc nostra præsens calamitas sumpsit exordium: hinc serpere infinitum malum, manaréque in dies latius non desistebat: neque occurri illi adhuc multorum Conciliorum cautionibus ac prouisionibus potuit. Quamobrem quis non nisi sapientissimè factum dixerit, vt membrum hoc, in quo sanando diu ad multum frustra laboratam est, ne reliquo corpori noceret, excideretur.

PORRO Deo cultus tribuetur potiùs & accuratiùs, atque ita, qui fuerunt vasa Domini, mundabuntur, vt ad sui imitationem alios trahant: in quo præclarè illud excogitatum, vt qui sacris essent initiandi, ij moribus atque litteris in vnaquaque Ecclesia à prima ætate instituerentur, vt quoddam quasi virtutum omnium seminarium illud existeret. Iam verò prouincialibus Synodis restitutis, Visitationibus ad populorum vtilitatem, non ad querelam & sumptum renouatis: tradita Pastoribus regendi suos, atque pascendi commodiùs facultate: Pœnitentia publica

in

Digitized by Google

in vsum reuocata, Hospitalitate tum Ecclesiasticis hominibus, tum piis locis indicta: in Curatis sacerdotiis conferendis memorabili ac penè cœlesti ratione constituta beneficiorum (vt aiunt) pluralitate sublata. hæreditaria sanctuarij Dei possessione prohibita: modo excõmunicationibus imposito ac terminato: primis iudiciis iis in locis, vbi lites oriuntur, assignatis: singularibus certaminibus interdictis: omnium hominum, ac sacrorum in primis, luxuriæ, cupiditati, atque licentiæ freno quasi quodam, quod excuti non facilè possit, iniecto: Regibus ac Principibus sui muneris diligenter admonitis, aliisque rebus huiusmodi prudentissimè sancitis, quis non videt vestras vos, PP. optimi, hac etiam in re partes cumulatissimè executos? Actum sæpe est in superioribus Conciliis de fide nostra explicanda, moribúsque corrigendis: sed nescio an vnquam diligentius atque distinctius. Hîc, præsertim hoc biennio, ex omnium populorum ac nationum, in quibus Catholicæ religionis veritas agnoscitur, non solùm Patres, sed Oratores habuimus. At quos viros? Si doctrinam spectemus, eruditissimos; si vsum, peritissimos; si ingenia, perspicacissimos; si pietatem, religiosissimos; si vitam, innocentissimos. Numerus hic quoque fuit, vt, si præsentes Christiani orbis considerentur angustiæ, frequentissima hæc, omnium, quæ antea fuerunt, Synodus appareat. Hic singula omnium vulnera detecta, mores expositi fuere: nil dissimulatum est: nostrorum aduersariorum argumenta & rationes ita tractatæ, vt eorum tum causa, non nostra, agi videretur. Tertium nonnulla, atque etiam quartum discussa: summa sæpe contentione certatum: eo scilicet consilio, vt, quemadmodum igne aurum, ita quibusdam quasi luctationibus veritatis vires ac nerui probarentur. Quæ enim inter idem sentientes idémque spectantes, discordia potuit existere?

Q.v.æ cum ita sint, licet optandum (vt initio dicebam) summopere fuisset, vt vna cum illis hæc agerentur, quorum potissimum causa tractata sunt: absentium tamen etiam incolumitati atque saluti ita prouisum est, vt alia ratione prouideri, si affuissent, non potuisse videatur. Legant illi quæ de fide nostra statuimus, vt Christianum hominem decet, humiliter: &, si lumen eis aliquod fulserit, ne faciem auertant: & si vocem Domini audierint, corda sua non obdurent. Ac, si ad communem matris Ecclesiæ complexum vnde se illi distraxerunt, redire voluerint, clementiam sibi omnem ac misericordiam tribuendam non dubitent. Sed præcipua illi ratio est, P.A. dissentientes à nobis animos conciliandi, consentientes in fide atque officio retinendi, quæ si hoc in loco verbis sanciuimus, re ipsa in nostris Ecclesiis præstemus.

Digitized by Google

præstemus. Leges etsi optimæ sunt, muta tamen res est. Quid Hebræo populo Dei ipsius ore latæ leges profuerunt? Quid Lycurgi leges Lacedæmoniis? Solonis, Athenienſibus ad libertatem retinendam, quam ob causam erant conscriptæ vtilitatis attulêre? Sed cur externa atque antiqua nimis commemoro? Quæ ad bene beatéque viuendum instituta atque præcepta ex vnius Christi Domini nostri vita atque doctrina desiderare aut possumus aut debemus? Quid item fuit à maioribus nostris omissum, quod cum ad recte sentiendum, tum ad præclare agendum pertineret? Medicamentum quidem salutare compositum ac paratum tamdiu habemus: verum, si morbum debet expellere, sumendum est, ac per venas in omne corpus diffundendum. Poculo hoc salutis nos primum inebriemur, cariſſimi, & viuæ, atque loquentes leges simus, & norma quasi quædam, ac regula, ad quam aliorum actiones & studia dirigantur, atque ita sibi vnusquisque persuadeat, nihil è Christianæ reipub. commodo ac dignitate successurum, nisi quantum in se sit, studiosè præstiterit.

Id curandum, nobis cum antea fuit: tum multo erit in posterum accuratius. Etenim si magistri nostri ac Saluatoris exemplo facere prius debebamus, quàm docere, postquam docuimus, quin faciamus, quæ esse poterit excusatio? Quis ferre nos ac pati poterit, si, cum non furandum esse damonstrauerimus, ipsi furemur? si cùm non mœchandum, molchemur, Sanctos à sancto Concilio innocentes atque integros ab integritatis præceptis & innocentiæ, firmos in fide, atque constantes à fidei nostræ firmata doctrina discedere minimè conuenit. Ac tales quidem exspectant nos populi nostri, qui nostrum iam diu reditum sustinentes, ea se ipsi ratione consolabantur, fore, vt hanc temporis vsuram maioris presentes studio sarciremus. Sed fiet id à vobis, vt spero, Patres sanctiſſimi, diligenter: & quemadmodum hoc in loco feciſtis, ita etiam domi satis Deo, atque hominibus facietis. Nunc (quod huius temporis est) Deo primum ipsi maximo atque immortali maximas atque immortales gratias & agamus & habeamus, qui non secundum peccata quæ fecimus nos, neque, secundum iniquitates nostras retribuit nobis: sed diem hunc lætiſſimum, quem videre multi concupiuerunt, nobis, non solum videndum, sed etiam celebrandum: incredibili cum totius Christiani populi assensu atque approbatione, sua magna benignitate concessit Pio deinde I V. summo nostro atque optimo Pontifici gratiæ perpetuæ ac singulares habendæ sunt: qui cum primum beati Petri sedem ascendit, tanto Synodum hanc instaurandi

Digitized by Google

desiderio exarsit, vt in eo suas omnes curas & cogitationes defigeret. Nuncios statim, viros probatissimos, ad indicendum illis nationibus atque prouinciis Concilium misit, pro quorum in primis salute conuocabatur. Hi Aquilonis partes peragrarunt, rogarunt, obsecrarunt, obtestati sunt: tuta omnia atque amica promiserunt: atque id etiam egerunt, vt in Angliam traiicerent: Legatos postmodum pietate ac doctrina præstantissimos, cum interesse illi Synodo, vt mirum in modum cupiebat, non posset, huc misit: ex quibus duos (quorum memoria in benedictione est) statuta die, tametsi nulli ferè Episcopi conuenissent, hic esse voluit. Hi, atque additus eis paulo post tertius, nouem menses, atque eo amplius, iustum ad Synodum instituendam Episcoporum numerum hoc in loco nihil agentes exspectauerunt, cum inter ea nihil aliud Pontifex ipse aut ageret, aut meditaretur, quam vt Patres quamplurimi, & quam primum huc accederent, & Christiani nominis Reges omnes ac Principes suos vt Oratores mitterent: vt communi omnium voto atque consilio communis hæc causa grauissima omnium atque maxima tractaretur. Quid verò postea omni cura, solicitudine, sumptibus prætermisit, quod ad Concilij huius amplitudinem, libertatem & commodum pertinere aliquo modo videretur? O singularem Pastoris ac Patris nostri pietatem atque prudentiam! ô summam etiam eiusdem felicitatem cuius auctoritate atque auspiciis iactatum hoc diu & agitatum Concilium constitit & conquieuit. Te Paulum III. te Iulium mortuos appello; quamdiu, quantóque studio videre, quod nos videmus, exoptastis? quot in eam rem sumptus, quot labores insumpsistis? Quamobrem verè tibi atque ex animo, Pio sanctiss. ac beatiss. gratulamur, quod tantam tibi lætitiam, tantam tuo nomini laudem (id quod maximum diuinæ in te beneuolentiæ argumentum est) Dominus reseruarit, quem nos precibus omnibus ac votis supplices oramus, vt te nobis incolumem, pro Ecclesiæ suæ sanctæ commodo atque ornamento, & quam citissimè reddat, & quam diutissimè conseruet. Serenissimo etiam Imperatori gratias agere & gratulari iure optimo debemus. Ille potentissimorum Cæsarum, qui propagandæ Christianæ religionis miro quodam desiderio flagrarunt animum, vt locum, referens, vrbem hanc ab omni periculo liberam conseruauit, & nos vt tutam tranquillamque pacem traheremus, sua vigilantia perfecit, magnámque nostris animis securitatem; assidua trium suorum Legatorum summorum virorum præsentia ac prope pignore, attulit. Ille de nostris his rebus pro sua eximia pietate solicitus mirificè fuit.

Digitized by Google

ILLE à se atque à nobis dissentientes homines, ex obscurissim is, in quibus versantur, tenebris, eruere, atque huius Synodi clarissimam lucem aspiciendam adducere maximopere laborauit. Regum præterea Christianorum ac Principum, in Concilio hoc amplissimis suis legationibus ornando, & suos vestræ auctoritati fasces submittendo, pia maximè voluntas grata nobis memoria prosequenda est. Iam verò quis est, illustriss. Legati & Cardinales, qui se vobis debere plurimum non fateatur; Vos nostrarum actionum duces optimi ac moderatores extitistis. Vos, ne nostra aut in dicēdo libertas violari aliqua ex parte videtur, incredibili patientia ac diligētia curastis. Vos nulli corporis labori, nulli animi contentioni pepercistis, vt ad optatum rei exitum, quod alij multi vestri similes frustra tentauerunt, quamprimum perduceretur In quo præcipuam quandam ac propriam lætitiam habere tu MORONE Illustriss. atque ornatissime debes: qui cum vigesimo abhinc anno primum præclaro huic ædificio lapidem posueris, extremam nunc manum post alios multo huic operi architectos adhibitos, feliciter, pro summa tua ac prope diuina sapientia, impones Factum hoc tuum egregium ac singulare omnium sermone perpetuo, celebrabitur, neque vlla vnquam ætas de tuis his laudibus conticescet. Quid de vobis dicam, Patres Sanctiss. quam bene de Christiana Republ. vestris præstantissimis actionibus meruistis quanta vestrūm vniuscuiusque nomini commendatio, quanta gloria à Christiano populo vniuerso tribuetur? Vos verè Patres, verè pastores, & agnoscent omnes & prædicabunt, vobis suam vnusquisque vitam atque salutem acceptam libentissimè referat. O diem illā populis nostris iucundissimam atque lætissimam, in qua primùm reuisere illis nos atque amplecti à templi Domini ædificatione redeuntes contigerit.

SED fac, tu Domine Deus noster, vt tam eximiæ de nobis opinioni egregiis factis respondeamus, & semen hoc, quod in agro tuo seminauimus, vberem fructum afferat fluátque vt ros eloquium tuum: atque quod fore aliquando pollicitus es, fiat temporibus nostris, vt vnum sit omnium ouile, & vnus pastor, atque is potissimum PIVS IV. in tui nominis gloriam sempiternam. Amen.

FINIS.

Digitized by Google

INDEX
RERVM ET VERBORVM
in textum Concilij Tridentini copiosissimus.

A

ABBATES quomodo eligendi, 688. & qui in monasteriis, quæ sunt ordinum Capita, 717

Abbates tonsuram nec minores ordines iis conferant qui sibi subiecti non sunt, 387

Abbatum officium in lectore eligendo, 35. in assistendo degradationi loco Episcoporum 169. in visitãdo, 736

Abbatum monasteria ab Episcoporũ iurisdictione exempta, 687. 716. & seq.

Abbatum priuilegia quando cessent, 387

Abbatum negligentia quando suppleatur, 35

Abbatissæ creatio qualis, 670

Abbatissa duobus monasteriis non præficienda, ibid.

Abbatissæ officium in professione monialium, ibid.

Abbatiæ commendatæ ab Episcopo visitãdæ, 281. quæ sunt ordinum Capita, quibus conferendæ, 716. earum cura in Seminario constituendo, 409

Abesse Episcopo quando, & quandiu liceat, & qua pœna mulctentur absentes, 350. & seq. & quando aliis curatis, ibid. & quantum Canonicis, & similibus, 541

Abesse non videtur qui aliquantisper abest, 350

Absẽtia affectata non dissoluit vinculum matrimonij, 432

Absentia Episcoporum denuncianda Romano Pontifici, 71 & quæ sit legitimma, & à quib. probanda. 350

Absens, qui curæ animarũ incumbit, præsens iudicatur, 313. Cætera vide in verbo *Residentia*.

Absolutio sacerdotalis, quæ, & quòd sit actus iudicialis, 173. 183. 193

Absolutionis ministri, 166

Absolutio delicti quando non admittenda, 168

Absolutio in quib. casibus fieri possit ab Episcopo, 184. 197

Absolutio à summo Pontifice impetrata vsurpantibus bona, & iura Ecclesiastica non aliter prodest, nisi quæ detinent restituant, 340

Abusus tollendi. 45. 186. 638. maximè exorti in indulgentiis, 283. 190. & in Missarum celebratione, 300 & in concionibus popularibus. 635. & in Sanctorum celebratione, 638

Accessiones ad beneficia iuris patronatus

Digitized by Google

patronatus quando tollendæ, 754
Acceſſus non concedendi, nec conceſſi extendendi, 479
Acclamationes Patrum in fine Concilij, 796
Acolyti quando, & cur inſtituti, 350
Acolytatus, 538
Acta appellanti gratis exhibenda, 165. & infra quantum tempus, 626. & quomodo ad iudicem appellationis transferenda, ibid.
Adæ tranſgreſſio, 14. & ſeq & 55. quomodo tollatur, 14
Adminiſtratio bonorum monaſteriorum ad quos ſpectet, 642
Adminiſtratores locorum piorum quibus rationem reddant, 335. & de quibus adminiſtratores bonorũ Epiſcopatus Sede vacante, 586
Adoleſcentium ætas ad mundi voluptates, 408
Adoratio Chriſti, 150
Adoratio Euchariſtiæ, 153
Aduẽtus Chriſti myſteriũ, 153
Adulterij pœna, 528
Adulterium non dirimit matrimonium, 429
Adultorum iuſtificatio, 52
Ætas ad dignitates obtinendas legitima, 541. ad beneficia, 396 ad ordines 369. ad Seminarium, 409
Affinitas ex fornicatione in 1. & 2. gradu tantùm matrimonium dirimit, 513
Aleas fugere clerici debẽt, 308
Alexandri III conſtitutio, 108. 168
Alignare quando clericis non liceat, 270
Altare per menſam intelligitur apud Paulum, ibid.
Ambulationes ſub Miſſa Epiſcopi, 309
Animarum cura non negligenda, 115. 70. 124
Annexa beneficia ſingulis annis viſitare cura eſt Epiſcopi, 119
Annus ad ſuſcipiendos ordines datus, quos impetratum beneficium poſtulat, 321
Antiquitas non damnãda, 248
Antiquior Epiſcopus Metropolitano impedito habendæ Synodi prouincialis ius habeat, 197
Antiquiori Epiſcopo in Metropolitana Eccleſia Oeconomũ eligere quãdo liceat, 384
Apoſtatarum pœnæ, 716
Apoſtatandi occaſio vnde, 292
Apoſtoli noui teſtamenti ſacerdotes, 191
Apoſtolis eorũmque ſucceſſoribus remittendi & retinendi peccata poteſtas communicata, 173
Appellatio cur inſtituta, & quando non impediat, vel ſuſpendat, 159. 339. 690. & quomodo admittenda, 324. & cui committenda, 165
Appellare à quibus liceat, 159. 626
Appellans quid agere debeat, 159
Appellatus, quid, & quando ſoluat pro actis, 826
Aqua naturalis de neceſſitate Baptiſmi, 276

Digitized by Google

Aquarum significatio, 296
Aqua in calice cur vino misceatur, 298
Arbiter de suspicione & iurisdictione cognoscenda inter ordinarium & conseruatorem iudicem, 208
Archidiaconi oculi Episcoporum, & qui eligi debent, ... qui visitādi ius habent, quomodo visitent, 502
Archidiaconi causas matrimonij, & criminum non iudicant, 626. neque concubinatus, 771
Archiep. vide *Metropolitanus.*
Archipresb. vide *Parochus.*
Assumēdus ad Cathedrales Ecclesias qualis esse debeat, 321
Attritio quid, 177
Auaritia idolorum seruitus, 514 omnium malorum rādix, 339. ab Ecclesiasticis tollenda, 249
Auctoritas Sedis Apostolicæ maxima, 140. 184. 246. in omnibus salua intelligitur, 28. 117. 535.
Aucupia clericis vitanda, 543

B

Baptismus sacramentum fidei, 55
Baptismi virtus, 14. necessitas, 52. 102 Canones de eo, ibid.: verba requisita, ibid. Aqua necessaria, ibid. in eo imprimitur character in anima, 98
Baptismi, & Pœnitentiæ differentiæ, 175
Baptismo susceptо, vota non sunt irrita, 102
Baptismus paruulorum, 24. 102
Baptismus Ioannis, 101
Baptismus hæreticorum quomodo verus, ibid.
Baptismus ritè collatus non iteratur, 98. 92
Baptismi sola recordatio non tollit, neque minuit peccata, 102
Baptizantium, & baptizatorum cognatio, 503
Baptizari licet in omni ætate, & tempore, 102
Baptizantur paruuli in fide Ecclesiæ, ibid.
Baptizati Christianæ Legis debitores, ibid. peccando gratiam amittunt, ibid. ab vno vel duobus suscipiendi de baptismo, 503
Benedictio coniugum approbatur, 430. in templo suscipienda, 433. à proprio Parocho sumenda, ibid.
Beneficia cur constituta sint, 264.
Beneficia Ecclesiastica obtinentium habitus, 369
Beneficiandorum ætas, ibid.
Beneficium Ecclesiasticum habere debet, qui prima tonsura initiatus est, vt fori priuilegio gaudeat, ibid.
Beneficia vnius diœcesis, cum alterius diœcesis beneficio perpetuo non vniuntur, 217
Beneficiorum pluralitas reprobatur, 106. 117. & 591. & quando permittatur, ibid.
Beneficia in seruitutem non redigenda, 774. vnita visitanda 74 ac etiam exempta, & à quibus. 277. & 532
Beneficia curata in simplicia non

Digitized by Google

non conuertenda, 782. & quando curam animarum recipiant. ibid.
Beneficia regularia quibus conferenda, 219
Beneficia secularia Regularibus non concedenda. 221
Beneficia hæreditariam successionem abhorrent, 749
Beneficia iuris patronatus, 223.277.601
Beneficiis priuare clericos quando liceat, 718. 769. 717.626
Biblia Latina vulgatæ editionis probata, 8
Biennij spatium litibus finiendis statutum, 626
Bigamia prohibita, 429
Bigami ad minorum ordinum ministeria non idonei, 408
Bona Ecclesiastica occupatium pœna 339. eorum fructus in quos vsus conuertendi, ibid.
Bona ante professionem monasteriis non danda, aut abeuntibus restituenda, 701. quomodo Regularibus concessa, 622
Bononiæ laudes, 140
Bonum exemplum, quære *Exemplum.*
Bonifacij VIII. cõstitutio, 652
Bonifacij IX. constitutio.
Brachium sæculare implorari potest pro reuocandis monialibus intra vrbem, 650
Breuiarium, 793
Bulla indictionis Concilij Pauli III. *initio.*
Bulla facultatis transferendi Concilij sub Paulo III. 137
Bulla resumptionis Concilij sub Iulio III. 142
Bulla celebrationis Concilij sub Pio IV. 139
Bulla Confirmationis Concilij sub Pio IV. 799

C

Cælibatus non postponitur statui cõiugali, 430
Cæremoniæ in celebratione Missæ quare institutæ, 294 & in ordine sacro, 240 in nuptiis, 434
Calicis vsus an cuiquam sit permittendus, 264.341
Candelarum certus numerus prohibetur in celebratione Missæ, 300
Canon Missæ ex quibus constet, 292
Canones de vita clericorum renouantur, 306. item ad Episcopalem dignitatem pertinentes 782. item ad fauorem Ecclesiasticarum personarum, 788
Canones indistinctè ab omnib. obseruandi, 782
Canonicatus aut portio non ei confertur, qui eo ordine initiatus nõ est, quẽ illa dignitas aut portio requirit ibid.
Canonici quales eligendi, ibid. & qui vocem in Capitulo non habeant, 321. quos ordines habere debeant, 541. & eorum tenues reditus quomodo augendi, 583
Canonici Ecclesiæ Senatus. 541
Canonici regulares translati ad alium ordinem, seculària beneficia obtinere num possint? 221
Canonici libri, 8, 9

Digitized by Google

Canonicis non ampliùs tribus menſibus abeſſe licet, 541
Canonici præſentes ſacræ ordinationi, 379
Canonici diuina officia per ſe, non per alium obire debent, 541 & ſeq.
Canonicorum vita & honeſtas qualis, ibid. officium in choro ibid. eorundem officium celebrante Epiſcopo, ibid reſidentia, 349. 550. an reſidere poſſint in Eccleſia curata. 313
Canonici duo adhiberi debent in publicatione indulgentiarum, 283. ad rationem redituum Seminarij exigendam, 411. ad conſtituenda quæ ad Seminarium ſpectant, 410. ad procedendum in quibuſdam cauſis, 436 ad conuertenda quædam in pios vſus, 750. Cætera quære in verbo, *Capitulum.*
Canonici Epiſcopo inſeruire debent, 541. & ſeq. ab eo corrigi poſſunt, 87. & quando ac quomodo, 436. &c. profeſſionem fidei coram quibus facere teneantur, 541
Cantus laudatur, 409. ſed laſciuus in celebratione Miſſæ vetatur, 299
Capellanorum Regiorum priuilegia reſtricta, 532
Capita ordinum, 675. 716
Capituli officium, Sede vacante, 586
Capituli conſilium adhibere debet Epiſcopus in lectore & magiſtro deligendo, 35. in ordinibus canonicatuum deſignandis. 541. & ſeq. in his quæ ad debitum in diuinis officiis regimem ſpectant, ibid & in his quæ ad Seminarium pertinent, 469. inaugendo præbendas tenues, 583. in omnibus his quæ non ſpectant ad commodum Epiſcopi, vel ſuorum, 736. Cætera require in verbo *Canonici.*
Capituli menſa, 209. & ſeq. Capitula Cathedralium à ſuis Epiſcopis viſitari, & corrigi poſſunt, 89. & quomodo, & quando, 736. apud Ordinarium conueniuntur non obſtantibus Conſeruatoriis, 200. Epiſcopo de quibus rationes reddere teneantur, 586. eorum negligentiæ à quibus ſuppleatur, ibid. litteras dimiſſorias an concedere poſſint, 127. & 387. an viſitare valeant, & quomodo, 502.
Capituli iuriſdictio, poteſtas, & bonorum adminiſtratio intacta reliquitur, 736. quando eorum priuilegia non valeant, 601
Capitulorum generalium officium in magiſtris eligendis, 84. in exequendis piis relictis, 713 in conſeruanda regulari diſciplina, 642. & eorum negligentia à Concilio prouinciali aliquando ſupletur, 719.
Capitulum ſub titulo S. Petri, vel S. Ioannis, ibid.
Capucinis bona poſſidere non licet,

Digitized by Google

licet, 648
Cardinales qui sunt eligendi, 435. eorum consilio vniuersalis Ecclesiæ administratio nititur. 723
Cardinalibus beneficiorum multitudo negetur, 591
Cardinalium indulta quando valeant 780. Accessus & regressus tolluntur, 748
Cardinalium frugalitas, & continentia, 705. residentia 349
Cardinalium familiares, vide *Familiares.*
Cardinalis Moronus primus Legatus Synodo benedixit, 795
Cardinales Episcopi intra tres menses munus consecrationis suscipere tenentur, 365
Cardinales quatuor affirmare debent promouendos ad Cathedr. idoneos esse, ibid.
Caritas. 66 perfectionis vinculum, 270
Carnis desideria quomodo restringantur, 791
Carthagenienſe Concilium, 721.
Castitatis votum, 640
Castitatis donum petentibus non denegatur, ibid.
Casuum reseruatio, 183. 198
Catechesis singulis sacramentis præscribenda, 516
Catechumeni, 55
Catechismus, 493
Cathedralem & Parochialem Ecclesiam nemo simul retineat, 591
Cathedralibus Ecclesiis qui præficiendi, 70. 108. 309. 534 & quomodo prouidendum, quando sunt exigui fructus, 576
Cathedrali Ecclesia vacante preces habendæ, 534
Cathedralium Ecclesiarum pœnitentiarius, 527.
Cathedralium Ecclesiarũ pluralitas prohibetur. 108
Causæ matrimoniales spectant ad Ecclesiasticos, 430. sed non ad Decanos vel alios inferiores, 514. & vbi cognoscendæ ob paupertatem, ibid.
Causæ citò expediendæ, ibid. & 763
Causæ fori Ecclesiastici ab Ordinariis cognoscendæ, 514. & quibus delegandæ, 517
Causæ mercedum & miserabilium personarum, 135
Causæ exemptorum quomodo tractandæ, ibid.
Causæ legitimæ absentiæ quæ, 349
Causæ ciuiles, vide *Ciuiles.*
Causæ criminales, quære *Criminales.*
Celebratio Missarum, lege *Missa.*
Censuræ ab Ordinariis emanatæ, ab Ordinariis publicandæ, & obseruandæ à Regularibus, 678
Censuræ Ecclesiasticæ à Iudicibus Ecclesiasticis quando ferendæ, 726
Character quid, 158. in quib. imprimatur, ibi. & 346. deleri non potest, 98
Choreæ clericis prohibentur, 143
Chrisma sacrum, 108

Digitized by Google

Christiana vita perpetua pœnitentia esse debet, 192
Christiani quando communicare teneantur. 155
Christianorum officium maximè in Conciliis, 3. & 60.
Christus vera lux, 3. Propitiator noster 51. Saluator noster, ibid. 926. fons iustitiæ. 54. causa salutis æternæ, ibid. Redemptor, 67. 636. Legislator, 67. sanctitatis auctor, 678. sacerdos secundum ordinem Melchisedech, 291. magnus & supremus sacerdos, 796. caput in membra, 62. vitis in palmites, ibid. Sol iustitiæ, 51. Fidei nostræ auctor, ibid secundus Adam. 52. omnium gratiarum fons & auctor, 249 mediator Dei & hominum 638. Patribus promissus, 51. Sacramentorum auctor & perfector, 427. pro omnibus mortuus, 52. & ad nostram salutem, 153. 291. in Eucharistia continetur, 146. & 148. totus sumitur sub vtraque specie. ibid. 153. 244. & seq. nobis meruit iustificationem, 52. & seq. & sapientiam promisit Ecclesiæ suæ 141. in eo habemus redemptionem, & remissionem 52. per eum fit satisfactio. 55. 189. eius sermones seruant eum diligentes, 56.
Christi aduentus, 51. meritum 14. 52. & 67. & ieiunium, 144. diuinitas, 150. amor erga nos, 153, 291.
Christo debetur latriæ cultus, 150.
Ciborum delectus seruandus, 792
Circunstantiæ peccati, 179
Citari Episcopus quando possit, vt personaliter compareat, 168
Ciuilibus in causis quomodo procedendum, 240. & quomodo exequendum, 716
Ciuilibus & Criminalibus in causis quando appellationi locus est, 159
Clandestinorum matrimoniorum correctio, 432
Clauium potestas, 165. 189 194 & seq.
Clausstralium monachorū sacræ scripturæ interpretes examinantur ab Episcopo, 55
Clausura sanctimonialium restituenda, 650
Clerici in sortem Domini vocati, 308 duæ vitare debeāt, 201. 206. qui fori priuilegio gaudeant? 270
Clericorum vita & exemplum quanti momenti, 308. 399. 421. & 764. continentia vestitus habitus quales esse debeant 212 308. gestus, incessus, & sermones, 308. vita qualis, 201. 308.
Clerici etiam exempti ab Episcopo corrigi possunt, 85. 204. delinquentes in loco decenti custodiendi, 736. matrimonium contrahere prohibentur, 429. mendicare non debent, & quomodo eis prouidendum, 253. cupiter & scandalosè viuentes quomodo puniantur. 277.

Digitized by Google

277.771. Asurpantes bona Ecclesiastica qua pœna puniantur, 339
Clerici homicidæ pœna & dispensatio, 214 degradatio,& depositio, 168.& 736.
Clericorum immunitates, & priuilegia renouantur, 787. merita ex quibus deprehendantur, 393
Clerico vago Missas celebrare non licet, 290.406
Clerici cõiugati quæ ministeria exercere possint, 408. & quo priuilegio gaudeant, 369
Clerici concubinarij, vide *Concubinarij*.
Clericis aleæ, comessationes, lusus prohibentur, 308. Cætera quære in verò *Sacerdotes*, & in verb. *Presbyter*.
Cluniacensis monasterij priuilegium, 675
Coadiutores quando dandi sint, 277.& quomodo, ibid.
Coadiutores quomodo permittantur. 749
Cognatio spiritualis quomodo, & inter quos contrahatur, 141
Collatio beneficiorum, vide in verb *Electio*.
Collatio ordinum gratis fieri debet, 249 vide *Ordo*.
Collegiorum generalium priuilegia, 131.209.
Collegia ab Episcopo visitantur 328
Collegia litteras dimissorias concedendi ius non habent, vt quis ordinetur ab aliis, 387
Collegiorum personæ quomodo sunt exemptæ, 535
Collegiorum priuilegiis quomodo ordinariis non detrahatur, 538
Collegij puerorum instituendi via, & ratio, 409. cum sequentib.
Collegiatæ Ecclesiæ nobilis alicuius oppidi qua ratione curent stipendium interpreti sacræ scripturæ, 35
Collocutiones, & confabulationes non habendæ in Ecclesiis. 3.294
Comessationes clericis prohibentur, 308
Comitũm Palatinorum priuilegia restricta, 538
Commendata monasteria visitanda, 237
Commendæ perpetuæ, 111
Commissio causarum quibus fieri debeat, 763
Commentario defunctorum facienda, 733
Communio sacramentalis quibus,& quando necessaria sit, 155. 246. à quibus sæpe percipienda. 393. 396.& in ea præparatio qualis, 152. in ea sub qualibet specie totus, & integer Christus sumitur, 148.155.444.& seq
Commutationes vltimarum voluntatum quomodo, & quando faciendæ, 324. 733
Compatres in Baptismo qui, 503
Compositio pro fructibus malè perceptis prohibita, 350

Computi

Digitized by Google

Computi disciplina commendatur, 408
Conceptio Mariæ Virginis, 16.
Concilium indicere ad Romanum Pontificé spectat, 144. & 794. eiusque decreta ab eo confirmãtur, 795. 79. & dubia declarantur, 795
Concilio interesse qui debeãt, 142. 286. 197. & ad illud conuenire negligentes quomodo puniantur, 235
Conciliorum vtilitas, 497
Concilium celebrantium officium, 3. 145
Concilij Tridentini inchoatio sub Paulo III. 1. translatio, 136. celebratio sub Iulio III. 142. cum seqq suspensio, 232. celebratio sub Pio IV. 231. intentio præcipua qualis, ibid cum seq. finis, 795. cõfirmatio causæ quibus indictũ fuit. 146. 231. 236. 694. & quot Patres ei interfuerunt, 796
Concilia prouincialia, quibus de causis renouãda, & quando, 497. de quibus iudicent, 249. 411. 534. 497. 302. 510. 514. 516. 601. 626. & quid in eis agi debeat, 580
Concio, vide *Prædicationis munus.*
Concubinatus grauissimum peccatum, 528
Concubinariorum pœnæ, & 771. cum seqq.
Concubinarum pœnæ, 128
Concubinarij quando dispensari possint, 771
Concupiscentia, 16
Conditiones in prouisione Ecclesiæ reiiciendæ, 580
Confessio est iure diuino necessaria, 178. 179. quomodo, & quorũ peccatorũ faciẽdæ, 179. 184 & quãdo præcipuè, 179, cui. 183. non est, impossibilis, 179. 198. ad Eucharistiam percipiendam necessaria, & quando, 152
Confessio secreta, 179. 197
Confessionis ministri. qui, 173. 198
Confessionum libri discendi à pueris, 409
Confessores monialium, 675
Confessorum munus in satisfactionibus iungendis, 189
Confitendi in quadragesima salutaris mos, ibid. & 198.
Confirmatio est sacramentum, 106. eius minister *Episcopus*, ibid. & 346. eam habere debet qui prima tonsura est initiandus, 342. in ea character imprimitur in anima, inter quos spiritualem cognationem contrahat, 503, Sess. 24. de reformatione matrimonij, cap. 2.
Confirmatio huius Concilij, 798
Confraternitates visitandæ, 335
Coniuges, quære *Matrimonium.*
Consanguinei fructibus Ecclesiarum non augendi, 723.
Consecratio vbi facienda, 365
Consecrationis munus infra tempus statutum suscipiendum, 125. quale tempus sit præscriptum

Digitized by Google

præscriptum, 365
Consecrationis panis, & vini efficacia, 198
Consensus contrahentium in matrimonio necessarius, sed non parentum, 302. & seq.
Conseruatores iudices, 208
Conseruatoriæ litteræ quibus, & quando nihil prosint, ibid.
Consistorio præponitur Ecclesia Cathedralis vacans, 535.
Constitutiones Ecclesiarum approbantur, 264. 313. 541. 794. & Regularium etiam 640. 675. 669. & quæ reiiciantur. 580
Constantiense Concilium, 231. 241
Consuetudo locorum attendenda, 45. 73. 527. pro lege habetur, 246. iurisdictionem tribuit & officium, 313. dat potestatem, vt quis Concilio interfit 142. 235. 497
Consuetudines Ecclesiarum approbantur, 264. 335. 541. & quæ incorruptelæ, 352
Consultores duellorum puniuntur, 713
Consummatio sub priori Testamento non erat, 291
Continentia Diaconorum, & Subdiaconorum, 396
Contritio, quid, 176. pars est pœnitentiæ. ibid. & 196. necessaria, 176. libera & voluntaria, ibid. & 196. imperfecta, attritio dicitur, 176. quomodo paretur, & quid producat. ibid.
Contritus sine Confessione ad Eucharistiam non accedat, 152. 155
Controuersiæ de præcedentia componendæ, 690
Contumacia seuerè punitur, 71. 264. 350 726
Conuentus, require *Monasterium.*
Conuertitæ, seu pœnitentes mulieres, 795
Corporis Christi festum, quære *Festum.*
Correctio quomodo ab Episcopis facienda, 87. 208. 212. 217
Credere quomodo debeamus, 153
Criminales causæ à quibus cognoscantur, 286
Crimiminalibus in causis quando appelletur & ad quem, & quomodo in appellatione procedatur, 159. & quomodo executio facienda. 726
Culpa quomodo remittatur, 68. & an sine pœna, 188. 198
Cultus Eucharistiæ, 188. 150
Cupiditas malorum omnium radix, 339
Cura animarum non negligenda, 70. 281. 349
Curarum beneficium, vide *Beneficium.*
Curatus, vel *Parochus.*
Curiosa à popularibus concionibus secludenda, 635

Deam

Digitized by Google

D

DEambulationes in Ecclesiis vitandæ, 299
Debitorum solutio quomodo ab exemptis extorquēda, 67
Decalogi præcepta, ibid 178
Decanorum visitatio qualis, 502. quas causas non iudicent, 527
Decimarum solutio debita est Deo, 662 non impedienda, sed integrè facienda, ibid. & largiùs tenuioribus Ecclesiis, ibid.
Decima ad laicos pertinentes, 410
Decreta huius Concilij approbata, 308 798. in Synodis prouincialibus & Diœcesanis recipienda, 723. à lectoribus obseruanda, ibid.
Decreta omnia de vita, & honestate Clericorum obseruanda, 306. & quæ ad dignitatem Episcopalem pertineant, 782. & ad fauorem eorum, 789
Decreta super residentia publicanda, 352. & de matrimonio, 453
Deductiones ex fructibus in prouisione Ecclesiarum reiiciuntur, 580
Defensio permissa, 214
Degradatio actualis quomodo facienda, 106
Delegatio quibus fieri debeat, 762
Delinquentes in loco decenti custodiendi, 736
Denuntiationes in Ecclesiis ante matrimoniū quomodo, & quando faciendæ, 432
Depositio verbalis quomodo facienda, 166
Derogationes quæ non faciendæ, 739
Deus pater misericordiarum, operatur velle & perficere, 60. impossibilia non iubet, 59. castitatem petentibus non denegat, 430
Diaboli imperium, 13. astutia ad nos perdendum, 191, calcaneo insidiatur, 195
Diaconorum institutio, & mentio in sacris litteris, 171. 396. ætas, continentia, ibid.
Diaconi festis saltem solemnibus communionem percipere debent, ibid. quomodo ordinandi, ibid.
Die dominico quæ mira Deus egerit, 3
Dies festi, vide *Festi.*
Dignitates Ecclesiastic. quare instituuntur, 541. quibus conferendæ, 562. non seruientes quid amittant, 313
Diligentes Christum, eius sermones seruant, 58
Dimissoriæ litteræ, vide, *Litteræ dimissoria.*
Diœceses quare distinctæ. 217.
Diœcesana Synodus quotannis celebranda, & qui interesse debeant, 497. 723. & quid ibi agi debeat. ibid. & 762
Disceptationes contentiosæ vitandæ, 3
Disciplina populis necessaria, 159
Disciplina Ecclesiastica conseruāda & restituēda, 787. & sequent.

Digitized by Google

sequent & monasticæ, 797
& seq. ac regularis, 642
Dispensatio ad contrahendum matrimonium quando, quibus, & quomodo detur, 513
Dispẽsatio de homicidio quãdo facienda, 214 517
Dispensationes de promouendo à quocunque, cui, & quãdo suffragentur, 131. de non promouendo ad annum suffragantur, ibid.
Dispẽsationes de non residendo quando valeant, 73
Dispensationes in irregularitatibus ab Episcopis quando fiant, 517
Dispẽsationes de pluribus curatis exhibendæ, 115
Dispensationes gratiosè concessæ quando sortiantur effectum, 782
Dispensationes extra curiam Ordinariis committendæ, 326
Dispensationes quomodo, & quando concedendæ, 214. 322. 503. 506
Dispositio ad gratiam, 52. & seqq.
Distributiones quotidianæ quomodo ordinandæ, vel augendæ, 264. 313. 603. & quomodo diuidendæ, 262. 313. & à quibus recipiendæ, 541
Diuinis interesse, aut Missas celebrare qui publicè criminosi sunt, prohibentur, 300
Diuinitas Christi in Eucharistia quomodo, 148. 153. 155
Diuinorum officiorũ ratio tam de cantu quàm de certa lege in choro permanendi à Synodo prouinciali præscribenda, 543
Diuortium quoad thorum fit ad tempus, 229
Doctores Cathedralibus præficiendi, 311. ac examini,.... illísque scholasteriæ conferendæ, 411 ac pœnitentiarię cũ præbendis, 527. & Archidiaconatus, 541. & dignitates, ibid. & creari debent Vicarij Episcopi, 586. Cætera vide *Lector.*
Doctores Vniuersitatum quid agere, aut promittere debeant, 723
Domini temporales, vide *Principes.*
Dominicis diebus & festis solemnibus, pascendus à Parocho populus salutaribus verbis. 44. ad Parochiã suam populus accedat, 299
Domus Domini nihil præposterum, inhonestum, tumultuarium, aut profanum habere debet, 514
Dotari debent raptæ à raptoribus, 524
Dubitare de quibus non debeamus, 635
Duellorum vsus prohibitus 656. & seqq.
Dyscoli puniendi, aut expellendi, 409

E

Ecclesia columna veritatis, 147. pia mater, 244. edocta

Digitized by Google

edocta à Christo,& ab Apostolis,68.& à Spiritu Sancto, 244.635. communis mater, 239.Dei sanguine acquisita, 70. Christi sponsa dilecta, 243
Ecclesia Romana omnium Ecclesiarum mater, & magistra, 102. 194. 296
Ecclesia non iudicat de occultis, 432. in quos iudicium exerceat, 286. inuitat ad Concilium, sperat eorum conuersionem,228. 232 iustis de causis communicat laicos sub vna specie,246.de sensu Scripturarum iudicat, 16. & in matrimonij impedimentis dispensat,429. eius benignitatem experiri non debet, qui eius præcepta contempsit. 516
Ecclesia domus Dei, & oationis, 299
Ecclesia Cathedralis, vide *Cathedralis.*
Ecclesiæ potestas,138.71.136. 173.212.229 650
Ecclesiæ Catholicæ ritus obseruandi, 267
Ecclesiæ patrimoniales, 601
Ecclesiæ receptiuæ, ibid.
Ecclesiæ nullius diœcesis à quo visitandæ, 427
Ecclesiæ collapsæ reparandæ, 124. 277. vel transferendæ, ibid.
Ecclesiarum regimen onus formidandum, 68. & seq. quibus committendum,ibid. & 306.346.534
Ecclesiarum duarum diuersarum diœcesum vnio damnosa. 217
Ecclesiarum bona occupantes, 339
Ecclesiastica hierarchia quomodo ordinata, 346
Ecclesiastica libertas & immunitas, 789
Ecclesiasticorum bonorũ fructus quomodo consumendi, 576
Editio vulgata Bibliorum approbatur, 8
Electi Dei non possunt sciri nisi ex speciali reuelatione, 60
Electio superiorum Regularium quomodo habenda, 668
Electio indignorum irritanda, 109
Electio in beneficiis quomodo fieri debeat, 541.601.630 & quomodo in beneficiis iuris patronatus,224 601. & seq. & quorum fieri debeat, 73. 108. 208. 311. 601. & qua ætate, 369. & non sine examine, 129.601
Electi ad Ecclesiarum regimen professionem fidei facere tenentur, 541
Eleemosynæ Montis Pietatis visitandæ, 328
Eleemosynæ pro defunctis vtiles, 655
Eleemosynæ pro Missis importunè non exigendæ, 299
Eleemosynarum Quæstores, vide *Quæstores.*
Eleemosynarum administratores rationem Episcopo reddere tenentur, 335

Digitized by Google

Emphyteusis Ecclesiæ vsurpatores, 344
Episcopalis dignitas omnino conseruanda, 782
Episcopi à Spiritu sancto positi regere Ecclesiã Dei, 79. 746. in locum Apostolorum successerunt, ibid. Presbyteris sunt superiores, ibid. 347 Patres & Pastores, 783. Sacramenti Confirmationis, 106. 346. ac Ordinationis, 294. supra omnes gradus constituti, 534. à principibus, & cæteris honorandi, 701. à dignitatem obtinentibus iuuandi, 541, eorum est prima sedes, & locus, 667. 783. ac præcipua omnium rerum agendarum auctoritas, 335
Episcopi qui sint eligendi, 70. 108. 311. 534. & infra quantũ tẽpus consecrationis munus susciperе teneãtur, 125. 365. creati à Romano Pontifice sunt legitimi, 348. eorũ examen & testimonium quomodo faciendum, 534
Episcopi quales esse debeant, 4. 159. 721. eorum familiares quales, 4. eorum mensa, ac supellex quales? 721
Episcoporum onus est Angelicis humeris formidandum, 534. eorũ munus est in Dei laudibus incumbere, 2. & 3. hostias, laudes, & preces offerre, 3. ac alia multa peragere, quæ continentur, 311. prædicare, 45. 349. Sacramentorum vim & vsum explicare, 526. eorum mensis Scripturarum lectionem admiscere, 3. vigilare, in omnibus laborare, & ministerium suum implere, 70. in eorum Ecclesiis residere, 71. 349. moderatè, ac sobriè viuere, bonum exemplum subditis præbere, ibid. humanum erga propinquos carnis affectum deponere, 721. principibus non inseruire, 783. lectorem Theologiæ eligere, 35 & magistrum Grãmaticæ ibid. malos prædicatores corrigere, 45 neglectæ animarũ curæ & circa plura curata prouidere, 281. & Ecclesiis, in quibus populus numerosus est, 270. atque aliis omnib. quæ ad Dei cultum spectant, 281. & Ecclesię parochiali vacanti 601. & quomodo, ibid & seq. curare vt hospitalia diligenter gubernentur, 135. vt pueri in suis parochiis doceantur, vt sana de purgatorio doctrina prædicetur. 635. vt de inuocatione Sanctorum & imaginibus fideles instruãtur, ibid & seq. vt Missę piè ac purè celebrentur, 199. vitia subditorum coarguere, 159 208. eósque tanquam filios, & fratres diligere, 159. & caritate non austeritate corrigere, & meminisse se pastores, non persecutores, ibid pauperum aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, 349 monialibus confessorem extraordinarium offerre, 319. præcedentiæ

Digitized by Google

controuersias componere, 688 virginum Deo dicandarum voluntatem explorare, 707. Decreta huius Concilij de Regularibus exequi, 723. curare vt decretũ Matrimonij publicetur, 433. vt nuptiæ fiant cum honestate & modestia, 532. ad Concilium prouinciale debent accedere, 497. certis maximè diebus in Ecclesiis permanere, 146. ordines per semetipsos conferre, 365. subditos docere, 308. & bono exemplo pascere, 349

Episcopi gratiã per surreptionem obtentam possunt respuere, 168 in casibus quibusdam reseruatis absoluere, 184. abusus in Missa exortos tollere, 299. Cõfirmationis Sacramẽtum conferre, 346. ministros Ecclesiæ ordinare, ibid. & 379 atque alia peragere quæ inferiores non possunt, 339. 347. noua miracula approbare, 638. ordinatos ab ordinum exercitio suspendere, & quando, 204. Clericos exemptos, & Regulares corrigere, & quomodo, & quando, 51. 208. 212. 221. 688. eos degradare possunt, & quando, 193. punire locum deferentes, 404. & concubinas, 528. & non accedentes ad Synodum, 497. beneficiis priuare turpiter viuentes, 277. & non residentes contumaces, 351. & seq hospitalium cura priuare hospitalitatẽ non exercentes, 749 & iure patronatus patronum illud contra Canonicas sanctiones transferentem, 753. Abbatum negligentiam supplere, 404. & Capituli Metropolitanæ Ecclesiæ, 521. & vices Metropolitani, si est Suffraganeus antiquior 349. 497. Illúmque denuntiare Romano Pontifici. 71 in beneficiis iuris patronatus instituere, 223 præsẽtatósque non idoneos repellere, 153. distributiones quotidianas diuidere, 264. nouas parochias constituere, 270. & seq. eásque distinguere, 576. ordines canonicatuum designare, 541. in iis quæ ad diuina officia spectant prouidere, ibid. vniones certis de causis facere, 274. 410. 503 ac iam factas examinare, aut reuocare, 117. 448. monitiones ad finem reuelationis decernere, 716 beneficia transferre, 277. visitare beneficia curata, 118. & Ecclesias exempras, 124. commẽdata omnia beneficia, & monasteria, etiã exẽpta, 181. hospitalia, confraternitates, Eleemosynas montis pietatis & pia loca omnia, 328. & propriã diœcesim, 502. & quomodo ibid. & Ecclesias sæculares nullius diœcesis, 532. absentiæ causas probare 351. contumaces non residentes variis remediis cõpellere, ibid. & seq. de dispensationibus cognoscere, 322. per saltũ promotos.

Digitized by Google

motos dispẽsare, 397. licentiã Matrimonij contrahendi vagantibus cõcedere, 527. in suspensionibus & irregularibus, dispensare, 517. in casibus occultis etiam Apostolicæ Sedi reseruatis absoluere ibidem publicam pœnitentiam in aliam commutare, 526. causas omnes in prima instãtia cognoscere, 580. monasteria Regularium aliquando gubernare, 719. abeuntibus ex eis ante professionem bona restituere, 701. confessiones audientes approbare, 626. vltimas volũtates exequi, 314. ab administratoribus piorum rationes exigere, 335. ac etiam ab Oeconomis constitutis sede vacante, 586. & a visitatoribus, 502. notariis imperitis, vel delinquentibus Officij exercendi vsum prohibere, 339. familiarem suum non subditum ordinare, & quando, 784. Sanctorum Ordinũ functiones restituere, 406. ea quæ ad Seminarium pertinent, constituere, 408 & eius redituum rationes accipere 411. magnámque habet potestatem in his quæ ad visitationem & correptionem spectant, 349. & in Protonotarios ac alios exemptos, ibid.

Episcopi quibus in causis procedant, vt Apostolicæ Sedis delegati, 35. 44. 71. 160. 206. 274. 299. 313. 314. 339. 349. 580. 670. 753. 771

Episcopi quando citandi, vt personaliter compareant, 161. contra eos quales testes admittendi, ibid. eorum causæ à Romano Pontifice terminandæ, ibid. & 516. à Concilio prouinciali, ibid. & negligentia suppletur à Metropolitano, 411. & aliquando à Concilio prouinciali, 719. & quando ei Coadiutor dandus sit, 749

Episcopi puniuntur, si non conseerantur infra tres menses, 365 si subditos negligẽter corrigunt, 71 si non residunt, ibid & 349 si negligunt ea quæ ad Seminarium spectant, 411. si ad Concilium prouinciale non accedunt 235. si concubinas teneant, 771

Episcopis non licet Pontificalia in alterius Diœcesi exercere, 94. nec alterius subditum ordinare, 203. aut corrigere, 207. nec quædam facere sine consilio & consensu Capituli, vt suprà in verb. *Capitulum*, aut Canonicorũ, vt suprà in verb. *Canonici*.

Episcoporum Titularium licentia correcta, 204

Euangelium fons veritatis. 8. 67

Eucharistia symbolum vnitatis. 144. 147 pignus futuræ gloriæ ibid spiritualis animarũ cibus, ibid. antidotum liberans à culpis, & peccatis, ibid symbolum rei sacræ, inuisibilis gratiæ forma visi-

Digitized by Google

bilis, 148. animæ vita, 153. perpetua sanitas mentis, ibidem, panis Angelorum, ibidem
Eucharistia in processionibus circumfertur, 155. intra septa, aut chorum monialium non seruanda, 675. quomodo accipiatur, & qualis præparatio exigatur, 152. & 155
Eucharistiæ sanctissimi Sacramenti institutio, 147. excellentia, 148. cultus & veneratio, 150 decreta, 155. eius custodiendæ, & ad infirmos deferendæ consuetudo, 150. & 155. in ea Christus continetur, 145. & quomodo 148. 153. & 155.
Engeniana constitutio curatis non suffragatur contra Episcopos, 352
Examen ordinandorum, 511. 367. 378. 396 & eligendorum ad beneficia, 528.
Examinatores futurorum parochorum quot, & vbi, & qui constituendi, ibidem, & eorum officium, 580. 591
Excommunicatio gladius Ecclesiasticæ disciplinæ, 726
Excommunicationes & censuræ Ecclesiasticæ quando ferendæ. 127 726.
Excommunicatus ad sacramenta & fidelium familiaritatem non recipiendus, 626. & non respiscens de hæresi est suspectus, ibidem
Executio quibus modis facienda 736
Executores vltimarum voluntatum sunt Episcopi, 497
Exemplum sacerdotum quanti momenti. 308. 399. 721
Exemplum malum ad malos mores prouocat, 526
Exemptionum restrictio, 538
Exemptorum causæ 135
Exorcistæ quando, & cur instituti, 426
Expectatiuæ tolluntur, 426
Extrema vnctio, *quare* Vnctio.

F

FAbricæ Ecclesiæ administratores tenentur reddere rationem ordinario, 511. illique applicantur fructus beneficiorum concubinarij, 514. & Episcoporum absentium, 350
Facultates de promouendo à quocumque, & de non promouendo, quando suffragentur. 132
Familiares Episcopi quales, 3. quando ab illis ordinari possunt, 384. reditibus Ecclesiarum non augendi, 721
Familiaritas Cardinaliũ quos non eximat ab Ordinarij iurisdictione, 538, & qui familiarium priuilegio gaudeãt, 212
Festi dies Sanctorum quomodo celebrandi, 675. 686 à Regularibus seruandi, quos

Digitized by Google

quos Episcopus præcepit, ibid.
Festis diebus ad suas parochias frequenter populus accedere debet, 300 & Pastores residere, 350
Festum corporis Christi, 529
Feudalia dejectis dominis quado acquirantur, 784
Feudorum Ecclesiæ occupatores, 339
Fidei professionem qui facere teneantur, 534
Fidei vis, & virtus 6. 55. effectus. 54. comites, ibid.
Fidei rudimenta in singulis parochiis pueri doceri debent, 510
Fides salutis initium, & radix iustificationis, 55. & seq. sola quid, ibid. & seq sine pœnitentia remissionem non præstat, 184. cur sine operibus mortua, 55. & seqq. cætera de fide, vide in Decreto, & Canon, *de iustificatione*.
Fiducia hæreticoeum inanis, 57. 66
Figuræ historiarum & Sanctorum, 638
Filij Clericorum illegitimi in qua pater habet, vel habuit beneficium, idem vel aliud beneficium habere non possunt, 774
Fori Ecclesiastici causæ in prima instantia ab ordinariis cognoscuntur, 626
Fori priuilegio qui gaudeant, 369
Forma requisita in celebratione matrimonij, 432. & in promotione Episcoporum, 497. & in probando legitimas absentiæ causas, 349
Fornicatio affinitatem contrahit, & inter quos, 513
Fratres S Ioannis Hierosolymitani, 40
Fratres, vide *Regulares, & Sacerdotes*.
Fructuum sequestratio, 281, 350. & à quibus tuta conscientia percipi non possunt, ibid
Frugalitas Episcoporum Cardinalium, 720
Fuga vbi timetur, quid agendum, 736
Funeralium quarta persoluenda, 769

G

GEhennæ metus facit, vt à peccatis abstineamus. 66. 178
Generales ordinum quomodo eligendi, 668. 720. 721
Germaniæ Protestantibus datus saluus conductus, 172. 228. 241
Germania olim plena religione, & obedientia, 142. & seq.
Germanorum Episcoporum discessus è Concilio, 232
Gradus affinitatis, & consanguinitatis, 429
Grammaticæ magister in quibus Ecclesiis eligendus, 35
Gratia Dei præueniens, 52. 64. non ex operibus, 55 an peccatis amittatur, per sacram. ęta confertur. 98. eam consecutum se esse an quis scire valeat, 57. & seq.

Digitized by Google

Gratiæ ad vacatura tolluntur, 624
Gratiæ quando suum sortiantur effectum, 131.138.322
Gratis dispensationes fiant, 784
Gregorius X. 108
Gubernatores Ecclesiastici in quibus se ingerere non debeant, 626
Gymnasia publica sacræ scripturæ lectorem habeant, 35

H

HAbitus clericalis à quibus deferēdus, 368.408
Habitus non facit monachum, 212
Habitus Clericorū qualis, ibid.
Habitus religionis occultè non ferēdus, 773. post quinquennium non deponendus, ibid.
Hæreditatiæ successiones beneficiorum prohibitæ, 748
Hæresis suspectus qui, 726
Hæresis crimen quis absoluit, 516
Hæresis non dissoluit matrimonij vinculum, 427
Hæreses circa Sacramenta, 99. 244.427
Hæreses anathematizantur, 723 793
Hæresum nocumenta, 97.723
Hæretici ad Concilium inuitantur, 226 240. nouatores appellantur, 187 sub prætextu Euāgelij libertatē carnis introducunt, 427 & omnes anathematizantur, 396
Hæreticorū perfidia, 139.188. 795. & inanis fiducia, 57
Hierarchia Ecclesiastica ex quibus constet. 346
Historiæ mysteriorum nostræ redemptionis, 638
Homicidij pœnæ dispensatio, 214
Homiliæ Sanctorum legendæ, 408
Hospitalia visitanda, 348. diligenter gubernanda, 135. ea obtinentes hospitalitatem exercere debent, 749
Hospitalia quæ dantur in titulum, 410 749
Hospitalium priuilegiis quæ gaudeant, 209
Hospitaliū administratio ne vltra triennium concedenda, 750
Hostiæ post communionem reseruatæ, 155

I

IEiunia commendantur, 792
Ieiunij virtus, 145
Iesuitæ, 701
IESVS, vide *Christus*.
Illiteratis Rectoribus Coadiutores dantur, 277
Imagines Christi, Deiparæ & Sanctorum in templis habendæ, & earum cultus qualis, 638
Immunitas Ecclesiæ restituenda, & conseruanda, 788
Impedimenta matrimonij, 429 503. 510. & seq.
Imperator bona Ecclesiastica conseruare debet, 788 & ea occupatis excommunicatur, 340

Imperij

Digitized by Google

Imperij iura multi habẽt, 752
Imperitiæ Parochorum succurritur, 178
Impij iustificatio, 52
Impossibilia non sunt præcepta Dei, 58.67
Impressorum cautelæ, 10
Index sacrorum librorum, 8
Index librorum prohibitorum, 793
Indulgentiæ maximè salutares, 791. cœlestes Ecclesiæ thesauri, 282. ad quæstum non exercendæ, ibid. earum conferendi potestas à Christo concessa, ibid. quomodo publicandæ, 791. aut concedendæ, ibid. abusus in eis exorti tolluntur, ibid.
Indulta quãdo suffragẽtur, 601
Indulta de non residendo tolluntur, 73
Infames qui, 522. 584
Infidelitate amittitur fides, & gratia, 61
Infirmorum remedium optimum. 192
Inhibitio quando fieri non debeat, 626
Inhibitiones quando contemnendæ, 159. 226. 352
Iniurias nasci, à quibus iura expectantur, nefariũ est, 531
Inquisitio de moribus & vita eius qui Cathedrali Ecclesiæ præficiendus est, eadem in Cardinalibus seruetur quæ in Episcopo, 514
Instantiæ primæ vbi cognoscendæ, & quanto tempore terminandæ, 626
Institutio sanctissimi Sacramenti Eucharistiæ, 147 Matrimonij, 427 Ordinationis, 346. Confessionis, 178. Pœnitentiæ, 196. 173. Vnctionis extremæ, 142. & Confirmationis, 105
Institutio in beneficiis iuris patronatus, 223
Interdicta Ordinariorũ à Regularibus seruanda, 678
Interpretatio Scripturarum contra sensum approbatum prohibetur, 8. & seqq.
Ioannis Baptismus, 104
Irregulares quomodo & quãdo ab Episcopo dispensari possint, 213
Irreuerentia ab impietate seiuncta, 300
Iudæ proditio, 66
Iudæi per legem Moysi an liberarentur, 51
Iudices ecclesiastici cognoscunt de matrimoniis, 429. à censuris ecclesiasticis abstinere debent, 723. 526. breui causas finire, 763. & quomodo exequantur suas sententias, 795
Iudicare Dei est, non hominum. 63
Iudices laici ecclesiasticos impedire non possunt, 763
Iudices delegati qui, & quomodo eligendi, 752. & seq.
Iudicis impedientis acta appellantis pœna, 626
Iudiciũ Dei ante oculos quisque habere debet, 63
Iurisdictio Ordinariorum nullis priuilegiis, aut exemptionibus impedienda, 626
Iuritdictiones Ecclesiasticas locare non licet, 754

Digitized by Google

Iurisdictio Capituli salua relinquitur, 736
Ius patronatus quibus habere liceat, 221. 780. & seqq ex fundatione, aut dotatione esse debet, 752. quomodo probetur, ibid. & seq. in alios non transferendum, ibid. & 754. quorum sit electio, vel institutio, 603. 754. & quod abrogatum censentur, 752
Iusti adhuc iustificati possunt, 58. & in venialia peccata aliquando cadunt, ibid.
Iustificationis causæ, 55. effectus, 52. fructus, 62 & seq. incrementum, 50. præparatio, 52. 64. 98. Canones, 99. ad eam naturæ, & legis imbecillitas, 51
Iustificatio adulterorum, 53
Iustificationis impij descriptio, ibid & seq. & quare dicatur per fidem, & gratis fieri, 55
Iustificari per Christum, 51
Iustificatus peccare potest, 67
Iustitia accepta augetur, ibid.
Iustitia publicæ honestatis impedimentum, 510
Iustitiæ Dei infusio, 63

L

LApsorum post baptismа reparatio, 61 69
Lateranense Concil. magnum, 508 179
Lateranense Concilium vlt 11
Latinam linguam scire debent, qui minoribus ordinibus initiantur, 379
Latriæ cultus exhibendus est Christo in Eucharistia, 246. 155
Laici effici non possunt ritè ordinati, 346
Laici à Sacerdotibus communionem accipiant, 204 non adstringuntur ad communionem sub vtraque specie, 240. & seq.
Lectio sacræ Scripturæ vbi instituenda, 35 & seq. mensis Episcoporum admiscenda, 3
Lectoris Ordo quando, & cur institutus, 344
Lectorum stipendium, 35. priuilegium, 3 præmissio. 725
Legata ad pios vsus quomodo exequenda, 675
Legati de latere quæ impedire non possint, 626. & quomodo procedere debeant in appellationibus, & inhibitionibus, 326
Legislator Christus, 67
Legis Moysis impotentia ad iustificationem, 51
Libertas Ecclesiastica non violanda, 716
Libertas Virginum Deo dicandarum conseruanda, 702
Liberum arbitrium, 71
Libri de rebus sacris quomodo edendi, 8. & seq.
Libri de matrimoniis, 433. de baptizatis, 502
Librorum prohibitorum index, 793
Librorum indici corrigendo præfecti Patres, 694
Librorum sacrorum index. 9
Librorum sacrorum vulgata editio approbatur, ibid.
Licentia prædicandi gratis concedenda, 45. & similiter licentia

Digitized by Google

licentia discedendi à beneficiis, 350
Licentiæ non residendi à quibus probandæ, vel iudicandæ, ibid.
Licentiati Cathedralibus præficiendi, 310. & Vicarij Episcopi constituendi, 586. & Examinatores, 601. & Archidiaconi, 541. & Pœnitẽtiarij, 527. illíque scholariæ conferendæ, 411. & dignitates, 541
Litigatorum paupertati succurritur, 626. occurritur artibus, 764
Litteræ Conseruatoriæ, 208. commendatitiæ, 204. 378. & testimoniales, 249. 367. & 396. dimissoriæ, 138. gratis concedendæ, 249. & à quibus, 127. 286
Locationes in præiudiciũ successorum prohibitæ, 764. & ad longum tempus, ibid.
Lucra Turnorum prohibentur, 580
Lucrum turpe prohibendum, 299. 638
Lusus, & luxus Clericis prohibetur, 306

M

Magistri Grammaticæ, vbi eligendi, 35
Magistri legentes quid agant, aut spondeant, 723
Magistri in Theologia ad Cathedrales assumendi 309 ad dignitates, quæ scholasteriæ dicuntur, 411. ad Archidiaconatus, 541. eligi debent, Pœnitentiarij, 526. & examinatores, 601
Magistrorum priuilegium, 35
Maiores ordines, *vide* Ordines.
Mandata Euangelij & Decalogi, 67. obseruanda, 58. non sunt impossibilia, ibid & 67
Mandato de prouidendo tolluntur, 624
Mare magnum Regulariũ non obstat decretis huius Concilij de regularibus, 719. neque quartæ funeralium, 769
Maria virgo fuit sine peccato veniali, 67. eius conceptio, 17
Martyrum Reliquiæ, 640
Matrimonium Sacramentum magnum, veteribus connubiis gratia spectat, 427. à Christo institutum, & gratiam confert, ibi. sancta res est, & sanctè tractanda, 532
Matrimonium fieri debet libero consensu, 432. cum parẽtum voluntate, licet non sit necessaria, ibid. cum denunciationibus præcedẽtibus in Ecclesiis, ibid. in facie Ecclesiæ celebrandũ interrogante Parocho & quibus verbis, ibid. præsentib. duobus, aut tribus testibus, ibid cum benedictione à proprio parocho suscipiendum, ibid. cum peccatorum confessione, & Eucharistiæ perceptione, ibid seruatis laudabilibus consuetudinibus, & ceremoniis prouinciæ, ibid.
Matrimonium quæ vincula impediant, 429 503. quando non valeat, 429. & seq. quomodo dirimatur, ibid. ex multis causis separatur quo-

Digitized by Google

ad thorum, ibid. cum vagantibus non facilè contrahendum, 527
Matrimonia clādestina Ecclesia semper detestata est, 432
Matrimonij libertas non imdienda, 531. cæremoniæ non damnandæ, 429. solemnitas prohibita certis anni temporibus, ibid. &. 532
Matrimonij causæ spectant ad Ecclesiasticos, 429
Mendācij peccatum, 165
Mendicare Clericos non decet, 253
Mensæ Episcopalis sobrietas, & frugalitas, 721
Mensa apud Apostolum altare significat, 291
Mercedum causſæ fauor, 209
Merces bonorum operum expectanda, 58. 61 68
Mercenarij à cura animarum arcendi, 70. 349
Merita passionis Christi, 54
Merita hominum dona Dei, 61. & seq.
Meritum bonorū operum, ibid.
Metropolitani officium in lectore eligendo, 35. in denunciando Romano Pontifici Episcopos absentes, 71. in probando, & iudicando legitimas Episcoporum absentias, 361. in corrigendo Episcopos negligentes, 411. in supplendo negligentiam Regularium, 44. 672. & Capituli, in visitando diœcesim propriam, 502. & in cogendo Synodum prouincialem, 497 in erigendo Collegia ob Ecclesiarum paupertatem, 411 in iudicando aliqua cum Conc prouinciali. 349. 642 & lege *Concilium prouinciale*, & in erigēdo aliquando Cōgregationes monasteriorum, 670
Metropolitanus obligatur ad personalem residētiam, 349. & non residēs denūciari ab Episcopo antiquiori, 71. & ab eodē eius absentia aprobatur, 349. negligens in seminarij erectione corripitur à Synodo prouinciali, 411. & punitur, si statutis temporibus synodum prouincialem non cogit, 497
Metus gehennæ, 176
Militum S. Ioann. Hierosolytani immunitates, 410. aliqua correcta, 424 719
Ministri Episcoporum *quales* esse debeant, 3
Miracula noua quomodo admittantur, 635
Missa vulgari sermone non celebranda, 296
Missæ verum sacrificium, 286. 296. verè propiatorij, 292. 296. & magnum mysterium, 278. piè purè peragendum, ibid. quantum, & quibus prosit 292. 298. 635. & in eius celebratione quæ vitanda sint, 299
Missa magnam continet eruditionem, 296
Missæ in memoriam Sanctorum, 292. 296. horis debitis celebrandæ, ibid. non in domibus priuatis, ibid.
Missæ in quibus sacerdos solus sacramētaliter communicat,

Digitized by Google

nicat, approbantur, 294
Missæ defunctorum quomodo disponendæ, 733 prosunt illis quando in Christo mortui sunt, & nondum ad plenũ purgati, 289. 295, 638
Missæ nouæ, 299
Missale, 793
Missarum celebratio frequentanda, 399 quibus præsentibus, & vbi, & à quo non facienda, 300 408
Missarum ratione eleemosynæ importunæ non exigendæ, 300
Monachi ad publicas processiones accedere tenẽtur, 688
Monasteria visitandi Sedi Apostolicæ subiecta, & quomodo, 670. item commendata, 281. etiam Ordinum Capita, & quomodo, 716. illísque quomodo de Abbatibus prouideri debeat, 717
Monasteriis curam animarum habẽtia, quibus subsint, 675 & quomodo, & quando subsint Episcopis, 719. Lectorem sacræ Scripturæ habere debent, 35. quæ bona possidere possint, 642. 648. non erigenda sine licentia Episcopi, ibid. non augenda insolito numero, ibid. in iis erigi debent Congregationes, 670
Monasteria sanctimonialium ingredi quando liceat, 650. extra vrbem posita, intra vrbem reducenda, ibid. etiam Episcopis, & Superioribus eius claustra ingredi non licet, 668. & seq. quæ regantur ab Episcopis, 674. 707. & illa ingredi neminem cogendũ, aut impediendũ, ibid.
Monasticæ vitæ disciplina restituenda, 719
Moniales sæpè confiteri, & Eucharistiã sumere debent, 675
Metu ad ingressum religionis non compellendæ, nec impediendæ, 707. bona mobilia, & immobilia vt propria habere non possunt, 642. nec monasterium exire, 649 infra quantum tempus professionem facere debeant, 719. & quomodo, & qua ætate fiant, 707
Monitiones ad finẽ reuelationis quando concedẽdæ, 675
Monitiones binæ quando præcedere debeant, excommunicatis faciendæ, 726
Monomachia prohibita, 785
Montes Pietatis visitandi, 328
Mortuorũ cõmemoratio, 733
Mulierum concubinarum pœna, 528
Mulctæ pecuniariæ locis piis assignandæ, 726. vel fabricæ Ecclesiæ, 771
Munus non accipiendum à Visitatoribus. 502
Musicæ quæ in Ecclesiis prohibeantur, 300
Mysteriorum nostræ redemptionis historiæ, 638

N

NAturæ impotentia ad iustificationem, 51
Necessitas absentiæ excusationem præstat, 349
Negotia sæcularia fugere debent Clerici, 306

Digitized by Google

Ninivitarum pœnitentia, 178
Nominati ad beneficia non admittuntur sine examine, 151
Notarij quantum, & quando pro litteris dimissoriis accipiant, 249
Notarij non idonei, vel delinquētes in causis Ecclesiasticis quomodo corrigēdi, 339
Notarij infra quantum tempus actorum copiam exhibere teneantur, 626
Notariorum imperitia litium occasionem producit, 728
Novatianorum hæresis, 173
Novatores hæretici vocantur, 189
Novitij, & novitiæ ad professionem quando admittendæ, 707
Nuncij Apostolici quæ impedire non possint, 708. & quomodo procedant in appellationibus & inhibitionibus 430
Nuptiæ prohibitæ certis anni temporibus. 430

O

OBedientia præstanda Romanæ Ecclesiæ, 141. 723. & Præpositis, 202
Obedientia præstat excusationem absentiæ, 349
Obedientiæ votum, 640
Obicem ponere gratiæ Dei, 98
Oblatio munda apud Malachiam quæ, 289. & seq.
Olatio Regul. quando valeat, 696
Oeconomi institutio Sede Episcopali vacante ad quem petineat, 586
Offerri Christum in Missa non idem quod manducari, 256
Opera satisfactionis, 191
Opera ante iustificationem, 64
Opera bona augent iustitiam, 67. dona Dei, & iustificati merita, 70
Operum sine gratia imbecillitas, 64
Operum bonorum retributio, 58. 67
Oratoria ab Episcopis designanda, & visitanda, 300
Orationes quomodo faciendæ maximè in Concilio, 542
Oratorū locus in Cōcilio, 791
Ordinarius, vide *Episcopus*.
Ordinatio ab Episcopo facienda, 346. & à proprio Episcopo, 95. 131. 204. 199. 365. à Christo instituta fuit, 35. & quomodo facienda, 379. quando, & vbi, ibid. & quæ ætate 396. & gratis, 249. cum examine, 131 365. 396. quibus ceremoniis. 141
Ordinandus non est homicida, 214. nec qui beneficium non habet, vel aliud vnde viuere possit, 253. nec qui cōfirmationē non susceptit, 367. nec qui fidei rudimenta edoctus non fuit, ibid. nec qui linguam Latinā ignorant, 390. nec qui scribere nesciunt, 379. nec minores ætate requisita, 367 nec bonū testimonium non habentes, ibid. 379. 399. nec qui in suo ordine versati non fuerūt, ibid. nec qui non sit vtilis, & necessarius suis Ecclesiis, ibid.
Ordinationis inhabilium effectus, 204

Digitized by Google

Ordinati ſuis Eccleſiis deſeruire debent, 316.406
Ordinatio ſacra eſt vnum ex ſeptem Sacramentis. 346. gratiam confert, ibid. & abſoluendi poteſtatem, ibid in ea imprimitur character in anima, ibid. & 348
Ordinatorum à non ſuo Epiſcopo pœnæ, 204. & eorum qui ordinantur per licentiã Capituli Sede vacante. 127. & à ſæculari poteſtate, 346
Ordines maiores, & minores, 341. 393
Ordinum diuerſorum rationes, 344 583
Ordines requiſiti infra annum à quibus ſuſcipiendi, 286
Ordines minores per temporũ interſtitia, conferendi, 374. & quibus, ibid. ſunt gradus ad maiores, 346. 393
Oſtiariatus quando, & cur inſtitutus, 344. 406
Originalis peccati merit. a 141. cum ſeqq.
Ouium munus erga paſtores, 767

P

Pœnitentia quid, 176 ante aduentum Chriſti non erat Sacramentũ, 173. dicitur ſecunda tabula poſt naufragium, 60 quid contineat, ibid & 176. 197. cur & quãdo, & à quo inſtituta, 176. 197
Pœnitentiæ vtilitas, & partes, 176. 197. & fructus, 173. quid differat à baptiſmo, 61. 175. 197
Pœnitentia publica quando imponenda, 525
Pœnitentiarius in Cathedrali, ibid.
Papa, quære *Pont. Max.*
Parentum conſenſus in matrimoniis non neceſſarius, 432
Parochiales Eccleſiæ tenues, quomodo augeantur, 576. quibus non vniantur, ibid. quæ penſionibus, aut reſeruationibus non grauentur. ibid. & illis vacantibus quid agendum, 601. & ſeq.
Parochiæ quare diſtinctæ. 217. quando ſunt nouæ inſtituẽdæ, 270. vel diſtinguendæ, 576. & collapſæ reficiendæ, 278. vel transferẽdæ in ciuitatibus faciendæ, 495 in eiſque parochiis propriis ſinguli tenentur audire verbũ Dei, 387. & Sacramenta ſuſcipere 576
Parochi officiũ eſt prædicare, 349. 509. exponere ea quæ in Miſſa leguntur. 296. explicare decretum matrimonij, 253. Pueros fidei rudimenta, & obedientiã docere, 509. vir, & vſum Sacramentorum explicare, 525. Sacra eloquia, & ſalutis monita explicare, ibid, Iciunia, dies feſtos, & obedientiã cõmendare, 791. oues ſuas agnoſcere, pro his ſacrificium offerre, ſacramẽta adminiſtrare, & bono exemplo paſcere, 506. 349. pauperum aliarũmque miſerabilium perſonarum curam paternã gerere, ibid. Miſſas frequenter celebrare, 359. in ſuis

Digitized by Google

ſuis Eccleſiis reſidere, 73. 351.& ſeq. decreta matrimonij obſeruare, 432. nuptias benedicere 204. librũ matrimonij habere ibid ac baptizatorum, 503. ad Synodum diœceſanam accedere, 536.723. baptizando quædam peragere, 503. carnis affectum erga propinquos deponere, 722. & alia multa obſeruare, ibid decreta Concilij recipere, obedientiam ſpondere, ac hæreſes anathematizare, ibid & hoſpitalitatem ſeruare, 749

Parochi paupertati ſuccurritur, 170.766. imperitiæ, & malæ vitæ occurritur, 277. & in lege in verbo *Sacerdos*, cætera verbo *Clericus*.

Parochiani, vide *Populus*.

Paruuli ad Euchariſtiæ perceptionẽ non obligantur, 248

Paruulorum baptiſmus, 74.103

Paſcha vetus & nouum, 289

Paſchatis tempore communicare tenemur, 156

Paſquillorum Auctores damnantur, 104

Paſtoris officium. 159.349

Patriarcha, vide *Metropolitanus*.

Patrimonium quandò alienare non liceat, 354

Patrini duellorũ puniũtur, 785

Patrini tantùm duo vel vnicus, 503

Pauli vocatio, 64

Pauperes gratis docendi, 35 in collegium Clericorum eligendi, 410

Paupertatis votum, 640 priuilegia, 208

Pauperum cura apud Epiſcopos, 328

Peccantes publicè ſunt palam corripiendi, 523

Peccata omnia mortalia in confeſſione recenſenda, 178 eorum circunſtantiæ, 174

Peccatorum remiſſio quomodo fiat, 52.& per quem, 173.183. 189.197

Peccatum originale quomodo collatur, 10. & eius materia, 14

Peccatum veniale etiam iuſti committunt 58.67 & an tacere poſſit in confeſſione, 178

Penſiones quando extinguere non liceat, 253. quomodo minuantur, 411. quibus Eccleſiis imponi non poſſint, 576. & quibus non *permittatur*, 773

Peregrino ſacerdoti Miſſam celebrare non licet, 299 404

Perſeuerantiæ munus, 60.67

Petrus Princeps Apoſtolus, 58

Picturæ quid erudiant, & quomodo fieri debeant, 638

Pij IV. pia intentio, 235. hoc Concilium confirmauit, 799

Piorum locorum bona vſurpantes, 334

Plebanus, vide *Parochus*.

Pluralitas beneficiorum & Eccleſiarum, 97. 109. 115. 592

Pœna temporalis non ſemper remittitur, 83

Pœna violantium ſaluos conductus, 231

Pœnarum genera, 168.736.771

Pontifex Vicarius Dei in terris, 70. 142. eius eſt ſuprema auctoritas,

Digitized by Google

auctor tas, 184 71. 136 212. & in omnibus salua intelligitur, 16. 534. 791
Pontificis est Ecclesias de Pastoribus prouidere, 75. 541. circa matrimonij impedimenta constituere, & dispensare, 429. Concilium generale indicere, 141. 792. eiúsque decreta confirmare, 795. 798. Ecclesiæ tranquillitati consulere, ibid. eius munus est sollicitudo vniuersæ Ecclesiæ, & creatio Cardinalium, 534. & Episcoporum, 71. 347
Pontifex summus prouidet regnantium necessitatibus, 590. Ecclesiis exiguorum redituum 576. & curat quæ ad studiorum reformationem spectant 726. de coadiutoriis disponendis, 748. de ausibus circa indulgentiarum vsum exortis, 791. de indice librorum prohibitorũ, 793. de Catechismo, Breuiario & Missali, ibid. quando aliqui nolunt accedere ad Synodum prouincialem, 723. de Calicis concessione, 334. de animaduersione in Episcopos non residentes facienda, 71. de causis Episcoporũ grauioribus terminandis, 168. 510. & de Episcopis concubinariis, 771. & de legitimis causis absentiæ Episcoporum, 349
Pontifex Max. vtitur Concilio Cardinalium in administratione vniuersalis Ecclesiæ, 723. grauiorum criminum absolutionem sibi reseruare potuit, 184. Imperatores & Reges, vel alios bona Ecclesiastica occupãtes absoluere, 339. causas extra curiã quibus committat, 514. & quomodo, 790
Pontifice inconsulto nihil inusitatum decerni debet, 638
Pontificalia in alterius diœcesi exercere non licet, 96
Populo numeroso quomodo prouideatur, 244. 270
Populus in sua parochia tenetur audire verbum Dei, 510. & quando compellatur subministrare necessaria parochis, 277. 576
Portio, quære *Prebenda*.
Professio triennalis quibus non suffragetur, 719
Præbenda Lectorum, 35
Præbendæ quibus conferendæ, 541. & quomodo. 734. & tenues quomodo augendæ. 707
Præbendas obtinentium residentia, 57. 541
Præcedentiæ cõtrouersiæ componendæ, 690.
Præcedentiæ alicuius causa non innouatur, 705
Præcepta Dei sunt possibilia, & obseruanda, 59. 67
Prædestinationis præsumptio cauenda, 58. 66
Prædicationis munus præcipuum Episcopi, 45. 510. & quomodo & quando præstandum, 16. & eius vtilitas, 845
Prædicatio non omnibus est concessa, 45. 510. maximè sine

Digitized by Google

sine licentia, ibid.
Prædicatores quando, & quomodo corrigendi, 45
Præfecta, vide *Abbatissa.*
Prælatus, vide *Episcopus.*
Præparatio ad iustificationẽ, 52
Præsidentium integritas, salus est subditorum, 71
Præstimonia, 217.410
Presbyteri qui dicantur, 191. 201. eorũ ætas, 682. quales ordinandi, 576. quando Missas celebrare teneãtur, ibid. Cætera quære in verb, *Clericũ*, & in verb *Sacerdos.*
Præsẽs quis iudicetur. 313.350
Primas, vide *Metropolitanus*, & *Episcopus.*
Principes à Deo cõstituti sunt fidei & Ecclesiæ protectores, 789. cogentes subditos matrimonium contrahere excommunicãtur, 531. locum ad monomochiam concedentes puniuntur, 785. Episcopos paterno honore prosequi debẽt. 782 libertatem Ecclesiasticã cõseruare, 788. decreta huius Concilij obseruare, ibid.
Prioratus ab Episcopo visitandi, 281
Priorum & Priorissarum electio, 665.668
Priuilegia sunt causſæ multarum turbationum, 538 782
Priuilegia in Ecclesiis parochialibus vacantibus quãdo non valent, 601
Priuilegia scholarium, vide *Scholarium priuilegia.*
Priuilegia de non residendo colluntur, 37
Processiones in quibus Eucharistia circumfertur cur institutæ, 150. 155. ad eas accedere debent etiã exẽpti, 690
Processus quãdo fit nullus, 326
Procuratio non exigenda à Visitatoribus, 54
Professio quomodo emittenda, 696. 707
Professio fidei qui facere teneantur, 534. 541
Professionẽ infra quantũ tempus Regulares faciant, 696
Prohibitiones matrimonij quæ, 429. 503. 510. 524 & quibus tẽporibus, 430. 532
Promissiones in prouisione Ecclesiæ prohibitæ, 330
Promoti per saltum ab Episcopo dispensari possunt, 399
Promouendi ad cathedrales, vide *Episcopi.*
Promouendi ad ordines, *vide Ordinandus.*
Proponentibus legatis, &c. quomodo intelligantur hæc verba. 633
Protestantes Germaniæ, 170. 227. eis datus saluus conductus, 170. 228
Protonotariatus, 538
Prouinciale Concilium, vide *Concilium.*
Prouinciales quomodo eligendi, 666
Publicatio decretorum residentiæ fieri debet, 352
Puellæ non cogendæ, nec impediendæ monasterium ingredi, 707. 711
Pueri ad religionem informandi, 409. & quomodo, ibid.
Purgatorium. 71. 625 de eo doctrina,

Digitized by Google

doctrina, ibid.cum seq.

Q

QVadragesimæ tempus acceptabile, 179
Quæstiones inutiles secludendæ à popnlaribus concionibus, 526.ac etiã difficiles, 636
Quæstores eleemosynarij prædicare prohibentur, 45. eorum nomen penitùs tollendum, 283
Quarta funeralium persoluenda, 769

R

RAptores, & raptæ quando matrimoniũ contrahere possint, 524. & tenentur raptores raptas dotare, ibid.
Raptores bonorum Ecclesiasticorum puniuntur, 339
Reatus æternæ pœnæ quomodo deleatur, 69
Rebaptizari non licet, 103.174
Rector, vide *Parochus* & *Beneficiatus*.
Reformatores studiorum quid agere debeant 723
Regressus tolluntur, 749
Regulates non possunt prædicare sine licentia Episcopi, 45. & minus contradicente Episcopo, 510. nec cõfessiones audire sine eius examine, 341. nec bona possidere possunt, 643. nec alicuius obsequio sine superioris licentia se subiicere; 650. nec sine illa à conuentibus recedere. ibid. nec habitum sponte dimittere, 703. nec ad laxiorem religionem se transferre, ibid. nec habitum ferre occultè, ibid.
Regulares quomodo ordinandi, 396. qua ratione vitam instituere debeant, 503. cum seq in conuentibus etiamsi absint causa studiorum, habitare debent, 650. Episcoporũ præcepta quoad quædam seruare, 688 ad publicas processiones accedere, ibid. infra quantũ tẽpus professionẽ facere debeant, 696
Regulares viuentes extra claustra quando prædicare valeant, 46. corriguntur ab Ordinario, 87 & quando, 242, & aliquando etiamsi intra claustra degant, 576
Regularis vita instaurãda, 640
Regularium superiores quomodo creandi, 666
Regularium beneficia quibus conferantur, 209
Regularium monasteriorum prouisio, 719
Religiosus, vide *Clerici Regulares & Sacerdotes*.
Reliquiæ Martyrum, & aliorum Sanctorum, 638
Remuneratio expectãda, 60. 63
Renuntiatio bonorũ ante professionem nulla, 701
Reparatio lapsorum, 61
Reseruationes mentales nemini conceduntur, 624
Reseruationes quãdo non prosint, 583
Reseruationea casuũ, 183. 197
Reseruationibus fructuũ quãdo non grauãdæ Ecclesiæ. 348
Residere tenentur Primates, Patriarchæ, Mettopolitani, & Episcopi, 70. 620. Cardinales, ibid omnes obtinẽtes

Digitized by Google

beneficia, quæ requirũt residentiam de iure, seu consuetudine, 70 obtinentes dignitates, personatus & officia, 264. 313. & obtinentes canonicatus, præbendas aut portiones, 541
Residere negligẽtium peccatũ, & pœna, 71. 264, 313. 351
Residentiæ decreta frequenter publicanda, 352
Regulare beneficium quando non liceat, 253. quando non prosit, 408. 774. & quando quis cogatur, 541
Resignantium necessitati prouidendum, 591
Restitutio ad priores Ordines & gradus an suffragetur, 203
Reus in criminali appellans quid agere debeat, ibid.
Rex occupans bona Ecclesiæ excommunicatur, 339
Ritus Ecclesiæ Catholicæ seruandi, 378

S

SAcerdoti vago celebrare non licet, 300
Sacerdotes sũt Vicarij Christi, 178 præsides, ac iudices, 183. 178. Sacramentorum ministri, 99 183. 193. 198. 208. clauium ministerium habent, 173. 196. 243. 348. verbi Dei ministeriũ exercent, 346. à quibus institui fuerint, 296 seipsos communicant, 153. & seq. sine confessione quando celebrare possint, 152 laici effici nequeunt. 346 & seq.
Sacerdotes mali qualem potestatem habeant, 183
Sacerdotium sanctum est, 343
Sacerdotiũ, & sacrificiũ Dei ordinatione cõiuncta sũt 342.
Sacerdorum dignitas, & potestas, 178. 183. 188. 209 exemplum quanti momenti. 306. 397 721
Sacramenta septem, à Christo instituta. ibid. gratiam continent, ibid aliud alio dignius, ibid. in eis conficiendis ministri intentio, 99
Sacramenta nouæ legis à Sacramentis antiquæ legis differunt, 98
Sacramẽta in quibus imprimitur character in anima, ibid.
Sacramentorum vtilitas, ibid. necessitas, 99. essentialia ibid. ministri, ibid.
Sacramentum quid, 148
Sacramẽtum extremæ *Vnctionis*, vide *Vnctio*, & sic de sing. quære *in locis suis*.
Sacræ Scripturæ, vide *Scriptura*.
Sacrificium, quod in Missa peragitur, quid contineat, aut operetur, 289, & à quo institutum, 341
Sacrorum librorum index, & editio qualis approbetur, 1. 7, & seqq
Saluus conductus Protestantibus datus, 170. 241. etiam aliis, 243
Salui cõductus violatores, 231. 243
Sãcta sanctè administrãda, 294
Sanctimoniales, vide *Monialis*,
Sanctorum inuocatio, 291. 637 cum seq.
Satisfactio est pars Pœnitentiæ. 88. quomodo fiat, 83. 198.

Digitized by Google

198. per Christũ fit, 188. qualis imponẽda cõfitenti, ibid. eius fructus, ibid opera, ibid.
Schismaticorum inanis fiducia, 57
Scholæ dicuntur Confraternitates in quibusdã locis, 328
Scholares pauperes gratis docendi, 35
Scholares per se, vel per substitutos magistrũ eligunt, 409
Scholarium priuilegia, 35. 208. 738. vide *studium*.
Scholastriæ quibus conferendæ, 411
Scientia non mediocris requiritur in Episcopo, 308
Scribendi scientia necessaria suscipientibus primam tonsuram, 367
Scripturæ canonicæ, 99
Scripturæ sacræ lectio vbi instituenda, 35. mensis Episcoporum admiscenda, 3
Scripturarũ interpretatio quæ prohibita, 8. 9. earum verba ad profana non conuertenda, ibid.
Sedis Apostolicæ suprema auctoritas, 71. 139. 152. in omnibus salua intelligitur, 71. 534
Seminarium clericorum, 407
Sententia in subditos ferẽda, 183
Sequestratio fructuum quando facienda, 281. 351
Seruitium in Ecclesiis implendum à quo præscribitur, 321
Silentio & modestia vti debent morantes in Concilio, ...
Simoniaca labes prohibetur, 249. 403.
Societatis Iesv clericorum religio. 701
Solutiones quædã in prouisione Ecclesiæ prohibitæ, 580
Spiritus sancti operatio, 55
Statuta Ecclesiarum approbantur, 313. 735. & quæ reiiciantur, ...
Stola prima, 55
Strepitus ab Ecclesiis arcendus, 294
Studia publica sacræ Scripturæ lectorem habere debent, 35
Studiorum generalium priuilegia. 131. 737
Studiorum reformatores, quid agere debeant, 723
Studium est commune Ecclesiæ bonum. 409
Studentes, vide *Scholares*.
Subdiaconos festis saltẽ solẽnibus communionẽ percipere decet. 407 eorum ætas, 396
Subdiaconatus ad maiores ordines refertur, 344
Subditi quomodo tractãdi, 159
Subditi correcti Episcopum odisse solent, 168
Subditorum salus est integritas præsidentium, 71
Superiores à quibus constituendi, 504
Successor non tenetur stare locationi, 764
Successiones hereditariæ prohibitæ, 750
Suffragia fidelium pro animabus defunctorum, 635
Superstitio quid sit, 552. tollenda est, ibid.
Supellex Episcoporum qualis, & Regularium qualis, 642
Supplicationes faciendæ Ecclesia vacante, 534

Digitized by Google

Suspenso ab ordinibus & gradibus restitutio an suffragetur, 203
Symbolum fidei, 6
Synodus diœcesana quotannis celebranda, 497. & quid ibi agendum, 603.763
Synodus prouincialis, vide *Concil. Prouinc.*

T

TAbernæ à quibus vitandæ, 543
Tabula secunda post naufragium, pœnitentia rectè appellata, 60.198
Tempora quibus nuptiæ prohibentur, 430.531
Tentatio non est supra id quod possumus, 4.9
Testamẽtum vetus, & nouum quot libros contineat, 8
Testamentorũ executores sunt Episcopi, & eorum relicta piè persoluenda, 635
Testatorum voluntas conseruanda, 612.752. & quando & quomodo commutanda, 324. & quomodo implenda, 733
Testimoniales litteræ, 248, 367.534
Testimonia Ecclesiæ Catholicæ, 16
Testium qui intersunt contractui matrimonij fine Parocho, pœna, 204
Testes contra Episcopum quales, 168
Testium numerus in matrimonio, 434
Timore salutem operari debemus, 60
Titularium Episcoporum licentia correcta, 204
Tonsura prima quibus non conferatur, 367. & qui eius priuilegio gaudeant, 368
Tori separatio ob multas causas fit, 429
Traditiones Apostolorum, 6. 55.192.194.298. & seq.
Translatio simplicium beneficiorum, 278
Transsubstantiatio, 150.155
Tribulationum patientia est loco satisfactionis, 192.199.
Tridentinum Concilium, vide *Concilium.*
Turnorũ lucra prohibẽtur, 58

V

VAgantes non facilè admittendi ad matrimoniũ recipiẽdi, 527
Vago sacerdoti Missas celebrare non licet. 300.406
Venationes à quibus fugiendæ, 541
Vendere quando *Clericis* non liceat, 300
Veneratio Eucharistiæ, 151
Vestitus Clericorum, 369
Vicariæ quomodo, & quando tollendæ, 782
Vicarij quando, & qui in beneficiis deputandi, 73. 119. 277
Vicarius Episcopi Doctor vel Licentiarus eligi debet, 586. eius officium in collatione beneficiorum, 502
Violatorum salui conductus pœnæ, 219.244
Virginis Mariæ conceptio, 17. priuilegium speciale, 67
Virginitas beatior quàm status coniugalis, 378
Visitari debent beneficia curata,

Digitized by Google

ta, 119 Ecclesiæ omnes etiã exemptæ, 124. Ecclesiæ secu. lares nullius diœcesis, commendata omnia beneficia & monasteria, etiam exempta, 408. monasteria quæ sunt ordinum capita. 716. hospitalia, confraternirates, eleemosynæ Mõtis pietatis, 326. & pia loca omnia, 716. propria diœcesis, 502
Visitatio clericorum siue secularium siue regularium ad Episc. pertinet 87. 208
Visitatio quomodo fieri debeat, 502. & in ea magna Episcoporum potestas, 525. cum seq. & quando in eius causis appelletur, 159
Visitatio reliquiarum, 638
Visitationum qui finis, 124. 287. 502
Visitatores regularium, 669
Vita æterna quomodo acquiratur, 55. à bene operantibus expectanda, 58. 61. & quibus denegetur, 58
Vnctio extrema quid & cur instituta, 189, & à quo, ibid est verum sacramentum, ibid. & 201. materia & forma, 192. effectus, ibid. minister, ibid. & 201. Sacramentum exeuntium appellatur, 191. quomodo ab hæreticis impugnetur, ib. 201. quando sit danda, 294. potest iterari, ibid.
Vnctio sancta in ordinatione, 348
Vniones ad vitam tolluntur, 591
Vniones à quadraginta annis factæ examinandæ, 117. 753. quando reuocentur, ibid. quomodo fieri debeant, 117. & quando, 274. 410. 576. quorum beneficiorum vel Ecclesiarum, 274. 576. 583. vnius diœcesis alterius diœcesis beneficio non est facienda, 217. nec dignitatum & similium. 576
Vnitum beneficium visitandum, 119
Vniuersitatum priuilegia, 131. 208 7,6
Vniuersitatum reformatores quid agere debeant, 733
Vocem in capitulo qui amittant, 321
Vota regularium, 640
Vota facta post baptismum non sunt irrita. 103
Vsurpatores bonorum Ecclesiasticorum excommunicantur, 340
Vxores plures habere non licet, 429
Vxoratorum cõcubinariorum pœnæ, 518

X

XISTI IV. constitut. 32

FINIS.

Digitized by Google

INDEX
RERVM PRÆCIPVARVM
ET MAGIS NOTABILIVM
in hoc toto Declarationum & Remissionum Opere contentarum, clarissimus & fidelissimus.

A

ABBAS Ecclesiæ nullo Episcopo subiectæ potest dare licentiam alij Sacerdoti, vt assistat suorum matrimonio, 497. rr

Abbas ex priuilegio Sacr. Confir. conferre potest, 763

Abbas Regularis habens ius baculi deferendi & mitræ, si benedictus est, potest tonsuram & minores ordines suis Regularibus conferre, 388. nō item secularib. 784. potest eadē præstare aliis Regularib. habentibus speciales dimissorias, 769. potest minores ordines dare inferiorib. Episcopi, accedente consensu expresso Episcopi, & litteris dimissoriis, ibid.

Abbates, & alij Prælati habentes propriam Diœcesim, & in ea iurisdictionem quasi Episcopalem, an possint dispensare in irregularitatibus, in quibus possunt Episcopi? 520

Abbates habentes iurisdictionem quasi Episcopalem dispensant in irregularitatibus & suspensionibus prouenientibus ex delicto occulto, nisi sint ad Forum contentiosum deductæ, & nisi ex homicidio *voluntario* proueniant, 214 *&c possunt* dare licentiam audiendi Confessiones, 404. t

Abbates Regulares possunt sibi subditas Ecclesias Parochiales visitare. 533. s

Abbates tonsuram, nec minores Ordines conferant, qui sibi subiecti non sunt, 291

Abbatia conuentu & cura animarum carens non obligat Abbatem ad residendum, 173

Abbatissa, quam ætatem debeat habere? 642

Abesse non dicitur, qui statim est reuersurus 363

Abesse simul omnes portionarij & alij non possunt tempore vacantiarum, 553. ss

Abesse volens tempore à iure concesso,

Digitized by Google

concesso per tres menses, non debet dicere causam, 552

Absens ab Officiis diuinis propter aliquam necessitatem, vel causam euidenter vtilem ipsi Ecclesiæ, ex consuetudine percipit distributiones quotidianas. 498 ψψ

Absens à loco beneficij tempore pestis, licèt fructus præcipuos, & principales percipiat, non tamen habebit quotidianas distributiones; nisi consuetudine obtentum sit, eas absenti ex iusta causa dari, 572. ττ

Absentes confecti senio quando distributiones recipiant, §. *Senio*, 556

Absentes per annum, sunt distributionibus priuati, & priuari debent medietate fructuum, & si perseuerent abesse priuandi sunt beneficio, §. *alioquin*, 555. nisi absentes sint pro vtilitate Ecclesiæ, §. *Absentes*, 556. vel studiorum causa, cum licentia obtenta, quæ duret tantùm ad quinque annos §. *Illi qui*, 557. & §. *Licentia*, 98. vel nisi administrent curam animarum isti Ecclesiæ imminentem, sintque in actu administrandi, §. *Recipiant*, 558

Absentibus de licentia Papæ, vel causa studiorum, non conceduntur distributiones quotidianæ, 270

Absentiæ longæ in fundatione concessæ non sunt sublatæ, §. *Omnium*. 314

Absentium portiones accrescunt præsentibus & inseruientibus, §. *Et cæteros*, 268

Absoluere an possint Regulares à casibus reseruatis in vim suorum priuilegiorum. 185

Absoluere possunt confessiones audientes virtute Iubilæi indicti, etiam à casibus Episcopo reseruatis, ibid.

Absoluere potest clericus etiam maiori excommunicatione innodatus, interdictus, aut suspensus sine metu irregularitatis, constitutum in mortis articulo à quibuslibet peccatis, 188

Absolui an possit, qui Pater noster, Aue Maria, Credo, & decem præcepta Decalogi addiscere non curat? 515

Absolui poterunt in articulo mortis hæretici à quocunque Sacerdote absque aliqua Bulla, vel priuilegio. 188

Accessus non concedendi, non concessi excedendi, 749

Acta in causa criminali per Cancellarium Episc. confecta, sunt gratis exhibenda, secus si per Notarium, 167

Acta originalia processuum primæ instantiæ ad iudicem appellationis Notarius mittere non cogatur, nisi probabilis aliqua falsitatis causa & suspicio incidat, quæ iudicialiter obiiciatur, & tunc

Digitized by Google

terminata causa remittenda sunt ad ordinarium, vt in suo ordine conseruentur, 165

Adhortandi sunt & monendi Clerici, vt celebrent diebus solemnibus, non sunt autem censuris Ecclesiasticis cogendi, § *Curet*, 400

Adhortandus est populus, vt frequenter Missam audiat diebus festiuis, ex Concilio autem Trid. non est excommunicandus id omittens agere, etiam in casu notabilis contumaciæ, §. *Ad suas*, 204

Administrationis rerum omnium rationem videat Episcopus, §. *Administratores*, 335. Plura de eadem materia vide ibid.

Administrator piorum locorum constrictus ad reddendam rationem suæ administrationis licèt appellet, non suspenditur executio, 334. μ etiam extra visitationem, tenetur reddere ordinariis rationem suæ administrationis, 339 ∂

Aduentus Domini an incipiat à media nocte, quæ est initium diei primæ Dominicæ aduentus, 532 β

Aduentus & quadragesimæ tempore quoties in hebdomade prædicari expediat, videre debet Episcopus, §. *Per hæc*, 513

Aduocati Fiscales Cameræ Apost. eorũ officio durante, distributiones quotidianas in absentia lucrantur, 774. βββ

Ædificare non possunt Monachi Monasteria sine Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta, 650. ε

Ægrotus etiam sua culpa, qui non potest personaliter adesse diuinis Officiis, licitè percipit distributiones quotidianas in absentia, si dum erat sanus, residebat, & diuinis Officiis interesse solitus erat, 562. ν

Ætas septem annorum sufficit ad pensionem obtinendam, 475. η

Ætas 14. annorum inchoatorum requiritur ad beneficia obtinenda, 374. α

Ætas ad professionem emittendam, quæ sit necessaria? 700 ∂

Ætas 14. annorum sufficit ad acquirendum beneficium, § *Nullus*, 370

Ætas 22. annorum sufficit ad acquirendum canonicatum, §. *Et 22. annis*, 544

Ætas 25. annorum desideratur in dignitate principali Collegiatæ Ecclesiæ, ibid.

Ætas 40. annorum requiritur in Episcopo, 108 γ

Ætas ordinandorum in maioribus, quæ requiratur? 396. αβ

Ætas quæ necessaria ad dignitates Ecclesiarum Collegiatarum obtinendas? 563. γ

Ætate exigente suscipiendæ est Ordo, quem requirit beneficium

Digitized by Google

neficium obtentum, §. *Aut in tali,* ibid.
in Ætate requisita ad Ordines Episcopus non potest dispensare, §. *Nec in,* 396
Ætatis defectu initiatus Canonicatum, & fructus percepros perdit, § *Initiari*, & §. *Obtinens,* 546
Affinitas ex fornicatione quæ oriatur, 515. αβ, &c. ex illicito concubitu non extenditur ad tertium, vel quartum gradum, § S.D.N. ibid. superueniens per illicitum concubitum non dirimit matrimonium antè contractum, sed impedit exigendi debitum, §. S.D.N. ibid Propter affinitatem superuenientē dirimuntur sponsalia de futuro antè facta, 515. δ
Alienans, donans, vel renuncians patrimonium suum, non incurrit vllam suspensionem, 662 τ
Alienari prohibita sunt bona, ad cuius titulum quis est ordine sacro insignitus, ibid.
Amentibus perpetuis non est administranda sanctissima Eucharistia, 249. γ
Annatam Episcopus quando nequit exigere, 552
Annexa Beneficia visitat Episcopus, §. *An Episcopi,* 92
Annus intra quē tenetur quis confiteri, computatur à Paschate vsque ad Pascha, 183. θ
Annus probationis. Vide *Probationis annus*, &c
Antiquior Episcopus impedito Metropolitano potest conuocare Concilium prouinciale, §. *Coepiscopus,* 698
Appellans absoluendus est, si acta primæ instantiæ de contumacia Iudicis habere non potest, §. *Acta prima, & §. Causa,* 167
Appellare potest carceratus ab excessu in corrigendo, 540. seu ab indebita incarceratione, 161
Appellari potest à sententia reiectionis probationum, & à sententia dilationis iuramēti alteri per iudicē facta. A sententia admissionis articulorum. A sententia absolutionis instantiæ. A sententia missionis in possessionem. A sententia pronuntiantis executionem esse reuocandam. Ab incidentibus in causa suspicionis Officialium, 626. & seq.
Appellari potest à sententia, per quam iudex pronunciauit aliquem non esse minorem, vel non habere restitutionem, 632. ζ
Appellari quomodo nequit à mandato de residendo, 560
Appellatio ab Ordinario est ad Metropolitanum, §. *Vni ex vicinioribus,* 166
Appellatio ab ordinario vt à delegato Summi Pontificis, facienda est ad Sedem Apostolicam, §. *Tanquam,* 208. an admittatur ab interlocutoria, qua iudex declarat se competentem? 633. η datur ad effectum deuolutiuum à

Digitized by Google

reprobatione examinatorum, 608. in Correctionis materia numquam suspendit executionem, §. *Non appellatur*, 162. & §. *Quæ*, 535

Appellationes non recipiantur nisi per publica documenta, quæ realiter exhibeantur, priùs constiterit appellationem à sententia diffinitiua, vel habente vim diffinitiuæ, aut à grauamine, quod per diffinitiuam sententiam reparari non possit, in casibus Iure non prohibitis per legitimam personam & intrà debita tempora fuisse interpositam & prosequutam, 164. λ

Appellatio non conceditur ab interlocutorio, nisi quando grauamẽ illatum per illam, non potest tolli à diffinitiua, 162. δ non datur ad effectum suspensiuum, à decreto Episcopi, quo tertiã partẽ fructuum in distrib. quotidianas conuertit, 265. ante diffinitiuam non debet admitti, §. *In causis*, 162 in casu iniusti grauaminis, §. *Nisi*, ibid.

Appellatur post diffinitiuam in casu visitationis, §. *Post definitiuam*, ibid.

Approbatio causæ ad exeundum pro Monialibus Religiosis subiectis, an debeat fieri per suum Generalem, vel Prouincialem? 665. ζ

Approbatus ab antecessore Episcopo ad curam animarum exercendam, vel Sacramenta ministranda, potest iterum per successorem examinari, & si minus idoneus repertus fuerit, excludi debet, 206 ε

Approbatus & electus ad beneficium Curatum est examinandus ab Ordinario, §. *A loco rum*, 134. Secus in simplici beneficio, §. *in Beneficiis*, ibid.

Archidiaconus ob visitationem potest abesse vltra tres menses, & interim lucrari fructus, & quos, 315. visitans, Archidiaconatus fructus percipit, §. *Visitationem*, 505. item distributiones quotidianas, 575. γγγ

Archidiaconis curam animarum vel Iurisdictionem non habentibus non præcipitur, vt fiant Doctores vel Licentiati, §. *Archidiacon.*, 544. & §. *Aut*, ibid.

Archidiaconatus duos dignitate pares obtinens residet in quo maluerit §. *Habens*, 555. Plura de Archidiacono vide ibid & seqq.

Archiepiscop. cùm actu prouinciam visitat, potest alicui Sacerdoti licentiam concedere, vt assistat Matrimonio, 497 νν. dum visitat prouinciam, potest dispensare in irregularitatibus, quib. potest Episcopus in sua Diœcesi, 521 ζ non potest se ingerere in prima instantia causarum, quæ agitantur coram eius Suffraganeo, 163. ε potest visitare prouinciam,

Digitized by Google

ciam, 520. δ propter negligentiam Episcopi Suffraganei, potest illius subditos ordinare, aliáque ad ipsum pertinentia exercere, 392. δ
Archipresbytero nullius diœcesis dispensationes matrimoniales commmittendæ, 604
Archypresbyteratus est beneficium simplex, §. *Simplex*, 592. nullius diœcesis, à viciniori Episcopo debet visitari, §. *Beneficiorum*, 533, quando curatum, 302
Articulus mortis quis dicatur? 188
Assistentes Episcopo celebranti, qui esse debeant, §. *Episcopo*, 158
Auaritiæ omnis species arceri debet à celebratione missæ, §. *Vel auaritia*, 301
Auditores Rotæ Romanæ cõsequuntur fructus, & distributiones suarum præbendarum in absentia, ac si actualiter residerent. 574. ααα

B

BAptismus Caluinistarum est ratus, §. *Ab hæreticis*, 104
de Baptismi Sacramento Doctores agentes, ibid. β
ex Baptismo non contrahitur cognatio inter leuatum & filium leuantis, §. *Inter quos*, 428. Plura de ea materia vide ibid.
Baptizari an possint infantes infidelium inuitis parentibus? 21
Benedictio Sacerdotalis ab vno Parocho viri, vel mulieris dari potest, 501. ooo
Benedictiones ante sacerdotales Matrimonium consummare non est peccatũ mortale, 500. μμμ
Benedictionem secundis nuptiis impertiens Sacerdos in casu non permisso, incurrit suspeusionem ferendam, 502. xxx
Benedictiones impartiendi licentias concedere possunt Archiepiscopi, Episcopi, & iurisdictionem quasi Episcopalem habentes in suis Diœcesibus, 501. ρρρ omittere quale sit peccatum? νν quo tempore faciendæ? 532. &c.
Beneficium an possit obtinere filius illegitimus in Ecclesia, in qua eius pater habuit solam sedem in choro, ratione dignitatis, quam in alia Ecclesia obtinebat? 481. ξ, &c.
Beneficium, aut Parochia vnita Monasterio exempto, etiam alienæ Diœcesis, visitatur ab Episcopo loci, 123. γ
Beneficium Aui an possint obtinere Nepotes legitimi ex filio illegitimo? ibid. ζ
Beneficium curatum obtinens sufficit quòd sit constitutus in minoribus Ordinibus, 375. η
Beneficium filij potest obtinere pater, ibid. ζ
Beneficium habẽs constitutus tantùm

Digitized by Google

tantùm in minoribus Ordinibus, etiamsi non deferat habitum, & tonsuram clericalem, gaudet fori priuilegio, 376
Beneficium non prohibetur obtinere clericus in Ecclesia, in qua eius pater nunquam fuit intitulatus aliquod beneficium intitulatũ, licet pro Capellano inseruierit in eadẽ Ecclesia, 163
Beneficium obtinens an illud dimittere possit, acceptando aliud beneficium compatibile, siue incompatibile contra voluntatem superioris primi beneficij, 406
Beneficium patris an possit obtinere filius natus ex legitimo Matrimonio? 780. &c.
Beneficium patris non possunt obtinere filij, etiam naturales, procreati ante Clericatum, ibid.
Si Beneficium requirit residentiam, qui illud obtinet, cõpellendus est residere, vide *Residentia.*
Beneficium secundum ab Episcopo dari potest, §. *Liceat*, 592. Non potest autem dari tertium, §. *Episcopus*, ibid.
Beneficium semel alienans nõ recuperat amplius idem, §. *Beneficium*, 255
Beneficium simplex habens, si sufficiens est ad commodam sustentationem, & aliud consequatur, est incompatibile cum primo, & obtinẽs peccat mortaliter, 598.
Beneficium simplex obtinens non tenetur in eo residere, §. *Personalem*, 48. & §. *Episcopus obtinens*, ibid.
Beneficium simplex sufficit obtinere aliquem in aliena Diœcesi. 778
Beneficium simplex requirit annum 14. incœptum, licèt non completum, 370
Beneficium sufficiens quod dicatur? 263. χ Qui beneficium triennio pacificè possedit, non tenetur docere de titulo, §. *Qui*, 227
Beneficium vnitum non potest permutari. 276
Beneficium vnius diœcesis, §. *Beneficia*, 218
Beneficij collatio requiritur in familiaribus Episcoporum, vt possint ab eis ordinari, tam ad maiores, quàm ad minores Ordines, 384
Beneficij collationem tantùm obtinens an dicatur habere beneficium, ad hoc, quòd fori priuilegio guadeat? 374
Beneficij incompatibilis genus certum, vide §. *Capellania*, 113
Beneficij in fundatione posita conditio, quòd tale beneficium conferatur consanguineis, an sit valida? 633.
Beneficij prouidendi conditiones, vide vocem *Conditio*, Quicumque vult obtinere beneficium quodcumque curatũ, debet ab Ordinario examinari, §. *A locorum*, 133
Beneficij renunciatio quando possit fieri ab ingrediente Religionem? 705 vbi titulo

Digitized by Google

titulo Beneficij sufficientis potest quis ordinari, §. *Eum*, ibid. & titulo patrimonij, §. *pro necessitate.* 255
sine Beneficio aut patrimonio potest quis ordinari titulo fideiussoris, §. *Nisi*, & titulo donationis, §. *Eum beneficium*, 254
Beneficia curata debent conferri per concursum, §. *Examen*, 610. secus si beneficium Curatum est accessorium canonicatui, §. *Examen concursus*, ibid. & §. S. D.N. ibid.
Beneficia Curata omnia visitat Episcopus, §. *Cura animarum*, 125
Beneficia duo commendata in perpetuum, vel vnum iure tituli, & alterum commendatum in perpetuum, haberi non possunt sine iuris relatione, 541. δ
Beneficia nullius Diœcesis debent visitari à viciniori Episcopo, 534
Beneficia plura incompatibilia Ecclesiastica nullus habere potest, 114. α β ea obtinens ex dispensatione Papæ, sine causa tamen rationabili, an sit tutus in foro conscientiæ? 589
Beneficia plura residētiam non requirentia an liceat obtinere? 599 η &c.
Beneficia plura simplicia vsque ad congruam sustentationē nequeunt cōferri, 592
Beneficia regularia secularibus conferre potest Episcopus, 208
Beneficia secularia exempta visitare potest Episcopus, §. *Sola*, 534
duo Beneficia simplicia sub eodem tecto requirētia residentiam, non possunt obtineri sine licentia Papæ, §. *Plura*, 593
Beneficia vnius Diœcesis, beneficiis, vel pro loco alterius perpetuò non vniantur, 219 β
Beneficiorum institutio quibus facienda 109
Beneficiorum incompatibilitas. 598. α, &c.
in Beneficiorum collatione pro sigillo nihil potest Ordinarius accipere, neque eius officiales pro dispensationibus, §. *Item declarauit*, 252
Beneficiis Ecclesiasticis arctatis potest Capitulum Sede vacante per Vicarium ab eo electum, intra annum literas dimissorias concedere. Est definitum per Concil. & resolutum, 130
Bigamus non potest ordinari, & an possit dispensare in eo Episcopus. 397
Bigamia occulta, quam contraxit quis cognoscendo vxorem suam, quam ignorabat adulterium commisisse, dispensabilis est ab Episcopo, 521
Bona ad quorum titulum quis est sacro ordine insignitus, non possunt alienari, 262 σ
Bona Ecclesiastica occupantes quas pœnas incurrant? 342. α

Bona

Digitized by Google

Bona non habent vt propria singuli religiosi, sed omnia sunt in communi ponenda, §. *Nemini*, 643. Plura de hac materia, vide toto c. 2. de Regular. sess. 25

Bonorum monasterij administratio fit, provt iudicauerint expedire Superiores loci illius, 592

Brachij secularis auxilium, iudex secularis negans, potest ad id cogi per Ecclesiasticum sub pœna excommunicationis, 531 ζ

C

CÆremoniale Episcoporum nuper editum, an tollat immemorabiles Ecclesiarum consuetudines, 688

Cancellarius quid accipere valeat pro sigillo, &c. §. *Nihil pro collatione*, 251

Candelarum certus numerus prohibetur in celebratione Missæ. Est definitum per Concil. & resolut. 307

Canere in choro tenentur Canonici sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, 576. vvv

Canonicus legitimè obtentam Parochialem non admittere, sed residere debet in Parochiali, §. *non tenetur*, 594. minoris ætatis non potest cogi vt ordines suscipiat, §. *Canonicatum*, § 546

Canonicus sacram scripturam, vel Ius Canon. docens, præbendæ fructus percipit, 35. tribus mensibus abesse volens, non tenetur petere licentiam ab Episcopo, 550. visitans Ecclesiam, iura, vel reditus suæ præbendæ, percipit distributiones quotidianas, 575

Canonicatum habens, si est completæ ætatis, & ordinem requisitum non suscepit, caret voce in Capitulo, §. *Promissus*. 548

Canonici aliqui debent adesse Episcopo ordines conferenti, §. *Episcopus*, 547 cogendi sunt ad personaliter canendum Missam illis diebus, quibus ex instituto, & legitima consuetudine illius Ecclesiæ debent, 576. vvv. debent locare domos canonicales canonicis, non autem laicis. §. *Qui fuerunt*. 559. Episcoporum in visitatione comitantes quomodo fructus percipiant, 556

Canonici & beneficiati omnes tradere debent authenticam copiam omnium bonorum pertinentium ad sua beneficia, §. *Interea*, 562

Canonici exempti ratione suæ exemptionis non excusantur à Fidei professione in manibus Episcopi facienda, 564 & inseruiētes parochialibus, debent percipere fructus suorum Canonicatū, exceptis iis quæ solis seruientibus in choro distribuuntur, §. *Inseruientes*, 546. in suo ingressu caueant aliquid soluere, §. *Vt in electione*, 581. neque perdunt fructus

Digitized by Google

ctus triennales, §. *Siue admissione*, ibid. & seqq. missi ab Episcopo, vel eum comitantes ad limina Apostolorum, lucrãtur distributiones, 554.
non debent dare dulciora, §. *Solutiones*, 581
qui Canonici non teneantur ad residentiam, §. *Collegiatis*. 549
Canonici non tenẽtur cõtribuere Seminario de distributionibus quotidianis, si contribuuntur ex fructibus suæ præbendæ, 424. non tenentur omnes esse Sacerdotes, §. *Episcopus*. 547. ordines debitos post monitionem si non receperint, ab Ordinario puniantur, §. *Episcopus*.
personaliter canant missas, ad quas tenentur certis diebus ex institutione Ecclesiæ suæ, 357. quando debeant accersere suum Episcopum, & quomodo, §. *Aut aliàm*, 560. quomodo per mediaria possint Ecclesiæ seruire. 314
Canonici Regulares curam animarum gerentes, si delictum commiserunt, an possint ab Episcopo puniri, 135.
non excusãtur à professione Fidei in manibus Episcopi facienda, 565 *x*
Canonici singulis annis debẽt residere per nouem menses, §. *Quoad*, 543
qui Canonici teneantur ad residentiam, §. *Eos qui*, 551
Canonici tenentur canere in choro sub peccato mortali, si in hoc essent notabiliter negligentes, 575. *πππ*
tenentur omnibus horis tam nocturnis quàm diurnis interesse, si volunt recipere omnes distributiones, &c. §. *Censuit Congregatio*, 560, vt faciant officium per substitutos non conceditur, §. *si factum*. ibid.
Canonicorum absentia, vide in voce, *Absentes*, & *Abesse*.
Canonicis non suffragatur statutum, quo cauetur, vt possint inseruire per substitutos, vel alternatim vnus pro alio, 576 *μμ*
Canonicatus duo incompatibiles sunt 114. *β* 599. *η*
Canonicis suis potest Episcopus ob legitimam causam dare licentiam, vt possint abesse per quatuor menses, 364. *κ*
ad Canonicatus in Collegiatis obtinendos sufficiunt etiam hodie 14 anni, 370
quando Canonicatus sunt dignitate pares, residendum est in eo, in quo pluribus potest inseruiri, §. *Congregatio*, 54.
Plura de eadem materia, vide toto cap. 12. Sess. 24.
Canonicatibus Ordinum qualitas annectenda est, non autem personis, seu Canonicis, §. *Quibus*, 548
Cantoris officio fungi an possit filius in Ecclesia, vbi pater habet beneficium? 781
Capellæ habentes reditus Ecclesiasticos, existentes etiam intra Ecclesias Regularium, tenentur

Digitized by Google

tenentur contribuere Seminario, 425
Capellæ non facilè sunt ab Ordinario profanandæ, §. *In profanos*, 280
Capellaniam obtinentem non potest Episcopus compellere, vt ipsemet celebret, licèt in eius fundatione disponatur, quòd Capellani celebrent, quia istis oneribus Missarum rectè per substitutos satisfit, 575.000
Capellaniarum fundationibus nihil est derogatum, § *Intelligantur.* 225
Quidam Capellanus non tenetur esse Presbyter. §. *Aut Capellam.* 223
Capellani à Parochi proprietariis instituti, an possint alteri Sacerdoti licentiam dare assistendi Matr. 497.rr
Capellani coadiutores Parochialium Rectorum tenentur residere, §. *Et alii*, 354
Capellani & Canonici obtinentes dignitates compellendi ad residendum, nec sufficit, quòd velint carere tertia parte fructuum, §. *Tertium*, & §. *Congregatio*, 266 Item §. *Liceat.* 235
Capellani Rectorum Parochialium instituti auctoritate Apost. tenentur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi, 364.µ
Capellani seruientes Capellis mercenariis gaudent Eleemosynis tempore infirmitatis. 554
Capellanorum quoddam genus tenetur ad residendum, §. *An Capellania* 559
Cap. Cùm ad Monasterium, in fine, de statu Mon. intellectus, 646.d
Cap. fin. Qui Clerici, vel Monachi, intellectus, ibid. an comprehendat examinatos promotos à prædecessoribus 615
Capitulum dat dimissorias Episcopo existente hæretico, §. *Dubitatum* 1
Capitulum nequit distributiones remittere Ecclesiæ non seruienti, 635. non potest concedere, vt absens lucretur distributiones quotidianas, potest tamen illas quæ iam accreuerant interessentib remittere. 543
Capitulum Sede vacante non potest intra annum ordinandi licentiam, etiam ad primam tonsuram, concedere alicui, 127
Capitulum sede vacante, nequit supprimere quodcunque beneficium, & sibi vnire, 587
Capitulo sede vacante vnus tantùm Vicarius est eligendus, ibid. ísque vnus ex Doct. in Capitulo, ibid. qui ad libitum amoueri potest, ibid. quatenus sit de necessitate, vt de gremio Capituli eligatur, ibid.
Capitulo sede vacante non competunt commoda ex iurisdictione & sigillo, aliísve obuenientia, ibid.

Capitulum

Digitized by Google

Capitulum sede vacante an possit præstare auctoritatem vnioni? 275. per vicarium ab eo electum, intra annum literas dimissorias concedere potest, arctatis beneficiis, 130 β potest dare licentiam alicui Sacerdoti, vt assistat Matrimonio contrahendo, 276. ι potest dispensare in irregularitatibus, quib. potest Episcopus, 521. ι potest eligere Vicarium, & creare, §. *Non impediuntur*, 391

Capitulum, superstite adhuc Episcopo, ex præscriptione, vel priuilegio visitandi ius habet, 504

Capitula Cathedralium Ecclesiarum specialiter inuitantur ad Concilium prouinciale, cuius decreta tenentur obseruare, §. *Commendatarij*. 499

Capitula exempta conforment se decretis illius Concilij, cui interfuit eorum Episcopus, §. *Nullis*, 90

Capitula sede vacante non debent dare literas dimissorias ordinari volentibus, 255

Capitula visitentur ab Episcopo personaliter, §. *Capitula*, & §. *A suis*, 92

Capitulares Cathedralium suo Episcopo sunt subiecti 95. γ

Captura affert damnum irreparabile, & ideo à sententia interlocutoria, vt quis in carcerem coniiciatur, potest appellari. 276. κ

Carceratus iniustè, & absque legitima causa, etiam semota quacumque consuetudine in contrarium, licitè percipit distributiones quotidianas, 574. ωω in med.

Cardinales debent contribuere Seminario de fructibus beneficiorum, quæ habent in Diœcesi vbi est Seminarium, 425. β

Cardinales non consecrant Ecclesias profanatas in aliena Diœcesi, 242 quomodo in Ecclesiis suis possint habere Episcopo pro suffraganeis. 204

Catechismus, seu cognatio quædam spiritualis, nata ex Catechizatione baptizati, an censeatur sublatus? 509. φ

Cathedraliũ Ecclesiarum Pœnitentiarus, vide *Pœnitentiarius*.

Causæ à residentia non excusantes, §. *A residentia*, 357

Causæ beneficiales extra Sedem Apost. in prima instantia coram Ordinariis locorum intra biennium à die motæ litis, terminari debent, 632. β

Causæ criminales minores quæ definiri possunt in Concilio prouinciali, §. *in Concilio*, 516

Causæ excusantes à residentia, § *Parochus*, 359

Causæ matrimoniales spectant ad Episcopos, non ad Decanos, vel alios inferiores, 634. π

Digitized by Google

Cauſſæ omnes ad forum Eccleſiaſticum pertinentes cui committantur, §. *Cauſſa*, 516
Cauſſæ quæ hodie in praxi verſantur in Romana curia, pro quibus diſpenſationes ad contrahenda matrimonia conceduntur, quales ſint? 521. λ &c.
Cauſas ciuiles Epiſcoporum cognoſcere poteſt Metropolitanus, §. *Niſi*, 516
Cauſas criminum non poſſunt Nuntij Apoſtoloci committere ſuis adiutoribus, §. *Metropolitano*, 164
Cauſæ graues quæ ſint? 517 β legitimæ abientiæ quæ ſint? 363
Celebrare ante horam, & poſt horã ab Eccleſia ſtatutam, quibus Religioſis conceſſum ſit? 306. ζ quo in loco poſſint Sacerdotes & Religioſi? 305 γ quo tempore, 306. ζ
Celebrandi priuatis in domibus, quæ ſacræ non ſunt, Epiſcopus dare non poteſt licentiam Sacerdotibus, 306. δ
Cenſus an poſſint Moniales nutu & conſenſu ſuperiorum retinere? 646. γ
Cenſuræ quatenus relaxentur, duobus in ſolidum obligatis, 327
Circunſtantiæ quæ confitendæ, 183. ζ
Clauſura Monialium, 653
Cleticus ab alieno Epiſc. ſine dimiſſoriis ordinatus, ſi miniſtrat ſit irreguluris, §. *Si ſecus*, 382. certæ Eccleſiæ non adſtrictus non poteſt inuitus retineri, §. *Qui illi*, 406. concubinarius, vide *Concubinarius clericus*, &c. ferens veſtem & tonſuram, ſi ſit deprehenſus cum armis, non ideo priuatus eſt priuilegio fori, §. *An Clericus*, 371. gaudere volens priuilegio fori, debet copulatiuè vtrumque ferre, veſtẽ vid. & tonſuram, §. *idem erit*, 372. in minoribus conſtitutus, ſi habitum ſui ordinis non geſtet, caret priuilegio fori, §. *Aut clericalem*, 370. pauper ſine titulo non promouendus ad Ordines, §. *Nequit*, 254. & §. *Ad inſufficientis*, 257 promouetur ſi habet beneficiũ ſufficiens aut Patrimonium, aut *Sponſorem*, § *Patrimonium*, 256. & §. *Ne quis*, 254. & §. *Niſi*, ibid. ſecularis ſi nõ reperiatur idoneus, ſuſpendenda eſt præbenda, §. *Quando*, 37. ſeditioſus, non obſtante veſte, & tonſura caret priuilegio ſuo, §. *De iure*, 371
Clerici filius an poſſit obtinere beneficium patris? vide *Beneficium patris*, &c.
Clerici omnes Diœceſani, quantumuis exempti, ſi beneficia etiam ſimplicia, in Diœceſi obtineant, vel officium in Eccleſiis, compelli poſſunt ab Epiſcopis, vt accedant ad proceſſiones, 691. ε
Clerici Regulares, ante profeſſionem ordinati, ſuſpenſi ſunt, & ſunt irregulares, 258

Digitized by Google

Clerici seculares exempti ab Episcopo an possint extra visitationem corrigi & puniri, 213
Clericatus beneficij, vel seruitij in Ecclesia receptio post delictum commissum, nihil proficit assumenti ad effectum exemptionis à iudice seculari, 376
Clericatus, & tonsuræ cognitio apud quem iudicem sit habenda? ibid α
Coadiutores deputandi illiteratis, 277.α
Coadiutores rectorum Parochialium instituti auctoritate Apostol. tenentur ad personalem residentiam, vt Rectores ipsi, 364 μ
Coadiutoria cum futura successione an inducat incompatibilitatem cum alio beneficio? 534 δ
Cogens mulierem monasterium ingredi, an excommunicetur ingressu non secuto, 604
Cogentes fœminam ad Monasterij ingressum, non vt profiteatur, nec vt habitum sumat, sed vt seculari retento, ibi educetur, donec ætatis aptæ matrimonio sit, quas pœnas incurrant, 619
Cogentes mulieres ad religionem, vel sine iusta causa impedire volentes, qua pœna mulctetur? 714 αβ, &c.
Cognatio spiritualis à viro contracta, eo quod aliquem tenuerit in Baptismo, vel confirmatione, non transfunditur ad vxorem, nec è contra, 507.β an cõtrahatur à suscipiente in Baptismo non solemni? 160. η inter susceptum de baptismate, & filium filiámve suscipientis hodie sublata est, 504. nec contrahitur, si quis vir tantùm interfuit solemnitati baptismatis, ibid. ex Confirmatione orta inter quas contrahatur, ibid. spiritualis non contrahitur inter ipsosmet patrinos, 507
pro Collatione nihil accipere debet Ordinarius, §. *Item declarauit*, 252
Collector generalis Cameræ Apostol. eius officio durante, lucratur distributiones quotidianas, 574.βββ
Collegia instituta pro sustentatione studentium, pauperum, vel egenorũ, sunt loca pia, & gaudent priuilegiis Ecclesiæ concessis, 334.θ
Collegiatæ non debent vniri Cathedralibus, nisi ex authoritate Papæ, §. *Seu Canonicatus*, 577
Collegiatæ nullius Diœcesis ab Episcopo debent visitari, §. *Beneficiorum*, 533
Collegiati nullius Diœcesis visitari debent à viciniori Episcopo, 534.γ
Collegiatæ Ecclesiæ dignitas principalis requirit ætatem 25 annorum, 537.ε
Collegiatæ Ecclesiæ dignitates quam ætatem debeant habere? 563.γ
Comitantes Episcopum non amittunt

Digitized by Google

amittũt distributiones quotidianas, 571
Commendæ ad sex menses olim in Parochiis ab Ordinariis fieri solitæ, nunc vetitæ, 51
Commendatarij quando dimissoriales concedere possint, 381
Commendatarij Galliæ indistinctè tenentur promoueri, ibid.
Commendatarij quando non teneantur residere, 536
A quo visitentur, 85
Commendatitiæ obtinendæ à Clerico, qui eius est Ordinarius, 407. impetrandæ etiam ab exemptis subditis, modò sint in Diœcesi, ibid.
Commutationes vltimarum voluntatũ quomodo & quãdo faciendæ, 325.734 αβ
Compatres in Baptismo qui? 507. ε, &c.
Compostellanæ Ecclesiæ statutum, quòd quid inseruierit ei per 10 annos, habeatur pro iubilato, an sit validum? 324. ε 575 γγγ
de Conceptione B Mariæ ex alterutra parte nec disputare, nec scribere licet, alteram patrem damnando, §. *Declarat*, 20
Conceptio beatissimæ Virginis immunis à peccato originali, 22. α
Concilium generale absque auctoritate Summi Pontificis celebrari non potest, 1. α
Concilium prouinciale celebratur vbi vult Archiepiscopus, §. *Synodum*, 499
Concilium prouinciale, & Synodus Diœcesana quo modo, & tempore celebrari possint? 502. α &c.
Concilij interpretatio in scholis docendo non prohibetur, 725. β
Concilij omnia decreta continent decretum irritans. et resolut. 21
Concilij prouincialis decreta tenentur obseruare Episcopi exempti, si ipsi adij illud Concilium venerunt, vel eorum Antecessores, §. *Itidem*, 500 & §. *Semel*, 501
Concilij Tridentini publicatio, obseruatio & executio præcipitur Prælatis à Rege Philippo II. & Correctoribus, vt ad id suum impartiantur fauorem & auxilium, 724
Concilio generali an omnes fideles interesse possint? 5. γ
Concilio generali interessentes, tanquam Theologi, vel Canonistæ, nomine sui Capituli ab eo missi, lucrantur distributiones quotidianas, 575. ddd. ε
Concilia generalia legitimè congregata in fidei & morum definitione errare non possunt, 5. β
Concionatorem in Cathedrali Episcopus propriis sumptibus interteneat, § *Teneatur*, 48. Plura de eadem materia vide toto c 6. sess. 5. de Reform.
Concordiis ex certa scientia confirmatis

Digitized by Google

confirmatis non derogatur Concil Tridentinum, §. *Concordia*, 745
Concubinarius Clericus non priuatur tertia parte distributionum quotidianarum, 774. *a* potest repuniri pœnis pecuniariis, ibid. *γ* quas pœnas incurrat? ibid *κ*, &c.
Concubinarium in admonitione potest Episcopus pœna pecuniaria punire, ibidem, *γ*
Concubinarij monendi sunt specialiter, antequam excommunicentur, §. *Quod si à Superioribus*, 772
Concubinæ adulterorum publicæ debent in exilium mitti, & aliis insuper pœnis multari, §. *extra*, 529
Concubinatus æquè fit cum diuersis atque cum vna muliere, 184. Plura vide sess. 24. de Refor. Matr c. 8. & sess. 25 de Refor. c. 14. vbi traditur quod non est necesse obseruari solemnitates, quando proceditur ad puniendum concubinarium pœna pecuniaria.
Concubinatus crimen an sit mixti fori? ibid. *ε*
Concubinariorum pœnæ à Conc. Trident. inflictæ non impediunt, quominus aliæ accedere possint, §. *Graue*, 529
Concubinatus quomodo puniatur, 533. *κ*. &c.
Concursus ad Parochiales, & de examine, vide latè, 608. & seq.
Conditio dandorum dulciorum & banquetorum, & iuramenta ea præstandi, grauiter à Papa puniuntur, §. *Solutiones*, 581
Conditio Ecclesiæ Melphitensis laudatur, §. *Consuetudinem*, ibid.
Conditio vt aliquid soluatur in possessione beneficij vel prouisione est simoniaca, §. *Vt in electione, & §. Constitutio, §. Pro amissione*, 579
Confessio facta Sacerdoti non approbato ab Episcopo est omnino inualida, 339. de Confessione vide 182. *α*
Confessiones secularium non debent audire Regulares, §. *Nullum*, 402
Secus dicendum est, si Regularis beneficium pastorale habeat, §. *Posse*, ibid.
Fratres Mendicantes ad Confessiones audiendas admissi ab Ordinario non debent iteratò ab eodem Ordinario, examinari, §. *Ab Episcopis*, ibid.
Possunt tamen examinari à Successore Ordinarij, §. *Ab Episcopis per examen*, ibid.
An desideretur in religiosis habentibus à Papa licentiam Confessiones audiendi? 404. *η* An debeat fieri ab Episcopo ipsius Confessarij? ibid. *θ* An valeat, si Episcopus eam det absque iudicio, aut contra iudicium? 406
Cõfessarij approbatio an sufficiat petita, si iniustè negetur?

Digitized by Google

Vide 404. γ An debeat esse in scriptis? ibid. δ An expiret mortuo, vel amoto delegante, ibid.
Confessarij Monialium quæ subsunt Regularib. non debent examinari ab Episcopis, 649
Confessario extraordinario tali confitentur Moniales, si volunt, ibid.
Confessarium extraordinariũ dat Episcopus Monialib. cuicunque Regulari Superioris subiectis, ibid.
Confessarij Nobilium debent ab Episcopo examinari, §. *Subdiri*, 403
Confessarij virtute Iubilæi possunt absoluere ab omnibus casibus Episcopo reseruatis, §. *Excommunicationis*, 185
Confessor an possit inuitum pœnitentem obligare ad pœnitentiam acceptandam? 191. δ
Confiteri non tenentur laici, qui tantùm habent venialia. Regulares ex statuto, & consuetudine tenentur sub veniali, 182. β
Confitendo quocunque anni tempore, an satisfaciat quis præcepto de confitendo semel in anno, 183. ι
Conflictus illi particulares, qui inter hostes solẽt fieri tempore belli, inter vnum & vnum, decem & decem, an sint liciti? 787 γ
Confraternitas Montis Pietatis laudatur, 338 β
Confraternitates debent ab Ordinariis, seu Episcopis visitari, § *Confraternitates*. 330. habentes redditus Ecclesiasticos, etiam existentes intra Ecclesias Regularium, tenẽtur contribuere Seminario. 407. β etiam existẽtes intus Ecclesias Regulariũ, potest Episcopus visitare, ac illos ad reddendũ computa compellere. 335, Laici an possint cẽsuris compelli ab Episcopo, vt accedant ad publicas processiones, 691. ζ
Consecratio monialium vbi & quando facienda, §. *Non ingrediatur*, 672
in Consecratione Episcopi, an loco duorum Episcoporum, vbi eorum copia haberi non potest, possint subrogari duo Abbates, 153
Consensus ad matrimonium requisitus quibusnam signis sufficienter exprimi possit? 499. ϖ
Conseruatio illustris familiæ in eodem sanguine, aliàs perituræ, est iusta causa dispẽsandi inter consanguineos, ad Matrimonia contrahenda, 521. ε
Conseruatorem qualiter eligere possint Regulares in omnibus Italiæ ciuitatibus, 114
Conseruatorum species, 215. β
Conseruatoriæ cõcessæ Regularibus & Vniuersitatib manẽt saluę, § *Cõseruatoria*, 210
Conseruatoriæ literæ in quibus vim habeant? 213
Consuetudo aliquid recipiendi ab

Digitized by Google

ab his, quorum nuptiæ benedicuntur, an valeat, 242. an poſſint cogi coniuges ad illud deponendum, 414
Conſuetudo etiam hodie valet, permittens vt in eadem Eccleſia dignitas cum Canonicatu retineri poſſit, immemorialis audiendi cauſas Matrimoniales per Archipreſbyterum non eſt ſublata, §. *Cauſa*, 628
Conſuetudo quædam immemorialis non excuſat à reſidentia, §. *Iuxta*, 318. & § *Eos qui*, 551. non excuſat à reſidentia in Eccleſiis Cathedralibus, vel collegiatis inſignibus, 365. π
Conſuetudo immemorialis nunquam cenſetur ſublata, niſi expreſſa mentio de ea in lege, vel conſtitutione habeatur, 570. θθ
Conſuetudo non valet, qua cauetur, vt deſeruiẽtibus portiones non ſeruientium accreſcant, 4. quæ fabricæ applicari debent, 328. nec quæ eſt pro inſtauratione menſæ Capitularis, cederet tamen in vtilitatem Capitularium ſingulorum, 213. nec item qua id quod à recepto in Canonicum ſoluebatur, cõuertatur in reparationem molendinorum menſæ Capitularis, ibid. neque percipiendi diſtributiones in abſentia, 550. neque vt poſſint abeſſe Canonici vltra 3. menſes, ibid.
Conſuetudo quædam excuſat à reſidentia in Collegiatis Eccleſiis beneficia obtinentes, ibid.
Conſuetudo valet etiam hodie, quâ inferiores Epiſcopo cognoſcunt cauſas matrimoniales, & criminales, 618 item vt clerici recedentes à choro, dum diuinum Officiũ canitur, lucrentur diſtributiones, ſi id fieri contingat ob celebrandam Miſſam, vel Sacramentalem Confeſſionem. 575. ιι item, vt diſtributiones quotidianæ, diuidantur in eos, qui interſunt Officio diuino certis horis, licèt non interſint omnibus, ibid. item vt quis in abſentia percipiat diſtributiones quotidianas, quando huiuſmodi conſuetudo inducta eſſet ſciente, vel tolerante Papa, ibid. θθθ
de Contritione, 178 α
Controuerſias ſuper præcedẽtia in proceſſionibus & aliis ortas componit Epiſcopus ſummariè, §. *Controuerſias*, & §. *Componat*, 692
Copula tacita diſpenſationem obtinentes ſuper impedimẽto cognationis ſpiritualis, vel etiam publicæ honeſtatis, an ſit valida? 518. obtinentes ſuper impedimento conſanguinitatis, vel affinitatis, an ſit ſubreptitia? ibid.
Curatum beneficium cum canonicatu obtinens, §. *Qui in præſenti*, 574
Curatum obtinetur ſine examine, dũ annectitur digni-

Digitized by Google

tati vt acceſſorium, S D N. 610
Curatum Beneficium, quære *Beneficium.*
Curata beneficia acceſſoriè vnita alteri beneficio tranſeunt in naturam, §. *Beneficia,* 593
Curatores animarum volentes per ſe concionari non debent prohiberi, §. *Per Parochos,* 512

D

DAmni itreparabilis caſus, 633. *b*
Decanus & Capitulum cumulatiuè cum Epiſcopo, & ſeorſum, ſed non excluſiuè, poſſunt viſitare perſonas Capitulo ſubiectas, §. *Ab iis,* 744
Decanus reſidens in vna Eccleſia non perdit fructus canonicatus, quem obtinet in alia Eccleſia, exceptis diſtributionibus, §. *Reſidens,* 533
Decani & Archidiaconi Regulares debent ſuos ſubditos viſitare, §. *Non Decani,* 630
Item Decani exempti, §. *Hoc decretum,* ibid.
De decimarum ſolutione, 768
Decimas quatenus Mendicantes ſoluere debeant, ... olim non ſoluentes, nec hodie ſoluunt, ibid.
Decretum de eiiciendis mulieribus non intelligitur de viris, 515
Deductiones fructuum ratione poſſeſſionis aut prouiſionis, non ſunt tolerandæ, §. *Deductiones,* 581
Delegata authoritas Epiſcopis à Conc tributa non auferetur illorum, ad quos aliàs per appellationem cauſa deuolueretur, 168
Delicta Clericorum, quomodo punienda, 772
Denuntiationes bannorū poſſunt ad arbitrium Ordinarij omitti ante contractum matrimonium per verba de præſenti, §. *Si tot,* 437
Denunciationes cum diſpenſatione Epiſcopi, non poſſunt fieri diebus ferialibus, 448. ζ denuntiationes faciendæ ante Matrimonij conſummationem, §. *Niſi Ordinarius,* & §. *Si tot,* 437. fieri debent tribus continuis diebus feſtiuis, quando huiuſmodi dies ſibi non ſuccedunt immediatè. 447. ε non ſunt de eſſentia Matrimonij, 448. *b* omittentes ſine legitima diſpenſatione, peccant mortaliter ibid. ι poſſunt fieri in die non feſtiua, quando in ea prædicat inſignis Doctor cum magno hominum concurſu, vel eſt feſtus dies vocationis illius Eccleſiæ, 448. ζ ſunt faciendæ in Parochia vtriuſque contrahentis 449. λ

Digitized by Google

Denunciare tenetur vnusquisque, sub culpa mortali, impedimentum à se notum, etiamsi occultum sit, & illud probare non possit. ibid.
Deputati ad curam Seminarij sunt inamouibiles, §. *Cum consilio*, 414
Designati duntaxat à parocho contrahunt cognationem spiritualem, quæ exoritur ex susceptione baptizati, §. *Cognationem*, 505
Detractio tertiæ partis faciendæ est deductis pensionibus, §. *Tertiam*, 266
Detractioni tertiæ partis quæ beneficia obnoxia, & quæ non, §. *Ex fructib.*, 314 & seq.
Dictio, *donec*, est temporis limitatiua, & habet in se temporis reuelationem, & intercapedinem, 262
Dictio, *nullatenus*, indicat nullitatem actus ipso iure, ibid, v
Dignum eligens, prætermisso digniori, peccat mortaliter, 622, dd
Dignitas non curata in Cathedrali vel Collegiata quam ætatem requirat, 110
Dignitas principalis Collegiatæ Ecclesiæ, requirit ætatem 25. annorum 564. e
Dignitas principalis in Ecclesia Collegiata exempta non debet necessariò cõferri Doctari vel Licentiato, §. *Dignitates omnes*, 549
Dignitatis nomen non habent Prælati Mendicantium Regularium, 167
Dignitatem obtinens compellitur ad residendum, §. *Liceat contra omnes*. 270
Dignitates Collegiatæ Ecclesiæ quam ætatem debeant habere, 563. yd
Dignitates de Iurepatronatus obnoxiæ sunt tertiæ partis detractioni, §. *Omnium dignitatum*, 314
Dignitates duas obtinens resideat in digniori, §. *Obtinens legitimè*, ibid.
Dignitates & officia habentes quomodo seruitium competens præstare tenentur, 293
Dignitates in Cathedralibus & Collegiatis insignibus conferri conuenit Doctoribus & Licentiatis, seu in Theol. seu Iure Canonico, §. *Dignitates omnes*, 549
Dimissoriæ literæ ad Ordines concessæ à Capitulo, non expirant per ingressum moderni Episcopi. 127. non expirant morte Episcopi concedentis, 130. & eas Abbas dare non potest vlli seculari, §. *Nec ipse*, 390. Plura de eadem materia vide ibid. Primam tonsuram dare potest Capitulum sede vacante. §. *Ordinandi*, 129. Quosuis Ordines dare nequit Capitulum anno quo sedes vacat, §. *Non liceat*, 128. Neque Præpositus, §. *Præposito*, ibid concedere possunt etiam Regulares superiores suis subditis itidē Regularib ad Episcopū

Digitized by Google

tamen Diœcesanum,& quid eo casu seruandum, 380 & seq iis dare qui nullius sunt Diœcesis ad quem pertineat, §. *Ad Episcopum spectat* 534

Dimissorias literas non potest concedere Capitulum, sede vacante, intra annum, 129 *a*

pro Dimissoriis obtinendis potest Orator adire etiam eum Episcopum, in cuius Diœcesi beneficium obtiner, 343

Dispensatio in gradib. prohibitis, 495 *a* &c.

Dispensatio in irregularitate non conceditur illi, qui homicida fuit ex industria, 311

Dispensatio tacita copula, quæra *Capitula tacita*, &c.

Dispensatus ad beneficia quomodo non possit obtinere plura, 572

Dispensationes à Summo Pont. concessæ examinentur ab Ordinariis petentium dispensari, §. *Dispensationes*, & §. *Committantur*. 324 in gradibus prohibitis, quoad matrimonium modo ex minoribus, modo ex grauib. tantum caussis fieri debent, & seqq. per multos §.§.

Dispensationum causas in consanguinitatis, & affinitatis gradibus, 521

Dispensare quomodo possit Episcopus, cum Clerico super irregularitate. 518

Dispensare non potest Episcopus in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio voluntario occulto aut manifesto, neque ad Ordines minores, neque ad simplex beneficium. Poterit tamen dispensare indirectè in irregularitatibus prouenientibus ex homicidio casuali voluntario ad Ordines minores, & beneficium simplex obtinendum. Ad sacros etiá Ordines dispensat, si homicidium sit occultum, 213

Distributiones absentium quorundam sunt applicandæ fabricæ, vel alij cuipiam pio loco, §. *In quibus*, 265

Distributiones à solis interessentibus sunt recipiendæ, §. *Non possunt*, 556

Distributiones quotidianæ non conceduntur absentibus de licentia Papæ, *vel* causa studiorum, 270. 570. *a* quæ personæ lucretur in absentia? 570. *rr*, *ss*, &c.

Distributiones quotidianas tantùm habens, non tenetur de illis contribuere Seminario, 424 *b*

Distributiones recipit Lector pro horis quibus legit, §. *Non debentur*. 546

Distributiones recipiunt quidam curam animarum agentes. §. *Recipiunt*, 358. & §. *His carent*. ibid.

Distributiones remittere Capitulum non potest, nec Episcopus, §. *Non licet*, 557

Distributiones sumantur ex tertia parte præbendarum, §. *Archiepiscopus*, 315

Distributionum ex tertia parte fructuum

Digitized by Google

fructuum assignatio quomodo facienda, 669
Distributionum est differentia, § *In quibus*, 441
Distributionum faciendarum certa ratio damnatur, §. *Non valet.* 558
Distributionum quotidianarum partem tertiam non amittit Clericus concubinarius, 694
Distributione non priuat quempiam omissio professionis fidei, §. *Fructus*, 545
Distributiones conferri nequit tertia pars redituum beneficij simplicis, 773
Diuitiarum conseruatio in eadem cognatione, ne causa dotis distrahantur, ad aliam cognationis familiam, quãdo illæ ampliſſimæ sunt, est iusta causa concedendi dispensationem ad Matrimonia contrahenda, 523.r
Doctor creari quicunque voluerit tenetur facere fidei professionem, aliàs irritus est Doctoratus, §. *Episcopis, & §. irriti*, 724
Doctor in sacra Theologia, vel iure Canonico, aut aliàs persona graduata, aut literata, si non habeat patrimonium, an possit ordinari ad titulum litteraturæ? 261.ξ non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia Parochialis, 135.δ, &618.β
Doctores tenentur professionem Fidei facere, 565
Doctrinam Christianam cogere pueros addiscere non potest Ordinarius mulctis, & pœnis, etiam in casu notabilis negligentiæ, 515.δ
Donatio facta in ingressu Religionis non valet, §. *Si Nouitius*, 714
Donatio seu renunciatio facienda est intra duos menses vltimos ante professionis remissionem, §. *Intra duos*, 703. facta ab existente adhuc in seculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, an valida sit? 705.γ facta ante religionis ingressum est valida, §. *Quod si*, 702
Donec, dictio, quære *dictio*, Donec.
Dos promissa pro moniali professa, sed defuncta, dari debet Monasterio, 625
Dotari debent raptæ à raptoribus, 526
Duellorum non est licitum pro honoris defensione, 787
Duellorum prohibetur & punitur, etiamsi fuerit commissum in loco priuato, & non tuto, sine patrinis, sociisve ad id vocatis, ac sine prouocatoriis literis, & chartellis, ibid. δ so lemniter committente, locum dantes consulentes, patrini, &c. excommunicati sunt, 785 & seqq.
Duello morientes sepultura priuantur, 788.θ
Duellorum vsus probibitus, 786.α &c.
Dulciora in professione canonicatus dari non debent, §. *Solutiones*, 581

Ecclesia

Digitized by Google

E

Ecclesia diruta, in quos vsus conuertenda arbitrio Episcopi, § *An autem*, 279. & §. *In profanos*, 280.

Ecclesia diruta onus Missarum transfertur ad matricem Ecclesiam, §. *Ad matrices*, 280

Ecclesia parochialis, & monasterium perpetuò commendatum se compatiuntur, §. *Quæ in præsenti*, 594

Ecclesia parochialis quæ sit Iurispatronatus, partim Ecclesiastici, partim laicorum, debet per concursum conferri, §. *Quod si*, 615

Ecclesia Romana omniū Ecclesiarū mater & magistra, 105. δ

Ecclesiæ collapsæ reparandæ, 280. βγ, &c.

ex Ecclesiæ collapsæ ruinis quid agendum ex Ordinarij arbitrio, §. *An autem*, 279

Ecclesiæ parochiales quæcunque sint, debent ab Ordinario visitari, 677

Ecclesiarum bona occupantes, quære *Bona Ecclesiarum*, &c.

Ecclesias duas nullus Prælatus regere potest, 108. αβ

Ecclesias incompatibiles tenens, alteram infra sex menses tenetur dimittere, §. *Infra spatium*, 596

Ecclesias quascunque seculares exemptas visitare debet proximior Episcopus, §. *Episcopi*, §. *Episcopus potest*, & §. *Curæ animarum*, 124. & §. *Beneficiorum*, 533

Edicta beneficij vacantis solus Episcopus affigi curat, §. *Deheat Episcopus*, 607

Editio vulgata Bibliorum, 137

Educationis causa vt puellæ possint recipi in Monasteriis Monialium, quæ conditiones requirantur? 529. β

Electus ab Ecclesiasticis personis ad aliquod beneficium, non debet institui, antequā eum examinauerit Ordinarius, vel iudicauerit Ordinarius, vel iudicauerit digū, §. *Instituantur*, 131

Electio Abbatissæ facta per vota non secreta non valet, 668

Electio administrantium bona Monasterij fit à Superioribus eiusdem, 768

Electio magistri Theologiæ Episcopo conuenit, §. *Eligendum*, 38. per *schedulas* quæ nulla sit, §. *In electione Superiorum*, 668

Eligere an possint Titulares, ibid.

Eligere qui potest Episcopus ex inhabilib. inhabilem, 416

Eleemosynarum praui Quæstores prohibentur, §. *Prauis*, 284 quære, *Quæstores eleemosynarum*, &c.

Eleemosynas petentibus forma dari solita à Summo Pontifice quæ sit, §. *Nec ad officium*, ibid.

Episcopus absoluere potest ab omnibus occultis, præterquam ab hæresi & aliis in Bulla Pij V. comprehensis, 511 alienus potest exercere pontificalia in aliena Ecclesia

Digitized by Google

cleſia de licentia Ordinarij, 92
Epiſcopus aliquando non poteſt declinare iuriſdictionẽ Metropolitani, 251. an poſſit concedere licentiam aſſeruandi ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum in chariſtiæ Sacramentum in Eccleſia non Parochiali pro adoratione populi, 152. ℣ an poſſit dare licentiam, vt Sacerdos priuatis in domibus celebret? 204. an poſſit diſpenſare ſi delictum deductum ſit ad forum contentioſum, non tamen probatum, quia reus fuit abſolutus, vel iam iudicio finito punitus? 523. an poſſit in homicidio voluntario iuſto diſpenſare? 164. an poſſit vnire beneficia etiam poſt deuolutionem? 276
Epiſcopus an poſſit exercere diſpenſandi poteſtatem in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus erga ſubditos extra ſuam Diœceſim? 418. compellit beneficiatos ad reſidendum, §. *Tam*, §. *Congregatio*, 267. & §. *Arbitrio*, 318. contra Concilium non diſpenſat expreſsè, vel tacitè, niſi in caſu magnæ neceſſitatis, ſ. ℣. cõuocat Capitulũ ad librum modo, &c. 733
Epiſcopus curat, vt Monaſteria Monialium intra vrbis mœnia transferãtur, §. *Extra mœnia*, 631. dat Confeſſarium extraordinarium Monialib. §. *Ex facultate*, & §. *Ab Epiſcopo*, 677. debet Cogere Curatum reſtituere fructus perceptos tempore biennij, quos non reſedit, §. *Aut pauperibus*, 108. debet eſſe quadragenarius, 354. ℣. etiam ſolus agit ſummariè contra Concubinarios Capitulares, 742
Epiſcopus & Vicarius habent facultatem faciendi actus voluntariæ iuriſdictionis ac dimiſſorias concedendi extra territorium, 97. ℣
Epiſcopus examen fieri curat pro concurſu in beneficiis curatis, §. *Debeat Epiſcopus*, 607. executionem diſpenſationis denegare poteſt, donec raptor realiter & congruè raptam dotarit, 514. extra ſuam Diœceſim ſuum munus non exercet, 97, α β. &c. familiares & conſanguineos non admittat ad Eccleſiam parochialẽ reſignatam, §. *Epiſcopus*, 613. habet votum deciſiuum in caſu, §. *Accedere*, ibid. hodie nequit etiam conſentientibus patronis derogare qualitatibus in beneficij fundatione appoſitis, 317. in aliena Diœceſi de licentia Ordinarij pontificalia exercens, poteſt Clericis alienarum Diœceſum, ſi ſuas literas dimiſſorias habeant, Ordines conferre, ibid. Diœceſanus in loco exẽpto nequit pontificalia exercere, & quando id verum, 204. in Synodo quomodo per ſe conſtitutiones facere

Digitized by Google

facere queat, 738. quando possit conuocare Capitulum, 740. in visitatione non potest recusari tanquam suspectus, 125. & 536. in visitatione speciali potest exigere iuramentum, §. *An Episcopus in*, 93. licitè dispensat, vt quis obtinere possit duo beneficia difformia sub eodem tecto, & quatenus, 87

Episcopus Monachus an habeat bonorum seu fructuum dominium, & proprietatem? 646. *d* tenetur portare habitum suæ religionis, sub peccato mortali, 716

Episcopus nequit erigere Coadiutoriam aut nouam Parochiam, 173. quid facere debeat, si populus sit numerosus, ibid. non potest arctari in visitatione, vt deferat Notarium Capituli, sed potest vti quauis persona, 509. *ζ* non potest derogare qualitatibus in fundatione requisitis, §. *Qualitates*, 735

Episcopus non potest dispensare, quære, *Dispensare non potest Episcopus*, &c non potest dispensare, vt sint duo susceptores in Baptismo loco viri, & mulieris, 498. ob legitimam causam potest dare Canonicis suis facultatem, vt possint abesse per quatuor menses, 364 *x* potest compellere Regulares, vt in Offertorio Missarum Conuentualium denũcient populo dies festos, 307. *i* potest dare secundum beneficium vnum insufficiens habenti. §. *Licet*, 389 non potest autem dare tertium, §. *Episcopus*, ibid. potest generaliter delegare alicui in sua Diœcesi facultatem, quam habet remittendi denunciationes, 489. *x* potest reseruare sibi casus, plus, minúsve, iuxta maiorem, vel minorem Confessariorum, quos in sua Diœcesi habet, idoneitatem, capacitatem & eruditionem, 187 *d*

Episcopus quando admittere possit Sacerdotes exteros ad Sacramenta administranda, 406. prohibere potest ne regulares in eorum Ecclesiis sacerdotes seculares diuina officia celebrare permittat. nisi visis Commendatariis, ibid. quando interstitia remittere possit, etiam quoad Regulares, 408. residens in Cathedrali liber est à residentia cæterorum beneficiorum cum receptione fructuum exceptis distributionibus §. *Dignitates*. 549. titularis nullum sine sui Episcopi licentia ordinat, 206. *a*

Episcopus vicinior non potest exercere Pontificalia in Abbatia nullius Diœcesis, siue Abbatis consensu 91

Episcopus visitans, quædam debet obseruare, 502. & seq. visitans vna die duas Parochias, vnam tantùm procurationem habet, 509. *i* visitare debet Capitula, §. *Capitula*, 89. visitare potest quæcunque

Digitized by Google

cunque pia loca, & administratores bonorum piorum, 297.c.8.& 9
Episcopo Pontificalia exercenti debent assistere dignitates.§ *Episcopo*, 559 multa debent præstare Canonicatus, & Dignitates, ibid.& seq.
Episcopum solus Papa potest deponere, 520.δ
Episcopo existente hæretico pertinet ad Capitulum dare dimissorias, §. *Fuit dubitatum*, 128
Episcopi corrigant Regulares extra Monalteria delinquẽtes,§. *Et extra ea*,695.curent vt clerici bene viuant & resideant, 238 debent aduigilare ad clausuram monasteriorum, 651.& seqq.
Episcopi facere possunt vniones perpetuas in aliquibus beneficiis Ecclesiasticis,260. ζ non habeat nisi gubernium spirituale in Monasteria,§.*Per hoc*,673. residenres etiam pro causa hæresis, vel læsæ Maiestatis non possunt citari ad personaliter comparendum per quoscumque iudices, nisi expressa,ac speciali commissioue manu Papæ signata, 520.α
Episcoporum causæ criminales à quibus sint cognoscendæ? ibid.
Episcoporum est audire causas omnes ad forum Ecclesiasticum pertinẽtes,§.*Causa* 628
Episcopis committitur visitare omnia pia loca & executio piarum dispositionum,350. α,&c.
Episcopis electis, & confirmatis, nondum tamen consecratis,an competat potestas dispensandi in irregularitatibus,eis concessa per Concilium,520 γ. an possit eam facultatem dispẽsandi delegare alteri?Plura de Episcopis, vide verbo, *Seminarium*, *Absentia*, *Ordinarius*, *Canonici*,*Visitatio*,*Ordinatio*, &c.
Equites Hierosolymitani quãdo ab Ordinario visitari non possunt,§.*Vbi equites*, 126
Eucharistia in Parochiis seruari debet in mundo & peculiari loco, 152
SS. Eucharistia non debet deferri ad infirmos sola veneorationis gratia. Et reprobabatur corruptela, per quam nonnulli sic ad infirmos saeram Eucharistiam adorandam perferebanti, vt non eos sacramentaliter communicarent, §. *Adorandum* 156
Eucharistia non in choro monialium, sed exteriori seruanda,677. sumitur conuenienter ex Cathedrali Ecclesia ad processionem, §.*Vtque in*, 152
Eucharistiæ Sanctiss. Sacramẽti institutio, & excellentia. 147 αβ, &c. & 149. α, De reali præsentia Domini nostri Iesu Christi in sanctissimo Eucharistiæ Sacramento,147.α,&c.De cultu,& veneratione huic sanctissimo Sacramento

Digitized by Google

Sacramento exhibenda, 152. α β, &c de asseruando sacræ Eucharistiæ Sacramento, & ad infirmos deferendo, ibid. α, &c. De præparatione, quæ abhibenda est, vt dignè quis sacram Eucharistiam percipiat, 154 α &c. De vsu admirabilis huius Sacramenti, 155. α β

SS. Eucharistiam sumere non licet die Resurrectionis nisi in propria parochia. §. *Saltem*, & §. *Dubitatur*, & §. *Famuli*, 258

Examen commissum potest delegari, sess. 7 de Ref.

Examen *in forma dignum* non debet fieri per concursum, §. *De r.* 605

Examen necessarium est, cùm fit permutatio de beneficio simplici cum curato, 135. δ non est necessarium pro dignitate, cui annectitur accessoriè Parochialis, §. *Examen*, & §. S.D.N. 610

Examen non fit in permutationibus Parochialium Ecclesiarum, nisi, &c. §. *In prouisionibus*, 605. & §. *In permutationibus*, 611

Examen nouum est necessarium in prouisionibus faciendis de beneficio ex causa permutationis. 134. α

Examen omissum vitiat collationem Ecclesiæ parochialis. §. *Surreptitia*, 616

Examen ordinandorum, 379. α, &c.

Examen per concursum non debet fieri in Vicariis perpetuis Parochialium vnitarum, sed solùm ad nominationem, seu præsentationem illorum, quorum dignitati, vel Ecclesiæ Parochialis est vnita, & annexa, deputandi, & instituendi sunt, 738. neque in prouisione dignitatis Abbatiæ, tametsi vnita sit ei Parochialis Ecclesia, dummodo hæc vnio auctoritate Sedis Apostolicæ perpetuò, & accessoriè facta sit, 521. nec in dignitate quæ Parochialem perpetuò vnitam habeat, ibid nec in dignitatibus habentibus curam animarum in Ecclesiis Collegiatis, quale requiritur in Parochialibus Ecclesiis, ibid. η nec in beneficiis Regularibus, quæ regularibus conferri consueuerunt, 618. β nec in Parochiis quæ sunt Iurispatronatus laici, §. *Quod si*, 610. nec in Prioratibus Regularibus habentibus curam animarum solitis commendari secularibus, 520

Examen pro Ecclesia Parochiali est necessarium in persona notoriè docta, idonea, & bene merita, ibid.

Examen pro Parochialibus Ecclesiis obtinendis, pertinet ad Episcopum, collatio autem spectat ad eum cui de Iure conuenit, §. *Quod si* 672. & §. *Ab Episcopo*, & §. *Abbates*. 759

Examen quis facere possit præter Episcopum, §. *Poterit Ordinarius*

Digitized by Google

dinarius, 616. Plura de eadem materia sunt cap. 18. Sess. 24. per multos §§.

Examinatores beneficiorum à Synodo Diœcesana electi, si causa examinis absunt à choro lucrantur, distributiones quotidianas, 575 ζζζ

Examinatores debent esse, vt minimum tres pro Parochiali conferenda, §. *Non paucioribus*, 611

Examinatores & Iudices Ecclesiastici eligendi sunt in Concilio Diœcesana, §. *Diœcesana*, 612.

Examinatores nihil occasione examinis, nec antè, nec post recipere possunt, 601. τυ peracto examine debent eos ex communi sententia renunciare Episcopo, quos idoneos reperient, ibid. φ vota sua palam inter se conferant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium verò reprobatum, 598.β

Examinatorum vota quomodo facienda, §. *Quorum votis*, 611

Executioni mandari debent, quæ ad visitationem & morum correctionem pertinent, vt dicitur. c. 10 sess. 24. per multos §§.

Examinatoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium, an possit Ordinarius statuere aliquod stipendium? 596

Examinandus an sit, qui ad dignitatem approbatus est, 133. item qui examinari debeant, ibid.

Examinandus non est itetum Canonicus alium adipiscens Canonicatum, qui semel examinatus est, ibid.

Excommunicatio ad finem reuelationis, à quo facienda, 220. & § *Et hæc potestas*, 718. & §. *Præterquam* 719.

Excommunicatio quam incurrunt Raptores, an sit latæ sententiæ, & alicui reseruata? 522.μ

quando Excommunicationi ferendæ sit locus, 610

Excommunicatione feriuntur duellantes & assentientes, §. *Qui verò pugnam*, & §. *Qui consilium*, 785. & seq.

Excommunicationes literarũ monitorialium generalium ad finem reuelationis quomodo faciendæ? 731.β

Excommunicare potest Episcopus accedentes ad Monasteria Monialium exempta, & subdita Regularibus, existentia tamen intra Diœcesim, 667.υ

Excommunicare solus Episcopus potest. §. *A nemine*, 718

Excommunicatus iniquè distributiones quotidianas exigere potest, cùm eo tempore, quo excommunicatio iniusta in eum lata fuit, præsens erat in loco beneficij sui, erátque solitus diuinis officiis ante impedimentum

Digitized by Google

excommunicationis adesse, 573
Excommunicatus per annum, quas pœnas incurrat? 731
Excõmunicatus pro causa Ecclesiæ,& defensione suorum iurium lucratur etsi diuinis interfit, fructus & distributiones quotidianas, 574.α ω
Executionem habere debent decreta Concil. Trident sine alia sententia interuenientе.§.*Decreta* 795
Exemptio clericorum quoad forum quo iure inducta? 789 α
Expectatiuæ omnes sunt sublatæ, etiamsi factæ essent ex consensu Ordinariorum, §.*Mandata*,623. paucæ concessæ non renouantur, ibid. quæ sublatæ? ibid.
Extrema Vnctio infirmis tantùm adhibetur, ideo non cõdemnatis ad mortem, nec senibus,sed illis tantùm,qui in probabili mortis periculo versantur,196.γ eius forma, materia, institutio & forma,193.α, &c De ministro & tempore,quo dari debet, 194. α, &c. iterari non potest durante eadem infirmitate, ibid.δ

F

FAbricæ Ecclesiæ appliacari possunt census & libelli, quos Rectores possident, 798.
Familiæ illustris conseruatio, quære, *Conseruatio illustris familiæ*,&c.
Familiaris Episcopi quomodo tractari debeat quoad ordinum susceptionem, §. *Non adscribatur*. 407. Summi Pontificis quando habeatur pro approbato per Episcopum,§ *In promissionibus*, 610
Familiarem suum triennalem sibi non subditum potest Episcopus ordinare, si illi quacunque fraude cessante, beneficium conferat, 385.α
Familiares Triennales Episcoporum illis non subditi,non possunt ab eis dispensari,super illegitimitate, etiam ad minores Ordines, nec super interstitiis, nisi pro Ecclesiæ suæ vtilitate, ibid. pro necessitate & commoditate Ecclesiæ ad titulum patrimonij possunt ordinari, ibid.ζ
Fatui si intrent Monasteria Monialium non peccant, peccabunt tamen Moniales eos admittentes, 667.ξ
Festis diebus quæ licita, 688
Festiuitates, & ieiunia, quæ occurrunt in hebdomada, potest Episcopus compellere Regulares, vt in offertorio Missarum conuentualium denuncient populo, 307
Fidei professio. an possit fieri per Procuratorem? 564.potest fieri coram Vicario Episcopi, eo etiam non impedito

Digitized by Google

pedito, ibid eam non emittenti an suffragetur possessio, 554. omittens ex ignorantia, quando excusetur in foro interiori, & exteriori? 366. a tenentur emittere, qui eam iam emiserunt, in adeptione alterius Parochialis, vel Canonicatus, 563. μ
de Fidei professione emittenda, plures Doctores habes, 564. η
Filij Clericorum illegitimi, quæ beneficia & in quibus Ecclesiis, vbi patres eorum fuerunt beneficiati, possint habere, 773. & seqq vsque ad 782 non possunt obtinere patris beneficia, quære *Beneficium patris.*
Fiscalis electio in visitatione Capituli pertinet ad Episcopum, §. *Circa hoc*, 738
Forma dari solita pro eleemosynam petentibus, §. *Nec ad officium*, 284
Fornicatio affinitate contrahitur, & inter quos? 444. α &c.
Fratres mendicantes debent contribuere Seminario, modo, &c §. *Fratres*, 418
Fratres S. Antonij de Vienna permittendi sunt eleemosynam quærere, §. *Prauos*, 284
Fructus absens à choro recipit Lector, §. *Non debeatur*, 39. amissi ob non factam professionem Fidei, cui sint assignandi, & applicandi? 566. α α veniunt ad studentem in visitante, si quædam inuiolata, siue infracta obseruet, §. *Et subtractionem*, 361
Fructus præbendæ Theologagalis cui tribuendum non inuenitur clericus secularis idoneus, §. *Quando clericus*, 17 primi anni qui solui solebant in ingressu omnium beneficiorum, sunt prohibiti seruari, §. *Deductiones ex fructibus.*
Funeralium quarta, quære, *Quarta funeralium.*
Furiosus habens dilucida interualla, si subdiaconus factus, quid iuris, 347

G

GRammaticæ & Musicæ professor in Seminario esse debet, §. *Quod si iudicio*, 423
Grãgiarum titulo nihil tenentur dare Seminario Equites Hierosolymitani, §. *Equites*, 424
Gratia non reddendi non valet nisi accedente consensu Ordinarij, §. *Gratia*, 362

H

HAbitus clericorum qualis? 213. Religionis occultè non ferendus. ibid. β
Hæresis causa in Episcopo, reseruatur Papæ, 517
Hæresis occulta dicitur, quando ipse hæreticus solus, absque eo, quod ab alio audiuerit, committit occultè

Digitized by Google

crimen hæresis, 523. *a* eius dispensationem absque timore irregularitatis quis ab Episcopo obtinere potest extra Sacramentalem Confessionem? 524. *φ*, &c.

Hæretici possunt absolui in mortis articulo à quocumque Sacerdote absque aliqua bulla, vel priuilegio, 540. *t*

Hierosolymitani Milites an comprehendantur sub Decret Concil. Trid. sess. 25. de Regularibus cap. 15. 699. *γ*

Homicidium perpetrans cùm daret operam licitæ rei adhibita diligentia, non incurrit irregularitatem, §. *Si verò*, 215. Plura de eadem materia vide ibid. voluntarium quod dicatur? 521. *λ*

Homicidij dispensatio, quære *Dispensatio homicidij*.

Homicida non est inhabilis ad pensiones, §. *Sed in omni ordine*.

Horæ statæ ad residendum, §. *Qui statis*, 558

Hospitale aliquod si Episcopo visitare volenti opponatur exceptio quòd sub immediata Regis protectione existat, non ad secularem iudicem, sed ad ipsummet Episcopum talis exceptionis cognitio vel definitio pertinebit. 333

Hospitalia data in titulum vel administrationem, si habeat beneficia annexa vel reditus, aut prouentus Ecclesiasticos, tenentur contribuere

HSeminario, 425. *s*

ospitalia erecta auctoritate Episcopi, sunt loca pia, & Religiosa, 333. *η*. exempta ad contributionem Seminario faciendam non tenetur, §. *Et Hospitalium*. 416. omnia, & pia loca, quomodocunque nuncupetur: etiamsi sint priuata laicorum, potest Episcopus visitare, corrigere & reformare, in casibus à iure expressis, nempe ob neglige ntiam, vel dilapidationem bonorum, 333. *δ* quæ sunt sub immediata Regum protectione, sine eorum licentia non possunt ab Episcopo visitari, 332. *γ* &c. eorum cura pertinet ad Episcopos, siue Ordinarios, §. *Fideliter*, 136

in Hospitalibus qui recipiendi, 751. *a*

Hospitalitatem exercere an possit aliquis compelli? ibid. *a*

Hospitalitatem seruatium nomine excluduntur Abbates & Conuentus S. Antonij Viennensis, & similium, 810

I

ILlegitimus, qui ob crimen occultum matris coniugatæ habebatur legitimus, dispensatur ab Episcopo, vt in Ordinibus bona fide susceptis possit ministrare, 521. *l*

Illegitimus an possit obtinere Ecclesiam filialem, quando eius pater obtinuerit matricem?

Digitized by Google

tem? 775
Illiteratis Rectoribus coadiutores dantur, quære, *Coadiutores illiterati*, &c.
Illyrici quando ordinari possint, 393
Imagines CHRISTI, Deiparæ, & Sanctorum in Templis habendæ & earum cultus qualis? 460. *a*, &c.
Immemorialis cõsuetudo, quære *consuetudo immemorialis*.
Immemoriale tempus ad probandum iuspatronatus quot annorum debeat esse? 761
Impedimentum publ. honestatis iustitiæ quàm forte, 504. otitur ex sponsalibus de præsenti, etiam nulliter contractis, ibid. etiam copula non secuta, 502
Impij iustificatio, quære *Iustificatio impÿ*.
Imprimere non licet quosuis libros de rebus sacris sine nomine Auctoris, neque eos in futurum vendere, 448. *i*
Incarceratus indebitè an distributiones, item fructus massæ grossæ percipiat. 552. an appellare possit, 628
Incarceratis iniustè debentur distributiones, §. *Senio confectis*, 556. & §. *Congregatio censuit distributiones*, 557
Indulgentiarum materiam tractant Doct. citat in fine libri 792. *m*
Infamis an fiat raptor, si nubat? 526. *x*
Infantes discretione carentes possunt admitti ad claustra Monialium, 667. *t*
Infantes recipiunt gratiam, si detur eis Communio, 249 *ß*
Infirmis debentur distributiones, §. *Senio*, 456
Infirmitas excusans à residentia, quæ sit 355. De ea re vide plura, ibid. ad 361.
Inhibere nequeunt Iudices seculares Ecclesiasticis, vt seuerior forma trium monitionum, 528
Inimicitiæ quædam excusant à residentia, 359
In interstitia dispensatio in ordinatione Regularium pertinet ad Episcopum ordinantem, 398. *a*
Inquisitoris exercens officium non excusatur à residentia, §. *A residentia*, 357, nec à residentia Parochialis. 363. *d* & 373. ✠✠
Inquisitores hæreticæ prauitatis habentur in suis Canonicatibus, & Præbendis pro præsentibus, & residentibus, percipiuntque integros fructus cum distributionibus quotidianis, ibid. non possunt extrahere Regularem è Monasterio sine Superioris consensu, 694
Inseruiens Ecclesiæ, ad hoc, vt fori priuilegio gaudeat, debet hoc facere de expresso Episcopi mandato, 577. ξ &c. nec sufficit, quod bis, vel ter inseruiat, sed requiritur frequentia, & perseuerantia in seruitij præstatione, ibid.

Digitized by Google

Institutiones quæ sublatæ hodie, quæ non, 222
Interdictus ab ingressu Ecclesiæ nulliter, & iniustè, percipit distributiones quotidianas, constito de iniustitia vel nulliiate, 573
Interdicta Ecclesia, vel polluta, beneficiarius, qui consueuerat in ea residere, & non dedit causam interdicto consequitur distributiones quotidianas, 574 *ad*
Interdicta generalia & particularia seruent Regulares, §. *Censura.* 688
Interdictus vel suspensus non potest promoueri contra voluntatem sui Ordinarij, §. *A suo, & §. Nullo contra,* 204
Interessentes officio. Vide verbo, *Distributiones,* & *Absentia,* seu *Absentes.*
Interpretatio Concilij prohibita per Bullam Pij IV. non est illa, quæ fit in Scholis docendo, 726 *β*
Interpretari licet ius commune, & ordinationem Regiam Lusitanorum secundum verum sensum, & iuri consonum. Prologo Apolog. remissionum in princ.
Interstitiis non potest dispensare Episcopus cum suo familiari triennali aliàs non subdito, 374
Interstitiis non seruatis, qui ordinatur, an aliquam incurrat irregularitatem, vel censuram? 598 *β*
Irregularis non est qui mandat fieri vnum homicidium, cùm sit aliud in alia persona, §. *Qui sua,* nec iubens verberari eum qui etiam occiditur, *Si verò,* 214 Pro ea re vide plura *ibid.*
Irregularitas non oritur ex homicidio merè casuali, ibid.
Iudex ad quem facta est appellatio, absoluit appellantem à molestiis iudicis à quo, certo casu, §. *Alia prima,* 167
Iudices Ecclesiastici eligendi sunt in Synodo Diœcesana, 612
Iuramenta de dulcioribus dandis in possessione beneficij annullantur, & iurantes sunt excommunicati, §. *Solutiones,* 581
Iuspatronatus ex solis præsentationibus continuis vltra hominum memoriam probatur, 761
Iuspatronatus non acquirit dotans insufficienter arbitrio ordinarij: & quid si plures dotent, 267. nec parochialis seu matrix Ecclesia acquirit ius patronatus in Ecclesia fundata iuxta suos limites, ibid.
Iuspatronatus quales hodie requirat probationes, 755. idque tam in petitorio quàm possessorio, ibid. & 741 &c.
Iuspatronatus laicorum Canonicatus ante Concilium datus, an requirat ordinem

Digitized by Google

Presbyteratus, Diaconatus, vel Subd. ibid.
Iurispatronatus tituli ostendantur, 755
Iurispatronatus validitas probanda est coram Episcopo, §. *Congregatio*, ibid.
in Iurepatronatus maiori ex parte à laico etiam seruandus est concursus, ibid.
Iuspatronatus ex priuilegio tollitur & annullatur, §. *Reliqui*, 756
Plura de Iurepatronatus perspicuè tractantur, ibid. ad 760
Iustificatio impij quid sit, & quæ eius causæ 57. &c.
Iustificationis fructus, 64
Iustificationis impij descriptio, & modus eius in statu gratiæ. 53. &c.
Iustitiæ publicæ honestatis impedimentum. 511. & &c. quomodo se habeat, ibid.

L

Laicus beneficia iurispatronatus sine speciali licentia Papæ obtinere non potest, §. *Quod si*, 336
Latinam linguam scire debent qui minoribus Ordinibus initiantur, 392. α
Larriæ cultus vero Deo debetur. 152. α β
Lectores monasteriorum non debent examinari vel approbari ab Ordinario, §. *Dignioribus*, & §. *Ne sub*, 41
Lectores satisfaciunt suo officio si prælegant solam Scholasticæ Theologiam, §. *Sacræ*, ibid.
Lector vacare potest à lectionibus tribus mensibus, §. *De tempore*, ibid.
Plura huc pertinentia dicuntur ibid per multos §§.
Leges institutionibus annexæ seruandæ sunt, §. *Non habet locum*. 613
Leges Regiæ Lusitanorum possunt à quolibet declarari interpretatione iuris, non tamen interpretatione captiosa. Est resol. Doct. cit. in prologo Apologetico hac. Remission.
Legatus respectu prouinciæ suæ lege legationis potest licentiam concedere alicui Sacerdoti assistendi matrimonio, 497. νν
Legatorum Auditores aliique Iudices Apostolici à Legatis delegati, debent seruare decretum Conc. super inhibitionib. iuxta formam c. Rom. de app. in 6. decernēdis.
Legata ad pios vsus quomodo exequenda? 733. α facta pro Magistro Grammatices, qui pueros pauperes doceat, applicari possunt Seminario, cum onere erudiendi pueros, sicut testator iussit, 425. β
Legitimatus per subsequens matrimonium potest eligi in Episcopum, 108. β
Libertas magna necessaria est ad faciendum professionem, §. *Libertati*, 708. & §. *Liberti ei*, 701
Libros de rebus sacris sine

Digitized by Google

nomine auctoris, non licet imprimere, neque eos in futurum vendere, 141
Licentia ad assistendum matrimonio, debet esse expressa, 497. φφ Debet actum præcedere, ibid. ψψ Requiritur, vt non sit reuocata, valet etiam dolo, vel metu obtenta, nisi dolus sit circa substantiam, ibid. ωω Non desideratur in scriptis prolata, χχ audiendi Confessiones metu, vel dolo obtenta, dat veram iurisdictionem. Est resol. Doct. 332. « audiendi confessiones an expiret mortuo, vel amoto delegante? ibid.
Licentia debet interuenire ante actum ad quem requiritur, vel in ipso actu, 707
Licentia non est necessaria in scriptis, vt possunt Medici, Confessores, Visitatores, Artifices, & alij quorum repentina opera sunt necessaria, ingredi Monialium Monasteria, 665.ε
Licentia non residendi. Vide *Causæ excusantes à residentia*, & vocem, *Canonici*.
Licentiam assistendi Matrimonio non potest concedere Parochis, vel Ordinarius Clerico non Sacerdoti, 496. ϖϖ
Licentiam audiendi Confessiones an possint dare Vicarius generalis, Capitulum sede vacante, & Abbates iurisdictionem Episcopalem exercentes, 404.θ
Licentiam potest concedere Protisor à Capitulo nominatus respectu Monialium Episcopo subditarum, vt aliquis possit ingredi earum Monasteria in casibus necessariis. 664
Licentiam in Theologia, siue iure Canonico, etiam in publica Vniuersitate graduatus, non excusatur ab examine, quando petit sibi prouideri de aliqua Ecclesia Parochiali 135δ
Lis in Canonicis quando dicatur legitima causa absentiæ, & lucrandi fructus, ea durante? 572 κ
Lis mota super parochiali non excusat à residentia, §. *Absidentia*, 317
Literæ Cancellariæ concessæ vniuersitati Regularibus, &c. non sublatæ per Conc. Trid. 210
Literæ conseruatoriæ, quære, *Conseruatoriæ litera*, &c.
Literarum monitorialium materia, 618.β
Literarum scientia quæ requiratur in Episcopo? 108.δ
Literas commendatitias dare spectat ad Episcopum, §. *Sine commendatitiis*, 407
Literas commendatitias dare non potest Abbas, §. *Sine commendatitiis*, ibid.
Locari nequit iurisdictio Ecclesiæ, aliúdve quodlibet minimum officium iurisdictionem habens, 764
Locatio an censeatur vsuraria, si ob repræsentatam solutionem

tionem conductor dimidium lucri faciat? 766. γ
de rebus Ecclesiæ vltra triennium an valida sit, per priores saltem tres annos in Lusitania, & vbi Extrauagans Paulina est recepta? ibid. β
Locationi per suum prædecessorem factæ an teneatur stare Prælatus, vel beneficiarius succedens in officio, vel beneficio? 767. δ
Locus vbi Episcopus Ordines confert, an sit in literis ordinandorum exprimendus, 379. β

M

MAgister Actorum Curiæ Episcopalis potest ab Episcopo ordinari, vt familiaris, 385. α
Magister Grãmaticæ tenetur facere professionem fidei, §. *Examinatus*, 42. non potest deserere suam Parochialem seruiendo diebus festiuis, §. *Grammaticam*, ibid.
Magistri in Theologia, vel iure Canonico, ad Cathedrales assumendi, 313. αβ
Magistri legentes sacram Scripturam, vel ius Canonicum, dum publicè in scholis docuerint, & Scholares, qui in ipsis scholis studuerint, an excusentur à residentia, & fructus suorum beneficiorum in absentia percipiant? 44. θ
Magnates qui dicantur, 761. μ
Mandatum ab Episcopo concessum tonsurato inferuiendi Ecclesiæ, ad hoc, vt fori priuilegio gaudeat, debet esse expressum, 354
Mariæ conceptio. Vide vocem *Conceptio*, §. *Declarat.*
Maris magni derogationis effectus, sess. 25. de Regul.
Matrimonium ante legem gratiæ nullo modo potest dici eodem modo esse Sacramentum, quo iam est, 429. δ consummare ante benedictiones Ecclesiæ, non est peccatum mortale, 500. μμ
cõtrahi potest quouis tempore, §. *ab aduentu*, coram testibus & parocho etiam inuito, vel alia de causa præsente contractum valet, & qualiter, sess. 24. de refor. Matrim. c. 1. Item contractum omissis denuntiationibus, ibid. similiter initum coram sacerdote à Parocho suo deputato, ibid. item coram Parocho denuntiato excommunicato, ibid. item celebratum coram sacerdote de licentia Parochi in Parochia mulieris, ibid. non item, si contractum coram Parocho non sacerdote, ibid. vel Parocho alieno, ibid. est validum omissis denuntiationibus per culpam, 20. in articulo mortis, & quacunque alia necessitate contractum, sine Parocho, & testibus non est validum, 494. νν
potest celebrari extra Ecclesiam, 501. ξξξ vbi institutum, 429. γ

Digitized by Google

Matrimonij contractus tenet etiamsi parochus nihil diceret, §. *Vel dicat*, 436
Matrimonij substantiæ non est, vt Parochus aliqua verba proferat, 490. *o* & *ϱ*
Matrimonio contrahēdo præmittuntur tres publicæ denunciationes, §. *Terra proprio*. Vide plura, verbo, *Denuntiationes*,
Matrimonium cogentes Domini temporales & Magistratus excommunicantur, §. *Cuiuscunque*, 531
Matrimonio contracto inter Catholicum & hæreticum inuicem sibi coniunctos vel affines nullo modo dispensandum, Sess. 24. de Refor. Matr. c. 4.
Matrimonia à filiis familiâs sine consensu parentum contracta valida sunt, 490. *α β γ*
Matrimonia clādestina ineuntes, mutuo consensu se disiungere etiamsi consummarint, puniendi tamen grauiter, Sess. 24. de Reform. Matrim. c. 1.
Matrimonia contrahere qui cogunt, qua pœna puniantur? 533. *α β*
Mendicantes Religiosi non prohibentur quæstores esse eleemosynarum pro suorum conuentuum sustentatione, 50. *ξ*
Menses tres absentiæ Canonicis concessi continere debent, 571. *ξξ*
Mensium trium beneficio possunt potiri Canonici, sibi concesso, nulla assignata caussa, vel petita licentia, ibid. *λλ*
Mercedem Prædicatori non tenentur soluere pensionarij, §. *Merces*, 513
Metropolitanus excitatur à Pontifice vt Concilium Prouinciale celebret, §. *Quam*, 498
Metropolitano impedito Suffraganeus antiquior conuocat Concilium prouinciale, §. *Coepiscopus*, ibid. Plura de hac materia vide verbo *Episcopus*, & *Ordinarius*.
Milites Hierosol. comprehenduntur Decis. Concil etiam nulla de eis facta mentione, 87. Limitatur, ibid. quatenus visitentur ab *Ordinariis*, §. *Fuit declaratum*, 282
Milites regulares S. Iacobi, aliique non emittentes tria vota substantialia, non sunt incapaces beneficiorum secularium, 210
Militares religiones non veniunt nomine odiosorum, ideóque non comprehenduntur decreto 15. Sess. 25. §. *Congregatio*, 768. & §. *Licet*, ibid.
Militarium Ordinum Ecclesias non potest Episcopus visitare, exigendo rationem à Rectoribus, & ab œconomis, visitando Confratres, & Eremitas, 719 *β*
Milites Hierosol. sacerdotes si non sint Parochi, neque eius audire:

Digitized by Google

audire confeſſ nec alia Sacr. adminiſtrare, Seſſ. 32. de Reform. c.14.
Miniſter Sacramenti Confirmationis, 106. d
Miniſter Sacramenti Extremæ Vnctionis, 194. a
Miniſter Sacramenti Pœnitentiæ, 184 a
Miſſa ante diem aut horis indebitis celebrari non poteſt, §. *Debitis*. 303. & §. *Placui* §. *Praterea*, ibid. celebrari non debet extra Eccleſiam, & in oratoriis priuatis diuino tantùm cultui dedicatis, ibid. quod tamen non obtinet in priuilegiis Epiſcoporum, ibid. non eſt celebranda intra ſepta Monaſterij monialium, 652. pro multis dicta an tantum valeat cuilibet illorum, ac ſi pro vno ſolo celebraretur? 288. e quando priuatis in domibus poſſit celebrari? 305. a
Miſſæ Sacrificij effectus, 368. a, &c.
Miſſæ Sacrificij inſtitutionem, & repræſentationem tractant Doct. ibid. De Miſſæ Sacrificio agunt Doct. 285. a
Miſſam audire in propria Parochia an poſſit Epiſcopus populum cogere? 296. & 514. d canere an poſſint pater, & filius in eadem Eccleſia? 782. a
Miſſam celebrantes deuotionis gratia, tempore recitationis horarum non percipiunt diſtributiones quotidianas, 376. ξξξ celebrare ante horam, & poſt horam ab Eccleſia ſtatutam, quibus Religioſis cõceſſum ſit? 305. a ante Matutinum, an ſit peccatum mortale? 288. e in Oratorio celebrandi licentia ſine cauſa reuocari non poteſt, *Licentia*, 301. nouam celebrans poteſt ſe tantùm in medio altaris ad populum vertere, & oblationes ſponte factas accipere, non autem circumire Eccleſiam, 305. β Rector monoculus non debet celebrare quando timetur ſcandalum, §. *De Rectore*, 204
Miſſarum onera in fundatione beneficij appoſita non licet Epiſcopo reducere, 733
Miſſarum celebrationi aliiſve piis vſib. redditus deſtinati, in quem vſum conferri poſſint, ibid.
Miſſarum oneri ob paucitatem Sacerdotum religioſis ſatisfacere nequeuntibus, quid faciendum, ibid.
Miſſas anticipatè celebrare an liceat Sacerdoti? 289. θ audire populus adſtringi per cenſuras non poteſt ex vi Conc. Trident. §. *Ad ſuas*, 302
Monachus an ex diſpẽſatione poſſit habere propria? 646. a factus Epiſcopus an habeat bonorum, ſeu fructuum proprietatem, & dominium? ibid. d
qui volunt eſſe Monachi & Moniales, non poſſunt emittere

Digitized by Google

emittere tria vota religionis solemnia ante decimum sextum annum expletum, §. *Decimum*, 697
excipiuntur tamen equites & milites Hierosolymitani, §. *Licet*, 699
Monachi, vide verbo *Regulares*, agentes sub stricta clausura non tenentur venire ad processiones, §. *Ordinarius*, 691
Monachis non concedit vnquam Pōtifex, vt habeāt bona propria & superflua, §. *Nemini*, 643. vim testandi licitè concedere potest solus supremus Pontifex, §. *Nec deinceps*. 644
Monachæ quædam tertiariæ tenentur ad arctiorem clausuram, 529. & §. *Clausuram*, 653
Monasteria ædificare non possunt Regulares sine Episcopi, in cuius Diœcesi erigenda sunt, licentia priùs obtenta, 650
Monasteria conuocare non potest Episcopus, 670
Monasteria exempta à contributione Seminarij, §. *Fratres*, & §. *Si Monasteria*, 416
Monasteria habentia curam animarum, §. *In Monasteriis*, & §. *Quibus*, & §. *Iurisdictionem*, 677
Monasteriá ingrediendi facultas à quibus debeat obtineri, 656
Monasterium ingredi an liceat matri, aut sorori causa visitandi filiam, aut sororem graui morbo laborantem? 664 quæ personæ ingredi possint? ibid.
Monasteria noua quæ sine consensu Episcopi erigi nequeunt, 649
Monasteria Religiosorum an, & quando liceat mulieribus intrare, 666.
Monasteriorum clausuræ qui inuigilare debeant, §. *Vniuersis*, & §. *Episcopus*, & §. *Censuit*, 653
Monasteriorum clausuram & immobilia bona gubernare possunt Ciuitates, 538
Moniales aliquid acquirere possunt proprio labore & industria, 521. & 643. an possint transire de vno Monasterio ad aliud, vel causa nouæ fundationis, vel perfectionis, absque Summi Pontificis permissu? 664 a ex indulto Papæ immunes non subiacent Episcopo, nisi in iis, quæ ad clausuram ac spiritualium curam pertinent, cap. 18. non possunt exire à Monasterio, nisi ex relatis in Bulla Pij V. an possint exire ex aliis similibus? ibid. βγδ sanctæ Claræ possunt habere propria, 649. β quæcunque acquirunt, conferunt in commune §. *Nemini*, & §. *Possidere*, & §. *Superiori*, 644. Sanctæ Claræ possunt possidere aliqua bona immobilia, §. *Quæ minorum*, 648
Moniales sine venia Ordinarij egressæ puniri debent, §. *Ab Episcopo*,

Digitized by Google

Episcopo, 654
Monialium antiquitas à quo tempore computanda, sess. 25. de Regul. c. 13. dos non est specificata & determinata, sicut & certus numerus recipiendarum, §. *In constituendo ergo numero*, 649. recipiendarum debet statui certus numerus, §. *Is tantùm*, & §. *In constituendo*, ibid. translatio quando & quomodo fieri debeat, §. *Quando*, 659
Monialibus an liceat nutu, & consensu superiorum retinere. & possidere reditus, sine census certos ad vitam sibi à parentibus, amicis, vel propinquis assignatos? 646. γ necessaria nullatenus neganda sunt, etiamsi Monasterium sit paupertati obnoxium, §. *Nihil etiam*, 647. Plura de clausura Monialium, vide cap. secundo & quinto, de Regul. Sess. 25.
Monitiones speciales contra clericos concubinarios fieri possunt etiam extra visitationem, § *Quod si*, 772
Monitoriales pro rebus deperditis an possit Episcopus delegare, Vicariis foraneis, Sessio 25. de Reform. c. 3. an Abbas nullius diœcesis aliúsve inferior eas decernere possit, ibid.
Mulctæ quædam pecuniariæ applicandæ sunt piis locis, §. *Per multas*. & §. *Quæ locis*, 640
quænam Mulier admitti debet vt ingrediatur sepia Monasterij, §. *Mulier qua*, & §. *Mulier coniugata*, 658
Mulierem cogentes ad Religionem, qua pœna puniantur? quære *Cogentes mulierem*, &c.
Mulieres inhonestæ non debent in sacrarum Monasteriis permanere, §. *Ordinarius*, 659
Mulieres quæ sunt in discordia cum maritis, & eorum sæuitiam timent, si extra culpam sunt, quamdiu iustam causam timendi habuerint, si sunt in Monasteriis, tolerari debent, in posterum verò non debent recipi, 666. λ

N

NEpos legitimus ex filio illegitimo non comprehenditur in c. 15. Sess. 25. illegitimus ex filio legitimo beneficium quod auus habuit, obtinere potest, ibid.
Notarius confecta instrumenta, potest quod ab ordinatis sponte offertur, recipere, 253. δ potest aliquid recipere, quando nullum habet stipendium sibi constitutum ab Episcopo, ibid. ε
Notarius quis assumendus in visitatione Capitularium, §. *Circa hoc*, 738
Notario debetur merces propter eius operâ, §. *Gratis*, 167
Notarij in causis spoliorum, & iurium Cameræ Apostolicæ, eorum officio durante, lucrantur distributiones quotidianas in absentia, 574. ββ 3

Notariorum

Digitized by Google

Notariorum examinatio super idoneitate, ad quem pertineat, §. *Examinatione*, & §. *Illisque*, 340
Nouitius alicuius Religionis, etsi prima clericorum careat tonsura, gaudet priuilegio Canonis, & fori, 376. & de consensu prælati & conuentus non potest renunciare anno integro probationis, 700. & in ingressu Religionis non potest dare aliquid Monasterio præter ea quæ spectant ad victum, §. *Si Nouitius* 705
Nouitij idonei expleto anno sunt admittendi ad professionem, vel statim eiiciendi, § *Superiores*, 703
Nullatenus, dictio, quære, *Dictio*, Nullatenus.
Nuntij Apostolici causas criminales suis Adiutoribus committere non possunt, §. *Die 29. Maij.* 165

O

OBlati Ecclesiastici gaudent priuilegiis, si in totum se, & sua Religioni tradant, & ad Monasterium se transferant, & in eo inseruiant, 539
Obses datus ab Ecclesia, aut repræsaliarum causa captus, & detentus non est priuandus quotidianis distributionibus, 573. xx
Occultum quod dicatur? 522. *i*
Odium, vide, *Causæ excusantes à residentia.*
Officiales generales à Capitulo sede vacante deputati, si excommunicentur ob causam officij, cuius est iurisdictio, quam exercent, lucrantur fructus, & distributiones quotidianas, 525. *a*
Officiales Monasteriorũ quidam amoueri possunt ad placitum Superiorum, §. *Ad nutum*, & §. *Moniales*, & §. *Licet*, 645
Oleum ab Episcopo benedictum est materia Extremæ Vnctionis, 1947
Onera non sunt imponenda beneficiis extra fundationem, aut contra, 558
Opera satisfactionis, 191. *a*
Ordinarius cogere potest, vt sibi monstrentur dispensationes ab obtinentibus plura beneficia, §. *Perhoc decretum*, 116. ex præsentatis cogantur eligere semper magis idoneos, §. *Quoties aliqua*, 606. & §. *Magis idoneum*, 613. non potest sine causa suspendere aliquem à prædicatione, §. *Antequam* 48. potest cogere procuratores quorumcumque locorum ad reddendas rationes Administrationum, §. *Administratores*, & §. *Fabrius*, & §. *Congregatio*, 335. & seq. quomodo contra Regulares, qui aliqua indecentia in Ecclesiis habent, procedere possit, sess. 22. de celeb. Missæ, visitare non potest vniones perpetuas à 40. annis factas, §. *A quadraginta*, 118

Digitized by Google

Ordinarij curare debent, vt Hospitalia quæcũque etiam exempta, à suis administratoribus fideliter gubernentur, 137. α Ecclesias exemptas visitant. 123. δε
Ordinarij sub nomine includitur Vicarius, 526. ββ
de Ordinis Sacramento, vide Doctor. citat. Sess. 23
Ordo est vnum ex septem Sacramentis, 346
Ordines sacri duo non eodem die etiam Regul. conferri debent, 399. δ conferri debent statutis à iure temporibus, nec valet consuetudo contrarium. 383. α minores conferri possunt diebus festiuis, ibid. γ
Ordinis cuiuslibet collatio gratis facienda, 252. α
Ordines minores suscipiens cum animo nunquam suscipiendi maiores, sed solum vt declinet forum seculare, an peccet mortaliter? 368. γ
Ordines sunt conferendi sine specie simoniæ, §. *Nihil pro*, & §. *Pro*, *&c.*] Plura pro hac materia videantur, verbo *Episcopus*, *Beneficium*, *Capitulum*, *Patrimonium*.
Ordinum distributio in Eccles. Cathedrali absque Capituli consilio est, nulla. Sess. 24. de Reform. c. 12.
Ordinare quandoque potest Episcopus alienos clericos, 365. potest Episcopus familiarem suum triennalem: quære *Familiarem*, &c.
Ordinare sine Patrimonio quandoque concessum est ob penuriam sacerdotum, dummodo quis spondeat se se necessaria ordinandis ministraturum, 260. λ
Ordinans Episcopus alienos subditos seculares cum dimissoriis proprij Episcopi de eorum idoneitate & examine habito testantis, an teneatur fidem adhibere, 378. & seqq.
Ordinari quando quis possit ad titulum patrimonij, Sess. 22. de Reform. c. 3.
Ordinari quis potest ad Subdiaconatus ordinem ad titulum alicuius donationis, si ita Episcopus iudicauerit, assumendum pro necessitate & vtilitate Ecclesiæ, 260. θ α non potest ad titulum seminarij cooptatus in collegium seminarij, ibid. ι potest ab Episcopo eius subditus ad titulum, & portionem Ecclesiarum matricum, non obstante quòd non participent de fructibus illarum, nisi post susceptum presbyteratus ordinem, ibid. α potest quis ad titulum Vicariæ temporalis, ibid. α an possit quis ad titulum literaturæ, 261. ξ quis potest ad titulum coadiutoriæ perpetuæ, si ratione illius habeat congruã sustentationem, 259. α possunt regulares à quacunque Catholico Episcopo, 383. α
Ordinandorum genus, & conditio qualiter inquirenda,

Digitized by Google

da, sess. 23. de Refor. c. 3.
Originarius vt quis dicatur, quæ cõcurrere debeãt, 383. *a*
Originis Episcopus ordines conferre potest, ibid.

P

PApa iudicat de causis criminalibus Episcoporũ grauioribus, §. *Causæ*, 516
Parentes iniustè impedientes Matrimonia filiorum non incurrunt excommunicationem. 532. *β* qui filias cogunt Monialium vitam suscipere, vel eas ab eo vitæ genere prohibent, an incurrant pœnas statutas contra eos, qui cogunt mulieres ad Religionem? 712. *d*
Parochus proprius contrahentium quis dicatur? 446. *d* potest dare licentiam denunciandi, 489 præsentia, non tantùm corporea, sed moralis & humana requiritur cum intelligentia & aduertentia, 495. *θθ* Sufficit, quamuis Parochus vi detentus interfit, vel ad alium finem vocatus sit, ibid. excommunicatus, suspensus vel irregularis, etiam non toleratus, validè assistit matrimonio. Item & priuatus, propter aliquod crimen Sacramentorum administratione, 495. *λλ μμ* non potest concedere licentiam Clerico non Sacerdoti assistendi matrimonio, & si fiat est nullum, 496. *ππ* non Sacerdos validè assistit Matrimonio, ibid. *ρρ* ruralis qui singulis quibusque hebdomadibus in vrbem venit. causa inuisendi parentes, & cum illis vno tantùm die moratur, relicto tamen ad occurrentes casus Capellano non peccat mortaliter, nec tenetur ad restitutionem fructuũ, 363. *θ* volens abstentiam facere duorum mensium, non tenetur licentiam petere ab Episcopo, ibid. *ι* pro eleemosyna tantùm, non pro administratione Sacramentorum à sponte dantibus licitè accipit, 301. quæ obseruare debet quando datur ei facultas non residendi ob studia, §. *Et subtractionem*, 361. validè assistit Matrimonio suorum Parochianorum extra suam Diœcesim, 496. *ττ* vbi habitare debeat, si domus Parochialis non adsit, 352
Parochi vnius sufficit præsentia, quando contrahentes sunt diuersarum Parochiarum, 634. *ξ*
Parochi quæ munia per se, quæ per alios subire debeant, & possint 47. habentes parochianos intra, & extra ciuitatem, vbi residere debeant, ibid eorum residentia qualis & quanta esse debeat, 342. & §. *Per censuras*, & §. *Et subtractionem*, 361. eis non licet hodie etiam de licentia Episcopi causa studiorum à suis Ecclesiis abesse, Sess. 23. de Reformat. cap. 1.

Digitized by Google

Parochia noua quando erigenda sit, §. *Nouas Parochias*, 271
Parochiæ sunt frequentandæ diebus festis & Dominicis, non tamen sub pœna excommunicationis, §. *Moneat Episcopus*, 38
Parochias suas an teneantur homines frequentare pro audiendis Missis diebus Dominicis, & an ad id possint cogi? 307 b
Parochialis quando est annexa Canonicatui vel dignitati tanquam accessoria, non attenditur natura Parochialis beneficij, sed eius cui annectitur, §. *Si neque*, 544. quæ est de Iure patronatus Laicorum non requirit examen per concursum vt conferatur, § *Et qui ius*, 608
Parochiale beneficium obtinens an vbique censendus idoneus ad audiendas confessiones, ibid. & quid in eo qui per concursum prouisus est, ibid.
Parochialem Ecclesiam habēs, in qua Vicarium perpetuum legitimè institui obtinuit, eo viuente residere non tenetur, 365
Parochialem Ecclesiam obtinens insufficientem ad victum, non tenetur promoueri ad sacerdotium infra annum, 254. & quatenus id verum, ibid.
Parochialem obtinere volens debet attingere 25. annum, & quid præterea, Sess. 24. de Ref. c. 12. tenens cum Canonicatu, tenetur residere in parochiali, §. *obtinens parochialem*, 357
Parochialem vnà cum Canonicatu obtinens ex dispens. Apostolica ante Conc. obtenta, an optare possit hodie præbendam pinguiorem, 37
Parochiales quomodo nequeāt vniri monasteriis, sess. 24. de Reform c. 13.
Parochiani omnes, etiam nobiles, aliique exempti, tenentur contribuere ad reputationem suæ Parochiæ. 281 d
Paruuli non obligantur ad communionem Sacramentalem, 173
Pater legitimus non indiget dispensatione ad obtinendum immediatè beneficium filij, sess. 25. de Refor. c. 15.
Pater & filius illegitimus quantum ad beneficia obtinenda in eadem Ecclesia, vel pluribus à se inuicem quomodolibet dependentibus, 774. §. *Vt paterna* ad §. *Intra trium.*
Pater, & filius possunt celebrare Missam in eadem Ecclesia, dummodo ambo non obtineant in ea beneficium, sed id fiat ab altero deuotionis gratia, 782. x
Patres Societatis Iesv sunt veri Religiosi, 707. x

Digitized by Google

Patrimonium non requiritur ad minores ordines de consuetudin e.259 β quod dicatur sufficiens ? ibid. η non potest alienari,nec permutari,261. θθ habet priuilegia, quæ conceduntur à iure bonis Ecclesiasticis, saltem interim, quod non extinguitur per adeptionem beneficij Ecclesiastici. 263. à Patre filio datum an ei imputetur in legitimam, ibid αα

Patrimonij sufficientis titulo promoueri potest quis ad Ordines sacros pro vtilitate Ecclesiæ ad arbitrium Episcopi,§. *Fuit dubitatum*,Sess. 24 de Refor.c.8.

Patrinus an possit esse in Baptismo non baptizatus, & in confirmatione non confirmatus ? 507. ζ an possit esse infans maior baptizato? ibid. θ

Patriarcha non potest Episcopos in diœcesim sui Prouincialis Episcopi inducere ad pontificalia exercenda, §.*Licet aliqui*, 606. vnde dicatur, & de illius numero præeminentia, origine & dignitate, 509 βγ

Patronatus omnes ex priuilegio concessi abrogantur,non autem ij qui sunt ex fundatione & dotatione,§.*Reliqui*, 756

Patronus non potest repelli à sua quasi possessione præsentandi,modo,&c. 759

Pensionem habens an possit illam transferre in filium illegitimum? 780 θ

Pensionem habens in minoribus ordinibus constitutus, si non incedat in habitu, & tonsura, an fori priuilegio gaudeat? 375.δ

Pensionem obtinens gaudet priuilegio fori clericalis, sess.23 de Reform.c.4.

Pensionem potest obtinere, qui habet ætatem 7. annorum. Est resolut. ibid.

Pensionis titulus sufficit ad hoc,vt Episcopus possit ordinare familiarem suum, si prn necessitate, vel vtilitate suarum Ecclesiarum iudicat ordinandum. 385.α

Peregrinus Clericus sine literis testimonialibus sui Episcopi celebrans, secluso scandalo, nullo iure est suspensus, 407.β

Permutationes beneficiorum non requirunt *nouum* examen,§ *In prouisionibus*, 610

Pij V. bulla de Clausura monialium debet vbique publicari,& recipi, §. *Vniuersis* 653

Pœnæ aliæ contra adulteros concubinarius non tolluntur à Concil. Trid. §. *Graue peccatum est*, 519

de Pœnitentiæ Sacramento agunt Doct 175. α. De necessitate & institutione,173. α De partibus, & fructu Sacramenti Pœnitentiæ, 177. αβ

Pœnitens præmittere debet deliberam, & diligentem conscientiæ discussionem,181.γ

Pœnitentiam

Digitized by Google

Pœnitentiam à confessario pro peccato mortali legitimè iniunctam, an teneatur pœnitens acceptare? 192. &
Pœnitentiarius Canonicus non potest optare, 532. & debet habere annos quadraginta, ibid. & dum confessiones audit in Ecclesia, censetur præsens, ibidem, à solo Episcopo absque Capitulo institutus, ibid. ante vacationem præbendæ ei officio vnitæ non habetur pro Canon. ibid. tenetur nihilominus ad Officium, ibid. nequit absolui à casib. Episcopo reseruatis, ibid & seq. eius præbenda non subiacet optioni ibid tenetur confessiones audire in Ecclesia, ibid.
cum Polonis ob plures causas dispensatum fuit, vt possent vltra tres menses abesse, §. *Vltra*, 552
Portio congrua quæ, 782
Portiones absentium accrescunt præsentibus, & inseruientibus tantùm, 262. ad 269
Portionarij non sunt de Capitulo, §. *Qui verò*, 544 quando sint Capitulares, sess. 25. de Refor. cap. 4. visitari possunt & corrigi ab Ordinariis sine adiunctis Capitularibus, §. *Ex hoc*, 741
Professionis beneficij causa nihil penitùs dulciorum est persoluendum, §. *Vt in electione*, 581. & §. *Solutiones*, ibid. neque perdendi sunt fructus trienni, §. *Siue admissione*, & seqq. §§.
Præbenda vacatura in mensibus Papæ excipitur, §. *Primò vacatura*, 39. primò vacatura non potest optari à sequenti Canonico, *Hoc Decretum*, primò vacatura post Conc. Trid debet erigi in Theologalem pro Lectore, §. *Constituta*, ibid.
Præbendæ optio Pœnitentiario non conceditur Episcopo, § *Præbenda qua vacat*, ibidem.
Præbendam Theologalem obtinens, non admittitur ad ius oprandi, ibid.
Præbendæ sunt intelligendæ, etsi Canonicatus omnes in quotidianis distributionibus consistant, ibid.
Præbendæ Theologalis collatio tantisper suspenditur, donec idoneus Theologus secularis inueniatur, 37. erectio non habet locum in præbenda quæ optatur, sed in dimissa, ibid in fin. neque vbi iam ante Concilium stipendium pro Lectore S. Theol. deputatum fuit, ibid.
Præbendæ vacantis controuersia existente inter Episcopum & Capitulum, res deuoluitur ad Metropolitanum, § *Si in erectione*, ibid.
Præbendati (si modò permiserit eorum ætas) debent cogi vt suscipiant ordines præbendis suis annexos, §. *Aut in vtali*, 546
Prædicationem audire non po-

Digitized by Google

teſt ordinarius cogere populum mulctis & pœnis, 517 δ.

Prædicationis munus committitur Clerico etiam non ordinato ſacris ordinibus, §. *Sive regularis*, 513

Prædicatori mercedem non debent penſionarij, §. *Merces*, ibid.

Prædicator debet petere benedictionem ab Epiſcopo, 516 Vide plura pro mercede & officio Prædicatoris, 511. ad 514 incluſiuè

Prædicatores debent ante omnia facere profeſſionem fidei iuxta Bullam Pij V. §. *Nullus*, 513

Prædicatorem eligendi munus ad Epiſcopum ſpectat, niſi in contrarium ſit conſuetudo ab immemoriali tempore, & ſuis ſumptibus debet conducere in Eccleſia Cathedrali, 512

Prædicare poſſunt Regulares à ſuis Superioribus de moribus & ſcientia examinati, & approbati, & cum tali licentia Epiſcopo præſentati, 50, θ

Prædicati populo poſſunt facere Correctores ciuitatum, etiam renitente Vicario Generali, omnibus diebus Dominicis, & ſolemnibus feſtis, ...θγ

Præfertur minùs doctus cognitus, magis docto, ſed incognito, §. *Moribus*, 623

Prælatus infra tres menſes conſecrandus, 365 αδ Epiſcopo inferior poteſt inſtituere concurſum, ſi poterat congregare ſynodum, §. *Poterit Ordinarius*, 66

Prælati an poſſint bona Eccleſiæ cognatis in emphyteuſim concedere? 564. ε Regulares profeſſionem fidei facere tenentur, ibid.

Præpoſitis iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem habentibus competit quoque iuriſdictio tributa Epiſcopis in perſonas exercentes curam animarum, &c. 677. & qualis ea, ibid.

Præpoſitura Cathedrali tertiæ partis detractio cui loco ſit applicanda, 317

Præſentationes inferiorum Epiſcopo Concil. Trident. non ſuſtulit, §. *An pro beneficiis*, 225

Præſentati non habentes bullas, 215

Præſentati à Patrono laico non ſunt examinandi per concurſum, §. *Et qui in*, 608

Præſtimonia an ſint beneficia, 219 β

Preces & ritus antiqui in quibuſdam miſſalibus abrogantur, §. *Et de miſſali*, 795

Preſbyter alibi delinquens quàm in ſua diœceſi, ſi poſtmodum reperiatur extra diœceſim, remittendus eſt ad ſuum Ordinarium, §. *Ab Ordinario*, 88

Preſbyteri & alij qui ſunt in ſacris, nullo ſtatuto videntur prohiberi, quominus habeat vocem in capitulo, 258

ad Preſbyteratum ſufficit annus

Digitized by Google

hus 25. cœptus, 396
Primam tonsuram, aut minores ordines suscipiens, qui non est confirmatus, an peccet mortaliter? 368. β
Primam tonsuram, aut minores Ordines suscipiens cum animo nunquam suscipiendi maiores, aut solum vt declinet forum sæculare, an peccet mortaliter? ibid. γ
Prior S. Ioannis Hierosol. in locis nullius Diœcesεos, quando possit suis subditis tantum regularibus primam tonsuram & 4. Ordines conferre, 388. & quæ præterea possit, ibid.
Prioratus ob non susceptionẽ habitus & professionem non emissam infra 3. menses restituendus, 784. & seqq
Prioratus suis Capitibus subesentes ab Episcopis non debent visitari, §. *Qua cum Ordinum.* 716
Priuilegia concessa religionibus de habilitandis illegitimis, manent salua, §. *In roborε*, 530 omnia sedis Apostolicæ contraria Concilio Tridentino sunt sublata, & ad terminos Concilij Tridentini redacta, § *Ac mare magnum*, 720
Priuilegio fori exterioris Ecclesiastici qui gaudeant Clerici, vel non gaudeant, §. *De iure*, 367
Probatio præsentatorum ad beneficia habentia curam animarum debet fieri ab Ordinario, 216 & seq.
Probatio iurispatronatus debeti quere ex authenticis scripturis, §. *Authenticis*, 756
Probationis annus at possit compleri extra Monasterii cum licentia? 700. ζ potest impleri ab eo, qui nondum expleuerit annum decimum sextum, & vi talis probationis potest probatus admitti ad professionem expleto 16. anno, 448 η
Probationis anno integro an possit Nouitius de consensu Prælati & Conuentus renunciare? ibid.
in Processionibus controuersias ortas Episcopus componet, ibid.
Processionibus publicis vt intersint, an Monachi & confraternitates possint compelli ab Episcopo, & censuris distringi? 693. β
Processionum præcedentia debet componi attenta consuetudine loci, ibid γ
Procuratores Fiscales Cameræ Apostolicæ eorum officio durante lucrantur distributiones quotidianas, 574. βββ
Procuratores Monasteriorum ob euidentem vtilitatem possunt ingredi in septa Monialium. § *Dare*, 638
Professio ante decimum sextum annum expletum non potest fieri. 700. δ

Digitized by Google

Professio Fidei, quære, *Fidei professio.*
Professio in dubio an præsumatur, & an possit per testes probari? 320. *i* infra annum probationis emissa, non obligat, sess. 25. de Regul cap. 15. nulla etiam obstante consuetudine, ibid. quod procedit etiam in militibus Hierosol ibid. qui annus debet esse continuus, ib. & arbitrio superioris prorogari potest, d sess c 16.
post Professionem omnia acquiruntur Ordini, Sess 25. de Reg. c. 15. eam facere potest etiam puella ex damnato coitu nata, ibid non potest fieri, nisi expleto anno continuo probationis, 100. *d* ob metum reuerentialem parentum an valeat? ibid. facta cum conditione, pacto, seu modo de retinendo, seu habendo proprio, an valeat? 647 *s* solemnium votorum non fit nisi 16. anno ætatis expleto, §. *Decimum*, 696. excepta professione equitum Hierosolymitanæ militiæ. §. *Licet*, ibid. intra annum emissa non habet valorem, §. *Aut ad alios*, & §. *Professio ante facta*, 698, & §. *qui*, votorum tacita non excluditur, §. *Congregatio aliàs respondit*, ibidem.
Professionem faciens vi, metu, vel ante tempus, quomodo, & quando sit audienda? 714 *a*, &c.
Professionem fidei iuxta Bullam Pij V. facere debent omnes Doctorandi, Doctores, Magistri, Regentes, & omnes quarumuis facultatum professores, &c. *Idem Pius*, & §. *Congregatio.* & §. *Episcopus*, 742
Professus vi metúve intra quinquennium reclamabit, & coram quo, 714
Proles susceptа in matrim. clandest est illegitima. 417
in Prouisione simplicium benef quorum collatio liberè spectat ad collatorem inferiorem, non requiritur approbatio Episcopi, 111
Prouisiones beneficiorum faciendæ sunt simpliciter *ad* formam Conc Trid § *Religiosi*, ...
Prouisor à Capitulo *nominatus*, respectu Monialium Episcopo subditarum, potest concedere licentiam, vt aliquis possit ingredi earum Monasteria in casi. necessariis, 664. *β*
Prouisores, & officiales generales à Capitulo Sede vacante si excommunicentur ob causam officij, cuius est Iurisdictio, quam exercent, fructus, & distributiones beneficij lucrantur, 574. *ss*
Prouisus Apostolicus apprehendens beneficij possessionem literis non expeditis beneficium amittit. 131. agit causam pro beneficio ab alio occupato, coram auditore Cameræ, § *Prouisi*, 618

Digitized by Google

Publicatio Concilij Tridentini, ligat Leodiense s, §. *Episcopo*, 795
Puella nec dum duodennis non debet suscipere habitum Religionis, §. *Maior*, 708. profitetur decimo sexto anno ætatis expleto, non autem ante, §. *Professionem*, ibid. potest educari intra Monasterij septa, §. *Puella*, 655. & §. *Illustribus*, 758. Sequestratur, cùm dubitatur, an ea legitimè professa sit & absque metu, 670. eius voluntatis explorationem quis faciat & quomodo, ibid. & 708. ante 12. annum nequit habitum suscipere, Sess. 25. de Regul. p. 17.
Puellæ egressæ causa balneorum ob infirmitatem debent recipi, §. *Puellu*, 656. & §. *Puellæ*, & §. *Episcopus*, ibid. electæ ex hospitalibus quomodo tenendæ sint in monasteriis, §. *Monasteriis*, ibid. Item illæ quæ facultatibus sunt spoliatæ, §. *Puella*, ibid. quæ educantur in Monasteriis, tenentur ad clausuram Monialium, §. *In Monasteriis*, ibid.
Puellarum voluntas exploratur etiam ante susceptionem habitus, §. *Non ante*, ibid. & quidem ad cancellos, §. *Virgines*, & quandoque debent educi à monasterio, §. *An coacta*, ibid. & §. *Teneatur*, 709
Puellis profiteri volentibus præfigitur numerus certus dierum, vt explorentur, §. *Libertati*, 708
Pueri non possunt cogi per excommunicationes aut aliam censuram, vt diebus Dominicis ad discenda fidei rudimenta conueniant in Ecclesiam parochialem, §. *Moneat Episcopus*, 513
Puerorum in Seminario collocandorum qualitas adspicienda, §. *In hoc*, 355. certus etiam numerus eorum ponendus est, §. *Pro modo*, ibid.
Punctator in choro debet esse in aliquo sacrorũ ordinum, §. *De certa*, 562
de Purgatorio agunt Doct. citat. sess. 25. in princ. 637. α
de loco Purgatorij, ibid. β
De pœnis quas animæ in Purgatorio patiuntur, ibid. γ

Q

QVæstores eleemosynarum adolendos præcipit Concil. Trid. c. 2. vide Doct ibid. 22. μν & 285. α
praui sint sublati, §. *Prauos Eleemosynarum*, 284
Quarta funeralium, 640. αβ
Quartam funeralium quæ monasteria non soluant, cui incumbat onus probandi professionem solutionis dictæ quartæ, ibid.

R

RApientium mulieres certum genus, vt videlicet eas ducant vxores excommuni

Digitized by Google

municantur, §. *Sint ipſo*, 526
de Raptoribus vide Doctores, 445 α
Raptus qui ſit cauſa libidinis explendæ, 448 β an dicatur, cùm puella ſponte conſentit repugnantibus parentibus? 447 γ an dicatur, cùm ſponſus rapit propriam ſponſam? ibid δ an dicatur cùm mulier rapit virum? ibid. ε an dicatur, eo̅m fit de muliere corrupta, vel meretrice? ibid ζ an dicatur, ſi ſolis importunis precibus, aut pretio conducta fœmina extrahatur? ibid, υ vt dicatur an requiratur traductio de loco ad locum? ibid θ
Raptor ſi nubat, an fiat infamis? ibid κ tenetur dotare mulierem raptam interueniente iudicis ſententia, 526 ν
Ratio adminiſtrationis quando exigenda, ſeſſ. 24. de Ref. cap. 12.
Rector ob multitudinem populi tenetur ſibi adiungere alios Sacerdotes, §. *Arbitrio* 272
Rectoribus inuitis ſunt quandoque erigendæ nouæ Parochiæ, §. *Nouas*, ibid.
Rectores tenentur certo modo ad reſidentiam, §. *Et alias* 354. & §. *Curam animarum*, ibid. Plura pro ea materia de capite primo ſeſſionis vigeſimæ primæ, per multos, §§.
Reges Hiſpaniæ ſunt adminiſtratores Ordinum Militarium, & non Magiſtri, quia non faciunt profeſſionem, 719
Regula de triennali non defendit eos qui beneficia incompatibilia poſt Conc obtenta ſimul retinuere, 111
Regulari in ſupplicatione nemo manus iniiciat, niſi &c. §. *Intimetur Curſorem*, 717
Regularis fugiens an audiendus ſit ante quinquennium, §. *Niſi intra quinquennium*, 714. peccans extra Monaſterium, an ob Ordinario veniat puniendus, §. *Et extra ea, ita*, 695. etiá incorrigibilis debet claustro teneri, §. *Seuerè puniantur*, ibid. profeſſus in vna Religione & ſtrictiorem ingrediens, ſi ante emiſſam profeſſionem redeat ad primam, *intelligitur* redire ex nunc, non verò ex tunc, 715. β proprietarius quamdiu careat vtraque voce, §. *Biennio*, 646
Regulares confeſſarij ad audiendas ſeculariũ confeſſiones ſemel approbati ab eodem Epiſcopo, iterum non ſunt examinandi, ſeſſ. 23. de Reform. c. 15. in ſuis Eccleſiis prædicare volentes quomodo non tenentur ab Epiſcopo licentiam petere, Seſſ. 24 de Reform. c. qui ſubduntur Capitulis generalibus, nequeunt cogi ab Epiſcopo ad intereſſendum Synodo, c. 2. nequeunt impedire Epiſcopum ingredientem ſepta Monaſterij, ac videat

Digitized by Google

deat clausuram, Sess. 25. de reg c. 5. possunt cogi ad publicas processiones, d sess. c. 3. & quando minimè, cap. 13. possunt compelli ab Episcopis, vt in Offertorio Missarum Conuentualium populo denuncient dies festos, 271. à quocumque Catholico Episcopo ordinari possunt, 383. η qui sunt in strictiori clausura, vel qui absunt è ciuitate vltra dimidium militare, non possunt cogi censuris ab Episcopo, vt accedant ad publicas processiones, 694. η prælati & confessores possunt absque licentia Episcopi suorum familiarium & continuorum Commensalium, non verò in Monasteriis tantùm seruientium confessiones audire, 401 qui ab Episcopo puniri possint, sess. 2. de Reg. non debet stare arbitrio superiorum quantum ad proprietatem superfluorum], §. *Nihilque*, ibid. interfint processionibus publicis, §. *Ordinarius potest*, 691. & §. *Vbi ex consuetudine* ibid. nihil teneant, vt proprium, §. *Possidere vel tenere*, & § *Nemini*, 643. sunt incapaces alterius beneficij tam simplicis, quàm Curati, § *Regul. sunt*, 220. seruent dies festos populi, §. *Dies etiam festi*, 688. obseruent interdicta tum generalia tum particularia, §. *Censura* ibid. tenentur recipere ordines vel dimissorias ab Episcopis diœcesanis, ibid.

Regularia beneficia Regularibus solùm conferēda, 220. α

Religionem ingrediens post ratum matrimonium non potest emittere professionem, §. *An verò*, 697

Religiosus è Monasterio tutò fugere potest, cùm in eum plus æquo Superior sæuierit, si certò, & euidenter constiterit de Superioris sæuitia, 694 β

Religiosi, exceptis Capucinis, & Minoribus de obseruantia, bona immobilia possidere possunt, 649. α non possunt esse susceptores in vtroque Sacramento, 507. ε Prædicare possunt, quære, *Prædicare possunt* &c. Mendicantes, eleemosynas quæstuantes pro suorum Conuentuum sustentatione an comprehendantur sub Decreto Sess. 25 de Refor. c 2. 50 θ & seq. quidam vadunt ad processiones, quidam autem non vadunt, §. *Ordinarius*, 691

Renunciatio an valeat facta ante susceptionem habitus, Sess. 25 de Reg. c. 15. c. 16.

Renunciatio beneficij quando possit fieri ab ingrediente Religionem? ibid. seu donatio bonorum facta ab existente adhuc in sæculo, prætextu, & intuitu ingressus Religionis, an valida sit? ibid. ε facta ante professionem, quando vim habeat? 705. γ &c. bonorum in Monasterio

Digitized by Google

est facienda intra duos menses proximos professioni, §. *Intra* 703. facta ante ingressum in Religionem licita est & valida, §. *Quod si*, 702. Plura vide de hac materia toto cap. decimo sexto sessionis vigesimæ quintæ, & voce, *Bonorum renunciatio.*

Reseruatio mentalis quæ sit, 633. *n*

Reseruatio nulla est in articulo mortis, 188. *n* De reseruatione casuum vide Concil. & ibi Doct. 187 *a* &c.

Reseruare sibi potest Episcopus casus plus minúsve, iuxta maiorem vel minorem confessariorum, quos in sua diœcesi habet idoneitatem, capacitatem, & eruditionem, ibid *d*

Residentia quando & à quibus facienda, vide verbo, *Abesse, Canonici, Episcopi, Parochi, in Ecclesiasticis beneficiis*, 87. *a* &c. Prælatorum in suis Ecclesiis, 72. *a* &c.

Residere non valenti, causa inimicitiarum, sine discrimine vitæ, permittitur per annum abesse à suo beneficio, posito tamen in illo per Episcopum idoneo Vicario, 364. *n* causa ægritudinis eo quod non habeat copiam medicinarum, potest per Episcopum dari dilatio trium, vel quatuor mensium, vt in locis viciniorubus curetur, 363. *y*

Resignans beneficium ad cuius titulum erat promotus, & aliud per permutationem obtinens, tacito quod erat promotus ad titulum primi beneficij, quando sit tutus in conscientia, 784

Resignationes voluntatiæ, non priuationes prohibentur, c. 2. sess. 21. de Reform.

Reus non cogitur vt se denuò purget, nec denuò ob eandem causam punitur, §. *Facta visitatione*, 631

Rurale beneficium vnitum Seminario, §. *Item si*, 422

S

Sacerdos aliàs idoneus, non tamen ad accipiendas cõfessiones approbatus, *vbi* Parochus præsens est, nequit absoluere pœnitentem *in* articulo mortis, 184. *prouisus* per Sedem Apostolicam in forma dignum debet examinari ab Ordinario. §. *Clerici*, 544 tanquam diaconus vel subdiaconus in Missa ministrans, vt ipsemet ante vel post celebret, nec de ea manu Sacerdotis Eucharistia percipiatur melius est, sess. 22. de Refor. c. 13.

Sacerdotibus in parochiis nouis attribuuntur fructus pertinentes ad matricem Ecclesiam, §. *Ex fructibus*, 172

Sacræ scripturæ lectio habeatur in Ecclesia tam Cathedrali, quàm collegiata insigni, §. *Hoc Decretum*, & §. *in Ecclesia*, 19. & seq. quando & qualis fieri debeat, cuius arbitrio

Digitized by Google

bitrio ordinarij, 743
de Sacramentis Doctores agentes vide sess. 7. in princ. 100. α
Sacramenta septem à Christo instituta, ibid.
Sacrificium Missæ, quære, *Missæ Sacrificium.*
Sacristæ officio fungi an possit filius in Ecclesia, vbi pater habet beneficium? 781 o
Scholæ habentes reditus Eccle. siasticos tenentur contribue.re seminario, 425. β
Scholares, quære, *Magistri legentes*, &c.
Scholarium aliqui vtuntur iure studentium in Vniuersitatibus, § *Scholares.*
Scripturæ sacræ verba non aliter intelligenda sunt, nisi quemadmodū Ecclesia Catholica semper intellexit, Doct. cit sess. 4. θ
Scripturæ sacræ vnus locus duos sensus habere potest. Doct. cit. d. sess. 4. ibid.
Secretarius Capituli potest esse laicus, §. *Capituli iurisdictio,* 744
Sede vacante potest Capitulum concedere Episcopo, vt ordinet in Capituli Ecclesia, §. *Sede vacante,* 128. nec potest dare literas dimissoriales, etiamsi proprium territorium, &c. *Non liceat.* ibid.
Sede vacante Capitulum eligit certos arbitros, §. *Qui sede,* ibid.
Seminarij administratores perpetui esse debent, sess. 25. de Reform c. 18.
Seminarij ratione nequit taxa imponi Hospitali merè laicali, ibid. quomodo in taxis faciendis beneficia onerantur, ibid.
Seminarij extruendi locum approbant ij quorum interest, § *Vel alio,* 414
Seminarij titulo quis possit promoueri ad ordines, §. *Tonsura,* & §. *Eum beneficium,* 254.
Seminarij Deputati quatuor sunt inamouibiles, §. *Cum consilio,* 414
Seminario tribuit Episcopus, §. *Et Capituli,* 415
Seminario nihil soluitur ex distributionibus, & aliis incertis, §. *Prabendarum,* ibid.
Seminario quæ Ecclesiarum membra tribuere debeant, §. *Et beneficiorum,* 417
beneficium nullius Diœcesis soluit Seminario, §. *Etiamsi,* ibid. Plura de Seminarij qualitatibus habentur capite decimo octauo, sess. 23. per multos §§. & c 2. sess. vigesima prima
Seminario ab Episcopo suo facta vnio non valet, sess. 23. de Ref. c. 18. quæ forma seruetur, ibid.
Seminario contribuere non tenentur Canonici, si reditus Canonicatus solum in distributionibus consistant, ibidem. debet primùm contribuere Episcopus ex sua, & Capituli mensa, & deinde alios cogere suo exemplo contribuere, 425. β debent cõtribuere Cardinales, confraternitates, Capellæ, & Scholæ

Digitized by Google

Scholæ habentes reditus Eccleſiaſticos, & Hoſpitalia in titulum, ſi habeant beneficia annexa. Doctor. cit. d. cap. 28. ibidem applicari poſſunt legata facta pro Magiſtro Grammatices, cum onere erudiendi pueros. Doct. cit. d. c 18. ibidem debent applicari bona, quæ fuerint applicata alicui collegio, ſi collegium ſublatum ſit Doct cit. d c. 18. ibid. non tenentur contribuere, qui ſolum habent diſtributiones quotidianas. Doctor. cit d c 18. ibid.

Seminario Epiſcopus vnire ea beneficia nequit, quorum collatio ad ſe non ſpectat, ſeſſ. 23. de Reform. c. 18. quæ vnire poſſit, necne. ibid.

Senex beneficiarius non reſidens diuinis officiis, habet diſtributiones quotidianas, quando ſenio ita confectus eſt, vt non poſſit commodè perſonaliter Eccleſiæ deſeruire, 573. ΦΦ

Senibus diſtributiones debentur, § *Senio.* ...

Sententia vnica quæ tranſiuit in rem iudicatam, ad effectum deciſionis Congreg. Concilij, trib. æquipollet, ſeſſ. 24. de Ref. c 25.

Sententiæ latæ ab Auditoribus Nuntij Apoſtolici ſunt nullę ſuper criminali cauſa, §. *Die 24. Maij,* 165

Septa Monaſterij nemo ingrediatur, §. *Non licet,* 659

Sex menſes dati ad permutandum beneficium, §. *Quodſi in præſenti,* 7-i

Simoniaca labes non debet eſſe in ordinum collotione, §. *Nihil pro* 252. & §. *Item,* ibid. & §. *Pro collatione,* ibid.

Sponſus debet ſpectare quoad vſque ſponſa emiſerit votũ religionis, §. *Profeſſionem,* 708

Sponſis licet corruptis in primisnuptiis benedictio dãda. ſeſſ 24. de Ref. Matr. c. 1.

Sponſalia de præſenti ante ætatem etiam vnius, ſecuta copula carnali, non tranſeunt in matrimoniũ, d ſeſſ c 1. neque ex iis copula non ſecura oritur affinitas, ibid diſſoluuntur futura affinitate per illicitum coitum, ibid.

Sponſalibus de futuro nullam formam præſcripſit *Concil.* ead ſeſſ. c. 1.

Spurij & Nothi non facit ſermonem Concilium Tridentinum, §. *Spurij,* & §. *Cardinali,* 778

Statutum excludens à perceptione fructuum eos qui §. menſes mon inſeruierint, quomodo intelligendũ, ſeſſ. 24 de Ref. c. 12

Statutum vt Canonici poſſint ſeruire per ſubſtitutos, eſt contra Concil. Trident. § *Si factum,* 559

Statuta valent deſeruiendi per annum vel aliquod tempus, & nihil interim percipiendi de maſſa groſſa, idque poſt obitum hæredibus deberi ſeſſ. 24. de Refor. c. 14.

Subcollector Apoſtolicus non excuſatur

Digitized by Google

excusatur à residentia, §. *A residentia*, 357
Subcollectoris officium exercens non excusatur à residentia, 363.ε
Subcollectores Cameræ Apost. eorum officio durante, percipiunt distributiones quotidianas, 574.βββ
Subdiaconus factus quatuor temporibus Quadragesimæ potest anno subseq. eisdem temporibus ad Diaconatum promoueri, sess.23. de Ref. cap.12.
ad Subdiaconatum in Cathedrali Canonicatu sufficit quem esse in tali ætate, vt intra annum possit promoueri ad Subdiaconatum, 660
Successor non tenetur stare locationi sui prædecessoris, quære, *Locationi non tenetur* &c.
Sufficiens beneficium, aut matrimonium quod dicatur? 263.χ
Superior potest dare licentiam Regulari? vt ad modicum tempus sit extra Monasterium, §. *Perpeuò*. 220
Superiores, seu conuentuales Religionum exemptarum, an possint dispensare cum suis subditis in irregularitatibus, quibus potest Episcopus dispensare? 520
Suspensio in quo feratur, §. *Cum honestius ac*, 103. Suspensio temporalis quæ, c.1. sess 14. de Reform. locum habet in suspensionibus temporariis & perpetuis, ibid.
Suspensus iniustè siue ab officio, siue à beneficio, quotidianas distributiones recuperat, 574.ω
Suspensus non debet inuito superiore vllatenus promoueri, §. *A suo*, 204
Suspensum ab Ordinario Metropolitanus non potest absoluere, §. *Nulla*, ibid.
Synodus prouincialis non potest facere vt dignitates conferantur tantum graduatis, §. *Ad cæteras*, 544
Synodi Diœcesanæ decreta non debent publicari inconsulto summo Pontifice, vt laudentur hæc Concilia celebrantes, § *Decreta quæ* 499,
Synodi prouincialis electio facta à prædecessore ligat etiã successorem, sess.24. de Ref. c. 2. ad eam qui venire teneantur, necne, ibid. quam vocem ibidem habeant Abbates Commendatarij, & reliqui, ibid. ad eam vocanda Capitula Collegiatarũ quasi Episcopalem iurisdictionem habentia ....
Synodales examinatores quãdiu durent, 612

T

Tempus immemoriale ad probandum ius patronatus quot annos debeat haberi? 761.ι
Tempus lectionis sacræ determinatur per Ordinarium, §. *De tempore*. 41
Tempus ordinationis in præeminentia Episcoporum attenditur in Conciliis Prouin

Digitized by Google

Prouincialibus,& nõ dignitas Ecclesiarũ, §.*in Concilio.* 499
Tempora interdictarum nuptiarum, sess.14 de Reform. Matr.cap.10.
Tertia pars fructuum debet conuerti in distributiones quotidianas,§.*Tertiam.* 266
Tertiariæ quædam cogendæ sunt ad clausuram, quædam autem non, §. *Clausuram,* 529.& §.*Moniales,*& §.*Monacha.*& § *Congregatio,* 654
Testamentum ante ingressum Religionis factum,an sequuta professione rumpatur?Et an possit expresè reuocari ante professionem? 706 an possit facere Nouitius?705. α &c.
Testator an possit prohibere, ne Episcopus se intromittat circa impedimentum, & executionem eorum, quæ ad pias causas relinquuntur. 136.β
Testes ad assistendum Matrimonio non requiruntur rogati, nec omni exceptione maiores, imo sufficiunt.si sunt infames, veluti excommunicati, serui, mulieres,&c. 494 α
Theologalis præbenda cui tribuatur, dum non reperitur idoneus lector scrip.sacræ,§. *Quando,* 37
Theologiæ Lectori detur, aut stipendium perpetuum, aut præbenda Theolog §.*In illis,* ibid.
Titulus Iurispatronatus debet ostendi, §.*Ostendat.*756.&§. *Nec immemorabile,* ibid
Tituli Patronatuum ex priuilegio sunt abrogati, § *Reliqui,*& §. *Ius patronatus,* 757
Tonsuræ & quatuor minoribus ordinibus nulla est à Concilio Trid. præfixa ætas,sess. 23 de Reformt.c.3.
Tonsuratus ab Abbate non benedicto debet rursus tonsurari,sess.23.de Refor.c.10.
Tonsura affert damnum inparabile, & à sententia, quod quis in carcerem coniicatur, potest appellari, 634.λ
Transsubstantiatio, 150.& seq.
Triennium seruitij requisitum in Concilio,vt possit Episcopus ordinare familiarem suum, sufficit, quod inceperit antequam fuisset Episcopus, 677 α
Tuitiuæ appellantes an per Concilium prohibitæ? 732.δ

V

VAcans Parochialis per resignationem non admittit concursum,§.*In parochialibus,* 610
Vacat primum beneficium sufficiens,si habenti vnum sufficiens sit collatum, habita scil. pacifica possessione secundi, sess. 24 de Ref. c.17.
Vagabundus quis dicatur? Vide Doct.cit. sess.24 de Reform. matr c.1. 528 β
Vagi homines quomodo admittantur ad matrimonia, ibid γδ

Digitized by Google

Vagi ad matrimonia contrahenda non dicuntur illi, qui domicilium trãsferentes, noti sunt in iis locis, vbi contrahunt, ibid.∂
Vagos non præmissa debita diligentia, & licentia Ordinarij, Parochus, matrimonio coniungens, peccat mortaliter, bid.ει
Verbum futuri temporis non infligit ipso iure pœnam, 130. θ
Verba, *Ego te absoluo*, quomodo accipienda, sess. 14. de S. Pœn. c. 3.
Vicarius ad nutum amouibilis non potest amoueri ante finitum annum seruitij; 123. ζ Capitulum sede vacante potest instituere præsentatum à patronis, sess. 24. de Refor. c. 16, ab eo vt & aliis officia. lib. rationem administrationis exigere potest, ibid. & 215. item Capitulum. ibid. Capituli sede vacãte, vel alij inferiores concedentes dimissiones alicui quas pœnas indicãt, sess. 23. de Ref. c. 10. in eum trãsit facultas remittendi interstitia Episcopo competens, d. sess. 23. c 11.
Vicarius debet esse graduatus in Iure aut Theologia, §. *Saltem de iure*. 587
Vicarius Episcopi generalis potest absente Episcopo dare dimissiones, & remittere interstitia, sess. 23. de Ref. c 11.
Visitare volens de speciali in scriptis facultatem docere debet, 125. Episcopi habent iurisdictionem ordinariam, 590. η
Vicarius necessariò debet esse Clericus, saltem primæ tonsuræ, ibid nihil potest accipere pro processu matrimoniali, §. *qui contraxerunt sponsalia*, non visitat Capitulum exemptum. §. *Nec ad id*, 743. perpetuus constitutus an subire debeat aliqua onera, 115. an constituendus in Ecclesiis Cathedralibus & Collegiatis causam animarum habentibus, ibid.
Vicarius sede vacante agit ea quæ solebat Ep. loci. §. *Ad vicarium*, 719. & §. *Dubitatum fuit*, 129. potest excommunicare quemplam, §. *A nemine*, 728. & §. *Et hac potestas*, substituit examinatores, §. *Ab eius*, 611
Vicarium collocat Episcopus in Prioratu, cui imminet cura animarum, §. *Seu alius*, & §. *Vel Monasterio*, 120
Vicarium habens in sua Parochia compellitur quandoque ad residentiam, quandoque non compellitur, e. *Parochus*, 359
de Vicario Episcopi agunt Doct cit sess. 24. de Reform. c. 16. 590. ∂
Vicarij à quibus nominandi, §. *Congregatio*, & §. *Ex dicta*, 121. & §. *Ad dictam*, ibid.
Vicarij iurisdictio an mortuo expiret? 588
Vicarij perpetui in Parochialibus Capitulo vnitis sunt præuio

Digitized by Google

præuio concurſu inſtituendi ſeſſ. 24. c. 18. Vicarij merces eſt ex fructibus parochiæ, §. *Ex fructibus*, 122
Vicarij perpetui non poſſunt conſtitui ſine erectione vicariæ, §. *Per vicarios*, 121
Vicarios temporaneos vel perpetuos dant Epiſcopi Eccleſiis Curatis, vnitis Monaſterio § *In Eccleſiis*, 122
Viduæ quædam ingrediuntur Monaſterium ſeruandæ, §. *Viduus*, 656
Virginis, quæ Deo ſacratur, exploranda eſt voluntas, 701
Virgines, vide *Puellæ*, & cap. 15. ſeſſ. 25. de Regularibus per multos §§.
Viſitandi ius habere poteſt Capitulum, ſuperſtite adhuc Epiſcopo ex præſcriptione, vel priuilegio, 521. § Epiſcopus nequit ordinariis delictum imponere, 161. & viſitationem aggrediens nequit proponere edicta ad detegendum crimina ſub pœna excommunicationis non debet facilè excommunicationibus vti, §. *Fuit dubitatum*, 129 vna die duas Parochias viſitans, vnam tantum procurationem habet, 509
Viſitanti Epiſcopo debentur victualia, §. *Interimque*, 506 eidē nihil eſt dandum titulo procurationis, §. *Quicquam*, §. *Exceptis tamen*, §. *Victualia*, ibid.
Viſitantur ab Epiſcopo beneficia nullius Diœceſis, § *Beneficiorum*, 533
Viſitantur Capitula exempta, §. *Statuit*, & §. *Capitula cathedralium*, 737
Viſitantur Parochiales quædam etiam ab Abbatibus, §. *Abbates* 513
Viſitare poteſt Epiſcopus confraternitates perſonarum ſecularium in Eccleſiis Regularium exemptorum exiſtentes, ſeſſ. 22. de cel. Miſſ. c. 3. non poteſt Hoſpitalia quæ expreſsè reperiuntur eſſe ſub immediata Regum protectione, 332. omnia Hoſpitalia, & pia loca, quomodocunque nuncupentur, poteſt, etiamſi ſint priuata laicorum, atque etiam corrigere, & reformare in caſibus à iure expreſſis, nempe ob negligentiam, vel *dilapidationem bonorum*, 333
Viſitare omnia *pia loca* Epiſcopis committitur? 332. quas Eccleſias & quæ monaſteria poſſit, 124. nequeunt Parochiales Abbatiarum ſæculares in Parochialibus vnitis Canonicorum Regularium monaſteriis, ibid.
Viſitati à quo poſſint Eccleſiæ ſeculares exemptæ, ſeſſ. 24. de Refor. c. 19 nequeunt Capita ordinum, ſeſſ. 25. de Reg. cap. 11.
Viſitatio non debet diſcontinuari. § *Dum ipſe*, 506
Viſitationi abſoluendæ non præfigitur tempus, *Quamcelerrimè*, ibid.
in Viſitatione Eccleſiæ Cathedralis

Digitized by Google

dralis subministratio victualium cessat, 566. generaliter munera nulla accipienda, sed tantum victualia, ib. an ad eam Episcopus constituere possit Archidiaconum. ibid.
Visitationes habent hodie locum contra quoscumque, 88
Visitare quis possit, 92
Visitator, id quod per victum sibi necessarium contingere poterat, non potest in pecunia taxare, 300. non potest accipere procurationem ab hospitalibus, & aliis piis locis leprosorum, pauperum, & infirmorum, nec ab Ecclesia paupere. Et si omnia beneficia eximantur ab onere procurationis, etiam tenuia pro rata ad procarationem tenentur, 507
Visitatori non tenentur administrare visitati equituras, ibid.
Visitatores sunt approbandi ab Ordinario, §. *Visitatores*, 505
Vltimarum voluntatum, quæ commutationes ab Episcopis sint faciendæ, 277.
Vnico dumtaxat concurrenti, sed idoneo reperto conferenda est, Ecclesia ad quam concurritur, §. *Ex hisque*, 613
Vnio Monasteriorum Monialium facienda est, cùm subest aliqua causa legitima, accedente ad id auctoritate Papæ, 494. dd
Vnio omnium beneficiorum ad Seminarium non valet. §. *Beneficia aliquot*, 420. parochialium nequit fieri ab ordinariis, sess. 24. de Reform. c. 13.
Vnio quomodo fieri possit, vel non, si reditus sint tenues, ibid.
Vniones beneficiorum simplicium ad Seminarium certo modo faciendæ sunt, §. *Vniones & applicationes*, & §. *Vniones de*, ibid.
Vniones perpetuas in aliquibus beneficiis Ecclesiasticis possunt facere Episcopi, 276.
Vnire beneficia etiam post devolutionem an possit Episcopus? ibid.
Vniri potest dignitati curatæ alia dignitas ex causa paupertatis, & quando Abbas facere possit, sess. 21. de Reform. cap. 3.
Vnitum beneficium non potest permutari, ibid.
Voluntarium homicidiũ, quære *Homicidium voluntarium*.
Voti solemnis in religione aliqua probata professio non debet emitti ante decimum sextum annum ætatis expletum, §. *Decimum sextum, Professio ante*. 696
Vsurpatio quæuis bonorum iuriúmve cuiusuis beneficij loci ve pii pœnis Concilij subiacet, sess. 22. de cerebrat. Miss. c. 9.
Vxor cui maritus intérat mortem, remanere debet in monasterio, durante intentatione, §. *Mulier coniugata*, & §. *Mulier quæ venit*, 658

Digitized by Google

Vsus librorum præsupponit approbationem & examinationem, §. *Qui autem*, 13
Vulgata editione sacrorum librorum vti debent etiam Carthusiani, §. *Carthusia-ni*, 12
Vxoribus, quarum mariti absentes erant, quandoque permissum est, vt in Monasterio permanerent ad tempus, §. *Vidua*, 556

Finis Indicis Declarationum & Remissionum.



CATA

Digitized by Google

CATALOGVS
Legatorum, Patrum, Oratorum, & Theologorum.

Qui ad Sacrosanctam Oecumenicam Tridentinam Synodum conuenerunt à principio vsque in finem, qui fuit dies IV. Decembris, M. D. LXIII sub Pio IV. Pontifice Maximo: quorum Nomina, Cognomina, Patria & Dignitates infrà continentur.

Cardinales Legati.

HERCVLES Gonzaga S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Mariæ nouæ, Mantuanus. obiit Trideti die secunda Martij, 1563. & sepultus est Mantuæ.

Hieronymus Seripandus S. R. E. Presb. Card. tituli sanctæ Susannæ, Neapolitanus obiit Trideti, die XVII. Martij 1563. & ibi sepultus in Ecclesia S. Marci Ordinis Fratrum Eremitarum S. Augustini, quorum olim fuerat Generalis

Ioan Moronus S. R. E. Card. Episc. Prænestinus; Mediolanensis in demortui Card. de Mantua locum missus.

Stanislaüs Hosius S. R. E. Presb. Card. tit. S. Laurētij in Palisperna, Polonus, Vvarmiensis.

Ludouicus Simoneta S. R. E. Presb Card tit. S. Cyriaci Thermis, Mediolanen.

Marcus Syricus S. R. E. Diaconus Card Basilicæ duodecim Apostolorū, de Altaemps, Germanus.

Bernard Nauagerius S. R. E. Presb. Card tit. S Nicolai inter imagines, Venetus. in demortui Cardinalis Seripandi locum missus.

Cardinales non Legati.

Carolus à Lotharingia S. R. E. Pr. Card. tit. S. Apollinaris, Princeps & Archiepiscopus Rhemensis Gallus.

Ludouicus Madrutius S. R. E. Diac. Card. electus Episcopus Tridentinus Germanus.

Oratores, quorum nomina hic describuntur iuxta eorum locū quo in eadem sacrosancta Synodo habuerunt.

Oratores Ecclesiastici sedebant à manu dextra Legatorum, videlicet,

Antonius de Muglitio, Morauus, Archiepiscopus Pragensis, Orator Cæsareus.

Georgius Drascouitius, Croatus,

Digitized by Google

tus, Episcopus Quinqueecclesiensis, Orator Cæsareus pro Regno Hungariæ.

Valentinus Herbutus, Polonus, Episcopus Præmisliensis, Orator Sereniſſimi Regis Poloniæ.

Marcus Antonius Bobba, Casalensis, Episcopus Augustensis in Pedemontio, Excellentissimi Ducis Sabaudiæ Orator, nunc Card.

Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Episc. Corthonensis, Orator excellentissimi Ducis Florentiæ, missus in locum Ioannis Strozij.

Frater Martinus Royas Portalrubeo Hispanus, Orator Religionis Ierosolymitanæ.

Oratores seculares sedebant à manu sinistra Legatorum.

Sigismundus à Tuun, Tridentinus, Orator Cæsareus.

Ludouicus de Lansac. } Renaldus Ferrerius Præsidens in Parlamento Parisiensi, & Guido Faber, Iudex maior Tholosæ, } Oratores Christianiss. Galliarum Regis.

Ferdinandus Martinetus Mazcarenius, Orator Sereniſſimi Regis Portugalliæ.

Nicolaus de Ponte, & Doctor, & Eques, & Matthæus Dundalus, Eques, } Oratores Sereniſſ. Dominij Venetorū.

Melchior Lussi, Eques Auratus, Orator septem Cantonum Heluetiorum.

Augusſt. Baumgartner I. V. D. de Monachio, Orator Excellentiſſ. Alberti, Ducis Bauariæ.

Claudius Fernandez Quingnonij, Comes Lunen. Orator Regis Catholici in locum Illustrissimi Ferdinandi, de Austos Marchionis Piscariæ missus. Obiit Tridenti die 20 Decembris 1563. post finem Concilij, ibique sepultus est

Hic separatim ab aliis orantoribus sedebat apud Reuerendiſſimum Thelesinum Secretarium sanctæ Synodi ob contentionem super præcedentia ortam inter ipsum & Oratores Regis Christianiſſimi.

Patriarchæ.

Antonius Helius, Iustinopolitanus, Ierosolymitanus.

Daniel Barbarus, Venetus, electus Aquilegiensis.

Ioannes Trenisanus, *Venetus*, Venetiarum.

Archiepiscopi Pauli III.

Ferdinandus Annius, Neapolit. Archiepiscop. Amalphitan. nunc Episcop. Bouinus.

Petrus Laudus, Venetus Archiepiscopus Cretensis.

Petrus Antonius de Capua, Neapolitanus, Archiepiscop. Hidruntinus.

Marcus Cornelius, Venetus, electus, tunc Archiepisc. Spalatrensis.

Sebastianus Leccauella, Græcus, Ord. Præd. olim Archiepiscopus Naxiensis, nunc Episcop Lateranensis.

Petrus Cuerrero, Hispanus, Archiepiscopus Granatensis.

Antonius

Digitized by Google

Antonius Altouitus, Florentinus.

Cæsar Cibo, Genuensis, Archiepiscopus Taurinensis. Obiit Tridenti die 26. Decembris 1562.

Archiepiscopi Iulij III.

Paulus Æmilius Verallus, Romanus olim Archiepiscopus Rossanen nunc Episcopus Caputaquen.

Ioannes Brunus de Olichinio Macedo, Regni Seruiæ Primas, Archiepiscopus Antibaren

Ioannes Baptista Castaneus, Romanus, Archiepiscopus Rossanen.

Ioannes Baptista Vrsinus, Romanus, Archiepiscopus sanctæ Seuerinæ.

Archiepiscopi Pauli IV.

Ludouicus Beccatellus, Bononien. Archiepiscop. Ragusinus.

Mutius Calinius, Brixiensis, Archiepiscop. Ladrensis.

Sigismundus Saracenus, Neapolitan. Archiepiscopus Matheranus.

Antonius Parrages de Castilegio, Hispanus, Archiepisc. Calaritanus.

Iulius Paulesius, Brixiensis, Ord. Præd Archiepiscopus Surentinus.

Bartholomæus de Martyribus, Lusitanensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Braccaren

Augustin. Saluago, Genuensis, Ord Præd. Archiepiscopus Genuen.

Archiepiscopi Pij IV.

Philip. Macenicus, Venetus, Regni Cypri Primas, & legatus natus, Archiep. Nicosien.

Guillelmus d'Auanson, Gallus, Archiepiscopus Ebredunen.

Antonius Caucus, Venetus, Archiepiscopus Corcyrensis.

Germanicus Bandimus, Senensis, electus Archiepiscopus Senatum.

Marcus Antonius Columna, Romanus, Archiepiscopus Tarentinus, nunc Cardinalis tit.

Gaspar. de Fosso, Consentinus, Ord. S. Francisci de Paula, Calaber, Archiepisc. Rhegin.

Antonius de Muglitio, Maratus, Orator Cæsareus, Archiepiscopus Pragensis.

Maximus de Maximis Romanus, Archiepiscopus Amalphitanus.

Gaspar Ceruantes de Garta, Hispanus, Archiepisc. Messanensis, nunc Salernitanus.

Leonardus Marinus Genuensis, Ord. Præd. Archiepiscopus Lancianens.

Octauianus Præconius, Messanensis, Ord Min Conuent. S. Franc, Archiep Panorm.

Nicolaus de Pelue, Gallus, Archiepiscopus Senonensis.

Antonius Iustinianus, Chiensis, Ord Præd Græcus, Archiep. Naxien.

Antonius Puteus, Nicien. Arch. Barensis.

Digitized by Google

Episcopi Leonis X.

Vincentius Nicosantius de Fano, Ep. Arbensis.

Ioannes Franciscus de Fisco, Ianuen. Episc. Andrien.

Ioannes Thomas de S Felicio, Neapolitan. Episcopus Canen. senior.

Episcopi Adriani VI.

Quintus de Rusticis, Rom. Episc. Milleten.

Episcopi Clementis VII.

Lucas Bizantius de Catharo, Ep. Catharen.

Aloysius Pisanus, Venetus, Ep. Patauinus, nunc Cardinalis.

Alex Piccolhomineus, Senen. Epis Pientin.

Dionysius Græcus, Ord. Min. S. Francisci de Obseruant. Episcopus Millopotamen.

Gabriel de Veneur, Gallus Ep. Ebroicensis.

Gulielmus de Montbas, Gallus, Ep. Lector.

Episcopi Pauli III.

Antonius à Camara, Sabaudus. Ep Bellic.

Nicolaus Maria Caracciolus, Neapolit. Episc. Catanien.

Bernardus Benioannes, Romanus Episcopus Camerinen.

Fabius Mirtus, Neapolitanus Episc Caiac.

Scipio Bongallus, Romanus Episc. ciuitatis Castellanæ.

Georgius Cornelius, Venetus, Episcopus Taruisinus

Vincentius Durantius Brixiensis, Episcopus Thermulatū,

Mauritius de Petra, Papien. Ep. Vigleuen.

Martius de Martiis, Medices, Florentinus, Episc. Marcic.

Ioan Vincentius Michaelius, Barolitanus, Episcopus Minerbinen.

Gabriel de Bouueri, Gallus, Episc Andegau.

Leonardus Haller, Germanus, Episcopus Philadelphien.

Ludouicus Vannino de Theodolis, Forliuien. Episcopus Britonorien. obiit Tridenti die 11 mēsis Ianuarij, 1563.

Ægidius Falcetta, Cingulanus, Episcopus Capitulanus, nunc Britonorienſis.

Iulius Contarenus, Venetus, Episcop. ciuitatis Bellunen.

Thomas Casell. Rossanen Ord. Præd. Episc. Canen. iunior.

Hippolytus Ariuabenus, Mantuanus, Episc Hierasgettren.

Hieronymus Machabæus, Romanus, Episc. Castrensis.

Petrus Augustinus, Hispanus, Episc Olcen & Iacensis.

Iacobus Noclantus, Florentinus, Ord. Præd. Ep. Clodien.

Bartholomæus Sitigo, Cretens. Græcus, Episc. Castellanetten.

Thomas Stella, Venetus, Ord. Præd. Episc. Iustinopolitan.

Petrus du Val, Gallus, Episcop. Sagiensis

Ioannes Antonius Pantusa, Consentinus, obiit Trident. die 27 Octobris, 1561. Episcopus Litterensis.

Ioannes Baptista de Grossis, Mantuanus Episc. Regiēsis.

Ioannes Xuarez, Lusitanus, Ord sancti Augustini, Episc. Conimbricen.

Philippus Ricabella, Ricanati Episcopus

Digitized by Google

Episcopus Recanaten.
Io. Iacobus Barba, Neapolitan. Ord. S. Augustini, Episcopus Interamen.
Michaël à Turre, Vtinen. Episc. Ceneren.
Pompeius Zambeccarius, Bononien. Episc. Sulmonen.
Ioannes Beroaldus, Panormitanus, Episcop. S. Agathæ.
Antonius Scarampus, Aquensis, Ep. Nolan.
Antonius de Comitibus, Genuen. Ord. Præd Ep. Brugnac.
Cæsar Foggia, Rossan. Episcop. Vmbriaticen.
Cæsar Comes à Gambara Brixien Episcopus Tortouen.
Io. Baptista de Bernardis, Lucen. Episcopus Adiacen.
Martinus Parezius de Ayala, Hispanus, Episc. Segobiensis.
Nicolaus Psalme, Gallus, Episcop. Verdunen.
Alphonsus Rosetus, Ferrarien. Episcopus Comaclen. nunc Ferrarien.
Iulius Parisianus, de Tolentino, Episcopus Ariminen.
Bartol. Sebastianus, Hisp. Episcop. Pacten.
Franciscus Lambertus, Sabaudus, Episcop. Nicien.
Maximilianus Doria, Genuen. Episcop. Naulen.
Eustachius du Bellay, Gallus Episc. Parisiens.
Bartholomæus de Capranica, Romanus, Episcopus Carinen.
Ennius Missarius de Narnia, Episcopus Feretranus.
Achilles Brencia, Neapol. Episc. Chironen.
Albertus Diuimius de Glirieis, Ord. Præd. de Catnaco, Episcopus Veglen.
Ioannes Antolinez de Briciano de la Ribera, Hispanus, Episcopus Iuuenacen.
Tristanus de Bizer, Gallus Episcop. Xantonen.

Episcopi Iulij III.

Marcus Gonzaga, Mantuanus, Episcopus Ausseren.
Ascanius Cherardinus de Amelia, Episcopus Cattacon.
Baldouinus de Baldouinis Pisanus, Episcopus Auersanen.
Petrus Franciscus Pallauicinus, Genuen. Episcopus Alerien.
Ægidius Fuscararius, Bononien. Ord. Præd. Episcopus Mutinen.
Timotheus Iustinianus de Chio, Græcus, Ord. Præd. Episcopus Calamonensis.
Didacus de Almansa, Hisp. Episc. Dorien.
Lactant. Rouerella, Ferrar. Episcop. Ascul.
Ambrosius Monticula, Lunensis, Sarzanen Episcopus Signinus.
Sebastianus Gualterius, Romanus, Episcopus Viterbien.
Honoratius Fascitellus, monachus Ord. S. Benedicti Neapolitanus, qui obiit Romæ in mense Martio 1564. Episc Insulanus.
Petrus Camianus, Aretinus, Episc. Ferularum.
Horatius Græcus Troianen. Apulus, Episcopus Lesinen.

Digitized by Google

Fabius Cupallata, Placentinus, Episc. Lacedon.

Gaspar de Cesar, Lusitanus, Ord. sancti Augustini, Episcopus Leitien.

Bernardinus de Coppis, Romanus, Episcopus Auximanus.

Ioannes de Moruilier Gallus, Episcopus Aurelianen,

Iulius Gentilius, Torion. Episcop. Vulturarien.

Adrien Fusconius, Roman. Ep. Aquinus.

Antonius de S Michaële, Hispanus, Ordin. S Francisci de Obseruantia, Episcopus Montis Marani.

Hieronymus Melchioribus, Recanaten. Episcopus Maceraten.

Petrus de Petris de Monte, Arecinus, Episcopus Lucerinus.

Cæsar Iacumellus, Romanus, Episcopus Bellocastren.

Iulius Critus, Venetus, Episc. Parentinus.

Iacobus Siluarius Piccolhomineus, de Cælano, Episcop. Aprutinus.

Ludouicus de Bresse, Gallus, Episc. Melden.

Iacobus Magnanellus, Senen. Episc. Crosses.

Io. Andr. Gracius de Tiburc, Episc Tiburt.

Franc. Richardotus, Burgund. Episc. Arrebat.

Carolus Cicada genuen. Episc. Albiganen.

Franciscus Maria Piccolhomineus, Senen. Episcopus Ilcinen.

Accisculus Moya de Conteras, Hispanus, Episcopus Vicent.

Galeatius, Roscius de Interamna, qui obiit Tridenti die 16. Octobris, 1563. Episcopus Assisien.

Iacobus Maria Sala, Bonon. Episc. Viuarien.

Gabriel de Monte S. Sabini, Episc Hesinus.

Marianus Sabellus, Romanus, Episcopus Eugubinus.

Agapitus, Belhomo, Romanus, Episcopus Casertanus.

Iulius Cananius, Ferrarien. Ep. Hadriensis.

Iulius Gallettus, Pisanus, Ep. Alissaneo.

Hieronymus Burgensis, Gallus, Episcopus Catalonen.

Episcopi Pauli IV.

Scipio Astensis, Ferrarien Episc. Casalen.

Didacus Sarmiente de Soto maior, Hispanus, Episcopus Astorien.

Thomas Goduclus, Anglus Episc. Assaphen.

Faustus Caffarellus, Romanus, Episcopus Latinen.

Vrbanus Vigerius de Ruere, Genuen. Episcopus Senogal.

Iacobus Suretus Græcus Episcopus Milopotamen iunior.

Io. Baptista Osius, Romanus, Episc. Reatinus, obiit die 22. Nouembr. 1562.

Marcus Laureus, Tropariensis, Ord. Præd. Episcopus Campanien.

Digitized by Google

panien.
Franciſcus de Beauquere, Gallus, Epiſcopus Metenſis.
Io. Franciſcus Commendonus, Venetus, Epiſcopus Zazinthen. nunc Cardinalis.
Carolus de Graſſis, Bononien. Epiſcopus Montis Faliſci.
Aries Gallego, Hiſpanus, Epiſcopus Gerunden.
Hieronymus Gallego, Hiſpanus Epiſcopus Oueten.
Hercules Rettinger, Germanus, Epiſcopus Lauentinus.
Iulius de Rubeis. Polian. Epiſcopus S. Leonis, obiit Romæ in menſe Martio, 1564.
Io. de Munnatones, Hiſpanus, Ord. ſancti Auguſtini, Epiſcopus Segorbicen.
Franciſcus Balneo, Hiſpanus Epiſc Aurienſis.
Vincentius de Luchis, Bononien. Epiſcopus Anconitanus,
Pompeius Piccolhomineus de Aragonia, Epiſcopus Tropien.
Petrus Barbadicus, Venetus Epiſc. Curſolen.
Franciſcus Bachodius, Sabaudus Epiſcopus Gebennen.
Carolus de Agennes, Gallus, Epiſcopus Cenomanen.
Hieronymus de Nichiſola, Veronen. Ord. Præd. Epiſcopus Theanen.
Marcus Antonius Pobba Caſalen Epiſcop. Auguſten. nunc Cardinalis.
Iacobus Lomellinus Meſſanen. Epiſcopus Mazarien.
Donatus de Laurentiis, de Aſculo, Apulus Epiſcopus Arianen.
Petrus Conateranus, Venetus, Epiſcopus Paphon.
Petrus Maneſius, Gallus Epiſcop. Vauren.
Hieronymus Sauorgnanus, Foroiulien. Epiſcopus Sibinicen.
Philippus du Bec, Gallus, epiſc. Veneten.
Carolus de Roue, Gallus, epiſc. Sueſſion.
Georgius Draſconitius, Croatus, epiſcop. Quinqueeccleſien.
Franciſcus de Aguierre, Hiſp. epiſcopus Crotonen.
Andreas de Gueſta, Hiſp. Epiſc. Legionen.
Antonius Gorroinero, Hiſp. Epiſc. Amerien.
Antonius Auguſtinus, Hiſp. Epiſc. Ilerden.
Angelus Maſſarellus, Septempedanus, Epiſcop. Theleſin.
Antonius Giurelia, Barenſis, Epiſc. Puduenſis.
Dominicus Caſablancha, Meſſanen. Ord Præd. Epiſcopus Vicenſis.
Petrus Faunus, Coſtacciarius, Epiſc. Aquen.
Ioannes Carolus Bouius, Bonon. epiſc. Oſtuen. nunc. Archiepiſcopus Brunduſinus
Hugo Boncompagnus, Bonon. Epiſcopus Veſtanus, nunc Cardinalis tit. S. Sixti.
Saluator Pacinus de Colle, Ep. Cluſinus.
Lupez Martinez, Hiſpanus.

Digitized by Google

Epiſcop, Elnen.
Carolus de Eſpinay, Gallus Epiſcop. Dolen.
Ægidius Spifame, Gallus, Epiſcop. Niuernen.
Antonius Sebauianus Minturnus de Traiect. Epiſcopus Vxentin.
Bernardus del bene, Florentinus, Epiſcopus Nemauſen.
Dominicus Bollanus, Venetus, Epiſc. Brixien.
Io. Antonius Vulpius, Comen. Epiſc. Comen.
Ludouicus de Ginolhac, Epiſc. Tutellen.
Philip. Maria Campegius, Bononien. Epiſcopus Feltren.
Ioan de Quignones, Hiſpanus, Epiſcopus Calaguritan.
Didacus Couarruuias de Leyua, Hiſpan. Epiſcopus Ciuitaten.
Philip. Gerius Piſtorien. Epiſc. Iſclauen nunc Aſſiſien.
Io. Antonius Facchinettus, Bononien. Epiſcopus Neocaſtren.

Epiſcopi Pij IV.

Ioannes Fabricius Seuerius, Neapolitanus, Epiſcopus Aceren.
Martinus Rithouius, Flander, Epiſc. Ipren.
Antonius Hauetius, Ord. Præd. Flander, Epiſcopus Namurcenſ.
Conſtantinus Bonnellus, Feretran. Epiſcopus ciuitatis Caſtelli.
Iulius Superchius, Ord. Carmelitarum, Mantuanus, Epiſc. Acien. nunc Caprulan.
Matth. de Concinis Florentinus, Epiſcopus Cortonen.
Nicolaus Sfondratus, Mediolanen. Epiſcop. Cremonen.
Ventura Buſſolinus, Romanus, Epiſc. Maſſan.
Ludouicus de Bueil, Gallus, Epiſc. Vencien.
Hieron. Galleratus, Mediolanen. Epiſcopus Sutranus.
Io. Petrus Delphinus, Venetus, Ord. Canonicorum Regularium, Epiſcopus Zacinthi, & Cephaleniæ ſecundus.
Io. Andreas Bellonius, Meſſanen Epiſcopus Maſſalubren.
.....
Federic. Cornelius, Venet. Ep. Bergomen.
Stephanus Pouther, Gallus, Epiſcopus Coriſopiten.
Io. Paulus Amanius, Cremen. Epiſ. Anglon.
Alexander Sforția de ſancta Flora, Epiſcop. Parm. nunc Card. tit. ſanctæ Mariæ in via.
Antonius de Girier, Epiſcop. Abtincen.
And. Mocenicus, Venetus, Epiſcop. Nimoſien.
Benedictus Salninus, Firmanus, Epiſcop. Verulanus.
Gulielmus Caſſador, Hiſpan. Epiſcopus Barcionen.
Petrus Gonzalez de Mendoza, Hiſpanus Epiſc. Salmantin.
Martinus de Corduba de Mendoza, Hiſpanus, Ord. Præd. Epiſcopus Dertuſen.
Iulius Magnanus, Placentinus, Ord. min. Conuent. ſancti Franciſci. Epiſc. Caluen.
Valentin.

Digitized by Google

Valentin. Herbutus, Polonus, Ep. Præmisil.
Simon Alcotus Foroiulien. electus Foroiul. mortuus est Tridentini die 20. Augusti, 1562 Episcopus Foroiulien.
Petrus de Xaque, Hispanus, Ord. Præd Episc Niochen.
Prosper. Rebiba, Messanen. Episcop Troianus.
Melchior Auosmediano, Hispanus Episcop. Guadicen.
Hippolytus de Rubeis, Parmensis, Episcopus Papiensis.
Didacus de Leon, Hispanus, Ord Carmelitarum, Episcopus Columbrien.
Annibal Sarracenus, Neapolit. Episc. Licien.
Paulus Iouius. Comensis, Electus, Episcopus Nucerien.
Hieron. Treuisanus, Venetus, Ord. Præd. mortuus est Tridentini die 9. Septembris, 1562. Episc. Veronen.
Hieron. Ragazzonus, Venetus, Episcopus Famagustan.
Romulus de Valentibus, de Trebia, Episcop. Conuersan.
Lucius Maranta, Venusinus, Episc. Lauelien.
Simon de Nigris, Genuen Episcopus Saracen. mortuus Cardinalis.
Theophilus Gallupus Tropien. Episcop. Oppid.
Iulius Simonetta, Mediolan. Episc Pisauren.
Petrus de Albret, Gallus, Episc. Conuenarum.
Iacobus Guidius, Volatetanus, Episcopus Pennen Adrien.
Didacus Ramirez, Hisp. Episc. Pampilonen.
Franciscus de Gado, Hispanus, Episcop Lucensis.
Ioannes Clausse, Gallus, Episc. Senecen.
Iacobus Gibertus de Nogueras, Hisp Episcop Aliphan.
Ioannes Annius, Neapolitan. Episcopus Hipponen. & Coadiutor Bouinus.
Antonius Maria de Saluiatis, Romanus, Episcop. sancti Pauli.
Matthæus Paulus, Venetus, Episcopus Æmonien. nunc Vincentinus.
Thomas Lilius, Bononien. Ep. Soranus.
Hieron. Guerrinus, Feretranus, Episcop. Imolen.
Thom. Oyerllaithe, Hiber. Episc Rossen.
Franciscus Valete, Episcopus Vabien.
Fabius Pignatellus, Neapolitanus, Episc. Monopolitan.
Carolus de Vicecomitibus, Mediolan. Episc. Vintimelien. mortuus Card tit.
Ioannes Colosuarinus, Hungarus, Ord. Prædic. obiit Tridenti die 24. Nouembris, anno 1562. Episc. Canadiensis.
Andreas Duditius Bardellatus, Hungarus. Episc. Thinien. nunc Quinqueecclesien.
Spinellus Benicius, Politian. Ep. Montispol.
Franciscus Abondius, Castillioneus, Episcop. Bobien. nunc Cardinalis tit
Stanislaus Faleschi, Polonus, Episc.

Digitized by Google

Epiſc. Theodoſien.
Eugenius Ohairt, Hibernus, Ord. Præd. ep. Agaden.
Donaldus Magongian Hibernus, epiſcop Raboten.
Guido Ferrerius Pedemontanus, Epiſcopus Vercellen. nunc Card tit.
Io. Baptiſta Sighicellius Bononien. epiſc Fauentinus.
Sebaſtianus Vantius, de Arimino, Epiſc Vrbeuetanus.
Io Bap. Lomellinus, Meſſanen. ep. Gardien.
Io. Bapt. Milanenſis, Florent. Ep. Morſican.
Auguſtinus Mollignatus, Vercellenſis, Epiſc. Triuicanen.
Carolus Grimaldus, Genuen. Ep. Sauonen.
Fabricius Landrianus, Mediol. Ep. S Marci.
Bartholomæus Ferrarius, Amerinus, Epiſc. Amerinus.
Petrus Fragus, Hiſpan. Epiſc. Vſellen.
Hieronymus de Gaddis, Florentinus, Epiſc. Cottonen.
Franc. Centarenus, Venetus, Epiſc. Paphen.
Io. Delphinus, Venetus, Epiſc. Torcellanus.
Alexander Molus, Comen. Ep. Minoren.
Hieronymus Vielmus, Venetus, Ord. præd. Epiſc. Aigolicen.
Franciſcus Raguſeus, Ordin. S. Franciſci de Obſeruantia, Epiſc. Marchanen.

Abbates.

Hieronymus Gallus, Abb. Clarauallen.
Simplicianus, Abb. ſancti Saluatoris Papiæ de Vultulina, Congregationis Caſſinen.
Stephanus Catanius, Nouar. Abb. S. Mariæ gratiarum Placentin. diœc. Congregationis Caſſinen.
Auguſtin. Loſcus, Hiſpan Abb. S. Benedicti de Ferraria, Congregationis Caſſinen.
Eurychius Cordes, Antuerpienſ. Abb. ſancti Fortunati apud Baſſianum, Congregationis Caſſinen.
Claudius Sainctes, Gallus, Abb. Luneuillan.
Coſmas Damianus, Hortolan. Hiſpan. Abb Villæbertrandi.

Generales.

Vincentius Iuſtinianus, Genuenſis, Generalis Ordin. Prædicatorum.
Franciſcus Zamora, Hiſpanus, Generalis Ordin. Min. de Obſeruantia.
Antonius de Sapientibus, Auguſtanus, Generalis Ord. Min Conuentualium.
Chriſtophorus Parauinus, Generalis Ordin. Eremitarum ſancti Auguſtini.
Ioan Baptiſta Migliauica, Aſten. Generalis Ord. ſanctæ Mariæ ſeruorum.
Stephanus Fazinus, Cremen. Prouincialis Lombardiæ, pro Generale Carmelitarum.
Iacobus Lainez, Hiſpan. Præpoſitus Generalis Soc. Iesv.
Thomas .... ciuitatis de Caſtello, Generalis Capuccin.

Doctores legum pro ſacro Concilio miſſi.

Gabriel

Digitized by Google

Gabriel Paleottus, Bonon. Auditor Rotæ, nunc Card. tit. sancti Nerei & Achillei.
Scipio Lancellotus, Romanus Aduocatus Consistorialis.
Io Baptista Castellius, Bononien. Promotor.
Michaël Thomasius, Maioricen Doctor Decretorum

Theologi à summo Pontifice missi.

Frater Petrus de Soto, Ordinis Præd. Hisp. obiit Tridenti, mense Aprilis, 1563.
Alphonsus Salmeron, Hispan. Soc. IESV.
Franciscus Torensis, Doctor Theologus, Hispanus.
Antonius Solisius, Doctor Theologus, Hispanus.
Frater Camillus Campegius, Papien. Inquisitor Ferrariæ, Ord. Prædic.
Frater Hieronymus Brauo, Hispanus, Ordin Prædic.
Frater Adrianus Valenticus, Venetus, Ord. Prædic. in demortui F Petri de Soto locum nunc Illustriss. Domini Veneti Inquisitor Generalis.

Doctores Theologicæ facultatis Parisiensis missi à Carolo IX. Galliarū Rege Christianissimo.

Nicolaüs Maillard, Decanus facultatis Parisiensis.
Ioannes Peletier.
Antonius Democharcs.
Nicolaüs de Bris.
Iacobus Hugonis Franciscanus, idem etiam Procurator Reuerendissimi Ioannis Vrsini Episcopi Trecorensis.
Simon Vigor.
Richardus du Pré.
Natalis Pailet oblit Trident. 7. Kalend. Decemb. 1562.
Robertus Fournir.
Antonius Coquier.
Lazarus Bloychot.
Claudius de Sainctes, Canonicus Regularis.

Theologi missi à Philippo Rege Catholico.

Cosmas Damianus, Hortolani. Electus Abb. Villæ Bertrandi.
Ferdinandus Tritius, Doctor Theolog. Canonic. Cautien.
Ferd Velloſillus Doctor Theologus, Canonicus Saguntinus.
Thom Dassio I. V. D. Can. Valentin. Licent.
Anton. Conarru. Auditor Granaten.
Ferdinandus Mennacensis, Decret. Doctor.
Frater Ioannes Ramirez. Hisp. Minister prouin. Diui Iacobi.
Frater Alphonsus Contreras, Commissarius Ord. in Curia Regis Hispaniæ.
Frater Michaël de Medina, Hispanus, Ordinis Minor. sacræ Theologiæ Doctor.
Frater Ioannes Lobera, Hispanus, sacræ Theologiæ Lector Salmanticæ, missus in societatem Ministri prouincialis Diui Iacobi submemorati
Cosmas Palma Fonteyus, sacræ Theol. Doct Hispanus Hortolani Abb. desct & comes.
Frater Ioannes Gallo, Hispan. Ord. Præd.

Frater

Digitized by Google

Frater Petrus Ferdinandez, Hiſpanus, Ord. Præd. in ſocietate Magiſtri Gallo.

Frater Deſiderius de S. Martino Panorm. Ord. Carmelitan.

Michaël Baius ab Acho, ſacræ Theol. Doct.

Ioannes Heſſels, à Louanio, ſacræ Theologiæ Doctor.

Cornelius Ianſenius, Hulſtenſis, ſacræ Theologiæ Doctor.

Theologi miſſi à Rege Portugallia.

Frater Franciſcus Forerio, Ordinis Prædicatorum.

D. Iacobus à Payua de Andrade, Luſitanus Doctor Theologus.

D. Melchior Cornelius, Decretorum Doctor, Senator Regis Portugalliæ.

Ab excellentiſſimo Duce Bauaria.

Ioan. Cuuillonius, Flander, ex Societ. Iesv

Procuratores Epiſcoporum abſentium.

Merchantus Doctor Theologus, pro Illuſt. Cardinale de Mendoza, Epiſcopus Burgen.

Io. Gothardus Cler. ſæc. Germanus, pro Reuerendiſſ. Ratisbonen.

Georgius Hochenuarter Cler. ſæcul. Doctor Theologus, Suffraganeus, pro Reuerendiſſ. Epiſcopo Baſileenſi.

Frater Felicianus Ninguarda à Morbinio, Ord. Prædic. pro Illuſtriſſ. Domino Salisburgen. Orator.

Petrus Cumel, Doctor Theolog. Canonicus Malacitanus, pro Reuerend. Malacitano.

Ioannes Delgaldus Doctor. Theologus, Canonic. Tudenſis, pro D. Ioanne de S. Æmiliano Reuerendiſſ. Epiſcop Tudenſi.

Gaſpar Cardill Villalpandeus, Segob. Doct Theologus, pro Reuerend Epiſc. Abulen.

Frater Ioannes de Ludenna, Doctor Theol Ord. Præd. pro Reuerend. Ep. Saguntino.

Frater Franciſcus Orantes, Lector Valliſoleti, Ord. Min. pro Reuerend Epiſc Palent.

Cæſar Ferrantius Sueſſanus, Doctor Theologus, pro Reuerend. Epiſcopo Sueſſano apud Reuerendiſſimum Ilerdenſem.

Procuratores Ordinum.

Ioannes Coutigon, Doct Gallus, Prior & Procurator Ordinis Cluniacenſis.

Nicolaus Boucherat, Gallus, Prior Monaſterij de Recluſo, Procurator Generalis Ordinis Ciſtercienſis.

Theologi ſæculares & Doctores Iuris Canonici.

Georgius Girard Gallus, Doctor Theologus cum Reuerendiſſ. Andegauenſi.

Gentianus Heruetus, Gallus, cum Illuſtriſſ. & Reuerend. Cardinale à Lotharingia.

Franciſcus Sancius, Decanus facultatis Theologiæ, & Canonicus Salmaticen. cum Reuerend. Salmanticen

Matthæus Guerra, Conſentinus, Calabr.

Digitized by Google

Calabr. Prosb. sacularis, cum Reu. Epis. S. Marci.
Federicus Pendasius, cum Illustriss. Card. de Mantua, Legato sancti Concilij.
Io Franciscus Lombardus, cum Card. Seripando, Legato Sacri Concilij.
Petrus. Morcatus Theologus, cum Reuerendiss. Vicensi.
Trigillus, Doctor Theologus, Canonicus Legionen. cum Reuerend. Legionen.
Sorbannus, Doctor Theolog. cum Reuerend. Legionen.
Antonius Leitonius, Doctor Theologus cum Reuerend. Corymbricensi.
Petrus Fontidonius, Doctor Theologus cum Reuerend. Salmantino.
Ioannes Viletta, Doctor Theolog. cum Reuerend. Barcinonen.
Ioannes Fonseca, Doctor Theologus, cum Reuerend. Archiepiscopo Granaten.
Michaël Oronacuspe, Doctor Theologus, cum Reuerend. Episc. Pampilon.
Alphonsus Fernandes de la Guerra, Hispan. Doct Theol. cum Reuerend. Guadixien.
Michaël Ytero D. V. I. cum Reuerend. Ep. Pampilonen.
Iosephus Puebla, Doctor Theologus, cum Reuerend. Episcop Ciuitaten.
Ioannes Chacon, Doctor Iuris Canonici, cum Reuerend. Episc. Almerien.
Antonius Garsias, Doctor Theologus, cum Reuerend. Episcopo Queten.
Benedictus Arias Montanus, Ord. S Iacobi, D. Theologus, cum Reuerend Segobien.
Ioan Barcelona, Theolog, cum Reuerend Episc. Vscellen.

Doctores Galli Ordinis S. Benedicti.

Ioannes Corthougne, Doctor Theologus.
Ioannes de Verdun, Doctor Theologus.

Theologi Ordinis Fratrum Predicatorum.

Angelus Ciosus, Florentinus, cum Illustrissimo Card. Mantuano Legato.
Seraphinus de Caballis, de Brixia, Prouincial. Terræ sanctę cum Reu. suo Generali.
Helisæus Capys Venetus, Theologus, cum Reuerend. Archiepisc. Pragen.
Petrus Aridien. Gallus, cum Reuerendiss. D. Cenomanen.
Bernardus Bernardi, Gallus inquisitor Auenione, Vicarius cong. Franciæ, cum Reuer. D. Namausensi.
Ioannes Matthæus Valdina, cum Reuerend D. Tarentin.
Petrus Martyr, Coma, Hispan. cum Reuerend. Gerundensi.
Petrus Zatores Hisp. cum Reuerend D. Dertusensi,
Antonius de Grosupto, cum Reuerend D. Vigliuanensi.
Aurelius de Chio, cum Reu D. Spalatrensi.
Adrianus Valenticus, Venetus, cum Reuer. D. Nicosiensi.
Marcus Medices, Veronen. cum Reuerend. D Ceneten.

Benedictus

Digitized by Google

Benedictus Herba, Mantuanus, cum Reuerend. D. Brixiensi.

Michaël de Aſt, Genuensis, Prior S. Laurent.

Conſtantinus Coccianus, Iſorella, cum Reuerendiſſimo D de Monte Pelitiano.

Henricus de S. Hieronymo, cum Reuer. D. Braccaren.

Ludouicus de Soto maior cum Reuer. D Georgio de Tayde.

Baptiſta de Lugo cum Reuer. D. Veronenſi.

Hieronymus Barolus, Papien.

Nomina Fratrum Theologorum beati Franciſci de Obſeruantia, cum ſuo Generali.

Aloyſius de Burgo nouo, Italus, ſacræ Theologiæ Lector Bononien. Commiſſarius Generalis, nunc Ordinis Generalis.

Thomas de Soglianor, Italus Prouinc. Bononiæ Miniſter.

Antonius de Padua, Luſitanus, Ord. Secretarius.

Bonifacius Raguſcus, Apoſtolicus Prædicator, Terræ S. Gubernat or, nunc Epiſcopus in ſtagno in Dalmatia.

Angelus de Petriolo, Italus, Lector ſacræ Theologiæ Peruſiæ.

Angelus Iuſtin. Italus, Lector ſacræ Theologiæ Ianuen.

Vincentius de Meſſine, Italus, ſacræ Theolog Lector Neap.

Iulius Paſſitanus, Vrceanus, Italus, ſacræ Theologiæ Lector Bergomi.

Iacobus Alani, Gallus, Theologus, cum Reuerendiſſimo Epiſc. Veneten.

Nomina omnium Theologorum Ordinis Fratrum Minorum Conuentualium exiſtentium in ſacro Concilio, cum Reuerendo patre Generali.

Marcus Antonius Gambaronus à Lugo ſocius Relig.

Bartholomæus Golphus de Pergula, Prædicator Illuſtris.

Ioannes Tertius, Bergomen Lector Theologiæ publicus in Gymnaſio Papienſi.

Clemens Thomaſinus de Florentia Regens in Conuentu ſanctæ Crucis de Florentia.

Auguſtinus Balbus à Lugo.

Io. Baptiſta Chiſulphus, Ordinis ſcriba.

Antonius de Grignano Regés, S. Antonij de Patauio.

Lucius Auguſiola Placentinus, Regens S. Franciſcæ Bononiæ.

Maximianus Benianus, Crumen Orator pro Religione, & Inquiſitor Paduæ.

Octauianus Charus de Neapoli, Regens S. Laurentij de Neapoli.

Antonius Poſius de Monte Ilcino, Regens in conuent. duodecim Apoſtolor. Romæ.

Bonauentura Meldulen. Regens in conuentu Parmæ.

Martialis Peregrinus, Calaber, Regens in conuentu Ferrariæ.

Antonius à Cubalo. Feltren.

Andreas Schynopius, de Amádula, cum Reuerendiſſimo D. Cathanzario.

Balthazar

Digitized by Google

Balthazar Crispus Neapolitanus, cum Reuerendissimo D. Tropien.

Theologi Ordinis Fratrum Eremitarum sancti Augustini.

Thadæus Perusinus, cum Reuerendissimo D. Saluiato, nunc rocurator Generalis.

Ioannes Paulus Recanatensis, cum Reuerend. D. Quinque-ecclesien Oratore pro regno Hungariæ.

Simon Florentinus, cum Illustriss. Card. Seripãdo, Legato.

Cherubinus Lauosius de Cassia, cum Reuerend. D. Vercellen.

Gabriel Verratellus Anconitanus

Ambrosius Veronensis, Prior conuentus S. Marci in vrbe Tridentina.

Ioannes Baptista Burgos Valentinus, Hispanus.

Antonius Mondulphensis, qui est cum Reuerend. D. Pragen. Oratore.

Ægidius Volaterranus, cũ Reuerend Episcopo Thinien.

Eugenius Pisaurensis in prætenta Quadragesima Concil. Prædicator celeberrimus.

Adamantinus Florentinus, qui est cum Illust. Card. Madrutio.

Aurelius Corinaltensis, cum D. Oratore Helueticorum.

Balthassar Massanus cum Reuerend. Episcopo Catanien.

Sebastianus Fanensis, eiusdem Ordinis scrib.

Christophorus de Sanctotis, Burgensis Hispanus.

Simon de Brazzolatis, Patauinus.

Anglus Ferrus, Venetus, cum Reuerend. D de Osma

Petrus Lusitanus cum Reuerend. D Leirien

Theologi Ordinis Fratrum Carmelit.

Io. Iacobus Cherecatus, Vincentius, Prouincialis Venetiarum, nunc Procurator meneralis Ordinis.

Theodoretus Masius Mantuan cum Reuerend. D. Cremonensi.

Siluester, Confessor Illust. Card. Mantuani.

Lucretius Asoranus, cum Reuerend. D. Patriarcha Venetiarum.

Nicolaus Gallus, cum Reuerend patre Generali.

Eraldus Gallus, cum Reuerend patre Generali.

Laurentius Lauretus, Venetus, cum Reuer patre Generali.

Anglus Ambrosianus, Venetus.

Theologi Ordinis Fratrum Seruorum.

Stephanus Bonũtio, Aretinus.

Amans, pro congregatione Seruorum, cum Reuerend. D. Sibinicen.

Officiales Sacri Concilij Tridentini.

Episcopus Cauensis, Commissarius.

Episcopus Thelesinus, Secretarius.

Ludouicus Bondonius, Magister Cæremoniarum.

Antonius Manellus Depositarius.

Digitized by Google

Cantores Sacri Concilij.

Simon Bartholinus, Perusinus.
Ioannes Aloysius de Episc. Neapolitanus.
Bartholomæus Conte, Gallus.
Matthias Albo, de Fulgineo.
Franciscus Bustamente, Hispanus.
Ioannes Antonius Latinus, Beneuetan.
Franciscus Druda, Callien-sis.
Lucas Longinquus, Gisonen.
Petrus Scorteccius, Aretinus.

Notarij.

Marcus Antonius Peregrinus, Comensis & Cynthius Pamphilus, de S. Seuerino
Hieronym. Gambarus, Brixiensis Forensis.

Cursores Sanctiss. D. N. & Sacri Concilij.

Nicolaus de Mattheis, & Iacobus Carra, Allobroges.

NVMERVS PRÆLATORVM CVIVSCVNQVE NATIONIS,

Qui ad œcumenicam Tridentinam Synodum conuenere.

Prælati	Itali	187.	per Procuratores	2.
	Galli	26.	per Procuratores	1.
	Germani	2.	per Procuratores	4.
	Hispani	31.	per Procuratores	4.
	Lusitani	3.		
	Græci	6.		
	Poloni	2.		
	Vngari	2.		
	Angli	1.		
	Hiberni	3.		
	Flandri	2.		
	Croati	1.		
	Moranti	1.		
	Illyrici	3.		

FINIS.

Digitized by Google

INDEX
LIBRORVM
PROHIBITORVM,

Ex Conc. Trident. præſcripto;

AVCTORITATE

PII QVARTI

PRIMVM EDITVS,

POSTEA VERO A SIXTO V. AVCTVS,

Demùm Clementis VIII. iuſſu recognitus.

Additis regulis, ac exequendæ prohibitionis ratione.

Digitized by Google

Digitized by Google

CLEMENS PAPA VIII.

Ad perpetuam rei memoriam.

SACROSANCTVM Catholicæ fidei depositum, sine quo Deo placere, aut æternam salutem consequi nemini licet, vt saluum in Ecclesia Dei perpetuò conseruaretur, posterísque inuiolatum traderetur, pastoralis Romanorum Pontificum vigilantia, summo semper studio, & contentione laborauit. Ipso enim à Christo Domino, huius tam pretiosi depositi auctore, & illud fideliter custodiendi, & bonum semen patrisfamilias, ab inimici hominis zizaniis discernendi, & Ecclesiam salutari doctrina ædificandi, præcipuam curam, summámque potestatem, in beatissimo Petro Apostolorum Principe acceperunt. Quocirca sanctæ memoriæ Gelasius primus, & Gregorius IX. aliíque complures Romani Pontifices, prædecessores nostri, zelo zelati pro Domini exercituum, vt hanc fidei Catholicæ, doctrinæque integritatem, saluam, incorruptámque in Ecclesia Dei retinerent, Apostolici animi magnitudine, pro muro domus Israël, aduersùs eiusdem fidei hostes seipsos opponentes, ne illorum dolis, & insidiis imprudentes, & simpliciores homines caperentur, lucem à tenebris praua à rectis seiunxerunt, quæ sequenda, quæ cauenda essent, Christi fidelibus declararunt, probatos, laudabiles, orthodoxos libros ab adulterinis, perniciosis & apocryphis, singulari diligentia distinxerunt, postremò hæreticorum impia dogmata, & noxia, ac venenata scripta, Conciliorum decretis, Pontificiis constitu-

Digitized by Google

tionibus, aut alio opportuno censuræ genere condemnarunt. Sed cùm nostris hisce calamitosis, & nouissimis temporibus, antiquus humani generis hostis à sua malitia nunquam recedens, ad eandem Catholicam doctrinam, & veritatem labefactandam pestiferas hæreses, & detestabiles errores, aut nouos conflasset, aut veteres ex inferis excitasset, sacra Tridentina Synodus pestilentem noxiorum librorum copiam, quæ plus nimio excreuerat, coërcere, atque auferre cupiens, primùm quidem doctissimos aliquos viros delegit, qui de tota ea re cognoscerent, & deliberarent, deinde verò cùm ij in negotio non parum progressi essent, iustis de causis eadem Synodus permota, ad ipsam Apostolicam Sedem, & integram rem deferendam statuit. Itaque fel. rec. Pius Papa quartus prædecessor noster, qui tũc ad Ecclesiæ gubernacula sedebat, Prælatis quibusdam doctrina, & prudentia præstantibus adhibitis, Indicem librorum prohibitorum, & Regulas quasdam, per suas literas in forma Breuis, promulgauit, & eiusmodi noxiorum librorum detrimentis depellendis, opportunè prouidit. Cæterùm, licèt illa pro temporis ratione prudenter fuerint tunc constituta, tamen cùm Satanæ astutia, in huiusmodi librorum editione noua in dies mala crescerent (nam post illud tempus alij etiam libri pernicioſi partim conscripti, atque editi, partim qui scripti erant, & antea delituerant, in medium prodiere, quorum lectione simpliciores, & incauti homines, in errores induci facilè poterant;) propterea piæ mem. Sixtus Papa V. prædecessor noster, multis illustratis, atque ad regulas adiectis necessariis rebus, mandauit, vt nonnulli alij eiusdem generis libri, eidem Indici adderentur. Verùm cùm idem Sixtus, re minimè absoluta, ab humanis excesserit: Nos animarum saluti quantum cum Domino possumus consulentes, quod iam pridem vtiliter cœptum, & à multis diu desideratum erat, hoc tempore omninò perficiendum atque in lucem edendum duximus. Venerabili igitur fratri nostro Marco Antonio Episcopo Prænestino de Columna, & dilectis filiis nostris Augustino S. Marci de Verona, Simeoni S. Anastasiæ de Terranoua, Hieronymo S. Mariæ super Mineruam Asculano, Frederico S. Mariæ Angelorum in thermis Borromæo, Francisco

Digitized by Google

Francisco S. Mariæ Transpontinæ Toleto, titulorum Presbyteris, necnon Ascanio S. Mariæ in Cosmedin de Columna Diacono, Cardinalibus, super huiusmodi Indice per nos deputatis, aliisque piis, & eruditis viris in consilium adhibitis, ea amnia, ac singula, quæ à Sixto V. vt suprà diximus, instituta erant, diligenter examinanda commisimus, quæ cùm magno studio visa ac Deo fauente, demum absoluta fuerint: Nos tam eandem Pij prædecessoris Constitutionem, & Indicem, ac Regulas, quorum omnium tenores haberi volumus pro expressis, quam hæc ipsa illis addita, prout inferiùs descripta sunt omnia, & singula auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus, & præsentis scripti patrocinio communimus, atque ab omnibus, tam Vniuersitatibus, quàm singularibus personis vbique locorum existentibus, sub eisdem pœnis in dicta Pij Constitutione contentis, obseruari præcipimus, & mandamus. Quò autem faciliùs negotium, cùm prohibitionis, tùm expurgationis & impressionis librorum, peragatur, eas omnes facultates, priuilegia, & indulta, quæ recol. mem. Pius V. Magistro sacri Palatij primùm, deinde Gregorius XIII. & Sixtus V. Cardinalibus Congregationis prædictę concesserunt, quorum tenores hîc volumus haberi pro expressis, confirmamus, & quatenus opus est, innouamus, in his omnibus, quæ additis in hoc Indice, non aduersantur, volumúsque propterea, & decernimus, vt si quæ in posterum dubitationes, aut controuersię circa ipsum Indicem, illiúsque Regulas, aliáque illis addita emerserint, ad Congregationem supradictorum Cardinalium, seu aliorum, qui pro tempore super Indice huiusmodi deputati fuerint, referantur, & ex sententia eorumdem Cardinalium nobis, aut successoribus nostris, si rei grauitas id postulauerit, consultis, declarentur & decidantur; quorum auctoritatem, tum permittendis, tum prohibendis, expurgandis, & imprimendis libris, aliisque ad eam rem pertinentibus, explicandis, volumus esse prœcipuam, atque ita mandamus ab omnibus venerabilibus fratribus nostris Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque locorum Ordinariis, & dilectis filiis Inquisitoribus, Vniuersitatibus, Magistris, Doctoribus, Bibliopolis, Impressoribus, Mercatoribus,

Digitized by Google

Gabellariis, certísque omnibus cuiuscunque gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticis secularibus, vel regularibus, quàm laicis, quocunque honore, vel dignitate prędditis, inuiolabiliter obseruari. Non obstantibus Apostolicis, ac vniuersalibus, prouincialibus, & synodalibus Conciliis, editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus & ordinationibus, ac quibusuis statutis, & consuetudinibus, etiam iuramento, confirmatione Apostolica, vel quauis firmitate alia roboratis, priuilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis sub quibuscunque tenoribus, & formis in contrarium prędmissorum concessis, confirmatis, approbatis, & innouatis. Quibus omnibus, & singulis etiamsi pro illorum sufficiente derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, specialis, specifica, & ad verbum inserta mentio habenda esset, tenores huiusmodi prędsentibus pro expressis habentes, hac vice duntaxat specialiter, & expresè derogamus, cęteríque contrariis quibuscunque Decernentes earundem prędsentium exèmplis, etiam expressis, Notarij publici manu subscriptis, & sigillo Prędlati alicuius Ecclesiastici obsignatis, eandem haberi fidem, quę haberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Dat. Tusculi, sub Annulo Piscatoris, die decima septima Octobris, millesimo quingentesimo nonagentesimoquinto, Pontificatus nostri Anno quarto.

M. Vestrius Barbianus.

Pius

Digitized by Google

Pius Papa IV. ad perpetuam rei memoriam.

DOMINICI *gregis custodia, Domino disponente, Prapositi, vigilis more pastoris, non desistimus, ipsi gregi ab imminentibus periculis, quanta maxima possumus cura, & diligentia pracauere, ne propter negligentiam nostram per eam oues, pretiosissimo Domini nostri* IESV *Christi sanguine sunt redempta. Ersi autem qua ad fidei veritatem patefaciendam, & ad horum temporum hareses confutandas pertinebant, in œcumenico, & generali Concilio Tridentino, Sancti Spiritus assistente gratia, nuper adeò enucleata, ac definita fuerunt, vt facilè iam sit, vnicuique sanam Catholicámque doctrinam, à falsa, adulterinâque internoscere; tamen cùm librorum ab hæreticis editorum lectio, non modò simpliciores corrumpere soleat, verùm sapè etiam doctos, eruditósque in varios errores, & à veritate fidei Catholica alienas opiniones inducere, huic quoque rei esse duximus prouidendum. Cùm autem aptissimum ei malo remedium esse sciremus, si componeretur, atque ederetur Index, siue catalogus librorum, qui hæretici sint, vel de hæretica prauitate suspecti, vel certè moribus, & pietati noceant: id negotium ad sacram Tridentinam Synodum reieceramus. Ea verò ex tanta Episcoporum, & aliorum doctissimorum virorum copia delegit, ad eum conficiendum Indicem, multos cùm doctrina, tum iudicio insignes Prælatos, ex omnibus ferè nationibus, qui quidem non sine maximo labore, plurimísque vigiliis eum Indicem tandem, Deo iuuante, perfecerunt, adhibitis etiam in consilium lectissimis quibusdam Theologis. Peracto autem Concilio, cùm ex ipsius Synodi decreto, is Index nobis oblatus fuisset, vt ne antè ederetur, quàm à nobis approbatus fuisset, nos doctissimis quibusdam, probatissimisque Prælatis eum accuratissimè legendum, examinandúmque tradidimus, & ipsi etiam legimus. Cùm igitur cum magno studio, acri iudicio, diuturna cura confectum, & præterea commodissimè digestum esse cognouerimus: Nos saluti animarum consulere, eámque ob causam prouidere cupientes, ne libri, & scripta cuiuscumque generis, quæ in eo improbantur, siue vt de hæretica prauitate suspecta, siue vt pietati, ac morum honestati inutilia, aut aliqua correctione saltem indigentia, posthac à Christi fidelibus legantur: ipsum Indicem, vnà cum Regulis eis præpositis, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, imprimíque ac diuulgari, & ab omnibus Vniuersitatibus Catholicis, ac quibuscumque aliis, vbique suscipi, eásque regulas obseruari mandamus, atque decernimus: Inhibentes omnibus, & singulis, tam Ecclesiasticis personis, Secularibus, & Regularibus, cuiuscumque*

cumque gradus, ordinis, & dignitatis sint, quàm laicis, quocumque honore, ac dignitate praditis, neruis contra earum Regularum præscriptum, aut ipsius prohibitionem Indicis, libros vllos legere habereve audeat. Si quis autem aduersùs eas Regulas prohibitionémque fecerit, is quidem, qui hæreticorum libros, vel cuiusuis auctoris scripta propter hæresim, vel falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita legerit, habueritve, ipso iure in excommunicationis pœnam incidat, eámque ob causam in eum, tanquam de hæresi suspectum inquiri, & procedi liceat: præter alias pœnas super hoc, ab Apostolica Sede, sacrisque canonibus constitutas. Qui autem libros alia de causa prohibitos legerit, habueritve, præter peccati mortalis reatum, Episcoporum arbitrio seuerè se nouerit puniendum. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis contrariis quibuscumque, aut si quibus communiter, vel diuisim ab eadem Sede indultum, ne excommunicari possint, per literas Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem. Vt hæc autem ad omnium notitiam perueniant, néve quis excusatione ignorationis uti possit, volumus, & mandamus, vt hæ literæ per aliquos curiæ nostræ cursores in Basilica Vaticana, Principis Apostolorum, & in Ecclesia Lateranensi tunc, cùm in eu populus, vt Missarum solennibus interfit, congregari solet, palam, & clara voce recitentur, & postquam recitata fuerint ad valuas earum Ecclesiarum, itémque Cancellariæ Apostolicæ, & in loco solito Campi Flore affigantur: ibique vt legi, & omnibus innotescere possint, aliquantisper relinquantur. Cùm autem inde amouebuntur, earum exempla in iisdem locis affixa remaneant. Nos enim per recitationem hanc, publicationem, & affixionem, omnes, & singulos, qui his literis comprehenduntur, post tres menses, à die publicationis, & affixionis earum, numerandos, volumus perinde astrictos, & obligatos esse, ac si ipsismet illæ editæ lectæque fuissent. Transumptis quoque earum, qua manu alicuius publici Notarij scripta, subscriptæve, & sigillo, ac subscriptione alicuius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munita fuerint, fidem sine vlla dubitatione haberi mandamus, atque decernimus. Dat. Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 24. Martij 1564. Pontificatus Nostri Anno Quinto.

Antonius Florebellus Lauellinus.

IN

Digitized by Google

IN INDICEM LIBRORVM Prohibitorum,

Confectum à deputatione Tridentinæ Synodi, Præfatio R. P. F. Francisci Foreti, Ord. F. Præd. S. T. Professoris, & eiusdem Deputationis Secretarij.

CVM Sancta, œcumenica Tridentina Synodus, iis rationibus adducta, quæ in secundæ sessionis Decreto sub Beatissimo Pio IV. Pont. Max. explicata sunt, censuisset, vt Patres aliquot, ex omnibus ferè nationibus delecti, de librorum censuris quid statuendum esset, diligenter cogitarent, in eam tandem sententiam post diuturnam deliberationem venerunt, vt iudicarent nihil vtilius fieri posse, quàm si Romanus ille prohibitorum librorum index, ab Inquisitoribus Romæ postremò confectus, paucis tantùm demptis, atque etiam additis retineretur; quippe qui cum magna maturitate à multis viris doctis compositus, plurimos comprehendat auctores, atque in ordinem satis commodum digestus esse videatur.

Quoniam verò intelligebant, propterea in aliquibus Prouinciis, ac locis hactenus eum Indicem receptum non esse, quòd in eo quidam libri prohiberentur, quorum lectione viri docti priuati magno incommodo afficerentur, atque animaduertentes etiam in eo esse nonnulla parum explicatè posita, quæ interpretatione indigerent, re multùm diúque deliberationibus agitata, ac viris etiam ex omni natione, Theologicæ facultatis scientissimis, in consilium adhibitis, subiectas Regulas componendas iudicarunt, vt quoad eius fieri posset, dictorum hominum commodis, & studiis, salua veritate, ac religione prospiceretur.

Illud igitur in primis obseruare oportet, vnamquamque pœnè alphabeti literam, tres habere classes.

In prima non tam libri, quàm librorum scriptores continentur, qui aut hæretici, aut nota hæresis suspecti fuerunt, horum enim Catalogum fieri oportuit, vt omnes intelligant, eorum scripta non edita solùm, sed edenda etiam, prohibita esse.

Sed illud etiam animaduertendum est, quòd licèt multi præterea sint, qui iustissimis de causis in hanc classem referri poterant, Patribus tamen non is fuit animus, aut ad eorum pertinebat institutum, vt eos ad vnum perquirerent, sed iis pene contenti fuere, qui in Romano Catalogo descripti sunt, de aliis vero eiusdem generis auctoribus, idem ab Ordinariis & Inquisitoribus statuendum existimarunt.

In secundam classem non auctores,

Digitized by Google

res, ſed libri ſunt relati, qui propter doctrinam, quam continent, non ſanam, aut ſuſpectam, aut quæ offenſionem etiam in moribus tantùm fidelibus afferre poteſt, reiiciuntur, etiamſi auctores, à quibus prodiere, ab Eccleſia nunquam deſcieruut.

Tertia verò, & vltima claſſis, eos libros complectitur, qui ſine ſcriptoris nomine exierunt in vulgus, & eam doctrinam continent, quàm Romana Eccleſia tanquam Catholicæ fidei, aut morum integritati contrariam, refutandam ac repellendam eſſe decernit.

Non enim omnes libros, qui nomen auctoris non præferunt, damnandos putarunt, quando quidem ſæpe viros doctos ac ſanctos nouimus, vt Chriſtiana quidem Reſp. ex eorum vigiliis fructum caperet, ipſi verò inanem gloriam euitarent, libros optimos ſine nomine edidiſſe, ſeu eos tantùm, qui aut liquidò prauam, aut dubiam fidei doctrinam, ſiue moribus perniciosam continent.

At vero qui ſint huiuſmodi, aut tales cenſeri debeant præter eos, qui in hoc Catalogo deſcripti ſunt: Epiſcopi, & Inquiſitores vnà cum Theologorum Catholicorum conſilio diiudicabunt.

Sed propter noſtrorum temporum malitiam, ne in poſterum libri ſine nomine auctoris edantur, decreto quartæ ſeſſ. Trid. Concilij, ſub fel. rec. Paul. 3. quod incipit, Sed impreſſoribus, &c. prouiſum eſt.

REGVLA I.

Libri omnes, quos ante annum M D.XV. aut ſummi Pontifices, aut Concilia œcumenica damnarunt, & in hoc Indice non ſunt, eodem modo damnati eſſe cenſeantur, ſicut olim damnati fuerunt.

REGVLA II.

Hæreſiarcharum libri, tam eorum, qui poſt prædictum annum, hæreſes inuenerunt, vel ſuſcitarunt, quàm qui hæreticorum Capita, aut Duces ſunt vel fuerunt, quales ſunt, Lutherus, Zwinglius, Caluinus, Balthaſar Pacimontanus, Schwenchfeldius, & his ſimiles cuiuſcumque nominis, tituli, aut argumenti exiſtant, omnino prohibentur.

Aliorum autem hæreticorum libri, qui de religione quidé ex profeſſo tractant, omnino damnantur.

Qui verò de religione non tractant, à Theologis Catholicis, iuſſu Epiſcoporum & Inquiſitorum examinati, & approbati permittuntur.

Libri etiam catholicè conſcripti, tam ab illis, qui poſtea in hæreſim lapſi ſunt, quàm ab *illis*, qui poſt lapſum ad Eccleſiæ gremium rediere, approbati à facultate Theologica alicuius Vniuerſitatis catholicæ, vel ab inquiſitione generali, permitti poterunt.

REGVLA III.

Verſiones ſcriptorum etiam Eccleſiaſticorum, quæ hactenus editæ ſunt à damnatis *auctoribus*, modo nihil contra *ſanam doctrinam* contineant, *permittuntur*.

Librorum autem veteris teſtamenti verſiones, viris tàtùm doctis, & piis, indicio Epiſcopi concedi poterunt; modò huiuſmodi verſionibus tanquam elucidationibus vulgatæ editionis, ad intelligendam ſacram ſcripturam, non autem tanquam ſacro texu, vtantur.

Verſiones verò noui Teſtamenti, ab auctoribus primæ claſſis huius Indicis factæ, nemini concedantur, quia vtilitatis parum, periculi verò plurimum, lectoribus ex earum lectione manare ſolet.

Si quæ verò annotationes ex huiuſmodi, quæ permittuntur, verſionibus, vel cum vulgata editione circumferuntur, expunctis locis ſuſpectis à facultate Theologica alicuius Vniuerſitatis catholicæ, aut inquiſitione generali, permitti eiſdé poterũt, quibus & verſiones.

Quibus

Digitized by Google

Quibus conditionibus totum volumen Bibliorum, quod Biblia Vatabli dicitur, aut partes eius, cõcedi viris piis, & doctis poterũt.

Ex Bibliis verò Isidori Clarij Brixiani prologus & prolegomena præcidantur; eius verò textum nemo textum vulgatæ editionis esse existimet.

REGVLA IV.

CVm experimento manifestum sit, si sacra Biblia vulgari lingua, passim sine discrimine permittantur, plus inde, ob hominum temeritatem, detrimenti, quàm vtilitatis oriri, hac in parte iudicio Episcopi, aut Inquisitoris stetur, vt cum consilio Parochi, vel Confessarij, Bibliorum à catholicis auctoribus versorum lectionem in vulgari lingua eis concedere possint, quos intellexerunt, ex huiusmodi lectione non damnũ, sed fidei, atque pietatis augmentũ capere posse; quã facultatẽ in scriptis habeãt.

Qui autem absque tali facultate ea legere, seu habere præsumpserit, nisi prius Bibliis Ordinario redditis, peccatorum absolutionem percipere non possit.

Bibliopolæ verò, qui prædictam facultatem non habenti, Biblia idiomate vulgari conscripta vendiderint, vel alio quouis modo concesserint: librorum pretium, in vsus pios ab Episcopo conuertendum, amittant; aliisque pœnis pro delicti qualitate eiusdem Episcopi arbitrio subiaceant.

Regulares verò, non nisi facultate à Prælatis suis habita, ea legere, aut emere possint.

OBSERVATIO
Circa quartam regulam.

ANimaduertendum est circa suprascriptam quartam regulam Indicis fel. rec. Pij Papæ IV. nullam per hanc impressionem, & editionem de nouo tribui facultatem Episcopis, vel Inquisitoribus, aut Regularium superioribus, concedendi licentiam emendi, legendi, aut retinendi Biblia vulgari lingua edita, cùm hactenus mandato, & vsu sanctæ Romanæ & vniuersalis Inquisitionis sublata eis fuerit facultas concedendi huiusmodi licentias legendi, vel retinẽdi Biblia vulgaria, aut alias sacra Scriptura tam noui, quàm veteris testamẽti partes, quauis vulgari lingua editas; ac insuper summaria & compendia etiam historica eorundem Bibliorum, seu librorum sacræ Scripturæ, quocunque vulgari idiomate conscripta: quod quidem inuiolabiliter seruandum est.

REGVLA V.

LIbri illi, qui hæreticorum auctorum opera interdum prodeunt, in quibus nulla, aut pauca de suo apponunt, sed aliorum dicta colligunt, cuiusmodi sunt Lexica, Concordantiæ, Apophthegmata, Similitudines, Indices, & huiusmodi, si quæ habeant admixta, quæ expurgatione indigeant, illis, Epi- & Inquisitoris, vna cum Theologorum catholicorum cõsilio sublatis, aut emendatis, permittantur.

REGVLA VI.

LIbri vulgari idiomate de controuersiis inter Catholicos & hæreticos nostri temporis differentes, non passim permittantur, sed idem de iis seruetur, quod de Bibliis vulgari lingua scriptis, statutum est.

Qui verò de ratione benè viuẽdi, contemplandi, confitendi, ac similibus argumentis vulgari sermone conscripti sunt, si sanam doctrinam contineant, non est cur prohibeantur, sicut nec sermones populares, vulgari lingua habiti.

Quod

Digitized by Google

Quòd si hactenus, in aliquo regno, vel prouincia, aliqui libri sunt prohibiti, quod nonnulla continerent quæ sine delectu ab omnibus legi non expediat, si eorum auctores Catholici sunt, postquam emendati fuerint, permitti ab Episcopo & inquisitore poterunt.

REGVLA VII.

LIbri qui res lasciuas, seu obscœnas, ex professo tractant, narrant, aut docent, cùm non solum fidei, sed & morum, qui huiusmodi librorum lectione facile corrumpi solent, ratio habenda sit, omnino prohibentur: & qui eos habuerint, seuerè ab Episcopo puniantur.

Antiqui verò ab ethnicis conscripti, propter sermonis elegantiam, & proprietatem, permittuntur, nulla tamen ratione pueris prælegendi erunt.

REGVLA VIII.

LIbri quorum principale argumentum bonum est, in quibus tamen obiter aliqua inserta sunt, quæ ad hæresim, seu impietatem, diuinationem, superstitionem spectant, à catholicis Theologis Inquisitionis generalis auctoritate expurgati, concedi possunt.

Idem iudicium sit de prologis, summariis, seu annotationibus, quæ à damnatis auctoribus, libris non damnatis appositæ sunt: sed posthac non nisi emendati excudantur.

REGVLA IX.

LIbri omnes & scripta, Geomantiæ, Hydromantiæ, Aëromantiæ, Pyromantiæ, Onomantiæ, Chiromantiæ, Necromantiæ, siue in quibus continentur sortilegia, ueneficia, auguria, auspicia, incantationes artis magicæ, prorsus reiiciuntur.

Episcopi verò diligenter prouideant, ne Astrologiæ iudiciariæ libri, tractatus, indices legantur vel habeantur, qui de futuris contingentibus, successibus, fortuitisve casibus, quæ ab humana voluntate pendent, certò aliquid euenturum affirmare audent.

Permittuntur autem iudicia & naturales obseruationes, quæ nauigationis, agriculturæ, siue medicæ artis iuuandæ gratia conscripta sunt.

OBSERVATIO

Circa nonam regulam.

CIrca Regulam 9. eiusdem Indicis, ab Episcopis, & Inquisitoribus Christi fideles sedulò admonendi sunt, quòd in legentes, aut retinentes contra regulam hanc, libros huiusmodi Astrologiæ iudiciariæ, diuinationum & sortilegiorum, rerúmque aliarum in eadem Regula expressarum, procedi possit, non modò per ipsos Episcopos, & ordinarios, sed etiam per Inquisitores locorum ex constitutione fel. rec. Sixti Papæ V. contra exercentes Astrologiæ iudiciariæ artem, & alia quacunque diuinationum genera libróſque de eis legentes, ac tenentes, promulgata, sub Datum Romæ ad S. Petrum, anno incarnationis Dominicæ 1585. Nonis Ianuarij, Pontificatus sui anno primo.

REGVLA X.

IN librorum, aliarúmve scripturarum impressione seruetur, quod

Digitized by Google

quod in Concilio Lateranensi sub Leone X. sessione decima statutum est.

Quare si in alma vrbe Roma, liber aliquis sit imprimendus, per Vicarium summi Pont. & sacri Palatij Magistrum, vel personas à Sanctissimo Domino Nostro deputandas, priùs examinetur.

In aliis verò locis ad Episcopum, vel alium habentem scientiam libri, vel scripturæ imprimendæ, ab eodem Episcopo deputandum, ac hæreticæ prauitatis, eius ciuitatis, vel diœcesis, in qua impressio fiet, eius approbatio, & examen pertineat, & per eorum manum propria subscriptione gratis, & sine dilatione imponendam, sub pœnis, & censuris in eodem decreto contentis, approbetur, hac lege & conditione addita, vt exemplum libri imprimendi authenticum & manu auctoris subscriptum, apud Examinatorem remaneat.

Eos verò, qui libellos manuscriptos vulgant, nisi antè examinati, probatique fuerint, iisdem pœnis subiici debere iudicarunt Patres deputati, quibus Impressores: Et qui eos habuerint, & legerint, nisi auctores prodiderint, pro auctoribus habeantur.

Ipsa verò huiusmodi librorum probatio in scriptis detur, & in fronte libri scripti, vel impressi authenticè appareat, probatioque & examen, ac cætera gratis fiant.

Præterea in singulis ciuitatibus, ac diœcesibus, domus, vel loci, vbi ars impressoria exercetur, & Bibliothecæ librorum venalium sæpius visitentur, à personis ad id deputandis ab Episcopo, siue eius Vicario, atque etiam ab Inquisitore hæreticæ prauitatis, vt nihil eorum quæ prohibentur, aut imprimatur, aut vendatur, aut habeatur.

Omnes verò librarij, & quicunque librorum venditores, habeant in suis bibliothecis indicem librorum venalium, quos habent, cum subscriptione dictarum personarum, nec alios libros habeant, aue vendant, aut quacunque ratione tradant, sine licentia eorumdem deputandorum, sub pœna amissionis librorum, & aliis arbitrio Episcoporum, vel Inquisitorum imponendis, emptores verò, lectores, vel impressores, eorundem arbitrio puniantur.

Quòd si aliqui libros quoscunque in aliquam ciuitatem introducant, teneantur iisdem personis deputandis renunciare, vel si locus publicus mercibus eiusmodi constitutus sit, ministri publici eius loci, prædictis personis significent, libros esse adductos.

Nemo verò audeat librum, quem ipse vel alius in ciuitatem introduxit, alicui legendum tradere, vel aliqua ratione alienare, aut commodare, nisi ostenso priùs libro, & habita licentia, à personis deputandis, aut nisi notoriè constet, librum iam esse omnibus permissum.

Idem quoque seruetur, ab heredibus, & exequutoribus vltimarum voluntatum, vt libros à defuncto relictos, siue eorum Indicem, illis personis deputandis offerant, & ab iis licentiam obtineant, priusquam eis vtantur, aut in alias personas, quacunque ratione eos transferant.

In his autem omnibus, & singulis, pœna statuatur vel amissionis librorum, vel alia, arbitrio eorundem Episcoporum, vel Inquisitorum, pro qualitate contumaciæ, vel delicti.

Circa verò libros, quos patres deputati aut examinarunt, aut expurgarunt, aut expurgandos tradiderunt, aut certis conditionibus, vt rursus excuderentur, concesserunt, quidquid illos statuisse constiterit, tam Bibliopolæ, quàm cæteri obseruent.

Liberum tamen sit Episcopis, aut Inquisitoribus generalibus, secundùm

Digitized by Google

cundùm facultatem quam habent, eos etiam libros, qui his regulis permitti videntur, prohibere, si hoc in suis regnis, aut prouinciis, vel diœcesibus expedire iudicauerint.

Cæterum nomina cùm librorum, qui à patribus deputatis purgati sunt, tum eorum quibus illi hanc prouinciam dederunt, eorumdem deputatorum Secretarius, Notario sacræ vniuersalis Inquisitionis Romanæ descripta, Sanctissimi Domini nostri tradidit.

Ad extremum verò omnibus fidelibus præcipitur, ne quis audeat cõtra harum Regularum præscriptum, aut huius Indicis prohibitionem, libros aliquos legere, aut habere.

Quod si quis libros hæreticorum, vel cuiusuis auctoris scripta, ob hæresim, vel ob falsi dogmatis suspicionem damnata, atque prohibita, legerit, siue habuerit, statim in excommunicationis sententiam incurrat.

Qui verò libros, alio nomine interdictos legerit, aut habuerit, præter peccati mortalis reatum, quo afficitur, iudicio Episcoporum seuerè puniatur.

OBSERVATIO.

De Thalmud, & aliis libris Hebræorum.

QVamuis in tertia classe Indicis prædicti Pij Papæ IV. sub litetera T, Thamuld Hebræorum, eiusque glossæ, annotationes, interpretationes, & expositiones omnes prohibeantur, sed quod si absque nomine Thalmud, & sine iniuriis & calumniis in Religionem Christianam aliquando prodiissent, tolerarentur, quia tamen Sanctissimus Dominus noster Clemens Papa VIII. per suam constitutionem contr impia scripta & libros Hebræorum, sub Datum Romæ apud sanctum Petrum anno Incarnationis Domini M. DLXXXII. pridie Kal Martij, Pontificat. sui anno secundo, illos prohibuit atque damnauit: mens ipsius non est, eos propterea vllatenus etiam sub illis conditionibus permittendi, aut tolerandi, sed specialiter & expresè statuit & vult, vt huiusmodi impij Thalmudici, Cabalistici, aliique nefarij Hebræorum libri omnino damnati & prohibiti maneant & censeantur, atque super eis & aliis libris huiusmodi, prædicta constitutio perpetuò & inuiolabiliter obseruetur.

De libro Magazor.

AD hæc sciant Episcopi, Ordinarij, & Inquisitores locorum, librum Magazor Hebræorum, qui continet partem officiorum, & cæremoniarum ipsorum, & Synagogæ, Lusitanica, Hispanica, Gallica, Germanica, Italica, aut quauis alia vulgari lingua, præterquam Hebræa, editum, iam diu ex speciali decreto rationabiliter prohibitum esse. Idcirco prouideant illum nullatenus permitti aut tolerari debere, nisi Hebraica lingua prædicta.

INSTRVCTIO EORVM, qui libris, tum probandis, tum expurgandis, tum etiam imprimendis, diligentem, ac fidelem (vt par est) operam sunt daturi.

AD fidei Catholicæ conseruationem, non satis est, quinam ex iam editis libris damnatæ lectionis sint cognoscere (quod indice, & Regulis confectis per Patres à generali Tridentina Synodo delectos, præcipuè sanctum est) nisi illud etiam caueatur, ne

Digitized by Google

ne vel iidem denuo pullulent libri, vel similes alij emergant, & propagentur, qui incautas fidelium mentes occulto veneno inficientes, iusta ac merita damnatione digni iudicentur.

Vt igitur quicunque posthac, seu veteres, seu noui libri edentur, quàm maximè puri, & tam in iis quæ ad fidem, quàm quæ ad mores pertinent, incontaminati existant, quid circa malorũ librorum interdictionem, ad eos penitus abolendos, tam ab Episcopis, & Inquisitoribus, quàm a cæteris, quorum ad id in Ecclesia Dei studium valere, & auctoritas potest, (præter ea quæ Tridentinorum Patrum Regulis supradictis, decreta sunt,) publica vtilitas exigat, capitibus infrà positis, diligentiùs sancitur; iisdemque statuitur, quæ omnino in posterum, tum ab iisdem Episcopis & Inquisitoribus aliisque, vt præfertur in malorum librorum interdictione, & abolitione, tum à Correctoribus in librorum, ac cæterorum quorumcunque scriptorum correctione, atque emendatione, tum à Typographis, in ipsorum librorum impressione, (pœna pro arbitrio Episcopi, & Inquisitoris aduersus eosdem Typographos constituta) inuiolatè sunt obseruanda.

Romæ verò hæc omnia cesto à se, propositis edictis præscribendo tempore præstari curabit Sac. Pal. Magister.

DE PROHIBITIONE LIB §. j.

CVrent Episcopi, & Inquisitores, vt statim, atque hi Index fuerit publicatus, eorum Iurisdictioni subiecti, ad ipsos descripta sigillatim deferant nomina librorum omniũ singulorum, quos apud se in eodem Indice prohibitos quisque reperiet.

Ad huiusmodi verò libros sic significandos, infra certum tempus, ab Episcopo, vel Inquisitore præscribendum, omnes cuiuscunque gradus & conditionis extiterint, sub graui pœna eorum arbitratu infligenda, teneantur.

§. ij.

SI qui erunt, qui librum vnum, aut plures ex prohibitis, qui ad præscriptum regularium permitti possunt, certa aliqua ex causa protestatem sibi retinendi, aut legendi fieri, ante expurgationem desiderent; concedendæ facultatis extra Vrbem, ius erit penes Episcopum, aut Inquisitorem Romæ, penes Magistrum sacri Palatij.

Qui quidem, gratis eam, & scripto manu sua subsignato tribuent, de triennio in triennium renouandam, ea in primis adhibita consideratione, vt non nisi viris dignis, ac pietate, & conspicuis cum delectu, eiusmodi licentiam largiantur, iis autem in primis, quorum studia, vtilitatis publicæ, sanctæ Catholicæ Ecclesiæ sui esse, compertum habuerint.

Qui inter legendum, quæcunque repererint animaduersione digna, notatis capitibus, foliis, significare Episcopo, vel Inquisitori teneantur.

§. iij.

ILlud enim Catholicæ fidei conseruandæ necessitas extra Italiam maximè cum ab Episcopis, & Inquisitoribus, tum à publicis Vniuersitatibus, omni doctrinæ laude florentibus postulat, vt eorum librorum Indicem conficiũ & publicari curent, qui per eorum regna, atque prouincias, hæretica labe infecti, ac bonis moribus contrarij, vagantur, siue illi propriæ nationis siue aliena lingua, conscripti fuerint.

Vtque ab eorum lectione, seu retentione, certis pœnis ab iisdem

Digitized by Google

Episcopis, & Inquisitoribus, propositis, eorundem regionum, ac prouinciarum homines, arceant.

Ad quod exequendum, Apostolicæ sedis Nuntij, & legati extra Italiam, eosdem Episcopos, Inquisitores, & Vniuersitates, sedulò excitare debebunt.

§. iiij.

Idem Apostolici extra Italiam Nuntij, siue Legati, necnon in Italia, Episcopi, & Inquisitores, eam curam susci pient, vt singulis annis, catalogum diligenter collectum librorum in suis partibus impressorum, qui aut prohibiti sint, aut expurgatione indigeant, ad sanctam Sedem Apostolicam, vel congregationem Indicis, ab illa deputatam, transmittant.

§. v.

Episcopi, & Inquisitores, seu ab iisdem subdelegati, & deputati, tam in Italia, quàm extra, penes se habeant singularum nationum indices, vt librorum, qui apud illas damnati, ac prohibiti sunt, cognitionem habere s facilius prospicere possint, an etiam à suæ iurisdictionis terris, eosdem recognitos, arcere, vel retinere debeant.

§. vj.

In vniuersum autem de malis, & perniciosis id declaratur, atque statuitur, vt qui certa aliqua lingua initio editi, ac deinde prohibiti, ac damnati à Sede Apostolica sunt; eosdem quoque, in quamcunque postea vertantur linguam, censeri ab eadem Sede, vbique gentium, sub eisdem pœnis interdictos & damnatos.

DE CORRECTIONE Lib. §. j.

Habeant Episcopi, & Inquisitores coniunctam facultatem, quoscunque libros iuxta præscriptum huius Indicis, expurgandi, etiam in locis exemptis, & nullius, vbi verò nulli sunt Inquisitores, Episcopi soli.

Librorum verò expurgatio, non nisi viris eruditione, & pietate insignibus committatur, iique sint tres, nisi fortè considerato genere libri, aut eruditione eorum, qui ad id deligentur, plures, vel pauciores iudicentur expedire.

Vbi emendatio confecta erit, notatis capitibus, paragraphis, & foliis, manu illius, vel illorum qui expurgauerint, subscripta reddatur eisdem Episcopis, & Inquisitoribus, vt præfertur, qui si emendationem approbauerint, tunc liber permittatur.

§. ij.

Qvi negotium susceperit corrigendi atque expurgandi, circumspicere omnia, & attentè notare debet, non solùm quæ in cursu operis manifestè se offerunt, sed, si in scholiis, in summariis, in marginibus, in indicibus librorum, in præfationibus, aut in epistolis dedicatoriis tanquam in insidiis, delitescunt.

Quæ autem correctione, atque expurgatione indigent, ferè hæc sunt, quæ sequuntur.

Propositiones hæreticæ, erroneæ, hæresim sapientes, scandalosæ, piarum aurium offensiuæ, temerariæ, & schismaticæ, seditiosæ, blasphemæ.

Quæ contra Sacramentorum ritus, & cæremonias, contráque receptum vsum, & consuetudinem sanctæ Romanæ Ecclesiæ, nouitatem aliquam inducunt.

Prosa

Digitized by Google

Profanæ etiam nouitates vocum ab hæreticis excogitatæ, & ad fallendum introductæ.

Verba dubia & ambigua, quæ legentium animos, à recto, catholicóque sensu, ad nefarias opiniones adducere possunt.

Verba sacræ Scripturæ, non fideliter prolata, vel è prauis hæreticorum versionibus deprompta, nisi fortè afferrentur, ad eosdem hæreticos impugnandos, & propriis telis iugulandos & conuincendos.

Expungi etiam oportet verba Scripturæ sacræ, quæcunque ad profanum vsum impiè accommodantur, tum quæ ad sensum detorquentur abhorrentem à Catholicorum patrum, atque doctorum virorum sententia.

Itémque epitheta honorifica, & omnia in laudem hæreticorum deleantur.

Ad hæc reiiciuntur omnia, quæ superstitiones, sortilegia ac diuinationes sapiunt.

Item quæcunque fato, aut fallacibus signis, aut ethicæ fortunæ, humani arbitrij libertatem subijciunt, obliterentur.

Ea quoque aboleantur, quæ paganismum redolent.

Item quæ famæ proximorum, & præsertim Ecclesiasticorū, & principum detrahunt, bonísque moribus Christianæ disciplinæ sunt contraria, expungantur.

Expungendæ sunt etiam propositiones, quæ sunt contra libertatem, immunitatem, & iurisdictionem Ecclesiasticam.

Item quæ ex gentilium placitis, moribus, exemplis, tyrannicam politicam fouent, & quam falsò vocant rationem status, ab Euangelica & Christiana lege abhorrentem inducunt, deleantur.

Explodantur exempla, quæ Ecclesiasticos ritus, religiosorum ordines, statum, dignitatem, ac personas lædunt & violant.

Facetiæ etiam aut dicteria in perniciem, aut præiudicium famæ & existimationis aliorum iactata, repudientur.

Denique lasciua, quæ bonos mores corrumpere possunt, deleantur.

Et si quæ obscœnæ imagines prædictis libris expurgandis impressæ extent, etiam in litteris grandiusculis, quas initio librorum, vel capitum imprimi moris est, huius generis omnia penitus obliterentur.

9. iij.

IN libris autem Catholicorum receptiorum, qui post annum Christianę saluris 1515. conscripti sunt, si id quod corrigendum occurrit, paucis demptis, aut additis emendari posse videatur, id correctores faciendum curent, ne minus omnino deleatur.

9. iiij.

IN libris autem Catholicorum veterum, nihil mutare fas sit, nisi vbi aut fraude hæreticorum, aut Typographi incuria, manifestus error irrepserit.

Si quid autem maioris momenti, & animaduersione dignum occurrerit, liceat in nouis editionibus, vel ad margines, vel in scholis adnotare, ea in primis adhibita diligentia an ex doctrina locisque collatis, ejusdem auctoris sequentia difficilior, illustrari, ac mens eius planius explicari posset.

9. v.

POstquam codex expurgatorius confectus erit, ac mandato Episcopi, & Inquisitoris impressus, qui libros expurgandos habebunt, poterunt de eorundem licentia iuxta formam in codice traditam, eos corrigere, ac purgare.

Digitized by Google

DE IMPRESSIONE
Lib. §. j.

NVllus liber in posterum excudatur, qui non in fronte nomen, cognomen, & patriam præferat auctoris.

Quod si de auctore non constet, aut iustam aliquā ob causam, tacito eius nomine Episcopo & Inquisitori liber edi posse videatur, nomen illius omnino describatur, qui librum examinauerit atque approbauerit.

In his verò generibus librorum, qui ex variorum scriptorum dictis, aut exemplis, aut vocibus comparari solent, is qui laborem colligendi, & compilandi susceperit, pro auctore habetur.

§. ij.

REgulares præter Episcopi & Inquisitoris licentiam (de qua regula decima dictum est,) meminerint teneri se sacri Conc. Tridentini decreto, operis in lucem edendi facultatem à Prælato cui subiacent obtinere.

Vtramque autem concessionem quæ appareat, ad principium operis imprimi faciant.

§. iij.

CVrent Episcopi, & Inquisitores pœnis etiam propositis, ne impressoriam artem exercentes obscœnas imagines, turpesve, etiam in grandiusculis litteris imprimi consuetas, in librorum deinceps impressione apponant.

Ad libros verò qui de rebus ecclesiasticis, aut spiritualibus conscripti sunt, ne characteribus grandioribus vtantur, in quibus expresse appareat alicuius rei prophanæ, nedum turpis obscœnæve species.

Qui etiam inuigilabunt summopere, vt in singulorum impressione librorum, nomen impressoris, locus impressionis, & annus, quo liber impressus est, in principio eius, atque in fine annotetur.

§. iiij.

QVi operis alicuius editionem parat, integrum eius exemplar exhibebit Episcopo, vel Inquisitori, id vbi recognouerint, probauerintque, penes se retineant, quod Romæ quidem in archiuo Magister sacri Palatij, extra vrbem verò in loco idoneo, quem Episcopus, aut Inquisitor elegerit, reseruetur.

Postquam autem liber impressus erit, non liceat cuiquam venalem in vulgus proponere, aut quoquomodo publicare, antequam is, ad quem hæc cura pertinet, illum cum manuscripto apud se retento, diligenter contulerit, licentiamque vt vendi, publicarique possit, concesserit.

Idque tum demum faciendum, cùm exploratum habebitur, Typographum fideliter se in suo munere gessisse, neque ab exemplari manuscripto, vel minimum discessisse.

Qui contra facere ausus fuerit, grauiter & seuere puniatur.

§. v.

CVrent Episcopi, & Inquisitores, quorum muneris est facultatem libros imprimendi concedere, vt eis examinandis, spectatæ pietatis, & doctrinæ viros adhibeant, de quorum fide, & integritate sibi polliceri queant; nihil eos gratiæ daturos, nihil odii, sed omni humano affectu posthabito, Dei duntaxat gloriam spectaturos, & fidelis populi vtilitatem.

Talium autem virorum approbatio, vna cum licentia Episcopi, & Inquisitoris, ante initium operis imprimatur.

§. vj.

Digitized by Google

§. vj.

TYpographi, & Bibliopolæ, coram Episcopo aut Inquisitore, & Romæ coram Magistro sacri Palatij, iureiurando spondeant, se munus suum catholicè, sincerè, ac fideliter exequuturos, huiusque Indicis decretis, ac regulis, Episcoporúmque & Inquisitorum edictis, quatenus eorum artes attingunt, obtemperaturos; neque ad suæ artis ministerium quemquam scienter admissuros, qui hæresica labe sit inquinatus.

Quod si inter illos, insignes, ac eruditi nonnulli reperiantur, fidem etiam catholicam iuxta formam à Pio IV. fel. rec. præscriptam, eorundem superiorum arbitrio, profiteri teneantur.

§. vij.

LIber auctoris damnati, qui ad præscriptum regularum expurgari permittitur, postquam accuratè recognitus, & purgatus, legitimèque permissus fuerit, si denuò sit imprimendus, præferat titulo inscriptum nomen auctoris, cum nota damnationis, vt quamuis, quod aliqua liber recipi, auctor tamen repudiari intelligatur.

In eiusdem quoque libri principio, tum veteris prohibitionis, tum recentis emendationis, ac permissionis mentio fiat, exempli gratia, Bibliotheca à Conrado Gesnero Tigurino, damnato auctore, olim edita, ac prohibita, nunc iussu Superiorum expurgata, & permissa.

Digitized by Google

INDEX

Auctorum & librorum prohibitorum,

AVCTORES PRIMAE CLASSIS.

A

ABydenus Corallus, aliàs Huldricus Huttenus.
Achilles Pyrminius Glassarus.
Adolphus Clarembach.
Albertus Brandeburgensis.
Albertus Draco.
Alexander Alesius Scotus.
Alexius Brenicerus.
Alphonsus Æmilius Chemnicensis.
Ambrosius Interbocensis.
Ambrosius Moibanus Vratislauiensis.
Andreas Altameri.
Andrea Bondestein Carolostadius.
Andreas Cratander
Andreas Dietherus.
Andreas Fabricius Chemnicensis.
Andreas Fricius Modreuius.
Andreas Hyperius.
Andreas Knopen.
Andreas Musculus.
Andreas Osiander.
Andreas Poach.
Angelus Odonus.
Antonius Halicus, vel Alicus.
Antonius Anglus, auctor libri de origine Missæ.
Antonius Brucciolus.
Antonius Coruinus.
Antonius Otho.
Aretius Felinus, qui & Martinus Buccerus.
Arnoldus Montanij.
Arsatius Schoffer.
Arturus Britannus.
Augustus Mainardus Pedemontanus.

APPENDIX.

ABdias Liberinus, vel Liberius Abdias.
Abdias Prætorius.
Abrahamus à Munshok, Antuerpiensis.
Abrahamus Musculus.
Achatius Brandeburgensis.
Adamus Hoppius.
Adamus Pastoris.
Adamus Schmid, vel Schuberts.
Adamus Siberus.
Æmilius Portus, Francisci filius.
Albertus Hardembergius.
Albertus Lyttichius.
Alceus Antonius.
Alexander Nouellus.
Alexander Seron, Scotus, Apostata, qui scripsit anno 1541.
Alexius Alexander Lipsensis.
Alphonsus Conradius, vel Conradus.
Ambrosius Lobvvasser.
Ambrosius Reudenius.
Ambrosius Vvolfius, vel Vvolfius.
Andreas Celichius.
Andreas Cornanus.
Andreas Critius, Polonus.
Andreas Elligerus.
Andreas Freihub.
Andreas Fulda.

Andreas

Andreas de Corlitz, Professor Lipsensis.
Andreas Gorrutius.
Andreas Hondorffius.
Andreas Iacobi Gopingensis.
Andreas Kreich.
Andreas Lang.
Andreas Muncerus.
Andreas Otho Hertzbergensis.
Andreas Pancratius.
Andreas Petrius.
Andreas Pouchemius.
Andreas Scoffius, vel Scoppius.
Andreas Volanus.
Andreas à Sxeuue.
Antonius Ceuallerius.
Antonius Cooke.
Antonius Corranus.
Antonius Fayus.
Antonius Ghelbius, Linconiensis.
Antonius Herfortus,
Antonius Mocherus.
Antonius Paquius.
Antonius Probus.
Antonius Sadeel.
Antonius Schorus, Anglus.
Antonius Pelearius.
Augustinus Marloratus.

Certorũ Auctorũ Libri prohibiti.

In Actis Æneæ Syluij prohibentur ea quæ ipse in Bulla retractationis damnauit.
Alcuini, seu potius Caluini commentarij in libros de Trinitate.
Ant. Frãcisci Doni literæ.
Antonij de Rosellis Aretini tractatus de potestate Imperatoris, & Papæ, & de Conciliis.
Augustini de Roma Nazareni Episcopi, tractatus de Sacramento Diuinitatis IESV CHRISTI & Ecclesiæ.
Item tractatus de Christo capite, & eius inclyto principatu.
Item tractatus de charitate Christi circa electos, & de eius infinito amore.
} Donec expurgẽtur.

APPENDIX.

ADriani Barlandi liber selectas quasdam epistolas Erasmi Roterodami continens.
Alberti Argẽtinẽsis Chronicõ, editio Basileenses.
Alberti Krantzij Hamburgensis Historiæ, seu Chronicæ, editæ Francofurti.
} Nisi corrigãtur.
Alphonsi Enriquez, defensio pro Erasmo, contra Eduardum Læum, & contra Vniuersitatem Parisiensem.
Amati Lusitani Centuriæ: donec expurgentur.
Ambrosij Catharini Polyti, quæstiones duæ de verbis, quibus Christus sanctissimum Eucharistiæ sacramentum confecit.
Andreæ Corui, liber de Chiromantia.
Andreæ Masij, Commentaria super Iosue, vsquequo emendentur.
Annales gentis Silesiæ, Ioachimo Cureo auctore.
Annotationes super inst. Ioannis Schneidewini, nisi emendentur.
Antiochi Tiberti, liber de Chiromantia.
Antonij Bonfinij, commentaria de pudicitia.
Antonij Poli Veneti, Lucidarium potestatis papalis.
Antonij Reuclini Exegesis dictionum in Psalmos.
Antonij de Rampilogia, Figuræ Bibliorum.
} Donec expurgentur.
Apologia Fratris Michaëlis Medinæ Belarcensis, aduersus F. Dominicum Soto Segobiensem pro fratre Ioanne Fero.
Apologia VVilhelmi, Principis Auraici, Comitis Nassauiæ, contra principem Parmensem.
Apologia Zasij, contra Ioannem Ecktum.
Arnaldi de Villanoua opera, nisi

Digitized by Google

expurgentur.

Augustini Eugubini Cosmopeia, nisi fuerit ex emendatis, & impressis Venetis, 1591.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

ACta Noribergæ, videlicet, Osiandrismus.

Acta Synodi Bernensis.

Actiones duæ Secretarij Pontificij.

Admonitio Ministrorum verbi Argentinensium.

Æquitatis discussio, super Concilio delectorum Cardinalium.

Alchimia Purgatorij.

Alchoranus Franciscanorum.

Alchoranus Mahometis, Basileæ impressus, & similes cum scholiis & impiis annotationibus, & præfationibus.

Item in vulgari lingua, nonnisi ex concessione Inquisitorum haberi possit

Alphabetum Christianum.

Amica, & humilis, & deuota admonitio.

Anatomia excusa Marpurgi, per Eucharium Ceruicornum.

Anatomia della messa.

Annotationes in acta Concilij Tridentini.

Annotationes in Chronica Abbatis Vrspergensis.

Anonymi cuiusdam liber de repugnantia doctrinæ Christianæ.

Apologia confessionis Augustanæ.

Apologia de doctrina VValdensium.

Apologia contra Henricum Ducem.

Apologia Græcorum, de igne purgatorij, &c.

Argyrophylacis, seu Thesaurarij epistola.

Articuli Anabaptistarum Morauiæ.

Articuli Anabaptistarum Saxoniæ.

Articuli, à facultate Theologica Parisiensi determinati, super materiis fidei nostræ hodie controuersis, cum antidoto, auctore creditur, Caluino.

Articuli nouorum Vvormatię Euangelistarum.

Articuli quadraginta septem, plebis Francfordiensis.

Augustanæ confessionis Ecclesiarum causæ, quare amplexæ sint, & retinendam ducant suam doctrinam.

APPENDIX.

ACademiarum Lipsensis, & VVitebergensis, repetitio orthodoxæ confessionis.

Acta, & scripta Theologorum VVitebergensium, & Patriarcha Constantinopolitani, D. Hieremiæ, &c. quæ de Augustana confessione inter se miserunt, Græcè, & Latinè ab eisdem Theologis edita.

Actiones, & Monumenta Martyrum eorum, qui à VVicleffio, & Huss. ad nostram hanc ætatem in Germania, Gallia, Britannia, & ipsa demum Hispania, veritatem Euangelicam, sanguine suo constanter obsignauerunt.

Agenda, seu formulæ precum, aut officia hæreticorum, quacunque lingua conscripta.

Analysis resolutio dialectica, quatuor librorum institutionum imperialium.

Annatæ, Taxationes Ecclesiarum, & Monasteriorum, per vniuersum Orbem, ab hæreticis deprauatæ.

Ἀναμνησις iuris, quod in approbandis Pontificibus Imperatores habent.

Apologia Anglicana, seu Ecclesiæ Anglicanæ, siue Apologia Anglorum.

Apologia Catholica, aduersùs libellos, declarationes, & consuetudines, factas, scriptas, & editas, à fœderatis perturbatoribus pacis in regno Franciæ, qui insurrexerunt, ex quo tempore Dominus frater vnicus Regis vita functus,

ctus est, per E.D.L.I.C. Parisiis, apud Iacobum Petit chou. 1586.
Apologia contra statuta Burgundiæ.
Artis diuinatricis encomia, & patrocinia diuersorum auctorum, inter quos est vnus Philippus Melanchthon.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

B

Balthasar Hiebmaier.
Balthasar Pacimontanus.
Baptista Lasdemius.
Bartholomæus Bernardi.
Bartholomæus Conformi.
Bartholomæus Rosinus.
Bartholomæus Vuestmerus.
Basil. Grœningésis, aliàs Vuesselus.
Basil. Ioannes Herold. Acropolita.
Benedictus Morgenstern.
Benedictus Schurmegistus.
Berengar. Diaconus, Andegauensis.
Bernardinus Ochinus, vel Onichinus, Senensis.
Bernardus Rormannus.
Bernardus Zieglerus.
Bertholdus Hallerus.
Bilibaldus Pirkaimerus.
Biblicanus Theobaldus.
Blauretus Ambrosius.
Buccerus Martinus.
Bullingerus Henricus.
Bugenhagius Pomeranus, seu Ioannes Bugenhagius Pomeranus.

APPENDIX.

Balthasar Bidembachius.
Balthasar Ralde.
Bathasar Sartorius.
Barthol. Bernardus Gimbergensis.
Bartholomæus Fontius.
Bartholom. Tremelius Gothenus.
Bartholomæus Gernhard.
Bartholomæus Hofman.
Bartholomæus Traheron.
Basilius Faber Soranus.
Benedictus Aretius Bernensis.
Benedictus Thalmanus.
Bentanus Anglus.
Bernardus Kniperdollingus.
Bertholdus Sproconius.
Bertrandus Loquæus.
Boquinus Petrus.
Brentius, vel Prontius.
Bruno Quinos.
Bullingamus Anglus.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Baptistæ Cremensis opera omnia, quamdiu emendata non prodierint.
Bartholomæi Ioannes, de Aduentu Antichristi.
Beati Rhenani scholia in Tertull.
Benonis liber, de vita Hildebrandi.
Bertrami liber, qui inscribitur de Corpore & Sanguine Christi.
Boccatij Decades, siue nouellæ centum, quamdiu expurgatæ non prodierint.
Brunonis Heindelij Querfurdensis poëmatum libri septem.

APPENDIX.

Bartholom. Cansc, opera omnia.
Bartholomæi Caranzæ, Miradensis, Catechismus.
Bartholomæi Coclitis Anastasis Chiromantiæ, & Phÿsionomiæ.
Bartholomæi Ferrariensis de Christo Iesv abscondito, libri sex, quousque expurgentur.
Beati Rhenani epistola de primatu Petri, vbicunque reperiatur, siue seorsum, siue libro decimo operis ad Fridericum Nauseam.
Beniamin Cantabri Itinerarium.
Bernhardi Lotij Hadamarij, seu Gerardi Lorichij Adamarij, collectio trium librorum racemationum Brunonis Seilllj de Missa publica proroganda.
Bernardini Telesij, de natura rerũ.
Item de somno, donec expurgetur.
Item quo animal vniuersum ab vnica animæ substantia gubernatur. donec expurgetur.
Bernardini Tomitani expositio in Matthæum.
Bononia, siue de libris sacris conuertendis in vernaculam linguã, libri duo, auctore Eriderico Furio Pæriolano Valentino.

Digitized by Google

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Bellial, siue de consolatione peccatorum.
Beneficium Christi.
Bernensis disputatio.
Bernensis reformatio contra Missam.
Breuis & compendiosa institutio de religione Christiana.
Breuis tractatus ad omnes, in Christianam libertatem maleuolos.
Breuis pastorum Isagoge.

APPENDIX.

Basilienſium Miniſtrorum responſio contra Miſſam.
Biblia hæreticorum opera impreſſa, vel eorundem annotationibus, argumentis, ſummariis, ſcholiis & indicib. referta, omnino prohibentur, donec expurgentur.
Bibliotheca Conſtantinopolitana. Donec expurgetur.
Bibliotheca ſanctorum Patrum Pariſiis edita, & per Margarinum de la Bigne in vnum collecta. Donec expurgetur.
Bibliotheca ſtudij Theologici ex operibus SS. Hieronymi, Auguſtini, & reliquorum, confecta, vel ſub alio titulo. Donec expurgentur.
Bibliotheca ſtudij Theologici ex pleriſque Doctorum priſci ſæculi monumẽtis collecta, apud Ioannem Criſpinum, ſeu alibi impreſſa. Donec expurgetur.
Brutum fulmen Papæ Xiſti Quinti, aduerſus Henricum Regem Nauarræ, & Henricum Borbonium, Principem Condenſem, vnà cum proteſtatione multiplicis nullitatis.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

C

Cælius Horatius Curio.
Cæcius ſecundus Curio.
Caluinus.
Capito Vvolphgangus Fabricius.
Caroloſtadius.
Carolus Molinæus.
Caſpar Cruciger.
Caſpar Peucerus Budiſſinus.
Caſparus Tauberus.
Caſſander Bruenſis.
Caricus Cogelius.
Chriſtianus Beyer.
Chriſtianus Lorichius Heſſus.
Chriſtophorus Clarius.
Chriſtophorus Cornerus ex Pagis.
Chriſtophorus Froſchouerus.
Chriſtophorus Hegendorphinus.
Chriſtophorus Hoffman.
Chriſtophorus Melhouerus.
Chriſtophorus Rheiter.
Chriſtophorus Trafibulus.
Claudius Senarclæus.
Claudius Taurinenſis, qui ſcripſit de imaginibus.
Clemens Marot.
Conradus Clauſerus.
Conradus Cordatus.
Conradus Daſypodius.
Conradus Geſnerus.
Conradus Gibelus, vel Grebelius Tigurinus.
Conradus Lagus.
Conradus Lycoſthenes.
Conradus Pellicanus.
Conradus Perca.
Conradus Schreck.
Conradus Somius.
Conradus Treuue de Friedsleuen.
Cornelius Agrippa.
Crato Milius.
Cyprianus Leouitius.

APPENDIX.

Carolus Chriſtophorus Beiern.
Carolus Ionuſeus.
Carolus Vtenhouius.
Caſſiodorus Reimius.
Chriſtianus Granundt.
Chriſtianus Heſiander.
Chriſtophorus Fiſcher, vel Fiſcherus.
Chriſtopborus Godmannus.
Chriſtophorus Imlerus.

Chriſtophorus

Christophorus Ireyus Passanienſis.
Christophorus Latius.
Christophorus Marstaller.
Christophorus Molhuſenſis.
Christophorus Ohenhemus.
Christophorus Ogenhin, Othingenſis.
Christophorus Pezelius.
Christophorus Ricardus.
Christophorus Spangenbergius.
Christophorus Stolberg.
Christophorus Stymmelius.
Churrerus Conradus.
Clemens Schuberus.
Clementius Gulgielmus.
Conradus Badius.
Conradus Churrerus.
Conradus Breccherus.
Conradus Hersbachius.
Conradus Lauzenbach, vel Luteneback.
Conradus Merckalinus.
Conradus Neander Bergenſis.
Conradus Porta.
Conradus Vlmerus.
Conradus Vvolffpiata.
Conſtantinus de la Fuente, Hiſp.
Copius Balthaſar.
Coranus Antonius.
Cyriacus Spangenbergius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

CApricci del Bottaio, Ioannis Baptiſtæ Gellij, quamdiu emendatus non prodierit.
Chumani Elinſpachij, de tabernis montanis.
Chronologia, ex ſacris litteris.
Cyri Theodori Podromi epigrammata.

APPENDIX.

CArdani, Opera de ſapientia, } Niſi corrigantur.
De varietate.
De ſubtilitate.
De conſolatione.
Commentariæ in quadripartitum Ptole-

mæi, de genituris, & reliqua omnia quæ de Medicina non tractant.
Caſſiani Conſtantinopolitani, de libero arbitrio collatio, quæ Hagennoæ impreſſa eſt, per Ioannem Sicerum. 1528.
Chriſtophori à capite Fontium, libri de neceſſaria correctione Theologiæ ſcholaſt.
De Miſſæ Chriſti ordine, & ritu. } Omnino prohibentur.
Epitome nouę illuſtrationis Chriſtianæ fidei.
Reliqua verò ipſius opera item prohibentur, donec expurgentur.
Chronica Turcica collecta à Philippo Lonicero, cui eſt adiectum opus quoddam Ioannis Aucantini hæretici, in quo declarantur cauſæ miſeriarum, &c. } Niſi emendentur.
Continuatio temporum Germani cuiuſdam, ab anno ſalutis 1513. vſque ad ann. 1549. quæ ſolet addi Chronico Euſebij, ab eo loco vbi incipit, Noua temporum continuatio, &c.
Chronologia Gerardi Mercatoris, quæ à Sleidano, & damnatis auctoribus, ſumpta eſt.
Claudij Baduelis, liber de ratione vitæ ſtudioſæ, & litteratæ in matrimonio collocandæ.
Claudij Eſpencæi commentaria de continentia, & in Epiſtolam ad Titum. } Niſi corrigantur.
Clementis Scuberti, liber de ſcrupulis Chronologorum.
Commentaria Rabbi Salomonis & Chimi, & Rabbini Hieroſolymitani,

Digitized by Google

tani, & similium, super vetus testamentum, tam scripta hebraicè, quàm latinè translata, per Conradum & Paulum Fagium hæreticos.
Consilium Abbatis Panormitani, pro Concilio Basileensi.
Conciones F. Thomæ de Senis falsò adscriptæ, & quæ reuera sunt Bernardini Ochini hæretici.
Conradi Clingij opera omnia, donec expurgentur.
Coropædia, siue de moribus, & vita virginum sacrarum, Gaspare Styblyno auctore.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

CApita fidei Christianæ contra Papam, & portas inferorum.
Capo Finto.
Carontis, & Mercurij Dialogi.
Catalogus Papæ, & Moysis.
Catalogus testium veritatis, ex sanctis Patribus.
Catechesis puerorum in fide, litteteris & moribus.
Catechismus Ecclesiæ Argentoratensis.
Cathechismus, pro Ecclesia VViteb ergensi.
Catechismus, cui titulus est, Catechismus maior, & minor.
Catechismus, cui titulus, Qual maniera, &c.
Catechismo, cioe Formulario, per instruire, & ammaestrare i fanciuli, nella religione Christiana, fatcb à modo di dialogo.
Catechismus, siue explicatio Symboli Apostolici.
Catechismus paruus, propueris in scholis nuper auctus.
Catechism. super Euangelia Marci.
Catechism. siue Symboli expositio.
Catechismus Tubicensis.
Causæ, quare Synodum indictam à Romano Pont. Paulo III. recusarint Principes, Status & Ciuitates imperij, proficentes puram & Catholicam doctrinam.
Centum grauamina.
Centum & quatuordecim sententiæ patrum de Officio verorum Rectorum Ecclesiæ.
Christiana institutio.
Christianæ iuuentutis crepundia.
Christiana responsio ministrorum Euangelij, Basileę cur Missa &c.
Christ. scholæ, Epigrammatum libri duo, ex variis Poëtis excerpti.
Ciuitatis Magdeburgensis publicatio litterarum ad omnes Christi fideles, anno 1550.
Clauicula Salomonis.
Collatio diuinorum, & Papalium canonum.
Collectanea demonstrationum, ex Prophetis, Apostolis, & Doctoribus Ecclesiæ, quòd Spiritus sanctus à solo Patre procedit.
Colloqvium Cochlei, & Lutheri.
Colloquium Marpurgense.
Colloquium VVormatiæ institutum, anno 1540.
Comœdiæ super quæstione, quæ est maior consolatio morientis, &c.
Comœdiæ, & Tragœdiæ aliquot ex veteri testamento, collectore Ioanne Operino.
Commentarius de Anglo Melanchthonis.
Commentaria Germanica, in Cornel. Tacitum.
Commentaria in priorem Timothei epistolam à viro summæ pietatis conscripta.
Concilium Pisanum, quod verius conciliabulum dicendum est.
Conciliabulum Theologicorum aduersùs bonarum literarum studiosos, &c.
Conciones de decem præceptis dominicis.
Concordantiæ principum, nationis Germanicæ, de astutiis Christianorum, vel Curtisanorum.
Confessio Ecclesiæ Figurinæ.
Confessio fidei Augustanæ.
Confessio fidei Baronum, & nobilium Bohemiæ.
Confessio Saxonica.
Confessio VViceb ergensis.
Confutatio determinationis Do-

Digitized by Google

Eorum Parisiensium contra Martinum Lutherum.

Confutatio vnius, & viginti propositionum de differentia legis, & Euangelij.

Congregatio siue collectio insignium concordantiarum Bibliæ.

Consiglio d'alcuni Vescouii, congregati in Bologna.

Contra Regulam Minoritarum, & vniuersas perditionis sectas.

Contra sanctas Leylenses.

Conuentus Augustensis.

Copia d'vna lettra scritta alli 4. de Gennaro, M. D. L.

Coptis Christianus.

Cordigeræ nauis conflagratio, Dialogus.

Cymbalum Mundi.

APPENDIX.

CAluinianus candor.

Cantica selecta veteris, & noui Testamenti, tum hymnis & collectis, seu orationibus purioribus, quæ in orthodoxa, atque Catholica Ecclesia cantari solent, addita dispositione, & familiari expositione Christophori Corneri.

Carmina & Epistolæ de conjugio, ad Dauidem Chytræum hæreticũ.

Carmina amicorum, in honorem nuptiarum R. D. virtute doctrinaque præstantis viri Stephani Isaici, verbi diuini, apud Heidelbergenses Ministri.

Catechesis doctrinæ Christianæ, in vsum scholarum Pomeraniæ.

Catechesis religionis Christianæ, quæ traditur in Ecclesiis & Scholis Palatinatus.

Catechismus, pro Ecclesia Antuerpiensi, quæ confessionem Augustanam profitetur.

Catechismus Geneuensis.

Catechismus Latino-Germanicus.

Centuria prima Monasteriorum Germaniæ, siue Chronologia.

Chiromantiæ libri omnes, & præsertim Patritij Tricasij Mantuani, & expositio eiusdem Tricasij super Cocliten.

Chron. prodigiorum & ostentorũ.

Chronographia Ecclesiæ Christianæ, impressa Basileæ apud Nicolaum Bryllingerum, 1551. & vbicunque impressa fuerit.

Chronologia ex sacris litteris.

Chronologicarũ rerum libri duo.

Circulus charitatis diuinæ, siue sub alio titulo, circulus diuinitatis.

Collectio figurarũ omnium sacræ Scripturæ.

} Nisi expurgentur.

Colloquium Altemburgense.

Colloquium Badense.

Colloquium Bernense.

Colloquium Clerici & Militis.

Colloquium Herphordiense.

Colloquium Iesuiticum.

Colloquium Lipsense.

Colloquium Marpurgense.

Colloquium Parisiense.

Colloquium Possiacum.

Colloquium Schmalcaldicum.

Colloquium VVitembergense.

Comœdia Tragica Susannæ, quæ quandoque cum nomine, quandoque etiam sine nomine Auctoris prodiit, vtraq; prohibetur.

Comœdiæ, & Tragœdiæ, ex nouo & veteri Testamento Impressæ Basileæ 1540. per Nicolaum Bryllingerum.

Comitia Spiræ & VVormatiæ.

Commentarium Bibliorum.

Commentarius captæ Vrbis ducente Borbonio, ad exquisitum modum confectus.

Compendium, siue Breuiarium textus & glossæ Maron in omnes veteris instrumenti libros.

Compendium orationum, impressum Venetiis, per Tunctam, & alios, donec expurgatum fuerit.

Concordia pia, & vnanimi consensu repetita confessio fidei, & doctrinæ electorum Principum, & Ordinum Imperij, atque eorundem Theologorum qui Augustanam confessionẽ complectuntur.

Confessio

Digitized by Google

Confessio Anglicana.
Confessio Antuerpiensis.
Confessio Argentinensis.
Confessio doctrinæ Saxonicarum Ecclesiarum, Synodo Trident. oblata, anno 1551.
Confessio fidei, de Eucharistiæ Sacramento per Ministros Ecclesiæ Saxonicæ.
Confessio fidei Ministrorum VVitembergensium.
Confessio Ministrorum IESV Christi.
Confess. pia doctrinæ, quæ nomine Christophori Ducis VVitembergensis, & Teccensis Comitis, &c. fuit proposita per legatos die 24. mensis Ianuarij, anno 1552. congregationi Concil. Trident.
Confessio religionis, seu fidei Christianæ sacratissimo Imperatori Carolo Quinto Cæsari Augusto, in Comitiis Augustæ, anno Domini 1530. per Legatos ciuitatum Argentorati, Constantiæ, Memningæ, & Landauiæ exhibita.
Confessio VValdensium.
Consilium Pauli Tertij, datum Imperatori, in Belgis, cum Eusebij Pamphili pia explicatione.
Conuentus Geneuensis, siue consilium Ministrorum Geneuensium in diuersorio quodam iuxta Genevam habitu anno 1565.
Conuiuia, seu colloquia Tyronum.
Catechesis, siue prima institutio, aut rudimenta religionis Christianæ, Hebraicè, Græcè, Latinè explicata, Lugduni Batauorum, ex officina Plantiniana, apud Franciscum Raphelingium.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

D

DAuid Georg. ex Delphis.
Dauid Peiferus Lipsius, vel Pfeffinger.
Dauid Scheffer.
Didymus Fauentinus, qui est Melanchton.
Diethelmus Cellarius.
Dionysius Melander.
Dominicus Caramanius.
Dominicus Melguicius.

APPENDIX.

DAniel Bodembergius.
Daniel Hoffmannus.
Daniel Tossanus.
Dauid Chytræus.
Dauid Paræus.
Dauid Stangius.
Dauid Thoner.
Dauid VVetterus.
Dauid VVitherus.
Dauid VVoitus.
Donadus Gotvvisus.
Durandus De Baldach.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

DAntis Monarchia.
Dauidis Chytræi liber de auctoritate, & certitudine Christianæ doctrinæ, ac ratione discendi Theologiam.
Desiderij Erasmi Roterodami, Colloquiorum liber, Moria, Lingua, Christiani matrimonij Institutio. De interdicto esu carnium, eiusdem Paraphrasis in Matthæum, quæ à Bernardino Tomitano in Italicam linguam conuersa est.
Cætera verò opera ipsius, in quibus de Religione tractat, tamdiu prohibita sint, quamdiu à facultate Theologica Parisiensi, vel Louaniensi expurgata non fuerint.
Adagia verò ex editione, quam molitur Paulus Manutius, permittentur.
Interim verò, quæ iam edita, sunt expunctis locis suspectis, iudicio alicuius facultatis Theologicæ Vniuersitatis Catholicæ, vel Inquisitionis

Digitized by Google

quisitionis alicuius generalis permittantur.

APPENDIX.

DAuid de Pomis Hebræi, de Medico Hebræo enarratio Apologetica, quandiu emendata non prodierit.
Desiderij Erasmi Roterodami Adagia iam pridem edita à Paulo Manutio permittuntur.
Dialogus Petri Mochi, de cruciatu, exilióque cupidinis.
Dialogus Pontani Charon.
Didaci Stellæ commentaria in Euangelium Lucæ, nisi fuerint ex impressis ab anno 1581.
Duareni Liber de S. Ecclesiæ ministeriis, permittitur, si tamen correctus fuerit.
Libellus verè eidem adiunctus, ab hæreticis factus, cui titulus est, Pro libertate Ecclesiæ Gallicanæ, aduersus Romanam aulam defensio Parisiensis Curiæ, Ludouico XI. Gallorum Regi quondam oblata, omninò prohibetur.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

DEclaratoria Iubilæi.
Decretum Noribergense, editum anno 1523.
Defensio pro Zvvinglio.
Defensio aduersus axioma catholicum, id est, criminationem, Roberti Episcopi Abricensis.
Defensio aduersus Ioannem Eckium.
Dialogi, de Mercurio, & Charonte.
Dialogus de doctrina Christiana.
Dialogus Karstans, & Regellianus.
Dialogus de Morte Iulij I I. Papæ, siue Iulius.
Dialogus Murnarus Liuiathan.
Dialogus obscurorum virorum, in quo tres colloquuntur Theologi.
Dialogus Orat. Pontificis Romani, & illius, qui est Pontifici à confessionibus.
Dialogus paradoxos, quo Romani Pontificis Orator, vnà cum eo qui est, &c.
Discorsi sopra li foreti di San Francesco.
Disputatio Badensis.
Disputatio Bernensis.
Disputatio Chronicen. cum duabus epistolis.
Disputatio inter clericum, & militem, super potestate Prælatis Ecclesiæ, atque Principibus terrarum commissa, aliàs Somnium viridarij.
Disputatio Lypsica inter Martinum, & Hieronym. Emserum.
Disordine della Chiesa.
Diurnale Romanum impressum Lugduni in ædib. Philiberti Rolleti, & Barthol. Frenerii.
Doctrina veriss. sumpta à c. 4. epist. ad Rom. vt consolentur afflictæ conscientiæ.
Doctrina vetus, & noua.
Dragale locorum communium.
Duæ disputat. Herfordianæ Langi, & Nauclerij.
Due lettere d'vn cortigiano, nelle quali si dimostra, che la fede, &c.

APPENDIX.

DE auctoritate, officio, & potestate Pastorum Ecclesiasticorum.
Declaratio nominum Chaldæorum, nisi corrigatur.
De disciplinis puerorum, rectéque formandis eorum studiis, & moribus, ac simul, tam parentum, quàm præceptorum in eodem officio, doctorum virorum libelli verè aurei.
De Scripturæ sanctæ præstantia, dignitate, auctoritate, &c.
De Christianissimi Regis periculis, & notata quædam ad Sfrondatæ Pontificis Romani literas monitoriales, Francofurti, apud Martinum Lechlerum, 1591.

Dialectica

Digitized by Google

Dialectica Legalis, etiam cum nomine auctoris Dialogi sacri, sine nomine auctoris, qui tamen sunt Sebastiani Castalionis hæretici.
Disputatio de festo corporis Christi.
Disputatio de peccato originis.
Disputatio de pœnis.
Disputatio de ministerio verbi.
Doctrinæ Iesuitarum præcipua capita, à doctis quibusdam Theologis retexta solidis rationibus testimoniisque sacrarum Scripturarum, & doctorum veteris Ecclesiæ, confutata, Tomi tres. Altera editio priore emendatior, eo duplo maior, & sub eisdem, vel parum diuersis titulis doctrina Iesuitæ, &c. Tomus primus, Tomus secundus, tertius, quartus, & quintus.
Dominicæ precationis explicatio, impressa Lugduni, per Gryphium & alios.
Duellorum libri, literæ, libelli, scripta, &c. Quibus eadem duella ex professo defenduntur, suadentur, docentúrque, prorsus vetantur, sicut & eorum detestabilis vsus sacro Concilio Tridentino omnino prohibitus est.
Si quis verò huiusmodi libris, ad controuersias sedandas, pacémque componendas proficere possunt, expurgati, & approbati permittuntur.
Duo volumina orationum, obscurorum virorum.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

E

Eobanus Hessus.
Erasmus Benedictus Silesius.
Erasmus Fabriceus.
Erasmus Ebnerus.
Erasmus Osualdus, Screkenfuchsius.
Erasmus Rotembucher.
Erasmus Roterodamus, vide sup. in litera D.
Erasmus Sarcerius.
Erasmus Snepfius.
Euricius Cordus.
Eutychius Mion, qui & Musculus.

APPENDIX.

Edmundus Halen, Hordeuclegius, vel Nordouolegius
Edmundus Gest. Anglus.
Edmundus Grindallus, Anglus.
Edmundus Bunnius.
Egidius Hunnius.
Elchanon Pragensis.
Elias Palingenius.
Enochus Saracenus Genuensis.
Erasmus Albertus.
Erastus Thomas.
Erhardus Snepfius.
Ernestus Vogelin.
Esaias Heinduhich.
Eusebius Cleberus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

Elementa Magistri Petri *de Abano*, nisi expurgentur.
Enchiridion doctrinæ Christianæ, Concilij Colonienſis, nisi expurgetur.
Enchiridion militiæ Christianæ, auctore Ioanne Iusto Lanspergio, seu sine nomine auctoris, impressum Compluti, nisi expurgetur.
Epitome omnium operum C. Aurelij Augustini, per Ioannem Piscatorem, illæ quæ impressæ sunt, per Ioannem Crispinum.
Eusebij Candidi plausus luctifer mortis.
Examen ordinandorum, Ioannis Feri, nisi sit ex impressis ab anno 1587.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

Elementa Christiana, ad instituendos pueros.

Enarrationes

Enarrationes Epistolarum & Euangeliorum.
Enchiridion Christianismi.
Enchiridion piarum precationum.
Epigrammaton Christianæ sectæ, libri duo, ex variis Christianis Poëtis decepti.
Epistola Apologetica ad synceriores Christianismi sectatores per Phrysiam Orientalem, &c.
Epistola Christiana, de cœna Domini.
Epistola directa ad pauperem, & mendicam Ecclesiam Lauteranam.
Epistola de non Apostolicis quorundam moribus, qui in Apostolorum se, &c.
Epistola de Magistris Louanienfibus
Epistola Ministri cuiusdam verbi Dei, de Ecclesiæ clauibus, Sacramentis, veráque Ministrorum Spiritus electione.
Epistolæ piæ, & Christianæ.
Epistola, & præfatio in Decalogum.
Epistola S. Vlrico adscripta.
In Epistolam ad Timotheum commentaria.
Epitome Belli Papistarum, contra Germaniam, atque patriam ipsã, Cæsare Carolo V. Duce.
Epitome decem Præceptorum, provt quemque Christianum cognoscere decet.
Epitome Ecclesiæ renouatæ.
Epitome responsionis, ad Mart. Lutherum.
Esdræ Lamentationes Petri.
Espositione dell'Oratione del Signore in volgare, composta per vn Padre non nominato.
Euangelicæ Concliones.
Euangelium æternum.
Euangelium Pasalli.
Exameron Dei opus.
Expositio Symboli Apostolorum, Orationis Dominicæ & præceptorum.

APPENDIX.

Legiæ aliquot de morte Coniugis, & liberorum, quæ sunt Ioannis Pistorij Hæretici.
Enchiridion Manuale, Romæ excusum, apud Thomam Membrunium (vt quidem apparet in frontispicio) vt verò in calce legitur, Trecis, vbi eum librum excudebat Franciscus Tramesui.
Enchiridion parui Cathechismi, Ioannis Brentij, in colloquia redactum
Enchiridion aliud, piarum precationum cum Kalendario, & pasionali (vt vocatur) VVitembergæ, apud Ioannem Lust, anno 1559.
Enchiridion principis, & Magistratus Christiani, quod refertur ad Petrum Ægidium, & Cornelium Scribonium.
Epigrammatum Flores, nisi corrigantur.
Epistola conseruatoria, ad Reuerẽdos, & grauissimos Theologos.
Epistola Luciferi, ad malos Principes Christiauos.
Epistolæ consolatoriæ, collectæ per Cyriacum Spangenbergium.
Epistolæ obscurorum virorum.
Epitome Chronicorum, & Historiarum mundi, velut Index, primæ & secundæ impressionis, in quo sunt impressæ, atque figuratæ Imperatorum imagines.
Epitome figurarum Sacræ Scripturæ.
Epitomata Historiæ, de belloReligionis.
Epitome Historiarum Sacrarum, & locorum communium.
Ethicæ Christianæ libri tres, in quibus, &c.
Euangelium, Lætum Regni Nuncium
Excerpta quædam capita ex scripturis omnibus fidelibus necessaria.
Exempla virtutum & vitiorum.
Exemplarium sanctæ Fidei

Digitized by Google

Catholicæ, quocunque idiomate impressum.
Exemplorum variorum liber de Apostolis & Martyribus: siue seorsum, siue coniunctus Catalogo S. Hieronymi de Ecclesiasticis scriptoribus.
Exercitatio vitæ spiritualis,
Explicatio Symboli, per Dialogos.
Explicatio primi, tertij, quarti, & quinti cap. Apost.
Expositio secundæ Epistolæ D. Petri, & Iudæ.
Expositio nominis Iesu, iuxta mentē Hebræorum Cabalistarum, Græcorum, Chaldæorum, Persarum, & Latinorum.
Expositio super Cantica Canticorum Salomonis.
Sine nomine auctorum, & quocunque idiomate impressa.
Expositio in epistolas Pauli ad Romanos, & ad Galatas, cuius præfatio in epistolam ad Romanos incipit, Varias narrationes, &c. Et in expositione primi cap. ad Romanos, cuius initium est, Quum beatus Apostolus Romanis scribere instituisset, &c.
Franciscus Kolbius.
Franciscus Lambertus,
Franciscus Lamberti.
Franciscus Lismanius.
Franciscus Niger Bassanensis.
Franciscus Portus Græcus.
Franciscus Stancarus.
Fridericus à Dinheim.
Fridericus Iacob.
Fridericus Myconius.
Fridericus à Than.
Fridolinus à Brombach.
Frindolinus Lindouerus.

APPENDIX.

Faustus Sozzinus.
Filis Pastor in Austria.
Filis Pastor Halberstadiensis, vel Halberstatiensis.
Fortunatus Crellius.
Franciscus Sigot.
Franciscus Burgonius.
Franciscus Dauid.
Franciscus Hottomannus.
Franciscus Iunius.
Franciscus Perren.
Franciscus Puccius Filidinus, *fal.* *vsurpans cognomen Puccium.*
Franciscus Rablerius.
Fridericus Beuthusius.
Fridericus Dedekindus
Fridericus Petri.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

F

Fabricius Capito VVolphangus.
Fabricius Montanus,
Felicianus de Ciuitella.
Felix Malleolus Tigurinus.
Felix Mansius.
Firmianus Clorus, qui & Viret.
Franciscus Bertus.
Franciscus Burgandi.
Franciscus Cotta Lemburgien.
Franciscus Enzinas.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Fabulæ Laurentij Abstemij, & Gilberti cognati.
Francisci Balduini I. C. Constantinus Magnus, siue de Constantini Imperatoris Legibus Ecclesiasticis, atque ciuilibus commentaria.
Francisci Franchini, liber poëmatum.
Francisci Trachelæi Statij Propedeumata Oratoria.
Francisci Zabarellæ, liber de Schismate, atque eiusdem libri Præfationes,

Digitized by Google

fationes, Argentinæ impressæ, donec expurgentur.

Frederici Gregosij, tractatus de Oratione, de iustificatione, de Fide & Operibus, & præfatio in Epistolam sancti Pauli ad Romanos, qui tamen falsò illi creditur adscriptus.

Friderici Furij Cariolani Valentini Bononia, siue de libris sacris, in vernaculam linguam conuertendis.

APPENDIX.

FAbritij Liber Octauus Epistolarum ad Fridericum Nauseam, qui est Roberti à Moshaim.

Farrago Poëmatum Leodegarij à Quercu, nisi emendetur.

Flores historiarum, per Matthæum Vvestmonasteriensem editi anno 1573. Londini; nisi emendentur.

Fratris Francisci de Euia, præparatio mortis.

Francisci Georgij Veneti, Harmonia mundi, & problemata sacræ Scripturæ, donec expurgentur.

Francisci Guicciardini historia Latine reddita, per Cælium secundum Curionem, donec expurgetur.

Francisci Irenici, Ettelingiacensis, Germaniæ Exegesios, volumina duodecim, donec expurgentur.

Francisci Polygrani, assertiones quorundam Ecclesiæ dogmatum, donec expurgentur.

Francisci Patricij Noua de Vniuersis Philosophia, nisi fuerit ab Auctore correcta, & Romæ, cum approbatione R. Magistri sacri palatij impressa.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

FArrago Concordantiarum insignium totius Bibliæ.

Fasciculus rerum expetendarum, & fugiendarum.

Forma delle Oratione Ecclesiastiche, & il modo di amministrare i Sacramenti, e di celebrare il Santo Matrimonio; auctor creditur esse Caluinus.

Francisci nocturna apparitio.

Fundamentum bonorum & malorum operum.

APPENDIX.

FAsciculus Myrrhæ, Geneuæ impressus. Fidei Christianæ capita, contra Papistas.

Fidelis serui subdito infideli responsio, vnà cum errorum & calumniarum quarundam examine, quæ continentur in septem libris, de visibili Ecclesiæ Monarchia, à Nicolao Sandero conscripta.

Flores epigrammatum. } vbicunque & quacunque
Flores Romani. } lingua im-
Flores Sanctorum. } pressi, donec
Flores virtutum. } corrigantur.

Fons vitæ.

Formula Missæ VVitembergensis.

Formulæ Precum, seu agenda, aut officia hæreticorum omnia, quacunque lingua conscripta.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

G

GAlasius Zvvinglij defensor, vel Nicolaüs Caluini defensor.

Gaspar Bruschius Egranus.

Gaspar Churræus.

Gaspar Cruciger.

Gaspar Gretterus

Gaspar Hedio.

Gaspar Heldelinus.

Gaspar Hubertinus.

Digitized by Google

Gaſpar Megander Tigurinus.
Gaſpar Rodulphius.
Gaſpar Schvvenkfeldius.
Georgius Æmilius Mansfelden.
Georgius Battenheimer.
Georgius Cœleſtinus.
Georgius Fabritius, Chemicenſis.
Georgius Ioachimus Rheticus.
Georgius Maior,
Georgius Neccarus.
Georgius Perſſerer.
Georgius Reich.
Georgius Rorarius.
Georgius Sabinus.
Georgius Spalatinus.
Georgius Volger.
Gerardus Geldenhaurius, Nouiomagus.
Gerardus Liſtrius.
Gerardus Lorichius Adamarius.
Gerardus Separelli Pergamen.
Gilbertus Cognatus, Nozerenus.
Gorcinianus.
Gregorius Bruck.
Gregorius Caſelius.
Gregorius Giraldi. Non ille Ferrarienſis, qui dicitur Lilius.
Grinæus Simon.
Gualterius Tigurinus.
Gulielmus Aurifex.
Gulielmus Farellus.
Gulielmus Gnaphæus, Hagien.
Gulielmus Poſtellus Barenonius.
Gulielmus Sartoris.
Gulielmus Taylous, Anglus.
Gulielmus Tindalus.

APPENDIX.

Gaſpar Adelet.
Gaſpar Brantmuller.
Gaſpar Elogius.
Gaſpar Eurimaches, vel Eurymachera.
Gaſpar Faber.
Gaſpar Gondeman.
Gaſpar Hantz.
Gaſpar Hombergius.
Gaſpar Macer, vel Macrus.
Gaſpar Meliſander.
Gaſpar Matthæus Schmalcaldenſis.
Gaſpar Oleuianus.
Gaſpar Peucerus Budiſſinus.
Gaſpar Stolsbagius.
Gaſpar Tauberus.
Georgius Autumnus.
Georgius Blandrata, vel Blandata.
Georgius Brinderus.
Georgius Buchananus Scotus.
Georgius Caſſander Burgenſis, ſive Veranius, Modeſtius Pacimontanus.
Georgius Codonius.
Georgius Conſtantinus, Anglus.
Georgius Dauid.
Georgius Dieterichus.
Georgius Ebouff.
Georgius Eckart.
Georgius Edelman.
Georgius Pladorius.
Georgius Grynæus Bodicenus.
Georgius Hanſelt.
Georgius Henninges.
Georgius Toye Bedfordienſis.
Georgius Kupelich.
Georgius Lyſlenius
Georgius Meckart.
Georgius Mylus.
Georgius Niger.
Georgius Nigrinus.
Georgius Princeps Anhaltinus.
Georgius Raudt.
Georgius Schmalzing.
Georgius Scholtz.
Georgius Schon.
Georgius Lilberſchag.
Georgius Schonius.
Georgius Spintlerus.
Georgius Tilenus.
Georgius VValterus.
Georgius Neomagus, ſive, Nouimagus.
Germanus Beyer.
Gothardus, qui & Conradus.
Gregorius Pauli.
Gregorius Perlitius Lubecenſis.

Gregorius

Digitized by Google

Gregorius Verser.
Gulielmus Barlouue.
Gulielmus Bidembachius.
Gulielmus Carcus.
Gulielmus Colus.
Gulielmus Feuguereius, vel Fuquereius.
Gulielmus Fulcus.
Gulielmus Hiron.
Gulielmus Rodingus Hassus.
Gulielmus Sarcerius.
Gulielmus Turacrus.
Gulielmus Tulnerus.
Gulielmus Vdalus.
Gulielmus VVitakerus.
Gulielmus VVidephus.
Gulielmus VVitte.
Gulielmus VVittingamus.
Gulielmus Xilander.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

GAufridi de monte Electo, tractatus super materia Concilij Basilienſis.
Georgij Caſſandri hymni Eccleſ.
Gratia Dei de monte Sancto Epiſtolæ piæ, & Chriſtianæ.
Griphij precationes Dominicæ.
Gulielmi Ochami Opus Nonaginta dierum.
Item Dialogi, & ſcripta omnia contra Ioannem vigeſimumſecundum.

APPENDIX.

GAſpari Caballini Tractatus commerciorum, & vſurarum, reditumque pecuniæ conſtitutorum, & monetarum. Eiuſdem Tractatus, de eo quod intereſt. Et de diuiduo, & indiuiduo qui omnes ſunt Caroli Molinæi, mutato tantùm auctoris nomine. } Niſi emendentur.
Gaſpari Stiblini Coropædia.
Gaudentij Merulæ Memorabilium liber, niſi emendetur.
Georgij Nigrini Conciones.
Georgij Victorij poëmata.
Gulielmi Grattaloræ opera, quamdiu emendata non prodierint.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

GEographia vniuerſalis.
Germanicæ Nationis Lamentationes.
Guiditio ſopra le lettere de dretici huomini, ſtampate l'anno 1555. qual ſi cnoſſe eſſer del Vergerio.

APPENDIX.

GEnefis cum Catholica expoſitione Eccleſiaſtica.
Geomantiæ libri omnes.
Geſta Romanorum.
Gloſſa ordinaria Genevenſis.
Gloſſæ ordinariæ ſpecimen.
Gratianus anti-Ieſuita, id eſt, canonum ex ſcriptis auctorum Theologorum, à Gratiano in illud volumen quod Decretum appellatur, collectorum, & doctrinæ Ieſuiticæ ex variis iſtius nuperæ ſectæ Mateologorum ſcriptis excerptæ, collatio, à quodam veritatis ſtudioſo inſtituta, & nunc primùm in lucem edita.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

H

HAdrianus Iunius.
Hermannus Beyer.

Digitized by Google

Hartmannus Palatinus I.C.
Heberus.
Hedio Gasper.
Helias, vel Helius Eobanus Hessus.
Helias Pandochæus, qui & Postellus.
Heleodorus Alexiacus.
Henricus viij. Anglus.
Henricus Bomius.
Henricus Bullingerus.
Henricus Cornelius Agrippa.
Henricus ab Emsidel, vel Einsidel.
Henricus ab Eppendorff.
Henricus Lupulus.
Henricus Pantaleon.
Henricus Scotus.
Henricus Tollius.
Henricus Zurphanus.
Henricus Vvelphius Lingen.
Henricus Vtingerus.
Hermannus Bodius.
Hermannus Bonnus.
Hermannus Buschius, Pasiphilus.
Hermanus Hessus.
Hermanus Italus.
Hermanus Hissuvick.
Hermanus Luscus.
Herzetus.
Hieronymus Bassanus.
Hieronymus Cato Pisaurien.
Hieronymus Galatheus.
Hieronymus Kauscher.
Hieronymus Marius, vel Hieron. Massarius.
Hieronymus de Praga.
Hieronymus Sabir, de sancto Gallo.
Hieronymus Sauonen.
Hieronymus Schurpff.
Hieronymus Vicellerius.
Heronymus Vvolphius.
Hiob Gast.
Hippinus.
Hortensius Tranquillus, alias Hieremias, alias Landus.
Hugo Latimerus.
Heldricus Enchaustius.
Huldricus Huttenus, siue de Vtten.
Huldricus Multius, Hugvvaldus.
Huldricus Zvvinglius, Toggius.

APPENDIX.

HAllerus Bartholdus.
Hamelus Godoffredus.
Harmannus Scoperus, Nouoforensis Noricus.
Helias Hutterus.
Helias Palingenius.
Helias Scadæus.
Hemingius Nicolaus.
Henricus Boëtius.
Henricus Brinkelous, qui edidit libros sub nomine Roderici Morsij.
Henricus Erffothen, vel Etffoden.
Henricus Eritzberg.
Henricus Hartopæus.
Henricus Hussanus.
Henricus Mylius.
Henricus Modec.
Henricus Mollerus.
Henricus siue Nicolaus, siue libri omnes H.N. signati.
Henricus Petrus.
Henricus Rhodus, vel Rhothus.
Henricus Senensis.
Henricus Stenius Mungerus.
Henricus Stephanus.
Henricus Tylo.
Henricus Tholosanus.
Henricus Vvolphius.
Hermanus Figulus.
Hermannus Hamelma nauus.
Hermannus Pacificus.
Hermannus Bastringius.
Hieronymus Hamboldus, vel Haudoldus Ratisbonensis.
Hieronymus Henninges.
Hieronymus Maucelius.
Hieronymus Panchus.
Hieronymus Peristerius.
Hieronymus Pumekchius.
Hieronymus Vallet.
Hieronymus Vehus.
Hieronymus Vvalerus.
Hieronymus Vvidembergius Aurimontanus.
Hieronym. Zanchius, vel Pancus.
Himmanuel Tremellius.
Houardus.
Hugo Hugaldus.
Hug. Sureanus cognomine Rosiere.

Certerum

Digitized by Google

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

HEnrici rebelij Iuſtingenſ. Facetiæ, inſtitutio puerorum, triumphus Veneris.
Hieronymi Gebuileri liber de ſacrilegio.
Item exhortatio ad ſacram Commun.
Hieronymi Meſſi Diſcurſus, Prouerbia, & Prognoſtica.
Hieronymi Sauonarolæ Ferrarienſis ſermones, qui olim in Romano Indice prohibiti fuere, non legantur, donec iuxta cenſuras Patrum deputatorum emendati prodeant, & ſunt hi.
In Exodum ſermo primus, incipiens, Domine quid multiplicati, &c.
Item ſermo ſecundus, incipiens, Eſſendo noi, &c.
Item ſermo tertius, ſuper, In exitu Iſraël.
Item ſermo vj. in illud, Quanto magis opprimebat eos, &c.
Item ſermo x. in illud, Clamor ergo filiorum Iſraël, &c.
Item ſermo xij. in illud, Reſpondens Moyſes, &c.
Item ſermo xx in illud Pſal. Palpebræ eius interrogant filios hominum, &c.
Item exhortatio habita ad populum incipiens, Hauedoſi à fare, &c.
Item in concionibus per totum annum, Concio vij. ſuper Ruth, cuius initium eſt, il lume naturale della religione, &c.
Item in concionibus ſuper Amos, & Zachariam, Concio xij. in illud, Audite verbum hoc vaccæ pingues, &c.
Item in Iob, Concio xiiij. incipiens: Beatus vir corripitur à Domino, &c.
Item in Ezechielem ſermo xxj. in illud, Dixit Dominus, audite me trãſire per mediam ciuitatẽ, &c.
Item ſermo xxxij. in illud, Et poſt omnes abominationes tuas, &c.
Item ſermo xij. in illud, & factus eſt ſermo Domini ad me, &c.
Item Concio tertia in octaua Epiphaniæ, incipiens, Ecce gladius Domini, &c.
Item liber inſcriptus, Dialogo della Verita.
Hippophili Melangæi Theologiæ compendium.
Item expoſitio in Euangelium S. Matthæi.
Hirenæi Tripolitani Aphoriſmi, ex Ambroſio, Auguſtino, & Lactentio.
Hugonis Hugaldi Epiſtolæ.

APPENDIX.

HAdriani Barlandi, inſtitutio hominis Chriſtiani.
Hadriani Dammam Gandauenſis liber inſcriptus, Imperij Sacerdotij ornatus. Diuerſarum item gentium peculiaris veſtitus, cum Commentariolo Cæſarum, Pontificum, ac Sacerdotum.
Henrici Decimatoris Giffhornenſis ſilua vocabulorum, & phraſium, cum ſolutæ, tum ligatæ orationis, &c. niſi corrigatur.
Henrici viij. Angli, liber de Sacramentis, quem conſcripſit aduersùs Lutherum permittitur.
Henrici Horphi, Theologia myſtica, niſi repurgata fuerit ad exemplar illius, quæ impreſſa Romæ, anno 1585.
Hieronymi Serræ, Lutheranorum Serræ, in Seruum arbitrium liber, niſi priùs corrigatur.
Hiſtoriæ Magdeburgicæ, ab Illyrico & complicibus coaceruatæ.
Hiſtoria de Schiſmate Theodorici Nemienſ.
Huldarico Epiſcopo Auguſtano epiſtola adſcripta, aduersùs Nicolaum Papam.
Hypotypoſeon Martini Martinez Cantapetrenſis liber, niſi fuerit in impreſſis anno 1582.

Digitized by Google

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

HEnrici Quarti Cæsaris vita.
Historia de Germanorum origine.
Historia de iis quæ Ioanni Huss in Cõstantiẽsi Concilio euenerunt.
Historia de morte Ioannis Diazij Hispani, quem frater eius germanus interfecit.

APPENDIX.

HEbræa, Chaldæa, & Latina interpretatio Bibliorum, cum Indice Roberti Stephani.
Heluetiæ gratulatio ad Galliam, de Henrico huius nominis Quarto Galliarum, & Nauarræ Rege.
Heydelbergensis Theologia de cœn. Dom.
Historiarum & Chronicorum Epitome, velut Index vsque ad annum 34.
Historiarum & Chronicorom totius mundi Epitome, impress. Basileæ.
Historia Belgica.
Historia Germaniæ, Francoforti edita, 1584.
Historia Græciæ nuper edita.
Historia Scotorum nuper edita.
} donec expurgentur.
Historiæ Hussitarum.
Historia vera de rebus Martini Buceri, Pauli Fagij, & Catharinæ Vermelyæ, Petri Martyris vxoris, vel sub alio titulo.
Historia de vita, obitu, & sepultura, &c. Martini Buceri, & Pauli Fagij, quæ intra annos 12. in Angliæ regno accidit.
Hortulus animæ, nisi corrigatur.
Hortulus passionis in ara Altaris Floridus.
Hydromantiæ artis Opera omnia.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

I

IAcobus Brediotus, Pludentinus.
Iacobus à Burgundia, ille qui incepit Apologiam ad Carolum Cæsarem.
Iacobus Halis.
Iacobus Imelius.
Iacobus Kaurius.
Iacobus Kungius.
Iacobus Micyllus.
Iacobus Misnensis, aliàs Iacobellus.
Iacobus Milichius.
Iacobus Otherus.
Iacobus Præpositus qui scripsit historiam vtriusque captiuitatis, propter verbum Dei.
Ioannes Schexius.
Iacobus Schenk.
Iacobus Strauss.
Iacobus Seiglerus.
Ianus Cornarius,
Iasparus Bigel.
Ioachimus Camerarius.
Ioachimus Lesbetus.
Ioachimus Magdeburgius.
Ioachimus Morlinus.
Ioachimus Vadianus.
Ioachimus Vvestphalus.
Ioannes Æpinus.
Ioannes Agricola Islebius.
Ioannes alacro.
Ioannes Aloysius, Paschalis.
Ioannes Appellus, Norimbergensis.
Ioannes Astoc, Anglus.
Ioannes Assuuarbij.
Ioannes Athanasius, Veluanus.
Ioan. Auene, Rubeaquensis.
Ioannes Auentinus.
Ioannes Baliostratus.
Ioannes Baptista, Vergerius.
Ioannes Blasius.
Ioannes Brentius.
Ioannes Brismannus.
Ioannes Bugenhagius, Pomera-

Digitized by Google

ran.
Ioannes Caluinus.
Ioannes Campanus, qui ſcripſit contra Trinitatem.
Ioannes Cannetius.
Ioannes Carion.
Ioannes Caſtellanus.
Ioannes Comander.
Ioannes Coſmius.
Ioannes Czaphko.
Ioan. Decanus Barauienſ.
Ioannes Denchius, aliàs Deckius.
Ioann. Diazius, ille cuius mortis hiſtoriam ſcripſit Cenarcleuius.
Ioan Dolſchius, Vexkirchenſis.
Ioannis Draco, ſiue Draconites.
Ioannes Entomius.
Ioannes Fabritius.
Ioannes Foxus.
Ioann. Franciſcus Cotta, Lemburgius
Ioannes Frederus.
Ioan. Fredericus Cæleſtinus.
Ioann. Friſius Tigurinus.
Ioann. Frith. Londin.
Ioann Funcius, Noribergen.
Ioannes Fuſterus.
Ioan. Gaſtius, Briſacenſis.
Ioan Gerardus.
Ioan. Gigas, Northuſianus.
Ioanes Gochius.
Ioannes Grellus.
Ioannes Hallerus, Tigurinus.
Ioannes Hannerus.
Ioannes Herod. Acropolita.
Ioann. Heruagius.
Ioann. Heſſus.
Ioann. Humborgius.
Ioann. Hoperus, Anglus.
Ioannes Hoſpinianus Steinianus.
Ioannes Hoſt.
Ioannes Huſchius.
Ioannes Huſſ.
Ioannes Huſſerus.
Ioann. Huttichius.
Ioann. de Indagine, non ille Carthuſianus.
Ioannes Kleinauus.
Ioannes Knoplouchus.
Ioannes Lathman.
Ioann. Laſko, Polonus.
Ioannes Leonardus Sartorius.
Ioann. à Leydis.
Ioann. Licaula.
Ioan. Lonicerus.
Ioann, de Lukavvek.
Ioann. Mantellius
Ioann. Marpachius, vel Marbachius.
Ioannes Marcelluc, Rigomontaſinus.
Ioan. Mardelcy.
Ioan. Matter.
Ioan. Mayrei.
Ioan. Meyer.
Ioann. Muckius.
Ioannes Muſſerius.
Ioannes Oecolampadius.
Ioannes Oldencaſtel, Anglus.
Ioannes Oldendorpius.
Ioannes Oporinus.
Ioannes Pfeffinger.
Ioannes Philonius, Rugo, vel Dugo.
Ioannes Philogus.
Ioannes, vel Ioannes Baptiſta Piſcatorius.
Ioannes Piſtorius à Vvorden.
Ioannes Policaris, Cignæus.
Ioannes Polius Vveſtphalus.
Ioannes Pomeranus.
Ioannes Poſtellus.
Ioannes Pizibram.
Ioannes Pupperus Gogianus.
Ioannes Purpurei.
Ioannes Puruey, Anglus.
Ioannes Rhellicanus, Tigurinus.
Ioannes Rodophanta.
Ioannes Ribittus.
Ioannes Rihelius,
Ioannes Riuius Athendorienſ.
Ioannes de Rochefort.
Ioannes de Rocheſana.
Ioannes Rogors, vel Rochus, Anglus.
Ioannes Rutthenus.
Ioannes Sagittatius Bnrdegalen.
Ioannes Sapidus.
Ioannes Sartorius.
Ioannes S hulling.
Ioannes Schonerus, Coroldao.
Ioannes Scoper.

Digitized by Google

Ioannes Secerius.
Ioannes Sleidanus.
Ioannes Schneppius, vel Sneppius.
Ioannes Spangenbergius.
Ioannes Spinus.
Ioannes Splendianus.
Ioannes Stapius, vel Staupitius.
Ioannes Stigelius, vel Stiphelius.
Ioannes Stolsius.
Ioannes Stuck.
Ioannes Stumpff.
Ioannes Sturmius.
Ioannes Szapko.
Ioannes Valdesius.
Ioannes Vannius.
Ioannes Veltkirchius, siue Velcurio.
Ioannes de Vvestalia.
Ioannes Vvestphalus.
Ioannes Vvicilephus.
Ioannes Vingandus, vel Vvigandus
Ioannes Vvick.
Ioannes Vvillebrochius Danciscanus.
Ioannes Vithiingius, qui & Brencius.
Ioannes Vvolphius, Tigurinus.
Ioannes Vvorden.
Ioannes Zuickius.
Iob. Gast.
Iodochus Goch, siue Coccus, qui & Iustus Ionas.
Iodoehus Vuilichius.
Ionas, qui est, Iodochus Cocus.
Ionas Philologus.
Iosephus Grumpech.
Iosephus Klup.
Iosias Simlerus, siue Similerus.
Istebius.
Iulius Cæsar, P. Caluini interpres.
Iulius Dominicus, Caramanius.
Iulius Mediolanensis, Apostata.
Iustus Menius Isenaten.
Iustus Ionas, seu Iodochus Coch, vel Cocus.

APPENDIX.

Iacobus Acontius.
Iacob Anetius, vel Ænetius.
Iacobus Andreæ.
Iacobus Andreas Schmidellinus, vel Iacobus Schmidellinus.
Iabobus Arrison.
Iacobus Brocardus.
Iacobus Brunicensis.
Iacobus Coruerus.
Iacobus Eisemberg.
Iacobus Frindangus.
Iacobus Grynæus.
Iacobus Heerbrandus.
Iacobus Iusti.
Iacobus Kimendocius.
Iacobus Kolch.
Iacobus Linctor.
Iacobus Lachkern.
Iacobus Palleologus.
Iacobus peregrinus.
Iacobus Rungius.
Iacobus Scopperus.
Iacobus Sobius.
Ieremias Pistorius.
Ieremias Hombergerius.
Ieremias Zchuenglinus.
Illiricus Flaccus.
Impletus Christophorus.
Immanuel Tremellius.
Innocentius Gentilletus, I.C. Dephinensis.
Ioachimus Bonus.
Ioachimus Curæus.
Ioachimus Giftheil.
Ioachimus Meisterus.
Ioachimus Staubius.
Ionchimus Stigius.
Ioachimus Vonburg.
Ioannes Amplia Polonus.
Ioannes Atrocianus.
Ioannes Auenarius, vel Habermann.
Ioannes Auicinnus.
Ioannes Balæus.
Ioannes Beltzius.
Ioannes Buccerus Lubecaensis.
Ioannes Borstius.
Ioannes Bradfordus.
Ioannes Brandmullerus.
Ioannes Brentius filius.
Ioannes Buffebius.
Ioannes Calfidus.
Ioannes Caius.
Ioannes Candidus.
Ioannes Cheyseſpensis.
Ioannes Choranders.

Digitized by Google

Ioannes Chriſtophorus Fuchs.
Ioannes Clarus, Hertbergenſis.
Ioannes Cogelerus.
Ioannes Conradus, Vlmerus.
Ioannes Criſpinus.
Ioannes Cronerus, vel Crumerus.
Ioannes Cuno.
Ioannes Darrius.
Ioannes Dauſus, vel Douſa.
Ioannes Felde.
Ioannes Ferinarius.
Ioanues Filpotus.
Ioannes Gallus.
Ioannes Garcærus.
Ioannes Garnierius.
Ioannes Georgius Godelmannus.
Ioannns Griffin.
Ioannes Guhelmus Stuckius, Tigurinus.
Ioannes Hartungus.
Ioannes Hedericus.
Ioannes Hedlerus,
Ioannes Heidenreich.
Ioannes Herrzberg.
Ioannes Hugo.
Ioannes Iacobus Gryneus.
Ioannes Lezlerus, Scaphuſianus.
Ioannes Irenæus.
Ioannes Iudex.
Ioannes Iuellus, Anglus.
Ioannes Kenerus.
Ioannes Kneuſtobius.
Ioannes Knoxus, Scotus.
Ioannes Langus, Sileſius.
Ioann. Lambert, aliàs, Nicols.
Ioannes Lapæus.
Ioannes Leonis Nardi.
Ioannes Leumelarius, vel Leunclaius.
Ioannes Lobarrus, Borrufius.
Ioann. Lorichius, Adamarius.
Ioannes Loyſelerius.
Ioannes Mackbray.
Ioannes Mageirus.
Ioannes Maior Poëta.
Ioannes Manlius, vel Milius.
Ioannes Moſellanus.
Ioannes Matthæus, Scmalcaldenſ.
Ioannes Mercerius.
Ioannes Monhemius.
Ioannes Niſæus,
Ioannes Odembach.
Ioannes Oldus.
Ioannes Olearius, VVeſſallenſis.
Ioannes Ornæus.
Ioannes Palmerius.
Ioannes Pandochæus.
Ioannes Pappus.
Ioannes Parckurſtus.
Ioannes Pfeil.
Ioannes Plough, Nottingamienſis.
Ioannes Poinetus.
Ioannes Pontiſella.
Ioannes Poſſellius.
Ioannes Pullanus.
Ioannes Raynaldus.
Ioannes Rhodius.
Ioannes Riccardus, Oſanæus
Ioannes Roſa.
Ioannes Ruſſel.
Ioannes Ryches
Ioannes Salmuth.
Ioannes Schechſius.
Ioannes Schorus.
Ioannes Schumanierus.
Ioannes Serranus.
Ioannes Soterus.
Ioannes Steurlin.
Ioannes Strauſs.
Ioannes Taffin.
Ioannes Toraſius, Aquileſicanus, vel Toſarius, qui inuerſo nomine eſt, Ioan. Satorius.
Ioannes Vrſus.
Ioannes VVeſſembeccius.
Ioannes VVibalius, Montenſis.
Ioannes VVirlingus.
Ioannes Vvirgiſius.
Ioannes VVtenhouius.
Ioannes Zangerus.
Ioannes Harchius, Montenſis,
Iodochus Hockerius.
Ionas Francus.
Ionas Graſſerus.
Ioſephus Grabius, Aueraacenſis.
Ioſias Loner, vel Ioſua Doncc.
Ioſua Lagus.
Ioſue Opitius.
Iſaac Feguenius.
Iuſtus Ruperius.
Iuſtus Velſius Hagenſis.

Certorum

Digitized by Google

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

IAcobi Bophart, de ſtudio literarum, & iuuentute erudienda libellus.
Iacobi Brunſuicenſis, Catecheſis puerilis.
Iacobi Fabri Commentaria in Euangelia.
Item in Epiſtolas S. Pauli.
Item in Epiſtolas Canonicas.
Item de tribus Magdalenis.
Item in Pſalmos, tãdiu prohibita ſint, quamdiu ab alicuius Vniuerſitatis Catholicæ facultate Theologica, vel iuſſu Inquiſitionis generalis emendata in lucem prodierint.
Iacobi Ottheri Sermones.
Item ſpeculum fatuorum.
Iacobi Schepperi, vel Scæpheri Tremoniani, Monomachia Dauidis & Goliath.
Ioannis Cuſpiniani liber inſcriptus, Imperatorum & Cæſarum vitæ, cum imaginibus ad viuam effigiem expreſſis, donec corrigatur.
Ioannis Fabricij Montini Poëmatum liber.
Ioannis Gertophij Recriminatio aduersùs Eduardum Leum Anglum.
Ioannis Lubicenſis, de Antichriſti aduentu, & de Miſſa Iudæorum.
Ioannis Pici Carthuſienſis, Paraphraſes & annotationes in Pſalmos.
Ioannis Reuchlini ſpeculum oculare, de verbo mirifico, ars Caballiſtica.
Ioannis Soteris liber, ſiue epigrammata, ex variis auctoribus collecta.
Ioannes Sutel, de teribili excidio Hieroſolymitarum.
Ioannis VVeſchelburgenſis, de ſignis & miraculis falſis, & de ſuperſtitionibus.
Iuliani Golea, de certitudine gratiæ Dei, [& ſalutis noſtræ tractatus.

APPENDIX.

IAcobi à Burgundis, Apologia ad Carolum Cæſarem.
Iacobi Sebecij liber de vna perſona, & duab. naturis Chriſti.
Innocctius del Mannetti Florentinus de dignitate & excellentia hominis, donec emendetur.
Ioachimus ſuper titulum ff. de iureiurando.
Ioannis Baptiſtæ Folengij Commentaria ſuper epiſtolas Canonicas S. Petri, & S. Iacobi, & ſuper primam Epiſtolam S. Ioannis.
Ioannis Bodini Andegauenſis, Dæmonomania omninò prohibetur, liber verò de Republica, & Methodus ad facilem hiſtoriarum cognitionem, tamdiu prohibita ſint, quouſque ab Auctore expurgata, cum approbatione Magiſtri ſacri Palatij prodierint.

OBSERVATIO.

De libris Ioannis Bodini, ex obſeruatione addita regulæ Indicis.

CVm in appendice ſecundæ claſſis ſub littera I, dicatur (Ioannis Bodini Andegauenſis Dæmonomaniæ omnino prohibetur, liber verò de Republica, & Methodus ad facilem hiſtoriarum cognitionem, tamdiu prohibita ſint, quouſque ab auctore expurgata cum approbatione Magiſtri Palatij prodierint:) Id quidem per errorem fortaſſe librarij factum creditur: nam liber de Republica

Digitized by Google

Republica eiusdem Ioannis Bodini, primum die xv. Mensis Octob. M. D. XCII. deinde liber Daemonomania die primo mensis Septemb. M.D.XCIV. ab eodem Sanctissimo Domino nostro Papa simpliciter damnati sunt, ac proinde vterque damnatus & prohibitus censendus est.

Ioannis Caſt, Sphæra ciuitatis, hoc eſt, Reipublicæ, rectè ac pie ſecundum leges adminiſtrandæ, donec emendetur.

Ioannis Coraſij liber de vniuerſa ſacerdotum materia, donec emendetur.

Ioannis Druſij opera, donec emendetur.

Ioannis Feri opera omnia, donec emendentur. Excipiuntur tamen, eiuſdem Feri Annotationes, & Commentaria in Matthæi, & S. Ioannis Euangeliſta, ac in eiuſdem S. Ioannis Epiſtolam primam, Romæ recognita & impreſſa.

Ioanni Fiſcherio liber falſo adſcriptus, de fiducia & miſericordia Dei.

Ioannis Forſterij Dictionarium Hebraicum.

Ioannis Lalamantij Med. exterarũ ferè omnium & præcipuarum gentium anni ratio, & Romani collatio, niſi corrigatur.

Ioannis Mahuſij Aldenarden Epitome Annotationum Eraſmi in nouum Teſtamentum, niſi corrigatur.

Ioannis Matthæi Toſcani, Pſalmi Danidis niſi corrigantur.

Ioannis Newzani Altenſis I.C. Silua nuptialis, donec emendetur.

Ioannis Pauli Donati libellus, de releuatione caſuum.

Ioannis Peregrini Petroſellani, liber conuiualium ſermonum.

Ioannis Petri de Ferrariis, practica Papienſis, niſi corrigatur.

Ioannis de Roa d'Auila, Apologia de Iuribus principalibus defendendis & moderandis iuſtè.

Ioannis Rutheni, tabulæ locorum communiũ, vtriuſque Teſtamẽti.
Ioannis Scapulæ Lexicum Græcolatinũ.
Ioannis Schneidewin ſuper Inſtit. Commentaria, ſeu Annotationes.
} niſi corrigantur.

Ioannis VVierij Medici, libri quinque de præſtigiis dæmonum, incantationibus, & veneficiis.

Iulij æaris Scaligeri, Commentarij in Theophraſten & Poëmata.
Ioſeph Scaligeri liber de emendatione Temporũ.
Iuliani Tanæotij, de quadruplici Monarchia.
} donec emẽdentur.

Iulij Velſij [illegible], veræ, Chriſtianæque Philoſophiæ comprobationis, atque æmuli, quíque Antichriſti doctrinam ſequitur, per contentionem, comparationémque deſcriptio.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

IMperatorum & Cæſarum vitæ.
Inſtructio viſitationis Saxonicæ.
Interpretatio nominum Caldæorum.
Introductio puerorum.
Iulius Dialogus; aliàs Aula.

APPENDIX.

IMagines mortis, cum medicina animæ.
Index Bibliorum, impreſſus Coloniæ in ædibus Quentelianis.
Index rerum omnium, quæ in nouo ac veteri Teſtamento habentur locupletiſſimus, vnà cum Hebræorum, Chaldæorum, ac Latinorum nominum interpretatione, &c. Venetiis ad ſignum Spei, 1544.
Index vtriuſque Teſtamenti, pene ſimilis indici Bibliorum Roberti Stephani.

Inſtitu

Digitized by Google

Institutiones Grammaticæ & aliarum artium, nisi repurgentur.
Institutio Principis.
Institutio Religionis Christianæ, impressa VVitebergæ, anno 1556.
Instructio, qua vitam æternam obtinebimus.
Instructio admirabilium antiqua & moderna, seu Apologia ficta pro Herodoto, anno 1567.
Iudicium & Censuræ Ecclesiarum piarum, de dogmate, in quibusdam prouinciis Septentrionalibus, contra adorandam Trinitatem.
Iustitia Britannica.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

K

KAutius.
KKnipisto.
Knopper Dellingius.
Kolbeius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

KAlzij liber, de sanitate tuenda.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

KAlendaria omnia ab hæreticis confecta, in quibus nomina hæreticorum ponuntur.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

L

LActantius Ragnonus.
LLambertus de Nigromonte.
Lauretius Czoch.
Laurentius Humphedrus, Anglus.
Laurentius Tubius, Pomeranus.
Leo Iudas.
Leonardus Culman.
Leonardus Fuschsius.
Leonardus Iacobus, Northusian.
Leonardus Strubin.
Leopoldus Dickius.
Lollardus.
Lucas Lossius.
Lucas Scroteck, seu Schroteysen, Rubeaquensis.
Lucius Hacterœus, vel Hecterus.
Lucius Pisæus.
Ludouicus ab Eberstheim.
Ludouicus Hestzer.
Lutherus.
Lysmannus.

APPENDIX

LAmbertus Danæus.
LLaonicus Anstiturmius, à Sturmeneck.
Laurentius Godmann.
Laurent. Ludouicus, Leoburgensis.
Laurentius Matthæsius.
Laurentius Ritter.
Laurentius Rhodomanus.
Laurentius Streicherus.
Lelius Sozzinus.
Leo Achrydanus.
Leonardus Coxus.
Leonhardus Krentzheim.
Leonard. Pellicanus, Rubeaquensis.
Leonardus Schweiglinus.
Leonardus Stockelius.
Leonardus, VVarmundus.
Leonardus VVerner.
Lucas Backmeisterus, Lunebutgensis.
Lucas Mainus.

Lucas

Lucas Osiander.
Lucas Steinberger Morauus.
Ludouicus Berquinus.
Ludouicus Enans.
Ludouicus Helmboldus.
Ludouicus Leuatherius, vel Lauaterius.
Ludouicus Rabus.
Ludouicus Villebois.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Laurentij Vallæ de falsa donatione Constantini.
Item de libero arbitrio.
Item de voluptate.
Lilij Capilupi Cento ex Virgilio, nonnisi expurgatus legatur.
Lucæ Bertini liber inscriptus, Oraculo della renouatione della Chiesa.
Luciani Mantuani annotationes in Commentum D. Ioannis Chrysostomi in Epistolam ad Romanos.
Luciani Samosatensis Dialogi, videlicet mors Peregrini Philopatris.
Ludouici, seu Laonici Chalcondylæ Atheniens. de origine & reb. gestis Turcarum, libri decem, Clauserio interprete, cum annot.
Ludouici Pultij Poëmata, nempè pdæ, sonetti, canzoni.

APPENDIX.

Laurentij Vallæ Annotationes in nouum Testamentum, & liber de persona contra Boëthium, nisi corrigantur.
Laus Matrimonij, & congestio bonarum mulierum, ex diuersis Historiis M. Petri Lesuandert.
Lelij Capilupi Centones ex Virgilio, Romæ anno 1590. impressæ permittuntur.
Leuinij Lemnij Medici Zirizei, occulta naturę miracula. Lexic. Simonis Schardij. } Donec expurgētur.
Ludouici Borbonij, Principis, Condæi litterę. }
Ludouici Caruiali, Dulcoratio amarulentiarum Erasmicæ responsionis ad Apologiam eiusdem Ludouici Caruiali. } Nisi priùs repurgentur.
Ludouici Casteluetrij, opera omnia.
Ludouici Imperatoris nomine, liber fictus, contra sacras imagines.
Ludouici Viues Valentini, Annotationes in S. Augustinum, nisi expurgentur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Lamentationes Petri, auctore Esdra.
Lamentatio & querimonia Missæ.
Liber inscriptus de auctoritate, officio & potestate pastorum Ecclesiasticorum.
Liber inscriptus, Augustini & Hieronymi Theologia.
Liber inscriptus, alcun importanti Luoghi, tradotti fuori del l'Epistole Latine di M. Francisco Petrarca, &c. contre soneti suoi, & xviij. stanze del Bernia, auanti il xx. canto, &c.
Libellus aureus, quòd idola, &c.
Liber inscriptus, Basilienfis Ecclesiæ, cur Missam, &c.
Liber inscriptus, Bulla Diaboli, &c.
Liber inscriptus, Capo finto.
Liber inscriptus, de cœna Dominica.
Liber inscriptus, consilium de emendanda Ecclesia.
Liber inscriptus, consilium Pauli iij. datum Imperatori in Belgis, cum Eusebij Pamphili pia explicatione.
Liber inscriptus, delle commissioni, & facolta che Papa Giugli iij. ha dato à M. Paulo Odeschalo.

Liber

Digitized by Google

Liber inſcriptus, de diſciplina puerorum, rectéque formandis eorum ſtudiis & moribus.
Liber inſcriptus, Doctrina veriſſima tolta dal capitulo quarto, à Romani, per conſolatore l'afflitte conſcientie.
Liber inſcriptus, cur Eccleſia quatuor Euangelia acceptauit.
Liber inſcriptus, de emendatione & correctione ſtatus Chriſtiani.
Liber inſcriptus, de genuino Euchariſtiæ negotij intellectu & vſu ex vetuſtiſſimis orthodoxorum Patrum libris, &c.
Liber inſcriptus, de falſa religione.
Liber inſcriptus, de fatis Monarchiæ Romanæ ſomnium, vaticinium Edræ, &c.
Liber inſcriptus, la forma delle preghiere Eccleſtiche, con la maniera d'adminiſtrare i Sacramenti, & celebrare il matr.
Liber inſcriptus, de Gratia & libero eius velocíque curſu.
Libri Hermetis Magi ad Ariſtotelem.
Liber inſcriptus, Illuſtriſſimi & potentiſſimi Senatus, populíque Angliæ ſententia, de eo conſilio quod Paulus Epiſc. Rom. &c.
Liber inſcriptus, Militantis, &c.
Liber inſcriptus Nicod. de paſſione Chriſti.
Liber inſcriptus, Illuſtriſſimi & Excellentiſſimi, ſeu ſpecialis viri Caroli Magni, &c. contra Synodum, quæ in partibus Græciæ, pro adorandis imaginibus ſtolidè, ſiue arroganter geſta eſt.
Liber inſcriptus, in orationem Dominic. &c.
Liber inſcriptus, in orationes Dominicas ſaluberrimæ, & ſanctiſſimæ meditationes, ex lib. Catholicorum Patrum, &c.
Liber inſcriptus Lettera de N. ad vno Ambaſciatore di Papa Giulio iij.
Liber inſcriptus, Pauli iv. Papæ Romani, conſolatoria & hortatoria, ad ſuos dilectos filios.
Liber inſcriptus, Pontificij oratoris legatio, in conuentu Noriberg. genſi.
Liber inſcriptus, de prouidentia Dei.
Liber inſcriptus, de Sacerdotio, legibus, & ſacrificiis Papæ, &c.
Liber inſcriptus, delle ſtatue, & imagini, &c.
Liber inſcriptus, an ſtatui, & dignitati Eccleſiaſticorum magis conducat admittere Synodum Nationalem, piam & liberam, quam decernere bello, &c.
Liber inſcriptus, de vera differentia regiæ poteſtatis & Eccleſiaſticæ.
Liber inſcriptus, de vita inuentutis inſtituenda, moribus & ſtudiis, corrigendis.
Liber inſcriptus, de vnitate Eccleſiaſtica.
Litaniæ Germanorum.
Loci communes, de bonis operibus, & de poteſtate Eccleſiaſtica.
Loca inſignia.
Loci inſigniores.
Loci omnium ferè capitum Euangeliorum.
Loci vtriuſque Teſtamenti.
Lucta Chriſtiana.
Ludus Pyramidum.

APPENDIX.

LExicum Græcum nouum, Genevæ impreſſum
Libellus A, B, C, tractans rudimenta Religionis.
Liber, qui inſcribitur, acta Concilii Tridentini, anno 1540. celebrati, vnà cum annotationibus lectæ digniſſimis.
Liber Anonymi cuiuſdam. de repugnantia doctrinæ Chriſtianæ.
Liber inſcriptus, Annatæ taxationes Eccleſiarum & monaſteriorum per vniuerſum orbem, ab Hæreticis aduerſus Annatas conſcriptus.
Liber continens articulos reprobatos à facultate Pariſienſi, contra doctrinam S. Thomæ.
Libri duo de falſa & vera vnius Dei Patris,

Digitized by Google

Patris, & Filij, & Spiritus sancti cognitione auctoribus ministris Ecclesiarum consentientium in Salmatia,& Transiluania.

Libellus de concordia Ecclesiæ.

Liber de conuentu Haganoen.

Liber inscriptus, cur Christiani, cum quibusdam annotationibus, in S.Hilarium.

Libri decem annulorum, quatuor speculorum, imagiuum Tobiæ, imaginum Ptolomæi, virginalis clauicula Salomonis.

Liber inscriptus,Dial.sacri.

Libri inscripti, contra Diætam Imperialem Ratisbon.

Libellus inscr.de digna præparatione ad Sacramentum Eucharistiæ.

Liber inscriptus,de diuinis & Apostolicis traditionibus.

Liber inscriptus, Genesis cum Catholica expositione eccles id est, ex vniuersis probatis Theologis, quos Dominus suis Ecclesiis dedit, excerpta à quodam verbi Dei ministro, diu multúmque in Theologia versato, siue Bibliotheca expositionum Geneseos, id est, expositio, ex probatis Theologis, quotquot in Genes. aliquid scripserunt,collecta,& in vnum corpus singulari artificio conflata,&c.

Libellus intitulatus, de Iesu Christo Pontifice Maximo, & Rege fidelium summo regente in Ecclesia Sanctorum.

Liber qui inscribitur, illustrissimi Principis,ac D. D.Ioannis Friderici secundi,Ducis Saxoniæ, &c. suo ac fratrum D.Ioann.VVihelmi,& D.Ioann.Friderici natu iunioris nomine solida confutatio, & commendatio præcipuarum corruptelarum sectarum,& errorum hoc tempore ad instauratione,&c.

Liber qui inscribitur Interim anno 1548.editus.

Liber qui inscrib. Libelllus Apost. nationis Gallicanæ cum constitutione sacri Concilij Basilecsis.

Liber continens doctrinam, administrationem Sacramentorum,ritus Ecclesiasticos, formam ordinationis consistorij, visitationis scholarum,in ditione Principum & Dominorum D. Ioann Alberti,& Hulderici,Fratrum,Ducum, &c Francfurti,per Petrum Burbachium.1562.

Liber egregius de vnitate Ecclesiæ, cuius auctor periit in Concilio Constantiensi.

Liber de Mediatoris Iesu Christi nominis diuinitate & æqualitate, item de restauratione Ecclesiæ Cellarij,&c.

Liber inscriptus de Metrica.

Liber inscriptus,Mirabilis liber.

Libellus de non timenda morte sine nomine auctoris, aut impressoris,aut loci,aut temporis.

Lib.inscript.de laudib.Iulij 3.Hymnus & sequentia Missæ,quæ dicitur in die corporis Christi.

Liber inscriptus, ordo baptizandi iuxta ritum sanctæ Romanæ Ecclesiæ Venetiis apud Ioannem Guariscum & socios,anno 1575. nisi corrigatur.

Liber inscriptus de Officio pij, & publicæ tranquillitatis verè amantis viri, in hoc religionis dissidio, sine auctoris nomine, & alius ab eo,quem sub eadē inscriptione composuit Ioannes Husseltz,Doctor Louanienſis.

Liber inscriptus de persecutione Barbarorum.

Liber inscriptus, pro libertate Ecclesiæ Gallicanæ aduersùs Romanam aulam defensio Parisiensis curiæ Ludouico XI.Gallorum Regis quondam oblata, qui circunfertur cum tractatu Duareni de S. Ecclesiæ ministeriis, ab eo Latinus factus.

Liber inscript.de protrahenda vita vltra vigintiquinque annos.

Liber Psalmorum Dauidis cum Catholica expositione Ecclesiastica, impressus per Henricum Stephanum,anno 1562.

Digitized by Google

Liber inſcriptus, quæ regia poteſtas, quo debent auctore ſolemnes Eccleſiæ conuentus indici cogíque, &c.
Liber inſcriptus de regno, ciuitate, & domo Dei, ac Domini noſtri Ieſu Chriſti.
Liber inſcriptus, de regno Chriſti, liber primus, de regno Chriſti, liber ſecundus.
Liber contra regimen fœminarum.
Liber reſponſionum ad decem rationes.
Liber inſcriptus, & Sermo diuinæ maieſtatis voce pronunciatus in monte Syna.
Liber ſimilitudinum, & diſſimilitudinum.
Liber inſcriptus, veterum quorundã breuium Theologorũ Elenchus.
Ludi Theutonici rhythmicè compoſiti, & Gandaui exhibiti, ſuper hac quæſtione, quod ſit homini morienti maximum ſolatium.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

M

MArcell. Palingenius, Stellatus.
Marcus Antonius Caluinus.
Marcus Antonius Conuinus.
Marcus Cordelius, Torgenſis.
Marcus Epheſinus.
Marchus Tilemannus, Heshuſius.
Marſilius de Padua.
Martinus Ko, vel Martiniko.
Martinus Borrhahus, Stutgardian.
Martinus Bucerus.
Martinus Erecthus.
Martinus Lutherus.
Martinus Meglin.
Martinus Oſterminchenus.
Martinus VVolphius.
Martinus Alberus, vel Albertus.
Matthæus Iudex.
Martinus Philargyrus.
Matthæus, qui & Aſiartius Scoffer.
Matth Zellius Kellius Keiſerſpergenſis, vel Keiſſepergenſis.
Matthæus Tiſer.
Matthæus Flaccus, Illiricus, vel Flauius.
Maturinus Corderius.
Maximilianus Maurus.
Melanchthon.
Melchior Ambachius.
Melchior Clinch, vel Mlinch.
Melchior Hofmannus.
Memnon Symon.
Menardus Moltherus.
Michaël de Cæſena.
Michaël Rothingius.
Michaël Schulthæis.
Michaël Sellarius.
Michaël Seuertus.
Michaël Toxita.
Milo Conuerdale, Eboracen.
Morlinus.
Muncerus.
Munerus.
Munſterus.
Muſculus.
Myconius Oſualdus.

APPENDIX.

MAgdalena Aymairus.
Manſon Anglus.
Marcus Andreas Falkembergerus.
Marcus Beumlerus, Tigurinus.
M. Marcus Menningus.
Martinus Agricola.
Martinus Cruſius.
Martinus Faber.
Martinus Hellingus.
Martinus Hofman
Martin. Kemnitius, vel Chemnitius.
Martin. Lochandrus, Gorlicenſis, Sileſius.
Martinus Mollerus.
Martinus Morlin.
Martinus Sa bach.
Martinus Schalingius, Farens.
Matthæus Beroaldus.
Matthæus Chemnitius.
Matthæus Colleburgius.
Matthæus, ſeu Matthias Breſſerus.
Matthæus Huttenus.
Matthæus Ludike.
Matthæus Veghel.
Matthæus VVeſenbeccius.
Matthias Bergius, Brunſuicenſis.
Matthias Eberhart.

Digitized by Google

Matthias Erbius, aut Erbenus, vel Herbenus.
Matthias Ludecus.
Matthias Ritter.
Matthias Schneider.
Matthias Tinctorius.
Matthias Vehus.
Melchior Bischoff.
Melchior Neofarius.
Melchior Specker.
Melchior VVildius,
M. Mento.
Metterus Mentrius, aduersùs Balearum Episcop.
Wetterus Hanmerus.
Michaël Aichilerus, vel Aychelerus.
Michaël Cælius.
Michaël Dilerus.
Michaël Dinellus.
Michaël Hagerus.
Michaël Hampelus.
M. Michaël Henning, Dresdensis.
Michaël Hermannus.
Michaël Himmel.
Michaël Mestlinus.
Michaël Neander Sorauiensis.
Michaël Rennerus.
Michaël Renningerus, Anglus.
Michaël Scrinius, Dantiscanus.
Michaël Vranus.
Minus Celsus.
Moyses Pelacherus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

MArci Pagami Carminum liber, cuius titulus est, triomfo Angelico.
Et alter qui dicitur, Sonneti diuersidi Marco Pagano.
Massutij Salernitani Nouellæ.
Merlini Angli liber obscurarum prædictionum.

APPENDIX.

MAccaronicorum Opus, Merlini Coccai, Poëte Mantuani, nisi repurgatum fuerit.
Mahometis Saracenorum principis, eiúsque successorum vitæ.
Item Alchoran, cum præfatione Martini Lutheri.
Martini Eisengrenij tractatus Apologeticus, de certitudine gratiæ, pro canone iij sess. vj. Concilij Tridentini.
Martini Martinez, Cantapetrensis, Hypotyposeon liber, nisi fuerit ex impressis ab anno 1582.
Melchior Klingius, in præcipuos secundi libri Decretalium Tit. & Institutiones Iuris Ciuilis.
Michaëlis Carranzæ, annotatio marginalis ad D. Ildefonsum.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

MAniera di tenere ad insegnare i figliuoli Christiani.
Margarita Theologica.
Matrimonio delli Preti, & delle Monache.
Medicina animæ.
Meditationes in orationem Dominicam.
Meditationes, & precationes piæ, admodum vtiles, & necessariæ, pro formandis cùm conscientiis, tum moribus electorum.
Metaphrases Epistolarum S. Pauli, ad cõmunem Eccles. Concordiã.
Metho di sacræ Scripturæ, tomi duo.
Methodus in præcipuos Scripturæ diuinæ locos.
Microsynodus Noribergenses.
Ministrorum verbi Argentinensium admonitio, ad ministros Helueticos.
Modo di tenere nell'insegnare, & nel predicare, al principio della religione Christiana.
Modo è via breue di consolare quelli, che stanno in pericolo di morte.
Modus solemnis, & authenticus ad inquirendum.

APPENDIX.

MArgarita pastorum.
Medicina animæ, pro sanis simul & ægrotis instante morte.
Medicina animæ, adiuncta imaginibus mortis.
Medicina animæ, tam his qui firma, quàm aduersa corporis valetudine prædicti sunt, in mortis

Digitized by Google

agone & extremis his periculosissimis temporibus, maximè necessaria.
Meditationes sanctorum Patrum, quibus Dominicæ passionis mysterium explicatur.
Methodica iuris vtriusque traditio.
Mirabilis liber.
Missa Euangelica.
Missa Latina, quæ olim ante Romanam circiter annum 700. erat.
Modus conferendi, & modus orandi, prout impressit Dolectus.
Modus orandi & confitendi.
Monumenta sanctorum Patrum Orthodoxographa. hoc est Theologiæ sacrosanctæ, ac sinceriores fidei doctores numero circiter octoginta quinque Ecclesiæ lumina. auctores partim Græci, partim Latini, Basileæ 1569. nisi emendentur.
Multi integri loci sacræ doctrinæ, veteris & noui Testamenti, ex Hebræa & Græca lingua in Latinum & Germanum sermonem translati.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

N

Nicolaüs Amsdorffius.
Nicolaüs Balingius.
Nicolaüs Borbonius, Vandoperanus.
Nicolaüs Briling.
Nicoclaüs de Calabria.
Nicolaüs Gallasius.
Nicolaüs Galecus.
Nicolaüs Gallus.
Nicolaüs Gerbellius.
Nicolaüs Herforde, Anglus.
Nicolaüs Ktompaco.
Nicolaüs Macchiauellus.
Nicolaüs de Peihrzimovv.
Nicolaüs Quodus.
Nicol. Radiuil, Palatinus Vvilnēsis.
Nicolaüs Ridlæus.
Nicolaüs Seubelius.
Nicol. Selnecerus, vel Selneckerus,
Nicolaüs Storckius.
Nicolaüs Vdall Anglus.

APPENDIX.

Natalis Tornettus.
Nathan Cythræus.
Nathanaël Neckius, id est, Theodorus Beza.
Nicolaüs Bloccius, Ludimagister Leydensis.
Nicolaüs Bucerus Burgensis.
Nicolaüs Cancerinus.
Nicolaüs Cocitanius.
Nicolaüs Collado.
Nicolaüs Eibenius.
Nicolaüs Florus
Nicolaüs Grimoaldus.
Nicol. Hemmingius, vel Keingius
Nicolaüs Lagenteuffel.
Nicolaüs Opton.
Nicolaüs Rudingerus.
Nicolaüs Schmidius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Nicolai Clemangis, opera illa tantummodo permitti poterunt, quæ iuxta censuras Patrum deputatorum emendata excudentur.
Nicolai Franci carmina, contra Petrum Aretinum.
Nicolai Rodingi exhortatio adgermaniam.
Item prædicationes carmine conscriptæ.
Nicolai Vvinmūni Colimbeses, siue de arte morandi Dialogus.

APPENDIX.

Natalis Bedæ, liber confessionis.
Nilus Thessalonicensis, contra PP.
Aliàs Illyrico suppositus.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

Nomenclator insignium scriptorum.
Notoriæ artis Opera omnia.
Notæ veræ Ecclesiæ.

APPENDIX.

Narratio eorum, quæ contigerunt in patria inferiori, anno 1560.

Necromantiæ

Digitized by Google

Necromantiæ Opera, & scripta omnia.
Nouæ glossæ ordinariæ, donec meliora Dominus, &c. siue in Euangelium secundum Matthæum, Marcum, & Lucam, Commentarij, vbicunque fuerint.
Nouæ precationes, ex optimis quibusque scriptis, præcipuorum nostri seculi Theologorum.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

O

Oecolampadius Ioannes.
Orthoiphus Maroli, Francus.
Osiander Andreas,
Osualdus Myconius.
Otho Brunsfelsius.
Otho Gerberus Pabergensis.
Otho Henricus.
Otho Vinerius.
Otho Vverdmillerus.
Othonellus Vidaphij.

APPENDIX.

Osiander Lucas.
Osualdus Betus.
Otho Griphius, Goarinus Cattus.
Otho Vvissemburgius, Lüburgensis.
Otho Zander.
Ouenus Gunterus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

Ogetij Dani Tabulæ.
in Ouidij Metamorphoseos libros commentaria, siue enarrationes allegoricæ, vel tropologicæ.

APPENDIX.

Olymp. Fuluiæ Moratæ, Dialogi, Epistolæ, & Carmina.

Incertorum Auctorum libri prohibiti.

Oeconomia Christiana.
Onus Ecclesiæ.
Opera diuina della Christiana.
Orandi modus.
Orationes Dominicales Gryphij.
Oratio pro Iulio 2. Ligure, à quodam benè docto, & Christiano perscripta, liber sic inscriptus.

APPENDIX.

Optima ratio componendæ religionis, quæ sit.
Opus magni lapidis, per Lucidarium.
Oratio Dominica, cum aliis quibusdam precationculis Græcè cum Latina versione, è regione posita, quibus adiunctum est Alphabetum Græcum.
Oratio Ecclesiarum Germaniæ, ac Belgiæ sub, &c. 1566.
Orationes Funebres, & Epicedia, per Tomos distinctum Opus.
Orationes Funebres de hæreticis habitæ, certis Tomis impressæ.
Ordo Ecclesiasticus, circa doctrinam, Sacramenta, & Ceremonias, in ducatu Illustrissimi Ducis Bauariæ Friderici obseruandus.
Orthodoxographia Theologiæ sacrosanctæ, & sincerioris fidei Doctores, &c. donec expurgentur.
Osiandrismus, siue acta Noribergæ.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

P

Pacimontanus Balthasar.
Paulus Commodus Britannus.
Paul. Constantinus Phrygio.
Paulus Daspodius.
Paulus Eberus.
Paulus ab Eitzen.
Paulus Fagius.
Paulus Ritius Israëlica.
Paulus Scalikius.
Pellicanus Conradus.
Petrus Abailardus.
Petrus Altopæus.
Petrus Brubachius.
Petrus Cholinus.
Petrus Desdrensis.
Petrus Ferrariensis.
Petrus Ioan. de Villa Sanctiatum.
Petrus Martyr, Vermilius.
Petrus Martyr, Veruginus.

Digitized by Google

Petrus Milnen.
Petrus Molinæus.
Petrus Olerius.
Petrus Paulus Vergerius.
Petrus Payne, Anglus.
Petrus Sebiuilla.
Petrus Similerus.
Petrus Trimorsheim.
Petrus Vvaldus.
Petrus Viretus.
Philippus Melanchthon.
Philolethes.
Philotheus Irenæus Eupolitanus.
Pomeranus.

APPENDIX.

PAlatinus Kednadod.
Parcerus pseudoarchiepiscopus Cantuariensis.
Patricius Coëburnus.
Paulus Grellius.
Paulus Dolscius.
Paulus Florenius.
Paulus Ioannes Alciatus.
Paulus Keinerius.
Petrus Berexasius.
Petrus Boffinus.
Petrus Boquinus.
Petrus Cassiodorus.
Petrus Clarxe.
Petrus Dathenus.
Petrus Dilletus.
Petrus Dogninus.
Petrus Geduldig, seu patiens.
Petrus Glasser.
Petrus Hafritius.
Petr. Lasbergius, vel Lindeburgius.
Petrus Palladius.
Petrus Pateshul.
Petrus Paulus Nochtesterus.
Petrus Ramus.
Petrus Rainauus.
Petrus Statorius.
Petrus Trevver.
Petr. Vvarĕborb, ab Altenkirchen.
Petrus Vvartes, vel Vattes.
Petrus Vvirth.
Philippus Delbrunerus.
Philipp. Dirixson, qui suos Anabaptismi fœtus scribit literis P. D.
Philippus Felsinius.
Philippus Gerard.
Philippus Neilbrunerus.
Philippus Keyser.
Philippus Lunicerus.
Philippus Marbachius.
Philippus de Marnix, Dominus de S. Aldegunda.
Philippus Merzilius.
Philippus Morneus.
Philippus Nicol.
Philippus Rusticus.
Philippus Vvagnerus.
Pinkintonius pseudoepiscopus Dunilmensis.
Primus Tuberus Coriolanus.
Procopius Lupacius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

PAuli Dolscij psalterium Græco carmine versum, cum præfatione Philippi Melanchthonis.
Petri Aretini Opera omnia.
Petri lignæi parabolæ.
Petr. Mosellani protegensis Pelalogia in puerorũ vsum conscripta.
Petri de Virea peregrinatio Hierusalem.
Philippi Catti liber aduersus Henricum Brunsvvincensem.
Poggij Florentini Facetiæ.
Polydori Virgilij, de inuentoribus rerum liber, qui ab hæreticis auctus, & deprauatus est.
Pompeij Barbæ liber de secretis Naturæ.

APPENDIX.

PAnopolia omnium illiberalium, Mechanicarum, aut Sedeuthriarum artium cum imaginibus, auctore Hartman. Scoppero, Nouoforensi, Norico, Francfurti ad Mœnum 1568. donec expurgetur.
Papyrij Massonij libri sex, de viris Episcoporũ Vrbis Romæ, nisi fuerint ex correctis ab auctore, cum approbatione magistri Sacri Palatij.
Paraphrasis Cornel. Chaldaica, in sacra Biblia.
Pauli Diaconi historia, impressa Basilicæ 1569. nisi deleatur epistola, quæ habetur in eius principio, quæ est nõ probati auctoris.

Petri

Petri de Abbano, Opera Germaniæ, & eiusdem de omni genere diuinitatis Opera.
Petri Fernandez de Villegas Archidiaconi Burgensis, Flosculus Sanctorum.
Petri Guntheri Rhetorica, nisi expurgetur.
Petrus Pompanatius, de Incantationibus.
Petri Romani circulus Diuinitatis.
Petri de Vineis Querimonia Friderici secundi Imperatoris.
Polydori Virgilij, de iuuentoribus rerum liber Romæ iussu Greg. xiij. 1576. expurgatus & excusus permittitur.
Postillæ Draconitis, per annum.
Practica Musica Hermanni Finchij.
Præfatio Iacobi Hartelij, in quinquaginta Comicorum sententias Græcolatinas.
Psalmi aliquot Dauidici, per Henricum Stephanũ, & quosdã alios, Græco carmine traducti.
Psalterium Hebraicũ, Græcũ, Latinum, cum annotationib. impressũ per Sebastianum Munsterum.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

PAralipomena rerum memorab. Pasquillus Fagius.
Pasquillus Germanicus.
Pasquilli omnes, ex verbis sacræ scripturæ confecti.
Pasquilli omnes, omnésque conscriptiones, quibus Deo aut Sanctis, aut Sacramentis, aut Catholicæ Ecclesiæ, & eius cultui, aut Apostolicæ Sedi, quomodocunque detrahitur.
Pasquillus proscriptus, à Tridentino Conc.
Pasquillus Semipoëta.
Pasquillorum Tomi duo.
Pasquini, & Marphorij Hymn. in Paulum iij.
Passio Martini Luth. secundum Marcellum.
Phalarismus.
Phrases sacræ Scripturæ quamdiu expurgatæ non fuerint, atque ab Inquisitorib. generalib. recognitæ.
Piæ & Christianæ Epistolæ, cuiusdã serui Iesu Christi, de fide, operibus & charitate.
Precationum aliquot, & piarum meditationum Enchiridion.
Precationes Biblicæ.
Precationes Christianæ, ad imitationem psalmorum.
Precationes Dominicæ Griphij.
Precationes psalmorum, per Ioann. Nomburgium latinitate donatæ.
Precedenze all' Apologia della Confessione Vvitebergense.
Processus Consistorialis martyrij Ioannis Huss.
Psalterium translationis veteris, cũ noua præfatione Martini Lutheri.

APPENDIX.

PAralipomenon omnium rerum memorabilium, à Friderico secundo, vsque ad Carolum V. historiæ Abbatis Vspergensis, per quendam studiosum annexum.
Pasquilli ecstatici, seu nuper è cœlo reuersi, de rebus partim superis, partim inter homines, in Christiana religione passim hodie controuersis, cum Marphorio colloquium.
Pasquilli manuscripti, in quibus Deo, aut sanctis, aut sacramentis, aut Catholicæ Ecclesiæ, & eius cultui, aut Apostolicæ Sedi, quomodocunque detrahatur.
Philosophia Amoris.
Phrases Hebraicæ, quæ in veteri Testamento habentur.
Pium consilium, super Papæ Sfrondatæ, dicti Greg. XIV monitorialibus, vt vocant, Bullis, &c. à Tussano Berchero, Lingonensi è Gallico sermone in Latinum conuersum.
Poëmata varia Doctorum, nisi corrigantur.
Postillæ maiores.
Praxis, & Taxa officinæ pœnitentiariæ Papæ ab hæreticis deprauata.
Priapeia, quæ vnà cum Virgilio circumferri solet.

Digitized by Google

Protocollum, hoc est, acta colloquij inter Palatinos, & Vvitebergicos Theologos.
Psalmi Dauidis carmine impressi Louanij.
Psalterium Dauidis, ex Hebraico in Germanicum, & Latinum sermonem fideliter translatum.
Pyromantiæ libri, & scripta omnia.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Q

APPENDIX.

QVirinus Beuterus Monsbacensis.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

QVerimonia Friderici secundi Imperatoris, auctore Petro de Vineis, Cancellario eiusdem Friderici.

Auctorum incertorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

QVerela de Pontificis insidiis per Germaniam.
Quinque librorum Moysis breuis ac perspicua explicatio.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

R

RAphaël Musæus.
Rapsodus.
Raydenus.
Raymundus Neopytus.
Rabelesius.
Rhegius Vrbanus.
Reinhardus Lorichius, Hadamarius.
Rhellicanus Tigurinus.
Ricardus Morison, Anglus.
Ricardus Sanson.
Ricardus Tauernon.
Ricardus Trachius, de Todyguton.
Ricardus Vvich.
Robertus Anglus.
Robertus Bannes.
Robertus Baus.
Robertus à Mo haim.
Robertus Stephanus.
Rod Naial.
Rodulphus Gualterus, Tigurinus.

APPENDIX.

REinerius Reineccius, Steinchemus.
Reinholdus Marcanus Vvestphalus.
Richardus Coxus.
Richardus Feuno.
Richardus Vvyse.
Robensonis Bangarensis.
Robertus Crovvleyus.
Robertus Hornus.
Robertus Recordus.
Robertus Vvakefelde.
Robertus Vvarsonus.
Rodulphus Hospinianus.
Rodulphus Lemanus.
Rodulphus Lodolif.
Rodulphus Snellius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

RAymundi de Sabunde prologus in Theologiam naturalem.

APPENDIX.

RIcardi Dinothi, de rebus, & factis memorabilibus, loci communes historici. Et eiusdem aduersaria Historica. } Donec corrigantur.
Roffensi falsò adscriptus liber de fiducia, & misericordia Dei.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

RAtio breuis sacrarum tractandarum concionum.
Ratio cur, qui confessionem Augustanam profitentur, &c.
Ratio, & Methodus consolandi, periculose decumbentes.

Receptio

Receptio omnium figurarum sacræ Scripturæ.
Reformatio Ecclesiæ Colonienſis.
Regis & Senatus Anglici ſententia, de Concilio, quod Paulus Epiſcopus Romanus, Mantuæ futurum ſimulauit.
Reſtitutionum doctrinæ, & vitæ Chriſtianæ liber, per monaſterienſes Anabaptiſtas editus.

APPENDIX.

RAtio & forma publicè orandi Deum atque miniſtrandi Sacramenta, in Anglorum Eccleſia, quæ Genuæ colligitur.
Recantatio de inferno.
Rerum in Gallia ob religionem geſtarum libri tres.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis.

S

SApidus Poëta.
Scaplerus.
Schneppius, vel Sceckius.
Sebaldus Haurentius.
Sebaldus Heyden.
Sebaſtianus Caſtalion.
Sebaſtianus Francus.
Sebaſtianus Froſchelius.
Sebaſtianus Lepuſculus.
Sebaſtianus Meyer.
Sebaſtianus Munſterus.
Seruetus Hiſpanus.
Simon Griuæus.
Simon Heſſus.
Simon Muſæus.
Simon Salizerus.
Stephanus Doletus.
Svvenckfeldius.

APPENDIX.

SAdaellus Antonius.
Samuel Fiſcher.
Samuel Hebelus.
Samuel Nevveuſer.
Samuel Radſpinner.
Sandes Vvigormeinſis, Pſeudoepiſcopus.
Scamlerus Petroburgenſis, Pſeudoepiſcop.
Sebaſtianus Eigulus.
Sebaſtianus Henricpetri.
Sebaſtianus Lupulus.
Sebaſtianus Sperber.
Sebaſtianus Spradler.
Siegfridus Saccus.
Sigiſmundus Sueuus.
Simon Gedicæus.
Simon Meyer.
Simon Pauli, vel Paulus Sueuineſis.
Simon Siderus.
Simon Simonius.
Simon Sneiderus.
Stanislaüs Sarnicius.
Stephanus Gerlachius.
Stephanus de Maleſcot.
Stephanus Reich.
Stephanus Szegedinus.
Stephanus Vvacker.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

SIgiberti liber, contra Papam Gregorium, & contra Epiſtolam Paſchalis Papæ.
Seraphini Firmani Apologia, pro Baptiſta de Crema.
Stephani Vvinctonienſis Epiſcopi liber de vera obedientia.

APPENDIX.

SIlua nuptialis Ioannis Neuezani Aſtenſis, donec repurgata fuerit.
Stephani Lindij Epiſtola de Magiſtratu & Miſſa.
Suidæ hiſtoria, nuper Baſileæ impreſſa, quamdiu annotationes marginales, & indices emendentur.

Auctorum incerti nominis Libri prohibiti.

SCholia in Epiſtolam Pauli III. Pont. Max.
Scripta quædam Papæ, & Monarcharum, de Concilio Tridentino, &c.
Sententiæ pueriles.
Sermones Conuiuales.
Sermones de prouidentia Dei.

Digitized by Google

Similitudinum & dissimilitudinum liber.
Simplex & succinctus orandi modus.
Simplicissima & breuissima Catechismi expositio.
Simulacri, Historie & Figure della Morte.
Somnium & vaticinium Esdræ, de fatis Monarchiæ Romanæ.
Speculorum cæcorum, ad cognitionem Euangelicæ veritatis.
Svvermenica doctrina.
Summa totius Scripturæ.
Summa in Smaragdum, super Euangelia, & Epistolas totius anni, tam separatim, quàm vnà cum ipso auctore impressa.
Supplicatio quorundam apud Heluetios Euangelistarum, ad Episcopum Constantiensem.
Supplice eshortatione, de nouo mandata all'Inuitissimo Cæsare Carolo Quinto.
Supputatio annorum mundi.
Syncrama clarissimorum virorum, qui Halæ conuenerunt, pro verbis in Cœna Domini.
Synodus Marpurgensis.

APPENDIX.

Sanctæ Inquisitionis Hispanicæ artes.
Sanctorum Patrum meditationes, quibus Dominicæ passionis mysterium explicatur, atque historia de passione Christi expenditur.
Scholæ Christianæ, libri duo.
Scripta eruditorum virorum, de Cœna Domini.
Scriptorum publicè propositorum, à Professoribus in Academia Vvitebergensium.
Sententiæ sanctorum Patrum de Cœna Domini.
Sermo diuinæ maiestatis voce pronunciatus in monte Sina.
Signa sacra, & origo Missæ.
Solida refutatio compilationis Zuinglianæ, & Caluinianæ, per Theologos Vvitebergicos.
Somnium Viridarij, aliàs disputatio inter Clericum & Militem.
Speculum iustitiæ.
Speculum vitæ Aulicæ, &c. sub titulo Poëtici libri.
Spiritus sancti figuræ, aut typi, originale peccatum depingentes.
Statera prudentum.
Stratagemata Satanæ.
Sūma purioris doctrinæ, per Wolfeldenses ad Gallicam Ecclesiam missa, &c.
Synodus sanctorum Patrum, conuocata ad cognoscendam & diiudicandam controuersiam, multos iam annos Ecclesiam Christi, grauissimè exercentem, de maiestate corporis Christi.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

T

Theobaldus Getarchius Billicanus.
Theodorus Bibliander.
Thomas Grammerus.
Thomas ab Hofen.
Thomas Muncerus.
Thomas Neogeorgius.
Thomas Platterus.
Thomas Venatorius.
Thomas Vvolphus.
Titelmannus Heshusius.
Timotheus Neocorus.

APPENDIX.

Thalmannus Benedictus.
Theodoricus Schneppius.
Theodorus Beza, Vezelius.
Theodorus Neogeorgius.
Theodorus Sueppius.
Theodorus Zvvingerus.
Theophilus Baldanus.
Theophilus Freurelius.
Theophrastus Paracelsus.
Tobias Brunon.

Thomas

Digitized by Google

Thomas Beconus.
Thomas Cartvvrightus.
Thomas Copperus.
Thomas Corbeau.
Thomas Dranta.
Thomas Eraſtus.
Thomas Gortisfordus.
Thomas Gybſonus.
Thomas Leuerus.
Thomas Paynell.
Thomas Schelbachius, vel Selbachius.
Thomas Schvvinerton.
Thomas Tanholtzner.
Thomas Vviſonus.
Thomas Vviſtadius.
Timotheus Kirchnetus.
Triſtamus Reuellus.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

APPENDIX.

TArgutum, hoc eſt, Paraphraſis Cornelij Chaldaica, in ſacra Biblia, interprete Paulo Fagio.
Theatrum vitæ humanæ, primum à Conrado Lycoſthene Rubeaquenſi inchoatum, deinde à Theodoro Zvvingero abſolutum, cuiuſcunque ſit impreſſionis, niſi corrigatur.
Theodorici Nemienſis, vel à Niemen Hiſtoria de ſchiſmate.
Theſaurus Linguæ Græcæ, Henrici Stephani.
Theſaurus linguæ Hebraicæ Sancti Pagnini auctus opera Ioannis Mercerij, &. Antonij Ceuellarij. } donec expurgẽtur.
Thomę Eliſij Clypeus piorum Catholicorum. } donec expurgẽtur.
Thomæ Phreigij opera omnia. } donec expurgẽtur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

THalmud Hebræorum, eiúſque gloſſæ Annotationes, interpretationes, & expoſitiones omnes, ſi tamen prodierint ſine nomine Thalmud, & ſine iniuriis & calumnis in religionem Chriſtianam, tolerabuntur.
Themata 114. Baſileæ diſputata.
Tractatus ad omnes in Chriſtianam libertatem maleuolos.
Tractatus de redditibus, & Decimis.
Tractatus de vera & pura Eccleſia, ſancto Athanaſio falsò adſcriptus.
Tragœdia de libero arbitrio.
Trattato del beneficio di Chriſto.
Threni Hieremiæ Myſticati.
Trigamus.
Trilogium, pro Catechiſtis.
Troporum Theologicorum, &c.
Turricella.

APPENDIX.

TAbulæ duæ, quarum prima eſt, ſumma totius ſcripturæ veteris & noui Teſtamenti: altera verò de decem præceptis.
Theologorum Vvitebergenſium vera & ſolida refutatio duorum libellorum Ieſuitarum.
Threnodia Eccleſiæ Catholicæ, ad Chriſtum ſponſum ſuum.
Triumphi Romanorum, & IESV CHRISTI in cœlum aſcendentes collatio.
Turco-Gratiæ, libri octo, Baſileæ impreſſi 1584. donec corrigantur.
Turingicorum exulum reſponſio.
Totius Belgicæ, vrbium, Abbatiarum, collegiorum diuiſio, ad opprimendum per nouos Epiſcopos Euangelium, &c. ſine nomine auctoris, cenſuræ, impreſſoris, & loci.

AVCTORES PRIMÆ Claſſis

V

VAdianus Ioachimus.
Valerius Anſelmus Ryd.

Valerius

Valerius Philarcus.
Varemundus Luitholdus.
Velcurio.
Vergerius.
Victor de Bordeaux, vel de Bordeus.
Victorinus Strigelius.
Vincentius Obſopæus.
Viretus Petrus.
Vitilingius, ſiue Brentius.
Vitus Theodorus.
Vitus Vviſemius.
Vlricus Studerius.
Vlricus Velenus, Minhonienſis.
Vlricus de Vitem.
Vrbanus Rhegius.
Vvendelinus ab Helbach.
Vvenzelaus Linck.
Vveſelus, ſiue Baſilius Grœningenſis.
Vveſtphalus Ioachimus.
Vvigandus Grosher.
Vvilhelmus Heſenus.
Vvilhelmus Radenſis.
Vvolphangus Fabritius, Capito.
Vvolphangus Mater.
Vvolphangus Meuſel.
Vvolphangus Muſculus.
Vvolphangus Ruez.
Vvolphangus Rupertus.
Vvolphangus Vvalderus.
Vvolphangus Vviſſenburgenſis.

APPENDIX.

VAlentinus Erythræus.
Valentinus Fracedorfius.
Valentinus Greſſerus.
Valentinus Heiland.
Valentinus Heſenerus.
Valentinus Merckel.
Valentinus Schahetius.
Valentinus Schmidlerus.
Valentinus Trocedorffius.
Valetinus Vannius, Malbrugenſ.
Valentinus Vvinſchemius.
Valerius Fildlerus.
Verus Gratianus.
Vetteranus Pinſerus.
Vincentius Grunther.
Vinitor.
Vitus Brechvvertibach.
Vitus Mollerus.
Vldaricus Ruppinenſis.
Vlricus Zvvinglius.
Volradus Comes Mansfeldenſis.
Vvilhelmus Bidembachius.
Vvilhelmus Clebitius.
Vvilhelmus Nolderus.
Vvilhelmus Sarcerius.
Vvilichius Fiſcherus.
Vvolphangus Amling.
Vvolphangus Ammonius.
Vvolphangus Ampelandæus.
Vvolphangus Audingus.
Vvolphangus Bisbachius.
Vvolphangus Camlingus.
Vvolphangus Fincxelhaus.
Vvolphangus Maler.
Vvolphangus Martius.
Vvolphangus Ocheſius.
Vvolphangus Periſterus.
Vvolphangus Prisbachius.
Vvolphius.

Certorum Auctorum Libri prohibiti.

VIti Merbachij Antiparadoxas.
Item Commentaria in Pythagoræ, & Phoclydis poëmata.
Item Hiſtoria de ſacerdotio Chriſti.

APPENDIX.

VAlentini Forſterij de ſucceſſionibus ab inteſtato, donec expurgetur.
Verani Modeſti Pacimontani, de Officio pij viri tractatus.
Vincentij Ciconiæ Veronenſis, Enarrationes in Pſalmos, niſi corrigantur.
Vldarici, ad Papam Nicolaum Epiſtola.
Vldarici Zazij opera omnia, donec corrigantur.

Incertorum Auctorum Libri prohibiti.

VAldenſium confeſſio & Apologia fidei ad Vladislaum Regē.

Varia

Digitized by Google

Varia doctorum, piorúmque virorum, de corrupto Ecclesiæ statu poëmata.
Viridarij somnium de potestate Papæ & principum secularium.
Visitatio Saxonica.
Vita & gesta Hildebrandæ.
Vitæ Patrum, cum præfatione Martini Lutheri.
Vitæ Pont. Rom. Vvitebergæ impressæ.
Vn breue modo, qual deue tener ciascun padre.
Vnio dissidentium Tripartita.
Vniuersitatis Vvitebergensis seria actio, apud Principem Fridericum.

APPENDIX.

VIta iuuentutis, cum Annotationibus, seu additionibus Philippi Melanchthonis.
Vvitebergica acta Synodalia, à quodam collecta, & per Vvitebergicos Theologos probata, Illyricanos.
Vvormatienses Articuli.
Vrsulæ Munsterbergensis Ducissæ defensio, quare vitam monasticam desseruerit.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

X

XYstus Buteleius, Augustanus.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Y

APPENDIX.

YOnellus, vel Iuellius, Anglus.

AVCTORES PRIMÆ Classis.

Z

ZEllius Keiserspergensis.
ZZvvinglius.

APPENDIX.

ZAcharias Hosmarius.
ZZacharias Prætorius.
Zacharias Schriterus.
Zacharias Vrsinus, Heidelbergensis.

FINIS.

Digitized by Google

REVOCATIO

Quarumcumque licentiarum legendi, & habendi quomodolibet libros prohibitos quibuſcumque perſonis ab omnibus, etiam Romanis Pontificibus conceſſarum.

GREGORIVS PAPA XV.

Ad futuram rei memoriam.



POSTOLATVS officium Nobis, nullo licet meritorum ſuffragio, diuina prouidentia commiſſum poſtulat, vt ad ea vigilantiæ noſtræ partes propenſiùs intendamus, per quę religio Catholica, vbi diuina gratia illæſa viget, conſeruetur, & vbi reſtitutione indiget, reſtituatur. Quapropter cùm librorum prohibitorum lectio magno eſſe ſinceræ fidei cultoribus detrimento noſcatur, & ſicut accepimus, licentiæ libros huiuſmodi legendi nimis excreuerint: Nos, vt huic malo maturè occurratur, & in poſterum quàm cautiſſimè licentiæ huiuſmodi concedantur, quantum cum Domino poſſumus, prouidere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac matura deliberatione noſtris, déque Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas licentias legendi, & habendi libros quoſcumque ob hæreſim, vel falſi dogmatis ſuſpicionem, vel alias quomodolibet prohibitos, quibuſcumque perſonis cuiuſcumque gradus, & conditionis exiſtentibus etiam per litteras Apoſt. ad tempus, ſeu ad vitam, & aliter quomodocumque & ex quacumque cauſa, tam per litteras in forma Breuis, quàm aliter quomodocumque à Nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu ab habentibus

Digitized by Google

bentibus à Nobis, vel ab eis facultatem, & auctoritatem conceſſas, earum tenorem præſentibus pro expreſſis habentes tenore præſentium reuocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro reuocatis, caſſis, & annullatis haber, inullique in poſterum ſuffragari. Quinimò libros per licentias huiuſmodi permiſſos legentes, aut habentes, pœnas in ſacris Canonibus, Conſtitutionibus Apoſtolicis, & Indicibus Librorum prohibitorum contentas incurrere volumus, & declaramus. Decernentes, vt præſentes litteræ poſtquam in valuis Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Vrbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ affixæ fuerint, infra duos menſes ex tunc proximos, omnes, & ſingulos, ad quos ſpectat, arctent, & afficiant, perinde ac ſi vnicuique perſonaliter intimatæ fuiſſent, quodque dictis duobus menſibus durantibus, ij, qui libros prohibitos huiuſmodi habuerint, eos ad Epiſcopum, ſeu Inquiſitorem, qui illos quantocitiùs comburere debeat deferre, quíque aliquos ſimiles libros prohibitos habere ſciuerint, eos denunciare teneantur, neque de cætero ſimiles licentiæ niſi à Congregatione Sancti Officij, quæ ſingulis hebdomadis coram Nobis haberi ſolet, concedantur. Ac quòd eorumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis manu alicuius Notarij publici ſubſcriptis, & ſigillo alicuius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ in ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitę, vel oſtenſæ. Datum Romę apud S. Petrum ſub Annulo Piſcatoris die xxx. Decembris M. DC. XXII. Pontificatus Noſtri Anno Secundo.

Anno à Natiuitate D. N. IESV CHRISTI *milleſimo ſexcenteſimo vigeſimotertio, Indictione ſexta, die verò ſecunda menſis Ianuarij, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Gregorij diuina prouidentia Papæ XV. Anno eius ſecundo, retroſcripta littera Apoſtolica affixa fuerunt ad valuas Baſilicarum S. Ioannis Lateranenſis, & Principis Apoſtolorum de Vrbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, vt moris eſt, per me Brandimartem Latinum Apoſtolicum Curſorem.*

Octauius Spada Mag. Curſ.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

C. XVIII. 6.

Digitized by Google

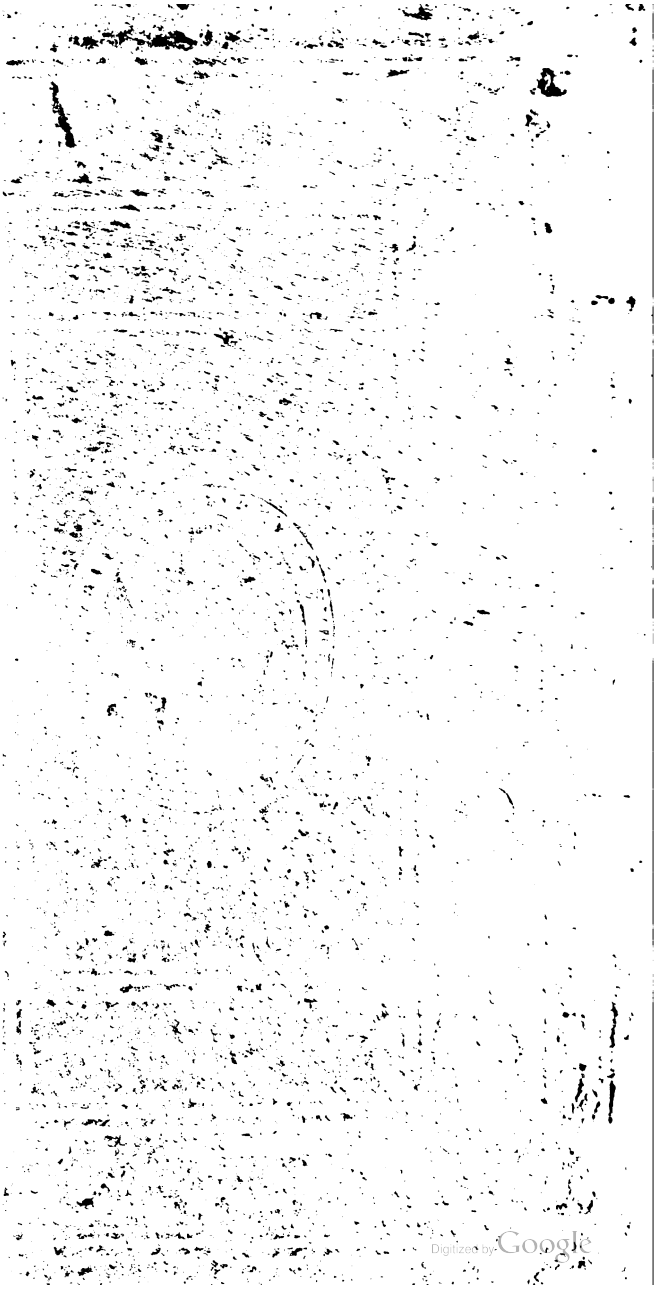
Digitized by Google